Poročilo o strateškem načrtu SKP za leto 2021

CCI	2023SI06AFSP001
Naslov v angleščini	Common Agricultural Policy Strategic Plan 2023–2027 for Slovenia
Naslov v nacionalnem jeziku (nacionalnih jezikih)	SL - Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo
Različica	1.1
Prvo leto	2023
Zadnje leto	2027
Upravičen od	1.1.2023
Upravičen do	
Številka sklepa Komisije	
Datum sklepa Komisije	
Zadevni sklad (skladi)	EKJS, EKSRP
Report generation date	15/09/2022 16:47

Kazalo

1 Strateška izjava 31
2 Ocene potreb in intervencijske strategije, vključno s ciljnim načrtom in kazalniki stanja 35
2.1 Ocena potreb in intervencijske strategije 35
2.1.SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji 67
2.1.SO1.1 Povzetek analize SWOT 67
2.1.SO1.1.1 Prednosti 67
2.1.SO1.1.2 Slabosti 68
2.1.SO1.1.3 Priložnosti 69
2.1.SO1.1.4 Nevarnosti 69
2.1.SO1.1.5 Druge opombe 70
2.1.SO1.2 Opredelitev potreb 70
2.1.SO1.4 Intervencijska logika 72
2.1.SO1.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju 80
2.1.SO1.8 Izbor kazalnikov rezultatov 80
2.1.SO1.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev 84
2.1.SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji 85
2.1.SO2.1 Povzetek analize SWOT 85
2.1.SO2.1.1 Prednosti 85
2.1.SO2.1.2 Slabosti 86
2.1.SO2.1.3 Priložnosti 90
2.1.SO2.1.4 Nevarnosti 92
2.1.SO2.1.5 Druge opombe 92
2.1.SO2.2 Opredelitev potreb 93
2.1.SO2.4 Intervencijska logika 96
2.1.SO2.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju 111
2.1.SO2.8 Izbor kazalnikov rezultatov 111
2.1.SO2.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev 116
2.1.SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi 117
2.1.SO3.1 Povzetek analize SWOT 117
2.1.SO3.1.1 Prednosti 117
2.1.SO3.1.2 Slabosti 118
2.1.SO3.1.3 Priložnosti 120
2.1.SO3.1.4 Nevarnosti 122
2.1.SO3.1.5 Druge opombe 122
2.1.SO3.2 Opredelitev potreb 122
2.1.SO3.4 Intervencijska logika 125
2.1.SO3.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju 135
2.1.SO3.8 Izbor kazalnikov rezultatov 135
2.1.SO3.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev 136
2.1.SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije 137
2.1.SO4.1 Povzetek analize SWOT 137
2.1.SO4.1.1 Prednosti 137
2.1.SO4.1.2 Slabosti 141
2.1.SO4.1.3 Priložnosti 143
2.1.SO4.1.4 Nevarnosti 147

2.1.SO4.1.5 Druge opombe ... 148
2.1.SO4.2 Opredelitev potreb ... 149
2.1.SO4.3 Opredelitev ustreznih (elementov) nacionalnih načrtov, ki izhajajo iz zakonodajnih instrumentov iz Priloge XI k uredbi o strateških načrtih SKP in so bili upoštevani v oceni potreb načrtov SKP za ta specifični cilj ... 151
2.1.SO4.4 Intervencijska logika ... 151
2.1.SO4.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju ... 165
2.1.SO4.7 Ali načrtujete prispevek SKP k programu LIFE (samo za specifične cilje 4, 5, 6)? ... 165
2.1.SO4.8 Izbor kazalnikov rezultatov ... 165
2.1.SO4.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev ... 170
2.1.SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij ... 171
2.1.SO5.1 Povzetek analize SWOT ... 171
2.1.SO5.1.1 Prednosti ... 171
2.1.SO5.1.2 Slabosti ... 172
2.1.SO5.1.3 Priložnosti ... 174
2.1.SO5.1.4 Nevarnosti ... 176
2.1.SO5.1.5 Druge opombe ... 178
2.1.SO5.2 Opredelitev potreb ... 178
2.1.SO5.3 Opredelitev ustreznih (elementov) nacionalnih načrtov, ki izhajajo iz zakonodajnih instrumentov iz Priloge XI k uredbi o strateških načrtih SKP in so bili upoštevani v oceni potreb načrtov SKP za ta specifični cilj ... 179
2.1.SO5.4 Intervencijska logika ... 179
2.1.SO5.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju ... 192
2.1.SO5.7 Ali načrtujete prispevek SKP k programu LIFE (samo za specifične cilje 4, 5, 6)? ... 192
2.1.SO5.8 Izbor kazalnikov rezultatov ... 192
2.1.SO5.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev ... 199
2.1.SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine ... 201
2.1.SO6.1 Povzetek analize SWOT ... 201
2.1.SO6.1.1 Prednosti ... 201
2.1.SO6.1.2 Slabosti ... 204
2.1.SO6.1.3 Priložnosti ... 207
2.1.SO6.1.4 Nevarnosti ... 208
2.1.SO6.1.5 Druge opombe ... 209
2.1.SO6.2 Opredelitev potreb ... 209
2.1.SO6.3 Opredelitev ustreznih (elementov) nacionalnih načrtov, ki izhajajo iz zakonodajnih instrumentov iz Priloge XI k uredbi o strateških načrtih SKP in so bili upoštevani v oceni potreb načrtov SKP za ta specifični cilj ... 211
2.1.SO6.4 Intervencijska logika ... 214
2.1.SO6.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju ... 227
2.1.SO6.7 Ali načrtujete prispevek SKP k programu LIFE (samo za specifične cilje 4, 5, 6)? ... 227
2.1.SO6.8 Izbor kazalnikov rezultatov ... 227
2.1.SO6.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev ... 230
2.1.SO7 Privabljanje in ohranjanje mladih kmetov in drugih novih kmetov ter spodbujanje trajnostnega razvoja podjetij na podeželskih območjih ... 231
2.1.SO7.1 Povzetek analize SWOT ... 231
2.1.SO7.1.1 Prednosti ... 231
2.1.SO7.1.2 Slabosti ... 232
2.1.SO7.1.3 Priložnosti ... 234
2.1.SO7.1.4 Nevarnosti ... 235
2.1.SO7.1.5 Druge opombe ... 236

2.1.SO7.2 Opredelitev potreb ... 236
2.1.SO7.4 Intervencijska logika ... 238
2.1.SO7.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju ... 243
2.1.SO7.6 Ali načrtujete prispevek SKP k programu Erasmus? ... 243
2.1.SO7.8 Izbor kazalnikov rezultatov ... 243
2.1.SO7.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev ... 245
2.1.SO8 spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno z udeležbo žensk v kmetijstvu, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom ... 246
2.1.SO8.1 Povzetek analize SWOT ... 246
2.1.SO8.1.1 Prednosti ... 246
2.1.SO8.1.2 Slabosti ... 247
2.1.SO8.1.3 Priložnosti ... 249
2.1.SO8.1.4 Nevarnosti ... 250
2.1.SO8.1.5 Druge opombe ... 252
2.1.SO8.2 Opredelitev potreb ... 252
2.1.SO8.4 Intervencijska logika ... 254
2.1.SO8.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju ... 260
2.1.SO8.8 Izbor kazalnikov rezultatov ... 260
2.1.SO8.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev ... 262
2.1.SO9 Izboljšanje odziva kmetijstva Unije na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z visokokakovostno, varno in hranljivo hrano, proizvedeno na trajnosten način, zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje dobrobiti živali in boj proti protimikrobni odpornosti ... 264
2.1.SO9.1 Povzetek analize SWOT ... 264
2.1.SO9.1.1 Prednosti ... 264
2.1.SO9.1.2 Slabosti ... 265
2.1.SO9.1.3 Priložnosti ... 267
2.1.SO9.1.4 Nevarnosti ... 268
2.1.SO9.1.5 Druge opombe ... 269
2.1.SO9.2 Opredelitev potreb ... 269
2.1.SO9.4 Intervencijska logika ... 271
2.1.SO9.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju ... 278
2.1.SO9.8 Izbor kazalnikov rezultatov ... 278
2.1.SO9.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev ... 280
2.1.XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe ... 281
2.1.XCO.1 Povzetek analize SWOT ... 281
2.1.XCO.1.1 Prednosti ... 281
2.1.XCO.1.2 Slabosti ... 282
2.1.XCO.1.3 Priložnosti ... 284
2.1.XCO.1.4 Nevarnosti ... 285
2.1.XCO.1.5 Druge opombe ... 286
2.1.XCO.2 Opredelitev potreb ... 286
2.1.XCO.4 Intervencijska logika ... 287
2.1.XCO.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju ... 298
2.1.XCO.8 Izbor kazalnikov rezultatov ... 298
2.1.XCO.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev ... 300
2.2 Kazalniki ozadja in druge vrednosti, uporabljene za izračun ciljnih vrednosti ... 301
2.3 Načrt ciljnih vrednosti ... 302
2.3.1 Rekapitulacijska tabela ... 302

2.3.2 Načrtovane intervencije in učinki z neposredno in pomembno povezavo s kazalniki rezultatov 311
2.3.3 Skladnost s cilji Unije do leta 2030, določenimi v strategiji „od vil do vilic“ in biotski raznovrstnosti EU do leta 2030, ter prispevek k tem ciljem 311
3. Skladnost strategije in dopolnjevanje 317
3.1 Pregled okoljske in podnebne strukture 317
3.1.1 Opis splošnega prispevka pogojenosti k specifičnim okoljskim in podnebnim ciljem iz člena 6(1)(d), (e) in (f) 317
3.1.2 Pregled dopolnjevanja med ustreznimi izhodiščnimi pogoji iz člena 31(5) in člena 70(3), pogojenostjo in različnimi intervencijami za obravnavanje okoljskih in podnebnih ciljev 321
3.1.3 Obrazložitev, kako doseči večji skupni prispevek iz člena 105 336
3.1.4 Obrazložitev, kako naj bi okoljska in podnebna struktura strateškega načrta SKP prispevala k že določenim dolgoročnim nacionalnim ciljnim vrednostim, določenim v zakonodajnih instrumentih iz Priloge XI ali ki iz njih izhajajo 341
3.1.5 Kadar je ustrezno, prispevek SKP k projektom LIFE 350
3.2 Pregled strategije generacijske pomladitve 350
3.2.1 Kadar je ustrezno, prispevek SKP k projektom Erasmus 352
3.3 Pojasnilo o tem, kako so intervencije v okviru vezane dohodkovne podpore iz pododdelka 1 oddelka 3 poglavja II naslova III skladne z okvirno direktivo o vodah – 2000/60/ES 352
3.4 Pregled v zvezi z namenom pravičnejše porazdelitve ter uspešnejšega in učinkovitejšega usmerjanja dohodkovne podpore 353
3.5 Pregled sektorskih intervencij 357
3.5.1 Sadje in zelenjava 357
3.5.2 Čebelarski proizvodi 358
3.5.3 Vino 363
3.5.4 Hmelj 363
3.5.5 Oljčno olje in namizne oljke 363
3.5.6 Goveje in telečje meso 363
3.5.7 Mleko in mlečni izdelki 368
3.5.8 Ovce in koze 372
3.5.9 Beljakovinske rastline 376
3.5.10 Sladkorna pesa 379
3.5.11 Drugi sektorji 379
3.6 Pregled intervencij, ki prispevajo k zagotavljanju skladnega in celostnega pristopa k obvladovanju tveganj, kadar je ustrezno 379
3.7 Medsebojno delovanje nacionalnih in regionalnih intervencij 381
3.7.1 Kadar je ustrezno, opis medsebojnega delovanja med nacionalnimi in regionalnimi intervencijami, vključno s porazdelitvijo dodeljenih finančnih sredstev na ukrep in na sklad 381
3.7.2 Kadar je ustrezno, kako strategija intervencij zagotavlja skladnost in doslednost teh elementov z elementi strateškega načrta SKP, določenimi na nacionalni ravni, kadar so elementi strateškega načrta SKP določeni na regionalni ravni? 381
3.8 Pregled, kako strateški načrt SKP prispeva k cilju izboljšanja dobrobiti živali in zmanjšanja protimikrobne odpornosti iz člena 6(1)(i), vključno z osnovnimi pogoji in dopolnjevanjem 381
3.9 Poenostavitev in zmanjšanje upravnega bremena 382
3.10 Pogojenost 384
3.10.1 Glavna vprašanja: Podnebne spremembe (blažitev in prilagajanje nanje) 384
3.10.1.1 DKOS 1: Ohranjanje trajnega travinja na podlagi razmerja med trajnim travinjem in kmetijsko površino 384
3.10.1.1.1 Povzetek obveznosti kmetije (npr. sistem predhodne odobritve in obveznost ponovne preusmeritve) 384
3.10.1.1.2 Ozemeljska veljavnost (nacionalno, regionalno, na ravni kmetije, skupina gospodarstev) 384
3.10.1.1.3 Vrednost referenčnega razmerja (vključno z metodo izračuna) 384
3.10.1.1.4 Vrsta zadevnih kmetov (vsi kmetje s trajnim travinjem) 384
3.10.1.1.5 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS 384

3.10.1.2 DKOS 2: Varstvo mokrišč ali šotišč ... 384
3.10.1.2.1 Povzetek prakse na kmetiji ... 384
3.10.1.2.2 Leto uporabe DKOS ... 385
3.10.1.2.3 Ozemeljsko področje uporabe in določeno območje ... 385
3.10.1.2.4 Vrsta zadevnih kmetov ... 385
3.10.1.2.5 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS ... 385
3.10.1.3 DKOS 3: Prepoved sežiganja ornih strnišč, razen zaradi zdravstvenega varstva rastlin ... 385
3.10.1.3.1 Povzetek prakse na kmetiji ... 385
3.10.1.3.2 Ozemeljsko področje uporabe ... 385
3.10.1.3.3 Vrsta zadevnih kmetov ... 385
3.10.1.3.4 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS ... 385
3.10.2 Glavna vprašanja: Voda ... 385
3.10.2.1 DKOS 4: Vzpostavitev varovalnih pasov vzdolž vodotokov ... 385
3.10.2.1.1 Povzetek prakse na kmetiji ... 385
3.10.2.1.2 Minimalna širina varovalnih pasov (v m) ... 386
3.10.2.1.3 Ozemeljsko področje uporabe, vključno z opredelitvijo vodotokov ... 386
3.10.2.1.4 Vrsta zadevnih kmetov ... 386
3.10.2.1.5 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS ... 386
3.10.3 Glavna vprašanja: tla (varstvo in kakovost) ... 386
3.10.3.1 DKOS 5: Upravljanje obdelave za zmanjšanje tveganja degradacije in erozije tal, vključno z upoštevanjem naklona terena ... 386
3.10.3.1.1 Povzetek prakse na kmetiji ... 386
3.10.3.1.2 Ozemeljsko področje uporabe (vključno z območji tveganja erozije in naklonom terena) ... 386
3.10.3.1.3 Vrsta zadevnih kmetov ... 386
3.10.3.1.4 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS ... 386
3.10.3.2 DKOS 6: Minimalna pokritost tal za preprečevanje golih tal v obdobjih, ki so najbolj občutljiva ... 387
3.10.3.2.1 Povzetek prakse na kmetiji (vključno z zadevnim obdobjem) ... 387
3.10.3.2.2 Ozemeljsko področje uporabe ... 387
3.10.3.2.3 Vrsta zadevnih kmetov ... 387
3.10.3.2.4 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS ... 387
3.10.3.3 DKOS 7: Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen za kmetijske rastline, gojene pod vodo ... 387
3.10.3.3.1 Povzetek prakse na kmetiji za kolobarjenje ... 387
3.10.3.3.2 Povzetek kmetijske prakse za diverzifikacijo kmetijskih rastlin ... 387
3.10.3.3.3 Ozemeljsko področje uporabe ... 387
3.10.3.3.4 Vrsta zadevnih kmetov ... 388
3.10.3.3.5 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS (zlasti če je država članica izbrala diverzifikacijo kmetijskih rastlin) ... 388
3.10.4 Glavna vprašanja: Biotska raznovrstnost in krajina (varstvo in kakovost) ... 388
3.10.4.1 DKOS 8: Minimalni delež ornih zemljišč, namenjenih neproizvodnim površinam in značilnostim, ter na vseh kmetijskih površinah ohranjanje krajinskih značilnosti in prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri pticah ... 388
3.10.4.1.1 Povzetek kmetijske prakse ... 388
3.10.4.1.2 Ozemeljsko področje uporabe (uporablja se za standard „minimalnega deleža“) ... 390
3.10.4.1.3 Vrsta zadevnih kmetov (uporablja se za standard „minimalnega deleža“) ... 390
3.10.4.1.4 Obrazložitev prispevka h glavnemu cilju prakse/standarda ... 390
3.10.4.2 DKOS 9: Prepoved preusmeritve ali oranja trajnega travinja, ki je označeno kot okoljsko občutljivo trajno travinje, na območjih Natura 2000 ... 390
3.10.4.2.1 Povzetek prakse na kmetiji ... 390
3.10.4.2.2 Ozemeljsko področje uporabe ... 391
3.10.4.2.3 Vrsta zadevnih kmetov ... 391
3.10.4.2.4 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS ... 391
3.10.5 Dodatni DKOP (če je ustrezno) ... 391

4. Elementi, ki so skupni več intervencijam ... 392
4.1 Opredelitev in minimalne zahteve ... 392
4.1.1 Kmetijska dejavnost ... 392
4.1.1.1 Opredelitev proizvodnje ... 392
4.1.1.2 Opredelitev vzdrževanja kmetijske površine ... 392
4.1.1.2.1 Orna zemljišča ... 392
4.1.1.2.2 Trajni nasadi ... 392
4.1.1.2.3 Trajno travinje ... 392
4.1.2 Kmetijska površina ... 392
4.1.2.1 Elementi kmetijsko-gozdarskih sistemov, kadar so vzpostavljeni in/ali vzdrževani na kmetijski površini ... 392
4.1.2.1.1 Orna zemljišča ... 392
4.1.2.1.2 Trajni nasadi ... 392
4.1.2.1.3 Trajno travinje ... 392
4.1.2.2 Orna zemljišča ... 392
4.1.2.2.1 Druge opombe v zvezi z opredelitvijo ornega zemljišča ... 392
4.1.2.3 Trajni nasadi ... 393
4.1.2.3.1 Opredelitev drevesnic ... 393
4.1.2.3.2 Opredelitev panjevca s kratko obhodnjo ... 393
4.1.2.3.3 Druge opombe v zvezi z opredelitvijo trajnega nasada ... 393
4.1.2.4 Trajno travinje ... 393
4.1.2.4.1 Opredelitev trav in drugih zelenih krmnih rastlin ... 393
4.1.2.4.2 Odločitev za uporabo merila „oranje“ v zvezi z razvrstitvijo trajnega travinja ... 393
4.1.2.4.3 Odločitev za uporabo merila „obdelava“ v zvezi z razvrstitvijo trajnega travinja ... 393
4.1.2.4.4 Odločitev za uporabo merila „ponovna setev z različnimi vrstami trave“ v zvezi z razvrstitvijo trajnega travinja in njegov opis v primeru pritrdilnega odgovora ... 393
4.1.2.4.5 Odločitev za vključitev drugih vrst, kot so drevesa in/ali grmičevje, ki so namenjene živalski krmi, če trave in druge zelene krmne rastline še naprej prevladujejo ... 393
4.1.2.4.6 Odločitev za vključitev drugih vrst, kot so grmičevje in/ali drevesa, ki se lahko uporabljajo za pašo in/ali ki so namenjene živalski krmi, kadar trave in druge zelene krmne rastline na površinah za pašo tradicionalno ne prevladujejo ali jih tam sploh ni ... 393
4.1.2.4.7 Druge opombe v zvezi z opredelitvijo trajnega travinja ... 393
4.1.2.5 Druge opombe v zvezi z opredelitvijo kmetijske površine na splošno ... 394
4.1.3 Upravičeni hektar ... 394
4.1.3.1 Merila za določanje prednosti kmetijske dejavnosti, če se zemljišče uporablja tudi za nekmetijske dejavnosti ... 394
4.1.3.2 Merila za zagotavljanje, da je zemljišče na razpolago kmetu ... 394
4.1.3.3 Obdobje, v katerem mora biti površina skladna z opredelitvijo „upravičenega hektarja“ 394
4.1.3.4 Odločitev za vključitev površin, ki se uporabljajo za kmetijsko dejavnost, samo vsako drugo leto ... 394
4.1.3.5 Odločitev za vključitev drugih krajinskih značilnosti (ki niso zaščitene v okviru DKOS), če te ne prevladujejo in ne ovirajo bistveno izvajanja kmetijske dejavnosti zaradi površine, ki jo zavzemajo ... 394
4.1.3.6 Odločitev v zvezi s trajnim travinjem z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi za uporabo fiksnih koeficientov zmanjšanja, da se določijo površine, ki se štejejo za upravičene ... 394
4.1.3.7 Odločitev za ohranitev upravičenosti predhodno upravičenih površin, kadar ne ustrezajo več opredelitvi „upravičenega hektarja“ v skladu s členom 4(4)(a) in (b) uredbe o strateških načrtih SKP zaradi uporabe nacionalnih shem, katerih pogoji so skladni z intervencijami, zajetimi v integriranem sistemu iz člena 63(2) horizontalne uredbe, ki omogočajo gojenje proizvodov, ki niso zajeti v Prilogi I, s paludikulturo in ki prispevajo k ciljem uredbe o strateških načrtih SKP, povezanim z okoljem in podnebjem ... 395
4.1.4 Aktivni kmet ... 395
4.1.4.1 Merila za opredelitev kmetov z minimalno ravnjo kmetijske dejavnosti ... 395
4.1.4.2 Odločitev za uporabo negativnega seznama nekmetijskih dejavnosti kot dopolnilnega orodja ... 395

4.1.4.3 Odločitev za določitev zneska neposrednih plačil, ki ne presega 5 000 EUR, do katerega se kmetje v vsakem primeru štejejo za „aktivne kmete“ ... 395
4.1.5 Mladi kmet ... 395
4.1.5.1 Najvišja starostna meja ... 395
4.1.5.2 Pogoj za „vodjo kmetijskega gospodarstva“ ... 395
4.1.5.3 Ustrezno usposabljanje in/ali potrebne spretnosti ... 396
4.1.5.4 Druge opombe v zvezi z opredelitvijo mladega kmeta ... 396
4.1.6 Novi kmet ... 396
4.1.6.1 Pogoj, da mora biti prvič „vodja kmetijskega gospodarstva“ ... 396
4.1.6.2 Ustrezno usposabljanje in potrebne spretnosti ... 396
4.1.7 Minimalne zahteve za prejemanje neposrednih plačil ... 396
4.1.7.1 Prag ... 396
4.1.7.2 Obrazložitev ... 396
4.1.8 Druge opredelitve, ki se uporabljajo v načrtu SKP ... 397
4.2 Element v zvezi z neposrednimi plačili ... 398
4.2.1 Opis določitve plačilnih pravic, če je primerno, in delovanja rezerve ... 398
4.2.1.1 Pravice ... 398
4.2.1.2 Teritorializacija ... 398
4.2.1.3 Sistem notranje konvergence ... 398
4.2.1.4 Delovanje rezerve ... 398
4.2.1.5 Pravila v zvezi s prerazporeditvami plačilnih pravic (če obstajajo) ... 398
4.2.2 Zmanjšanje neposrednih plačil ... 398
4.2.2.1 Opis zmanjšanja in/ali omejevanja neposrednih plačil ... 398
4.2.2.2 Odštetje stroškov dela ... 399
4.2.2.3 Ocenjeni rezultat zmanjšanja neposrednih plačil in omejitve za vsako leto ... 400
4.2.3 Uporaba na ravni članov pravnih oseb ali skupin/na ravni skupine povezanih pravnih subjektov (člen 110) ... 400
4.2.4 Prispevek k orodjem za obvladovanje tveganj ... 401
4.3 Tehnična pomoč ... 401
4.3.1 Cilji ... 401
4.3.2 Področje uporabe in okvirno načrtovanje dejavnosti ... 401
4.3.3 Upravičenci ... 402
4.3.4 Stopnja ... 402
4.4 Mreža SKP ... 402
4.4.1 Zbirni pregled in cilji nacionalne mreže SKP, vključno z dejavnostmi za podporo EIP in pretokom znanja v okviru AKIS ... 402
4.4.2 Struktura, upravljanje in delovanje nacionalne mreže SKP ... 407
4.5 Pregled usklajevanja, razmejitve in dopolnjevanja med EKSRP in drugimi skladi Unije na področju podeželja ... 408
4.6 Finančni instrumenti ... 441
4.6.1 Opis finančnega instrumenta ... 441
4.7 Skupni elementi za vrste intervencij za razvoj podeželja ... 441
4.7.1 Seznam neupravičenih naložb ... 441
4.7.2 Opredelitev podeželskega območja in uporaba ... 441
4.7.3 Dodatni elementi, ki so skupni za sektorske intervencije, intervencije za razvoj podeželja ali skupni za sektorske intervencije in intervencije za razvoj podeželja ... 441
4.7.4 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za intervencije za razvoj podeželja ... 444
5. Neposredna plačila, sektorske intervencije in intervencije za razvoj podeželja, določene v strategiji . 446
5.1 Intervencije v obliki neposrednih plačil ... 452
BISS(21) - Basic income support for sustainability ... 452
INP01 - Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost ... 452
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 452
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 452
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 452
4 Kazalniki rezultatov ... 452

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 452
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 453
7 Razpon in zneski podpore 453
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 454
9 Skladnost s STO 454
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 455
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 455
CRISS(29) - Complementary redistributive income support for sustainability 456
INP02 - Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost 456
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 456
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 456
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 456
4 Kazalniki rezultatov 456
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 456
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 457
7 Razpon in zneski podpore 457
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 457
9 Skladnost s STO 458
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 459
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 459
CIS-YF(30) - Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete 460
INP09 - Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete 460
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 460
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 460
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 460
4 Kazalniki rezultatov 460
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 460
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 461
7 Razpon in zneski podpore 461
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 461
9 Skladnost s STO 461
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 463
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 463
Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali 464
INP08.01 - Ekstenzivno travinje 464
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 464
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 464
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 464
4 Kazalniki rezultatov 464
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 465
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 466
7 Razpon in zneski podpore 467
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 467
9 Skladnost s STO 467
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 468
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 468
INP08.02 - Tradicionalna raba travinja 470
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 470
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 470
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 470
4 Kazalniki rezultatov 471
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 471
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 472
7 Razpon in zneski podpore 473
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 474

9 Skladnost s STO 474
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 475
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 475
INP08.03 - Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak 477
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 477
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 477
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 477
4 Kazalniki rezultatov 477
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 478
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 479
7 Razpon in zneski podpore 480
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 480
9 Skladnost s STO 480
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 481
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 481
INP08.04 - Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP 483
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 483
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 483
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 483
4 Kazalniki rezultatov 483
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 484
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 484
7 Razpon in zneski podpore 485
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 486
9 Skladnost s STO 486
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 487
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 488
INP08.05 - Naknadni posevki in podsevki 489
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 489
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 489
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 489
4 Kazalniki rezultatov 490
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 490
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 491
7 Razpon in zneski podpore 492
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 493
9 Skladnost s STO 493
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 494
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 494
INP08.06 - Ozelenitev ornih površin prek zime 496
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 496
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 496
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 496
4 Kazalniki rezultatov 497
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 497
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 498
7 Razpon in zneski podpore 499
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 499
9 Skladnost s STO 499
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 500
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 500
INP08.07 - Konzervirajoča obdelava tal 502
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 502
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 502
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 502

4 Kazalniki rezultatov ... 502
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 503
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 503
7 Razpon in zneski podpore ... 504
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 504
9 Skladnost s STO ... 504
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 505
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 505
INP08.08 - Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca ... 507
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 507
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 507
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 507
4 Kazalniki rezultatov ... 507
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 507
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 508
7 Razpon in zneski podpore ... 509
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 509
9 Skladnost s STO ... 509
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 510
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 510
INP08.09 - Varstvo gnezd pribe (Vanellus vanellus) ... 511
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 511
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 511
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 511
4 Kazalniki rezultatov ... 511
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 511
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 512
7 Razpon in zneski podpore ... 513
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 513
9 Skladnost s STO ... 513
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 514
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 514
INP08.10 - Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih ... 515
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 515
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 515
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 515
4 Kazalniki rezultatov ... 515
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 516
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 516
7 Razpon in zneski podpore ... 517
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 517
9 Skladnost s STO ... 517
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 518
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 518
INP08.11 - Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih ... 520
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 520
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 520
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 520
4 Kazalniki rezultatov ... 520
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 521
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 521
7 Razpon in zneski podpore ... 522
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 523
9 Skladnost s STO ... 523
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 524

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 524
INP08.12 - Kompostiranje hmeljevine ... 526
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 526
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 526
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 526
4 Kazalniki rezultatov ... 526
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 527
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 527
7 Razpon in zneski podpore ... 528
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 528
9 Skladnost s STO ... 528
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 529
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 529
CIS(32) - Vezana dohodkovna podpora ... 531
INP03 - Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice ... 531
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 531
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 531
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 531
4 Kazalniki rezultatov ... 531
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 531
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 532
7 Razpon in zneski podpore ... 532
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 532
9 Skladnost s STO ... 537
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 538
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 538
INP04 - Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi ... 540
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 540
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 540
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 540
4 Kazalniki rezultatov ... 540
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 540
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 541
7 Razpon in zneski podpore ... 541
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 542
9 Skladnost s STO ... 546
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 547
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 547
INP05 - Vezana dohodkovna podpora za krave dojilje ... 549
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 549
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 549
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 549
4 Kazalniki rezultatov ... 549
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 549
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 550
7 Razpon in zneski podpore ... 550
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 551
9 Skladnost s STO ... 554
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 555
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 555
INP06 - Vezana dohodkovna podpora za mleko v gorskih območjih ... 557
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 557
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 557
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 557
4 Kazalniki rezultatov ... 557

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 557
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 561
7 Razpon in zneski podpore 561
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 561
9 Skladnost s STO 564
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 565
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 565
INP07 - Vezana dohodkovna podpora za beljakovinske rastline 567
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 567
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 567
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 567
4 Kazalniki rezultatov 567
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 567
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 569
7 Razpon in zneski podpore 569
8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 569
9 Skladnost s STO 572
11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 573
12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 573
5.2 Sektorske intervencije 574
Sadje in zelenjava 574
Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 575
Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 575
INVRE(47(1)(a)) - - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave, poskusne in inovativne proizvodne metode ter druge ukrepe 576
SI10.01 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – naložbe in raziskave 576
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 576
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 576
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 576
4 Kazalniki rezultatov 577
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 577
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 581
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 582
8 Skladnost s STO 583
ADVI1(47(1)(b)) - - storitve svetovanja in tehnična pomoč, zlasti glede trajnostnih tehnik zatiranja škodljivcev in bolezni, trajnostne rabe fitofarmacevtskih sredstev in veterinarskih proizvodov, prilagajanja podnebnim spremembam in njihovega blaženja, zaposlitvenih pogojev, obveznosti delodajalcev ter zdravja in varnosti pri delu 584
SI10.02 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – svetovanje in tehnična pomoč 584
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 584
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 584
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 584
4 Kazalniki rezultatov 584
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 585
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 586
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 586
8 Skladnost s STO 586
TRAINCO(47(1)(c)) - - usposabljanje, vključno z mentorstvom in izmenjavo dobrih praks, zlasti v zvezi s trajnostnimi tehnikami zatiranja škodljivcev in bolezni, trajnostno uporabo fitofarmacevtskih sredstev in veterinarskih proizvodov, prilagajanjem podnebnim spremembam in njihovim blaženjem, pa tudi uporabo organiziranih platform za trgovanje in blagovnih borz na gotovinskih trgih in terminskih borzah 588
SI10.03 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – usposabljanje in izmenjava dobrih praks 588
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 588

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 588
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 588
4 Kazalniki rezultatov 588
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 589
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 590
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 590
8 Skladnost s STO 591
PROMO(47(1)(f)) - - promocija, komuniciranje in trženje, vključno z ukrepi in dejavnostmi, namenjenimi zlasti boljši ozaveščenosti potrošnikov o shemah kakovosti Unije in pomenu zdrave prehrane ter diverzifikaciji in konsolidaciji trgov 592
SI10.05 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – promocija, obveščanje in trženje 592
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 592
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 592
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 592
4 Kazalniki rezultatov 592
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 592
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 594
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 594
8 Skladnost s STO 594
WITHD(47(2)(f)) - - umik s trga za brezplačno distribucijo ali druge namene, po potrebi vključno s predelavo za olajšanje takega umika 596
SI10.06 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – umik s trga za brezplačno razdelitev 596
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 596
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 596
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 596
4 Kazalniki rezultatov 596
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 596
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 598
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 598
8 Skladnost s STO 598
NOHAR(47(2)(h)) - - opustitev spravila, ki zajema končanje trenutnega proizvodnega cikla na zadevnem območju, pri čemer so proizvodi dobro razviti ter neoporečne in zadovoljive tržne kakovosti, razen uničenja proizvodov zaradi vremenskih razmer ali bolezni 599
SI10.07 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – opustitev spravila 599
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 599
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 599
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 599
4 Kazalniki rezultatov 599
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 599
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 600
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 601
8 Skladnost s STO 601
HARIN(47(2)(i)) - - zavarovanje letine in proizvodnje, ki prispeva k varovanju dohodkov pridelovalcev, kadar imajo izgube zaradi naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, bolezni ali napadov škodljivcev, ob hkratnem zagotavljanju, da upravičenci sprejmejo potrebne ukrepe za preprečevanje tveganj 602
SI10.08 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – zavarovanje letine in proizvodnje 602
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 602
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 602
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 602
4 Kazalniki rezultatov 602
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 602
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 604
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 604
8 Skladnost s STO 604

Čebelarski proizvodi 605
ADVIBEES(55(1)(a)) - - storitve svetovanja, tehnična pomoč, usposabljanje, obveščanje in izmenjava dobrih praks, tudi prek mreženja, za čebelarje in organizacije čebelarjev 605
SI01 - Prenos znanja v čebelarstvu 605
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 605
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 605
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 605
4 Kazalniki rezultatov 605
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 605
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 607
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 607
8 Skladnost s STO 607
9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 608
10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 608
INVAPI(55(1)(b)) - - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva ter drugi ukrepi 610
SI02 - Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom 610
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 610
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 610
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 610
4 Kazalniki rezultatov 610
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 610
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 613
Pri podintervenciji Podpora čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov bo podpora v obliki pavšalnega zneska. Stopnja podpore znaša 100 % upravičenih stroškov, pri čemer 50 % zneska financiranja predstavljajo sredstva EU in 50 % sredstva Republike Slovenije. 613
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 613
8 Skladnost s STO 613
9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 614
10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 615
PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - - ukrepi za ohranitev ali povečanje obstoječega števila čebeljih panjev v Uniji, vključno z vzrejo čebel 617
SI03 - Vzreja čebeljih matic 617
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 617
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 617
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 617
4 Kazalniki rezultatov 617
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 617
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 619
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 619
8 Skladnost s STO 619
9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 620
10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 620
COOPAPI(55(1)(e)) - - sodelovanje s specializiranimi organi za izvajanje programov raziskav na področju čebelarstva in čebelarskih proizvodov 622
SI04 - Raziskovalno delo na področju čebelarstva 622
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 622
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 622
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 622
4 Kazalniki rezultatov 622
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 622
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 626
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 626
8 Skladnost s STO 626
9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 627
10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 628

PROMOBEES(55(1)(f)) - - promocija, komuniciranje in trženje, vključno z ukrepi in dejavnostmi spremljanja trga, namenjenimi zlasti boljši ozaveščenosti potrošnikov o kakovosti čebelarskih proizvodov 630
SI05 - Promocija in raziskava trga sektorja čebelarstva 630
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 630
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 630
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 630
4 Kazalniki rezultatov 630
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 630
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 631
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 631
8 Skladnost s STO 631
9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 633
10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 633
ACTQUAL(55(1)(g)) - - ukrepi za povečanje kakovosti proizvodov 635
SI06 - Kakovost in varnost čebeljih pridelkov 635
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 635
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 635
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 635
4 Kazalniki rezultatov 635
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 635
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 636
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 636
8 Skladnost s STO 636
9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 637
10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 637
Vino 638
RESTRVINEY(58(1)(a)) - - prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov 638
SI07 - Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov 638
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 638
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 638
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 638
4 Kazalniki rezultatov 638
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 638
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 639
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 640
8 Skladnost s STO 640
9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 641
10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 641
INFOR(58(1)(h)) - - ukrepi za informiranje o vinih Unije v državah članicah za spodbujanje odgovornega uživanja vina ali shem kakovosti Unije, ki zajemajo označbe porekla in geografske označbe 642
SI09 - Ukrepi informiranja o vinih Unije v državah članicah 642
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 642
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 642
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 642
4 Kazalniki rezultatov 642
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 642
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 643
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije 643
8 Skladnost s STO 643
9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 644
10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 644
PROMOWINE(58(1)(k)) - - promocija v tretjih državah 645
SI08 - Promocija vina v tretjih državah 645

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 645
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 645
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 645
4 Kazalniki rezultatov ... 645
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 645
6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna ... 646
7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije ... 646
8 Skladnost s STO ... 646
9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 647
10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 647
5.3 Intervencije za razvoj podeželja ... 648
ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti ... 648
IRP18.01 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Podnebne spremembe (KOPOP_PS) ... 648
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 648
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 648
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 648
4 Kazalniki rezultatov ... 648
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 648
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 654
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna ... 661
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči ... 662
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 662
10 Skladnost s STO ... 662
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo ... 662
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 663
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 669
IRP18.02 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Naravni viri (KOPOP_NV) ... 673
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 673
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 673
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 673
4 Kazalniki rezultatov ... 673
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 674
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 691
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna ... 711
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči ... 712
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 712
10 Skladnost s STO ... 712
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo ... 713
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 714
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 718
IRP18.03 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK) ... 721
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 721
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 721
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 721
4 Kazalniki rezultatov ... 721
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 722
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 737
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna ... 769
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči ... 771
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 771
10 Skladnost s STO ... 772
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo ... 772
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 773
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 781

IRP19 - Ekološko kmetovanje 787
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 787
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 787
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 787
4 Kazalniki rezultatov 787
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 788
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 790
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 791
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 793
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 793
10 Skladnost s STO 793
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 793
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 794
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 804
IRP27 - Biotično varstvo rastlin 811
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 811
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 811
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 811
4 Kazalniki rezultatov 811
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 811
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 815
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 818
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 818
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 818
10 Skladnost s STO 819
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 819
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 820
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 821
IRP28 - Dobrobit živali 824
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 824
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 824
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 824
4 Kazalniki rezultatov 824
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 824
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 832
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 860
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 861
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 861
10 Skladnost s STO 861
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 862
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 863
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 873
IRP34 - Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu 877
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 877
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 877
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 877
4 Kazalniki rezultatov 877
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 877
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 878
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 878
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 879
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 879
10 Skladnost s STO 879
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 879
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 880

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 880
IRP42 - Lokalne pasme in sorte ... 881
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 881
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 881
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 881
4 Kazalniki rezultatov ... 881
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 881
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 887
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna ... 891
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči ... 892
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 892
10 Skladnost s STO ... 892
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo ... 892
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 893
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 894
ANC(71) - Naravne ali druge omejitve, značilne za posamezno območje ... 896
IRP01 - Plačilo za naravne ali druge omejitve ... 896
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 896
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 896
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 896
4 Kazalniki rezultatov ... 896
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 896
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 900
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna ... 900
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči ... 901
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 901
10 Skladnost s STO ... 901
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo ... 902
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 903
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 904
ASD(72) - Slabosti, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev ... 906
IRP20 - Plačila NATURA 2000 ... 906
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 906
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 906
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 906
4 Kazalniki rezultatov ... 906
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 906
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 910
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna ... 911
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči ... 911
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije ... 911
10 Skladnost s STO ... 911
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo ... 912
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev ... 913
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki ... 914
INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje ... 917
IRP02 - Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev ... 917
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost ... 917
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji ... 917
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo ... 917
4 Kazalniki rezultatov ... 917
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije ... 918
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov ... 925
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna ... 926

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 926
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 926
10 Skladnost s STO 926
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 927
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 928
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 928
IRP03 - Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano 930
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 930
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 930
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 930
4 Kazalniki rezultatov 930
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 930
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 933
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 933
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 934
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 934
10 Skladnost s STO 934
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 935
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 936
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 936
IRP04 - Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij 938
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 938
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 938
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 938
4 Kazalniki rezultatov 938
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 938
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 940
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 940
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 941
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 941
10 Skladnost s STO 941
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 942
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 943
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 943
IRP05 - Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč 945
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 945
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 945
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 945
4 Kazalniki rezultatov 945
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 945
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 946
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 947
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 947
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 947
10 Skladnost s STO 947
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 948
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 949
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 950
IRP06 - Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture 951
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 951
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 951
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 951
4 Kazalniki rezultatov 951
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 951

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 952
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 952
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 953
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 953
10 Skladnost s STO 953
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 953
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 954
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 954
IRP07 - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu 955
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 955
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 955
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 955
4 Kazalniki rezultatov 955
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 955
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 956
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 956
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 957
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 957
10 Skladnost s STO 957
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 957
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 958
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 958
IRP08 - Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo 960
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 960
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 960
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 960
4 Kazalniki rezultatov 960
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 960
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 962
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 962
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 962
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 962
10 Skladnost s STO 963
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 963
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 964
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 964
IRP09 - Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva 966
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 966
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 966
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 966
4 Kazalniki rezultatov 966
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 966
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 967
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 967
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 967
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 967
10 Skladnost s STO 968
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 968
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 969
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 969
IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom 970
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 970
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 970
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 970
4 Kazalniki rezultatov 970

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 970
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 971
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 971
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 972
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 972
10 Skladnost s STO 972
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 973
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 974
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 974
IRP14 - Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom 976
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 976
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 976
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 976
4 Kazalniki rezultatov 976
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 976
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 978
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 978
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 978
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 978
10 Skladnost s STO 979
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 979
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 980
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 980
IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah 982
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 982
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 982
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 982
4 Kazalniki rezultatov 982
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 982
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 984
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 984
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 985
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 985
10 Skladnost s STO 985
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 985
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 987
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 987
IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih 989
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 989
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 989
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 989
4 Kazalniki rezultatov 989
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 989
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 992
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 992
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 992
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 992
10 Skladnost s STO 993
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 993
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 994
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 994
IRP17 - Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil 996
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 996
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 996

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 996
4 Kazalniki rezultatov 996
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 996
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 997
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 997
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 998
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 998
10 Skladnost s STO 998
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 999
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1000
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1000
IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS 1002
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1002
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1002
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1002
4 Kazalniki rezultatov 1002
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1002
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1004
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1004
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1004
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1004
10 Skladnost s STO 1005
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1005
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1006
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1006
IRP22 - Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027 1008
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1008
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1008
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1008
4 Kazalniki rezultatov 1008
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1008
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1011
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1011
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1012
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1012
10 Skladnost s STO 1012
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1013
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1014
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1014
IRP25 - Intervencija Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine 1017
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1017
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1017
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1017
4 Kazalniki rezultatov 1017
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1017
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1019
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1019
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1020
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1020
10 Skladnost s STO 1020
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1021
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1022

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1022
IRP29 - Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali 1024
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1024
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1024
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1024
4 Kazalniki rezultatov 1024
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1024
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1032
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1032
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1033
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1033
10 Skladnost s STO 1033
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1033
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1035
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1035
IRP35 - Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo 1037
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1037
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1037
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1037
4 Kazalniki rezultatov 1037
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1037
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1041
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1041
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1041
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1042
10 Skladnost s STO 1042
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1042
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1043
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1043
IRP36 - Naložbe v obnovljive vire energije 1045
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1045
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1045
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1045
4 Kazalniki rezultatov 1045
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1045
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1047
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1047
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1048
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1048
10 Skladnost s STO 1048
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1048
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1049
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1049
IRP37 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov 1051
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1051
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1051
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1051
4 Kazalniki rezultatov 1051
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1051
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1053
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1053
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1053

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1053
10 Skladnost s STO 1054
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1054
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1055
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1055
IRP40 - Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme 1057
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1057
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1057
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1057
4 Kazalniki rezultatov 1057
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1057
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1059
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1059
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1059
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1059
10 Skladnost s STO 1060
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1060
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1061
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1062
IRP41 - Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov 1063
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1063
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1063
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1063
4 Kazalniki rezultatov 1063
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1063
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1065
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1065
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1065
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1065
10 Skladnost s STO 1066
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1066
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1067
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1067
INSTAL(75) - Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in novih kmetov ter zagon podeželskih podjetij 1069
IRP24 - Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov 1069
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1069
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1069
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1069
4 Kazalniki rezultatov 1069
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1069
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1072
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1072
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1074
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1074
10 Skladnost s STO 1074
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1074
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1075
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1077
COOP(77) - Sodelovanje 1079
IRP10 - Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju 1079
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1079
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1079
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1079
4 Kazalniki rezultatov 1079

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1079
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1082
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1082
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1083
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1084
10 Skladnost s STO 1084
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1084
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1085
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1085
IRP11 - Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti 1087
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1087
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1087
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1087
4 Kazalniki rezultatov 1087
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1087
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1089
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1089
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1090
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1090
10 Skladnost s STO 1090
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1090
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1091
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1091
IRP12 - Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih 1093
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1093
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1093
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1093
4 Kazalniki rezultatov 1093
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1093
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1095
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1095
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1096
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1096
10 Skladnost s STO 1096
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1097
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1098
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1098
IRP26 - LEADER 1100
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1100
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1100
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1100
4 Kazalniki rezultatov 1100
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1100
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1106
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1106
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1107
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1107
10 Skladnost s STO 1108
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1108
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1109
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1109
IRP31 - Podpora za projekte EIP 1111
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1111
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1111

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1111
4 Kazalniki rezultatov 1112
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1112
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1114
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1114
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1114
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1115
10 Skladnost s STO 1115
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1115
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1116
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1116
IRP33 - Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij 1117
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1117
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1117
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1117
4 Kazalniki rezultatov 1117
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1117
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1131
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1131
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1131
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1131
10 Skladnost s STO 1131
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1131
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1133
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1133
IRP38 - Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno 1135
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1135
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1135
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1135
4 Kazalniki rezultatov 1136
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1136
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1140
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1140
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1140
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1141
10 Skladnost s STO 1141
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1141
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1142
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1142
IRP39 - Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti 1144
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1144
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1144
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1144
4 Kazalniki rezultatov 1144
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1144
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1146
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1146
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1147
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1147
10 Skladnost s STO 1147
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1148
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1149
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1149
KNOW(78) - Izmenjava znanja in širjenje informacij 1151

IRP30 - Medgeneracijski prenos znanja 1151
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1151
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1151
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1151
4 Kazalniki rezultatov 1151
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1151
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1154
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1154
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1154
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1154
10 Skladnost s STO 1154
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1155
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1156
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1156
IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev 1158
1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost 1158
2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji 1158
3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo 1158
4 Kazalniki rezultatov 1158
5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije 1158
6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov 1162
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna 1162
8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči 1163
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije 1163
10 Skladnost s STO 1163
11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo 1163
12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev 1164
13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki 1164
6 Finančni načrt 1167
6.1 Pregledna tabela 1167
6.2 Podrobne finančne informacije ter razčlenitev po intervenciji in načrtovanju učinka (TO BE FINALIZED) 1170
6.2.1 Neposredna plačila 1170
6.2.2 sektorska podpora 1176
6.2.3 Razvoj podeželja 1180
7. Sistem upravljanja in usklajevanja 1239
7.1 Opredelitev organov upravljanja in usklajevanja + nadzornih organov 1239
7.2 Opis strukture spremljanja in poročanja 1241
7.3 Informacije o nadzornem sistemu in kaznih 1243
7.3.1 IAKS – Integrirani administrativni in kontrolni sistem 1243
7.3.1.1 Vsi elementi IAKS, kot so določeni v [horizontalni uredbi], se vzpostavijo in delujejo od 1. januarja 2023. 1243
7.3.1.1.1 Identifikacijski sistem za kmetijske parcele 1243
7.3.1.1.2 Sistem za geoprostorske vloge in vloge za živali 1243
7.3.1.1.3 Ali uporabljate samodejni sistem zahtevkov (v smislu člena 65(4)(f) horizontalne uredbe)? 1245
7.3.1.1.4 Sistem za spremljanje površin 1245
7.3.1.1.6 Sistem za identifikacijo in registracijo plačilnih pravic, kadar je primerno 1246
7.3.1.1.7 Sistem za identifikacijo in registracijo živali v smislu člena 65(4)(c) [člen 66(1)(g) horizontalne uredbe] 1246
7.3.2 Ne-IAKS 1247
7.3.2.1 Kratek opis sistema sankcij v skladu z načeli učinkovitosti, sorazmernosti in odvračanja za intervencije ne-IAKS 1247
7.3.2.2 Kratek opis kontrolnega sistema za ne-IAKS (metode kontrole, navzkrižna preverjanja, trajanje naložb in s tem povezani naknadni pregledi itd.) 1247

7.3.2.3 Pravila za oddajo javnih naročil? ... 1250
7.4 Pogojenost ... 1251
7.4.1 Kontrolni sistem za pogojenost ... 1251
7.4.1.1 Opis kontrolnega sistema za pogojenost ... 1251
7.4.1.2 Vrste pregledov ... 1253
7.4.2 Sistem kazni za pogojenost ... 1255
7.4.2.1 Opis sistema kazni za pogojenost ... 1255
7.4.2.2 Opredelitev in uporaba „ponovitve“ (izračun in zajeto časovno obdobje): ... 1255
7.4.2.3 Opredelitev in uporaba „namernosti“ ... 1255
7.4.3 Navedba izvajanja poenostavljenega kontrolnega sistema za male kmete ... 1256
7.4.4 Pristojni nadzorni organi, ki so odgovorni za preverjanje praks pogojenosti, predpisanih zahtev ravnanja ... 1257
7.5 Socialna pogojenost ... 1259
7.5.1 Opis kontrolnega sistema za socialno pogojenost ... 1259
7.5.2 Opis sistema kazni za socialno pogojenost ... 1259
8 Posodobitev: AKIS in digitalizacija ... 1260
8.1 AKIS ... 1260
8.1 Splošna predvidena organizacijska struktura izboljšanega sistema AKIS ... 1260
8.2 Opis, kako bodo svetovalne službe, raziskovalci in mreže SKP sodelovali v okviru AKIS (člen 114(a)(ii)) ... 1271
8.3 Opis organizacije vseh kmetijskih svetovalcev v skladu z zahtevami iz člena 15(2), (3) in (4) 1274
8.4 Opis, kako se zagotavlja podpora za inovacije iz člena 114(a)(ii) ... 1276
8.5 Strategija za digitalizacijo (člen 114(b)) ... 1278
Priloge ... 1286
Priloga I o predhodnem vrednotenju in strateški presoji vplivov na okolje iz Direktive 2001/42/ES 1286
1. Povzetek postopka predhodnega vrednotenja in rezultati ... 1286
2. Priporočila na podlagi predhodnega vrednotenja in strateške presoje vplivov na okolje ter opis, kako so bila obravnavana ... 1293
3. Poročilo o predhodnem vrednotenju ... 1306
4. Poročilo o strateški presoji vplivov na okolje ... 1306
Priloga II o analizi SWOT ... 1307
Priloga III o posvetovanju s partnerji ... 1307
Priloga IV o posebnem plačilu za bombaž (kadar je ustrezno) ... 1307
Priloga V o dodatnem nacionalnem financiranju v okviru strateškega načrta SKP ... 1308
Priloga VI o prehodni nacionalni pomoči (kadar je ustrezno) ... 1309
a) letni sektorski finančni okvir za vsak sektor, za katerega se odobri prehodna nacionalna pomoč ... 1309
b) po potrebi najvišja stopnja podpore na enoto za vsako leto obdobja ... 1309
c) po potrebi informacije v zvezi z referenčnim obdobjem, spremenjenim v skladu s členom 147(2), drugi pododstavek ... 1309
d) kratek opis dopolnjevanja prehodne nacionalne pomoči z intervencijami strateškega načrta SKP ... 1309
Druga priloga: Skladnost s cilji Unije do leta 2030 in prispevek k njim ... 1309
Nacionalni prispevek k cilju EU do leta 2030 glede 50-odstotnega zmanjšanja izgub hranil ob hkratnem preprečevanju poslabšanja rodovitnosti tal ... 1309
Nacionalni prispevek k cilju EU do leta 2030 glede 10 % kmetijskih površin z visokoraznovrstnimi značilnostmi pokrajine ... 1309
Nacionalni prispevek k cilju EU do leta 2030 glede 25 % kmetijskih zemljišč EU, namenjenih ekološkemu kmetovanju ... 1309
Nacionalni prispevek k ciljem EU do leta 2030 glede 50-odstotnega zmanjšanja splošne uporabe in tveganja kemičnih pesticidov ter uporabe nevarnejših pesticidov ... 1309
Nacionalni prispevek k cilju EU do leta 2030 glede 50-odstotnega zmanjšanja prodaje antimikrobikov za rejne živali v akvakulturi ... 1310
Nacionalni prispevek k cilju EU do leta 2025 glede uvedbe hitrega širokopasovnega interneta na podeželskih območjih, da bi se dosegel cilj 100-odstotnega dostopa ... 1310

DOKUMENTI 1311

1 Strateška izjava

Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo (SN 2023–2027) podaja nabor ukrepov (t.i. intervencij) za uresničevanje 9 specifičnih ciljev evropske SKP in horizontalnega cilja za razširjanje znanja, inovacij in digitalizacije. S tem SN 2023–2027 sledi vsem 3 krovnim ciljem SKP: konkurenčnosti in odpornosti kmetijskega sektorja, varstvu okolja in podnebja ter skladnemu razvoju podeželja.

Preglednica: Cilji evropske SKP v obdobju 2023–2027

Spodbujanje pametnega, konkurenčnega, odpornega in raznolikega kmetijskega sektorja, ki zagotavlja dolgoročno prehransko varnost	**Podpora in krepitev varstva okolja, vključno z biotsko raznovrstnostjo, in podnebnih ukrepov ter prispevanje k doseganju okoljskih in podnebnih ciljev Unije, vključno z njenimi zavezami iz Pariškega sporazuma**	**Krepitev socialno-ekonomskega tkiva podeželja**
(1) Podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji, da se poveča dolgoročna prehranska varnost in kmetijska raznolikosti ter zagotovi gospodarska trajnostnost kmetijske proizvodnje v Uniji	(4) Prispevanje k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije	(7) Privabljanje in zadrževanje mladih kmetov in drugih novih kmetov v tem poklicu ter spodbujanje trajnostnega razvoja podjetij na podeželju
(2) Krepitev tržne usmerjenosti in povečanje tako kratko- kot dolgoročne konkurenčnosti kmetij, tudi z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji	(5) Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij	(8) Spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno s participacijo žensk v kmetovanju, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom
(3) Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi	(6) Prispevanje k zaustavitvi in obratu trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine	9) Izboljšanje odziva kmetijstva Unije na zahteve družbe glede hrane in zdravja, vključno z visokokakovostno, varno in hranljivo hrano, pridelano na trajnostni način, zmanjšanje živilskih odpadkov ter izboljšanje dobrobiti živali in zatiranje protimikrobne odpornosti
Horizontalni cilj **Modernizacija kmetijstva in podeželja s spodbujanjem in razširjanjem znanja, inovacij in digitalizacije**		

Krovna usmeritev slovenskega SN 2023–2027 je v kontekstu prehranske in energetske draginje ter podnebnih in okoljskih izzivov zagotoviti **trajnostno pridelavo hrane na celotnem območju države in povečati samooskrbo, pri čemer so pomembna vsa območja in vsa kmetijska gospodarstva, ne glede na velikost, usmeritev ali tržno usmerjenost.** Ta krovna usmeritev podaja odgovore na izzive prehranske varnosti kot tudi na okoljsko–podnebne izzive, ki so pred nami.

SN 2023–2027 jasno prepoznava, da bo slovensko kmetijstvo tudi v prihodnje ostalo raznoliko in bo poleg hrane zagotavljalo tudi številne druge javne dobrine. **V sistemu preskrbe s hrano so pomembni vsi proizvajalci**: tako kmetijski proizvajalci, katerih proizvodnja je visoko tehnološko razvita, kot tudi majhna kmetijska gospodarstva, ki imajo potencial v smeri specializirane nišne pridelave ter samooskrbne in druge kmetije, ki skrbijo za ohranjanje okolja, narave in virov.

SN 2023–2027 zagotavlja pogoje za **odporno in konkurenčno pridelavo in predelavo hrane**, predvsem preko ohranjanja proizvodnega potenciala in obsega kmetijskih zemljišč ter zagotavljanja primernega in stabilnega dohodka kmetijskih gospodarstev, tudi na OMD območjih in v sektorjih v težavah, ter zagotavljanjem enakovrednejšega položaja kmetijskih pridelovalcev z **odpravo plačilnih pravic**. SN 2023–2027 prepoznava, da imajo **mladi kmetje** osrednje mesto v razvoju slovenskega kmetijstva, zato jim je potrebno olajšati prevzem, zagon in modernizacijo kmetij, dostop do znanja ter jim zagotoviti stabilen dohodkovni položaj. S kolektivnimi naložbami in drugimi spodbudami poslovnega **povezovanja** so oblikovani vzvodi za zagotavljanje stabilnosti preskrbe z varno in kakovostno hrano, razvoj lokalnih dobavnih verig, povezovanje akterjev znotraj agroživilskih verig in izboljšanje položaja kmeta. Oblikovane so linije enostavnejšega dostopa do investicijskih podpor za **majhne kmetije**. Poseben

poudarek namenjamo pridelavi hrane z višjo dodano vrednostjo, zlasti **ekološki pridelavi in predelavi** ter drugih proizvodom iz shem kakovosti.

Usmerjen je v **varovanje in trajnostno upravljanje z naravnimi viri**, blaženje in prilagajanje na **podnebne spremembe** ter **ohranjanje biotske raznovrstnosti**. **Pravila o pogojenosti se zaostrujejo, predstavljajo standard,** nad katerim so oblikovana **plačila za sheme za podnebje in okolje (SOPO) v okviru neposrednih plačil I. stebra ter kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (KOPOP) in druga plačila na površino v okviru II. stebra, zlasti Ekološko kmetovanje). Ta plačila spodbujajo kmete k izvajanju nadstandardnih oblik kmetovanja.** Sheme SOPO so enoletne in širše dostopne, KOPOP pa so izrazito ciljno in k rezultatom usmerjena na vsebinska področja in posamezna območja, ki zahtevajo ukrepanje zaradi vzdrževanja ali izboljševanja stanja okolja in blaženje posledic podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. Posebna pozornost je dana ožjim naravovarstvenim in vodovarstvenim območjem ter območjem, kjer okoljski cilji niso doseženi. Z namenom zaustavitve upada biodiverzitete prvič uvajamo plačila za območja **NATURA 2000** in podporo **izvajanju ukrepov iz načrtov upravljanja zavarovanih območij**. K tem ukrepom na novo dodajamo **neproizvodne naložbe**, ki podpirajo okoljsko funkcijo kmetijstva. Ambiciozno zastavljeni so tudi cilji na področju **ekološkega kmetovanja**, kjer podvojujemo ambicije glede obsega površin pod ekološkim kmetijstvom (na 81.000 ha), kar gre v smeri cilja **Evropskega zelenega dogovora**. Še naprej bomo podpirali tudi **ohranjanje, trajnostno rabo in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu**. Odločneje kot kadarkoli doslej s spodbudami naslavljamo **podnebne izzive** in **emisije amonijaka.** Ukrepi obsegajo **uvajanje OVE, odpornih sort v trajnih nasadih, učinkovitejšo rabo gnojil in FFS, optimizacijo krmnih obrokov, uvajanje krmnih dodatkov, gnojenje z nizkimi izpusti**.

Pomemben cilj je tudi **dvig kakovosti življenja in krepitev gospodarske aktivnosti na podeželju**. Poleg kmetijskih dejavnosti bomo razvijali tudi dopolnilne dejavnosti, vključno z biogospodarstvom, in dejavnosti ohranjanja kulturne dediščine, ki pomembno pripomorejo k dvigu in stabilnosti dohodka kmetijskih gospodarstev. Nadaljevali bomo s podporo za aktivnosti **lokalnih pobud oziroma lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost** (pristop LEADER/CLLD), predvsem z namenom spodbujanja zaposlovanja na podeželju, večje socialne vključenosti prebivalcev, ohranjanja dediščine na podeželju, trajnostnih oblik turizma, spodbujanja medgeneracijskega sodelovanja in različnih socialnih ter »pametnih« storitev po konceptu Pametnih vasi. Izhajajoč tudi iz Dolgoročne vizije podeželja EU si skupaj z ostalimi EU skladi in programi, ter drugimi nacionalnimi politikami prizadevamo za celovit razvoj slovenskega podeželja. Na ta način se bo s sredstvi ESRR, Načrta za okrevanje in odpornost, InvestEU in drugimi viri doseglo izboljšanje pokritosti s hitrimi širokopasovnimi povezavami, v skladu s ciljem strategije „od vil do vilic“ glede širokopasovnih povezav.

Uspešnega razvoja slovenskega kmetijstva in podeželja ni brez učinkovitega **prenosa znanja in inovacij** ter **uvajanja digitalizacije**. Spodbujali bomo razvojne mreže deležnikov v sistemu AKIS (**A**gricultural **K**nowledge and **I**nnovation **S**ystem), demonstracijske projekte, specializirana svetovanja in usposabljanja. Posebna pozornost je namenjena **usposabljanju kmetijskih** in **gozdarskih svetovalcev**, ki so eden izmed ključnih deležnikov v sistemu prenosa znanja. V SN 2023–2027 se obseg finančnih sredstev za sistem AKIS povečuje glede na PRP 2014–2020, ko je bilo za izvajanje ukrepov prenosa znanja, svetovanja in inovativnosti namenjenih 3,49 milijona evrov letno. V SN 2023–2027 se za AKIS namenja 33,26 mio evrov (oz. 6,65 milijona evrov letno), kar na letni ravni v primerjavi s prejšnjim obdobjem pomeni 90,6 % povečanje alokacije sredstev za sistem AKIS, s čimer izkazujemo svojo zavezanost za njegovo krepitev. Sistem AKIS bo osredotočen na vsebine prehoda v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno kmetijstvo. Financiran bo tudi z nacionalnimi sredstvi za kmetijsko izobraževanje, znanstveno-raziskovalno dejavnost in delovanje javnih služb. Za področje digitalizacije pa bodo na voljo tudi sredstva v okviru Načrta za okrevanje in odpornost (28,3 mio €).

Pri pripravi SN 2023-2027 smo izhajali iz trenutnega stanja in trendov, upoštevali smo naravne in strukturne danosti ter pričakovanja potrošnika in širše družbe. Upoštevali smo številne evropske in

nacionalne strateške dokumente. Ključna evropska usmeritev prihodnje SKP temelji na ciljih **Evropskega zelenega dogovora** v okviru Strategije od vil do vilic, Strategije za biotsko raznovrstnost ter leta 2021 objavljeno Dolgoročno vizijo za podeželska območja ter drugih strateških dokumentih EU (Strategije EU za gozdove, tla, metan, krožno in biogospodarstvo…). Upoštevana so bila **priporočila Evropske komisije** za strateški načrt za Slovenijo. **Resolucija »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021«** je strateška podlaga za enovit SN 2023–2027, upoštevali smo tudi številne druge strateške dokumente, predvsem s področja varovanja okolja in podnebnih sprememb, kot npr. V Resoluciji o **Dolgoročni podnebni strategiji do leta 2050** in **Nacionalni energetski in podnebni načrt** (NEPN), **Program upravljanja območij Natura 2000** ter **Načrt upravljanja voda** (NUV).

Zelena arhitektura SN 2023–2027 (t.j. podnebno-okoljska komponenta) je zastavljena dovolj premišljeno, uravnoteženo in bolj ambiciozno kot kadarkoli v zgodovini. Je odraz dolgotrajnega in zahtevnega dialoga med vsemi ključni partnerji: predstavniki kmetijskih, okoljskih in naravovarstvenih organizacij ter Evropsko komisijo. Večja ambicija se kaže na več področjih: kot posledica zaostrenih standardov v okviru pogojenosti se zaostrujejo vsi ostali elementi zelene arhitekture (shema SOPO, KOPOP…), širi se nabor ukrepov na področju okolja in podnebja (Natura 2000 plačila, …) ter povečujejo se sredstva za varstvo okolja, biodiverziteto in podnebja. Za te vsebine se v obdobju 2023–2027 namenja **56,7 %** vseh sredstev **EKSRP** (312,6 mio €), kar je bistveno več, kot se zahteva po EU zakonodaji **(35 %)**. Z dobrimi 12 mio € letno se za več kot šestkrat se na letni ravni v okviru SN 2023–2027 povečujejo sredstva za biodiverzitetne ukrepe v primerjavi s PRP 2014–2020. Izdatno povečujemo sredstva za ukrep **Ekološko kmetovanj**e: z 10,5 mio € letno v obdobju 2015–2022 na 18,7 mio € letno v obdobju 2023–2027). S tem se dokazano dviguje okoljska in podnebna ambicija načrta ter podpira kmetijstvo v smeri varne preskrbe s kakovostno hrano.

2 Ocene potreb in intervencijske strategije, vključno s ciljnim načrtom in kazalniki stanja

2.1 Ocena potreb in intervencijske strategije

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da	X			X	X	X	X			
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da	X			X	X	X				
P03	Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij	Pomembna	Delno	X		X							
P04	Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah	Zelo pomembna	Da	X									
P05	Zagotavljanje prehranske varnosti	Zelo pomembna	Da	X					X				
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da		X	X							
P07	Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI	Srednje pomembna	Da		X								
P08	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu	Pomembna	Da		X								
P09	Razvoj verig vrednosti preskrbe s hrano ter spodbujanje lokalnih trgov	Pomembna	Da			X							
P10	Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu	Srednje pomembna	Da			X							
P11	Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti	Srednje pomembna	Da		X	X							
P12	Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani	Srednje pomembna	Da			X							
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da				X	X	X			X	
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da			X	X	X	X			X	
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da		X	X	X	X					

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
	in gozdarstvu												
P16	Obnovitev gozda po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	Pomembna	Da				X						
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da			X	X	X	X			X	
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da			X			X				
P19	Ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti gozdnih habitatov in vrst	Pomembna	Ne						X				
P20	Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Zelo pomembna	Da					X	X				
P21	Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev	Srednje pomembna	Da					X	X				
P22	Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanje lokalnih pasem in sort	Srednje pomembna	Da						X				
P23	Učinkovita generacijska pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev	Zelo pomembna	Da							X			
P24	Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju	Zelo pomembna	Da							X	X		
P25	Zagotavljanje lažjega dostopa do ustreznih finančnih virov	Srednje pomembna	Da							X			
P26	Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva	Srednje pomembna	Delno		X						X		
P27	Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju	Zelo pomembna	Delno								X		
P28	Krepiti socialno vključenost, sodelovanje in povezovanje prebivalcev podeželja	Srednje pomembna	Da								X		
P29	Izboljšanje pokritosti podeželskih območij s hitrimi širokopasovnimi povezavami	Horizontalni cilj	Ne										X
P30	Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za	Pomembna	Delno					X	X			X	

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
	zdravljenje živali												
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da				X	X	X			X	
P32	Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje	Zelo pomembna	Da				X					X	
P33	Zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano	Pomembna	Delno		X							X	
P34	Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij	Horizontalni cilj	Da		X	X							X
P35	Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS	Horizontalni cilj	Da										X
P36	Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja	Horizontalni cilj	Da		X	X							X
P37	Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI	Horizontalni cilj	Delno		X	X							X
P38	Protipožarno varstvo v gozdovih	Pomembna	Da		X		X						

P01 - Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG

Slovenija je glede na kazalnika neto dodane vrednosti in faktorskega dohodka v kmetijstvu daleč pod povprečjem EU. Primerjava dohodka med kmetijstvom in gospodarstvom dodatno pokaže izredno veliko razliko. Neposredna plačila so pomembno sistemsko sredstvo za zmanjševanje te razlike, hkrati pa imajo pozitiven vpliv na zagotavljanje stabilnost dohodka.

S prerazporeditvami dohodka od največjih prejemnikov k manjšim prejemnikom (z ukinitvijo plačilnih pravic in uvedbo zmanjšanj osnovnega plačila ter uvedbo prerazporeditvenega plačila) je omogočena bolj pravičnejša porazdelitev neposrednih plačil k KMG z najnižjimi dohodki.

P02 - Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD

V Sloveniji je v OMD vključenih kar 3/4 kmetijskih zemljišče v rabi. Neto dodana vrednost KMG na PDM v OMD je pod slovenskim povprečjem in bistveno pod vrednostmi območij izven OMD. Na OMD je zaznati upad kmetijske aktivnosti, počasnejšo rast povprečne velikosti KMG in zaraščanje kmetijskih površin. Kmetovanje na OMD je oteženo kar povzroča dodatne stroške in izpad prihodka. Naravne omejitve in prevladujoče trajno travinje pa pomembno omejujejo nabor možnih proizvodnih usmeritev. Ohranjanje kmetovanja na OMD je pomembno zaradi ohranitve proizvodnega potenciala, ohranjanja kulturne krajine in je bistveno za dolgoročno ohranjanje okolja in podeželja.

P03 - Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij

Kmetijstvo v Sloveniji se tako kot tudi drugje po svetu, srečuje z različnimi tveganji, ki otežujejo pridelavo in prirejo ter vplivajo na višino in stabilnost dohodka. Kmetijska proizvodnja je izpostavljena nihanjem na trgu. Vedno bolj občutni so vplivi podnebnih sprememb in pogostejše je pojavljanje ekstremnih vremenskih dogodkov. Glede na nižji interes KMG po individualnih instrumentih za obvladovanje tveganj in načelni naklonjenosti po skupinskih oblikah obvladovanja tveganj, je bolj primerno, da se odpornost KMG poveča s skupinskimi instrumenti obvladovanja tveganj, ki razpršijo tveganje in stabilizirajo dohodek vključenih KMG. Potreba glede obvladovanja tveganj se v okviru SN 2023-2027 naslavlja delno preko intervencij v okviru sektorja sadja in zelenjave. K obvladovanju tveganj bomo prispevali tudi z izvajanjem investicijskih intervencij v okviru razvoja podeželja. Za obvladovanje tržnih tveganj, se izvaja ukrep sofinaciranje zavarovalnih premij za zavarovanje primarne kmetijske proizvodnje, za katastrofinčna tveganja pa t.i.“ad hoc” ukrep. Oba ukrepa se financirata iz nacionalnih sredstev.

P04 - Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah

Sektorji reji krav dojilj, pitanje govedi, reji drobnice, prireji mleka v gorskem OMD območju imajo izrazitejše dohodkovne probleme v primerjavi z ostalimi sektorji, saj dosegajo za več kot polovico manjše dohodke. To so tudi sektorji, ki edini lahko izkoriščajo v Sloveniji prevladujoče trajno travinje. Struktura teh sektorjev je v primerjavi z EU bistveno slabša, saj so nekajkrat manjši, pestijo pa jih tudi strukturni problemi z upadanjem proizvodnega potenciala S proizvodno vezanimi podporami tem sektorjem v težavah omogočimo delno nadomestitev nižjih dohodkov in s tem omilimo potencialni upad proizvodnega potenciala in nadaljnje izkoriščanje prevladujočega trajnega travinje.

Poleg teh sektorjev pa je zaradi slabše samooskrbe na nivoju EU potrebno vzpodbujati proizvodnjo beljakovinskih rastlin. Proizvodno vezana podpora v teh sektorjih zelo pozitivno vpliva na povečanje proizvodnje.

P05 - Zagotavljanje prehranske varnosti

Za prehransko varnost je ključno ohranjanje in izboljšanje pridelovalnega potenciala ter obsega kmetijskih zemljišč. Na ohranjanje obseg kmetijskih zemljišč pomembno vpliva primeren dohodek KMG, ki omogoča obstoj KMG in tako preprečuje opuščanje pridelave in zaraščanje. Zaradi spleta različnih dejavnikov (dohodkovnih, okoljskih, demografskih, socialnih in drugih) je proces opuščanja pridelave in zaraščanja bolj intenziven na OMD. Glavni instrument kmetijske politike za ohranjanje kmetovanja in tako proizvodnega potenciala ter obsega kmetijskih zemljišč so javne podpore v obliki neposrednih plačil in OMD plačil.

P06 - Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Slovenija za EU zaostaja po produktivnosti dela, nižji sta bruto in neto dodana vrednost/PDM. Faktorska produktivnost je pod povprečjem EU. Slovenija ima velik del KZU na OMD, še posebej na gorskih območjih, kmetijska zemljišča so razdrobljena, kar vpliva na konkurenčnost in produktivnost KMG. Povečati je treba prisotnost majhnih kmetij na trgu in jim omogočiti boljšo dostopnost do finančnih virov, vlaganja v povečanje proizvodnje, digitalizacijo, predelavo in dopolnilne dejavnosti, kot tudi nadaljnjo krepitev tržno usmerjenih kmetijskih gospodarstev. Potrebna je modernizacija ekoloških KMG in krepitev njihove tržne usmerjenosti ter konkurenčnosti. Potrebno je spodbuditi razvoj manj razvitih kmetijskih gospodarstev, da postanejo bolj produktivna in bolj konkurenčna. K dodatnemu razvoju je prav tako potrebno spodbuditi tudi bolj razvita kmetijska gospodarstva, da bodo sposobna povečevati produktivnost, posledično konkurenčnost in dodano vrednost v kmetijstvu ter s tem zmanjšati razkorak v TFP na ravni EU. Ne glede na razvitost posameznega kmetijskega sektorja. Spodbujati je treba dualno kmetijsko strukturo.

P07 - Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI

Kljub ugodnim poslovnim rezultatom v pokriznem obdobju je za slovensko živilskopredelovalno industrijo značilna nižja neto dodana vrednost na zaposlenega in nižja produktivnost glede na ostale dejavnosti. V letu 2019 so okoli polovico neto čistega dobička ustvarili zaposleni v štirih skupinah gospodarskih družb: v proizvodnji mesa in mesnih izdelkov, proizvodnji pekarskih izdelkov, predelavi mleka ter v predelavi sadja in zelenjave. Ključen je razvoj konkurenčne živilskopredelovalne industrije, ki bo temeljila na domačih surovinah ter dolgoročnih in pravičnih ter enakopravnih povezavah v prehranski verigi. Pomemben je tudi razvoj in spodbujanje rabe sodobnih tehnoloških znanj ter sledenje trendom na področju proizvodnje in prodaje.

P08 - Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu

Realiziran posek zaostaja za načrtovanim najvišjim možnim, predvsem zaradi zastarele mehanizacije. Z modernizacijo le te se povečata varnost pri delu in učinkovitost. Potrebno je modernizirati opremo obratov za primarno predelavo lesa ter ustanoviti nove obrate. Po obsežnih ujmah je naravna obnova gozdov močno otežena. Kjer je ta neuspešna, je zaradi varovanja tal potrebno izvesti dopolnilno sadnjo sadik gozdnega drevja. Nujno je vzpostaviti zadostno mrežo gozdnih drevesnic, za vzgojo zadostne količine sadik gozdnega drevja posameznih provenienčnih območij. Določena območja v Sloveniji niso odprta z gozdnimi cestami in vlakami, kar podraži ali onemogoča spravilo lesa. Potrebna je izpopolnitev mreže gozdnih prometnic do optimalne odprtosti.

P09 - Razvoj verig vrednosti preskrbe s hrano ter spodbujanje lokalnih trgov

Ekonomski in pogajalski položaj pridelovalcev v verigi vrednosti je šibkejši glede na ostale deležnike. Treba ga je izboljšati preko kratkih dobavnih verig in boljšega povezovanja ter organiziranja kmetov in lastnikov gozdov za skupno trženje (skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, organizacije in združenja organizacij proizvajalcev, medpanožne organizacije), s ciljem zagotavljanja zadostne, stalne in raznolike ponudbe kakovostne in varne hrane lokalnega izvora in proizvodov iz shem kakovosti, za prodajo javnim zavodom, trgovskim verigam in lokalnim trgom. Potrošnik je vedno bolj ozaveščen in zahteven glede kakovosti, transparentnosti in etičnosti proizvodnje in predelave živil ter vpliva na okolje.

P10 - Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu

Povpraševanje po ekoloških proizvodih in proizvodih iz ostalih shem kakovosti narašča, hkrati pa narašča tudi zanimanje proizvajalcev za vključitev v sheme kakovosti. Krepijo se kolektivne blagovne znamke in certificirane sheme. Količine proizvodov iz shem kakovosti domačih proizvajalcev niso zadostne. Povezana lokalna pridelava lahko pomaga pri spodbujanju novih poslovnih modelov in s tem krepitve lokalne samooskrbe, gospodarske rasti in kvalitete življenja na podeželju. Z različnimi oblikami sodelovanja med deležniki iz različnih gospodarskih panog prispevamo k prepoznavnosti posamezne regije in zanjo značilnih ekoloških in drugih lokalnih certificiranih proizvodov s čemer povečamo njeno turistično privlačnost.

P11 - Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti

Povečanje dodane vrednosti proizvodov preko vključevanja v evropske in nacionalne sheme kakovosti je ena od ključnih strateških usmeritev na področju kmetijske pridelave in predelave. Vse sheme kakovosti) so dostopne vsem proizvajalcem. Spodbujanje dviga kakovosti in dodane vrednosti proizvodnje kmetijskih pridelovalcev, preko vključevanja v sheme kakovosti, bi bilo treba nadgraditi tudi s promocijo, preko katere bo možno zagotoviti večjo osveščenost potrošnikov in drugih deležnikov v verigi glede kakovosti proizvodov. S shemami kakovosti in promocijo lokalne hrane se krepi konkurenčnost živilskopredelovalne industrije in spodbuja lokalno pridelavo in potrošnjo.

P12 - Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani

Sodobni način življenja in individualne vrednote v ospredje prinašata pomen prehrane, spreminjajo se tudi prehranske navade. Hrana mora biti varna in kakovostna ter oskrba s hrano nemotena. Spodbuditi je treba zanimanje potrošnika po kakovostni hrani lokalnega izvora in osveščati o številnih prednostih, ki jih ima lokalno pridelana hrana na zdravje in okolje. Prednost lokalno pridelane hrane se odraža tudi v kratkih transportnih poteh. Poleg prepoznavnosti lokalno pridelanih živil je pomembna tudi dostopnost. Z nakupom lokalne hrane prispevamo tudi k razvoju slovenskega kmetijstva.

P13 - Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu

Na področju kmetijstva je premajhen obseg izvajanja praks za učinkovitejšo rabo dušika v kmetijstvu. Vir izpustov TGP v kmetijstvu so predvsem metan, ki nastane pri reji prežvekovalcev in ravnanju z gnojem in gnojevko ter didušikov oksid, ki nastane pri rabi mineralnih in živinskih gnojil. K zmanjševanju izpustov lahko prispeva prilagojena reja živali in krmljenja živali kot tudi izboljšanje skladiščenja živalskih gnojil. Poleg tega je pomembno tudi izvajanje nadstandardnih sonaravnih načinov pridelave in obdelave tal, preciznejša raba gnojil in FFS ter uvajanje gnojenja z nizkimi izpusti v zrak. Prav tako bo potreba upoštevala tudi izpustove zaradi uhajanja N v vode.

P14 - Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije

Tla v Sloveniji so večinoma dobro oskrbljena z organsko snovjo. Vsebnost talne organske snovi (TOS) je eden izmed pokazateljev kakovosti in učinkovitosti rabe tal ter osnova za ocenjevanje učinkov rabe tal na potencialne izpuste TGP iz kmetijstva. S primernim gospodarjenjem s tlemi, kot je ustrezen način obdelave in oskrbe posevkov in nasadov, stalna pokritost tal, gnojenje, izbor in vrstenje kmetijskih rastlin, se ohranja vsebnost organskega ogljika v tleh, ki je sestavni del TOS in je pomemben za trajnostno kmetovanje kot tudi prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam. Za namen poročanja o stanju TOS in za spodbujanje trajnostnih kmetijskih praks ter ohranjanje kakovosti tal je treba spremljati stanje tal na kmetijskih zemljiščih. V povezavi z ohranjanjem talne organske snovi je posebno skrb potrebno nameniti tudi preprečevanju erozije tal, zlasti vodne erozije, ki v Sloveniji prevladuje. Ker na erozivnost tal lahko vplivamo z ustreznim načinom obdelave oziroma pokritosti tal, je smiselno spodbujati ukrepe, kot so: pokritost tal, pokritost medvrstnega prostora z negovano ledino v trajnih nasadih, pokritost tal z neprezimnimi in prezimnimi posevki, ohranitvena raba ter drugimi ukrepi, ki lahko učinkovito zmanjšujejo intenzivnost in posledice erozijskih procesov.

P15 - Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu

Kmetijska pridelava je odvisna od vremena in podnebnih razmer. Zaradi spremenjenih podnebnih razmer škodljivci in bolezni rastlin povzročajo škodo na kmetijskih pridelkih, okrasnih rastlinah in gozdu. Zato je nujno ukrepanje in krepitev zmogljivosti za obvladovanje prilagajanja kmetijstva in gozdarstva ter spodbujanje kmetijskih in gozdarskih praks, ki pripomorejo k blaženju in prilaganju na podnebne spremembe ter vzpostavitev celovitega sistema spremljanja vplivov podnebnih sprememb. Potrebno je ukrepanje na področju razogljičenja kmetijske in gozdarske proizvodnje, izkoriščanja OVE in potenciala geotermalne energije. Na področju živinoreje je treba spodbuditi ukrepe, ki blažijo vročinski stres in zmanjšujejo izpuste TGP.

P16 - Obnovitev gozda po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah

Slovenske gozdove so od leta 2014 dalje poškodovale večje ujme, kot so žledolom, vetrolom in prenamnožene populacije podlubnikov. Z namenom zagotavljanja trajnostnega vira OVE in ohranjanja ter krepitve ekosistemskih, socialnih ter proizvodnih funkcij gozda, se na površinah gozda, poškodovanih v raznih ujmah, stremi k čim hitrejši obnovi sestoja. Ukrepi za obnovo ter revitalizacijo poškodovanih gozdov so podani v načrtu sanacije gozdov. Potrebno je zagotoviti ustrezen, podnebju in rastiščem prilagojen sadilni material. Obnova mora biti izvedena v skladu z biotski raznovrstnostjo prijaznimi praksami, ki povečujejo raznolikost, kakovost in odpornost gozdnih ekosistemov.

P17 - Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda

Obremenitve iz kmetijstva vplivajo na ekološko stanje vodnih teles površinskih voda in kemijsko stanje podzemnih voda, kjer je zaznano prekomerno obremenjevanje s hranili in FFS. Ukrepanje je treba še posebej usmeriti na območja večje kmetijske proizvodnje severovzhodne Slovenije, kjer dobro stanje vodnih teles površinskih in podzemnih voda ni doseženo. Stremeti je treba predvsem k zmanjšanju vnosa FFS in gnojil, primerni obdelavi tal, preusmerjanju v trajnostne kmetijske prakse, zmanjševanje hidromorfoloških obremenitev in negativnega vpliva osuševanja zemljišč na stanje voda, kot tudi spodbuditi naložbe v skladiščne kapacitete in specialno mehanizacijo za aplikacijo gnojil in FFS, kar prispeva k doseganju okoljskih ciljev in ciljev načrtov upravljanja voda.

P18 - Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst

Biotska raznovrstnost v Sloveniji v kmetijski krajini upada. K temu najbolj prispeva izguba habitatov, ki je posledica netrajnostnega gospodarjenja s prostorom. Ogrožena so predvsem ekstenzivna travišča, ki jih v nižinah ogroža intenziviranje kmetijske rabe, v hribovskih in gorskih predelih pa zaraščanje. V neugodnem stanju sta dve tretjini traviščnih habitatnih tipov. Populacije značilnih ptic kmetijske krajine se zmanjšujejo. Prav tako je stanje pri večini metuljev neugodno. Izboljšanje stanja ohranjenosti habitatov travniških vrst in habitatnih tipov, ki so v neugodnem ali slabem stanju, je zato ključnega pomena. Spodbujati je treba ohranjanje in vzpostavljanje ekstenzivnih kmetijskih praks. Z vidika tveganja zaraščanja na zadevnih območjih pa je pomembno tudi ohranjanje kmetovanja. Na območjih Natura 2000 prihaja do upadanja populacij travniških ptic in metuljev ter slabšanja stanja habitatov, zato je treba usmeriti aktivnosti v ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst. Zato je nujno ciljno naslavljanje površin z visoko naravovarstveno vrednostjo.

P19 - Ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti gozdnih habitatov in vrst

Ugodno stanje je opredeljeno za 1/5 gozdnih vrst po habitatni direktivi Nature 2000, ter 3/4 površin gozdnih habitatnih tipov. Slabo stanje gozdnih habitatnih tipov je bilo opredeljeno za nekatere »manjšinske« gozdne habitatne tipe in gozdne habitatne tipe s specifičnimi vodnimi režimi. Za izvajanje gozdarskih ukrepov za izboljšanje stanja ogroženih vrst in habitatnih tipov v gozdni krajini na območjih Natura 2000 so namenjena sredstva Gozdnega sklada. Gozdni sklad predstavlja stabilen vir nacionalnih stredstev. V obdobju 2022 - 2026 je za izvajanje gozdarsko okoljskih ukrepov predvidenih 5 mio EUR, torej 1 mio EUR letno z možnostjo prerazporejanja sredstev med leti znotraj tega obdobja v skladu s potrebami na terenu in interesom lastnikov gozdov. Zaradi navedenega Slovenija za ta namen ne bo uporabljala sredstev SN 2023-2027.

P20 - Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi

Krajinske značilnosti so ne samo gonilo biotske raznovrstnosti, ampak imajo tudi kulturno in estetsko vrednost. Krajinske značilnosti, povezane s kmetijsko dejavnostjo (npr. mejice, omejki, suhozidi, drevesa, jarki, mokrišča in visokodebelni sadovnjaki), so bistvenega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti v kmetijskih ekosistemih. Ohranjanje raznolike krajine, za katero je značilen visok delež polnaravnih življenjskih habitatov, kot so travišča in mejice, v kmetijstvu pripomore k naravnemu zatiranju škodljivcev, boljšemu opraševanju in odpornosti na podnebne spremembe. Krajine z ohranjenimi krajinskimi značilnostmi so tudi nosilke nacionalne identitete in potencial za konkurenčni razvoj in kakovost bivanja. Zato je treba zlasti na območjih, kjer krajinske značilnosti izginjajo ali pa se prisotne v nezadostni meri, zaustaviti izginjanje krajinskih značilnosti in usmeriti aktivnosti v njihovo ohranjanje ali vzpostavitev.

P21 - Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev

Divji opraševalci spadajo med ključne vrste kopenskih ekosistemov. Med njimi prevladujejo divje čebele (čmrlji in čebele samotarke) in muhe trepetavke, medtem ko je prispevek metuljev, hroščev in drugih žuželk manjši. Pestrost opraševalcev omogoča zanesljivo opraševanje v kmetijstvu in v drugih naravnih ekosistemih tudi v času slabega vremena, vpliva na količino in kakovost pridelka ter ohranjanje biotske raznovrstnosti. V zadnjem času se v številnih evropskih državah, tudi v Sloveniji, opaža upadanje pestrosti opraševalcev. Glavni razlogi so izguba življenjskega prostora zaradi intenzivnega kmetijstva in urbanizacije ter degradacije tal in s tem povezane izgube prehranskih virov in gnezdišč, FFS, bolezni in podnebne spremembe. Ohranjanje vrstno pestrih travnikov prispeva k ohranjanju opraševalcev. Za divje opraševalce je treba zagotoviti hrano in primerna gnezdišča ter prilagoditi čas uporabe FFS. Primerna gnezdišča je možno zagotavljati z ekstenzivnim upravljanjem kmetijskih površin in ohranjanjem krajinskih značilnostih, ki so pomembna kot življenjski prostor divjih opraševalcev.

P22 - Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanje lokalnih pasem in sort

Lokalne pasme domačih živali (avtohtone in tradicionalne pasme) in lokalne sorte kmetijskih rastlin (avtohtone in tradicionalne sorte) so pomembne za ohranjanje kmetijske biotske raznovrstnosti. Lokalne sorte so odpornejše na vplive podnebnih sprememb, kot so vedno višje temperature, vročinski valovi in suša ter odpornejše na škodljive organizme, kar lahko pomembno vpliva na zmanjševanje FFS. Ker jih sodobnejše in produktivnejše pasme in sorte izpodrivajo, so ogrožene, da bodo izgubljene za kmetovanje. Zato je treba spodbujati njihovo ohranjanje in spodbujati njihovo uporabo na kmetijah. K temu prispeva reja in pridelava lokalnih pasem in sort na KMG, kakor tudi raziskave in pridobivanje podatkov o genskih virih v kmetijstvu, njihova karakterizacija in evalvacija ter ohranjanje ex situ in situ. Zato je treba krepiti dejavnosti na področju ocenjevanja, vrednotenja in monitoringov ogroženih genskih virov ter varnega hranjenja genskih virov tako v genskih bankah kot na mestu samem (na kmetijah),vključno s podporami za rejo lokalnih pasem in semenarstvo ter uporabo lokalnih sort kmetijskih rastlin na kmetijah.

P23 - Učinkovita generacijska pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev

Za slovensko kmetijstvo je značilna izrazito neugodna starostna struktura na kmetijah.Navedeno vpliva na hitrost uvajanja novih tehnologij, prestrukturiranje, razvoj. Staranje nosilcev kmetij povečuje tveganje za opuščanje kmetijstva in s tem praznjenje podeželskih območij. Generacijska pomladitev je v tem smislu ključna prioriteta. Mladim je potrebno olajšati pot do prevzema kmetijskega gospodarstva ter jim omogočiti spodbude za prestrukturiranje, modernizacijo in razvoj kmetijske dejavnosti. Med mladimi obstaja večja pripravljenost za uvajanje izboljšav in za sodelovanje in povezovanje, tako medsebojno kot z znanstvenimi institucijami. Pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev je nujna za ohranjanje kmetij, obdelanost krajine in zagotavljanje zadostne ponudbe kakovostne, lokalno pridelane hrane. Hkrati pa se s tem zmanjšuje odliv mlade delovne sile iz kmetijstva v regionalna razvojna središča.

P24 - Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju

Demografske spremembe, dneve migracije in odseljevanje s podeželja zmanjšujejo ponudbo delovne sile na podeželju, kar lahko v prihodnosti postane omejitveni dejavnik za gospodarski razvoj. Po drugi strani pa se dosežena stopnja izobrazbe izboljšuje. Problem odseljevanja s podeželja in dnevnih migracij je potrebno reševati s spodbujanjem gospodarske aktivnosti na podeželju in ustvarjanjem ugodnega podjetniškega okolja ter kvalitetnih delovnih mest. Zagotoviti je potrebno podporo mikro in malim podjetjem ter kmetijam z dopolnilno dejavnostjo, ki svoj razvoj povezujejo z aktivacijo endogenih potencialov na podeželju in s tem ustvarjajo pogoje za ohranitev obstoječih in vzpostavitev novih delovnih mest kot tudi dodaten vir dohodka na podeželju.

P25 - Zagotavljanje lažjega dostopa do ustreznih finančnih virov

Mladi kmetje imajo večje potrebe po zagonskih sredstvih in tudi bolj izdatno ter pogumno vlagajo v svoja KMG v začetnem obdobju kmetovanja. Več sredstev vlagajo v ureditev in vzdrževanje nepremičnin namenjenih za kmetijsko dejavnost ter nakup nove kmetijske mehanizacije ter strojne in transportne opreme za prevoz živali in surovin ter v ureditve ali vzdrževanje nepremičnin za kmetijsko dejavnost, nakup pripadajoče opreme za kmetijsko proizvodnjo, ureditev greznic in čistilnih naprav, nakup IKT in strojne opreme. Pri pridobivanju ugodnih posojil za namen kmetijstva imajo mladi nosilci KMG težave zaradi nedoseganja vstopnih pogojev kreditne sposobnosti, neizkazovanja ustreznega zavarovanja ali nedoseganja vstopnega praga točk.

P26 - Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva

Povečanje OVE pri primarni pridelavi hrani je moč doseči z mobilizacijo novih virov biomase, in sicer so to lahko potencialna degradirana zemljišča in neizkoriščena kmetijska zemljišča. V Sloveniji ni kmetijskih zemljišč, ki bi biladegradirana v tem smislu, da bi bila neprimerna za pridelavo poljščin in bi se lahko uporabljala v energetske namene. Izkoriščanje trajnostno razpoložljive lesne biomase je usmerjeno v uplinjanje lesne biomase. Živinska gnojila, zaradi dobro razvite živinoreje, predstavljajo potencial za proizvodnjo bioplina. Uvajanje krožnega gospodarstva in biogospodarstva vodi k ustvarjanju novih delovnih mest, zlasti na podeželskih območjih z večjo udeležbo primarnih proizvajalcev in predelovalcev v lokalnem okolju.

P27 - Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju

Na podeželju, še posebej na območjih praznjenja, je potrebno zagotavljati oskrbo vseh skupin prebivalcev z osnovnimi storitvami in infrastrukturo. Potrebno je izboljšati življenjske pogoje v podeželskih skupnostih in tako prispevati k privlačnosti vaškega okolja kot bivanjskega prostora tudi za mlade in potenciala za razvoj drugih gospodarskih dejavnosti ter na tak način zmanjševati razkorak med regijami ter mesti in podeželjem. Za ohranjanje vitalnosti podeželskih območij je potrebno omogočiti razvoj kulturnih, prostočasnih in drugih dejavnosti. Pri tem pa spodbujati izvedbo koncepta Pametne vasi. Potrebno je omogočiti vlaganja v ohranitev dediščine na podeželju.

P28 - Krepiti socialno vključenost, sodelovanje in povezovanje prebivalcev podeželja

Na podeželju še vedno ostajajo določene ranljive skupine in medregionalne razlike. Ohranjati je treba heterogeno strukturo prebivalstva, vitalnosti naselij ter razvijati tolerantnosti do socialnih in kulturnih razlik. Prepoznati in aktivirati je treba produktivno zmogljivost ranljivih skupin na podeželju ter jih ustrezno socialno vključiti. Potrebno je uvajati inovativne socialne storitve in oblike mobilnosti, za zagotavlja dostopnosti do storitev in ohranjanje vključenosti v družbo. Potrebe se med posameznimi območji Slovenije razlikujejo, zato je ključnega pomena spodbujanje lokalnega razvoja po pristopu od spodaj navzgor (LEADER), pri katerem se lokalno prebivalstvo spodbuja, da aktivno odloča in usmerja razvoj lokalnega območja.

P29 - Izboljšanje pokritosti podeželskih območij s hitrimi širokopasovnimi povezavami

Slovenija je v skupni razvrstitvi DESI - indeksa digitalnega gospodarstva in družbe 2022, ki meri digitalni napredek držav članic, pridobila dve mesti in med članicami EU 27 napredovala na skupno 11. mesto. K boljšemu rezultatu so pripomogli tudi ukrepi gradnje širokopasovnih omrežij (GOŠO). Kljub temu pa ostaja velika razlika med pokritostjo podeželja in urbanih središč z visokozmogljiv širokopasovnim internetom.

Vsa gospodinjstva na podeželju še nimajo dostopa do visokozmogljive širokopasovne infrastrukture. Uvajanje širokopasovnih povezav ovirata tudi razpršena poseljenost ter gričevnata in hribovita krajina. Izboljšanje dostopa do informacijsko-komunikacijskih tehnologijbo imelo pozitiven vpliv na gospodarske aktivnosti, privabljanje investicij, uvajanje inovacij, nova delovna mesta, pa tudi demografsko strukturo na podeželju.

Izhajajoč tudi iz Dolgoročne vizije podeželja EU si prizadevamo za celovit razvoj slovenskega podeželja, ki bo zaživel le ob usklajenem delovanju in dopolnjevanju različnih politik in virov sredstev. Sredstva EKSRP za gradnjo odprte visokozmogljive širokopasovne infrastrukture v okviru SN 2023-2027 niso predvidena, ker bomo 100% pokritost belih lis dosegli z drugi viri. Sredstva za pokrivanje belih lis bodo zagotovljena v okviru Načrta za okrevanje in odpornost in Programa EKP 2021-2027. Dodatno bo InvestEU podprl zasebne naložbe na področjih, kjer so operaterji izrazili tržni interes in iz IPE2 Digital bo podprto financiranje 5G koridorjev za zagotovitev čezmejne povezljivosti.

P30 - Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali

»Eno zdravje« dobiva na pomenu. Z aktivnostmi želimo ohraniti možnosti učinkovitega zdravljenja okužb pri ljudeh in živalih s protimikrobnimi zdravili v okviru ukrepov za zmanjšanje pojavnosti in širjenja odpornosti mikrobov. Zagotavljati je treba odgovorno rabo protimikrobnih zdravil, zmanjšati prekomerno rabo in zlasti poskrbeti, da bo potreb po predpisovanju in uporabi protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali čim manj. Vzpostaviti je treba spremljanje in nadzor nad porabo protimikrobnih zdravil po živalskih vrstah na KMG. Pomembno je ozaveščanje in usposabljanje imetnikov živali in veterinarjev z najnovejšimi dognanji. Ukrepi prispevajo k uresničevanju strateških in programskih dokumentov za obvladovanje odpornosti mikrobov.

P31 - Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin

Skrb za zdravje ljudi in ohranjanje okolja zahteva trajnostno rabo FFS. Na zmanjšanje odvisnosti od rabe FFS lahko vplivamo z RRI ter spodbujanjem rabe alternativnih metod varstva rastlin. Z vidika prilaganja na podnebne spremembe je v vseh panogah kmetijske pridelave ključen razvoj in sajenje novih sort, ki bodo odporne na bolezni in škodljivce. Prilagoditi in vlagati je treba v naprave za nanašanje FFS (za nekemično zatiranje plevelov) in naprave, ki zmanjšujejo rabo FFS. Spodbuja se uporaba FFS v poljedelstvu, hmeljarstvu, zelenjadarstvu, sadjarstvu, oljkarstvu in vinogradništvu na osnovi mikroorganizmov in biotično zatiranje škodljivcev ter uporaba protiinsektnih mrež, različnih vab in metode konfuzije ter dezorientacije.

P32 - Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje

Trajnostni razvoj, ki vključuje okoljske in podnebne zahteve ter poudarja dobrobit živali, pridobiva na pomenu pri razvoju kmetijstva in živinoreje. Potrošniki pri odločitvi o nakupu živalskih proizvodov vse večjo pozornost namenjajo pogojem reje živali. Razvoj živinoreje bo temeljil na dobrobiti živali in na zagotavljanju visokih standardov zdravstvenega varstva živali. Različni pogoji reje različno vplivajo na pojav stresa, anomalij v obnašanju, telesnih poškodb, bolezni in drugih odstopanj z vidika dobrobiti živali. Zato se bo spodbujalo izvajanje živalim prilagojen način reje ter izboljšanje razmer za rejo živali in prilagoditev kmetijskih gospodarstev nadstandardnim zahtevam dobrobiti rejnih živali.

P33 - Zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano

Izgube hrane in odpadna hrana v verigi preskrbe s hrano, so izziv s katerimi se moramo soočiti. Podpreti je treba digitalizacijo proizvodnih procesov, predelave in predelavo presežkov hrane in bioloških odpadkov ter stranskih proizvodov, osveščati in izobraževati vse deležnikov v verigi ter vzpodbujati inovacijska partnerstva. Treba je nameniti pozornost in sredstva za raziskave ter prenos znanja za trajnostno proizvodnjo in porabo hrane. Pomembno je osveščanje in spodbujanje javnih zavodov, da v okviru zelenega javnega naročanja dajejo prednost lokalni in trajnostno pridelani hrani ter osveščanju potrošnikov o rokih trajanja hrane in načinih zmanjševanja količine odpadne hrane. Sprejeta je nacionalna strategija, ki povezuje različne sektorje.

P34 - Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij

Za izboljšanje znanja in kompetenc kmetovalcev in lastnikov gozdov se v vseh devetih strateških ciljih in v vseh panogah kaže potreba po učinkovitejši izmenjavi znanja in prenosu informacij. Potrebe so največje na področjih uvajanja sodobnih tehnologij in digitalizacije, upravljanja kmetij, finančnih spretnosti in podjetništva, prilagajanja in blaženja vplivov podnebnih sprememb, zdravja rastlin in živali, ohranjanja in varovanja naravnih virov ter biotske raznovrstnosti. Med oblikami izmenjave znanja in dobrih praks je pomemben razvoj demonstracijskih kmetij, pa tudi prenos znanja in izkušenj na mlade kmete. Kaže se tudi potreba po povečanju usposobljenosti svetovalcev.

P35 - Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS

Problem slovenskega kmetijstva ni le sporadičnost sodelovanja med deležniki in šibek prenos znanja, ampak tudi neusklajeno delovanje sistema AKIS. Sistem je kompleksen in razdrobljen, zato je potrebno med javnimi raziskovalnimi, izobraževalnimi in svetovalnimi institucijami vzpostaviti sistematično sodelovanje in koordinacijo, da bomo okrepili izmenjavo znanja in prenos informacij v prakso. Okrepiti je potrebno tudi povratni tok informacij o zaznanih potrebah kmetovalcev in lastnikov gozdov. Vse to bi lahko naslovili z vzpostavitvijo koordinacijskega telesa in skupnega informacijskega okna do znanja in informacij za vse deležnike AKIS v obliki enotne spletne platforme.

P36 - Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja

Soočamo se s številnimi izzivi, ki zahtevajo krepitev razvoja in inovacijske sposobnosti. Potrebno je nadaljevati s spodbujanjem povezovanja in tesnejšega sodelovanja vseh deležnikov sistema AKIS. Izboljšati je potrebno tudi pogoje za ustvarjanje znanja, saj zaradi nezadostnih javnih vlaganj v raziskave in razvoj ter investicijske podhranjenosti institucij v kmetijstvu, zlasti na področju rastlinske proizvodnje, ne moremo več slediti potrebam po novih znanjih na področju trajnostnega razvoja kmetijstva in gozdarstva, uresničevanja okoljskih in podnebnih zavez na ravni EU ter zelenega in digitalnega prehoda. Slovenija je pod povprečjem EU glede na državna proračunska sredstva za raziskave in razvoj v kmetijstvu na prebivalca.

P37 - Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI

Slovenija ne izkorišča vsega potenciala IKT, kar je posledica bistveno prenizkih vlaganj v razvoj digitalne družbe, neustrezne umeščenosti razvojnega področja in pomanjkanja koordinacije med deležniki. Potrebno je spodbujanje digitalizacije in krepitev digitalnih kompetenc, kar bo prispevalo k učinkovitejšemu digitalnemu prehodu. Večja uporaba digitalnih tehnologij bi kmetovalcu in lastniku gozda pomagala delovati natančneje, učinkoviteje in bolj trajnostno. Okrepitev znanja in večja uporaba obstoječih in novih tehnologij in aplikacij, lahko prispevajo k učinkovitejšim procesom ter privedejo do oblikovanja novih proizvodov in storitev za povečanje produktivnosti in konkurenčnosti v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu.

P38 - Protipožarno varstvo v gozdovih

Slovenija se zaveda tveganj in nevarnosti, povezanih z gozdnimi požari. Te so pogostejše le na območju jugozahodne Slovenije, predvsem na Krasu in v slovenski Istri, predvsem v letih s podpovprečnimi padavinami in daljšimi sušami. Na tem območju železnica predstavlja dodatno nevarnost požarov. Slovenske gozdove bomo ustrezno odprli s prometnicami in omogočili vozilom dostop do mesta požara. Omogočili bomo tudi ureditev protipožarne infrastrukture v gozdu. Dosegli bomo ustrezno drevesno sestavo z vrstami, ki so bolj odporna na požare.

Ocena potreb posameznih geografskih območij, kot so najbolj oddaljene regije ter gorska in otoška območja

V gorskih območjih so prisotni relativno višji stroški in izguba dohodka pri kmetovanju kot v območjih z ugodnimi pridelovalnimi razmerami. Gorsko območje v Sloveniji zavzema kar 72,6 % površine države, v njem pa se nahaja kar 54 % vseh kmetijskih zemljišč v državi. Kmetijska gospodarstva, ki gospodarijo na večjih nadmorskih višinah, imajo zaradi krajše vegetacijske dobe znatno omejen izbor kmetijskih rastlin in nižje pridelke na enoto površine. Podatek iz registra kmetijskih gospodarstev (evidenca GERK) pove, da nad 500 metri nadmorske višine močno prevladuje trajno travinje, ki predstavlja kar 95 % vseh kmetijskih zemljišč, le 5 % pa predstavljajo njive. Zaradi tega prevladuje živinoreja, pogosto ekstenzivna, saj lahko le travojede živali izkoristijo voluminozno krmo s travnikov.

Naslednja omejitev, s katero se soočajo kmetijska gospodarstva v gorskem območju, so strmi nagibi kmetijskih zemljišč, saj je reliefna razgibanost površja države zelo velika. Ta naravna omejitev dodatno otežuje kmetijsko pridelavo, v mnogih primerih je potrebna uporaba dražje, specialne mehanizacije in/ali več ročnega dela in zaradi tega so stroški pridelave višji.

Zaradi naravnih danosti v gorskem območju prevladuje gozd, pa tudi biotsko bogata travišča, ki so pogosto vključena v omrežje Natura 2000. V gorskem območju se tako nahaja kar 77,8 % območja Natura 2000 v Sloveniji. Z nadaljnjo rabo in obdelanostjo kmetijskih zemljišč, posebej še na najtežjih pridelovalnih površinah, kjer bi se kmetijska zemljišča sicer zarasla, se ohranjajo značilni habitatni tipi in vrste. S plačili OMD tako neposredno prispevamo k ohranitvi ugodnega stanja travišč na teh območjih, ki bi se sicer zarasla, s tem pa bi izginili značilni habitati in/ali vrste.

V SN 2023–2027 je potrebna omenjena območja celovito naslavljati preko različnih podpor, kot na primer proizvodno vezane podpore za proizvodnjo mleka v gorskih območjih, plačil OMD, investicij itd.

Metodologija in merila za prednostno razvrstitev

Pri pripravi strateškega načrta, tudi pri določanju potreb in področij ukrepanja v slovenskem kmetijstvu, smo smiselno upoštevali vse dosedanje izkušnje, specifike slovenskega kmetijstva, SWOT analizo ter številne druge analize, študije in vrednotenja slovenske kmetijske politike. Predvsem smo poskušali kmetijstvo obravnavati v njegovi celoviti družbeni razsežnosti. Naše glavno vodilo prioritizacije potreb na ravni strateškega načrta je razvoj, ki upošteva tako ekonomski kot tudi okoljski in socialni vidik. To so **bistvene komponente trajnostnega razvoja, ki jih naslavlja tudi Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021", s tem pa zasledujemo tudi vse tri splošne in devet specifičnih ciljev SKP.** Na ta način želimo poleg stabilnosti in primerljivosti dohodkov doseči tudi večjo okoljsko ambicioznost strateškega načrta in ob tem ne pozabiti na socialni vidik, ki je pomemben za ohranjeno in poseljeno podeželje.

Številni očitki glede dosedanje slovenske kmetijske politike se nanašajo na razpršenost, t.j. da politika naslavlja veliko ciljev s (pre)številnimi ukrepi, kar vodi v manjšo učinkovitost in uspešnost. Strateški načrt zato, preko intervencijske logike, z opredelitvijo potreb in ciljev, določa osredotočene in ciljno usmerjene intervencije. Oblikovanje in usklajevanje potreb je potekalo kar nekaj časa, vendar so sedaj identificirane potrebe v SN 2023-2027 objektivno utemeljene, na podlagi kvantitativnih podatkov iz analize stanja in trendov ter imajo jasno navezavo na splošne in specifične cilje SKP kot tudi relevantne strateške dokumente in zakonodajo. Pripravljen je kratek opis potreb, ki jih naslavlja SN 2023-2027 kot tudi dodatne utemeljitve, kjer je to smiselno. V nadaljevanju strateškega načrta je predstavljena tudi utemeljitev potreb, ki jih SN 2023-2027 naslavlja delno ali pa jih celo ne naslavlja, so pa prepoznane kot pomembne z vidika uresničevanja ciljev kmetijske politike in zasledovanja strateških dokumentov in zakonodaje.

Vse naslovljene potrebe v SN 2023-2027 so relevantne in pomembne za uresničevanje strateškega načrta in prispevanje k splošnim in specifičnim ciljem SKP. Ker pa Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (v nadaljnjem besedilu: Uredba (EU) 2021/2115 o strateških načrtih) (člen 107 (a) in 108 (e)) zahteva tudi prednostno razvrščanje (prioritizacijo) potreb smo tudi to naredili.

Celovit prikaz uporabljene metodologije se nahaja v prilogi strateškega načrta (**PRILOGA Prioritizacija potreb-metodologija**).

Identificirane potrebe smo najprej razvrstili v štiri vsebinske sklope:

-Pametno, odporno in konkurenčno kmetijstvo (**EKONOMSKA** komponenta);

-Varovanje okolja in trajnostno upravljanje z naravnimi viri (**OKOLJSKA in PODNEBNA** komponenta) ter

-Kakovost življenja in krepitev gospodarske aktivnosti na podeželju (**SOCIALNA** komponenta)

-Krepitev oblikovanja in prenos znanja (horizontalni cilj)

Vsebinski sklopi se navezujejo na Resolucijo "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" in predstavljajo tudi naslavljanje vseh treh komponent trajnostnega razvoja (ekonomsko, okoljsko in socialno), katere zasleduje tudi strateški načrt.

Pri prednostnem razvrščanju oz prioritizaciji potreb smo upoštevali sledeča merila:

1.**REZULTATI SPLETNE ANKETE: s**pletna anketa izvedena v okviru javne razprave, 11. novembra do 2. decembra 2020.

2.**REZULTATI POROČILA VREDNOTENJA:** »Prioritizacija potreb strateškega načrta skupne kmetijske politike za obdobje 2021-2027«, Deloitte, januar 2021.

3.**KOMPLEKSNOST:** to merilo smo razdelili na dve podmerili: KOMPLEKSNOST (1) navezava potreb z intervencijam in KOMPLEKSNOST (2) navezava potreb na specifične cilje (SC).

4.**MERLJIVOST:** navezava potreb s kazalniki vpliva in rezultata (le tisti z bistvenim vplivom).

5.**POMEMBNOST:** na podlagi seštevka točk v okviru kompleksnosti, merljivosti, rezultatov spletne ankete in rezultatov Poročila vrednotenja rangiranje potreb na zelo pomembne, srednje pomembne in pomembne.

Podrobnejši opis uporabljenih meril:

1.REZULTATI SPLETNE ANKETE

Pri pripravi prioritizacije potreb smo upoštevali izsledke široke javne in strokovne razprave o vsebini strateškega dokumenta. Konec leta 2020 (11. novembra do 2. decembra 2020) je bila v okviru javne razprave na temo analize SWOT in potreb SN 2023–2027 izvedena spletna anketa, ki je med drugim vključevala tudi rangiranje oz. prioritizacijo splošnih in specifičnih ciljev SKP ter predlaganih potreb znotraj posameznega specifičnega cilja. Anketo je izpolnilo 1.350 anketirancev, med njimi 56 % moških in 44 % žensk. **Največjo pomembnost med tremi splošnimi cilji SKP, so anketiranci pripisali splošnemu cilju 1** (Spodbujanje pametnega, konkurenčnega, odpornega in raznolikega kmetijskega sektorja, ki zagotavlja dolgoročno prehransko varnost), **med devetimi specifičnimi cilji pa specifičnemu cilju 3** (Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi).

Potrebe so bile rangiranje tudi znotraj posameznega specifičnega cilja, in sicer je potreba, ki je bila najvišje razvrščena prejela 1 točko, ostale potrebe pa so tej sledile. Te točke smo vključili tudi v skupni seštevek točk za razvrščanje potreb po pomembnosti. Bolj pomembne potrebe so prejele nižje število točk. Od izvedene ankete je prišlo do določenih sprememb potreb, večinoma je sicer šlo za smiselno vsebinsko združevanje potreb in tudi večje osredotočenje, nekatere potrebe pa so bile tudi na novo oblikovane in tem ni bilo mogoče dodeliti točk vezanih na spletno anketo.

Potrebe z najvišjo prioriteto, glede na specifične cilje so bile sledeče:

SC1: Zagotovitev primerljivega dohodkovnega položaja kmetijskih gospodarstev

SC2: Zagotovitev povečanja produktivnosti, konkurenčnosti in tehnološki razvoj kmetijskih gospodarstev, vključno s prehodom v krožno gospodarstvo

SC3: Krepitev kratkih dobavnih poti in lokalnih trgov

SC4: Ohranjanje organske snovi v tleh

SC5: Ohranjanje kmetijskih in gozdnih tal

SC6: Ohranjanje kmetijske kulturne krajine in krajinskih značilnosti

SC7: Olajšanje dostopa do sredstev za naložbe

SC8: Razvoj osnovnih storitev, dvig kakovosti življenja in zagotavljanje infrastrukturnega razvoja na podeželju

SC9: Zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane

2.**REZULTATI POROČILA VREDNOTENJA**

Januarja 2021 je revizijska družba Deloitte svetovanje d.o.o. pripravila dokument **Poročilo vrednotenja »Prioritizacija potreb strateškega načrta skupne kmetijske politike za obdobje 2021-2027«.** Za izvedbo prioritizacije potreb so izvajalci opredelili 4 merila (1- primerjava z EU povprečjem ali pregled trendov v Sloveniji, 2 - zmožnost trga za naslavljanje potreb, 3 - kompleksnost in 4 - sinergije), na podlagi katerih so vsaki potrebi dodelili posamezno število točk, seštevek točk vseh meril pa predstavlja podlago za samo razvrstitev potreb od bolj do manj pomembnih. Za nadaljnjo prioritizacijo in točkovanje potreb smo vzeli mesto, ki ga je na podlagi doseženega št. točk dosegla potreba. Prvo mesto je zasedla potreba z najvišjih doseženim št. točk in ta potreba je v okviru točkovanja dobila 1 točko. Ostale potreba pa sledijo glede na doseženo mesto. Nižje mesto oz. nižje število točk v okviru prioritizacije potreb SN 2023-2027 pomeni večjo pomembnost potrebe. Od januarja 2021 do decembra 2021 je prišlo do določenih sprememb potreb, večinoma je sicer šlo za smiselno vsebinsko združevanje potreb in tudi večje osredotočenje, nekatere potrebe pa so bile tudi na novo oblikovane in tem ni bilo mogoče dodeliti točk vezanih na izvedeno Poročilo vrednotenja.

Potrebe z najvišjo prioriteto, glede na specifične cilje so sledeče:

SC1: Zagotavljati stabilnost dohodka KMG

SC2: Tehnološki razvoj živilsko-predelovalne panoge, vključno z digitalizacijo in prehodom v krožno gospodarstvo

SC3: Boljša tržna organiziranost pridelovalcev za skupen nastop na trgu in krepitev neposrednega trženja pridelovalcev

SC4: Povečanje OVE in učinkovita rabe energije pri primarni pridelavi hrane
SC5: Ohranjanje kmetijskih in gozdnih tal
SC6: Zagotovitev ustreznega usposabljanja, svetovanja in informiranja za področje naravovarstva
SC7: Izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev
SC8: Spodbujanje zaposlovanja in podjetništvo na podeželju
SC9: Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje

3.**KOMPLEKSNOST**

V okviru tega merila smo pogledali potrebne povezave med intervencijami in strateškimi cilji za uspešno uresničevanje identificiranih potreb. Potreba je bolj kompleksna, če jo naslavlja več intervencij in specifičnih ciljev. V okviru točkovanja smo logiko obrnili in potrebam z največ navezavami dodelili nižje število točk.
Merilo KOMPLEKSNOSTI smo razdelili na dva dela, in sicer na:
KOMPLEKSNOST (1): navezava potreb z intervencijam: V okviru točkovanja so potrebe z navezavami na 7-12 intervencij prejele 1 točka, potrebe z navezavami na 4-6 intervencij po 2 točki in potrebe z navezavami na 1-3 intervencije po 3 točki.)
KOMPLEKSNOST (2): navezava potreb na specifične cilje (SC) (upoštevani le tisti z bistvenim vplivom): V okviru točkovanja so potrebe z navezavami na 3 SC prejele 1 točko, potrebe z navezavami na 2 SC so prejele po 2 točki in potrebe z eno navezano na SC so prejele po 3 točki.

4.**MERLJIVOST**

V okviru ocene **merljivosti potreb**, smo pregledali, kateri kazalniki vpliva in rezultata (upoštevani le tisti z bistvenim vplivom) so povezani s posamezno potrebo. Na tej osnovi bomo lahko posledično spremljali uspešnost uresničevanja identificiranih potreb kot tudi strateškega načrta.

Način točkovanja navezav potreb in kazalnikov: potrebe z navezavo na več kot tri kazalnike so prejele 1 točko, potrebe z navezavo na do tri kazalnike so prejele 2 točki in potrebe z navezavo na en kazalnik so prejele po 3 točki. Pri tem smo zasledovali isto logiko kot pri točkovanju v okviru spletne ankete in poročila vrednotenja. Nižja točka pomeni večjo pomembnost potrebe.

5.POMEMBNOST

Na podlagi seštevka točk v okviru kompleksnosti, merljivosti, rezultatov spletne ankete in rezultatov Poročila vrednotenja so bile potrebe rangirane še po POMEMBNOSTI, in sicer na:
- **ZELO POMEMBNE**
- **SREDNJE POMEMBNE**
- **POMEMBNE**

Potreb, ki so dosegle stopnjo pomembnosti ZELO POMEMBNO je 16 (doseženo skupno število točk: 7-13), SREDNJE POMEMBNIH potreb je 9 (doseženo skupno število točk: 14-18) in potreb razvrščenih pod POMEMBNE je 8 (doseženo skupno število točk: 19-22).

Potrebe, ki rabijo dodatno utemeljitev glede na doseženo število točk: Potrebi P12 in P22 sta rangirani pod srednje pomembne potrebe. Glede na doseženo št. točk, bi ju sicer lahko umestili tudi kot zelo pomembni, vendar zaradi same vsebine in navezav na kazalnike, intervencije ter cilje ostajata razvrščeni pod srednje pomembni prioriteti. Ravno tako bi lahko glede na doseženo število točk štiri potrebe razvrščene pod

pomembne za uresničevanje SN 2023-2027 razvrstili višje, vendar zaradi vsebine in tudi zato, ker jih SN 2023-2027 ne naslavlja ali naslavlja le delno, ostajajo razvrščene kot pomembne. To so potrebe: P03, P33, P30 in P19.

Spodbujanje znanja, raziskave, razvoj, inovacij in digitalizacije so kot horizontalni cilj izredno pomembne vsebine SN 2023-2027 in se navezujejo na identificirane potrebe na teh področjih v okviru posameznih specifičnih ciljev in pomembno prispevajo k uresničevanju drugi potreb in specifičnih ciljev, zato prioritizacija tega dela ni smiselna. 5 potreb, vezanih na horizontalni cilj, je zato v okviru prioritizacije navedenih kot nerazvrščene. V okviru intervencijske strategije za horizontalni cilj in pri relevantnih specifičnih ciljih je zapisana navezava med potrebami in intervencijami znotraj posameznega cilja SN 2023-2027. Potrebe identificirane v okviru horizontalnega cilja so tudi del celovitega prikaza uporabljene metodologije za prioritizacijo potreb predstavljene v prilogi SN 2023-2027 (**PRILOGA Prioritizacija potreb-metodologija**). Dodeljene so jim bile tudi točke pri merilih, kjer je bilo to možno.

Razvrstitev potreb na štiri vsebinske sklope Resolucije "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" in po pomembnosti.

<table>
<tr><td></td><td colspan="4">Razvrstitev potreb na štiri vsebinske sklope Resolucije "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021"</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Razvrstitev potreb SN 2023-2027 po pomembnosti</td><td>Pametno, odporno in konkurenčno kmetijstvo</td><td rowspan="2">Varovanje okolja in trajnostno upravljanje z naravnimi viri (OKOLJSKA in PODNEBNA komponenta)</td><td rowspan="2">Kakovost življenja in krepitev gospodarske aktivnosti na podeželju (SOCIALNA komponenta)</td><td rowspan="2">Horizontani cilj: krepitev oblikovanja in prenos znanja</td><td></td></tr>
<tr><td>(EKONOMSKA komponenta)</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">ZELO POMEMBNO</td><td rowspan="2">P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG (SC1)</td><td rowspan="2">P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije (SC5)</td><td rowspan="2">P23 Učinkovita generacijska pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev (SC7)</td><td rowspan="2">P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij</td><td></td></tr>
<tr><td>P02 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na</td><td>P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu</td><td>P24 Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju</td><td></td></tr>
</table>

	OMD (SC1)	(SC4)	(SC7)		
	P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu (SC2)	P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visokoraznovrstnimi značilnostmi (SC6)	P27 Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju* (SC8)	P37 Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI*	
	P05 Zagotavljanje prehranske varnosti (SC1)	P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda (SC5)		P36 Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja	
	P04 Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah (SC1)	P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst (SC6)			
		P32 Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje (SC9)		P35 Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS	
		P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu (SC4)			
		P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin (SC9)			
SREDNJE POMEMBNO	P10 Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu	P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarst	P28 Krepiti socialno vključenost, sodelovanje in povezovanje prebivalcev podeželja	P29 Izboljšanje pokritosti podeželskih območij s	

	(SC3)	va* (SC8)	(SC8)	hitrimi širokopasovnimi povezavami*	
	P11 Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti (SC3)	P21 Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev (SC6)	P12 Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani (SC4)		
	P07 Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI (SC2)	P22 Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanje lokalnih pasem in sort (SC6)			
	P25 Zagotavljanje lažjega dostopa do ustreznih finančnih virov (SC7)				
POMEMBNO	P08 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu (SC2)	P16 Obnovitev gozda po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah (SC4)			
	P09 Razvoj verig vrednosti preskrbe s hrano ter spodbujanje lokalnih trgov (SC3)	P30 Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali* (SC9)			
	P03 Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij* (SC1)	P33 Zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano* (SC9)			
		P19 Ohranjanje in izboljšanje			

		biotske raznovrstnosti gozdnih habitatov in vrst* (SC6)			
		P38 Protipožarno varstvo v gozdovih (SC4)			
POTREBE SKUPAJ (38)	12	16	5	5	

Opomba:
-Z * označene potrebe so tiste, ki jih SN 2023-2027 ne naslavlja neposredno ali pa jih naslavlja le delno.

Razvrstitev potreb	Razvrstitev potreb glede štiri vsebinske sklope Resolucije "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021"			
SN 2023-2027 po pomembnosti	Pametno, odporno in konkurenčno kmetijstvo(EKONOMSKA komponenta)	Varovanje okolja in trajnostno upravljanje z naravnimi viri (OKOLJSKA in PODNEBNA komponenta)	Kakovost življenja in krepitev gospodarske aktivnosti na podeželju (SOCIALNA komponenta)	Horizontalni cilj: Krepitev oblikovanja in prenos znanja
ZELO POMEMBNO	5	8	3	
SREDNJE POMEMBNO	4	3	2	
POMEMBNO	3	5	/	
POTREBE SKUPAJ (38)	12	16	5	5

V okviru identifikacije in prioritizacije potreb smo pogledali tudi **POVEZAVE IN SINERGIJE potreb s ključnimi strateškimi dokumenti kmetijske politike** in s tem izbiro potreb še dodatno podkrepili in prišli do prikaza sinergij med izbranimi potrebami in cilji, ki jih moramo kot država članica EU zasledovati in upoštevati tudi pri pripravi strateškega načrta. Potrebe smo povezali tudi s ključno **zakonodajo na EU in nacionalni ravni,** predvsem smo se tukaj osredotočili na področje okolja in podnebja. To od nas tudi zahteva Uredba (EU) 2021/2115 EP in Sveta, z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte (člen 108 (e)).: Za specifične cilje iz člena 6(1), točke (d), (e) in (f), ocena potreb upošteva nacionalne okoljske in podnebne načrte, ki izhajajo iz zakonodajnih aktov iz Priloge XIII. **Povezav in sinergij v okviru prioritizacije potreb nismo točkovali, dajejo pa pomembno vsebinsko težo identificiranim potrebam (PRILOGA Prioritizacija potreb-metodologija).** Povezave so prikazane tudi v okviru opisa intervencij ter tudi v okviru intervencijske strategije za posamezen

specifičen cilj.

Prikaz povezav potreb s ključnimi strateškimi in zakonodajnimi dokumenti na EU in nacionalni ravni:

Pametno, odporno in konkurenčno kmetijstvo (EKONOMSKA komponenta)	POVEZOVANJE IN SINERGIJE POTREB S STRATEŠKIMI DOKUMENTI IN ZAKONODAJO
	Povezave z Resolucijo "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021", Priporočili EK, Strategijo "od vil do vilic", Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030, Zeleni dogovor, zakonodajnimi akti Unije o okolju in podnebju ter ostalimi relevantnimi nacionalnimi dokumenti in zakonodajo
P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: Primerljiv dohodkovni položaj, Stabilnost dohodka)
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Podpiranje odpornosti kmetijstva)
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje prehranske varnosti in trajnostne proizvodnje hrane)
P02 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: Ohranitev proizvodnega potenciala in obsega kmetijskih zemljišč)
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje sposobnosti preživetja kmetij)
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje prehranske varnosti in trajnostne proizvodnje hrane)
P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: Stabilnost dohodka, Spodbujanje pridelave in porabe hrane z višjo dodano vrednostjo)
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje sposobnosti preživetja kmetij, Izboljšanje potenciala za rast na podeželjskih območjih)
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)
	Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetski učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES
	Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov
	Akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo
	Strategija EU za biogospodarstvo
P05 Zagotavljanje prehranske varnosti	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: Primerljiv dohodkovni položaj, Stabilnost

	dohodka)
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Podpiranje odpornosti kmetijstva)
	Strategija "od vil do vilic"(Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)
P04 Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021"(Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: Primerljiv dohodkovni položaj, Stabilnost dohodka)
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Podpiranje odpornosti kmetijstva)
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)
P10 Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021"(Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: Spodbujanje pridelave in porabe hrane z višjo dodano vrednostjo, Krepitev tržne naravnanosti in podjetništva)
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Zmanjšanje neugodne strukture kmetij (povečanje tržne usmerjenosti, dodane vrednosti ekološki proizvodi, sodelovanje), Ohranjanje sedanjega trenda ekološke pridelave (povečanje povpraševanja, lokalni razvoj ekološke proizvodnje hrane, krepitev prehranskih verig))
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030 (Spodbujanje ekološkega kmetijstva in drugih naravi prijaznih kmetijskih praks)
	Zeleni dogovor (Zagotovitev ekološkega kmetovanja na 25 % kmetijskih površin do 2030)
P11 Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: Spodbujanje pridelave in porabe hrane z višjo dodano vrednostjo)
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Zmanjšanje neugodne strukture kmetij (povečanje tržne usmerjenosti, dodane vrednosti, sodelovanja)
	Strategija "od vil do vilic" (Spodbujanje trajnostne predelave hrane, trgovine na debelo, trgovine na drobno, gostinstva in živilskopredelovalnih praks; Spodbujanje trajnostne porabe hrane ter omogočanje prehoda na zdrave in trajnostne načine prehranjevanja)
P07 Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: Krepitev agroživilskih verig in izboljšanje položaja kmeta v verigi, Spodbujanje pridelave in porabe hrane z višjo dodano vrednostjo)
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (odpravljanje finančne vrzeli, naložbe v zmogljivost za

	predelavo kmetijskih proizvodov, proizvodi z višjo dodano vrednostjo)	
	Strategija "od vil do vilic"(Spodbujanje trajnostne predelave hrane, trgovine na debelo, trgovine na drobno in živilsko storitvenih praks)	
	Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetski učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES	
	Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov	
	Akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo	
	Strategija EU za biogospodarstvo	
P25 Zagotavljanje lažjega dostopa do ustreznih finančnih virov	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" 8 Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: Učinkovita raba in dostopnost virov (zemlja, kapital, delo, znanje), Dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju: Zmanjšanje vrzeli v dostopnosti in kakovosti storitev v urbanem in ruralnem okolju)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje potenciala za rast na podeželskih območjih)	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje prehranske varnosti)	
P08 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021"(Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: Učinkovita raba in dostopnost virov (zemlja, kapital, delo, znanje), Dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju: Zmanjšanje vrzeli v dostopnosti in kakovosti storitev v urbanem in ruralnem okolju)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Zmanjšanje neugodne strukture kmetij-povečanje tržne usmerjenosti, dodane vrednosti, sodelovanja)	
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030 (Izboljšanje stanja evropskih gozdov), Nova strategija EU za gozdove do leta 2030	
	Nova strategija EU za gozdove do leta 2030	
P09 Razvoj verig vrednosti preskrbe s hrano ter spodbujanje lokalnih trgov	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021"(Dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju: Krepitev lokalnih pobud in medpanožnega sodelovanja)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Podpiranje odpornosti kmetijstva)	
	Strategija "od vil do vilic" Spodbujanje trajnostne predelave hrane, trgovine na debelo, trgovine na drobno, gostinstva in živilskopredelovalnih praks; Spodbujanje trajnostne porabe hrane ter omogočanje prehoda na zdrave in trajnostne načine prehranjevanja)	

P03 Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin: Prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Podpiranje odpornosti kmetijstva)	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)	
Varovanje okolja in trajnostno upravljanje z naravnimi viri (OKOLJSKA in PODNEBNA komponenta)	POVEZOVANJE IN SINERGIJE POTREB S STRATEŠKIMI DOKUMENTI IN ZAKONODAJO	
	Povezave z Resolucijo "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021", Priporočili EK, Strategijo "od vil do vilic", Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030, Zeleni dogovor, zakonodajnimi akti Unije o okolju in podnebju ter ostalimi relevantnimi nacionalnimi dokumenti in zakonodajo	
P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin: Ohranjanje kulturne krajine, Zmanjševanje negativnih vplivov na vodo, tla in zrak)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Spodbujanje kmetijskih praks, namenjenih izboljšanju upravljanja hranil)	
	Strategija EU za tla do leta 2030 - Koristi zdravih tal za ljudi, hrano, naravo in podnebje	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)	
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030 (Zmanjšanje onesnaževanja)	
	Zeleni dogovor (Za 50 % zmanjšanje izgube hranil do 2030)	
	Akcijski načrt za razvoj ekološkega kmetijstva	
	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030	
	Nacionalno energetski podnebni načrt	
	Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh, Uredba o merilih za ugotavljanje stopnje obremenjenosti okolja zaradi onesnaženosti tal z nevarnimi snovmi,Pravilnik o monitoringu kakovosti tal ter Pravilnik o obratovalnem monitoringu stanja tal.	
	Uredba 848/2018/ES in predpisi, ki urejajo ekološko pridelavo in predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil.	
P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin:Prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Povečanje odpornosti proti podnebnim spremembam)	

	Strategija EU za tla do leta 2030 - Koristi zdravih tal za ljudi, hrano, naravo in podnebje	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)	
	Zeleni dogovor (Zmanjšanja neto izpustov toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030)	
	Nacionalno energetski podnebni načrt	
	Akcijski načrt za razvoj ekološkega kmetijstva	
	Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013	
	Uredba (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU	
	Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov…	
	Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES	
	Direktiva 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo	
	Uredba 848/2018/ES in predpisi, ki urejajo ekološko pridelavo in predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil.	
P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin: Ohranjanje kulturne krajine)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje stanja biotske raznovstnosti, spodbujanje ustreznega upravljanja kmetijskih površin; prispevanje k cilju zelenega dogovora glede minimalne površine z visokoraznovrstnimi značilnostmi krajine)	
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030 (Izboljšanje stanja zavarovanih habitatov in vrst ter opraševalcev na kmetijskih zemljiščih)	
	Zeleni dogovor (Povečanje zemljišč za biotsko raznovrstnost, vključno s kmetijskimi zemljišči pod izrazito raznovrstnimi kmetijskimi značilnostmi)	
	Program upravljanja Natura 2000 območij, Prednostni akcijski okvir za območja Natura 2000	

	Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic	
	Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst	
P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin: Ohranjanje kulturne krajine, Zmanjševanje negativnih vplivov na vodo, tla in zrak)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Spodbujanje kmetijskih praks, namenjenih izboljšanju upravljanja hranil)	
	Strategija EU za tla do leta 2030 - Koristi zdravih tal za ljudi, hrano, naravo in podnebje	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)	
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030 (Obnova poškodovanih ekosistemov in rek)	
	Zeleni dogovor (Za 50 % zmanjšanje izgube hranil do 2030)	
	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030	
	Akcijski načrt za razvoj ekološkega kmetijstva	
	Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike	
	Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov	
	Zakon o vodah, Zakon o varstvu okolja, Uredbo o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov in Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi.	
	Uredba 848/2018/ES in predpisi, ki urejajo ekološko pridelavo in predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil.	
	Direktiva 2006/118/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. Decembra 2006 o varstvu podzemnih voda pred onesnaženjem in poslabšanjem.	
P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin:varovanje biotske raznovrstnosti)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti, spodbujanje ustreznega upravljanja kmetijskih površin)	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)	
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030	

	(Izboljšanje stanja zavarovanih habitatov in vrst ter opraševalcev na kmetijskih zemljiščih)
	Zeleni dogovor (Povečanje zemljišč za biotsko raznovrstnost, vključno s kmetijskimi zemljišči pod izrazito raznovrstnimi kmetijskimi značilnostmi)
	Program upravljanja Natura 2000 območij, Prednostni akcijski okvir za območja Natura 2000
	Akcijski načrt za razvoj ekološkega kmetijstva
	Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic
	Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst
	Uredba 848/2018/ES in predpisi, ki urejajo ekološko pridelavo in predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil.
P32 Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: zagotavljanje visokih standardov varne in kakovostne hrane; Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin: zagotavljanje višjih standardov dobrobiti živali)
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Nadaljnja prizadevanja v zvezi z dobrobitjo živali)
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)
P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin: Zmanjševanje negativnih vplivov na vodo, tla in zrak, Prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb)
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Blažitev sedanjega trenda povečanja izpustov TGP, Krepitev prizadevanj za zmanjšanje izpustov amonijaka in metana)
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030 (Zmanjšanje onesnaževanja)
	Zeleni dogovor (Zmanjšanja neto izpustov toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030)
	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030
	Nacionalno energetski podnebni načrt
	Strategija za metan
	Strategija EU za tla do leta 2030 - Koristi zdravih tal za ljudi, hrano, naravo in podnebje
	Akcijski načrt za razvoj ekološkega kmetijstva
	Uredba 848/2018/ES in predpisi, ki urejajo ekološko

	pridelavo in predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil	
	Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES	
	Uredba (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU	
	Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013	
	Uredba o kakovosti zunanjega zraka, Uredba o arzenu, kadmiju, živem srebru, niklju in policikličnih aromatskih ogljikovodikih v zunanjem zraku, Pravilnik o ocenjevanju kakovosti zunanjega zraka, Uredba o nacionalnih zgornjih mejah emisij onesnaževal zunanjega zraka, Operativni program nadzora nad onesnaževanjem zraka ter Svetovalni kodeks dobrih kmetijskih praks za zmanjševanje izpustov amonijaka.	
P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: zagotavljanje visokoh standardov varne in kakovostne hrane; Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin: Zmanjšanje negativnih vplivov na vode, tla in zrak)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Močno prizadevanje za zmanjšanje uporabe kemičnih pesticidov in tveganja zaradi njih)	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)	
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030 (Zmanjšanje onesnaženja)	
	Zeleni dogovor (Za 50% zmanjšanje rabe zelo nevarnih pesticidov, za 50% zmanjšanje rabe in tveganja kemičnih pesticidov do 2030)	
	Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov.	
P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: Spodbujanje pridelave in porabe hrane z višjo dodano vrednostjo; Dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju: Razvoj biogospodarstva)	

	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje potenciala za rast na podeželskih območjih)	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)	
	Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetski učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES	
	Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov	
	Akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo;	
	Strategija EU za biogospodarstvo	
P21 Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin:varovanje biotske raznovrstnosti)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti, spodbujanje ustreznega upravljanja kmetijskih površin)	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)	
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030 (Izboljšanje stanja zavarovanih habitatov in vrst ter opraševalcev na kmetijskih zemljiščih)	
	Zeleni dogovor (Povečanje zemljišč za biotsko raznovrstnost, vključno s kmetijskimi zemljišči pod izrazito raznovrstnimi kmetijskimi značilnostmi)	
	Program upravljanja Natura 2000 območij, Prednostni akcijski okvir za območja Natura 2000	
P22 Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanje lokalnih pasem in sort	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin:varovanje biotske raznovrstnosti)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti, spodbujanje ustreznega upravljanja kmetijskih površin)	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane; Zagotavljanje prehranske varnosti)	
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030 (Izboljšanje stanja zavarovanih habitatov in vrst ter opraševalcev na kmetijskih zemljiščih)	
	Zeleni dogovor (Povečanje zemljišč za biotsko raznovrstnost, vključno s kmetijskimi zemljišči pod izrazito raznovrstnimi kmetijskimi značilnostmi)	
P16 Obnovitev gozda po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta	

	(Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi)	
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030 (Izboljšanje stanja evropskih gozdov)	
	Nacionalno energetski podnebni načrt, Nova strategija EU za gozdove do leta 2030	
P30 Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: zagotavljanje visokih standardov varne in kakovostne hrane; Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin: zagotavljanje višjih standardov dobrobiti živali)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje odziva kmetijstva EU na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z zdravo, hranljivo in trajnostno hrano, ter dobrobiti živali)	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)	
	Zeleni dogovor (Za 50% zmanjšanje prodaje antimikrobov za rejne živali do leta 2030)	
P33 Zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane)	
	Strategija "od vil do vilic" (Zmanjšanje izgube hrane in količine zavržene hran)	
	Strategija za manj izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano: »Spoštujmo hrano, spoštujmo planet« (osnutek nacionalne strategije)	
P19 Ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti gozdnih habitatov in vrst	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin:varovanje biotske raznovrstnosti)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti)	
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030 (Izboljšanje stanja evropskih gozdov)	
	Zeleni dogovor (Povečanje zemljišč za biotsko raznovrstnost)	
	Nova strategija EU za gozdove do leta 2030	
	Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic	
	Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst	
P38 Protipožarno varstvo v gozdovih	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi)	
	Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030	

	(Izboljšanje stanja evropskih gozdov)	
	Nova strategija EU za gozdove do leta 2030	
Kakovost življenja in krepitev gospodarske aktivnosti na podeželju (SOCIALNA komponenta)	POVEZOVANJE IN SINERGIJE POTREB S STRATEŠKIMI DOKUMENTI IN ZAKONODAJO	
	Povezave z Resolucijo "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021", Priporočili EK, Strategijo "od vil do vilic", Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030, Zeleni dogovor, zakonodajnimi akti Unije o okolju in podnebju ter ostalimi relevantnimi nacionalnimi dokumenti in zakonodajo	
P23 Učinkovita generacijska pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju: Socialna vključenost, ženske na podeželju in skrb za ranljive skupine)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Ciljno usmerjanje v učinkovito generacijsko pomladitev)	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje prehranske varnosti)	
P24 Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: Krepitev tržne naravnanosti in podjetništva; Dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju: Spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje potenciala za rast na podeželskih območjih)	
	Strategija "od vil do vilic" (Zagotavljanje prehranske varnosti)	
	Dolgoročna vizija za podeželska območja EU	
P27 Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju: Zmanjšanje vrzeli v dostopnosti in kakovosti storitev v urbanem in ruralnem okolju)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje potenciala za rast na podeželskih območjih)	
	Dolgoročna vizija za podeželska območja EU	
P28 Krepiti socialno vključenost, sodelovanje in povezovanje prebivalcev podeželja	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju: Socialna vključenost, ženske na podeželju in skrb za ranljive skupine)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta ((Izboljšanje potenciala za rast na podeželskih območjih)	
	Dolgoročna vizija za podeželska območja EU	
P12 Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane, zagotavljanje visokih standardov varne in kakovostne hrane)	

	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Obravnavanju družbenih vprašanj glede splošnega zdravja in hrane)	
	Strategija "od vil do vilic"(Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane)	
Horizontani cilj: krepitev oblikovanja in prenos znanja	POVEZOVANJE IN SINERGIJE POTREB S STRATEŠKIMI DOKUMENTI IN ZAKONODAJO	
	Povezave z Resolucijo "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021", Priporočili EK, Strategijo "od vil do vilic", Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030, Zeleni dogovor, zakonodajnimi akti Unije o okolju in podnebju ter ostalimi relevantnimi nacionalnimi dokumenti in zakonodajo	
P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Krepitev oblikovanja in prenosa znanja: Učinkovit prenos znanja do končnih uporabnikov, Dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju: Krepitev lokalnih pobud in medpanožnega sodelovanja)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Zagotavljanje ustrezne podpore za pospešitev izmenjave znanja, usposabljanja, obveščanja in inovacijske podpore.)	
	Strategija "od vil do vilic" (Spodbujanje prehoda: Svetovalne storitve, izmenjava podatkov in znanja ter znanja in spretnosti)	
P37 Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Izboljšanje sposobnosti preživetja, Podpiranje odpornosti)	
	Strategija "od vil do vilic" (Spodbujanje prehoda: Raziskave, inovacije, tehnologija in naložbe)	
P36 Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Krepitev oblikovanja in prenosa znanja:Krepitev raziskovalne podpore za razvoj kmetijstva in podeželja, Učinkovit prenos znanja do končnih uporabnikov)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Krepitev povezav med raziskavami, izobraževanjem, svetovanjem in kmetovanjem, zagotavljanje dostopa do inovacijske podpore)	
	Strategija "od vil do vilic" (Raziskave, inovacije, tehnologija in naložbe)	
P35 Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Krepitev oblikovanja in prenosa znanja:Učinkovit prenos znanja do končnih uporabnikov, Delujoč in učinkovit sistem AKIS)	
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Zagotavljanje dostopa do strokovnega svetovanja,	

	Zagotavljanje ustrezne podpore za pospešitev izmenjave znanja, usposabljanja, obveščanja in inovacijske podpore.)
	Strategija "od vil do vilic" (Svetovalne storitve, izmenjava podatkov in znanja ter znanja in spretnosti)
P29 Izboljšanje pokritosti podeželskih območij s hitrimi širokopasovnimi povezavami	Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju: Zmanjšanje vrzeli v dostopnosti in kakovosti storitev v urbanem in ruralnem okolju)
	Priporočila EK Sloveniji za pripravo strateškega načrta (Pospeševanje sedanjih pobud in sprejemanje novih ukrepov za izboljšanje pokritosti s hitrimi širokopasovnimi povezavami)
	Zeleni dogovor (Dostop (100%) do širokopasovnega interneta na podeželju do 2025)
	Dolgoročna vizija za podeželska območja EU

Utemeljitev odločitve, da se potrebe, opredeljene v strateškem načrtu SKP, ne obravnavajo ali se obravnavajo delno

P03 Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij

Potreba glede obvladovanja tveganj se v okviru SN 2023-2027 naslavlja le delno, in sicer preko intervencij v okviru sektorja sadja in zelenjave (intervencije Opustitev spravila, Umik s trga za brezplačno razdelitev in Zavarovanje letine in proizvodnje), ki so namenjene organizacijam proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave, ki izvajajo operativne programe. Pridelava sadja ter glavnina pridelave zelenjave v Sloveniji namreč poteka na prostem, kar predstavlja veliko odvisnost od vremenskih pogojev in posledično velika tveganja v pridelavi. Poleg tega je pridelava sadja in zelenjave izpostavljena negativnim vplivom morebitnih kriznih situacij na trgu.

Z izjemo te sektorske intervencije SN 2023–2027 upravljanja tveganj ne naslavlja. V razpravah, ki so potekale z deležniki le ti niso izkazali interesa po sodelovanju v shemah vzajemnega sklada, zato smo odstopili od tovrstne intervencije. Sodelovanje v vzajemnem skladu za njih predstavlja dodaten strošek in vprašljiv učinek, glede na pričakovanja posameznih sektorjev. Na nacionalni ravni namreč že imamo vzpostavljene in delujoče instrumente za obvladovanje tveganj, kot je komercialno zavarovanje kmetijske proizvodnje. Iz državnega proračuna se zagotavlja sofinanciranje dela teh premij, s čimer želimo povečati interes proizvajalcev, da zavarujejo svojo proizvodnjo. Nacionalna sredstva pa se zagotavljajo tudi za primer večjih, katastrofičnih tveganj, takrat se sprožijo t.i. »ad hoc« ukrepi (državne pomoči).

P19 Ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti gozdnih habitatov in vrst

Potreba se v okviru SN 2023-2027 ne naslavlja neposredno. Gozdarski ukrepi za izboljšanje stanja ogroženih vrst in habitatnih tipov v gozdni krajini na območjih Natura 2000 se, na podlagi Zakona o gozdovih, izvajajo v okviru letnega programa vlaganj v gozdove, ki ga pripravi Zavod za gozdove Slovenije. Potrebna nacionalna sredstva se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije (Gozdni sklad). V obdobju 2022 - 2026 je za izvajanje gozdarsko okoljskih ukrepov predvidenih 5 mio EUR, torej 1 mio EUR letno z možnostjo prerazporejanja sredstev med leti znotraj tega obdobja v skladu s potrebami na terenu in interesom lastnikov gozdov. Zaradi navedenega Slovenija za ta namen ne bo uporabljala sredstev SN 2023-2027.

P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva

Potrebo se bo delno naslavljajo s podporami za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti vključno z biogospodarstvom, kakor tudi z drugimi intervencijami v okviru drugih specifičnih ciljev (SC 2, 4, 9). Potreba glede spodbujanja trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva se bo podpira tudi z drugimi ESI skladi, nacionalnimi in drugimi viri financiranja.

P27 Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju

Potreba po dvigu kakovosti življenja, razvoju storitev in infrastrukture na podeželju, se v SN 2023-2027 naslavlja v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, preko pristopa LEADER. Investicije oz. infrastruktura na podeželju se podpira v okviru intervencij SC8, vendar se podpirajo manjše investicije na podeželju. Preko intervencije LEADER se lahko podpira manjše investicije na podeželju, in sicer kot del operacije, s poudarkom na širšem pomenu za območje LAS ter dodani vrednosti za operacijo, območje in prebivalce območja LAS (naložba kot rezultat projekta z dodano vrednostjo za območje LAS. V okviru intervencije LEADER se načrtuje podpora operacijam do vrednosti 200.000 EUR. Infrastrukturni razvoj na podeželju se v večjem obsegu podpira z drugimi ESI skladi, nacionalnimi in drugimi viri financiranja. Velika infrastruktura, kot so vodovod, kanalizacija in ceste, bo še naprej predmet podpore kohezijske politike.

P29 Izboljšanje pokritosti podeželskih območij s hitrimi širokopasovnimi povezavami

Potreba se v okviru SN 2023-2027 ne naslavlja neposredno. Sredstva EKSRP za gradnjo odprte visokozmogljive širokopasovne infrastrukture v okviru SN 2023-2027 niso predvidena, ker bomo 100% pokritost belih lis dosegli z drugi viri. Izhajajoč tudi iz Dolgoročne vizije podeželja EU si prizadevamo za celovit razvoj slovenskega podeželja, ki bo zaživel le ob usklajenem delovanju in dopolnjevanju različnih politik in virov sredstev.

Iz Načrta za okrevanje in odpornost je predvidenih 30 mio EUR za namen sofinanciranja pokritja 8.500 belih lis, ki se bodo dopolnjevala s sredstvi Programa EKP 2021-2027. Iz ESRR bo podprta gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture do gospodinjstev na geografsko zahtevnih področjih. Iz sredstev InvestEU bodo podprte zasebne naložbe na področjih, kjer so operaterji izrazili tržni interes. Iz sredstev IPE2 Digital bo podprto financiranje 5G koridorjev za zagotovitev čezmejne povezljivosti. S sredstvi ESRR bo podprta gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture v obeh kohezijskih regijah.

P30 Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali

Potreba se v okviru SN 2023-2027 naslavlja delno.Z zagotavljanjem primerne dobre oskrbe rejnih živali, njihove dobrobiti, z uspešnim preprečevanjem širjenja okužb ob razumnem in vestnem izvajanju zdravstvenega varstva živali pred boleznimi ter aktivnostmi ozaveščanja, usposabljanja in izobraževanja rejcev, veterinarjev in ostalih deležnikov, bomo zmanjševali potrebe po rabi/predpisovanju protimikrobnih zdravil/antibiotikov za njihovo zdravljenje. Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali se celovito rešuje v okviru Državne strategije „Eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024) z nacionalnim akcijskim načrtom, ki se bo posodabljal.

P33 Zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano

Potreba se v okviru SN 2023-2027 naslavlja delno, preko številnih intervencij EKSRP: investicije v tehnologije pridelave in predelave ter njihovo posodabljanje, investicije v skladišča, logistične centre, protitočne mreže, namakanje..., v okviru CLLD možnost naslavljanja te teme, prenos znanja (usposabljanje kmetov, predelovalne industrije, distributerjev) glede vzrokov in možnosti zmanjševanja izgub hrane in odpadne hrane, usposabljanje, ukrep sodelovanje, ukrep povezovanje. Strategija za manj izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano predstavlja okvir za večletni akcijski načrt vseh deležnikov verige preskrbe s hrano in ministrstev, ki bo prispeval k cilju prepolovitve odpadne hrane do leta 2030 in je namenjena vsem členom verige preskrbe s hrano, tudi potrošnikom.

P37 Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI

Potreba se v okviru SN 2023-2027 naslavlja delno, preko intervencije Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev, intervencije Podpora za projekte EIP ter intervencije Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno. Določene pomembne aktivnosti v okviru digitalizacije se financirajo tudi v okviru Načrta za okrevanje in odpornost (nextgen), v katerega smo uvrstili projekt E-kmetijstvo, prehrana in gozdarstvo.

2.1.SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji

2.1.SO1.1 Povzetek analize SWOT

2.1.SO1.1.1 Prednosti

Za Slovensko kmetijstvo je značilen zelo velik delež družinskih KMG, katera večji del dohodka pridobijo iz ne kmetijskih virov (plače izven kmetijstva, socialni transferji…), kar jim omogoča večjo dohodkovno stabilnost in posledično večjo odpornost na dohodkovna nihanja iz kmetijske dejavnosti. Odpornost dodatno povečujejo diverzifikacija kmetijske proizvodnje, pridobivanje dohodka iz dopolnilnih dejavnosti in gozdarstva. Vse navedeno je bolj značilno za manjša KMG, ki se nahajajo na OMD območjih.

Javne podpore v obliki neposrednih plačil in OMD plačil imajo pozitivne vplive na kmetijstvo v smislu zmanjševanja razlik v dohodku med kmetijstvom in gospodarstvom, so dodatni blažilec nestanovitnosti kmetijstva v smislu stabilizacije dohodka in so oblika vzpodbude za ohranjanje kmetovanje ter tako ohranjanje proizvodnega potenciala. Zaradi večjih stroškov kmetijske proizvodnje na OMD območjih kot izven OMD območij, so OMD plačila zelo pomembna element za ohranjanje kmetijstva in proizvodnega potenciala na teh območjih.

Dodaten pozitivni vpliv javnih podpor v obliki proizvodno vezanih dohodkovnih podpor je viden predvsem v sektorju beljakovinskih rastlin in prireje mleka v gorskih OMD območjih, ker so ohranjale ali celo povečevale proizvodnjo teh sektorjev. S stališča ohranjanja proizvodnega potenciala in izkoriščanja naravnih danosti Slovenije, kjer v kmetijski krajini prevladuje trajno travinje, imajo proizvodno vezane podpore za sektorje travojedih živali (reji krav dojilj, pitanje govedi, reji drobnice, prireji mleka v gorskem OMD območju) izredno pomembno vlogo.

Ukinitev sistema plačilnih pravic bo prinesla pozitivne učinke na poštenost razdeljevanja neposrednih plačil, saj se bo osnovno plačilo in s tem vsa neposredna plačila preusmerila od večjih KMG k manjšim KMG, kar bo dodatno dopolnjeno s prerazporeditvenim plačilom, katerega vir bo med drugim tudi zmanjševanjem plačil največjim prejemnikov neposrednih plačil.

Prednosti

- Velik delež družinskih KMG omogoča pridobivanje stabilnejšega ne-kmetijskega dohodka in s tem povečevanja odpornosti posameznega KMG.
- Diverzifikacija kmetijskega dohodka in pridobivanje dohodka iz dopolnilnih dejavnosti ter gozdarstva povečuje odpornost KMG (bolj na OMD območjih in na manjših KMG).
- Pozitiven vpliv javnih podpor (predvsem neposredna in OMD plačila) (zmanjševanje razlik v dohodku, blažilec nestanovitnosti v kmetijstvu – stabilizacija dohodka, ohranjanje proizvodnega potenciala).
- OMD plačila kompenzirajo višje stroške kmetovanja.
- Sektorji reji krav dojilj, pitanje govedi, reji drobnice, prireji mleka v gorskem OMD območju (sektorji s travojedimi živalim) izkoriščajo značilnost Slovenske kmetijske krajine, kjer prevladuje trajno travinje.
- Vpliv proizvodno vezanih podpor je v primeru beljakovinskih rastlin in tudi prireje mleka v gorskih OMD območjih izrazito pozitiven iz stališča ohranjanja in/ali povečevanja obsega proizvodnje.
- Ukinitev plačilnih pravic bo prinesla prerazporeditev sredstev od nadpovprečno velikih KMG na podpovprečno velike KMG.
- Uvedba prerazporeditvenega plačila v kombinaciji z degresijo osnovnega plačila bo dodatno

preusmerila neposredna plačila od večjih KMG na manjša

- KMG imajo na razpolago ukrepe, ki jim omogočajo individualno obvladovanje tveganj (sofinanciranje kmetijskega zavarovanja, ukrepi v okviru programa razvoja podeželja za prilagajanje na ekstremne vremenske razmere…).

2.1.SO1.1.2 Slabosti

Za Slovensko kmetijstvo je značilen izredno nizek dohodke v primerjavi z ostalo EU, ki se hkrati povečuje prepočasi, da bi se za razkorak zmanjšal. Znotraj Slovenskega kmetijstva imajo določeni tipi kmetovanja (predvsem reja zrnojedih živali, vinogradništvo…) boljši dohodkovni položaj. Zaradi v povprečju višjih stroškov proizvodnje v OMD območju so dohodki tukaj nižji kot izven OMD območja. Višina dohodka je zelo odvisna tudi od ekonomske in fizične velikosti KMG. Primerjava kmetijskega dohodka z dohodkom v gospodarstvu pokaže, da v Sloveniji samo manjši del KMG dosega zadovoljiv dohodek na PDM. V povprečju gre za Slovenska merila največja KMG, ki pa v EU merilu nikakor ne spadajo med največja.

Vzroki za tako slab dohodkovni položaj Slovenskega kmetijstva so predvsem: izredno slaba struktura s povprečno zelo majhnimi KMG (ki jih je številčno veliko), veliko število samooskrbnimi KMG, veliko nespecializiranimi KMG, večji del Slovenske kmetijske krajine je uvrščen v območja z omejenimi dejavniki za kmetovanje.

Glede na kazalnik bruto dodane vrednost na uro efektivnega dela so v najslabšem dohodkovnem položaju sektorji travojedih živali (reji krav dojilj, pitanje govedi, reji drobnice, prireji mleka v gorskem OMD območju). Sektor proizvodnje beljakovinskih rastlin pa je zaradi nizke samooskrbe na EU nivoju prav tako sektor v težavah.

Za Slovensko kmetijstvo je značilna nadpovprečna odvisnost od javnih dohodkovnih podpor, kar ima poleg dobrih tudi negativne posledice, saj se KMG z večjimi deleži javnih odhodkovnih podpor bolj izpostavljeni vsaki spremembi Skupne kmetijske politike, hkrati pa jih velik delež javnih dohodkovnih podpor ne vzpodbuja k sprotnemu prilagajanju na razmere iz okolice. Ena od takšnih sprememb bo zagotovo ukinitev plačilnih pravic, ki so zaradi zgodovinskih dodatkov povzročile, da je bila dosedanja vrednost neposrednih plačil na hektar zelo neenaka. V povprečju so imela manjša KMG nižja plačila na hektar od večjih KMG. Uvedba prerazporeditvenega plačila najmanjšim KMG bo to sicer še dodatno popravilo, hkrati pa bo povzročilo, da se bo zaradi prenosa sredstev manjšim KMG poslabšal konkurenčni položaj srednje velikih KMG, ki bodo izvzeti iz dodatne prerazporeditvene podpore, čeprav je njihov dohodek še vedno nižji od največjih KMG in bi tudi same potrebovale dodatno podporo. Za razliko od najmanjših KMG imajo te srednje velika KMG trajnostni potencial, da si lahko v prihodnje izboljšajo svoj dohodek.

Slabost Slovenskega kmetijstva je tudi nizek interes KMG za vključevanje v individualne sheme za obvladovanje tveganj, ker se verjetno zanašajo na »ad hoc« ukrepe obvladovanja tveganj. Vzrok za to je ponovno v slabi strukturi kmetijstva z veliko majhnimi kmetijami in dejstvu, da tveganja nimajo enak učinek na vse sektorje. To je tudi glavni razlog, da KMG izražajo zelo nizek interes po ustanavljanju vzajemnih skladov, kjer pa je potrebna velika stopnja solidarnosti med sektorji z večjim in sektorji z manjšimi posledicami zaradi nihanj v dohodku.

Proizvodni potencial je zaradi socio-ekonomskih problemov najbolj ogrožen na OMD območjih, kjer se pojavlja opuščanje kmetijske proizvodnje, ki vodi v zaraščanje predvsem marginalnih kmetijskih površin.

Očitno je, da imamo v Sloveniji nekoliko večji problem pri kakovosti zbranih ekonomskih podatkov v okviru FADN, kar predstavlja določen problem pri natančnejšem programiranju kmetijske politike.

Slabosti

- Izrazito nižji dohodek iz kmetijstva v primerjavi z ostalim gospodarstvom in v primerjavi z EU, ki se prepočasi povečuje.
- Velike razlike v dohodku med tipi kmetovanja, fizično velikostjo, ekonomsko velikostjo KMG, OMD ter ne OMD območji
- Le KMG v največjih velikostih razredih (to je številčno zelo majhna skupina KMG) dosegajo zadovoljive dohodke na PDM. Skoraj celotna populacija KMG ne dosega zadovoljivih dohodkov
- Slaba struktura slovenskega kmetijstva (nizka povprečna velikost KMG, veliko samooskrbnih KMG, veliko nespecializiranih KMG, velik delež KMG uvrščen v območja z omejeni dejavniki za kmetovanje).
- Sektorji reji krav dojilj, pitanje govedi, reji drobnice, prireji mleka v gorskem OMD območju imajo izrazitejše dohodkovne probleme v primerjavi z ostalimi sektorji.
- Na nivoju EU je proizvodnja beljakovinskih rastlin prenizka, zato je EU velika neto uvoznica rastlinskih beljakovin.
- Večja odvisnost kmetijstva od javnih podpor, pri čemer so določeni sektorji bistveno bolj odvisni od drugih, zato so bolj izpostavljeni sprememba kmetijske politike.
- Dosedanja vrednost plačilnih pravic (na hektar) ni enaka za vsa KMG, zato imajo manjša KMG nižja neposredna plačila na ha od večjih KMG
- Prevelika prerazporeditev neposrednih plačil k najmanjšim KMG bo znižala plačila srednje velikim KMG, ki ne dosegajo zadovoljivega dohodka, imajo pa potencial za povečevanje dohodka s preusmeritvami in povečevanjem velikosti
- Majhen interes KMG, po vključevanju v individualne sheme za obvladovanje tveganj.
- KMG se zanašajo na »ad hoc« ukrepe obvladovanja tveganj.
- Neizvajanje določenih instrumentov za obvladovanje tveganj zaradi nizkega interesa KMG (npr. vzajemni sklad, zavarovanje kmetijske proizvodnje…).
- Slabša kakovost zbranih ekonomskih podatkov v okviru FADN.
- Opuščanje kmetovanja in posledično zaraščanje je bolj prisotno na OMD.

2.1.SO1.1.3 Priložnosti

Gospodarska rast v Sloveniji omogoča, da KMG z nizkimi dohodki vse več le-tega pridobijo izven kmetijstva (plače izven kmetijstva). Ne kmetijski dohodek je za razliko od kmetijskega bolj stabilen, kar dodatno poveča odpornost KMG.

Skupni EU trg omogoča agilnim poveznikom ali skupinam, da si z delovanjem na tem trgu zagotovijo višji dohodek. Povečan interes kupcev za lokalne proizvode, proizvode višje kakovosti ter proizvode iz kratkih verig omogoča KMG, ki so se sposobna z uporabo znanja in tehnologije prilagoditi na te zahteve, da dosegajo višje dohodke.

Priložnosti

- Rast gospodarstva omogoča rast nekmetijskih virov dohodka (plače izven kmetijstva), ki so bolj stabilni kot kmetijski dohodek.
- Povpraševanje po proizvodih slovenskega kmetijstva na trgu EU in na tretjih trgih omogoča agilnim posameznikom ali skupinam višje dohodke.
- Napredek tehnike in tehnologij v družbi in njihov prenos v kmetijstvo omogoča doseganje višjih dohodkov v kmetijstvu (Analiza specifični cilj AKIS).
- Povečan interes kupcev za lokalne in EKO pridelke ter kratke verige omogoča povečanje dohodkov KMG.

2.1.SO1.1.4 Nevarnosti

Dolgoročno nižji dohodek kmetijstva v primerjavi z gospodarstvom se kaže v vztrajnem zniževanju zaposlenosti v primernem sektorju. To je posledica dolgoročnega trenda zniževanja cen kmetijskih

proizvodov. Poleg tega pa se na kmetijskih trgih (tako notranji EU, kot zunanji) pojavljajo motnje, ki so posledica pojava zdravstvenih in sanitarnih nesreč ter zunanjetrgovinskih sporov. Pojavlja se tudi vse več katastrofičnih vremenskih pojavov, ki prav tako negativno vplivajo na vse večjo nestabilnost kmetijskih trgov (tako proizvodov, kot tudi inputov). Dodatni problem v Sloveniji predstavlja relativna majhnost Slovenskega trga, kjer se vsa nihanja sosednjih trgov veliko bolj prenesejo na Slovenski trg.

Za Slovensko kmetijstvo, ki ima izredno nizke dohodke in je nadpovprečno odvisno od EU dohodkovnih podpor, negativno vpliva zniževanje javnih sredstev namenjenih kmetijstvu in zaostrovanje pogojev za njihovo pridobitev. Vse to se odraža tudi v vse večjem opuščanju kmetijske proizvodnje in zaraščanju marginalnih kmetijskih površin. Na te procese pa imajo vse večji vpliv socialni, ekonomski in demografski dejavniki na katere ima kmetijska politika omejen vpliv oz. nima nikakršnega vpliva in so posledica sprememb v celotni družbi.

Nevarnosti

- Zniževanje zaposlenosti v primarnem sektorju, kot posledica dolgoročno slabšega dohodkovnega položaja kmetijstva
- Dolgoročni trend zniževanja cen kmetijskih proizvodov.
- Pojav motenj na notranjem trgu EU in tretjih trgih zaradi pojava zdravstvenih in sanitarnih nesreč ter zunanjetrgovinskih sporov.
- Vse pogostejše pojavljanje katastrofičnih vremenskih pojavov in klimatskih sprememb.
- Velika nestanovitnost na kmetijskih trgih (proizvodov in »inputov«).
- Majhnost slovenskega trga v primerjavi s sosednjimi trgi znotraj EU povzroča večja nihanja cen kmetijskih pridelkov na slovenskem trgu.
- Zniževanje ravni javnih sredstev namenjenih kmetijstvu in zaostrovanje pogojev za pridobitev javnih sredstev.
- Za opuščanje kmetovanja so vse pomembnejši socialni, ekonomski in demografski dejavniki.

2.1.SO1.1.5 Druge opombe

Ni relevantno.

2.1.SO1.2 Opredelitev potreb

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P03	Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij	Pomembna	Delno
P04	Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah	Zelo pomembna	Da
P05	Zagotavljanje prehranske varnosti	Zelo pomembna	Da

Druge opombe so se nanašale na oceno potreb.

Opis opredeljenih potreb v SC1:

P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG

Slovenija je glede na kazalnika neto dodane vrednosti in faktorskega dohodka v kmetijstvu daleč pod povprečjem EU. Primerjava dohodka med kmetijstvom in gospodarstvom dodatno pokaže izredno veliko razliko. Neposredna plačila so pomembno sistemsko sredstvo za zmanjševanje te razlike, hkrati pa imajo

pozitiven vpliv na zagotavljanje stabilnost dohodka.

S prerazporeditvami dohodka od največjih prejemnikov k manjšim prejemnikom (z ukinitvijo plačilnih pravic in uvedbo zmanjšanj osnovnega plačila ter uvedbo prerazporeditvenega plačila) je omogočena bolj pravičnejša porazdelitev neposrednih plačil k KMG z najnižjimi dohodki.

P02 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD

V Sloveniji je v OMD vključenih kar 3/4 kmetijskih zemljišče v rabi. Neto dodana vrednost KMG na PDM v OMD je pod slovenskim povprečjem in bistveno pod vrednostmi območij izven OMD. Na OMD je zaznati upad kmetijske aktivnosti, počasnejšo rast povprečne velikosti KMG in zaraščanje kmetijskih površin. Kmetovanje na OMD je oteženo kar povzroča dodatne stroške in izpad prihodka. Naravne omejitve in prevladujoče trajno travinje pa pomembno omejujejo nabor možnih proizvodnih usmeritev. Ohranjanje kmetovanja na OMD je pomembno zaradi ohranitve proizvodnega potenciala, ohranjanja kulturne krajine in je bistveno za dolgoročno ohranjanje okolja in podeželja.

P03 Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij (naslovljena delno)

Kmetijstvo se v Sloveniji tako kot tudi drugje po svetu, srečuje z različnimi tveganji, ki otežujejo pridelavo in prirejo ter vplivajo na višino in stabilnost dohodka. Vedno bolj občutni so vplivi podnebnih sprememb in pogostejše je pojavljanje ekstremnih vremenskih dogodkov. Glede na nižji interes KMG po individualnih instrumentih za obvladovanje tveganj in načelni naklonjenosti po skupinskih oblikah obvladovanja tveganj, je bolj primerno, da se odpornost KMG poveča s skupinskimi instrumenti obvladovanja tveganj, ki razpršijo tveganje in stabilizirajo dohodek vključenih KMG.

Potreba glede obvladovanja tveganj se v okviru SN 2023-2027 naslavlja le delno, in sicer preko intervencij v okviru sektorja sadja in zelenjave (intervencije Opustitev spravila, Umik s trga za brezplačno razdelitev in Zavarovanje letine in proizvodnje), ki so namenjene organizacijam proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave, ki izvajajo operativne programe. Pridelava sadja ter glavnina pridelave zelenjave v Sloveniji namreč poteka na prostem, kar predstavlja veliko odvisnost od vremenskih pogojev in posledično velika tveganja v pridelavi. Poleg tega je pridelava sadja in zelenjave izpostavljena negativnim vplivom morebitnih kriznih situacij na trgu. Z izjemo te sektorske intervencije SN 2023–2027 upravljanja tveganj ne naslavlja. V razpravah, ki so potekale z deležniki le ti niso izkazali interesa po sodelovanju v shemah vzajemnega sklada, zato smo odstopili od tovrstne intervencije. Sodelovanje v vzajemnem skladu za njih predstavlja dodaten strošek in vprašljiv učinek, glede na pričakovanja posameznih sektorjev. Na nacionalni ravni namreč že imamo vzpostavljene in delujoče instrumente za obvladovanje tveganj, kot je komercialno zavarovanje kmetijske proizvodnje. Iz državnega proračuna se zagotavlja sofinanciranje dela teh premij, s čimer želimo povečati interes proizvajalcev, da zavarujejo svojo proizvodnjo. Nacionalna sredstva pa se zagotavljajo tudi za primer večjih, katastrofičnih tveganj, takrat se sprožijo t.i. »ad hoc« ukrepi (državne pomoči).

P04 Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah

Sektorji reji krav dojilj, pitanje govedi, reji drobnice, prireji mleka v gorskem OMD območju imajo izrazitejše dohodkovne probleme v primerjavi z ostalimi sektorji, saj dosegajo za več kot polovico manjše dohodke. To so tudi sektorji, ki edini lahko izkoriščajo v Sloveniji prevladujoče trajno travinje. Struktura teh sektorjev je v primerjavi z EU bistveno slabša, saj so nekajkrat manjši, pestijo pa jih tudi strukturni problemi z upadanjem proizvodnega potenciala S proizvodno vezanimi podporami tem sektorjem v težavah omogočimo delno nadomestitev nižjih dohodkov in s tem omilimo potencialni upad proizvodnega potenciala in nadaljnje izkoriščanje prevladujočega trajnega travinje. Vezava podpore na minimalne vstopne pragove daje signal KMG, da morajo povečati stalež živali na KMG, kar jim prinese boljše ekonomske rezultate. Večja podpora za tiste pitance, ki so vključeni v sistem Izbrana kakovosat, prav tako daje signal rejcem, da je potrebno za izboljšanje ekonomskega položaja dvigniti kakovost.

Poleg teh sektorjev pa je zaradi slabše samooskrbe na nivoju EU potrebno vzpodbujati proizvodnjo beljakovinskih rastlin. Vezava podpore na minimalno obtežbo živine na kmetijska zemnljišča (GVŽ/ha) za tiste beljakovinske rastline, ki se uporabljajo izključno za krmo živine, poveča učinkovitost proizvodno

vezane podpore v tem sektorju.

P05 Zagotavljanje prehranske varnosti

Za prehransko varnost je ključno ohranjanje in izboljšanje pridelovalnega potenciala ter obsega kmetijskih zemljišč. Na ohranjanje obseg kmetijskih zemljišč pomembno vpliva primeren dohodek KMG, ki omogoča obstoj KMG in tako preprečuje opuščanje pridelave in zaraščanje. Zaradi spleta različnih dejavnikov (dohodkovnih, okoljskih, demografskih, socialnih in drugih) je proces opuščanja pridelave in zaraščanja bolj intenziven na OMD. Glavni instrument kmetijske politike za ohranjanje kmetovanja in tako proizvodnega potenciala ter obsega kmetijskih zemljišč so javne podpore v obliki neposrednih plačil in OMD plačil.

Ocena potreb, na podlagi SWOT analize, v povezavi z upravljanjem s tveganji

Kmetijstvo v Sloveniji se, tako kot tudi drugje po svetu, srečuje z različnimi tveganji, ki otežujejo pridelavo in prirejo ter vplivajo na višino in stabilnost dohodka. Vedno bolj občutni so vplivi podnebnih sprememb in pogostejše je pojavljanje katastrofičnih vremenskih pojavov. Glede na nižji interes KMG po individualnih instrumentih za obvladovanje tveganj in načelni naklonjenosti po skupinskih oblikah obvladovanja tveganj, je bolj primerno, da se odpornost KMG poveča s skupinskimi instrumenti obvladovanja tveganj, ki razpršijo tveganje in stabilizirajo dohodek vključenih KMG.

Potrebe se bodo naslavljale predvsem preko osnovne dohodkovne podpore (neposrednih plačil), dopolnilnega prerazporeditvenega plačila, plačil za območja OMD ter proizvodno vezanih plačil. Za obvladovanje tveganj v Sloveniji ni bilo izkazanega interesa za vzajemni sklad, zato tu izven strateškega načrta nadaljujemo s sofinanciranjem zavarovalnih premij in posredno problematiko naslavljamo preko specifičnega cilja 2 in drugih naložb ter sektorskih intervencij v sektorju sadja in zelenjave.

Ocena potreb v povezavi s pravičnejšo ter bolj ciljno in učinkovito razporeditvijo neposrednih plačil

Porazdelitev neposrednih plačil med upravičence je v veliki meri odvisna od koncentracije uporabe kmetijskih zemljišč. Praviloma KMG z večjo površino prejme več neposrednih plačil. V Sloveniji je v letu 2019 20 % največjih prejemnikov neposrednih plačil prejelo okoli 64% vseh neposrednih plačil, kar kaže, da je koncentracija neposrednih plačil v Sloveniji pod povprečjem EU, kjer 20 % prejemnikov prejme 80 % vseh neposrednih plačil (EK 2018).

Zaradi notranje konvergence plačilnih pravic se povprečna vrednost neposrednega plačil na upravičenca v interkvartilnem območju od leta 2015 postopoma povečuje. Na drugi strani se delež sredstev, ki jih prejme 20% največjih prejemnikov neposrednih plačil rahlo zmanjšuje. Kljub temu je delež sredstev, ki jih prejmejo največji prejemniki dokaj visok, saj1,5 % največjih prejemnikov (828 KMG) prejme kar 20 % vseh neposrednih plačil.

Model neposrednih plačil SN 2023-2027 prvič uvaja povsem novo dopolnilno prerazporeditveno plačilo, ki se nameni vsem kmetijskim gospodarstvom za prvih 8,2 ha. S tem pa tudi prispeva k bolj pravični porazdelitvi neposrednih plačil ter učinkovitejšemu usmerjanju dohodkovne podpore za trajnostnost.

Učinek na razporeditev ima tudi 100% notranja konvergenca. Z novim modelom neposrednih plačil ukinjamoplačilne pravice in uvajamo enotno plačilo na hektar, kar pomeni ukinitev zgodovinskih dodatkov v vrednosti plačilnih pravic . Enotno plačilo na hektar pomeni bolj odprt, razumljiv in pregleden sistem, enotno obravnavo, saj vsi kmetje prejmejo enako plačilo na hektar in plačilo za vse upravičene površin.

Upoštevajoč velikostno strukturo slovenskega kmetijstva, 100% notranja konvergenca in degresijo na osnovnem plačilu za trajnostnost ter uvedbo prerazporeditvenega plačila, ocenjujemo, da bo za osnovno prerazporeditveno plačilo za trajnostnost zadostoval finančni obseg sredstev, ki bo manjši od obveznih 10% neposrednih plačil. Uporabe te derogacije pomeni, da bo za novo o intervencijo zadostovalo 5% neposrednih plačil.

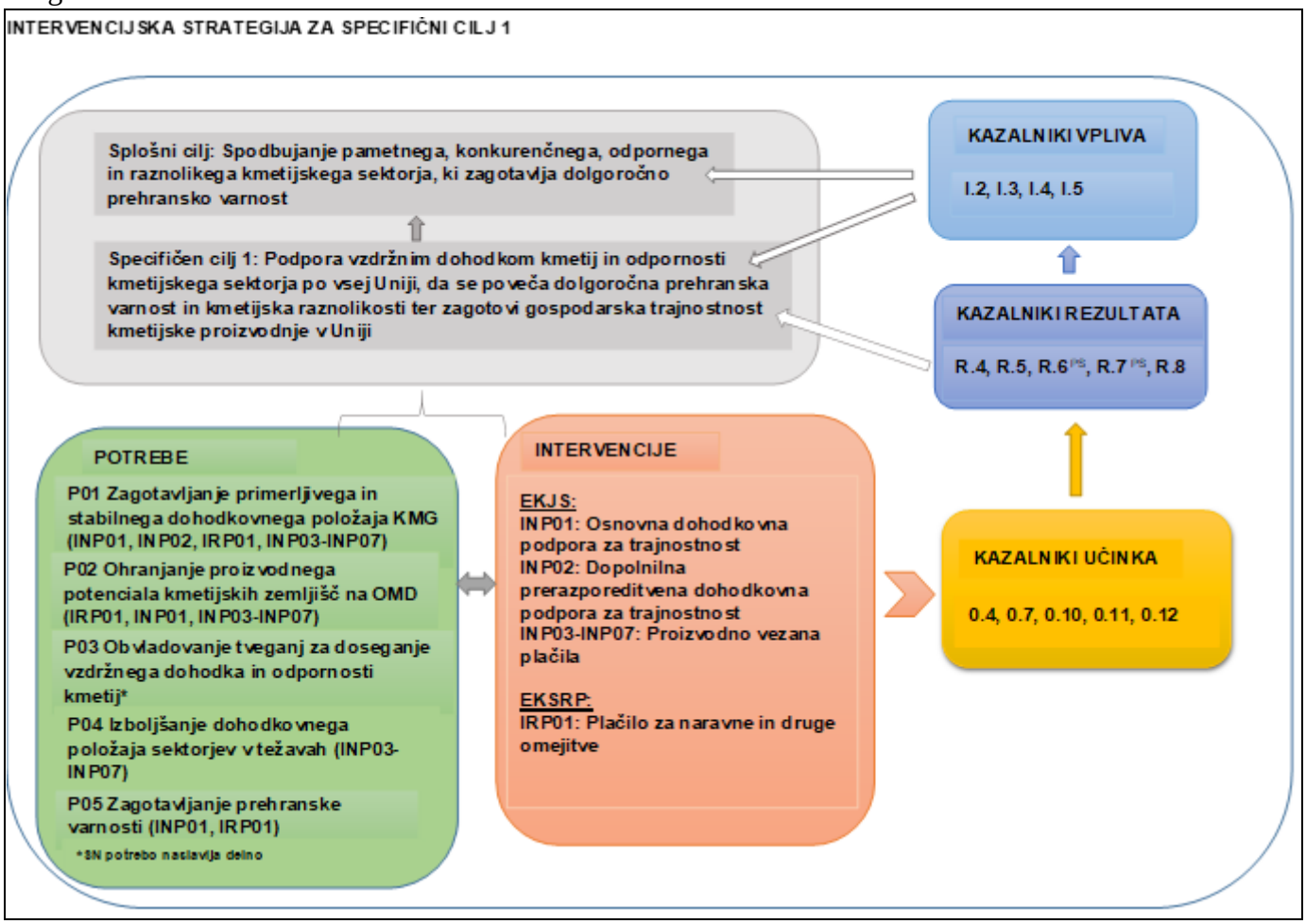
2.1.SO1.4 Intervencijska logika

Oblika intervencije	Vrsta intervencije	Intervencijska oznaka (države članice) – Naziv	Skupni kazalnik učinka
DPdecoupled	BISS(21) - Basic income support for	INP01 - Osnovna	O.4. Število hektarjev, za katere se

	sustainability	dohodkovna podpora za trajnostnost	prejema osnovna dohodkovna podpora
DPdecoupled	CRISS(29) - Complementary redistributive income support for sustainability	INP02 - Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost	O.7. Število hektarjev, za katero se prejema dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora
DPdecoupled	CIS-YF(30) - Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete	INP09 - Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete	O.6. Število hektarjev, za katere se prejema dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.01 - Ekstenzivno travinje	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.02 - Tradicionalna raba travinja	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.03 - Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.04 - Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.05 - Naknadni posevki in podsevki	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.06 - Ozelenitev ornih površin prek zime	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.07 - Konzervirajoča obdelava tal	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.08 - Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.09 - Varstvo gnezd pribe (Vanellus vanellus)	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.10 - Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.11 - Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.12 - Kompostiranje hmeljevine	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPcoupled	CIS(32) - Vezana dohodkovna podpora	INP03 - Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice	O.11. Število glav živine, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo
DPcoupled	CIS(32) - Vezana dohodkovna podpora	INP04 - Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi	O.11. Število glav živine, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo
DPcoupled	CIS(32) - Vezana dohodkovna podpora	INP05 - Vezana dohodkovna podpora za krave dojilje	O.11. Število glav živine, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo
DPcoupled	CIS(32) - Vezana dohodkovna podpora	INP06 - Vezana dohodkovna podpora za mleko v gorskih	O.11. Število glav živine, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo

		območjih	
DPcoupled	CIS(32) - Vezana dohodkovna podpora	INP07 - Vezana dohodkovna podpora za beljakovinske rastline	O.10. Število hektarov, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo
Sectoral - Sadje in zelenjava	WITHD(47(2)(f)) - umik s trga za brezplačno distribucijo ali druge namene, po potrebi vključno s predelavo za olajšanje takega umika	SI10.06 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – umik s trga za brezplačno razdelitev	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
Sectoral - Sadje in zelenjava	NOHAR(47(2)(h)) - opustitev spravila, ki zajema končanje trenutnega proizvodnega cikla na zadevnem območju, pri čemer so proizvodi dobro razviti ter neoporečne in zadovoljive tržne kakovosti, razen uničenja proizvodov zaradi vremenskih razmer ali bolezni	SI10.07 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – opustitev spravila	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
Sectoral - Sadje in zelenjava	HARIN(47(2)(i)) - zavarovanje letine in proizvodnje, ki prispeva k varovanju dohodkov pridelovalcev, kadar imajo izgube zaradi naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, bolezni ali napadov škodljivcev, ob hkratnem zagotavljanju, da upravičenci sprejmejo potrebne ukrepe za preprečevanje tveganj	SI10.08 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – zavarovanje letine in proizvodnje	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
RD	ANC(71) - Naravne ali druge omejitve, značilne za posamezno območje	IRP01 - Plačilo za naravne ali druge omejitve	O.12. Število hektarjev, ki prejemajo podporo za območja z naravnimi ali posebnimi omejitvami, vključno z razčlenitvijo po vrstah območij
RD	ASD(72) - Slabosti, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev	IRP20 - Plačila NATURA 2000	O.13. Število hektarjev, ki prejemajo podporo v okviru omrežja Natura 2000 ali Direktive 2000/60/ES

Pregled

Za slovensko kmetijstvo je značilna raznolika in dualna struktura KMG, t.j. struktura z izrazito tržno usmerjenimi KMG na eni strani, ki stremijo k pridelavi kakovostne in raznolike hrane ter doseganju višje dodane vrednosti ter na drugi strani s samooskrbnimi KMG, ki prispevajo k ohranjanju vitalnega in obdelanega podeželja.

Kmetijska proizvodnja je izpostavljena nihanjem na trgih, predvsem zaradi narave proizvodnje, ki se pretežno izvaja na prostem in je odvisna od vremenskih razmer kot tudi vpliva globalizacije trgov. Rastlinska proizvodnja je še nekoliko bolj nestabilna kot živalska. Vse pogostejše je pojavljanje ekstremnih vremenskih dogodkov in vedno večji je vpliv podnebnih sprememb. Na proizvodnjo in razmere na trgu pa vpliva tudi pojav bolezni in škodljivcev. Slovenija se za obvladovanje katastrofičnih tveganj poslužuje t.i. »ad hoc« ukrepov: "de minimis" ukrepi v okviru uredbe o pomoči ob nepredvidljivih dogodkih v kmetijstvu, ukrepi odprave posledic naravnih nesreč v kmetijski proizvodnji. Pomembno vlogo pri obvladovanju tveganj, s katerimi se soočajo KMG imajo tudi ukrepi davčne in socialne politke, saj so posebej prilagojeni KMG. Ukrepi za obvladovanje tveganj se bodo izvajali tudi v sektorju sadja in zelenjave, in sicer v okviru organizacij proizvajalcev (OP) preko operativnega programa (sektorske intervencije za sadje in zelenjavo, SI10). OP bo lahko v operativni program vključila naslednje intervencije SN 2023-2027 za obvladovanje tveganj: Opustitev spravila, Umik s trga za brezplačno razdelitev, Zavarovanje letine in proizvodnje in dodatno Naložbe in raziskave, od teh podintervencije: Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenje z njo in Prilagoditev tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe. K obvladovanju tveganj bomo prispevali tudi z izvajanjem investicijskih intervencij v okviru razvoja podeželja (IRP02, IRP04, IRP06, IRP13, IRP14, IRP16, IRP40 in IRP41), ki pa so podrobneje opisane v poglavju 3.6. Pregled intervencij, ki prispevajo k zagotavljanju skladnega in celostnega pristopa k obvladovanju tveganj.

Majhnost slovenskega trga v primerjavi s sosednjimi trgi znotraj EU povzroča večjo nestabilnost cen kmetijskih pridelkov na slovenskem trgu. Nihanje cen in obsega kmetijske proizvodnje lahko povzroči likvidnostne težave kmetov, negotovost glede dohodkov in nizka produktivnost pa vodijo v zastoj investicij in dolgoročno v zmanjšanje konkurenčnosti ter v stagnacijo ali celo v krčenje kmetijske proizvodnje. Zaznati je trend dolgoročnega zniževanja cen kmetijskih proizvodov. V Sloveniji je ključen ukrep, ki prispeva k blažitvi tržno cenovnih tveganj, sofinanciranje zavarovalnih premij iz nacionalnega proračuna za zavarovanje primarne kmetijske proizvodnje in ribištva.

Slovenija je glede na kazalnike podjetniškega dohodka, neto dodane vrednosti in faktorskega dohodka v kmetijstvu med najnižjimi v EU. To je med drugim tudi odraz slabše strukture slovenskega kmetijstva (nizka povprečna velikost KMG, veliko samooskrbnih KMG, veliko nespecializiranih KMG, velik delež KMG uvrščen v območja z omejeni dejavniki za kmetovanje (OMD)). Na odpornost, konkurenčnost kot tudi sposobnost preživetja KMG vplivajo javne podpore, od katerih pa so določeni kmetijski sektorji bistveno bolj odvisni od drugih. Javna sredstva namenjena kmetijstvu se dolgoročno sicer znižujejo, zaostrujejo pa se tudi pogoji za pridobitev le teh, kar lahko vpliva na ohranitev kmetijske dejavnosti in obsega kmetijske proizvodnje.

Javne podpore v obliki neposrednih plačil (osnovna dohodkovna in dopolnilna prerazporeditvena podpora za trajnostnost) in OMD plačil (plačila za naravne in druge omejitve) so pomemben dejavnik, ki vsaj delno izboljšujejo slabši dohodkovni položaj KMG ter zaradi svoje stabilnosti zmanjšujejo dohodkovna nihanja. Pri porazdelitvi neposrednih plačil je treba posebno pozornost nameniti odpornosti KMG, še posebej malih KMG in KMG na območjih z naravnimi ali drugimi omejitvami za kmetovanje OMD plačila še dodatno izravnavajo razlike v dohodkovni ravni in prispevajo k vzdržnim dohodkom in ohranjanju kmetijske dejavnosti na območjih s težjimi pogoji za kmetovanje. Pomembno dohodkovno podporo predstavljajo tudi vezane dohodkovne podpore ki prispevajo k izboljšanju položaja in konkurenčnosti kmetijskih sektorjev v težavah. Vse te podpore lahko obravnavamo kot blažilce nihanj v kmetijstvu in s tem stabilizacije dohodka in ohranjanja proizvodnega potenciala. Javne podpore so pomembne tudi kot pomoč pri izpadu dohodka v primeru izrednih dogodkov. V letu 2020 in 2021 so kmetje tako prejeli finančna nadomestila, zaradi izpada dohodka povezanega s covid-19. V letu 2021 pa

so zaradi izpada dohodka zaradi pozebe prejeli pomoč čebelarji.

Intervencije v okviru specifičnega cilja 1: *Podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji, da se poveča dolgoročna prehranska varnost in kmetijska raznolikosti ter zagotovi gospodarska trajnostnost kmetijske proizvodnje v Uniji (SC1)* naslavljajo 5 potreb, od skupno 38 identificiranih v okviru SN 2023-2027 in bodo prispevale k uresničevanju splošnega cilja SKP: *Spodbujanje pametnega, konkurenčnega, odpornega in raznolikega kmetijskega sektorja, ki zagotavlja dolgoročno prehransko varnost*. V SC1 so preko intervencij naslovljene sledeče potrebe: P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG, P02 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD, P04 Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah, P05 Zagotavljanje prehranske varnosti in P03 Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij, ki je v SN 2023-2027 naslovljena delno preko intervencij v okviru sektorja sadja in zelenjave (SI10) v SC3 (intervencije Opustitev spravila, Umik s trga za brezplačno razdelitev, Zavarovanje letine in proizvodnje in dodatno Naložbe in raziskave, od teh podintervencije: Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenje z njo in Prilagoditev tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe), ki so namenjene organizacijam proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave, ki izvajajo operativne programe. Podrobnejše informacije glede obvladovanj tveganj so predstavljene v okviru utemeljitve potrebe P03 in opisa intervencij SI10v SC3 ter v poglavju 3.6. Potrebo P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG naslavlja tudi intervencija Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete v okviru SC7, ki zagotavlja dodatno dohodkovno podporo mladim kmetov in olajša zagon kmetijske dejavnosti. Potrebi P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG ter P05 Zagotavljanje prehranske varnosti naslavlja tudi intervencija Plačila Natura 2000 v okviru SC6. Sheme za podnebje in okolje v SC4, SC5 in SC6 posredno naslavjajo potrebi P01 in P02. Intervencije v okviru SC1 usmerjene prednostno v ohranjanje in izboljšanje dohodka KMG ter ohranitev proizvodnega potenciala in obsega kmetijskih zemljišč bodo vplivale na:

- zmanjšanje razlik v dohodku (sprememba kmetijskega dohodka v primerjavi s splošnim gospodarstvom) (kazalnik: I.2)
- zmanjšanje variabilnosti dohodkov kmetij (sprememba kmetijskega dohodka) (kazalnik I.3),
- vzdržne dohodke kmetij: sprememba ravni kmetijskega dohodka po vrsti kmetovanja (v primerjavi s povprečjem v kmetijstvu) (kazalnik I.4)
- ozemeljsko ravnovesje: sprememba kmetijskega dohodka na območjih z naravnimi omejitvami (v primerjavi s povprečjem) (kazalnik I.5)

Opis intervencij:

INP01: Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost

Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost naslavlja sledeči potrebi:

P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG

P02 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD

P05 Zagotavljanje prehranske varnosti

Neposredna plačila v obliki osnovne dohodkovne podpore za trajnost zagotavljajo osnovno raven dohodka in imajo pomembno stabilizacijsko vlogo, preko pogojenosti pa se krepi tudi vloga neposrednih plačil pri ohranjanju javnih dobrin ter ekosistemskih storitev. Z letom 2023 se ukinejo plačilne pravice iz obdobja 2015 - 2022, kar pomeni ukinitev zgodovinskih dodatkov, ki so se skozi leta vezali na plačilne pravice in katerih glavnina vrednosti izvira iz leta 2006. Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost je proizvodno nevezano plačilo in je namenjena kmetom kot direktna dohodkovna podpora za trajnostnost in odpornost KMG. Podpora se dodeli letno v obliki enotnega plačila na hektar ugotovljene upravičene površine na katerem nosilec KMG izvaja kmetijsko dejavnost. Ker je podpora proizvodno nevezana, je neodvisna od tekočega obsega kmetijske proizvodnje in predstavlja za KMG stabilen vir prihodka. Učinek osnovne dohodkovne podpore se bo spremlja s kazalnikom: O.4 Število hektarjev, ki prejemajo osnovno

dohodkovno podporo.

Stabilen in konkurenčen dohodkovni položaj KMG pomembno vpliva na ohranjanje obseg kmetijskih zemljišč in omogoča obstoj in odpornost KMG in tako preprečuje zmanjševanje obsega ali celo opuščanje pridelave in zaraščanje. Z obdelanostjo kmetijskih površin se prispeva k prehranski varnosti, zagotavlja se potencial resursov za kmetijsko proizvodnjo in krepi se zagotavljanje javnih dobrin kmetijstva na področju varstva okolja in ohranjanja kulturne krajine.

Uspešnost izvajanja intervencije Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost, se bo spremljalo s sledečimi kazalniki rezultata:

R.4 Povezovanje dohodkovne podpore s standardi in dobrimi praksami: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljata dohodkovna podpora in pogojenost (ciljna vrednost: 93,79 %)

R.6^{PS} Prerazporeditev na manjše kmetije: odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem) (ciljna vrednost: 98,59 %)

R.7^{PS} Krepitev podpore za kmetije na območjih s posebnimi potrebami: odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem) (ciljna vrednost: 102,28 %)

INP02: Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost

Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost naslavlja potrebo:

P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG

Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost prispeva k večji stabilnosti dohodka na KMG in boljši ter pravičnejši porazdelitvi neposrednih plačil. Nameni se le kmetijskim gospodarstvom do velikosti 8,2 hektarja, ki je povprečna velikost kmetijskih gospodarstev, ki oddajajo zbirno vlogo. Pri tem bo podpora enotna za vse hektarje do 8,2 hektarja (se ne bo razlikovala). Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost je letno plačilo, ki je v celoti proizvodno nevezano in ni odvisno od obsega ali vrste proizvodnje, ampak se dodeli kot enotno plačilo na ugotovljeni upravičeni hektar. Upravičenci so nosilcem KMG, ki so upravičeni do plačila v okviru osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost. Učinek dopolnilna prerazporeditvene dohodkovne podpore se bo spremlja s kazalnikom: O.7 Število hektarjev za dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo.

Uspešnost izvajanja intervencije Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost, se bo spremljalo s sledečimi kazalniki rezultata:

R.4 Povezovanje dohodkovne podpore s standardi in dobrimi praksami: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljata dohodkovna podpora in pogojenost (ciljna vrednost: 93,79 %)

R.6^{PS} Prerazporeditev na manjše kmetije: odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem) (ciljna vrednost: 98,59 %)

R.7^{PS} Krepitev podpore za kmetije na območjih s posebnimi potrebami: odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem) (ciljna vrednost: 102,28 %)

IRP01: Plačilo za naravne ali druge omejitve (OMD plačila)

Plačilo za naravne ali druge omejitve naslavlja sledeče potrebe:

P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG

P02 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD

P05 Zagotavljanje prehranske varnosti

Intervencija se navezuje tudi na potrebo P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi.

Slovenija ima 76,2 % vseh kmetijskih zemljišč v rabi na območjih z omejenimi dejavniki (OMD) in za

namen ohranjanja proizvodnega potenciala in kulturne krajine je ključno ohranjanje kmetovanja na teh območjih. K temu lahko pozitivno pripomore plačilo za naravne in druge omejitve, ki dopolnjuje osnovno dohodkovno podporo za trajnostnost in omogoča dodatno izravnavo slabšega dohodkovnega položaja KMG na območjih s težjimi pogoji za kmetovanje. Plačilo za naravne ali druge omejitve je letno proizvodno nevezano plačilo in se dodeli s ciljem, da se upravičencem nadomesti vse ali del dodatnih stroškov in izpada dohodka, kar vpliva na uravnavanje ekonomskega položaja na KMG, ohranjanje delovnih mest in posledično ohranjanje obdelanosti kmetijskih zemljišč. Z obdelanostjo kmetijskih površin se zagotavlja ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč, ki so za kmetijsko proizvodnjo manj primerna in je pridelava otežena, s tem pa se posledično ohranja biotska raznovrstnost ter prepreči zaraščanje površin. Posebna pozornost bo namenjena spodbujanju trajnostne rabe kmetijskih zemljišč in posledično trajnostni proizvodnji hrane, kar bo pozitivno vplivalo na okolje in kakovost življenja. Plačilo za naravne ali druge omejitve se dodeli za upravičen hektar v skladu s sprejetimi pravili o točkovanju KMG v OMD in formulo za izračun plačila OMD skupnimi pravili. Do podpore so upravičeni nosilci KMG na gorskih območjih, območjih z naravnimi omejitvami ter območjih s posebnimi omejitvami in drugimi specifičnimi omejitvami. Učinek plačil za naravne ali druge omejitve se spremlja s kazalnikom: O.12 Število hektarjev, ki prejemajo podporo za območja z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami, vključno z razčlenitvijo po vrsti območij. Uspešnost izvajanja plačila za naravne ali druge omejitve se bo spremljalo s sledečimi kazalniki rezultata:

R.4 Povezovanje dohodkovne podpore s standardi in dobrimi praksami: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljata dohodkovna podpora in pogojenost (ciljna vrednost: 93,79 %)

R.7 [PS] Krepitev podpore za kmetije na območjih s posebnimi potrebami: odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem) (ciljna vrednost: 102,28 %)

INP03-INP07: Vezane dohodkovne podpore

Vezane dohodkovne podpore naslavljajo potrebo:

- P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG
- P02 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD
- P04 Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah

Določeni kmetijski sektorji v Sloveniji so v slabšem ekonomskem položaju kot ostali. Njihov proizvodni potencial je v upadanju oziroma zelo nestanoviten. To je posledica različnih socio-ekonomskih razlogov, strukturnih razlogov in dejstva, da je Slovenija majhen trg. S proizvodno vezanimi plačili naslavljamo specifične probleme za sektorje v težavah in so namenjena ohranjanju kmetovanja, ekonomičnosti in obsega proizvodnje v teh sektorjih. V SN 2023-2027 bomo proizvodno vezana plačila usmeri predvsem v rejo govedi po celotni Sloveniji, rejo kraj dojilj prav tako po celotni Sloveniji, prirejo mleka v gorskem območju ter rejo drobnice. Predlogi izhajajo iz analize, ki jo je opravila Biotehniška fakulteta[1], iz katere izhaja da je pomembno merilo pri odločanju ekonomski kazalnik BDV/h (BDV/vsota analitično ocenjenih efektivnih ur dela na KMG). Poleg teh sektorjev bomo dodatno v Sloveniji spodbujali tudi proizvodnjo beljakovinskih rastlin in 2 % ovojnice namenili temu deficitarnemu sektorju.

INP03: Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice je dohodkovna podpora namenjena zlasti ohranjanju obsega drobnice. Težave, s katerimi se srečuje sektor reje drobnice v Sloveniji so upad števila živali, nizka obtežba kmetijskih gospodarstev z drobnico, majhne črede na kmetijskih gospodarstvih, večinoma gre za tradicionalne reje in tudi za avtohtone pasme s stopnjo ogroženosti kritična in ogrožena. Z uravnavanjem zlasti ekonomskega položaja kmetij dohodkovna podpora prispeva k ohranitvi kmetij, ki se ukvarjajo z rejo drobnice in večji konkurenčnosti sektorja.

INP04: Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi je namenjena zlasti ohranjanju obsega pitanega goveda. Prireja mesa govedi je ena najpomembnejših proizvodnih usmeritev slovenskega kmetijstva in se v zadnjih letih sooča s poslabšanimi ekonomskimi razmerami. Govedoreja kmetijam omogoča, da lahko izkoristijo prednost travinja in območij OMD, ki v Sloveniji prevladujejo. S pomočjo podpore za pitanje

govedi se bo prispevalo k ohranitvi kmetij z rejo govedi in tudi k večji konkurenčnosti sektorja. Z vezavo podpore le na govedo rojeno in zaklano v Sloveniji pa se poleg cilja izboljšanja konkurenčnosti zasleduje še cilj izboljšanja kvalitete. Proizvodno vezana dohodkovna podpora ima obliko enotnega, letnega plačila na govedo.

INP05: Vezana dohodkovna podpora za krave dojilje je predvsem namenjena za ohranjanje obsega krav dojilj in izboljšanju konkurenčnosti v sektorju v težavah. Reja krav dojilj sodi med ekonomsko manj učinkovite kmetijske panoge. Krave dojilje pomembno omogočajo izrabo travinja, ki v Sloveniji predstavlja več kot polovico vseh kmetijskih zemljišč v uporabi in ki je še zlasti značilno za OMD. Prav tako s pašo preprečujejo zaraščanje. Vezanost plačil je zato pomembna, tako z okoljskega vidika kot z ekonomskega vidika ohranjanja tovrstne proizvodnje na teh območjih. Proizvodno vezana dohodkovna podpora ima obliko letnega plačila na žival in je namenjena nosilcem KMG, ki redijo krave dojilje.

INP06: Vezana dohodkovna podpora za mleko v gorskih območjih (GO) je namenjena zlasti ohranjanju obsega krav molznic v gorskih območjih. Proizvodno vezana dohodkovna podpora ima obliko letnega plačila na žival in je namenjena nosilcem KMG, ki se ukvarjajo s prirejo mleka v gorskih območjih in se dodeli letno kot plačilo na kravo molznico. Z dohodkovno podporo se krepi tržna usmerjenost kmetij in izboljšuje konkurenčnost kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo s prirejo mleka v gorskih območjih, saj je njihova neto dodana vrednost v primerjavi s kmetijskimi gospodarstvi izven teh območij bistveno nižja.

Učinek vezanih dohodkovnih podpor za rejo drobnice, rejo govedi, mleko v GO in rejo krav dojilj se bo spremljal s kazalnikom: O.11 Število živali, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo. Uspešnost izvajanja intervencij INP03-INP06 pa se bo spremljajo s kazalnikom rezultata: R.8 Usmerjenost v kmetije v določenih sektorjih: delež kmetij, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo za izboljšanje konkurenčnosti, trajnostnosti ali kakovosti (ciljna vrednost: 35,26 %).

INP07: Vezana dohodkovna podpora za beljakovinske rastline je namenjena povečanju obsega pridelave beljakovinskih rastlin in izboljšanju konkurenčnosti pridelave. Proizvodno vezano plačilo za beljakovinske rastline je oblika proizvodno vezane dohodkovne podpore v okviru neposrednih plačil in ima obliko letnega plačila na upravičen hektar. Težave, s katerimi se pridelava beljakovinskih rastlin sooča, so majhna posestna struktura, razdrobljenost njivskih površin, ki se v večini primerov nahajajo na območjih z omejenimi dejavniki, ter slabša tehnološka raven pridelave beljakovinskih rastlin zmanjšuje konkurenčnost njihove pridelave. Beljakovinske rastline imajo pomembno vlogo pri izboljšanju prireje govejega mesa in kravjega mleka. Učinek proizvodno vezanih plačil za beljakovinske rastline se bo spremljalo s kazalnikom O.10 Število hektarjev, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo. Uspešnost izvajanja proizvodno vezanega plačila za beljakovinske rastline pa se bo spremljalo s sledečim kazalnikom rezultata:

R.8 Usmerjenost v kmetije v določenih sektorjih: delež kmetij, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo za izboljšanje konkurenčnosti, trajnostnosti ali kakovosti (ciljna vrednost: 35,26 %)

Prispevek intervencij

Intervencije v okviru SC1 bodo prispevale tudi k izboljšanju odpornosti kmetijstva, ohranitvi proizvodnega potenciala in trajnostne proizvodnje hrane, prehranski varnosti ter trajnostnemu upravljanju z naravnimi viri in zagotavljanja javnih dobrin. S tem bodo prispevale k uresničevanju ciljev nacionalne Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021.«:

- ***odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane:*** *primerljiv dohodkovni položaj, stabilnost dohodka, ohranitev proizvodnega potenciala in obsega kmetijskih zemljišč.*

Nadalje bodo intervencije prispevale izpolnjevanju priporočil EK za Slovenijo za pripravo SN 2023-2027:

- ***izboljševanje sposobnosti preživetja kmetij*** *z izboljšanjem ciljne usmerjenosti in porazdelitve neposrednih plačil, zlasti s posebnim upoštevanjem malih kmetij in delno samooskrbnih kmetij (na primer z uporabo dopolnilne prerazporeditvene dohodkovne podpore za trajnostnost in zmanjšanje plačil) ter območij z naravnimi ali drugimi specifičnimi omejitvami, ter z napredkom v procesu notranje konvergence. Upoštevati je treba tudi druge načine za ohranitev bistvene kmetijske dejavnosti, da se ohranijo naravne značilnosti.*

- ***podpiranje odpornosti kmetijstva*** *z izboljšanjem stabilnosti kmetijskih dohodkov, prizadetih zaradi pogostih in hudih ekstremnih vremenskih dogodkov ter izpostavljenosti kmetijske proizvodnje nestanovitnim cenam kmetijskih proizvodov, z razvojem ustreznih orodij za upravljanje tveganj.*

Ključen pa bo tudi prispevek intervencij k ciljem Strategije od »vil do vilic«:

- ***zagotavljanje prehranske varnosti,*** *ki se odraža tudi ohranjenem proizvodnem potencialu in obsegu kmetijskih zemljišč.*

Finančna podpora intervencij

Intervencije v okviru SC1 bodo podprte s sredstvi EKJS ter sredstvi EKSRP za plačila za območja z naravnimi in posebnimi omejitvami, kar pomeni povezovanje in dopolnjevanje na eni strani dohodkovne podpore preko neposrednih plačil, ki imajo pomembno stabilizacijsko in ohranitveno vlogo, krepi pa se tudi vpliv na zagotavljanje javnih dobrin ter ekosistemskih storitev in na drugi strani podpore iz sredstev razvoja podeželja za namen ohranjanja in spodbujanja trajnostnega razvoja kmetijske dejavnosti, ki posledično vpliva tudi k zmanjševanju zaraščanja kmetijskih zemljišč ter varovanju in ohranjanju naravnih virov in krajine.

2.1.SO1.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju

Ni relevantno.

2.1.SO1.8 Izbor kazalnikov rezultatov

Izbor kazalnikov rezultatov za ta specifični cilj

Kazalniki rezultatov [priporočeni kazalniki rezultatov za ta specifični cilj so v celoti prikazani v krepkem tisku]	**Ciljna vrednost**
R.4 - Povezovanje dohodkovne podpore s standardi in dobrimi praksami Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost	93,79 %
R.5 - Obvladovanje tveganj Delež kmetij z instrumenti za obvladovanje tveganj, ki prejemajo podporo iz SKP	0,01 %
R.6 PR - Prerazporeditev na manjše kmetije Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)	98,59 %
R.7 PR - Krepitev podpore za kmetije na območjih s posebnimi potrebami Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)	102,28 %
R.8 - Usmerjenost v kmetije v določenih sektorjih Delež kmetij , ki prejemajo vezano dohodkovno podporo za izboljšanje konkurenčnosti, trajnostnosti ali kakovosti	35,26 %

Utemeljitev ciljev in povezanih mejnikov

Za specifični cilj 1 je je izbranih pet ustreznih kazalnikov rezultata.

Izbrani kazalniki prispevajo k:

-zagotavljanju primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG;

-obvladovanju tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij;

-ohranjanju kmetijske proizvodnje na območjih z naravnimi omejitvami;

-izboljšanju dohodkovnega položaja sektorjev v težavah in

-zagotavljanju prehranske varnosti.

R.4 Povezovanje dohodkovne podpore s standardi in dobrimi praksami: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljata dohodkovna podpora in pogojenost

Pri izračunu kazalnika se upošteva naslednje intervencije:
-Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost;
-Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost;
-Vezana dohodkovna podpora;
-Plačilo za naravne ali druge omejitve;
-Shema za podnebje in okolje
-Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete
-Plačila natura 2000.

Kazalnik R.4 je izražen kot odstotek skupnih kmetijskih zemljišč v uporabi in odraža delež območij, ki ga zajema dohodkovna podpora, pri čemer se izboljšuje okolje, podnebje, zdravje ljudi, rastlin in živali ter dobro počutje živali. Za izračun kazalnika se v številcu upoštevajo površine (brez dvojnega štetja), za katere za katere veljata dohodkovna podpora. Ocenjena površina je 450.000 ha. V imenovalcu se upoštevajo vrednosti kazalnika stanja C.17 Kmetijska zemljišča v uporabi v Sloveniji (479.820 ha).

Ciljna vrednost za kazalnik R.4 je 93,79 %. Vrednost mejnikov je skozi vsa leta enaka ciljni vrednosti.

S podprtjem 93,79 % kmetijskih zemljišč v uporabi bo zagotovljen primerljiv in stabilen dohodkovni položaj kmetijskih gospodarstev in prehranska varnost prebivalcev Republike Slovenije. Hkrati bo izboljšan dohodkovni položaj sektorjev v težavah in ohranjena kmetijska proizvodnja na območjih z naravnimi omejitvami.
Na 93,79 % kmetijskih zemljišč v uporabi bo zagotovljeno izpolnjevanje osnovnih standardov za podnebje in okolje, javno zdravje ter zdravje živali in rastlin in dobrobit živali.

R.5 Obvladovanje tveganj: delež kmetij z instrumenti za obvladovanje tveganj, ki prejemajo podporo iz SKP
Kazalnik R.5 količinsko opredeli obseg orodij za obvladovanje tveganj. Ciljna vrednost je določena na podlagi ocene števila vključenih KMG v nov operativni program za sadje in zelenjavo v okviru intervencij Zavarovanje letine in proizvodnje, Umik s trga za brezplačno razdelitev ter Opustitev spravila, glede na skupno število KMG v Sloveniji. Načrtuje se en operativni program za sadje zelenjavo z najmanj 10 KMG. V imenovalcu se upoštevajo vrednosti kazalnika stanja C. 12 Kmetijska gospodarstva = 69.900.

Ciljna vrednost za kazalnik R.5 je 0,014 %. Vrednost mejnikov je skozi vsa leta enaka ciljni vrednosti.

R.6^{PS} Prerazporeditev na manjše kmetije: odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem*)*
Kazalnik R.6 prikazuje povprečno dodatna neposredno plačilo na hektar, odobreno upravičencem pod povprečno velikostjo KMG, v primerjavi s povprečnim neposrednim plačilom na hektar, odobrenim celotni populaciji KMG, ki prejmejo neposredna plačila. Če kazalnik presega 100 %, to pomeni, da upravičenci pod povprečno velikostjo kmetije v povprečju prejmejo znesek na hektar, ki presega povprečje.
Ocena kazalnika temelji na površinah Zbirne vloge neposrednih plačil za leto 2021 (več kot 1 ha kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo). Skupna površina tako znaša 464.687 ha, povprečna velikost pa 8,31 ha. Površina kmetijskih zemljišč v uporabi kmetij, ki so manjše od povprečne velikosti znaša 158.020 ha.
Za vsako intervencijo neposrednih plačil 2023-2027, ki ima določeno skupno ovojnico, se določi delež

ovojnice, ki bo izplačan kmetijskim gospodarstvom, ki so manjša od povprečne velikosti. Za intervenciji INP01 in INP02 se izvede preračun podpore za vsak KMG posebej, za ostale intervencije pa se delež določi glede na deleže iz leta 2021 (če gre za podobne intervencije) ali kvalitativno in iz preteklih podatkov ter same zasnove intervencije.

- Intervencija št. - INP01 (Skupna ovojnica: 82.890.238€; Izračun: 28.187.782€)
- Intervencija št. - INP02 (Skupna ovojnica: 6.576.502€+1,2 mio € degresija=7.776.502€; Izračun: 4.359.149€)
- Intervencija št. - INP09 (Skupna ovojnica: 1.972.951€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 22%; Ovojnica: 443.430€)
- Intervencija št. - INP04 (Skupna ovojnica: 5.787.322€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 26%; Ovojnica: 1.508.108€)
- Intervencija št. - INP03 (Skupna ovojnica: 1.315.301€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 45%; Ovojnica: 590.661€)
- Intervencija št. - INP05 (Skupna ovojnica: 6.181.912€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 45%; Ovojnica: 2.781.860€)
- Intervencija št. - INP06 (Skupna ovojnica: 3.814.371€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 5%; Ovojnica: 190.080€)
- Intervencija št. - INP07 (Skupna ovojnica: 2.630.600€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 17%; Ovojnica: 447.202€)
- Intervencija št. - INP 8. 1 (Skupna ovojnica: 3.195.500€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 45%; Ovojnica: 1.437.975€)
- Intervencija št. - INP 8. 2 (Skupna ovojnica: 2.580.640€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 26%; Ovojnica: 670.966€)
- Intervencija št. - INP 8. 3 (Skupna ovojnica: 5.979.152€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 26%; Ovojnica: 1.554.580€)
- Intervencija št. - INP 8. 5 (Skupna ovojnica: 3.027.200€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 17%; Ovojnica: 514.624€)
- Intervencija št. - INP 8. 6 (Skupna ovojnica: 2.442.000€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 22%; Ovojnica: 537.240€)
- Intervencija št. - INP 8. 8 (Skupna ovojnica: 120.000€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 38%; Ovojnica: 45.600€)
- Intervencija št. - INP 8. 9 (Skupna ovojnica: 15.000€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 38%; Ovojnica: 5.700€)
- Intervencija št. - INP 8. 10 (Skupna ovojnica: 1.560.000€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 30%; Ovojnica: 468.000€)
- Intervencija št. - INP 8. 11 (Skupna ovojnica: 1.366.000€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 30%; Ovojnica: 409.800€)
- Intervencija št. - INP 8. 12 (Skupna ovojnica: 71.464€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 10%; Ovojnica: 7.146€)
- Intervencija št. - INP 8. 4 and INP 8. 7 (Skupna ovojnica: 3.869€; Ocenjen delež za podpovprečno velika KMG: 17%; Ovojnica: 658€)

Glede na zgodnje predpostavke znaša ocena ovojnice, ki bo namenjena KMG manjšim kot 8,31 ha, 44.160.561 €.

Kazalnik R.6 tako znaša:

- Števec: 44.160.561 €/158.020 ha=279 €/ha
- Imenovalec: 131.530.022 €/464.687 ha=283 €/ha

Vrednost: 279 €/ha/283 €/ha=98,59

Pri izračunu kazalnika se upoštevajo naslednje intervencije:
-Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost;
-Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost;
-Vezana dohodkovna podpora;
-Shema za podnebje in okolje
-Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete

R.7PS Krepitev podpore za kmetije na območjih s posebnimi potrebami: odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)
Kazalnik R.7 kaže povprečno dodatno dohodkovno podporo na hektar, dodeljeno upravičencem, ki imajo upravičene hektarje na območjih s posebnimi potrebami, v primerjavi s povprečno dohodkovno podporo na hektar za celotno populacijo upravičencev.
Za izračun kazalnika se upošteva površina (brez dvojnega štetja) kmetijskih zemljišč v uporabi in vrednost dohodkovnih plačil (neposredna plačila in OMD plačila) za leto 2020.
Pri izračunu kazalnika se upoštevajo naslednje intervencije:
-Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost;
-Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost;
-Vezana dohodkovna podpora;
-Shema za podnebje in okolje
-Plačilo za naravne ali druge omejitve;
-Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete
Plačila natura 2000.

Ciljna vrednost za kazalnik R.7 je 102,28 %, kar pomeni, da kmetije na območjih s posebnimi potrebami v povprečju prejmejo znesek na hektar, ki presega povprečje. Glede na intervencije za obdobje 2023-2027 je težko napovedati spremembe kazalnika, čeprav bi se lahko nekoliko zvišal zaradi ukinitve plačilnih pravic, ki so na OMD nekoliko nižje in uvedbo dopolnilne prerazporeditvene dohodkovne podpore za trajnostnost, ki je namenjena manjšim kmetijam, ki jih je v povprečju nekoliko več kot izven OMD. Dodatno bi lahko na kazalnik pozitivno vplivala uvedba proizvodno vezanih podpor samo za sektorje na OMD.
Vrednost mejnikov je skozi vsa leta enaka ciljni vrednosti. S krepitvijo podpor za KMG na območjih s posebnimi potrebami bomo ohranili kmetovanja na območjih z naravnimi ali drugimi omejitvami. To je pomembno zaradi ohranitve proizvodnega potenciala, ohranjanja kulturne krajine in je bistveno za dolgoročno ohranjanje okolja in podeželja.

R.8 Usmerjenost v kmetije v določenih sektorjih: delež kmetij, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo za izboljšanje konkurenčnosti, trajnostnosti ali kakovosti
Pri izračunu kazalnika R.8 se upoštevajo vse intervencije za vezano dohodkovno podporo:
-Vezana dohodkovna podpora za mleko v gorskih območjih ;
-Vezana dohodkovna podpora za krave dojilje;
-Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi;
-Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice;
-Vezana dohodkovna podpora za beljakovinske rastline.

Kazalnik R.8 odraža obseg podpore, zagotovljene v sektorjih, ki so v težavah, v smislu deleža kmetij. Taka podpora je namenjena izboljšanju konkurenčnosti, trajnosti ali kakovosti proizvodnje v teh sektorjih.

Število posameznih KMG, ki prejemajo proizvodno vezano podporo se uporabi v števcu (brez dvojnega štetja - 24.648). KMG vključena v zgoraj navedene sheme proizvodno vezanih podpor so določene glede na pogoje upravičenosti shem, ki se uporabljajo že v obdobju 2014-2020. Za nove sheme pa se upravičena

KMG določijo glede na znane pogoje upravičenosti, ki se aplicirajo na populacijo KMG iz leta 2020. V imenovalcu se upoštevajo vrednosti kazalnika stanja C. 12 Kmetijska gospodarstva = 69.900.

Ciljna vrednost za kazalnik R.8 je 35,26 %, kar pomeni, da 35,26 % kmetij prejema podporo v okviru vezane dohodkovne podpore za izboljšanje konkurenčnosti, trajnosti ali kakovosti v sektorjih, ki so v težavah. Vrednost mejnikov je skozi vsa leta enaka ciljni vrednosti.

S proizvodno vezanimi podporami sektorjem v težavah bomo omogočili delno nadomestitev nižjih dohodkov KMG sektorjev v težavah in s tem omiliti potencialni upad proizvodnega potenciala teh sektorjev.

2.1.SO1.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev

Dodeljena finančna sredstva intervencijam v okviru specifičnega cilja 1 znašajo 785.981.218,08 EUR, kar predstavlja 43,70 % vseh razpoložljivih sredstev strateškega načrta SKP 2023-2027. Od tega je 545.981.218,08 EUR oz. 79,88 % vseh sredstev EKJS in 240.000.000,00 EUR oz. 21,52 % vseh sredstev EKSRP.

Dodeljena finančna sredstva za intervencije, načrtovane v okviru specifičnega cilja 1, zadostujejo za doseganje opredeljenih ciljev in so skladna s finančnim načrtom.

2.1.SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

2.1.SO2.1 Povzetek analize SWOT

2.1.SO2.1.1 Prednosti

V slovenskem kmetijstvu je opazen trend povečevanja velikosti kmetij. V obdobju 2005–2016 se je v največjih velikostnih razredih KZU (kmetijska gospodarstva nad 20 hektarji KZU) povečalo število kmetijskih gospodarstev, medtem ko se v nižjih velikostnih razredih KZU število kmetijskih gospodarstev zmanjšuje. Ta segment upadanja med letoma 2005–2016 je razviden zlasti v velikostni skupini kmetijskih gospodarstev od2-4,9 ha in 5-9,99 ha. Nakazuje se torej postopen trend povečevanja kmetij, ki upravljajo z 20 ha KZU in več. Še vedno pa je izrazito prisotna dualna struktura v slovenskem kmetijstvu, z izrazito veliko množico manjših kmetij in majhnim deležem velikih kmetij.

Tudi povprečna ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev se postopoma povečuje (leta 2005: 10.805 €; leta 2016: 16.577 €). Največje povečanje števila kmetijskih gospodarstev je opazno v največjih ekonomskih razredih, merjeno s standardnim prihodkom (SO) , in sicer zlasti pri 100.000-249.999 € SO ter pri vrednosti SO med 250.000 – 499.999 € SO. Kažejo se torej trendi rasti ekonomske velikosti KMG, in sicer od 8.000 € SO dalje (z izjemo razreda od 15- do 25.000 € SO). Slovenija sicer z nekaj več kot 16.500 EUR na kmetijsko gospodarstvo še vedno spada v krog držav, ki zaostajajo za povprečjem EU (34.784 EUR).

Podobno kot drugje v EU se sicer tudi v Sloveniji kaže nadomeščanje delovne sile s kapitalom oz. s povečanimi vložki v nakup strojev, mehanizacije, vendar je ta trend počasnejši. Obseg bruto investicij v osnovna sredstva v Sloveniji je v letu 2019 znašal 294 mio EUR, kar predstavlja 52,4 % BDV in je nad povprečjem EU-27 (30,97 %). Glede na vrsto bruto investicij v osnovna sredstva za leto 2018 prevladujejo investicije v stroje in opremo (42 %), v prevozna sredstva (26 %) in v kmetijske zgradbe (20 %). Kapitalska intenzivnost v slovenskem kmetijstvu se v obdobju 2005–2018 izboljšuje, kar je razvidno tako iz bruto investicij v osnovna sredstva na ha KZU, kot tudi bruto investicij v osnovna sredstva na PDM. Kapitalska intenzivnost je pospešena tudi z javnimi podporami investicijam (preko programov razvoja podeželja 2007–2013, 2014–2020), in sicer tako z individualnimi investicijami kot tudi kolektivnimi investicijami v skupne kapacitete, skupno rabo mehanizacije. Postopoma se v kmetijsko proizvodnjo uvaja tudi digitalizacija in s tem preciznejša proizvodnja, zlasti v kmetijskih podjetjih in na velikih kmetijah. Kapitalska vlaganja v osnovna sredstva po drugi strani povečujejo amortizacijo.

Zaznati je pozitivne trende na področju povečevanja dodane vrednosti kmetijskim proizvodom in povečevanje interesa za izvajanje predelave hrane kot dopolnilne dejavnosti na kmetijah. V Sloveniji je tako razviden pozitiven trend povečevanja števila kmetijskih gospodarstev v kontroli eko pridelave (leta 2010: 2.218 KMG, leta 2020: 3.689 KMG) in površin v kontroli eko pridelave (leta 2010: 30.689 ha; leta 2020: 52.078 ha). Povečuje se tudi interes za predelavo kmetijskih pridelkov v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetijah, kar prinaša priložnost z vidika dodajanja vrednosti kmetijskim proizvodom in dodatnega vira dohodka na kmetiji.

Na področju živilsko-predelovalne panoge je v obdobju 2014-2019 izkazano stabilnejše poslovanje. Številni kazalniki poslovanja podjetij ŽPI, kot so čisti prihodki na tujem trgu, zaposlenost in obseg izplačanih plač izkazujejo izboljšanje poslovanja celotne panoge.
V Sloveniji obstaja dobro organiziran in dostopen sistem javnih služb, izobraževalnih in raziskovalnih institucij – sistem AKIS.

Na področju gozdarstva je kot prednost izpostavljeno dejstvo, da ima Slovenija ohranjene gozdove s primerno lesno zalogo in prirastkom. V letu 2020 je gozd pokrival 58,0 % Slovenije oziroma njegova

površina znaša 1.176.069 ha. Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije in z upoštevanjem gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot je lesna zaloga slovenskih gozdov konec leta 2020 znašala 357.212.625 m^3 oziroma 303 m^3/ha, povprečna lesna zaloga tako imenovanih gospodarskih gozdov je znašala 310 m^3/ha. Letni absolutni prirastek je z upoštevanjem podatkov leta 2020 izdelanih gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot meril 8.792.074 m^3 oziroma 7,48 m^3/ha; v t.i. gospodarskih gozdovih pa 7,74 m^3/ha. Lesna zaloga in prirastek sta se skozi leta povečevala.

V celoti se je posek v letu 2020 se je zmanjšal pod raven let 2014–2018 in glede na možni posek po gozdnogospodarskih načrtih dosega 59 %. Za Slovenijo je značilna tradicija trajnostnega, večnamenskega in sonaravnega gospodarjenja z gozdovi. Gospodarjenje z gozdovi je v Sloveniji usmerjano z načrti za gospodarjenje z gozdovi, ki zagotavljajo trajnostno, sonaravno in večnamensko gospodarjenje z gozdovi. Pri gospodarjenju z gozdovi Slovenija sledi načelom Nove strategije EU za gozdove do leta 2030, sprejete v letu 2021. Načrtovanje je določeno skladno z Zakonom o gozdovih in je več nivojsko.

Kmetijstvo in ŽPI panoga:

- postopno povečevanje ekonomske in fizične velikosti KMG;
- kmetijski sektor je v fazi prestrukturiranja in modernizacije;
- povečevanje interesa za izvajanje predelave hrane kot dopolnilne dejavnosti na kmetijah - večanje dodane vrednosti kmetijskih proizvodom;
- povečevanje števila kmetij in površin v ekološki pridelavi;
- stabilizacija poslovanja živilsko-predelovalne panoge in povečanje njene konkurenčnosti na tujih trgih;
- obstoj izobraževalnih, svetovalnih in raziskovalnih institucij in sistem delovanja različnih javnih služb.

Gozdarstvo:

- Slovenija ima ohranjene gozdove s primerno lesno zalogo in prirastkom.
- tradicija trajnostnega, večnamenskega in sonaravnega gospodarjenja z gozdovi

2.1.SO2.1.2 Slabosti

Velik delež kmetijskih zemljišč se nahaja na OMD (Slovenija: 76 %, EU: 58 %, leto 2019). Glede na delež kmetijskih zemljišč na OMD sodi Slovenija med države z daleč najvišjim deležem, kar zmanjšuje konkurenčnost slovenskega kmetijstva, omejuje izbor možnih proizvodnih usmeritev in povišuje stroške proizvodnje. Primerjava z EU povprečjem pokaže, da je v Sloveniji delež trajnega travinja bistveno večji, delež ornih površin bistveno manjši ter delež nasadov primerljiv. V strukturi rabe kmetijske zemlje v EU (povprečje 2015-2019) tako predstavljajo orne površine 62 % (v Sloveniji: 36 %), trajno travinje 31 % (v Sloveniji: 58 %) in trajni nasadi dobrih 7 % (v Sloveniji: slabih 6 %). Kmetijska zemljišča so v Sloveniji tudi izrazito omejen proizvodni faktor. Iz raziskave (*fi compass*, 2020) je razvidno, da dostop do zemlje predstavlja težavo slovenskim kmetijskim gospodarstvom.

Za slovensko kmetijstvo je značilna velika razdrobljenost kmetijskih zemljišč. V letu 2019 je bilo v Sloveniji 861.493 grafičnih enot rabe kmetijskih zemljišč (GERK). V povprečju je KMG obdeloval 9,7 GERK-a, povprečna velikost GERK-a pa znaša le 0,56 ha. Tako majhna povprečna velikost vpisanega GERK-a je posledica dejstva, da je kar 86,29 % vseh GERK-ov po površini, manjših od 1 ha.

Za Slovenijo je značilen majhen delež namakanih površin. V Sloveniji je delež za namakanje pripravljenih zemljišč glede na KZU med nižjimi znotraj držav članic EU, in sicer je znašal pod 1,4 % v letu 2020. Hektarski donosi pri nekaterih ključnih kulturah v rastlinski pridelavi kažejo na vse večja in vse pogostejša nihanja med posameznimi leti, kot posledica izjemno neugodnih vremenskih razmer (suše, pozebe…). To kaže na premajhno odpornost slovenskega kmetijstva na vedno pogostejše neugodne

vremenske razmere (zlasti suše, pozebe, toče…), ki so posledica podnebnih sprememb, hkrati pa tudi na relativno počasen tehnološki razvoj, ki prav tako vpliva na produktivnost kmetijskih zemljišč.

Za slovensko kmetijstvo je značilna tudi izrazito neugodna agrarna struktura. Na povprečno velikem kmetijskem gospodarstvu v Sloveniji so v letu 2016 obdelovali 6,9 ha kmetijskih zemljišč (v EU 15,24 ha). S tem se Slovenija uvršča v krog držav z najmanjšo povprečno velikostjo kmetijskih gospodarstev v EU. Tudi po ekonomski velikosti kmetijskih gospodarstev Slovenija z nekaj več kot 16.500 EUR na kmetijsko gospodarstvo spada v krog držav, ki močno zaostajajo za povprečjem EU (34.784 EUR).
Pretežni del kmetij je samooskrbnih. Na 40.149 družinskih kmetijah (58 %) je bil pretežni del kmetijske pridelave namenjen za lastno porabo, na 29.523 družinskih kmetijah (42 %) pa je bil pretežni del kmetijskih pridelkov namenjen za prodajo (podatki za 2016).
V slovenskem kmetijstvu prevladujejo ne specializirana KMG, ki so manj produktivna in ustvarjajo nižje dohodke (Slovenija: 56 %, EU: 51 %) – Eurostat (2016). Na veliki večini KMG še vedno prevladujejo manjše reje.

Podatki na mikroekonomski ravni, pridobljenih iz FADN RICA podatkovne baze, kažejo, da največjo povprečno ekonomsko velikost dosegajo kmetijska gospodarstva, ki se ukvarjajo z vrtnarstvom, najnižjo pa kmetijska gospodarstva, specializirana za pašno živino. Znotraj posameznih proizvodnih tipov so sicer lahko razlike v ekonomski velikosti KMG izredno velike. Še posebej to velja za KMG, specializiranimi za vinogradništvo in KMG, specializiranimi za rejo prašičev/perutnine, kar pa je lahko tudi posledica same strukture vzorca FADN.

Skupna faktorska produktivnost v Sloveniji je bila v obdobju 2005–2016 pod povprečjem EU, predvsem zaradi nižje rasti produktivnosti dela. Podobno kot drugje v EU se sicer tudi v Sloveniji kaže nadomeščanje delovne sile s kapitalom oz. s povečanimi vložki v nakup strojev, mehanizacije, a je ta trend počasnejši. Med letoma 2005 in 2019 se je po podatkih Eurostata število delovne sile v slovenskem kmetijstvu zmanjšalo za 14 %, medtem ko se je na ravni EU-28 zmanjšalo za 29 % V Sloveniji 1 PDM obdela 6,11 ha KZU, povprečje EU-27 pa znaša 23,27 ha KZU/PDM, kar je skoraj štirikrat več. Po tem kriteriju Slovenija sodi v krog držav članic z eno najnižjih produktivnosti dela v kmetijstvu (tretja najslabša v EU-27).

Razlog za večje število PDM, ki obdela en hektar KZU, v Sloveniji glede na evropsko povprečje, lahko iščemo v prevladujočem modelu družinskih kmetij, v katerem prevladuje neplačana družinska delovna sila, majhni povprečni velikosti slovenskih kmetijskih gospodarstev, razdrobljenosti kmetijskih zemljišč, velikemu deležu kmetijskih zemljišč na OMD, ki zahtevajo več ročnega dela, in slabši opremljenosti s specializirano kmetijsko mehanizacijo.

Podatki na mikroekonomski ravni, pridobljenih iz FADN RICA podatkovne baze, kažejo, da imajo KMG, ki se ukvarjajo z vrtnarstvom, povprečno največ PDM (5,3 PDM), najmanjše število PDM imajo KMG, ki se ukvarjajo s poljedelstvom (0,9 PDM). Razmerje med PDM/KMG in fizično velikostjo KMG pokaže, da so najbolj učinkoviti KMG, ki se ukvarjajo z rejo prašičev/perutnino (13,4 ha / PDM).

Produktivnost dela v kmetijstvu, izražena kot bruto dodana vrednost na PDM, je v letu 2020 v Sloveniji znašala 7.696 EUR/PDM in je predstavljala zgolj 38 % produktivnosti dela v EU-27. Če prikažemo produktivnost dela še z neto dodano vrednostjo na enoto dela, lahko ugotovimo podobno in sicer, da Slovenija po neto dodani vrednosti na enoto dela (3.964 EUR/PDM) bistveno zaostaja za povprečjem EU-27 (13.192 EUR/PDM). Dosega namreč le dobrih 30 % povprečne neto dodane vrednosti na enoto dela v EU-27.

Podatki na mikroekonomski ravni, pridobljenih iz FADN RICA podatkovne baze, kažejo, da je povprečna neto dodana vrednost na PDM v obdobju 2015–2019 najvišja pri KMG, specializiranih v rejo prašičev in perutnine ter vinogradništvu. Najnižja pa je pri pašni živinoreji in mešani usmeritvi. Donosnost sredstev je

večinoma negativna pri vseh proizvodnih tipih z izjemo vinogradništva, zrnojedih živali (prašiči/perutnina). Gledano z vidika območja, je neto dodana vrednost KMG/PDM bistveno višja na območjih, ki niso OMD. Za slovenski kmetijski sektor je glede na FADN podatke značilna visoka amortizacija, ki je morda nekoliko precenjena, zaradi same strukture FADN vzorca, vpliva pa posledično na nižjo raven neto dodane vrednosti.

Nizke produktivnosti ni mogoče pripisati le naravnim omejitvam, temveč tudi prepočasnemu uvajanju tehnologij, znanja, digitalizacije. Le kmetijska podjetja in velike kmetije so na tem področju uspešnejši, saj so zaznali, da jim ta vlaganja omogočajo preciznejšo proizvodnjo in s tem večjo ekonomičnost proizvodnje. Trenutno pa na področju kmetijstva ni sistemskega pristopa, ki bi na koordiniran način spodbujal vlaganja. Potrebe pa so zaznane, in sicer zlasti na področju digitalizacije podatkovnih baz v lasti države kot tudi uvajanja / financiranja digitalizacije v gospodarstvu (na kmetijah, v obratih ŽPI…).

Prvi koraki v smeri boljšega sistemskega pristopa na področju uvajanja digitalizacije so bili narejeni s pripravo 28,3 mio € vrednega projekta digitalizacije na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva in uvrstitvijo le tega v okvir financiranja Načrta za okrevanje in odpornost. S tem projektom bo zagotovljena vzpostavitev, nadgradnja, funkcionalnost, enostavnost uporabe digitalnih baz podatkov ter predvsem njihova medsebojna interoperabilnost z enim vstopnim mestom. Navedeno bo omogočilo njihovo neposredno uporabo (tudi na ravni proizvodnje na kmetijskih gospodarstvih…), pospešitev in racionalizacijo upravnih postopkov ter debirokratizacijo.

Čeprav je splošno prepoznano, kako pomembna je vloga AKIS sistema z vidika razvoja in hitrosti uvedbe tehnoloških sprememb v kmetijskem sektorju, se v obstoječem AKIS sistemu ne le v Sloveniji, temveč tudi drugod po EU kažejo šibkosti, in sicer predvsem v smislu razdrobljenosti in šibke povezanosti med akterji, ki ustvarjajo znanje (fakultete, inštituti…), prenašajo znanje (svetovalne službe) ter končnimi uporabniki, to je kmetijska praksa. Prenos znanja v prakso je nezadosten, prav tako pa tudi povratni tok o zaznanih potrebah kmetijske prakse. Primanjkuje specializiranih programov usposabljanja in svetovanja (npr. na področju varovanja virov, ekonomike in trženja, finančnega upravljanja, dviga digitalnih kompetenc).

Tehnološke spremembe na kmetijskih gospodarstvih so v veliki meri odvisne tudi od upravljavske sposobnosti nosilcev kmetijskih gospodarstev, na katero pa vpliva zlasti starost nosilca KMG, njegova izobrazba oz. usposobljenost ter profesionalizacija KMG. Vsi omenjeni dejavniki so v slovenskem kmetijstvu še vedno v neugodnem stanju.

Starostna struktura nosilcev kmetijskih gospodarstev v Sloveniji je neugodna, saj je bilo leta 2016 le 16,8 % nosilcev mlajših od 44 let, hkrati pa je bilo 57,3 % nosilcev starejših od 55 let. Leta 2016 je bilo od skupno 69.671 nosilcev KMG kar 18.985 nosilcev KMG (27 %), starih 41 let in več, ki so bili brez izobrazbe ali so imeli samo osnovnošolsko izobrazbo.

Vsa vlaganja pa so odvisna od dostopnosti kapitala. Iz raziskave (*fi compass*, 2020) o potrebah po financiranju kmetijskem in živilskopredelovalnem sektorju izhaja, da v Sloveniji obstaja velika finančna vrzel. Finančna vrzel v kmetijstvu v Sloveniji je ocenjena na 952 mio €, kar se nanaša predvsem na dostop do dolgoročnega financiranja. Največ težav pri dostopu do financ imajo majhna kmetijska gospodarstva, pri njih znaša ocenjena finančna vrzel v višini 860,3 mio EUR. Finančna vrzel v živilskopredelovalnem sektorju je ocenjena na 127,4 mio EUR. Majhna podjetja (<50 zaposlenih) imajo največ težav pri dostopu do finančnih sredstev, zlasti do dolgoročnih posojil. Zanje znaša ocenjena finančna vrzel 110,9 mio EUR.

Na razpisih za sofinanciranje investicij v okviru podukrepa M04.1 iz PRP 2014–2020 so praviloma podprta večja KMG, ki imajo v primerjavi z manjšimi KMG večji pozitivni denarni tok in s tem tudi več možnosti za pridobitev potrebnih finančnih sredstev za izvedbo investicij. Povprečno podprto KMG v okviru podukrepa M04.1 redi 54 GVŽ in obdeluje 55 ha KZU s 6 PDM.

Manjše kmetije torej težje dostopajo do investicijskih podpor v okviru investicijskih ukrepov PRP 2014–2020, in s tem do podpor za prestrukturiranje, dvig dodane vrednosti in povečanje tržne usmerjenosti. Tudi KMG, vključena v sheme ekološke proizvodnje, so v manjši meri vključena v podukrep M04.1,

hkrati pa je tudi njihova povprečna vrednost naložb za 40 % nižja od ostalih KMG. Podprte naložb na OMD - gorska območja in v sektorjih z nižjo stopnjo samooskrbe (npr. zelenjava) predstavljajo manjši delež glede na celotno vrednost podprtih naložb v okviru PRP 2014-2020.

Slovenija s svojo pridelavo hrane in predelavo ne pokriva vseh domačih potreb. Obseg kmetijskih obdelovalnih površin je majhen, poleg tega pa je velik delež zemljišč na OMD. Prevladujoča kmetijska panoga v Sloveniji je živinoreja, posledično je tudi stopnja samooskrbe višja pri živalskih proizvodih kot pri rastlinskih proizvodih. V tem kontekstu posebej izstopa prireja mleka, perutnine, govejega mesa. Na področju rastlinske pridelave pa izstopa pridelava vina in hmelja. Najnižje stopnje samooskrbe pa beležimo pri zelenjavi in sadju, žitih in prašičjem mesu.

Slovenija je torej neto uvoznica večine agroživilskih proizvodov. V obdobju 2007–2019 je bila pozitivna zunanjetrgovinska bilanca pri živih živalih, izdelkih iz mesa ter oljnih semenih in plodovih. Največji primanjkljaj je bil pri mesu in drugih klavničnih proizvodih, sadju, vrtninah, izdelkih iz žit ter izdelkih iz vrtnin in sadja. V zadnjih letih beležimo preusmeritev od izvoza mesa k neposrednemu izvozu živih živali, torej od izvoza proizvodov z višjo dodano vrednostjo k izvozu osnovnih proizvodov oziroma surovin.

Vrednost kmetijsko-živilske trgovine se je v obdobju 2010-2020 razen letnih izjem (leti 2013 in 2014) sicer ves čas vztrajno povečevala, tako znotraj EU kot tudi zunaj EU območja. V letu 2019 je skupna vrednost kmetijsko-živilske trgovine (uvoz in izvoz znotraj in zunaj EU) znašala dobrih 5.126 mrd €. V letu 2019 je bila pokritost uvoza z izvozom 59,0 % in se je od leta 2015 povečala za 8,5-odstotnih točk. Največ izvoza je bilo v obdobju 2014–2019 usmerjenega v države EU-28 (okoli 75 %), čemur sledi izvoz v države nekdanje Jugoslavije (14 %). Največ uvoza v obdobju 2014–2019 prihaja iz EU-28 (85 %), iz drugih držav okoli 12 %, iz držav na območju nekdanje Jugoslavije pa je bilo uvoženih za okoli 3 % agroživilskih proizvodov.

V Sloveniji primanjkuje zadostnih količin ekoloških proizvodov, ekološki proizvajalci so prešibko povezani in organizirani pri skupnem nastopu na trgu, primanjkuje tudi skupnih kapacitet za ločeno zbiranje in predelavo ekoloških proizvodov, zaradi česar se ekološki proizvodi marsikdaj predelajo in prodajajo kot konvencionalni proizvodi. Tudi struktura ekološke pridelave ne ustreza povpraševanju, saj je to največje pri svežih vrtninah, sadju in nemesnih predelanih živilih (mlevski in mlečni izdelki), v pridelavi pa prevladuje živinoreja oziroma travinje. Primanjkuje tudi zadostnih količin lokalnih ekoloških surovin za nadaljnjo predelavo v okviru živilsko-predelovalne panoge.

Živilskopredelovalna industrija kot naslednji člen v verigi preskrbe s hrano ima velik pomen predvsem pri ohranjanju primarne kmetijske pridelave. Proizvodnja hrane in pijač spada med strateško pomembne dejavnosti slovenskega gospodarstva ter ima zaradi močne vpetosti v domače nabavne vire enega najvišjih multiplikativnih učinkov na nacionalno gospodarstvo. K skupni dodani vrednosti nacionalnega gospodarstva v zadnjih letih prispeva okoli 1,5 %, k skupni zaposlenosti pa okoli 1,7 %. Glede na gibanje pomembnejših kazalnikov poslovanja, vključno s produktivnostjo, še vedno zaostaja za ostalimi predelovalnimi dejavnostmi, kljub temu da so se rezultati poslovanja v zadnjih letih nekoliko izboljšali.

Obdobje po pristopu k EU leta 2004 je bilo zaznamovano s hitrim zmanjševanjem deležev v dodani vrednosti in v zaposlenosti, negativni procesi pa so se začeli s hitro liberalizacijo zunanje trgovine in ukinitvijo sistema izvoznih nadomestil. K stagnaciji so pripomogli tudi specifični procesi lastniške konsolidacije, ki so v nekaterih podjetjih močno poslabšali poslovanje, za nekatera vidnejša podjetja pa je bil izveden stečaj oziroma likvidacija. Pregled gibanja nekaterih ključnih kazalnikov poslovanja v tem obdobju pokaže na izrazito velik negativen vpliv gospodarske krize po letu 2009. Tako produktivnost kot tudi dodana vrednost na zaposlenega se primerjalno glede na ostale predelovalne dejavnosti še ni vrnila na predkrizno raven. Produktivnost ŽPI je v letu 2017 celo prvič v zadnjih dveh desetletjih padla pod povprečje predelovalnih dejavnosti in se sedaj le postopoma izboljšuje.

V Sloveniji obstajajo neizkoriščeni potenciali krožnega in biogospodarstva, zato je potrebno povečati osveščenost in znanje v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju (in naprej po verigi) ter podpreti

vlaganja, zlasti vlaganja v dvig dodane vrednosti, ki mora biti pred energetsko izrabo surovin.

Na področju gozdarstva je izrazita slabost velika razdrobljenost, število lastnikov in solastnikov gozdov, neugodna starostna struktura lastnikov (le-ti so v povprečju stari 60 let). Navedeno otežuje strokovno delo in optimalno izrabo lesa v zasebnih gozdovih. V zemljiško knjigo je vpisanih preko 460.000 lastnikov oz. solastnikov gozdov. 68 % lastnikov ima v lasti manj kot 1 ha gozdne površine (182.897 gozdnih posesti). Le 2 % lastnikov gospodari z gozdno posestjo, večjo od 15 ha. V zadnjih letih se je spreminjala predvsem zaradi denacionalizacijskih postopkov. Površina državnih gozdov se je zmanjšala, površina zasebnih gozdov pa povečala. V letu 2020 je bilo tako 238.086 ha (20 %) gozda v lasti države, 907.268 ha (77 %) gozda v zasebni lasti in 30.715 ha (3 %) gozdov v lasti lokalnih skupnosti.

V Sloveniji še vedno prevladuje zastarela in neučinkovita gozdarska mehanizacija. V Sloveniji je bila povprečna starost traktorjev leta 2010 20,6 let; 5 % je bilo mlajših od 5 let in 18 % mlajših od 12 let. Stanje se skozi obdobje do leta 2020 ni izboljševalo, zato so vlaganja javnih sredstev v sofinanciranje nakupa kmetijske in gozdarske tehnike upravičena. Ta vlaganja namreč ne pomenijo le izboljšanje produktivnosti dela, temveč pomenijo tudi večjo varnost pri delu v gozdovih. V svetu kot tudi v Sloveniji gozdarstvo spada med najbolj tvegane dejavnosti

Slovenija je izrazita izvoznica nepredelanega okroglega lesa. Glavni državi, v kateri Slovenija izvaža največ gozdnih lesnih sortimentov, sta Avstrija in Italija.

Za slovensko gozdarstvo je značilno tudi pomanjkanje zadostne količine gozdnega reprodukcijskega materiala. V Sloveniji prevladujejo majhne drevesnice, ki težko zagotovijo ustrezno količino sadilnega materiala, ki je potreben za sadnjo v gozdovih, poškodovanih v naravnih ujmah.

Kmetijstvo in ŽPI panoga:

- naravne omejitve za kmetijstvo (velik delež OMD);
- omejena razpoložljivost in produktivnost kmetijskih zemljišč;
- občutljivost kmetijstva na podnebne spremembe;
- neugodna agrarna struktura;
- premajhna tržna usmerjenost, zlasti majhnih kmetij;
- nižja produktivnost v kmetijstvu;
- nižja dodana vrednost kmetijstva;
- omejen dostop do kapitala;
- nizka samooskrba s kmetijskimi proizvodi;
- obseg in struktura ekološke pridelave ne ustreza povpraševanju;
- negativna trgovinska bilanca z agroživilskimi proizvodi in nizka dodana vrednost agro-živilskega izvoza;
- nižja produktivnost ŽPI glede na ostale predelovalne dejavnosti;
- neizkoriščen potencial krožnega in biogospodarstva;
- šibka povezanost akterjev v AKIS, pomanjkanje specializiranih znanj in prenosa znanja v prakso;
- počasno uvajanje novih tehnologij, digitalizacije, znanj in inovacij in pomanjkanje sistemskega pristopa.

Gozdarstvo:

- majhna in razdrobljena gozdna posest, ki ovira učinkovito gospodarjenje;
- zastarela in neučinkovita gozdarska mehanizacija;
- veliko število delovnih nesreč pri delu v gozdu;
- pomanjkanje zadostne količine gozdnega reprodukcijskega materiala.

2.1.SO2.1.3 Priložnosti

Slovenija ima ugodne klimatske, hidrološke in pedološke danosti ter možnost zagotavljanja obnovljivih virov energije v Sloveniji za razvoj več kmetijskih panog (npr. zelenjadarstva, poljedelstva, sadjarstva…), zato bi bilo možno z vlaganji v modernizacijo proizvodnje, povečanje odpornosti kmetijske pridelave (z namakanjem, pridelavo v zaprtih prostorih in drugimi preventivnimi ukrepi…), generacijsko pomladitvijo ter znanjem, pa tudi z boljšo organiziranostjo proizvajalcev doseči bistveno boljši pridelovalni in tržni potencial.

Ugodno makroekonomsko okolje s še vedno dokaj nizkimi obrestnimi merami omogoča pridobitev virov financiranja in nadaljnja vlaganja, ki bodo lahko podprta tudi z javnimi sredstvi. Pospešeno uvajanje digitalizacije na kmetijskih gospodarstvih in v ŽPI panogi bo v naslednjih letih spodbujeno tako z javnimi spodbudami za investicijska vlaganja kot tudi za izgradnjo in nadgradnjo podatkovnih baz v upravljanju države, kar bodo kmetom in drugim subjektom nudilo oporo pri uvajanju preciznejše, na podatkih utemeljene kmetijske proizvodnje. Krepitev vlaganj v AKIS in prenos znanja do končnih uporabnikov lahko pospeši modernizacijo kmetijskega, živilskega in gozdarskega sektorja.

Neizkoriščen je tudi potencial večje povezanosti med vsemi členi v verigi vrednosti, zlasti močnejše povezanosti med ŽPI in kmetijstvom z vidika odkupa in predelave lokalnih surovin ter višje dodane vrednosti.

Zaznani so tudi trendi spreminjanja potrošnikih preferenc, ki gredo v smeri večjega zaupanja lokalni in ekološki proizvodnji. Prav tako se potrošniki vedno bolj zanimajo za pogoje prireje in pridelave, kar gre v prid večji ponudbi proizvodov iz certificiranih shem kakovosti. Priložnosti so torej v povečevanju dodane vrednosti kmetijskih in živilskih proizvodov, predvsem pa v večji prepoznavnosti proizvodov iz shem kakovosti. Ta potencial je dandanes še premalo neizkoriščen, zanimiv pa bi bil tudi za manjše kmetije, ki bi lažje kot sam obseg proizvodnje povečevale dodano vrednost ter si s tem izboljšale dostop do trga. Izjemen potencial je tudi v povezovanju kmetijstva z drugimi dejavnostmi v lokalnem okolju, zlasti turizmom in gastronomijo.

Na področju gozdarstva se priložnosti kažejo z vidika povečanja odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami, profesionalizacije dela v gozdovih, uvajanja učinkovite in okoljsko sprejemljive tehnologije za delo v gozdu, povečanja učinkovitosti in varnosti pri delu v gozdu. Poleg tega pa tudi v vzpostavljanju ustrezno velikih in modernizacije obstoječih obratov za primarno predelavo lesa in lesnih ostankov, povečanja realiziranega poseka, intenziviranja gospodarjenja z gozdovi in vzpostavitve in razvoja mreže gozdnih drevesnic za vzgojo zadostne količine sadik gozdnega drevja.

Kmetijstvo in ŽPI panoga:

- ugodna gospodarska klima za vlaganja v modernizacijo, digitalizacijo
- izkoriščanje potenciala OVE in vodnih virov za namakanje;
- krepitev odpornosti na podnebne spremembe;
- rast povpraševanja za proizvode iz shem kakovosti, zlasti za ekološke proizvode in živila
- dvig dodane vrednosti proizvodov;
- povečanje tržne usmerjenosti, zlasti majhnih kmetij;
- krepitev povezanosti med vsemi členi v verigi vrednosti, zlasti pa povezave med ŽPI in kmetijstvom z vidika odkupa in predelave surovin ter višje dodane vrednosti;
- krepitev in tesnejša povezanost akterjev v AKIS za hitrejše uvajanje inovacij in znanja v kmetijsko in živilsko proizvodnjo;
- generacijska pomladitev in izboljšanje kompetenc v kmetijstvu.

Gozdarstvo:

- povečanje odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami;

- profesionalizacija dela v gozdovih uvajanje učinkovite in okoljsko sprejemljive tehnologije za delo v gozdu;
- povečanje učinkovitosti in varnosti pri delu v gozdu;
- vzpostavitev ustrezno velikih in modernizacija obstoječih obratov za primarno predelavo lesa in lesnih ostankov;
- možnost povečanja realiziranega poseka;
- intenziviranje gospodarjenja z gozdovi;
- vzpostavitev in razvoj mreže gozdnih drevesnic za vzgojo zadostne količine sadik gozdnega drevja.

2.1.SO2.1.4 Nevarnosti

Nevarnost se kaže predvsem v izrazito nestabilnih razmerah na kmetijskih trgih, za katerega so značilne pogoste oscilacije. Na oblikovanje cen v Sloveniji imajo velik vpliv cene na evropskih trgih (vpliv azijskega trga, Covid-19 idr.). Iztek pandemije COVID-19 tudi prinaša negotovost za bodoče gospodarske razmere, pričakuje se zaostrovanje fiskalne in monetarne politike (obeti glede dviga obrestnih mer). Priča smo izjemni rasti cen energentov. Izrazito nevarnost predstavlja vse pogostejše pojavljanje katastrofičnih vremenskih pojavov zaradi klimatskih sprememb (zgodnejša faza vegetacije, zgodnjespomladanske pozebe, sprememba padavinskega režima, neurja s točo, suše) ter pojavljanje raznih bolezni (npr. afriška prašičja kuga…) in škodljivcev, kar lahko močno prizadene proizvodni potencial. Nevarnost se kaže tudi v primanjkovanju kvalificirane delovne sile in v upadu interesa za kmetovanje (zlasti na območjih s težjimi pridelovalnimi pogoji).

Na področju gozdarstva se podobno kot pri kmetijstvu nevarnosti kažejo v naraščajočem negativnem vplivu podnebnih sprememb. Nevarnost je tudi v povečevanju zahtev po uvozu rastišču neprimernega gozdnega reprodukcijskega materiala (GRM) za uporabo v slovenskih gozdovih ter v zmanjševanju strokovnih kriterijev za pridobivanje, primernost, proizvodnjo in dobavo GRM zaradi pomanjkanja le-tega. Nevarnost je tudi, da se bo s povečanjem intenzifikacije gospodarjenja z gozdovi povečalo število nesreč pri delu v gozdu.

Kmetijstvo in ŽPI panoga:

- vse pogostejše pojavljanje katastrofičnih vremenskih pojavov zaradi klimatskih sprememb ter pojavljanje raznih bolezni in škodljivcev;
- nestabilne gospodarske in geopolitične razmere;
- velika volatilnost na kmetijskih trgih (nihanja cen kmetijskih proizvodov, energentov...);
- upad kupne moči prebivalstva;
- pomanjkanje kvalificirane delovne sile in interesa za kmetovanje (zlasti na OMD).

Gozdarstvo:

- naraščanje negativnih vplivov podnebnih sprememb, večja pogostost ekstremnih vremenskih dogodkov;
- višanje števila nesreč pri delu v gozdu z višanjem količin poseka;
- zmanjševanje strokovnih kriterijev za pridobivanje, primernost, proizvodnjo in dobavo GRM zaradi pomanjkanja le-tega;
- povečevanje zahtev po uvozu rastišču neprimernega GRM za uporabo v slovenskih gozdovih.

2.1.SO2.1.5 Druge opombe

Ni relevantno.

2.1.SO2.2 Opredelitev potreb

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P07	Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI	Srednje pomembna	Da
P08	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu	Pomembna	Da
P11	Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti	Srednje pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P26	Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva	Srednje pomembna	Delno
P33	Zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano	Pomembna	Delno
P34	Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij	Horizontalni cilj	Da
P36	Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja	Horizontalni cilj	Da
P37	Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI	Horizontalni cilj	Delno
P38	Protipožarno varstvo v gozdovih	Pomembna	Da

Druge opombe so se nanašale na oceno potreb.

Druge obrazložitve, povezana z oceno potreb

P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Slovensko kmetijstvo se tako kot kmetijstvo EU-27 srečuje s številnimi izzivi, kot so pritisk konkurence, rast potrošnje, zaostrena stroškovno – cenovna razmerja kot posledica nihanja tako stroškovnih, kot odkupnih. Povrhu vsega pa je kmetijstvo bolj kot katerikoli drug gospodarski sektor podvrženo spremenljivim razmeram v naravnem okolju.

V zadnjem času je izrazito tudi naraščajoče zavedanje o omejenosti naravnih virov ter vlogi kmetijstva pri ohranjanju le teh. Vse bolj se izpostavljajo zahteve, da mora kmetijski sektor tako v Sloveniji kot v EU z bistveno manj viri, v bodoče doseči večji učinek. Povečanje produktivnosti kmetijstva pomeni doseganje večje konkurenčnosti, a hkrati tudi večje zahteve po učinkovitem odzivu na podnebne spremembe.

Slovenija za EU zelo zaostaja po produktivnosti dela. Vložek dela v kmetijstvu EU 27 je bil v velikem obsegu nadomeščen z vloženim kapitalom. Investicije v mehanizacijo, zgradbe, opremo in digitalizacijo so odigrale ključno vlogo pri realizaciji rasti kmetijske proizvodnje in pri nadomeščanju dela. Kljub temu, da je bila stopnja rasti investicij v Sloveniji višja od povprečja EU-15, pa so bile te investicije bistveno nižje po svojem obsegu. Zato razkoraka do EU-15 še nismo ujeli. Bolje kaže pri produktivnosti zemljišč, kjer Slovenija dosega rezultate nekoliko nad povprečjem EU-27.

Skupna faktorska produktivnost v Sloveniji je nekoliko pod povprečjem EU. Čeprav se je povečala produktivnost dela in zemlje, skupna faktorska produktivnost slovenskega kmetijstva še vedno zaostaja od povprečja EU. Slovenija je po podatkih EUROSTAT-a uvrščena med države z ničelno do negativno stopnjo skupne faktorske produktivnosti, kar gre v največji meri na račun zmanjšanja obsega kmetijske proizvodnje.

Analiza primerjave dohodkov kmetijskih gospodarstev v območjih z omejenimi dejavniki kaže na nižjo raven dohodkov od tistih, ki ne kmetujejo v teh območjih. Hkrati pa kmetijska gospodarstva iz območij z omejenimi dejavniki svojo učinkovitost in konkurenčnost lahko izboljšajo z vlaganji v osnovna sredstva.

Analiza podatkov je pokazala na izjemno nizko raven vrednosti podprtih naložb na gorskih območjih, ki je dvakrat nižja od povprečne vrednosti naložb v ravnini. Povprečno je za vse kmetijske sektorje na gorskem območju bilo pri realizaciji podukrepa 4.1 PRP 2014 – 2020 odobrenih le za 32% sredstev. Najbolj so zaostajale naložbe v novo kmetijsko mehanizacijo ter strojno in transportno opremo za prevoz živali in surovin (80%). V Sloveniji imamo 33.655 gorskih kmetij od katerih jih je 29.008 oz. 86% manjših od 12ha, 3.868 oz. 12% velikosti med 12 in 30ha ter 779 oz. 2% večjih od 30ha. Gre za manjše kmetije, ki imajo proizvodni potencial. Vendar prihajajo težje do finančnih sredstev in naložbenih podpor.

Male kmetije v RS imajo poleg neugodnih razmer za opravljanje kmetijske dejavnosti težave tudi v prenizki tržni usmerjenosti, težave s pridobivanjem finančnih sredstev, imajo manj lastnega kapitala, saj gre pri ciljni večinoma za polprofesionalne kmetije, katerih značilnost je v tem, da člani kmetij prihodke izven kmetijske dejavnosti vlagajo v kmetije, kar jim omogoči preživetje in investiranje v najnujnejše naložbe, ki so potrebne za ohranjanje kmetijske dejavnosti.

Menimo, da male kmetije razpolagajo z resursi, ki omogočajo razvoj teh kmetij, zato je smiselno intervencije programirati tudi v zasledovanju rasti malih kmetij. Ocenjujemo, da imajo male kmetije poleg povečanja proizvodnega obsega tudi potencial v diverzifikaciji dejavnosti (npr.: postavitev rastlinjakov, trajnih nasadov, nasadov zelišč…) ter potencial v dodajanju vrednosti kmetijskih proizvodov v okviru dopolnilne delavnosti. Vsakoletno povečanje števila turistov, ki smo mu priča v RS, daje malim kmetijam velik potencial. Predvsem z dodajanjem vrednosti preko shem kakovosti in uvajanjem dopolnilnih dejavnosti (npr. predelava ali turizem na kmetiji). S tem se povečuje tudi možnost ustvarjanja delovnega mesta na malih kmetijah. Mnenja smo, da je za razvoj kmetij in strukturne spremembe bolj kot velikost kmetije pomembna vizija kmetije in entuziazem članov kmetijskega gospodarstva, kar zaznavamo tudi s terena, saj smo priča mnogim uspešnim zgodbam, ki jih ustvarjajo člani malih kmetij.

Malim kmetijam je potrebno omogočiti zlasti vlaganja v povečanje proizvodnega obsega, digitalizacijo, zvišanje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov, investicije v diverzifikacijo dohodka na kmetiji ter doseganje večje tržne usmerjenosti in povečanje njihove prisotnosti na trgu. Te kmetije se bodo lahko prilagodile v smeri učinkovitejše kmetijske proizvodnje ali se preusmerile v proizvodnjo, katere rezultat so proizvodi z višjo dodano vrednostjo, s čimer bomo dosegli večjo konkurenčnost in večjo ekonomsko uspešnost malih kmetij.

Potrošnik prepoznava prednosti ekološko pridelane hrane, a v primanjkljaju slovenske ponudbe posega po ekoloških proizvodih iz uvoza. Zato je posebno pozornost potrebno nameniti spodbujanju večjega obsega pridelave in predelave slovenske ekološke hrane, pa tudi preusmerjanju kmetijskih gospodarstev v ekološko pridelavo. Povezovanje slovenskih ekoloških pridelovalcev in predelovalcev hrane pa bo vodilo za utiranje večjih količin ekoloških proizvodov na trgovske police.

S ciljem povečanja produktivnosti in dodane vrednost kmetijskim proizvodom je potrebno povečati obseg pridelave in predelave ekoloških proizvodov in s tem povečati stopnjo samooskrbe s kmetijskimi proizvodi in živili. Potrebno je uvajanje novih tehnologij, digitalizacije, znanja in inovacij v kmetijstvu in predelavi (npr. mehanizacije, opreme in strojev v proizvodnji), digitalizacije (npr. preko IT opreme, dostopa do digitalnih rešitev), znanja in inovacij v smeri povečanja učinkovitosti in preciznega kmetovanja. S tovrstnimi naložbami bomo omogočili modernizacijo kmetijskih gospodarstev s krepitvijo tržne usmerjenosti in povečanja konkurenčnosti, ob hkratnem zagotavljanju večje trajnosti kmetijstva. Naložbe bodo omogočile povečanje dodane vrednosti in spodbujanje trženja kmetijskih proizvodov z izvedbo individualnih in kolektivnih naložb v pridelavo, predelavo ali trženje ekoloških kmetijskih proizvodov.

Pridobivanje nepovratnih sredstev za kmete, ki so vključeni v ukrep Ekološkega kmetovanja je oteženo. V konkurenci s konvencionalnimi kmetijami, ki so v povprečju večje, težko dosežejo vstopni prag. Razlog temu je tudi dejstvo, da so ekološke kmetije praviloma manjše. V ukrep Ekološko kmetovanje je vključenih 3.689 KMG. Od tega jih je 2.453 oz. 66% manjših od 12ha, 912 oz. 25 % jih je velikosti med 12ha in 30ha ter 324 oz. 9% večjih od 30ha.

Potrebno je spodbuditi razvoj manj razvitih kmetijskih gospodarstev, da postanejo bolj produktivna in bolj konkurenčna. K dodatnemu razvoju je prav tako potrebno spodbuditi tudi bolj razvita kmetijska gospodarstva, da bodo sposobna povečevati produktivnost, posledično konkurenčnost in dodano vrednost v kmetijstvu ter s tem zmanjšati razkorak v TFP na ravni EU. Ne glede na razvitost posameznega kmetijskega sektorja.

Na naložbenem podukrepu M4.1 – podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva je bilo uspešnih le 16,6% ekoloških kmetov, pri podukrepu M4.2 – podpora za naložbe v predelavo, trženje oz. razvoj nekmetijskih proizvodov sicer nekaj več in sicer 39%.

Za sektor čebelarstva je najpomembnejša potreba po krepitvi odpornosti, konkurenčnosti in gospodarnosti sektorja čebelarstva. V okviru te potrebe pa se kažejo predvsem potrebe po naložbah (predvsem v sodobne tehnologije), potrebno je še naprej krepiti znanje, omogočiti večjo izrabo pašnih virov, ohranjati in pospeševati vzrejo kakovostnih čebeljih matic, podpreti različne vrste raziskav, ki vodijo v razvoj čebelarstva ter ozaveščati javnost o pomenu čebel.

P07 Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI

Od leta 2010 naprej beleži živilskopredelovalna industrija stabilen prispevek k dodani vrednosti in zaposlenosti. Obdobje po pristopu k EU je bilo zaznamovano s hitrim zmanjševanjem deležev v dodani vrednosti in v zaposlenosti. K padanju teh vrednosti in v nadaljevanju k stagnaciji so pripomogli tudi procesi lastniške konsolidacije. V nekaterih živilskopredelovalnih podjetjih je bilo poslovanje močno poslabšano, za nekatera podjetja pa se je končalo celo s stečajem ali likvidacijo.

V letu 2017 je produktivnost v živilskopredelovalni industriji prvič v zadnjih dveh desetletjih padla pod povprečje predelovalnih dejavnosti. Ta trend se je nadaljeval tudi v letu 2018. Dodana vrednost na zaposlenega je v letu 2018 v živilskopredelovalni industriji znašala 39.000 EUR, med tem ko je dodana vrednost celotne predelovalne industrije znašala 44.415 EUR. Celotna živilskopredelovalna industrija je v letu 2018 sicer ustvarila realno za okoli 8% več skupne dodane vrednosti kot v predhodnem letu, a je bila rast zaposlenih nekoliko višja kot v letu prej, kar je nevtraliziralo rast relativnega kazalnika.

V kakšnem zaostanku je produktivnost in s tem konkurenčnost živilskopredelovalne industrije pove podatek, da so med 100 gospodarskih družb v Sloveniji po dodani vrednosti (2019) samo tri družbe iz živilskopredelovalne industrije in sicer na 42., 60. in 80. mestu.

P08 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu

Določena območja v RS niso odprta z gozdnimi cestami in vlakami, kar podraži ali onemogoča spravilo lesa. Potrebna je izpopolnitev mreže gozdnih prometnic do optimalne odprtosti. Realiziran posek zaostaja za načrtovanim najvišjim možnim, predvsem zaradi zastarele mehanizacije. Z modernizacijo le te se povečata varnost pri delu in učinkovitost. Potrebno je modernizirati opremo obratov za primarno predelavo lesa ter ustanoviti nove. Po obsežnih ujmah je naravna obnova gozdov močno otežena. Kjer je ta neuspešna je zaradi varovanja tal potrebno izvesti dopolnilno sadnjo sadik gozdnega drevja. Nujno je potrebno vzpostaviti zadostno mrežo gozdnih drevesnic, za vzgojo zadostne količine sadik gozdnega drevja posameznih provenienčnih območij.

P 38 Protipožarno varstvo gozdov

Slovenija se zaveda tveganj in nevarnosti, povezanih z gozdnimi požari. Te so pogostejše le na območju jugozahodne Slovenije, predvsem na Krasu in v slovenski Istri, predvsem v letih s podpovprečnimi

padavinami in daljšimi sušami. Na tem območju železnica predstavlja dodatno nevarnost požarov. Slovenske gozdove bomo ustrezno odprli s prometnicami in omogočili vozilom dostop do mesta požara. Omogočili bomo tudi ureditev protipožarne infrastrukture v gozdu. Dosegli bomo ustrezno drevesno sestavo z vrstami, ki so bolj odporna na požare.

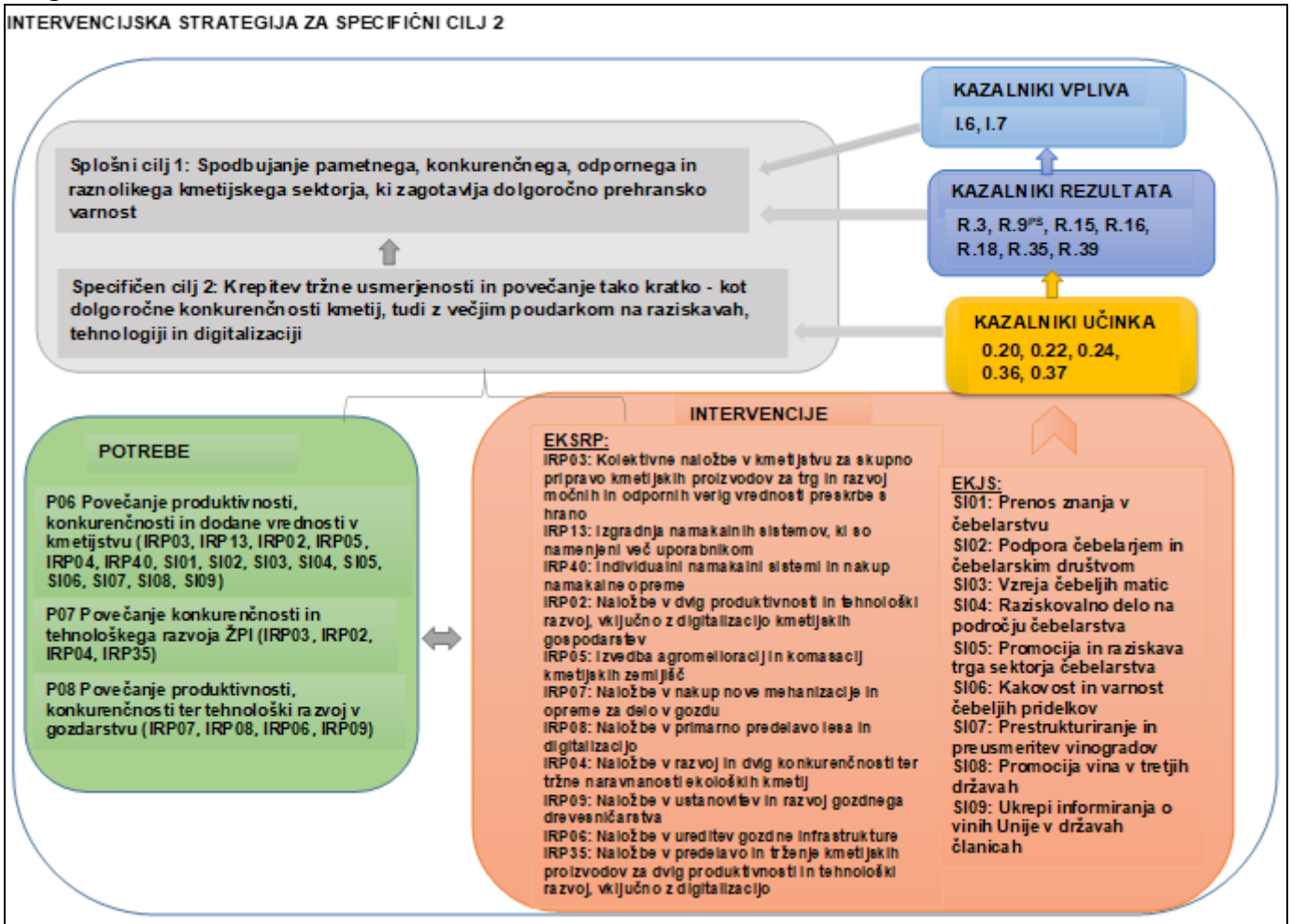
2.1.SO2.4 Intervencijska logika

Oblika intervencije	Vrsta intervencije	Intervencijska oznaka (države članice) – Naziv	Skupni kazalnik učinka
Sectoral - Sadje in zelenjava	INVRE(47(1)(a)) - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave, poskusne in inovativne proizvodne metode ter druge ukrepe	SI10.01 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – naložbe in raziskave	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
Sectoral - Čebelarski proizvodi	ADVIBEES(55(1)(a)) - storitve svetovanja, tehnična pomoč, usposabljanje, obveščanje in izmenjava dobrih praks, tudi prek mreženja, za čebelarje in organizacije čebelarjev	SI01 - Prenos znanja v čebelarstvu	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva
Sectoral - Čebelarski proizvodi	INVAPI(55(1)(b)) - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva ter drugi ukrepi	SI02 - Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva
Sectoral - Čebelarski proizvodi	PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - ukrepi za ohranitev ali povečanje obstoječega števila čebeljih panjev v Uniji, vključno z vzrejo čebel	SI03 - Vzreja čebeljih matic	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva
Sectoral - Čebelarski proizvodi	COOPAPI(55(1)(e)) - sodelovanje s specializiranimi organi za izvajanje programov raziskav na področju čebelarstva in čebelarskih proizvodov	SI04 - Raziskovalno delo na področju čebelarstva	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva
Sectoral - Čebelarski proizvodi	PROMOBEES(55(1)(f)) - promocija, komuniciranje in trženje, vključno z ukrepi in dejavnostmi spremljanja trga, namenjenimi zlasti boljši ozaveščenosti potrošnikov o kakovosti čebelarskih proizvodov	SI05 - Promocija in raziskava trga sektorja čebelarstva	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva
Sectoral - Čebelarski proizvodi	ACTQUAL(55(1)(g)) - ukrepi za povečanje kakovosti proizvodov	SI06 - Kakovost in varnost čebeljih pridelkov	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva
Sectoral - Vino	RESTRVINEY(58(1)(a)) - prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov	SI07 - Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov	O.36. Število ukrepov ali enot v vinskem sektorju, ki prejemajo podporo
Sectoral - Vino	INFOR(58(1)(h)) - ukrepi za informiranje o vinih Unije v državah članicah za spodbujanje odgovornega uživanja vina ali shem kakovosti Unije, ki zajemajo označbe porekla in geografske označbe	SI09 - Ukrepi informiranja o vinih Unije v državah članicah	O.36. Število ukrepov ali enot v vinskem sektorju, ki prejemajo podporo
Sectoral - Vino	PROMOWINE(58(1)(k)) - promocija v tretjih državah	SI08 - Promocija vina v tretjih državah	O.36. Število ukrepov ali enot v vinskem sektorju, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP02 - Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP03 - Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP04 - Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo

RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP05 - Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč	O.22. Število infrastrukturnih naložbenih operacij ali enot, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP06 - Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP07 - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP08 - Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP09 - Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom	O.22. Število infrastrukturnih naložbenih operacij ali enot, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP29 - Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP35 - Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP36 - Naložbe v obnovljive vire energije	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP40 - Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP31 - Podpora za projekte EIP	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP38 - Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu	O.1. Število projektov operativnih skupin

		kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno	evropskega partnerstva za inovacije (EIP)

Pregled

Slovenija sodi med države, v katerih je bilo zmanjšanje delovne sile v kmetijstvu v zadnjih letih bistveno manj izrazito kot v povprečju na ravni EU kot celote. Delež zaposlenosti v kmetijstvu, podobno kot v zadnjih nekaj letih, še naprej upada. Slovenija po neto dodani vrednosti na enoto dela bistveno zaostaja za povprečjem EU. Skupna faktorska produktivnost v Sloveniji v obdobju 2005–2016 je bila večinoma pod povprečjem EU. V Sloveniji se je obseg kmetijske proizvodnje zmanjšal, medtem ko so vložki ostali v veliki meri nespremenjeni in stabilni. Produktivnost je povezana z majhnostjo GERK-ov, veliko razdrobljenostjo kmetijskih zemljišč in omejenim dostopom do kmetijskih zemljišč. Poleg tega to povečuje občutljivost kmetijstva na podnebne spremembe.

Ena izmed glavnih težav slovenskega kmetijstva je tudi zemljiška razdrobljenost. Povprečno slovensko kmetijsko gospodarstvo je veliko 7 ha in je razdeljeno na več parcel. Komasacije in agromelioracije so osnova za izboljšanje stanja ter lažjo obdelavo, s tem pa tudi višje hektarske donose in boljše pridelke. Zaraščanje kmetijskih zemljišč je poleg trajne spremembe namenske rabe zemljišč ključni dejavnik izgube kmetijskih zemljišč. Na območjih z omejenimi dejavniki je učinkovitost kmetovanja nižja.

Da bi lahko povečali obseg kmetijske proizvodnje in hkrati zagotovili trajnostno pridelavo, izboljšali dobrobit živali, se bolje prilagodili podnebnim spremembam in povečali konkurenčnost, mora kmetijstvo bolj učinkovito uporabljati vire, zmanjšati izgube pri pridelavi in zmanjšati količino odpadkov. Pri tem je pomembna tudi vzpostavitev namakalnih sistemov.

Živilskopredelovalna industrija (ŽPI) ima velik pomen predvsem pri ohranjanju kmetijske pridelave, ki je tesno povezana z razvojnim potencialom ŽPI. Dodana vrednost ŽPI podjetij je v zadnjih petih letih zrasla, dodana vrednost na zaposlenega pa se ni bistveno povečala. Digitalne tehnologije so kmetom lahko v

podporo pri zagotavljanju varne, trajnostne in kakovostne hrane, v ŽPI pa omogočajo sprotno spreminjanje in prilagajanje poslovnih modelov spremenjenim tržnim razmeram.

V letu 2020 je gozd pokrival 58,0 % Slovenije. Značilna je velika razdrobljenost, število lastnikov in solastnikov gozdov, neugodna starostna struktura lastnikov, ki otežujejo strokovno delo in optimalno izrabo lesa v zasebnih gozdovih. Odprtost z gozdnimi prometnicami v Sloveniji še ni optimalna. Določena območja niso odprta z gozdnimi cestami in vlakami, kar podraži ali celo onemogoča spravilo lesa ter zmanjša požarno varnost gozdov. Gozdarska dejavnost je tradicionalno sestavni del številnih kmetij, ki preko močnih sinergij pomembno pripomore tudi h krepitvi konkurenčnosti primarne kmetijske proizvodnje na teh gospodarstvih. V Sloveniji še vedno prevladuje zastarela in neučinkovita gozdarska mehanizacija. Pri gospodarjenju z gozdovi Slovenija sledi načelom Nove strategije EU za gozdove do leta 2030.

Osnovna težava slovenskega vinogradništva in vinarstva je poleg razdrobljene pridelave in nekonkurenčne pridelave na strmih legah, ki se posledično kažejo v prenizkih cenah grozdja in vina v primerjavi s stroški pridelave, tudi neprepoznavnosti slovenskih vin izven Slovenije. Obseg površin vinogradov v Sloveniji se zmanjšuje, značilna je razdrobljena velikostna struktura, prestrukturiranje vinogradov ne dosegajo enostavne reprodukcije, zato bi bilo potrebno okrepiti naložbe, zlasti v obnove nasadov in povečati velikostno strukturo vinogradov.

Število čebelarjev in število čebeljih družin v zadnjih desetih letih narašča. Treba je predvsem omogočiti kar največje izkoriščanje čebeljih paš, zmanjšati izgube čebeljih družin zaradi bolezni ter zagotoviti trajno zdravstveno varstvo in nadzor nad stanjem čebeljih družin.

Intervencije v okviru specifičnega cilja 2: *Krepitev tržne usmerjenosti in povečanje tako kratko- kot dolgoročne konkurenčnosti kmetij, tudi z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji (SC2)* primarno naslavljajo 3 potrebe, od skupno 38 identificiranih v okviru SN 2023-2027 in bodo prispevale k uresničevanju splošnega cilja SKP: *Spodbujanje pametnega, konkurenčnega, odpornega in raznolikega kmetijskega sektorja, ki zagotavlja dolgoročno prehransko varnost.* Intervencije v SC2 naslavljajo sledeče potrebe: P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu, P07 Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI in
P08 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu.

Poleg teh pa so naslovljene še potrebe: P11 Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti (SC3) z intervencijo Ukrepi informiranja o vinih Unije v državah članicah, P12 Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani (SC3) z intervencijo Promocija in raziskava trga sektorja čebelarstva, P15 Prilagajanje kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam (SC4) z intervencijo Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov, P38 Protipožarno varstvo v gozdovih (SC2) z intervencijo Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture, P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva (SC8) z intervencijami: Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev in, Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo, Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano ter Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij. Intervencija Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev naslavja tudi potrebo P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi (SC6). Nadalje so naslovljene tudi potrebe v okviru horizontalnega cilja: P36 Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja z intervencijo Raziskovalno delo na področju čebelarstva, P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij z intervencijami: Prenos znanja v čebelarstvu in Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu ter P37 Spodbujanje digitalizacije in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI z intervencijama Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z

digitalizacijo, Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano, Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij ter Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo.

V okviru analize stanja na področju SC2 je bilo ugotovljeno, da primanjkuje celovitih programov usposabljanja ter svetovanja o tematikah, ki bi pokrivale celostno upravljanje kmetij od uvajanja novih tehnologij, digitalizacije do podjetniških spretnosti, ekonomike, trženja, obvladovanje tveganj, finančnega upravljanja ipd. Z vidika povečanja konkurenčnosti in tržne usmerjenosti kmetijskih gospodarstev je izjemno pomembno okrepiti usposobljenost glede poslovanja in upravljanja kmetijskih gospodarstev. Navedeno vključuje različne vidike od vodenja računovodskih evidenc, poznavanja ekonomike celotnega kmetijskega gospodarstva, načinov uspešnejšega trženja kmetijskih proizvodov do upravljanja s tržno-cenovnimi in drugimi tveganji, ki so prisotna v kmetijskem sektorju. Potreba po usposabljanju, prenosu znanja in informacij kot tudi raziskavah, razvoju in inovacijah ter digitalizaciji se kaže tudi pri lastnikih gozdov in pri specifičnih sektorjih kot je vinogradništvo in čebelarstvo. Pomemben je razvoj in spodbujanje rabe sodobnih tehnoloških znanj, uvajanje novih tehnologij ter sledenje trendom na področju proizvodnje in prodaje. Potrebno je modernizirati opremo obratov za primarno predelavo lesa ter ustanoviti nove obrate. Z vidika hitrejšega prevzemanja tovrstnih novih tehnologij, ki so bistveno bolj okoljsko in podnebno vzdržne, je ključno, da kmetje dobro spoznajo poslovno-finančni vidik tovrstnih prilagoditev v proizvodnji, saj se brez zagotovljene ustrezne dohodkovne varnosti ne bodo odločali za spremembe. Ustrezna specializirana svetovanja in usposabljanja glede uvajanja omenjenih novih »zelenih in krožnih« poslovnih modelov morajo biti kmetom široko dostopna. Podobno kot za zelene in krožne poslovne modele velja tudi za uvajanje dodane vrednosti preko diverzifikacije ali nadgradnje kmetijske dejavnosti s ciljem doseganja višje dodane vrednosti (usmerjanje v večjo vključenost kmetov v sheme kakovosti).

Kmetovalci potrebujejo kakovostno specializirano svetovanje in usposabljanje zlasti glede ekonomike:
- preusmeritve iz konvencionalnega kmetovanja v ekološko kmetovanje,
- prilagajanja kmetijske proizvodnje izzivom blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe: v kontekstu zmanjšanja izpustov TGP, zlasti metana in didušikovega oksida, bodo poudarki AKIS intervencij na načinu ustreznejšega krmljenja živali, manjši rabi mineralnih gnojil, strokovno utemeljenemu gnojenju, manjši uporabi FFS, ustreznejšim načinom obdelave tal, merjenju dejanskih učinkov (tudi v poslovno-finančnem smislu) na konkretnem kmetijskem gospodarstvu itn.. Z vidika prilagajanja kmetijske proizvodnje bodo poudarki tudi na ekonomiki uvajanja zaščitnih sistemov, spremembi sortne sestave , ekonomiki uvajanja ustreznejših pasem živali, racionalnejši rabi vode itn.),
- uvajanja principov krožnosti (sekundarna raba surovin, predelava stranskih proizvodov, snovna učinkovitost),
- učinkovite rabe energije in uvajanja obnovljivih virov energije,
- manjšega okoljskega odtisa kmetijstva (manjša raba plastične embalaže, manj odpadkov, ustreznejše načrtovanje kmetijske proizvodnje za doseganje manjših izgub hrane in manj odpadne hrane, manjši bilančni presežki fosforja in dušika v tla in vode, manjši izpusti amonijaka itn.);
- uvajanja nadstandardnih zahtev glede dobrobiti živali,
- uvajanja digitalizacije kmetijskega gospodarstva,
- dodajanja vrednosti kmetijskih proizvodnji.

Komplementarno z nalogami svetovanja JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju ekonomike, uvajanja ekološkega kmetijstva) bodo intervencije AKIS: IRP31 Podpora za projekte EIP, IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno dopolnile doseganje ciljev naslednjih intervencij v okviru SC2:
- IRP02: Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev;
- IRP03: Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj

močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano;
- IRP07: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu;
- IRP04: Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij;
- IRP35: Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo;
- IRP13: Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom;
- IRP40: Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme.

Naložbene intervencije SN 2023-2027 so oblikovane po vrsti upravičenca, in sicer: majhne kmetije zgolj v IRP02 za vse vrste naložb z namenom povečanja udeležbe na trgu; tržno usmerjene kmetije in kmetijska podjetja (v IRP02, IRP35, IRP03, IRP04, IRP16, IRP36, IRP17, IRP21, IRP37, IRP22, IRP25 in IRP29) ter živilsko predelovalna industrija v IRP02, IRP35 in IRP03. Za ciljne skupine so oblikovane posamezne podintervencije oz. vsebinski sklopi, opredeljeni na podlagi analize potreb po posameznih sektorjih pri čemer se je izkazalo, da obstaja veliko skupnih potreb vseh sektorjev, kot na primer skladišča, oprema, predelava. Združili smo jih v različne namene intervencij. Na ta način omogočamo spodbude za razvoj vseh sektorjev. Ne glede na različno stopnjo razvoja kmetij iz posameznih sektorjev je potrebno spodbuditi razvoj kmetij iz bolj razvitih sektorjev kot tistih iz manj razvitih. Potrebno je spodbuditi razvoj manj razvitih kmetijskih gospodarstev, da postanejo bolj produktivna in bolj konkurenčna. K dodatnemu razvoju je prav tako potrebno spodbuditi tudi bolj razvita kmetijska gospodarstva, da bodo sposobna povečevati produktivnost, posledično konkurenčnost in dodano vrednost v kmetijstvu ter s tem zmanjšati razkorak v TFP na ravni EU.

Glede na velikost ozemlja države nismo oblikovali posebnih območij za upravičenost naložb. Intervencij nismo oblikovali po sektorjih, da ne bi omejevali tistih kmetij, ki bi se morda želele preusmeriti. Potrebe posameznega sektorja bomo ciljali z naborom namenov intervencij in ozko ciljnimi intervencijami. Če bi bila intervencija sektorizirana, ne bi bila odprta za upravičence, ki bi se želel na novo vključiti v sektor.

Intervencije v SC2 bodo usmerjene prednostno v krepitev konkurenčnosti, povečanje produktivnosti in dodane vrednosti kmetijstva, gozdarstva in ŽPI in bodo vplivale na:
-Povečanje produktivnosti kmetij: skupna faktorska produktivnost v kmetijstvu (kazalnik I.6)
-Izkoriščanje trgovine s kmetijskimi in živilskimi proizvodi: uvoz in izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov (I.7)

Opis intervencij:

IRP03: Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano

Intervencija IRP03 naslavlja potrebo:
P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu
P07 Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI

Poleg teh intervencija naslavlja tudi v okviru SC8 potrebo P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva in v okviru horizontalnega cilja potrebo P37 Spodbujanje digitalizacije in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in živilskopredelovalni industriji.

S podporami naložbam v skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in predelavo kmetijskih proizvodov, ki lahko predstavlja do 50 odstotkov upravičenih stroškov naložbe, se bo povečala produktivnost in dodana vrednost kmetijskim proizvodom. Ekonomski in pogajalski položaj pridelovalcev ter predelovalcev se bo okrepil s povezovanjem in z vključevanjem v verige vrednosti preskrbe s hrano na podlagi dolgoročnih medsebojnih pogodb. Predmet podpore so kolektivne naložbe v ureditev zbirnih

centrov, predelovalnih kapacitet, skladišč in hladilnic za kmetijske proizvode in nakup pripadajoče opreme za prvo prodajo, predelavo in trženje kmetijskih proizvodov. Upravičencibodo deležni nepovratne podpore za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov. Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom: O.20 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo, uspešnost intervencije pa se bo spremljala s kazalniki rezultata:

R.3 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP (ciljna vrednost: 4,30 %),

R.9^{PS} Modernizacija kmetij: delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov (ciljna vrednost: 6,35 %),

R.15 Energija iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva ter drugih obnovljivih virov: Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW) (ciljna vrednost: 38,67)

R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP (ciljna vrednost: 181 projektov) – kazalnik se spremlja v okviru SC8

IRP13: Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom

Intervencija IRP13 naslavlja potrebo:

P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Namen intervencije je zagotavljanje stabilne kmetijske pridelave ter izboljšanje kakovosti kmetijskih pridelkov. Podpora bo namenjena za izgradnjo namakalne infrastrukture (namakalni sistemi z več uporabniki oziroma »off farm infrastructure«), pri kateri se voda za namakanje kmetijskih zemljišč pripelje od vodnega vira do posameznega uporabnika. Namakalna infrastruktura je namenjena več uporabnikom in je prosto dostopna uporabi vsem. S podporo navedenim investicijam se bo povečal delež kmetijskih zemljišč, ki so opremljeni z namakalnimi sistemi. Predmet podpore je vzpostavitev vodnega vira (npr. zadrževalnik, vrtina, …), postavitev odvzemnega objekta (črpališča, vodnjaka ali objekta za odvzem vode iz akumulacije) vključno z opremo, transformatorske postaje ter dovodnega omrežja (primarni in sekundarni namakalni razvod), ki se zaključi s hidranti. Upravičenci do podpore so fizične in pravne osebe, ki so jih lastniki kmetijskih zemljišč pooblastili za izvedbo investicije. Nepovratna podpora je v obliki pavšalne podpore (uporaba poenostavljenih oblik stroškov na enoto). Stopnja javne podpore znaša 100 %. Učinek intervencije IRP13 se bo spremljal s kazalnikom

O.22 Število infrastrukturnih naložbenih operacij ali enot, ki prejemajo podporo, uspešnost intervencije pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata:

R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP (ciljna vrednost: 181).

IRP40: Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme

Intervencija IRP40 naslavlja potrebo:

P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Intervencija IRP40 se deli na dve podpintervenciji: izgradnja individualnih namakalnih sistemov in nakup namakalne opreme. Namen podpore je izgradnja individualnih namakalnih sistemov in nakup namakalne opreme (pri obeh gre za naložbo na kmetijskem gospodarstvu oziroma »on farm investments«), pri čemer se poveča proizvodna sposobnost kmetijskih zemljišč. Na tak način se zmanjšuje vpliv podnebnih sprememb na proizvodnjo hrane. S podporo navedenim investicijam se bo povečal delež kmetijskih zemljišč, ki so opremljeni z namakalnimi sistemi. Podintervencija: izgradnja individualnih namakalnih sistemov. V okviru podintervencije Izgradnja individualnih namakalnih sistemov so do podpore

upravičene le investicije v izgradnjo novih namakalnih sistemov, s čimer povečala neto površina namakanih kmetijskih zemljišč. V okviru podpintrevncije Nakup namakalne opreme pa je predmet podpore nakup namakalne opreme in opreme za protislansko zaščito. Do podpore so upravičene naložbe s pravnomočno odločbo o uvedbi namakalnega sistema, v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča. Stopnja podpore pri investiciji Izgradnja individualnih namakalnih sistemov in nakup namakalne opreme je 50 % in se lahko poveča za 10 % za mlade kmete in za 5 % za upravičence, ki imajo več kot 50 % površin vključenih v intervenciji KOPOP in/ali EK. Učinek intervencije IRP40 se bo spremljal s kazalnikom O.20 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo, uspešnost intervencije pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata:

R.9^{PS} Modernizacija kmetij: delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov (ciljna vrednost: 6,35 %).

IRP02: Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev

Intervencija IRP02 naslavlja potrebo:

P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Poleg teh intervencija naslavlja tudi v okviru SC9 potrebo P32 Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje, v okviru horizontalnega cilja potrebo P37 Spodbujanje digitalizacije in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI, v okviru SC6 potrebo P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi ter v okviru SC8 potrebo P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoj krožnega in biogospodarstva.

Intervencija IRP02 vključuje naslednje podintervencije: Majhne kmetije; Fizične osebe razen samostojni podjetniki posamezniki; Pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki na področju pridelave kmetijskih proizvodov. Namen naložbe je lahko za naložbe majhnih kmetij tudi predelava kmetijskih proizvodov, ki lahko predstavljajo do 50 odstotkov upravičenih stroškov naložbe. Namen intervencije IRP02 je povečanje produktivnosti in neto dodane vrednosti na zaposlenega. Z vlaganjem v osnovna sredstva se bosta izvedli prestrukturiranje in modernizacija kmetijskega in agroživilskega sektorja, povečala se bo tudi dodana vrednost kmetijskih proizvodov, zlasti na gorskih območjih ter na drugih območjih z naravnimi omejitvami za kmetijsko pridelavo. Poseben poudarek bo namenjen uvajanju digitalizacije in načel krožnosti. V okviru krožnega gospodarstva se bodo izvajale naložbe v uporabo stranskih proizvodov iz ostanka proizvodnje, recikliranja in uporabo sekundarnih surovin ter zmanjšanje količin odpadkov, v okviru biogospodarstva pa se bodo izvajale naložbe v ponovno uporabo obnovljivih bioloških virov in biološko razgradljivih odpadkov kmetijskega izvora ter zmanjšanje izgub hrane in količin odpadne hrane. Podprte bodo tudi naložbe v dvig energetske učinkovitosti. Načrtovane naložbe bodo okrepile tudi delovanje verig preskrbe s hrano. Za doseganje tega cilja se bo z naložbami krepila povezanost med vsemi členi v verigi vrednosti, zlasti pa povezave med živilskopredelovalno industrijo in kmetijstvom z vidika odkupa in predelave lokalnih surovin. Z razvojnimi spodbudami bomo malim kmetijam omogočiti zlasti vlaganja v povečanje proizvodnega obsega, zvišanje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov, investicije v diverzifikacijo dohodka na kmetiji ter doseganje večje tržne usmerjenosti in povečanje njihove prisotnosti na trgu. Upravičenci bodo deležni podpore v obliki nepovratne podpore za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov.

Učinek intervencije IRP02 se bo spremljal s kazalnikom: O.20 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo, uspešnost pa se bo spremljala s sledečimi kazalniki rezultata:

R.3 Digitalizacija kmetijstva: delež kmetijskih gospodarstev, ki iz SKP prejemajo podporo za digitalne kmetijske tehnologije (ciljna vrednost: 4,30 %)

R.9 ^{PS} Modernizacija kmetij: delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov (ciljna vrednost: 6,35 %)

R.15 Energija iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva ter drugih obnovljivih virov: naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW) (ciljna vrednost: 38,67)

R.16 Delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov (ciljna vrednost: 2,13 %)

R.26 Naložbe v zvezi z naravnimi viri: delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo proizvodno in neproizvodno naložbeno podporo, povezano s skrbjo za naravne vire (ciljna vrednost: 3,71 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.39 Število podeželskih podjetij, vključno s podjetji v biogospodarstvu, ki so bila razvita s podporo SKP (ciljna vrednost: 181) – kazalnik se spremlja v okviru SC8

R.44^{PS} Izboljšanje dobrobiti živali: delež glav velike živine, ki jih zajemajo podprti ukrepi za izboljšanje dobrobiti živali (ciljna vrednost: 32,62 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC9.

IRP35: Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo

Intervencija IRP35 naslavlja potrebi:

P07 Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI

Poleg teh intervencija naslavlja tudi v okviru SC8 potrebo P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva ter v okviru horizontalnega cilja potrebo P37 Spodbujanje digitalizacije in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI.

Intervencija IRP35 vključuje naslednji podintervenciji: Kmetije ter Pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki na področju predelave kmetijskih proizvodov. Namen intervencije IRP35 je povečanje produktivnosti in neto dodane vrednosti na zaposlenega. Z vlaganjem v osnovna sredstva se bosta izvedli prestrukturiranje in modernizacija kmetijskega in agroživilskega sektorja, povečala se bo tudi dodana vrednost kmetijskih proizvodov. Poseben poudarek bo namenjen uvajanju digitalizacije in načel krožnosti. V okviru krožnega gospodarstva se bodo izvajale naložbe v uporabo stranskih proizvodov in ostankov, reciklažo in uporabo odpadnih surovin ter zmanjšanje količin odpadkov, v okviru biogospodarstva pa se bodo izvajale naložbe v ponovno uporabo obnovljivih bioloških virov in odpadkov kmetijskega izvora ter zmanjšanje izgub hrane in količin odpadne hrane. Podprte bodo tudi naložbe v dvig energetske učinkovitosti. Načrtovane naložbe bodo okrepile tudi delovanje verig preskrbe s hrano. Za doseganje tega cilja se bo z naložbami krepila povezanost med vsemi členi v verigi vrednosti, zlasti pa povezave med živilskopredelovalno industrijo in kmetijstvom z vidika odkupa in predelave lokalnih surovin. Upravičenci bodo deležni podpore v obliki nepovratne podpore za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov.

Učinek intervencije IRP35 se bo spremljal s kazalnikom: O.24 Število neproizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo, uspešnost pa se bo spremljala s sledečimi kazalniki rezultata:

R.3 Digitalizacija kmetijstva: delež kmetijskih gospodarstev, ki iz SKP prejemajo podporo za digitalne kmetijske tehnologije (ciljna vrednost: 4,30 %)

R.15 Energija iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva ter drugih obnovljivih virov: naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW) (ciljna vrednost: 38,67)

R.37 Rast in delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejemajo podporo v okviru projektov SKP (ciljna vrednost: 3.685) – kazalnik se spremlja v okviru SC8

R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP (ciljna vrednost: 181) – kazalnik se spremlja v okviru

SC8

IRP05: Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč

Intervencija IRP05 naslavlja potrebo:
P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Naložbe v agromelioracije in komasacije kmetijskih zemljišč so namenjene izboljšanju infrastrukturne opremljenosti kmetijskih zemljišč z izboljšanjem dostopnosti in pridelovalnega potenciala. Gre za naložbe v infrastrukturo, ki je namenjena širši skupnosti in večim gospodarstvom zato gre za javno infrastrukturo oziroma »off-farm investments«. Predmet podpore v okviru intervencije IRP05 so agromelioracijska dela v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča. Do podpore so upravičene agromelioracije, ki se izvajajo znotraj komasacijskega območja in izboljšujejo fizikalne, kemijske in biološke lastnosti tal ter dostop do kmetijskih zemljišč. Dodeli se nepovratna podpora podpora v obliki pavšalne podpore (uporaba poenostavljenih oblik stroškov na enoto). Stopnja javne podpore znaša 100 upravičenih stroškov naložbe. Učinek intervencije IRP05 se bo spremljal s kazalnikom O.22 Število infrastrukturnih naložbenih operacij ali enot, ki prejemajo podporo, uspešnost intervencije pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata: R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP (ciljna vrednost: 181).

IRP07: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu

Intervencija IRP07 naslavlja potrebo:
P08 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu

Poleg tega se intervencija navezuje na potrebo v okviru horizontalnega cilja: P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij.

Namen intervencije je intenzivirati gospodarjenja z gozdovi, zlasti v zasebnih gozdovih, povečati sečnjo, profesionalizirati dela v gozdovih in zmanjšati število delovnih nesreč pri delu v gozdu ter uvesti učinkovite in okoljsko sprejemljive tehnologije za delo v gozdovih, posledično pa tudi izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja. Predmet podpore bodo naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu. Upravičencem bo dodeljena nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali pavšalna podpora (uporaba poenostavljenih oblik stroškov). Podprte naložbe se morajo uporabljati v skladu z usmeritvami in ukrepi določenimi v načrtih za gospodarjenje z gozdovi. Učinek intervencije IRP07 se bo spremljal s kazalnikom O.24 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo, uspešnost intervencije pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata: R.18 Podpora za naložbe v gozdarskem sektorju: skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja (ciljna vrednost: 102.608.525 EUR)

IRP08: Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo

Intervencija IRP08 naslavlja potrebo:
P08 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu

Poleg tega intervencija naslavlja tudi v okviru hozirontalnega cilja potrebo P37 Spodbujanje digitalizacije in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI.

Namen intervencije je vzpostaviti ustrezno velike, sodobne obrate za pred industrijski obseg predelave lesa in posodobitev proizvodnje obstoječih obratov, ki vsebuje tudi digitalizacijo. S temi naložbami

želimo izboljšati uspešnost gozdarskega sektorja. Predmet podpore so naložbe v dejavnost primarne predelave okroglega lesa, ki je omejena na majhen obseg predelave lesa. Digitalizacija se v Sloveniji izvaja na področju optimizacije gozdno-lesne in spodbuja dvig produktivnost dela. Naložbe v digitalizacijo zajemajo IKT opremo na področju gozdno-lesne verige. Upravičencem bo dodeljena nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali pavšalna podpora (uporaba poenostavljenih oblik stroškov). Učinek intervencije IRP08 se bo spremljal s kazalnikom O.24 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo, uspešnost intervencije pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata: R.18 Podpora za naložbe v gozdarskem sektorju: skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja (ciljna vrednost: 102.608.525 EUR)

IRP04: Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij

Intervencija IRP04 naslavlja potrebo:

P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Poleg teh intervencija naslavlja tudi v okviru SC8 potrebo P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva in v okviru hozirontalnega cilja potrebo P37 Spodbujanje digitalizacije in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI.

S podporami naložbam v pridelavo kmetijskih proizvodov se bo povečala obseg pridelave in s tem povečanje količin ekoloških proizvodov v verigah vrednosti. Spodbuja se uvajanje novih tehnologij, digitalizacije, krožnega in biogospodarstva ter znanja in inovacij v ekološkem kmetijstvu. Podpore bodo omogočile vlaganja v povečanje proizvodnega obsega ter doseganje večje tržne usmerjenosti in prisotnosti ekoloških kmetov na trgu. Upravičencem bo dodeljena nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov. Učinek intervencije IRP04 se bo spremljal s kazalnikom: O.20 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo, uspešnost intervencije pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata:

R.3 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP (ciljna vrednost: 4,30 %),

R.9 ^{PS} Modernizacija kmetij: delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov (ciljna vrednost: 6,35 %) in

R.15 Energija iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva ter drugih obnovljivih virov: Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW) (ciljna vrednost: 38,67).

IRP09: Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva

Intervencija IRP09 naslovja potrebo:

P08 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu

Namen intervencije IRP09 je podpreti naložbe v nakup nove specializirane mehanizacije oziroma opreme za gozdno semenarstvo, kontejnersko vzgojo in vzgojo gozdnega drevja in izgradnjo rastlinjakov. Z naložbami želimo izboljšati uspešnost gozdarskega sektorja saj ustrezen in kakovosten sadilni material je pogoj za uspešno obnovo gozda. Predmet podpore so naložbe razvoj gozdnega drevesničarstva. Upravičencem bo dodeljena nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali pavšalna podpora (uporaba poenostavljenih oblik stroškov). Učinek intervencije IRP09 se bo spremljal s kazalnikom: O.24 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo, uspešnost intervencije pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata: R.18 Podpora za naložbe v gozdarskem sektorju: skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja (ciljna vrednost: 102.608.525 EUR)

IRP06: Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture

Intervencija IRP06 naslavlja potrebo:

P08 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu

Poleg tega naslavja tudi v SC4 potrebo P38 Protipožarno varstvo v gozdovih.

Namen intervencije je doseči optimalno odprtost gozdov, saj s tem zmanjšajo spravilni stroški in poveča konkurenčnost lastnikov gozdov na trgu z gozdno lesnimi sortimenti in posledično tudi izboljša uspešnost gozdarskega sektorja. Z odpiranjem gozdov se poveča tudi požarna varnost gozdov, saj se prometnice omogočajo dostop vozil za gašenje požarov do mesta požara. Predmet podpore so naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest, gradnjo, rekonstrukcijo in pripravo gozdnih vlak. Na gozdnih vlakah se bo izvedlo tudi protierozijsko vzdževanje. Predmet podpotre so tudi urediteve protipožarne infrastrukture v gozdu, ki predstavlja protipožarne preseke, protipožarne steze, protipožarne zidove, vstopne ploščadi in izogibališča, mesta za oskrbo helikopterjev in gasilskih vozil ter gasilcev z vodo za gašenje.Vsa dela na gozdnih prometnicah in protipožarni infrastrukturi se bodo izvedla v soglasju vseh soglasodajalcev, tako s področja varovanja narave, okolja, kulturne dediščine. Prav tako so morajo dela izvajati v skladu z omejitvami in pogoji iz načrtov za gospodarjenje z gozdovi, ki zagotavljajo načela trajnostnega gospodarjenja in s tem sledimo načelom Nove strategije EU za gozdove do leta 2030. Upravičencem bo dodeljena nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali pavšalna podpora (uporaba poenostavljenih oblik stroškov). Učinek intervencije IRP06 se bo spremljal s kazalnikom: O.24 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo, uspešnost intervencije pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata: R.18 Podpora za naložbe v gozdarskem sektorju: skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja (ciljna vrednost: 102.608.525 EUR)

SI01: Prenos znanja v čebelarstvu

Intervencija SI01 naslavlja potrebo P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij v okviru horizontalnega cilja in se navezuje tudi na potrebo P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu in v okviru SC2.

Z intervencijo se bo prispevalo k razvoju čebelarstva, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti čebelarjenja. Kakovostno strokovno usposabljanje s področja čebelarstva in izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel pripomoreta k izboljšanju zdravstvenega stanja opraševalcev in posledično bolj kakovostnim čebeljim pridelkom. Intervencija vključuje tri podintervencije:

1) Usposabljanje v čebelarstvu (namen je prispevati k izboljšanju znanja čebelarjev (pridobivanju novih znanj in izkušenj), dvigu ozaveščenosti, širjenju informacij in primerov dobrih praks ter k sodelovanju,

2) Izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel (namen je prispevati k izboljšanju znanja čebelarjev s področja zdravstvenega varstva čebel in s tem ohranjanje čebeljih družin ter posledično izboljšati ekonomičnost sektorja) in

3) Vzdrževanje čebelnjakov in čebeljih družin za prenos znanja v čebelarstvu (namen je dodatna oskrba čebelnjakov za namen prenosa znanja, kar bo vplivalo tudi na razvoj čebelarstva).

Upravičenci do podpore so izbrani izvajalci javnega naročila (končni upravičenci so čebelarji) in pa vlagatelji, ki posedujejo čebelnjake namenjene prenosu znanja v čebelarstvu. Pri vseh treh podintervencijah bo podpora v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu. Stopnja podpore znaša 100 % upravičenih stroškov. Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom: O.37 Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva.

SI02: Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom

Intervencija SI02 naslavlja potrebo:

P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Z intervencijo se bo prispevalo k razvoju čebelarstva in povečanju ekonomičnosti ter konkurenčnosti sektorja čebelarstva, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti. Intervencija SI02 se bo izvajala v okviru sledečih podintervencij: Sofinanciranje sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin, Podpora čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov, Sofinanciranje nakupa čebelarske opreme, Sofinanciranje obnove tipičnih čebelnjakov in Sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu. Z intervencijo se bo prispevalo k večji kakovosti čebeljih pridelkov, povečanju pridelka na čebeljo družino in k boljši ekonomičnosti ter povečanju konkurenčnosti čebelarstva, vpliv bo tudi na ohranjanje kulturne dediščine in razvoja čebelarskega turizma. Upravičenci bodo deležni podpore v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu ali pa v obliki pavšalnega zneska. Učinek intervencije SI02 se bo spremljal s kazalnikom: O.37 Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva, uspešnost intervencije pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata: R.35 Ohranjanje čebeljih panjev: delež čebeljih panjev, ki prejemajo podporo v okviru SKP (ciljna vrednost: 7,83 %)

SI03: Vzreja čebeljih matic

Intervencija SI03 naslavlja potrebo:

P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Namen intervencije je prispevati k razvoju čebelarstva, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti. Intervencija podpira prizadevanja, da čebelarji v Sloveniji čebelarijo s čisto kranjsko čebelo, ki je najbolj prilagojena na klimatske in pašne danosti Slovenije. V okviru SI03 se bodo izvajali tri podintervencije: Subvencioniranje vzreje čebeljih matic (podpora v obliki stroška na enoto), Osnovna odbira in menjava čebeljih matic (podpora v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu) in Kakovost matic (podpora v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu). Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom: O.37 Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva.

SI04: Raziskovalno delo na področju čebelarstva

Intervencija SI04 naslavlja potrebo:

P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Poleg tega se intervencija navezuje na potrebo v okviru horizontalnega cilja: P36 Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja.

Intervencija vključuje sedem podintervencij: Karakterizacija čebeljih pridelkov, Ugotavljanje učinkov masaže z medom, Iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja, Razvoj in testiranje tehnologij za povečanje ekonomičnosti in trajnosti v upravljanju s čebeljimi družinami preko inovacijskih projektov, Testni čebelnjaki za nadzor varoze ter izdelava in vzdrževanje aplikacije za vnos podatkov in obveščanje čebelarjev, Raziskave na področju uporabe apitehničnih ukrepov in drugih načinov za zatiranje varoze in Analiza čebeljih pridelkov. Z vsemi podintervencijami se bo prispevalo k razvoju čebelarstva, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti. Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila. Pri vseh podintervencijah bo podpora v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu. Stopnja podpore znaša 100 % upravičenih stroškov. Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom: O.37 Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva.

SI05: Promocija in raziskava trga sektorja čebelarstva

Intervencija SI05 naslavlja potrebo:

P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Poleg tega intervencija naslavlja tudi v SC3 opredeljeno potrebo: P12 Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani.

Intervencija SI05 vključuje naslednje podintervenciji: Promocija čebelarstva in Raziskava trga. S podporo promociji čebelarstva in raziskavi trga se bo prispevalo k razvoju čebelarstva, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti čebelarske panoge v Sloveniji. S pomočjo rezultatov raziskave trga se bo čebelarje usmerjalo v pridelavo čebeljih pridelkov, ki so dohodkovno bolj zanimivi in k registraciji dopolnilnih dejavnosti. V okviru promocijskih aktivnosti čebelarstva pa se bo s pomočjo 3D karakterja čebele in promocijskih video predstavitev o čebelarjenju, osveščalo javnost o pomenu čebel, čebeljih pridelkov, ohranjanja narave in biotske pestrosti. Pri obeh podintervencijah bo podpora v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu. Stopnja podpore znaša 100 % upravičenih stroškov (od tega 50 % EU sredstva). Učinek promocije in raziskave trga sektorja čebelarstva se bo spremljal s kazalnikom O.37 Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva.

SI06: Kakovost in varnost čebeljih pridelkov

Intervencija SI06 naslavlja potrebo:

P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

V okviru intervencije Kakovost in varnost čebeljih pridelkov se bo izvajala podintervencija: Sofinanciranje nakupa oziroma izdelave satnic s certifikatom ali z analiznim izvidom. S podintervencijo se bo ohranjalo oziroma izboljšalo kakovost in varnost medu in ostalih čebeljih pridelkov, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti. Pri podintervenciji bo podpora za nakup oziroma izdelavo satnic (podpore znaša do 100 % upravičenih stroškov (od tega 50 % EU sredstva). Učinek intervencije se bo spremlja s kazalnikom: O.37 Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva.

SI08: Promocija vina v tretjih državah

Intervencija SI08 naslavlja potrebo:

P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Namen intervencije je podpreti čim več različnih dejavnosti promocije na različnih tretjih trgih, kar bo pripomoglo k povečanju prepoznavnosti in ugleda slovenskih vin in povečanju izvoza vin v tretje države. Podpirala se bo predvsem promocija vin z zaščiteno označbo porekla/geografsko označbo in visokih standardih pridelave teh vin, prikaz značilnosti vinorodnih območij, sort vinske trte in povezavo tega vina s kulinariko, vinsko arhitekturo ali vinskim turizmom. Primarni cilj intervencije je dvig konkurenčnosti pridelovalcev, hkrati pa se z intervencijo vzpodbuja vinogradništvo na tipičnih vinorodnih legah. Sestavni del vseh promocijske aktivnosti je tudi oznaka porekla vina. Učinek intervencije se bo spremlja s kazalnikom: O.36 Število ukrepov ali enot, ki prejemajo podporo v vinskem sektorju.

SI07: Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov

Intervencija SI07 naslavlja potrebo:

P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Poleg tega intervencija naslavlja v SC4 opredeljeno potrebo P15 Prilagajanje kmetijstva in gozdarstva

podnebnim spremembam.

Namen intervencije SI07 je povečati konkurenčnost vinogradnikov in izboljšati kakovost pridelave vina že v vinogradih. Namenjena je pridelovalcem, ki se že ukvarjajo z vinogradništvom. Ocenjuje se, da se bodo na večini prestrukturiranih površin izvajali ukrepi povezani z izboljšavo tehnologije obdelovanja vinogradov, na približno polovici prestrukturiranih površin pa tudi sprememba sortimenta. Nepovratna podpora se dodeli kot pavšalna podpora (uporaba standardnih stroškov na enoto). Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom: O.36 Število ukrepov ali enot, ki prejemajo podporo v vinskem sektorju, učinkovitost intervencije pa se bo spremljala s kazalnikoma rezultata:

R.9^{PS} Modernizacija kmetij: delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo (ciljna vrednost: 6,35 %)

SI09: Ukrepi informiranja o vinih Unije v državah članicah

Intervencija SI09: Ukrepi informiranja o vinih Unije v državah članicah naslavlja potrebo:
P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu

Poleg tega se intervencija navezuje na v SC3 opredeljeno potrebo P11 Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti.

Med osnovne težave slovenskega vinogradništva in vinarstva sodi tudi neprepoznavnost slovenskih vin. Primarni cilj intervencije je ohranitev evropskega potrošnika in njegova boljša ozaveščenost o vinih z zaščiteno označbo porekla/zaščiteno geografsko označbo in visokih standardih pridelave tega vina. Zato se z intervencijo podpira informiranje potrošnikov o shemi zaščitenih označb porekla in zaščitenih geografskih označb za vina v zvezi s posebno kakovostjo in značilnostmi tega vina, kot tudi informiranje o odgovornem uživanju vina in tveganju, povezanem s škodljivim uživanjem alkohola. Podpora intervenciji se bo dodelila v obliki nepovratne podpore za dejansko nastale stroške promocije, v višini 50 % upravičenih stroškov. Učinek intervencije SI09: Ukrepi informiranja o vinih Unije v državah članicah se bo spremljal s kazalnikom: O.36 Število ukrepov ali enot, ki prejemajo podporo v vinskem sektorju.

Prispevek intervencij:

Intervencije v okviru SC2 bodo prispevale k uresničevanju ciljev nacionalne Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«:

-***Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane**: zagotavljanje visokih standardov varne in kakovostne hrane; krepitev agroživilskih verig in izboljšanje položaja kmeta v verigi, Spodbujanje pridelave in porabe hrane z višjo dodano vrednostjo*

Nadalje bodo intervencije prispevale izpolnjevanju priporočil EK za Slovenijo za pripravo SN 2023-2027:

-***Zmanjševanje neugodne strukture kmetij** z močno krepitvijo sodelovanja med proizvajalci in organizacijami proizvajalcev, povečanjem tržne usmerjenosti proizvodnje in podporo primarnemu sektorju pri zajetju večjega deleža dodane vrednosti v vrednostni verigi s povečanjem raznolikosti proizvodov na proizvode z večjo dodano vrednostjo*

-***Izboljševanje sposobnosti preživetja** kmetij z izboljšanjem ciljne usmerjenosti in porazdelitve neposrednih plačil, zlasti s posebnim upoštevanjem malih kmetij in delno samooskrbnih kmetij (na primer z uporabo dopolnilne prerazporeditvene dohodkovne podpore za trajnostnost in zmanjšanje plačil) ter območij z naravnimi ali drugimi specifičnimi omejitvami, ter z napredkom v procesu notranje konvergence. Upoštevati je treba tudi druge načine za ohranitev bistvene kmetijske dejavnosti, da se ohranijo naravne značilnosti.*

-***Odpravljanje velike finančne vrzeli**, ugotovljene za kmetijstvo in v manjši meri za agroživilski sektor, z ustreznimi instrumenti, vključno z naložbami v zmogljivosti za predelavo kmetijskih proizvodov, ter*

podpiranje odpornosti kmetijstva z izboljšanjem stabilnosti kmetijskih dohodkov, prizadetih zaradi pogostih in hudih ekstremnih vremenskih dogodkov ter izpostavljenosti kmetijske proizvodnje nestanovitnim cenam kmetijskih proizvodov, z razvojem ustreznih orodij za upravljanje tveganj.

Ključen pa bo tudi prispevek intervencij k ciljem Strategije od »vil do vilic«:

- Spodbujanje trajnostne predelave hrane, trgovine na debelo, trgovine na drobno, gostinjstva in živiljskopredelovalnih praks;

- Spodbujanje trajnostne porabe hrane ter omogočanje prehoda na zdrave in trajnostne načine prehranjevanja

- Zagotavljanje prehranske varnosti

2.1.SO2.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju

Ni relevantno.

2.1.SO2.8 Izbor kazalnikov rezultatov

Izbor kazalnikov rezultatov za ta specifični cilj

Kazalniki rezultatov [priporočeni kazalniki rezultatov za ta specifični cilj so v celoti prikazani v krepkem tisku]	**Ciljna vrednost**
R.3 CU - Digitalizacija kmetijstva Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP	4,30 %
R.9 CU PR - Modernizacija kmetij Delež kmetov, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov	6,35 %
R.15 CU - Energija iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva ter drugih obnovljivih virov Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW)	38,67 MW
R.16 CU - Naložbe, povezane s podnebjem Delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov	2,13 %
R.18 CU - Podpora za naložbe v gozdarski sektor Skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja	102.608.525,00 EUR
R.35 CU - Ohranjanje čebeljih panjev Delež čebeljih panjev, ki prejemajo podporo SKP	7,83 %
R.39 CU - Razvoj podeželskega gospodarstva Število podeželskih podjetij, vključno s podjetji v biogospodarstvu, ki so bila razvita s podporo SKP	181,00

Utemeljitev ciljev in povezanih mejnikov

R.3 Digitalizacija kmetijstva: delež kmetij, ki iz SKP prejemajo podporo za digitalne kmetijske tehnologije

Kot izhaja iz analize stanja in SWOT, smo v Sloveniji na povprečni ravni digitalizacije. V potrebnih naložbah in dodatnih naporih za dvig produktivnosti v kmetijstvu in živilskopredelovalni industriji ima digitalizacija oziroma uporaba digitalnih tehnologij vse pomembnejšo vlogo. Kmetijstvo in agroživilstvo bo sledilo razvoju digitalizacije, bolj intenzivno uporabljalo različne sodobne tehnologije proizvodnje hrane ter tehnike preciznega kmetovanja za doseganje bolj stabilne proizvodnje, ciljnega vnosa proizvodnih vložkov, manjše okoljske obremenitve in večjo ekonomsko učinkovitost. Okrepitev znanja in večja uporaba obstoječih in novih tehnologij in aplikacij lahko prispevajo k učinkovitejšim procesom ter privedejo do oblikovanja novih proizvodov in storitev za povečanje produktivnosti in konkurenčnosti v kmetijstvu in gozdarstvu. Večina kmetij bo prejemala podporo za digitalne kmetijske tehnologije v okviru intervencije izmenjava znanja.

Skupno število kmetij, ki iz SKP prejemajo podporo za digitalne kmetijske tehnologije, je ocenjeno na 3.005 KMG (SC 2, HC 10).

Pričakovana ciljna vrednost za kazalnik R.3 je izračunana kot razmerje med pričakovanim številom podprtih KMG znotraj posameznih intervencij in skupnim številom KMG v Sloveniji (kazalnik stanja C.12 Kmetijska gospodarstva v Sloveniji, 69.900 KMG). Pričakovana vrednost za intervencijo:

Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev: 141 KMG (SC 2);

Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo: 36 KMG (SC 2);

Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano: 3 KMG (SC 2);

Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnosti ekoloških kmetij: 5 KMG (SC 2);

Naložbe v obnovljive vire energije: 1 KMG (SC 2);

Podpora za projekte EIP: 9 KMG (HC 10);

Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno: 300 KMG (HC 10);

Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev: 2.500 KMG (HC 10);

Sektorska intervencija za sadje in zelenjavo (podintervencija Raziskave in razvoj): 10 KMG (SC 2, HC 10).

Ciljna vrednost za kazalnik R.3 je 4,30 %.

R.9[PS] Modernizacija kmetij: delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov

Eden od glavnih ciljev SN 2023–2027 je doseganje višje konkurenčnosti kmetijstva in živilskopredelovalne industrije. Podpora je namenjena tistim intervencijam, za katere se ocenjuje, da bodo največ pripomogle k izpolnjevanju potreb in ciljev specifičnega cilja ter izzivov opredeljenih v analizi SWOT. Z vlaganjem v osnovna sredstva bo omogočeno prestrukturiranje in modernizacija kmetijskega in agroživilskega sektorja, zlasti z izvedbo individualnih in kolektivnih naložb v pridelavo, še posebej na gorskih območjih ter na drugih območjih z naravnimi omejitvami za kmetijsko pridelavo. Potrebna je modernizacija ekoloških KMG. Z razvojnimi spodbudami bomo malim kmetijam omogočiti zlasti vlaganja v povečanje proizvodnega obsega ter zvišanje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov.

Kazalnik R.9 količinsko opredeli intervencije, ki zagotavljajo naložbeno podporo primarni pridelavi za prestrukturiranje in posodobitev kmetijskih gospodarstev, vključno z izboljšanjem učinkovitosti virov.

Ocenjeno je, da bo podprtih 4.808 projektov na 4.441 KMG.

Pričakovana ciljna vrednost je izračunana kot razmerje med pričakovanim številom podprtih KMG znotraj posameznih intervencij (brez dvojnega štetja) in skupnim številom KMG v Sloveniji (kazalnik stanja C.12 Kmetijska gospodarstva v Sloveniji, 69.900 KMG). Pričakovana vrednost za intervencijo:

Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme: 400 podprtih KMG;

Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano: 106 podprtih KMG;

Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev: 2.540 podprtih KMG;

Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih: 979 podprtih KMG;

Naložbe v obnovljive vire energije: 14 KMG;

Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali: 108 KMG;

Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnosti ekoloških kmetij: 84 podprtih KMG;

Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov: 200 podprtih KMG;

Sektorska intervencija za sadje in zelenjavo (intervencija Naložbe in raziskave): vključenih 10 KMG.

Ciljna vrednost za kazalnik R.9 je 6,35 %.

R.15 Energija iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva ter drugih obnovljivih virov: naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW)

Pri izračunu kazalnika R.15 se upoštevajo intervencije v okviru SC 2 in SC 4, in sicer Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo, Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano, Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnosti ekoloških kmetij,

Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev, Naložbe v obnovljive vire energije, Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine ter Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali.

Kazalnik R.15 količinsko opredeli inštalirane zmogljivosti (toplotne in električne) določene tehnologije obnovljivih virov energije (vodna energija, trdna, tekoča in plinska biomasa, bioplin, veter, sončna fotovoltaika, sončna toplota, geotermalne in toplotne črpalke), razvita s podporo SKP za naložbe na kmetijah ali podeželskih podjetij.

Za kazalnik R.15 in intervencijo Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo so predvidene podprte naložbe v obsegu 15,8 MW (SC 2).

Za intervencijo Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano so predvidene podprte naložbe v obsegu 2,2 MW (SC 2).

Za intervencijo Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnosti ekoloških kmetij so predvidene podprte naložbe v obsegu 0,7 MW (SC 2).

Za intervencijo Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev so predvidene podprte naložbe v obsegu 11,8 MW (SC 2).

Za intervencijo Naložbe v obnovljive vire energije so predvidene podprte naložbe v obsegu 3,0 MW (SC 4).

Za intervencijo Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine so predvidene podprte naložbe v obsegu 1,6 MW (SC 8).

Za intervencijo Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali so predvidene podprte naložbe v obsegu 3,5 MW (SC 4).

Ciljna vrednost za kazalnik R.15 je 38,67 MW.

R.16 Naložbe, povezane s podnebjem: delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov

Pri izračunu kazalnika R.16 se upoštevajo naslednje intervencije v okviru SC 2 in SC 4, in sicer:

- Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev
- Naložbe v obnovljive vire energije
- Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali
- Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih
- Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil
- Sektorska intervencija za sadje in zelenjavo (podintervencije Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenja z njo; Zmanjševanje količin nerazgradljivih odpadkov pri procesu pridelave in predelave; Prilagoditev

tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe)
- Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov

Kot izhaja iz analize SWOT, sta kmetijski in gozdarski sektor podnebnim spremembam najbolj izpostavljena in se bosta nanje morala prilagoditi. Obenem imata velik potencial za prispevanje tako k zmanjševanju izpustov toplogrednih plinov (TGP) v procesu prehoda na ogljično nevtralno gospodarstvo kot pri blaženju podnebnih spremembam. Povečanje produktivnosti kmetijstva pomeni doseganje večje konkurenčnosti, a hkrati tudi večje zahteve po učinkovitem odzivu na podnebne spremembe. Vloga tehnologij (npr. mehanizacije, opreme in strojev v proizvodnji), digitalizacije (npr. preko IT opreme, dostopa do digitalnih rešitev), znanja in inovacij v smeri povečanja učinkovitosti in preciznega kmetovanja je nesporna. To bodo v prihodnje ključni podporni mehanizmi pri krepitvi tržne usmerjenosti in povečanju konkurenčnosti, ob hkratnem zagotavljanju večje trajnosti kmetijstva.

Kazalnik R.16 količinsko opredeli pokritosti intervencij, ki zagotavljajo naložbeno podporo v zvezi s podnebnimi spremembami, blažitvijo in prilagajanjem ter s proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov.

Ocenjeno je, da bo podprtih 1.491 KMG.

Pričakovana ciljna vrednost je izračunana kot razmerje med pričakovanim številom podprtih KMG znotraj posameznih intervencij in skupnim številom KMG v Sloveniji (kazalnik stanja C.12 Kmetijska gospodarstva v Sloveniji, 69.900 KMG). Pričakovana ciljna vrednost za intervencijo:
- Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev: 111 KMG (SC 2);
- Naložbe v obnovljive vire energije: 16 KMG (SC 4);
- Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali: 60 KMG (SC 4);
- Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih:1.088 podprtih naložb oz KMG (SC 4);
- Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil: 156 podprtih naložb oz. KMG (SC 4);
- Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov: vključenih 50 KMG (SC 4);
- Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenja z njo: predvideva se ustanovitev enega operativnega programa za sektor Sadje zelenjava; minimalno zahtevano število kmetijskih gospodarstev znotraj operativnega programa je 10. Ker ni dvojnega štetja so vrednosti s teh 10 kmetij ne šteje tudi znotraj intervencij Zmanjševanje količin nerazgradljivih odpadkov pri procesu pridelave in predelave in Prilagoditev tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe (SC 4).

Ciljna vrednost za kazalnik R.16 je 2,13 %.

R.18 Podpora za naložbe v gozdarskem sektorju: skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja

Pri izračunu kazalnika R.18 se upoštevajo naslednje intervencije:
-Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu (SC 2);
-Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo (SC 2);
-Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva (SC 2);
-Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture (SC 2);
Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah (SC 4).

Gozdarska dejavnost je tradicionalno sestavni del številnih kmetij, ki preko močnih sinergij pomembno pripomore tudi h krepitvi konkurenčnosti primarne kmetijske proizvodnje na teh gospodarstvih. Kot izhaja iz analize SWOT, realiziran posek v slovenskih gozdovih zaostaja za načrtovanim najvišjim možnim,

predvsem zaradi zastarele mehanizacije. Z modernizacijo le te se povečata varnost pri delu in učinkovitost. Potrebno je modernizirati opremo obratov za primarno predelavo lesa ter ustanoviti nove obrate. Po obsežnih ujmah je naravna obnova gozdov močno otežena. Kjer je ta neuspešna, je zaradi varovanja tal potrebno izvesti dopolnilno sadnjo sadik gozdnega drevja. Nujno je vzpostaviti zadostno mrežo gozdnih drevesnic, za vzgojo zadostne količine sadik gozdnega drevja posameznih provenienčnih območij. Določena območja v Sloveniji niso odprta z gozdnimi cestami in vlakami, kar podraži ali onemogoča spravilo lesa. Potrebna je izpopolnitev mreže gozdnih prometnic do optimalne odprtosti.
Kazalnik R.18 količinsko opredeli skupne naložbe (EUR), ustvarjene s pomočjo podpore SKP v opremo in tehnologijo za izboljšanje trajnosti gozdarskega sektorja in olajšanje njegovega poslovnega razvoja.

Ciljna vrednost za kazalnik R.18 je 102.608.525 EUR.

R.35 Ohranjanje čebeljih panjev: delež čebeljih panjev, ki jih podpira SKP
Pri izračunu kazalnika R.35 se upošteva intervencija Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom.

Kazalnik R.35 količinsko opredeli obseg intervencij, ki podpirajo čebelarski sektor v okviru SKP. Kot imenovalec se je upoštevalo triletno (2018-2020) povprečno število čebeljih družin v Sloveniji na podlagi podatkov Centralnega registra čebel. Kot števec je upoštevno povprečno število čebeljih družin za zadnji dve leti (2020 in 2021), vključenih oz. podprtih v okviru objavljenih javnih razpisov za čebelarje.

Ciljna vrednost za kazalnik R.35 je 7,83 %.

R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP
Medtem ko je primarna kmetijska pridelava vključena v kazalnik rezultata R.9, se kazalnik rezultata R.39 osredotoča na podporo nekmetijskim dejavnostim, krožnemu in biogospodarstvu, krožnemu gospodarstvu ter predelavi kmetijskih in živilskih proizvodov. S tovrstno podporo bo omogočeno povečanje dodane vrednosti kmetijskih, živilskih in gozdarskih proizvodov ter spodbujanje njihovega trženja. Kot ključna področja izpostavljamo naložbe v predelavo ali trženje ekoloških kmetijskih proizvodov, zlasti na gorskih območjih ter na drugih območjih z naravnimi omejitvami za kmetijsko pridelavo. Z razvojnimi spodbudami bomo malim kmetijam omogočili zvišanje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov, investicije v diverzifikacijo dohodka na kmetiji ter doseganje večje tržne usmerjenosti in povečanje njihove prisotnosti na trgu. Potenciali za razvoj so prav tako na področju biogospodarstva, ki sedaj v Sloveniji nima dovolj prepoznavne lastne identitete, po kateri bi se ločilo od drugih povezanih konceptov (npr. zeleno gospodarstvo ali krožno gospodarstvo). Glede na ocenjen potencial biomase iz kmetijstva in gozdarstva v Sloveniji ta predstavlja velik, vendar ne dovolj izkoriščen vir, kar je lahko dobra priložnost za razvoj krožnega in biogospodarstva in krožnega gospodarstva.

Ocenjeno je, da bo podprtih 181 naložb, in sicer za intervencijo:
- Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev (SC 8): 7 naložb;
- Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč (SC 2): 55 naložb;
- Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom (SC 2): 10 naložb;
- Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo (SC 8): 71 naložb;
- Naložbe v obnovljive vire energije (SC 8): 16 naložb;
– Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano (SC 8): 12 naložb;
— Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine (SC 8): 10 naložb.

Ciljna vrednost za kazalnik R.39 je 181 naložb.

2.1.SO2.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev

Dodeljena finančna sredstva intervencijam v okviru specifičnega cilja 2 znašajo 252.985.089,88 EUR, kar predstavlja 14,07 % % vseh razpoložljivih sredstev strateškega načrta SKP 2023-2027. Od tega je 25.850.208,88 EUR oz. 3,78 % vseh sredstev EKJS in 227.134.881,00 EUR oz. 20,37 % vseh sredstev EKSRP.

Dodeljena finančna sredstva za intervencije, načrtovane v okviru specifičnega cilja 2, zadostujejo za doseganje opredeljenih ciljev in so skladna s finančnim načrtom.

2.1.SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi

2.1.SO3.1 Povzetek analize SWOT

2.1.SO3.1.1 Prednosti

Povezovanje primarnih proizvajalcev v organizacije in skupine proizvajalcev je v Sloveniji še v začetni fazi, vendar so se v zadnjem obdobju vendarle pričela aktivnejša povezovanja, kar kaže na povečevanje interesa za boljšo organiziranost in predvsem uspešnejši skupni nastop na trgu. Še vedno pa izrazito pomembno vlogo pri organizaciji primarnih proizvajalcev in verig preskrbe s hrano igrajo zadruge. Z več kot 145-letno tradicijo predstavljajo zadruge eno najbolj razširjenih in tradicionalnih oblik poslovnega sodelovanja v kmetijskem sektorju. Imajo pomembno vlogo pri povezovanju kmetijskih pridelovalcev, zagotavljanju odkupa kmetijskih proizvodov in predelave, pa tudi pri oskrbi z repromaterialom in drugimi storitvami. Po gospodarskem pomenu so trenutno najpomembnejše kmetijske in gozdarske zadruge, ki poslujejo na celotnem območju Slovenije.

Po podatkih Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve je bilo v Sloveniji konec leta 2018 registriranih 471 zadrug, od tega 91 kmetijskih in gozdarskih zadrug. V okviru Zadružne zveze Slovenije deluje 59 kmetijskih in gozdarskih zadrug, ki združujejo 13.550 članov in zaposlujejo 2.600 zaposlenih. Skupni promet članic znaša skoraj 700 mio evrov, njihov odkup kmetijskih pridelkov pa predstavlja več kot 80 % vsega odkupa kmetijskih pridelkov s kmetij. Glavnina organiziranega odkupa kmetijskih proizvodov se torej vrši preko zadrug, kar velja tudi za mlečni sektor, ki je pogosto izpostavljen kot najbolj organiziran sektor v slovenskem kmetijstvu.

Del zadrug (skupno 12) ima v svoji lasti tudi živilskopredelovalne obrate. Predvsem so to obrati za predelavo mesa – klavnice in predelava ter na področju sektorja mleka – sirarne in mlekarne. Pomembna dejavnost kmetijskih in gozdarskih zadrug je oskrba z reprodukcijskim materialom pa tudi potrošnim blagom. Slovenske zadruge imajo v lasti 358 trgovin, prek katerih oskrbujejo podeželje ter prispevajo k njegovi ohranitvi in poseljenosti.

Tudi živilskopredelovalna industrija je vpeta v domače nabavne vire. Velika večina slovenskih podjetij v ŽPI je zaključila negotovo obdobje lastniške in poslovne transformacije. Od leta 2016 se krepi se obseg poslovanja, izboljšal se je poslovni izid, izstopa tudi izvozni preboj. Ključni cilj podjetij po poslovni konsolidaciji je usmeritev v nadaljnjo tehnološko in organizacijsko modernizacijo, pri čemer med aktivnosti slednje sodi tudi posodobitev vertikalnih odnosov z dobavitelji osnovnih kmetijskih surovin.

Pomemben člen verige so tudi potrošniki, ki vse bolj narekujejo spremembe v načinu proizvodnje, pakiranja, distribucije, načinu ponujanja proizvodov za trg… Glede na številne raziskave trga postaja potrošnik vedno bolj osveščen in zahteven. Pričakuje transparentnost informacij glede sestavin proizvodov, izvora sestavin, načina proizvodnje. Prav tako narašča zavedanje o pomenu lokalno pridelane hrane, kar je tudi rezultat promocije, ki jo ob trgovcih, industriji, javnih ustanovah…sistematično izvaja tudi država. Država se v tem segmentu osredotoča na proizvode iz shem kakovosti EU oziroma nacionalnih shem kakovosti, zlasti proizvode iz sheme Izbrana kakovost.

Spreminjanje potrošniških preferenc in delujoč sistem shem kakovosti in sektorske promocije med proizvajalci krepi interes za vključevanje v sheme kakovosti. Vključevanje v sheme kakovosti, kot je npr. ekološka pridelava in predelava, tudi spodbuja primarne proizvajalce k prevzemanju okolju in živalim prijaznejših kmetijskih praks.

Zlasti zavedanje o ekoloških proizvodih kot zdravih proizvodih se vztrajno krepi. Ena večjih podpor temu je bila dana tudi z ureditvijo zakonodaje s področja javnega naročanja, ki zahteva, da javne ustanove za svoje prehranske potrebe naročajo minimalni delež ekoloških proizvodov. Od leta 2010 je tako opazen trend naraščanja števila ekoloških kmetijskih gospodarstev, saj se je glede na leto 2010 njihovo število

povečalo za 72 %. V letu 2019 je bilo v kontrolo vključenih 3.828 kmetijskih gospodarstev, od tega 334 kmetijskih gospodarstev v preusmeritvi. 3.494 kmetijskih gospodarstev je uspešno zaključilo preusmeritveno obdobje in pridobilo certifikat, s tem pa tudi pravico do označevanja svojih pridelkov oziroma živil z uradno označbo »ekološki«. V kontrolo je bilo v letu 2019 vključenih tudi 463 predelovalnih obratov (16 obratov javne prehrane). Število kmetijskih gospodarstev v sistemu nadzora predstavlja 5,4 % vseh kmetijskih gospodarstev. Kmetijska zemljišča v uporabi, ki so vključena v kontrolo ekološkega kmetovanja, so v letu 2019 obsegala 10,4 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi in so se glede na leto 2010 povečala za 61 %.

Narašča tudi interes kmetov za povečevanje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov, na kar kaže število kmetij z dopolnilno dejavnostjo predelave na kmetijah. Te kmetije s predelanimi proizvodi dosegajo višjo dodano vrednost ter s tem višje cene in dohodek. Kmetije z dopolnilnimi dejavnostmi tako tudi bolje izrabljajo svoje proizvodne zmogljivosti ter prispevajo k pestrosti ponudbe kmetijskih proizvodov. Po stanju na dan 29. 7. 2020 je imelo v Sloveniji dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti 4.928 kmetij. Skupaj se na teh kmetijah opravlja 4.404 dejavnosti predelave primarnih kmetijskih pridelkov, 1.200 dejavnosti turizem, ki je gostinska dejavnost, 1.145 dejavnosti prodaje kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij in 1.467 dejavnosti predelave gozdnih lesnih sortimentov.

Kmetije pa se tudi vse bolj vključujejo v turistično ponudbo na podeželju. Opaznih je tudi vse več pobud za vzpostavitev in vključevanje v lokalne oskrbne poti. V okviru PRP 2014–2020 se je razvoj kratkih dobavnih verig podpiral v okviru ukrepa M16 Sodelovanje in M19 LEADER. Zavedanje o pomenu lokalne preskrbe se krepi, kar daje dobro podlago za učinkovitejše povezovanje lokalnih pobud povezovanja na vseh nivojih, tudi pri preko lokalnega povezovanja različnih sektorjev (npr. ekološkega kmetijstva v ekoregije ipd.). Pridelava in predelava hrane sta vse bolj sestavni del nacionalne identitete, gastronomije in turistične destinacije.

·organizacije in skupine proizvajalcev se postopoma uveljavljajo tudi v Sloveniji;

·zadruge imajo pomembno vlogo pri povezovanju kmetijskih pridelovalcev, zagotavljanju odkupa kmetijskih proizvodov in predelave, zagotavljanju repromateriala in drugih storitev (realizirajo več kot 80% vsega odkupa kmetijskih pridelkov s kmetij);

·vzpostavljen organiziran odkup zlasti mleka preko zadrug in organizacij proizvajalcev;

·živilskopredelovalna industrija je vpeta v domače nabavne vire;

·živilskopredelovalna industrija povečuje delež izvoza (preko 30%);

·vzpostavljen sistem shem kakovosti in sektorske promocije za določene izmed sektorjev;

·narašča interes pridelovalcev za vključevanje v sheme kakovosti, zlasti v shemo izbrana kakovost;

·naraščanje pogostosti nakupa lokalne hrane in zaupanje potrošnika v lokalno hrano;

·rast proizvodnje ekoloških proizvodov v sektorju sadja, mesa, medu in mlečnih proizvodov;

·povečanje javnih naročil na področju nabave živil;

·povečevanje števila kmetij s predelavo na kmetijah;

·vključevanje kmetij in lokalnih preskrbnih verig v turistično ponudbo na podeželju;

naraščanje interesa za povezovanje deležnikov na podeželju (vzpostavitev kratkih dobavnih verig, lokalne samooskrbe, povezovanju ekoloških kmetov z javnim in nekmetijskim sektorjem).

2.1.SO3.1.2 Slabosti

V Sloveniji ne moremo biti v celoti zadovoljni z načini povezovanja in uspešnostjo organiziranja agroživilskih verig. Slovenija je med državami članicami z najnižjo stopnjo kakovostnega gospodarskega povezovanja na vertikalni in horizontalni ravni agroživilstva. Ne glede na tradicijo zadružništva je med členi verig vrednosti preskrbe s hrano premalo zaupanja. Živilskopredelovalna industrija ne koristi dovolj prednosti lokalne pridelave. Ta pa je pogosto nepovezana in tudi ne nudi zadostne količine kmetijskih pridelkov ter je po mnenju živilskopredelovalne industrije nezanesljiva, sezonsko pogojena in cenovno nezanimiva. Pogosto je kmetijski pridelovalec prešibek pogajalec na trgu. Nesorazmerje pogajalskih moči lahko privede do nepoštenih praks, ko večji in močnejši deležniki vsiljujejo pogodbene določbe v svojo

korist. Individualizacija poslovnega delovanja se kaže vzdolž celotne verige vrednosti preskrbe s hrano.

Kmetijski pridelovalci zaradi majhnosti kmetijskih gospodarstev, razdrobljenosti kmetijskih površin, prenizke produktivnosti in odpornosti proizvodnje ter s tem povezane omejene količine tržne proizvodnje težje dosegajo učinke ekonomije obsega, težje zagotavljajo pestrost asortimaja in ponudbo kmetijskih pridelkov skozi celotno sezono. To še se zlasti kaže na področju rastlinske proizvodnje, ki tudi ni dovolj odporna na izjemne vremenske razmere, kar predstavlja dejavnik tveganja za stabilnost ponudbe kmetijskih proizvodov, ki vstopajo v verigo preskrbe s hrano.

Za kmetijski sektor je torej še vedno značilno premajhno in neučinkovito povezovanje kmetijskih pridelovalcev za skupen nastop na trgu in promocijo. Večinoma so kmetije v Sloveniji samooskrbne in premalo tržno usmerjene. Lokalne oskrbne poti se šele postopoma uveljavljajo. Izkazuje se pomanjkanje znanja in usposobljenosti na področju organiziranja, povezovanja proizvajalcev ter trženja (marketinga) kmetijskih proizvodov. Poslovne odločitve na kmetijah tudi ne temeljijo v zadostni meri na poslovnih modelih, ampak na iskanju trenutno najboljših kupcev namesto na dolgoročnih pogodbenih zavezah, s katerimi bi znižali tveganja.

V Sloveniji so sicer kmetijski sektorji zaradi zgodovinskih danosti na različni stopnji razvoja, medtem ko se nekateri v pretežni meri še naslanjajo na tradicionalne prakse, gredo v drugih panogah nekoliko hitreje v korak z najsodobnejšo tehnologijo. Posebej v pridelavi, ki je organizirana v obliki kooperacijske reje (npr. perutninarstvo, prašičereja), je tehnologija poenotena in zaradi zahtev vodilne organizacije dosledno spoštovana. V takšnih razmerah je tudi nastop na trgu bolje organiziran, prav tako pa tudi oskrba z repromaterialom, semenom ali pa živalmi za nadaljnjo rejo. Med najbolj organiziranimi kmetijskimi sektorji je sicer zlasti mlečni sektor.

Ker se zavedanje med kmetijskimi pridelovalci o potrebi po dolgoročnem povezovanju in sodelovanju v verigah vrednosti, ki bi jim omogočila krepitev položaja ter enakopravnejšo obravnavo, šele vzpostavlja, so kmetje v verigi vrednosti preskrbe s hrano šibek pogajalec oziroma ranljiv partner. Nizko je tudi zavedanje o prednostnih medpanožnega sodelovanja (vertikalno vzdolž verige vrednosti).

Živilskopredelovalna industrija in trgovina zaradi manjše domače proizvodnje in nižjih cen na tujih trgih v večji meri uvaža nekatere skupine kmetijskih proizvodov, kot so sadje, meso, zelenjava in izdelki iz zelenjave ter žita in izdelki iz žit. Izvaža pa se predvsem surovina z nizko dodano vrednostjo.

Razmah verig supermarketov, večje povpraševanje po predelanih živilih ter konsolidacija trgovinskih, predelovalnih in logističnih verig je privedlo do prestrukturiranja oskrbovalnih verig v korist velikih kupcev, trgovskih verig. Močna nihanja v cenah kmetijskih proizvodov se ne prenesejo v celoti na končne maloprodajne cene, kar kaže na večjo pogajalsko moč, ki jo imata v verigi vrednosti preskrbe s hrano živilsko predelovalna industrija in trgovina v primerjavi s kmetovalci. Na slabši pogajalski položaj kmetovalcev kažejo tudi deleži prenosa spremembe cene na naslednjega v verigi in hitrost prenosa sprememb cene. Ustvarjena dodana vrednost v verigi preskrbe s hrano ni enakomerno porazdeljena, saj znaša delež primarnih proizvajalcev le dobro četrtino.

V Sloveniji je vzpostavljen sistem shem kakovosti na podlagi evropske ali nacionalne zakonodaje, vendar pa so ti proizvodi med potrošniki še vedno premalo prepoznani. Na strani proizvajalcev pa je težava predvsem ta, da trg v prvih nekaj letih ne povrne stroškov, ki jih ima kmetijski pridelovalec s prilagajanjem tehnologij, s spremembo načina pridelave, vključevanjem v shemo. Ko gre za ekološke proizvode povpraševanje med potrošniki vztrajno raste, čemur pa ne sledi struktura ponudbe ekoloških proizvodov.

·verige vrednosti preskrbe s hrano so v določenih sektorjih šibke;
·kmetijski pridelovalci zaradi majhnosti in razdrobljenosti kmetijskih površin ter nepovezanosti težje

dosegajo ekonomije obsega, pestrost asortimana in ponudbo skozi celotno sezono; manjša pripravljenost vstopiti v dolgoročne poslovne odnose;

·nestabilnost rastlinske proizvodnje – prešibka odpornost na vremenske razmere;

·premajhna tržna usmerjenost kmetijskih pridelovalcev;

·cenovna nekonkurenčnost v primerjavi s konkurenco iz tujine, ker ni ekonomij obsega;

·premajhno in neučinkovito povezovanje kmetijskih pridelovalcev za skupen nastop na trgu in promocijo (med kmeti močno prisoten individualizem, pomanjkanje znanja in zavedanja o prednostih povezovanja);

·individualizacija poslovnega delovanja v verigi vrednosti preskrbe s hrano;

·pomemben delež kmetijskih gospodarstev išče najboljše kupce in je manj pripravljen vstopiti v dolgoročne poslovne odnose;

·pomanjkanje zaupanja med deležniki in njihova nepripravljenost za ustrezno, pravično porazdelitev tveganj v verigi vrednosti ter nespoštovanje pogodbenih dogovorov;

·prenizka dodana vrednost pridelave in prireje (nizek delež proizvodnje z višjo dodano vrednostjo, pomanjkanje obratov za predelavo);

·živilskopredelovalna industrija v določenih segmentih zaradi manjše domače proizvodnje in nižjih cen na tujih trgih, temelji zlasti na uvoženih surovinah (npr. zelenjava), ki jih domači kmetijski pridelovalci težje zagotavljajo po konkurenčnih cenah;

·pomanjkanje znanja in usposobljenosti na področju organiziranja, povezovanja proizvajalcev ter trženja (marketinga) kmetijskih proizvodov;

·nizka prepoznavnost oznak shem kakovosti med potrošniki zaradi prevelikega števila različnih oznak kakovosti;

·ekonomski učinki vstopa v shemo kakovosti se ne odrazijo nujno v višji ceni proizvoda;

·nizek delež slovenskih ekoloških proizvodov na trgovskih policah in neustrezna struktura ekološke pridelave, ki ne sledi povpraševanju;

·relativno močne trgovske verige so zaradi pokrivanja pomembnega tržnega deleža močnejši pogajalci kot razdrobljeni ponudniki;

·koncentracija trgovine ima negativen učinek na manjše, predvsem neorganizirane pridelovalce;

·pomanjkljiva sledljivost proizvoda od pridelovalca in trgovca do potrošnika, vključno z nadzorom le-te;

·porazdeljenost ustvarjene dodane vrednosti ni enakomerno porazdeljeno. Največja BDV se ustvari v trgovini, sledi BDV primarnih pridelovalcev in na zadnje BDV predelave;

·nesorazmerje pogajalskih moči lahko privede do nepoštenih praks;

·pomanjkanje organiziranih in učinkovitih kratkih dobavnih verig (npr. pri ekoloških, lokalnih proizvodih).

2.1.SO3.1.3 Priložnosti

V Sloveniji obstaja nizka stopnja kakovostnega povezovanja na vertikalni in horizontalni ravni, zato obstaja velika priložnost v tesnejšem povezovanju med kmetijskimi proizvajalci samimi ter naprej vzdolž verige vrednosti. Ključna so prizadevanja za ureditev razmerij med vsemi členi v verigi s še bolj doslednim ugotavljanjem in preprečevanjem nepoštenih praks na prostovoljni kot tudi na regulativni ravni. Izrazito velik potencial ima večja transparentnost cen proizvodov in hrane in s tem preglednost trga, ki jih uvajajo nova evropska pravila.

Poleg ureditve odnosov v verigi je pomembno boljše povezovanje med primarnimi proizvajalci, ki so prvi člen v verigi. Glavno vodilo povezovanja bi moralo biti skupno načrtovanje in prilagajanje pridelave oziroma reje povpraševanju, tako glede kakovosti, količine kot izenačenosti ponudbe, koncentriranje in prodaja proizvodov, izboljšanje pogajalskega položaja pridelovalcev in rejcev in gradnja trdnih in trajnih vezi med deležniki v verigi vrednosti. Le povezani pridelovalci oziroma rejci so močen sogovornik v verigi oskrbe s hrano, kar jim omogoča večjo ekonomsko stabilnost v pridelavi ter posredno, ob ustreznih ukrepih, olajša investicije (tudi kolektivne oz. skupne investicije) in pripomore k dvigu konkurenčnosti pridelave. Ključno vlogo pri povezovanju pa imajo pridelovalci oziroma rejci sami, saj mora povezovanje temeljiti na prostovoljni osnovi.

Z močnejšim povezovanjem med kmetijskimi pridelovalci in večjimi skupnimi količinami proizvodov, pripravljenih za vstop v verigo vrednosti, bi lahko bil spodbujen razvoj večjih distribucijskih centrov, kapacitet za skladiščenje, hlajenje, sušenje, pripravo pridelkov za trg, predelavo, distribucijo, prodajo itn. S tesnejšim sodelovanjem z domačo živilsko-predelovalno industrijo bi lahko prišlo do večje vključitve lokalne surovine v predelavo.

Zlasti v Evropi, postopoma pa tudi v Sloveniji, se nakazuje trend rasti števila manjših prodajaln, ki jih odpirajo predvsem trgovske verige. Tudi v Sloveniji se tako dogaja, da se večje trgovske verige, ki so se v preteklosti večale na račun oblikovanja večjih prodajaln, znova usmerjajo v razpršenost mreže manjših prodajaln. To prinaša potencialne nove priložnosti za uspešnejše trženje proizvodov lokalnih dobaviteljev. V porastu je tudi direktna prodaja kmetov končnim potrošnikom.

Veliko priložnost prinaša prav spreminjanje preferenc končnih potrošnikov. Glede na številne raziskave trga postaja potrošnik vedno bolj osveščen in zahteven. Pričakuje transparentnost informacij glede sestavin proizvodov, izvora sestavin, načina proizvodnje, kar je tudi rezultat promocije, ki jo ob trgovcih, industriji, javnih ustanovah…sistematično izvaja tudi država. Prav tako narašča zavedanje o pomenu proizvodov iz shem kakovosti, predvsem lokalno pridelane ekološke hrane. Ena večjih podpor temu je bila dana tudi z ureditvijo zakonodaje s področja javnega naročanja, ki zahteva, da javne ustanove za svoje prehranske potrebe naročajo minimalni delež ekoloških proizvodov.

Rast trga za ekološke in druge proizvode iz shem kakovosti ter intenzivna promocija teh proizvodov prinaša priložnosti za primarne proizvajalce, ki z vključitvijo v sheme kakovosti lahko dosegajo višjo dodano vrednost svojih proizvodov in uspešnejši dostop do trga. Navedeno je lahko razvojna usmeritev tudi za majhne kmetije.

Velik potencial je tudi v še večjem povezovanju kmetijstva z lokalnimi kratkimi oskrbnimi verigami, s turizmom, gastronomijo in drugimi nekmetijskimi dejavnostmi v lokalnem okolju.

·vzpostavitev močnih, odpornih verig vrednosti (medpanožne organizacije);

·močnejše povezovanje med kmetijskimi pridelovalci (v obliki organizacij, skupin proizvajalcev, pogodbenega sodelovanja, itd.);

·razvoj večjih distribucijskih centrov, kapacitet za skladiščenje/hlajenje/sušenje, pripravo pridelkov za trg, predelavo;

·povečanje predelovalnih kapacitet in vključitev lokalne surovine v okviru obstoječe živilsko predelovalne industrije;

·povečevanje deleža lokalno pridelanih kmetijskih proizvodov v sistemu javnega naročanja, gostinstvu in turističnih kapacitetah (kratke oskrbne verige, neposredna prodaja, prodaja v lokalnemu gospodarstvu);

·nadaljnji razvoj obstoječih shem kakovosti, zlasti nadaljnje vključevanje sektorjev v shemo Izbrana kakovost in spodbujanje EU shem kakovosti;

·večja promocija kmetijskih proizvodov;

·povečanje osveščenosti in povpraševanja po kakovostnih proizvodih in proizvodih iz shem kakovosti (zlasti ekološki);

·tehnološki in strokovni napredek, digitalizacija v celotni verigi vrednosti;

·povezovanje s turizmom, gastronomijo in drugimi nekmetijskimi dejavnostmi;

·razvoj alternativnih struktur prodaje in novih tržnih konceptov;

·nova evropska pravila za zbiranje in objavljanje cen proizvodov in hrane, tudi na ravni predelave in trgovine, lahko privedejo do večje preglednosti trga;

·razmah verig supermarketov, večje povpraševanje po predelanih živilih iz lokalnega okolja, vodi h priložnosti konsolidacije in povezovanja med kmetijskimi gospodarstvi za zagotavljanje zadostne in raznolike ponudbe

·ureditev razmerij v verigi vrednosti z ugotavljanjem in preprečevanjem nepoštenih praks na prostovoljni, kot regulativni ravni;

·nove oblike sodelovanja in izmenjave izkušenj, primerov dobrih praks in znanj med deležniki razvoja (npr. pri lokalni samooskrbi, povezovanju ekoloških kmetov z nekmetijskimi dejavnostmi, idr).

2.1.SO3.1.4 Nevarnosti

Potek pandemije COVID-19 prinaša negotovost za bodoče gospodarske razmere, pričakuje se zaostrovanje fiskalne in monetarne politike. Tudi sam iztek pandemije v tem trenutku še ni jasen, lahko da bo prišlo do vnovičnega omejevanja delovanja HORECA sektorja, kar prinaša omejitve za plasma kmetijskih in živilskih proizvodov. V zadnjem času smo tudi priča izraziti rasti cen energentov. Nevarnost se kaže tudi v izrazito nestabilnih razmerah na kmetijskih trgih, za katerega so značilne pogoste oscilacije (vpliv azijskega trga, Covid-19, geopolitična neravnovesja, dvig cen energentov idr.). Zaradi liberalizacije kmetijskih trgov je pričakovati večjo izpostavljenost različnim proizvodnim, cenovnim in drugim tveganjem v kmetijstvu, kot npr. močnih konkurenčnih pritiskov dobro organiziranih in velikih tujih pridelovalcev in predelovalcev. Zaradi močne verige supermarketov in šibkejšega položaja primarnih proizvajalcev lahko tudi v bodoče prihaja do odvisnosti kmetov od velikih trgovcev, pritiskov na cene. V primeru gospodarsko-finančne krize lahko pride do upada kupne moči prebivalstva in s tem spremembe potrošnikovih preferenc.

·gospodarsko-finančna kriza;

·večja izpostavljenost različnim proizvodnim, cenovnim in drugim tveganjem v kmetijstvu zaradi liberalizacije kmetijskih trgov;

·naraščanje stroškov vhodnih surovin (npr. cen energentov);

·upad kupne moči, spremembe v povpraševanju končnih potrošnikov;

·povečevanje tuje konkurence in pritiski na cene;

·neenakopraven položaj primarnih pridelovalcev glede na ostale člene/deležnike v verigi vrednosti - odvisnost od velikih trgovcev povečuje pritisk na pridelovalce.

2.1.SO3.1.5 Druge opombe

Ni relevantno.

2.1.SO3.2 Opredelitev potreb

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP
P03	Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij	Pomembna	Delno
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P09	Razvoj verig vrednosti preskrbe s hrano ter spodbujanje lokalnih trgov	Pomembna	Da
P10	Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu	Srednje pomembna	Da
P11	Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti	Srednje pomembna	Da
P12	Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani	Srednje pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da

P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P34	Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij	Horizontalni cilj	Da
P36	Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja	Horizontalni cilj	Da
P37	Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI	Horizontalni cilj	Delno

Druge opombe so se nanašale na oceno potreb.

P09 Razvoj verig vrednosti preskrbe s hrano ter spodbujanje lokalnih trgov

Povezovanje kmetijskih gospodarstev v različne oblike proizvodnega in tržnega organiziranja ter vzpostavitev in razvoj kratkih oskrbnih verig, lokalnih trgov in agro-živilskih verig, je eden od pomembnih dejavnikov dviga konkurenčnosti kmetijstva in živilstva, pa tudi gozdarskega sektorja.

Sodelovanje in povezovanje pridelovalcev v skupine in organizacije proizvajalcev in zadruge, je eden ključnih izzivov. Le povezani pridelovalci so lahko močnejši sogovornik v verigah vrednosti preskrbe s hrano, kar jim hkrati omogoča tudi večjo ekonomsko stabilnost ter dvig konkurenčnosti. Ključno vlogo pri povezovanju imajo pridelovalci sami, saj mora povezovanje in sodelovanje temeljiti na prostovoljni osnovi in iniciativi s strani pridelovalcev samih. Navedeno velja tudi za proizvajalce proizvodov iz evropskih in nacionalnih shem kakovosti, pri katerih je zaznano premajhno in neučinkovito povezovanje za skupen nastop na trgu in izvajanje promocije. Tudi med temi proizvajalci sta močno prisotna individualizem in pomanjkanje znanja in zavedanja o prednostih povezovanja.

Poslovno tveganje je neločljiv del vseh gospodarskih dejavnosti. Kmetijska proizvodnja je še posebej prežeta z negotovostjo zaradi njene odvisnosti od bioloških procesov in njene izpostavljenosti vremenskim vplivom. To negotovost še povečuje dejstvo, da so kmetijski in živilski proizvodi bolj ali manj hitro pokvarljivi in sezonski. Povezovanje in sodelovanje zato omogoča racionalizacijo proizvodnje, znižanje stroškov na enoto proizvoda, večjo kakovost in raznolikost ponudbe, učinkovitejše načrtovanje pridelave in prireje, koncentrira ponudbo in prodajo pridelka, izboljšuje pogajalski položaj kmeta, zato da je stabilnejše poslovno okolje in večjo odpornost na morebitne krize.

Direktna prodaja z dvorišča in s tem oblikovanje kratkih dobavnih verig preskrbe s hrano kmetijam omogočajo, da si s približanjem potrošniku zagotovijo večji delež maloprodajne cene hrane.

Vlaganja v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov ter tesnejša, dolgoročnejša razmerja med primarnim sektorjem in živilsko-predelovalno industrijo, so ključna tudi z vidika odzivanja na zaostrene gospodarske razmere, povezane z epidemijo COVID-19. V razmerah te krize se je pokazalo, kako hitro so lahko prekinjene dobavne verige in kako pomembno je zagotoviti nemoteno delovanje teh verig in predvsem zagotoviti zadostne kapacitete. Z namenom zmanjšanja tveganj ob morebitnem pojavu podobnih razmer kadarkoli v prihodnosti, je potrebno razmišljati o zagotavljanju prehranske varnosti na tistih področjih, ki beležijo najvišji primanjkljaj. Kot na primer zelenjava, določene vrste sadja in prašičje meso.

Samo s skupnim nastopom bo mogoče optimalno organizirati verigo vrednosti za vse udeležence v verigi. V smislu zagotavljanja dovolj velike in raznolike ponudbe za prodajo bodisi skozi sistem javnega naročanja za javne zavode in druge javne ustanove, kakor trgovskim verigam.

Kratke dobavne verige preskrbe s hrano v Evropi so zelo raznolike, pri čemer pa kmetijam omogočajo, da si s približanjem potrošniku zagotovijo večji delež maloprodajne cene hrane. V okviru kratkih dobavnih verig več kot en kmet, pridelovalec hrane, organizacija ali posameznik sodelujejo zaradi vzajemnih koristi, kot so:

–boljšega nabora proizvodov, ki so na voljo potrošnikom;

–izmenjave virov med pridelovalci in predelovalci;

–vzdrževanja lokalne infrastrukture verige preskrbe s hrano (kot so klavnice);

–manjše konkurence med malimi proizvajalci;

–vzajemne podpore.

Namen kratkih dobavnih verig je zagotoviti krajše transportne poti od kmetijskih gospodarstev do končnega potrošnika oziroma lokalnega trga, s čim manj posredniki, in s tem hitrejšo dobavo, večjo kakovost, svežino proizvodov in manj okolju škodljivega transporta.

Naslavljanje sodelovanja kmetijskih proizvajalcev, predelovalcev, posrednikov, kot tudi proizvajalcev proizvodov iz evropskih in nacionalnih shem kakovosti, ki vršijo odkup in prodajo kmetijskih ali nekmetijskih proizvodov ter končnih potrošnikov v kratkih dobavnih verigah in na lokalnem trgu ter s tem povezanih promocijskih dejavnosti, je izjemnega pomena. Sledimo ciljem povečanja oskrbe z lokalno hrano na lokalnem trgu, povečanjem oskrbe s proizvodi iz shem kakovosti na lokalnem trgu, povečanju oskrbe obratov javne prehrane z lokalno hrano, povečanju prodaje proizvodov iz shem kakovosti, ekoloških proizvodov, proizvodov, ki izhajajo iz avtohtonih in tradicionalnih sort in pasem, novih proizvodov ter načinov prodaje. Spodbujati je potrebno sodelovanje v kmetijskem sektorju in vzdolž agro-živilske verige, predvsem z vzpostavljanjem in razvijanjem kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov, kar posredno vpliva tudi na razvoj podeželskega turizma in gostinstva.

P10 Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu

V letu 2019 je bila izvedena Raziskava potenciala EKO živil v Sloveniji med pridelovalci in predelovalci EKO proizvodov. Raziskovali smo odnose javnih zavodov do naročanja EKO živil, ugotavljali smo motive kmetovalcev za ekološko kmetovanje, kakšen je pretok znanja in dostop do informacij, ko gre za EKO kmetijstvo, kakšno je stanje povpraševanja, načini pridobivanja kupcev in promocija.

Ne glede na vse izzive, povezane s pridelavo in trženjem EKO hrane, je večina sogovornikov prepričanih, da ima ekološka pridelava hrane potencial za prihodnost, da tovrstna pridelava ne bo ostala povsem nišna in bo zanjo čedalje več povpraševanja. Eden izmed motivov za odločitev za ekološko kmetovanje je t.i. socio-ekonomski, saj veliko sodelujočih izpostavlja, da so skorajda ekološko pridelovali že pred pridobitvijo certifikata in daje bila pridobitev certifikata zgolj še formalnost. Posledično so izpostavili, da lahko zaradi certifikata ekološko pridelane proizvode prodajajo po višji ceni (ob predpostavki prodaje na domu), pridobijo pa tudi subvencijo.

Po oceni sodelujočih povpraševanje po ekoloških pridelkih in izdelkih narašča in, da so potrošniki za lokalno pridelane ekološke proizvode pripravljeni plačati več. Vendar ko gre za sodelovanje s trgovskimi verigami, pridelovalci izpostavljajo svoje ključne šibke točke in sicer:

-težko zagotavljanje ustreznih količin kakovostnega pridelka in

-zagotavljanje neprekinjene dobave izdelka.

Vzrok temu je manko povezovanja med pridelovalci. Pridelovalci tudi ocenjujejo, da so trgovske verige močni pogajalci, ko gre za ceno, zato se manjši, nepovezani pridelovalci in predelovalci z njimi težko pogajajo.

Na drugi strani pa trgovci izpostavljajo, da v Sloveniji manjka predvsem strateško načrtovanje in organiziranost pridelave. Predvsem gre za manko pridelkov izven sezone, ko je po njih največje povpraševanje. Zaradi neustrezne organiziranosti, imajo proizvajalci in predelovalci bistveno višje proizvodne in ostale stalne stroške, ki pa jih trgovci ne morejo subvencionirati. Naslednja pomanjkljivost organiziranosti pridelovalcev in predelovalcev, pa se po mnenju trgovcev kaže v pomanjkljivi infrastrukturi za kontinuirano pridelavo v večjem obsegu, neodvisno od vremenskih pogojev ter ustrezna logistična infrastruktura.

Enake ugotovitve se pojavijo tudi pri predelovalcih.

V okviru sodelovanja v podeželskih mrežah lahko tudi lokalna pridelava (kot npr. ekološka) pomaga pri spodbujanju novih poslovnih modelov in s tem krepitve lokalne samooskrbe, gospodarske rasti in kvalitete življenja na podeželju. Z regijskim pristopom vključevanja lokalnih dejavnosti in lokalnih proizvodov' lahko povečamo turistično privlačnost tudi na območjih, ki so zunaj glavnih turističnih poti. Prav tako bo to malim (ekološkim) pridelovalcem na oddaljenih območjih omogočilo oblikovanje in prodajo proizvodov na lokalnih trgih in s tem ohrani celovitost kakovosti lokalnih proizvodov. Na podeželju je potrebno za povečanje lokalne preskrbe spodbujati različne oblike sodelovanja med deležniki na podeželju, tako med kmetijskim sektorjem (ekološkimi kmeti in drugimi), z javnimi zavodi, lokalnimi skupnostmi ter turizmom, trgovino in drugimi.

Premajhno in neučinkovito povezovanje proizvajalcev opažamo tudi v okviru ostalih evropskih in nacionalnih shem kakovosti. Med proizvajalci je močno prisoten individualizem, ni skupnega nastopa na trgu in skupnih promocijskih aktivnosti, proizvajalci prav tako ne izkoristijo možnost skupinskega

certificiranja. Med proizvajalci iz shem kakovosti je zaznati pomanjkanje znanja in zavedanja o prednostih povezovanja.

P11 Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti

Globalizacija ima izjemen vpliv na potrošnika in oblikovanje njegovih navad. Na policah trgovskih verig se pojavljajo proizvodi najrazličnejših okusov, kakovosti, porekla in cen. Posledično to pomeni večjo konkurenco, pritisk na zniževanje cen, zaostrovanje pogojev in s tem nestabilnost poslovanja.

Potrošnik v poplavi izdelkov izgublja kompetence pri izbiranju hrane. Na njegovo odločitev vplivajo informacije, ki jih prejema o posameznih označbah proizvodov. Pogosteje posega po tistih, ki jih povezuje s kakovostnim življenjem, kakovostjo hrane in vplivom proizvodnje na okolje.

Iz dosedanjih analiz izvajanja promocije za vstop v sheme kakovosti je razvidno, da potrošniki v večji meri preverjajo poreklo živil in njihovo sestavo. Percepcija potrošnika je, da so slovenski pridelki in živila kakovostni in okusni ter je zanje pripravljen plačati več. K temu prispevajo vsi deležniki na trgu. Trgovci, gostinci in javni zavodi.

Uporaba znakov shem kakovosti krepi zavedanje potrošnikov o prednostih lokalno pridelanih in predelanih proizvodov. Njegovo zaupanje pa se krepi tudi z dobrim delovanjem slovenskega sistema uradnega nadzora in sledljivosti. Uporaba znakov shem kakovosti in vstop v shemo kakovosti omogoča na drugi strani proizvajalcem bolj predvidljiv odkup, stabilnejše cene in dolgoročnejše poslovanje, vse skupaj podkrepljeno s splošno promocijo vsake sheme kakovosti posebej. Vse navedeno pa izjemno pozitivno vpliva na krepitev agroživilskih verig in verig vrednosti nasploh.

Delež ponudbe proizvodov iz shem kakovosti je nizek in še zdaleč ne zadošča povpraševanju. Glede na strmo naraščanje povpraševanja potrošnikov po proizvodih iz shem kakovosti v zadnjih letih je na tem področju še veliko neizkoriščenih možnosti nadaljnjega razvoja in tržnih priložnosti, s katerimi si lahko kmetijska gospodarstva izboljšajo tudi svoj ekonomski položaj. S spodbujanjem kmetijskih gospodarstev v lokalno pridelavo proizvodov iz shem kakovosti pa lahko poleg ekonomskih dosegamo tudi številne pozitivne vplive z zdravstvenega, okoljskega in podnebnega vidika, saj gre za proizvode, ki so proizvedeni v lokalnem okolju, na inovativen, okolju prijaznejši način. Vključevanje kmetov v sheme kakovosti, ki imajo za cilj tudi povezovanje primarnih proizvajalcev z drugimi členi agroživilske verige, kot je na primer pri novo uveljavljeni nacionalni shemi kakovosti Izbrana kakovost, pa prinašajo tudi večjo povezanost vzdolž celotne agro-živilske verige in večjo sledljivost izvora surovine od pridelovalca do končnega potrošnika. Naveden primer dobre prakse je zato smiselno vpeljati tudi pri proizvodih iz evropskih shem kakovosti.

Poleg večjega vključevanja kmetijskih gospodarstev v sheme kakovosti in večje tržne usmerjenosti teh gospodarstev je potrebno zagotoviti tudi bolj učinkovito diferenciacijo kmetijskih proizvodov in živil oziroma njihovo večjo prepoznavnost med potrošniki. Ti namreč še vedno preslabo poznajo nacionalne zaščitne znake kmetijskih pridelkov oziroma živil in znake kakovosti EU. Zato bi bilo potrebno spodbujati večjo promocijo in informiranje o tovrstnih proizvodih.

P12 Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani

Sodobni način življenja in individualne vrednote v ospredje prinašata pomen prehrane, spreminjajo se tudi prehranske navade. Hrana mora biti varna in kakovostna ter oskrba s hrano nemotena. Spodbuditi je treba zanimanje potrošnika po kakovostni hrani lokalnega izvora in osveščati o številnih prednostih, ki jih ima lokalno pridelana hrana na zdravje in okolje. Slednje velja tudi za proizvode iz evropskih in nacionalnih shem kakovosti, katere je potrebno s promocijskimi aktivnostmi na lokalnih trgih približati potrošnikom. Prednost lokalno pridelane hrane se odraža tudi v kratkih transportnih poteh. Poleg prepoznavnosti lokalno pridelanih živil je pomembna tudi dostopnost. Z nakupom lokalne hrane prispevamo tudi k razvoju slovenskega kmetijstva.

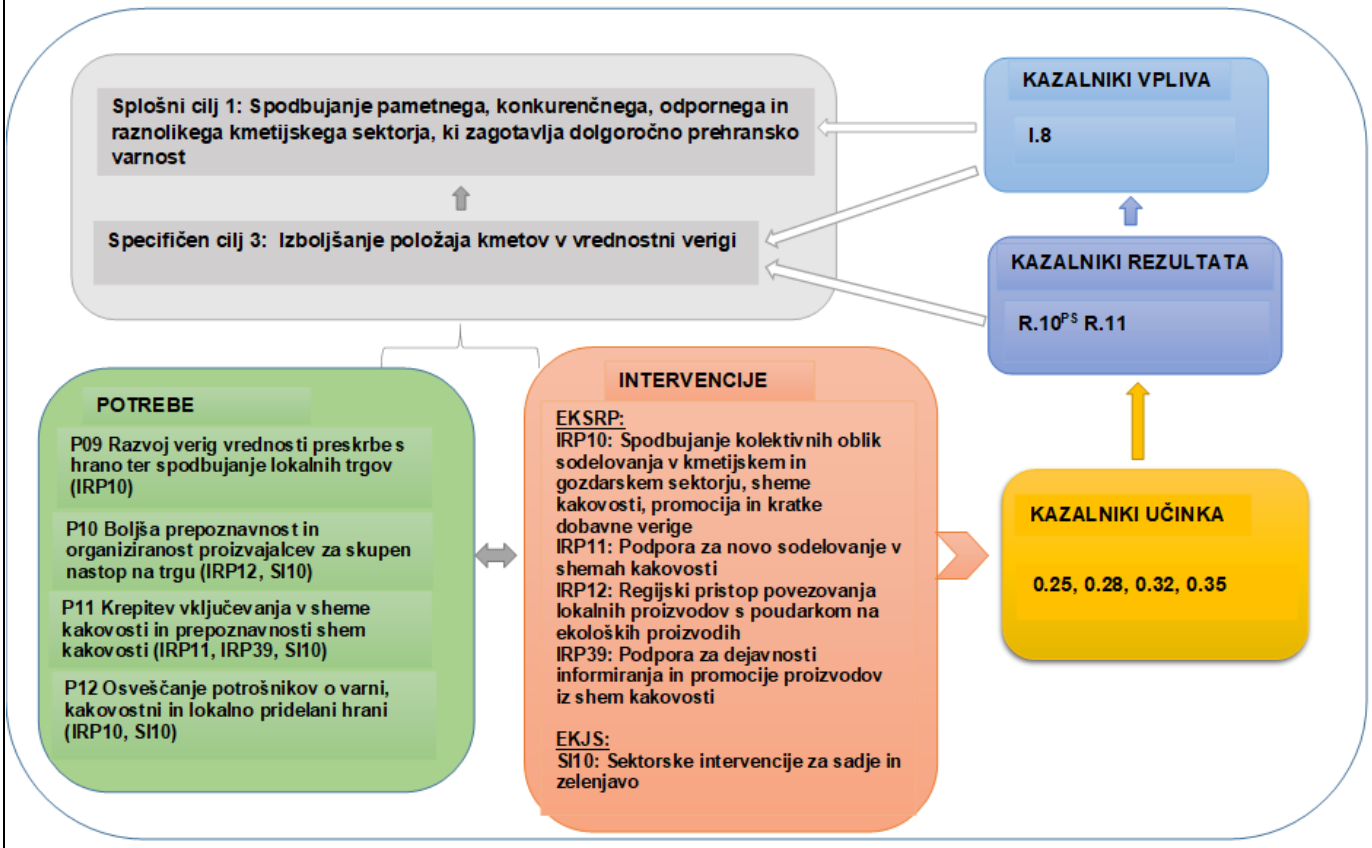
2.1.SO3.4 Intervencijska logika

Oblika intervencije	Vrsta intervencije	Intervencijska oznaka (države članice) – Naziv	Skupni kazalnik učinka
Sectoral - Sadje in zelenjava	INVRE(47(1)(a)) - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave, poskusne in inovativne proizvodne metode ter druge ukrepe	SI10.01 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – naložbe in raziskave	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo

Sectoral - Sadje in zelenjava	ADVI1(47(1)(b)) - storitve svetovanja in tehnična pomoč, zlasti glede trajnostnih tehnik zatiranja škodljivcev in bolezni, trajnostne rabe fitofarmacevtskih sredstev in veterinarskih proizvodov, prilagajanja podnebnim spremembam in njihovega blaženja, zaposlitvenih pogojev, obveznosti delodajalcev ter zdravja in varnosti pri delu	SI10.02 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – svetovanje in tehnična pomoč	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
Sectoral - Sadje in zelenjava	TRAINCO(47(1)(c)) - usposabljanje, vključno z mentorstvom in izmenjavo dobrih praks, zlasti v zvezi s trajnostnimi tehnikami zatiranja škodljivcev in bolezni, trajnostno uporabo fitofarmacevtskih sredstev in veterinarskih proizvodov, prilagajanjem podnebnim spremembam in njihovim blaženjem, pa tudi uporabo organiziranih platform za trgovanje in blagovnih borz na gotovinskih trgih in terminskih borzah	SI10.03 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – usposabljanje in izmenjava dobrih praks	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
Sectoral - Sadje in zelenjava	PROMO(47(1)(f)) - promocija, komuniciranje in trženje, vključno z ukrepi in dejavnostmi, namenjenimi zlasti boljši ozaveščenosti potrošnikov o shemah kakovosti Unije in pomenu zdrave prehrane ter diverzifikaciji in konsolidaciji trgov	SI10.05 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – promocija, obveščanje in trženje	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
Sectoral - Sadje in zelenjava	WITHD(47(2)(f)) - umik s trga za brezplačno distribucijo ali druge namene, po potrebi vključno s predelavo za olajšanje takega umika	SI10.06 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – umik s trga za brezplačno razdelitev	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
Sectoral - Sadje in zelenjava	NOHAR(47(2)(h)) - opustitev spravila, ki zajema končanje trenutnega proizvodnega cikla na zadevnem območju, pri čemer so proizvodi dobro razviti ter neoporečne in zadovoljive tržne kakovosti, razen uničenja proizvodov zaradi vremenskih razmer ali bolezni	SI10.07 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – opustitev spravila	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
Sectoral - Sadje in zelenjava	HARIN(47(2)(i)) - zavarovanje letine in proizvodnje, ki prispeva k varovanju dohodkov pridelovalcev, kadar imajo izgube zaradi naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, bolezni ali napadov škodljivcev, ob hkratnem zagotavljanju, da upravičenci sprejmejo potrebne ukrepe za preprečevanje tveganj	SI10.08 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – zavarovanje letine in proizvodnje	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
Sectoral - Čebelarski proizvodi	PROMOBEES(55(1)(f)) - promocija, komuniciranje in trženje, vključno z ukrepi in dejavnostmi spremljanja trga, namenjenimi zlasti boljši ozaveščenosti potrošnikov o kakovosti čebelarskih proizvodov	SI05 - Promocija in raziskava trga sektorja čebelarstva	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP10 - Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju	O.28. Število skupin proizvajalcev in organizacij proizvajalcev, ki prejemajo podporo
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP11 - Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti	O.29. Število upravičencev, ki prejemajo podporo za sodelovanje v uradnih shemah kakovosti
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP12 - Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih	O.32. Število drugih operacij ali enot za sodelovanje, ki prejemajo podporo (razen EIP, navedenega v O.1)
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP39 - Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti	O.32. Število drugih operacij ali enot za sodelovanje, ki prejemajo podporo (razen EIP, navedenega v O.1)

Pregled

INTERVENCIJSKA STRATEGIJA ZA SPECIFIČNI CILJ 3

Slovenija sodi med države članice EU z najnižjo stopnjo kakovostnega gospodarskega povezovanja na vertikalni in horizontalni ravni agroživilstva. Ekonomski in pogajalski položaj pridelovalcev v verigi vrednosti preskrbe s hrano je bistveno šibkejši glede na ostale deležnike v verigi: živilsko predelovalno industrijo in trgovino. Neenakomerna je tudi porazdelitev ustvarjene dodane vrednosti v verigi preskrbe s hrano. Največja bruto dodana vrednost se ustvari na področju trgovine. Na rast dodane vrednosti primarnih proizvajalcev negativno vpliva tudi rast vhodnih stroškov. Kmetijska proizvodnja v Sloveniji v glavnini poteka na prostem, kar predstavlja veliko odvisnost od vremenskih pogojev in posledično velika tveganja v pridelavi, kar vpliva tudi na nestabilnost pridelka in posledično tudi na nestabilnost dohodka.

Potrošnik je vedno bolj ozaveščen in zahteven glede transparentnosti in etičnosti pri proizvodnji in predelavi živil. Med potrošniki naraščata želja po lokalnih proizvodih ter zavedanje, da je lokalna hrana kakovostna in zaupanja vredna. V Sloveniji je vzpostavljen delujoč sistem shem kakovosti za kmetijske pridelke in živila. Ker pa so sheme kakovosti med potrošniki še vedno premalo prepoznane je pomembno izboljšati informiranost o posebnih značilnostih, lastnostih in prednostih in označevanju proizvodov iz shem kakovosti. Preko večjega vključevanja v sheme kakovosti se bo izboljšala dodana vrednost kmetijskih in živilskih proizvodov, kar bo prispevalo k izboljšanju dohodkovnega položaja in položaja kmetov v vrednostni verigi ter tudi k boljšemu vključevanju v agroživilske verige in s tem povečanjem konkurenčnosti agroživilskega sektorja. Pri tem so ključna znanja s področja oblikovanja novih poslovnih modelov, trženja, veščin za krepitev zaupanja tako med člani posamezne verige vrednosti, kot tudi graditev zaupanja potrošnika. Lokalna, še posebej ekološka pridelava, lahko pomaga pri oblikovanju novih poslovnih modelov. Regijski pristop povezovanje lokalnih pridelovalcev in proizvajalcev s predelovalci, končnimi potrošniki, gostinskimi ponudniki ali javnimi zavodi bo prispeval k večji prepoznavnosti in višji dodani vrednost lokalnih pridelkov, k trajnostni proizvodnji in predelavi lokalnih proizvodov, bolj usklajeni ponudbi in povpraševanju po kmetijskih proizvodih na določenem območju, večjem številu tržno usmerjenih kmetij in nenazadnje povečanju turistične privlačnosti geografsko zaokroženih območij.

S podporami usmerjenimi v spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem

sektorju želimo doseči večjo povezanost proizvajalcev, poseben poudarek je namenjen tudi povezovanju proizvajalcev, vključenih v sheme kakovosti, ter njihovem skupnem trženju in promociji proizvodov iz shem kakovosti. Z vzpostavitvijo regijskega pristopa povezovanja lokalnih akterjev s kmetijskimi gospodarstvi bo okrepljena lokalna ponudba in potrošnja proizvodov z višjo dodano vrednostjo. Omogočen pa bo tudi boljši izkoristek razvojnega potenciala ozemlja vključenega v območje. Ključno je osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno predelani hrani.

Slovenci v povprečju še zmeraj zaužijemo premalo sadja in zelenjave, zato je eden od pomembnih ciljev Resolucije o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 (ReNPPTDZ) povečanje uživanja zelenjave in sadja. K temu lahko pripomorejo aktivnosti promocije, obveščanja in trženja sadja in zelenjave, ki bodo posledično omogočile povečanje tržne vrednosti proizvodov organizacije proizvajalcev in izboljšanje poslovanja. V Sloveniji je potrebno izboljšati povezovanje in tesnejše sodelovanje tudi med organizacijami proizvajalcev, saj za večjo produktivnost in konkurenčnost pri pridelavi zelenjave in sadja kmetovalci potrebujejo predvsem znanje in odlične svetovalne storitve, ki bi jim pomagale pri izbiri trajnostnega upravljanja. Pri tem sta ključni izmenjava informacij in znanja ter spretnosti (naslovljena potreba v okviru horizontalnega cilja), namreč izboljšanje znanja in novo pridobljene informacije lahko prispevajo k uspešnejšemu povezovanju deležnikov za skupen nastop na trgu. S skupinami proizvajalcev, ki bodo oblikovane za skupno trženje preko kratkih dobavnih verig, se bodo odprle nove tržne možnosti za prodajo proizvodov. Organizacije proizvajalcev z operativnim programom v sektorju sadja in zelenjave pri nas še ni vzpostavljene in temu bodo namenjene sektorske intervencije za sadje in zelenjavo. V novem programskem obdobju želimo vzpostaviti 1 organizacijo proizvajalcev, ki bo izvajala operativni program.

Intervencije v okviru specifičnega cilja 3: *Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi (SC3)* naslavljajo 4 potrebe, od skupno 38 identificiranih v okviru SN 2023-2027 in bodo prispevale k uresničevanju splošnega cilja SKP: *Spodbujanje pametnega, konkurenčnega, odpornega in raznolikega kmetijskega sektorja, ki zagotavlja dolgoročno prehransko varnost.* Intervencije v SC3 naslavljajo sledeče potrebe: P09 Razvoj verig vrednosti preskrbe s hrano ter spodbujanje lokalnih trgov, P10 Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu, P11 Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti ter P12 Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani. Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo (SI10) posredno naslavljajo tudi potrebe v SC1, SC4, SC5, SC6 in HC. Povezave posameznih podintervencij na potrebe so navedene v nadaljevanju pod opisom intervencije. Za izboljšanje položaja kmetov v verigi vrednoti ter konkurenčnejšega in bolj odpornega kmetijskega ter gozdarskega sektorja je pomembna tudi nadgradnja znanj in izmenjava informacij in s tem povezava intervencij SC3 s potrebami v okviru horizontalnega cilja in sicer s potrebo P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij v okviru horizontalnega cilja in potrebo P36 Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja.

V okviru analize stanja na področju SC3 je bilo ugotovljeno, da primanjkuje znanja in zavedanja o prednostih povezovanja, skupnem nastopu na trgu, usposobljenosti na področju organiziranja, oblikovanja novih poslovnih modelov, trženja, veščin za krepitev zaupanja tako med člani posamezne verige vrednosti, kot tudi graditev zaupanja potrošnika ipd. Bistvenega pomena je spodbujanje k trajnostnem razvoju kmetijstva in gozdarstva. Potrebno je izboljšati prenos znanj o postopku pridobitve certifikata iz shem kakovosti, prenos znanj na področju tehnologije pridelave proizvodov iz shem kakovosti, kot tudi ozaveščanje kmetov o prednostih sodelovanja v shemah kakovosti in sistemu kolektivnih zanamk. Pomembno pa je tudi izboljšati prepoznavnost in informiranje o shemah kakovosti ter pomenu varne, kakovostne in lokalno pridelane hrane za zdravje in varovanje okolja. Hkrati je potrebno usposobiti kmete glede načina skupnega organiziranja proizvodnje, skupnega nastopa na trgu in promocije. Kmetom mora biti nudeno celovito svetovanje oz. usposabljanje glede ekonomike skupnega delovanja in povezovanja ter nastopanja na trgu, glede boljšega pogajalskega izhodišča, ki ga imajo lahko povezani proizvajalci, glede pomena transparentnosti snovnih tokov in porazdeljenosti dodane vrednosti vzdolž verige preskrbe s hrano.

Komplementarno z nalogami svetovanja JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju povezovanja in organiziranja) bodo intervencije AKIS: IRP31 Podpora za projekte EIP, IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno dopolnile doseganje ciljev naslednjih intervencij v okviru SC3:

- IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju;
- IRP11: Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti;
- IRP39: Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti;
- IRP12: Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih.

Intervencije v SC3 bodo usmerjene prednostno v razvoj verig vrednosti preskrbe s hrano in izboljšanje položaja kmetov v verigi, boljšo organiziranost proizvajalcev, krepitev vključevanj in prepoznavnost shem kakovosti ter boljše osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani in bodo vplivale na:

Izboljšanje položaja kmetov v prehranski verigi: dodana vrednost za primarne proizvajalce v prehranski verigi (kazalnik I.8)

Opis intervencij:

IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju

Intervencija IRP10 naslavlja sledeče potrebe:

P09 Razvoj verig vrednosti preskrbe s hrano ter spodbujanje lokalnih trgov

P12 Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani

V okviru intervencije IRP10 se bosta izvajali dve podintervenciji: Podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju in Medpanožno sodelovanje. Podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju je namenjena podpori za ustanovitev in začetno delovanje skupin proizvajalcev in organizacij proizvajalcev za skupno trženje na področju kmetijstva in gozdarstva, podpori za ustanovitev in začetno delovanje skupin za izvajanje shem kakovosti in skupin izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848. Podintervencija Medpanožno sodelovanje pa je namenjena delovanju medpanožnih organizacij z namenom doseganja ciljev iz 157. člena Uredbe 1308/2013/EU oz. za izvedbo načrta aktivnosti, promocije ter sodelovanja. Podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju se dodeli kot nepovratna sredstva, v obliki pavšalnega zneska (max 10% od vrednosti tržne proizvodnje). Podpora namenjena medpanožnim organizacijam pa se dodeli za upravičene stroške, ki se navezujejo na izbrani cilj in so potrebni za izvedbo načrta aktivnosti, promocije ter sodelovanja (max 70 % upravičenih stroškov). Učinek podpor se bo spremljalo s kazalnikom: O.28 Število skupin proizvajalcev in organizacij proizvajalcev, ki prejemajo podporo.

Uspešnost izvajanja intervencije IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju se bo spremljalo s kazalnikom rezultata:

R.10^{PS} Boljša organizacija dobavne verige: delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP (ciljna vrednost: 8,15 %)

IRP11: Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti

Intervencija IRP11 naslavlja potrebo:

P11 Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti

Poleg tega intervencija naslavja tudi potrebo v okviru horizontalnega cilja P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij.

Namen intervencije je izboljšanje dodane vrednost kmetijskih in živilskih proizvodov, kar bo prispevalo k izboljšanju dohodkovnega položaju kmetij, k izboljšanju položaja kmetov v vrednostni verigi, boljšemu vključevanju v agroživilske verige in s tem povečanjem konkurenčnosti agroživilskega sektorja. Cilj intervencije je doseči večjo ponudbo proizvodov iz shem kakovosti na trgu, ki jo bomo dosegli z večjim vključevanjem kmetij v nove sheme kakovosti oziroma proizvode iz shem kakovosti in z večjim vključevanjem kmetij v obstoječe sheme kakovosti. Z intervencijo želimo upravičencem, ki na novo vstopijo v sheme kakovosti, pokriti dodatne stroške, nastale zaradi vključitve v sheme kakovosti ter jim omogočiti lažje prilagajanje zahtevam na trgu. Podpora se dodeli v obliki letnega pavšalnega plačila po posameznih upravičenih shemah kakovosti oziroma proizvodih iz upravičenih shem kakovosti in znaša 100 % izračunane vrednosti pavšalnega plačila po modelni kalkulaciji. Učinek podpore se bo spremljalo s kazalnikom: O.25 Število upravičencev, ki prejemajo podporo za sodelovanje v uradnih shemah kakovosti v okviru EKSRP. Uspešnost izvajanja intervencije pa se bo spremljalo s kazalnikom:
R.10^{PS} Boljša organizacija dobavne verige: delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP (ciljna vrednost: 8,15 %)

IRP12: Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih

Intervencija IRP12: Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih naslavlja potrebo:
P10 Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu

Poleg tega intervencija naslavja tudi potrebo v okviru horizontalnega cilja P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij.

Namen intervencije je spodbujanje povezovanja kmetijskih gospodarstev v verigo od pridelovalcev, do predelovalcev, gostinskih ponudnikov, obratov javne prehrane in končnih potrošnikov. Cilj intervencije je povečati gospodarski in okoljski potencial območja, prepoznavnost lokalnih proizvodov ter dodajanje vrednosti proizvodov z vključitvijo v sheme kakovost in blagovne znamke. Podpora bo namenjena pripravi načrta razvoja določenega geografsko zaokroženega območja, izvajanju le tega, podprto pa bo tudi upravljanje partnerstva. Podpora se dodeli za dejansko nastale stroške ali z uporabo ene izmed oblik poenostavljenih oblik stroškov, predvsem za stroške dela, kilometrine, režijske stroške, stroške priprave načrta razvoja geografsko zaokroženega območja, itd. Podpora v petletnem obdobju upravičenosti znaša največ 460.000 EUR na upravičenca. Učinek podpor se bo spremljal s kazalnikom: O.32 Število drugih operacij ali enot za sodelovanje, ki prejemajo podporo (razen EIP pod O.1). Uspešnost izvajanja intervencije IRP12 pa se bo spremljala s kazalnikom: R.10^{PS} Boljša organizacija dobavne verige: delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira (ciljna vrednost: 8,15 %)

IRP39: Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti

Intervencija IRP39 naslavlja potrebo:
P11 Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti

Poleg tega intervencija naslavja tudi potrebo v okviru horizontalnega cilja P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij.

Cilj intervencije Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti so izboljšanje prepoznavnosti proizvodov iz shem kakovosti, boljša informiranost o ponudbi proizvodov iz shem kakovosti med potrošniki, vzpodbuditi bolj organizirano, aktivno in usklajeno promocijo proizvodov iz shem s strani proizvajalcev. Podpora se dodeli v obliki nepovratnih sredstev za dejansko nastale stroške, ki so nastali z izvajanjem aktivnosti promocije in informiranja potrošnikov o kmetijskih in živilskih proizvodih, ki so vključeni v upravičene sheme kakovosti. Stopnja javne podpore znaša 70 % upravičenih dejanskih stroškov. Za določene stroške (npr. stroški priprave načrta promocije, stroški dela, kilometrina) se predvideva tudi uporaba poenostavljenih oblik stroškov.Učinek podpore se bo spremljalo s kazalnikom: O.32 Število drugih podprtih operacij sodelovanja. Uspešnost izvajanja intervencije pa se bo spremljalo s kazalnikom:

R.10^{PS} Boljša organizacija dobavne verige: delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP (ciljna vrednost: 8,15 %).

SI10: Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo

Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo naslavljajo sledeče potrebe v okviru SC3:

P10 Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu

P11 Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti

P12 Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani

Poleg teh potreb naslavljajo še potrebe v SC1: P03 Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmeti, v SC4: P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu, v SC5: P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije, P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda; v SC6: P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst. Z vidika izboljšanja izmenjava podatkov in znanja ter spretnosti pa je ključna navezava tudi na potrebi v okviru horizontalnega cilja (HC10): P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij ter P36 Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja. Navezave so podrobneje predstavljene v nadaljevanju v okviru predstavitve podintervencij.

Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo so namenjene organizacijam proizvajalcem z odobrenimi operativnimi programi. V operative programe morajo biti vključene intervencije, ki se nanašajo na uresničevanje sledečih ciljev: koncentracija ponudbe in dajanje na trg proizvodov, vključno z neposrednim trženjem (46 (b) EU uredbe 2021/2115), spodbujanje, razvoj in izvajanje: proizvodnih metod in tehnik, ki spoštujejo okolje; proizvodnih praks, odpornih proti škodljivcem in boleznim; zmanjšanja odpadkov in okolju prijazne uporabe stranskih proizvodov ter ravnanja z njimi, vključno z njihovo ponovno uporabo in vrednotenjem; varstva in krepitve biotske raznovrstnosti ter trajnostne rabe naravnih virov, zlasti varstvo vode, tal in zraka (46 (e) EU uredbe 2021/2115) ter prispevanje k blaženju posledic podnebnih sprememb in prilagajanju nanje (46 (f) EU uredbe 2021/2115). Spoštovanje zahtev glede deležev odhodkov in intervencij operativnih programov po členu 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115 se bo zagotavljalo z nacionalno uredbo za priznavanje operativnih programov organizacij proizvajalcev. Organizacije proizvajalcev, ki se bodo odločile za izvajanje operativnih programov, bodo morale skladu z nacionalno uredbo programe oblikovati na način, da bodo sledile zahtevam člena 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115. Organizacije proizvajalcev z operativnim programom v sektorju sadja in zelenjave pri nas še ni vzpostavljene. Učinek sektorskih intervencij za sadje in zelenjavo se bo spremlja s kazalnikom: O.35 Število operativnih programov, ki prejemajo podporo. Uspešnost sektorskih intervencij pa se bo spremljala s sledečimi kazalniki rezultata:

R.1PS Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije, ki jih podpira SKP, da se okrepi uspešnost glede trajnostnosti gospodarstva, socialna, okoljska

in podnebna uspešnost ter uspešnost glede učinkovite rabe virov (ciljna vrednost 83.336) – kazalnik se spremlja v okviru HC10.

R.3 Digitalizacija kmetijstva: delež kmetij, ki iz SKP prejemajo podporo za digitalne kmetijske tehnologije (ciljna vrednost: 4,30 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC2 in HC10

R.5 Obvladovanje tveganj: delež kmetij z instrumenti SKP za obvladovanje tveganj, ki prejemajo podporo (ciljna vrednost: 0,014 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC1

R.9^{PS} Modernizacija kmetij: delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov (ciljna vrednost: 6,35 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC2

R.10^{PS} Boljša organizacija dobavne verige: delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki ji h podpira SKP (ciljna vrednost: 8,15 %)

R.11 Koncentracija ponudbe: delež vrednosti tržne proizvodnje s strani sektorskih organizacij proizvajalcev ali skupin proizvajalcev z operativnimi programi (ciljna vrednost: 0,22 %)

R.16 Naložbe, povezane s podnebjem: delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov (ciljna vrednost: 2,13 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.26 Naložbe v zvezi z naravnimi viri: delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo proizvodno in neproizvodno naložbeno podporo, povezano s skrbjo za naravne vire (ciljna vrednost: 3,71 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.28 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP in se nanašajo na okoljsko ali podnebno uspešnost (ciljna vrednost: 57.186) - kazalnik se spremlja v okviru HC10

Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo se bodo izvajale v okviru 13 podintervencij in bodo prispevale k uresničevanju zastavljenih sektorskih ciljev.

Načrtovanje in organizacija proizvodnje, prilagajanje proizvodnje povpraševanju, zlasti glede kakovosti in količine, optimizacija stroškov proizvodnje in donosnosti naložb, stabiliziranje cen proizvajalcev (46 a):

Podintervencija 1: Načrtovanje in organizacija proizvodnje ((47-1 (a) EU uredbe 2021/2115): Z namenom zagotovitve, da je proizvodnja vseh članov organizacije proizvajalcev dovolj kakovostna za trg, je potrebno vlagati predvsem v tehnologije pridelave, s poudarkom na načrtovanju pridelave. Podintervencija je namenjena naložbam v opredmetena in neopredmetena sredstva, v raziskave ter eksperimentalne in inovativne proizvodne metode ter druge ukrepe na področjih, kot so npr. načrtovanje in organizacija proizvodnje. Podintervencija naslavlja potrebo P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu (SC2).

Koncentracija ponudbe in dajanje na trg proizvodov, vključno z neposrednim trženjem (46 b):

Podintervencija 2: Izboljšanje kakovosti proizvodov ((47-1 (a) EU uredbe 2021/2115): Na kakovost pridelkov oz. ohranjanje kakovosti pridelkov ter proizvodov ključno vplivata učinkovit transport in pravilno skladiščenje ter rokovanje s pridelki. Podintervencija je namenjena naložbam v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave ter eksperimentalne in inovativne proizvodne metode ter drugi ukrepi na področjih, kot je izboljšanje kakovosti pridelkov. Podintervencija naslavlja potrebo P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu (SC2).

Raziskave in razvoj na področju trajnostnih proizvodnih metod, vključno z odpornostjo na škodljivce in bolezni živali ter blaženjem podnebnih sprememb in prilagajanjem podnebnim spremembam, inovativnimi praksami in pridelovalnimi tehnikami, ki spodbujajo gospodarsko konkurenčnost in krepijo razvoj trga (46 d):

Podintervencija 3: Raziskave in razvoj v sektorju sadja in zelenjave ((47-1 (a) EU uredbe 2021/2115).Tehnološki razvoj mednarodno konkurenčnega sadjarstva, ki upošteva zelo visoke okoljevarstvene standarde ter tudi vpliv podnebnih sprememb v zadnjih letih, zahteva vlaganja v nova

znanja in iskanje novih tehnoloških rešitev tudi za območje Slovenije. Podintervencija bo spodbujala raziskave ter eksperimentalne in inovativne proizvodne metode). Podintervencija naslavlja potrebo P36 Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanje (HC).

Podintervencija 4: Svetovanje in tehnična pomoč ((47-1 (b) EU uredbe 2021/2115). Podintervencija svetovalne storitve in tehnična pomoč bo omogočila, da organizacije proizvajalcev lahko najamejo svetovalca oz. proizvajalca opreme, da jim predstavi novo opremo in jih izobrazi o njenem delovanju. S tem bo omogočen kar najboljši možen izkoristek nove opreme, s čimer se bo povečala konkurenčnost organizacije proizvajalcev. S pravilno uporabo moderne tehnologije, pa bo večja možnost tudi za blaženje posledic podnebnih sprememb. Spodbujale se bodo storitve svetovanja in tehnična pomoč, zlasti glede trajnostnih tehnik zatiranja škodljivcev in bolezni, trajnostne rabe fitofarmacevtskih sredstev in veterinarskih proizvodov, prilagajanja podnebnim spremembam in njihovega blaženja njihovih posledic, zaposlitvenih pogojev, in obveznosti delodajalcev ter zdravja in varnosti pri delu. Podintervencija naslavlja potrebo P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenos informacij (HC)

Podintervencija 5: Usposabljanje in izmenjava dobrih praks ((47-1 (c) EU uredbe 2021/2115). V Sloveniji je potrebno izboljšati povezovanje in tesnejše sodelovanje tudi med organizacijami proizvajalcev, saj za večjo produktivnost in konkurenčnost pri pridelavi zelenjave in sadja kmetovalci potrebujejo predvsem znanje in odlične svetovalne storitve, ki bi jim pomagale pri izbiri trajnostnega upravljanja. Pri tem sta ključni izmenjava podatkov in znanja ter spretnosti. Podintervencija bo spodbujala usposabljanje, vključno z mentorstvom in izmenjavo najboljših praks, zlasti v zvezi s trajnostnimi tehnikami zatiranja škodljivcev in bolezni, trajnostno uporabo fitofarmacevtskih sredstev in veterinarskih proizvodov, prilagajanjem podnebnim spremembam in njihovim blaženjem njihovih posledic, pa tudi uporabo organiziranih platform za trgovanje in blagovnih borz na gotovinskih trgih in terminskih borzah. Podintervencija naslavlja potrebo P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenos informacij (HC).

Spodbujanje, razvoj in izvajanje: (i) proizvodnih metod in tehnik, ki spoštujejo okolje; (ii) proizvodnih praks, odpornih proti škodljivcem in boleznim; (iv) zmanjšanja odpadkov in okolju prijazne uporabe stranskih proizvodov ter ravnanja z njimi, vključno z njihovo ponovno uporabo in vrednotenjem; (v) varstva in krepitve biotske raznovrstnosti ter trajnostne rabe naravnih virov, zlasti varstvo vode, tal in zraka (46 e)

Podintervencija 6: Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenje z njo ((47-1 (a) EU uredbe 2021/2115).Pridelava sadja in zelenjave večinoma poteka na prostem, izpostavljena je ekstremnim vremenskim pogojem, npr. suši, zato je namakanje, oroševanje izjemnega pomena. Cilji so usmerjeni predvsem v zmanjševanje vplivov na naravno kakovost vode, ki so posledica intenzivne pridelave sadja in zelenjave, ter v namensko in potrebam prilagojeno uporabo vode in namakalnih tehnik, če je to potrebno. Podintervencija bo omogočila naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave ter eksperimentalne in inovativne proizvodne metode ter drugi ukrepi na področjih, kot so izboljšanje uporabe vode in odgovorno gospodarjenje z njo, vključno z varčevanjem z vodo, varstvom vode in odvodnjavanjem. Podintervencija naslavlja potrebo P17 Zmanjšanje negativnih izgub vplivov kmetijstva na stanje površinskih voda (SC5).

Podintervencija 7: Zmanjševanje količin nerazgradljivih odpadkov pri procesu pridelave in predelave ((47-1 (a) EU uredbe 2021/2115). Intenzivna pridelava sadja in zelenjave lahko prispeva k onesnaženju okolja, zato je pomembno, da se v pridelavo in predelavo sadja in zelenjave vključuje okoljsko sprejemljive materiale. Zmanjšanje količine nerazgradljivih odpadkov, možnost ponovne uporabe nerazgradljivih materialov bo pomembno prispevalo k varovanju okolja ter k ohranjanju in izboljšanju biotske raznovrstnosti kmetijskih habitatov in vrst. V okviru podintervencije bodo upravičene naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave ter eksperimentalne in inovativne proizvodne metode ter drugi ukrepi na področjih, kot so zmanjšanje izpustov in odpadkov, izboljšanje uporabe stranskih proizvodov, vključno z njihovo ponovno uporabo in valorizacijo, ter ravnanje z odpadki. Podintervencija naslavlja potrebo v okviru SC5: P17 Zmanjšanje negativnih izgub vplivov kmetijstva na stanje površinskih voda in potrebo v okviru SC6: P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst.

Prispevanje k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje (46 f)

Podintervencija 8: Prilagoditev tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe ((47-1 (a) EU uredbe 2021/2115). Pridelava zelenjave v Sloveniji v glavnini poteka na prostem, kar predstavlja veliko odvisnost od vremenskih pogojev in posledično velika tveganja v pridelavi – nestabilen pridelek.

Nihanje pridelka pomembno vpliva na ekonomski položaj pridelovalcev. Poleg dostopa do semen je pomemben tudi dostop do sadik ter podlag za sorte, ki so bolje prilagojene na podnebne spremembe. V okviru podintervencije bodo upravičene naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave ter eksperimentalne in inovativne proizvodne metode ter drugi ukrepi na področjih, kot so preprečevanje škode zaradi slabih vremenskih razmer ter spodbujanje, razvoj in uporaba sort, pasem in praks ravnanja). Podintervencija naslavlja potrebo P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu (SC4).

Podintervencija 9: Ohranjanje tal pri pridelavi sadja in zelenjave ((47-1 (a) EU uredbe 2021/2115). Cilj podintervencije je zmanjševanje vplivov na kakovost tal in biotsko raznolikost, ki so posledica intenzivne pridelave sadja in zelenjave. Ponujeni predmeti subvencioniranja ustrezajo tudi cilju spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega gospodarjenja z naravnimi viri, kot so voda, tla in zrak. Spodbujale se bodo naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave ter eksperimentalne in inovativne proizvodne metode ter drugi ukrepi na področjih, kot so ohranjanje tal, vključno s povečanjem zalog ogljika v tleh in strukture tal, preprečevanje erozije ter zmanjšanje onesnaževal. Podintervencija naslavlja potrebo P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije (SC5) in P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst (SC6).

Promocija in trženje proizvodov (46 h)

Podintervencija 10: Promocija, obveščanje in trženje ((47-1 (f) EU uredbe 2021/2115). Zelenjava in sadje sta pomemben vir vitaminov, mineralov in prehranskih vlaknin, vendar Slovenci v povprečju še zmeraj zaužijemo premalo sadja in zelenjave. S promocijo je potrebno povečati delež uživanja sveže zelenjave in sadja. Pričakujemo, da bo intervencija zagotovila povečanje tržne vrednosti proizvodov organizacije proizvajalcev s ciljem izboljšanja poslovanja. V okviru podintervencije se bo spodbujala promocija, komuniciranje in trženje, vključno z ukrepi in dejavnostmi, namenjenimi zlasti boljši ozaveščenosti potrošnikov o shemah kakovosti Unije in pomenu zdrave prehrane ter diverzifikaciji in konsolidaciji trgov.) Podintervencija naslavlja potrebo P11 Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavanje shem kakovosti (SC3).

Preprečevanje kriz in obvladovanje tveganj, namenjena preprečevanju in reševanju kriz motenj na trgih zadevnega sektorja (46 j)

Podintervencija 11: Umik s trga za brezplačno razdelitev ((47-2 (f) EU uredbe 2021/2115) je namenjena za umik s trga za brezplačno razdelitev ali druge namene, po potrebi vključno s predelavo, da se olajša tak umik. Podintervencija naslavlja potrebo P03 Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij (SC1).

Podintervencija 12: Opustitev spravila ((47-2 (h) EU uredbe 2021/2115) zajema končanje trenutnega proizvodnega cikla na zadevnem območju, pri čemer so proizvodi dobro razviti ter neoporečne in zadovoljive tržne kakovosti, razen uničenja proizvodov zaradi podnebnih razmer ali bolezni) Podintervencija naslavlja potrebo P03 Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij (SC1).

Podintervencija 13: Zavarovanje letine in proizvodnje ((47-2 (i) EU uredbe 2021/2115) je namenjena zavarovanju letine in proizvodnje, ki prispeva k varovanju dohodkov proizvajalcev, kadar imajo izgube zaradi naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, bolezni ali napadov škodljivcev, ter hkrati zagotavlja, da upravičenci sprejmejo potrebne ukrepe za preprečevanje tveganj. Podintervencija naslavlja potrebo P03 Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij (SC1).

Prispevek intervencij:

Intervencije v okviru SC3 bodo prispevale k uresničevanju ciljev nacionalne Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021.«:

- ***odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane:*** *zagotavljanje visokih standardov varne in kakovostne hrane, krepitev agoživilskih verig in izboljšanje položaja kmeta v verigi, spodbujanje pridelave in porabe hrane z višjo dodano vrednostjo*

- ***dvig kakovosti življenja in krepitev gospodarske aktivnosti na podeželju:*** *krepitev lokalnih pobud in medpanožnega sodelovanja ter krepitev navezave turizma na kakovostno hrano iz lokalnega okolja*

Nadalje bodo intervencije prispevale izpolnjevanju priporočil EK za Slovenijo za pripravo SN 2023-2027:

*- **zmanjšanje neugodne strukture** kmetij z močno krepitvijo sodelovanja med proizvajalci in organizacijami proizvajalcev, povečanjem tržne usmerjenosti proizvodnje in podporo primarnemu sektorju pri zajetju večjega deleža dodane vrednosti v vrednostni verigi s povečanjem raznolikosti proizvodov na proizvode z večjo dodano vrednostjo, kot so ekološki proizvodi.*

Ključen pa bo tudi prispevek intervencij k ciljem Strategije od »vil do vilic«:

- Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane

- Spodbujanje trajnostne predelave hrane, trgovine na debelo, trgovine na drobno, gostinjstva in živiljskopredelovalnih praks;

- Spodbujanje trajnostne porabe hrane ter omogočanje prehoda na zdrave in trajnostne načine prehranjevanja

Komplementarnost z nacionalnimi instrumenti:

Slovenska hrana je varna in kakovostna, želimo pa si povečati zaupanje slovenskega potrošnika v lokalno hrano. Da bi potrošnik lažje prepoznal slovensko kakovostno hrano, je bila vzpostavljena nova nacionalna shema kakovosti »Izbrana kakovost«, v katero so do sedaj pristopili sektorji pridelovalcev in predelovalcev mesa (goveje in perutninsko meso), mleka (mleko in mlečni izdelki) in sadja (sadje ter predelani izdelki iz sadja). Osveščanje, informiranje in ostale aktivnosti vezane na nacionalno shemo kakovosti potekajo v okviru nacionalnega projekta Naša super hrana.

2.1.SO3.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju

Ni relevantno.

2.1.SO3.8 Izbor kazalnikov rezultatov

Izbor kazalnikov rezultatov za ta specifični cilj

Kazalniki rezultatov [priporočeni kazalniki rezultatov za ta specifični cilj so v celoti prikazani v krepkem tisku]	Ciljna vrednost
R.10 CU PR - Boljša organizacija dobavne verige Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP	8,15 %
R.11/Sadje in zelenjava - Koncentracija ponudbe Delež vrednosti tržne proizvodnje po organizacijah proizvajalcev ali skupinah proizvajalcev z operativnimi programi v nekaterih sektorjih	0,22 %

Utemeljitev ciljev in povezanih mejnikov

R.10PS Boljša organizacija dobavne verige: delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP

Pri izračunu kazalnika R.10 se upoštevajo naslednje intervencije, preko katerih se naslavlja vse štiri potrebe tega specifičnega cilja (P09, P10, P11 in P12):

-Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju,

- Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti,

- Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti,

- Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih,

- Sektorska intervencija za sadje in zelenjavo – podintervencije Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenja z njo; Zmanjševanje količin nerazgradljivih odpadkov pri procesu pridelave in predelave, Promocija, obveščanje in trženje; Izboljšanje kakovosti proizvodov; Prilagoditev tehnologije pridelave sadja in

zelenjave na podnebne spremembe; Ohranjanje tal pri pridelavi sadja in zelenjave; Raziskave in razvoj v sektorju sadja in zelenjave; Svetovanje in tehnična pomoč, Opustitev spravila; Umik s trga za brezplačno razdelitev; Usposabljanje in izmenjava dobrih praks; Zavarovanje letine in proizvodnje

Kazalnik R.10 količinsko opredeli pokritosti intervencij za spodbujanje organizacije dobavne verige s podporo SKP. Število kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev in shemah kakovosti, ki prejemajo podporo v okviru SKP je ocenjeno, da bo podprtih 5.700 KMG.

Pričakovana ciljna vrednost je izračunana kot razmerje med pričakovanim številom podprtih KMG znotraj posameznih intervencij in skupnim številom KMG v Sloveniji (kazalnik stanja C.12 Kmetijska gospodarstva v Sloveniji, 69.900 KMG). Pričakovana vrednost za intervencijo:

·Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju: 2.500 podprtih KMG;

·Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti: podprtih 2.580 KMG;

·Sektorska intervencija za sadje in zelenjavo: vključenih 10 KMG;

· Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti podprtih 260 KMG;

·Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih: podprtih 350 KMG.

Ciljna vrednost za kazalnik R.10 je 8,15 %.

R.11 Koncentracija ponudbe: delež vrednosti tržne proizvodnje s strani organizacij proizvajalcev ali skupin proizvajalcev z operativnimi programi v nekaterih sektorjih

Kazalnik R.11 količinsko opredeli pokritost organizacij proizvajalcev, združenj organizacij proizvajalcev, transnacionalnih organizacij proizvajalcev ali nadnacionalnih združenj organizacij proizvajalcev z operativnimi programi, ki jih podpira SKP, v smislu vrednosti tržne proizvodnje. Ciljna vrednost je določena kot razmerje med pričakovano tržno vrednostjo proizvodnje za OP Sadje in zelenjava (500.000 EUR) glede na skupno vrednost tržne proizvodnje za sadje in zelenjavo v Sloveniji (225.820.000 EUR).

Ciljna vrednost za kazalnik R.11 je 0,22 %.

2.1.SO3.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev

Dodeljena finančna sredstva intervencijam v okviru specifičnega cilja 3 znašajo 12.829.294,00 EUR, kar predstavlja 0,71 % vseh razpoložljivih sredstev strateškega načrta SKP 2023-2027 oz. 1,15 % vseh sredstev EKSRP.

Dodeljena finančna sredstva za intervencije, načrtovane v okviru specifičnega cilja 3, zadostujejo za doseganje opredeljenih ciljev in so skladna s finančnim načrtom.

2.1.SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije

2.1.SO4.1 Povzetek analize SWOT

2.1.SO4.1.1 Prednosti

Slovenija ima sprejete strateške načrte na področju prilagajanja podnebnim spremembam in blaženja podnebnih sprememb. Področje prilagajanja obravnava Strategija prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam (2008), ki opredeljuje pristope in ukrepe za zmanjševanje ranljivosti in povečevanje odpornosti kmetijstva na vplive podnebnih sprememb. Strategija prilagajanja, ki ni posodobljena, vsebuje pet temeljnih gradnikov, stebrov ali usmeritev, in sicer:

- krepitev zmogljivosti za obvladovanje prilagajanja kmetijstva in gozdarstva;
- izobraževanje, ozaveščanje in svetovanje;
- vzdrževanje in pridobivanje novega znanja na področju podnebnih sprememb in prilagajanja nanje;
- ukrepi kmetijske in gozdarske politike ter spremembe obstoječih predpisov;
- krepitev mednarodnega sodelovanja in partnerstva pri prilagajanju kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam, zlasti v okviru EU.

Področje blaženja podnebnih sprememb obravnavata Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do 2050 in Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN).

Vizija, predstavljena v Dolgoročni podnebni strategiji, je: »Zmanjšanje izpustov TGP ob upoštevanju naravnih danosti za kmetovanje, izboljšanju prehranske varnosti ter povečanju samooskrbe s hrano in sledenju drugim ciljem multifunkcionalnega kmetovanja, kot so zmanjševanje negativnih vplivov na vode, tla in zrak, varovanje biotske raznovrstnosti, ohranjanje kulturne krajine, zagotavljanje dobrobiti živali in ohranjanje/povečevanje zalog ogljika v kmetijskih tleh.«

Glavne usmeritve strategije na področju kmetijstva so:

-zmanjšanje izpustov ob izboljšanju samooskrbe s hrano, kar pomeni zmanjšanje izpustov na enoto pridelane hrane;

-ukrepanje na vseh področjih s poudarkom na najpomembnejših virih izpustov;

uvajanje rešitev, ki omogočajo tudi doseganje drugih okoljskih in družbeno ekonomskih ciljev ali celo prispevajo k njihovemu udejanjanju (konkurenčnost kmetijstva, varovanje voda, zraka, tal in biodiverzitete, ohranjanje kmetijske krajine, ohranjanje kmetovanja na hribovsko-gorskih območjih in na drugih območjih z omejenimi možnostmi za kmetovanje, počutje rejnih živali …);

-izogibanje rešitvam, ki povečujejo izpustove v drugih sektorjih, tako lokalno kot globalno.

Strategija predvideva tri sklope ukrepanja in sicer: Ukrepi iz naslova skupne kmetijske politike, Rejski programi ter Delujoč in učinkovit sistem AKIS. Dolgoročna podnebna strategija napoveduje glavna področja ukrepanja (poudarke) v okviru Strateškega načrta SKP. V njej so navedena naslednja področja:

- naložbe v zgradbe in opremo, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov TGP in k zmanjšanju količine odpadne hrane v primarni proizvodnji (bioplinske naprave, oprema za precizno gnojenje in gnojenje z majhnimi izpusti, ureditve pašnikov, hlevi in skladišča živinskih gnojil, skladišča za kmetijske pridelke …);
- spodbujanje kmetijskih praks, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov metana in didušikovega oksida, ob upoštevanju načel krožnega gospodarstva in vključujoč tehnike preciznega kmetovanja in digitalne tehnologije (izboljšanje kakovosti voluminozne krme, načrtno krmljenje rejnih živali na podlagi rezultatov analiz krme in izračunanih krmnih obrokov, preventivni ukrepi za izboljšanje zdravja rejnih živali, načrtno gnojenje kmetijskih rastlin na podlagi rezultatov analiz tal, učinkovito in okolju prijazno varstvo rastlin pred boleznimi in škodljivci, gnojenje z majhnimi izpusti, pridobivanje bioplina iz živinskih gnojil, pašna reja goved in drobnice, ozelenitve strnišč, gojenje metuljnic (zrnatih stročnic in detelj), prakse za zmanjšanje količine odpadne hrane ali krme pri njeni pridelavi in med skladiščenjem itd.);

- krepitev verig preskrbe z lokalno hrano rastlinskega izvora, ki bodo na območjih z ugodnimi razmerami za kmetovanje omogočile postopno preusmeritev govedoreje v rastlinsko pridelavo z visoko dodano vrednostjo.

Resolucijo o Dolgoročni podnebnoi strategiji Slovenijedo leta 2050 določa tudi ukrepe na področju rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF). Vizija tega področja je: »Ohranjanje ponorov in zmanjšanje izpustov TGP na gozdnih, kmetijskih in drugih zemljiščih do leta 2050 ob upoštevanju ekosistemskega pristopa po načelih sonaravnega, večnamenskega in trajnostnega gospodarjenja. Slovenija bo spodbujala načine in dobre prakse gospodarjenja, ki pospešujejo proizvodnjo hrane, krme, vlaken in lesne biomase v skladu z nosilno kapaciteto gozdnih rastišč oziroma kmetijskih zemljišč, zagotavljajo prehransko varnost in krepijo stabilnost gozdnih, kmetijskih in drugih ekosistemov.«Glavne usmeritve sektorja LULUCF so:

- ohranjanje in krepitev skladišč ogljika na gozdnih zemljiščih tako, da se zagotavljata trajnostni razvoj gozda kot ekosistema in največji možni ponor;
- povečevanje zalog ogljika v kmetijskih tleh, varstvo trajnega travinja in zmanjševanje izpustov, ki nastanejo zaradi spremembe rabe zemljišč, pri čemer je treba trajno varovati in ohranjati kakovostna kmetijska zemljišča;
- spodbujanje domače predelave lesa in proizvodnje lesnih proizvodov (npr. leseni stoli, okna), posebej tistih, ki imajo dober potencial za nadomeščanje neobnovljivih materialov in rabe odpadnega in manj kakovostnega lesa, ki se lahko izkoristi v energetske namene;
- debirokratizacija gozdarske in kmetijske politike ter spremembe/uskladitve obstoječih predpisov;
- izobraževanje in usposabljanje kadrov v sektorju na področju blaženja in prilaganja podnebnim spremembam;
- pridobivanje znanja, prenos dobrih praks in uvajanje tehnoloških rešitev, ki pripomorejo k zmanjšanju izpustov TGP na področju gozdarstva in kmetijstva;
- izvajanje ustreznih ukrepov na področju varstva biotske raznovrstnosti s poudarkom na izboljševanju in obnovi ekosistemov, prednostno tistih ukrepov, ki so načrtovani v vladnem Programu upravljanja območij Natura 2000 in ki ne prispevajo k izpustovam TGP.

Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN) določa za kmetijstvo do leta 2030 zmanjšanje izpustov za -1 % glede na izhodiščno leto 2005. Analiza scenarijev je pokazala, da bi se brez ukrepanja izpustove v tem obdobju povečale za 6 %. V sektorju LULUCF je Slovenija zaradi ujm in širjenja podlubnikov v letih 2014-2018 beležila izpustove. NEPN izpostavlja skrbno upravljanje gozdov in izboljšanje trajnostne kaskadne rabe lesa, pri čemer je treba zagotoviti, da sektor LULUCF do leta 2030 ne bo proizvajal neto izpustov. Po scenariju NEPN se predvideva, da se bo do leta 2030 ponor v tem sektorju povečal do 6,4 Mt CO_2. Cilji na področju izpustov/ponorov toplogrednih plinov na področju sektorjev kmetijstvo in LULUCF so usklajeni z drugimi sektorji, ki so prevzeli relativno večje breme zmanjševanja. NEPN predvideva, da bo Slovenija v primerjavi z 2005 skupne izpustove TGP (izpustove vseh sektorjev) do leta 2030 zmanjšala do 36 %, kar je več za Slovenijo to določa Uredba o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov (2018), tj. vsaj za 20 % glede na leto 2005.

Slovenija ima na področju zmanjševanja izpustov didušikovega oksida izkušnje iz preteklih programskih obdobij skupne kmetijske politike (Programi razvoja podeželja). Rešitve za zmanjševanje izpustov didušikovega oksida sovpadajo z rešitvami za varovanje voda pred onesnaževanjem z nitrati in bi jih bilo smiselno nadaljevati. Kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila (KOPOP) in Ekološko kmetovanje iz Programa razvoja podeželja 2014–2020 prek učinkovitejšega kroženja dušika in s tem manjše porabe dušika iz mineralnih gnojil pomembno prispevata k manjšim izpustovam dušikovega oksida. Na tem področju ima Slovenija tudi razmeroma dobro razvit sistem javne svetovalne službe. K učinkovitejšemu kroženju dušika prispeva tudi ukrep Naložbe v fizična sredstva. Učinki ukrepanja se kaže v doseganju ciljev na področju porabe dušika iz mineralnih gnojil in bruto bilančnega presežka dušika.

Prav tako izvajamo izvedbeni sklep Komisije (EU) 2017/302 z dne 15. februarja 2017 o določitvi sklepov o najboljših razpoložljivih tehnikah (BAT) v skladu z Direktivo 2010/75 / EU Evropskega parlamenta in Sveta za intenzivno rejo perutnine ali prašičev. Živina zavezancev za to direktivo prispeva 2,6 % izpustov

amoniaka. Obveznosti količinskega zmanjšanja izpustov za živinorejske farme veljajo za izpustove iz hlevov. Strateški načrt ne omejuje dostopa živinorejskih kmetij do shem, kot je gnojenje z nizkimi izpustovami.

Slovenija ima stabilen delež kmetijskih površin (34,9 % v letu 2012), ki je nižji kot povprečje EU (45,6 % v letu 2012), in visok delež gozdnih površin (56,4 % v letu 2012), ki je višji kot povprečje EU (31,9 % v letu 2012).

Območja Natura 2000 so v Sloveniji določena za zagotavljanje ugodnega stanja 233 evropsko pomembnih vrst in 60 habitatnih tipov. Skupna površina v območjih Nature 2000 je 7.681 km2, zajemajo 37,46 % površine Slovenije, kar je najvišji delež v EU, saj je povprečje EU-27 18,5 %. V Naturi 2000 se nahaja 45,4% gozdov in 23,2 % kmetijskih zemljišč v uporabi. Polnaravna območja in gozdovi na območjih Natura 2000 pokrivajo 79 % površin, kmetijska zemljišča (vključno z naravnimi travišči) pa 20 % površin.

Pomembno vlogo pri zagotavljanju ugodnega stanja okolja in blažitvi posledic podnebnih sprememb pripisujemo gozdu in njegovemu odvzemu in skladiščenju CO2 iz ozračja ter vlogi pri preprečevanju erozije tal, varovanju pitne vode in čiščenju zraka. Gozd je vir lesa kot goriva ali materiala, ki nadomešča druge, energetsko bolj potratne in ekološko manj sprejemljive materiale. Spodbujanje ukrepov iz Pravilnika o varstvu gozdov (Pravilnik o varstvu.., 2009) in gozdarskih praks, ki so po Strategiji prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam (Strategija prilagajanja…, 2008) hkrati ugodne za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, pomaga pri ohranjanju razmeroma visokih lesnih zalog, podpori rastiščem prilagojenim domorodnim drevesnim vrstam, zagotavljanju naravne obnove sestojev, preprečevanju gozdnih požarov, ohranjanju zastrtosti tal z rastlinstvom in preprečevanje steljarjenja, ter hitri sanaciji predelov gozdov, ki so bili poškodovani zaradi biotskih ali abiotskih dejavnikov.

V skladu s sonaravnim pristopom gospodarjenja in pospeševanjem rastiščem prilagojenim domorodnim drevesnim vrstam, se dolgoročno izvaja postopna vzpostavitev naravnejše drevesne sestave iz nenaravnih enovrstnih in nestabilnih sestojev, največkrat smrekovih. V enovrstne, poškodovane in nestabilne gozdove se vnaša prostorsko razpršene skupine rastišču primerne drevesne vrste, ki obogatijo zmes drevesnih vrst v sestoju in ki bodo zagotavljale nadaljnje širjenje rastišču primernih vrst in ponovno oblikovanje gozdov v naravnejši sestavi.

Gozdni požari so pomemben dejavnik, ki vpliva na razvoj gozda, zlasti na Krasu s Primorjem in Istro, kjer se tudi zgodi velika večina požarov v Republiki Sloveniji. Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije je v Republiki Sloveniji dobra desetina gozdov z veliko oziroma zelo veliko požarno ogroženostjo (138.308 ha), ostali gozdovi pa so požarno srednje ogroženi (496.855 ha) in požarno malo ogroženi (544.165 ha). Požarna ogroženost gozda je odvisna od klimatskih značilnosti območja, vrste tal, vrste in strukture gozda oziroma količine in vlažnosti goriv ter od bližine potencialnih povzročiteljev požarov. Glavni znani vzrok požarov je človekova malomarnost in nepazljivost. Največ požarov povzročijo vlaki (odpadajoči delčki oblog pri zavorah), sledijo kmetijska opravila, obiskovalci in vojaška urjenja. V analiziranem 10-letnem obdobju (2010 -2020) je bilo povprečno letno 85 požarov, opožarjene gozdne površine 255 ha, povprečna površina požarišča pa znaša 2,53 hektarja. Požarno varstvu v gozdovih izvajajo Zavod za gozdove Slovenije, Uprava RS za zaščito in reševanje, Gasilska zveza Slovenije, Gozdarski inštitut Slovenije in lokalne skupnosti.

Z vidika kmetijstva je najbolj pomembno poznavanje temperature tal v času rastne dobe, od aprila do septembra. Temperatura tal vpliva na številne fizikalne, mikrobiološke ter biološke procese v tleh, zato je še posebej pomembna za kmetijstvo. Segrevanje tal bo med drugim vplivalo na kakovost tal. Nekateri strokovni viri tla opišejo tudi z »zdravjem tal«. Tla se močno odzivajo na spremenljivost in intenziteto padavin in na sušne dogodke. Pomemben del strategije prilagajanja na spremembe bo ustrezna raba in tehnologija obdelave tal, predvsem s povečanjem vsebnosti organskih snovi v tleh. Večja vsebnost organske snovi ne vpliva le na mikrobiološko aktivnost v tleh, ki zagotavlja živost tal, pozitivno vpliva

tudi na infiltracijo in na zadrževalno sposobnost tal za vodo, s katerimi se tla branijo pred posledicami intenzivnih padavin in suš (ARSO, 2018).

Poleg negativnih vplivov imamo tudi pozitivne vplive podnebnih sprememb na kmetijstvo, kot so gnojilni učinek povečane koncentracije CO2, daljša vegetacijska doba zaradi višjih temperatur, primernejše razmere za gojenje toplotno zahtevnih rastlin, možnost uvajanja novih sort in prostorski premiki kmetijske proizvodnje (večje geografske širine, višje nadmorske višine).

Ker se bodo potrebe po kmetijskih proizvodih (hrana, krma, biomasa) še naprej zviševale (OECD 2018), bo potrebno povečati kmetijsko proizvodnjo, vendar ohraniti izpustove TGP iz kmetijstva pod nadzorom, da ne bi prišlo do intenzifikacije kmetijstva in potencialno negativnih okoljskih vplivov. Raven intenzifikacije kmetijstva v Sloveniji je zmerna (nižja od EU povprečja, saj je delež KZU, ki jih upravljajo kmetije z nizko vhodno intenzivnostjo na ha (35,8 % KZU v letu 2019) višji od povprečja EU (26,8 % KZU v letu 2019)) in predvsem poteka v smeri izboljšanja delovne intenzivnosti kmetijske pridelave oziroma zmanjševanja vložka dela na enoto površine oziroma proizvoda.

Število glav velike živine (GVŽ) na ha kmetijske zemlje v obdelavi kot najbolj agregatni kazalec proizvodne intenzivnosti je stabilno, obremenitev pa se je v obdobju 2000 - 2013 podobno kot v drugih državah članicah EU celo nekoliko zmanjšala. Obtežba živali (izračunana kot skupno število GVŽ / skupno število KZU) je med letoma 2005 in 2016 ostala stabilna le malo nad 1 GVŽ na hektar.

Zgodnje odkrivanje okuženih rastlin z laboratorijskim testiranjem je prva obrambna linija, ki prepreči vstop okuženih rastlin in v primeru obvladovanja vnosov prispeva k oblikovanju ustreznih ukrepov.Sredstva, ki se porabijo za preventivo vstopa in širjenja bolezni v državo, so neprimerljivo nižja v primerjavi s sredstvi, ki jih potrošimo za blaženje posledic epidemij. Za namen nižanja stopnje tveganja zaradi bolezni in škodljivcev, pa Javna služba zdravstvenega varstva rastlin izvaja opazovanje in napovedovanje ter redno pripravlja prognostična obvestila, ki so dostopna na Agrometeorološkem portalu RS.

PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM

·Zaradi daljše rastne sezone možnost več posevkov v letu.

·Izboljšanje in promocija ukrepov za ohranjanje »zdravih« tal (tehnike obdelave, ustrezno gnojenje).

·Raznolikost drevesnih vrst in razvojnih faz, ki ob podpori malo površinskega gospodarjenja z gozdovi zmanjšujejo vpliv naravnih nesreč.

·Povečana rast nekaterih kmetijskih rastlin zaradi pozitivnega učinka povečanih koncentracij atmosferskega CO_2.

BLAŽENJE PODNEBNIH SPREMEMB

·Napreden razvoj primerov dobrih praks v kmetijstvu (npr. gnojenje, skladiščenje gnojil, krmni obroki).

Razpoložljivost novih tehnologij za zmanjšeanje izpustov TGP (krmni dodatki za zmanjšanje metanogeneze pri kravah molznicah, uporaba inhibitorjev ureaze, nitrifikacije in denitrifikacije)

·Velik del gozdnih zemljišč vključen v območja Natura 2000 – ohranjenost gozdnih ekosistemov, rezervatov in pragozdnih ostankov.

·Sistem opazovanja in napovedovanja bolezni in škodljivcev v okviru Javne službe zdravstvenega varstva rastlin.

- Zelo velika in velika požarna ogroženost gozdov se pojavlja le na majhnem delu Slovenije.
- Zagotovljen dober sistem preventivnega in kurativnega varstva pred požari v gozdovih.

TRAJNOSTNA ENERGIJA

·Podpora uporabi lesne biomase v energetske namene na nadzorovan in okoljsko prijazen način.

2.1.SO4.1.2 Slabosti

Slovenija v tem trenutku še nima sprejete podnebne zakonodaje, ki je nujno potrebna za nadaljnje ukrepe na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja kmetijstva na podnebne spremembe (Udovč in sod., 2019). Tudi več kot 10 let staro Strategijo prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam (2008) bi bilo treba posodobiti.

V Sloveniji je delež za namakanje pripravljenih zemljišč glede na KZU med nižjimi znotraj držav članic EU, in sicer znašal 1,4 % v letu 2020. V letu 2016 je bil ta delež nižji kot v Sloveniji le še v štirih državah članicah.

Zaradi pomanjkanja sredstev se v zadnjih letih zmanjšuje opazovalna mreža ARSO oz. število opazovalnih postaj (sinoptičnih, klimatoloških, padavinskih, fenoloških). Pri spremljanju podnebnih trendov je izjemno pomembno, da imamo čim daljše neprekinjene nize meritev na istih lokacijah, še posebej na ranljivih območjih. Učinkov podnebnih sprememb na obseg kmetijske pridelave ne spremljamo. Ozaveščenost javnosti o problematiki podnebnih sprememb je še vedno premajhna, na tem področju bodo potrebne dodatne aktivnosti, med drugim tudi izobraževanje kmetijskih svetovalcev in kmetov, predvsem mlajših generacij. Določeni podatki niso javno dostopni (npr. izpustove TGP, določen del meteoroloških in fenoloških podatkov še ni v elektronski obliki, kazalci okolja niso ažurno osveženi).

Skoraj 90 % vseh izpustov TGP v živinoreji prispeva govedo. Zaradi naravnih danosti (velik delež trajnega travinja v strukturi kmetijskih zemljišč) in zgodovinskih okoliščin je govedoreja v Sloveniji najpomembnejša kmetijska panoga. Prireja govejega mesa je v obdobju (2013–2017) k vrednosti kmetijske proizvodnje v povprečju prispevala 12,3 %, prireja mleka pa 14,8 %). Od TGP, ki jih sprosti govedo, odpade približno 60 % na prirejo mleka (krave molznice in plemenske telice), 40 % pa na prirejo mesa (goveji pitanci in krave dojilje).

Slovenija namenja zmanjševanju izpustov metana bistveno manj pozornosti kot zmanjševanju izpustov didušikovega oksida. Metan prispeva približno 70 %, didušikov oksid pa približno 30 % toplogrednega učinka kmetijskega sektorja. Glede na zelo razvit sektor živinoreje pa bo treba ukrepe na tem področju intenzivirati. Šibka točka je premajhna ambicioznost na področju zmanjševanja izpustov metana iz prebavil rejnih živali, ki prispevajo približno 55 % vseh izpustov toplogrednih plinov v kmetijstvu. Ob razmeroma dobrem selekcijskem delu v smeri učinkovitejših živali in ob spodbujanju pašne reje prek ukrepov PRP 2014–2020, zanemarjamo priložnosti na področju ustreznejšega krmljenja rejnih živali. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano prek Javne službe kmetijskega svetovanja sicer zagotavlja podporo pri računanju krmnih obrokov, žal pa se velik delež kmetov te storitve ne poslužuje. Premalo pozornosti je namenjeno tudi zmanjševanju izpustov metana iz skladišč za živinska gnojila, ki prispeva 14,4 % od vseh izpustov v kmetijstvu. Zajem bioplina, ki je med najpomembnejšimi ukrepi za zmanjšanje izpustov metana iz skladišč za živinska gnojila, je zaradi majhnosti kmetij težko izvedljiv.

Reja travojedih živali ima tudi nekatere ugodne učinke na njivska tla in posredno na podnebje. Z živinskimi gnojili se njivska tla bogatijo z organsko snovjo, s čimer se povečuje zaloge ogljika v tleh. Analize so pokazale, da so na kmetijah z živino vsebnosti organske snovi v njivskih tleh večje kot na kmetijah brez živine ali na kmetijah z malo živine. Še več ogljika vežejo v Sloveniji travniška tla. Če bi jih preorali, bi se sprostilo veliko CO2, pa tudi nekaj didušikovega oksida.

V razmerah, ko se kmetijstvo vse pogosteje sooča z daljšimi sušnimi obdobji, je z namakanjem v ključnih fazah rasti mogoče učinkovito povečati količino in kakovost pridelkov in s tem prispevati k manjši odvisnosti kmetijske pridelave od naravnih razmer in k stabilnejšim dohodkom. Hkrati je namakanje povezano z določenimi tveganji za okolje ter za povečane pojave predvsem boleznih rastlin. Poraba vode za namakanje lahko vodi v prekomerno izrabo vodnih virov, večje pa je lahko tudi tveganje za erozijo tal, onesnaženje voda z nitrati in pesticidi, mineralizacijo tal ter za druge negativne posledice na okolje (zmanjšanje biotske raznovrstnosti, izginjanje habitatov, zmanjšanje naravne in krajinske pestrosti). V primerih namakanja npr. s pršenjem nad krošnjo v nasadih ali nad posevki se poveča tveganje za razvoj

nekaterih bolezni. To tveganje je mogoče zmanjšati z uporabo sodobnejših in racionalnejših tehnologij namakanja in obsegom namakanja, ki ne ogroža razpoložljivih vodnih virov, kar so tudi zahteve Okvirne direktive o vodah (2006/60/ES). Za vse tovrstne posege mora biti, poleg presoje vplivov na okolje ter naravovarstvenega soglasja, izdelana tudi analiza razpoložljivosti vodnega vira in izdano vodno dovoljenje (ARSO, 2019, Kazalci okolja). Za vsako uporabo vode za namakanje kmetijskih zemljišč je treba pridobiti ustrezno vodno dovoljenje, ki ga izda organ, pristojen za vode, v tem primeru Direkcija RS za vode. Vodno dovoljenje se izda na podlagi podatkov o stanju vodnega telesa, obremenitev, razpoložljivih vodnih količin. Na podlagi vodnega dovoljenja se lahko izda odločba o uvedbi namakalnega sistema, ki je pogoj za izgradnjo in uporabo namakalnega sistema. Namakalni sistem brez vodnega dovoljenja ne more delovati.

Ker je Slovenija v fazi vzpostavitve sistema spremljanja izpustov in ponorov v sektorju LULUCF, je trenutno še premalo podatkov, zlasti na področju rabe kmetijskih zemljišč (izpustovski faktorji) za oceno učinkovitosti ukrepov na tem področju. Dosedanje izkušnje pri poročanju po členu 3(2) Sklepa št. 529/2013/EU v splošnem kažejo na vrzeli v podatkih o rabi kmetijskih zemljišč, načinih in sistemih gospodarjenja na teh zemljiščih in spremembah le-teh v času (npr. pomanjkanje podatkov, negotovost podatkov, ...).

Stopnja tveganja zaradi bolezni in škodljivcev rastlin se lahko zmanjša s spremljanjem bolezni in škodljivcev npr. s pomočjo opazovanja, pregledovanja primernih pasti ali opreme, ki omogoča daljinsko zaznavanje itd., spremljanjem pogojev za pojav bolezni in škodljivcev s pomočjo agrometeoroloških postaj in napovedovanjem pojava bolezni in škodljivcev s pomočjo prognostičnih modelov na podlagi pridobljenih podatkov iz agrometeoroloških postaj in podatkov, pridobljenih pri spremljanju. Ugotavlja se, da je zaradi razgibanega reliefa v Sloveniji premajhno število meteoroloških postaj, kar zmanjšuje učinkovitost napovedovanja in obveščanja o vremenskih razmerah in pojavljanju rastlinskih bolezni in škodljivcev. Prav tako pomanjkanje dolgoletnih meteoroloških podatkov otežuje modeliranje podnebja v bodoče.

Ozaveščenost javnosti o problematiki podnebnih sprememb je še vedno premajhna, zato so potrebne dodatne izobraževalne aktivnosti tako kmetijskih svetovalcev kot kmetov, predvsem mlajše generacije. Prenos znanja in investicije v svetovanje so bistvenega pomena za spodbujanje trajnostnega razvoja kmetijstva in gozdarstva za vključevanje novih tehnologij in proizvodnih praks. Področje podnebnih sprememb zahteva tudi zelo dobro medsektorsko sodelovanje, ki ga je potrebno izboljšati.

V skladu s sonaravnim pristopom gospodarjenja z gozdovi in pospeševanjem rastiščem prilagojenim domorodnim drevesnim vrstam, se dolgoročno izvaja postopna vzpostavitev naravnejše drevesne sestave iz nenaravnih enovrstnih in nestabilnih sestojev, največkrat smrekovih. V enovrstne, poškodovane in nestabilne gozdove se vnaša prostorsko razpršene skupine rastišču primerne drevesne vrste, ki obogatijo zmes drevesnih vrst v sestoju in ki bodo zagotavljale nadaljnje širjenje rastišču primernih vrst in ponovno oblikovanje gozdov v naravnejši sestavi. Težave so pri zagotavljanju primernih sadik za obnovo gozdov, poškodovanih v naravnih nesrečah. Poleg tega težavo predstavlja tudi zahtevna sanacija od ujem poškodovanih gozdov na težje dostopnih območjih.

Dostopnost do formalnega kot tudi neformalnega izobraževanja je dobra, raven formalne izobrazbe se izboljšuje, potrebna pa je okrepitev specialističnega znanja na področjih uvajanja sodobnih tehnologij in digitalizacije, upravljanja kmetij, finančnih spretnosti in podjetništva, prilagajanja in blaženja vplivov podnebnih sprememb, zdravja rastlin in živali ter ohranjanja in varovanja naravnih virov ter biotske raznovrstnosti. Razpon potreb po dodatnih znanjih na kmetijah je izjemno velik, od visoko specializiranega znanja, do povsem elementarnih znanj, odvisen predvsem od velikost in tržne usmerjenost kmetij.

Nove tehnologije in usmeritve k obnovljivim virom energije omogočajo izkoriščanje potenciala, ki je bil do sedaj neizkoriščen. Gre za do sedaj preslabo izkoriščen pridelovalni potencial strnišč, za skorajda

neizkoriščen energetski potencial živinskih gnojil in za preslabo izkoriščen potencial lesne biomase. Priložnosti se zato nanašajo tako na primarni sektor kmetijstva in gozdarstva, kot na sektor proizvodnje električne energije, toplote in tekočih biogoriv.

PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM

·Nezainteresiranost kmetov za preventivne ukrepe oz. premalo novih ukrepov na področju preventive, ki bodo atraktivni za kmetije.

·Občutljivost smrekovih monokultur na podnebne spremembe.

·Težave pri zagotavljanju primernih sadik za obnovo gozdov, poškodovanih v naravnih nesrečah.

·Nizka izkoriščenost namakalnih sistemov – obseg namakanih površin premajhen, zastareli namakalni sistemi.

·Zahtevna sanacija od ujem poškodovanih gozdov na težje dostopnih območjih.

·Slaba ozaveščenost javnosti o posledicah podnebnih sprememb.

·Premajhno število meteoroloških postaj zaradi razgibanega reliefa v Sloveniji zmanjšuje učinkovitost napovedovanja in obveščanja o vremenskih razmerah in pojavljanju rastlinskih bolezni in škodljivcev.

·Pomanjkanje dolgoletnih meteoroloških podatkov otežuje modeliranje podnebja v bodoče.

·Pomanjkljiva dostopnost do lokalnih virov vode za namakanje.

BLAŽENJE PODNEBNIH SPREMEMB

·Pomanjkljivi podatki za spremljanje izpustov TGP na ravni kmetijskih in gozdnih zemljišč.

·Premalo raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij s področja blaženja kmetijstva in gozdarstva na podnebne spremembe.

·Premalo podpore prehodu na nizkoogljično kmetijstvo in kmetijstvo z malo izpustovami v vode, tla in zrak.

·Pomanjkljiva zakonodaja s področja blaženja podnebnim spremembam.

·Premajhen obseg izvajanja praks za zmanjševanje izpustov amonijaka kot posrednega vira izpustov TGP.

·Višek gnojil zaradi intenzivne živinoreje na posameznih območjih.

·Pomanjkanje vlaganj v raziskovalno agrotehniko prilagojeno za potrebe blaženja podnebnim spremembam.

·Pomanjkanje strokovnjakov in tehničnega osebja za izvajanje ustreznega opazovanja in napovedovanja pojava bolezni in škodljivcev.

·Pomanjkanje virov za izvajanje nacionalnih programov monitoringov za hitro odkrivanje navzočnosti karantenskih in drugih novih bolezni in škodljivcev.

TRAJNOSTNA ENERGIJA

·Neizkoriščenost potenciala lesnih ostankov in odsluženega lesa.

·Nezainteresiranost vlagateljev za naložbe v OVE.

·Slabo izkoriščen potencial za proizvodnjo bioplina iz živinskih gnojil (z vidika blaženja in trajnostne energije).

·Majhen obseg izvajanja energetsko varčnih tehnologij in neučinkovita raba energije na kmetijskih gospodarstvih.

SPLOŠNO

·Premajhna informiranost o dostopnosti do informacijskih in komunikacijskih tehnologij in hkrati premajhna informiranost o obstoječih bazah podatkov.

Premajhno zavedanje o pomenu in posledicah podnebnih sprememb za kmetijstvo in gozdarstvo.

·Slabo medsektorsko in medresorsko sodelovanje.

2.1.SO4.1.3 Priložnosti

Kmetijski in gozdarski sektor sta podnebnim spremembam najbolj izpostavljena, saj sta odvisna od naravnogeografskih značilnosti prostora, v katerem se panogi izvajata. Obenem imata velik potencial za prispevanje tako k zmanjševanju izpustov toplogrednih plinov (TGP) v procesu prehoda na ogljično nevtralno gospodarstvo kot pri blaženju podnebnih sprememb.

Obnove gozdov, poškodovanih v ujmah, potekajo večinoma po naravni poti. Ta način je skladen s sonaravnim načinom gospodarjenja in strategijo prilagajanja podnebnim spremembam ter tudi ekonomsko najugodnejši. Ostale površine, kjer na primer naravna obnova ni uspešna ali bi bila predolgotrajna, je treba čim hitreje zagotoviti funkcije gozda in preprečiti erozijo tal, se obnovijo s sadnjo ali setvijo semena, večinoma listavcev. Sofinanciranje obnove gozda s sadnjo sadik večinoma poteka iz sredstev PRP 2014–2020.

Zavedamo se, da bo novi nacionalni energetsko-podnebni načrt (NEPN) postavil ambicioznejše cilje za kmetijstvo. Predvidevamo da bo v novem NEPN upoštevana vizija iz že sprejete Dolgoročne podnebne strategije do 2050, to je zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov z upoštevanjem naravnih pogojev kmetovanja, izboljšanje prehranske varnosti in povečanje prehranske samooskrbe ter zasledovanje drugih ciljev večnamenskega kmetovanja, kot so zmanjševanje negativnih vplivov na vodo, tla in zrak, varstvo biotske raznovrstnosti, ohranjanje kulturne krajine, zagotavljanje dobrega počutja živali in ohranjanje naraščajočih zalog ogljika v kmetijskih tleh. Predvidevamo, da bodo dodatki za zmanjšanje izpustov metana iz prebavil goveda po nedavni registraciji prvega takega dodatka zelo prispevali tudi k doseganju ambicioznejših ciljev. S krmnimi dodatki predvidevamo, da bomo pred letom 2040 dosegli cilj 8 % zmanjšanje toplogrednih plinov iz živinoreje, tako da imamo cilj -21 % za živinorejo v posebnih podnebnih strategijah do leta 2050.

Prizadevali si bomo za doseganje ambicioznejših ciljev za zmanjšanje izpustov in vzdrževanje/povečanje ponorov v sektorjih EFF in LULUCF v skladu s spremenjenimi predpisi. Pri tem pripravljavci SN tesno sodelujejo s strokovnjaki, ki pripravljajo strokovne podlage in mnenja, ter z odločevalci, vključenimi v delovne skupine za okolje. Potem se bo načrt prilagodil v skladu z novimi ukrepi, ki bodo vključeni v posodobljen NEKP in kvantificiranimi podnebnimi cilji, kot so določeni v končnih različicah predpisov. Prav tako že sedaj proučujemo in analiziramo dodatne ukrepe na področju kmetijstva in gozdarstva za doseganje podnebne nevtralnosti v sektorju AFOLU.

Zavedajoč se, da so zaradi narave sektorja možnosti za zmanjšanje izpustov TGP v kmetijstvu majhne, bo pri zmanjševanju izpustov TGP iz kmetijstva potrebno sprejeti določene ukrepe, s katerimi bomo zagotovili manjšo porabo naravnih virov in posledično manjšo obremenitev okolja z izpustovami TGP. Dolgoročni trendi zmanjševanja izpustov TGP iz kmetijskega sektorja so stabilni, zato lahko ugotovimo, da so izpustove v tem sektorju na poti k doseganju indikativnega cilja.

K zmanjšanju TGP tako lahko med drugim prispevajo: ustrezna prilagoditev reje in krmljenja živali, investicijski ukrepi na področju ureditve skladiščenja živinskih gnojil, preciznejša raba gnojil in FFS, učinki se lahko pričakujejo tudi od ukrepov, ki povečujejo skladiščenje CO2 v tleh - npr. v okviru zelene komponente neposrednih plačil 2014–2020 smo spodbujali ohranjanje trajnega travinja, kar ugodno vpliva na podnebje in okolje, še zlasti na ponor ogljika. Ti učinki se trenutno beležijo v okviru rabe tal, spremembe rabe tal in gozdarstva oz. v okviru sektorja LULUCF.
Na področju LULUCF mora cel sektor zagotoviti, da do leta 2030 ne bo proizvedel izpustove iz sektorja po uporabi obračunskih pravil, kar v praksi pomeni, da izpustove v sektorju LULUCF ne bodo smele presegati ponorov.

V letu 2019 je sektor LULUCF kot celota predstavljal neto ponor velikosti -101 kt CO2 ekv. Ponori v sektorju so drastično upadli od leta 2014 dalje, ko so bili gozdovi močno prizadeti zaradi naravnih ujm. V obdobju 2014-2018 so bile letne izgube v gozdovih, ki vključujejo posek (redni in sanitarni) in mortaliteto, večje, kot je bil letni prirastek, zato so bila gozdna zemljišča vir izpustov. Vir ponorov v letu 2019 so bili travinje in pridobljeni lesni proizvodi, in sicer v višini -364 oz. -253 kt CO2 ekv. Največ

izpustov v sektorju so prispevali gozdna zemljišča, njivske površine in naselja, skupaj 502 kt CO2 ekv. Najmanj izpustov pa še vedno prispevajo mokrišča (2 % skupnih neto izpustov v sektorju). Cilj Slovenije je zagotoviti, da sektor LULUCF ne proizvede neto izpustov (po uporabi obračunskih pravil), t.j., da izpustove v sektorju LULUCF ne bodo presegle ponorov, in da bo do leta 2020 dosežen čim večji obseg ponorov izpustov.

Ob tem menimo, da bodo nekateri ukrepi, ki so del strateškega načrta, neposredno vplivali na doseganje podnebnih ciljev in zavez v skladu z uredbami EFF in LULUCF. Ukrepi oziroma posegi, ki bodo prispevali k ciljem na področju gozdarstva so Naložbe v nakup novih strojev in opreme za delo v gozdu, Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah ter Naložbe v vzpostavitev in razvoj gozdarstva. Ukrepi oziroma posegi, ki bodo prispevali k ciljem na področju rabe kmetijskih zemljišč, so predvsem tisti v okviru AECM, ekološkega kmetovanja in ohranjanja trajnega travinja. Ti ukrepi so v skladu s tistimi, ki jih določata NECP in LTS. Poudariti je treba, da se nekateri drugi ukrepi, ki so prav tako opredeljeni v teh dveh dokumentih, izvajajo v okviru drugih programov. V okviru javne gozdarske službe se na primer izvaja nadgradnja gozdne inventure, v okviru projekta LIFE IP CARE4CLIMATE pa se pripravlja predlog celovitega sistema spremljanja izpustov in ponorov v sektorju LULUCF.

Dejanski potencial lesne biomase zajema del možnega letnega poseka, ki zajema les slabše kakovosti oz. les primeren za energetsko rabo, lesno biomaso iz gojitvenih in varstvenih del ter lesno biomaso iz negozdnih zemljišč. Najvišji možni posek se na letni ravni še povečuje, predvsem na račun povišane lesne zaloge in sledenju smernicam poseka, ki naj bi na letni ravni dosegal 75 % letnega prirastka. Na dejanski posek je v zadnjih letih v veliki meri vplivala sanitarna sečnja zaradi žledoloma, vetroloma in prenamnožitve podlubnikov.

Kljub temu, da večino toplogrednega učinka v sektorju kmetijstvo prispeva metan, se namenja zmanjševanju izpustov metana bistveno manj pozornosti kot zmanjševanju izpustov didušikovega oksida. Šibka točka je premajhna ambicioznost na področju zmanjševanja izpustov metana iz prebavil rejnih živali (ustreznejšega krmljenja rejnih živali), ki prispevajo približno 50 % vseh izpustov TGP v kmetijstvu. Doseganje cilja na področju izpustov metana bo v veliki meri odvisno od rešitve za nerealizirano zahtevo »Analiza krme in računanje krmnih obrokov« za govedo in/ali drobnico«, kar načrtujemo v SN SKP 2023-2027. Glede na stanje v Sloveniji se ocenjuje, da bi bilo mogoče izpuste metana in didušikovega oksida iz živinoreje najlažje zmanjšati z optimiranjem krmnih obrokov. Na kmetijah pridelano krmo je treba analizirati in na podlagi rezultatov analiz krmne obroke izravnati tako, da ti kar najbolje pokrijejo potrebe živali po energiji, beljakovinah, mineralih vitaminih in drugih za prebavo in presnovo potrebnih sestavinah.

Na področju trajnostne energije je za Slovenijo v NEPN-u določena ciljna vrednost za leto 2030 vsaj 27 % deleža obnovljivih virov (sončna, vetrna, …) v končni rabi energije. V Sloveniji si moramo aktivno prizadevati za izboljšanje energetske učinkovitosti in s tem omejevanje rabe energije. V sklop trajnostne energije se vključujejo vse vrste obnovljivih virov energije (OVE), kot so sončna energija, vetrna energija (eolska energija), energija valovanja (energija morja), geotermalna energija in energija biomase. Navadno vključuje tudi tehnologijo izboljšane energetske učinkovitosti. Slovenija si v NEPN kot ciljno vrednost za leto 2030 določa vsaj 27 % delež OVE v končni rabi energije ter aktivno prizadevanje za izboljšanje energetske učinkovitosti in s tem omejevanje rabe energije. Na ta način se bo raba primarne in končne energije zmanjšala. Cilj bo dosežen z ustreznimi spodbujevalnimi zakonskimi ukrepi (pozitivna zakonska diskriminacija), promocijo in spodbujanje rabe OVE. Poleg povečanja deleža OVE v končni rabi energije je treba delež OVE povečati tudi v sektorju proizvodnje električne energije in plinskem sektorju.

Na podlagi podatkov o možnem poseku lesa slabše kakovosti (brez hlodovine) in na podlagi predvidenih potreb je Gozdarski inštitut ocenil, da bi bilo mogoče v energetske namene leta 2020 porabiti 2.300.000 m3 gozdne biomase, od tega 1.800.000 m3 lesa listavcev in 500.000 m3 lesa iglavcev. Ocenjene količine so za dobrih 70 % večje od predvidenih v Akcijskem načrtu OVE iz leta 2009.

Nove tehnologije in usmeritve k obnovljivim virom energije omogočajo izkoriščanje potenciala, ki je bil do sedaj neizkoriščen. Gre za do sedaj preslabo izkoriščen pridelovalni potencial strnišč, za skorajda neizkoriščen energetski potencial živinskih gnojil in za preslabo izkoriščen potencial lesne biomase. Priložnosti se zato nanašajo tako na primarni sektor kmetijstva in gozdarstva, kot na sektor proizvodnje električne energije, toplote in tekočih biogoriv. Proizvodnja energije ima lahko ugodne povratne učinke na kmetijstvo (npr. toplota za ogrevanje rastlinjakov, oljne pogače za krmljenje domačih živali itd.). Povečanje proizvodnje energije iz kmetijske in gozdne biomase tudi prispeva k večji samooskrbi Slovenije z energijo in s tem zmanjšanem tveganju v primeru motenj pri dobavi energije.

Proizvodnja surovin in pridobivanje energije lahko pomembno prispevata k ohranjanju in odpiranju novih delovnih mest na podeželju. To še posebej velja za gozdarski sektor, kjer je, glede na nedoseganja izvedbe predpisanih gojitvenih del in najvišjega možnega poseka, posek lesa možno še povečati.

Živinska gnojila predstavljajo zaradi razmeroma dobro razvite živinoreje precejšen potencial za proizvodnjo bioplina. Teoretični izračun kaže, da bi iz gnoja goveda, prašičev in perutnine lahko proizvedli 315 GWh električne energije in 245 GWh toplote. Zaradi razmeroma majhnih kmetij in zaradi njihove razpršenosti je tehnično izkoristljiva le približno ena tretjina tega potenciala, trenutno pa po grobih ocenah izkoriščamo 0,2 % potenciala gnoja goved, 13,8 % potenciala gnoja prašičev in 5,8 % potenciala gnoja perutnine. Ob tem se je treba zavedati, da je za področje kmetijstva ključno to, kar je določeno v NEPN, da živinska gnojila predstavljajo zaradi razmeroma dobro razvite živinoreje precejšen potencial za proizvodnjo bioplina, in da je za izkoriščanje površin za pridelavo surovin za pridelavo (npr. bioplina iz kmetijstva, treba upoštevati, da se glavni posevki ne uporabljajo, zavedajoč se, da so kmetijska zemljišča namenjena za pridelavo hrane. Kmetijstvo ima primarno nalogo pridelavo hrane in krme (NEPN, 2020).

Stopnja tveganja v kmetijstvu se lahko zmanjša s pravilno izbiro tehnologij pridelave in sort. Podobno se proizvodna tveganja lahko znižajo tudi v živinoreji z izbiro ustreznih pasem glede na pogoje, v katerih kmetujemo, in glede na naše znanje in izkušnje. Dejstvo je, da so visoko produktivne pasme bolj občutljive na napake upravljanja in vodenja (npr. napake na strani vodenja prehrane).

PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM

·Razvoj in promocija ukrepov za učinkovito prilagajanje podnebnih sprememb.

·Krepitev varstva pred škodljivci in boleznimi ter sanacija gozdov poškodovanih v ujmah.

·Z ustreznimi ukrepi (obdelava tal, kolobar, ...) se lahko še bolje varuje varovanje tla in njihove funkcije.

·Ohranjanje območij Natura 2000 v ugodnem stanju.

·Možnosti zmanjšanja ranljivosti kmetijstva s premišljenimi posegi v okolje z novimi produkti, storitvami, delovnimi mesti.

·Krepitev odpornosti gozdov na podnebne spremembe.

·Uvajanje lokalnih pasem domačih živali in sort kmetijskih rastlin, ki so bolj odporne na podnebne spremembe.

·S podnebnimi spremembami se deloma ustvarjajo tudi nova območja, primerna za kmetijsko proizvodnjo (pomik na večje geografske širine ter višje nadmorske višine).

·Integracija gozdnega genetskega monitoringa v obstoječe sheme spremljanja gozdov. Uporaba rezultatov gozdnega genetskega monitoringa kot sistema zgodnjega opozarjanja na spremembe, ki služi kot orodje za trajnostno upravljanje z gozdovi.

·Krepitev sistema varstva kmetijskih rastlin pred boleznimi in škodljivci.

·Krepitev izvajanja integriranega varstva rastlin v kmetijstvu.

BLAŽENJE PODNEBNIH SPREMEMB

·Razvoj in promocija ukrepov za učinkovito blaženje podnebnih sprememb.

·Razvoj in promocija ukrepov za prilagoditev načinov reje živali, ki povzročajo izpuste TGP (živinoreja).
.

·Ukrepi za zmanjševanje izpustov TGP v kmetijstvu lahko neposredno prispevajo h konkurenčnosti, trajnostnem kmetijstvu in uresničevanju cilja Pariškega sporazuma.

·Uporaba tehnik zajemanja in skladiščenja odvečnega CO2 v kmetijstvu.

·Razvoj in promocija alternativnih metod varstva pred boleznimi in škodljivci.

TRAJNOSTNA ENERGIJA

·Inovativni pristopi za izboljšanje izkoriščanja energije (OVE).

·Zaradi počasnega prehoda na OVE so nove priložnosti za uporabo odpadne rastlinske biomase in živinskih gnojil.

·Uporaba odmrle lesne biomase za energetske potrebe.

·Kaskadni pristop uporabe biomase skladno z Novo strategijo EU za gozdove do leta 2030.

2.1.SO4.1.4 Nevarnosti

Kmetijstvo je usodno odvisno od vremena oz. podnebnih razmer, saj imajo temperatura zraka in tal, sončno obsevanje, zračna vlaga, količina in razporeditev padavin ter pogostnost in intenzivnost vremenskih ujm odločilen vpliv na kmetijsko pridelavo. Zaradi povečane globalne trgovine in množičnih potovanj se povečuje tudi možnost vnosa novih karantenskih in gospodarskih škodljivcev in bolezni rastlin, ki se lahko ustalijo tudi na področjih kjer prej niso bili prisotni. Zviševanje povprečne temperature zraka kot posledica podnebnih sprememb vpliva tudi na prerazmnožitve škodljivcev in na večje težave zaradi bolezni rastlin. Spremljanje in napovedovanje pojava bolezni in škodljivcev rastlin na podlagi agrometeoroloških podatkov je bistvenega pomena za njihovo obvladovanje in pomembno prispeva tudi k zmanjšani rabi FFS ter k preprečevanju gospodarske škode.

Podobno je z gozdom v Sloveniji, ki je po pestrosti, vitalnosti in rasti sicer dobro prilagojen na podnebje, težave pa mu povzročajo vse bolj intenzivne, dalj trajajoče in pogoste vremenske ujme. Sem štejemo orkanske vetrove, suše, pozne pozebe, zgodnji sneg, žled in druge izjemne vremenske dogodke. Takim pojavom običajno sledijo še napadi škodljivcev ali bolezni, ki še dodatno oslabijo gozdno drevje ali lastniku gozda znižajo donos. Vpliv različnih dejavnikov, od podnebnih sprememb oz. naravnih nesreč, kamor se šteje tudi vetrolom in prenamnožitve podlubnikov, do pojava novih organizmov in bolezni, ter težav pri pomlajevanju (predvsem jelke), se je v zadnjih letih odrazil v zmanjšanju deleža iglavcev glede na listavce v lesni zalogi gozdov.

V Sloveniji z rastlinsko pridelavo nismo samooskrbni, na svetovnem nivoju pa po podatkih FAO zaradi rastlinskih bolezni in škodljivcev vsako leto izgubimo do 40 odstotkov svetovnih prehranskih pridelkov (Savary in sod. Food Sec. 2012;4:519–537). Spremembe temperatur, količine in pogostosti padavin ter povečana količina CO2 botrujejo pogostejšim vnosom, ustalitvam in pogosto širjenju škodljivih organizmov in njihovih prenašalcev, tako znanih kot novih, na nova območja. Med primeri v zadnjih letih lahko navedemo bakterijski ožig, ki ga povzroča Xylella fastidiosa in virus rjave grbančavosti plodov paradižnika. Spremembe prispevajo tudi k slabljenju rastlin, ki so zato bolj občutljive na okužbe (Hunjan in Lore, Crop Protection Under Changing Climate. Springer International Publishing, Cham, pp. 85–100. Zaradi zgodnejšega fenološkega razvoja se bolezni in škodljivci pojavijo bolj zgodaj in se zaradi daljše vegetacijske dobe lahko bolj namnožijo ter povzročijo večjo škodo. Meritve temperature na različnih nivojih ter določanje fenoloških faz rastlin sta parametra, ki vplivata na razvoj in razmnoževanje bolezni in škodljivcev rastlin. Višanje povprečne letne temperature vpliva na možnost ustalitve in širjenje novih, tudi karantenskih bolezni in škodljivcev rastlin, ki so lahko vneseni po naravni poti ali preko trgovine, s prineseni s potniško prtljago ali pa so kot t.i. "štoparji" preneseni z drugimi izdelki, kot npr. avtomobili, orodje, lesene palete.

V Sloveniji se je povprečna temperatura zraka v obdobju 1961–2011 dvignila za 1,7 °C. Najbolj so se ogrela poletja in pomladi, nekoliko manj pa zime. Še veliko bolj kakor temperatura so spremenljive

padavine. Višina padavin se je v obdobju 1961–2011 na letni ravni zmanjšala za okoli 10 % (vzhodna polovica države) do 15 % (zahodna polovica države) in sicer v spomladanskih in poletnih mesecih. Podnebne spremembe že vplivajo na kmetijstvo in gozdarstvo, torej sektorja, najtesneje povezana z vremenom in podnebjem. Še več vplivov pa se, odvisno od obstoječega podnebja, tipa in rabe tal, infrastrukture ter političnih in gospodarskih pogojev, pričakuje v prihodnjih letih. Vpliv podnebnih sprememb je raznolik, kaže pa se predvsem v različno povečanem številu, obsegu in intenzivnosti posameznih ekstremnih vremenskih razmer in posledičnih naravnih nesrečah, zato je spekter prilagajanja nanje temu primerno širok. Prilagajanje teh dejavnosti na podnebne spremembe poteka počasi in postopoma. Za kmetijstvo in gozdarstvo je ključna za pravočasno pripravo ocene tveganj in razvoj strategij prilagajanja.

V Sloveniji prevladuje vodna erozija, pojavljata pa se tudi vetrna in snežna. Erozija na kmetijskih zemljiščih je predvsem vodna in vetrna, vendar nikakor ni zanemarljiva in je najintenzivnejša na njivskih površinah. Ocenjena stopnja izgube tal zaradi vodne erozije na podlagi modela RUSLE (Revised Universal Soil Loss Equation) je 7,4 t/ha/leto, kar je druga največja vrednost v EU–28. Glede na podatke JRC je stopnja ogroženosti zaradi erozije najvišja v EU (povprečje EU-28 je 2,4 %), in sicer je bilo v Sloveniji z zmerno do močno vodno erozijo v letu 2012 prizadetih 306.850 ha oz. 42,4 % kmetijskih zemljišč. Na regionalni ravni je izguba prsti zaradi erozije najvišja v severozahodni Sloveniji (Gorica in Gorenjska) in relativno nizka (med 2 in 5 %) na jugu in severovzhodu. RUSLE2015 namreč uporablja razpoložljive podatke, ki opisujejo povprečne krajinske pogoje (povprečna količina padavin, raba zemljišč itd.). Večina resne erozije tal se zgodi med naključnimi močnimi, a kratkotrajnimi padavinami ali vetrovnimi dogodki.

Za obsežno modeliranje (manjše regije kot Slovenija) so nacionalne baze podatkov bistveno bolj primerne in natačne. Zato rezultati Slovenske študije modela RUSLE kažejo, da povprečna stopnja erozija tal v Sloveniji znaša 3,18 t/ha/leto, kar je več kot 50 % manj kot kažejo podatki modela RUSLE od JRC. https://www.kis.si/karta/Izdelava_karte_erozije_RS/

PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM

·Naraščanje negativnih vplivov podnebnih sprememb v obliki še večje pogostosti in daljšega trajanja spomladanske in poletne suše ter večje pogostosti ekstremnih vremenskih dogodkov.

·S podnebnimi spremembami bodo naraščale potrebe po vodi za kmetijstvo.

Povečevala se bo tudi degradacija tal (npr. dezertifikacija).

··Izsuševanje mokrišč zaradi intenzivne kmetijske proizvodnje in s tem povečanjem izpustov izpustov TGP.

·Pritiski interesov drugih sektorjev v okolje povečujejo ranljivost kmetijskih zemljišč.

·Vdor invazivnih tujerodnih vrst in ustalitve in razmnožitve novih porajajočih se bolezni in škodljivcev rastlin.

BLAŽENJE PODNEBNIH SPREMEMB

· Pomanjkanje celostnega pristopa za ublažitev/prilagoditev agroživilskega sektorja.

TRAJNOSTNA ENERGIJA

·Neugodna posestna struktura oz. majhnost kmetij za proizvodnjo bioplina iz živinskih gnojil (z vidika blaženja in trajnostne energije).

·Neugodna posestna struktura in razdrobljenost kmetijskih zemljišč otežujeta učinkovito rabo energije v kmetijstvu.

·Uporaba vrednejših gozdnih sortimentov kot so žagarski in furnirski hlodi za proizvodnjo energije.

2.1.SO4.1.5 Druge opombe

Ni relevantno.

2.1.SO4.2 Opredelitev potreb

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P16	Obnovitev gozda po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	Pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da
P32	Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje	Zelo pomembna	Da
P38	Protipožarno varstvo v gozdovih	Pomembna	Da

Druge opombe so se nanašale na oceno potreb.

Pri opredelitvi potreb so bili upoštevani rezultati SWOT analize. Slovenija se zaveda pomena zelene arhitekture pri doseganju ciljev, ki jih določa Uredba o delitvi napora in uredba LULUCF. Pri pripravi načrta je Slovenija upoštevala cilje in ukrepe, ki jih obravnavajo strateški dokumenti (Strategija prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam, Resolucijo o Dolgoročni podnebnoi strategiji Slovenije do leta 2050 in Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN)) in si bo prizadevala za učinkovito izvajanje izbranih ukrepov, vključenih v predlagani strateški načrt. Slovenija se zaveda tveganj in nevarnosti, ki jih predstavljajo podnebne spremembe in jih je identificirala v SWOT analizi, zato je v načrt vključila prilagoditvene ukrepe na področju gozdarstva in rabe kmetijskih zemljišč (npr. v okviru intervencij SOPO in KOPOP in gozdarskih ukrepov), ki bodo prispevali k doseganju podnebnih ciljev.

V SC4 opredeljene potrebe:

P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu

Na področju kmetijstva je treba ohraniti izvajanje praks za učinkovitejšo rabo dušika v kmetijstvu in okrepiti prizadevanja za zmanjšanje izpustov metana iz prebavil rejnih živali in iz gnojišč. Vir izpustov TGP v kmetijstvu so predvsem metan, ki nastane pri reji prežvekovalcev in ravnanju z gnojem in gnojevko ter didušikov oksid, ki nastane pri rabi mineralnih in živinskih gnojil. K zmanjševanju izpustov lahko prispeva prilagojena reja živali in krmljenja živali kot tudi izboljšanje skladiščenja živalskih gnojil. Poleg tega je pomembno tudi izvajanje nadstandardnih sonaravnih načinov pridelave in obdelave tal, preciznejša raba gnojil in FFS ter uvajanje gnojenja z nizkimi izpusti v zrak. Prav tako bo potreba upoštevala tudi izpustove zaradi uhajanja N v vode.

V sklopu potrebe P13 so obravnavane tudi izpustove amonijaka, ki vsebinsko sodijo na področje varovanja zraka (SC5). Izpustove TGP in amonijaka so v Strateškem načrtu zaokrožene v sklopu ene potrebe ker amonijak posredno prispeva k izpustovam didušikovega oksida, pa tudi, ker se ukrepi za zmanjševanje izpustov didušikovega oksida in amonijaka prepletajo in dopolnjujejo.

Potrebno je ukrepanje na področju razogljičenja kmetijske in gozdarske proizvodnje, izkoriščanja OVE in potenciala geotermalne energije.

P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije (posredno naslovljeno v SC4)

Tla v Sloveniji so večinoma dobro oskrbljena z organsko snovjo. Vsebnost talne organske snovi (TOS) je eden izmed pokazateljev kakovosti in učinkovitosti rabe tal ter osnova za ocenjevanje učinkov rabe tal na potencialne izpuste TGP iz kmetijstva. S primernim gospodarjenjem s tlemi, kot je ustrezen način obdelave in oskrbe posevkov in nasadov, stalna pokritost tal, gnojenje, izbor in vrstenje kmetijskih rastlin, se ohranja vsebnost organskega ogljika v tleh, ki je sestavni del TOS in je pomemben za trajnostno kmetovanje kot tudi prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam. Za namen poročanja o stanju TOS in za spodbujanje trajnostnih kmetijskih praks ter ohranjanje kakovosti tal je treba spremljati stanje tal na kmetijskih zemljiščih. V povezavi z ohranjanjem talne organske snovi je posebno skrb potrebno nameniti tudi preprečevanju erozije tal, zlasti vodne erozije, ki v Sloveniji prevladuje. Ker na erozivnost tal lahko vplivamo z ustreznim načinom obdelave oziroma pokritosti tal, je smiselno spodbujati ukrepe, kot so: pokritost tal, pokritost medvrstnega prostora z negovano ledino v trajnih nasadih, pokritost tal z neprezimnimi in prezimnimi posevki, ohranitvena raba ter drugimi ukrepi, ki lahko učinkovito zmanjšujejo intenzivnost in posledice erozijskih procesov.

P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu

Kmetijska pridelava je odvisna od vremena in podnebnih razmer. Zaradi spremenjenih podnebnih razmer škodljivci in bolezni rastlin povzročajo škodo na kmetijskih pridelkih, okrasnih rastlinah in gozdu. Zato je nujno ukrepanje in krepitev zmogljivosti za obvladovanje prilagajanja kmetijstva in gozdarstva ter spodbujanje kmetijskih in gozdarskih praks, ki pripomorejo k prilaganju na podnebne spremembe ter vzpostavitev celovitega sistema spremljanja vplivov podnebnih sprememb na kmetijstvo.. Na področju živinoreje je treba spodbuditi ukrepe, ki blažijo vročinski stres.

P16 Obnovitev gozda po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih

Slovenske gozdove so od leta 2014 dalje poškodovale večje ujme, kot so žledolom, vetrolom in prenamnožene populacije podlubnikov. Z namenom zagotavljanja trajnostnega vira OVE in ohranjanja ter krepitve ekosistemskih, socialnih ter proizvodnih funkcij gozda, se na površinah gozda, poškodovanih v raznih ujmah, stremi k čim hitrejši obnovi sestoja. Ukrepi za obnovo ter revitalizacijo poškodovanih gozdov so podani v načrtu sanacije gozdov. Potrebno je zagotoviti ustrezen, podnebju in rastiščem prilagojen sadilni material. Obnova mora biti izvedena v skladu z biotski raznovrstnostjo prijaznimi praksami, ki povečujejo raznolikost, kakovost in odpornost gozdnih ekosistemov.

P38 Protipožarno varstvo v gozdovih

Slovenija se zaveda tveganj in nevarnosti, povezanih z gozdnimi požari. Te so pogostejše le na območju jugozahodne Slovenije, predvsem na Krasu in v slovenski Istri, predvsem v letih s podpovprečnimi padavinami in daljšimi sušami. Na tem območju železnica predstavlja dodatno nevarnost požarov. Slovenske gozdove bomo ustrezno odprli s prometnicami in omogočili vozilom dostop do mesta požara. Omogočili bomo tudi ureditev protipožarne infrastrukture v gozdu. Dosegli bomo ustrezno drevesno sestavo z vrstami, ki so bolj odporna na požare.

Poleg teh so v SC4 delno oz. posredno naslovljeni tudi potrebi:

P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva (delno naslovljeno v SC4)

Povečanje OVE pri primarni pridelavi hrani je moč doseči z mobilizacijo novih virov biomase, in sicer so to lahko potencialna degradirana zemljišča in neizkoriščena kmetijska zemljišča. V Sloveniji ni kmetijskih zemljišč, ki bi biladegradirana v tem smislu, da bi bila neprimerna za pridelavo poljščin in bi se lahko uporabljala v energetske namene. Izkoriščanje trajnostno razpoložljive lesne biomase je usmerjeno v uplinjanje lesne biomase. Živinska gnojila, zaradi dobro razvite živinoreje, predstavljajo potencial za

proizvodnjo bioplina. Uvajanje krožnega gospodarstva in biogospodarstva vodi k ustvarjanju novih delovnih mest, zlasti na podeželskih območjih z večjo udeležbo primarnih proizvajalcev in predelovalcev v lokalnem okolju.

P32 Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje (posredno naslovljeno v SC4)

Trajnostni razvoj, ki vključuje okoljske in podnebne zahteve ter poudarja dobrobit živali, pridobiva na pomenu pri razvoju kmetijstva in živinoreje. Potrošniki pri odločitvi o nakupu živalskih proizvodov vse večjo pozornost namenjajo pogojem reje živali. Razvoj živinoreje bo temeljil na dobrobiti živali in na zagotavljanju visokih standardov zdravstvenega varstva živali. Različni pogoji reje različno vplivajo na pojav stresa, anomalij v obnašanju, telesnih poškodb, bolezni in drugih odstopanj z vidika dobrobiti živali. Zato se bo spodbujalo izvajanje živalim prilagojen način reje ter izboljšanje razmer za rejo živali in prilagoditev kmetijskih gospodarstev nadstandardnim zahtevam dobrobiti rejnih živali.

2.1.SO4.3 Opredelitev ustreznih (elementov) nacionalnih načrtov, ki izhajajo iz zakonodajnih instrumentov iz Priloge XI k uredbi o strateških načrtih SKP in so bili upoštevani v oceni potreb načrtov SKP za ta specifični cilj

Analiza stanja za specifični cilj 4 in iz te analize izvedene potrebe s področja prispevanja k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter k trajnostni energiji upoštevajo zaveze iz Nacionalno energetsko podnebnega načrta (NEPN). Omenjeni načrt je bil pripravljen leta 2020 v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov. NEPN predvideva, da bo Slovenija skupne izpuste toplogrednih plinov (TGP) do leta 2030, glede na leto 2005, znižala za do 36 %, sektorski cilj za kmetijstvo je zmanjšanje izpustov za 1 %. Na področju rabe tal, spremembah rabe tal in gozdarstva (LULUCF) mora cel sektor LULUCF zagotoviti, da do leta 2030 ne proizvede neto izpustov (po uporabi obračunskih pravil), oziroma da izpustove v sektorju LULUCF ne bodo presegle ponorov. Dolgoročni cilj slovenskega kmetijstva v prihodnosti z vidika uspešnega upravljanja s podnebnimi spremembami je obvladovanje izpustov TGP, ob hkratnem povečanju samooskrbe z zdravo in kakovostno hrano in ohranjanju kmetijskih površin v uporabi.

Ocenjene potrebe s področja specifičnega cilja 4 so:

P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu,

P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu,

P16 Obnovitev gozda po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah,

P38 Protipožarno varstvo v gozdovih.

Posredno oz. delno naslovljeni sta tudi potrebi P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva in P32 Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje.

Potreba P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije, se naslavlja v okviru SC5, v SC4 samo posredno.

Opredeljene potrebe upoštevajo cilje in zaveze iz NEPN in se navezujejo na Dolgoročno podnebno strategijo Slovenije do 2050.

V povezavi z direktivami EU: Direktivo 2018/2001/EU o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, Direktivo 2012/27/EU o energetski učinkovitosti, so bile potrebe opredeljene tudi izven tega specifičnega cilja, in sicer se obnovljivi viri energije navezujejo v okvir potrebe P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva. Hkrati pa se obnovljivi viri energije in energetska učinkovitost navezujejo na potrebi P6 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu in P7 Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI.

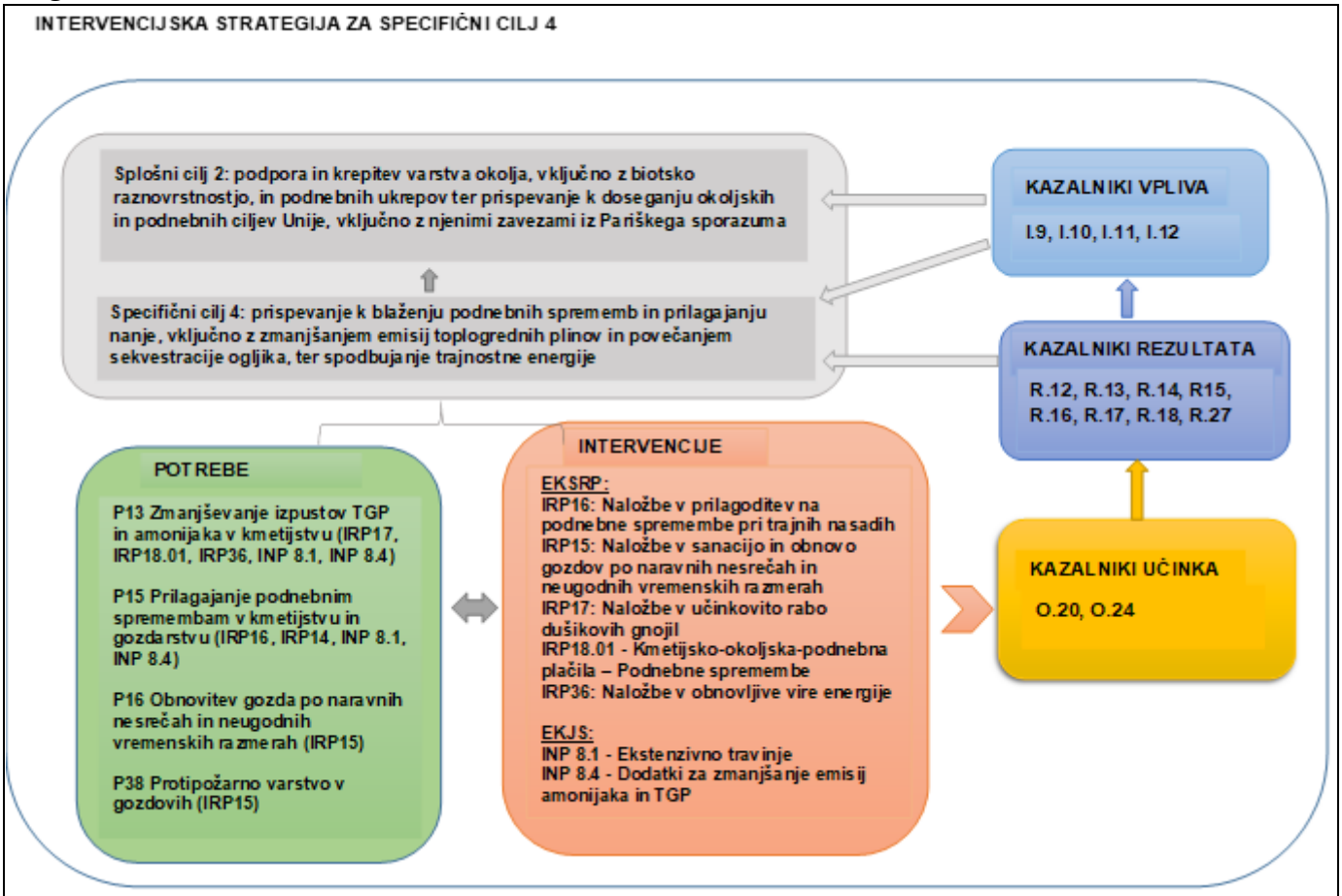
2.1.SO4.4 Intervencijska logika

Oblika intervencije	Vrsta intervencije	Intervencijska oznaka (države članice) – Naziv	Skupni kazalnik učinka
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.01 - Ekstenzivno travinje	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.02 - Tradicionalna raba travinja	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se

			uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.03 - Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.04 - Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.05 - Naknadni posevki in podsevki	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.06 - Ozelenitev ornih površin prek zime	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.07 - Konzervirajoča obdelava tal	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.11 - Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.12 - Kompostiranje hmeljevine	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
Sectoral - Sadje in zelenjava	INVRE(47(1)(a)) - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave, poskusne in inovativne proizvodne metode ter druge ukrepe	SI10.01 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – naložbe in raziskave	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
Sectoral - Vino	RESTRVINEY(58(1)(a)) - prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov	SI07 - Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov	O.36. Število ukrepov ali enot v vinskem sektorju, ki prejemajo podporo
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP18.01 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Podnebne spremembe (KOPOP_PS)	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP18.02 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Naravni viri (KOPOP_NV)	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP18.03 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK)	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP19 - Ekološko kmetovanje	O.17. Število hektarjev ali število drugih enot, ki prejemajo podporo za ekološko kmetovanje
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP42 - Lokalne pasme in sorte	O.19. Število operacij ali enot, ki podpirajo genske vire
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	O.23. Število neproduktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na

		nasadih	kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP17 - Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP25 - Intervencija Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP29 - Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP36 - Naložbe v obnovljive vire energije	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP31 - Podpora za projekte EIP	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP38 - Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)

Pregled

Za namen blaženja podnebnih sprememb kot tudi ohranjanja življenjskega okolja bo treba zmanjšati izpuste TGP do leta 2030. Nacionalni energetski in podnebni načrt predvideva, da bo Slovenija v primerjavi z 2005 skupne izpuste TGP do leta 2030, znižala za do 36 % (od tega kmetijstvo za 1 %). Največ izpustov v ne-ETS sektorju v Sloveniji prispeva sektor prometa, sledi mu kmetijstvo in nato ostali sektorji. Delež kmetijstva v strukturi izpustov TGP je v Sloveniji podoben kot v EU.

S SN 2023–2027 naslavljamo zaveze za blaženja podnebnih sprememb iz Nacionalnega energetsko podnebnega načrta (NEPN). Na področju kmetijstva naslavljamo vse predvidene ukrepe za zmanjšanje izpustov TGP iz NEPN. Nekateri so financirani iz nacionalnih virov, nekateri pa so programirani s tem Strateškim načrtom. Tako bomo nadaljevali z že izvedenimi ukrepi za spodbujanje zmanjševanja izpustov TGP v kmetijskem sektorju, kot je npr. Javna služba kmetijskega svetovanja[MKGP1] , programi usposabljanja, svetovanje in predstavitveni projekti, kmetijske raziskave in inovacije, lokalne akcijske skupine in nadgradnja kmetijske politike – povezovanje podnebne politike in prilagajanje podnebnim spremembam. Povečali bomo tudi učinkovitost živinoreje in s tem zmanjšali intenzivnost izpustov TGP. Izpuste bomo zmanjšali tudi s povečanjem deleža pašne živine in spodbujanjem učinkovitejšega kroženja dušika v kmetijstvu. To se in se bo reševalo s spodbujevalnimi ukrepi za naložbe v osnovna sredstva, ki izboljšujejo splošno učinkovitost kmetijskega gospodarstva in z infrastrukturo, povezano z razvojem in prilagajanjem kmetijstva, s spodbudami za izvajanje nadstandardnih načinov kmetovanja, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov dušikovega oksida, s spodbudami za nadstandardne načine reje, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov metana. Z vidika zmanjševanja izpustov je pomembno tudi izvajanje Skupnega temeljnega rejskega programa za govedo in drobnico, ki se izvaja izven Strateškega načrta.

Pri pripravi SN 2023–2027 smo dosledno upoštevali prednostna področja delovanja in ukrepanja iz Dolgoročne podnebne strategije Slovenije do leta 2050, to so:

- naložbe v zgradbe in opremo, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov TGP in k zmanjšanju količine odpadne hrane v primarni proizvodnji (bioplinske naprave, oprema za precizno gnojenje in gnojenje z majhnimi izpusti, ureditve pašnikov, hlevi in skladišča živinskih gnojil, skladišča za kmetijske pridelke …);
- spodbujanje kmetijskih praks, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov metana in didušikovega oksida, ob upoštevanju načel krožnega gospodarstva in vključujoč tehnike preciznega kmetovanja in digitalne tehnologije (izboljšanje kakovosti voluminozne krme, načrtno krmljenje rejnih živali na podlagi rezultatov analiz krme in izračunanih krmnih obrokov, preventivni ukrepi za izboljšanje zdravja rejnih živali, načrtno gnojenje kmetijskih rastlin na podlagi rezultatov analiz tal, učinkovito in okolju prijazno varstvo rastlin pred boleznimi in škodljivci, gnojenje z majhnimi izpusti, pridobivanje bioplina iz živinskih gnojil, pašna reja goveda in drobnice, ozelenitve strnišč, gojenje metuljnic (zrnatih stročnic in detelj), prakse za zmanjšanje količine odpadne hrane ali krme pri njeni pridelavi in med skladiščenjem itd.);
- krepitev verig preskrbe z lokalno hrano rastlinskega izvora, ki bodo na območjih z ugodnimi razmerami za kmetovanje omogočile postopno preusmeritev govedoreje v rastlinsko pridelavo z visoko dodano vrednostjo

Prav tako so v okviru podpore za ekološko pridelavo predvidene višje spodbude za rastlinsko pridelavo namenjeno za prehrano.

Pri načrtovanju ukrepov Strateški načrt sledi viziji Dolgoročne podnebne strategije, t.j. zmanjševanju izpustov TGP ob upoštevanju naravnih danosti za kmetovanje, izboljšanju prehranske varnosti in povečanju prehranske samooskrbe ter sledenju drugim ciljem večnamenskega kmetovanja, kot so zmanjševanje negativnih vplivov na vodo, tla in zrak, varovanje biotske raznovrstnosti, ohranjanje kulturne krajine, zagotavljanje dobrega počutja živali in vzdrževanje/povečanje zalog ogljika v kmetijskih tleh.

Med drugim se ukrepi nanašajo na naslednja področja delovanja:

- Izločanje dušika in zmanjšanje Izpustov metana pri rejnih živalih tri podintervencije znotraj KOPOP – Podnebne spremembe: PS.1 Izboljšanje kakovosti krme in načrtovano krmljenje goved, PS.2 Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih in PS.3 Izboljšanje kakovosti krme in načrtovano krmljenje ovac in koz. Poleg tega se izvajajo meritve sečnine v mleku z namenom optimizacije izrabe N v 80 % nacionalne mlečne črede na mesečni ravni v okviru rejskih programov (nacionalno financiranje izven SKP).
- Izgube dušika iz hlevov za živali in gnojil – načrtovane so naložbe v skladišča gnoja z nizkimi izpusti in nadstandardne skladiščne kapacitete.
- Izgube dušika pri aplikaciji živalskih gnojil – predvidena je podpora tehnikam uporabe z nizkimi izpusti (intervencija SOPO) in naložbe v opremo z nizkimi izpusti.
- Prilagoditev in optimizacija gnojenja s potrebami rastlin – predvidena je podpora ukrepom, ki

zahtevajo gnojenje na podlagi testiranja tal (nitratni testi).

- Izgube dušika zaradi uporabe mineralnih gnojil – predvidena je podpora za uporabo zaviralcev ureaze, zaviralcev nitrifikacije in denitrifikacije (intervencija SOPO), precizno gnojenje in vlaganja v opremo za precizno gnojenje.
- Omejevanje izpustov metana iz prebavil rejnih živali – krmni dodatki za omejevanje metanogeneze v vampu (intervencija SOPO).

Ukrepi za obvladovanje izpustov metana iz skladišč živinskega gnoja so omejeni na naložbe v izgradnjo objektov za skladiščenje živinskih gnojil. Predvideno je pokrivanje odprtih skladišč za živinska gnojila (pokrivanje lagun) in spodbujanje izgradnje nadstandardnih kapacitet za skladiščenje. SN predvideva dve naložbi v mikrobioplinske naprave na leto v letih 2025 do 2029. S temi investicijami želimo pridobiti izkušnje pri diverzificirani proizvodnji bioplina iz živinskega gnoja na mikrobioloških napravah ter spodbuditi ponudbo in konkurenco med ponudniki mikrobioplinskih naprav na trgu. To bo omogočilo obsežnejšo gradnjo mikrobioloških naprav po letu 2030. Ena od najpomembnejših omejitev za širjenje te tehnike je velikostna struktura kmetijskih gospodarstev. V letu 2016 je le 0,3 % kmetijskih gospodarstev redilo več kot 100 glav velike živine.

V sektorju LULUCF sledimo glavnim področjem delovanja na področju kmetijstva, kjer si bomo prizadevali za implementacijo kmetijskih praks na področju rabe kmetijskih zemljišč, ki prispevajo k povečanju ponora in zmanjšanju izpustov ogljikovega dioksida in didušikovega oksida, ob upoštevanju prehranske varnosti. Ključni ukrepi za kmetijska zemljišča, kot so uporaba sistemov kmetovanja, ki povečujejo zaloge ogljika v tleh (npr. primerna obdelava tal, uporaba pokrovnih poljščin) in tistih, ki vzdržujejo kmetijska zemljišča z visokim skladiščenjem ogljika (barje, mokrišča itd.), uporaba kmetijskih območij, ki zagotavljajo odporne ekosisteme biotske raznovrstnosti, naložbe v kmetijske tehnologije in posodobitev sistemov kmetovanja, ki povečujejo učinkovitost ravnanja s hranili. Pomembni so tudi ukrepi za izboljšanje odpornosti kmetijstva na podnebne spremembe (npr. zmanjšanje erozije, uporaba bolj odpornih rastlinskih sort, posodobitev namakalnih sistemov, precizno kmetovanje z optimizacijo uporabe gnojil in fitofarmacevtskih sredstev) in prilagajanje tehnologije obdelave tal, da se upošteva relief, vključno s prostorsko optimizacijo kmetijskih zemljišč (npr. prerazporeditev njiv na ravnah in travnikov na strmejša območja) in preprečevanje pridelave rastlin za biogorivo kot glavni posevek.

Na ta način sledimo viziji ohranjanja ponorov in zmanjšanja izpustov TGP v na gozdnih, kmetijskih in drugih zemljiščih do leta 2050 ob upoštevanju ekosistemskega pristopa, ki temelji na načelih trajnostnega, večnamenskega gospodarjenja. Slovenija bo spodbujala načine in dobre prakse gospodarjenja, ki pospešujejo proizvodnjo hrane, krme, vlaken in lesne biomase v skladu z nosilnostjo gozdnih rastišč ali kmetijskih zemljišč, zagotavljajo prehransko varnost in krepijo stabilnost gozdnih, kmetijskih in drugih ekosistemov.

K blaženju podnebih sprememb vpliva tudi proizvodno vezano plačilo za metuljnice. S pridelavo metuljnic se v kolobarju zmanjša potreba po uporabi mineralnega dušika, kar vpliva na zmanjšanje izpustov didušikovega oksida

Z vsemi ukrepi, na katere se osredotočamo, smo na pravi poti, da izpolnimo ambiciozne cilje EU glede zmanjšanja izpustov TGP iz kmetijstva in povečanja ponorov ogljika.

Slovenija leži na stičišču submediteranskega in celinskega podnebja, na velikih nadmorskih višinah pa obe prehajata v podnebje visokogorja. Zaradi stika zračnih mas različnih temperatur pride do pojava ekstremnih vremenskih razmer (močan veter, žled, velike količine padavin in snega), ki so se pokazale in se še bodo v obsežnih naravnih ujmah, ki so močno poškodovale gozdove. Gozd v Sloveniji je po pestrosti, vitalnosti in rasti sicer dobro prilagojen na podnebje, težave pa mu povzročajo vse bolj intenzivne, dalj trajajoče in pogoste vremenske ujme. Takim pojavom običajno sledijo še napadi škodljivcev ali bolezni, ki še dodatno oslabijo gozdno drevje ali lastniku gozda znižajo donos. K tem izzivom lahko pozitivno prispevajo naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in

neugodnih vremenskih razmerah.

Tudi v sadjarstvu, vinogradništvu in hmeljarstvu prihaja do izbruhov karantenskih bolezni in škodljivcev rastlin, pogostih naravnih nesreč in izjemnih dogodkov, ki slabijo primarne kmetijske proizvajalce, zmanjšujejo njihov dohodkovni položaj in poslabšujejo njihov enakovreden in konkurenčen nastop na trgu. Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih bodo prispevale k prilagajanju in soočenju z navedenimi izzivi.

Poraba vode na hektar zemljišč, pripravljenih za namakanje, je močno odvisna od vremenskih razmer v posameznem letu.[MKGP2] V Sloveniji je delež za namakanje pripravljenih zemljišč glede na KZU med nižjimi znotraj držav članic EU. Poraba vode za namakanje lahko vodi v prekomerno izrabo vodnih virov, večje pa je lahko tudi tveganje za erozijo tal, onesnaženje voda z nitrati in FFS, mineralizacijo tal ter za druge negativne posledice na okolje. To tveganje je mogoče zmanjšati z uporabo sodobnejših in racionalnejših tehnologij namakanja in obsegom namakanja, ki ne ogroža razpoložljivih vodnih virov. V razmerah, ko se kmetijstvo vse pogosteje sooča z daljšimi sušnimi obdobji, je z namakanjem v ključnih fazah rasti mogoče učinkovito povečati količino in kakovost pridelkov in s tem prispevati k manjši odvisnosti kmetijske pridelave od naravnih razmer in k stabilnejšim dohodkom.

Intervencije v okviru specifičnega cilja 4: *prispevanje k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije (SC4)* naslavljajo 3 potrebe, od skupno 38 identificiranih v okviru SN 2023–2027 in bodo prispevale k uresničevanju splošnega cilja SKP: *podpora in krepitev varstva okolja, vključno z biotsko raznovrstnostjo, in podnebnih ukrepov ter prispevanje k doseganju okoljskih in podnebnih ciljev Unije, vključno z njenimi zavezami iz Pariškega sporazuma.*
Intervencije v SC4 naslavljajo sledeče potrebe: P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu, P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu, P16 Obnovitev gozda po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah in P38 Protipožarno varstvo v gozdovih. Poleg teh je posredno naslovljena tudi potreba P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu, P07 Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI, P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije (SC5) z intervencijo Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil, P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva.
Potrebi P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu in P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu sta naslovljeni tudi preko intervencij KOPOP – Podnebne spremembe in SOPO ter ekološkega kmetijstva. Intervencija KOPOP – Podnebne spremembe je s tremi operacijami pomembna za zmanjševanje izpustov TGP v živinoreji s spodbujanjem izboljšanja kakovosti krme in krmnih obrokov, ekološko kmetijstvo s spodbujanjem trajnostnega gospodarjenje z naravnimi viri in izvajanje okolju in zdravju primernih načinov reje domačih živali vpliva na zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka. Intervencija SOPO Ekstenzivno travinje prispeva k zmanjšanju izpustov TGP in povečanjem sekvestracije ogljika v tleh. Druga intervencija SOPO, Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in TGP, pa prispeva k zmanjševanju izpustov metana iz prebavil rejnih živali ter zmanjševanju izpustov amonijaka in didušikovega oksida pri gnojenju z mineralnimi gnojili. Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka bo naslovljeno tudi z intervencijo Naložbe v obnovljive vire energije.

Potrebo P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu naslavja tudi intervencija Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali (SC9).

Prilagajanje na podnebne spremembe bo naslovljeno predvsem preko intervencij Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih in Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil. Poleg tega pa intervencija Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih naslavlja tudi potrebo P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda v okviru SC5.

Potrebi P16 Obnovitev gozda po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah in P38

Protipožarno varstvo v gozdovih bosta naslovljeni z intervencijo Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah.

Ključna pa je tudi navezava na horizontalni cilj in potrebo P32 Izmenjava znanja in prenosa informacij ter usposabljanje svetovalcev opredeljeno. Namreč za blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam kot tudi učinkovito varovanje in ohranjanje naravnih virov je ključen dvig osveščenosti o posledicah podnebnih sprememb krepitev in izmenjava znanj in informacij, svetovanje o uporabi novih tehnologij kot tudi splošni dvig osveščenosti pridelovalcev in potrošnikov.

Komplementarno z nalogami JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju novih tehnologij za optimizacijo proizvodnje in prilagajanje na podnebne spremembe v živinoreji, rastlinski pridelavi in gozdarstvu) bodo intervencije AKIS: IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev, IRP31 Podpora za projekte EIP in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno, dopolnile doseganje ciljev naslednjih intervencij v okviru SC4:

- INP 8.1 – Ekstenzivno travinje
- INP 8.4 – Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in TGP v kmetijstvu
- IRP18.01 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Podnebne spremembe
- IRP15 – Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah
- IRP16 – Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih
- IRP17 – Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil
- IRP36 – Naložbe v obnovljive vire energije

S tem bomo dvignili poznavanje in zavedanja o pomenu podnebnih sprememb in njihovem vplivu ter posledicah za kmetijstvo in gozdarstvo. Povečali bomo usposobljenost kmetijskih svetovalcev in kmetov, da bodo razumeli in sprejeli ukrepe namenjene blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje. Posebno pozornost je trebna usmeriti predvsem k novim intervencijam za zmanjšanje TGP, tako v okviru SOPO shem kot so dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in TGP kot operacij intervencij v okviru KOPOP – Podnebne spremembe kot je izboljšanje kakovosti krme. Pozornost potrebujejo tudi naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil, ker je uporaba ustrezne mehanizacije in opreme za skladiščenje in aplikacijo organskih gnojil ključna pri zmanjšanju izpustov TGP. Pri vseh intervencijah za zmanjšanje izpustov TGP bomo ozaveščali kmetovalce, da z izvajanjem prispevajo tako k blaženju podnebnih sprememb, varovanju naravnih virov in imajo zaradi zmanjšanja izgube hranil tudi neposredno ekonomsko korist. Pri ukrepih za prilagajanje na podnebne spremembe, ki so predvsem naložbe, bomo sledili najnovejšim tehnološkim dosežkom in to znanje prenašali na kmetovalce.

Identificirani sta bili dve aktivnosti izven SKP, ki neposredno podpirata prizadevanje na področju podnebnih sprememb. To sta izvajanje Skupnega temeljnega rejskega programa za pasme goved in drobnice in aktivnosti Javne službe kmetijskega svetovanja.

V okviru izvajanja skupnega temeljnega rejskega programa za pasme govedi in drobnice (kontrola prireje mleka**)** gre za naloge, ki se izvajajo v sklopu javne službe v živinoreji in vključujejo izvajalce po vsej Sloveniji. Aktivnosti so prvotno namenjene drugim ciljem (selekcijski napredek), prispevajo pa tudi k zmanjšanju izpustov TGP. Gre za selekcijsko delo v smeri učinkovitejših živali, za katere so značilne tudi manjše izpustove TGP. V okviru izvajanja rejskih programov deluje tudi informacijski sistem GOVEDO, ki nudi podporo rejcem krav molznic pri sprejemanju odločitev, ki vodijo k zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov in zagotavlja informacije o stanju izpustov na posameznih kmetijah. V okviru kontrole prireje mleka so bili pridobljeni podatki o plodnosti, mlečnosti in sestavi mleka za 78.134 molznic, ki predstavljajo približno 80 % vseh molznic v Sloveniji. Delo je potekalo na 3.007 kmetijah. Mesečne meritve na ravni posameznih molznic so bile sproti obdelane in rezultati poslani rejcem v nekaj dneh po opravljeni kontroli. Vsi rezultati so rejcem dostopni tudi prek spletne strani. V sklopu kontrole prireje mesa so se dnevni prirasti spremljali v 36 čredah, tehtanja so bila opravljena na 1.124 živalih. Ukrep prispeva k zmanjšanju intenzivnosti izpustov toplogrednih plinov (izpustove na enoto prirejenega

mleka). Pri kravah v kontroli prireje mleka je intenzivnost izpustov za 7,8 % manjša kot na splošno (0,732 proti 0,789 kg CO_2 ekv na kg mleka), pa tudi zmanjševanje intenzivnosti izpustov je bilo po letu 2014 hitrejše kot na ravni države (- 7,2 % proti - 5,7 %). Nalogo izvajata Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Kmetijski inštitut Slovenije in je trajne narave, v letu 2021 je bilo za izvajanje namenjeno 4,426.00,00 EUR.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano financira program dela Javne službe kmetijskega svetovanja, ki vključuje tudi tehnološko-okoljsko svetovanje in varovanje proizvodnih virov. Z vidika izpustov toplogrednih plinov so zlasti pomembna področja pridelave krme, prehrane živali, ureditve hlevov in reje živali, pašništva in gnojenja kmetijskih rastlin. Za leto 2021 podatki o aktivnostih Javne službe kmetijskega svetovanja še niso dostopni. V letu 2020 je bilo tehnološkemu, gospodarskemu in okoljevarstvenemu svetovanju namenjenih 124.180 svetovalnih ur. Od tega je bilo 2.755 ur namenjenih izdelavi krmnih obrokov. Gre za aktivnost, ki prispeva k zmanjšanju izpustov metana iz prebavil rejnih živali, ki so v letu 2020 prispevale 54,6 % vseh izpustov TGP v kmetijstvu. Nalogo izvaja Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije na podlagi koncesije in je trajne narave. V letu 2021 je bilo za izvajanje svetovanja in izobraževanja na področju prilagajanja in blaženja posledic podnebnih sprememb namenjeno 637.863 EUR.

Intervencije SC4, usmerjene prednostno v povečanje odpornosti kmetijstva na podnebne spremembe, zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu ter sanacijo gozda in trajnih nasadov po naravnih nesrečah, bodo vplivale na:

-Povečanje sekvestracije ogljika: Organski ogljik v tleh kmetijskih zemljišč (kazalnik I.11)

-Povečanje trajnostne energije v kmetijstvu: trajnostno pridobivanje energije iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva (kazalnik I.12)

-Prispevek k blaženju podnebnih sprememb: emisije toplogrednih plinov iz kmetijstva (kazalnik I.10)

-Povečanje odpornosti kmetijstva na podnebne spremembe: kazalnik napredka v zvezi z odpornostjo kmetijskega sektorja (kazalnik I.9)

Opis intervencij:

INP8: Shema za podnebje in okolje (SOPO)

SC4 vključuje dve shemi SOPO: INP 8.1: Ekstenzivno travinje in INP 8.4: Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in TGP.

INP 8.1: Ekstenzivno travinje

Intervencija INP 8.1 naslavlja potrebi:

P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu

P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu

Poleg tega naslavlja tudi potrebi v SC5: P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije ter P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda. V SC1 naslavlja potrebo P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG ter potrebo P02 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD.

Intervencija SOPO Ekstenzivno travinje prispeva k blaženje podnebnih sprememb, vključno z zmanjšanjem izpustov TGP iz kmetijskih praks ter vzdrževanjem obstoječih skladišč ogljika in povečanjem sekvestracije ogljika. Poleg tega prispeva tudi k varstvu in izboljšanju stanja voda ter preprečevanju degradacije tal. S spodbujanjem ekstenzivne rabe travinja na celotnem kmetijskem

gospodarstvu podpiramo in preprečujemo intenzifikacijo travinja ter morebitne negativne vplive na okolje, kot so presežek gnojil zaradi intenzivne živinoreje ali večja potreba po gnojenju z dušikom.

Poleg tega intervencija prispeva k upravljanju hranil v tleh, saj prepoveduje uporabo mineralnih gnojil. S prepovedjo uporabe mineralnih gnojil in s tem manjšo porabo dušika bo shema prispevala k zmanjšanju izpustov dušikovega oksida in amonijaka. Z omejitvijo obremenitve na 0,9 GVŽ/ha trajnega travinja in krmnih površin se v primerjavi z drugimi kmetijami zmanjša potreba po nakupu krmnih žit in oljnih tropin ter s tem vnos dodatnih rastlinskih hranil na kmetijsko gospodarstvo. S prepovedjo uporabe mineralnih gnojil in nizke obremenitve bo shema vplivala tudi na kakovost vode.

Shema posredno vpliva tudi na prilagajanje podnebnim spremembam, saj so ekstenzivni travniki v primerjavi z intenzivnimi travniki manj izpostavljeni neugodnim vremenskim razmeram, kot so suše. Pričakovana manj pogosta uporaba prispeva k razvoju globljega koreninskega sistema. Globlji koreninski sistem in večja odpornost proti suši sta značilna tudi za nekatere stročnice in zelene rastline na manj gnojenih travnikih.

INP 8.4: Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in TGP

Intervencija INP 8.4 naslavlja potrebi:

P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu

P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu

Poleg tega naslavlja tudi potrebo v SC5 P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda. V SC1 naslavlja potrebo P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG ter potrebo P02 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD.

Intervencija SOPO Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in TGP vpliva na blaženje podnebnih sprememb z zmanjšanjem izločanja metana iz prebavil rejnih živali ter amonijaka in didušikovega oksida pri gnojenju z mineralnimi gnojili. Intervencija predvideva uporabo krmnih dodatkov za zmanjšanje izpustov metana pri reji živali ali uporabo mineralnih gnojil, ki vsebujejo inhibitorje nitrifikacije, inhibitorje denitrifikacije ali inhibitorje ureaze za zmanjšanje izpustov amonijaka in didušikovega oksida. Ukrep uvajanja krmnih dodatkov je Evropska komisija v Strategiji »od vil do vilic« izpostavila kot enega izmed učinkovitih načinov za zmanjšanje vpliva živinoreje na podnebje in okolje in prehod v bolj trajnostno živinorejo, z Uredbo EU št 2019/1009 o določitvi pravil za dostopnost gnojil EU na trgu, ki bo začela veljati leta 2022, bo tudi izboljšana preglednost glede učinkovitosti. Mineralna gnojila, ki vsebujejo inhibitorje nitrifikacije, inhibitorje denitrifikacije ali inhibitorje ureaze morajo imeti status sredstev za gnojenje EU in biti označeni z oznako CE, kot to določa Uredba EU 2019/1009 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019, pri čemer so uvrščeni v Funkcijske kategorije 5.A. Inhibitor nitrifikacije, 5.B Inhibitor denitrifikacije ali 5.C. Inhibitor ureaze. Krmni dodatki za zmanjšanje izpustov metana morajo biti vpisani v EU Register krmnih dodatkov, pri čemer morajo biti uvrščeni v kategorijo zootehnični dodatki (dodatki, ki ugodno vplivajo na prirejo živali ali na okolje). Iz odobritvene dokumentacije mora biti razvidno, da dodatek neposredno zmanjšuje izpustove metana iz prebavil rejnih živali. Intervencija vključuje tako živali (krmni dodatki) kot površine kmetijskih zemljišč (inhibitorji).

Učinek intervencij SOPO se bo spremljal s kazalnikom: O.8 Število hektarjev ali glav velike živine, ki prejemajo podporo iz shem za podnebje in okolje.

Uspešnost izvajanja intervencij pa se bo spremljalo s sledečimi kazalniki rezultata:

R.4 Povezovanje dohodkovne podpore s standardi in dobrimi praksami: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljata dohodkovna podpora in pogojenost (ciljna vrednost: 93,79 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC1

R.6^{PS} Prerazporeditev na manjše kmetije: odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene

kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem) (ciljna vrednost: 98,59 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC1

R.7[PS] Krepitev podpore za kmetije na območjih s posebnimi potrebami: odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem) (ciljna vrednost: 102,28 %)- kazalnik se spremlja v okviru SC1

R.12 – Prilagajanje podnebnim spremembam Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru zavez, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam (ciljna vrednost: 29,74 %)

R.13[PS] – Zmanjšanje emisij v živinorejskem sektorju Delež glav velike živine, ki prejemajo podpora za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in /ali amonijaka, vključno z ravnanjem z gnojem (ciljna vrednost: 7,91 %)

R.14 - Shranjevanje ogljika v tleh in biomasi: Delež kmetijskih površin v uporabi (KZU) v okviru zavez, ki to zmanjšanje emisij ali ohranjanje ali povečanje shranjevanja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajnim zelenim pokrovom, kmetijskimi zemljišči na mokriščih in šotiščih) (ciljna vrednost: 45,77 %)

R.19[PS] Izboljšanje in zaščita tal: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so koristne za upravljanje tal, za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s kmetijskimi rastlinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami) (ciljna vrednost: 43,25 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.20[PS] Izboljšanje kakovosti zraka: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka (ciljna vrednost: 34,98 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.21[PS] Varstvo kakovosti vode: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles (ciljna vrednost: 44,21 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.24[PS] Trajnostna in zmanjšana uporaba pesticidov: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo posebne obveznosti, ki prejemajo podporo in vodijo v trajnostno rabo pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi rabe pesticidov, kot je uhajanje pesticidov (ciljna vrednost: 41,74 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.33 Izboljšanje upravljanja omrežja Natura 2000: delež skupne površine v omrežju Natura 2000, za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo (ciljna vrednost: 26,12 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC6

IRP16: Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih

Intervencija IRP16 naslavlja potrebo:

P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu

Poleg tega intervencija naslavja tudi potrebo P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda v okviru SC5.

Intervencija Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih prispeva k prilagajanju na podnebne spremembe. Pridelava sadja in trajnih vrtnin je zelo odvisna od vremenskih razmer, saj večinoma poteka na prostem. Delež trajnih nasadov z mrežami proti toči je premajhen. Povečati je potrebno obnovo intenzivnih sadovnjakov, povečati sajenje novih vinogradov, zaradi vedno daljših sušnih obdobij in ekstremnih vremenskih pojavov, pa je potrebno tudi v vinogradih na določenih območjih zagotoviti zaščito proti toči ter zmrzali. Zaradi podnebnih sprememb se povečuje pojav in razširjenost karantenskih in drugih novih nevarnih bolezni in škodljivcev rastlin, ki lahko povzročijo veliko gospodarsko škodo v kmetijski pridelavi (npr. zlata trsna rumenica v vinogradih, bakterijski ožig oljk, hrušev ožig v sadjarstrvu). Zato je ob njihovem pojavu obvezno takojšnje in celovito ukrepanje. Za njihovo izkoreninjenje in preprečevanje širjenja so nujni obsežni fitosanitarni ukrepi in krčitev okuženih trajnih nasadov. Za preprečitev poslabšanja ekonomskega položaja celotne prizadete panoge zaradi

izvajanja fitosanitarnih ukrepov je ključno pridelovalcem omogočiti obnovo in vzpostavitev novih nasadov.

Intervencija se bo izvajala na območju celotne Slovenije v obliki nepovratne podpore (sredstva EKSRP) za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz katalogov stroškov. Učinek intervencije IRP16 se bo spremljal s kazalnikom: O.20 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo. Uspešnost izvajanja intervencije pa se bo spremljalo s kazalnikom rezultata:

R.9^{PS} Modernizacija kmetij: delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov (ciljna vrednost: 6,35 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC2

R.16 Naložbe, povezane s podnebjem: delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov (ciljna vrednost: 2,13 %)

R.26 Naložbe v zvezi z naravnimi viri: delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo proizvodno in neproizvodno naložbeno podporo, povezano s skrbjo za naravne vire (ciljna vrednost: 3,71 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

IRP15: Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah

Intervencija IRP15 naslavlja potrebi:

P16 Obnovitev gozda po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah

P38 Protipožarno varstvo v gozdovih

Intervencija se bo izvajala v okviru treh podintervencij: Nakup sadik gozdnega materiala in materiala za zaščito sadik, Dela za odpravo škode in obnovo gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in stabilnosti gozdov ter Ureditev vlak potrebnih za izvedbo sanacije gozdov. Namenjena bo naravni obnovi gozda, kjer ta ne bo možna jo bo nadomestila umetna obnova s sajenjem rastiščem primernih sadik po vrstni sestavi in provenienčnem izvoru. Pozitiven vpliv intervencije bo na biotsko raznovrstnost, protipožarno varnost, vzpostavljena bo naravna zgradba in delovanje gozdnih ekosistemov, pospešena bo naravna vrast drugih avtohtonih drevesnih vrst, grmovnic in drugih pritalnih rastlin. Z intervencijo blažimo tudi podnebne spremembe ker obnovimo poškodovan gozd, torej površina gozdov se ne zmanjšuje. Gozdovi namreč predstavljajo enega glavnih skladišč CO2. V intervencijo bodo vključene zgolj gozdne vlake, ki so izključno namenjene sanaciji gozdov. Intervencija se bo izvajala na območju celotne Slovenije v obliki nepovratne podpore (sredstva EKSRP) za dejansko nastale stroške naložb ali v obliki pavšalne podpore (uporaba poenostavljenih oblik stroškov). Učinek intervencije IRP15 se bo spremljal s kazalnikom: O.23 Število neproizvodnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo. Uspešnost izvajanja intervencije pa se bo spremljalo s kazalnikoma rezultata:

R.17 Pogozdena zemljišča: površine, ki prejemajo podporo za pogozdovanje, gozdno kmetijstvo in obnovo, vključno z razčlenitvami (ciljna vrednost: 300 hektarjev)

R.18 Podpora za naložbe v gozdarskem sektorju: skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja (ciljna vrednost: 102.608.525 EUR)

R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju (ciljna vrednost: 616)

IRP17: Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil

Intervencija IRP17 naslavlja potrebo:

P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu

Intervencija Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil podpira okoljsko funkcijo kmetijstva in spodbuja sonaravne kmetijske prakse, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine ter ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter zmanjšanje negativnih vplivov kmetovanja na zrak. Predmet podpore so individualne in kolektivne naložbe v nakup kmetijske mehanizacije, ki je namenjena gnojenju z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak. Podpora se namenja za izvajanje kmetijskih praks, ki bodo upoštevale obvezne okoljske pogojenosti in zahteve dobrobiti živali v Uredbi (EU) 2021/2115 o strateških načrtih ter bodo skladne z nacionalnim pravom in pravom Unije. Intervencija se bo izvajala na območju celotne Slovenije v obliki nepovratne podpore (sredstva EKSRP) za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz katalogov stroškov. Učinek intervencije IRP17 se bo spremljal s kazalnikom: O.20 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo. Uspešnost izvajanja intervencije pa se bo spremljalo s kazalnikoma rezultata:

R.16 Naložbe, povezane s podnebjem: delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov (ciljna vrednost: 2,13 %)

R.26 Naložbe v zvezi z naravnimi viri: delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo proizvodno in neproizvodno naložbeno podporo, povezano s skrbjo za naravne vire (ciljna vrednost: 3,71 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

IRP18.01 Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Podnebne spremembe

Intervencija IRP18.01 naslavlja potrebo:

P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu

Intervencija Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Podnebne spremembe (KOPOP_PS) je namenjena spodbujanju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki so usmerjene v blaženje podnebnih sprememb. Intervencija KOPOP_PS vključuje tri operacije: PS.1 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved, PS.2 Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih in PS.3 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz. Namen vseh treh operacij je zmanjševanje izpustov TGP s spodbujanjem izboljšanja kakovosti krme in krmnih obrokov za navedene skupine domačih živali. Glavni učinek operacije pri govedu ter kozah in ovcah je povečanje prebavljivosti obrokov in s tem zmanjšanje metanogeneze v vampu (zmanjšanje izpustov metana) ter povečanje mlečnosti in dnevnih prirastov in s tem zmanjšanje deleža energije za vzdrževanje in zmanjšanje izpustov metana na enoto prirejenega mleka in mesa. Pri prašičih je glavni učinek zmanjšanje izpustov dušika zaradi zmanjšanja izločanja dušika z blatom in sečem zaradi izboljšanja izkoristljivosti beljakovin in bolj preciznega pokrivanja potreb po beljakovinah v različnih fazah rasti oz. pitanja. Učinek intervencije IRP18.01 se bo spremljal s kazalnikom: O.14 Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve.

Uspešnost izvajanja intervencije pa se bo spremljalo s kazalnikoma rezultata:

R.13^{PS} – Zmanjšanje emisij v živinorejskem sektorju Delež glav velike živine, ki prejemajo podpora za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in /ali amonijaka, vključno z ravnanjem z gnojem (ciljna vrednost: 7,91 %)

IRP36: Naložbe v obnovljive vire energije

Intervencija IRP36 naslavlja potrebo:

P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu

Poleg tega intervencija naslavlja potrebi v SC2: P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu in P07 Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI ter v SC8: P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva.

Intervencija je namenjena zmanjševanju izpustov amonijaka in TGP na kmetijskih gospodarstvih in živilsko predelovalnih obratih predvsem z obdelavo živinskih gnojil. S tem se zmanjšajo izpustove amonijaka in TGP ter spodbuja pridobivanje obnovljivih virov energije.

Intervencija Naložbe v obnovljive vire energije vključuje naslednje sklope naložb:

a) naložbe v ureditev mikrobioplinarn na kmetijskih gospodarstvih,

b) naložbe v nakup opreme za proizvodnjo biometana,

c) naložbe v ureditev geotermalnih vrtin na kmetijskem gospodarstvu.

Z namenom naslavljanja identificiranih potreb je predlagana intervencija namenjena ciljno usmerjenemu spodbujanju vlaganj v prestrukturiranje in modernizacijo kmetijskega in agroživilskega sektorja, kar vključuje vlaganja v zeleno in digitalno transformacijo, vključno s prehodom v krožno in biogospodarstvo. Učinek intervencije IRP36 se bo spremljal s kazalnikom: O.20 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo.

Uspešnost izvajanja intervencije pa se bo spremljalo s sledečimi kazalniki rezultata:

R.3 Digitalizacija kmetijstva: delež kmetij, ki iz SKP prejemajo podporo za digitalne kmetijske tehnologije (ciljna vrednost: 4,30 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC2

R.9^{PS} Modernizacija kmetij: delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov (ciljna vrednost: 6,35 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC2

R.15 Energija iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva ter drugih obnovljivih virov: naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW) (ciljna vrednost: 38,67).

R.16 Naložbe, povezane s podnebjem: delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov (ciljna vrednost: 2,13 %)

R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP (ciljna vrednost: 181) – kazalnik se spremlja v okviru SC8

Navezava intervencij na pogojenost:

V okviru specifičnega cilja 4 je pri izvajanju intervencij pomembno upoštevati tudi pogojenosti, ki vplivajo na blaženje in prilagajanje na podnebne spremememb e:

DKOP 1: Ohranjanje trajnega travinja na podlagi razmerja med trajnim travinjem in kmetijsko površino (prispevek k ohranjanju osnovne funkcije trajnih travnikov, med katere spada tudi ohranjanje zaloge ogljika v tleh).

DKOP 2: Varstvo mokrišč ali šotišč (prispevek k ohranjanju ogljika v tleh in ohranjanju izredno občutljivih habitatov za ogrožene vrste rastlih in ptic, ohranjanju pitne vode in blaženju vplivov človeka na podnebje).

DKOP 3: Prepoved sežiganja ornih strnišč, razen zaradi zdravstvenega varstva rastlin (prispevek k ohranjanju in povečevanje zalog ogljika v tleh).

Podrobnejši opis okrepljene pogojenosti in večje okoljske ambicioznosti je prikazan v poglavju 3.

Prispevek intervencij:

Intervencije v okviru SC4 bodo prispevale k uresničevanju ciljev nacionalne Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021.«:

-***Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin: Zmanjšanje*** *negativnih vplivov*

na vode, tla in zrak; Prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb ter Varovanje biotske raznovrstnosti

Nadalje bodo intervencije prispevale izpolnjevanju priporočil EK za Slovenijo za pripravo SN 2023-2027:

-***Povečevanje odpornosti proti podnebnim spremembam s krepitvijo ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam,*** *da se obravnavajo tveganja suše in toče ter močna erozija prsti, hkrati pa ohrani stanje vodnih virov. Ukrepi bi morali vključevati krepitev zmogljivosti za prilagajanje podnebnim spremembam, podporo praksam za izboljšanje zdravja tal in vzpostavitev sistema za spremljanje kakovosti tal ter naložbe v kmetijske rastline, odporne proti suši, in učinkovitost namakalne infrastrukture.*

-***Vzpostavitev zanesljivega trrenda zmanjševanja izpustov TGP iz kmetijstva*** *s ciljno usmerjenostjo v glavne vire TGP in krepitvijo dolgoročne zmogljivosti gozdov, da delujejo kot ponori ogljika, zlasti z vlaganjem v ustrezno ohranjanje gozdov in pridobljeni lesni sortiment, pravočasnim ponovnim pogozdovanjem ob upoštevanju pričakovanih podnebnih trendov za ustrezno izbiro vrst ter uvajanjem zmogljivosti za obdelavo lesa.*

-***Nadaljnja krepitev okoljskih in podnebnih zavez****, razvitih in podprtih v okviru SKP, z uporabo različnih instrumentov za izboljšanje njihove učinkovitosti in v skladu s potrebami, opredeljenimi v prednostnem okviru ukrepanja.*

-***Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi*** *na gozdnih zemljiščih, krepitev večfunkcionalnosti, varstvo gozdov in obnova gozdnih ekosistemov, zlasti po katastrofičnih dogodkih, za doseganje dobrega stanja habitatov in vrst, povezanih z gozdovi, da se okrepijo ekološke storitve in biotska raznovrstnost ter vzpostavi odpornost na grožnje, kot so vplivi podnebnih sprememb na gozdove.*

-***Spodbujanje kmetijskih praks, namenjenih izboljševanju upravljanja hranil*** *(dušik, fosfor, kalij itd.), kot sta zmanjšano in izboljšano gnojenje (tudi s preciznim kmetovanjem) ter ustrezno ravnanje z gnojem, da se zmanjšajo presežki hranil, vključno s fosforjem, in prispeva k* ***cilju zelenega dogovora EU glede zmanjšanja izgub hranil****.*

Prispevek intervencij k ciljem Strategije od »vil do vilic«:

- *Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane*

Navezava na cilje Strategije za biotsko raznovrstnost do leta 2030 in cilje Zelenega dogovora:

-Zmanjšanje onesnaževanja

-Zmanjšanja neto izpustov TGP za vsaj 55 % do leta 2030

-Izboljšanje stanja evropskih gozdov

Prispevek k ciljem REPowerEU:

K doseganju ciljev REPowerEU prispevamo neposredno z intervencijo za spodbujanje OVE v okviru SC 4 in s podporami za razvoj krožnega gospodarstva in za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti vključno z biogospodarstvom v okviru drugih specifičnih ciljev npr. SC2, 8 in 9). K cilju prispevajo tudi intervencije ki spodbujajo učinkovito rabo organskih gnojil (npr. INP8.3), intervencije ki spodbujajo manjšo uporabo mineralnih gnojil in intervencija ekološko kmetijstvo.

Navezava na prilogo XIII k uredbi o strateških načrtih SKP - Okoljska zakonodaja:

Z intervencijami v okviru SC4 prispevamo k ciljem naslednjih zakonodajnih aktov EU s področja okolja in podnebja:

- Intervenciji INP8.1 - Ekstenzivno travinje in INP8.4 – Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in TGP prispevata k ciljem Uredbe (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU;

- Intervencije INP8.1 - Ekstenzivno travinje, INP8.4 – Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP, IRP17 - Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil in IRP18 KOPOP – Ukrepi za zmanjšanje emisij TGP prispevajo k ciljem Uredbe (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o

zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013;

- Intervencija IRP36 – Naložbe v obnovljive vire energije prispeva k ciljem Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov; – Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetski učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES;

- Intervencija IRP36 – Naložbe v obnovljive vire energije prispeva k ciljem Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.

2.1.SO4.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju

Ni relevantno.

2.1.SO4.7 Ali načrtujete prispevek SKP k programu LIFE (samo za specifične cilje 4, 5, 6)?

: **Ne**

2.1.SO4.8 Izbor kazalnikov rezultatov

Izbor kazalnikov rezultatov za ta specifični cilj

Kazalniki rezultatov [priporočeni kazalniki rezultatov za ta specifični cilj so v celoti prikazani v krepkem tisku]	**Ciljna vrednost**
R.12 - Prilagajanje podnebnim spremembam Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam	29,74 %
R.13 PR - Zmanjšanje emisij v živinorejskem sektorju Delež glav velike živine (GVŽ za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali amoniaka, vključno z ravnanjem z gnojem	7,91 %
R.14 PR - Shranjevanje ogljika v tleh in biomasi Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)	45,77 %
R.15 CU - Energija iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva ter drugih obnovljivih virov Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW)	38,67 MW
R.16 CU - Naložbe, povezane s podnebjem Delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov	2,13 %
R.17 CU PR - Pogozdeno zemljišče Površine, ki prejemajo podporo za pogozdovanje, obnovo kmetijsko-gozdarskih sistemov, vključno z razčlenitvami	300,00 ha
R.18 CU - Podpora za naložbe v gozdarski sektor Skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja	102.608.525,00 EUR
R.27 CU - Okoljska ali podnebna uspešnost pri naložbah v podeželska območja Število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti ter doseganju ciljev blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju	616,00

Utemeljitev ciljev in povezanih mejnikov

R.12 Prilagajanje podnebnim spremembam: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere

veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam

Pri izračunu kazalnika R.12 se upoštevajo naslednje intervencije, ki vplivajo na prilagajanje na podnebne spremembe:
Sheme za podnebje in okolje

–INP8.1 Ekstenzivno travinje
–INP8.2 Tradicionalna raba travinja
–INP8.5 Naknadni posevki in podsevki (SC5)
–INP8.6 Ozelenitev ornih površin prek zime (SC5)

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – operacije
–NV.1 Vodni viri (SC 5)
–NV.2 Ohranjanje kolobarja (SC 5)
–BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki (SC 6)
–BK.10 Ohranjanje mejic (SC 6)
–BK.12 Sobivanje z velikimi zvermi (SC 6)
–BK.13 Planinska paša (SC 6)

Intervencija IRP42: Lokalne pasme in sorte (SC 6)

Kazalnik R.12 količinsko opredeli pokritost obveznosti za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam. Ciljna vrednost kazalnika in vrednost mejnikov je določena na podlagi ocenjene površine intervencije Shema za podnebje in okolje, posameznih operacij intervencij KOPOP ter operacije Lokalne sorte v okviru intervencije Lokalne pasme in sorte, glede na skupni obseg KZU v Sloveniji (kazalnik stanja C.17 Kmetijska zemljišča v uporabi, 479.820 ha).

Ciljna vrednost za kazalnik R.12 je 29,74 %.

R.13^{PS} – Zmanjšanje emisij v živinorejskem sektorju Delež glav velike živine, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in /ali amonijaka, vključno z ravnanjem z gnojem

Pri izračunu kazalnika R.13^{PS} se upoštevajo naslednje intervencije:
Sheme za podnebje in okolje
–INP 8.4 Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in toplogrednih plinov

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – podnebne spremembe:
–PS.1 Izboljšanje kakovosti krme in načrtovano krmljenje goveda
–PS.2 Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih
–PS.3 Izboljšanje kakovosti krme in načrtovano krmljenje ovc in koz

Intervencija IRP42: Lokalne pasme in sorte (SC6)

Kazalnik R.13 količinsko opredeli pokritost obveznosti za zmanjšanje izpustov TGP iz živinoreje. Ciljna vrednost kazalnika in vrednost mejnikov je določena na podlagi ocenjenega deleža GVŽ vključenih v intervencije Sheme za okolje in podnebje, operacij intervencije KOPOP_PS in operacije Lokalne pasme v okviru intervencije Lokalne pasme in sorte, glede na skupni obseg GVŽ v Sloveniji (kazalnik stanja C.23 Skupno število glav velike živine (Število), 512.120).

Ciljna vrednost za kazalnik R.13 je 7,91 %.

R.14[PS] Shranjevanje ogljika v tleh in biomasi: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ali ohranitev ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči ter mokrišči in šotišči)

Pri izračunu kazalnika R.14 se upoštevajo naslednje intervencije:
IRP19 Ekološko kmetovanje

Sheme za podnebje in okolje
–INP 8.1 Ekstenzivno travinje
–INP 8.2 Tradicionalna raba travinja (SC6)
–INP 8.3 Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak (SC5)
–INP 8.4 Dodatki za zamanjšanje izpustov amonijaka in TGP
–INP 8.5 Naknadni posevki in podsevki (SC5)
–INP 8.6 Ozelenitev ornih površin prek zime (SC5)
–INP 8.7 Konzervirajoča obdelava tal (SC5)
–INP 8.11 Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih (SC6)
–INP 8.12 Kompostiranje hmeljevine (SC5)

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – operacije
–NV.2 Ohranjanje kolobarja (SC 5)
–NV.3 Integrirana pridelava poljščin (SC 5)
–NV.4 Integrirana pridelava zelenjave (SC 5)
–NV.5 Integrirana pridelava hmelja (SC 5)
–NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk (SC 5)
–NV.7 Integrirana pridelava grozdja (SC 5)
–NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje (SC 5)
–BK.4 Mokrotni traviščni habitati (SC 6)
–BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij (SC 6)
–BK.12 Sobivanje z veliki zvermi (SC 6)
–BK.13 Planinska paša (SC 6)

Kazalnik R.14 količinsko opredeli pokritost obveznosti za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov iz kmetijskih zemljišč, vzdrževanje in/ali povečanje skladiščenja ogljika (trajno travinje, kmetijska zemljišča na šotiščih itd.) s podporo SKP. Ciljna vrednost kazalnika in vrednost mejnikov je določena na podlagi ocenjene površine vključenosti v intervencijo Ekološko kmetovanje ter ocenjene površine intervencije Shema za podnebje in okolje ter posameznih operacij intervencij KOPOP, glede na skupni obseg KZU v Sloveniji (kazalnik stanja C.17 Kmetijska zemljišča v uporabi, 479.820 ha).

Ciljna vrednost za kazalnik R.14 je 45,77 %.

R.15 Energija iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva ter drugih obnovljivih virov: naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW)

Pri izračunu kazalnika R.15 se upoštevajo intervencije v okviru SC2 in SC4, in sicer Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo,

Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano, Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnosti ekoloških kmetij, Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev, Naložbe v obnovljive vire energije, Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine ter Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali.

Kazalnik R.15 količinsko opredeli inštalirane zmogljivosti (toplotne in električne) določene tehnologije obnovljivih virov energije (vodna energija, trdna, tekoča in plinska biomasa, bioplin, veter, sončna fotovoltaika, sončna toplota, geotermalne in toplotne črpalke), razvita s podporo SKP za naložbe na kmetijah ali podeželskih podjetij.

Za kazalnik R.15 in intervencijo:

- Naložbe v obnovljive vire energije so predvidene podprte naložbe v obsegu 3,0 MW (SC4);
- Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine so predvidene podprte naložbe v obsegu 1,6 MW (SC4);
- Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali so predvidene podprte naložbe v obsegu 3,5 MW (SC4);
- Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo so predvidene podprte naložbe v obsegu 15,8 MW (SC2);
- Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano so predvidene podprte naložbe v obsegu 2,2 MW (SC2);
- Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnosti ekoloških kmetij so predvidene podprte naložbe v obsegu 0,7 MW (SC2);
- Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev so predvidene podprte naložbe v obsegu 11,8 MW (SC2).

Ciljna vrednost za kazalnik R.15 je 38,67 MW.

R.16 Naložbe, povezane s podnebjem: delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov

Pri izračunu kazalnika R.16 se upoštevajo naslednje intervencije v okviru SO2 in SO4, in sicer:

- Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev
- Naložbe v obnovljive vire energije
- Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali
- Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih
- Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil
- Sektorska intervencija za sadje in zelenjavo (podintervencije Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenja z njo; Zmanjševanje količin nerazgradljivih odpadkov pri procesu pridelave in predelave; Prilagoditev tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe)
- Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov

Kot izhaja iz analize SWOT, sta kmetijski in gozdarski sektor podnebnim spremembam najbolj izpostavljena in se bosta nanje morala prilagoditi. Obenem imata velik potencial za prispevanje tako k zmanjševanju izpustov toplogrednih plinov (TGP) v procesu prehoda na ogljično nevtralno gospodarstvo kot pri blaženju podnebnih spremembam. Povečanje produktivnosti kmetijstva pomeni doseganje večje konkurenčnosti, a hkrati tudi večje zahteve po učinkovitem odzivu na podnebne spremembe. Vloga tehnologij (npr. mehanizacije, opreme in strojev v proizvodnji), digitalizacije (npr. preko IT opreme, dostopa do digitalnih rešitev), znanja in inovacij v smeri povečanja učinkovitosti in preciznega kmetovanja je nesporna. To bodo v prihodnje ključni podporni mehanizmi pri krepitvi tržne usmerjenosti

in povečanju konkurenčnosti, ob hkratnem zagotavljanju večje trajnosti kmetijstva.

Kazalnik R.16 količinsko opredeli pokritosti intervencij, ki zagotavljajo naložbeno podporo v zvezi s podnebnimi spremembami, blažitvijo in prilagajanjem ter s proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov.

Ocenjeno je, da bo podprtih 1.491 KMG.

Pričakovana ciljna vrednost je izračunana kot razmerje med pričakovanim številom podprtih KMG znotraj posameznih intervencij in skupnim številom KMG v Sloveniji (kazalnik stanja C.12 Kmetijska gospodarstva v Sloveniji, 69.900 KMG). Pričakovana ciljna vrednost za intervencijo:

- Naložbe v obnovljive vire energije: 16 KMG (SC4);
- Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali: 60 KMG (SC4);
- Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih: 1.088 podprtih naložb oz. KMG (SC4);
- Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil: 156 podprtih naložb oz. KMG (SC4);
- Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov: vključenih 50 KMG (SC4);
- Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenja z njo: predvideva se ustanovitev enega operativnega programa za sektor Sadje zelenjava; minimalno zahtevano število kmetijskih gospodarstev znotraj operativnega programa je 10. Ker ni dvojnega štetja so vrednosti s teh 10 kmetij ne šteje tudi znotraj intervencij Zmanjševanje količin nerazgradljivih odpadkov pri procesu pridelave in predelave in Prilagoditev tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe (SC4);
- Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev: 111 KMG (SC2).

Ciljna vrednost za kazalnik R.16 je 2,13 %.

R.17 Pogozdena zemljišča: površine, ki prejemajo podporo za pogozdovanje, gozdno kmetijstvo in obnovo, vključno z razčlenitvami

Pri izračunu kazalnika R.17 se upošteva intervencija Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah

Obnova gozdov v Republiki Sloveniji poteka večinoma po naravni poti (95 %), izvajamo tako imenovano naravno obnovo. Na območjih, kjer naravna obnova zaradi različnih naravnih dejavnikov ni mogoča se uporablja umetna obnova ali obnova s sadnjo rastišču in podnebju primernih gozdnih drevesnih in grmovnih vrst (5 %). S sredstvi SN 2023-2027 bomo podprli predvsem obnovo s sadnjo. Skupaj z Zavodom za gozdove Slovenije se je določila površina, ki se bo obnovila na ta način.

V zadnjih desetih letih se je po podatkih ZGS letno obnovilo v povprečju 1.200 ha gozdov (naravnih in obnovitvenih s sadikami). Ker obnova, ki je financirana s sredstvi SN 2023-2027, predstavlja le 5 % vseh obnov gozdov, se bo le-ta letno izvajala na površini 60 ha, kar v petih letih skupaj predstavlja 300 ha.

Ciljna vrednost za kazalnik R.17 je 300 hektarjev.

R.18 Podpora za naložbe v gozdarskem sektorju: skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja

Pri izračunu kazalnika R.18 se upoštevajo naslednje intervencije:

-Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu (SC 2);
-Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo (SC 2);
-Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva (SC 2);
-Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture (SC 2);
-Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah (SC 4).

Gozdarska dejavnost je tradicionalno sestavni del številnih kmetij, ki preko močnih sinergij pomembno pripomore tudi h krepitvi konkurenčnosti primarne kmetijske proizvodnje na teh gospodarstvih. Kot izhaja iz analize SWOT, realiziran posek v slovenskih gozdovih zaostaja za načrtovanim najvišjim možnim, predvsem zaradi zastarele mehanizacije. Z modernizacijo le te se povečata varnost pri delu in učinkovitost. Potrebno je modernizirati opremo obratov za primarno predelavo lesa ter ustanoviti nove obrate. Po obsežnih ujmah je naravna obnova gozdov močno otežena. Kjer je ta neuspešna, je zaradi varovanja tal potrebno izvesti dopolnilno sadnjo sadik gozdnega drevja. Nujno je vzpostaviti zadostno mrežo gozdnih drevesnic, za vzgojo zadostne količine sadik gozdnega drevja posameznih provenienčnih območij. Določena območja v Sloveniji niso odprta z gozdnimi cestami in vlakami, kar podraži ali onemogoča spravilo lesa. Potrebna je izpopolnitev mreže gozdnih prometnic do optimalne odprtosti.
Kazalnik R.18 količinsko opredeli skupno vrednost naložb (EUR), ustvarjene s pomočjo podpore SKP v opremo in tehnologijo za izboljšanje trajnosti gozdarskega sektorja in olajšanje njegovega poslovnega razvoja.

Ciljna vrednost za kazalnik R.18 je 102.608.525 EUR.

R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju

V Sloveniji zavarovana območja narave pokrivajo 14 % ozemlja države in so eden ključnih instrumentov varstvo biotske raznovrstnosti, krajinske pestrosti in naravnih vrednot, ki hkrati prispeva tudi k socialno-gospodarskemu razvoju regij. Podpora izvajanju ukrepov iz načrtov upravljanja zavarovanih območij in programa upravljanja območij Natura 2000 podpira kmetijstvo v njegovi okoljski funkciji in je namenjena spodbujanju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine.
Obnovitev gozda po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah bo nadomestila umetna obnova s sajenjem rastiščem primernih sadik po vrstni sestavi in provenienčnem izvoru. Na ta način se blažijo tudi podnebne spremembe, saj se s tem obnovi poškodovan gozd, zato se površina gozdov ne zmanjšuje. Gozdovi namreč predstavljajo enega glavnih skladišč CO2.

Pri izračunu kazalnika R.27 se upoštevajo intervencije Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij (SC 6), Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu (SC 6), Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah (SC 4) in Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom (SC 5).

Ciljna vrednost kazalnika R.27 je predvidenih 616 projektov.

2.1.SO4.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev

Dodeljena finančna sredstva intervencijam v okviru specifičnega cilja 4 znašajo 80.092.435,58 EUR, kar predstavlja 4,45 % vseh razpoložljivih sredstev strateškega načrta SKP 2023-2027. Od tega je 21.513.049,35 EUR oz. 3,15 % vseh sredstev EKJS in 58.579.386,23 EUR oz. 5,25 % vseh sredstev EKSRP.
Dodeljena finančna sredstva za intervencije, načrtovane v okviru specifičnega cilja 4 zadostujejo za doseganje opredeljenih ciljev in so skladna s finančnim načrtom.

2.1.SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij

2.1.SO5.1 Povzetek analize SWOT

2.1.SO5.1.1 Prednosti

Na področju **kakovosti in količine voda** je v Sloveniji narejenih veliko raziskav, tako da je nacionalna raven dobro pokrita z raziskavami tako količinskega stanja kot kakovosti, vendar so te obširnejše raziskave izvedene v bolj grobem merilu in zato ne dajo veliko specifičnih podatkov za posamezno območje kot bi želeli za potrebe kmetijske proizvodnje. Na regionalni ravni so med najbolj raziskanimi območja Dravskega polja, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega Barja. Področje kakovosti, količine in rabe vode je v Sloveniji zelo raziskano in podprto tudi z dokaj obširnim državnim monitoringom na podlagi zakonodaje s področja voda.

Rezultati državnega monitoringa **podzemne vode** na bolj obremenjenih vodnih telesih s statistično značilnimi trendi **upadanja vsebnosti nitrata** po vsej verjetnosti zrcalijo pozitivne učinke, ki bi lahko bili posledica kmetijskih in okoljskih ukrepov za zmanjševanje vnosa dušika v tla ter posledično racionalnejše rabe gnojil v kmetijstvu. Na ostalih vodnih telesih trend vsebnosti nitratov ni statistično značilen.

Povprečna vsebnost nitratov v podzemni vodi je bila v letu 2019 11,6 mg NO_3/l in se je v primerjavi z letom 2004 **znižala** za 25 %. Meritve nitrata so se v letu 2019, v vodonosnikih z medzrnsko poroznostjo izvajale skoraj na celotni merilni mreži. Pokazale so, da se koncentracije nitrata statistično značilno znižujejo. V letu 2017 je bilo glede na prisotnost nitratov v podzemnih vodah kar 83,33 % merilnih mest visoke kakovosti (< 25 mg/l), 16,67 % srednje kakovosti (≤ 25 mg/l in < 50 mg/l) in nobenega merilnega mesta slabe kakovosti (≥ 50 mg/l).

Na splošno se tudi **vsebnost FFS v podzemni vodi znižuje**. Podobno kot z nitrati je tudi s FFS najbolj obremenjena osrednja in severovzhodna Slovenija. V ravninskih predelih Slovenije (Dravska in Murska kotlina), za katere je značilna večja kmetijska dejavnost, vsebnosti nekaterih FFS presegajo standard kakovosti. Opazna so tudi posamezna točkovna onesnaženja, ki pa so pogosto posledica nestrokovne rabe teh sredstev. Vodonosniki s kraško in razpoklinsko poroznostjo so zaradi manjše poseljenosti in redkejših kmetijskih površin manj obremenjeni s FFS. V obdobju 1998–2015 se je vsebnost vsote FFS v vodnih telesih podzemne vode z aluvialnimi vodonosniki zniževala.

S stališča obremenjevanja voda je ugoden predvsem podatek, da se na **VVO** zmanjšujejo površine njiv in povečujejo površine trajnih travnikov in pašnikov.

Zadnji primeri iz slovenske literature navajajo, da v zadnjih nekaj letih na kmetijskih zemljiščih ni bilo velikih **erozijskih dogodkov**, in da se tveganje za erozijo tal v Sloveniji zmanjšuje zaradi pomembnih naravnih (okoli 59 % raba gozdnih zemljišč, ravna kmetijska kotlina) kot tudi specifičnih razmer v Sloveniji (močno pogozdovanje, razdrobljenost zemljišč, posebnosti obdelave tal, terase itd.).

Vsebnost organske snovi v tleh kot ponor atmosferskega CO_2 je osrednji kazalnik trajnostnega kmetijstva in okolja in nujna za izračun izpustov TGP v kmetijstvu. Iz analize pedoloških profilov, pedološke karte in talnih tipov glede različne rabe kmetijskih zemljišč v Sloveniji izhaja, da je organske snovi na zemljiščih, ki so obdelana (njive in vrtovi, hmeljišča, vinogradi, …) v zgornjem horizontu tal manj kot na zemljiščih, ki se ne orjejo ali rigolajo (travniki, ekstenzivni sadovnjaki, …). Na splošno so tla za slovenske razmere **dobro oskrbljena z organsko snovjo**, saj podatki kažejo, da je vsebnosti organske snovi na 86,2 % kmetijskih zemljišč več od 2 %, na 30,9 % zemljišč pa več od 4 %. Podobni so tudi rezultati laboratorijskih analiz, izdelanih v obdobju 2005–2010. Več kot 2 % organske snovi je vsebovalo 92,3 % vzorcev tal, več kot 4 % organske snovi pa 40,4 % vzorcev tal. Sorazmerno dobro stanje je odraz predvsem sestave kmetijskih zemljišč, s prevladujočim deležem travinja in gnojenja njiv ter trajnih nasadov z razmeroma veliko živinskega gnoja.

VODE

·veliko naravnih vodnih virov, ohranjenih v naravnem ali skoraj naravnem stanju;

·vsaj tretjina podzemne vode, ki se črpa za pitno vodo, je dovolj dobre kakovosti, da se lahko do

potrošnikov dovaja v naravnem stanju brez dodatne obdelave;

·obstaja trend zniževanja vsebnosti količine nitratov in FFS v podzemnih vodah;

·dobro količinsko stanje podzemnih voda;

·zmanjševanje porabe mineralnih gnojil na ha KZU (- 31,4 % v obdobju 1992–2013) in zmanjševanje porabe rastlinskih hranil (N, P2O5, K2O) (- 27,4 %);

·poraba FFS se v Sloveniji z leti zmanjšuje;

·zmanjšanje bilančnega presežka dušika na nacionalni ravni v obdobju 1992–2012 zaradi zmanjšanja skupnega vnosa dušika na kmetijska zemljišča (- 19,2 %) in povečanega dušika v kmetijskih pridelkih;

·uveljavljenost zakonske ureditve, ki določa, da je rabo voda potrebno programirati, načrtovati in izvajati tako, da se ne poslabšuje stanje voda;

·uveljavitev vodovarstvenih režimov na delu ozemlja države, ki med drugim opredeljujejo omejitve v zvezi z rabo vode, določajo prepovedi v zvezi z gradnjo, ravnanjem z zemljišči in gozdom;

·dobro strokovno poznavanje lastnosti vodotokov;

·dolgoletne izkušnje z beleženjem kakovosti voda – monitoring (kemijski, fizikalni, količinski, ekološki);

·dobri podatki o lokacijah legalnih točkovnih onesnaževalcev;

·RS ima velike pretoke površinskih voda iz države;

TLA

·povečini dobra oskrbljenost tal z organsko snovjo;

·prostorsko omejena območja, kjer je zaznati problem degradiranosti tal, kar pomeni prednost pri oblikovanju konkretnih in učinkovitih intervencij (ozka usmerjenost in načrtovanost intervencij, ki so ciljno naravnana; npr. ponovna zasaditev mejic na Vipavskem zaradi vetrne erozije, …)

ZRAK

·izpusti amonijaka so bili leta 2014 za 4 % nižji od mejne vrednosti, ki ne sme biti presežena od leta 2010 dalje;

2.1.SO5.1.2 Slabosti

Kmetijstvo povzroča onesnaževanje voda zaradi nepravilne ali prekomerne uporabe živinskih in drugih organskih gnojil, mineralnih gnojil (dušik in fosfor) in fitofarmacevtskih sredstev (v nadaljevanju: FFS). V obdobju 2014–2019 je dobro kemijsko stanje za matriks voda ugotovljeno za 153 (98,7 %) vodnih teles površinskih voda, za dve vodni telesi je ugotovljeno slabo kemijsko stanje. Najslabše so ocenjena vodna telesa porečja Mure, kjer 79 % vodnih teles ne dosega dobrega ekološkega stanja, večinoma zaradi prekomerne obremenjenosti s hranili in organskimi snovmi, hidromorfološke spremenjenosti in splošne degradiranosti. Vodna telesa podzemnih voda so najbolj obremenjena v severovzhodni Sloveniji: Savinjska, Dravska in Murska kotlina. Vzrok za slabo kemijsko stanje teh vodnih teles je nitrat in v Dravski kotlini tudi atrazin. **Povišane vsebnosti nitratov** v podzemni vodi so lahko tudi posledica neustrezno urejenega odvajanja komunalnih odpadnih voda. Povprečna vsebnost nitratov v podzemni vodi se je v letu 2019 v primerjavi z letom 2004 zmanjšala za 25 %.

Na splošno se tudi **vsebnost FFS v podzemni vodi zmanjšuje**, z njimi je najbolj obremenjena osrednja in severovzhodna Slovenija. V ravninskih predelih Slovenije (Dravska in Murska kotlina), za katere je značilna večja kmetijska dejavnost, vsebnosti nekaterih FFS presegajo standard kakovosti. Opazna so tudi posamezna točkovna onesnaženja, ki pa so pogosto posledica nestrokovne rabe teh sredstev.

V razmerah, ko se kmetijstvo vse pogosteje sooča z daljšimi sušnimi obdobji, je z **namakanjem** v ključnih fazah rasti mogoče učinkovito povečati količino in kakovost pridelkov in s tem prispevati k manjši odvisnosti kmetijske pridelave od naravnih razmer in k stabilnejšim dohodkom. Hkrati je namakanje povezano z določenimi tveganji za okolje. Poraba vode za namakanje lahko vodi v prekomerno izrabo vodnih virov, večje pa je lahko tudi tveganje za erozijo tal, onesnaženje voda z nitrati in FFS, mineralizacijo tal ter za druge negativne posledice na okolje (zmanjšanje biotske raznovrstnosti, izginjanje habitatov, zmanjšanje naravne in krajinske pestrosti). To tveganje je mogoče zmanjšati z uporabo sodobnejših in racionalnejših tehnologij namakanja in obsegom namakanja, ki ne ogroža razpoložljivih vodnih virov, kar so tudi zahteve Direktive o vodah. Za vse tovrstne posege mora biti, poleg presoje vplivov na okolje in naravovarstvenega soglasja, izdelana tudi analiza razpoložljivosti vodnega

vira in izdano vodno dovoljenje.

Tla so izpostavljena številnim **nevarnostim in procesom degradacije**. V kmetijstvu je pospešena izguba tal (**erozija tal**) povezana predvsem z neprimernim upravljanjem s tlemi. Območja z visokim tveganjem glede erozije tal se v Sloveniji pojavljajo lokalno. Prevladuje vodna erozija, pojavljajo pa se tudi vetrna, snežna in obdelovalna erozija. Erozija na kmetijskih zemljiščih je najintenzivnejša na njivskih površinah in v trajnih nasadih (vinogradi) brez zatravljenih medvrstnih površin.

Nekatera območja kmetijskih zemljišč imajo visoko stopnjo tveganja za **zmanjševanje organske snovi** v tleh, zlasti na njivskih površinah v severovzhodnem delu Slovenije, kjer bi bilo treba delež organske snovi v tleh povečati.

Onesnaževanje tal zaradi kmetijske dejavnosti je predvsem posledica neustrezne uporabe mineralnih gnojil in FFS. Mineralna gnojila slabše kakovosti lahko povzročijo tudi onesnaževanje tal s težkimi kovinami. Največja prepoznana grožnja tlom v Sloveniji izven kmetijstva so pozidava tal (npr. asfalti, betoni), utrjevanje oz. zbijanje tal (posledica uporabe težke mehanizacije vseh vrst ali paše) in urbanizacija. Iz raziskav onesnaženosti tal v Sloveniji, ki jih od leta 2008 vodi ARSO, izhaja, da so tla v Sloveniji večinoma neonesnažena, izstopajo posamezna območja, ki so obremenjena z nekaterimi anorganskimi (npr. kadmij, svinec, arzen, baker) in organskimi onesnaževali (npr. FFS). Na posameznih vzorčnih mestih, kjer je bila ali pa se še vedno izvaja povečana rudniško–topilniška ali metalurška dejavnost, so bila zaznana preseganja opozorilnih imisijskih vrednosti, ponekod tudi kritičnih imisijskih vrednosti za anorganska onesnaževala. Najbolj onesnažena območja z anorganskimi onesnaževali so Mežiška dolina, Celjska kotlina in Idrija ter Jesenice z okolico. (Poročilo o okolju v Republiki Sloveniji 2017)

Nekatere podatkovne zbirke o tleh so **pomanjkljive** (npr. podatkovna zbirka degradiranih območij), nekatere je treba nadgraditi oz. posodobiti (npr. pedološka karta, karta talnega števila), določene pa je treba še vzpostaviti (npr. podatkovna zbirka monitoringa stanja kmetijskih tal). Glede na prostorsko razporeditev ključnih dejavnikov tveganja za zmanjševanje organske snovi v tleh je možno utemeljeno sklepati o negativnih trendih kazalca na ključnih kmetijskih območjih. Točnejšo sliko o stanju in kakovosti tal, na podlagi katerih bi lahko načrtovali ustrezne ukrepe, bi dobili z organiziranim zbiranjem podatkov in **spremljanjem stanja kmetijskih tal (monitoringom), ki pa ga v Sloveniji še nimamo**.

Največja **prepoznana grožnja tlom** v Sloveniji in v evropskem prostoru je prekrivanje tal z različnimi nepropustnimi materiali (npr. asfalti, betoni) in utrjevanje oz. zbijanje tal. (Udovč in sod., 2019) Povečanje zbitosti tal v kmetijstvu je posledica uporabe težke mehanizacije ali ponavljajočega teptanja tal pašne živine, še posebej pri mokrih tleh. Zbita tla ima manjšo sposobnost absorbcije padavin in posledično povečan odtok vode in erozijo ob hkratni slabši rasti korenin in slabši prezračenosti tal, kar vpliva na zdravje rastlin. (EU Commission, 2018) Prekrivanje tal z nepropustnimi materiali predstavlja trajno izgubo tal kot naravnega vira in izgubo ekosistemskih storitev, ki jih tla zagotavljajo.

VODE

·obremenjenost podzemnih voda z nitrati in FFS ter njihovimi razgradnimi produkti na posameznih območjih (v Savinjski, Dravski in Murski kotlini) je še vedno čezmerna;

·vpliv obremenjenosti podzemnih voda z nitrati in FFS na ekosisteme, povezane s podzemno vodo;

·samo 49 % vodnih teles površinskih voda dosega dobro ekološko stanje oz. dober ekološki potencial;

·največji bilančni presežek dušika je ugotovljen v severovzhodnem delu Slovenije (na območju Dravske in Murske kotline, vzhodnih Slovenskih goric);

·poraba FFS na ha obdelovalnih zemljišč je v Sloveniji nekoliko večja kot v večini drugih držav EU, vendar pa primerljiva z državami s podobnimi vrstami gojenih rastlin in podobnimi pridelovalnimi razmerami;

·majhen obseg površin pripravljenih za namakanje;

·slabo vzdrževani ali nevzdrževani namakalni sistemi, ki onemogočajo racionalno rabo vod;

·neustrezno urejanje zemljišč ob vodotokih;

·premajhen razvoj in prenos tehnologij v prakso;

·pomanjkljiva strokovna usposobljenost upravljavcev in uporabnikov namakalnih sistemov

(izobraževanje uporabnikov);

·točkovno / razpršeno onesnaževanje z ostanki FFS in hranili;

·pomanjkanje sredstev za razširitev monitoringa (tudi na osnovne parametre kot so N, P in matriks sediment);

·pomanjkanje sredstev za ohranjanje obstoječega monitoringa (v letnih načrtih prilagajajo lokacije in število lokacij monitoringa glede na razpoložljiva sredstva);

·postaje za merjenje količine in kakovosti voda so pogosto na različnih lokacijah;

·podatki o kakovosti voda v arhivu ARSO niso razvrščeni uporabniku prijazno in ne omogočajo dobrega pregleda nad dogajanjem v povodju;

·ni podanih pobud za raziskovanje povodij, kjer bi lahko z monitoringom testirali učinkovitost kmetijsko-okoljsko-podnebnih ukrepov in pridobili zanesljive podatke;

·premalo zadrževalnikov površinskih voda;

·ni vzpostavljenih demonstracijskih centrov za namakanje;

·nevzdrževanje priobalnih zemljišč;

·nezadostna izkoriščenost obstoječih objektov za namakanje;

·ogroženost gozda zaradi ujm slabi zaščitno funkcijo gozda;

·regulirani vodotoki zaradi pretekle rabe;

TLA

·kljub večinoma dobri oskrbljenosti tal z organsko snovjo se na posameznih območjih severovzhodne Slovenije pojavlja tveganje za zmanjševanje vsebnosti organske snovi v tleh;

·na posameznih območjih so tla tudi kisla, kar negativno vpliva na rodovitnost tal;

·neenotno jemanje vzorcev za analizo tal z vidika vsebnosti hranil v tleh;

·laboratorijske metode za analizo kmetijskih tal z vidika vsebnosti hranil v tleh niso poenotene, prav tako niso postavljena pravila za strokovno pravilen odvzem vzorcev tal na kmetijskih zemljiščih;

·slabi podatki o stanju kmetijskih tal v državi;

·zmanjševanje obsega kmetijskih zemljišč zaradi pozidave in zaraščanja kmetijskih zemljišč;

·proces zaraščanja je najbolj intenziven v hribovskih območjih z manj ugodnim reliefom ali manj kakovostnimi tlemi;

·pojavljanje območij z visokim tveganjem glede erozije tal;

·pomanjkanje nacionalnega monitoringa za spremljanje stanja kmetijskih tal (z vidika njihove rodovitnosti, vsebnosti organske snovi v tleh, …);

·pomanjkanje enotne službe za enotno zbiranje, obdelavo, nadgradnjo podatkov tal in izvajanje kazalcev in drugih informacij ter strokovnih podlag/dokumentov za delo kmetijskega in okoljskega sektorja in delov gospodarstva; za trajnostni razvoj;

ZRAK

·premajhen obseg izvajanj praks za zmanjševanje izpustov amonijaka;

·izpustove amonijaka so se v zadnjem desetletju zmanjšale bistveno manj kot druge izpustove onesnaževal zraka;

·z amonijakom izgubljamo v okolje dušik, ki je dragoceno rastlinsko hranilo. S kmetij izgubimo približno 35 % vsega dušika, ki ga izločijo rejne živali in približno 7 % dušika iz mineralnih gnojil. Ocenjena vrednost z amonijakom izgubljenega dušika je približno 10 milijonov evrov na leto;

·onesnažen zrak škoduje zdravju in počutju ljudi ter rejnih živali. Onesnažen zrak (prizemni ozon) zmanjšuje količino kmetijskega pridelka in slabša rast gozdnih dreves;

SPLOŠNO

·premalo terenskega svetovanja s področja varovanja naravnih virov;

2.1.SO5.1.3 Priložnosti

V Poročilu o okolju v Republiki Sloveniji (2017) je navedeno, da je treba v okviru izvajanja PRP 2014–2020 podpirati **tehnološke posodobitve velikih namakalnih sistemov**, s katerimi bodo izgube vode v

sistemu manjše in se bo izboljšala gospodarnost namakanja v skladu s predpisi, pri načrtovanju investicijskih ukrepov pa je treba iskati najboljše rešitve za varstvo voda in ohranjanje biotske raznovrstnosti. Potrebna so tudi nadaljnja prizadevanja za **upravljanje cikla hranil** na način, ki bo stroškovno učinkovitejši, trajnosten in gospodarnejši z viri, ter spodbujati izboljšanje **učinkovitosti uporabe gnojil**. V hrani, krmi in okolju še vedno prihaja do preseženih mejnih vrednosti ostankov FFS, zaradi česar je treba **zagotoviti izvedbo temeljitejšega sistemskega pristopa k integriranemu varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi in preusmeritvi** kmetijskih gospodarstev (v nadaljevanju: KMG) iz dosedanje konvencionalne pridelave v **sonaravne načine kmetovanja** (npr. ekološko ali integrirano). Treba je zagotoviti zmanjšanje vnosa FFS v okolje in tako zmanjšati negativne vplive teh snovi na zdravje ljudi in stanje okolja.

K boljšemu upravljanju z vodami prispevajo tudi ukrepi SKP. V sklopu vrednotenja »Presoja dosežkov in vplivov Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020« je bilo ugotovljeno, da je razširjenost ukrepov PRP 2014–2020, ki prispevajo k boljšem upravljanju voda (merjena kot delež podprtih zemljišč), zadovoljiva in med leti nekoliko narašča.

Glede na trofičnost so vodna telesa na območjih z večjo vključenostjo v ukrepe PRP 2014–2020 na splošno v **dobrem stanju**. Najmanjše število vodnih teles v dobrem stanju je na območjih, kjer so prisotne pomembne obremenitve (glede na NUV), delež zemljišč z zahtevkom pa je nižji 25 %, kar posredno kaže na verjeten pozitiven vpliv ukrepov PRP 2014–2020 na stanje voda. Na podlagi razpoložljivih podatkov se lahko sklepa, da ukrepi PRP 2014–2020 prispevajo tudi k zmanjšanju erozije tal zaradi vode in izboljšanju upravljanja zemljišč, a zaradi pomanjkanja podatkov te trditve ni bilo mogoče statistično potrditi.

K varovanju kmetijskih tal pomembno prispevajo tudi ukrepi SKP. Iz Presoje rezultatov Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 izhaja, da kmeti **zmanjšujejo ali opuščajo uporabo gnojil in FFS**, pri čemer pomembno vlogo zaradi informiranja in prenosa znanja igrata ukrepa usposabljanja (M1) in svetovanja (M2).

Doseg površinskih ukrepov, ki prispevajo k **preprečevanju erozije in izboljšanemu upravljanju in kakovosti tal,** je dober, a k izračunanemu deležu prispeva zlasti ukrep OMD preko ohranjanja kmetijske krajine in preprečevanja zaraščanja. Delež brez upoštevanja OMD je znatno nižji, a vseeno zadovoljiv. V sklopu vrednotenja »Presoja dosežkov in vplivov Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020« pa je bilo ugotovljeno, da osnovni parametri, ki vplivajo na zmanjšanje erozije tal na obdelovalnih zemljiščih in povečanje vsebnosti organskih snovi v tleh in s tem na izboljšanje upravljanja zemljišč in tal, kažejo ugodne trende, ki se pretežno lahko pripišejo PRP 2014–2020.

Z amonijakom izgubljamo v okolje dušik, ki je dragoceno rastlinsko hranilo. S kmetij izgubimo približno 35 % vsega dušika, ki ga izločijo rejne živali, in približno 5 % dušika iz mineralnih gnojil. Ocenjena vrednost z amonijakom izgubljenega dušika je približno 10 milijonov evrov letno. Na živinorejskih kmetijah z velikimi izpusti je mogoče te **zmanjšati tudi do trikrat**. Možnosti so predvsem v krmljenju obrokov z majhno vsebnostjo beljakovin, v izboljšanju načinov reje in skladiščenja živinskih gnojil ter v uvajanju gnojenja z majhnimi izpusti (npr. gnojenje z vlečenimi cevmi in ne z razpršilno ploščo, na travnikih porazdeljevanje gnojevke v pasovih, na njivah pa vbrizgavanje ali zadelovanje gnojevke v tla).

VODE

·v obdobjih suše lahko k večji stabilnosti proizvodnje prispevajo tudi z varčnejšo oskrbo z vodo (zbiralniki vode, vodohrani), prilagoditvijo sistemov prezračevanja in hlajenja hlevov, prilagajanjem krmnih obrokov za živali ipd.;

·promocija lokalnih pasem domačih živali in sort kmetijskih rastlin;

·uvajanje (tradicionalnih) kultur, ki so bolj prilagojene na temperaturna nihanja, in ki vnašajo raznolikost v kmetijsko krajino;

·trajnostni razvoj namakanja, vključno s povečanjem izkoriščenosti in posodobitvami obstoječih namakalnih sistemov, ki bo temeljil na načrtu upravljanja voda, lahko ob upoštevanju pomena prihrankov vode in racionalne ter učinkovite rabe vode zagotovi večjo ekonomsko stabilnost in učinkovitost kmetijske proizvodnje v času suše;

·EU spodbuja in pričakuje prilagoditve, ki so utemeljene v direktivah (Direktiva o vodah, Nitratna direktiva, ...);

·preobrazba SKP 2021–2027 in predvidena uvedba bilance hranil na nivoju kmetije bi pomenila evolucijo na področju beleženja vpliva kmetijstva na okolje;

·uvesti sistem za upravljanje s hranili na kmetiji in dodatno tudi Sistem za podporo pri odločanju za namakanje, saj bosta oba imela srednje in dolgoročne vpliv na kakovost vode;

·vzpostaviti sistem za upravljanje s FFS na kmetiji za celovito in učinkovito reševanje problematike obremenitev iz kmetijstva in za neposredno preverjanje učinka kmetijsko-okoljsko-podnebnih ukrepov na ravni kmetije;

·prednost pri namakanju mora imeti površinska voda;

·vzpostavitev zadrževalnikov vod za namakanje;

TLA

·z ustrezno obdelavo tal in trajnostnim upravljanjem z njimi se lahko tla varujejo in s tem povečuje njihovo rodovitnost in sekvestracijo ogljika v tleh ter biotsko raznovrstnost v tleh;

ZRAK

·ukrepi za zmanjševanje izpustov TGP v kmetijstvu lahko neposredno prispevajo k boljši konkurenčnosti panoge, saj z metanom in didušikovim oksidom v okolje uhajata energija in dušik. Enako velja tudi za izpustove amonijaka. Z ukrepi za zmanjšanje izpustov amonijaka v zrak lahko pridelovalci povečajo količino hranil za rastline, zmanjšajo stroške mineralnih gnojil ipd.;

·ukrepi za zmanjšanje izpustov amonijaka so že na voljo in so tehnično ter ekonomsko izvedljivi, zato jih je treba uporabljati širše;

SPLOŠNO

·večja usposobljenost in motiviranost KMG, da prevzamejo trajnostne kmetijske prakse;

·trajnostni model razvoja kmetijstva lahko odgovori tako na naraščajoča pričakovanja družbe glede ohranjenosti naravnih virov (biotske raznovrstnosti, kakovosti vode in tal) in raznolike kulturne krajine kot tudi na rast povpraševanja potrošnikov po večji ponudbi proizvodov iz shem kakovosti;

·KMG lahko s primernejšim izborom agrotehničnih ukrepov in kmetijskih rastlin povečajo odpornost dejavnosti na podnebne spremembe, zmanjšajo izgubo tal zaradi erozije in si s tem povečajo stabilnost proizvodnje;

·iskanje rešitev oz. izboljšanje tehnologij, ki zagotavljajo trajnostno rabo naravnih virov;

·sredstva iz različnih EU skladov so na voljo za izboljšanje opreme za monitoring naravnih virov;

·priložnost za dodatna izobraževanja in usposabljanja (terenske demonstracije novih tehnologij) kmetov na določenih problematičnih območjih za ustrezno varstvo naravnih virov, npr. obdelavo tal na območjih, kjer je zaznan večji problem degradiranosti tal (erozijska območja, intenzivna obdelava ipd.), demonstracije bi bile skladne z npr. naložbenimi priložnostmi (celovit pristop);

2.1.SO5.1.4 Nevarnosti

Kmetijstvo, energetika, promet, industrija in druge dejavnosti ter gospodinjstva so ključni sektorji, ki z obremenjevanjem vplivajo na stanje voda. **Vpliv kmetijstva na vode** in vodno okolje je problematičen predvsem z vidika točkovnega in razpršenega onesnaževanja, kakor tudi z vidika hidroloških in morfoloških obremenitev. Do onesnaževanja voda prihaja zaradi neustrezne (nepravilne ali prekomerne) uporabe **živinskih gnojil** (gnoj in gnojnica ter gnojevka), oz. **mineralnih gnojil** (dušik in fosfor) ali **neustrezne rabe drugih organskih gnojil** (digestat, kompost, blato iz komunalnih čistilnih naprav) ali **neustrezne (nepravilne ali prekomerne) rabe FFS**. Navedeno je v kombinaciji s hidrološkimi in morfološkimi obremenitvami, kot so na primer **neprimerno urejanje kmetijskih zemljišč ob vodotokih** (odstranjevanje obrežne vegetacije, neprimerno namakanje ipd.) in v kombinaciji z **naravnimi danostmi** (tla, padavine, itd.) pogosto vzrok za slabo stanje voda. Kmetijstvo je lahko hkrati tudi vir hidromorfoloških obremenitev, ki jih povzroča z odvzemom vode in gradnjo zadrževalnikov za potrebe namakanja ter neustrezno rabo zemljišč v obrežnem pasu

Količina zemljišč primernih za pridelavo hrane je zelo **omejena** in ob stalni potrebi po novih bivalnih, industrijskih in transportnih površinah so potrebe vedno večjega števila prebivalstva na Zemlji **resna grožnja za obstoj celotnega človeštva**. Degradacijo tal spremlja splošno zmanjšanje potenciala za izvajanje funkcij in ekosistemskih storitev tal, zato so preprečevanje nadaljnje ali nove degradacije, remediacijski ukrepi na degradiranih območjih in trajnostno gospodarjenje s tlemi ključnega pomena za

politiko varovanja tal in okolja. Na posameznih območjih Slovenije grožnjo tlom predstavljata tudi onesnaženje tal z anorganskimi in organskimi onesnaževali iz industrije, prometa in kmetijstva (npr. kadmij, svinec, cink, arzen, baker, poliklorirani bifenili (PCB), policiklični aromatski ogljikovodiki (PAH) in mineralna olja ter ostanki FFS).

Kmetijstvo povzroča poleg izpustov TGP tudi izpustove onesnaževal zraka v zrak, pri čemer pomembne deleže prispeva le glede amonijaka (NH_3) in delcev (PM_{10}, $PM_{2,5}$ in TSP). Kmetijstvo prispeva manjše deleže še k izpustom dušikovih oksidov (NOx) in nemetanskih organskih snovi (NMVOC). Kmetijstvo prispeva več kot 95 % izpustov amonijaka, promet pa do 5 %. V Sloveniji skoraj 85 % izpustov metana prispeva govedoreja. Letni izpusti metana v kmetijstvu so se od leta 1986 do leta 2014 zmanjšali za 13,3 %, izpusti didušikovega oksida pa za 15 %. Toplogredni učinek obeh plinov se je v tem času zmanjšal za 13,9 %. Pri doseganju Kjotskih ciljev smo na področju kmetijstva malo manj uspešni od držav EU. V Sloveniji sta zabeležena tudi dva manjša vira izpustov CO_2 iz kmetijstva, in sicer uporaba uree za gnojenje in apnenje tal, ki sta k skupnim izpustovam v letu 2014 prispevala manj kot en odstotek.

Izpusti amonijaka v zrak so neželeni zaradi neposrednih in posrednih vplivov na zdravje ljudi, na konkurenčnost kmetovanja in naravno okolje. Amonijak v velikih koncentracijah neposredno škoduje zdravju in počutju ljudi ter rejnih živali. Še bolj zaskrbljujoč je njegov posredni učinek. Prispeva k nastajanju sekundarnih delcev PM_{10} in $PM_{2,5}$, ki povzročajo bolezni dihal, bolezni srca in ožilja in rakava obolenja. Dušik, ki uhaja z amonijakom v zrak, se v različnih oblikah odlaga v naravno okolje. S tem spodbuja rast rastlin z velikimi potrebami po dušiku in posledično povzroča velike spremembe rastlinstva in izgubo biotske raznovrstnosti. Spremeni se predvsem rastlinje na rastiščih, za katera je značilno pomanjkanje dušika. V velikih koncentracijah je amonijak tudi neposredno škodljiv nekaterim rastlinam. Zelo so občutljivi predvsem lišaji in mahovi.

V EU se skupne izpustove amonijaka iz kmetijstva zmanjšujejo, vendar so se izpustove amonijaka rahlo povečale od leta 2013. V Sloveniji so izpustove amonijaka iz kmetijstva leta 2018 znašale 17 kt NH_3. Nacionalni cilj je zmanjšati izpustove amonijaka za 1 % do leta 2020 in za 15 % do leta 2030 glede na leto 2005. **Slovenija zaostaja za ciljem za leto 2030**. Izpustove amonijaka na ha so nad EU povprečjem.

VODE

·nevarnost prekomerne rabe vode;

·povečanje stroškov zaradi novih okoljskih zahtev lahko upočasni sprejem novih ukrepov in s tem izboljšanja podatkov;

·povečane potrebe vode za namakanje povečujejo tveganje za vodne vire (prednost pri namakanju ima površinska voda);

TLA

·nepovezanost inštitucij na sistemski in medsektorski ravni (MKGP, MOP);

ZRAK

·brez ustrezne prilagoditve načina reje, ureditve skladiščnih kapacitet za živinska gnojila, nespremenjene rabe FFS in gnojil itd. bo kmetijstvo še naprej pomembno prispevalo tako k nastajanju TGP kot tudi k izpustovam amonijaka, kar pa ima negativen vpliv na kakovost zraka;

·izpustove amonijaka povzročajo kmetijstvu in okolju precej škode, saj v velikih koncentracijah škoduje zdravju in počutju ljudi ter domačih živali in je toksičen za rastline, povzroča pa tudi nastajanje sekundarnih delcev PM10 in PM2,5;

SPLOŠNO

·pomanjkanje interesa kmetov za prevzemanje okolju prijaznih kmetijskih praks in kmetovanje z neustreznim, prekomernim vnosom FFS, gnojil in neprimerno obdelavo tal, kar lahko povzroči poslabšanje stanja voda, tal, zraka in narave;

·zaradi novih zahtev SKP in trga bi lahko sledilo nadaljnjo prestrukturiranje kmetijstva, z zmanjševanjem števila manjših kmetov, ki so obdelovali tudi manj kakovostna zemljišča, krčenjem ekološki elementov med manjšimi parcelami ob snovanju večjih parcel, večanjem intenzivnosti pridelave;

·sredstva iz različnih EU skladov so na voljo le ob precejšnjem angažmaju posameznikov in niso sistemska;

·drugi viri onesnaženja (industrija, matična podlaga, gospodinjstva, ...) zamegljuje realno sliko onesnaževanja iz kmetijstva;
·sprememba podnebja zahteva revizijo monitoringa naravnih virov in hitrejši odziv – avtomatski monitoring – novi stroški;
·izguba zagotavljanja ekosistemskih storitev;

2.1.SO5.1.5 Druge opombe

Ni relevantno.

2.1.SO5.2 Opredelitev potreb

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P20	Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Zelo pomembna	Da
P21	Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev	Srednje pomembna	Da
P30	Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali	Pomembna	Delno
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da

Druge opombe so se nanašale na oceno potreb.

P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije

Tla v Sloveniji so večinoma dobro oskrbljena z organsko snovjo. Vsebnost talne organske snovi (TOS) je eden izmed pokazateljev kakovosti in učinkovitosti rabe tal ter osnova za ocenjevanje učinkov rabe tal na potencialne izpuste TGP iz kmetijstva. S primernim gospodarjenjem s tlemi, kot je ustrezen način obdelave in oskrbe posevkov in nasadov, stalna pokritost tal, gnojenje, izbor in vrstenje kmetijskih rastlin, se ohranja vsebnost organskega ogljika v tleh, ki je sestavni del TOS in je pomemben za trajnostno kmetovanje kot tudi prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam. Za namen poročanja o stanju TOS in za spodbujanje trajnostnih kmetijskih praks ter ohranjanje kakovosti tal je treba spremljati stanje tal na kmetijskih zemljiščih. V povezavi z ohranjanjem talne organske snovi je posebno skrb potrebno nameniti tudi preprečevanju erozije tal, zlasti vodne erozije, ki v Sloveniji prevladuje. Ker na erozivnost tal lahko vplivamo z ustreznim načinom obdelave oziroma pokritosti tal, je smiselno spodbujati ukrepe, kot so: pokritost tal, pokritost medvrstnega prostora z negovano ledino v trajnih nasadih, pokritost tal z neprezimnimi in prezimnimi posevki, ohranitvena raba ter drugimi ukrepi, ki lahko učinkovito zmanjšujejo intenzivnost in posledice erozijskih procesov.

P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda

Obremenitve iz kmetijstva vplivajo na ekološko stanje vodnih teles površinskih voda in kemijsko stanje podzemnih voda, kjer je zaznano prekomerno obremenjevanje s hranili in FFS. Ukrepanje je treba še posebej usmeriti na območja večje kmetijske proizvodnje severovzhodne Slovenije, kjer dobro stanje vodnih teles površinskih in podzemnih voda ni doseženo. Stremeti je treba predvsem k zmanjšanju vnosa FFS in gnojil, primerni obdelavi tal, preusmerjanju v trajnostne kmetijske prakse, zmanjševanje hidromorfoloških obremenitev in negativnega vpliva osuševanja zemljišč na stanje voda, kot tudi spodbuditi naložbe v skladiščne kapacitete in specialno mehanizacijo za aplikacijo gnojil in FFS, kar prispeva k doseganju okoljskih ciljev in ciljev načrtov upravljanja voda.

2.1.SO5.3 Opredelitev ustreznih (elementov) nacionalnih načrtov, ki izhajajo iz zakonodajnih instrumentov iz Priloge XI k uredbi o strateških načrtih SKP in so bili upoštevani v oceni potreb načrtov SKP za ta specifični cilj

Analiza stanja za specifični cilj 5 izhaja iz obveznosti EU direktiv na področju zraka, tal in voda. Gre zlasti za Direktivo 2000/60/ES na področju vodne politike, Direktivo 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati, Direktivo 2008/50/ES o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku, Direktivo 2016/2284/EU o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka ter Direktiva 2009/128/ES za doseganje trajnostne rabe pesticidov. Omenjene direktive so bile prenesene v slovenski pravni red. Pri ocenjevanju potreb smo zato upoštevali vso relevantno EU in nacionalno zakonodajo ter nacionalne dokumente s področja voda, tal in zraka, pri čemer ugotavljamo, da se potrebe več specifičnih ciljev (zlasti specifičnih ciljev 4 in 5) na področju zraka, tal in voda lahko medsebojno prepletajo, zato lahko k uresničevanju omenjenih direktiv prispevajo tudi potrebe iz SC 4. V okviru specifičnega cilja 5 so bile identificirane sledeče potrebe:

P13 Zmanjševanje emisij TPG in amonijaka v kmetijstvu;

P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije;

P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda;

P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin.

S področja voda sta bili opredeljeni potrebi P17 in P31. Ti potrebi upoštevata Zakon o vodah, Zakon o varstvu okolja, Uredbo o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov in Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi.

Pri potrebi P14 so bili upoštevani cilji iz Uredbe o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh, iz Uredbe o merilih za ugotavljanje stopnje obremenjenosti okolja zaradi onesnaženosti tal z nevarnimi snovmi, iz Pravilnika o monitoringu kakovosti tal ter iz Pravilnik o obratovalnem monitoringu stanja tal.

Za upravljanje zraka je opredeljena potreba P13. Za to potrebo so bili upoštevani cilji iz relevantnih nacionalnih dokumentov s področja varovanja zraka, kot so: Uredba o kakovosti zunanjega zraka, Uredba o arzenu, kadmiju, živem srebru, niklju in policikličnih aromatskih ogljikovodikih v zunanjem zraku, Pravilnik o ocenjevanju kakovosti zunanjega zraka, Uredba o nacionalnih zgornjih mejah emisij onesnaževal zunanjega zraka, Operativni program nadzora nad onesnaževanjem zraka ter Svetovalni kodeks dobrih kmetijskih praks za zmanjševanje izpustov amonijaka.

Vse te opredeljene potrebe upoštevajo tudi Resolucijo o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030, ki predvideva ukrepe varstva in trajnostne rabe vode, tla in zraka za njihovo ohranjanje v dobrem stanju ter sposobnosti zagotavljanja njihovih ekosistemskih storitev.

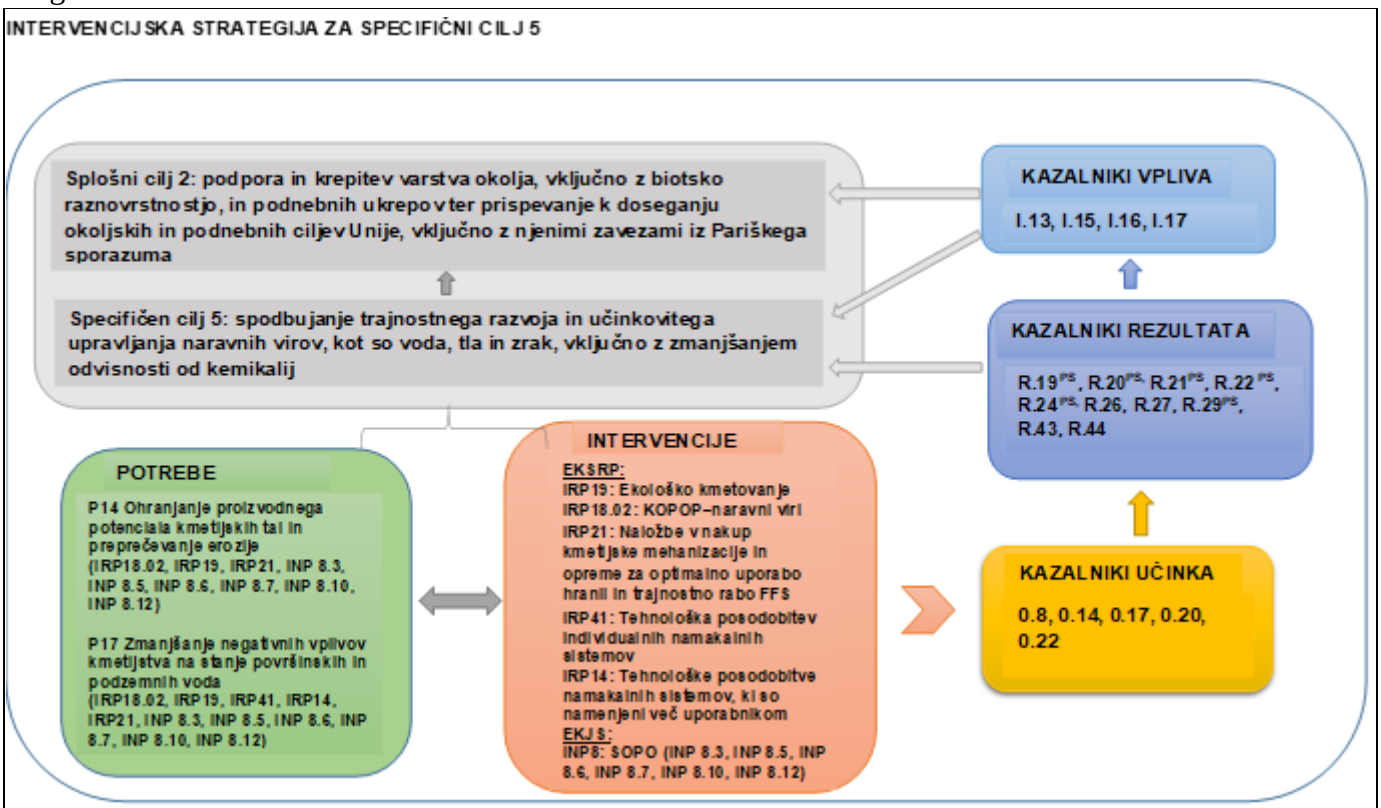
2.1.SO5.4 Intervencijska logika

Oblika intervencije	Vrsta intervencije	Intervencijska oznaka (države članice) – Naziv	Skupni kazalnik učinka
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.01 - Ekstenzivno travinje	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.02 - Tradicionalna raba travinja	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.03 - Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.04 - Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.05 - Naknadni posevki in podsevki	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.06 - Ozelenitev ornih površin prek zime	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.07 - Konzervirajoča obdelava tal	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.10 - Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.11 - Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.12 - Kompostiranje hmeljevine	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
Sectoral - Sadje in zelenjava	INVRE(47(1)(a)) - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave, poskusne in inovativne proizvodne metode ter druge ukrepe	SI10.01 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – naložbe in raziskave	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP18.02 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Naravni viri (KOPOP_NV)	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP18.03 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK)	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP19 - Ekološko kmetovanje	O.17. Število hektarjev ali število drugih enot, ki prejemajo podporo za ekološko kmetovanje
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP27 - Biotično varstvo rastlin	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP42 - Lokalne pasme in sorte	O.19. Število operacij ali enot, ki podpirajo genske vire
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP02 - Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP14 - Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom	O.22. Število infrastrukturnih naložbenih operacij ali enot, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno	IRP16 - Naložbe v prilagoditev	O.20. Število produktivnih naložbenih

	z naložbami v namakanje	na podnebne spremembe pri trajnih nasadih	operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP17 - Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP41 - Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP31 - Podpora za projekte EIP	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP38 - Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)

Pregled

Intenzivnost kmetovanja v Sloveniji je nižja od EU povprečja. Primerjava z EU-28 pokaže, da je v Sloveniji delež trajnega travinja bistveno večji, delež ornih površin bistveno manjši ter delež nasadov primerljiv. V razmerah, ko se kmetijstvo vse pogosteje sooča z daljšimi sušnimi obdobji, je z namakanjem v ključnih fazah rasti mogoče učinkovito povečati količino in kakovost pridelkov in s tem prispevati k manjši odvisnosti kmetijske pridelave od naravnih razmer in k stabilnejšim dohodkom. Hkrati je namakanje povezano z določenimi tveganji za okolje.

Kmetijstvo povzroča onesnaževanje voda zaradi nepravilne ali prekomerne uporabe živinskih in drugih organskih gnojil, mineralnih gnojil (dušik in fosfor) in fitofarmacevtskih sredstev (v nadaljevanju: FFS).

Na splošno se tudi vsebnost FFS v podzemni vodi zmanjšuje, z njimi je najbolj obremenjena osrednja in severovzhodna Slovenija. Na manjšo uporabo FFS vpliva zlasti posodobitev kmetijske mehanizacije in

izboljšanje tehnik za nanos sredstev, ki pripomorejo k boljši pokritosti tretirane površine in s tem k večji učinkovitosti ter manjšemu zanašanju teh sredstev zunaj območja nanosa med samim nanosom.

V kmetijstvu je pospešena erozija tal povezana predvsem z neprimernim upravljanjem s tlemi. Območja z visokim tveganjem glede erozije tal se v Sloveniji pojavljajo lokalno. Iz raziskav onesnaženosti tal v Sloveniji, ki jih od leta 2008 vodi ARSO, izhaja, da so tla v Sloveniji večinoma neonesnažena, izstopajo posamezna območja, ki so obremenjena z nekaterimi anorganskimi (npr. kadmij, svinec, arzen, baker) in organskimi onesnaževali (npr. FFS). Nekatera območja kmetijskih zemljišč imajo visoko stopnjo tveganja za zmanjševanje organske snovi v tleh, zlasti na njivskih površinah v severovzhodnem delu Slovenije, kjer bi bilo treba delež organske snovi v tleh povečati.

Kakovost zraka je pomemben dejavnik stanja okolja, saj onesnažen zrak vpliva na zdravje in počutje ljudi bolj kot drugi okoljski vplivi. Kmetijstvo je poleg vira izpustov amonijaka tudi vir izpustov nemetanskih hlapnih organskih spojin NMVOC, dušikovih oksidov NOx in delcev PM_{10} ter $PM_{2,5}$. Med onesnaževala zraka se umešča tudi metan, ki pa je zaradi močnega toplogrednega učinka opisan v okviru SC 4. Kmetijstvo prispeva k skupnim izpustom metana skoraj 62 %, izpusti pa so se od leta 1990 zmanjšali za 7,0 %.

Na okolje in učinkovito upravljanje z naravnimi viri bo pozitivno vplivalo izvajanje intervencij Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Naravni viri (KOPOP – Naravni viri) in sheme za podnebje in okolje (SOPO). Intervencija KOPOP – Naravni viri spodbuja izvajanje sonaravnih kmetijskih praks, ki prispevajo k trajnostnemu upravljanju z vodami in tlemi ter k zmanjševanju onesnaževanja zraka iz kmetijskih virov. Posamezne operacije vplivajo na izboljšanje stanja tal in voda, preprečevanje izpiranja hranil v podtalje, izboljšanje rodovitnosti in strukture tal, povečanje mikrobiološke aktivnosti tal, preprečevanje erozije kot tudi zmanjšanje porabe gnojil/FFS. Sheme SOPO bodo pozitivno prispevale k ohranjanju strukture tal, oskrbi tal z vodo in hranili, zmanjševanju erozije, povečanju deleža organske snovi v tleh, ohranjanju rodovitnosti tal, preprečevanju izgub dušika in izpiranja hranil in s tem posredno na zmanjšanje izpustov amonijaka in didušikovega oksida.

Površinske intervencije dodatno krepijo spremljajoče investicije: zlasti IRP21, s katero bodo podprte naložbe v optimalnejšo rabo hranil in FFS, IRP16, s katero bodo podprte naložbe v tehnološko posodobitev individualnih namakalnih sistemov in IRP17, s katero bodo podprte naložbe v nakup kmetijske mehanizacije za neposredno aplikacijo živinskih gnojil v tla in nadstandardne skladiščne kapacitete za živinska gnojila.

Na varovanje naravnih virov in biotske raznovrstnosti, pa tudi na zmanjševanje izpustov metana, didušikovega oksida in amonijaka pozitivno vpliva ekološko kmetovanje, s katerim se spodbuja trajnostno gospodarjenje z neobnovljivimi naravnimi viri in izvajanje okolju in zdravju primerjanjih načinov reje domačih živali. Ekološko kmetovanje sodi med okoljsko prijaznejšo obliko kmetovanja in zagotavlja pridelavo visoko kakovostne in varne hrane, z bogato prehransko vrednostjo in visoko vsebnostjo vitaminov, mineralov in antioksidantov ob hkratnem kar največjem možnem zmanjšanju vseh oblik onesnaževanja. Pozitivni okoljski učinki ekološkega kmetijstva obsegajo učinkovitejše kroženje dušika, skrb za rodovitnost tal, neuporabo mineralnih gnojil, omejeno rabo FFS, dobrobit živali, pridelavo domače krme itn. Večja vključenost površin v ekološko kmetovanje je eden od ciljev Evropskega zelenega dogovora, ki ga je Slovenija vključila v strateški načrt SKP. Slovenija si je zadala kot cilj zagotoviti 18 % površin v ekološkem kmetovanju glede na vsa kmetijska zemljišča v Sloveniji do leta 2030.

Z intervencijami SN naslavljamo tudi količinsko stanje voda. Namakalni sistemi zagotavljajo stabilno kmetijsko pridelavo, ob enem pa obremenjujejo vodna telesa z nepovratnimi odvzemi. Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov so namenjene zmanjšanju porabe vode za namakanje istih kmetijskih površin, kar prispeva k zmanjšanju vpliva na količinsko stanje voda, k doseganju okoljskih ciljev in ciljev Načrta upravljanja voda.

Intervencije v okviru specifičnega cilja 5: *spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij (SC5)* naslavljajo direktno 2 potrebi, od skupno 38 identificiranih v okviru SN 2023–2027 in bodo prispevale k uresničevanju splošnega cilja SKP: *podpora in krepitev varstva okolja, vključno z biotsko raznovrstnostjo, in podnebnih ukrepov ter prispevanje k doseganju okoljskih in podnebnih ciljev Unije, vključno z njenimi zavezami iz Pariškega sporazuma*. Intervencije v SC5 naslavljajo direktno sledeči potrebi: P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije in P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda. Poleg teh pa intervencija KOPOP – Naravni viri in SOPO naslavljajo še potrebe v SC4: P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu, P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu; in posredno v okviru SC6 tudi: P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst, P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visokoraznovrstnimi značilnostmi, P21 Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev, P22 Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanja pasem in sort ter SC 9: P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin. Ekološko kmetijstvo pa naslavlja še sledeče potrebe v SC4: P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu, P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in v SC6: P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst. Potrebi P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije in P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda naslavlja tudi intervencija Biotično varstvo rastlin v okviru SC9. Potrebo P17 naslavja tudi intervencija IRP16: Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih.

Vzpostavljena pa je tudi povezava s potrebami v okviru horizontalnega cilja (P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij).

V okviru analize stanja SC5 je bilo namreč ugotovljeno, da je ozaveščenost javnosti o problematiki varovanja naravnih virov, to je voda, tal in zraka, še vedno premajhna, zato so potrebne dodatne izobraževalne aktivnosti tako kmetijskih svetovalcev kot kmetov, predvsem mlajše generacije. Vrzeli v znanju se nanašajo predvsem na učinkovito upravljanje hranil in vode ter uporabo FFS na ravni kmetij. Za občutno izboljšanje na tem področju je potreben individualen pristop na ravni posameznega kmetijskega gospodarstva. V ta namen je treba uvesti sistem za upravljanje s hranili na kmetiji, sistem za podporo odločanju pri namakanju na kmetiji in sistem za upravljanje s FFS na kmetiji. Okrepili bomo razvoj in prenos tehnologij v prakso ter znanja na področju sodobnih tehnik gnojenja in uporabe FFS, s promocijskimi in animacijskimi aktivnostmi pa spodbudili zainteresiranost kmetov za prevzemanje okolju prijaznih kmetijskih praks v okviru intervencij SC5. Intervencije so pomembne tudi za doseganje ciljev iz Načrta upravljanja voda 2022–2027 (NUV III), Strategije EU za tla do leta 2030 in Operativnega programa nadzora nad onesnaževanjem zraka za doseganje ciljev izpustov do leta 2030. V ta namen je treba zagotoviti ustrezne programe usposabljanja in specializirano terensko svetovanje s področja izvajanja kmetijskih praks za varovanje naravnih virov. Ker je tudi ekološko kmetovanje prepoznano kot nadstandardna sonaravna kmetijska praksa, ki pozitivno vpliva na ohranjanje naravnih virov, bomo posebno pozornost namenili zagotavljanju specializiranih svetovalnih storitev za ekološke kmete. Informiranje, ozaveščanje in usposabljanje kmetijskih svetovalcev in kmetov so ključna orodja za spodbujanje kmetijskih praks, ki prispevajo k ohranjanju naravnih virov in trajnostnemu kmetovanju. Ker programi usposabljanja in svetovanja prispevajo k boljšemu razumevanju potrebe po ohranjanju in izboljševanju stanja vodnih teles površinskih in podzemnih voda, ustreznemu upravljanju s tlemi in zagotavljanju čistega zraka, jih bomo vključili v intervencije AKIS.

Komplementarno z nalogami svetovanja JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki prispevajo k varovanju naravnih virov – ustreznemu upravljanju z vodami, gospodarjenju s tlemi in zmanjševanju onesnaževanja zraka) bodo intervencije AKIS: IRP31 Podpora za projekte EIP, IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno dopolnile doseganje ciljev naslednjih intervencij v okviru SC5:

- INP 8.3 Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak;
- INP 8.5 Naknadni posevki in podsevki;
- INP 8.6 Ozelenitev ornih površin preko zime;
- INP 8.7 Konzervirajoča obdelava tal;
- INP 8.10 Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih;
- INP 8.12 Kompostiranje hmeljevine;
- IRP41 Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov;
- IRP14 Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namanjena več uporabnikom;
- IRP18.2 Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Naravni viri;
- IRP19 Ekološko kmetovanje;
- IRP21 Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS

Intervencije v SC5 so prednostno usmerjene v ohranjanje in učinkovito upravljanje z naravnimi viri ter spodbujanje trajnostnih kmetijskih praks, bodo vplivale na:
- Zmanjšanje obremenitve vodnih virov: indeks porabe vode plus (Water Exploitation Index Plus – WEI+) (kazalnik I.17)
- Izboljšanje kakovosti vode: bruto bilanca hranil na kmetijskih zemljiščih (kazalnik I.15)
- Zmanjšanje uhajanja hranil: nitrati v podtalnici – odstotek postaj podzemne vode s koncentracijo nitratov nad 50 mg/l na podlagi Direktive 91/676/EGS (kazalnik I.16)
- Zmanjšanje erozije tal: odstotek kmetijskih zemljišč z zmerno in močno erozijo tal (kazalnik I.13)

Opis intervencij:

IRP18.02: Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Naravni viri (KOPOP – Naravni viri)
Intervencija KOPOP – Naravni viri naslavlja sledeči potrebi:
P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije
P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda

Poleg teh dveh potreb v okviru SC5 naslavljajo še potrebe identificirane v SC4: P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu, P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu; v SC6: P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst, P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visokoraznovrstnimi značilnostmi, P21 Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev, P22 Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanja pasem in sort ter SC9: P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin.

Intervencija KOPOP – Naravni viri podpira kmetijstvo v njegovi okoljski funkciji in je namenjena spodbujanju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki zmanjšujejo negativne vplive kmetovanja na naravne vire in prispevajo k trajnostnemu upravljanju z vodami in tlemi ter k zmanjševanju onesnaževanja zraka iz kmetijskih virov.

V okviru KOPOP – Naravni viri povečini nadaljujemo z operacijami, kot smo jih izvajali v obdobju 2015–2022, dodane pa so tudi nekatere nove operacije (integrirana pridelava, precizno gnojenje in škropljenje, senena prireja) in pri določenih operacijah, kot je kolobar, zaostrujemo zahteve. Na ta način povečujemo okoljsko ambicijo intervencije KOPOP – Naravni viri. Okoljska ambicioznost operacij KOPOP je opisana v poglavju 3.

SC5 vključuje sledeče operacije **KOPOP – naravni viri:**
Vodni viri: Namen operacije je ohranjanje in izboljšanje kakovosti vodnih virov ter ohranjanje in izboljšanje lastnosti, rodovitnosti in strukture tal. Učinek pa bo tudi na preprečevanje izpiranja hranil v

podtalje, povečanje mikrobiološke aktivnosti tal ter preprečevanje erozije.

Ohranjanje kolobarja: Namen operacije je izboljšanje stanja tal in voda, izboljšanje rodovitnosti in strukture tal in povečevanje mikrobiološke aktivnosti tal.

Integrirana pridelava (poljščin, zelenjave, hmelja, sadja in oljk, grozdja): Namen operacije je izvajanje naravi prijaznejšega načina pridelave, ki vključuje tehnične (organizacijske zahteve in možnosti pristopa v sistem integrirane pridelave) in specifične zahteve (agrotehnični ukrepi).

Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih: Namen operacije je uporaba alternativnih, okoljsko sprejemljivejših metod obvladovanja škodljivih organizmov v intenzivnih sadovnjakih, oljčnikih in vinogradih.

Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih: Namen operacije je prepoved uporabe herbicidov v sadovnjakih, oljčnikih in vinogradih.

Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih: Namen operacije je pridelava grozdja brez uporabe insekticidov, razen za obvladovanje karantenskih škodljivih organizmov, zmanjševanje negativnih učinkov insekticidov na okolje in povečevanje populacije koristne favne.

Precizno gnojenje in škropljenje: Namen operacije je optimizacija nanosa gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter zmanjšanje njihove uporabe.

Senena prireja. Namen operacije je zagotavljanje pestrejšega kolobarja na njivskih površinah (vključevanje drugih krmnih rastlin v kolobar in ne večinoma le koruze) in s tem zmanjšanje obremenjevanja voda z nitrati ter manjše sproščanje ostankov fitofarmacevtskih sredstev v okolje, pozitivno pa vpliva tudi na ohranjanje vrstne pestrosti trajnega travinja in mozaičnosti krajine.

Vstop v intervencijo KOPOP – Naravni viri je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja pet let. Podprta bodo tista kmetijska gospodarstva, ki bodo izpolnjevala predpisane pogoje in zahteve.

Učinek intervencije KOPOP – Naravni viri se bo spremljal s kazalnikom: O.14 Število hektarjev (razen gozdnih zemljišč) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve.

Uspešnost izvajanja intervencije KOPOP – Naravni viri se bo spremljala s sledečimi kazalniki rezultata:

R.12 Prilagajanje podnebnim spremembam: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam (ciljna vrednost: 29,74 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.14^{PS} Shranjevanje ogljika v tleh in biomasi: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ali ohranitev ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči ter mokrišči in šotišči) (ciljna vrednost: 45,77 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.19^{PS} Izboljšanje in zaščita tal: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so koristne za upravljanje tal, za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s kmetijskimi rastlinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami) (ciljna vrednost: 43,25 %)

R.20^{PS} Izboljšanje kakovosti zraka: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka (ciljna vrednost: 34,98 %)

R.21^{PS} Varstvo kakovosti vode: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles(ciljna vrednost: 44,21 %)

R.22^{PS} Trajnostno upravljanje hranil: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za boljše upravljanje hranil (ciljna vrednost: 23,37 %)

R.24^{PS} Trajnostna in zmanjšana uporaba pesticidov: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo posebne obveznosti, ki prejemajo podporo in vodijo v trajnostno rabo pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi rabe pesticidov, kot je uhajanje pesticidov (ciljna vrednost: 41,74 %)

INP08: Shema za podnebje in okolje (SOPO)

Shema za podnebje in okolje naslavljajo sledeči potrebi v okviru SC5:
P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije
P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda

Poleg teh potreb SOPO naslavlja še potrebe v okviru SC1:
P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG
P02 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD
Nadalje v SC4:
P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu in
P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu
V okviru SC6:
P21 Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev ter
P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin v okviru SC9.

Shema za podnebje in okolje (SOPO) je proizvodno nevezana podpora v okviru neposrednih plačil I. stebra SKP. Večja okoljska ambicija SOPO na področju naravnih virov se kaže predvsem v tem, da se v ta okvir premeščajo tudi vsebine iz dosedanjega KOPOP 2015–2021. Okoljska ambicioznost shem SOPO je opisana v poglavju 3.

SC5 vključuje šest shem **SOPO:**

INP 8.3 Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak: Namen sheme je zmanjševanje izpustov amonijaka in smradu pri gnojenju z živinskimi gnojili, izboljšanje učinkovitosti kroženja dušika in s tem posredno tudi zmanjševanje izpustov toplogrednega didušikovega oksida.
INP 8.5 Naknadni posevki in podsevki: Namen sheme je zaščita tal pred erozijo, preprečevanje izpiranja hranil in ostankov fitofarmacevtskih sredstev v poletnem in jesenskem času, povečevanje vsebnosti organske snovi v tleh, izboljšanje rodovitnosti tal. Zmanjšuje potrebo po gnojenju z dušikom, kar posredno zmanjšuje izpustove amonijaka in didušikovega oksida.
INP 8.6 Ozelenitev ornih površin prek zime: Namen sheme je preprečevanje izpiranja hranil in ostankov FFS, zmanjšanje onesnaževanja podtalnice, zaščita tal pred erozijo in izboljšanje rodovitnosti tal. Zmanjšuje potrebo po gnojenju z dušikom, kar posredno zmanjšuje izpustove amonijaka in didušikovega oksida.
INP 8.7 Konzervirajoča obdelava tal: Namen sheme je shranjevanje in vezava ogljika v tleh, ohranjanje strukture tal, zaloge vode in hranil v tleh, zmanjševanje erozije, zmanjšanje števila delovnih operacij in s tem neposredne izgube CO_2 v ozračje, večji delež organske snovi v tleh in ohranjanje rodovitnosti tal.
INP 8.10 Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih: Namen sheme je zmanjšanje količin dušik, s tem pa preprečevanje dodatnega izpiranje dušika v podzemna voda. S prepovedjo uporabe dušikovih mineralnih gnojil prispeva k zmanjšanju izpustov amonijaka in didušikovega oksida.
INP 8.12 Kompostiranje hmeljevine: Namen sheme je preprečevanje nekontroliranega gnitja in samovžiga hmeljevine ter sklenitev krogotoka hranil s pridobivanjem kvalitetne organske mase in njenim vračanjem na kmetijska zemljišča. Prispeva k ponoru ogljika.

Podpora ima obliko letnega plačila, ki se dodeli tistim upravičencem, ki prostovoljno prevzamejo kmetijske prakse (sheme), ki v skladu z 31. členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Učinek SOPO se bo spremljal s kazalnikom: O.8 Število hektarjev ali glav velike živine, ki prejemajo podporo iz shem za podnebje in okolje, uspešnost pa se bo spremljala s sledečimi kazalniki rezultata:
R.12 Prilagajanje podnebnim spremembam: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo

obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam (ciljna vrednost: 29,74 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.14[PS] Shranjevanje ogljika v tleh in biomasi: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ali ohranitev ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči ter mokrišči in šotišči) (ciljna vrednost: 45,77 %)

R.19[PS] Izboljšanje in zaščita tal: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so koristne za upravljanje tal, za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s kmetijskimi rastlinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami) (ciljna vrednost: 43,25 %)

R.20[PS] Izboljšanje kakovosti zraka: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka (ciljna vrednost: 34,98 %)

R.21[PS] Varstvo kakovosti vode: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles (ciljna vrednost: 44,21 %)

R.22[PS] Trajnostno upravljanje hranil: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za boljše upravljanje hranil (ciljna vrednost: 23,37 %)

R.24[PS] Trajnostna in zmanjšana uporaba pesticidov: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo posebne obveznosti, ki prejemajo podporo in vodijo v trajnostno rabo pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi rabe pesticidov, kot je uhajanje pesticidov (ciljna vrednost: 41,74 %)

Ter tudi kazalniki, ki so vezani na ostale specifične cilje:

R.4 Povezovanje dohodkovne podpore s standardi in dobrimi praksami: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljata dohodkovna podpora in pogojenost (ciljna vrednost: 93,79 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC1

R.6[PS] Prerazporeditev na manjše kmetije: odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem) (ciljna vrednost: 98,59 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC1

R.7[PS] Krepitev podpore za kmetije na območjih s posebnimi potrebami: odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem) (ciljna vrednost: 102,28 %)- - kazalnik se spremlja v okviru SC1

R.12 Prilagajanje podnebnim spremembam: delež kmetijskih zemljišč (KZU) v uporabi, za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam (ciljna vrednost: 29,74 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.33 Izboljšanje upravljanja omrežja Natura 2000: delež skupne površine v omrežju Natura 2000, za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo (ciljna vrednost: 26,12 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC6

IRP19: Ekološko kmetovanje

Intervencija IRP19 naslavljajo sledeči potrebi:

- P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije
- P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda

Poleg teh dveh potreb v okviru SC5 naslavlja IRP19 še potrebe v SC4: P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu, P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu ter v SC6: P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst in P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin v okviru SC9.

Namen intervencije Ekološko kmetovanje je spodbujati kmetijska gospodarstva za izvajanje naravi prijaznega načina kmetovanja, ki prispeva k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti, ohranjanju

virov pitne vode, rodovitnosti tal, kulturne kmetijske krajine, preprečevanju erozije in k varovanju okolja nasploh. V okviru intervencije Ekološko kmetovanje se podpira ohranjanje ekološkega kmetovanja kakor tudi preusmerjanje v ekološko kmetovanje. Z intervencijo Ekološko kmetovanje se posredno spodbuja tudi povečanje obsega tržne ekološke pridelave in predelave. Vstop v intervencijo je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja pet let. Podpora za intervencijo Ekološko kmetovanje (sredstva EKSRP) je letna in krije dodatne stroške in izgubo dohodka zaradi prevzete obveznosti. Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom: O.17 Število hektarjev ali število drugih enot, ki prejemajo podporo za ekološko kmetovanje.

Uspešnost izvajanja intervencije Ekološko kmetovanje se bo spremljajo s sledečimi kazalniki rezultata:

R.14^{PS} Shranjevanje ogljika v tleh in biomasi: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ali ohranitev ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči ter mokrišči in šotišči) (ciljna vrednost: 45,77 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.19^{PS} Izboljšanje in zaščita tal: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so koristne za upravljanje tal, za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s kmetijskimi rastlinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami) (ciljna vrednost: 43,25 %)

R.21^{PS} Varstvo kakovosti vode: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles (ciljna vrednost: 44,21 %)

R.24^{PS} Trajnostna in zmanjšana uporaba pesticidov: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo posebne obveznosti, ki prejemajo podporo in vodijo v trajnostno rabo pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi rabe pesticidov, kot je uhajanje pesticidov ciljna vrednost: 41,74 %)

R.29^{PS} Razvoj ekološkega kmetijstva: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), ki v okviru SKP prejemajo podporo za ekološko kmetovanje, razdeljeno med vzdrževanje in prehod (ciljna vrednost: 16,99 %)

R.31 ^{PS} Ohranjanje habitatov in vrst: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno v kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo (ciljna vrednost: 11,53 %)- kazalnik se spremlja v okviru SC6

R.33 Izboljšanje upravljanja omrežja Natura 2000: delež skupne površine v omrežju Natura 2000, za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo (ciljna vrednost: 26,12 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC6

R.43 ^{PS} Omejevanje rabe protimikrobnih zdravil: delež glav velike živine, ki jih zadevajo podprti ukrepi za omejitev uporabe protimikrobnih zdravil (preprečevanje/zmanjšanje) (ciljna vrednost: 7,88 %)

R.44 ^{PS} Izboljšanje dobrobiti živali: delež glav velike živine, ki jih zajemajo podprti ukrepi za izboljšanje dobrobiti živali (ciljna vrednost: 32,62 %)

IRP14: Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom

Intervencija IRP14 naslavlja potrebo:

P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda

Poleg tega naslavja tudi potrebo v SC4 P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu.

Namen intervencije je tehnološka posodobitev namakalne infrastrukture (namakalni sistemi z več uporabniki oziroma »off farm infrastructure«), pri kateri se voda za namakanje kmetijskih zemljišč pripelje od vodnega vira do posameznega uporabnika. Namakalna infrastruktura je namenjena več uporabnikom in je prosto dostopna uporabi vsem. Do podpore so upravičeni javni in zasebni namakalni

sistemi. Do podpore so upravičene naložbe v tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, pri katerih je bilo predhodno ocenjeno, da bi bili mogoči prihranki vode glede na tehnične parametre obstoječega objekta ali infrastrukture. Upravičenci do podpore so fizične in pravne osebe, ki so jih lastniki kmetijskih zemljišč pooblastili za izvedbo investicije. Nepovratna podpora je v obliki pavšalne podpore (uporaba poenostavljenih oblik stroškov na enoto). Stopnja javne podpore znaša 100 %. Učinek intervencije IRP14 se bo spremljal s kazalnikom: O.22 Število infrastrukturnih naložbenih operacij ali enot, ki prejemajo podporo. Uspešnost izvajanja intervencije pa se bo spremljalo s kazalnikom rezultata:

R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju (ciljna vrednost: 616)

IRP41: Tehnološka posodobitev individualnih namakalnih sistemov

Intervencija IRP41 naslavlja potrebo:

P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda

Poleg tega naslavja tudi potrebo v SC4 P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu.

Intervencija je namenjena tehnološki posodobitvi individualnih namakalnih sistemov, pri kateri gre za naložbo na kmetijskem gospodarstvu (ang. »on farm investments«). S tehnološko posodobitvijo namakalnih sistemov se zagotavlja zmanjšana poraba vode in s tem racionalnejše upravljanje z vodnimi viri. Predmet podpore je posodobitev vodnega vira, odvzemnega objekta (črpališča, vodnjaka ali objekta za odvzem vode iz akumulacije) vključno z opremo, transformatorske postaje ter dovodnega omrežja (primarni in sekundarni namakalni razvod), ki se zaključi s hidranti. Do podpore so upravičeni le namakalni sistemi, pri katerih se s tehnološko posodobitvijo neto površina namakanih kmetijskih zemljišč ne bo povečala. Upravičenci do podpore so fizične in pravne osebe. Nepovratna podpora je v obliki pavšalne podpore (uporaba poenostavljenih oblik stroškov na enoto). Stopnja javne podpore znaša 50 odstotkov. Učinek intervencije IRP41 se bo spremljal s kazalnikom: O.20 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo. Uspešnost izvajanja intervencije pa se bo spremljalo s kazalnikom rezultata:

R.26 Naložbe v zvezi z naravnimi viri: delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo proizvodno in neproizvodno naložbeno podporo, povezano s skrbjo za naravne vire (ciljna vrednost: 3,71 %)

IRP21: Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS

Intervencija IRP21 naslavlja potrebi:

P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije

P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda

Poleg tega ta intervencija naslavlja še potrebe v okviru SC4: P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu ter P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin v okviru SC9. Ker je v ospredju intervencije optimalnejša raba hranil in FFS, bi lahko intervencija prispevala tudi k SC6 in biotski raznovrstnosti (P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst, P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi), čeprav ni izrecno usmerjena na območja Natura 2000.

Intervencija IRP21 spodbuja nakup ustrezne kmetijske mehanizacije in opreme za izvajanje preciznega kmetijstva. Investicije bi morale prispevati k doseganju optimalnejšega doziranja in manjšo rabo hranil in

FFS (preko manjšega števila tretiranj, manjših količin uporabljenih FFS in hranil), s čimer bodo pozitivno vplivale na zmanjšanje onesnaževanja voda in tal, pa tudi k manjšim izpustom amonijaka. Intervencija s tem neposredno podpira izvajanje operacij KOPOP, kot so Precizno gnojenje in škropljenje, Integrirana pridelava, Vodni viri itn. Intervencija podpira okoljsko funkcijo kmetijstva in spodbuja sonaravne kmetijske prakse, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti ter ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter zmanjšanje negativnih vplivov kmetovanja na zrak. Upravičenci do podpore so nosilci kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo s pridelavo kmetijskih proizvodov.

Gre za obliko nepovratne podpore za povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu ali plačilo stroškov na enoto. Stopnja podpore znaša 30 % upravičenih stroškov naložbe. Učinek intervencije IRP21 se bo spremljal s kazalnikom: O.20 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo. Uspešnost intervencije pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata:
R26 Naložbe v zvezi z naravnimi viri: delež kmetij, ki vi okviru SKP prejemajo proizvodno in neproizvodno naložbeno podporo, povezano s skrbjo za naravne vire (ciljna vrednost: 3,71 %) in
R.32 Naložbe, povezane z biotsko raznovrstnostjo: delež kmetij, ki v okviru SKP sprejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k biotski raznovrstnosti (ciljna vrednost: 0,85 %) - kazalnik se bo spremljal v okviru SC6.

Navezava intervencij na pogojenost:

V okviru specifičnega cilja 5 je pri izvajanju intervencij treba upoštevati tudi pravila o pogojenosti, ki vplivajo na varstvo, kakovost in ohranjanje potenciala tal in voda:
DKOP 4: Vzpostavitev varovalnih pasov vzdolž vodotokov (prispevek k zmanjšanju onesnaževanja vodotokov in izboljšanje kakovosti voda, prispeva k biotski raznovrstnosti. Varovalni pas je življenjski prostor za rastlinske in živalske vrste).
DKOP 5: Upravljanje obdelave za zmanjšanje tveganja degradacije in erozije tal, vključno z upoštevanjem naklona terena (izvaja najnujnejše ukrepe skladno z ustrezno tehnologijo, zlasti tako da ne razvrednoti zemljišč (erozija, zbitost, onesnaženje) z neustrezno tehnologijo, varovanja tal pred erozijo, oranjem po plastnicah prečno na naklon)
DKOP 6: Minimalna pokritost tal za preprečevanje golih tal v obdobjih, ki so najbolj občutljiva (prispevek k zagotavljanju ustrezne zaloge ogljika v tleh, preprečevanje erozije in prekomerno izpiranje hranil, ohranjanje strukture in rodovitnosti tal).
DKOP 7: Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen za kmetijske rastline, gojene pod vodo (prispevek k zagotavlju ohranitve ali izboljševanja rodovitnosti tal z ustreznim načinom rabe, preprečevanju erozije in drugih slabih vplivov na tla (slabšanje strukture, sposobnost za zadrževanje vode), povečevanju in/ali vzdrževanju deleža organske snovi in humusa).
PZR 1: Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1): člen 11(3), točka (e), in točka(h) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati (prispek k varovanju voda pred onesnaževanjem s fosforjem).
PZR 2: Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31.12.1991, str. 1): člena 4 in 5 (prispek k varovanju voda pred onesnaževanjem z nitrati).
PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24.11.2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55 (prispevek k varovanju voda pred onesnaževanjem s fitofarmacevtskimi sredstvi, varovanje zdravja uporabnikov fitofarmacevtskih sredstev in potrošnikov kmetijskih pridelkov, varovanje okolja in biodiverzitete).
PZR 8: Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24.11.2009, str. 71): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi

Direktive 2000/60/ES in zakonodaje o omrežju Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov (prispevek k varovanju voda pred onesnaževanjem s fitofarmacevtskimi sredstvi, varovanje zdravja uporabnikov fitofarmacevtskih sredstev in potrošnikov kmetijskih pridelkov, varovanje okolja in biodiverzitete).

Podrobnejši opis okrepljene pogojenosti in večje okoljske ambicioznosti je prikazan v poglavju 3.

Prispevek intervencij:

Intervencije v okviru SC5 bodo prispevale k uresničevanju ciljev nacionalne Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021.«:

-***Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane:*** *zagotavljanje visokih standardov varne in kakovostne hrane; učinkovita raba in dostopnost virov (zemlja, kapital, delo, znanje); spodbujanje pridelave in porabe hrane z višjo dodano vrednostjo,*

-***Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin:*** *Zmanjšanje negativnih vplivov na vode, tla in zrak; prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb; varovanje biotske raznovrstnosti*

Nadalje bodo intervencije prispevale izpolnjevanju priporočil EK za Slovenijo za pripravo SN 2023-2027:

-***Spodbujanje kmetijskih praks, namenjenih izboljševanju upravljanja hranil*** *(dušik, fosfor, kalij itd.), kot sta zmanjšano in izboljšano gnojenje (tudi s preciznim kmetovanjem) ter ustrezno ravnanje z gnojem, da se zmanjšajo presežki hranil, vključno s fosforjem, in prispeva k* ***cilju zelenega dogovora EU glede zmanjšanja izgub hranil****. Prilagoditev sistema za spremljanje kakovosti vode instrumentom SKP, ki se uporabljajo za izboljšanje kakovosti vode, da se omogoči popolnejše ocenjevanje njihovih vplivov.*

-***Ohranjanje sedanjega trenda ekološke pridelave*** *ob izboljševanju podpore za spodbujanje nadaljnjega uvajanja metod in praks ekološkega kmetovanja na podlagi izkušenj iz izvajanja sedanje SKP, da se prispeva k* ***cilju zelenega dogovora EU glede doseganja 25 % kmetijskih površin, namenjenih ekološkemu kmetovanju, v EU****. Za dosego cilja strategije „od vil do vilic“ glede trajnostnih prehranskih sistemov bo potrebna ustrezna in prilagojena strategija za povečanje povpraševanja po ekološki hrani in njene ponudbe, k čemur lahko prispeva SKP. To bi moralo vključevati razvoj lokalne ekološke proizvodnje hrane in krepitev struktur prehranske verige ter širjenje inovativnih pristopov in informacij o ekološkem kmetovanju.*

-***Izboljševanje stanja biotske raznovrstnosti*** *zavarovanih habitatov in vrst, tudi divjih opraševalcev,* ***s spodbujanjem ustreznega upravljanja kmetijskih površin****, s podporo praksam upravljanja s hranili in fitofarmacevtskimi sredstvi, ki posredno vplivajo na ohranjanje biotske raznovrstnosti, s čimer se prav tako prispeva k* ***cilju zelenega dogovora EU glede minimalne površine z visokoraznovrstnimi značilnostmi krajine****. Nadaljnja krepitev okoljskih in podnebnih zavez, razvitih in podprtih v okviru SKP, z uporabo različnih instrumentov za izboljšanje njihove učinkovitosti in v skladu s potrebami, opredeljenimi v prednostnem okviru ukrepanja.*

-***Povečevanje odpornosti proti podnebnim spremembam*** *s krepitvijo ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam, da se obravnavajo tveganja suše in toče ter močna erozija prsti, hkrati pa ohrani stanje vodnih virov. Ukrepi bi morali vključevati krepitev zmogljivosti za prilagajanje podnebnim spremembam, podporo praksam za izboljšanje zdravja tal in vzpostavitev sistema za spremljanje kakovosti tal ter naložbe v kmetijske rastline, odporne proti suši, in učinkovitost namakalne infrastrukture.*

Prispevek intervencij k ciljem Strategije od »vil do vilic«:

-Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane

Navezava na cilje Strategije za biotsko raznovrstnost do leta 2030 in cilje Zelenega dogovora:

-Zmanjšanje onesnaževanja

-Za 50 % zmanjšanje izgube hranil do 2030

2.1.SO5.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju

Ni relevantno.

2.1.SO5.7 Ali načrtujete prispevek SKP k programu LIFE (samo za specifične cilje 4, 5, 6)?

: **Ne**

2.1.SO5.8 Izbor kazalnikov rezultatov

Izbor kazalnikov rezultatov za ta specifični cilj

Kazalniki rezultatov [priporočeni kazalniki rezultatov za ta specifični cilj so v celoti prikazani v krepkem tisku]	Ciljna vrednost
R.19 PR - Izboljšanje in zaščita tal Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)	43,25 %
R.20 PR - Izboljšanje kakovosti zraka Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka	34,98 %
R.21 PR - Varstvo kakovosti vode Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles	44,21 %
R.22 PR - Trajnostno upravljanje hranil Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so povezane z izboljšanim upravljanjem hranil	23,37 %
R.24 PR - Trajnostna in zmanjšana raba pesticidov Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru posebnih zavez, ki prejemajo podporo in vodijo k trajnostni rabi pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi pesticidov, kot je uhajanje pesticidov	41,74 %
R.26 CU - Naložbe, povezane z naravnimi viri Delež kmetij, ki prejemajo podporo v okviru SKP za produktivne in neproduktivne naložbe, povezane s skrbjo za naravne vire	3,71 %
R.27 CU - Okoljska ali podnebna uspešnost pri naložbah v podeželska območja Število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti ter doseganju ciljev blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju	616,00
R.29 PR - Razvoj ekološkega kmetijstva Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki prejemajo podporo v okviru SKP za ekološko kmetovanje, pri čemer se ločuje med vzdrževanjem in prehodom na tako kmetovanje	16,99 %
R.43 PR - Omejevanje rabe antimikrobikov Delež glav velike živine (GVŽ), ki jih zadevajo ukrepi, ki prejemajo podporo za omejitev rabe antimikrobikov (preprečevanje/zmanjšanje)	7,88 %
R.44 PR - Izboljšanje dobrobiti živali Delež glav velike živine (GVŽ), ki jih zajemajo ukrepi, ki prejemajo podporo, za izboljšanje dobrobiti živali	32,62 %

Utemeljitev ciljev in povezanih mejnikov

R.19PS Izboljšanje in zaščita tal: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so koristne za upravljanje tal, za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s kmetijskimi rastlinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)

Pri izračunu kazalnika R.19 se upoštevajo naslednje intervencije:

IRP19: Ekološko kmetovanje

IRP27: Biotično varstvo rastlin

Sheme za podnebje in okolje

–INP8.1 Ekstenzivno travinje

–INP8.2 Tradicionalna raba travinja

–INP8.5 Naknadni posevki in podsevki
–INP8.6 Ozelenitev njivskih površin prek zime
–INP8.7 Konzervirajoča obdelava tal
–INP8.10 Gnojenje le z organskimi gnojili za zagotavljanje dušika v trajnih nasadi
–INP8.11 Ohranjanje biodiverzitete v trajnih nasadih
–INP8.12 Kompostiranje hmeljevine

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – operacije
–NV.1 Vodni viri (SC 5)
–NV.2 Ohranjanje kolobarja (SC 5)
–NV.3 Integrirana pridelava poljščin (SC 5)
–NV.4 Integrirana pridelava zelenjave (SC 5)
–NV.5 Integrirana pridelava hmelja (SC 5)
–NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk (SC 5)
–NV.7 Integrirana pridelava grozdja (SC 5)
–NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje (SC 5)
–NV.12 Senena prireja (SC 5)
–BK.1 Posebni traviščni habitati (SC 6)
–BK.2 Traviščni habitati metuljev (SC 6)
–BK.3 Steljniki (SC 6)
–BK.4 Mokrotni traviščni habitati (SC 6)
–BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij (SC 6)
–BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki (SC 6)
–BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki (SC 6)
–BK.8 Strmi travniki (SC 6)
–BK.9 Grbinasti travniki (SC 6)
–BK.10 Ohranjanje mejic (SC 6)
–BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst (SC 6)
–BK.15 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (upravljavski del) (SC 6)
–BK.16 Ohranjanje suhih travišč (SC 6)

Kazalnik R.19 količinsko opredeli pokritost obveznosti, ki so koristne za upravljanje tal. Ciljna vrednost kazalnika in vrednost mejnikov je določena na podlagi ocenjene površine vključenosti v intervencijo Ekološko kmetovanje, Biotično varstvo rastlin ter ocenjeno površino intervencije Shema za okolje in podnebje in podintervencij KOPOP, glede na skupni obseg KZU v Sloveniji (kazalnik stanja C.17 Kmetijska zemljišča v uporabi, 479.820 ha).

Ciljna vrednost za kazalnik R.19 je 43,25 %.

R.20^{PS} Izboljšanje kakovosti zraka: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka

Pri izračunu kazalnika R.20 se upoštevajo naslednje intervencije:
Sheme za podnebje in okolje
–INP8.1 Ekstenzivno travinje
–INP8.2 Tradicionalna raba travinja
–INP8.3 Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak
–INP8.4 Dodatki za zmanjšanje amonijaka in toplogrednih plinov

–INP8.10 Gnojenje le z organskimi gnojili za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – operacije
–NV.1 Vodni viri (SC 5)
–NV.2 Ohranjanje kolobarja (SC 5)
–NV.3 Integrirana pridelava poljščin (SC 5)
–NV.4 Integrirana pridelava zelenjave (SC 5)
–NV.5 Integrirana pridelava hmelja (SC 5)
–NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk (SC 5)
–NV.7 Integrirana pridelava grozdja (SC 5)
–NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih (SC 5)
–NV.9 Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih (SC 5)
–NV.10 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih (SC 5)
–NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje (SC 5)
–NV.12 Senena prireja (SC 5)
–BK.1 Posebni traviščni habitati (SC 6)
–BK.2 Traviščni habitati metuljev (SC 6)
–BK.3 Steljniki (SC 6)
–BK.4 Mokrotni traviščni habitati (SC 6)
–BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij (SC 6)
–BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki (SC 6)
–BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki (SC 6)
–BK.8 Strmi travniki (SC 6)
–BK.9 Grbinasti travniki (SC 6)
–BK.10 Ohranjanje mejic (SC 6)
–BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst (SC 6)
–BK.12 Sobivanje z velikimi zvermi (SC 6)
–BK.13 Planinska paša (SC 6)
–BK.15 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (upravljavski del del) (SC 6)
–BK.16 Ohranjanje suhih travišč (SC 6)

Intervencija IRP42: Lokalne pasme in sorte (SC 6)

Kazalnik R.20 količinsko opredeli pokritost obveznosti za zmanjšanje izpustov amoniaka s podporo SKP. Ciljna vrednost kazalnika in vrednost mejnikov je določena na podlagi ocenjene površine vključenosti v intervencijo Sheme za podnebje in okolje, podameznih operacij intervencij KOPOP ter operacija Lokalne sorte v okviru intervencije Lokalne pasme in sorte, glede na skupni obseg KZU v Sloveniji (kazalnik stanja C.17 Kmetijska zemljišča v uporabi, 479.820 ha).

Ciljna vrednost za kazalnik R.20 je 34,98 %.

R.21[PS] Varstvo kakovosti vode: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles

Pri izračunu kazalnika R.21 se upoštevajo naslednje intervencije:
IRP19: Ekološko kmetovanje
IRP27: Biotično varstvo rastlin
Sheme za podnebje in okolje

–INP8.1 Ekstenzivno travinje
–INP8.2 Tradicionalna raba travinja
–INP8.4 Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in toplogrednih plinov
–INP8.5 Naknadni posevki in podsevki
–INP8.6 Ozelenitev njivskih površin prek zime
–INP8.7 Konzervirajoča obdelava tal
–INP8.10 Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih
–INP8.11 Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih
–INP8.12 Kompostiranje hmeljevine

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – operacije
–NV.1 Vodni viri (SC 5)
–NV.2 Ohranjanje kolobarja (SC 5)
–NV.3 Integrirana pridelava poljščin (SC 5)
–NV.4 Integrirana pridelava zelenjave (SC 5)
–NV.5 Integrirana pridelava hmelja (SC 5)
–NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk (SC 5)
–NV.7 Integrirana pridelava grozdja (SC 5)
–NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih (SC 5)
–NV.9 Opustitev uporabe herbicidov v vinogradi (SC 5)
–NV.10 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih (SC 5)
–NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje (SC 5)
–NV.12 Senena prireja (SC 5)
–BK.1 Posebni traviščni habitati (SC 6)
–BK.2 Traviščni habitati metuljev (SC 6)
–BK.3 Steljniki (SC 6)
–BK.4 Mokrotni traviščni habitati (SC 6)
–BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij (SC 6)
–BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki (SC 6)
–BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki (SC 6)
–BK.8 Strmi travniki (SC 6)
–BK.9 Grbinasti travniki (SC 6)
–BK.10 Ohranjanje mejic (SC 6)
–BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst (SC 6)
–BK.15 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (upravljavski del) (SC 6)
–BK.16 Ohranjanje suhih travišč (SC 6)

Kazalnik R.21 količinsko opredeli pokritost obveznosti za zmanjšanje izboljšanje kakovosti vode s podporo SKP. Ciljna vrednost kazalnika in vrednost mejnikov je določena na podlagi ocenjene površine vključenosti v intervencijo Ekološko kmetovanje, Biotično varstvo rastlin, ocenjeno površino intervencije Shema za podnebje in okolje ter posameznih operacij intervencij KOPOP, glede na skupni obseg KZU v Sloveniji (kazalnik stanja C.17 Kmetijska zemljišča v uporabi, 479.820 ha).

Ciljna vrednost za kazalnik R.21 je 44,21 %.

R.22[PS] Trajnostno upravljanje hranil: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za boljše upravljanje hranil

Pri izračunu kazalnika R.22 se upoštevajo naslednje intervencije:

Sheme za podnebje in okolje
–INP8.3 Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak
–INP8.5 Naknadni posevki in podsevki
–INP8.6 Ozelenitev njivskih površin prek zime
–INP8.10 Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih
–INP8.11 Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih
–INP8.12 Kompostiranje hmeljevine

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – podintervencije

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – operacije
–NV.1 Vodni viri (SC 5)
–NV.2 Ohranjanje kolobarja (SC 5)
–NV.3Integrirana pridelava poljščin (SC 5)
–NV.4 Integrirana pridelava zelenjave (SC 5)
–NV. 5 Integrirana pridelava hmelja (SC 5)
–NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk (SC 5)
–NV.7 Integrirana pridelava grozdja v
–NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih (SC 5)
–NV.9 Opusitev uporabe herbicidov v vinogradi (SC 5)
–NV.10 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih (SC 5)
–NV. 11 Precizno gnojenje in škropljenje (SC 5)
–NV.12 Senena prireja (SC 5)
–BK.1 Posebni traviščni habitati (SC 6)
–BK 2 Traviščni habitati metuljev (SC 6)
–BK.3 Steljniki (SC 6)
–BK.4 Mokrotni traviščni habitati (SC 6)
–BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij (SC 6)
–BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki (SC 6)
–BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki (SC 6)
–BK.8 Strmi travniki (SC 6)
–BK.9 Grbinasti travniki (SC 6)
–BK.10 Ohranjanje mejic (SC 6)
–BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst (SC 6)
–BK.12 Sobivanje z velikimi zvermi (SC 6)
–BK.13 Planinska paša (SC 6)
–BK.15 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (upravljavski del) (SC 6)
–BK.16 Ohranjanje suhih travišč (SC 6)

Intervencija IRP42: Lokalne pasme in sorte (SC 6)

Kazalnik R.22 količinsko opredeli pokritost obveznosti za zmanjšanje izboljšanje kakovosti vode s podporo SKP. Ciljna vrednost kazalnika in vrednost mejnikov je določena na podlagi ocenjene površine vključenosti v intervencijo Ekološko kmetovanje ter ocenjeno površino intervencije Shema za podnebje in okolje, posameznih operacij intervencij KOPOP ter operacija Lokalne sorte v okviru intervencije Lokalne pasme in sorte, glede na skupni obseg KZU v Sloveniji (kazalnik stanja C.17 Kmetijska zemljišča v

uporabi, 479.820 ha).

Ciljna vrednost za kazalnik R.22 je 23,37 %.

R.24[PS] Trajnostna in zmanjšana uporaba pesticidov: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo posebne obveznosti, ki prejemajo podporo in vodijo v trajnostno rabo pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi rabe pesticidov, kot je uhajanje pesticidov

Pri izračunu kazalnika R.24 se upoštevajo naslednje intervencije:
IRP19: Ekološko kmetovanje
IRP27: Biotično varstvo rastlin
Sheme za podnebje in okolje
–INP8.1 Ekstenzivno travinje
–INP8.2 Tradicionalna raba travinja
–INP8.5Naknadni posevki in podsevki
–INP8.6 Ozelenitev njivskih površin prek zime
–INP8.7 Konzervirajoča obdelava tal

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – operacije
–NV.1 Vodni viri (SC 5)
–NV.2 Ohranjanje kolobarja (SC 5)
–NV.3 Integrirana pridelava poljščin (SC 5)
–NV.4 Integrirana pridelava zelenjave (SC 5)
–NV.5 Integrirana pridelava hmelja (SC 5)
–NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk (SC 5)
–NV.7 Integrirana pridelava grozdja (SC 5) (SC 5)
–NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih
–NV. 9 Opusitev uporabe herbicidov v vinogradi (SC 5)
–NV.10 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih (SC 5)
–NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje (SC 5)
–NV.12 Senena prireja (SC 5)
–BK.1 Posebni traviščni habitati (SC 6)
–BK.2 Traviščni habitati metuljev (SC 6)
–BK.3 Steljniki (SC 6)
–BK.4 Mokrotni traviščni habitati (SC 6)
–BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij (SC 6)
–BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki (SC 6)
–BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki (SC 6)
–BK.8 Strmi travniki (SC 6)
–BK.9 Grbinasti travniki (SC 6)
–BK.10 Ohranjanje mejic (SC 6)
–BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst (SC 6)
–BK.15 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (upravljavski del) (SC 6)
–BK.16 Ohranjanje suhih travišč (SC 6)

Kazalnik R.24 količinsko opredeli obseg posebnih ukrepov, ki vodijo do trajnostne in zmanjšane uporabe pesticidov s podporo SKP. Ciljna vrednost kazalnika in vrednost mejnikov je določena na podlagi ocenjene površine vključenosti v intervencijo Ekološko kmetovanje, Biotično varstvo rastlin ter ocenjeno

površino intervencije Shema za podnebje in okolje in posameznih operacij intervencij KOPOP, glede na skupni obseg KZU v Sloveniji (kazalnik stanja C.17 Kmetijska zemljišča v uporabi, 479.820 ha).

Ciljna vrednost za kazalnik R.24 je 41,74 %.

R.26 - Naložbe v zvezi z naravnimi viri: delež kmetij, ki vi okviru SKP prejemajo proizvodno in neproizvodno naložbeno podproro, povezano s skrbjo za naravne vire

Pri izračunu kazalnika R.26 se upoštevajo naslednje intervencije: Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih, Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil, Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS, Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev, Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov ter sektorska intervencija za sadje in zelenjavo (ohranjanje tal pri pridelavi).

Kazalnik R.26 količinsko opredeli obseg intervencij, ki zagotavljajo naložbeno podporo v zvezi s skrbjo za naravne vire . Pričakovana ciljna vrednost je izračunana kot razmerje med pričakovanim številom podprtih KMG znotraj posameznih intervencij in skupnim številom KMG v Sloveniji (kazalnik stanja C.12 Kmetijska gospodarstva v Sloveniji, 69.900 KMG).

Za intervencijo Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih je predvidenih 109 podprtih KMG oz. naložb;
Za intervencijo Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil je predvidenih 156 podprtih KMG oz. naložb;
Za intervencijo Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS je predvidenih 79 podprtih KMG oz. naložb;
Za intervencijo Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev je predvidenih 2.211 podprtih KMG oz. naložb;
Za intervencijo Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov je predvidenih 25 projektov.
Za kazalnik rezultata R.26 se predvideva ustanovitev enega operativnega programa za sektor Sadje zelenjava; minimalno zahtevano zahtevano število kmetijskih gospodarstev znotraj operativnega programa je 10. Predvidena je podintervencija Ohranjanje tal pri pridelavi sadja in zelenjave.

Ciljna vrednost za kazalnik R.26 je 3,71 %.

R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju

Pri izračunu kazalnika R.27 se upoštevajo intervencije Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom (SC5) ter intervencije Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij (SC6), Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu (SC 6) in Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah (SC 4). Naložbe na kmetijskih gospodarstvih se ne štejejo. V okviru intervencije Izvajanje ukrepov iz načrtov upravljanja zavarovanih območij bo podprtih 20 operacij, v okviru intervencije Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu bo podprtih 10 operacij, v okviru intervencije Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah pa 576 operacij ter v okviru intervencije Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom, 10 podprtih operacij. Po potrditvi strategij LAS bodo vrednosti posodobljene za LEADER.

Ciljna vrednost kazalnika R.27 je predvidenih 616 projektov.

R.29[PS] Razvoj ekološkega kmetijstva: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), ki v okviru SKP prejemajo podporo za ekološko kmetovanje, razdeljeno med vzdrževanje in prehod

Pri izračunu kazalnika R.29 se upošteva intervencija IRP19: Ekološko kmetovanje.

Kazalnik R.29 količinsko opredeli obseg obveznosti za spodbujanje ohranitve ali preusmeritve ekološkega kmetovanja.

Predvideno je vsakoletno povečanje vključenih površin v obdobju 2023-2027. Pričakovana ciljna vrednost za leto 2028 je vključenih 81.545 ha oz. 26.002 ha novih vključenih površin v Ekološko kmetovanje celotnem programskem obdobju. Ciljna vrednost je izračunana kot razmerje vključenih ha v Ekološko kmetovanje in vsemi KZU površinami v Sloveniji (kazalnik stanja C.17 Kmetijska zemljišča v uporabi, 479.820 ha).

Ciljna vrednost za kazalnik R.29 je 16,99 %.

R.43[PS] - Omejevanje rabe antimikrobiotikov Delež glav velike živine (GVŽ), ki jih zadevajo ukrepi, ki prejemajo podporo za omejitev rabe antimikrobikov (preprečevanje/zmanjšanje)

Kazalnik R.43 količinsko opredeli obseg ukrepov za izboljšanje dobrobiti živali s podporo SKP, s čimer se naslavlja potrebo po omejevanju rabe antimikrobiotikov.

Ciljna vrednost za R.43 je določena na podlagi ocene vključenosti št. GVŽ v ukrep Ekološko kmetovanje: 40.365 GVŽ. Ciljna vrednost je izračunana kot razmerje vključenih GVŽ v Ekološko kmetovanje in vsemi GVŽ v Sloveniji (kazalni stanja C 22 Število glav živali: 512.120 GVŽ).

Ciljna vrednost za kazalnik R.43 je 7,88 %.

R.44[PS] Izboljšanje dobrobiti živali: delež glav velike živine, ki jih zajemajo podprti ukrepi za izboljšanje dobrobiti živali

Kazalnik R.44 količinsko opredeli obseg ukrepov za izboljšanje dobrobiti živali s podporo SKP, s čimer se naslavlja potrebo po zagotavljanju živalim prilagojen način reje v prašičereji, govedoreji, reji drobnice, reji kopitarjev in perutninarstvu.

Ocenjeno je, da bo podprtih 167.037 GVŽ.

Pričakovana ciljna vrednost je izračunana kot razmerje med pričakovanim številom podprtih GVŽ znotraj posameznih intervencij in skupnim številom GVŽ v Sloveniji (kazalnik stanja C.22 Število glav živali, 512.120 GVŽ). Pričakovana vrednost za intervencijo:

- Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev: 34 GVŽ (SC 9)
-Dobrobit živali: 158.000 GVŽ (SC 9)
-Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali: 1.334 GVŽ (SC 9)
- Ekološko kmetovanje: 7.669 GVŽ.

Ciljna vrednost za kazalnik R.44 je 32,62 %.

2.1.SO5.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev

Dodeljena finančna sredstva intervencijam v okviru specifičnega cilja 5 znašajo 281.954.211,15 EUR, kar

predstavlja 15,68 % vseh razpoložljivih sredstev strateškega načrta SKP 2023-2027. Od tega je 61.806.661,20 EUR oz. 9,04 % vseh sredstev EKJS in 220.147.549,95 EUR oz. 19,74 % vseh sredstev EKSRP.

Dodeljena finančna sredstva za intervencije, načrtovane v okviru specifičnega cilja 5 zadostujejo za doseganje opredeljenih ciljev in so skladna s finančnim načrtom.

2.1.SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

2.1.SO6.1 Povzetek analize SWOT

2.1.SO6.1.1 Prednosti

Za ohranjanje habitatnih tipov in vrst ter njihovih habitatov so ključna zavarovana območja in območja Natura 2000. **Zavarovana območja, območja Natura 2000 in ekološko pomembna območja pokrivajo skupaj več kot 50 % površine Slovenije**.

Območja Natura 2000 so v Sloveniji določena za zagotavljanje ugodnega stanja 233 evropsko pomembnih vrst in 60 habitatnih tipov. Skupna površina v območjih Nature 2000 je 7.681 km2, zajemajo 37,46 % površine Slovenije, kar je **najvišji delež v EU,** saj je povprečje EU-27 18,5 %. V Naturi 2000 se nahaja 45,4% gozdov in 23,2 % kmetijskih zemljišč v uporabi. Polnaravna območja in gozdovi na območjih Natura 2000 pokrivajo 79 % površin, kmetijska zemljišča (vključno z naravnimi travišči) pa 20 % površin. Na območjih Natura 2000 kmetuje 10.518 kmetijskih gospodarstev, med njimi je največ takih, ki imajo manj kot 10 % kmetijskih zemljišč na območju Nature 2000 (3.630). Približno 1.500 KMG ima vsa zemljišča na območju Natura 2000, to so majhne kmetije s povprečno 2,3 ha zemljišč na KMG.

Slovenija je med državami z **največjim deležem trajnega travinja** v strukturi kmetijskih zemljišč. Zaradi velike geomorfološke razgibanosti, raznolike geološke in pedološke sestave tal in specifičnih klimatskih razmer v Sloveniji predstavlja trajno travinje v rabi vseh kmetijskih zemljišč okrog 58 % oziroma 276.244 ha. Analiza podatkov o trajnem travinju je pokazala, da delež trajnega travinja na nacionalni ravni ostaja stabilen, vendar se na nižjih prostorskih ravneh zaradi procesov razvoja kmetijstva travinje spreminja.

Opraševalci spadajo med ključne vrste večine kopenskih ekosistemov, njihovo opraševanje je ena najpomembnejših ekosistemskih storitev, pomembnih tako za delovanje naravnih kot kmetijskih ekosistemov. Kar 78 % divjih rastlin potrebuje opraševanje žuželk, od njihovega opraševanja pa je odvisnih tudi 84 % kmetijskih rastlin v Evropi. Opraševanje žuželk je pomembno tako z vidika ohranjanja biotske pestrosti kot kmetijske pridelave. Vrednost opraševanja žuželk v kmetijstvu je na svetovni ravni ocenjena na 153 milijard EUR, v Evropi na 22 milijard EUR in 120 milijonov EUR letno v Sloveniji, kar predstavlja 10 % dohodka od pridelave človeške prehrane. **Slovenija ima še vedno razmeroma visoko pestrost divjih čebel (več kot 570 vrst),** vendar 14 % grozi izumrtje. Glavni razlogi so izguba življenjskega prostora zaradi intenzivnega kmetijstva in urbanizacije in s tem povezane izgube prehranskih virov in gnezdišč, uporaba pesticidov, bolezni in podnebne spremembe. Za ohranjanje je ključna mozaičnost kmetijske krajine, ki zagotavlja pestrost prehranskih virov in dovolj mest za varno gnezdenje (mejice, vrstno bogati in pisani cvetoči travniki ter travniški visokodebelni sadovnjaki).

V Sloveniji med predstavniki iz skupine **velikih zveri** živijo rjavi medved, sivi volk in evrazijski ris. Vse tri vrste so vrste v interesu EU v skladu z Direktivo o habitatih, zavarovane pa so tudi s predpisi Republike Slovenije. V naravi jih redko srečamo, saj se zaradi večtisočletnega sistematičnega preganjanja človeku praviloma umaknejo. Ris je pretežno gozdna vrsta, volk in medved pa se pogosto zadržujeta tudi v kulturni krajini, kjer prihaja do številnih interakcij s kmetijskimi dejavnostmi. Ohranitveno stanje medvedje in volčje populacije v Sloveniji je ugodno, risu pa ponovno grozi izumrtje.

V Sloveniji velja **dolgoletna tradicija trajnostnega, večnamenskega in sonaravnega gospodarjenja** z vsemi gozdovi. Ne glede na lastništvo se z gozdovi upravlja na podlagi gozdnogospodarskih načrtov, katerih vsebina predstavlja rezultat strokovnega usmerjanja razvoja gozdov in sodelovanja lastnikov gozdov, javnosti ter drugih institucij. Gozdnogospodarski načrti so tako že od vzpostavitve omrežja Natura 2000 dalje pomembno orodje ali celo kot neposredno potrebni za zagotavljanje varstva narave ter ohranjanja ugodnega stanja kvalifikacijskih habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst na območjih Natura 2000.

Posledično imamo **dobro ohranjenost gozdnih ekosistemov**, ki so vključeni v posebna varstvena območja ohranjanja biotske raznovrstnosti Natura 2000. Tovrstni habitati ter različni sukcesijski stadiji gozdov z odmrlim drevjem, zaplate gozdov v kmetijski in primestni krajini, redke gozdne združbe, gozdovi na zgornji gozdni meji, itd., prispevajo k ohranjanju visoke biotske raznovrstnosti. Vseeno pa so nekateri manjšinski gozdni habitatni tipi v neugodnem ali slabem stanju.

V letu 2016 je bil sprejet Zakon o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije, ki je med drugim ustanovil proračunski sklad za gozdove (Gozdni sklad). Z ustanovitvijo Gozdnega sklada leta 2016 se je izboljšalo financiranje ukrepov, določenih s Programom upravljanja območij Natura 2000 in nacionalnim Programom vlaganj v gozdove. Ukrepi obsegajo ohranjanje ali izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov na območju Natura 2000 v zasebnih gozdovih. Sistemsko se je črpanje sredstev za **namene izvajanja ukrepov v zasebnih gozdovih Natura 2000 območij** začelo z letom 2018 za ukrepa ohranjanje biotopov ter načrtnega puščanja stoječe biomase v gozdu, v začetku leta 2019 pa se je nabor ukrepov za financiranje v zasebnih gozdovih na območjih Natura 2000 razširil še na področje obnove, nege in varstva gozdov (ciljno za gozdne habitatne tipe in gozdne kure).
Vsebine ohranjanja biotske raznovrstnosti so poudarjene tudi v novi **strategiji EU za gozdove in v Strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030**, na nacionalni ravni pa so ukrepi določeni v Resoluciji o nacionalnem gozdnem programu, Zakonu o gozdovih, Pravilniku o varstvu gozdov ter drugih predpisih.

V slovenskih **sonaravno gospodarjenih gozdovih** najdemo 48 vrst (43 živalskih in 5 rastlinskih vrst) in 11 habitatnih tipov Nature 2000. Ugodno stanje je opredeljeno za 10 vrst po habitatni direktivi in 3 habitatne tipe, oziroma za 76,5 % površin gozdnih habitatnih. Slabo stanje gozdnih habitatnih tipov je bilo opredeljeno za nekatere »manjšinske« gozdne habitatne tipe in gozdne habitatne tipe s specifičnimi vodnimi režimi.
Aktivnosti **Javne gozdarske službe** na Gozdarskem inštitutu Slovenije so usmerjene predvsem v strokovno podporo Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Zavodu za gozdove Slovenije. Področja dela so naslednja: spremljanje stanja razvrednotenja in poškodovanosti gozdov, usmerjanje in strokovno vodstvo poročevalske, prognostično-diagnostične službe za gozdove, strokovno usmerjanje gozdne semenarske in drevesničarske dejavnosti, razvoj informacijskega sistema za gozdove, priprava strokovnih podlag za opravljanje del v gozdovih. GIS v okviru JGS opravlja tudi javna pooblastila. Javno gozdarsko službo opravljata Zavod za gozdove Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) kot pravna oseba s statusom javnega zavoda, ustanovljen z zakonom o gozdovih (UR. l. RS, št. 30/1993, s spremembami in dopolnitvami), opravlja javno gozdarsko službo v vseh gozdovih Slovenije, ne glede na lastništvo. Zavod za gozdove Slovenije je na državnem nivoju organiziran s sedežem na Centralni enoti v Ljubljani, na regionalni ravni v 14-ih območnih enotah, na lokalnem nivoju pa v krajevnih enotah. V sestavi Zavoda za gozdove Slovenije je 10 lovišč s posebnim namenom, ki trajnostno gospodarijo z divjadjo, izvajajo varstvo redkih in ogroženih živalskih vrst ter opravljajo dejavnosti lovskega turizma. Javna gozdarska služba je skoraj v celoti financirana iz proračuna Republike Slovenije, lovišča s posebnim namenom pa se skoraj v celoti financirajo sama. Ustanoviteljske pravice in obveznosti izvršuje Vlada RS.

V gozdovih so se v obdobju 2015–2019 začeli intenzivneje izvajati konkretni ukrepi za ohranjanje, predvsem pa izboljšanje stanja kvalifikacijskih vrst in kvalifikacijskih gozdnih habitatnih tipov, posredno tudi drugih splošno razširjenih vrst ptic v zasebnih gozdovih. Znotraj območij Natura 2000 je bilo v tem obdobju izločenih 7.735 ha ekocelic brez ukrepanja, kar je dobrih 5.000 ha več kot v prejšnjem programskem obdobju. Celoten delež vseh negospodarjenih gozdov (gozdni rezervati in ekocelice brez ukrepanja) se je v tem obdobju povečal za 1,1 %. Večina ekocelic brez ukrepanja je bila izločenih v državnih gozdovih, medtem ko se je v obdobju 2015–2018 ekocelice brez ukrepanja v zasebnih gozdovih določalo v veliki večini le iz projektnih (EU) finančnih sredstev. V letu 2018 se je iz sredstev Gozdnega sklada začelo s **financiranjem ukrepov na območju Natura 2000 v zasebnih gozdovih**, v okviru katerih se določajo/vzpostavljajo ekocelice brez ukrepanja tudi v zasebnih gozdovih. V obdobju 2015–2018 se je izločilo dobrih 47 ha ekocelic brez ukrepanja v zasebnih gozdovih, v letu 2019 že skoraj 200 ha. V

naslednjem obdobju pričakujemo vsaj **enak trend povečevanja ukrepov** v površine ekocelic brez ukrepanja oz. še večjo ciljno naravnanost tega ukrepa, hkrati pa več ukrepov za ohranjenost drevesne sestave habitatnih tipov, ukrepe za ustrezno naravno pomlajevanje, ekocelic z ukrepanjem za gozdne habitatne tipe in vrste, ukrepe v vodne vire, ki bistveno prispevajo k pestrosti življenjskih prostorov znotraj gozdnega ekosistema. Določeni ukrepi se izvajajo tudi v gozdovih izven Natura 2000 območij, kot so npr. mirne cone za divjega petelina.

V letu 2021 je za izvajanje gozdarskih ukrepov na območju Natura 2000 predvidenih 750.000 EUR. V obdobju 2022 - 2026 je predvidenih 5 mio EUR, torej 1 mio EUR letno z možnostjo prerazporejanja sredstev med leti znotraj tega obdobja v skladu s potrebami na terenu in interesom lastnikov gozdov. Financirajo se ukrepi na območju Natura 2000 v zasebnih gozdovih v skladu s Programom upravljanja območij Natura 2000 in programom vlaganj v gozdove, ki ga za vsako leto pripravi Zavod za gozdove Slovenije.

Sredstva Gozdnega sklada so namenjena za izvajanje gozdarskih ukrepov za izboljšanje stanja ogroženih vrst v gozdni krajini na območjih Natura 2000, kot so ohranjanje biotopov – naravni razvoj, puščanje stoječe biomase, ohranjanje biotopov s sečnjo ali nego, obročkanje pomlajencev in drogovnjakov, sadnja, priprava tal, sajenje sadik plodonosnega drevja, razni ukrepi zaščite sadik pred divjadjo in vzdrževanje ter odstranitev zaščitnih sredstev, vzdrževanje zaraščajočih pasišč, vzdrževanje grmišč in osnovanje pasišč. Ukrepi so v prvi vrsti namenjeni ohranjanju in ustvarjanju primernega življenjskega prostora divjega petelina, gozdnega jereba in belohrbtega ter triprstega detla, vendar se jih lahko izvaja tudi za druge vrste s podobnimi ekološkimi zahtevami.

V Sloveniji je preko 400.000 lastnikov gozdov, ki s povprečno velikostjo gozdne posesti nižjo od 3 ha, gospodarijo po načelih sonaravnosti, trajnosti in večnamenskosti. Načrte za upravljanje z gozdnimi ekosistemi pripravlja javna gozdarska služba, za vse gozdove, ne glede na lastništvo. Hkrati javna gozdarska služba tudi nadzira delovanje lastnikov, izdaja odločbe v upravnem postopku, izvaja izobraževanje, podaja smernice, navodila ter ureja sofinanciranje varstva in nege gozda. Tako na letni ravni zasebni lastniki gozdov prejmejo iz proračuna RS za negovalna dela (nega, redčenja, obžetve) 380.000 EUR, za ukrepe obnove gozdov (priprava sestoja in tal, sadnja, setev) 450.000 EUR, ter za ukrepe varstva gozdov 500.000 EUR (sanitarna sečnja, zaščita pred objedanjem, varstvo pred požari).

Za izvajanje javne gozdarske službe je bilo v letu 2021 iz sredstev proračuna RS skupno zagotovljenih 23.951.737,43 EUR, od tega je bilo za izvajanje javne službe/nalog v okviru proračunske postavke Natura 2000 zagotovljenih 310.000,00 EUR, za gozdnogospodarske načrtovanje ovrednotenih na 3.219.328,00 EUR ter za gojenje in varstvo gozdov 12.319.758,00 EUR.

Krajinske značilnosti so ne samo gonilo biotske raznovrstnosti, ampak imajo tudi kulturno in estetsko vrednost. Kulturna krajina z ohranjenimi krajinskimi značilnostmi je **nosilka nacionalne identitete** in potencial za konkurenčni razvoj in kakovost bivanja. Zato je ohranjanje habitatov in krajine pomembno tudi za zagotavljanje/povečanje ekosistemskih storitev in prepoznavnosti Slovenije. V Sloveniji zaradi raznolikih geografskih razmer in večtisočletnega kultiviranja zemljišč prevladuje mozaična krajina, katere sestavni deli so drobne strukture (vodotoki in drugi vodni pojavi, posamezno drevje ali skupine dreves, žive meje, mejice, suhozidi, drevoredi), ekstenzivne kmetijske površine (npr. malo gnojeni ali negnojeni travniki in pašniki), mozaični preplet njiv z različnimi kulturami in gozd, s katerim se gospodari trajnostno.

·naravne danosti omogočajo ekstenzivno rabo, kar se odseva v strukturi kmetij, saj prevladujejo male in srednje velike kmetije, ki zagotavljajo poseljenost podeželja in mozaičnost krajine;

·razmeroma dobro ohranjeni ekosistemi, ki zagotavljajo raznolike življenjske prostore in ekosistemske storitve;

·na območjih visoke naravne vrednosti se nahaja pretežni del vseh KZU (med 60 in 80 %);

·visok delež zavarovanih območij in območij Natura 2000, kar omogoča sonaraven razvoj;

·Slovenija sodi med vroče točke biotske raznovrstnosti v Evropi;

·Javna gozdarska služba, Javna služba kmetijskega svetovanja in Služba zdravstvenega varstva rastlin so organizirani in dostopni na ravni cele države;

·dobra ohranjenost gozdnih ekosistemov, ki so vključena v posebna varstvena območja ohranjanja biotske raznovrstnosti Natura 2000;

·tradicija trajnostnega, večnamenskega in sonaravnega gospodarjenja z gozdovi;

·velika pestrost drevesnih vrst na pomlajenih površinah sestojev v obnovi;

·Gozdni sklad predstavlja stalen vir sredstev za izvajanje gozdarsko-okoljskih ukrepov s katerimi se ohranja in izboljšuje biotska raznovrstnost Natura 2000;

·zakonodaja s področja gozdarstva omogoča ohranjanje in izboljševanje biotske raznovrstnost Natura 2000 v gozdovih;

·vzpostavljeni monitoringi stanja nekaterih indikatorskih vrst, ki omogočajo spremljanje stanja in služijo kot podlaga za opredeljevanje ukrepov;

·interes za vnovično okrepitev pridelave semena v Sloveniji tako na strani pridelovalcev kot dobaviteljev semena;

·obstoj lokalnih sort kmetijskih rastlin in pasem domačih živali, ki so optimalno prilagojene lokalnim okoljskim razmeram;

·avtohton genski material, shranjen v rastlinski genski banki;

·tradicija, znanje in uvedeni javni programi na področju žlahtnjenja rastlin;

·vzpostavljeni monitoringi za ugotavljanje navzočnosti karantenskih škodljivih organizmov v Sloveniji.

2.1.SO6.1.2 Slabosti

Ohranjanje biotske raznovrstnosti postaja eden od temeljnih ciljev sodobnih kmetijskih politik. Z vidika kmetijstva in gozdarstva je ohranjanje biotske raznovrstnosti ključnega pomena zaradi različnih ekosistemskih storitev, ki so odvisne od ugodnega stanja kmetijskih, gozdnih in drugih z njimi povezanih ekosistemov, pa tudi zaradi omogočanja trajnostne rabe genskih virov v kmetijstvu. Kljub dejstvu, da Slovenija velja za vročo točko biotske raznovrstnosti v Evropi in kljub izvajanju ukrepov, ki naslavljajo ohranjanje habitatov in varovanje biotske pestrosti na kmetijskih in gozdnih zemljiščih, **biotska raznovrstnost v Sloveniji upada.**

K temu najbolj prispeva izguba habitatov, ki je posledica netrajnostnega gospodarjenja s **prostorom**. Iz poročanja po Direktivi o habitatih in Direktivi o pticah za obdobje 2013-2018 je razvidno, da kmetijstvo predstavlja največ groženj in pritiskov za vse tri posamezne skupine – habitatne tipe, vrste in ptice. Kot najpogostejše grožnje in pritiski s področja kmetijstva za habitatne tipe so bili identificirani: zaraščanje (t.j. opustitev košnje/paše), gnojenje z naravnimi gnojili in intenzivna paša (prepašenost); za vrste izsuševanje mokrotnih površin, zaraščanje (t.j. opustitev košnje/paše) in onesnaževanje površinskih in podzemeljskih vod zaradi spiranja; ter za ptice zaraščanje (t.j. opustitev košnje/paše), sprememba ene kmetijske rabe v drugo (npr. preoravanje) in odstranjevanje krajinskih značilnosti (mejice, suhozidi, posamezna drevesa, kali itd.).

Na kmetijskih površinah v območjih Natura 2000 **ni sektorskega načrtovanja**, ravnanje se usmerja z ukrepi kmetijske politike, kot so zahteve navzkrižne skladnosti, prepovedi v okviru statusa OOTT – Ohranjanje okoljsko občutljivega travinja in spodbude v okviru ukrepa KOPOP. **Doseganje ciljnih površin vpisa v 4 naravovarstvene operacije KOPOP, določenih v PUN, je 27 %.** Na podlagi 8(1) člena Direktive o habitatih (PAF) je potrebno za izpolnitev obveznosti v zvezi z omrežjem Natura 2000 na letni ravni zagotoviti med 57,5 in 86,7 milijonov evrov. Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja je kot morebiten vir EU sofinanciranja identificiran pri 32 ukrepih, katerih skupna ocenjena vrednost je med 16,6 in 26 milijonov evrov letno.

Iz zadnjega poročila o stanju ohranjenosti vrst in habitatnih tipov na podlagi 17. člena Direktive o

habitatih in 12. člena Direktive o pticah tako ocene za obdobje 2012–2018 kažejo, da ugodno stanje ohranjenosti v Sloveniji dosega slaba polovica habitatnih tipov. V slabšem stanju so zlasti habitatni tipi travišč, sladkih voda ter barij in močvirij. V Sloveniji je tako v ugodnem stanju 28 % habitatnih tipov travišč, 22 % travišč je bilo v neugodnem stanju, 50 % travišč pa v slabem stanju. Ugodnejše je stanje habitatnih tipov travišč v severozahodnem delu Slovenije. **Stanje ohranjenosti vrst v Sloveniji kaže, da je stanje ugodno le za dobro četrtino vrst, prav tako so neugodni tudi trendi**. Stanje vrst, katerih življenjski prostor je kmetijska krajina, in habitatnih tipov, ki so vezani na ta ekosistem, se slabša, tako pri specializiranih travniških vrstah in habitatnih tipih kot pri generalistih. Stanje v gozdovih je dobro, izjema so le posebni gozdni habitati in habitatni tipi (npr. nižinski poplavni gozdovi). V Sloveniji trenutno **ni sistematičnega monitoringa habitatnih tipov, ki bi se izvajal s standardizirano metodologijo. Pomanjkanje monitoringov je eden izmed omejujočih faktorjev za obsežno oceno stanja narave v Sloveniji in izvajanje bolj ciljnih ukrepov.**

Prisotna je **polarizacija razvoja**, ki na eni strani v regijah z ugodnimi pogoji za pridelavo omogoča uporabo pridelovalnih tehnologij z večjo produktivnostjo in intenzifikacijo, v drugih regijah z neugodnimi naravnimi razmerami pa opuščanje rabe. Analiza spremembe travniških rab na ravni 5 x 5 km2 je pokazala evidentne razlike v travniških rabah med zahodno in vzhodno Slovenijo. Analiza za obdobje 2009–2020 je pokazala, da se **zaraščanje travnikov** dogaja predvsem v zahodnem delu Slovenije, kjer izstopajo Kras, dolina Soče, Cerkljansko-Idrijsko hribovje, širše območje Snežnika in Bloška planota, drugod po Sloveniji pa predvsem Bela krajina, Posavsko hribovje in Haloze.
V nasprotju s procesom zaraščanja pa se je na severovzhodu Slovenije oz. v vzhodni kohezijski regiji v zadnjem desetletju dogajal **proces preoravanja travnikov v njive**. Najbolj intenzivno se je proces preoravanja dogajal na območju Ljubljanskega barja, Slovenskih goric, Voglanjskih in Dravinjskih goric ter Goričkega. Po oceni Statističnega urada RS je 58 % vsega travinja v Sloveniji ekstenzivnega. Iz omenjene ocene izhaja, da je rabo trajnih travnikov in pašnikov mogoče razdeliti na enokosno rabo 18 %, dvokosno rabo 40 %, trikosno rabo 30 % in štirikosno rabo 12 %.

Indeks **travniških metuljev** se je v 15 državah EU, vključno s Slovenijo, močno znižal. Leta 2017 je bil indeks za 39 % nižji od vrednosti iz leta 1990. Upad se v zadnjem desetletju sicer upočasnil, vendar je še vedno prisoten. Glavni dejavnik upada travniških metuljev je intenzivnejše kmetovanje in spremembe rabe zemljišč, vključno z opuščanjem travinja. Izguba polnaravnih travišč, bogatih z vrstami, je še posebej škodljiva. Poleg tega lahko intenziviranje kmetijstva povzroči velik vnos agrokemičnih snovi, vključno s pesticidi, kar lahko močno zmanjša populacije metuljev. Iz podatkov pridobljenih v okviru monitoringov ciljnih vrst metuljev ugotavljamo, da je stanje pri večini **metuljev neugodno**. V neugodnem stanju ohranjenosti se nahajajo barjanski okarček, travniški postavnež, gozdni postavnež, veliki mravljiščar, temni mravljiščar in strašničin mravljiščar. Ugodno stanje dosegajo le lorkovičev rjavček, močvirski cekinček in petelinček.

Za splošno razširjene **gozdne vrste ptic** v Sloveniji **ni sistematičnega spremljanja stanja**, spremljanja stanja ni niti za vse kvalifikacijske vrste ptic. Podatkov o populacijah in njihovih trendih nimamo. Spremljanja splošno razširjenih vrst ptic v Sloveniji se izvaja v okviru Programa razvoja podeželja v obdobju 2014-2020 za določanja indeksa splošno razširjenih vrst ptic kmetijske krajine. Zaradi omenjenih dejstev je oceno stanja splošno razširjenih vrst gozdnih ptic nemogoče podati, lahko pa glede na stanje gozdov oziroma njihovega habitata sklepamo, da je stanje boljše kot v večini držav članic EU.
Za **gozdne kure**; gozdni jereb (Bonasa bonasia) in divji petelin (Tetrao urogallus), kjer se spremlja stanje vrst (precej podatkov je predvsem za divjega petelina), kaže na **padec populacij praktično na vseh območjih Natura 2000**. Za druge specialiste, ki so vezani na gozdove z velikim deležem mrtve mase, kot so triprsti detel (Picoides tridactylus), belohrbti detel (Dendrocopos leucotos) in brazdar (Rhysodes sulcatus), reprezentativnih podatkov in trendov ni. Se pa delež odmrlega drevja v vseh gozdovih stalno povečuje, povsod je že dosežen s Pravilnikom o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16) predpisan najmanjši delež odmrlega drevja, to je 3 % lesne zaloge.

V državi se soočamo s pomanjkanjem sistematičnega spremljanja stanja določenih habitatnih tipov in vrst

(monitoring) ter ciljnih raziskav.

Poenostavljanje krajine, ki povzroča izginjanje naravnih struktur in kulturnih elementov v krajini, zmanjšuje mozaičnost in s tem tudi krajinsko pestrost ter biotsko raznovrstnost. Obstoječi sistem instrumentov slovenske kmetijske politike pogosto ne omogoča ohranjanja krajinskih značilnosti v zadostni meri in je v določenih primerih celo posredno spodbudil njihovo odstranjevanje. Povprečno število linearnih elementov na transekt kmetijskih zemljišč v Sloveniji je okrog povprečja EU-28. V kolikor pogledamo podatke iz sloja SWF je lesnih elementov med 8% in 14% glede na površino kmetijskh zemljišč v Sloveniji. EEden od ključnih zaznanih problemov za šibko ohranjanje krajinskih značilnosti je **pomanjkanje ustreznih podatkovnih zbirk**, ki se trenutno že pripravljajo.

Slovenija ima v svetovnem merilu eno **najvišjih podzemeljskih biotskih raznovrstnosti**, z zelo velikim številom izključno na podzemlje vezanih živalskih vrst. Med ključne naravovarstvene grožnje podzemne favne sodi onesnaženje, ki večinoma izvira s površja. Vodna favna je z 200 vrstami sploh najbogatejša, kopenska s 150 vrstami pa zaostaja kvečjemu za južnejšimi deli Dinarskega krasa. Med najbolj redkimi in ranljivimi vrstami podzemne favne je človeška ribica, ki je endemit in zavarovana živalska vrsta. Skupna ocena stanja ob poročanju leta 2006, 2013 in 2019 je bila zaradi ugotovljenega slabega stanja ohranjenosti habitata ocenjena kot neugodno stanje.

·opuščanje rabe in širjenje zaraščenih površin na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost;

·neugodno ali slabo stanje precejšnjega števila habitatnih tipov, med katerimi so z vidika vplivov kmetijstva najbolj izpostavljeni traviščni in sladkovodni ter obvodni habitatni tipi;

·slabšanje stanja traviščnih habitatnih tipov, vezanih na kmetijsko krajino, ki se med drugim kaže v upadanju populacije določenih vrst ptic kmetijske krajine, metuljev in divjih opraševalcev;

·traviščne habitate zlasti v nižinah ogroža kmetijstvo zaradi spremembe travinja v njivske površine, večkratne košnje in paše ter gnojenja, na območjih z omejenimi dejavniki za kmetijsko dejavnost pa jih ogroža zaraščanje zaradi opuščanja rabe;

·slabo stanje mokrišč in barij;

·povečevanje vpliva kmetijstva na podzemeljsko biotsko raznovrstnost;

·izginjanje krajinskih elementov (mejice, manjša vodna telesa, solitarna drevesa, …) in mozaičnosti kmetijske krajine v določenih delih Slovenije, ki so podvržena intenzifikaciji;

·povečevanje rabe (intenzifikacija) kmetijskih zemljišč na naravovarstveno pomembnih območjih;

·krajinske značilnosti širše od 2 m niso vključene v definicijo upravičenega hektarja in posledično niso upravičene do neposrednih plačil;

·površine manjše od 10 arov, ki imajo visoko naravovarstveno vrednost, se ne morejo vključiti v sistem LPIS (tako imenovani GERK);

·praznjenje podeželja, opuščanje ekstenzivne živinoreje in posledično zaraščanje zaradi slabih demografskih trendov;

·pomanjkanje sistematičnega spremljanja stanja določenih habitatnih tipov in vrst (monitoring) ter ciljnih raziskav;

·majhna in razdrobljena kmetijska in gozdna posest;

·neugodno ali slabo stanje nekaterih gozdnih vrst in manjšinskih gozdnih habitatnih tipov;

·izvajanje premene smrekovih monokultur v premajhnem obsegu;

·rastlinojeda divjad zmanjšuje rastnost travinj;

·slabo povezovanje med kmeti in slab prenos znanja na področju biotske raznovrstnosti;

·nezadostno poznavanje naravovarstvenih vsebin s strani kmetijskih svetovalcev;

·preslabo vključevanje vsebin in ciljev ohranjanja biotske raznovrstnosti v kmetijsko prakso;

·visok delež travniških površin, ki niso vključena v sistem LPIs (GERK);

·visok delež zavarovanih območij brez upravljavca;

·slabo upravljanje z državnimi zemljišči za namene ohranjanja biotske raznovrstnosti;
·uporaba kmetijskih zemljišč za aktivnosti, ki izboljšujejo dohodkovni položaj kmeta, pa ne prispevajo k samooskrbi ter negativno vplivajo na ohranjanje narave (npr. nasadi pavlovnije, industrijske konoplje, sončne elektrarne);
·v nacionalni zakonodaji ni pravno zavezujočih predpisov, ki bi jasno določali omejitve in prepovedi na Natura 2000 območjih – posledično plačila Natura 2000 niso programirana;
·ni območjem prilagojenih ciljnih ukrepov in ukrepov z novo zasnovo (rezultatsko usmerjeni ukrepi);
·visoka administrativna obremenjenost kmetov, prenizka in nestimulativna plačila za naravovarstvene operacije, previsok spodnji prag površin za vstop v ukrep – posledično slab vpis;
·slaba določitev obsega in območij OOTT;
·vsebine usposabljanj ukrepa KOPOP niso prilagojene območjem in panogam;
·gojenje tujerodnih kulturnih rastlin, ki so potencialno invazivne (npr. aronija, goji jagode);
·avtohtone in tradicionalne pasme domačih živali ter lokalne sorte kmetijskih rastlin se zaradi slabše produktivnosti ohranjajo v premajhnem obsegu;
·naraščanje nezadovoljstva v odnosu do velikih zveri bi lahko porušilo sobivanje s človekom in pripeljalo do nelegalnega lova in opuščanja pašništva, kar bi sprožilo zaraščanje.

2.1.SO6.1.3 Priložnosti

Slovenija se je v preteklosti odločila, da bo kmetijstvo na območjih Natura 2000 upravljala s t.i. mehkimi pristopi pogojevanja in prostovoljnostjo z ukrepom KOPOP. Takrat je prevladalo mnenje, da je slovensko kmetijstvo ekstenzivno in se izvaja na majhnih razpršenih površinah in bo mogoče že z izboljšanjem operacij ter ozaveščanjem kmetovalcev doseči zadovoljive rezultate. Ker pa na območjih Natura 2000 v Sloveniji prihaja do upadanja populacij travniških ptic in metuljev ter slabšanja stanja njihovih habitatov, prostovoljni ukrep KOPOP pa kljub vsem prizadevanjem ni dal rezultatov, **Slovenija načrtuje, da bo na določenih, najbolj kritičnih območjih Natura 2000 uvedla druge vrste ukrepov, kot so obvezni ukrepi v povezavi s plačili v okviru območij Natura 2000.**

Slovenski indeks ptic kmetijske krajine (SIPKK) je v obdobju 2008 – 2020 statistično značilno zmerno upadel (- 18,6 % +/-2,5); v zadnjih petih letih je trend v **rahlem porastu**. Večina upada je nastala zaradi upada travniških vrst; trend netravniških vrst in generalistov je zelo podoben in se ne razlikuje statistično značilno. Slovenski indeks ptic kmetijske krajine (SIPKK) v letu 2020 znaša 81,6 %, kar je za 4,7 % več kot v letu 2019. Travniške vrste ptic kmetijske krajine so upadle hitreje (upad – 38,6 % +/- 3,5) kot ostale, v zadnjih petih letih se je trend stabiliziral (v primerjavi z letom 2019 je zrasel za 0,2 %).
Najpomembnejši vpliv na diverziteto ptic kmetijske krajine imajo krajinske spremenljivke, in sicer **predvsem prisotnost krajinskih elementov (lesnata vegetacija) in mozaičnost kmetijske rabe**, ki praviloma povečujeta diverziteto ptic. Naraščanje višine neposrednih plačil je po drugi strani močno negativno povezano z diverziteto ptic kmetijske krajine. Površine z naravovarstvenimi operacijami ukrepa KOPOP nimajo večjega vpliva na diverziteto ptic kmetijske krajine, kar je verjetno povezano s še vedno relativno majhnim obsegom njihovega izvajanja. Tudi obstoječi podatki o trendih populacij specializiranih vrst ptic kulturne krajine kažejo, da se stanje habitatov v kulturni pokrajini slabša**.**

Ključni kazalniki za ugotavljanje stanja ptic v gozdovih so površine gozdov brez gospodarjenja in z omejenim gospodarjenjem, količina odmrlih dreves, delež razvojnih faz z drevjem nad 30 cm premera na prsni višini, mirne cone in ustrezna drevesna sestava sestojev ter skrb za mozaičnost mikrohabitatov (gozdne jase, grmišča, vodni viri, gozdni rob).
.

·večja usposobljenost in motiviranost KMG, da prevzamejo trajnostne kmetijske prakse, s katerimi bo mogoče zmanjšati vplive kmetijstva na biotsko raznovrstnost;
·možnost razvoja produktov in dejavnosti z dodano vrednostjo na naravovarstveno pomembnih območjih;
·razmeroma veliko območij kulturnih krajin s še ohranjenimi krajinskimi značilnostmi kot potencial za

konkurenčni razvoj in kakovost bivanja

·možnost za izboljšano svetovanje na področju kmetijskih in gozdarskih praks, ki prispevajo k ohranjanju narave;

·dvig ozaveščenosti in razumevanja kmetov, kmetijskih svetovalcev in potrošnikov o pomenu ohranjene narave;

·iskanje rešitev oz. izboljšanje tehnologij, ki zagotavljajo naravi prijazno kmetovanje;

·sodelovanje z upravljavci zavarovanih območij in naravovarstvenimi organizacijami za aktivno in prilagojeno upravljanje kmetijskih in gozdnih zemljišč z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti;

·preprečitev objedanja poveča raznovrstnost drevesnih vrst v starejših razvojnih fazah;

·sistematično vzdrževanje lokalnih sort

·in zagotavljanje sort, zadostnih količin in konkurenčnih cen doma pridelanega semena zlasti lokalnih sort;

·pridelava semena z veliko dodano vrednostjo kot dodaten prihodek na kmetiji;

·boljše sodelovanje in prenos znanja na področju pridelave in dodelovanja semena;

·dvig ozaveščenosti na področju zdravja rastlin;

razvoj novih metod izvajanja programov preiskav karantenskih škodljivih organizmov in okrepitev laboratorijske dejavnosti.

2.1.SO6.1.4 Nevarnosti

Največji izziv je najti utemeljene podlage za gospodarjenje na vrstno bogatih travnikih, ob upoštevanju naravovarstva in interesov kmetijstva. Na eni strani je preslabo poznavanje načinov kmetovanja, ki so prispevali k ohranitvi vrstno bogatih travnikov, na drugi strani pa tudi ni dovolj novih rešitev, kako sodobno tehnologijo kmetovanja prilagoditi tako, da bo omogočala ohranjanje biotske raznovrstnosti, konkurenčnost kmetovanja na vrstno bogatih travnikih in učinkovito porabo finančnih sredstev, ki se namenjajo ohranjanju biotske raznovrstnosti. Glavni oviri za trajnostno gospodarjenje na vrstno bogatih travnikih so majhni pridelki in slaba kakovost pridelane krme. Pomanjkanje ekonomskega interesa za gospodarjenje na teh travnikih in način, ki je prilagojen ekološkim zahtevam različnih vrst, vodi v smer njihovega intenziviranja ali pa opuščanja, s tem pa se izgublja biotska raznovrstnost travniškega rastlinstva in živalstva.

K ohranjanju biotske raznovrstnosti na globalni ravni prispeva tudi kmetijska biotska raznovrstnost, to je genetska raznolikost sort in vrst kmetijskih rastlin ter pasem domačih živali. Kmetijska biotska raznovrstnost se hitro slabša, število vrst in sort kmetijskih rastlin ter pasem domačih živali se zmanjšuje, uveljavljajo se novi križanci, vse bolj pa tudi gensko spremenjeni organizmi. Z večjo intenzivnostjo kmetovanja se zmanjšuje pridelava tradicionalnih, starih sort in vrst ter s tem povezana genetska in vrstna pestrost. Razlog za to je v uporabi manjšega števila modernih sort, namenjenih intenzivni kmetijski pridelavi, ki večinoma izhajajo iz istega vira in tako omejujejo genetsko raznovrstnost. V Sloveniji postaja reja avtohtonih domačih živali vedno manj privlačna, avtohtone in tradicionalne pasme so ogrožene. Delež živali tujerodnih pasem in križancev s tujerodnimi pasmami se povečuje.

·podnebne spremembe in ekstremni vremenski pojavi;

·pomanjkanje interesa kmetov za prevzemanje naravi prijaznih kmetijskih praks in kmetovanje z neustreznim, prekomernimi vnosi FFS, gnojil in neprimerno obdelavo tal;

·izginjanje malih kmetij, pri katerih proizvodna usmerjenost ni prioriteta;

·opuščanje kmetijske dejavnosti, predvsem reje travojedih živali, na odročnejših območjih, območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost;

·opuščanje kmetovanja in posledično zaraščanje kmetijskih zemljišč – izguba proizvodnega potenciala tal kot tudi habitata za različne vrste;

·nadaljnje širjenje invazivnih in potencialno invazivnih tujerodnih vrst;

·premalo ciljno usmerjena in stabilna zakonodaja ter politika različnih podpor in subvencij;

·nadaljnje slabšanje stanja ogroženih vrst in habitatnih tipov zaradi pritiskov in groženj ostalih sektorjev;

·nadaljnja intenzifikacija in pozidava rodovitnih površin oz. površin, enostavnih za obdelavo;
·izguba genetske pestrosti plemenitih listavcev in jelke zaradi objedanja in prevelike selekcije v fazi mladovja;
·opuščanje reje avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali in pridelave semena lokalnih sort kmetijskih rastlin in njihova uporaba na KMG;
·vedno večje število novih bolezni in škodljivcev rastlin, ki se hitro prilagajajo spremenjenim okoljskim razmeram;
·vnos in širjenje bolezni in škodljivcev rastlin na kmetijske površine in v gozd;
·naraščanje števila napadov velikih zveri na pašne živali.

2.1.SO6.1.5 Druge opombe

Ni relevantno.

2.1.SO6.2 Opredelitev potreb

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P05	Zagotavljanje prehranske varnosti	Zelo pomembna	Da
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P19	Ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti gozdnih habitatov in vrst	Pomembna	Ne
P20	Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Zelo pomembna	Da
P21	Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev	Srednje pomembna	Da
P22	Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanje lokalnih pasem in sort	Srednje pomembna	Da
P30	Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali	Pomembna	Delno
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da

Druge opombe so se nanašale na oceno potreb.

P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst

Biotska raznovrstnost v Sloveniji v kmetijski krajini upada. K temu najbolj prispeva izguba habitatov, ki je posledica netrajnostnega gospodarjenja s prostorom. Ogrožena so predvsem ekstenzivna travišča, ki jih v nižinah ogroža intenziviranje kmetijske rabe, v hribovskih in gorskih predelih pa zaraščanje. V neugodnem stanju sta dve tretjini traviščnih habitatnih tipov. Populacije značilnih ptic kmetijske krajine se zmanjšujejo,. Prav tako je stanje pri večini metuljev neugodno. Izboljšanje stanja ohranjenosti habitatov travniških vrst in habitatnih tipov, ki so v neugodnem ali slabem stanju, je zato ključnega pomena.

Spodbujati je treba ohranjanje in vzpostavljanje ekstenzivnih kmetijskih praks. Z vidika tveganja zaraščanja na zadevnih območjih pa je pomembno tudi ohranjanje kmetovanja. Na območjih Natura 2000 prihaja do upadanja populacij travniških ptic in metuljev ter slabšanja stanja habitatov, zato je treba usmeriti aktivnosti v ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst. Zato je nujno ciljno naslavljanje površin z visoko naravovarstveno vrednostjo.

P19 Ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti gozdnih habitatov in vrst

Ugodno stanje je opredeljeno za 1/5 gozdnih vrst po habitatni direktivi Nature 2000, ter 3/4 površin gozdnih habitatnih tipov. Slabo stanje gozdnih habitatnih tipov je bilo opredeljeno za nekatere »manjšinske« gozdne habitatne tipe in gozdne habitatne tipe s specifičnimi vodnimi režimi. Za izvajanje gozdarskih ukrepov za izboljšanje stanja ogroženih vrst in habitatnih tipov v gozdni krajini na območjih Natura 2000 so namenjena sredstva Gozdnega sklada. Gozdni sklad predstavlja stabilen vir nacionalnih stredstev. V obdobju 2022 - 2026 je za izvajanje gozdarsko okoljskih ukrepov predvidenih 5 mio EUR, torej 1 mio EUR letno z možnostjo prerazporejanja sredstev med leti znotraj tega obdobja v skladu s potrebami na terenu in interesom lastnikov gozdov. Zaradi navedenega Slovenija za ta namen ne bo uporabljala sredstev SN 2023-2027.

P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi

Krajinske značilnosti so ne samo gonilo biotske raznovrstnosti, ampak imajo tudi kulturno in estetsko vrednost. Krajinske značilnosti, povezane s kmetijsko dejavnostjo (npr. mejice, omejki, suhozidi, drevesa, jarki, mokrišča in visokodebelni sadovnjaki), so bistvenega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti v kmetijskih ekosistemih. Ohranjanje raznolike krajine, za katero je značilen visok delež polnaravnih življenjskih habitatov, kot so travišča in mejice, v kmetijstvu pripomore k naravnemu zatiranju škodljivcev, boljšemu opraševanju in odpornosti na podnebne spremembe. Krajine z ohranjenimi krajinskimi značilnostmi so tudi nosilke nacionalne identitete in potencial za konkurenčni razvoj in kakovost bivanja. Zato je treba zlasti na območjih, kjer krajinske značilnosti izginjajo ali pa se prisotne v nezadostni meri, zaustaviti izginjanje krajinskih značilnosti in usmeriti aktivnosti v njihovo ohranjanje ali vzpostavitev.

P21 Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev

Divji opraševalci spadajo med ključne vrste kopenskih ekosistemov. Med njimi prevladujejo divje čebele (čmrlji in čebele samotarke) in muhe trepetavke, medtem ko je prispevek metuljev, hroščev in drugih žuželk manjši. Pestrost opraševalcev omogoča zanesljivo opraševanje v kmetijstvu in v drugih naravnih ekosistemih tudi v času slabega vremena, vpliva na količino in kakovost pridelka ter ohranjanje biotske raznovrstnosti. V zadnjem času se v številnih evropskih državah, tudi v Sloveniji, opaža upadanje pestrosti opraševalcev. Glavni razlogi so izguba življenjskega prostora zaradi intenzivnega kmetijstva in urbanizacije ter degradacije tal in s tem povezane izgube prehranskih virov in gnezdišč, FFS, bolezni in podnebne spremembe. Ohranjanje vrstno pestrih travnikov prispeva k ohranjanju opraševalcev. Za divje opraševalce je treba zagotoviti hrano in primerna gnezdišča ter prilagoditi čas uporabe FFS. Primerna gnezdišča je možno zagotavljati z ekstenzivnim upravljanjem kmetijskih površin in ohranjanjem krajinskih značilnostih, ki so pomembna kot življenjski prostor divjih opraševalcev.

P22 Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanje lokalnih pasem in sort

Lokalne pasme domačih živali (avtohtone in tradicionalne pasme) in lokalne sorte kmetijskih rastlin (avtohtone in tradicionalne sorte) so pomembne za ohranjanje kmetijske biotske raznovrstnosti. Lokalne sorte so odpornejše na vplive podnebnih sprememb, kot so vedno višje temperature, vročinski valovi in suša ter odpornejše na škodljive organizme, kar lahko pomembno vpliva na zmanjševanje FFS. Ker jih sodobnejše in produktivnejše pasme in sorte izpodrivajo, so ogrožene, da bodo izgubljene za kmetovanje.

Zato je treba spodbujati njihovo ohranjanje in spodbujati njihovo uporabo na kmetijah. K temu prispeva reja in pridelava lokalnih pasem in sort na KMG, kakor tudi raziskave in pridobivanje podatkov o genskih virih v kmetijstvu, njihova karakterizacija in evalvacija ter ohranjanje ex situ in situ. Zato je treba krepiti dejavnosti na področju ocenjevanja, vrednotenja in monitoringov ogroženih genskih virov ter varnega hranjenja genskih virov tako v genskih bankah kot na mestu samem (na kmetijah), vključno s podporami za rejo lokalnih pasem in semenarstvo ter uporabo lokalnih sort kmetijskih rastlin na kmetijah.

2.1.SO6.3 Opredelitev ustreznih (elementov) nacionalnih načrtov, ki izhajajo iz zakonodajnih instrumentov iz Priloge XI k uredbi o strateških načrtih SKP in so bili upoštevani v oceni potreb načrtov SKP za ta specifični cilj

–Potrebe, ki so bile identificirane v povezavi s specifičnim ciljem 6, so v neposredni povezavi z uresničevanjem ciljev Direktive 2009/147/ES in Direktive 92/43/EGS ter nacionalnih instrumentov, s katerimi se uresničujejo cilji omenjenih direktiv. Direktivi državam članicam nalagata, da preprečijo slabšanje stanja naravnih habitatov in habitatov vrst ter vznemirjanje vrst, za katere so bila območja Natura 2000 določena. Obveznosti obeh direktiv so v celoti prenesene v slovenski pravni red s predpisi o ohranjanju narave. Ob nacionalnih predpisih se za uresničevanje ciljev obeh direktiv in konkretizacijo ukrepanja uporabljata še dva pomembna nacionalna dokumenta: Program upravljanja Natura 2000 območij in Prednostni akcijski okvir za območja Natura 2000, ang. PAF – »Priority Action Framework«. V teh nacionalnih instrumentih so opredeljeni ukrepi, nujni za ohranitev ali ponovno vzpostavitev ugodnega stanja ohranjenosti prednostnih naravnih habitatnih tipov in prednostnih vrst na območjih Natura 2000 ter ocenjene potrebe po sofinanciranju EU , vključno z možnimi viri financiranja (v primeru PAF).

V okviru intervencij v Strateškem načrtu bomo naslavljali sledeče potrebe v PAF:

· V okviru poglavja E.1.2. Upravljanje območij in komuniciranje z deležniki se bo naslovila “Krepitev usposobljenosti kmetijske svetovalne službe na osrednjih in območnih enotah Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) za izvajanje prilagojenih kmetijskih praks s pozitivnimi učinki na vrste/habitatne tipe in biotsko raznovrstnost ter za sodelovanje z Zavod RS za varstvo narave (ZRSVN).”.

· V okviru poglavja E.1.3. Monitoring in poročanje bo pokrit “Monitoring ptic (za vrste, za katere je monitoring že vzpostavljen - Monitoring populacij izbranih vrst ptic na območjih Natura 2000 in Monitoring pogostih vrst ptic za določitev slovenskega indeksa ptic kmetijske krajine)” in “Monitoring metuljev (za vrste, za katere je spremljanje že vzpostavljeno)”.

· V okviru poglavja E.1.4. Preostale vrzeli v znanju in potrebe po raziskavah so bo naslovilo “Raziskave, povezane s ptičjimi vrstami (učinkovitost in primernost kmetijsko-okoljskih varstvenih ukrepov za izbrane vrste ptic, ugotavljanje vzrokov upadanja; preživetje stelje pri travniških vrstah ptic itd.))” in “Raziskave, povezane z vrstami metuljev (študija ekologije larvalnih stadijev v Sloveniji; razširjenost vrste in njena ekologija; vpliv poplav na larvalne stadije in metapopulacijske strukture travnikov; študija ustreznega upravljanja ...)”.

· V okviru poglavja E.2 Ukrepi za vzdrževanje in obnovo, povezani z območjem, znotraj in zunaj omrežja Natura 2000 so relevantna poglavja E.2.3. Barja, močvirja, barja in druga mokrišča, E.2.4. Travinje in E.2.9. Drugo. Pod E.2.3. Barja, močvirja, barja in druga mokrišča sodijo “Obnova habitata z izkoreninjenjem ali upravljanjem invazivnih vrst, odstranjevanjem biomase, zmanjšanjem pretoka vode itd. (npr. HT 7230, HT 7210, HT 7140, HT 7110, HT 7150) znotraj N2000”, “Izvajanje kmetijskih ukrepov, določenih v strateškem načrtu SKP (npr. HT 7230, HT 7220 in HT 7140)” in “Pridobitev zemljišč in/ali odškodnine lastnikom zemljišč za zavezujoče omejitve; prepoved paše, prepoved gnojenja, območja brez lesnatih rastlin, izkoreninjene ali urejene invazivne rastline itd. (npr. HT 7230, HT 7210) znotraj N2000”. Pod E.2.4. Travinje sodijo “Kmetijsko-okoljske sheme za ponavljajoče se upravljanje prilagojenih kmetijskih praks s pozitivnimi učinki na habitatne tipe (npr. HT 6110, HT 6170, HT 6210, HT 6230, HT 62A0, HT 6410, HT 6510, HT 6520) in vrste, povezane s temi habitati (seznam v Dodatku 1) znotraj N2000”, “Uvedba in preizkušanje različnih pristopov za trajnostno gospodarjenje s travinjem na terenu znotraj N2000”, “Upravljanje manjših območij Natura 2000 in/ali habitatnih tipov/vrst s posebnimi zahtevami znotraj N2000” in “Naložbe za ekstenzivno kmetovanje v travniških habitatih znotraj N2000”. Pod E.2.9. Drugo se pokriva “Ustvarjanje povezanosti habitatov / vzdrževanje mreže primernih habitatov za vrste, odvisne od ribnikov, na območjih, kjer ribniki predstavljajo najpomembnejše habitate za te vrste,

znotraj N2000", "vzpostavitev/upravljanje povezljivosti habitatov primernih habitatov za vrste, ki so odvisne od značilnosti krajinske slike, če so ti habitati za te vrste možni, znotraj N2000", "vzpostavitev povezljivosti habitatov za vrste, odvisne od ribnikov, na območjih, kjer so ribniki glavni habitati teh vrst, izven N2000", "vzpostavitev/upravljanje povezljivosti habitatov primernih habitatov za vrste, ki so odvisne od značilnosti krajinske slike, če so za te vrste habitati možnih habitatov, izven N2000" in "Kmetijsko-okoljske sheme za prilagojene kmetijske prakse s pozitivnimi učinki na kulturno krajino, znotraj N2000".

· Znotraj poglavja E.3. Dodatni ukrepi za posamezne vrste, ki niso povezani s posebnimi ekosistemi ali habitati je naslovljeno E.3.2. Preprečevanje, ublažitev ali nadomestilo škode, ki jo povzročijo zavarovane vrste, kamor so uvrščeni "Preventivni ukrepi za preprečevanje škode, ki jo povzročajo velike zveri, financirani iz programa AECM (kmetijsko-okoljski ukrepi)".

Vse štiri ključne opredeljene potrebe za SC 6 v Strateškem načrtu, ki so: 'Ohranjanje oz. izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst kmetijske krajine, zlasti na območjih Natura 2000', 'Ohranjanje kmetijske kulturne krajine in krajinskih značilnosti', 'Ohranjanje ekosistemske storitve opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev' in 'Ohranjanje oz. izboljšanje stanja kmetijske biotske raznovrstnosti' upoštevajo vse navedene naravovarstvene in okoljevarstvene zakonske predloge in načrte.

Strateški načrt za kmetijstvo in podeželje sledi PAF tako, da naslavlja izpostavljene potrebe in ukrepe in je znotraj ali nad razponom okvirno potrebnih sredstev EU. Prav tako sledi predlogu PUN kar zadeva nabor ukrepov in njihovih pogojev upravičenosti ter con. Odstopanja pa so pri ciljnih vrednostih za dve naravovarstveni KOPOP operaciji, saj so le-te v predlogu PUN določene kot idealne za zagotavljanje najugodnejšega stanja vrst in habitatnih tipov, medtem ko so v Strateškem načrtu vrednosti kazalnikov učinka in posledično kazalnikov rezultata, ki zajemajo zadevne operacije intervencije KOPOP_BK, določene tako, da so realistične in izvedljive. Čeprav so nižje od ciljnih vrednosti v PUN, še vedno odražajo določeno ambicioznost glede na sedanje izvajanje.

Intervencije, ki naslavljajo potrebe specifičnega cilja 6 in s katerimi prispevamo k doseganju ciljev iz Direktive o habitatih in Direktive o pticah so nekatere intervencije Sheme za podnebje in okolje (SOPO), operacije v okviru intervencije Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK) ter intervencije Plačila Natura 2000, Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih in Ekološko kmetovanje. K doseganju ciljev prispevajo tudi investicijske intervencije ter intervencije AKIS. Pomembna so tudi sredstva tehnične pomoči iz Strateškega načrta, ki se bodo predvidoma namenila za monitoringa vrst ptic in metuljev.

Intervencija SOPO INP 8.2 *Tradicionalna raba travinja* prispeva k ekstenzifikaciji dela travinja na intenzivnejših kmetijah zunaj območij Natura 2000. S tem se bo zagotavljala ohranitev splošne biotske raznovrstnosti na travniku in bo tako predstavlja prvo stopnjo ohranjanja traviščnih habitatov. K večji biotski raznovrstnosti na njivskih površinah bosta prispevali intervenciji SOPO na njivah, ki sta namenjeni ohranjanju poljskega škrjanca in pribe (INP 8. 8 *Zaplate golih tal za poljskega škrjanca* in INP 8. 9 *Varstvo gnezd pribe).* Namenjeni sta izboljšanju pogojev za razmnoževanje in prehranjevanje poljskega škrjanca (kar bo posledično vplivalo na povečanje njegove populacije) ter uspešnemu gnezdenju pribe in s tem k postopnemu povečanju gnezdeče populacije pribe. Za spodbujanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih in ohranjanje življenjskega prostora za koristne organizme v trajnih nasadih je predvidena intervencija INP8.11 a *Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih.*

Operacije v okviru intervencije KOPOP_BK so ciljno usmerjene na varovanje specifičnih habitatnih tipov in kvalifikacijskih rastlinskih in živalskih vrst, in sicer zlasti na območjih Natura 2000, vendar ne izključno.

Operacija BK.1 *Posebni traviščni habitati* je namenjena ohranjanju kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000, vezanih na travnike (npr. rastline, metulji, ptice ipd.) in ohranjanju travnikov, ki so vrstno raznoliki in pestri. Operacija BK.2 *Traviščni habitati metuljev* spodbuja izvajanje kmetijskih praks, ki so prilagojene ekološkim zahtevam dveh zelo ogroženih kvalifikacijskih Natura 2000 vrst metuljev, in sicer strašničinega mravljiščarja (*Maculinea teleius*) in temnega mravljiščarja (*Maculinea nausithous*). Operacija BK.3 *Steljniki spodbuja* ohranjanje steljnikov (travnikov, ki se kosijo v poznem poletju), ki predstavljajo pomembno zatočišče številnim živalskim vrstam, so

domovanje zelo redkih travniških vrst, med drugim barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*), ki je ena izmed najbolj ogroženih vrst metuljev območij Natura 2000, in ptic npr. kosca (*Crex crex*). V operaciji BK.4 *Mokrotni traviščni habitati* in BK.5 *Ohranjanje mokrišč in barij* je vključeno tudi ohranjanje kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000, vezanih na mokrotne travnike in ohranjanje mokrišč in barij. Intervencija KOPOP_BK podpira tudi ohranjanje suhih kraških travnikov in pašnikov (operacija BK.6 *Suhi kraški travniki in pašniki*), strmih travnikov (BK.8 *Strmi travniki*) in grbinastih travnikov (BK.9 *Grbinasti travniki*), pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti. K večji biotski raznovrstnosti prispevata tudi operaciji BK.7 *Visokodebelni travniški sadovnjaki* in BK.10 *Ohranjanje mejic*.

Operacija BK.16 *Habitati vlažnih ekstenzivnih travnikov,* ki se izvaja po upravljavsko-rezultatskem konceptu, je namenjena varovanju travniških vrst ptic. Rezultatsko oblikovana operacija KOPOP BK.17 *Ohranjanje suhih travišč* pa je namenjena vzpostavitvi in ohranjanju ugodnega stanja ohranjenosti suhih travišč in nanje vezanih prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst.

Z uvedbo intervencije IRP20 P*lačila Natura 2000* še ostreje pristopamo k varovanju biotske raznovrstnosti na tistih območjih Natura 2000, kjer so opazni najbolj drastični negativni trendi, ki jih zgolj s prostovoljnimi ukrepi ni mogoče zadostno nasloviti. Intervencija Plačila Natura 2000 se bo izvajala na naslednjih območjih Natura 2000:

- na Ljubljanskem barju v coni barjanskega okarčka (Coenonympha oedippus), saj je namen ohranjanje barjanskega okrčka na tem območju v dobrem ohranitvenem stanju,
- na Planinskem polju v coni travniške morske čebulice (Scilla litardierei), saj je namen ohranjanje travniške morske čebulica na tem območju v dobrem ohranitvenem stanju,
- na Goričkem na traviščnih habitatnih tipih iz Načrta upravljanja; za Goričko, saj je namen ohranjanje traviščnih habitatnih tipov na tem območju v dobrem ohranitvenem stanju.
- -mokrotni travniki na območjih Bled – Podhom, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Črna dolina pri Grosuplju, Dolenja vas pri Ribnici, Huda Luknja, Kobariško Blato, Kromsko hribovje – Menišija, Lahinja, Mišja dolina, Notranjski trikotnik, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Razbor, Ribniška dolina, Šmarna Gora, Trnovski gozd – Nanos, Vzhodni Kozjak, Zelenci in Žejna dolina, namen pa je ohranjanje traviščnih habitatnih tipov vezanih na mokrotne travnike.

Intervencija IRP33 *Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij* (NUZO) - v okviru Sodelovanja v obliki primerljivi EIP projektom - spodbuja partnerstvo med kmeti in upravljalci zavarovanih območij ter vključuje varstvo hribskega škrjanca in ostale prakse za ohranjanje biotske raznovrstnosti na varovanih območjih narave.

Informiranost, osveščenost ter usposobljenost kmetov in kmetijskih svetovalcev za izvajanje naravovarstvenih kmetijskih praks krepimo z AKIS intervencijami (IRP32 *Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev*), ki delujejo komplementarno k intervencijam IRP 33 *NUZO,* IRP31 *Podpora za projekte EIP* ter IRP38 *Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno*.

Pri lažjemu upravljanju trajnega travinja na ekstenziven način na območjih Natura 2000 in zagotavljanju krajinskih značilnosti bodo pomembno vlogo imele tudi naložbene intervencije. Z njimi omogočamo nakup opreme in mehanizacije za upravljanje s travišči (IRP 37) oziroma financiramo izvedbo neproizvodnih naložb (IRP 22) v ureditev ekstenzivnih pašnikov, v ureditev mejic, suhozidov in drugih krajinskih značilnosti, v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri ter v ureditev travniških sadovnjakov, med drugim tudi na območjih Natura 2000 v skladu s PUN.

Intervencija IRP 19 *Ekološko kmetovanje*, je sicer programirana v specifičnem cilju 5, a ima pozitivne učinke tudi na biotsko raznovrstnost. Ta intervencija ni specifično lokacijsko usmerjena na območja Natura 2000, vendar pa prispeva k ohranjanju oz. preusmerjanju v ekološke kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo tudi na biotsko raznovrstnost.

Z vidika preprečevanja zaraščanja kmetijskih površin je pomembna tudi intervencija IRP01 *Plačilo za območja z naravnimi in drugimi omejitvami* in intervencija KOPOP_BK z operacijami BK.12 *Sobivanje z velikimi zvermi* in BK.13 *Planinska paša*. Invazivne tujerodne rastlinske vrste pa naslavlja operacija BK.11 *Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst*.

Poleg navedenih intervencij bodo pomemben prispevek k izvajanje Direktive o habitatih in Direktive o pticah imeli tudi nekateri *standardi pogojenosti,* in sicer DKOP 2, 3, 4, 5, 8, 9, ki so podrobneje opisani v

poglavju 3.10.

.

Prispevek drugih virov financiranja in komplementarnost z intervencijami SN je opisan v poglavju 4.5, pri tem pa velja izpostaviti tudi pomen nacionalnih sredstev, in sicer na področju AKIS in gozdarstva.

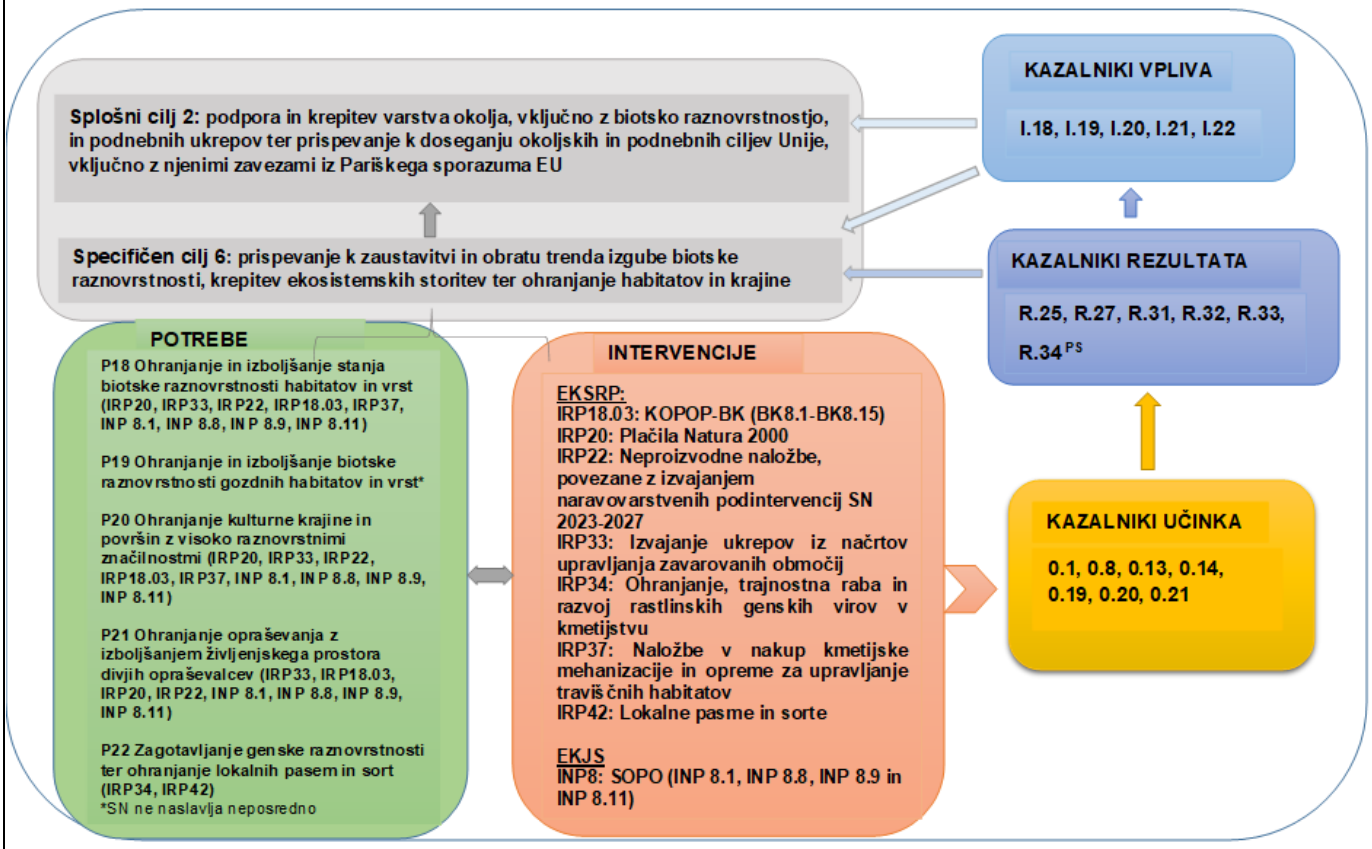
2.1.SO6.4 Intervencijska logika

Oblika intervencije	Vrsta intervencije	Intervencijska oznaka (države članice) – Naziv	Skupni kazalnik učinka
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.01 - Ekstenzivno travinje	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.02 - Tradicionalna raba travinja	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.03 - Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.04 - Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.05 - Naknadni posevki in podsevki	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.06 - Ozelenitev ornih površin prek zime	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.07 - Konzervirajoča obdelava tal	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.08 - Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.09 - Varstvo gnezd pribe (Vanellus vanellus)	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.10 - Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.11 - Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali	INP08.12 - Kompostiranje hmeljevine	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme
Sectoral - Sadje in zelenjava	INVRE(47(1)(a)) - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave, poskusne in inovativne proizvodne metode ter druge ukrepe	SI10.01 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – naložbe in raziskave	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP18.02 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Naravni viri (KOPOP_NV)	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP18.03 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Biotska raznovrstnost in	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete

		krajina (KOPOP_BK)	obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP19 - Ekološko kmetovanje	O.17. Število hektarjev ali število drugih enot, ki prejemajo podporo za ekološko kmetovanje
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP34 - Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu	O.19. Število operacij ali enot, ki podpirajo genske vire
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP42 - Lokalne pasme in sorte	O.19. Število operacij ali enot, ki podpirajo genske vire
RD	ANC(71) - Naravne ali druge omejitve, značilne za posamezno območje	IRP01 - Plačilo za naravne ali druge omejitve	O.12. Število hektarjev, ki prejemajo podporo za območja z naravnimi ali posebnimi omejitvami, vključno z razčlenitvijo po vrstah območij
RD	ASD(72) - Slabosti, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev	IRP20 - Plačila NATURA 2000	O.13. Število hektarjev, ki prejemajo podporo v okviru omrežja Natura 2000 ali Direktive 2000/60/ES
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP02 - Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP22 - Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027	O.21. Število neproduktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP37 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje travišč nih habitatov	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP31 - Podpora za projekte EIP	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP33 - Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP38 - Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)

Pregled

INTERVENCIJSKA STRATEGIJA ZA SPECIFIČNI CILJ 6

Biotska raznovrstnost v Sloveniji upada. K temu najbolj prispeva izguba habitatov, ki je posledica netrajnostnega gospodarjenja s prostorom. Z vidika kmetijstva in gozdarstva je ohranjanje biotske raznovrstnosti ključnega pomena zaradi različnih ekosistemskih storitev, ki so odvisne od ugodnega stanja kmetijskih, gozdnih in drugih z njimi povezanih ekosistemov, pa tudi zaradi omogočanja trajnostne rabe genskih virov v kmetijstvu. K ohranjanju biotske raznovrstnosti na globalni ravni prispeva tudi kmetijska biotska raznovrstnost, to je genetska raznolikost sort in vrst kmetijskih rastlin ter pasem domačih živali. Kmetijska biotska raznovrstnost se hitro slabša, število vrst in sort kmetijskih rastlin ter pasem domačih živali se zmanjšuje, uveljavljajo se novi križanci, vse bolj pa tudi gensko spremenjeni organizmi. Z večjo intenzivnostjo kmetovanja se zmanjšuje pridelava tradicionalnih, starih sort in vrst ter s tem povezana genetska in vrstna pestrost.

Ohranjanje habitatov in krajine je pomembno tudi za zagotavljanje ekosistemskih storitev. V Sloveniji zaradi raznolikih geografskih razmer in večtisočletnega kultiviranja zemljišč prevladuje mozaična krajina, katere sestavni deli so drobne strukture (vodotoki in drugi vodni pojavi, posamezno drevje ali skupine dreves, žive meje, mejice, suhozidi, drevoredi), ekstenzivne kmetijske površine, mozaični preplet njiv z različnimi kulturami in gozd, s katerim se gospodari trajnostno. Poenostavljanje krajine, ki povzroča izginjanje naravnih struktur in kulturnih elementov v krajini, zmanjšuje mozaičnost in s tem tudi krajinsko pestrost ter biotsko raznovrstnost.

Slovenija je med državami z največjim deležem trajnega travinja v strukturi kmetijskih zemljišč. Analiza podatkov o trajnem travinju je pokazala, da delež trajnega travinja na nacionalni ravni ostaja stabilen, vendar se na nižjih prostorskih ravneh zaradi procesov razvoja kmetijstva travinje spreminja, hkrati pa je drugje ogroženo zaradi zaraščanja. Zaradi posledično težje strojne obdelave prevladuje travinje na območjih s težjimi pridelovalnimi pogoji. V neugodnem stanju sta dve tretjini traviščnih habitatov. Večji del trajnega travinja v Sloveniji ima značilnosti kmetijskih zemljišč visoke naravne vrednosti. Ohranitev kmetovanja na teh travnikih je v splošnem interesu. Za ohranjanje naravovarstveno pomembnih ekstenzivnih travišč je tako nujno potrebno primerno upravljanje, s pomočjo katerega bi se obdržala oz. povečala biotska raznovrstnost.

Ohranjanju ekstenzivnega travinja oz. preprečevanju intenzifikacije rabe le-tega so namenjene predvsem načrtovane sheme za travinje v okviru Sheme za podnebje in okolje (t.i. SOPO) pa tudi določene intervencije KOPOP. Pri tem je poseben poudarek namenjen ohranjanju biotske raznovrstnosti – s ciljem zaščite kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 20000, vezanih na travnike, ter ohranjanju travnikov, ki so vrstno raznoliki in pestri. Ker je ekstenzivno travinje pomembno z vidika zagotavljanja mozaičnosti kmetijske krajine ter preprečevanja opuščanja rabe, se del pod(intervencij) specifično nanaša na zagotavljanje obdelanosti travniških površin na območjih, kjer so naravni pogoji kmetovanja težji (npr. na večjih strminah).

Za ohranjanje habitatnih tipov in vrst ter njihovih habitatov so ključna **zavarovana območja in območja Natura 2000**, ki skupaj z ekološko pomembnimi območji pokrivajo skupaj več kot 50 % površine Slovenije. Zavarovana območja so območja narave, kjer je velika biotska, abiotska in krajinska raznovrstnost ter velika gostota in raznolikost naravnih vrednot. Na območjih Natura 2000 prihaja do upadanja populacij travniških ptic in metuljev ter slabšanja stanja habitatov. Zato je treba usmeriti aktivnosti v ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst. K temu lahko prispevajo tudi plačili Natura 2000, ki se bodo uvedla na novo, ter intervencija v okviru sodelovanja Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij, prav tako je pomemben tudi prispevek prizadevanj v okviru prenosa znanja.

Pri lažjemu upravljanju trajnega travinja na ekstenziven način na območjih Natura 2000 in zagotavljanju krajinskih značilnosti bosta pomembno vlogo imeli tudi podintervenciji Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov ter za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS in Neproizvodne naložbe v ureditev ekstenzivnih pašnikov, v ureditev mejic, suhozidov in drugih krajinskih značilnosti, v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri ter v ureditev travniških sadovnjakov.

V Sloveniji je dolgoletna tradicija trajnostnega, večnamenskega in sonaravnega gospodarjenja z gozdovi. Posledično imamo dobro ohranjenost **gozdnih ekosistemov**, ki so vključena v posebna varstvena območja ohranjanja biotske raznovrstnosti Natura 2000. Vseeno pa so nekateri manjšinski gozdni habitatni tipi v neugodnem ali slabem stanju. Posamezne zaplate travniških površin znotraj gozdne krajine predstavljajo ključne površine za prehrano prostoživečih rastlinojedov. Velika popašenost trajnega travinja s strani prostoživečih živali povzroča kmetovalcem izgubo pridelka in s tem večje tveganje za opuščanje obdelanosti prizadetih kmetijskih zemljišč in celo opustitev kmetovanja. Ker pa se ta zemljišča nahajajo na območju, ki je nadpovprečno gozdnato, bi opuščanje obdelave trajnega travinja , ki je napram deležu gozda že sedaj prisotno v manjšem deležu, ogrozilo tamkajšnjo biotsko raznovrstnost.

Nadalje tako **SOPO kot tudi KOPOP** intervencije krepijo biotsko raznovrstnost tudi na njivskih površinah, v trajnih nasadih ter prispevajo k ohranjanju kmetijske krajine. Prav tako intervencija **Ekološko kmetovanje** s spodbujanjem sonaravnih kmetijskih praks močno prispeva k cilju ohranjanja biotske raznovrstnosti in kmetijske krajine.

Za ohranjanje biotske raznovrstnosti in kmetijske pridelave je zelo pomembno tudi opraševanje žuželk, ki je ena najpomembnejših ekosistemskih storitev tako za delovanje naravnih kot tudi kmetijskih ekosistemov. K ohranjanju divjih opraševalcev bo prispevalo več intervencij, ki s podpiranjem ekstenzivnega upravljanja kmetijskih površin in krajinskih značilnostih zagotavljajo življenjski prostor divjih opraševalcev.

Slovenija je ena izmed držav EU-27 z največjim deležem kmetijskih zemljišč na območjih z naravnimi ali drugimi specifičnimi omejitvami (v nadaljevanju: ANC) in tudi z deležem ozemlja v območju Nature 2000, kar zmanjšuje konkurenčnost slovenskega kmetijstva, omejuje izbiro potencialnih proizvodnih smeri in povečuje proizvodne stroške. Kulturna krajina v ANC, zlasti v gorskih območjih, pa je še vedno močno odvisna od kmetijstva. Zato v okviru SC 6 velja izpostaviti pomen prispevka tudi intervencije

IRP01 Plačilo za naravne in druge omejitve, čeprav je ne vključujemo v kazalnike za SC6. Gre za intervencijo, ki pokriva dodatne stroške in izpad dohodka pri kmetovanju na ANC. Tako naslavlja dohodkovni vidik, vendar z ohranjanjem kmetovanja na teh območij hkrati prispeva tudi k preprečevanju zaraščanja in s tem izgube biotsko raznovrstnih sistemov in kmetijske krajine. Podobno tudi učinkuje tudi intervencija INP01 Osnovna dohodkovna podpora za trajnost.

Intervencije v okviru specifičnega cilja 6: *prispevanje k zaustavitvi in obratu trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine* (SC6) naslavljajo 5 potreb (od tega P22 ni naslovljena neposredno), od skupno 38 identificiranih v okviru SN 2023-2027 in bodo prispevale k uresničevanju splošnega cilja SKP "*podpora in krepitev varstva okolja, vključno z biotsko raznovrstnostjo, in podnebnih ukrepov ter prispevanje k doseganju okoljskih in podnebnih ciljev Unije, vključno z njenimi zavezami iz Pariškega sporazuma".* Intervencije v SC6 naslavljajo neposredno sledeče potrebe: P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst, P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi, P21 Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev in P22 Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanje lokalnih pasem in sort. Potrebo P18 naslavlja tudi intervencija Ekološko kmetijstvo (opisana v SC5) kot tudi naložbene aktivnosti in raziskave, ki jih bodo izvajale organizacije proizvajalcev v okviru sektorske intervencije za sadje in zelenjavo (SI10) v SC3, in sicer podintervencija Ohranjanje tal pri pridelavi sadja in zelenjave. Potrebo P20 naslavlja tudi intervencija Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev (IRP02 v SC2) in sicer podintervencija - Naložbe majhnih kmetij.Intervencija SOPO-Okolje in intervencija KOPOP-Biotska raznovrstnost in krajina, poleg potreb v okviru SC6 naslavjata še potrebe v okviru SC4: P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu in P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu, v okviru SC5 potrebi P14 ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije in P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda ter v okviru SC9: P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin. Intervencija Plačila Natura 2000 pa naslavlja še potrebi v okviru SC1: P1 zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG in P5 Zagotavljanje prehranske varnosti. Intervencija Lokalne pasme in sorte naslavja tudi potrebo v SC4: P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu, intervencija Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027 pa naslavlja potrebo v SC5: P14 ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal. Potrebo P20 naslavlja tudi intervencija IRP01 v SC1.

Nadalje intervencije SC6 naslavljajo tudi potrebe v okviru horizontalnega cilja (HC10).Na področju varovanja narave so prenos znanja in fokusirano svetovanje bistvenega pomena za spodbujanje trajnostnega razvoja kmetijstva in gozdarstva ter za uporabo novih tehnologij in proizvodnih praks, kar bo naslovljeno v okviru horizontalnega cilja SN 2023-2027.

Posebna pozornost bo namenjena povečanju usposobljenosti kmetijskih svetovalcev in kmetov o naravovarstveni problematiki, povečanju dostopnosti specializiranih svetovalnih storitev za kmete in učinkovitejšemu prenosu znanja in inovacij v prakso. Prav tako bo poudarek na promociji naravovarstvenih intervencij. Na ta način se bo strmelo k višjemu vpisu kmetov v izvajanje intervencij v SC6, predvsem KOPOP intervencij, in s tem k uspešnejšemu ohranjanju biotske raznovrstnosti habitatov kmetijske krajine ter genskih virov. Komplementarno z nalogami svetovanja JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju naravovarstvenih ukrepov), bodo intervencije AKIS IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in IRP31 Podpora za projekte EIP in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno dopolnile doseganje ciljev vseh intervencij v okviru SC6, zlasti:

- IRP18 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Biotska raznovrstnost in krajina,
- IRP42 – Lokalne pasme in sorte
- INP8: Shema za podnebje in okolje (SOPO) – Okolje,
- IRP20 – Plačila Natura 2000,
- IRP33 – Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij.

Intervencije v okviru SC6 so usmerjene prednostno v izboljšanje biotske raznovrstnosti in zagotavljanje genske raznovrstnosti tudi z ohranjanjem lokalnih pasem in sort, ohranjanjem kulturne krajine in izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev. Kot take nadgrajujejo in dopolnjujejo osnovne obvezne zahteve iz pogojenosti. Intervencijska strategija za SC6 zagotavlja preplet in sinergijo enostavnejših intervencij, ki omogočajo večji obseg površin z nadstandardnimi pogoji, in zahtevnejših intervencij, ki se, kot zahtevnejše, osredotočajo na ključna območja. Z izjemo območij Natura 2000, kjer bo možno po novem uveljavljati plačila za Natura 2000, bo kmetom dana prožnost pri odločitvi, v katere prostovoljne nadstandardne intervencije se bodo vključili. Hkrati bo s podrobnejšimi pravili glede možnega prekrivanja intervencij , izključevanja in preprečevanja dvojnega financiranja poskrbljeno, da se zasleduje večji prispevek.

Intervencije v okviru SC6 bodo vplivale na:
-Boljše zagotavljanje ekosistemskih storitev: delež kmetijskih zemljišč s krajinskimi značilnostmi (I.21)
-Krepitev kmetijske biotske raznovrstnosti v kmetijskem sistemu: raznovrstnost kmetijskih rastlin (I.22)
-Trajnostna in zmanjšana uporaba pesticidov: tveganja, uporaba in vplivi rabe pesticidov (I.18)
-Povečanje populacij ptic kmetijske krajine: indeks ptic kmetijske krajine (I.19)
-Okrepitev varstva biotske raznovrstnosti: odstotek vrst in habitatov v interesu Skupnosti, povezanih s kmetijstvom s stabilnimi ali naraščajočimi trendi, z razčlenitvijo odstotka za prostoživeče vrste opraševalcev (I.20).

Opis intervencij:

IRP18.03: Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Biotska raznovrstnost in krajina **(KOPOP_BK):**

Intervencija KOPOP_BK naslavlja sledeče potrebe:
P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst,
P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visokoraznovrstnimi značilnostmi,
P21 Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev,

Poleg teh potreb naslavljajo še potrebe identificirane v SC4 (P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu, P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu), v SC5 (P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije, P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda) in v SC9 (P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin).

Intervencije Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK) podpirajo kmetijstvo v njegovi okoljski funkciji in so spodbujanjo nadstandardne sonaravne kmetijske prakse, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine.
Vstop v intervencijo KOPOP_BK je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja najmanj pet let.
Intervencija KOPOP_BK vključuje več operacij v okviru treh tipov: predpisane prakse upravljanja, upravljavsko-rezultatska in rezultatska.

Operacije s predpisanimi praksami upravljanja:
BK.1 Posebni traviščni habitati: Namen podintervencije je ohranjanje kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000, vezanih na travnike (npr. rastline, metulji, ptice ipd.) in ohranjanje travnikov, ki so vrstno raznoliki in pestri.
BK.2 Traviščni habitati metuljev: Namen podintervencije je Spodbujanje izvajanja kmetijskih praks, ki so prilagojene ekološkim zahtevam dveh zelo ogroženih kvalifikacijskih Natura 2000 vrst metuljev: strašničin mravljiščar (Maculinea teleius) in temni mravljiščar (Maculinea nausithous).
BK.3 Steljniki: Namen podintervencije je Ohranjanje steljnikov (travnikov, ki se kosijo v poznem poletju), ki predstavljajo pomembno zatočišče številnim živalskim vrstam in so domovanje zelo redkih

travniških vrst, med drugim barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*), ki je ena izmed najbolj ogroženih vrst metuljev območij Natura 2000, in ptic npr. kosca (*Crex cre*x).

BK.4 Mokrotni traviščni habitati: Namen podintervencije je ohranjanje kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000, vezanih na mokrotne travnike.

BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij: Namen podintervencije je ohranjanje mokrišč in barij.

BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki: Namen podintervencije je Ohranjanje kraških travnikov in pašnikov.

BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki: Namen podintervencije je ohranjanje visokodebelnih travniških sadovnjakov in s tem tudi prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst ter krajine.

BK.8 Strmi travniki: Namen podintervencije je ohranjanje mozaičnosti kmetijske krajine, preprečevanje opuščanja rabe in ohranjanje travniških habitatov na strmih legah.

BK.9 Grbinasti travniki: Namen podintervencije je ohranjanje grbinastih travnikov, tipične krajine, naravnih posebnosti in habitatov za mnoge rastlinske in živalske vrste.

BK.10 Ohranjanje mejic: Namen podintervencije je ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti.

BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst: Namen podintervencije je preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst.

BK.12 Sobivanje z zvermi: Namen podintervencije je sobivanje pašnih živali z velikimi zvermi in ohranjanje ugodnega stanja populacij velikih zveri (rjavega medveda in volka), kakor tudi kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in vrst na območjih Natura 2000.

BK.13 Planinska paša: Namen podintervencije je ohranjanje planinskih pašnikov – značilne krajine in visokogorskih travišč.

Upravljavsko-rezultatska operacija:

BK.14 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov: namen podintervencije je varovanje travniških vrst ptic, npr. kosca (*Crex crex*), repaljščice (*Saxicola rubetra*).

Rezultatska operacija:

BK.15 Ohranjanje suhih travišč: namen podintervencije je vzpostavitev in ohranjanje ugodnega stanja ohranjenosti suhih travišč in nanje vezanih prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst.

Določene operacije se lahko izvajajo na območju celotne Republike Slovenije, nekatere pa so namenjene območjem, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti (območja posebnih traviščnih habitatov, mokrotnih travnikov, traviščnih habitatov metuljev, steljnikov in grbinastih travnikov, suhih kraških travnikov in pašnikov, območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov in območje pojavljanja medveda, volka in risa itd.).

Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom O.14 Število hektarjev (razen gozdnih zemljišč) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve.

Uspešnost izvajanja intervencije se bo spremljala s sledečimi kazalniki rezultata:

R.12 Delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU) za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam (ciljna vrednost: 29,74 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.14^{PS} Shranjevanje ogljika v tleh in biomasi: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij ali ohranitev ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči ter mokrišči in šotišči) (ciljna vrednost: 45,77 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.20^{PS} Delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka (ciljna vrednost: 34,98 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.21^{PS} Delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za

kakovost vodnih teles (ciljna vrednost: 44,21 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.22[PS] Delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za boljše upravljanje hranil (ciljna vrednost: 23,37 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.24[PS] Delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo posebne obveznosti, ki prejemajo podporo in vodijo v trajnostno rabo pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi rabe pesticidov, kot je uhajanje pesticidov (ciljna vrednost: 41,74 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.31[PS] Ohranjanje habitatov in vrst: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno v kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo (ciljna vrednost: 11,53 %)

R.33 Izboljšanje upravljanja omrežja Natura 2000: delež skupne površine v omrežju Natura 2000, za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo (ciljna vrednost: 26,12 %)

R.34[PS] Ohranjanje krajinskih značilnosti: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za upravljanje krajinskih značilnosti, vključno z živimi mejami in drevesi (ciljna vrednost: 1,63 %)

IRP42: Lokalne pasme in sorte

Intervencija naslavlja potrebo P22 Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanja pasem in sort, poleg te potrebe pa tudi potrebo identificirano v SC4 (P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu).

Intervencija se deli na dve operaciji: L0.1 Lokalne pasme in L0.2 Lokalne sorte. Namen intervencije je ohranjanje lokalnih pasem domačih živali (avtohtonih in tradicionalnih), ki jim grozi prenehanje reje, njihove genske raznovrstnosti in preprečevanje izgube biološkega materiala, prilagojenega določenemu okolju ter varovanje in ohranjanje izvirnih lastnosti in genske variabilnosti lokalnih sort kmetijskih rastlin. Vstop v intervencijo je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja najmanj pet let.

Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom O.19 Število operacij ali enot, ki podpirajo genske vire.

Uspešnost izvajanja intervencije se bo spremljala s sledečimi kazalniki rezultata:

R.12 Delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU) za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam (ciljna vrednost: 29,74 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.13[PS] Zmanjšanje emisij v živinorejskem sektorju: delež glav velike živine, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali amoniaka, vključno z ravnanjem z gnojem (ciljna vrednost: 7,91 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.20[PS] Delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka (ciljna vrednost: 34,98 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.22[PS] Delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za boljše upravljanje hranil (ciljna vrednost: 23,37 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.25 Okoljska učinkovitost v živinorejskem sektorju: delež glav velike živine, za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje okoljske trajnostnosti (ciljna vrednost: 1,56 %)

R.31[PS] Ohranjanje habitatov in vrst: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno v kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo (ciljna vrednost: 11,53 %)

R.33 Izboljšanje upravljanja omrežja Natura 2000: delež skupne površine v omrežju Natura 2000, za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo (ciljna vrednost: 26,12 %)

INP8: Shema za podnebje in okolje (SOPO)

Shema za podnebje in okolje naslavljajo sledeče potrebe v okviru SC6:

P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst

P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi

P21 Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev

Poleg teh potreb v okviru SC6 naslavljajo intervencije SOPO še potrebe v okviru SC4: P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu in P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu, nadalje v okviru SC5 potrebi P14 ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije, P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu, P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda ter P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin v okviru SC9.

Shema za podnebje in okolje (SOPO) je proizvodno nevezana podpora v okviru neposrednih plačil I. stebra SKP, ki se dodeli tistim upravičencem, ki prostovoljno prevzamejo kmetijske prakse namenjene okolju. V okviru SC6 bo Slovenija izvajala 4 sheme (3 upravljalske in 1 rezultatsko) in kmetje se prostovoljno odločijo, katero bodo izvajali, lahko tudi več shem hkrati. Učinek SOPO se bo spremljal s kazalnikom: O.8 Število hektarjev ali glav velike živine, ki prejemajo podporo iz shem za podnebje in okolje, uspešnost pa se bo spremljala s sledečimi kazalniki rezultata:

R.4 Povezovanje dohodkovne podpore s standardi in dobrimi praksami: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljata dohodkovna podpora in pogojenost (ciljna vrednost: 93,79 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC1

R.6^{PS} Prerazporeditev na manjše kmetije: odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem) (ciljna vrednost: 98,59 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC1

R.7^{PS} Krepitev podpore za kmetije na območjih s posebnimi potrebami: odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem) (ciljna vrednost: 102,28 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC1

R.12 Prilagajanje podnebnim spremembam: delež kmetijskih zemljišč (KZU) v uporabi, za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam (ciljna vrednost: 29,74 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.14^{PS} Shranjevanje ogljika v tleh in biomasi: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ali ohranitev ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči ter mokrišči in šotišči) (ciljna vrednost: 45,77 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.19^{PS} Izboljšanje in zaščita tal: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so koristne za upravljanje tal, za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s kmetijskimi rastlinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami) (ciljna vrednost: 43,25 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.20^{PS} Izboljšanje kakovosti zraka: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka (ciljna vrednost: 34,98 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.21^{PS} Varstvo kakovosti vode: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles (ciljna vrednost: 44,21 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.22^{PS} Trajnostno upravljanje hranil: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za boljše upravljanje hranil (ciljna vrednost: 23,37 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

R.31^{PS} Ohranjanje habitatov in vrst: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno v kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo (11,53 %)

R.33 Izboljšanje upravljanja omrežja Natura 2000: delež skupne površine v omrežju Natura 2000, za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo (ciljna vrednost: 26,12 %)

R.24^{PS} Trajnostna in zmanjšana uporaba pesticidov: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo posebne obveznosti, ki prejemajo podporo in vodijo v trajnostno rabo pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi rabe pesticidov, kot je uhajanje pesticidov (ciljna vrednost: 41,74 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC5

Vrsta in namen posameznih shem:

Upravljalske sheme:

· INP 8.11 – **Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih:** Namen sheme je ohranjanje življenjskega prostora za koristne organizme in izboljšanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih.

· INP 8.1 – ·**Tradicionalna raba travinja:** Namen sheme je ohranjanje vrst ekstenzivnega travinja z omejitvijo števila rab travinja in s prepovedjo uporabe dušikovih mineralnih gojil ter z omejitvijo dušika iz živinskih gnojil. S tem bo shema zagotavljala ohranitev splošne biotske raznovrstnosti na travniku in tako tako predstavlja prvo stopnjo ohranjanja traviščnih habitatov, ki pa se z intervencijo KOPOP na SC 6 nadgrajuje s še bolj usmerjenimi varstvenimi ukrepi. Poleg tega se shema lahko izvaja le zunaj območij NATURA 2000, kjer je obseg naravovarstveno pomembnih travišč manjši kot znotraj območja.

· INP 8.8 –·**Zaplate golih tal za poljskega škrjanca:** Shema bo izboljšala pogoje za razmnoževanje in prehranjevanje za poljskega škrjanca (Alauda arvensis). Zaradi večjega števila mladičev na leto in večjega preživetja mladičev bo vpliva na povečanje populacije poljskega škrjanca.

Rezultatska shema:

· INP 8.9 – **Varstvo gnezd pribe:** Shema bo omogočila uspešno gnezdenje pribe in povečala gnezditveni uspeh vrste in s tem omogočila postopno povečanje gnezdeče populacije pribe (Vanellus vanellus).

IRP20: Plačila Natura 2000

Intervencija IRP20 naslavlja sledeče potrebe:

P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst

P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi

P21 Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev

Poleg tega intervencija naslavlja tudi v potrebi v SC1: P01 zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG in P05 Zagotavljanje prehranske varnosti.

Fokus intervencije Plačila Natura 2000 je usmerjen predvsem v tri vsebinske sklope: ohranjanje rastišča travniške morske čebulice (Scilla litardierei) na Planinskem polju; ohranjanje habitata barjanskega okarčka (Coenonympha oedippus) na Ljubljanskem barju in ohranjanje mokrotnih travnikov na Goričkem ter ohranjanje mokrotnih travnikov.

Vsebinsko izhaja iz podintervencij KOPOP v PRP 2013-2022 (A.1 Posebni traviščni habitati – Scilla, A.3 Steljniki – okarček, A.4 Mokrotni traviščni habitati – mokrotni travniki), ki pa so nadgrajene z lokalnimi potrebami območij, kjer se bo intervencija Plačila Natura 2000 izvajala. Gre za območja, kjer stanje ohranjenosti določenih habitatnih tipov in vrst ni ugodno. Predvidena je postopnost izvajanja te intervencije, torej povečevanje obsega območij (površin) z obveznimi zahtevami iz zadevnih direktiv, če v kombinaciji s KOPOP ne bo prišlo do izboljšanja.

Plačila Natura 2000 nadomestijo upravičencem vse dodatne stroške, izpad dohodka in transakcijske stroške zaradi izvajanja zahtev, ki izhajajo iz direktiv 92/43/EGS in 2009/147/ES. Podprta bodo tisti nosilci kmetijskih gospodarstev oziroma tisti lastniki in upravljalci kmetijskih zemljišč, ki bodo izpolnjevali predpisane pogoje in zahteve. Vstop v intervencijo je prostovoljen, obveznost izvajanja pa

traja najmanj eno leto. Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom: O.13 Število hektarjev, ki prejemajo podporo v okviru omrežja Natura 2000 ali na podlagi Direktive 2000/60/ES, uspešnost plačil Natura 2000 pa se bo spremljalo s sledečimi kazalniki rezultata:

R.4 Povezovanje dohodkovne podpore s standardi in dobrimi praksami: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljata dohodkovna podpora in pogojenost (ciljna vrednost: 93,79 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC1.

R.7^{PS} Krepitev podpore za kmetije na območjih s posebnimi potrebami: odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem) (ciljna vrednost: 102,28 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC1.

IRP33: Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij

Intervencija IRP33 naslavlja sledeče potrebe:

P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst

P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi

P21 Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev

Intervencija je namenjena spodbujanju sodelovanju v partnerstvu, ki je posvečeno nadstandardnim sonaravnim kmetijskim praksam za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine. Intervencija se izvaja na naravovarstveno pomembnih zavarovanih območjih. Ta intervencija je predvidena za naslavljanje specifičnih potreb posameznih zavarovanih območij, ki jih s KOPOP ali drugimi intervencijami ukrepi ne moremo zadovoljivo reševati (npr. ohranjanje gnezdišča določenih vrst povezanih s kmetijsko kulturno krajino) in bodo identificirani v Programu upravljanja z območji Natura 2000 ali v dokumentih sprejetih na podlagi predpisov varstva narave, ki določajo upravljanje zavarovanih območij. Podpora krije svetovanje kmetom in drugim upravljalcem zemljišč, s poudarkom na specifičnih potrebah zadevnih območij, ter kmetom in drugim upravljalcem zemljišč zagotavlja nadomestilo za stroške izvajanja in izvajanje ukrepov na kmetijskih površinah. Sodelovanje v partnerstvu je prostovoljno, obveznost izvajanja pa traja pet let. Intervencija bo prav tako podpirala prenos znanja in promocijo ukrepov v partnerstvu. Najmanjša površina kmetijske parcele za vključitev v intervencijo je 0,01 ha, kar je manj v primerjavi z ostalimi intervencijami. Učinek intervencije se bo spremljal s sledečimi kazalnikom: O.1 Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP).

Uspešnost izvajanja intervencije pa se bo spremljalo s kazalnikom rezultata:

R.1 Število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, za povečanje uspešnosti na področju trajnostnosti gospodarstva, družbe, okolja, podnebja in učinkovite rabe virov (ciljna vrednost: 83.336) - kazalnik se spremlja v okviru HC10

R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju. (ciljna vrednost: 616)

R.28 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP in se nanašajo na okoljsko ali podnebno uspešnost. (ciljna vrednost: 57.186) - kazalnik se spremlja v okviru HC10.

IRP34: Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu

Intervencija IRP34 naslavlja potrebo:

P22 Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanje lokalnih pasem in sort

Intervencija je namenjena dejavnostim, ki podpirajo ohranjanje rastlinskih genskih virov *in situ* in *ex situ*,

podpira pa vzpostavitev monitoringa rastlinskih genskih virov *in situ* za zelišča (samonikle rastline in divji sorodniki kmetijskih rastlin); pripravo modela varnega hranjenja in pripravo izbora najbolj ogroženih rastlinskih genskih virov za varno hranjenje in za svetovno banko Svalbard in repatriacijo; vzpostavitev genske banke za trajne travnike; nadaljevanje vrednotenja rastlinskih genskih virov (akcesije in lokalne sorte) – poudarek na uporabni vrednosti lokalnih sort in akcesij, izbor genskega materiala za prenos na (ark) kmetije; hranjenje in upravljanje rastlinskih genskih virov iz Javne službe rastlinske genske banke na ark kmetijah (genska banka na kmetijah pod okriljem te službe) – ohranjanje z uporabo ter vzdrževalce lokalnih sort. Začetek izvajanja intervencije bo v letu 2023. Učinek intervencije bomo spremljali s kazalnikom: O.19 Število operacij ali enot, ki podpirajo genske vire, uspešnost intervencije pa bomo spremljali s sledečim kazalnikom rezultata: R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju (ciljna vrednost: 616)

IRP37: Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov

Intervencija IRP37 naslavlja sledeče potrebe:
P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst
P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi

Intervencija podpirata okoljsko funkcijo kmetijstva in spodbujata sonaravne kmetijske prakse, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine. Podprta bodo kmetijska gospodarstva, ki se bodo vključila v izvajanje naravovarstvenih podintervencij iz SN 2023-2027. Gre za obliko nepovratne podpore za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz katalogov povprečnih stroškov. Učinek intervencije IRP37 se bo spremljal s kazalnikom: O.20 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo. Uspešnost intervencije pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata: R.32 Naložbe povezane z biotsko raznovrstnostjo: delež kmetijskih gospodarstev, ki v okviru SKP prejemajo podpore za naložbe, ki prispevajo k biotski raznovrstnosti (ciljna vrednost: 0,85 %).

IRP22: Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027

Intervencija IRP22 naslavlja potrebe:
P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst
P20 Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi
P21 Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev.

Poleg zgoraj navedenih potreb intervencija naslavlja tudi v SC5 potrebo P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije.

Intervencija Neproizvodne naložbe povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027 vključuje naslednje podintervencije: Neproizvodne naložbe v ureditev ekstenzivnih pašnikov, Neproizvodne naložbe v ureditev mejic, suhozidov in drugih krajinskih značilnosti, Neproizvodne naložbe v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri ter Neproizvodne naložbe v ureditev travniških sadovnjakov.

Intervencija podpira okoljsko funkcijo kmetijstva in spodbuja sonaravne kmetijske prakse, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine ter ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter zmanjšanje negativnih vplivov kmetovanja na okolje. Hkrati nimajo produktivnega značaja. Predmet podpore so neproizvodne naložbe, ki imajo pozitiven vpliv na izboljšanje stanja ogroženih habitatov in vrst znotraj območja Natura 2000, izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti na območjih najbolj intenzivne kmetijske pridelave, zmanjšanje hidromorfoloških pritiskov, zmanjševanje vodne in vetrne erozije na območjih, kjer je izkazana največja erozivnost tal. Podprta bo ureditev mejic,

suhozidov in drugih krajinskih značilnosti, ureditev ekstenzivnih pašnikov, ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri ter ureditev travniških sadovnjakov. Pri izvajanju intervencije se bodo upoštevale določene specifične zahteve iz vidika upravičencev, vrste podprtih naložb oziroma upravičenosti stroškov. Učinek intervencije bomo spremljali s kazalnikom: O.21 Število neproizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo, uspešnost intervencije pa bomo spremljali s kazalnikom rezultata:

R.32 Naložbe povezane z biotsko raznovrstnostjo: delež kmetijskih gospodarstev, ki v okviru SKP prejemajo podpore za naložbe, ki prispevajo k biotski raznovrstnosti (ciljna vrednost: 0,85 %)

Navezava intervencij na pogojenost:

V okviru specifičnega cilja 6 je pri izvajanju intervencij pomembno upoštevati tudi pogojenosti, ki vplivajo na varstvo in kakovost biotske raznovrstnosti in krajine:

DKOP 8: Minimalni delež ornih zemljišč, namenjenih neproizvodnim površinam in značilnostim, ter na vseh kmetijskih površinah ohranjanje krajinskih značilnosti in prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri pticah (prispevek k ohranjanju kmetijske krajine, izboljšanjou biotske raznovrstnosti v kmetijski krajini, praha dobro deluje na strukturo tal, prepovedi uporabe sredstev za varstvo rastlin in gnojil ugodno vpliva na izpiranje in onesnaževanje tal in voda).

DKOP 9: Prepoved preusmeritve ali oranja trajnega travinja, ki je označeno kot okoljsko občutljivo trajno travinje, na območjih Natura 2000 (prispevek k ohranjanju osnovnih funkcij trajnih travnikov, predvsem ohranjanje travniških habitatov, med drugim pa tudi ohranjanje zaloge ogljika v tleh).

PZR 3: Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7): člen 3(1), člen 3(2), točka (b), člen 4(1), (2) in (4).

PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7): člen 6(1) in (2).

Prispevek imajo tudi DKOP 2, 3, 4 in 5.

Podrobnejši opis okrepljene pogojenosti in večje okoljske ambicioznosti je prikazan v poglavju 3.

Prispevek intervencij

Intervencije, izbrane v okviru SC6, bodo prispevale k uresničevanju ciljev nacionalne Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021.«:

-***Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin:*** *Zmanjšanje negativnih vplivov na vode, tla in zrak; prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb; varovanje biotske raznovrstnosti; ohranjanje kulturne krajine.*

Nadalje bodo prispevale k izpolnjevanju priporočil EK za Slovenijo za pripravo SN 2023-2027:

-***Izboljševanje stanja biotske raznovrstnosti*** *zavarovanih habitatov in vrst, tudi divjih opraševalcev,* ***s spodbujanjem ustreznega upravljanja kmetijskih površin****, s podporo praksam upravljanja, katerih namen je vzdrževati ali obnoviti ugodno stanje ohranjenosti habitatov in vrst ter povečati kmetijske površine z visokoraznovrstnimi značilnostmi krajine, s čimer se prispeva k* ***cilju zelenega dogovora EU glede minimalne površine z visokoraznovrstnimi značilnostmi krajine****. Nadaljnja krepitev okoljskih in podnebnih zavez, razvitih in podprtih v okviru SKP, z uporabo različnih instrumentov za izboljšanje njihove učinkovitosti in v skladu s potrebami, opredeljenimi v prednostnem okviru ukrepanja.*

-***Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi*** *na gozdnih zemljiščih, krepitev večfunkcionalnosti, varstvo gozdov in obnova gozdnih ekosistemov, zlasti po katastrofičnih dogodkih, za doseganje dobrega stanja habitatov in vrst, povezanih z gozdovi, da se okrepijo ekološke storitve in biotska raznovrstnost ter vzpostavi odpornost na grožnje, kot so vplivi podnebnih sprememb na gozdove.*

-***Povečevanje odpornosti proti podnebnim spremembam*** *s krepitvijo ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam, da se obravnavajo tveganja suše in toče ter močna erozija prsti, hkrati pa ohrani stanje*

vodnih virov. Ukrepi bi morali vključevati krepitev zmogljivosti za prilagajanje podnebnim spremembam, podporo praksam za izboljšanje zdravja tal in vzpostavitev sistema za spremljanje kakovosti tal ter naložbe v kmetijske rastline, odporne proti suši, in učinkovitost namakalne infrastrukture.

Prispevek k ciljem Strategije od »vil do vilic«:
-Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane;
-Zagotavljanje prehranske varnosti

Navezava na cilje Zelenega dogovora in Strategije za biotsko raznovrstnost do leta 2030:
-Povečanje zemljišč za biotsko raznovrstnost, vključno s kmetijskimi zemljišči pod izrazito raznovrstnimi kmetijskimi značilnostmi
-Izboljšanje stanja zavarovanih habitatov in vrst ter opraševalcev na kmetijskih zemljiščih

2.1.SO6.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju

Ni relevantno.

2.1.SO6.7 Ali načrtujete prispevek SKP k programu LIFE (samo za specifične cilje 4, 5, 6)?
: **Ne**

2.1.SO6.8 Izbor kazalnikov rezultatov

Izbor kazalnikov rezultatov za ta specifični cilj

Kazalniki rezultatov [priporočeni kazalniki rezultatov za ta specifični cilj so v celoti prikazani v krepkem tisku]	Ciljna vrednost
R.25 - Okoljska uspešnost v živinorejskem sektorju Delež glav velike živine (GVŽ) v okviru zavez, ki prejemajo podporo za izboljšanje okoljske trajnostnosti	1,56 %
R.27 CU - Okoljska ali podnebna uspešnost pri naložbah v podeželska območja Število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti ter doseganju ciljev blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju	616,00
R.31 PR - Ohranjanje habitatov in vrst Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno s kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo	11,53 %
R.32 CU - Naložbe, povezane z biotsko raznovrstnostjo Delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v okviru SKP in prispevajo k biotski raznovrstnosti	0,85 %
R.33 - Izboljšanje upravljanja omrežja Natura 2000 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo	26,12 %
R.34 PR - Ohranjanje krajinskih značilnosti Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za upravljanje krajinskih značilnosti, vključno z mejicami in drevesi	1,63 %

Utemeljitev ciljev in povezanih mejnikov

R.25 Okoljska učinkovitost v živinorejskem sektorju: delež glav velike živine, za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje okoljske trajnostnosti

Pri izračunu kazalnika R.25 se upošteva intervencija Lokalne pasme in sorte.

Kazalnik R.25 količinsko opredeli napredek pri izvajanju intervencij za izboljšanje okoljske trajnosti v živinorejskem sektorju. Ciljna vrednost kazalnika je določena na podlagi ocene vključenih GVŽ v operacijo Lokalne pasme v okviru intervencije Lokalne pasme in sorte, glede na skupni obseg GVŽ v Sloveniji (kazalnik stanja C. 22: Število glav živali, 512.120 GVŽ).

Ciljna vrednost za kazalnik R.25 je 1,56 %.

R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju

Pri izračunu kazalnika R.27 se upoštevajo intervencije Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij (SC 6), Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu (SC 6), Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah (SC 4) in Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom (SC 5). Naložbe na kmetijskih gospodarstvih se ne štejejo. V okviru intervencije Izvajanje ukrepov iz načrtov upravljanja zavarovanih območij bo podprtih 20 operacij, v okviru intervencije Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu 10 operacij, v okviru intervencije Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah pa 576 operacij ter v okviru intervencije Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom, 10 podprtih operacij. Po potrditvi strategij LAS bodo vrednosti posodobljene za LEADER.

Ciljna vrednost kazalnika R.27 je predvidenih 616 projektov.

R.31^{PS} Ohranjanje habitatov in vrst: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno v kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo

Pri izračunu kazalnika R.31 se upoštevajo naslednje intervencije:
Sheme za podnebje in okolje
-INP 8.2 Tradicionalna raba travinja
-INP8.8 Zaplate neposajenih tal za poljskega škrjanca
-INP8.9 Varstvo gnezd pribe
-INP8.11 Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Biotska raznovrstnost in krajina – operacije
- BK.1 Posebni traviščni habitati (SC 6)
- BK.2 Traviščni habitati metuljev (SC 6)
- BK.3 Steljniki (SC 6)
- BK.4 Mokrotni traviščni habitati (SC 6)
- BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij (SC 6)
- BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki (SC 6)
- BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki (SC 6)
- BK.8 Strmi travniki (SC 6) (SC 6)
- BK.9 Grbinasti travniki (SC 6)
- BK.10 Ohranjanje mejic·(SC 6)
- BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst (SC 6)
- BK.12 Sobivanje z velikimi zvermi (SC 6)
- BK.13 Planinska paša (SC 6)
- BK.15 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (SC 6)
- BK.16 Ohranjanje suhih travišč (SC 6)

IRP19: Ekološko kmetovanje
IRP42: Lokalne pasme in sorte

Kazalnik R.31 količinsko opredeli obseg posebnih obveznosti za podporo ohranjanju ali obnovi biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih. Ciljna vrednost kazalnika je določena na podlagi ocenjene površine vključenosti v intervencijo Shema za podnebje in okolje, ocenjeno površino operacij intervencije KOPOP_BK ter operacije Lokalne sorte v okviru intervencije Lokalne pasme in sorte ter vključenosti v intervencijo Ekološko kmetovanje, glede na skupni obseg KZU v Sloveniji (kazalnik stanja C.17 Kmetijska zemljišča v uporabi, 479.820 ha).

Ciljna vrednost za kazalnik R.31 je 11,53 %.

R.32 Naložbe, povezane z biotsko raznovrstnostjo: delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k biotski raznovrstnosti

Z namenom naslavljanja obeh potreb (P18 in P20) je predvidena podpora za kmetijska gospodarstva, ki se bodo vključila v izvajanje naravovarstvenih intervencij iz SN 2023-2027. Preko intervencije Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS in intervencije Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov se bo podpiralo okoljsko funkcijo kmetijstva in spodbujalo sonaravne kmetijske prakse, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine ter ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter zmanjšanje negativnih vplivov kmetovanja na zrak. Preko intervencije Neproizvodne naložbe povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027 pa se bo podpiralo neproizvodne naložbe v ureditev mejic, suhozidov in drugih krajinskih značilnosti, v ohranjanje ekstenzivnih pašnikov ter v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri.

Skupno število kmetij, ki iz SKP prejemajo podporo za naložbe, povezane z biotsko raznovrstnostjo, je ocenjeno na 593 KMG.

Kazalnik R.32 količinsko opredeli pokritosti intervencij, ki zagotavljajo naložbeno podporo v zvezi z biotsko raznovrstnostjo. Vrednost kazalnika je izračunana kot razmerje med pričakovanim številom podprtih KMG znotraj posameznih intervencij in skupnim številom KMG v Sloveniji (kazalnik stanja C.12 Kmetijska gospodarstva v Sloveniji, 69.900 KMG). Pričakovana vrednost za intervencijo:
-Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS: podprtih 79 KMG;
- Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov: podprtih 78 KMG;
-Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027: podprtih 436 KMG.

Ciljna vrednost za kazalnik R.32 je 0,85 %.

R.33 Izboljšanje upravljanja omrežja Natura 2000: delež skupne površine v omrežju Natura 2000, za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo

Pri izračunu kazalnika R.33 se upoštevajo naslednje intervencije:
IRP19: Ekološko kmetovanje
IRP18.02: Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Naravni viri
IRP18.03: Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Biotska raznovrstnost in krajina
INP08: Sheme za podnebje in okolje
IRP42: Lokalne pasme in sorte

Kazalnik R.33 količinsko opredeli delež območja Natura 2000, ki prejema podporo za zaščito, vzdrževanje in obnovo, ki presega zahteve iz ustreznih načrtov upravljanja območij. Vrednost kazalnika je

izračunana kot razmerje med pričakovanim številom podprtih hektarjev z ustreznimi obveznostmi na Natura 2000 območjih in celotni obseg kmetijskih površin v območjih Natura 2000 (kazalnik stanja C. 19 Kmetijska in gozdna zemljišča na območjih Natura 2000, 156.782 ha).Ocena je podana na podlagi preteklih izkušenj v okviru izvajanja PRP 2014–2020, kjer je bil obseg površin v Natura 2000 v okviru izvajanja ukrepov KOPOP in EK v letu 2020 40.950 ha (neto površina).

Ciljna vrednost za kazalnik R.33 je 26,12 %. Ob upoštevanju samo kmetijskih površin (brez naravnih travnikov) (96.540 ha) je delež površin v Natura 2000 ocenjen na 42,42 %.

R.34[PS] Ohranjanje krajinskih značilnosti: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za upravljanje krajinskih značilnosti, vključno z živimi mejami in drevesi

Pri izračunu kazalnika R.34 se upoštevajo naslednje operacije intervencije Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Biotska raznovrstnost in krajina:

-BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki

-BK.9 Grbinasti travniki

-BK.10 Ohranjanje mejic

-BK.13 Planinska paša

Kazalnik R.34 količinsko opredeli obseg obveznosti za upravljanje krajinskih značilnosti s podporo SKP. Ciljna vrednost kazalnika je določena na podlagi ocenjene površine vključenosti v posamezne operacije intervencije KOPOP_BK, glede na skupni obseg KZU v Sloveniji (kazalnik stanja C.17 Kmetijska zemljišča v uporabi, 479.820 ha).

Ciljna vrednost za kazalnik R.34 je 1,63 %.

2.1.SO6.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev

Dodeljena finančna sredstva intervencijam v okviru specifičnega cilja 6 znašajo 85.457.078,99 EUR, kar predstavlja 4,75 % vseh razpoložljivih sredstev strateškega načrta SKP 2023-2027. Od tega je 18.482.615,65 EUR oz. 2,70 % vseh sredstev EKJS in 66.974.463,34 EUR oz. 6,01 % vseh sredstev EKSRP.

Dodeljena finančna sredstva za intervencije, načrtovane v okviru specifičnega cilja 6, zadostujejo za doseganje opredeljenih ciljev in so skladna s finančnim načrtom.

2.1.SO7 Privabljanje in ohranjanje mladih kmetov in drugih novih kmetov ter spodbujanje trajnostnega razvoja podjetij na podeželskih območjih

2.1.SO7.1 Povzetek analize SWOT

2.1.SO7.1.1 Prednosti

Iz pregleda stanja izobrazbene strukture izhaja, da je izobrazba mladih kmetov boljša od izobrazbene strukture njihove predhodne generacije. **Mladi kmetje (do 40 let) so bolje izobraženi (med njimi so bolje izobražene ženske) kot kmetje stari 41 let in več, hkrati pa se zavedajo potreb po sprotnem pridobivanju novih znanj**. Med mladimi nosilci KMG obstaja tudi **večja pripravljenost za sodelovanje in povezovanje** tako medsebojno kot z znanstvenimi institucijami, kar je razvidno tudi v sodelovanju mladih kmetov v ukrepu M16 Sodelovanje (PRP 2014-2020). **Pri mlajših nosilcih KMG je v primerjavi s starejšimi opazen trend k večji specializaciji kmetijske proizvodnje**. Večji delež se jih ukvarja z živinorejsko proizvodnjo, manj pa z mešano kmetijsko proizvodnjo, kar lahko prispeva k večji produktivnosti in konkurenčnosti. Nosilci, ki so mlajši od 44 let obdelujejo KMG z več KZU kot starejši nosilci, najbolj so panožno specializirana KMG, katerih nosilci so v starostni skupini med 35 in 39 let, najmanj pa KMG v starostni skupini nad 65 let. Največ kmetijskih zemljišč naenkrat mladi kmetje prejmejo z medgeneracijskim prevzemom družinskih kmetij in postanejo lastniki zemljišč in zgradb potrebnih za kmetijsko dejavnost. V zadnjih 15 letih so se po obsegu površin KZU najbolj povečala KMG, katerih nosilci so bili mladi kmetje, predvsem na račun najetih zemljišč opuščenih ali delno opuščenih kmetij. Mladi kmetje se pogosto poslužujejo javnih razpisov za naložbe v kmetijska gospodarstva. Pri tem pa je zelo pomembno dejstvo, da **naložbe v tehnološko posodobitev prispevajo k doseganju večje ekonomije obsega in tudi k večji produktivnosti KMG**. **Največji ekonomski obseg proizvodnje imajo KMG katerih nosilci so v starostni skupini od 25 do 34 let.** Na posameznih kmetijah se razvijejo najrazličnejša znanja in izkušnje, ki so specifična za vsako kmetijsko gospodarstvo.

Mladi kmetje, ki so nosilci KMG in mladi kmetje v skupni populaciji, so si po izobrazbi enakovredni, odstopanje je le v tem, da je v skupni populaciji 3 % več prebivalcev s terciarno izobrazbo. Zlasti mladi prevzemniki imajo poslovne ideje, inovativne pristope za doseganje dodane vrednosti k osnovni kmetijski pridelavi in prireji, ki se praviloma začnejo z dopolnilno dejavnostjo in ko presežejo določene okvire, nadaljujejo v drugih pravno organizacijskih oblikah. Prenosniki, ki so bili dolgoletni nosilci KMG, opravljali kmetovanje kot edini in glavni poklic in najmanj 5 let uveljavljali ukrepe SKP, **imajo veliko specifičnih znanj in izkušenj, ki so potrebna za uspešno in varno kmetovanje na določenem kmetijskem gospodarstvu.** Med novimi pristopniki v kmetijstvo, med katerimi so tudi mladi kmetje, ki kupijo KMG, ni generacijske obremenitve in niso podvrženi vplivom prejšnje generacije, lahko sami izbirajo proizvodno panogo. Prenosniki imajo izkušnje in znanje tudi na področju vodenja evidenc in pregleda nad poslovanjem, prilagajanju tržnim zakonitostim, izvajanjem pogodbenih dolžnosti in pravic ter varnosti pri delu. Z vključitvijo prenosnika v medgeneracijski prenos znanja se zagotovi ne samo pomoč mlademu kmetu pri usvojitvi specifičnih znanj, temveč se tudi prizna vrednost dela in prizadevanj prenosnikov na tem kmetijskem gospodarstvu. Mladi kmetje in druga podeželska mladina ter ženske na podeželju imajo možnost vplivati na odločitve s področja kmetijstva preko svojih zastopnikov v Svetu za kmetijstvo in podeželje in Sveta za ženske na podeželju, ki sta posvetovalni telesi ministra pristojnega za kmetijstvo.

·Mladi kmetje so bolje izobraženi (med njimi so bolje izobražene ženske) kot kmetje, ki so stari 41 let in več, hkrati pa se zavedajo potreb po sprotnem pridobivanju novih znanj.

- največ kmetijskih zemljišč naenkrat mladi kmetje prejmejo z medgeneracijskim prevzemom družinskih kmetij in postanejo lastniki zemljišč in zgradb potrebnih za kmetijsko dejavnost.

·Nosilci KMG, ki so mlajši od 44 let obdelujejo KMG z več KZU kot starejši nosilci.

·KMG katerih nosilci so mlajši, so bolj panožno specializirana, imajo večjo produktivnost in imajo večji ekonomski obseg kot KMG starejših nosilcev. Največji ekonomski obseg proizvodnje imajo KMG katerih nosilci so v starostni skupini od 25 do 34 let.

- Mladi kmetje, ki so nosilci KMG in mladi kmetje v skupni populaciji, so si po izobrazbi enakovredni, odstopanje je le v tem, da je v skupni populaciji 3 % več prebivalcev s terciarno izobrazbo. Zlasti mladi prevzemniki imajo nove poslovne ideje, inovativne pristope za doseganje dodane vrednosti k osnovni kmetijski pridelavi in prireji, ki se praviloma začnejo z dopolnilno dejavnostjo in ko presežejo določene okvire, nadaljujejo v drugih pravno organizacijskih oblikah.

·Med mladimi nosilci KMG obstaja večja pripravljenost za sodelovanje in povezovanje tako medsebojno kot z znanstvenimi institucijami, kar se v obdobju izvajanja PRP 2014-2020 kaže v sodelovanju mladih kmetov v ukrepu M16 Sodelovanje.

·Večja specializacija kmetijske proizvodnje mladih kmetov, njihove naložbe v tehnološko posodobitev prispevajo k doseganju ekonomije večjega obsega in večji produktivnosti KMG.

·Prenosniki, ki si bili dolgoletni nosilci KMG, opravljali kmetovanje kot edini in glavni poklic in najmanj 5 let uveljavljali ukrepe SKP, imajo veliko specifičnih znanj in izkušenj, ki so potrebna za uspešno in varno kmetovanje na določenem KMG.

· Pri novih pristopnikih v kmetijstvo (med katerimi so tudi mladi kmetje) ni generacijske obremenitve, saj začenjajo na novo, zato lahko neobremenjeno kmetujejo in izbirajo proizvodno panogo, ki jo lahko tudi zamenjajo.

- Kmečka mladina in ženske na podeželju imajo možnost vplivati na odločitve na področju kmetijstva preko svojih zastopnikov v Svetu za kmetijstvo in podeželje ter Sveta za ženske na podeželju, ki sta posvetovalni telesi ministra, pristojnega za kmetijstvo.

2.1.SO7.1.2 Slabosti

V Sloveniji je razmerje kmetov mlajših od 35 let v primerjavi s kmeti starimi nad 65 let 0,15, kar nas uvršča v spodnjo polovico med državami članicami EU. **Povprečna starost nosilca KMG je leta 2016 znašala 57 let, kar je skoraj 7 let več od povprečne starosti polnoletnih prebivalcev** Slovenije in se ne znižuje. Starostna struktura nosilcev kmetijskih gospodarstev v Sloveniji je neugodna, saj je bilo leta 2016 le 16,8 % nosilcev mlajših od 44 let in kar 57,3 % nosilcev starejših od 55 let. **Dobre štiri petine kmetijskih zemljišč imajo v upravljanju nosilci stari 41 let in več.** Predlagane spremembe zakona, ki ureja kmetijska zemljišča, ki bi dajale prednost mladim kmetom pri dostopu do kmetijskih zemljišč, niso bile sprejete. Zato medgeneracijski prenos ostaja najboljša priložnost za dostop mladih kmetov do kmetijskih zemljišč. Mladim kmetom je dostop do virov financiranja pogosto otežen, še posebej, dokler ne postanejo lastniki nepremičnin. **Majhno je tudi število kreditnih institucij v Sloveniji, ki nudijo posojila za namen kmetijstva. Delež zavrnjenih posojilnih vlog kmetijskega sektorja v slovenskih bankah je med 19 in 21 %**, kar Slovenijo uvršča nad povprečje EU. Oviro pri dostopu do financ predstavlja tudi izredno majhen delež kmetij (1,3 %), ki vodijo evidence poslovnih dogodkov v skladu s predpisanimi računovodskimi standardi. **Ni vzpostavljenih sistemskih rešitev za finančno varnost prenosnikov**, kar zavira hitrejši prenos KMG na mlade prevzemnike. **Kar štirje od petih prevzemnikov ne zamenjajo glavne dejavnosti kmetovanja glede na svoje predhodnike, sedem od desetih pa jih ne zamenja proizvodne metode**, iz česar sklepamo, da obstaja generacijska obremenitev prevzemnikov glede načina kmetovanja, oziroma je ni možno zamenjati zaradi potrebnega prevelikega finančnega vložka. **Nepovratna sredstva niso dostopna vsem, ki želijo kmetovati, še posebej KMG, ki kmetujejo v najtežjih pogojih na visoki nadmorski višini in na strmih terenih**. **Skoraj tretjina vseh kmetov na javnih razpisih za ugodna posojila za namen kmetijstva,ki jih razpisuje RRS, ni uspešna** zaradi nedoseganja vstopnega pogoja kreditne sposobnosti, neizkazovanja ustreznega zavarovanja ali pa nedoseganja zadostnega števila točk pri merilih za dodeljevanje posojil.

Mladim kmetom kljub dobri formalno pridobljeni izobrazbi primanjkuje poslovnih znanj in finančnih spretnosti, kar jim omejuje dostop do posojil. Ovire jim predstavljajo tudi **pomanjkanje poslovne in kreditne sposobnosti ter pomanjkanje dobro vzpostavljenega poslovnega odnosa z bankami**. Mladim kmetom primanjkuje tudi drugih specifičnih znanj, kot so podjetništvo, digitalizacija v kmetijstvu, trženje, povezovanje, finance in davki, uvajanje novih tehnologij pridelave in prireje ter varnosti pri delu. **Prihodek v kmetijstvu je za mlade neprivlačen, saj v povprečju močno zaostaja za prihodkom izven kmetijstva.** Posledice tega nakazuje tudi podatek, da se **zmanjšuje število vpisov v vse stopnje izobraževanj s področja kmetijstva in biotehnike. Kar desetina mladih kmetov, ki so**

prejeli višji znesek podpore iz naslova podukrepa M06.1 (PRP 2014-2020), ker so si ustvarili delovno mesto na prevzetem KMG, po preteku obveznosti ni več vključena v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti na prevzetem KMG. **Evidenca opuščenih kmetij in zemljišč na nivoju države ne obstaja**, zaradi česar imajo mladi kmetje in tudi potencialni novi pristopniki v kmetijstvo težave pri dostopu do kmetijskih zemljišč. **V praksi tudi ni na voljo specializiranih storitev svetovanja za postopke prenosa KMG,** ki bi koristili tako prenosniku kot prevzemniku. Več kot polovica upravičencev pri podukrepu M06.1 je v starostni skupini med 30 in 40 let, ker se **prenosniki ne odločajo za bolj zgodnji prenos kmetijskih gospodarstev na mlajšo generacijo. Med nosilci KMG je le manjši delež žensk, teh je manj kot tretjina nosilcev, med nosilci KMG, starimi do 40 let pa je le petina žensk.** Mladi kmetje v Sloveniji imajo **v primerjavi z mladimi kmeti v Avstriji štirikrat več delovnih nesreč in v primerjavi z Nemčijo šestnajstkrat več delovnih nesreč v katerih so udeleženi traktoristi.**

Največji delež slovenskega ozemlja zavzemajo podeželske občine, katerih gostota poseljenosti se je v zadnjih desetih letih zmanjšala za 5 % zaradi izseljevanja prebivalcev in negativnega naravnega prirasta. Na slabšo demografsko strukturo podeželja vpliva tudi **izseljevanje mladih v regionalna razvojna središča, za bolje plačanimi delovnimi mesti.** Podeželsko prebivalstvo predstavlja skoraj dve tretjini delovno aktivnih zaposlenih, enak delež predstavljajo tudi mladi s podeželja, glede na vse delovne aktivne mlade. Vendar jih več kot polovica dnevno migrira na delovno mesto izven občine v kateri prebivajo. Pri dostopu do informacij in dodatnih znanj si predvsem mladi pomagajo z internetom. **Slabša pokritost z internetom na podeželju onemogoča uporabo sodobnih digitalnih tehnologij kar vpliva tudi na produktivnost.**

·Povprečna starost nosilca KMG je leta 2016 znašala 57 let, kar je skoraj 7 let več od povprečne starosti polnoletnih prebivalcev Slovenije in se ne znižuje.

·Dobre štiri petine kmetijskih zemljišč imajo v upravljanju nosilci stari 41 let in več.

·Prihodek v kmetijstvu je za mlade neprivlačen, saj v povprečju močno zaostaja za prihodkom izven kmetijstva.

·Več kot polovica upravičencev pri podukrepu M06.1 je v starostni skupini med 30 in 40 let, ker se prenosniki ne odločajo za bolj zgodnji prenos kmetijskih gospodarstev na mlajšo generacijo.

·Mladim kmetom kljub dobri izobrazbeni strukturi primanjkuje specifičnih poslovnih znanj in finančnih spretnosti, kar jim omejuje dostop do posojil. Ovire jim predstavljajo tudi pomanjkanje poslovne in kreditne sposobnosti ter pomanjkanje dobro vzpostavljenega odnosa z bankami.

- V Sloveniji se soočamo z visokim številom delovnih nesreč na kmetijah, v katerih so udeleženi traktoristi.

·Mladi kmetje v Sloveniji imajo v primerjavi z mladimi kmeti v Avstriji štirikrat več delovnih nesreč in v primerjavi z Nemčijo šestnajstkrat več delovnih nesreč.

·Zmanjšuje se število vpisov v vse stopnje izobraževanj s področja kmetijstva in biotehnike.

·Mladim kmetom je dostop do virov financiranja pogosto otežen, še posebej, dokler ne postanejo lastniki nepremičnin. Mladi se soočajo z višjimi stroški financiranja naložb kot podjetja v drugih sektorjih.

- Ena od ovir pri dostopu do financiranja je tudi nezadostno število kmetij, ki vodijo knjigovodstvo v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi v davčne namene, takih je namreč le 1,3 %.

- Delež žensk med nosilci KMG je nizek. Manj kot tretjina je nosilk KMG, ki oddajajo zbirno vlogo, medtem je nosilk starih do 40 let, ki oddajajo zbirno vlogo le petina.

·Mladim kmetom kljub dobri formalno pridobljeni izobrazbi primanjkuje poslovnih znanj in finančnih spretnosti, kar jim omejuje dostop do posojil. Ovire jim predstavljajo tudi pomanjkanje poslovne in kreditne sposobnosti ter pomanjkanje dobro vzpostavljenega poslovnega odnosa z bankami.

- Mladim kmetom primanjkuje tudi drugih specifičnih znanj kot so podjetništvo, digitalizacija v kmetijstvu, trženje, povezovanje, finance in davki, uvajanje novih tehnlogij pridelave in prireje ter varnosti pri delu.

·V Sloveniji je majhno število kreditnih institucij, ki nudijo posojila za namen kmetijstva.

·Delež zavrnjenih posojilnih vlog kmetijskega sektorja v slovenskih bankah je med 19 in 21 %, kar

Slovenijo uvršča nad povprečje EU.

·Ni sistemskih rešitev za finančno varnost prenosnikov, kar zavira hitrejši prenos KMG na mlade prevzemnike.

·Kar štirje od petih prevzemnikov ne zamenjajo glavne dejavnosti kmetovanja glede na svoje predhodnike, sedem od desetih pa jih ne zamenja proizvodne metode, iz česar sklepamo, da obstaja generacijska obremenitev prevzemnikov glede načina kmetovanja, oziroma je ni možno zamenjati zaradi potrebnega prevelikega finančnega vložka.

·Nepovratna sredstva niso dostopna vsem, ki želijo kmetovati, še posebej KMG, ki kmetujejo v najtežjih pogojih na visoki nadmorski višini in na strmih terenih.

·Skoraj tretjina vseh kmetov na javnih razpisih za ugodna posojila za namen kmetijstva, ki jih razpisuje RRS, ni uspešna zaradi nedoseganja vstopnega pogoja kreditne sposobnosti, neizkazovanja ustreznega zavarovanja ali pa nedoseganja zadostnega števila točk pri merilih za dodeljevanje posojil.

·Kar desetina mladih kmetov, ki so iz naslova ustvarjenega delovnega mesta na prevzetem KMG prejeli višji znesek podpore iz naslova podukrepa M06.1, po preteku obveznosti ni več vključena v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti na prevzetem KMG.

·Največji delež slovenskega ozemlja zavzemajo podeželske občine, katerih gostota poseljenosti se je v zadnjih desetih letih zmanjšala za 5 % zaradi izseljevanja prebivalcev in negativnega naravnega prirasta.

·Izseljevanje mladih v regionalna razvojna središča, za bolje plačanimi delovnimi mesti, povzroča slabšo demografsko strukturo podeželja.

- Delovno aktivno prebivalstvo s podeželja predstavlja več kot 60 % vseh delovno aktivnih zaposlenih, enak delež predstavljajo tudi mladi s podeželja, glede na vse delovno aktivne mlade. Več kot polovica teh dnevno migrira na delovno mesto izven občine v kateri prebivajo.

·Slabša pokritost z internetom onemogoča uporabo sodobnih digitalnih tehnologij za večjo produktivnost.

·Evidenca opuščenih kmetij in zemljišč na nivoju države ne obstaja, zaradi česar imajo mladi kmetje in tudi potencialni novi pristopniki v kmetijstvo težave pri dostopu do kmetijskih zemljišč.

·Ni razvitih specializiranih storitev svetovanja za postopke prenosa KMG.

- Predlagane spremembe ZKZ, ki bi dajale prednost mladim kmetom pri dostopu do kmetijskih zemljišč, niso bile sprejete.

2.1.SO7.1.3 Priložnosti

S ciljem doseči generacijsko pomladitev nosilcev KMG je smiselno **spodbuditi povečanje števila nosilcev KMG starih do 40 let in s tem ublažiti hitrost povečevanja povprečne starosti nosilcev KMG, oziroma jo znižati. Za zgodnejšo odločitev glede prenosa KMG mladim,** z namenom zagotovitve socialne varnosti **bi pomagale tudi** spodbude iz drugih EU skladov (npr. ESS).

Mladim kmetom je treba omogočiti lažji dostop do potrebnih sredstev, v obliki nepovratnih podpor in kreditov za naložbe, ki jih morajo izvesti ob zagonu kmetijske dejavnosti, in do kmetijskih zemljišč. Pri tem bi lahko imela ima pomembno vlogo tudi **sprememba zakonodaje**: prednost pri najemu/nakupu kmetijskih zemljišč za mlade kmete, s spremembo Zakona o kmetijskih zemljiščih na način, da se mladim kmetom olajša promet s kmetijskimi zemljišči, gozdovi in kmetijami. Pri tem bi bil v pomoč tudi tak prednostni vrstni red predkupnih upravičencev, ki naj bi omogočil lažji dostop do kmetijskih zemljišč, ki so naprodaj.

Mladi se soočajo s težavami pri dostopu do finance, zato je mladim prevzemnikom treba **omogočiti dostop do kreditov, prilagojenih za mlade prevzemnike kmetij.** Prvo leto po **prevzemu se prevzemniku olajša kmetovanje z ugodnostmi** npr. oprostitvijo plačila davkov. Za dolgoročno ohranitev kmetijske dejavnosti je pomembno **kreiranje delovnega mesta na prevzetem KMG, ki bi zagotavljalo dolgoročno zaposlitev mladega kmeta** kot tudi nadaljevanje s spodbudami mladim kmetom tudi preko izplačil na I. stebru SKP. Novim pristopnikom v kmetijstvo, ki ne izhajajo z družinskih kmetij ali pa niso prevzemniki družinske kmetije, želijo pa kmetovati, vendar nimajo zagonskih sredstev je tudi treba omogočiti dostop do podpor. S podporo mladim kmetom in novim pristopnikom želimo spodbuditi konkurenčnost slovenskega kmetijstva ter prispevati k zagotavljanju varne oskrbe s hrano tudi v prihodnje. Mladim kmetom ženskega spola je potrebno olajšati dostop do zagonskih podpor in s tem

prispevati k enakosti spolov tudi na tem področju participacije žensk v kmetijstvu.

Med prevzemnikom in prenosnikom je treba **spodbuditi in omogočiti prenos znanja in izkušenj, specifičnih za KMG, ki ga je prevzel mladi kmet, kot tudi medsebojno pomoč, zmanjšanje števila delovnih nesreč, ohranjanje pozitivnega odnosa** in hkrati podati priznanje prenosniku za njegovo preteklo delo na KMG. Za namen izboljšanja in prenosa znanja in potrebna **vzpostavitev novih modulov neformalnih izobraževanj preko AKIS-a za kmete** s področja celovitih usposabljanj za bolj uspešno upravljanje KMG, poslovnih znanj in finančnih spretnosti, tehnologije pridelave in prireje, digitalizacije v kmetijstvu, podjetništva, trženja, povezovanja, financ in davkov, lažje uvajanje novih tehnologij, varnosti pri delu in predhodna usposabljanja glede možnosti pridobivanja javnih sredstev s področja skupne kmetijske politike**. Za namen krepitve medgeneracijskih odnosov na KMG je smiselna vzpostavitev novih oblik svetovanj pri javni kmetijski svetovalni službi**. S promocijo in osveščanjem pa je treba **izboljšati odnos širše javnosti do poklica kmeta z informiranjem o pomembnosti kmetijstva in vlogi kmeta, z oskrbo z lokalno pridelano hrano. Več mladih kmetov je potrebno spodbuditi za ekološko kmetovanje.**

·Spodbuditi povečanje števila nosilcev KMG starih do 40 let in s tem ublažiti hitrost povečevanja povprečne starosti nosilcev KMG, oziroma jo znižati.

·Omogočiti lažji dostop do potrebnih sredstev za naložbe, ki jih morajo mladi kmetje izvesti ob zagonu kmetijske dejavnosti.

·Izboljšati odnos javnosti do poklica kmeta z informiranjem nekmečkega prebivalstva o pomembnosti kmetijstva in vlogi kmeta za oskrbo z lokalno pridelano hrano.

·Kreiranje delovnega mesta na prevzetem KMG, ki bi zagotavljalo dolgoročno zaposlitev mladega kmeta.

·Vzpostavitev novih modulov neformalnih izobraževanj preko AKIS-a za kmete s področja celovitih usposabljanj za bolj uspešno upravljanje KMG, poslovnih znanj in finančnih spretnosti, tehnologije pridelave in prireje, digitalizacije v kmetijstvu, podjetništva, trženja, povezovanja, financ in davkov, lažje uvajanje novih tehnologij, varnosti pri delu in predhodna usposabljanja glede možnosti pridobivanja javnih sredstev s področja skupne kmetijske politike.

·Omogočiti tudi dostop do podpor novim pristopnikom v kmetijstvo, ki ne izhajajo z družinskih kmetij ali pa niso prevzemniki družinske kmetije, želijo pa kmetovati, vendar nimajo zagonskih sredstev.

·Omogočiti dostop do kreditov, prilagojenih za mlade prevzemnike kmetij.

·Vzpostavitev novih oblik svetovanj pri javni kmetijski svetovalni službi za namen medgeneracijskih odnosov na KMG.

·Omogočiti prenos znanja in izkušenj, specifičnih za KMG, ki ga je prevzel mladi kmet, kot tudi medsebojne pomoči, zmanjšanje števila nesreč pri delu, ohranjanja pozitivnega odnosa in hkrati priznanje prenosniku za njegovo preteklo delo na KMG.

·Spodbude prenosnikom za zgodnejšo odločitev glede prenosa KMG mladim z namenom zagotovitve socialne varnosti, iz drugih skladov (npr. Evropskega socialnega sklada)

·Prvo leto po prevzemu se prevzemniku olajša kmetovanje z ugodnostmi npr. oprostitvijo plačila davkov.

·Spremembe zakonodaje: prednost pri najemu/nakupu kmetijskih zemljišč za mlade kmete.

- Omogočiti lažji dostop do podpor mladim kmetom ženskega spola in s tem prispevati k enakosti spolov tudi na področju participacije žensk v kmetovanju.
- Spodbuditi več mladih kmetov za ekološko kmetovanje.

2.1.SO7.1.4 Nevarnosti

S staranjem prebivalstva se srečujemo tako na globalni kot tudi na nacionalni ravni. Staranje celotne družbe in rast povprečne starosti prebivalcev posledično nezadržno povzroča tudi **staranje kmečkega prebivalstva**. **Zaradi podnebnih sprememb in pojava katastrofičnih dogodkov**, ki se periodično ponavljajo in slabijo gospodarski položaj KMG je **kmetijska proizvodnja nepredvidljiva in nestabilna**.

Predvidena prenova politike obdavčitve nepremičnin bi lahko predstavljala dodatno finančno obremenitev kmetov. Predviden nepremičninski davek kot osnovo zajema davčno vrednost nepremičnine, izračunano s strani Geodetske uprave Republike Slovenije v okviru množičnega vrednotenja nepremičnin. Zaradi predvidene spremembe načina obdavčitve nepremičnin je med kmeti zaznati bojazen, da bo tovrsten davek močneje kot do sedaj obremenil lastnike kmetijskih in gozdnih zemljišč in drugih kmetijskih nepremičnin.

Do prenosa lastništva KMG v praksi prihaja prepozno. **Pozen prevzem KMG** je lahko tudi **razlog, da si je mladi kmet že našel zaposlitev izven prevzetega KMG. Morebiten spor med prenosnikom in prevzemnikom** lahko tudi posledično **otežuje sobivanje na družinski kmetiji kot tudi prenos znanja inizkušenj.** Mlademu kmetu kljub načeloma boljši formalni izobrazbi manjka praktičnih izkušenj, Mladi kmetje se soočajo tudi s **preambicioznimi oz. nerealno zastavljeni cilji v poslovnih načrtih,** ki zaradi neizkušenosti in neprevidnosti še dodatno finančno obremenijo.

Zaradi nestabilnosti kmetijske proizvodnje in dohodkov, obstaja **nevarnost opuščanja kmetijske dejavnosti oziroma vključenosti v zavarovanja iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti po izplačilu zadnjega obroka podpore.**

·Staranje celotne družbe in rast povprečne starosti prebivalcev, kar posledično nezadržno povzroča tudi staranje kmečkega prebivalstva.
·Opuščanje kmetijske dejavnosti oziroma vključenosti v zavarovanja iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti po izplačilu zadnjega obroka podpore.
·Preambiciozno - nerealno zastavljeni cilji v poslovnih načrtih, ki zaradi neizkušenosti in neprevidnosti mladega kmeta še dodatno finančno obremenijo.
·Nepredvidljivost kmetijske proizvodnje zaradi katastrofičnih dogodkov, ki se periodično ponavljajo in slabijo gospodarski položaj KMG.
·Predvidena prenova politike obdavčitve nepremičnin bi lahko predstavljala dodatno finančno obremenitev kmetov.
·Spor med prenosnikom in prevzemnikom, posledično otežen prenos znanja, izkušenj in sobivanje na družinski kmetiji.

2.1.SO7.1.5 Druge opombe

Ni relevantno.

2.1.SO7.2 Opredelitev potreb

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P23	Učinkovita generacijska pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev	Zelo pomembna	Da
P24	Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju	Zelo pomembna	Da
P25	Zagotavljanje lažjega dostopa do ustreznih finančnih virov	Srednje pomembna	Da

Druge opombe so se nanašale na oceno potreb.

P23 Učinkovita generacijska pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev

Povprečna starost nosilca KMG je leta 2016 znašala 57 let, kar je skoraj 7 let več od povprečne starosti polnoletnih prebivalcev Slovenije in se ne znižuje. Delež mladih gospodarjev starih do 35 let je v

Sloveniji je 4,6 %, kar nas uvršča pod povprečje EU–28, kjer je ta delež 6 %. Podobno velja za delež mladih kmetov starih do 40 let, ki je v Sloveniji 9 %, medtem ko je v EU 11 %. Delež nosilcev KMG starih pod 35 let se je v obdobju med letoma 2010 in 2016 povečal za 0,3 %, hkrati pa se je delež nosilcev starih med 35 in 44 let zmanjšal za skoraj 2 %, za 2,5 % se je v istem obdobju povečal delež nosilcev starih med 55 in 64 let. Starejši nosilci KMG v povprečju obdelujejo manjša KMG v primerjavi z ostalimi starostnimi skupinami, mlajši nosilci pa imajo večja KMG, tako po obsegu KZU kot po standardnem prihodku. Podatki o številu podprtih mladih kmetov iz naslova podpor za zagon dejavnosti na II. stebru in shem za mlade na I. stebru SKP kažejo na ugoden vpliv podpor k pospešenemu prenosu KMG na mlajše generacije. Tudi v prihodnje ostaja potreba spodbuditi povečanje števila mladih kmetov in s tem zmanjšati povprečno starost nosilcev KMG ali vsaj ublažiti sedanje strmo naraščanje povprečne starosti. Dodeljevanje podpor mladim kmetom bo prispevalo h generacijski prenovi nosilcev KMG, saj pomembno vpliva na odločitve mladih kmetov za prevzem KMG in nadaljevanje kmetijske dejavnosti in s tem k zmanjšanju izseljevanja v regionalna razvojna središča, hkrati pa k zagotovitvi kvalitetne, lokalno pridelane hrane. Spodbujanje lastniškega prevzema kmetijskih gospodarstev pomembno doprinese k dostopu mladih kmetov do zemljišč, objektov za kmetijsko rabo, pripadajoče opreme in kmetijske mehanizacije. Hkrati je mladim kmetom potrebno omogočiti dostop do zagonske podpore in do drugih ugodnih finančnih virov. Glede na majhen delež mladih kmetov, ki se ukvarjajo z ekološkim kmetovanjem, jih je v prihodnje k tovrstnemu načinu pridelave potrebno dodatno spodbuditi.

P24 Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju

Demografske spremembe, dneve migracije in odseljevanje s podeželja zmanjšujejo ponudbo delovne sile na podeželju, kar lahko v prihodnosti postane omejitveni dejavnik za gospodarski razvoj. Po drugi strani pa se dosežena stopnja izobrazbe izboljšuje. Problem odseljevanja s podeželja in dnevnih migracij je potrebno reševati s spodbujanjem gospodarske aktivnosti na podeželju in ustvarjanjem ugodnega podjetniškega okolja ter kvalitetnih delovnih mest. Zagotoviti je potrebno podporo mikro in malim podjetjem ter kmetijam z dopolnilno dejavnostjo, ki svoj razvoj povezujejo z aktivacijo endogenih potencialov na podeželju in s tem ustvarjajo pogoje za ohranitev obstoječih in vzpostavitev novih delovnih mest kot tudi dodaten vir dohodka na podeželju. Dejstvo je, da imajo največji ekonomski obseg proizvodnje nosilci kmetijskih gospodarstev stari od 25 do 34 let. Delovno mesto na kmetijskem gospodarstvu zahteva veliko znanj, ter psihofizičnih sposobnosti. Pomembno je, da mladi prejmejo spodbude za delovno mesto v času, ki iščejo prvo zaposlitev, v nasprotnem primeru se odselijo za delovnim mestom v urbana naselja. Še posebej mladi kmetje imajo nove poslovne ideje, inovativne pristope za doseganje dodane vrednosti k osnovni kmetijski dejavnosti. Potrebno je tudi dati priložnost ženskam na podeželju, katerih znanje in delovne sposobnosti je potrebno izkoristiti v večji meri kot do sedaj. Veliko število mladih kmetov ima potrebo in možnost na prevzetem KMG vzpostaviti delovno mesto, pri tem jim lahko v veliki meri pomagajo prenosniki s prenosom znanja in izkušenj, prenos znanja pa je potreben tudi s strani strokovnjakov, predvsem na področjih, ki jih mladi kmetje še posebej potrebujejo: finančne spretnosti, upravljanje, prilagajanje podnebnim spremembam, poznavanje okoljskih zahtev v kmetovanju, novih trženjskih pristopov in podobno.Z ustrezno podporo bo olajšana vzpostavitev delovnega mesta za mlade kmete, hkrati bo imela podpora dolgoročen učinek.

P25 Zagotavljanje lažjega dostopa do ustreznih finančnih virov

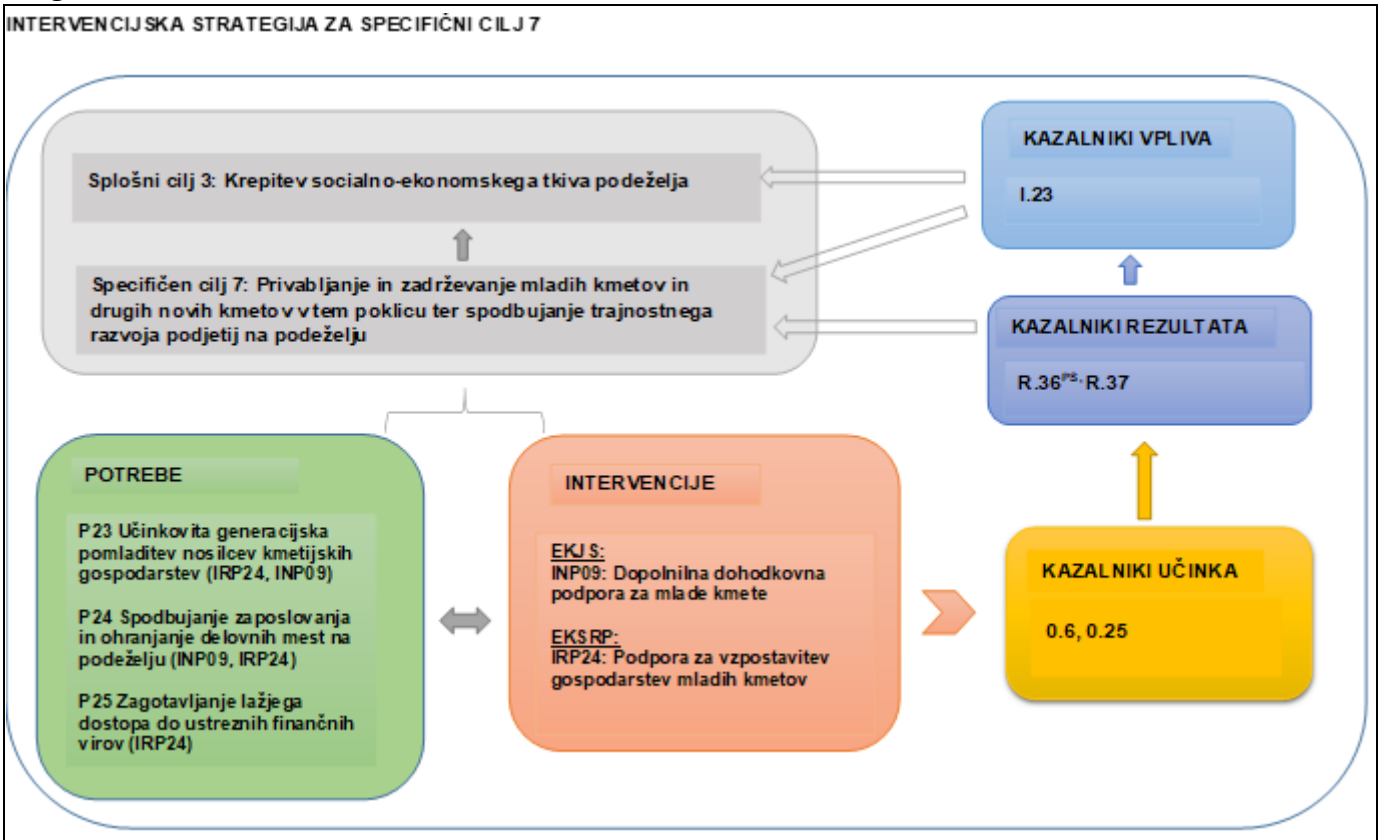
Povprečna starost fizičnih oseb – upravičencev podukrepa M04.1 je 40 let; če je bilo še v obdobju izvajanja PRP 2007-2013 v ukrep 121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev vključenih 33 % upravičencev iz ukrepa 112 Pomoč mladim prevzemnikom kmetij, pa je v tekočem programskem obdobju v podukrepu M04.1 v starostni skupini do 40 let 57 % upravičencev iz podukrepa M06.1. K privlačnosti podukrepa M04.1 prispeva dodaten delež podpore za mlade kmete. Povprečna neto naložba na kmetijo, katere nosilec je star do vključno 40 let, je 68.180,2 EUR. Medtem, ko je povprečna neto naložba na kmetijo, katere nosilec je star 41 let in več 45.709,0 EUR. Zato sklepamo, da imajo mladi večje potrebe po zagonskih sredstvih in tudi bolj izdatno ter pogumno vlagajo v svoja KMG v začetnem obdobju kmetovanja, svoj vpliv ima pri tem gotovo tudi dodatni delež sofinanciranja. Mladi kmetje vlagajo več sredstev v ureditev in vzdrževanje nepremičnin namenjenih za kmetijsko dejavnost ter nakup nove kmetijske mehanizacije ter strojne in transportne opreme za prevoz živali in surovin ter v ureditve ali vzdrževanje nepremičnin za kmetijsko dejavnost, nakup pripadajoče opreme za kmetijsko proizvodnjo,

ureditev greznic in čistilnih naprav, nakup IKT in strojne opreme, kot upravičenci stari 41 let in več. V slovenskih bankah je zavrnjenih petina posojilnih vlog kmetijskega sektorja, kar je nad povprečjem EU. Dokler mladi kmetje ne postanejo lastniki nepremičnin, jim je dostop do virov financiranja pogosto otežen. Pomembo vlogo ima pri tem tudi pripravljenost mladih kmetov za beleženje poslovnih dogodkov in vodenje knjigovodstva. Pri pridobivanju ugodnih posojil za namen kmetijstva imajo mladi nosilci KMG težave zaradi nedoseganja vstopnih pogojev kreditne sposobnosti, neizkazovanja ustreznega zavarovanja ali nedoseganja vstopnega praga točk, zato bi uvedba povratnih oblik financiranja pod ugodnimi pogoji v obliki finančnih instrumentov močno olajšala dostop mladih kmetov do financ. Še naprej obstaja tudi potreba po dodeljevanju nepovratnih zagonskih sredstev, tudi mladim kmetom, ki kmetujejo v najtežjih pogojih na strmih terenih na velikih nadmorskih višinah.

2.1.SO7.4 Intervencijska logika

Oblika intervencije	Vrsta intervencije	Intervencijska oznaka (države članice) – Naziv	Skupni kazalnik učinka
DPdecoupled	CIS-YF(30) - Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete	INP09 - Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete	O.6. Število hektarjev, za katere se prejema dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete
RD	INSTAL(75) - Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in novih kmetov ter zagon podeželskih podjetij	IRP24 - Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov	O.25. Število mladih kmetov, ki prejemajo plačilo za mlade kmete
RD	KNOW(78) - Izmenjava znanja in širjenje informacij	IRP30 - Medgeneracijski prenos znanja	O.33. Število ukrepov ali enot usposabljanja, svetovanja in ozaveščanja, ki prejemajo podporo

Pregled

Starostna struktura nosilcev KMG vpliva na produktivnost dela v kmetijstvu. Slovenija se sooča z neugodno starostno strukturo nosilcev KMG. Tudi v prihodnje ostaja potreba spodbuditi povečanje števila mladih kmetov in s tem zmanjšati povprečno starost nosilcev KMG ali vsaj ublažiti sedanje strmo naraščanje povprečne starosti. Zaznati je tudi trend izseljevanja mladih iz podeželja. Prihodek kmetijstva je za mlade neprivlačen, saj v povprečju zaostaja za prihodkom v drugih gospodarskih dejavnostih. Sicer pa so mladi kmetje bolj dovzetni za tehnološke posodobitve in bolj pripravljeni za sodelovanje in povezovanje. Za ohranitev in razvoj kmetijstva si želimo učinkovite generacijske pomladitve KMG.

Mladi kmetje se soočajo s težavami pri dostopu do finančnih virov, še posebej dokler ne postanejo lastniki nepremičnin. Večino zemljišč naenkrat prejmejo z medgeneracijskim prenosom družinskih kmetij, ko postanejo tudi lastniki zemljišč in zgradb na KMG. Za ohranitev in razvoj kmetijstva je treba spodbujati učinkovito generacijsko prenovo nosilcev KMG. Namreč pri mlajših nosilci KMG je zaznati trend k večji specializaciji, večja je ekonomija obsega, kar lahko prispeva k večji produktivnosti in konkurenčnosti. Mladi kmetje se spopadajo tudi z ovirami pri dostopu do zemljišč, ki dosegajo visoke cene, posojil, naravnimi omejitvami za kmetovanje ter medgeneracijskimi trenji. K temu lahko pozitivno prispeva dopolnila dohodkovna podpora (sredstva EKJS), ki mladim kmetom po začetni vzpostavitvi predstavlja dodatno finančno podporo, podporo razvoju podeželja, ohranja delovna mesta, krepi sodelovanje in omogoča tehnološki razvoj. K dostopu do zagonskih sredstev in ohranitvi delovnih mest za oba spola ter razvoju KMG pa bo dodatno prispevala podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov (sredstva EKSRP). Dodatno bi bila mladim kmetom lahko olajšana pot do financ s pomočjo finančnih instrumentov.

Intervenciji v okviru specifičnega cilja 7: *Privabljanje in zadrževanje mladih kmetov in drugih novih kmetov v tem poklicu ter spodbujanje trajnostnega razvoja podjetij na podeželju (SC7)* naslavljata 3 potrebe, od skupno 38 identificiranih v okviru SN 2023-2027 in bodo prispevali k uresničevanju splošnega cilja SKP*: Krepitev socialno-ekonomskega tkiva podeželja.* Intervenciji naslavljata neposredno sledeče potrebe: P23 Učinkovita generacijska pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev, P24 Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju in P25 Zagotavljanje lažjega dostopa do ustreznih finančnih virov. Intervencija Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete se vsebinsko navezuje tudi na specifični cilj 1 in potrebo P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG. Za uspešno vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov pa je pomembna tudi izmenjava znanja in izkušenj, zato je pomembna povezava in dopolnjevanje SC7 tudi s horizontalnim ciljem (HC10) in potrebo P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij. Med mladimi obstaja večja pripravljenost za prestrukturiranje, modernizacijo in razvoj kmetijske dejavnosti, pri čemer jim bodo v pomoč podpore iz naslova intervencij za naložbe v kmetijska gospodarstva.

V okviru analize stanja na področju SC7 je bilo ugotovljeno, da mladi kmetje pogosto težko dostopajo do kreditov oziroma so pri tem neuspešni med drugim tudi zato, ker jim primanjkuje znanj na področju upravljanja kmetijskih gospodarstev in finančnih spretnosti. Mladi kmetje, ki bodo upravičenci v okviru intervencije IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov se bodo morali v obdobju izvajanja poslovnega načrta obvezno udeležiti izobraževanj z navedenih področij. Prav tako so bile izkazane potrebe po vzpostavitvi novih modulov neformalnih izobraževanj za prenos znanja na mlade kmete na področju tehnologije pridelave in prireje, digitalizacije v kmetijstvu, podjetništva, povezovanja, financ in davkov, lažjega uvajanja novih tehnologij, varnosti pri delu, prilagajanja podnebnim spremembam, okoljskim zahtevam kmetovanja in novih trženjskih pristopov. S prenosom znanja z naštetih področij na mlade kmete se bo dopolnjeval vsakodnevni prenos specifičnih znanj prenosnikov z znanji strokovnjakov, kar je posebnega pomena za mlade kmete v obdobju, ko samostojno začenjajo s kmetijsko dejavnostjo na svoje ime in za svoj račun.

Komplementarno z nalogami svetovanja JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju generacijske pomladitve na kmetijah), bosta intervenciji AKIS IRP30 Medgeneracijski prenos znanja in IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje dopolnili doseganje ciljev obeh intervencij v okviru SC7:

- INP09 Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete,
- IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov.

Prenos znanja na navedenih področjih je potreben, da bo omogočeno uspešno začetno obdobje kmetovanja mladega kmeta, da bo lahko na podlagi prejetih znanj samostojno sprejemal odločitve pomembne za njegovo kmetijsko gospodarstvo, razvijal kmetijsko dejavnost v skladu z usmeritvami in zmožnostmi.

Mladi kmetje bodo v obdobju izvajanja poslovnega načrta iz intervencije Podpora za vzpostavitev

gospodarstev mladih kmetov, lahko deležni tudi prenosa specifičnih znanj in izkušenj posameznega kmetijskega gospodarstva preko prenosnikov. Podpore na obeh stebrih SKP bodo v interakciji pomembno prispevale k dostopu mladih kmetov do zemljišč, kapitala in znanja. Za mlade kmete in ostale mlade na podeželju, bi imel pomembno vlogo tudi pristop LEADER, v katerem bodo imeli mladi in ženske vidnejšo vlogo kot v preteklosti. Mladi se lahko vključijo v sooblikovanje strategij lokalnega razvoja (SLR) in na ta način uveljavijo svoje potrebe, katerih izpolnitev bo prispevala k prihodnosti mladih na podeželju.

S celovito podporo mladim kmetom na obeh stebrih SKP želimo učinkoviteje spodbuditi pomladitev kmetijskega sektorja in izboljšati konkurenčnost slovenskega kmetijstva ter s tem izboljšati trajnostno samooskrbo s hrano tudi v prihodnje.

Intervencije bodo prednostno usmerjene v podporo mladim kmetom in bodo vplivale na:

- Privabljanje mladih kmetov: razvoj števila novih upraviteljev kmetij in števila novih mladih upraviteljev kmetij, vključno z razčlenitvijo po spolu (kazalnik I.23)

Opis intervencij:

INP09: Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete

Intervencija INP09: Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete naslavlja potrebi:

P23 Učinkovita generacijska pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev

P24 Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju

Intervencija naslavlja tudi potrebo v okviru SC1: P01 Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja.

Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete ima obliko letnega nevezanega plačila na upravičen hektar in je namenjena mladim kmetom, ki začenjajo s kmetijsko dejavnostjo. Dodeli se lahko največ za obdobje petih let. Podpora olajša zagon dejavnosti, strukturno prilagoditev, poveča vitalnost kmetijskih gospodarstev mladih kmetov, poveča konkurenčnost in trajnost v najranljivejši fazi razvoja podjetniške zamisli, s čimer je spodbujena generacijska pomladitev. Vzpostavitev in razvoj novih gospodarskih dejavnosti v kmetijskem sektorju s strani mladih kmetov sta namreč finančno zahtevna. Učinek intervencije INP09 se bo spremljal s kazalnikom: O.6 Število hektarjev, ki prejemajo dopolnilno dohodkovno podporo za mlade kmete.

Uspešnost intervencije INP9: Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete se bo spremljalo s sledečimi kazalniki rezultata:

R.4 Povezovanje dohodkovne podpore s standardi in dobrimi praksami: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljata dohodkovna podpora in pogojenost-kazalnik se spremlja v okviru HC10 (ciljna vrednost: 93,79 %)

R.6^{PS} Prerazporeditev na manjše kmetije: odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem) -kazalnik se spremlja v okviru HC10 (ciljna vrednost: 98,59 %)

R.7^{PS} Krepitev podpore za kmetije na območjih s posebnimi potrebami: odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem) -kazalnik se spremlja v okviru HC10 (ciljna vrednost: 102,28 %)

R.36^{PS} Generacijska pomladitev: število mladih kmetov, ki vzpostavljajo kmetijsko gospodarstvo s podporo iz SKP, vključno z razčlenitvijo po spolu (ciljna vrednost: 3.629)

R.37 Rast in delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejemajo podporo v okviru projektov SKP (ciljna vrednost: 3.685)

IRP24: Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov

Intervencija IRP24: Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov naslavlja potrebe:

P23 Učinkovita generacijska pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev

P24 Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju

P25 Zagotavljanje lažjega dostopa do ustreznih finančnih virov

Intervencija Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov pomembno prispeva k zgodnejši odločitvi mladih kmetov za prevzem KMG in s tem h generacijski pomladitvi vodij KMG, nadaljevanju kmetijske dejavnosti na KMG in posledično tudi k zmanjšanju izseljevanja iz podeželskih območij. Cilji intervencije so izboljšanje starostne strukture kmetijskih gospodarstev, izboljšanje konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev in vzpostavitev/ohranitev delovnega mesta na prevzetem kmetijskem gospodarstvu. Intervencija bo prispevala k dostopu mladih kmetov do zemljišč, kapitala in tudi do znanja. Pri tem je ključen tudi prenosa znanja in izkušenj starejših prenosnikov na mlajšo generacijo, pa tudi prenos znanja in informacij v okviru horizontalnega cilja (HC10). Podpora se upravičencem dodeli kot pavšalna pomoč v obliki nepovratne finančne pomoči upravičencem. Učinek intervencije IRP24 se bo spremljal s kazalnikom: O.25 Število mladih kmetov, ki prejemajo pomoč za vzpostavitev kmetijskih gospodarstev.

Uspešnost intervencije IRP24: Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov se bo spremljajo s kazalnikoma:

R.36^{PS} Generacijska pomladitev: število mladih kmetov, ki vzpostavljajo kmetijsko gospodarstvo s podporo iz SKP, vključno z razčlenitvijo po spolu (ciljna vrednost: 3.629)

R.37 Rast in delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejemajo podporo v okviru projektov SKP (ciljna vrednost: 3.685)

Prispevek intervencij:

Intervencije v okviru SC7 bodo prispevale k uresničevanju ciljev nacionalne Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021.«:

- *odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane: spodbujanje generacijske prenove, učinkovita raba in dostopnost virov (zemlja, kapital, delo, znanje)*

Nadalje bodo intervencije prispevale izpolnjevanju priporočil EK za Slovenijo za pripravo SN 2023-2027:

- *Izboljševanje potenciala za rast na podeželskih območjih s spodbujanjem razvoja obstoječih podjetij in ustanavljanjem zagonskih podjetij na podeželskih območjih,*
- *Ciljno usmerjanje v učinkovito generacijsko pomladitev v kmetijskem sektorju z ukrepi, namenjenimi izboljšanju poslovnih in finančnih znanj in spretnosti, dostopu do financiranja ter svetovanju glede prenosa in dedovanja kmetij.*

Navezujejo pa se tudi na cilje Strategije od »vil do vilic«:

- *Zagotavljanje prehranske varnosti*

Pregled strategije generacijske prenove, vključno z referenco na ustrezne intervencije in specifične pogoje.

Mladi kmet je fizična oseba, ki je nosilec kmetijskega gospodarstva, ni starejša od 40 let in prvič vzpostavlja kmetijsko gospodarstvo. Mladi kmet je tudi samostojni podjetnik posameznik ali družba z enim družbenikom v kateri je mladi kmet edini družbenik in poslovodja. Mladi kmet ima ustrezno izobrazbo in usposobljenost. Kot ustrezna izobrazba se šteje pridobljena najmanj nižja poklicna izobrazba kmetijske ali kmetijstvu sorodne smeri in najmanj tri leta delovnih izkušenj na kmetijskem gospodarstvu. Kot kmetijstvu sorodne smeri štejejo: veterinarska, živilsko predelovalna, naravovarstvena, gozdarska in lesarska. Intervenciji, ki se bosta neposredno za mlade kmete izvajali v okviru SN 2023–2027 sta:

1. Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov iz člena 75 (2) a

2. Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete iz člena 30

Cilji intervencij so izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev, hkrati pa olajšati dostop do sredstev za naložbe v kmetijska gospodarstva in s tem izboljšanje konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev. V okviru intervencije Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov šteje začetno obdobje vzpostavitve 5 let pred oddajo vloge na javni razpis, kar pomeni, da je mladi kmet največ 5 let vpisan kot nosilec kmetijskega gospodarstva v registru kmetijskih gospodarstev, dodatni pogoj je, da je ob oddaji vloge na javni razpis mladi kmet tudi lastnik kmetijskega gospodarstva. Posredno bodo mladi kmetje dodatno podprti tudi v okviru nekaterih intervencij, namenjenih naložbam v kmetijska gospodastva (INVEST 73-74), pri čemer bodo na osnovni delež podpore prejeli dodatni 5-15 odstotni delež podpore, ki se nanaša na obdobje 5 let od vpisa mladega kmeta kot nosilca v register kmetijskih gospodarstev. Določeni so:

-spodnji vstopni prag, ki ju ločuje od zgornjega vstopnega praga za majhne kmetije, ki je največ 12.000 EUR standardnega prihodka, oziroma 10.000 EUR standardnega prihodka za mlade kmete, ki kmetijsko dejavnost opravljajo v težjih pogojih za kmetovanje. Dodatno lahko mladi kmet izkaže doseganje spodnjega vstopnega praga z 12.000 oziroma 10.000 EUR prihodka z izkazom dvostavnega knjigovodstva, ki ga vodi v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi v davčne namene ali 100 čebeljimi družinami v lasti in v reji;

-predložitev poslovnega načrta, v katerem mladi kmet prikaže gospodarski razvoj kmetijskega gospodarstva in prispevek k prilagajaju podnebnim spremembam in varovanju okolja ter obvezno udeležbo na izobraževanjih s področja upravljanja kmetijskega gospodarstva in finančnih spretnosti. Poslovni načrt bo enoten za intervencijo IRP24, intervencije za naložbe v kmetijska gospodarstva in hkrati tudi za namen finančnih instrumentov, v primeru naložbenih razvojnih ciljev bo moral mladi kmet prikazati ekonomsko upravičenost naložbe.

V okviru intervencije IRP24 in naložbenih intervencij se bodo podpore upravičencem dodeljevale na podlagi meril za izbor.

V okviru intervencije INP09 Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete šteje, da se mladi kmet prvič vzpostavi kot mladi kmet v letu prve predložitve vloge ali se je vzpostavil v petih letih pred prvo predložitvijo vloge. Kot prva vzpostavitev kot mladega kmeta kmetijskega gospodarstva se šteje prvi vpis fizične osebe kot nosilca kmetije v RKG ali v primeru pravne osebe kot prvo delovanje kot edini družbenik in hkrati poslovodja enoosebne družbe, kjer se kot dokazilo šteje akt o ustanovitvi. Dodatni pogoj je, da morajo biti nosilci KMG upravičeni do osnovnega plačila v okviru osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost in da so aktivni kmetje. Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete ima obliko letnega plačila na upravičeni hektar in predstavlja dodatno finančno stimulacijo za mlade.

Posredno bo na odločitev mladih kmetov za začetek vodenja kmetijskega gospodarstva vplivala tudi intervencija Medgeneracijski prenos znanja(člen 78). Intervencija v okviru katere bo prenosnik prenašal svoje znanje in izkušnje na prevzemnika – mladega kmeta, bo prispevala k olajšanju kmetovanja mladega kmeta prvih nekaj let po prevzemu, hkrati pa bo povezovala obe generaciji v enem najobčutljivejših obdobij v delovanju KMG. Za mlade kmete bo pomemben tudi prenos znanj in informacij, ki jih bodo izvajali strokovnjaki v okviru horizontalnega cilja 10 (AKIS), obvezna pa bodo izobraževanja s področja upravljanja KMG in finančnih spretnosti. Motiv predaje kmetijskega gospodarstva nasledniku izhaja iz zagotovitve finančne neodvisnosti oz. socialne preskrbljenosti po prenosu, v praksi to pomeni, kot nakazujejo tudi analize dosedanjega izvajanja ukrepov za mlade kmete, da se prenosnik praviloma odloči za prenos kmetijskega gospodarstva relativno pozno oz. šele takrat, ko izpolnjuje (starostne) upokojitvene pogoje ali je tik pred tem. V tem pogledu velja upoštevati, da se večina prenosom kmetijskega gospodarstva zgodi v prvem kolenu.

Upravičenec v okviru te intervencije je prenosnik – nosilec kmetijskega gospodarstva, ki prenese kmetijsko gospodarstvo na prevzemnika v okviru nasledstva in s tem prispeva h pospešeni generacijski pomladitvi nosilcev kmetijskih gospodarstev. Za ta namen prenosnik sodeluje s prevzemnikom v obliki svetovanja – mentoriranja, za kar prejme podporo.

Za mlade kmete in mlade prebivalce podeželja nasploh, bo imel pomembno vlogo tudi pristop LEADER, v katerem bodo imeli vidnejšo vlogo kot v preteklosti mladi in ženske na podeželju. Mladi se bodo lahko

vključevali v sooblikovanje strategij lokalnega razvoja (SLR) in tudi v organe lokalnih akcijskih skupin in prispevali k sprejemanju odločitev na lokalni ravni.

V okviru nacionalnih prispevkov k izboljšanju položaja mladih kmetov izpostavljamo Akcijski načrt za mlade kmete (ANMK). ANMK je dokument v katerem smo strokovni delavci MKGP, KGZS in prostovoljci ZSPM navedli aktivnosti s katerimi želimo izboljšati položaj mladih kmetov v Republiki Sloveniji. Aktivnosti so različne: od takih, ki naj bi prispevale k izboljšanju ugleda kmeta v družbi, do izboljšanja obveščenosti mladih kmetov glede možnosti koriščenja javnih sredstev. V ANMK so tudi predlogi za izboljšanje pravnih podlag v smislu lažjega začetnega obdobja kmetovanja mladih kmetov. ANMK podpišejo predstojniki vseh treh institucij in se zavežejo k skupnemu izvajanju zapisanih aktivnosti. ANMK za obdobje 2016-2020 se je iztekel, v pripravi je ANMK za novo petletno obdobje. ZSPM je član Sveta za kmetijstvo in podeželje in Sveta za ženske na podeželju, ki sta posvetovalni telesi ministra pristojnega za kmetijstvo, ki dajeta mnenja o pomembnejših odločitvah na področju kmetijstva in podeželja, zlasti o predlogu nacionalnega programa in oceni njegovega izvajanja ter pomembnejših predpisih in mednarodnih sporazumih s področja kmetijstva in razvoja podeželja. Republika Slovenija na nacionalnem nivoju ne izvaja finančnih podpor, ki bi bile namenjene izključno mladim kmetom.

Komplemetarnost z nacionalnimi viri: podpore za mlade kmete se dopolnjujejo s finančnimi instrumenti iz nacionalnih javnih sredstev.

2.1.SO7.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju

Ni relevantno.

2.1.SO7.6 Ali načrtujete prispevek SKP k programu Erasmus?

: **Ne**

2.1.SO7.8 Izbor kazalnikov rezultatov

Izbor kazalnikov rezultatov za ta specifični cilj

Kazalniki rezultatov [priporočeni kazalniki rezultatov za ta specifični cilj so v celoti prikazani v krepkem tisku]	Ciljna vrednost
R.36 CU PR - Generacijska pomladitev Število mladih kmetov, ki imajo koristi od vzpostavitve kmetijskega gospodarstva s podporo iz SKP, vključno z razčlenitvijo po spolu	3.629,00
R.37 CU - Gospodarska rast in delovna mesta na podeželskih območjih Nova delovna mesta, podprta s projekti SKP	3.685,00

Utemeljitev ciljev in povezanih mejnikov

R.36PS Generacijska pomladitev: število mladih kmetov, ki vzpostavljajo kmetijsko gospodarstvo s podporo iz SKP, vključno z razčlenitvijo po spolu

Analiza SWOT kot eno ključnih prednostnih nalog strateškega načrta SN 2023–2027 opredeljuje povečanje privlačnosti kmetovanja za mlade in ustvarjanje uspešnih KMG, ki bodo sledila ekonomskim, socialnim in okoljskim izzivom. Generacijska pomladitev je tudi v prioritizaciji potreb razvrščena kot zelo pomembna potreba. Podpora za generacijsko pomladitev bo na voljo v okviru prvega in drugega stebra SKP. Podpori na obeh stebrih pomembno prispevata k pospešeni menjavi generacij vodij KMG in k dostopu mladih kmetov do kapitala in kmetijskih zemljišč. S podporo mladim kmetom želimo spodbuditi konkurenčnost slovenskega kmetijstva ter prispevati k zagotavljanju varne oskrbe s hrano tudi v prihodnje.

Za slovensko kmetijstvo je značilna izrazito neugodna starostna struktura na kmetijah. Analiza SWOT kaže, da je povprečna starost nosilca KMG znašala 57 let in se ne znižuje. V Sloveniji je delež nosilcev KMG pod 40 let nižji kot v EU. Starejši nosilci KMG v povprečju obdelujejo manjša KMG v primerjavi z ostalimi starostnimi skupinami, mlajši nosilci pa imajo večja KMG, tako po obsegu KZU kot po standardnem prihodku. Podatki o številu podprtih mladih kmetov iz naslova podpor za zagon dejavnosti na II. stebru in shem za mlade na I. stebru SKP kažejo na ugoden vpliv podpor k pospešenemu prenosu KMG na mlajše generacije. Tudi v prihodnje ostaja potreba spodbuditi povečanje števila mladih kmetov in s tem zmanjšati povprečno starost nosilcev KMG ali vsaj ublažiti sedanje strmo naraščanje povprečne starosti. Dodeljevanje podpor mladim kmetom bo prispevalo h generacijski prenovi nosilcev KMG, saj

pomembno vpliva na odločitve mladih kmetov za prevzem KMG in nadaljevanje kmetijske dejavnosti in s tem k zmanjšanju izseljevanja v regionalna razvojna središča, hkrati pa k zagotovitvi kvalitetne, lokalno pridelane hrane. Glede na majhen delež mladih kmetov, ki se ukvarjajo z ekološkim kmetovanjem, jih je v prihodnje k tovrstnemu načinu pridelave potrebno dodatno spodbuditi. Za uspešno vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov pa je pomembna tudi izmenjava znanja in izkušenj ter izboljšanje usposobljenosti mladih kmetov na področju upravljanja in finančnih spretnosti ter drugih znanj, pomembnih za uspešno kmetovanje.

Kazalnik R.36 količinsko opredeli število novih mladih kmetov, ki vzpostavljajo kmetijsko gospodarstvo s podporo iz SKP. Ocenjeno je, da bo podprtih 1.354 upravičencev iz naslova intervencije Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov ter 2.275 iz naslova intervencije Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete.

Ciljna vrednost za kazalnik R.36 je 3.629 mladih kmetov brez dvojnega štetja.

R.37 Rast in delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejemajo podporo v okviru projektov SKP

Demografske spremembe, dneve migracije in odseljevanje s podeželja zmanjšujejo ponudbo delovne sile na podeželju, kar lahko v prihodnosti postane omejitveni dejavnik za gospodarski razvoj. Po drugi strani pa se dosežena stopnja izobrazbe izboljšuje. Problem odseljevanja s podeželja in dnevnih migracij je potrebno reševati s spodbujanjem gospodarske aktivnosti na podeželju in ustvarjanjem ugodnega podjetniškega okolja ter kvalitetnih delovnih mest. Zagotoviti je potrebno podporo mikro in malim podjetjem ter kmetijam z dopolnilno dejavnostjo, ki svoj razvoj povezujejo z aktivacijo endogenih potencialov na podeželju in s tem ustvarjajo pogoje za ohranitev obstoječih in vzpostavitev novih delovnih mest kot tudi dodaten vir dohodka na podeželju. Dejstvo je, da imajo največji ekonomski obseg proizvodnje nosilci kmetijskih gospodarstev stari od 25 do 34 let. Delovno mesto na kmetijskem gospodarstvu zahteva veliko znanj, ter psihofizičnih sposobnosti. Veliko število mladih kmetov ima potrebo in možnost na prevzetem KMG vzpostaviti delovno mesto. Z ustrezno podporo bo olajšana vzpostavitev delovnega mesta za mlade kmete, hkrati bo imela podpora dolgoročen učinek.
Tudi uvajanje krožnega gospodarstva in biogospodarstva vodi k ustvarjanju novih delovnih mest, zlasti na podeželskih območjih z večjo udeležbo primarnih proizvajalcev in predelovalcev v lokalnem okolju.
Cilj intervencije LEADER je skozi potrjene LAS in strategije lokalnega razvoja (SLR) za programsko obdobje 2023-2027 spodbujati zaposlovanje, rast, socialno vključenost in lokalni razvoj na podeželskih območjih, in prispevati k ciljem strateškega načrta.

Kazalnik R.37 količinsko opredeli število novih delovnih mest ustvarjenih delovnih mest v podprtih projektih.

Pričakovana vrednost za intervencijo:
- Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete: 2.275 upravičencev (SC7);
-·Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov: 1.354 upravičencev (SC7);
-·Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine: 20 upravičencev (SC8);
- Podpora za naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo: 36 upravičencev (SC8);
-·LEADER: V okviru intervencije LEADER bodo vrednosti znane po potrditvi strategij lokalnega razvoja LAS.

Ciljna vrednost za kazalnik R.37 je 3.685 novih delovnih mest.

2.1.SO7.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev

Dodeljena finančna sredstva intervencijam v okviru specifičnega cilja 7 znašajo 57.153.352,15 EUR, kar predstavlja 3,18 % vseh razpoložljivih sredstev strateškega načrta SKP 2023-2027. Od tega je 9.864.752,15 EUR oz. 1,44 % vseh sredstev EKJS in 47.288.600,00 EUR oz. 4,24 % vseh sredstev EKSRP.

Dodeljena finančna sredstva za intervencije, načrtovane v okviru specifičnega cilja 7, zadostujejo za doseganje opredeljenih ciljev in so skladna s finančnim načrtom.

2.1.SO8 spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno z udeležbo žensk v kmetijstvu, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom

2.1.SO8.1 Povzetek analize SWOT

2.1.SO8.1.1 Prednosti

Slovenija ima dolgoletne (30-letne) pozitivne izkušnje z izvajanjem programov celovitega razvoja podeželja in aktivnim vključevanjem lokalnih skupnosti in prebivalstva v razvojno načrtovanje (obstoječe lokalne akcijske skupine, kot javno-zasebna partnerstva javnega, zasebnega in ekonomskega sektorja - LAS, vodilni partnerji idr.). V okviru programa razvoja podeželja se ukrep LEADER izvaja že dve programski obdobji. V programskem obdobju 2014-2020 se LEADER izvaja kot del skupnega pristopa CLLD, skupaj z ESRR in ESPR, kar omogoča izvedbo interdisciplinarnih projektov, ki so celoviti in niso strogo omejeni na podeželska območja, ampak vključujejo tudi ribiška in urbana naselja. **Pristop LEADER/CLLD lahko omogoča izvedbo celovitih, kompleksnih, inovativnih projektov preko različnih virov financiranja** (obstoječi izvedeni projekti s široko vsebino in povezovanjem področij: turizem, obnova in razvoj vasi, kulturna dediščina, kmetijstvo in obrt, družba, sociala, izobraževanje, varovanje okolja, digitalne rešitve itd.). **Zanimanje lokalnih razvojnih iniciativ in prebivalstva za izvajanje projektov po pristopu »od spodaj navzgor« je veliko, prav tako je pristop zanimiv za ustvarjanje novih delovnih mest na podeželju.** V teh dveh programskih obdobjih je bila zelo pomembna **vloga LAS, kot lokalnega partnerstva, pri povezovanju deležnikov na podeželju.** V programskem obdobju 2014–2020 se je glede na prejšnje programsko obdobje število LAS-ov povečalo s 33 na **37, s potrjenimi LAS-i je pokrita cela Slovenija in 100% podeželskega prebivalstva** (iz podpor izvzeta naselja nad 10.000 prebivalci).

V Sloveniji se število prebivalcev kljub negativnem naravnemu prirastu ohranja na račun priseljenih iz tujih držav (v Sloveniji je bilo leta 2022 2,1 mio prebivalcev, od tega 1,4 mio na podeželju oz. v naseljih z manj kot 10.000 prebivalci). Na podeželju je prisoten **močan socialni kapital, ki odločilno vpliva na dinamiko razvoja na podeželju** (izobraženi mladi in ženske, aktivni upokojenci, tudi kmečke ženske, društva in nevladne organizacije, drugi deležniki). Vzpostavljena je dokaj dobra prostorsko razporejena mreža institucij in dejavnosti ter deležnikov **(medgeneracijski centri), ki delujejo kot vmesnik, stičišče med starostniki in njihovim okoljem**. Zelo razvito je delovanje nepridobitnih organizacij in društev, kar je pomembno z vidika socialne vključenosti prebivalcev na podeželju.

V formalno izobraževanje je vključenih nekaj več kot polovica (50,7 %) vseh prebivalcev Slovenije, starih od 15 do 29 let. Dosežena stopnja izobrazbe mladih se izboljšuje. Leta 2020 je bilo brez izobrazbe le 4,1 %, kar je veliko pod EU povprečjem (EU 27 9,9 %). **Izobrazbena struktura prebivalcev se izboljšuje tudi na podeželju.**

V Sloveniji se je stopnja zaposlenosti od leta 2014 do leta 2019 povečevala in je leta 2019 dosegla najvišjo stopnjo v zadnjih desetih letih (71,8 %), kar je **višje od povprečja članic EU-27.** Po vmesnem 2-letnem obdobju koronakrize, se je zaposlenost do začetka leta 2022 zviševala in na drugi strani stopnja brezposelnosti znižala na rekordno nizko raven, najnižjo po letu 1990 (podatki SURS za marec 2022 4,5 %, zniževanje v vseh kategorijah). V stopnji zaposlenosti v povprečju ni večjih razlik v stopnji zaposlenosti ali stopnji delovne aktivnosti med slovenskim povprečjem in podeželjem. Od leta 2014 se je tako zaposlenost povečevala tudi na podeželju. Nekoliko nižja stopnja zaposlenosti je za ženske (okoli 69 %). Ženske predstavljajo malo manj kot polovico delovno aktivnega prebivalstva, od tega je 90 % zaposlenih, 10 % pa samozaposlenih in pomagajočih družinskih članic. Pozitiven je podatek, da delež zaposlenih žensk z leti raste in je višji v primerjavi z evropskim povprečjem. Vedno manj brezposelnih je tudi mladih in žensk. Delovno aktivno prebivalstvo s podeželja predstavlja več kot 60 % vseh delovno aktivnih zaposlenih, enak delež predstavljajo tudi mladi s podeželja, glede na vse delovno aktivne mlade. Podeželsko prebivalstvo torej predstavlja pomemben delež delovno aktivnih prebivalcev.

Bruto dodana vrednost v Sloveniji se je do konca leta 2021 povečevala. Podjetništvo je na podeželju

dobro razvito, prisotnih je **veliko število podjetij.** Število podjetij na podeželju se je od leta 2008 do 2018 povečalo za 32 %. **Dobro je razvit turistični sektor** in je hitro rastoča gospodarska panoga, ki na podeželju temelji na pristnih doživetjih. Zaznati je rast števila prenočitev in prihodov turistov. **Povečuje** pa se tudi **obseg opravljanja dopolnilnih dejavnosti kot tudi proizvodnja OVE iz gozdarstva.** Proizvodnja OVE na ha iz gozdarstva je v Sloveniji naraščala med leti 2000 in 2016 in je bila višja od povprečja EU. Uporaba OVE v kmetijstvu in gozdarstvu v Sloveniji je stabilna pri 4 %.

Kazalniki kakovosti življenja in socialne vključenosti v Sloveniji se z leti na splošno izboljšujejo. Pozitivno je, da je stopnja revščine v Sloveniji veliko pod evropskim povprečjem (v letu 2019 Slo: 14,4 %, EU: 21,4 %), v podeželskih regijah pa še nekoliko nižja (14,20 %). Pod slovenskim povprečjem je tudi stopnja tveganja revščine mladih. V primerjavi z EU poprečjem pa je stopnja tveganja revščine otrok do 18 let v Sloveniji celo polovico nižja (Slo: 10,5 %, EU: 20,2 %). Za življenje na podeželju so z vidika kvalitete bivanja pomembni **naravno okolje** in **bližina narave**, **mir,** dostop do šole. To je pomembno tudi za ženske in predvsem mlade, ki si ustvarjajo družino na podeželju. Še posebej na redko poseljenih območjih, je visok delež bivanja v čistem okolju, brez hrupa, nizka je tudi stopnja kriminala. Indeks enakosti spolov, ki kaže enakost med ženskami in moškimi, je bil leta 2021 Sloveniji 67,7, kar je minimalno pod evropskim povprečjem (68), najvišjo vrednost enakosti spolov v Sloveniji predstavljajo področje zdravja (87,8), sledijo si denar (83,7), delo (73) in čas (72,9).

·dolgoletne izkušnje z izvajanjem programov celovitega razvoja podeželja in aktivnim vključevanjem lokalnih skupnosti in prebivalstva v razvojno načrtovanje (obstoječi LAS, vodilni partnerji idr.)

·pristop LEADER/CLLD lahko omogoča izvedbo celovitih, kompleksnih, inovativnih projektov preko različnih virov financiranja (obstoječi izvedeni projekti s široko vsebino in povezovanje deležnikov na področjih: turizem, obnova in razvoj vasi, kulturna dediščina, kmetijstvo, družba, sociala, izobraževanje, varovanje okolja, digitalne rešitve,…);

·vloga LAS, kot lokalnega partnerstva, pri povezovanju deležnikov na podeželju;

·pokritost celotnega območja Slovenije z lokalnimi akcijskimi skupinami;

·veliko zanimanje lokalnih razvojnih iniciativ in prebivalstva za izvajanje projektov po pristopu »od spodaj navzgor«;

·močan socialni kapital, ki odločilno vpliva na dinamiko razvoja na podeželju (izobraženi mladi in ženske, aktivni upokojenci, tudi ženske na podeželju, društva in nevladne organizacije, drugi deležniki);

·obstoječa mreža medgeneracijskih centrov (stičišča med starostniki in okoljem);

·izobrazbena struktura prebivalcev (tudi mladih), se izboljšuje tudi na podeželju;

·kazalniki kakovosti življenja se na splošno izboljšujejo, stopnja revščine v Sloveniji je veliko pod evropskim povprečjem; za mlade so kazalniki nižji od slovenskega povprečja, glede na regije so nižji v podeželskih regijah. Podeželje je privlačno z vidika kvalitete bivanja zaradi bližine narave, varnosti, miru, ohranjenosti kulturne dediščine in običajev;

·veliko število podjetij na podeželju;

·stopnja zaposlenosti, tudi na podeželju, je v Sloveniji vsa leta nad povprečjem EU; delež zaposlenih žensk z leti raste in je višji v primerjavi z EU povprečjem; brezposelnost se znižuje, vedno manj brezposelnih je tudi mladih in žensk (glede na EU povprečje je zaposlenost žensk z otroki v Sloveniji v vrhu držav EU);

·dobro razvit turistični sektor; rast števila prenočitev in prihodov turistov;

·povečanje obsega opravljanja dopolnilnih dejavnosti;

·povečuje se proizvodnja OVE iz gozdarstva.

2.1.SO8.1.2 Slabosti

Slovensko podeželje se sooča s **številnimi strukturnimi težavami**, ki pa se **med regijami zelo razlikujejo: staranje prebivalstva, povečevanje koeficienta starostne odvisnosti mladih in starih, negativni naravni prirast, velika razvojna ogroženost nekaterih regij, območij brez dobrih povezav.**

Regionalne razlike, se kažejo kot zgoščanje prebivalstva v osrednji Sloveniji, predvsem okoli avtocestnega križa in dobro dostopnih središč. Za Slovenijo je značilen star demografski režim z nizko rodnostjo in smrtnostjo. Število prebivalcev po letih rahlo niha, vendar se na splošno prebivalstvo na podeželju stara, na kar kaže rast povprečne starosti ter visok koeficient starostne odvisnosti starih. Glede na starostno strukturo je bilo leta 2020 v Sloveniji 14,63 % prebivalstva mladih v podeželskih regijah (Eurostat), kar je nekoliko nižji delež od evropskega povprečja (15,04 %). Se pa delež starih nad 65 let povečuje tako v podeželskih regijah kot v celotni Sloveniji, še hitreje kot v evropskem povprečju (EU-28).

Demografske spremembe že prinašajo posledice v gospodarstvu in zaposlovanju (pomanjkanju ustrezne delovne sile), oskrbi in zagotovitvi storitev splošnega pomena, opuščanju stavbnega fonda ter kulturne dediščine. **Kulturna dediščina na podeželju je zaradi slabega upravljanja ogrožena.** Opremljenost s storitvami splošnega pomena je razmeroma ustrezna, večje spremembe v opremljenosti naselij pa so vidne v centralnih naseljih nižjih stopenj pod 10.000 prebivalci (medobčinska, središča lokalnega in središča ruralnega-vicinalnega pomena). Opazen je zaostanek pri uvajanju in zagotavljanju podpornih tehnologij v storitve dolgotrajne oskrbe. Zaznati je, da **primanjkuje sodobnih storitev in storitev za starostnike. Vključenost v vseživljenjsko izobraževanje se je v zadnjih letih znižala**.

Na podeželju je **visoka stopnja tveganja revščine in socialne izključenosti določenih ranljivih skupin prebivalcev na podeželju (upokojencev, starejših žensk idr.) in medregionalne razlike.** V letu 2019 so bile v najtežjem položaju ženske starejše od 65 let. Z dohodkom, nižjim od praga tveganja revščine, jih je živelo 23 %. Nekatere regije so razvojno zelo ogrožene, v povprečju je večja ogroženost v regijah vzhodne Slovenije. Nekatere regije so razvojno zelo ogrožene, v povprečju je glede na indeks regionalne ogroženosti (IRO) večja ogroženost v regijah vzhodne Slovenije kot so npr. pomurska, zasavska, podravska, koroška ter primorsko-notranjska regija. V letu 2020 se je po razglasitvi epidemije COVID-19 življenje nekaterih spremenilo, saj že vpliva na subjektivno blaginjo in kakovost življenja. To še posebej velja za določene skupine prebivalstva, kot so otroci in mladostniki, ženske, starejši ter brezposelni in prekarni delavci. Glede na povprečno plačo v Sloveniji imajo nekatere skupine (mladi, ženske, idr.) nižji dohodek od povprečja. V Sloveniji je med mladimi in ženskami kljub zniževanju brezposelnosti nekoliko višji odstotek brezposelnih glede na povprečje. Pri teh gre v glavnem za prve iskalce zaposlitve in po prenehanju delovnega razmerja za določen čas.

Kot navedeno je indeks enakosti spolov skoraj enak evropskemu povprečju, nižje vrednosti imajo področje znanja (čeprav so ženske na podeželju bolj izobražene od moških in tudi nad EU povprečjem) ter moči žensk na delovnem mestu in organizacijah. Ženske predstavljajo malo manj kot polovico delovno aktivnega prebivalstva. Ženske na podeželju v večji meri skrbijo za gospodinjstvo, ostarele in otroke, kljub temu pa glede na zaposlenost žensk z otroki Slovenija dosega vrh v državah EU.

Delež dnevnih migracij izven kraja bivališča je zaradi pomanjkanja kvalitetnih delovnih mest na podeželju zelo visok, medtem ko se mladi in delovno aktivni prebivalci, ki so bolj izobraženi, ter v večjem deležu moški, odseljujejo. Več kot polovico vseh delovno aktivnih je dnevnih migrantov (delo v drugi občini). Več delovnih migrantov je v podeželskih občinah, manj v ostalih območjih. V letu 2020 se je iz Slovenije odselilo 5281 mladih do 29 let, kar predstavlja 33 % vseh odseljenih. Na splošno se razlogi za odseljevanje kažejo v zmanjšani gospodarski vlogi kmetijstva (deagrarizacija), družbenih in kulturnih spremembah (do katerih prihaja v naseljih), koncentraciji prebivalstva gospodarskega razvoja v občinskih središčih in mestih, ki sprožita tudi koncentracijo družbenih dejavnosti (kot so šole, vrtci in druge dejavnosti itd.), s tem pa se v številnih vaseh izgubljajo temeljne življenjske funkcije. Na podeželju je tudi **nižja povprečna plača v podjetjih od povprečja Slovenije.**

Značilna je neenakomerna opremljenost naselij z omrežjem storitev ter javno infrastrukturo glede na regije. Dostop do interneta se zadnja leta zvišuje. Na podeželju, še posebej na redko poseljenih območjih, je visok delež bivanja v čistem okolju, visok je tudi delež bivanja v okolju brez hrupa, stopnja kriminala je nizka.

Kmetijstvo je skupaj s prehranskim sistemom tudi največji porabnik biomase (okoli 60 odstotkov povpraševanja). **Neoptimalno pa so izkoriščeni tokovi biomase iz ostankov primarne kmetijske proizvodnje in v proizvodnje in potrošnje živil** (npr. sirotka, ostanki predelave žit in olj, klavniški ostanki, zavržena hrana). Kar 20 odstotkov proizvedene hrane se zavrže. Preslabo je izkoriščen pridelovalni potencial strnišč, potencial lesne biomase in skorajda neizkoriščen energetski potencial živinskih gnojil. Slovenija ima le 13 bioplinarn, s tem so povezana **velika finančna vlaganja za vzpostavitev bioplinarn.**

·strukturne težave podeželja, ki se razlikujejo po regijah: staranje prebivalstva, povečevanje koeficienta starostne odvisnosti mladih in starih, negativni naravni prirast, velika razvojna ogroženost nekaterih regij, območij brez dobrih povezav;

·s podeželja se odseli več mladih in bolj izobraženih delovno aktivnih prebivalcev, velik delež dnevnih migracij izven kraja bivališča, kljub nizki brezposelnosti pomanjkanje kvalitetnih delovnih mest na podeželju;

·neenakomerna opremljenost naselij z omrežjem storitev ter javno infrastrukturo glede na regije;

·visoka stopnja tveganja revščine in socialne izključenosti določenih ranljivih skupin prebivalcev na podeželju in medregionalne razlike;

·vključevanje v vseživljenjsko izobraževanje se ne povečuje;

·pomanjkanje sodobnih storitev in storitev za starostnike;

·ogroženost kulturne dediščine na podeželju;

·povprečne plače v podjetjih na podeželju so nižje kot je povprečje v Sloveniji;

·neoptimalno izkoriščeni tokovi biomase iz ostankov primarne kmetijske proizvodnje in v proizvodnje in potrošnje živil (npr. sirotka, ostanki predelave žit in olj, klavniški ostanki, zavržena hrana);

·velika finančna vlaganja za vzpostavitev bioplinarne;

·dostopnost do hitrega širokopasovnega interneta.

2.1.SO8.1.3 Priložnosti

Glede na to, da na podeželju še nimajo vsi prebivalci **dostopa do informacijsko–komunikacijskih tehnologij,** bi izboljšan dostop povečal uporabo le tega in vplival na gospodarsko aktivnost, privabljanje investicij, nova delovna mesta in delo od doma, zmanjšanje dnevnih migracij ter demografsko strukturo. Pomembno je, da se **podeželje razvija trajnostno, priložnost ponujata koncept Pametnih vasi in krožno gospodarstvo** (digitalne tehnologije, digitalne platforme, ki nudijo ključne storitve, kot so e–učenje, e–uprava, transport, socialne storitve, turizem na podeželju, kratke verige vrednosti, kaskadna raba surovin, socialne inovacije v podeželskih storitvah in podjetništvu) in s tem se omogoča ohranjenost poseljenosti podeželja in razvoja podjetništva na podeželju. Osnova za razvoj podjetništva in ustvarjanje novih kakovostnih delovnih mest na podeželju je **razvito podporno okolje**. Med mladimi močno narašča število tistih, ki se poslužujejo neformalnega izobraževanja in priložnostnega učenja, ki verjetno predstavljata ključni razvojni področji izobraževalne politike v prihodnosti. Ključni vir priložnostnega izobraževanja je internet. Ker so **podjetja na podeželju manjša od povprečja v Sloveniji, se lahko tudi hitreje prilagajajo** na razmere na trgu. **Možnost za dodaten dohodek** na kmetijah predstavlja **opravljanje nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti**. V letu 2020 je **največ nekmetijskihdopolnilnih dejavnosti povezanih s turizmom**. Kljub temu pa obstaja še potencial za **izboljšanje in razvoj visokokakovostnega in pristnega turizma na podeželju. Na razvoj turizma vpliva tudi bogata kulturna in naravna dediščina slovenskega podeželja.**

Glede na ocenjen potencial biomase iz kmetijstva in gozdarstva ta predstavlja velik, vendar ne dovolj izkoriščen, vir za pokrivanje potreb po obnovljivih virih energije. **Velika je razpoložljivost in možnost uporabe stranskih tokov biomase** (zlasti les slabše kakovosti, ostanki v predelavi lesa, papirniški in živilsko-predelovalni industriji). Možna je tudi **vzpostavitev kompleksnejših verig vrednosti in uvajanja novih poslovnih modelov za doseganje ekonomije obsega** zlasti na področju izkoriščanja gozdno-lesne biomase. Boljši bi lahko bil tudi izkoristek soproizvodnje toplotne energije v okviru bioplinarn (za rastlinjake, ogrevanje objektov itd.).

Da bi bilo življenje na podeželju še bolj privlačno in kvalitetno, bi k temu lahko prispeval še **dodatni razvoj osnovnih storitev** (npr. varstvo otrok, izobraževanje, medgeneracijske povezave, mobilnost,…), **predvsem za mlade in starejše prebivalce ter različne ranljive skupine**. Pri tem so dobrodošle **inovativne oblike aktiviranja starejših in staranja na domu, ponudba e- in drugih mobilnih storitev, prilagojenih potrebam starostnikov in ostalim lokalnim prebivalcem.** Pomembno je tudi oblikovati nove priložnosti za vključevanja ranljivih skupin glede na potrebe lokalnega območja.

Z vidika dolgoročnega razvoja podeželja je pomembno v**zpostaviti sistemski in medsektorski pristop k reševanju strukturnih težav** na podeželju kot tudi **aktivno vključiti javne in zasebne deležnike pri zasledovanju ciljev razvojnih strateških dokumentov** na lokalni ravni ter sodelovanje podeželskih in mestnih območij na različnih področjih v okviru projektov. Pri tem je pomembno izkoristiti socialni kapital podeželja (mlade, upokojence, izobražene in druge prebivalce podeželja) ter obstoječe mreže povezovanja.

·izboljšanje dostopa do informacijsko–komunikacijskih tehnologij na podeželju ter povečanje njihove uporabe in kakovosti lahko pozitivno vpliva na gospodarsko aktivnost, privabljanje investicij, nova delovna mesta in delo od doma, zmanjšanje dnevnih migracij ter demografsko strukturo;

·dolgoročen sistemski in medsektorski pristop k reševanju strukturnih težav na podeželju;

·aktivnejše sodelovanje javnih in zasebnih deležnikov pri zasledovanju ciljev razvojnih strateških dokumentov na lokalni ravni ter sodelovanje podeželskih in mestnih območij, lokalnih deležnikov in mrež povezovanja na različnih področjih v okviru projektov;

·dodatni razvoj osnovnih storitev (npr. varstvo otrok, izobraževanje, medgeneracijske povezave, mobilnost,…), predvsem za mlade in starejše prebivalce ter različne ranljive skupine;

·razvoj podeželja v skladu s konceptoma Pametnih vasi in krožnega gospodarstva (digitalne tehnologije, digitalne platforme, ki nudijo ključne storitve, kot so e–učenje, e–uprava, transport, socialne storitve, turizem na podeželju, kratke verige vrednosti, kaskadna raba surovin, socialne inovacije v podeželskih storitvah in podjetništvu) omogoča ohranjenost poseljenosti podeželja in razvoja podjetništva na podeželju;

·inovativne oblike aktiviranja starejših in staranja na domu, ponudba e- in drugih mobilnih storitev, prilagojenih potrebam starostnikov in ostalim lokalnim prebivalcem;

·nove priložnosti povezovanja obstoječih mrež in novih povezovanj lokalnih deležnikov ter vključenosti ranljivih skupin glede na potrebe lokalnega območja;

·bogata kulturna in naravna dediščina, ki odraža življenje na podeželju in s tem možnost razvoja turizma;

·razvoj podpornega okolja za podjetništvo in ustvarjanje novih kakovostnih delovnih mest na podeželju;

·možnosti hitrejšega prilagajanja podjetij na podeželju na spremenljive okoliščine, saj so manjša od povprečja v Sloveniji;

·možnosti dodatnega dohodka iz opravljanja nekmetijskih dopolnilnih dejavnostih na kmetijah;

·izboljšanje in razvoj visokokakovostnega in pristnega turizma na podeželju;

·z razvojem biogospodarstva izboljšanje izrabe naravnih virov (npr. lesa po naravnih nesrečah);

·velika razpoložljivost in možnost uporabe stranskih tokov biomase (zlasti les slabše kakovosti, ostanki v predelavi lesa, papirniški in živilsko-predelovalni industriji);

·možnost vzpostavitve kompleksnejših verig vrednosti in uvajanja novih poslovnih modelov za doseganje ekonomije obsega zlasti na področju izkoriščanja gozdno-lesne biomase;

·izkoristek soproizvodnje toplotne energije v okviru bioplinarn (za rastlinjake, ogrevanje objektov,….);

·možnost boljše izkoriščenosti potenciala biomase tudi s povečanjem števila mikro bioplinarn, ki lahko predstavljajo tudi dopolnilno dejavnost na kmetiji;

·bioplinarna kot možnost za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov oziroma možnost obnovljivega vira energije zaključen cikel hranil (bioplinarna-kmetijsko gospodarstvo) – krožno gospodarstvo.

2.1.SO8.1.4 Nevarnosti

Demografske spremembe vplivajo na nadaljnja praznjenja podeželja, dodatno zmanjšujejo ponudbo delovne sile, slabšanje gospodarske slike in negativne socialne trende in nenazadnje tudi na degradacijo kulturne krajine. Na nadaljnje praznjenje in degradacijo podeželja na odročnejših območjih ter na razvojno ogroženih območjih vpliva tudi **negativni trend gospodarske rasti**. Na podeželju obstaja tudi **nevarnost nadaljnjega propadanja dediščine podeželja** (vaška jedra, objekti, običaji, ipd.), kar vpliva na kulturno krajino. Turizem je sicer pomembna gospodarska panoga, **več prenočitev/prihodov turistov na podeželju pa prinaša tudi nove izzive** za trajnostni razvoj in mobilnost ter vpliva tudi na veliko porabo virov.

V praksi je **nezadostna usklajenost različnih razvojnih strategij in programov** tako na nacionalni kot tudi lokalni ravni, vključno z območji s strukturnimi težavami (problemska, obmejna območja…). **Zaznati je tudi manjši interes za projekte, ki zasledujejo inovativne rešitve s področja varovanja okolja** ter **cilje reševanja težav socialne izključenosti ranljivih skupin** (kot so brezposelnost med ženskami in drugimi ranljivimi družbenimi skupinami). Težavo pri vključevanju v projekte predstavlja tudi **zagotavljanje lastnih sredstev** za izvajanje celovitih projektov in **pridobivanje drugih (povratnih) virov** sredstev. Problem predstavlja tudi **netrajnost operacij** kot npr. obstoj delovnih mest po končanem projektu. Izkušnje s pristopom LEADER so dobre, soočamo pa se z **nezadostno kadrovsko strukturo** na vseh nivojih upravljanja pristopa LEADER.

Krize, kot je bila v letu 2020 razglašena epidemija COVID-19, lahko prinesejo negativne učinke na gospodarski in socialni položaj. Obstaja nevarnost, da so lahko področja ali določene skupine prebivalcev, za katera ni sprejetih ustreznih ukrepov ali napredujejo prepočasi, ob takšnih krizah še ranljivejša (npr. nestalne in prekarne zaposlitve, še posebej mladih, neurejenost dolgotrajne oskrbe starejših, digitalna povezljivost, dolgotrajnost postopkov).

Biomasa predstavlja velik potencial za proizvodnjo in rabo OVE, obstaja pa nevarnost **(ne)razpoložljivost biomase (gozdne in kmetijske)**, ki je odvisna tudi od zunanjih dejavnikov kot so npr. (ekstremne) podnebne razmere. Kapitalsko močna in tehnološko napredna je tudi **konkurenca za odkup (zlasti lesne) biomase** v sosednjih regijah. Obstaja pa tudi možnost **konfliktnih situacij med alternativnimi rabami biomase in nevarnostjo prekomernega izkoriščanja naravnih virov** kot so npr. zemljišč. Na izrabo potencialna biomase pa lahko vpliva tudi **neustrezno umeščanje bioplinarn** v prostor in **negativno javno mnenje,** povezano tudi z energetsko rabo biomase.

·nezadostna usklajenost različnih razvojnih strategij in programov na nacionalni in lokalni ravni, vključno z območji s strukturnimi težavami (problemska, obmejna območja…) ter neurejenost določenih področij in za ranljivejše skupine prebivalcev;

·demografske spremembe zmanjšujejo ponudbo delovne sile, nadaljnja praznjenja podeželja, degradacijo kulturne krajine, slabšanje gospodarske slike in negativne socialne trende;

·nevarnost nadaljnjega propadanja dediščine podeželja (vaška jedra, objekti, običaji, ipd.);

·netrajnost operacij (npr. obstoj delovnih mest po končanem projektu);

·nezadostna kadrovska struktura na vseh nivojih upravljanja pristopa LEADER;

·vpliv negativnega trenda gospodarske rasti na nadaljnje praznjenje in degradacijo podeželja na odročnejših območjih ter na razvojno ogroženih območjih;

·težave z zagotavljanjem lastnih sredstev za izvajanje celovitih projektov in s pridobivanjem drugih (povratnih) virov;

·manjši interes za projekte, ki zasledujejo inovativne rešitve s področja varovanja okolja ter cilje reševanja težav socialne izključenosti ranljivih skupin (kot so brezposelnost med ženskami in drugimi ranljivimi družbenimi skupinami);

·več prenočitev/prihodov turistov prinaša nove izzive za trajnostni razvoj in mobilnost ter lahko povzročajo veliko porabo virov;

·neustrezno umeščanje bioplinarn v prostor in negativno javno mnenje, povezano tudi z energetsko rabo biomase;

·(ne)razpoložljivost biomase (gozdne in kmetijske);
·kapitalsko močna in tehnološko napredna konkurenca za odkup (zlasti lesne) biomase v sosednjih regijah;
·možne konfliktne situacije med alternativnimi rabami biomase in nevarnost prekomernega izkoriščanja naravnih virov (npr. zemljišč).

2.1.SO8.1.5 Druge opombe

Ni relevantno.

2.1.SO8.2 Opredelitev potreb

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP
P24	Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju	Zelo pomembna	Da
P26	Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva	Srednje pomembna	Delno
P27	Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju	Zelo pomembna	Delno
P28	Krepiti socialno vključenost, sodelovanje in povezovanje prebivalcev podeželja	Srednje pomembna	Da

Druge opombe so se nanašale na oceno potreb.

P24 Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju
Potreba je opisana v SC7.

P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva
Uvajanje trajnostnih načel v gospodarstvo, kot krožno gospodarstvo in biogospodarstvo, vodi tudi k ustvarjanju novih delovnih mest, zlasti na podeželskih območjih z večjo udeležbo primarnih proizvajalcev in predelovalcev kmetijskih proizvodov v lokalnem okolju. V okviru zasledovanja ciljev iz te potrebe je potrebno zagotoviti podporo različnim vrstam subjektov na podeželju za izvajanje aktivnosti vključene v vsebine krožnega gospodarstva in biogospodarstva (kot npr. ponovna uporaba odpadnih surovin iz kmetijstva in predelave kmetijskih proizvodov, inovativni izdelki, ki uporabljajo surovine iz lokalnega okolja, trajnostna raba naravnih virov, npr. vode, razvoj novih procesov in tehnologij za zmanjšanje obremenitev na okolje iz kmetijstva, razvoj novih produktov iz biomasnih ostankov, pridobivanje energije iz OVE idr.). Glede na to, da so projekti upravičencev navadno kompleksne narave in zajemajo naložbe tako v objekte, opremo, kakor tudi v OVE ali URE, smo z namenom, da upravičencem omogočimo lažjo izvedbo celovitih projektov, področje OVE, URE, krožnega gospodarstva in biogospodarstva umestili tudi v različne intervencije v drugih SC (2, 4, 9). Tako je npr. mogoča naložba v OVE oziroma URE, kot del naložbe v primarno pridelavo oziroma predelavo v okviru intervencij za naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev in živilskopredelovalne industrije, naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij, kolektivnih naložb v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg v SC 2 oziroma za naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali iz SC 9 oziroma kot del naložbe pri vzpostavitvi in razvoju nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti na kmetiji iz SC 8, ki se lahko nanašajo na uporabo biomase iz kmetijstva oziroma gozdarstva tudi kot surovine za različne sektorje gospodarstva. V intervenciji v sklopu SC 4 se bodo podprle naložbe katerih končni produkt bo bioenergija (bioplin/biometan, geotermalna energija, itd.). Razvoj krožnega gospodarstva in biogospodarstva se bo tako podpiralo in naslavljalo skozi intervencijo v okviru tega specifičnega cilja kakor tudi skozi druge intervencije v okviru drugih specifičnih ciljev (SC 2, 4, 9), saj gre tudi za horizontalni pristop naslavljanja omenjene potrebe.
Potrebo se bo naslavljajo s podporami za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti vključno z biogospodarstvom, kakor tudi z drugimi intervencijami v okviru drugih specifičnih ciljev (SC

2, 4, 9).
Za spodbujanje prehoda v krožno in biogospodarstvo bodo iz EKSRP podprte nekmetijske dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ter naložbe na kmetijskih gospodarstvih in živilskih obratih, ki prispevajo k zmanjševanju odpadkov, zmanjšanju stranskih proizvodov in uporabi le teh na inovativen način ter naložbe za tehnološke postopke, ki prispevajo krožnemu in bio gospodarstvu. Podprte bodo naložbe, ki se nanašajo na ponovno uporabo stranskih proizvodov, ostankov in drugih neživilskih surovin, naložbe v zmanjšanje porabe vode in ponovno uporabo odpadne vode zmanjšanju odpadkov, naložbe v povezavi z recikliranjem oziroma kompostiranjem, naložbe v obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije za potrebe kmetije oziroma kmetijskega gospodarstva, uvajanjem biorazgradljive embalaže in embalaže iz recikliranih materialov, naložbe v večjo snovno učinkovitost proizvodnih procesov. Potreba glede spodbujanja trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva se bo podpira tudi z drugimi ESI skladi, nacionalnimi in drugimi viri financiranja.

P27 Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju

Demografske spremembe za podeželje prinašajo številne posledice: območja praznjenja prebivalstva, problematiko razvoja obmejnih območij, problem staranja prebivalstva na podeželju, posledice, ki jih imajo demografske spremembe na gospodarstvo in zaposlovanje, problematiko oskrbe in zagotavljanja storitev splošnega ter splošnega gospodarskega pomena, slabšega infrastrukturnega razvoja, opuščanje stavbnega fonda, tudi objektov kulturne dediščine, kulturne krajine in druge negativne posledice. Na podeželju, še posebej na območjih praznjenja, je zato potrebno zagotavljati oskrbo vseh skupin prebivalcev z osnovnimi storitvami, s storitvami splošnega in splošnega gospodarskega pomena, kot so npr. zdravstvo, socialno varstvo, javni potniški promet. Za ohranjanje vitalnosti podeželskih območij je potrebno omogočiti razvoj kulturnih, prostočasnih in drugih dejavnosti ter infrastrukture, predvsem na površinah in v večnamenskih objektih, tudi objektih kulturne dediščine, ki so na podeželju pogosto prazni, brez prave namembnosti. Potrebno je izboljšati življenjske pogoje v podeželskih skupnostih in tako prispevati k privlačnosti vaškega okolja kot bivanjskega prostora tudi za mlade in potenciala za razvoj drugih gospodarskih dejavnosti ter na tak način zmanjševati razkorak med regijami ter mesti in podeželjem. Potrebno je omogočiti vlaganja v ohranitev dediščine na podeželju ter omogočiti povezovanje kulturne dediščine in naravnih vrednot z ustreznim razvojem turizma (v povezani v kmetijstvom, lokalno kulinariko, butične in specializirane oblike,..) in preživljanjem prostega časa, izboljšati kakovost življenja na podeželju za ohranitev poseljenosti in posredno vplivati tudi na večjo gospodarsko vitalnost podeželja. Pri tem je potrebno izkoristiti endogene razvojne potenciale lokalnega okolja.

Potreba se bo naslavljala po pristopu lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v okviru intervencije LEADER. Naložbe se bodo izvajale v manjšem obsegu, v okviru projektov do 200.000 EUR. Infrastrukturni razvoj na podeželju se v večjem obsegu podpira z drugimi ESI skladi, nacionalnimi in drugimi viri financiranja.

P28 Krepiti socialno vključenost, sodelovanje in povezovanje prebivalcev podeželja

Kljub splošnemu izboljšanju kazalnikov kakovosti življenja in socialne vključenosti v Sloveniji v zadnjih letih, še vedno ostajajo določene ranljive skupine, manjše razlike v enakosti spolov in medregionalne razlike, ki jih je potrebno posebej obravnavati. Okrepiti je potrebno tudi prilagodljivost na morebitne krize. Z analizo so bile prepoznane določene ranljive skupine na podeželju, ki jim je potrebno omogočiti bolj kakovostno življenje in zmanjšati tveganje za njihovo socialno izključenost. Na podeželju je potrebno ohranjati heterogeno strukturo prebivalstva predvsem zaradi ohranjanja vitalnosti naselij, preprečevanja njihovega demografskega in fizičnega propada ter razvoja tolerantnosti do socialnih in kulturnih razlik. Z razvojnega vidika je potrebno prepoznati in aktivirati produktivno zmogljivost teh ranljivih skupin na podeželju (npr. dodatno usposabljanje, formalno in vseživljenjsko izobraževanje, prekvalifikacija, uporabiti njihovo znanje in izkušnje) ter jih ustrezno socialno vključiti. Potrebno je skrbeti za čim daljše ohranjanje aktivnosti starejših in za čim daljšo dejavno vključenost v domačem (podeželskem) okolju. Potrebno je povezovati tako institucionalizirane kot deinstitucionalizirane mehanizme za doseganje aktivnega in zdravega staranja ter povezati formalno in neformalno oskrbo starostnikov, kot so npr. oskrba na domu, alternativne oblike varstva starostnikov ipd. K zmanjšanju socialne izključenosti in socialni

integraciji posameznih ranljivih skupin lahko pomembno prispevajo medgeneracijski programi, v katerih se lahko starejši in mladi skozi različne dejavnosti povezujejo, izmenjujejo izkušnje, znanja, s tem pa pridobivajo pomembne socialne in druge veščine ter ohranjajo vrednote. Za ohranjanje prebivalstva na podeželju, še zlasti mladih, je potrebno izboljšati /možnosti za varstvo otrok, za interesne dejavnosti, športne aktivnosti, in družbene stike. Potrebno je uvajanje inovativnih socialnih storitev in novih oblik mobilnosti (kot je npr. sopotništvo, organizirano spremljanje otrok), da se lokalnim prebivalcem lahko zagotavlja dostopnost do storitev in ohranja njihovo vključenost v družbo, z aktivno mobilnostjo pa se lahko poveča količina njihove dnevne telesne dejavnosti. Pri tem je potrebno izkoristiti endogene razvojne potenciale lokalnega okolja. Priložnost predstavljajo podpore po konceptu Pametnih vasi.

Potrebe se bodo naslavljale s pristopom lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, pri katerem se lokalno prebivalstvo spodbuja, da aktivno odloča in usmerja razvoj lokalnega območja. S tem se namreč krepi lokalna identiteta, občutek pripadnosti in možnosti vplivanja na razvoj, socialna kohezija med prebivalci, ustvarjajo se pogoji za boljše izkoriščanje endogenih razvojnih potencialov lokalnega okolja.

Pri zagotavljanju infrastrukturnega razvoja na podeželju se išče sinergije z drugimi ESI skladi.

Na podlagi analiz izvedenih projektov je bilo ugotovljeno, da v lokalnem območju že poteka sodelovanje različnih deležnikov, med različnimi sektorji. Pri teh podeželskih mrežah imajo vlogo povezovanja tudi lokalne akcijske skupine (LAS), ki kot pogodbena partnerstva povezujejo različne deležnike med javnim, zasebnim in ekonomskim sektorjem na lokalnem območju in imajo poznavanje lokalnih potreb. Na podeželju je potrebno za reševanje potreb lokalnih območij, npr. povečanje lokalne preskrbe, spodbujati različne oblike sodelovanja med deležniki na podeželju, tako med kmetijskim sektorjem, z javnimi zavodi, lokalnimi skupnostmi ter turizmom, trgovino in drugimi. V okviru sodelovanja v podeželskih mrežah, in z uporabo različnih finančnih virov, lahko tudi lokalna pridelava pomaga pri spodbujanju novih poslovnih modelov in s tem krepitve lokalne samooskrbe, gospodarske rasti in kvalitete življenja na podeželju. Potrebo po socialni vključenosti se bo naslavljajo v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, intervencije LEADER. V okviru intervencij Strateškega načrta (SC2, SC7, SC8 in SC9), kjer je relevantno, se bo enakost spolov spodbujalo tudi v obliki meril za izbor operacij (dodatne točke za ženske, višjo izobrazbo idr). Socio-ekonomsko stanje na podeželju se bo podpiralo tudi preko intervencij, ki podpirajo podjetinštvo, prenos znanja, digitalizacijo in inovacije.

Potreba je povezana tudi z ustvarjenem delovnih mest na podeželju, potrebo P24 Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju, ki se jih bo v SN podpiralo v okviru podpor za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov (IRP24), dopolnilne dohodkovne podpore za mlade kmete (INP09), podpor za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti (IRP25),intervencije LEADER (IRP26), ter podpor za naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo (IRP35).

Pri reševanju socialne vključenosti prebivalcev na podeželju se išče sinergije z drugimi ESI skladi (ESS+ in ESRR).

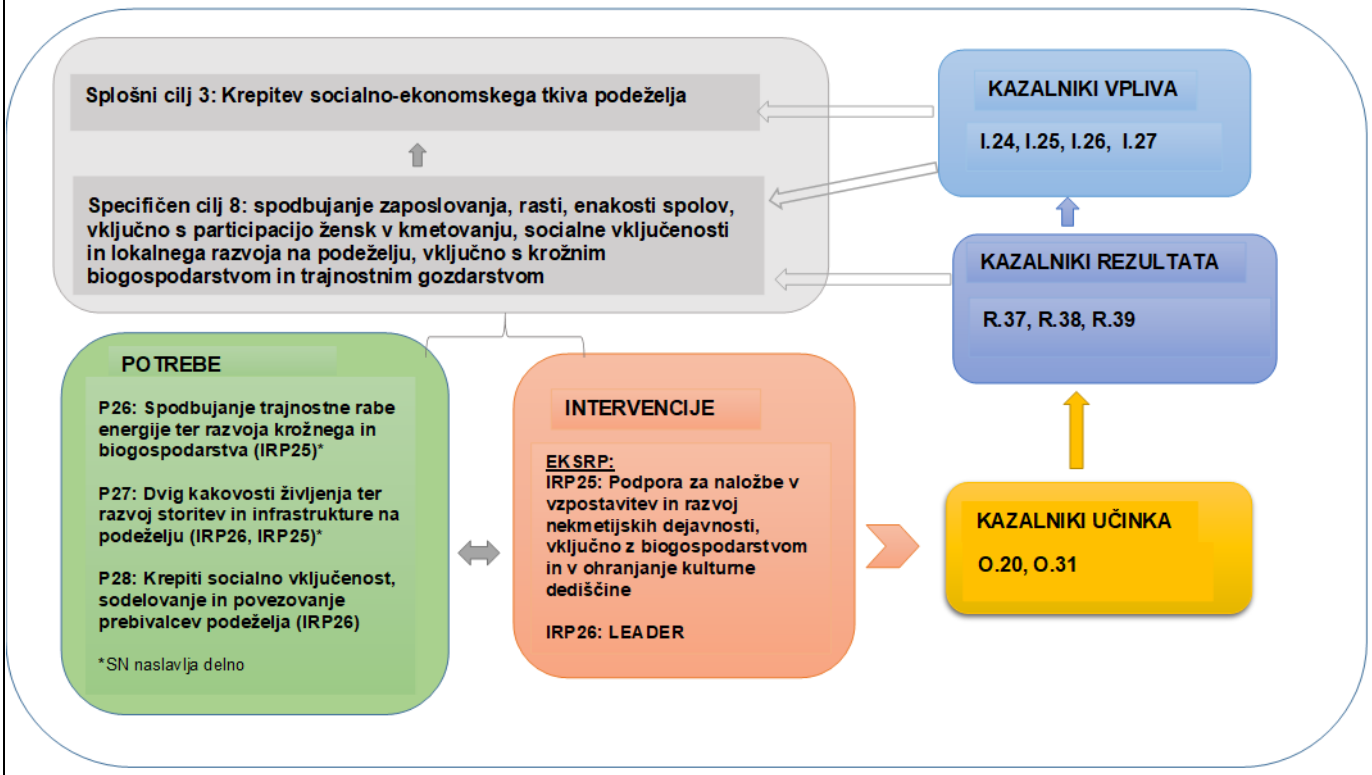
2.1.SO8.4 Intervencijska logika

Oblika intervencije	Vrsta intervencije	Intervencijska oznaka (države članice) – Naziv	Skupni kazalnik učinka
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP02 - Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP03 - Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP25 - Intervencija Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) -	IRP35 - Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih	O.24. Število produktivnih

	Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo	naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP36 - Naložbe v obnovljive vire energije	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP26 - LEADER	O.31. Število strategij lokalnega razvoja (LEADER) ali pripravljalnih ukrepov, ki prejemajo podporo

Pregled

INTERVENCIJSKA STRATEGIJA ZA SPECIFIČNI CILJ 8

Slovensko podeželje se sooča s številnimi strukturnimi težavami, ki pa se med dvanajstimi statističnimi regijami zelo razlikujejo. Značilno je zgoščanje prebivalstva v osrednji Sloveniji, predvsem okoli avtocestnega križa in dobro dostopnih središč. Nekatere regije so razvojno zelo ogrožene, v povprečju je večja ogroženost v kohezijski regiji vzhodne Slovenije. Slovensko podeželje se, poleg izzivov kot so negativni demografski trendi, pomanjkanje delovnih mest, praznjenje manj razvitih in od večjih središč bolj oddaljenih naselij, nezadostna infrastrukturna razvitost in pomanjkanje osnovnih storitev, (posledično) srečuje tudi z nižjo podjetniško aktivnostjo na podeželju. Za podeželje so značilne dnevne migracije prebivalstva, pa tudi odseljevanje predvsem mladih. Problem odseljevanja mladih iz podeželja in dnevnih migracij je treba reševati s spodbujanjem gospodarske aktivnosti na podeželju. Intervencija podpore za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti vključno z biogospodarstvom, in ohranjanjem kulturne dediščine naslavlja potrebe razvoj krožnega gospodarstva in biogospodarstva na podeželju, spodbujanje zaposlovanja in podjetništva na podeželju in ohranjanje kulturne dediščine.

Možnost za razvoj podeželja in reševanje izzivov predstavljata tudi pristop LEADER ter v okviru tega koncept Pametnih vasi. Pristop LEADER predstavlja orodje pri spodbujanju skupnega lokalnega razvoja po pristopu »od spodaj navzgor«. Pristop »od spodaj navzgor« omogoča lokalnemu prebivalstvu, da z oblikovanjem lokalnih partnerstev tako imenovanih lokalnih akcijskih skupin (LAS), aktivno odloča o prioritetah in razvojnih ciljih lokalnega območja, vključno z viri financiranja za doseganje ciljev lokalnega območja.

V okviru intervencije IRP26 LEADER se pričakuje naslavljanje prepoznanih potreb v okviru SN ter naslavljanje potreb v okviru potrjenih strategij lokalnega razvoja, pri čemer se bo upoštevalo osnovne principe pristopa LEADER. Dodana vrednost pristopa je, da se lokalno prebivalstvo spodbuja, da aktivno odloča in usmerja razvoj lokalnega območja. S tem se namreč krepi lokalna identiteta, občutek pripadnosti in možnosti vplivanja na razvoj, socialna kohezija med prebivalci, ustvarjajo se pogoji za boljše izkoriščanje endogenih razvojnih potencialov lokalnega okolja. Pričakuje se dvig socialnega kapitala, ki se bo izkazoval zlasti z okrepljeno medsebojno podporo in zaupanjem ter povečanjem sodelovanja različnih deležnikov pri zasnovi in izvajanju pristopa od spodaj navzgor (lokalni deležniki, upravljavske strukture).

Intervencije v okviru specifičnega cilja 8 (SC8): *Spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno s participacijo žensk v kmetovanju, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom (SC8)* naslavljajo 3 potrebe, od skupno 38 identificiranih v okviru SN 2023-2027 in bodo prispevale k uresničevanju splošnega cilja SKP: *Krepitev socialno-ekonomskega tkiva podeželja.* Z intervencijami so naslovljene sledeče potrebe: P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva, P27 Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju ter P28 Krepiti socialno vključenost, sodelovanje in povezovanje prebivalcev podeželja. Potrebi P26 in P27 sta v SN 2023-2027 naslovljeni delno. Potreba po dvigu kakovosti življenja, razvoju storitev in infrastrukture na podeželju, se naslavlja v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, preko pristopa LEADER. Komplementarnost z drugimi programi in viri sredstev je predstavljena v nadaljevanju. Potreba glede spodbujanja trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva se bo podpira tudi z drugimi ESI skladi, nacionalnimi in drugimi viri financiranja. Intervenciji Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom v ohranjanje kulturne dediščine in LEADER (potrebe lokalnih območjih določijo in izvajajo v okviru SLR) se navezujeta tudi na potrebo opredeljeno v okviru SC7: P24 Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju.
Na potrebo P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva se navezujejo tudi intervencije v okviru SC2 in sicer Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev in živilskopredelovalne industrije, Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano in Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij. V okviru SC4 pa se na to navezujejo Naložbe v obnovljive vire energije, ter v okviru SC9 Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali.

Za odziv na potrebo P27 Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju je nujna tudi povezava na potrebe in intervencije v okviru horizontalnega cilja. Namreč za ohranjanje vitalnosti in razvoja podeželskih območij je potrebno omogočiti razvoj kulturnih, prostočasnih in drugih dejavnosti in spodbujati koncept Pametnih vasi.

Intervencije v okvuru SC8 se povezujejo tudi s horizontalnim ciljem (HC10). V okviru analize stanja na področju SC8 je bilo ugotovljeno, da je na podeželju močan socialni kapital, ki odločilno vpliva na dinamiko razvoja na podeželju. Posebna priložnost je razvoj podeželja v skladu s konceptom Pametnih vasi in krožnega gospodarstva. Na podeželju delujejo lokalne akcijske skupine (LAS), ki so mreža lokalnih partnerjev javnega, socialnega in ekonomskega sektorja na lokalnem območju. Mreženje v okviru delovanja LAS ali preko izvajanja projektov omogoča izmenjavo znanj, izkušenj, idej in informacij. V okviru SC8 LAS lahko kot mreža lokalnih partnerjev preko izvajanja operacij prispevajo k prenosu znanja in informacij v HC10, preko koncepta Pametnih vasi pa tudi k digitalizaciji podeželja. Po drugi strani pa bodo imeli deležniki obeh intrervencij SC8 dostop do usposabljanj v okviru intervencije AKIS IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev, saj so smotrna dodatna znanja npr. na področjih informacijske tehnologije, ekonomike ter dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

Na zgoraj naveden način je vzpostavljeno dopolnjevanje med intervencijami SC8 ter intervencijami v okviru SC2, SC4, SC7, SC9 in horizontalnega cilja.

Intervencije v okviru SC8, usmerjene prednostno v dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju ter izboljšanje sodelovanja in povezovanja prebivalcev podeželja, bodo prispevale k:

-ustvarjanju delovnih mest na podeželju: sprememba stopnje zaposlenosti na podeželju, vključno z razčlenitvijo po spolu (kazalnik vpliva I.24)

-rasti na podeželju: sprememba bruto domačega proizvoda (BDP) na prebivalca na podeželju (kazalnik vpliva I.25)

-Pravičnejši SKP: porazdelitev podpore SKP (kazalnik vpliva I.26)

-Spodbujanju podeželskega vključevanja: sprememba indeksa revščine na podeželju (kazalnik vpliva I. 27)

Opis intervencij:

IRP25: Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine

Intervencija naslavlja naslednji potrebi:

P26 Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva

P27 Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju

IRP25 pa se navezuje se tudi na potrebo opredeljeno v okviru SC7: P24 Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju.

Namen intervencije je zagotoviti podporo naložbam v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti na podeželju, vključno s področjem biogospodarstva oziroma krožnega gospodarstva. S sredstvi EKSRP bodo podprte naložbe, ki temeljijo na uvajanju trajnostnih načel v okviru biogospodarstva in krožnega gospodarstva kar lahko prispeva k ustvarjanju boljših pogojev za ohranitev ali ustvarjanje novih delovnih mest na podeželskih območjih in diverzifikacijo dohodkov kmetijskim gospodarstvom. V sklopu te intervencije bodo podprte tudi dejavnosti povezane z ohranjanjem kulturne dediščine.

Pri virih biomase se upošteva etično načelo, da naj se biomasa prvenstveno uporablja za hrano ljudi, nato pa za krmo. Pri intervenciji se tako pričakuje, da se bo s podprtimi naložbami prispevalo tako h krepitvi gospodarskih aktivnosti na podeželskih območjih, kot tudi k lažji oskrbi in uporabi obnovljivih virov. Intervencija se bo izvajala na območju celotne Slovenije. Upravičenec do podpore pa je nosilec nekmetijske dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Učinek intervencije IRP25 se bo spremljal s kazalnikom: O.20 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo.

Uspešnost izvajanja IRP25: Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno s krožnim in z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine pa se bo spremljalo s kazalnikoma rezultata:

R.37 Rast in delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejemajo podporo v okviru projektov SKP (ciljna vrednost: 3.685)

R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP (ciljna vrednost: 181)

R.15 Energija iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva ter drugih obnovljivih virov: naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW) (ciljna vrednost: 38,67) - kazalnik se spremlja v okviru SC4.

IRP26: LEADER

Intervencija LEADER po pristopu »od spodaj navzgor« naslavlja v okviru SC8 sledeči potrebi:

P27 Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju

P28 Krepiti socialno vključenost, sodelovanje in povezovanje prebivalcev podeželja

Neposredno se intervencija IRP26 navezuje se tudi na potrebo opredeljeno v okviru SC7: P24 Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju. Podrobneje se potrebe specifične za lokalna območja, določijo in izvajajo v okviru strategij lokalnega razvoja (SLR), ki jih pripravijo lokalne akcijske skupine (LAS).

LEADER je del skupnega pristopa Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (CLLD) iz Uredbe o skupnih določbah Uredbe (EU) 2021/1060 o določitvi skupnih določb, ki se v programskem obdobju 2023-2027 v Sloveniji izvaja v okviru skladov EKSRP in ESRR. Cilj intervencije LEADER je skozi potrjene LAS in strategije lokalnega razvoja (SLR) za programsko obdobje 2023-2027 spodbujati zaposlovanje, rast, socialno vključenost in lokalni razvoj na podeželskih območjih, in prispevati k ciljem strateškega načrta. Predlogi operacij se na lokalnih območjih oblikujejo po pristopu »od spodaj navzgor«, na podlagi potrjenih strategij lokalnega razvoja. Spodbuja se sodelovanje lokalnih akterjev, nove in inovativne rešitve pri reševanju potreb in naslavlja prepoznane ranljive skupine na območju. Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči iz sredstev EKSRP. Podpora je namenjena projektom in aktivnostim z večjo dodano vrednostjo za območje, sofinanciranju stroškov, nastalih pri izvedbi operacij, katerih rezultati prispevajo k uresničevanju ciljev, zastavljenih v SLR. Učinek intervencije LEADER se bo spremljal s kazalnikom: O.31 Število strategij lokalnega razvoja (LEADER) ali pripravljalnih ukrepov, ki prejemajo podporo. Uspešnost izvajanja intervencije LEADER pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata:
R.38 Pokritost v okviru LEADER: delež podeželskega prebivalstva, vključenega v strategije lokalnega razvoja (ciljna vrednost: 100 %)

Prispevek intervencij:

Intervencije v okviru SC8 bodo prispevale k uresničevanju ciljev nacionalne Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021.«:
-***Dvig kakovosti življenja in krepitev gospodarske aktivnosti na podeželju****: spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah; krepitev lokalnih pobud in medpanožnega sodelovanja ter krepitev navezave turizma na kakovostno hrano iz lokalnega okolja; razvoj krožnega in biogospodarstva; socialna vključenost, ženske na podeželju in skrb za ranljive skupine; zmanjševanje vrzeli v dostopnosti in kakovosti storitev v urbanem in ruralnem okolju.*

Nadalje bodo intervencije prispevale izpolnjevanju priporočil EK za Slovenijo za pripravo SN 2023-2027:
-*Izboljševanje potenciala za rast na podeželskih območjih*

Intervencije bodo prispevale k ciljem Strategije od »vil do vilic«: *kot je zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane, spodbujanje bolj trajnostne porabe hrane in zdrave prehrane, zmanjšanje izgub in količin zavržene hrane ter spodbujanje lokalne samooskrbe.*

Intervencije bodo prispevale tudi k ciljem Dolgoročne vizije za podeželska območja EU do leta 2040 z izboljšanjem kakovosti življenja na podeželju, krepitvijo vloge podeželskih skupnosti, izboljšanju dostopa do storitev in spodbujanju socialnih inovacij ter diverzifikacijo gospodarskih dejavnosti in izboljšanjem dodane vrednosti kmetijskih in kmetijsko-živilskih dejavnosti ter podeželskega turizma.

Komplementarnost z drugimi programi in viri sredstev

V okviru naslavljanja potreb prepoznanih v specifičnem cilju 8 se iščejo sinergije in komplementarnosti teritorialnih pristopov skupaj z ostalimi EU skladi ter drugimi nacionalnimi politikami. Tako bodo podpore za širokopasovni internet, kar je eden od osnovnih predpogojev za razvoj podeželja, na voljo v okviru drugih EU skladov, Načrta za okrevanje in odpornost in drugimi viri sredstev, ki bodo prispevali k cilju 100 % pokritost slovenskega podeželja s širokopasovnimi povezavami. Izboljšanje pokritosti s hitrim

širokopasovnim internetom je tudi eno izmed priporočil EK Sloveniji za pripravo SN 2023-2027, tako da je bila na podlagi tega tudi identificirana potreba P29 Izboljšanje pokritosti podeželskih območij s hitrimi širokopasovnimi povezavami.

LEADER se bo v novem programskem obdobju izvajal kot del skupnega pristopa LEADER/CLLD s skladoma EKSRP in ESRR in sicer čim bolj poenoteno, brez izbora „glavnega sklada“, medtem kot se bo CLLD, ki se financiral iz evropskih sredstev ESPRA, izvajal ločeno. Organi upravljanja so z namenom medsebojnega sodelovanja in iskanja ustreznih sinergij med skladi ustanovili Medresorsko delovno skupino CLLD 2021-2027, v katero so vključeni predstavniki vseh v CLLD vključenih skladov, plačilne agencije ter posredniškega organa. Medresorska delovna skupina CLLD 2021-2027 je koordinacijski organ med skladi ter z namenom spremljanja in usklajevanja izvajanja pristopa CLLD na terenu aktivno sodeluje z lokalnimi akcijskimi skupinami.

V okviru sklada EKSRP in ESRR se bo izvajal skupni pristop LEADER/CLLD na celotnem območju države. Območja LAS bodo povezana v homogeno geografsko in funkcionalno celoto s skupnimi lokalnimi potrebami in izzivi, ki bodo naslovljeni v skupnih strategijah lokalnega razvoja (SLR). Z vidika zagotavljanja kontinuitete izvajanja z obdobjem 2014-2020 bo izbor LAS in SLR temeljil na skupnih merilih in izboru organov upravljanja skladov ESRR in EKSRP. Pogoji za oblikovanje LAS in SLR ter način izvajanja mehanizma bodo opredeljeni v skupnem nacionalnem predpisu, navodilih in smernicah organov upravljanja. Skupne SLR bodo vključevale sredstva in prispevale k ciljem obeh programov. Sredstva ESRR bodo namenjena za izgradnjo vključujoče družbe in nadaljnji celostni družbeno-gospodarski razvoj v mestnih in podeželskih območjih, s posebno pozornostjo na zmanjšanju razlik med socialno - ekonomsko prikrajšanimi osebami in območji.

Potrebe in izzivi na podeželju, kot so infrastrukturni, gospodarski, okoljski, podnebni, demografski in socialni se bodo podpirale tudi preko drugih EU skladov in nacionalnih virov.

Na področju demografskih izzivov ter socialne vključenosti ter pri zagotavljanju enakosti spolov na podeželju se išče sinergije z drugimi ESI skladi (predvsem ESS+). S sredstvi ESS+ se bo na področju trga dela in enakosti spolov sledilo cilju Izboljšanje dostopa do zaposlitve in aktivacijskih ukrepov za vse iskalce zaposlitve. V okviru Programa EKP 2021-27 se bodo preko ESS+ izvajali ukrepi aktivne politike zaposlovanja za učinkovito in hitro spodbujanje dostopa do zaposlitve za ciljne skupine starejših, nižje izobraženih, invalidov in neaktivnih v njihovem obdobju delovne aktivnosti; izvajanje programov za ohranitev na trgu dela tistih skupin, katerih zaposlitev oziroma samozaposlitev je ogrožena ali začasna, zmanjševanje in preprečevanje prekarnosti ter preprečevanje prehoda nazaj v brezposelnost za ciljne skupine, ki se soočajo z atipičnimi oblikami dela ter ukrepi spodbujanja samozaposlovanja in socialnega gospodarstva. Ciljne skupine so mladi, ženske, skupine starejših idr., ki smo jih kot ranljive skupine prepoznali tudi v okviru analiz tega specifičnega cilja.

Področje **podjetništva** se bo podpiralo v okviru obeh intervencij IRP25 in IRP26 v tem specifičnem cilju. V okviru SN SKP 2023-2027 bodo podprte dopolnilne dejavnosti na kmetijah, ne glede na lokacijo in vrsto dejavnosti. Podjetništvo na podeželju pa bo podprto preko ESRR. V okviru ESRR bo podpora za investicijske politike malim in srednje velikim podjetjem namenjena v obliki povratnih sredstev.

V okviru EKSRP se bo podpiralo predelavo in trženje kmetijskih proizvodov vseh podjetij, ne glede na velikost in rezultat predelave, ki je lahko kmetijski ali nekmetijski proizvod. V okviru podpor ESRR za področje podjetništva velika podjetja ne bodo vključena. V okviru LEADER se bo podjetništvo in delovna mesta podpiralo na podlagi prepoznanih potreb v strategijah lokalnega razvoja (SLR).

V okviru **spodbujanja krožnega in biogospodarstva** bodo iz EKSRP podprte nekmetijske dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ter naložbe na kmetijskih gospodarstvih in živilskih obratih ki se nanašajo na krožno in biogospodarstvo. Iz EKSRP bodo tako podprte naložbe na kmetijah oziroma kmetijskih gospodarstvih in živilskih obratih, ki se nanašajo na ponovno uporabo stranskih proizvodov, ostankov in

drugih neživilskih surovin, naložbe v zmanjšanje porabe vode in ponovno uporabo odpadne vode zmanjšanju odpadkov, naložbe v povezavi z recikliranjem oziroma kompostiranjem, naložbe v obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije za potrebe kmetije oziroma kmetijskega gospodarstva, uvajanjem biorazgradljive embalaže in embalaže iz recikliranih materialov, naložbe v večjo snovno učinkovitost proizvodnih procesov.

Zagotavljanje **infrastrukturnega razvoja** v Sloveniji se podpira preko ESI skladov, nacionalnih in drugih virov financiranja.

V okviru intervencij SC8 se bodo podpirale manjše investicije na podeželju. Preko intervencije LEADER se bodo lahko podpirale manjše investicije na podeželju, in sicer kot del operacije, s poudarkom na širšem pomenu za območje LAS ter dodani vrednosti za operacijo, območje in prebivalce območja LAS (naložba kot rezultat projekta z dodano vrednostjo za območje LAS, npr. otroško igrišče, medgeneracijski prostori, prostori in oprema za skupno trženje lokalnih produktov, naložbe po konceptu Pametnih vasi, ipd). V okviru intervencije LEADER se načrtuje podpora operacijam do vrednosti 200.000 EUR. Velika infrastruktura, kot so vodovod, kanalizacija in ceste, bo še naprej predmet podpore kohezijske politike.

Za področje sistema celovitega načrtovanja na področju **prometa** in prometne infrastrukture je v veljavi Resolucija o nacionalnem programu prometa do leta 2030, ki določa dinamiko vlaganj investicij v ceste iz nacionalnih, zasebnih in EU finančnih virov.

Področje **oskrbe s pitno vodo** se naslavlja z različnimi viri, ki so zapisani v Operativnem programu oskrbe s pitno vodo za obdobje 2022 do 2027, to so: kohezijski sklad, Načrt za okrevanje in odpornost, Sklad za vode, državni in občinski proračun idr. projekti. S sredstvi EKP 2021-2027 se namerava ciljno urejati vodovodne sistema nad 10.000 prebivalci. Sredstva v okviru Načrta za odpornost in okrevanje pa so usmerjena v reševanje problematike, povezane z vodnimi izgubami, na določenih območjih pod 10.000 prebivalci.

Področje **komunalne odpadne vode** ureja Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode. Odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode mora zagotavljati obvezna občinska gospodarska javna služba odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode. Eden izmed finančnih virov za izvedbo ukrepov na področju odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode bodo v aglomeracijah s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 2.000 PE, sredstva Kohezijskega sklada. Sredstva se bodo dopolnjevala s finančnimi inštrumenti, programom InvestEU; Sklada za vode ter finančnimi viri občin (pod 2000 PE).

2.1.SO8.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju

Ni relevantno.

2.1.SO8.8 Izbor kazalnikov rezultatov

Izbor kazalnikov rezultatov za ta specifični cilj

Kazalniki rezultatov [priporočeni kazalniki rezultatov za ta specifični cilj so v celoti prikazani v krepkem tisku]	Ciljna vrednost
R.37 CU - Gospodarska rast in delovna mesta na podeželskih območjih Nova delovna mesta, podprta s projekti SKP	3.685,00
R.38 CU - Pokritost s pobudo LEADER Delež podeželskega prebivalstva, zajetega v strategijah lokalnega razvoja	100,00 %
R.39 CU - Razvoj podeželskega gospodarstva Število podeželskih podjetij, vključno s podjetji v biogospodarstvu, ki so bila razvita s podporo SKP	181,00

Utemeljitev ciljev in povezanih mejnikov

R.37 Rast in delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejemajo podporo v okviru

projektov SKP

Demografske spremembe, dneve migracije in odseljevanje s podeželja zmanjšujejo ponudbo delovne sile na podeželju, kar lahko v prihodnosti postane omejitveni dejavnik za gospodarski razvoj. Po drugi strani pa se dosežena stopnja izobrazbe izboljšuje. Problem odseljevanja s podeželja in dnevnih migracij je potrebno reševati s spodbujanjem gospodarske aktivnosti na podeželju in ustvarjanjem ugodnega podjetniškega okolja ter kvalitetnih delovnih mest. Zagotoviti je potrebno podporo mikro in malim podjetjem ter kmetijam z dopolnilno dejavnostjo, ki svoj razvoj povezujejo z aktivacijo endogenih potencialov na podeželju in s tem ustvarjajo pogoje za ohranitev obstoječih in vzpostavitev novih delovnih mest kot tudi dodaten vir dohodka na podeželju. Dejstvo je, da imajo največji ekonomski obseg proizvodnje nosilci kmetijskih gospodarstev stari od 25 do 34 let. Delovno mesto na kmetijskem gospodarstvu zahteva veliko znanj, ter psihofizičnih sposobnosti. Veliko število mladih kmetov ima potrebo in možnost na prevzetem KMG vzpostaviti delovno mesto. Z ustrezno podporo bo olajšana vzpostavitev delovnega mesta za mlade kmete, hkrati bo imela podpora dolgoročen učinek.

Tudi uvajanje krožnega gospodarstva in biogospodarstva vodi k ustvarjanju novih delovnih mest, zlasti na podeželskih območjih z večjo udeležbo primarnih proizvajalcev in predelovalcev v lokalnem okolju.

Cilj intervencije IRP26 LEADER je skozi potrjene LAS in strategije lokalnega razvoja (SLR) za programsko obdobje 2023-2027 spodbujati zaposlovanje, rast, socialno vključenost in lokalni razvoj na podeželskih območjih, in prispevati k ciljem strateškega načrta. Pristop LEADER se je izkazal kot uspešen mehanizem pri reševanju specifičnih izzivov podeželja, tudi za ustvarjanje delovnih mest, spodbujanju povezovanja lokalnih deležnikov in podjetništva na podeželju.

Kazalnik R.37 količinsko opredeli število novih delovnih mest ustvarjenih delovnih mest v podprtih projektih.

Pričakovana vrednost za intervencijo:
-Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine: 20 upravičencev (SC8);
-Podpora za naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo: 36 upravičencev (SC8);
-Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete: 2.275 upravičencev (SC7);
-Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov: 1.354 upravičencev (SC7);
-LEADER: V okviru intervencije LEADER bodo vrednosti znane po potrditvi strategij lokalnega razvoja (SLR) LAS (SC8).

Ciljna vrednost za kazalnik R.37 je 3.685 novih delovnih mest.

R.38 Pokritost v okviru LEADER: delež podeželskega prebivalstva, vključenega v strategije lokalnega razvoja

Kazalnik R.38 količinsko opredeli delež podeželskega prebivalstva, ki ga zajemajo intervencije LEADER.

Pri izračunu kazalnika R.38 se upošteva intervencija LEADER. Upoštevana je lastna definicija podeželja, ki vključuje vse prebivalce Slovenije razen mest nad 10.000 prebivalcev.

Slovenija ima dolgoletne (30-letne) pozitivne izkušnje z izvajanjem programov celovitega razvoja podeželja in aktivnim vključevanjem lokalnih skupnosti in prebivalstva v razvojno načrtovanje (obstoječe lokalne akcijske skupine - LAS, vodilni partnerji idr.). Glede na izkušnje dveh programskih obdobij (v programskem obdobju 2007-2013 je 33 LAS pokrivalo 97 % podeželja, v programskem obdobju 2014-

2020 pa 37 LAS 100 % slovenskega podeželja) se pričakuje kontinuiteta izvajanja pristopa LEADER na območju celega podeželja (vsa naselja države z manj kot 10.000 prebivalci). Naselja, večja od 10.000 so po večini mestne občine, ki jih podpirajo drugi teritorialni pristopi, drugih ESI skladov. Pristop LEADER lahko omogoča izvedbo celovitih, kompleksnih, inovativnih projektov, v projekte povezuje različne deležnike s široko vsebino in različnih področij, kar prinaša multiplikacijski učinek lokalnega razvoja in dodano vrednost v primerjavi z drugimi viri financiranja.

Ciljna vrednost za kazalnik R.38 je 100,00 %.

R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP

Medtem ko je primarna kmetijska pridelava vključena v kazalnik rezultata R.9, se kazalnik rezultata R.39 osredotoča na podporo nekmetijskim dejavnostim, krožnemu in biogospodarstvu ter predelavi kmetijskih in živilskih proizvodov. S tovrstno podporo bo omogočeno povečanje dodane vrednosti kmetijskih, živilskih in gozdarskih proizvodov ter spodbujanje njihovega trženja. Kot ključna področja izpostavljamo naložbe v predelavo ali trženje ekoloških kmetijskih proizvodov, zlasti na gorskih območjih ter na drugih območjih z naravnimi omejitvami za kmetijsko pridelavo. Z razvojnimi spodbudami bomo malim kmetijam omogočili zvišanje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov, investicije v diverzifikacijo dohodka na kmetiji ter doseganje večje tržne usmerjenosti in povečanje njihove prisotnosti na trgu. Potenciali za razvoj so prav tako na področju biogospodarstva, ki sedaj v Sloveniji nima dovolj prepoznavne lastne identitete, po kateri bi se ločilo od drugih povezanih konceptov (npr. zeleno gospodarstvo ali krožno gospodarstvo). Glede na ocenjen potencial biomase iz kmetijstva in gozdarstva v Sloveniji ta predstavlja velik, vendar ne dovolj izkoriščen vir, kar je lahko dobra priložnost za razvoj krožnega in biogospodarstva.

Ocenjeno je, da bo podprtih 181 podjetij oz. naložb, in sicer za intervencijo:
– Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo: 71 podjetij oz. naložb (SC 8);
- Naložbe v obnovljive vire energije: 16 podjetij oz. naložb (SC 8);
–Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano: 12 podjetij oz. naložb (SC 8);
–Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine: 10 podjetij oz. naložb (SC 8);
- Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev: 7 podjetij oz. naložb (SC 8);
- Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč: 55 naložb (SC 2);
- Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom: 10 naložb (SC 2);

Ciljna vrednost za kazalnik R.39 je 181 podjetij.

R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo

R.41[PS] Povezovanje evropskega podeželja: delež podeželskega prebivalstva, ki ima koristi od boljšega dostopa do storitev in infrastrukture zaradi podpore iz SKP

R.42 Spodbujanje socialne vključenosti: število oseb, zajetih v projekte socialnega vključevanja, ki prejemajo podporo

V okviru intervencije IRP26 LEADER bodo vrednosti za kazalnike R.37, R.39, R.40, R.41 in R.42 znane po potrditvi strategij lokalnega razvoja LAS.

2.1.SO8.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev

Dodeljena finančna sredstva intervencijam v okviru specifičnega cilja 8 znašajo 53.426.206,00 EUR, kar

predstavlja 2,97 % vseh razpoložljivih sredstev strateškega načrta SKP 2023-2027 oz. 4,79 % vseh sredstev EKSRP.

Dodeljena finančna sredstva za intervencije, načrtovane v okviru specifičnega cilja 8, zadostujejo za doseganje opredeljenih ciljev in so skladna s finančnim načrtom.

2.1.SO9 Izboljšanje odziva kmetijstva Unije na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z visokokakovostno, varno in hranljivo hrano, proizvedeno na trajnosten način, zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje dobrobiti živali in boj proti protimikrobni odpornosti

2.1.SO9.1 Povzetek analize SWOT

2.1.SO9.1.1 Prednosti

Zdravila za živali

V Sloveniji je **prodaja veterinarskih protimikrobnih zdravil nizka** in od leta 2011 do leta 2017 beležimo celo padec prodaje veterinarskih protimikrobnih zdravil (v mg/PCU) za več kot 20 %. Za vsa ta leta je prodaja v Sloveniji **pod povprečjem EU/EGP**.

Vlada RS je leta 2019 sprejela **Državno strategijo „Eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024), s triletnim nacionalnim akcijskim načrtom** (2019-2021). **Strategija se uspešno izvaja** in vključuje vidik zdravja ljudi in živali z upoštevanjem okolja, povezuje zdravstveni, kmetijski in okoljski resor ter stroko in deležnike na tem področju.

·prodaja protimikrobnih zdravil antibiotikov za živali za proizvodnjo živil je v Sloveniji nizka, je pod povprečjem EU/EGP

·izvajanje Državne strategije „Eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov in nacionalnega akcijskega načrta

Pesticidi

Prodaja FFS v Sloveniji niha in je odvisna od vremenskih vplivov, vrste aktivnih snovi v pripravkih ter ekonomskih razlogov, kot je cena pripravkov. Vzpostavljen je **sistem usposabljanja uporabnikov in distributerjev s FFS ter pregleda naprav za nanašanje FFS.**

Spodbuja se predvsem registracija FFS z manjšim tveganjem. Slovenski Nacionalni akcijski program za doseganje trajnostne rabe fitofarmacevtskih sredstev (NAP) obravnava vse ukrepe za zmanjšanje tveganja zaradi uporabe FFS, od izobraževanja in informiranja, tehničnih pogojev za trgovanje s FFS in njihovo uporabo, spremljanja in uradnega nadzora nad uporabo FFS, pridelano hrano in pitno vodo, do zmanjšanja uporabe FFS na javnih površinah. **Prepovedana je uporaba herbicidov na javnih površinah.** Za zmanjševanje potreb po uporabi FFS, se je treba osredotočiti na preventivne ukrepe za preprečevanje vnosa in širjenja karantenskih škodljivih organizmov rastlin. Ključen je tudi element zagotavljanja zanesljive in hitre diagnostike škodljivih organizmov rastlin. To zahteva visoko usposobljene strokovnjake in akreditirane diagnostične laboratorije za opravljanje laboratorijskih analiz. V Sloveniji poteka **izvajanje programov preiskav za ugotavljanje navzočnosti karantenskih škodljivih organizmov in izvajanje diagnostike v nacionalnih referenčnih laboratorijih.** Vzpostavljena je **Javna služba zdravstvenega varstva rastlin, ki med drugim z izvajanjem sistema prognoza bolezni in škodljivcev rastlin** prispeva k ciljni uporabi FFS in s tem za količinsko manjšo uporabo FFS pri obvladovanju običajno navzočih (gospodarskih) bolezni in škodljivcev v kmetijstvu. Pripravljene in sprejete so **smernice za integrirano varstvo rastlin (IVR)**, ki tudi prispevajo k manjši uporabi FFS.

·Vzpostavljen sistem usposabljanja uporabnikov in distributerjev s FFS ter pregleda naprav za nanašanje FFS

·prepoved uporabe herbicidov na javnih površinah

·spodbujanje registracije FFS z manjšim tveganjem

·izvajanje programov preiskav za ugotavljanje navzočnosti karantenskih škodljivih organizmov in izvajanje diagnostike v nacionalnih referenčnih laboratorijih

·delovanje javne službe zdravstvenega varstva rastlin in vzpostavljen sistem prognostičnih obvestil za bolezni in škodljivce za pridelovalce

·sprejete so smernice za integrirano varstvo rastlin

Dobrobit živali

Slovenija je z vidika velikostne strukture kmetijskih gospodarstev, glede skrbi za dobrobit živali v prednosti, ker **nima res množičnih sistemov rej**, saj je nevarnost pojavov bolezni in težav z dobrobitjo v manjših sistemih reje manjša. Na to kaže tudi nizka poraba veterinarskih protimikrobnih zdravil, ki je v Sloveniji precej pod povprečjem EU.

Ugodno z vidika dobrobiti živali pri transportu je tudi dejstvo, da so **transportne poti v Sloveniji kratke.** Vsak, še tako dobro organiziran in izpeljan prevoz živali, je za živali stresen, zato je zelo pomembno, da je vožnja čim krajša in da so med vožnjo zadovoljene vse potrebe živali.

·ni množičnih sistemov rej, zato je tveganje za pojav bolezni in slabšo dobrobiti živali manjše

·transportne poti so kratke – manj težav pri prevozu živih živali

Odpadna hrana

Problematika odpadne hrane je vključena v pomembnejše strateške dokumente EU – Krožno gospodarstvo, Zeleni dogovor, strategija Od vil do vilic in je izziv za vse člene v verigi preskrbe s hrano. Odpadna hrana namreč povečuje negativne učinke na okolje in potrošnika ter gospodarstvu povzroča finančne izgube. V Sloveniji potekajo aktivnosti osveščanja javnosti o preprečevanju nastajanja in zmanjšanju količin odpadne hrane. Namreč z etičnega, ekološkega in gospodarskega vidika je zmanjšanje količin odpadne hrane izziv tako za oblikovalce politike, kot tudi za gospodarske subjekte, potrošnike, znanstvenike in nevladne organizacije. V Sloveniji imamo **pozitivne izkušnje s projektom »Donirana hrana«,** ki dokazuje, da lahko užitno hrano, namesto da konča med biološkimi odpadki, preusmerimo in ponudimo tistim, ki jo potrebujejo. **Bližina pridelovalcev, predelovalcev in porabnikov hrane zagotavlja dobro povezanost in kratke in hitre verige za varno porabo in ohranjanje kvalitete hrane in uporabo presežkov hrane.**

·potekajo aktivnosti osveščanja javnosti o preprečevanju nastajanja in zmanjšanju količin odpadne hrane.

·Pozitivne izkušnje s projektom »Donirana hrana«

·Bližina pridelovalcev, predelovalcev in porabnikov hrane zagotavlja dobro povezanost in kratke in hitre verige za varno porabo in ohranjanje kvalitete hrane in uporabo presežkov hrane

2.1.SO9.1.2 Slabosti

Zdravila za živali

Od leta 2016 dalje beležimo **trend rahlega porasta prodaje antibiotikov za zdravljenje živali, zlasti zaradi vpliva razmer v intenzivni reji perutnine in posledične večje porabe antibiotikov** v delu intenzivne perutninske proizvodnje, kar je vplivalo na **povečanje obsega skupne prodaje protimikrobnih zdravil na ravni države.** V letu 2020 so se sicer razmere pri proizvodnji perutnine izboljšale, tako smo zabeležili padec prodaje antibiotikov za zdravljenje živali. Na terenu je tudi zaznati, da se v zadnjih letih **zmanjšuje učinkovitost ozaveščanja rejcev in veterinarjev za zmanjševanje potreb po predpisovanju in uporabi protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali.**

Državne strategije „Eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024), s triletnim nacionalnim akcijskim načrtom (2019-2021) za zmanjševanje porabe antibiotikov za zdravljenje živali se sicer izvajata, vendar pa **primanjkuje stabilnih virov financiranja za učinkovito izvajanje aktivnosti in ukrepov iz strategije in akcijskega načrta.**

·podatki kažejo, da je raba nekaterih protimikrobnih zdravil pri nekaterih zlasti intenzivnih rejcih perutnine v zadnjih letih v porastu

·učinkovitost ozaveščanja rejcev in veterinarjev za zmanjševanje potreb po predpisovanju in uporabi protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali se v zadnjih letih zmanjšuje

·pomanjkanje stabilnih virov financiranja za izvajanje aktivnosti in ukrepov iz Državne strategije „Eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024), s triletnim nacionalnim akcijskim načrtom (2019-2021) za zmanjševanje porabe antibiotikov za zdravljenje živali

Pesticidi

Večina rabe FFS je vezana na trajne nasade (vinogradništvo in sadjarstvo), število tretiranj v rastni sezoni pa je zelo **odvisno od vremenskih razmer**, kar povzroča **velika nihanja v rabi FFS**. V trajnih nasadih je na razpolago omejeno število alternativnih metod za nadzor glivičnih bolezni in insektov ter pomanjkanje potrebnih strojev in opreme za izvajanje alternativne metode omejena uporaba biotičnega zatiranja škodljivih organizmov zaradi stroge okoljske zakonodaje.

Pomembno pri zgodnjem odkrivanju karantenskih škodljivih organizmov je tudi izvajanje zanesljive in hitre diagnostike škodljivih organizmov rastlin, ki jo izvajajo za to usposobljeni strokovnjaki in akreditirani diagnostični laboratoriji za opravljanje laboratorijskih analiz. V Sloveniji pa se srečujemo s težavo, da **vsi diagnostični laboratoriji za škodljive organizme niso akreditirani.** Izmed uradnih laboratorijev na področju zdravja rastlin je UVHVVR določila pet nacionalnih referenčnih laboratorijev za izvajanje diagnostike karantenskih škodljivih organizmov (glive in oomicete, bakterije, virusi, viroidi in fitoplazme, ogorčice (nematode), žuželke in pršice). Za pridobitev ter razširitev in ohranjanje akreditacije bodo potrebna dodatna letna vlaganja, tako v tehnične kot strokovne izboljšave delovanja laboratorijev.

·večina rabe FFS je vezana na trajne nasade, število tretiranj v rastni sezoni je zelo odvisno od vremena, kar povzroča velika nihanja v rabi FFS

·omejeno število alternativnih metod na razpolago v trajnih nasadih za nadzor glivičnih bolezni in insektov ter pomanjkanje potrebnih strojev in opreme za izvajanje alternativne metode omejena uporaba biotičnega zatiranja škodljivih organizmov zaradi stroge okoljske zakonodaje

·vsi diagnostični laboratoriji za škodljive organizme niso akreditirani

Dobrobit živali

V Sloveniji, razen pri prireji perutninskega mesa, še **ni vzpostavljenih nadstandardnih shem kakovosti za dobrobit živali,** ki bi potrošnikom zagotavljale, da so bile živali vzrejene v skladu z višjimi standardi dobrobiti živali. **Rejci namreč ne vidijo tržne priložnosti v okviru shem kakovosti**. Manjka tudi sistematično komuniciranje s potrošniki o dobrobiti živali v reji na način, da se vpelje enotne oznake za označevanje dobrobiti živali na izdelkih.

Trenutno še ni uveljavljen enoten sistem ocenjevanja, obstajajo le posamezne delne ocene o stanju dobrobiti v slovenskih rejah. Predpisi, ki urejajo zaščito živali, določajo minimalne pogoje, nadgradnjo pa predstavljajo nadstandardne sheme zagotavljanja dobrobiti živali, pri katerih gre za prostovoljno prevzemanje nadstandardnih zahtev. V Sloveniji so težava »standardi«, saj trenutno po posameznih usmeritvah in vrstah reje, predvsem za tiste vrste in kategorije rejnih živali, za katere ni predpisanih minimalnih zahtev, **še ni opredeljenih standardiziranih načinov reje oziroma običajne rejske prakse za določanje nadstandardov.**

·ni vzpostavljenih shem kakovosti za dobrobit živali (razen pri perutninskem mesu), ker rejci ne vidijo tržne priložnosti v okviru shem kakovosti

·ni standardiziranih načinov reje oziroma običajne rejske prakse za določanje nadstandardov

Odpadna hrana

Prebivalec Slovenije zavrže povprečno 66 kg hrane, kar je sicer manj od EU povprečja (EU-28), ki je 173 kg na prebivalca (FUSIONS, 2016), kljub temu pa **odpadna hrana naraščajoča težava v celotni verigi preskrbe s hrano**. P**remajhna je tudi ozaveščenost potrošnikov o roku uporabnosti hrane** (razlika med »porabiti do« in »uporabno najmanj do«) kar bi vplivalo na zmanjšanje količine odpadne hrane.

Poleg tega je **opravljenih tudi premalo raziskav na področju biogospodarstva, primarne kmetijske proizvodnje in proizvodnje živil**. Vse to pa bi lahko zmanjšalo vpliv, ki ga ima odpadna hrana na okolje in potrošnika ter gospodarstvu povzroča finančne izgube.

·povečevanje količin odpadne hrane
·premajhna ozaveščenost potrošnikov o roku uporabnosti hrane (razlika med »porabiti do« in »uporabno najmanj do«
·premalo raziskav na področju biogospodarstva primarne kmetijske proizvodnje in proizvodnje živil

2.1.SO9.1.3 Priložnosti

Zdravila za živali

Dobrobit živali je zelo pomemben dejavnik pri konceptu kakovosti hrane. Izziv in priložnost na področju dobrobiti živali predstavlja ohranitev nizke skupne porabe protimikrobnih zdravil, da ostane pod EU povprečjem, ob hkratnem ohranjanju tržne konkurenčnosti rejcev živali. Smiselno je tudi **vključevanje novih sektorjev rejnih živali v nacionalno shemo kakovosti »izbrana kakovost«** kot npr. z omejeno rabo oz. neuporabo nekaterih protimikrobnih zdravil, ki so najvišjega kritičnega pomena za zdravljenje ljudi.

·ohranitev nizke skupne porabe protimikrobnih zdravil, da ostane pod EU povprečjem ob ohranjanju tržne konkurenčnosti rejcev živali
·vključevanje novih sektorjev rejnih živali v nacionalno shemo kakovosti »izbrana kakovost« kot npr. z omejeno rabo oz. neuporabo nekaterih protimikrobnih zdravil, ki so najvišjega kritičnega pomena za zdravljenje ljudi

Pesticidi

Ukrepi, ki jih obravnava Slovenski Nacionalni akcijski program za doseganje trajnostne rabe fitofarmacevtskih sredstev (NAP) za zmanjšanje tveganja zaradi uporabe FFS so namenjeni ozaveščanju uporabnikov o pravilni rabi FFS s poudarkom na varovanju podzemnih in površinskih voda ter čebel, varnemu odstranjevanju odpadkov in odpadne embalaže FFS, spodbujanju integrirane in ekološke pridelave ter uporabe nekemičnih metod varstva rastlin in metod varstva rastlin z majhnim tveganjem. Razvoj alternativnih metod ne-kemičnega varstva rastlin bo dodatno omogočil zmanjšanje odvisnosti od rabe FFS (vključno s stroji in drugo opremo).

Cilj izvajanja programov javnih služb je med drugim tudi žlahtnjenje, selekcija in introdukcija odpornih sort ter preizkušanje tehnologij pridelave, ki zagotavljajo trajnostno rabo naravnih virov in sledijo okoljskim ciljem v kmetijstvu. **Ključen je tudi razvoj novih odpornih sort rastlin na bolezni in škodljivce.** Priložnost na področju pravočasnega odkrivanja bolezni in škodljivcev rastlin pa predstavlja tudi **razvoj novih metod izvajanja programov preiskav, ki bi omogočali zgodnejše odkrivanje novih žarišč in racionalizirali preglede ter s tem povečali njihov obseg** (droni, pasti za daljinsko zaznavanje, …) kot tudi **okrepitev laboratorijske dejavnosti na področju določanja bolezni in škodljivcev rastlin.**

·razvoj alternativnih metod ne-kemičnega varstva rastlin, ki bodo omogočile zmanjšanje odvisnosti od rabe FFS (vključno s stroji in drugo opremo)
·razvoj novih odpornih sort rastlin na bolezni in škodljivce
·razvoj novih metod izvajanja programov preiskav, ki bi omogočali zgodnejše odkrivanje novih žarišč in racionalizirali preglede ter s tem povečali njihov obseg (droni, pasti za daljinsko zaznavanje, …), okrepitev laboratorijske dejavnosti na področju določanja bolezni in škodljivcev rastlin

Dobrobit živali

Na upoštevanje dobrobiti živali pri prireji proizvodov lahko vpliva tudi večja osveščenost potrošnikov o pomembnosti tega in tudi posledičnega vpliva, ki ga ima prireja na kakovost hrane. Priložnost za izboljšanje dodane vrednosti in s tem tudi boljši dohodkovni položaj kmetij predstavlja tudi **vključevanje proizvodov iz nadstandardnih, živalim prilagojenih sistemov reje v sheme kakovosti.** Za name **spodbujanja višjih standardov dobrobiti živali** je **ključna visoka raven osveščenosti in uporaba informacijskih virov EU za ta nem kot tudi finančne spodbude SKP.**

·večanje ozaveščenosti potrošnikov o pomembnosti upoštevanja dobrobiti živali pri prireji proizvodov

·vključevanje proizvodov iz nadstandardnih, živalim prilagojenih sistemov reje v sheme kakovosti je priložnost za izboljšanje dodane vrednosti in s tem boljši dohodkovni položaj kmetij

·uporaba finančnih virov SKP in informacijskih virov EU za spodbujanje višjih standardov dobrobiti živali

Odpadna hrana

Priložnost na področju zmanjševanja izgub hrane in odpadne hrane predstavljajo tudi inovacije in raziskave v kmetijstvu in živilstvu na temo preprečevanja izgub hrane in odpadne hrane kot so nova in funkcionalna živila in sestavine, spodbujanje preciznega kmetijstva s poudarkom na zdravem in količinsko ustreznem pridelku, ki ustreza tržnim standardom, razvoj in spodbujanje uporabe pametne embalaže itd. Pomembno področje, ki ga je smiselno okrepiti v kmetijskem sektorju in ŽPI je tudi **digitalizacija proizvodnje in predelave, logistike ter prodaje.**

Združevanje in povezovanje v agroživilski verigi je edini odgovor na vedno večje in vedno nove izzive varovanja zdravja ljudi, živali, rastlin in okolja. Potrebna je krepitev primarnih proizvajalcev v verigi preskrbe s hrano (OP, povezovanje, prilagajanje sistema javnih naročil…). Problematika izgub hrane in odpadne hrane je večplastna in se odvija v vseh členih verige preskrbe s hrano. V pripravi je tudi strategija o manj izgubah hrane in odpadni hrani v verigi preskrbe s hrano: »Spoštujmo hrano, spoštujmo planet«, ki naslavlja vse člene verige preskrbe s hrano.

Pri zmanjševanju odpadne hrane je ključen tudi **potrošnik in prisotnost novih trendov zauživanja hrane, ki upoštevajo trajnostne in prehranske smernice.**

·inovacije in raziskave v kmetijstvu in živilstvu na temo preprečevanja izgub hrane in odpadne hrane (nova in funkcionalna živila in sestavine, precizno kmetijstvo, da je pridelek zdrav, količinski in ustreza tržnim standardom, pametna embalaža,…)

·digitalizacija proizvodnje in predelave, logistike, prodaje

·novi trendi zauživanja hrane, ki upoštevajo trajnostne in prehranske smernice (nove sheme,…)

·krepitev primarnih proizvajalcev v verigi preskrbe s hrano (OP, povezovanje, prilagajanje sistema javnih naročil…)

2.1.SO9.1.4 Nevarnosti

Zdravila za živali

Nenadni **izbruh kužnih bolezni rejnih živali lahko vodi v večjo porabo protimikrobnih zdravil in povečuje tveganje za pojav in širjenje mikrobne odpornosti**. Zaradi omejevanja uporabe protimikrobnih zdravil kot tudi zaradi nepoznavanja in nerazumevanja rejcev ter veterinarjev lahko pride do nelegalne nabave ter **nekontrolirane uporabe protimikrobnih zdravil**.

·izbruh kužnih bolezni vodi v večjo porabo protimikrobnih zdravil in povečuje tveganje za pojav in širjenje mikrobne odpornosti
·nelegalna nabava ter nekontrolirana uporaba protimikrobnih zdravil zaradi nepoznavanja in nerazumevanja rejcev ter veterinarjev

Pesticidi

Podnebnih sprememb in povečan obseg mednarodne trgovine vpliva na pojav in **širjenje novih karantenskih škodljivih organizmov.** Preprečevanje širjenja karantenskih škodljivcev predstavlja enega večjih izzivov za vse države članice, ki sedaj v veliki meri temelji na uporabi pesticidov.

Zaradi varstva zdravja in okolja se spodbuja zmanjševanje uporabe pesticidov in hkrati spodbuja uporabo alternativnih metod varstva rastlin. Izvajanje alternativnih metod lahko pomeni **manjšo konkurenčnost zaradi dviga stroškov pridelave zaradi nakupa in uporabe dragih strojev in opreme** prilagojenih za izvajanje tovrstnih metod varstva rastlin. **Zmanjšana dostopnosti FFS ter nezadostne razpoložljivosti nekemičnih metod pa nevarnost predstavlja da določenih bolezni ali škodljivcev ne bo mogoče ustrezno in pravočasno zatirati.**

·pojav in širjenje novih karantenskih škodljivih organizmov zaradi podnebnih sprememb in povečanega obsega mednarodne trgovine
·določenih bolezni ali škodljivcev ne bo mogoče ustrezno zatirati zaradi zmanjšane dostopnosti FFS ter nezadostne razpoložljivosti nekemičnih metod
·manjša konkurenčnost zaradi dviga stroškov pridelave zaradi dragih strojev in opreme za izvajanje alternativnih metod

Dobrobit živali

Velika nevarnost za izvajanje višjih zahtev za dobrobit živali je **pojav novih kužnih bolezni**, saj je zaradi biovarnostnih ukrepov za omejitev širjenja bolezni lahko omejeno tudi izvajanje nekaterih nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti živali ali pa njihovo izvajanje pomeni večje dodatne stroške za rejca.
·pojav novih kužnih bolezni

Odpadna hrana

Na količino in ravnanje z odpadno hrano vplivajo tudi sodobne in hitro spreminjajoče potrošniške navade in okusi, ki jim kmetijska in živilska proizvodnja ne more slediti oz. se jim v kratkem času prilagoditi.

·Sodobne hitro spreminjajoče potrošniške navade in okusi, ki jim kmetijska in živilska proizvodnja ne more slediti

2.1.SO9.1.5 Druge opombe

Ni relevantno.

2.1.SO9.2 Opredelitev potreb

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da

P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P30	Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali	Pomembna	Delno
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da
P32	Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje	Zelo pomembna	Da
P33	Zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano	Pomembna	Delno

Druge opombe so se nanašale na oceno potreb.

P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin

Skrb za zdravje ljudi in ohranjanje okolja zahteva trajnostno rabo FFS. Na zmanjšanje odvisnosti od rabe FFS lahko vplivamo z raziskavami in razvojem ter spodbujanjem rabe alternativnih metod varstva rastlin. Tudi z vidika prilaganja na podnebne spremembe je ključen razvoj novih sort, ki bodo odporne na bolezni in škodljivce. Prilagoditi in vlagati je treba tudi v naprave za nanašanje FFS, za nekemično zatiranje plevelov in naprave, ki zmanjšujejo rabo FFS. Spodbuja se uporaba FFS v poljedelstvu, hmeljarstvu, zelenjadarstvu, sadjarstvu, oljkarstvu in vinogradništvu na osnovi mikroorganizmov (biološka sredstva) in biotično zatiranja škodljivcev ter uporaba protiinsektnih mrež, vab feromonskih, prehranskih, lepljivih, …) in metode konfuzije ter dezorientacije. Spodbuja se sajenje sort, ki so odporne na bolezni in škodljivce v vseh panogah kmetijske pridelave.

P32 Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje

Trajnostni razvoj, ki vključuje okoljske in podnebne zahteve ter poudarja dobrobit živali, pridobiva na pomenu pri razvoju kmetijstva in živinoreje. Potrošniki pri odločitvi o nakupu živalskih proizvodov vse večjo pozornost namenjajo pogojem reje živali. Razvoj živinoreje bo temeljil na dobrobiti živali in na zagotavljanju visokih standardov zdravstvenega varstva živali. Različni pogoji reje različno vplivajo na pojav stresa, anomalij v obnašanju, telesnih poškodb, bolezni in drugih odstopanj z vidika dobrobiti živali. Zato se bo spodbujalo izvajanje živalim prilagojen način reje ter izboljšanje razmer za rejo živali in prilagoditev kmetijskih gospodarstev nadstandardnim zahtevam dobrobiti rejnih živali.

P30 Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali (delno naslovljena potreba)

»Eno zdravje« dobiva na pomenu. Z aktivnostmi želimo ohraniti možnosti učinkovitega zdravljenja okužb pri ljudeh in živalih s protimikrobnimi zdravili v okviru ukrepov za zmanjšanje pojavnosti in širjenja odpornosti mikrobov. Zagotavljati je treba odgovorno rabo protimikrobnih zdravil, zmanjšati prekomerno rabo in zlasti poskrbeti, da bo potreb po predpisovanju in uporabi protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali čim manj. Vzpostaviti je treba spremljanje in nadzor nad porabo protimikrobnih zdravil po živalskih vrstah na KMG. Pomembno je ozaveščanje in usposabljanje imetnikov živali in veterinarjev z najnovejšimi dognanji. Ukrepi prispevajo k uresničevanju strateških in programskih dokumentov za obvladovanje odpornosti mikrobov.

P33 Zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano (delno naslovljena potreba)

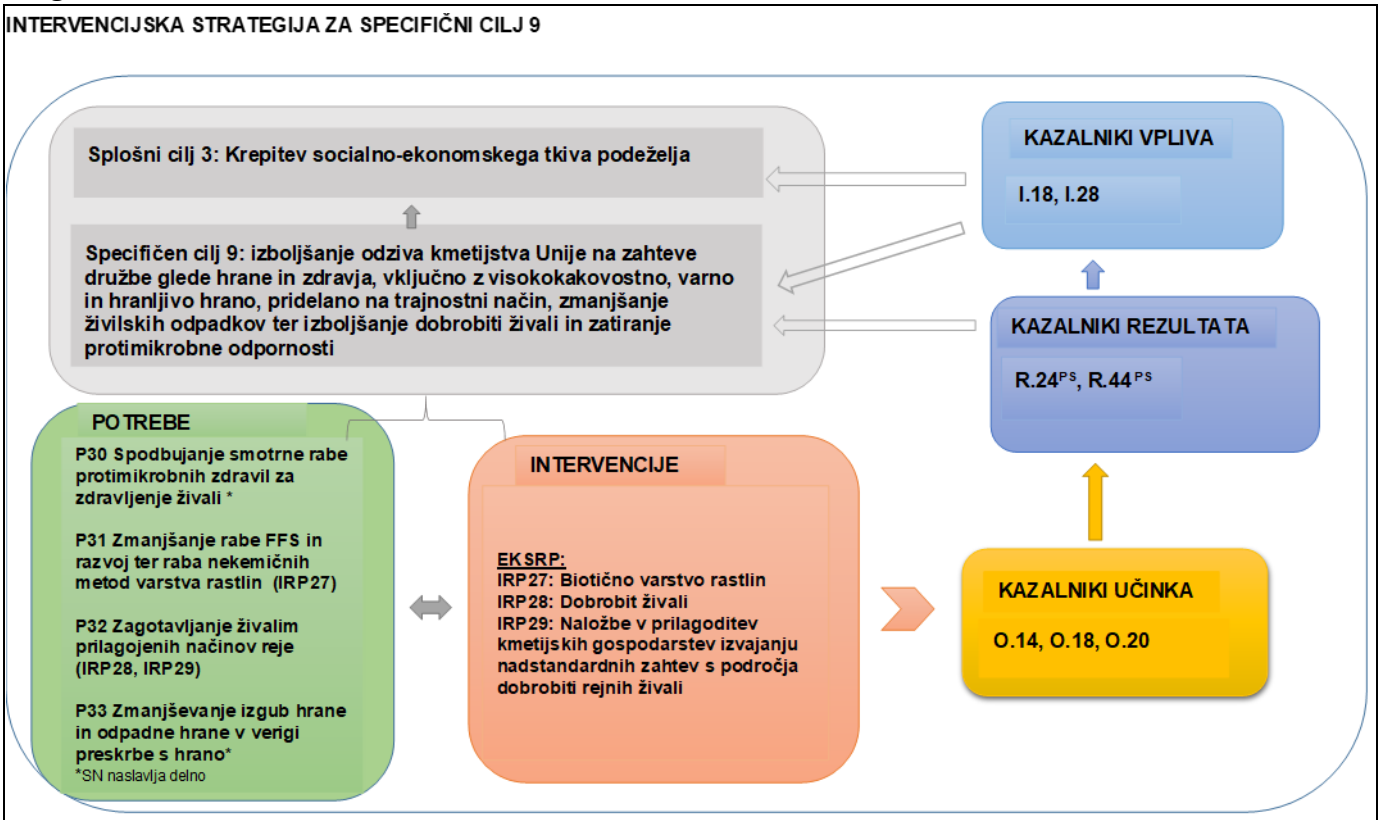
Izgube hrane in odpadna hrana v verigi preskrbe s hrano, so izziv s katerimi se moramo soočiti. Podpreti je treba digitalizacijo proizvodnih procesov, predelave in predelavo presežkov hrane in bioloških odpadkov ter stranskih proizvodov, osveščati in izobraževati vse deležnikov v verigi ter vzpodbujati inovacijska partnerstva. Treba je nameniti pozornost in sredstva za raziskave ter prenos znanja za trajnostno proizvodnjo in porabo hrane. Pomembno je osveščanje in spodbujanje javnih zavodov, da v okviru zelenega javnega naročanja dajejo prednost lokalni in trajnostno pridelani hrani ter osveščanju potrošnikov o rokih trajanja hrane in načinih zmanjševanja količine odpadne hrane. Sprejeta je nacionalna

strategija, ki povezuje različne sektorje.

2.1.SO9.4 Intervencijska logika

Oblika intervencije	Vrsta intervencije	Intervencijska oznaka (države članice) – Naziv	Skupni kazalnik učinka
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP27 - Biotično varstvo rastlin	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
RD	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti	IRP28 - Dobrobit živali	O.18. Število glav velike živine (GVŽ), ki prejemajo podporo za dobrobit živali, zdravje ali okrepljene ukrepe za biološko zaščito
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP02 - Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje	IRP29 - Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP31 - Podpora za projekte EIP	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP38 - Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)

Pregled

Sodobnemu potrošniku je pomembno zdravje kot tudi kakovost in varnost hrane, ki je pridelana na trajnostni način. Mednarodna trgovina, potovanja in podnebne spremembe predstavljajo povečana tveganja za vnos in širjenje novih karantenskih škodljivih organizmov rastlin, ki lahko v kmetijstvu in gozdarstvu povzročijo veliko gospodarsko, okoljsko in družbeno škodo. Osredotočiti se bo potrebno na preventivne ukrepe za preprečevanje vnosa in širjenja karantenskih škodljivih organizmov rastlin.

Evropska kot tudi nacionalna zakonodaja spodbuja zatiranje škodljivcev in bolezni z nizkimi vnosi kemičnih fitofarmacevtskih sredstev (FFS) in daje prednost nekemičnim metodam. Temu bodo sledile tudi

intervencije v okviru SN 2023-2027. Spodbuja se prehod na prakse in pripravke z najnižjim tveganjem za zdravje ljudi in okolje. Med takšne pripravke sodijo komercialni proizvodi za biotično zatiranje škodljivcev in bolezni ter FFS na osnovi mikroorganizmov, ki predstavljajo znatno manjše tveganje za okolje kot kemična FFS. Namreč vloga varstva rastlin je poleg zagotavljanja optimalnih količin kmetijskih pridelkov ter zagotavljanju ekonomsko upravičene pridelave tudi v zagotavljanju zdravih pridelkov, ki jih ljudje in živali lahko uživajo brez tveganja za zdravje.

Živinoreja je prevladujoča proizvodna usmeritev slovenskega kmetijstva. Trajnostni razvoj, ki vključuje okoljske in podnebne razmere ter poudarja dobrobit živali, pridobiva na pomenu pri razvoju kmetijstva in živinoreje. Dobrobit živali je zelo pomemben dejavnik pri konceptu kakovosti hrane, saj potrošniki pričakujejo, da bo njihova hrana živalskega izvora pridelana na živalim in okolju prijazen način. Z izboljšanjem dobrobiti živali pričakujemo manj poškodb in bolezni, boljše počutje živali, s tem pa manj zdravljenj, boljšo proizvodnost in boljšo kakovost živalskih proizvodov. Pri tem je potrebno zagotoviti tudi odgovorno rabo protimikrobnih zdravil/antibiotikov. K dobrobiti živali bo prispevalo izboljšanje razmer za rejo živali in prilagoditev kmetijskih gospodarstev za namen izvajanja nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali.

Prebivalec Slovenije sicer zavrže povprečno manj hrane od EU povprečja, vendar ne glede na to, je odpadna hrana naraščajoča težava v celotni verigi preskrbe s hrano. Ključno je osveščanje vseh členov v verigi preskrbe s hrano glede pomembnosti zmanjševanja izgub hrane in odpadne hrane. Odpadna hrana namreč povečuje negativne učinke na okolje in potrošnika ter gospodarstvu povzroča finančne izgube.
Intervencije v okviru specifičnega cilja 9: izboljšanje odziva kmetijstva Unije na zahteve družbe glede hrane in zdravja, vključno z visokokakovostno, varno in hranljivo hrano, pridelano na trajnostni način, zmanjšanje izgub hrane in količin odpadne hrane ter izboljšanje dobrobiti živali in zatiranje protimikrobne odpornosti (SC9) naslavljajo 4 potrebe (od tega P30 in P33 delno), od skupno 38 identificiranih v okviru SN 2023-2027 in bodo prispevale k uresničevanju splošnega cilja SKP: Krepitev socialno-ekonomskega tkiva podeželja. Z intervencijami so neposredno naslovljeni potrebi: P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin in P32 Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje. Poleg tega intervencija IRP29 naslavlja tudi potrebo P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu v SC4. Intervencija IRP27 pa potrebi P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije in P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda v SC5. Potrebo P32 Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje naslavja tudi intrervncija v okviru SC2 IRP02: Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev.

K doseganju ciljev SC9 na področju zmanjšanja uporabe FFS, obvladovanja mikrobne odpornosti, dobrobiti živali, prehodu na zdravo in trajnostno prehrano in zmanjšanje izgub hrane in odpadne hrana v verigi preskrbe s hrano bo prispevala tudi intervencija IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev v okviru horizontalnega cilja. Za uspešno spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali je pomembno ozaveščanje in usposabljanje imetnikov živali in veterinarjev z najnovejšimi dognanji, ravno tako je pomemben vidik nadgradnje in izmenjave znanj ter informacij na področju rabe FFS ter ozaveščanje in svetovanje na področju izgube hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano.

Komplementarno z nalogami svetovanja JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju generacijske pomladitve na kmetijah), bodo intervencije AKIS: IRP31 Podpora za projekte EIP, IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno bomo dopolnili doseganje ciljev naslednjih intervencij v SC9:
- IRP27 – Biotično varstvo rastlin
- IRP28 – Dobrobit živali

Intervencije v okviru SC9, usmerjene prednostno v zagotavljanje varne in kakovostne hrane, spodbujanje biotičnega varstva rastlin in živalim prilagojenega načina reje, bodo vplivale na:

- Omejevanje rabe antimikrobikov pri rejnih živalih: prodaja/uporaba antimikrobikov pri živalih za proizvodnjo živil (kazalnik I.28)
- Trajnostno in zmanjšano uporabo pesticidov: tveganja, uporaba in vplivi rabe pesticidov (kazalnik I.18)

Opis intervencij:

IRP27: Biotično varstvo rastlin

Intervencija IRP27: Biotično varstvo rastlin naslavlja potrebo:
P31 Zmanjšaje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin

Poleg tega intervencija IRP27 naslavlja tudi potrebi v okviru SC5 P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije in P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda.
-
Intervencija Biotično varstvo rastlin je namenjena zmanjšani uporabi kemičnih FFS in s spodbujanjem nadstandardnih praks varstva rastlin pred škodljivci prispeva k varovanju vodnih virov in tal. Intervencija vključuje uporabo FFS na osnovi mikroorganizmov (glive, bakterije, virusi) in komercialnih proizvodov za biotično zatiranje bolezni in škodljivcev z naravnimi sovražniki (žuželke, pršice, ogorčice) v poljedelstvu, zelenjadarstvu, hmeljarstvu, sadjarstvu, oljkarstvu in vinogradništvu, ki deloma nadomesti tretiranje s kemičnimi FFS v skladu z izdelanim načrtom zatiranja bolezni in škodljivcev. Podpora za intervencijo Biotično varstvo rastlin je letna, dodeli se na hektar in krije dodatne stroške in izgubo dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelni kalkulaciji, dodeli pa se za njivske površine, zaščitene prostore in trajne nasade. Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom: O.14 Število hektarjev (razen gozdnih zemljišč) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve .

Uspešnost izvajanja IRP27: Biotično varstvo rastlin pa se bo spremljajo s sledečim kazalnikom rezultata:
R.19^{PS} Izboljšanje in zaščita tal: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so koristne za upravljanje tal, za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s kmetijskimi rastlinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami) (ciljna vrednost: 43,25 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC5
R.21^{PS}Varstvo kakovosti vode: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles (ciljna vrednost: 44,21 %) - kazalnik se spremlja v okviru SC5
R.24^{PS} Trajnostna in zmanjšana uporaba pesticidov: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo posebne obveznosti, ki prejemajo podporo in vodijo v trajnostno rabo pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi rabe pesticidov, kot je uhajanje pesticidov (ciljna vrednost: 41,74 %)

IRP28: Dobrobit živali

Intervencija IRP28: Dobrobit živali naslavlja potrebo:
P32 Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje

Intervencija dobrobit živali je namenjena podpori za izvajanje živalim prilagojenih načinov reje. Namenjena je rejcem, ki zagotavljajo višjo raven dobrobiti živali. Podpora za intervencijo dobrobit živali je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti, krije pa tudi stroške poslovanja (transakcijske stroške) v višini do največ 25 % podpore. Plačilo se dodeli na GVŽ. Podpora se nanaša samo na tiste obveznosti, ki presegajo obvezne standarde Pravil o pogojenosti, druga ustrezna

merila iz zakonodaje EU ter druge obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom: O.18 Število glav velike živine, ki prejemajo podporo za dobrobit živali, zdravje ali okrepljene ukrepe za biološko zaščito.

Uspešnost izvajanja IRP28: Dobrobit živali pa se bo spremljajo s sledečimi kazalniki rezultata:

R.44^{PS} Izboljšanje dobrobiti živali: delež glav velike živine, ki jih zajemajo podprti ukrepi za izboljšanje dobrobiti živali (ciljna vrednost: 32,62 %)

IRP29: Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali

Intervencija IRP29 naslavlja potrebo:

P32 Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje

Poleg tega intervencija naslavja tudi potrebo P13 Zmanjšanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu v SC4.

Intervencija je namenjena podpori naložbam za prilagoditev kmetijskih gospodarstev na izvajanje rejskih praks, ki presegajo zadevne predpisane zahteve ravnanja ter standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje. Intervencija se izvaja v prašičereji, govedoreji, reji drobnice, reji kopitarjev in perutninarstvu. Podprta bodo tista kmetijska gospodarstva, ki bodo po zaključku naložbe izpolnjevala predpisane pogoje in zahteve za nadstandardno obliko reje z vidika dobrobiti živali. Stopnja podpore za vse upravičence znaša 30 % upravičenih stroškov naložbe, ki se lahko poveča za 10 odstotnih točk za naložbe na OMD ter za 10 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov. Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom: O.20 Število proizvodnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo.

Uspešnost izvajanja IRP29: Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali pa se bo spremljajo s kazalnikom rezultata:

R.9 Delež kmetov, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov (ciljna vrednost: 6,35 %) – kazalnik se spremlja v okviru SC2

R.15 Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW) (ciljna vrednost: 38,67) – kazalnik se spremlja v okviru SC4

R.16 Delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov (ciljna vrednost: 2,13 %)

R.44^{PS} Izboljšanje dobrobiti živali: delež glav velike živine, ki jih zajemajo podprti ukrepi za izboljšanje dobrobiti živali (ciljna vrednost: 32,62 %)

Prispevek intervencij

Intervencije v okviru SC9 bodo prispevale k uresničevanju ciljev nacionalne Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021.«:

-Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin: zagotavljanje višjih standardov dobrobiti živali, zmanjšanje negativnih vplivov na vode, tla in zrak.

Nadalje bodo intervencije prispevale izpolnjevanju priporočil EK za Slovenijo za pripravo SN 2023-2027:

-Močno prizadevanje za zmanjšanje uporabe kemičnih pesticidov in tveganja zaradi njih, da se prispeva k zadevnemu cilju zelenega dogovora s spodbujanjem varstva rastlin pred škodljivimi organizmi z nizko uporabo pesticidov in krepitvijo izvajanja integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi pri poklicnih uporabnikih.

Ključen pa bo tudi prispevek intervencij k ciljem Strategije od »vil do vilic«:
-Zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane
-Zmanjšanje tveganj in rabe pesticidov ter podpora širšemu izvajanju integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi.

Navezava na cilje Zelenega dogovora in Strategije za biotsko raznovrstnost do leta 2030:
-Za 50% zmanjšanje rabe zelo nevarnih pesticidov, za 50% zmanjšanje rabe in tveganja kemičnih pesticidov do 2030

Potrebi v okviru SC9, ki jih SN 2023-2027 naslavlja le delno:

V zadnjem obdobju je naraščajoča odpornost mikrobov proti protimikrobnim zdravilom/antibiotikom vse večji zdravstveni problem po vsem svetu. Za zdravljenje živali se uporablja antibiotike, ki z nekaj izjemami spadajo v iste skupine, kot tisti, ki se uporabljajo za zdravljenje ljudi. V okviru priprave SN 2023-2027 smo identificirali potrebo P30 Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali, s tem da se v Sloveniji to celovito rešuje v okviru Državne strategije „Eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov z nacionalnim akcijskim načrtom, ki se bo posodabljal, tako da v SN 2023-2027 posebna intervencija za ta namen ni bila oblikovana.

Pri prehodu na zdravo in trajnostno prehrano je pomembna vloga posameznika kot tudi institucij in nevladnih organizacij. Med institucijami lahko izpostavimo: Ministrstvo za zdravje, Nacionalni institut za javno zdravje, Inštitut za nutricionistiko, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in druge. Zaradi kompleksnosti in številnih izzivov na področju prehranske varnosti in navad, tako na nacionalni kot tudi globalni ravni, je pomembno in nujno sodelovanje med ključnimi akterji. Slediti je potrebno smernicam in dogajanjem na EU ravni kot tudi Svetovna zdravstvene organizacije. Zavedamo se tudi, da prehranske navade ne vplivajo le na zdravje, temveč tudi na življenjsko okolje. V ta namen bomo v okvir SN 2023-2027 osveščali o pomenu zdrave prehrane, spodbujali kratke dobavne verige, osveščali o shemah kakovosti, spodbujali povpraševanje po lokalno pridelani in ekološki hrani. Te aktivnosti pa bomo dopolnjevali z drugimi nacionalnimi ukrepi v pristojnosti različnih institucij.

Prehranjevalne navade, prehranski vnos ter samo stanje prehranjenosti pomembno vplivajo na pojavnost kroničnih nenalezljivih bolezni (srčno-žilne bolezni, sladkorno bolezen tipa 2, metabolni sindrom, debelost, bolezni prebavil in rak), tako v smislu preprečevanja, kot tudi njihovega razvoja. Zdravo prehranjevanje in redna telesna dejavnost prispevata k boljšemu zdravju ter večji kakovosti življenja.

Zdrave prehranjevalne navade od otroštva naprej so osnovni pogoj za ohranjanje in izboljševanje zdravja, boljše počutje in za kakovostno življenje. Ker igra prehranjevanje pomembno vlogo pri krepitvi in vzdrževanju dobrega zdravja skozi vse življenje, ima v preventivni dejavnosti eno izmed vodilnih vlog.

Rezultati številnih raziskav dokazujejo neposredno povezavo nezdravih prehranjevalnih navad s pojavom kronično nalezljivih bolezni. Pogostost splošnega nezdravega prehranjevanja v populaciji odraslih prebivalcev Slovenije ocenjujemo na približno 52 %, opažamo pa, da ima velik delež preiskovancev že prisotne dejavnike tveganja za nastanek bolezni nezdravega življenjskega sloga.
(https://www.gov.si/teme/prehrana-in-zdravje/)

Osnova za aktivnosti in ukrepe na področju prehrane in telesne dejavnosti za zdravje je v Sloveniji Nacionalni program o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje - Dober tek Slovenija. Za pripravo in izvajanje Nacionalnega programa je odgovorno Ministrstvo za zdravje (https://www.gov.si/teme/prehrana-in-zdravje/).

K pripravi celovitega Nacionalnega programa o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015 - 2025 –

Dober tek Slovenija, s sloganom »Zdravo uživaj &več gibaj!« je leta 2015 pristopilo Ministrstvo za zdravje v sodelovanju z drugimi resorji, stroko in nevladnimi organizacijami z namenom obvladovanja debelosti in kroničnih bolezni.

Namen nacionalnega programa oziroma periodičnih akcijskih načrtov je izboljšati prehranske in gibalne navade prebivalcev od zgodnjega obdobja življenja do pozne starosti. Z njim želimo izenačiti možnosti za ohranjanje zdravja za vse, tudi za socialno in ekonomsko ranljivejše skupine prebivalcev, ustaviti in obrniti trend naraščanja telesne mase prebivalcev in vplivati na manjšo pojavnost kroničnih bolezni. S tem bomo pomembno izboljšali tudi kakovost življenja in blaginjo družbe.

S triletnimi akcijskimi načrti (trenutno aktualen akcijski načrt 2018-2022) sledimo začrtanim usmeritvam nacionalnega programa, usmeritvam Svetovne zdravstvene organizacije, EU ter OECD.

Pomembno je, da preventivne programe nadgradimo tako, da poleg zgodnjega odkrivanja in obravnave v primeru slabih prehranskih navad in nezadostne telesne dejavnosti otrokom, mladostnikom in njihovim družinam ponudimo tudi ustrezne programe v podporo spremembam prehranskih in gibalnih navad, pri tem pa jih povezujemo z lokalnim okoljem.

Pomemben dokument na nacionalni ravni je tudi Resolucija o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015-2025.

Ohranjanje zdravih prehranjevalnih in gibalnih navad ter zdravega načina življenja v odraslosti predstavlja, zaradi vse hitrejšega načina življenja, poseben izziv za aktivni del populacije, ki ob službi in družini vse težje ohranja zdrav način življenja. Pri tem je pomembna tudi sprememba okolja v zadnjem desetletju, pri čemer nezdrava ponudba hrane prevladuje nad zdravo in je oglaševanje hrane z veliko vsebnostjo sladkorja, soli in maščob zelo agresivno. Velika razpoložljivost raznovrstne ponudbe hrane ob pomanjkanju časa pomeni težjo izbiro, ki zahteva dobro osveščenega potrošnika. Hiter tempo življenja in vedno več vsakodnevnega sedenja posledično vpliva na nezadostno količino vsakodnevne telesne dejavnosti.

Vodilo pri pripravi nacionalnega programa 2015–2025 je vseživljenjski pristop, s katerim želimo v vseh življenjskih obdobjih opolnomočiti posameznika in mu s ključnimi mehanizmi olajšati odločitev in izbiro za zdravo prehranjevanje in redno telesno dejavnost.

Pomembno vlogo na področju prehrane v Sloveniji ima tudi Inštitut za nutricionistiko. Inštitut za nutricionistiko se ukvarja z raziskovanjem in izobraževanjem na področju prehrane ter svetovanjem živilski industriji pri razvoju in primernem označevanju živil. Na inštitutu deluje raziskovalna skupina Zdrava prehrana, ki se med drugim ukvarja z raziskovanjem živil in hranilnih snovi, ki jih naše telo potrebuje za optimalno delovanje, kjer so pripravili tudi 12 splošnih smernice zdravega prehranjevanja.

Pod zdravo prehranjevanje pojmujemo prehranjevalne navade in izbiro hrane, ki dolgoročno ne bo imela škodljivih posledic za organizem.

https://www.nutris.org/prehrana/abc-prehrane/splosno/94-smernice-zdrave-prehrane.html

12 splošnih smernic:

1. V jedi uživajmo in jejmo redno. Izbirajmo pestro hrano, ki naj vsebuje več živil rastlinskega kot živalskega izvora
2. Izbirajmo živila iz polnovrednih žit in žitnih izdelkov
3. Večkrat dnevno jejmo raznovrstno zelenjavo in sadje
4. Nadzorujmo količine zaužite maščobe in nadomestimo večino nasičenih maščob (živalskih maščob) z nenasičenimi rastlinskimi olji
5. Nadomestimo mastno meso in mastne mesne izdelke s stročnicami, ribami, perutnino ali pustim mesom
6. Dnevno uživajmo priporočene količine manj mastnega mleka in manj mastnih mlečnih izdelkov
7. Jejmo manj slano hrano

8. Omejimo uživanje sladkorja in sladkih živil
9. Zaužijmo dovolj tekočine
10. Omejimo uživanje alkohola
11. Hrano pripravljajmo zdravo in higiensko
12. Bodimo telesno dejavni

Prehrana posameznika in življenjski slog sta ključna dejavnika zdravja človeka. Ustrezna prehrana deluje kot zaščitni dejavnik pred najrazličnejšimi boleznimi, v nasprotnem primeru pa jih lahko neustrezna prehrana spodbudi. V različnih življenjskih obdobjih ter pri različnih življenjskih slogih imamo različne prehranske potrebe. Oblikovane so tudi smernice za različne skupine prebivalcev, dostopne na spletni strani: https://www.gov.si/teme/prehrana-in-zdravje/

Problematika odpadne hrane je naslovljena v številnih strateških dokumentih EU in je izziv za vse člene v verigi preskrbe s hrano. V okviru priprave SN 2023-2027 smo identificirali potrebo P33 Zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano, za katero ni bilo oblikovane posebne intervencije, bo pa delno naslovljena preko drugih intervencij SN 2023-2027.
Z aktivnostmi na tem področju in akcijskim načrtom bomo prispevali tudi k uresničevanju Strategija za manj izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano: »Spoštujmo hrano, spoštujmo planet«.

Konec leta 2021 je Vlada RS sprejela Strategijo za manj izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano: «Spoštujmo hrano, spoštujmo planet« (LINK: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MKGP/PODROCJA/HRANA/Zavrzki_odpadna_hrana/Strategija_izguba_hrane_odpadna-hrana.pdf).
Strategija naslavlja vse člene verige preskrbe s hrano – primarno pridelavo, predelavo in proizvodnjo hrane, prevoz in distribucijo hrane, prodajo na drobno, pripravo in strežbo hrane (vključno s šolami, bolnišnicami ter drugimi ustanovami in podjetji s kuhinjami) ter gospodinjstva. Vključuje tudi področje doniranja presežkov hrane. Glavni cilj strategije je z aktivnostmi slediti cilju trajnostnega razvoja Združenih narodov (angl. Sustainable Developement Goals; v nadaljnjem besedilu: SDG), ki navaja: »Do leta 2030 na svetovni ravni prepoloviti količino odpadne hrane na prebivalca v prodaji na drobno in pri potrošnikih ter zmanjšati izgube hrane vzdolž proizvodne in dobavne verige, skupaj z izgubami po spravilu pridelka.«.
S tremi strateškimi cilji, ki si sledijo od najpomembnejšega k manj pomembnemu, in sicer: 1. preprečevanje nastajanja izgub hrane, presežkov hrane in odpadne hrane (proizvodnja in potrošnja), 2. zmanjševanje količine odpadne hrane s prerazporejanjem (doniranjem) in uporabo presežkov hrane ter 3. ustrezno ravnanje z odpadno hrano, bo Slovenija sledila trajnostnemu razvojnemu cilju – SDG 12.3.
Za dosego cilja SDG 12.3 je potrebno sodelovanje vseh deležnikov verige preskrbe s hrano kot tudi drugih ministrstev, interesnih združenj in nevladnih organizacij.
Aktivnosti, ki bodo podrobneje časovno in finančno opredeljene v akcijskem načrtu ter bodo do leta 2030 prispevale k manjšim izgubam hrane in količini odpadne hrane v Sloveniji, so:
1. pregled predpisov za preprečevanje in zmanjševanje izgub hrane in količine odpadne hrane;
2. spodbujanje ukrepov za ozaveščanje širše javnosti;
3. razvoj ukrepov za ozaveščanje prebivalstva, ki je vključenega v vzgojno-izobraževalne ustanove (vrtci, osnovne in srednje šole ter univerze);
4. razvoj posebnih usposabljanj za vse člene verige preskrbe s hrano;
5. razvoj in razširitev primerov dobre prakse (smernice/priporočila in dobre prakse) za vse člene verige preskrbe s hrano;
6. spodbujanje razvoja inovativnih procesov v pridelavi, predelovalni industriji, v obratih strežbe hrane, trgovinah, glede doniranja hrane;
7. ugotovitev vzrokov nastajanja izgub hrane in odpadne hrane ter ukrepanje;
8. olajšanje delovanja in spodbujanje sistema doniranja hrane;

9. vzpostavitev, vodenje in vzdrževanje ter promocija platforme za sodelovanje v ponudbi/razpoložljivosti in vrsti hrane;
10. nadgradnja metodologije za izračun količine odpadne hrane na različnih stopnjah dobavne verige.
Delovna skupina vlade je že pričela s pripravo predloga akcijskega načrta, ki ga mora končati v roku enega leta.
Prav tako smo v samem strateškem načrtu področje naslovili preko prenosa znanja, EIP, CLLD, kot preko investicij in posredno preko meril.

Poleg tega v Sloveniji že izvajamo več aktivnosti na področju zmanjševanja izgub hrane in odpadne hrane. Sofinanciramo nakup tehnične opreme posrednikom pri razdeljevanju donirane hrane, osveščamo kako se lahko zmanjšajo presežki hrane in odpadna hrana tako na MKGP (članki, na naši super hrani, preko sheme šolsko sadje, zelenjava in mleko…) kot tudi MOP in drugi deležniki- zbornice Ekologi brez meja…).

2.1.SO9.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju

Ni relevantno.

2.1.SO9.8 Izbor kazalnikov rezultatov

Izbor kazalnikov rezultatov za ta specifični cilj

Kazalniki rezultatov [priporočeni kazalniki rezultatov za ta specifični cilj so v celoti prikazani v krepkem tisku]	Ciljna vrednost
R.24 PR - Trajnostna in zmanjšana raba pesticidov Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru posebnih zavez, ki prejemajo podporo in vodijo k trajnostni rabi pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi pesticidov, kot je uhajanje pesticidov	41,74 %
R.44 PR - Izboljšanje dobrobiti živali Delež glav velike živine (GVŽ), ki jih zajemajo ukrepi, ki prejemajo podporo, za izboljšanje dobrobiti živali	32,62 %

Utemeljitev ciljev in povezanih mejnikov

R.24PS Trajnostna in zmanjšana uporaba pesticidov: delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo posebne obveznosti, ki prejemajo podporo in vodijo v trajnostno rabo pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi rabe pesticidov, kot je uhajanje pesticidov

Pri izračunu kazalnika R.24 se upoštevajo naslednje intervencije:
IRP19: Ekološko kmetovanje
IRP27: Biotično varstvo rastlin
Sheme za podnebje in okolje
–INP8.1 Ekstenzivno travinje
–INP8.2 Tradicionalna raba travinja
–INP8.5 Naknadni posevki in podsevki
–INP8.6 Ozelenitev njivskih površin prek zime
–INP8.7 Konzervirajoča obdelava tal

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – operacije
–NV.1 Vodni viri (SC 5)
–NV.2 Ohranjanje kolobarja (SC 5)
–NV.3 Integrirana pridelava poljščin (SC 5)
–NV.4 Integrirana pridelava zelenjave (SC 5)
–NV.5 Integrirana pridelava hmelja (SC 5)
–NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk (SC 5)

–NV.7 Integrirana pridelava grozdja (SC 5) (SC 5)
–NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih
–NV. 9 Opusitev uporabe herbicidov v vinogradi (SC 5)
–NV.10 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih (SC 5)
–NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje (SC 5)
–NV.12 Senena prireja (SC 5)
–BK.1 Posebni traviščni habitati (SC 6)
–BK.2 Traviščni habitati metuljev (SC 6)
–BK.3 Steljniki (SC 6)
–BK.4 Mokrotni traviščni habitati (SC 6)
–BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij (SC 6)
–BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki (SC 6)
–BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki (SC 6)
–BK.8 Strmi travniki (SC 6)
–BK.9 Grbinasti travniki (SC 6)
–BK.10 Ohranjanje mejic (SC 6)
–BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst (SC 6)
–BK.15 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (upravljavski del) (SC 6)
–BK.16 Ohranjanje suhih travišč (SC 6)

Kazalnik R.24 količinsko opredeli obseg posebnih ukrepov, ki vodijo do trajnostne in zmanjšane uporabe pesticidov s podporo SKP. Ciljna vrednost kazalnika in vrednost mejnikov je določena na podlagi ocenjene površine vključenosti v intervencijo Ekološko kmetovanje, Biotično varstvo rastlin ter ocenjeno površino intervencije Shema za podnebje in okolje in posameznih operacij intervencij KOPOP, glede na skupni obseg KZU v Sloveniji (kazalnik stanja C.17 Kmetijska zemljišča v uporabi, 479.820 ha).

Ciljna vrednost za kazalnik R.24 je 41,74 %.

R.44[PS] Izboljšanje dobrobiti živali: delež glav velike živine, ki jih zajemajo podprti ukrepi za izboljšanje dobrobiti živali

Kazalnik R.44 količinsko opredeli obseg ukrepov za izboljšanje dobrobiti živali s podporo SKP, s čimer se naslavlja potrebo po zagotavljanju živalim prilagojen način reje v prašičereji, govedoreji, reji drobnice, reji kopitarjev in perutninarstvu.

Ocenjeno je, da bo podprtih 167.037 GVŽ.

Pričakovana ciljna vrednost je izračunana kot razmerje med pričakovanim številom podprtih GVŽ znotraj posameznih intervencij in skupnim številom GVŽ v Sloveniji (kazalnik stanja C.22 Število glav živali, 512.120 GVŽ). Pričakovana vrednost za intervencijo:
- Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev: 34 GVŽ
-Dobrobit živali: 158.000 GVŽ
-Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali: 1.334 GVŽ
- Ekološko kmetovanje: 7.669 GVŽ (SC4, SC5, SC6).

Ciljna vrednost za kazalnik R.44 je 32,62 %.

2.1.SO9.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev

Dodeljena finančna sredstva intervencijam v okviru specifičnega cilja 9 znašajo 122.943.814,00 EUR, kar predstavlja 6,84 % vseh razpoložljivih sredstev strateškega načrta SKP 2023-2027 oz. 11,02 % vseh sredstev EKSRP.

Dodeljena finančna sredstva za intervencije, načrtovane v okviru specifičnega cilja 9, zadostujejo za doseganje opredeljenih ciljev in so skladna s finančnim načrtom.

2.1.XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe

2.1.XCO.1 Povzetek analize SWOT

2.1.XCO.1.1 Prednosti

V Sloveniji imamo delujoč Sistem za ustvarjanje in izmenjavo znanja ter inovacije v kmetijstvu, gozdarstvu in prehrani (AKIS -Agricultural Knowledge and Innovation System), ki je sicer zelo kompleksen in ponekod precej razdrobljen.

V okviru javnega sektorja strokovna področja kmetijstva, gozdarstva in prehrane pokrivajo raziskovalne institucije, nacionalni izobraževalni sistem ter **16 javnih služb, ki zvajajo strokovne naloge** in so v velikem obsegu financirane iz nacionalnega proračuna.

Razvojno raziskovalna dejavnost v kmetijstvu poteka v okviru štirih univerz ter dveh večjih in dveh manjših inštitutov. **Število raziskovalcev na 1000 zaposlenih je nad evropskim povprečjem**. **Ciljno raziskovalni projekti na področju kmetijstva so tematsko usmerjeni in skladni s strateškimi usmeritvami raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije** in strateških dokumentov s področja kmetijstva, gozdarstva in hrane. **Sodelovanje slovenskih raziskovalcev v projektih Obzorje 2020 (H2020) se povečuje.** V letu 2014 je Slovenija na področju kmetijstva in gozdarstva sodelovala pri dveh projektih, v letu 2020 pa je bilo v financiranje uvrščenih 24 projektov. Tudi **operativne skupine oziroma EIP projekti so prinesli zelo pozitiven doprinos k sodelovanju** raziskovalcev, svetovalcev in kmetovalcev ter razvoju praktičnih rešitev za konkretne potrebe kmetovalcev.

V Sloveniji je zagotovljeno **brezplačno formalno izobraževanje**, izobraževalne ustanove pa so enakomerno porazdeljene po državi. Dostopnost do formalnega kot tudi neformalnega izobraževanja na področje kmetijstva, gozdarstva in prehrane je dobra. V okviru izobraževalnega sistema je dobro sprejeta tudi mednarodna izmenjava preko projektov ERASMUS. **Formalna izobrazba kmetovalcev se zvišuje**. Število oseb, ki so pridobile eno od formalnih oblik kmetijske izobrazbe, se je v dobrih desetih letih skoraj podvojilo. **Mlajši kmetovalci** (do 35 let) so v povprečju bolje izobraženi in so bolj dovzetni za uvajanje novosti in se bolje prilagajajo tržnim razmeram ter so običajno tudi **bolj motivirani za pridobitev dodatnih znanj, uvajanje izboljšav, inovacij in digitalizacije na kmetiji**. Na posameznih kmetijah se razvijejo najrazličnejša znanja in izkušnje, ki so specifična za vsako kmetijsko gospodarstvo. **Prenosniki, ki si bili dolgoletni nosilci KMG, opravljali kmetovanje kot edini in glavni poklic in najmanj 5 let uveljavljali ukrepe SKP, imajo veliko specifičnih znanj in izkušenj**, ki so potrebna za uspešno in varno kmetovanje na določenem kmetijskem gospodarstvu. Prenosniki imajo izkušnje in znanje tudi na področju vodenja evidenc in pregleda nad poslovanjem, prilagajanju tržnim zakonitostim, izvajanjem pogodbenih dolžnosti in pravic ter varnosti pri delu.

Kmetovalcem je brezplačno na voljo **kmetijsko svetovanje** JSKS po vseh območjih Slovenije in po vseh pomembnejših vsebinskih področjih. Sodelovanje med JSKS in izvajalci ostalih javnih služb se krepi. **Dobro deluje Mreža za podeželje** v povezavi z obveščanjem ter krepitvijo prenosa znanja in postaja vedno bolj prepoznavno orodje na področju izmenjave znanj in informiranja ter krepitve inovacijske. V okviru Mreže za podeželje deluje **EIP VEM točka,** v okviru katere se kmetovalce spodbuja k izpostavitvi problemov, s katerimi se srečujejo v praksi. Tudi **nevladne organizacije** so aktivno vključene v prenos znanj, organizacijo usposabljanj in forumov za izmenjavo znanja in informiranja ljudi na podeželju.

Digitalizacija v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu ter uporaba digitalnih tehnologij je deloma že v uporabi v praksi (roboti, droni, senzorji, stroji…) in **ima vse pomembnejšo vlogo** tako pri doseganju višje produktivnosti kot tudi pri doseganju okoljskih izzivov. **Vzpostavljene so številne evidence in registri na različnih ravneh**, ki so identificirane kot ključne podatkovne zbirke za načrtovanje in izvajanje kmetijske politike.

·V Sloveniji imamo delujoč Sistem za ustvarjanje in izmenjavo znanja ter inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu in prehrani, ki je sicer zelo kompleksen in ponekod precej razdrobljen.

·Višje število raziskovalcev na 1000 zaposlenih v primerjavi z evropskim povprečjem.

·Ciljno raziskovalni projekti na področju kmetijstva so tematsko usmerjeni in skladni s strateškimi

usmeritvami raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije in strateških dokumentov s področja kmetijstva, gozdarstva in hrane.

·Sodelovanje slovenskih raziskovalcev v projektih H2020 se povečuje.

·Operativne skupine oziroma EIP projekti so prinesli pozitiven doprinos k sodelovanju raziskovalcev, svetovalcev in kmetovalcev ter razvoju praktičnih rešitev za konkretne potrebe kmetovalcev.

·Po vsej državi je zagotovljeno brezplačno formalno izobraževanje na vseh ravneh.

·Formalna izobrazba kmetovalcev se zvišuje.

·V okviru izobraževalnega sistema je dobro sprejeta tudi mednarodna izmenjava preko projektov ERASMUS.

·Mlajši kmetovalci so bolj dovzetni za uvajanje novosti, izboljšav, inovacij in digitalizacije na kmetiji.

·Dolgoletni kmetovalci, zaposleni na svoji kmetiji imajo bogate praktične izkušnje in specifična znanja. Prav tako imajo znanje in izkušnje na področju vodenja evidenc in pregleda nad poslovanjem, prilagajanju tržnim zakonitostim, izvajanjem pogodbenih dolžnosti in pravic ter varnosti pri delu.

·Strokovne naloge in svetovanje v kmetijstvu, gozdarstvu in prehrani izvaja 16 javnih služb, financiranih iz nacionalnega proračuna

·Kmetovalcem je brezplačno na voljo kmetijsko svetovanje JSKS po vseh območjih Slovenije in po vseh pomembnejših vsebinskih področjih.

·Sodelovanje med JSKS in izvajalci ostalih javnih služb se krepi.

·Dobro deluje Mreža za podeželje v povezavi z obveščanjem ter krepitvijo prenosa znanja in povezovanja.

·Vzpostavljen je sistem podpore operativnim skupinam EIP (EIP VEM točka).

·Nevladne organizacije so aktivno vključene v prenos znanja in informiranja.

·Digitalizacija v kmetijstvu se deloma že uporablja (roboti, droni, senzorji, stroji…).

·Vzpostavljene so številne evidence in registri na različnih ravneh, ki so identificirane kot ključne podatkovne zbirke za izvajanje kmetijske politike.

2.1.XCO.1.2 Slabosti

Nekatere kmetijske raziskovalne ustanove in javne službe so **podhranjene glede raziskovalne infrastrukture in opreme**. Tudi **delež državnih sredstev, ki so namenjena za razvojno raziskovalno dejavnost v kmetijstvu je skromen,** glede na celotna državna sredstva za raziskave in razvoj (povprečje za obdobje 2010 – 2019 je 4,5 %). Zaznavamo **nezadosten prenos znanja in inovacij iz raziskovalne sfere neposredno v kmetijsko in gozdarsko prakso, pa tudi v načrtovanje, implementacijo in vrednotenje kmetijske politike**. Raziskovalne institucije na področju kmetijstva v Sloveniji med seboj sodelujejo občasno, preko projektov, ni pa njihovo sodelovanje sistemsko določeno, tudi izmenjava znanja med njimi je pomanjkljiva. **Rezultati znanstvenih in raziskovalnih dognanj povečini niso primerno pripravljeni in sistematično dostopni na enem mestu ter tako na voljo za potrebe prenosa v prakso**. Ne glede na to, da se raven formalne izobrazbe izboljšuje ugotavljamo pomanjkanje **zlasti specialističnega znanja na področjih uvajanja sodobnih tehnologij in digitalizacije, upravljanja kmetij, finančnih spretnosti in podjetništva, prilagajanja in blaženja vplivov podnebnih sprememb, zdravja rastlin in živali ter ohranjanja in varovanja naravnih virov, biotske raznovrstnosti**, **ter krajinske pestrosti in varstva kulturne dediščine** pa tudi pomanjkanje povsem elementarnih znanj, kar je odvisno predvsem od velikosti in tržne usmerjenosti kmetij. Izmenjava znanja med izobraževalnimi institucijami in tudi do drugih deležnikov v sistemu AKIS je šibka. V praksi **ni uveljavljenega sistema prenosa znanja med kmetovalci** (na primer mentorstvo, demonstracijske oziroma mojstrske kmetije). Neizkoriščena so tudi **specifična znanja in izkušnje starejših kmetovalcev, ki so vrsto let opravljali tržno kmetijsko dejavnost kot edini in glavni poklic,** ki se v času prevzemanja kmetije ne prenesejo v zadostnem obsegu na mlajše kmetovalce oziroma prevzemnike.

V okviru kmetijskega svetovanja primanjkuje celosten holistični način svetovanja na kmetijskih gospodarstvih tako za tehnološki razvoj kot za dolgoročno dostojno življenje na kmetiji. **Usposabljanje svetovalcev na področjih najsodobnejših načinov prenosa znanja ter tehnologij ni zadostno,** poleg tega pa zasebni svetovalci in drugi ponudniki znanja niso dovolj integrirani v sistem AKIS. Javne službe za izvajanje strokovnih nalog **niso dovolj rezultatsko naravnane in integrirane v sistem AKIS.** Večina javnih služb sicer ima svoje spletne strani, ki pa med seboj niso sistemsko povezane, **rezultati strokovnih**

nalog niso dovolj dostopni končnim uporabnikom. Znotraj sistema AKIS je tudi šibek povratni prenos informacij o dejanskih potrebah, s katerimi se sooča kmetijski sektor saj **ni vzpostavljenega ustreznega sistema za evidentiranje potreb kmetovalcev in lastnikov gozdov** po raziskavah, strokovnih nalogah in prenosu znanja v prakso. V Sloveniji še **nimamo enotne platforme AKIS** (e-sistem ali spletna platforma), ki bi delovala kot stičišče izmenjave znanja med vsemi, ki znanje ustvarjajo, prenašajo oziroma uporabljajo in bi pomembno prispevala k izmenjavi znanja in informacij.

Na področju digitalizacije v kmetijskem sektorju, tako na primarnem (pridelava) kot sekundarnem nivoju (predelava in prehrana), **obstajajo različne evidence, registri in podatkovne baze** za različne namene spremljanja potreb in procesov v kmetijstvu, gozdarstvu in prehrani, ki pa med seboj **še niso ustrezno povezane in usklajene.** V Sloveniji smo **le na povprečni ravni uporabe digitalizacije**, kjer je upravljanje oz. učinkovitost upravljanja s tveganji še vedno omejena zaradi pomanjkanja natančnih informacij. Vsa gospodinjstva na podeželjskem območju tudi nimajo dostopa do visoko zmogljive širokopasovne infrastrukture. **Ni vzpostavljenega sistematičnega spremljanja obstoječih in spodbujanja razvoja novih digitalnih rešitev** kot tudi ne aplikativnega sodelovanja med vsebinskimi in IT strokovnjaki pri reševanju izzivov kmetijske politike. **V praksi primanjkujem digitalnih rešitev** za nove možnosti trženja, prodaje in računovodstva za mikro in mala podjetja v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu, ki bi prispevale k boljši ekonomski učinkovitosti.

·Skromen delež sredstev, ki so namenjena za razvojno raziskovalno dejavnost v kmetijstvu, glede na celotni obseg sredstev za to dejavnost v Sloveniji.

·Nezadosten prenos znanja in inovacij iz raziskovalne sfere v načrtovanje, implementacijo in vrednotenje kmetijske politike ter v kmetijsko in gozdarsko prakso.

·Podhranjenost raziskovalnih ustanov in nekaterih javnih služb glede raziskovalne infrastrukture in opreme.

·Ni ustreznega sistema za evidentiranje potreb kmetovalcev in lastnikov gozdov po raziskavah in prenosu znanja v prakso.

·Nezadostna sodelovanje med raziskovalnimi institucijami in izmenjava znanja med njimi.

·Primanjkuje specialističnega znanja na področjih uvajanja sodobnih tehnologij in digitalizacije, upravljanja kmetij, finančnih spretnosti in podjetništva, prilagajanja in blaženja vplivov podnebnih sprememb, zdravja rastlin in živali ter ohranjanja in varovanja naravnih virov, biotske raznovrstnosti ter krajinske pestrosti in varstva kulturne dediščine.

·Ni uveljavljenega sistema prenosa znanja med kmetovalci (mentorstvo, demonstracijske oziroma mojstrske kmetije, panožni krožki).

·Prenos specifičnih znanj in izkušenj iz starejših na mlajše kmetovalce v času prevzemanja kmetije je pomanjkljiv zato znanje in izkušnje profesionalnih kmetovalcev, ki prenesejo svoje kmetije naslednikom, pa ni dovolj izkoriščeno.

·Javne službe za izvajanje strokovnih nalog niso dovolj rezultatsko naravnane in integrirane v sistem AKIS, rezultati strokovnih nalog niso dovolj dostopni končnim uporabnikom.

·Primanjkuje celostno kmetijsko svetovanje na kmetijskih gospodarstvih za tehnološki razvoj in dolgoročno dostojno življenje na kmetiji.

·Usposabljanje svetovalcev na področjih najsodobnejših načinov prenosa znanja ter tehnologij pridelave in predelave ni zadostno.

·Zasebni svetovalci in drugi ponudniki znanja niso dovolj integrirani v sistem AKIS.

·Sodelovanje in prenos znanja med deležniki AKIS ni zadostno.

Nezadostno prepoznavanje pomembnosti delujočega sistema AKIS in krepitve inovacijskega podpornega okolja v kmetijstvu.

·Ni sistematičnega zbiranja in razširjanja znanj vseh deležnikov, na primer preko enotne platforme AKIS.

·Registri in evidence niso povezani, dovolj uporabni in na voljo vsem deležnikom AKIS.

·Ni sistematičnega spremljanja obstoječih in spodbujanja razvoja novih digitalnih rešitev.

·Pomanjkanje digitalnih orodij za nove možnosti trženja, prodaje in računovodstva za mikro in mala podjetja v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu.

·Nista vzpostavljena enotna: e-sistem na področju kmetijstva in hrane kot tudi gozdarstva in spletna platforma za izmenjavo znanja.

Pomanjkljiva pokritost podeželskih območij z visoko zmogljivo širokopasovno infrastrukturo.
·Aplikativno sodelovanje vsebinskih in IT strokovnjakov pri reševanju izzivov SKP ni vzpostavljeno.

2.1.XCO.1.3 Priložnosti

Na področju **znanstveno-raziskovalne dejavnosti** lahko k prenosu znanja in izkušenj pomembno prispeva **okrepljeno mednarodno sodelovanje** na področju raziskav in **vzpostavitev razvojnih partnerstev** za boljše nacionalno sodelovanje med raziskovalnimi in izobraževalnimi institucijami ter izvajalci javnih služb in **vzpostavitev t.i. kompetenčnih centrov za razvoj kadrov na področju kmetijstva.** V povezavi z mrežo za podeželje in določitvijo **operativnega koordinacijskega organa** ter oblikovanjem **mreže inovacijskih posrednikov** bi lahko **okrepili rezultatsko naravnanost inovacijske podpore** z izmenjavo dejanskih potreb kmetovalcev in lastnikov gozdov, pa tudi **boljšo dvosmerno komunikacijo med naročniki in izvajalci raziskav** v času izvajanja projektov. Načrtovana **enotna spletna platforma AKIS bo omogočila objavljanje rezultatov** vseh raziskovalnih nalog in projektov, rezultatov delovanja operativnih skupin ter nalog javnih služb in bo mehanizem za sistematično zbiranje in razširjanje znanj vseh deležnikov AKIS.

Formalni izobraževalni sistem je sicer vsem dostopen, da pa bi predvsem mladim približali poklic kmetovalca in ga naredili tudi bolj atraktivnega, **vidimo priložnost v sodelovanju z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport** z namenom spodbujanja **prenove učnih programov** srednjih šol in vpeljave novejših tehnologij in digitalizacije v šolske programe. V ta okvir sodi tudi **krepitev sodelovanja izobraževalnih in raziskovalnih institucij** za dvig zanimanja za kmetijske in gozdarske programe pa tudi vzpostavljanje bolj **fleksibilnih in sodobnih oblik usposabljanja** tudi izven šolskega sistema.

Posebna priložnost za **hitrejše uvajanje inovativnih tehnologij, sodobnih pristopov v svetovanju** ipd. je tudi skorajšnja večja generacijska **pomladitev JSKS**. Zato bo izjemnega pomena **ciljano usposabljanju svetovalcev** na področjih holističnega svetovanja na kmetijskih gospodarstvih in najsodobnejših načinov prenosa znanja ter tehnologij pridelave in predelave, pri čemer bo ključna tudi **večja izmenjava znanja v mednarodnem prostoru.** Sodelovanje JSKS z drugimi javnimi službami se krepi, dodaten prispevek na področju sodelovanja med javnimi službami in raziskovalnimi institucijami pa lahko dosežemo tudi z **spodbujanjem partnerstev** med njimi.

Dodatne priložnosti na področju krepitve sodelovanja in prenosa znanj vidimo tudi v **okrepitvi koordinacije med ministrstvi**, **krepitvi vloge in podpore medijev** pri informiranju in ozaveščanju o vlogi kmetijstva na področju AKIS, pa tudi v **krepitvi zaupanja do različnih oblik sodelovanja, povezovanja in prenosa znanja v okviru zadrug, skupin in organizacij proizvajalcev ter medpanožnih organizacij**.

Digitalizacija je velika priložnost za slovensko kmetijstvo. Poleg spletne platforme AKIS je predvidena **vzpostavitev e-sistema** na področju kmetijstva in hrane kot tudi gozdarstva, nujna pa je tudi vzpostavitev aplikativnega sodelovanja vsebinskih in IT strokovnjakov pri reševanju izzivov SKP. Dobra priložnost je tudi **krepitev podatkovne analitike** z uvajanjem naprednih metod: orodja za podatkovno rudarjenje, uvajanje tehnik podatkovnih znanosti v namene podpore sprotnega operativnega in strateškega odločanja, umetna inteligenca, pa tudi **standardizacija, integracija in odprtost podatkov ter univerzalnih orodij za krepitev učinkovitosti in transparentnosti kmetijske politike**. Izboljšati želimo tudi **sodelovanje z drugimi ministrstvi** za potrebe črpanja podatkov iz njihovih baz.

·Krepitev mednarodnega sodelovanja na področju raziskav.

·Mreža inovacijskih posrednikov v povezavi z operativnim koordinacijskim telesom in mrežo za podeželje.

·Vzpostavitev razvojnih partnerstev za boljše sodelovanje med raziskovalnimi in izobraževalnimi institucijami ter izvajalci javnih služb in kompetenčnih centrov za razvoj kadrov na področju kmetijstva.

·Okrepitev dvosmerne komunikacije med naročnikom in izvajalci raziskav v času izvajanja projektov.

·Objava vseh raziskovalnih nalog in projektov na enotni spletni platformi AKIS.

·Prenova učnih programov srednjih šol in vpeljava novejših tehnologij, digitalizacije v šolske programe ter povečano sodelovanje z raziskovalnimi institucijami za dvig zanimanja za kmetijske in gozdarske programe.

·Vzpostavljanje bolj fleksibilnih oblik usposabljanja izven šolskega sistema.

·Pomladitev JSKS kot priložnost za hitrejše uvajanje inovativnih tehnologij, sodobnih pristopov v svetovanju idr.

·Večja izmenjava znanja na področju kmetijskega svetovanja v mednarodnem prostoru.

·Boljše sodelovanje in prenos znanja v okviru zadrug, skupin in organizacij proizvajalcev ter medpanožnih organizacij.

·Okrepitev koordinacije med ministrstvi na področju AKIS.

·Okrepitev vloge in podpore medijev pri informiranju in ozaveščanju o vlogi kmetijstva.

·Na področju digitalizacije krepitev podatkovne analitike z uvajanjem naprednih metod: orodja za podatkovno rudarjenje, uvajanje tehnik podatkovnih znanosti v namene podpore sprotnega operativnega in strateškega odločanja, umetna inteligenca.

·Standardizacija, integracija in odprtost podatkov ter univerzalnih orodij za krepitev učinkovitosti in transparentnosti kmetijske politike.

2.1.XCO.1.4 Nevarnosti

Kmetijsko raziskovalno okolje zaradi **nezadostnega financiranja raziskav in raziskovalne infrastrukture** s strani ministrstva, pristojnega za raziskovalno dejavnost ni spodbudno, zato beležimo beg mladih raziskovalcev v tujino s čimer izgubljamo tudi njihovo znanje. Raziskovalne institucije na področju kmetijstva v Sloveniji med seboj **sodelujejo le občasno preko projektov**, med njimi pa ni še dovolj prepoznana pomembnost delujočega sistema AKIS in krepitve inovacijske sposobnosti preko operativnih skupin. Zaradi neustrezne kadrovske sestave ali nezadostnih finančnih virov raziskovalnih institucij **se tudi ukinjanjo določene enote oziroma raziskovalni programi.**

Iz pregleda analize stanja izhaja, da je za mlade **poklic kmetovalca neatraktiven**. Kljub temu da se formalna izobrazba kmetovalcev zvišuje se **zmanjšuje vpis v programe srednjega in terciarnega izobraževanja.** Pri tem je posebej nevarno **nezadostno opolnomočenje kmetovalcev za odziv na ponavljajoče krize in nenadne spremembe zahtev trga.**

Ne glede na dokazljive prednosti povezovanja, je v Sloveniji še vedno prisotno tradicionalno **nezaupanje v različne oblike sodelovanja in povezovanja**, kot so zadruge, organizacije pridelovalcev itd.

Novi trendi in trg zahtevajo stalno prilagajanje kmetovalcev novim trendom in znanjem, vendar je še vedno precej **prisoten strah kmetovalcev pred uporabo novih tehnologij in digitalizacije v kmetijstvu tudi v povezavi z varnostjo, uporabo in morebitno zlorabo podatkov**. Na hitrost razvoja digitalizacije bo vplivalo tudi ustrezno **upravljanje tveganj glede interpretacije podatkov** in povzetkov v primeru širše dostopnosti do podatkov s strani različnih interesnih skupin. V Sloveniji se soočamo z **neenakomerno razvitostjo naselij in dostopnostjo do informacijsko-komunikacijske tehnologije** pa tudi z **nezadostno usklajenostjo razvojnih strategij in programov digitalizacije na nacionalni in lokalni ravni**.

·Nespodbudno kmetijsko raziskovalno okolje zaradi nezadostnega financiranja raziskav in raziskovalne infrastrukture s strani ministrstva, pristojnega za znanstveno-raziskovalno dejavnost in posledično beg mladih raziskovalcev v tujino.

·Ukinjanje enot in programov v raziskovalnih institucijah zaradi neustrezne kadrovske sestave ali šibkih finančnih virov.

·Očitna neatraktivnost poklica kmetovalca, saj se zmanjšuje vpis v programe srednjega in terciarnega izobraževanja.

·Nezadostno opolnomočenje kmetovalcev za odziv na ponavljajoče krize in nenadne spremembe zahtev trga.

·Tradicionalno nezaupanje kmetovalcev v različne oblike sodelovanja in povezovanja, kot so zadruge, organizacije pridelovalcev ipd. ter zadržanost kmetovalcev do uvajanja inovacij.

·Strah kmetovalcev pred uporabo novih tehnologij in digitalizacije v kmetijstvu v povezavi z varnostjo, uporabo in morebitno zlorabo podatkov.
·Ustrezno upravljanje tveganj glede interpretacije podatkov in povzetkov v primeru širše dostopnosti do podatkov s strani različnih interesnih skupin.
·Neenakomerna razvitost naselij in dostopnost do informacijsko-komunikacijske tehnologije.
·Nezadostna usklajenost razvojnih strategij in programov digitalizacije na nacionalni in lokalni ravni.

2.1.XCO.1.5 Druge opombe

Ni relevantno.

2.1.XCO.2 Opredelitev potreb

Oznaka	Naslov	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Potreba je obravnavana v strateškem načrtu SKP
P29	Izboljšanje pokritosti podeželskih območij s hitrimi širokopasovnimi povezavami	Horizontalni cilj	Ne
P34	Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij	Horizontalni cilj	Da
P35	Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS	Horizontalni cilj	Da
P36	Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja	Horizontalni cilj	Da
P37	Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI	Horizontalni cilj	Delno

Druge opombe so se nanašale na oceno potreb.

P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij

Za izboljšanje znanja in kompetenc kmetovalcev in gozdarjev se v vseh devetih strateških ciljih in v vseh panogah kaže potreba po učinkovitejši izmenjavi znanja in prenosu informacij. Potrebe so največje na področjih uvajanja sodobnih tehnologij in digitalizacije, upravljanja kmetij, finančnih spretnosti in podjetništva, prilagajanja in blaženja vplivov podnebnih sprememb, zdravja rastlin in živali, ohranjanja in varovanja naravnih virov ter biotske raznovrstnosti. Med oblikami izmenjave znanja in dobrih praks je pomemben razvoj demonstracijskih kmetij, pa tudi prenos specifičnega znanja in izkušenj na mlade kmete. Kaže se tudi potreba po povečanju usposobljenosti svetovalcev.

P35 Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS

Problem slovenskega kmetijstva ni le sporadičnost sodelovanja med deležniki in šibek prenos znanja, ampak tudi neusklajeno delovanje sistema AKIS. Sistem je kompleksen in razdrobljen, zato je potrebno med javnimi raziskovalnimi, izobraževalnimi in svetovalnimi institucijami vzpostaviti sistematično sodelovanje in koordinacijo, da bomo okrepili izmenjavo znanja in prenos informacij v prakso. Okrepiti je potrebni tudi povratni tok informacij o zaznanih potrebah kmetovalcev in lastnikov gozdov. Vse to bi lahko naslovili z vzpostavitvijo koordinacijskega telesa in skupnega informacijskega okna do znanja in informacij za vse deležnike AKIS v obliki enotne spletne platforme.

P36 Krepitev raziskav in razvoja, inovacij in sodelovanja

Soočamo se s številnimi izzivi, ki zahtevajo krepitev razvoja in inovacijske sposobnosti. Potrebno je nadaljevati s spodbujanjem povezovanja in tesnejšega sodelovanja vseh deležnikov AKIS. Izboljšati je potrebno tudi pogoje za ustvarjanje znanja, saj zaradi nezadostnih javnih vlaganj v raziskave in

razvoj ter investicijske podhranjenosti institucij v kmetijstvu, zlasti na področju rastlinske proizvodnje, ne moremo več slediti potrebam po novih znanjih na področju trajnostnega razvoja kmetijstva in gozdarstva, uresničevanja okoljskih in podnebnih zavez na ravni EU ter zelenega in digitalnega prehoda. Slovenija je pod povprečjem EU glede na državna proračunska sredstva za raziskave in razvoj v kmetijstvu na prebivalca.

P37 Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI

Slovenija ne izkorišča vsega potenciala IKT, kar je posledica bistveno prenizkih vlaganj v razvoj digitalne družbe, neustrezne umeščenosti razvojnega področja in pomanjkanja koordinacije med deležniki. Potrebno je spodbujanje digitalizacije in krepitev digitalnih kompetenc, kar bo prispevalo k učinkovitejšemu digitalnemu prehodu. Večja uporaba digitalnih tehnologij bi kmetovalcu in lastniku gozda pomagala delovati natančneje, učinkoviteje in bolj trajnostno. Okrepitev znanja in večja uporaba obstoječih in novih tehnologij in aplikacij, lahko prispevajo k učinkovitejšim procesom ter privedejo do oblikovanja novih proizvodov in storitev za povečanje produktivnosti in konkurenčnosti v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu.

P29 Izboljšanje pokritosti podeželskih območij s hitrimi širokopasovnimi povezavami

. Slovenija je v skupni razvrstitvi DESI - indeksa digitalnega gospodarstva in družbe 2022, ki meri digitalni napredek držav članic, pridobila dve mesti in med članicami EU 27 napredovala na skupno 11. mesto. K boljšemu rezultatu so pripomogli tudi ukrepi gradnje širokopasovnih omrežij (GOŠO). Kljub temu pa ostaja velika razlika med pokritostjo podeželja in urbanih središč z visokozmogljiv širokopasovnim internetom. Vsa podeželska gospodinjstva še nimajo dostopa do visokozmogljive širokopasovne infrastrukture. Uvajanje širokopasovnih povezav ovirata razpršena poseljenost ter gričevnata in hribovita krajina. Potrebno je izboljšati dostop do informacijsko-komunikacijskih tehnologij, kar bo imelo pozitiven vpliv na gospodarske aktivnosti, privabljanje investicij, uvajanje inovacij, nova delovna mesta, pa tudi demografsko strukturo na podeželju.

Izhajajoč tudi iz Dolgoročne vizije podeželja EU si prizadevamo za celovit razvoj slovenskega podeželja, ki bo zaživel le ob usklajenem delovanju in dopolnjevanju različnih politik in virov sredstev.

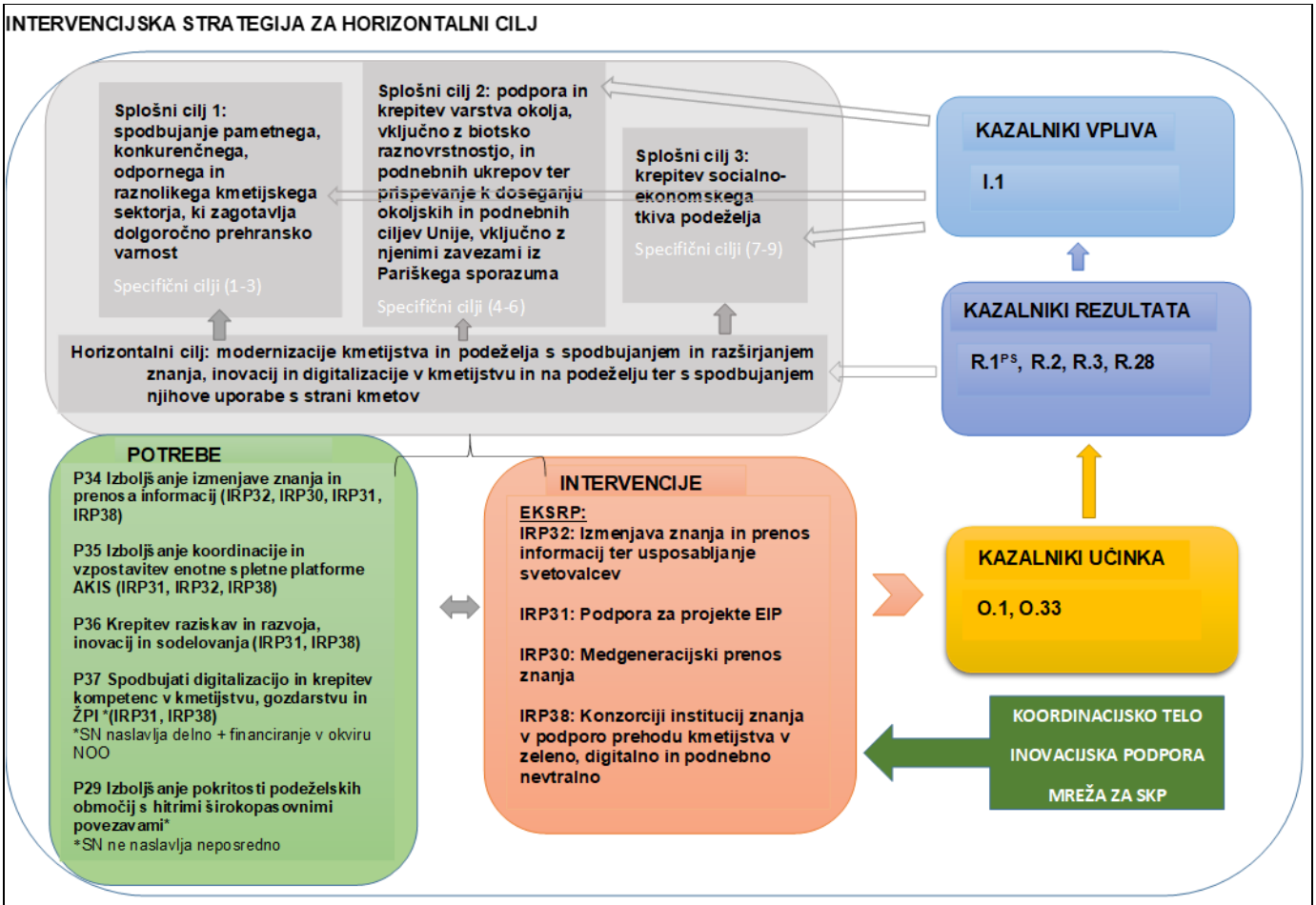
Potreba P29 se v okviru SN 2023 – 2027 ne naslavja neposredno. Sredstva EKSRP za gradnjo odprte visokozmogljive širokopasovne infrastrukture v okviru SN 2023-2027 niso predvidena, ker bomo 100% pokritost belih lis dosegli z drugi viri. Iz Načrta za okrevanje in odpornost je predvidenih 30 mio EUR za namen sofinanciranja pokritja 8.500 belih lis, ki se bodo dopolnjevala s sredstvi Programa EKP 2021-2027. Iz ESRR bo podprta gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture do gospodinjstev na geografsko zahtevnih področjih. Iz sredstev InvestEU bodo podprte zasebne naložbe na področjih, kjer so operaterji izrazili tržni interes. Iz sredstev IPE2 Digital bo podprto financiranje 5G koridorjev za zagotovitev čezmejne povezljivosti. S sredstvi ESRR bo podprta gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture v obeh kohezijskih regijah.

2.1.XCO.4 Intervencijska logika

Oblika intervencije	Vrsta intervencije	Intervencijska oznaka (države članice) – Naziv	Skupni kazalnik učinka
Sectoral - Sadje in zelenjava	ADVI1(47(1)(b)) - storitve svetovanja in tehnična pomoč, zlasti glede trajnostnih tehnik zatiranja škodljivcev in bolezni, trajnostne rabe fitofarmacevtskih sredstev in veterinarskih proizvodov, prilagajanja podnebnim spremembam in njihovega blaženja, zaposlitvenih pogojev, obveznosti delodajalcev ter zdravja in varnosti pri delu	SI10.02 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – svetovanje in tehnična pomoč	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo
Sectoral - Sadje in zelenjava	TRAINCO(47(1)(c)) - usposabljanje, vključno z mentorstvom in izmenjavo dobrih praks, zlasti v zvezi s trajnostnimi tehnikami zatiranja škodljivcev in bolezni, trajnostno uporabo fitofarmacevtskih sredstev in veterinarskih proizvodov, prilagajanjem podnebnim spremembam in njihovim blaženjem, pa tudi uporabo organiziranih platform za trgovanje in blagovnih borz na	SI10.03 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – usposabljanje in izmenjava dobrih praks	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo

	gotovinskih trgih in terminskih borzah		
Sectoral - Čebelarski proizvodi	ADVIBEES(55(1)(a)) - storitve svetovanja, tehnična pomoč, usposabljanje, obveščanje in izmenjava dobrih praks, tudi prek mreženja, za čebelarje in organizacije čebelarjev	SI01 - Prenos znanja v čebelarstvu	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva
Sectoral - Čebelarski proizvodi	COOPAPI(55(1)(e)) - sodelovanje s specializiranimi organi za izvajanje programov raziskav na področju čebelarstva in čebelarskih proizvodov	SI04 - Raziskovalno delo na področju čebelarstva	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva
RD	ASD(72) - Slabosti, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev	IRP20 - Plačila NATURA 2000	O.13. Število hektarjev, ki prejemajo podporo v okviru omrežja Natura 2000 ali Direktive 2000/60/ES
RD	INSTAL(75) - Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in novih kmetov ter zagon podeželskih podjetij	IRP24 - Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov	O.25. Število mladih kmetov, ki prejemajo plačilo za mlade kmete
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP31 - Podpora za projekte EIP	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP33 - Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)
RD	COOP(77) - Sodelovanje	IRP38 - Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)
RD	KNOW(78) - Izmenjava znanja in širjenje informacij	IRP30 - Medgeneracijski prenos znanja	O.33. Število ukrepov ali enot usposabljanja, svetovanja in ozaveščanja, ki prejemajo podporo
RD	KNOW(78) - Izmenjava znanja in širjenje informacij	IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev	O.33. Število ukrepov ali enot usposabljanja, svetovanja in ozaveščanja, ki prejemajo podporo

Pregled

Slovenija je pod povprečjem EU glede na državna proračunska sredstva za raziskave in razvoj v kmetijstvu na prebivalca. Soočamo se s številnimi izzivi, ki zahtevajo krepitev razvoja in inovacijske sposobnosti. Nimamo ustreznega sistema za evidentiranje potreb kmetovalcev in lastnikov gozdov po raziskavah in prenosu znanja v prakso. Posebno nevarnost predstavlja tudi zadržanost kmetovalcev do uvajanja inovacij. Slovenija ima sicer višje število raziskovalcev na 1000 zaposlenih v primerjavi z evropskim povprečjem, vendar bi bilo kljub temu potrebno izboljšati prenos znanja in inovacij iz raziskovalne sfere v načrtovanje, implementacijo in vrednotenje kmetijske politike ter v kmetijsko in gozdarsko prakso.

Sodelovanje ter izmenjava in prenos znanja med deležniki AKIS ni zadostno. Ugotovili smo, da bi morali kmetijskim gospodarstvom v večjem obsegu zagotoviti celostno kmetijsko svetovanje tako za tehnološki razvoj kot za dolgoročno dostojno življenje na kmetiji. Primanjkuje specialističnega znanja na področjih uvajanja sodobnih tehnologij in digitalizacije, upravljanja kmetij, finančnih spretnosti in podjetništva, prilagajanja in blaženja vplivov podnebnih sprememb, zdravja rastlin in živali ter ohranjanja in varovanja naravnih virov ter biotske raznovrstnosti. To je poudarjeno tako v analizi stanja na področju sistema AKIS kot v analizah devetih splošnih strateških ciljev.

Zavedamo se, da je nujno bolj sistematično spremljanje delovanje sistema AKIS in dejansko izvajanje izmenjave potreb in znanja od spodaj navzgor in seveda obratno. Ocenjujemo, da je zelo pomembna določitev koordinacijskega telesa z ustreznimi pristojnostmi v relaciji do vseh deležnikov sistema AKIS, vključno z zagotovitvijo podpornega okolja za inovacije in mreže inovacijskih posrednikov. V mreži bi sodelovali inovacijski posredniki iz MKGP, javnih služb in raziskovalnih institucij v povezavi z informacijami na spletni platformi AKIS, ki bodo dostopne vsem deležnikom in končnim uporabnikom. Nekaj izkušenj že imamo s tako podporo, in sicer na področju operativnih skupin EIP (EIP Vem točka in spletno orodje Izmenjevalnik idej), ki so bile dobro sprejete.

Kmetovalci poudarjajo pomembnost neposredne komunikacije z ŽPI, svetovalci in raziskovalci in pozdravljajo vpeljane projekte EIP. Zato bomo s tako intervencijo nadaljevali. Hkrati pa bomo preko

intervencije Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno krepili zmogljivosti institucij znanja za ustvarjanje in prenos znanja, ki bo podpiralo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in prakse. Konzorciji verig znanja posameznega področja oz. sektorja bodo skupaj sledili potrebam in ciljem v posameznem sektorju oz. področju, krepili znanje in inovativno sposobnost ter s prenosom le-tega podpirali prehod na trajnostne kmetijske sisteme.

Z intervencijo Izmenjava znanja in prenos informacij ter Usposabljanje svetovalcev bomo zlasti prispevali k pridobivanju in izmenjavi specialističnega znanja na najbolj ključnih področjih, ki omogočajo razvoj in prilagajanje KMG.

Mlajši kmetovalci v Sloveniji so bolj dovzetni za uvajanje novosti, izboljšav, inovacij in digitalizacije na kmetiji. Pomanjkljiv pa je prenos specifičnih znanj in izkušenj iz starejših kmetovalcev na mlajše v času prevzemanja kmetije. Med oblikami izmenjave znanja in dobrih praks je pomemben razvoj demonstracijskih kmetij, na primer v povezavi s projekti EIP in konzorciji institucij znanja, pa tudi s prenosom znanja in izkušenj iz prenosnikov na prevzemnike. V okviru izvajanja intervencije Medgeneracijski prenos znanja bo priložnost, da se olajša prevzemanje kmetije in prenese še kako potreba specialistična znanja med prenosnikom in prevzemnikom kmetije, zlasti v obdobju, ko prevzemnik samostojno začne opravljati kmetijsko dejavnost. Kljub zadostni formalni izobrazbi mladih kmetov pa se v praksi kaže tudi pomanjkanje določenih strokovnih znanj. Mladi kmetje, ki bodo upravičenci na podlagi intervencije IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov, bodo v obdobju izvajanja poslovnega načrta zato zavezani k udeležbi na izobraževanjih s področja upravljanja kmetijskega gospodarstva in finančnih spretnosti v okviru intervencije IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev. V okviru intervencije IRP32 se bodo lahko mladi kmetje iz INP9 Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete in IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov udeležili tudi drugih izobraževanj, na katerih bodo pridobivali znanja, ki jih potrebujejo pri razvoju kmetijskega gospodarstva kot na primer: uvajanje novih tehnologij pridelave in prireje, digitalizacija v kmetijstvu, podjetništvo, povezovanje, finance in davki, varnost pri delu, novi trženjski pristopi.

Intervencije v okviru horizontalnega cilja: *Modernizacije kmetijstva in podeželja s spodbujanjem in razširjanjem znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželju ter s spodbujanjem njihove uporabe s strani kmetov* naslavljajo 5 potreb, od skupno 38 identificiranih v okviru SN 2023-2027 in bodo prispevale k uresničevanju vseh treh splošnih ciljev SKP*: spodbujanje pametnega, konkurenčnega, odpornega in raznolikega kmetijskega sektorja, ki zagotavlja dolgoročno prehransko varnost; podpori in krepitvi varstva okolja, vključno z biotsko raznovrstnostjo, in podnebnih ukrepov ter prispevanje k doseganju okoljskih in podnebnih ciljev Unije, vključno z njenimi zavezami iz Pariškega sporazuma ter krepitvi socialno-ekonomskega tkiva podeželja.* Prispevale pa bodo tudi k 9 specifičnim ciljem SKP, posredno ali neposredno. Intervencije v okviru horizontalnega cilja naslavljajo neposredno sledeče potrebe: P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij, P35 Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS in P36 Krepitev raziskav in razvoja, inovacij in sodelovanja. Potreba P37 Spodbujanje digitalizacije in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI je v SN 2023-2027 z intervencijami naslovljena delno. Digitalizacija in uporaba digitalnih tehnologij v kmetijstvu se sicer deloma že uporablja (roboti, droni, senzorji, stroji itd.), vendar ima vse pomembnejšo vlogo pri doseganju izzivov povezanih s povečanjem obsega proizvodnje in produktivnosti, ob hkratnem izboljšanju trajnosti in učinkovitosti uporabe virov. Digitalne rešitve in tehnologije so potrebne za podporo okolju prijazne proizvodnje, za povečanje kakovosti kmetijskih proizvodov, zmanjšanju proizvodnih stroškov in izboljšanju razpoložljivosti zanesljivih informacij, ključnih za potrošnike in njihovo prehransko varnost. Preko nacionalnega Načrta za okrevanje in odpornost (NextGen), nacionalnega proračuna in intervencij SKP se bo spodbujajo uporabo različnih sodobnih tehnologij proizvodnje hrane ter tehnik preciznega kmetovanja za doseganje bolj stabilne proizvodnje, ciljnega vnosa proizvodnih vložkov, manjše okoljske obremenitve in večjo ekonomsko učinkovitost. Zagotoviti želimo tudi digitalna orodja za nove možnosti trženja, prodaje in računovodstva za mikro in mala podjetja v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI. Pozitiven vpliv na gospodarske aktivnosti, privabljanje investicij, uvajanje inovacij, nova delovna mesta, pa tudi demografsko strukturo na podeželju pa bo imel izboljšanj dostop do informacijsko-komunikacijskih

tehnologij tudi preko boljše pokritosti s hitrim širokopasovnim internetom, ki jo naslavlja potreba P29 Izboljšanje pokritosti podeželskih območij s hitrimi širokopasovnimi povezavami. Potrebo P29 SN 2023-2027 ne naslavlja neposredno. Izboljšanje pokritosti bomo dosegli z drugimi viri, in sicer je iz Načrta za okrevanje in odpornost predvidenih 30 mio EUR za namen sofinanciranja pokritja 8.500 belih lis, ki se bodo dopolnjevala s sredstvi Programa EKP 2021-2027. Iz ESRR bo podprta gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture do gospodinjstev na geografsko zahtevnih področjih. Iz sredstev InvestEU bodo podprte zasebne naložbe na področjih, kjer so operaterji izrazili tržni interes. Iz sredstev IPE2 Digital bo podprto financiranje 5G koridorjev za zagotovitev čezmejne povezljivosti. S sredstvi ESRR bo podprta gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture v obeh kohezijskih regijah.

Potrebe po znanju, inovacijah in digitalizaciji v smeri povečanja učinkovitosti in preciznega kmetovanja oziroma nasploh modernizacije v kmetijstvu, gozdarstvu in prehrani so nanizane v različnih specifičnih ciljih in se povezujejo s potrebami opredeljenimi v okviru horizontalnega cilja:

V SC2 naslovljene potrebe:

-P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu (SC2): Potrebe po vlaganju v digitalizacijo, modernizacijo ekoloških KMG in krepitev njihove tržne usmerjenosti ter konkurenčnosti. Intervencija SI01: Prenos znanja v čebelarstvu naslavlja potrebo P34, intervencija SI04: Raziskovalno delo na področju čebelarstva pa naslavlja potrebo P36 in posledično vplivata tudi na povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti (P06).

-P07 Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI: Pomemben je razvoj in spodbujanje rabe sodobnih tehnoloških znanj ter sledenje trendom na področju proizvodnje in prodaje.

-P08 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu: Potrebno je modernizirati opremo obratov za primarno predelavo lesa ter ustanoviti nove obrate.

V SC3 naslovljene potrebe:

P09 Razvoj verig vrednosti preskrbe s hrano ter spodbujanje lokalnih trgov, P11 Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti in P12 Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani: Pri tem so ključna znanja s področja oblikovanja novih poslovnih modelov, trženja, veščin za krepitev zaupanja tako med člani posamezne verige vrednosti, kot tudi graditev zaupanja potrošnika. Pomembno pa je tudi izboljšati prepoznavnost in informiranje o shemah kakovosti ter pomenu varne, kakovostne in lokalno pridelane hrane za zdravje in varovanje okolja.

-P10 Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu: Pomembna je izmenjava informacij in znanja ter spretnosti kar lahko prispeva k uspešnejšemu povezovanju deležnikov za skupen nastop na trgu.

V SC4 naslovljeni potrebi:

-P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu: Pomembno je izvajanje nadstandardnih sonaravnih načinov pridelave in obdelave tal, preciznejša raba gnojil in FFS ter uvajanje gnojenja z nizkimi izpusti v zrak.

-P15 Nujno ukrepanje in krepitev zmogljivosti za prilagajanje kmetijstva in gozdarstva ter spodbujanje kmetijskih in gozdarskih praks, ki pripomorejo k prilaganju na podnebne spremembe ter vzpostavitev celovitega sistema spremljanja vplivov podnebnih sprememb.

V SC5 naslovljeni potrebi:

-P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije ter P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda: Prenos znanja in izpopolnjeno svetovanje so bistvenega pomena za spodbujanje trajnostnega razvoja kmetijstva in gozdarstva, vključno s spodbujanjem uporabe novih tehnologij in inovativnih proizvodnih praks. Poleg izboljšanega prenosa znanja in informacij med ključnimi deležniki je pomembno je tudi izboljšati ozaveščenost širše javnosti o problematiki varovanja voda, tal in zraka.

V SC6 naslovljeni potrebi:

-P18 Krepitev znanja in informacij oziroma aktivnosti za ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst.

-P22 Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanje lokalnih pasem in sort: Potrebne so raziskave in pridobivanje podatkov o genskih virih v kmetijstvu, njihova karakterizacija in evalvacija ter ohranjanje ex

situ in situ.

V SC7 naslovljena potreba:

-P23 Učinkovita generacijska pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev: Mladim je potrebno olajšati pot do prevzema kmetijskega gospodarstva ter jim omogočiti spodbude za prestrukturiranje, modernizacijo in razvoj kmetijske dejavnosti. Med mladimi obstaja večja pripravljenost za uvajanje izboljšav in za sodelovanje in povezovanje, tako medsebojno kot z znanstvenimi institucijami.

V SC8 naslovljeni potrebi:

-P27 Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju: Za ohranjanje vitalnosti podeželskih območij je potrebno omogočiti razvoj kulturnih, prostočasnih in drugih dejavnosti. Pri tem pa spodbujati izvedbo koncepta Pametne vasi.

-P29Izboljšanje pokritosti podeželskih območij s hitrimi širokopasovnimi povezavami: Potrebno je izboljšati dostop do informacijsko-komunikacijskih tehnologij, kar bo imelo pozitiven vpliv na gospodarske aktivnosti, privabljanje investicij, uvajanje inovacij, nova delovna mesta, pa tudi demografsko strukturo na podeželju.

V SC9 naslovljeni potrebi:

-P30 Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali: Pomembno je ozaveščanje in usposabljanje imetnikov živali in veterinarjev z najnovejšimi dognanji.

-P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin: Na zmanjšanje odvisnosti od rabe FFS lahko vplivamo z RRI ter spodbujanjem rabe alternativnih metod varstva rastlin. Z vidika prilaganja na podnebne spremembe je v vseh panogah kmetijske pridelave ključen razvoj in sajenje novih sort, ki bodo odporne na bolezni in škodljivce.

Intervencije HC10 AKIS: IRP31 Podpora za projekte EIP, IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno, bodo dopolnile doseganje ciljev intervencij v ostalih devetih strateških ciljih, in sicer:

SC2:

- IRP02: Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev;
- IRP03: Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano;
- IRP04: Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij;
- IRP07: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu;
- IRP35: Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo;
- IRP40: Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme;
- IRP13: Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom.

SC3:

- IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju;
- IRP11: Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti;
- IRP39: Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti;
- IRP12: Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih.

SC4:

- INP 8.1 – Ekstenzivno travinje
- INP 8.4 – Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in TGP v kmetijstvu
- IRP18.01 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Podnebne spremembe
- IRP15 – Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah
- IRP16 – Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih
- IRP17 – Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil
- IRP36 – Naložbe v obnovljive vire energije

SC5:
- INP8.3 Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak;
- INP8.5 Naknadni posevki in podsevki;
- INP8.6 Ozelenitev ornih površin preko zime;
- INP8.7 Konzervirajoča obdelava tal;
- INP8.10 Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih;
- INP8.12 Kompostiranje hmeljevine;
- IRP41 Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov;
- IRP14 Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom;
- IRP18.02 Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Naravni viri;
- IRP19 Ekološko kmetovanje;
- IRP21 Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS.

SC6:
- IRP18.03 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Biotska raznovrstnost in krajina,
- IRP42 – Lokalne pasme
- INP8: Shema za podnebje in okolje (SOPO) – Okolje,
- IRP20 – Plačila Natura 2000,
- IRP33 – Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij.

SC7:
Intervencija HC10 AKIS: IRP30 Medgeneracijski prenos znanja bo dopolnila doseganje ciljev v SC7, in sicer:
- INP09 Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete in IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov.

V okviru IRP30 bo tekel medgeneracijski prenos znanja in izkušenj s strani prenosnikov kmetijskih gospodarstev, ki so se v preteklosti poklicno ukvarjali s kmetovanjem in upravljanjem kmetijskih gospodarstev, na mlade kmete, ki bodo upravičenci v IRP24 in se bodo tudi sami ukvarjali s kmetijsko dejavnostjo in upravljanjem kmetijskega gospodarstva kot edinim in glavnim poklicem. V okviru IRP32 pa bodo strokovnjaki na mlade kmete prenašali znanje s področja kmetijstva, financ in davkov, upravljanja, digitalizacije v kmetijstvu, povezovanja, varnosti pri delu, uvajanju novih tehnologij pridelave in prireje, prilagajanju podnebnim spremembam in okoljskim zahtevam ter novim trženjskim pristopom. S tem bodo poklicne kompetence mladih kmetov poleg formalne izobrazbe ustrezno dopolnjene, mladi kmetje pa bodo bolje usposobljeni za uspešno opravljanje kmetijske dejavnosti.

SC8:
V okviru SC8 bodo imeli v okviru LEADER deležniki LAS dostop do usposabljanj v okviru intervencije AKIS IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev, saj so smotrna dodatna znanja npr. na področjih informacijske tehnologije, ekonomike ter dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Po drugi strani pa bodo LAS kot mreža lokalnih partnerjev, preko izvajanja operacij prispevali k prenosu znanja in informacij v HC10, preko koncepta Pametnih vasi pa tudi k digitalizaciji podeželja.

SC9:
- IRP27 – Biotično varstvo rastlin
- IRP28 – Dobrobit živali

Intervencije horizontalnega cilja, usmerjene prednostno v izboljšanje izmenjave ter prenosa znanja in informacij, dvig ravni usposobljenosti ter krepitvi inovacij, bodo vplivale na:
-Izmenjava znanja in inovacije: delež proračuna SKP za izmenjavo znanja in inovacije (kazalnika: I.1)

Opis intervencij:

IRP32: Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev

Intervencija Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev naslavlja sledeči potrebi:

P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij

P35 Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS

Intervencija Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev se deli na dve podintervenciji: Izmenjava znanja in prenos informacij kmetom in lastnikom ter Usposabljanje svetovalcev. Namen podintervencije Izmenjava znanja in prenos informacij kmetom in lastnikom je povečati raven usposobljenosti oseb dejavnih v kmetijskem in gozdarskem sektorju, preko različnih oblik in metod prenosa znanja, ki vključujejo tudi lokalno uporabo znanja z ogledi in demonstracijami na terenu. Prenos znanja in informacij omogočajo kombiniranje različnih znanj in področij, pri njihovi izvedbi pa so vključeni različni deležniki AKIS, ki sodelujejo pri prenosu znanja. Namen podintervencije Usposabljanje svetovalcev je povečati raven usposobljenosti oseb dejavnih na področju kmetijskega in gozdarskega svetovanja, ki so eden izmed ključnih deležnikov v AKIS. S kontinuiranim usposabljanjem kmetijskih in gozdarskih svetovalcev se zagotavlja kakovost svetovalnih storitev in spodbuja poso-dobitev sektorja z izmenjavo znanja in razširjanjem najboljših okolju prijaznih proizvodnih praks, pa tudi z inovacijami in digitalnim prehodom v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželju.

Intervencija IRP32 odgovarja na naslovljene potrebe po specifičnih znanjih v različnih specifičnih ciljih SKP. Intervencija se povezuje z drugimi intervencijami v obliki obveznih usposabljanj za intervencije kot so kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (SC5), ekološko kmetovanje (SC5), dobrobit žival (SC9) ali kot izbirna usposabljanja z drugih vsebinskih področij, kjer so zaznane potrebe po širitvi znanja. Upravičenci bodo deležni nepovratne oblike podpore iz sredstva EKSRP. Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom: O.33 Število ukrepov ali enot usposabljanja, svetovanja in ozaveščanja, ki prejemajo podporo.

Uspešnost izvajanja intervencije IRP32 pa se bo spremljala s sledečimi kazalniki rezultata:

R.1^{PS} Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije, ki jih podpira SKP, da se okrepi uspešnost glede trajnostnosti gospodarstva, socialna, okoljska in podnebna uspešnost ter uspešnost glede učinkovite rabe virov (ciljna vrednost: 83.336)

R.2 Povezovanje sistemov svetovanja in znanja: število svetovalcev, ki prejemajo podporo za integracijo v sisteme znanja in inovacij na področju kmetijstva (AKIS) (ciljna vrednost: 510)

R.3 Digitalizacija kmetijstva: delež kmetij, ki iz SKP prejemajo podporo za digitalne kmetijske tehnologije (ciljna vrednost: 4,30 %)

R.28 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP in se nanašajo na okoljsko ali podnebno uspešnost (ciljna vrednost: 57.186)

IRP31: Podpora za projekte EIP

Podpora za projekte EIP naslavlja sledeče potrebe v okviru horizontalnega cilja:

P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij

P36 Krepitev raziskav in razvoja, inovacij in sodelovanja

P35 Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS

P37 Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI

Poleg tega naslavlja še potrebo P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti kmetijstvu v SC2, potrebi P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu in P15

Pprilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu v SC4, P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda v SC5, P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst v SC6 ter P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin v SC9.

Podpora za projekte EIP je nepovratna podpora (sredstva EKSRP) in ima namen spodbuditi tehnološki razvoj in uvedbo novih rešitev za reševanje konkretnih, specifičnih izzivov in ciljev na področju kmetijstva, gozdarstva in podeželja v skladu s SKP in navedenimi specifičnimi cilji iz Strateškega načrta. Predstavlja enega izmed načinov posredovanja novih znanj, praks, tehnologij, procesov in digitalizacije v prakso v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželju ter njihovemu prevzemanju. Dodatno bodo podpore projektom EIP s področja okolja in podnebnih sprememb prispevale k doseganju specifičnih ciljev Strateškega načrta, usmerjeno k razvoju rešitev za zmanjševanje, blažitev in prilagajanje podnebnim spremembam, zmanjševanju negativnih vplivov kmetijstva na okolje, izvajanje okoljsko učinkovite pridelave na varovanih območjih (Natura 2000, vodovarstvena območja) ter varovanju in spodbujanju biotske pestrosti. Podpora za intervencijo se podeli v obliki nepovratne podpore. Stopnja podpore znaša do 100%, razen za naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, kjer znaša stopnja podpore do 65 % upravičenih stroškov naložbe. Učinek intervencije IRP31 Podpora za projekte EIP se bo spremljal s kazalnikom: O.1 Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP).

Uspešnost izvajanja intervencije IRP31 pa se bo spremljala s sledečimi kazalniki rezultata:

R.1^{PS} Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije, ki jih podpira SKP, da se okrepi uspešnost glede trajnostnosti gospodarstva, socialna, okoljska in podnebna uspešnost ter uspešnost glede učinkovite rabe virov (ciljna vrednost: 83.336)

R.2 Povezovanje sistemov svetovanja in znanja: število svetovalcev, ki prejemajo podporo za integracijo v sisteme znanja in inovacij na področju kmetijstva (AKIS) (ciljna vrednost: 510)

R.3 Digitalizacija kmetijstva: delež kmetij, ki iz SKP prejemajo podporo za digitalne kmetijske tehnologije (ciljna vrednost: 4,30 %)

R.28 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP in se nanašajo na okoljsko ali podnebno uspešnost (ciljna vrednost: 57.186)

IRP38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno

Intervencija IRP38 naslavlja sledeče potrebe v okviru horizontalnega cilja:

P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij

P35 Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS

P36 Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja

P37 Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI

Poleg tega naslavlja še potrebo P06 Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti kmetijstvu v SC2, potrebi P13 Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu in P15 Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu v SC4, P14 Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije in P17 Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda v SC5, P18 Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst v SC6 ter P31 Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin in P32 Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje v SC9.

Cilj intervencije je krepitev zmogljivosti institucij znanja za ustvarjanje in prenos znanja, ki bo podpiralo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in prakse. Vzpostavitev konzorcijev omogoča kontinuirano spremljanje in posodabljanje potreb posameznega področja oz. sektorja na področju prehoda kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno. Mrežna povezanost krepi pretok informacij in izmenjavo med kmeti in drugimi deležniki verige znanja AKIS na posameznem področju oz. sektorju. Podpora v okviru intervencije bo namenjena projektnim aktivnostim konzorcijem, usmerjenih v razvoj novih znanj, inovacij in rešitev, ki podpirajo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in prakse; oblikovanje pilotnih (testnih) ukrepov, vzpostavljenih med partnerji na posameznem področju oz. sektorju, za testiranje razvitih inovativnih rešitev v realnem okolju, na posameznem geografskem območju, v različnih pedo-klimatskih razmerah ipd.; demonstracije tehnologij, procesov, praks, proizvodov in storitev (ki podpirajo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in prakse) kmetom in drugim deležnikom AKIS; izvajanje podpornih storitev za inovacije (t.i. "innovation support service") v smislu identifikacije in sistemskih odzivov na potrebe oz. probleme posameznega področja oz. sektorja; razvoj digitalnih orodij, razvoj in povezovanje baz podatkov AKIS za zbiranje, spremljanje in analizo podatkov (vključno z laboratorijskimi), ki so v pomoč pri prehodu na trajnostne kmetijske sisteme; komuniciranje in razširjanje inovativnih rešitev, znanj in rezultatov deležnikom AKIS in širši javnosti. Konzorcijski projekti se odzivajo na potrebe, povezane s horizontalnim ciljem kot tudi potrebe naslovljene v specifičnih ciljih SC2, SC4, SC5, SC6 in SC9.Do podpore v obliki nepovratnih sredstev so upravičeni stroški sodelovanja in stroški izvedenih operacij, vključno s stroški izvedbe dela aktivnosti izven Slovenije, če je tak del aktivnosti neposredno povezan z doseganjem ciljev projekta. Podpora se dodeli za obdobje trajanja projekta, vendar ne dlje kot 60 mesecev. Stopnja podpore znaša do 100 % upravičenih stroškov, razen za naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, kjer je podpora nižja. Učinek intervencije se bo spremljal s kazalnikom: O.1 Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP).

Uspešnost izvajanja intervencije pa se bo spremljala s sledečimi kazalniki rezultata:

R.1 Število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije, ki jih podpira SKP, da se okrepi uspešnost glede trajnostnosti gospodarstva, socialna, okoljska in podnebna uspešnost ter uspešnost glede učinkovite rabe virov (ciljna vrednost: 83.336),

R.2 Število svetovalcev, ki prejemajo podporo in jih je treba vključiti v sisteme znanja in inovacij v kmetijstvu (AKIS) (ciljna vrednost: 510),

R.3 Digitalizacija kmetijstva: delež kmetij, ki iz SKP prejemajo podporo za digitalne kmetijske tehnologije (ciljna vrednost: 4,30 %),

R.28 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP in se nanašajo na okoljsko ali podnebno uspešnost (ciljna vrednost: 57.186)

IRP30: Medgeneracijski prenos znanja

Intervencija Medgeneracijski prenos znanja naslavlja potrebo:

P34 Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij

V analizi smo ugotovili, da so mlajši kmetovalci bolj dovzetni za uvajanje novosti, izboljšav, inovacij in digitalizacije na kmetiji kot dolgoletni kmetovalci.

Starejši kmetovalci, lastniki KMG, ki so dolgoletni nosilci kmetijskih gospodarstev, so opravljali kmetijsko dejavnost kot edini in glavni poklic in so uveljavljali ukrepe SKP, imajo bogate praktične izkušnje in specifična znanja, ki jih lahko prenesejo na mlajše generacije. Formalna izobrazba kmetovalcev se sicer izboljšuje, vendar mlajšim kmetovalcem, ki si želijo prevzeti KMG manjka

predvsem specialističnih in praktičnih znanj, ki pa jih lahko dobijo od starejših kmetovalcev. Znanje in praktične izkušnje, ki jih je prenosnik pridobil tekom dolgoletnega kmetovanja, so zelo pomembni za mladega prevzemnika kmetije. Gre za znanja, ki jih imajo na področju izvajanja ukrepov SKP, ki so jih uveljavljali z zbirno vlogo, napotke za varnost pri delu, trženjske prakse, podporo pri izvajanju poslovnega načrta mladega kmeta, praktične napotke pri reševanju specifičnih problemov in prikazov tudi na področju varnosti pri delu, podporo pri administrativnih aktivnostih v okviru kmetijske dejavnosti in nenazadnje za povezanost obeh generacij in socialno vključenost starejše generacije.

Intervencija bo omogočila boljši in lažji prenos znanja in izkušenj med prenosnikom in prevzemnikom kmetije. Gre za nepovratno podporo (sredstva EKSRP) v obliki pavšalnega letnega zneska (enkratno izplačilo na podlagi odobrenega letnega poročila za prejšnje leto). Učinek intervencije se bo spremljam s kazalnikom: O.33 Število ukrepov ali enot usposabljanja, svetovanja in ozaveščanja, ki prejemajo podporo.

Uspešnost izvajanja intervencije IRP30 pa se bo spremljala s kazalnikom rezultata:

R.1^{PS} Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije, ki jih podpira SKP, da se okrepi uspešnost glede trajnostnosti gospodarstva, socialna, okoljska in podnebna uspešnost ter uspešnost glede učinkovite rabe virov. (ciljna vrednost: 83.336)

Prispevek intervencij:

Intervencije v okviru horizontalnega cilja bodo prispevale k uresničevanju ciljev nacionalne Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021.«:

- ***krepitev oblikovanja in prenosa znanja:****Krepitev raziskovalne podpore za razvoj kmetijstva in podeželja, učinkovit prenos znanja do končnih upravičencevin delujoč in učinkovit sistem AKIS.*

Nadalje bodo intervencije prispevale k izpolnjevanju priporočil EK za Slovenijo za pripravo SN 2023-2027:

-***Obravnavanje nezadostnih naložb v AKIS ter krepitev njegovega povezovanja in skupne uspešnosti*** *z zagotavljanjem ustrezne podpore za pospešitev izmenjave znanja, usposabljanja, obveščanja in inovacijskih projektov. To vključuje strukturiranje in krepitev obstoječih povezav med raziskavami, izobraževanjem, svetovanjem in kmetovanjem ter zagotavljanje dostopa do strokovnega svetovanja in inovacijske podpore v vsej kmetijski skupnosti.*

Ključen pa bo tudi prispevek intervencij k ciljem Strategije od »vil do vilic«:

-Svetovalne storitve, izmenjava podatkov in znanja ter znanja in spretnosti

-Spodbujanje prehoda: Raziskave, inovacije, tehnologija in naložbe

Komplementarnost z drugimi programi in viri sredstev

Preko komplementarnega izvajanja intervencij SN 2023–2027, Načrta za okrevanje in odpornost in sredstev nacionalnega proračuna se bo izboljšala digitalizacija procesov, javna dostopnost podatkov, večja bo medsebojno povezljivost javnih podatkov in razvijala se bodo digitalna svetovalna orodja. Spodbujala se bo uporaba digitalnih tehnologij v kmetijski proizvodnji in izboljšanje digitalnih kompetence kmetovalcev. Načrtovane so naložbe v infrastrukturo in opremo kmetijske svetovalne službe in drugih javnih služb ter izobraževalnih ustanov na področju digitalizacije. S sredstvi ESRR, Načrta za okrevanje in odpornost, InvestEU in drugimi viri se bo doseglo izboljšanje pokritosti s hitrimi širokopasovnimi povezavami v skladu s ciljem strategije „od vil do vilic“ glede širokopasovnih povezav, vključno z zmanjševanjem razlik med podeželskimi in mestnimi območji ter podporo krepitvi digitalnih znanj in spretnosti.

Preko intervencij SN 2023–2027 in vzpostavitve koordinacijskega telesa bomo, v sinergiji s sredstvi nacionalnega proračuna, krepili sodelovanje med deležniki AKIS – z raziskovalci in izvajalci javnih služb, vključno z javno službo kmetijskega svetovanja, operativnimi skupinami EIP, LEADER projekti in Mrežo za podeželje ter z ustvarjanjem povezav in oblikovanjem spletne platforme AKIS. Glede na izkušnje s projekti EIP bomo večji rezultatski naravnanosti sledili tudi v javnih službah za izvajanje strokovnih nalog, kjer v prvi vrsti krepimo panožno sodelovanje med izvajalci javnih služb, ki so pogosto tudi v vlogi raziskovalcev. Sicer gre za aplikativne naloge, vendar moramo poiskati še boljše načine, da bo vsebina izvajanih nalog javnih služb, dejansko sledila potrebam kmetovalcev, pri čemer je izjemnega pomena vloga kmetijskih svetovalcev, ki so najbolj neposredno povezani s kmetovalci, pa tudi neposredna izmenjava rezultatov nalog s kmetovalci. Načrtovane so informativne in promocijske aktivnosti za povečanje privlačnosti kmetijskih izobraževalnih programov in poklica kmeta kot tudi okrepitev medresorsko sodelovanje z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport in ostalimi ključnimi deležniki na tem področju.

2.1.XCO.5 Po potrebi utemeljitev uporabe InvestEU, vključno z zneskom in njegovim pričakovanim prispevkom k specifičnemu/horizontalnemu cilju

Ni relevantno.

2.1.XCO.8 Izbor kazalnikov rezultatov

Izbor kazalnikov rezultatov za ta specifični cilj

Kazalniki rezultatov [priporočeni kazalniki rezultatov za ta specifični cilj so v celoti prikazani v krepkem tisku]	Ciljna vrednost
R.1 CU PR - Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij Število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, za povečanje uspešnosti na področju trajnostnosti gospodarstva, družbe, okolja, podnebja in učinkovite rabe virov	83.336,00
R.2 CU - Povezovanje sistemov svetovanja in znanja Število svetovalcev, ki prejemajo podporo in jih je treba vključiti v sisteme znanja in inovacij v kmetijstvu (AKIS)	510,00
R.3 CU - Digitalizacija kmetijstva Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP	4,30 %
R.28 CU - Okoljska ali podnebna uspešnost na podlagi znanja Število oseb, ki koristijo svetovanja, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, v zvezi z okoljsko in podnebno uspešnostjo	57.186,00

Utemeljitev ciljev in povezanih mejnikov

R.1PS Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije, ki jih podpira SKP, da se okrepi uspešnost glede trajnostnosti gospodarstva, socialna, okoljska in podnebna uspešnost ter uspešnost glede učinkovite rabe virov

Kazalnik R.1 količinsko opredeli obseg intervencij, ki podpirajo izmenjavo znanja in inovacije, da se okrepi uspešnost glede trajnostnosti gospodarstva, socialna, okoljska in podnebna uspešnost ter uspešnost glede učinkovite rabe virov. Upoštevano je število oseb, ki imajo korist od financirane intervencije, in ne tistih, ki prejemajo plačila.

Ciljna vrednost kazalnika je določena na podlagi ocenjenega število udeležencev v okviru naslednjih intervencij:

-Podpora za projekte EIP: podprtih 276 udeležencev;

-Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno: podprtih 3.000 udeležencev;

-Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev: podprtih 78.910 udeležencev;

-Medgeneracijski prenos znanja: podprtih 700 udeležencev;
-Sektorska intervencija za sadje in zelenjavo (Svetovanje in tehnična pomoč; Usposabljanje in izmenjava dobrih praks): 50 KMG.
- Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij: 400 udeležencev.

Ciljna vrednost za kazalnik R.1 je 83.336.

R.2 Povezovanje sistemov svetovanja in znanja: število svetovalcev, ki prejemajo podporo za integracijo v sisteme znanja in inovacij na področju kmetijstva (AKIS)

Pri izračunu kazalnika R.2 se upoštevata naslednji intervenciji:
Kazalnik R.2 količinsko opredeli obseg podpore, zagotovljene svetovalcem iz ustreznih intervencij SKP, ki učinkovito prispevajo k integraciji v sisteme kmetijskega znanja in inovacij (AKIS). Izraz "svetovalec" označuje osebo, ki je vključena v katero koli od svetovalno usmerjenih intervencij. Ciljna vrednost kazalnika je določena na podlagi ocenjenega število udeležencev v okviru naslednjih intervencij:
-Podpora za projekte EIP: podprtih 46 svetovalcev;
-Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno: 54 svetovalcev;
-Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev: podprtih 410 svetovalcev.

Ciljna vrednost za kazalnik R.2 je 510.

R.3 Digitalizacija kmetijstva: delež kmetij, ki iz SKP prejemajo podporo za digitalne kmetijske tehnologije

Kot izhaja iz analize stanja in SWOT, smo v Sloveniji na povprečni ravni digitalizacije. V potrebnih naložbah in dodatnih naporih za dvig produktivnosti v kmetijstvu in živilskopredelovalni industriji ima digitalizacija oziroma uporaba digitalnih tehnologij vse pomembnejšo vlogo. Kmetijstvo in agroživilstvo bo sledilo razvoju digitalizacije, bolj intenzivno uporabljalo različne sodobne tehnologije proizvodnje hrane ter tehnike preciznega kmetovanja za doseganje bolj stabilne proizvodnje, ciljnega vnosa proizvodnih vložkov, manjše okoljske obremenitve in večjo ekonomsko učinkovitost. Okrepitev znanja in večja uporaba obstoječih in novih tehnologij in aplikacij lahko prispevajo k učinkovitejšim procesom ter privedejo do oblikovanja novih proizvodov in storitev za povečanje produktivnosti in konkurenčnosti v kmetijstvu in gozdarstvu. Večina kmetij bo prejemala podporo za digitalne kmetijske tehnologije v okviru intervencije izmenjava znanja.
Skupno število kmetij, ki iz SKP prejemajo podporo za digitalne kmetijske tehnologije, je ocenjeno na 3.005 KMG (SC 2, HC 10).

Pričakovana ciljna vrednost za kazalnik R.3 je izračunana kot razmerje med pričakovanim številom podprtih KMG znotraj posameznih intervencij in skupnim številom KMG v Sloveniji (kazalnik stanja C.12 Kmetijska gospodarstva v Sloveniji, 69.900 KMG). Pričakovana vrednost za intervencijo:
- Podpora za projekte EIP: 9 KMG;
- Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno: 300 KMG;
- Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev: 2.500 KMG;
- Sektorska intervencija za sadje in zelenjavo (podintervencija Raziskave in razvoj): 10 KMG;
- Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev: 141 KMG (SC 2);
.- Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo: 36 KMG (HC 10 in SC 2);
- Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in

odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano: 3 KMG (HC 10 in SC 2);
- Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnosti ekoloških kmetij: 5 KMG (HC 10 in SC 2);
- Naložbe v obnovljive vire energije: 1 KMG (HC 10 in SC 2).

Ciljna vrednost za kazalnik R.3 je 4,30 %.

R.28 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi znanja in inovacij: število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP in se nanašajo na okoljsko ali podnebno uspešnost

Sodelovanje ter izmenjava in prenos znanja med deležniki AKIS ni zadostno. Kot izhaja iz analize SWOT, bi morali kmetijskim gospodarstvom kot ostalim deležnikom AKIS v večjem obsegu zagotoviti celostno kmetijsko svetovanje, usposabljanje in krepitev znanja na različnih področjih in prenos informacij. Primanjkljaj specialističnega znanja se med drugim kaže tudi na področjih prilagajanja in blaženja vplivov podnebnih sprememb, zdravja rastlin in živali ter ohranjanja in varovanja naravnih virov ter biotske raznovrstnosti. Javna vlaganja v raziskave in razvoj ne morejo več slediti potrebam po novih znanjih na področju razvoja trajnostnega kmetijstva, uresničevanja okoljskih in podnebnih zavez na ravni EU ter zelenega in digitalnega prehoda. Preko konzorcijev institucij znanja želimo okrepiti tudi sodelovanje ter izmenjavo znanja in informacij med raziskovalnimi institucijami, dejavnimi v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju.

Kazalnik R.28 količinsko opredeli obseg intervencij, ki podpirajo izmenjavo znanja in inovacije, da se okrepi uspešnost glede okoljske in podnebne uspešnosti, s čimer se naslavljajo potrebe tega specifičnega cilja. Pri kazalniku R.28 je upoštevano število oseb, ki imajo koristi od financirane intervencije, in ne tistih, ki prejemajo plačila. Ciljna vrednost kazalnika je določena na podlagi ocenjenega število udeležencev v okviru naslednjih intervencij:
-Podpora za projekte EIP: podprtih 276 upravičencev;
- Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno: 3.000 udeležencev;
-Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev: podprtih 53.500 upravičencev.
-Sektorska intervencija za sadje in zelenjavo (podintervencija: Svetovanje in tehnična pomoč; Usposabljanje in izmenjava dobrih praks): 10 udeležencev;
- Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih: 400 udeležencev.

Ciljna vrednost za kazalnik R.28 je 57.186.

2.1.XCO.9 Utemeljitev dodeljenih finančnih sredstev

Dodeljena finančna sredstva intervencijam v okviru horizontalnega cilja znašajo 33.260.000,00 EUR, kar predstavlja 1,85 % vseh razpoložljivih sredstev strateškega načrta SKP 2023-2027 oz. 2,98 % vseh sredstev EKSRP.
Dodeljena finančna sredstva za intervencije, načrtovane v okviru horizontalnega cilja, zadostujejo za doseganje opredeljenih ciljev in so skladna s finančnim načrtom.

2.2 Kazalniki ozadja in druge vrednosti, uporabljene za izračun ciljnih vrednosti

Kazalniki ozadja (kodeks PMEF)	Izhodiščna vrednost	Izhodiščno leto	Posodobljena vrednost	Posodobljeno leto	Utemeljitev/pripombe	Vir podatkov
C.01 Celotno podeželsko prebivalstvo – for LEADER (R.38) (Število)	1.218.053,00	2020				
C.01b Total rural population – for services and infrastructure (R.41) (Število)	1.218.053,00	2020				
C.05 Skupna gozdna površina (Hektar)	1.249.866,00	2018				
C.12 Skupno število kmetij (Število)	69.900,00	2016				
C.17 Skupna kmetijska površina v uporabi (KPU) (Hektar)	479.820,00	2019				
C.19 Skupna kmetijska površina in gozdna površina na območjih Natura 2000 (Hektar)	156.782,00	2018				
C.23 Skupno število glav velike živine (Število)	512.120,00	2016				
D.35 Skupno število čebeljih panjev, priglašenih Evropski komisiji: povprečje zadnjih treh let, ki so na voljo v času priprave načrta. (Število)	208.859,00	2020				

2.3 Načrt ciljnih vrednosti

2.3.1 Rekapitulacijska tabela

Kazalnik rezultatov	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupna ciljna vrednost
R.1 CU PR Izboljšanje uspešnosti s pomočjo znanja in inovacij Število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, za povečanje uspešnosti na področju trajnostnosti gospodarstva, družbe, okolja, podnebja in učinkovite rabe virov	XCO	22.960	38.009	52.124	66.257	80.198	83.336	83.336	83.336
R.2 CU Povezovanje sistemov svetovanja in znanja Število svetovalcev, ki prejemajo podporo in jih je treba vključiti v sisteme znanja in inovacij v kmetijstvu (AKIS)	XCO	84	168	263	357	448	510	510	510
R.3 CU Digitalizacija kmetijstva Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP	SO2, XCO	0,72 %	1,46 %	2,24 %	3,05 %	3,82 %	4,29 %	4,30 %	4,30 %
R.3 Števec: Število upravičencev do ustrezne plačane podpore		500	1.020	1.566	2.130	2.673	2.999	3.005	3.005
R.3 Imenovalec: Skupno število kmetij		69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900
R.4 Povezovanje dohodkovne podpore s standardi in dobrimi praksami Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost	SO1	0,00 %	93,79 %	93,79 %	93,79 %	93,79 %	93,79 %	0,00 %	93,79 %
R.4 Števec: Število plačanih hektarjev		0 ha	450.000 ha	450.000 ha	450.000 ha	450.000 ha	450.000 ha	0 ha	450.000 ha
R.4 Imenovalec: Skupna kmetijska površina v uporabi (KPU)		479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha
R.5 Obvladovanje tveganj Delež kmetij z instrumenti za obvladovanje tveganj, ki prejemajo podporo iz SKP	SO1	0,00 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,00 %	0,01 %

Kazalnik rezultatov	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupna ciljna vrednost
R.5 Števec: Število kmetij, ki prejemajo ustrezno podporo		0	10	10	10	10	10	0	10
R.5 Imenovalec: Skupno število kmetij		69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900
R.6 [PR] Prerazporeditev na manjše kmetije Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)	SO1	0,00 %	98,59 %	98,59 %	98,59 %	98,59 %	98,59 %	0,00 %	98,59 %
R.6 Števec: Povprečna neposredna plačila/ha, izplačana upravičencem s podpovprečno velikimi kmetijami		0 EUR/ha	279 EUR/ha	279 EUR/ha	279 EUR/ha	279 EUR/ha	279 EUR/ha	0 EUR/ha	279 EUR/ha
R.6 Imenovalec: Povprečno neposredno plačilo/ha, izplačano vsem upravičencem		EUR/ha	283 EUR/ha	283 EUR/ha	283 EUR/ha	283 EUR/ha	283 EUR/ha	EUR/ha	283 EUR/ha
R.7 [PR] Krepitev podpore za kmetije na območjih s posebnimi potrebami Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)	SO1	0,00 %	102,28 %	102,28 %	102,28 %	102,28 %	102,28 %	0,00 %	102,28 %
R.7 Števec: Povprečna dohodkovna podpora/ha za upravičence na območjih s posebnimi potrebami		0 EUR/ha	387 EUR/ha	387 EUR/ha	387 EUR/ha	387 EUR/ha	387 EUR/ha	0 EUR/ha	387 EUR/ha
R.7 Imenovalec: Povprečna dohodkovna podpora/ha, izplačana vsem upravičencem		EUR/ha	378 EUR/ha	378 EUR/ha	378 EUR/ha	378 EUR/ha	378 EUR/ha	EUR/ha	378 EUR/ha
R.8 Usmerjenost v kmetije v določenih sektorjih Delež kmetij , ki prejemajo vezano dohodkovno podporo za izboljšanje konkurenčnosti, trajnostnosti ali kakovosti	SO1	0,00 %	35,26 %	35,26 %	35,26 %	35,26 %	35,26 %	0,00 %	35,26 %
R.8 Števec: Število upravičencev do vezane dohodkovne podpore		0	24.648	24.648	24.648	24.648	24.648	0	24.648
R.8 Imenovalec: Skupno število kmetij		69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900
R.9 [CU PR] Modernizacija kmetij Delež kmetov, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov	SO2	0,00 %	0,50 %	1,76 %	3,69 %	5,14 %	6,03 %	6,35 %	6,35 %
R.9 Števec: Število upravičencev, ki prejemajo ustrezno podporo		0	351	1.229	2.578	3.594	4.218	4.441	4.441
R.9 Imenovalec: Skupno število kmetij		69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900
R.10 [CU PR] Boljša organizacija dobavne verige	SO3	0,00 %	3,48 %	5,52 %	6,31 %	6,92 %	7,54 %	8,15 %	8,15 %

Kazalnik rezultatov	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupna ciljna vrednost
Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP									
R.10 Števec: Število upravičencev do ustrezne podpore		0	2.430	3.860	4.410	4.840	5.270	5.700	5.700
R.10 Imenovalec: Skupno število kmetij		69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900
R.11 /Sadje in zelenjava Koncentracija ponudbe Delež vrednosti tržne proizvodnje po organizacijah proizvajalcev ali skupinah proizvajalcev z operativnimi programi v nekaterih sektorjih	SO3	0,00 %	0,22 %	0,22 %	0,22 %	0,22 %	0,00 %	0,00 %	0,22 %
R.11 Števec: Skupna vrednost tržne proizvodnje po organizacijah proizvajalcev z operativnimi programi		0 EUR	500.000 EUR	500.000 EUR	500.000 EUR	500.000 EUR	0 EUR	0 EUR	500.000 EUR
R.11 Imenovalec: Skupna vrednost proizvodnje zadevnih sektorjev		225.820.000 EUR	225.820.000 EUR	225.820.000 EUR	225.820.000 EUR	225.820.000 EUR	225.820.000 EUR	225.820.000 EUR	225.820.000 EUR
R.12 Prilagajanje podnebnim spremembam Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam	SO4	0,00 %	28,80 %	29,09 %	29,41 %	29,62 %	29,74 %	0,00 %	29,74 %
R.12 Števec: Število plačanih hektarjev		0 ha	138.196 ha	139.571 ha	141.111 ha	142.105 ha	142.718 ha	0 ha	142.718 ha
R.12 Imenovalec: Skupna kmetijska površina v uporabi (KPU)		479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha
R.13 [PR] Zmanjšanje emisij v živinorejskem sektorju Delež glav velike živine (GVŽ za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali amoniaka, vključno z ravnanjem z gnojem	SO4	0,00 %	3,95 %	5,54 %	6,33 %	7,12 %	7,91 %	0,00 %	7,91 %
R.13 Števec: Število glav velike živine, za katere je bilo izvršeno povezano plačilo		0	20.250	28.350	32.400	36.450	40.500	0	40.500
R.13 Imenovalec: Skupno število glav velike živine		512.120	512.120	512.120	512.120	512.120	512.120	512.120	512.120
R.14 [PR] Shranjevanje ogljika v tleh in biomasi Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje	SO4	0,00 %	42,86 %	44,27 %	44,82 %	45,38 %	45,77 %	0,00 %	45,77 %

Kazalnik rezultatov	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupna ciljna vrednost
emisij, ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)									
R.14 Števec: Število plačanih hektarjev		0 ha	205.661 ha	212.399 ha	215.061 ha	217.740 ha	219.606 ha	0 ha	219.606 ha
R.14 Imenovalec: Skupna kmetijska površina v uporabi (KPU)		479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha
R.15 CU Energija iz obnovljivih virov iz kmetijstva in gozdarstva ter drugih obnovljivih virov Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW)	SO2, SO4	0 MW	2 MW	11 MW	23 MW	31 MW	37 MW	39 MW	39 MW
R.16 CU Naložbe, povezane s podnebjem Delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov	SO2, SO4	0,00 %	0,09 %	0,38 %	1,05 %	1,68 %	2,02 %	2,13 %	2,13 %
R.16 Števec: Število kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov		0	64	267	736	1.174	1.411	1.491	1.491
R.16 Imenovalec: Skupno število kmetij		69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900
R.17 CU PR Pogozdeno zemljišče Površine, ki prejemajo podporo za pogozdovanje, obnovo kmetijsko-gozdarskih sistemov, vključno z razčlenitvami	SO4	0 ha	0 ha	60 ha	120 ha	180 ha	240 ha	300 ha	300 ha
R.18 CU Podpora za naložbe v gozdarski sektor Skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja	SO2, SO4	0 EUR	0 EUR	40.727.317 EUR	76.727.097 EUR	99.592.835 EUR	102.090.023 EUR	102.608.525 EUR	102.608.525 EUR
R.19 PR Izboljšanje in zaščita tal Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo	SO5	0,00 %	40,49 %	41,15 %	41,89 %	42,68 %	43,25 %	0,00 %	43,25 %

Kazalnik rezultatov	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupna ciljna vrednost
upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)									
R.19 Števec: Število plačanih hektarjev		0 ha	194.259 ha	197.468 ha	201.009 ha	204.773 ha	207.514 ha	0 ha	207.514 ha
R.19 Imenovalec: Skupna kmetijska površina v uporabi (KPU)		479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha
R.20 [PR] Izboljšanje kakovosti zraka Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka	SO5	0,00 %	32,10 %	33,60 %	34,20 %	34,71 %	34,98 %	0,00 %	34,98 %
R.20 Števec: Število plačanih hektarjev		0 ha	154.005 ha	161.218 ha	164.084 ha	166.566 ha	167.854 ha	0 ha	167.854 ha
R.20 Imenovalec: Skupna kmetijska površina v uporabi (KPU)		479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha
R.21 [PR] Varstvo kakovosti vode Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles	SO5	0,00 %	41,44 %	42,12 %	42,86 %	43,65 %	44,21 %	0,00 %	44,21 %
R.21 Števec: Število plačanih hektarjev		0 ha	198.836 ha	202.087 ha	205.657 ha	209.448 ha	212.106 ha	0 ha	212.106 ha
R.21 Imenovalec: Skupna kmetijska površina v uporabi (KPU)		479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha
R.22 [PR] Trajnostno upravljanje hranil Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so povezane z izboljšanim upravljanjem hranil	SO5	0,00 %	21,39 %	21,99 %	22,58 %	23,10 %	23,37 %	0,00 %	23,37 %
R.22 Števec: Število plačanih hektarjev		0 ha	102.632 ha	105.495 ha	108.361 ha	110.843 ha	112.131 ha	0 ha	112.131 ha
R.22 Imenovalec: Skupna kmetijska površina v uporabi (KPU)		479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha
R.24 [PR] Trajnostna in zmanjšana raba pesticidov Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru posebnih zavez, ki prejemajo podporo in vodijo k trajnostni rabi pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi pesticidov, kot je uhajanje pesticidov	SO5, SO9	0,00 %	38,97 %	39,65 %	40,39 %	41,18 %	41,74 %	0,00 %	41,74 %
R.24 Števec: Število plačanih hektarjev		0 ha	186.986 ha	190.237 ha	193.807 ha	197.598 ha	200.256 ha	0 ha	200.256 ha

Kazalnik rezultatov	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupna ciljna vrednost
R.24 Imenovalec: Skupna kmetijska površina v uporabi (KPU)		479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha
R.25 Okoljska uspešnost v živinorejskem sektorju Delež glav velike živine (GVŽ) v okviru zavez, ki prejemajo podporo za izboljšanje okoljske trajnostnosti	SO6	0,00 %	0,98 %	1,03 %	1,27 %	1,42 %	1,56 %	0,00 %	1,56 %
R.25 Števec: Število glav velike živine, za katere je bilo izvršeno povezano plačilo		0	5.000	5.250	6.500	7.250	8.000	0	8.000
R.25 Imenovalec: Skupno število glav velike živine		512.120	512.120	512.120	512.120	512.120	512.120	512.120	512.120
R.26 CU Naložbe, povezane z naravnimi viri Delež kmetij, ki prejemajo podporo v okviru SKP za produktivne in neproduktivne naložbe, povezane s skrbjo za naravne vire	SO5	0,00 %	0,13 %	0,88 %	2,09 %	3,02 %	3,57 %	3,71 %	3,71 %
R.26 Števec: Število kmetij, ki prejemajo ustrezno podporo		0	92	616	1.461	2.112	2.497	2.590	2.590
R.26 Imenovalec: Skupno število kmetij		69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900
R.27 CU Okoljska ali podnebna uspešnost pri naložbah v podeželska območja Število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti ter doseganju ciljev blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju	SO4, SO5, SO6	0	6	116	243	370	497	616	616
R.28 CU Okoljska ali podnebna uspešnost na podlagi znanja Število oseb, ki koristijo svetovanja, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, v zvezi z okoljsko in podnebno uspešnostjo	XCO	10.700	21.490	32.336	43.206	54.058	57.186	57.186	57.186
R.29 PR Razvoj ekološkega kmetijstva Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki prejemajo podporo v okviru SKP za ekološko kmetovanje, pri čemer se ločuje med vzdrževanjem in prehodom na tako kmetovanje	SO5	0,00 %	11,72 %	12,57 %	13,65 %	15,25 %	16,99 %	0,00 %	16,99 %
R.29 Števec: Število plačanih hektarjev		0 ha	56.236 ha	60.311 ha	65.506 ha	73.155 ha	81.545 ha	0 ha	81.545 ha

Kazalnik rezultatov	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupna ciljna vrednost
R.29 Imenovalec: Skupna kmetijska površina v uporabi (KPU)		479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha
R.31 [PR] Ohranjanje habitatov in vrst Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno s kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo	SO6	0,00 %	8,84 %	9,55 %	10,28 %	10,90 %	11,53 %	0,00 %	11,53 %
R.31 Števec: Število plačanih hektarjev		0 ha	42.396 ha	45.801 ha	49.327 ha	52.317 ha	55.338 ha	0 ha	55.338 ha
R.31 Imenovalec: Skupna kmetijska površina v uporabi (KPU)		479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha
R.32 [CU] Naložbe, povezane z biotsko raznovrstnostjo Delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v okviru SKP in prispevajo k biotski raznovrstnosti	SO6	0,00 %	0,00 %	0,16 %	0,55 %	0,84 %	0,85 %	0,85 %	0,85 %
R.32 Števec: Število kmetij, ki prejemajo ustrezno podporo		0	0	115	385	587	593	593	593
R.32 Imenovalec: Skupno število kmetij		69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900	69.900
R.33 Izboljšanje upravljanja omrežja Natura 2000 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo	SO6	0,00 %	26,12 %	26,12 %	26,12 %	26,12 %	26,12 %	0,00 %	26,12 %
R.33 Števec: Hektarji z ustreznimi zavezami za območja Natura 2000		0 ha	40.950 ha	40.950 ha	40.950 ha	40.950 ha	40.950 ha	0 ha	40.950 ha
R.33 Imenovalec: Skupna kmetijska površina in gozdna površina na območjih Natura 2000		156.782 ha	156.782 ha	156.782 ha	156.782 ha	156.782 ha	156.782 ha	156.782 ha	156.782 ha
R.34 [PR] Ohranjanje krajinskih značilnosti Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za upravljanje krajinskih značilnosti, vključno z mejicami in drevesi	SO6	0,00 %	1,32 %	1,44 %	1,52 %	1,57 %	1,63 %	0,00 %	1,63 %
R.34 Števec: Kmetijske površine v uporabi (KPU) v okviru zavez, ki prejemajo podporo za upravljanje krajinskih značilnosti, vključno z mejicami in drevesi		0 ha	6.310 ha	6.900 ha	7.270 ha	7.530 ha	7.800 ha	0 ha	7.800 ha
R.34 Imenovalec: Skupna kmetijska površina v uporabi (KPU)		479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha	479.820 ha
R.35 [CU] Ohranjanje čebeljih panjev Delež čebeljih panjev, ki prejemajo podporo SKP	SO2	1,71 %	3,24 %	4,77 %	6,30 %	7,83 %	7,83 %	7,83 %	7,83 %

Kazalnik rezultatov	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupna ciljna vrednost
R.35 Števec: Število čebeljih panjev, za katere je bilo izvršeno povezano plačilo		3.572	6.768	9.964	13.160	16.356	16.356	16.356	16.356
R.35 Imenovalec: Skupno število čebeljih panjev, priglašenih Evropski komisiji: povprečje zadnjih treh let, ki so na voljo v času priprave načrta.		208.859	208.859	208.859	208.859	208.859	208.859	208.859	208.859
R.36 CU PR Generacijska pomladitev Število mladih kmetov, ki imajo koristi od vzpostavitve kmetijskega gospodarstva s podporo iz SKP, vključno z razčlenitvijo po spolu	SO7	340	1.132	1.888	2.547	3.174	3.629	3.629	3.629
R.37 CU Gospodarska rast in delovna mesta na podeželskih območjih Nova delovna mesta, podprta s projekti SKP	SO7, SO8	340	1.134	1.899	2.574	3.215	3.681	3.685	3.685
R.38 CU Pokritost s pobudo LEADER Delež podeželskega prebivalstva, zajetega v strategijah lokalnega razvoja	SO8	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
R.38 Števec: Podeželsko prebivalstvo, vključeno v lokalne akcijske skupine, ki se financirajo v okviru LEADER v programskem obdobju		1.218.053	1.218.053	1.218.053	1.218.053	1.218.053	1.218.053	1.218.053	1.218.053
R.38 Imenovalec: Celotno podeželsko prebivalstvo – for LEADER (R.38)		1.218.053	1.218.053	1.218.053	1.218.053	1.218.053	1.218.053	1.218.053	1.218.053
R.39 CU Razvoj podeželskega gospodarstva Število podeželskih podjetij, vključno s podjetji v biogospodarstvu, ki so bila razvita s podporo SKP	SO2, SO8	0	5	41	92	134	163	181	181
R.43 PR Omejevanje rabe antimikrobikov Delež glav velike živine (GVŽ), ki jih zadevajo ukrepi, ki prejemajo podporo za omejitev rabe antimikrobikov (preprečevanje/zmanjšanje)	SO5	0,00 %	7,10 %	7,30 %	7,49 %	7,69 %	7,88 %	0,00 %	7,88 %
R.43 Števec: Število glav velike živine, za katere je bilo izvršeno povezano plačilo		0	36.367	37.367	38.366	39.366	40.365	0	40.365
R.43 Imenovalec: Skupno število glav velike živine		512.120	512.120	512.120	512.120	512.120	512.120	512.120	512.120
R.44 PR Izboljšanje dobrobiti živali	SO5, SO9	0,00 %	30,95 %	31,79 %	32,05 %	32,35 %	32,61 %	0,27 %	32,62 %

Kazalnik rezultatov	Specifični cilj	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupna ciljna vrednost
Delež glav velike živine (GVŽ), ki jih zajemajo ukrepi, ki prejemajo podporo, za izboljšanje dobrobiti živali									
R.44 Števec: Število glav velike živine, za katere je bilo izvršeno povezano plačilo		0	158.511	162.791	164.112	165.651	166.988	1.367	167.037
R.44 Imenovalec: Skupno število glav velike živine		512.120	512.120	512.120	512.120	512.120	512.120	512.120	512.120

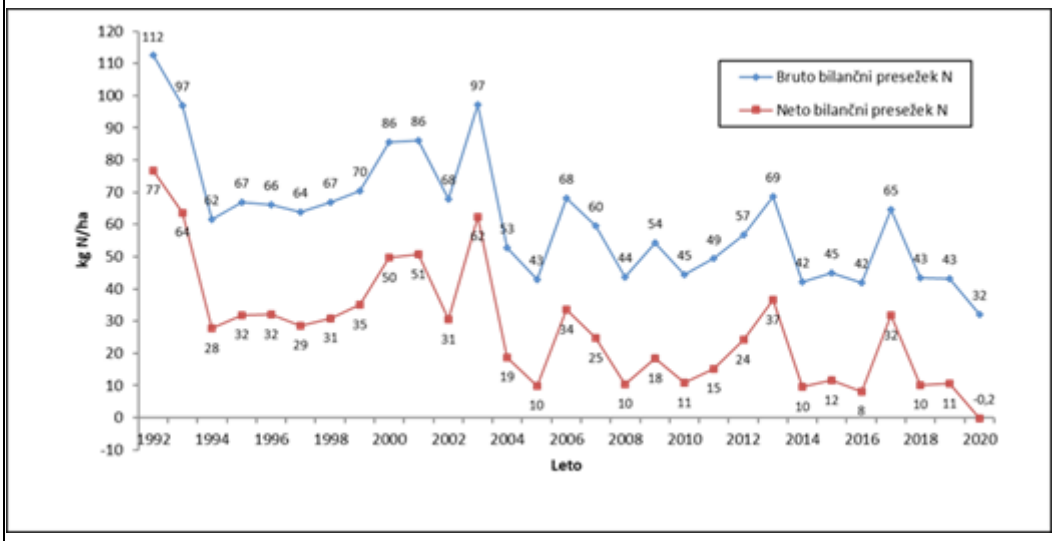
2.3.2 Načrtovane intervencije in učinki z neposredno in pomembno povezavo s kazalniki rezultatov

See the table in SFC2021 application

2.3.3 Skladnost s cilji Unije do leta 2030, določenimi v strategiji „od vil do vilic“ in biotski raznovrstnosti EU do leta 2030, ter prispevek k tem ciljem

Nacionalni prispevek k ciljem EU 2030 50% znižanja izgube hranil, ob hkratnem zagotavljanju, da se ne poslabša rodovitnost tal.

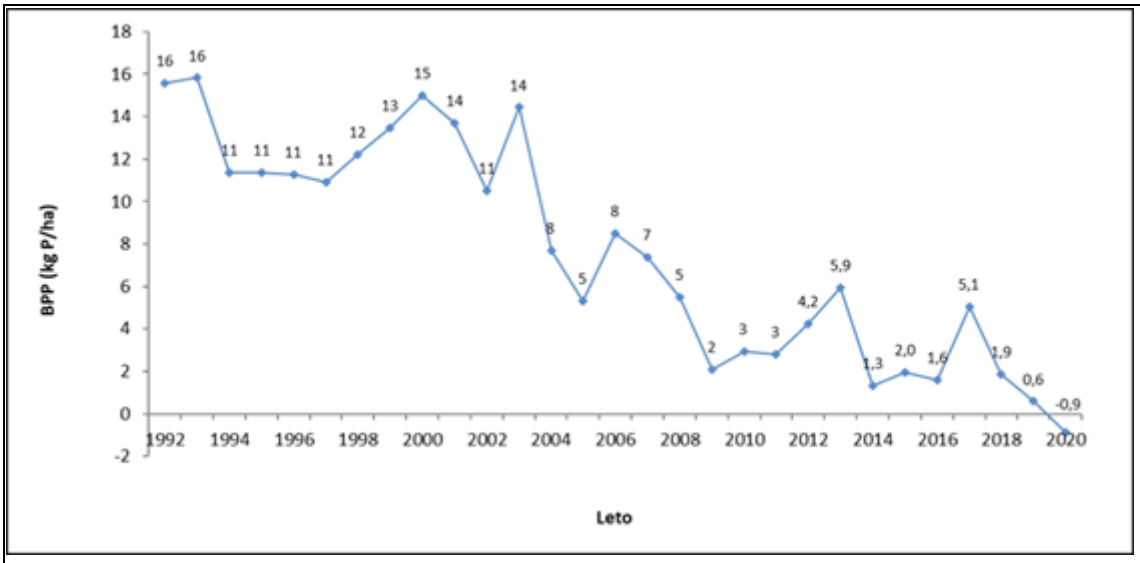
Bruto bilančni presežek dušika (BPN) smo v Sloveniji v obdobju 1992–2020 zmanjšali za 53 %, pri čemer smo odvzem povečali za 50 %, vnos pa zmanjšali za 4 %. Po letu 2010 je povprečni bruto BPN v običajnih letih sedaj dobrih 40 kg N/ha kmetijskih zemljišč, v sušnih letih pa presega celo 60 kg N/ha. Trend bruto BPN na površino kmetijskih zemljišč v Sloveniji pada in v letu 2020 je bil neto bilančni presežek celo rahlo negativen.

Slika 1: Bruto in neto BPN v kmetijstvu v Sloveniji (v kg N/ha) (vir Kmetijski inštitut Slovenije)

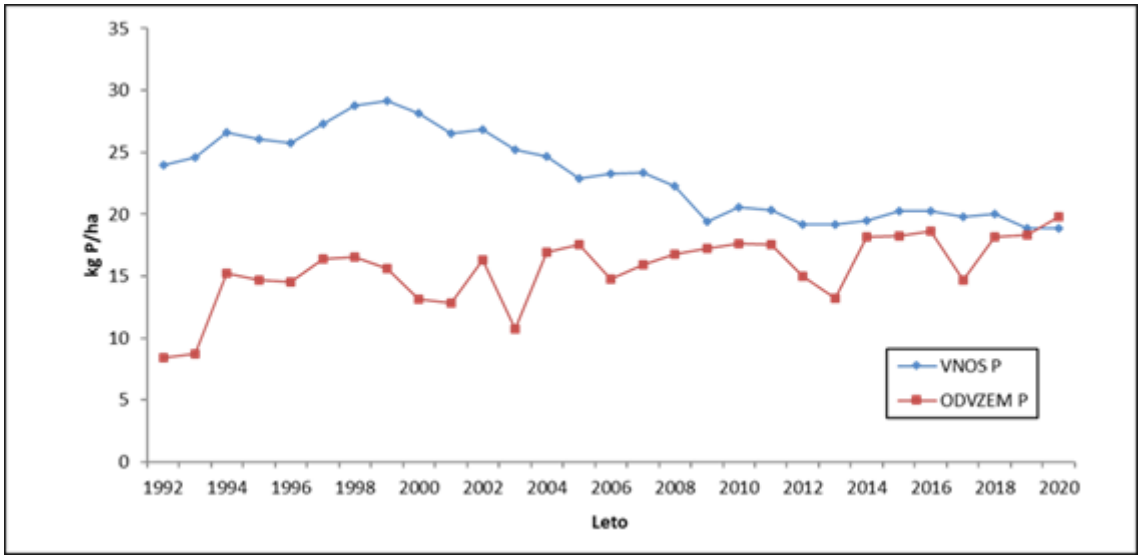
Bruto BPN je v posameznem letu odvisen predvsem od vremenskih razmer, saj je v sušnih letih zaradi manjših pridelkov običajno večji kot v običajnih letih. Možnosti za zmanjšanje bruto presežka imamo predvsem v zmanjšanju izpustov amonijaka, največ pri uvajanju gnojenja z majhnimi izpusti v zrak.Poleg tega bo k zmanjšanju bruto presežka prispevalo tudi boljše pokrivanje pokrivanje skladišč za gnojevko in povečanje obdelave gnojevke z anaerobnimi digesterji.

Tudi bruto bilančni presežek fosforja (BPP) smo v Sloveniji v obdobju 1992–2020 zmanjšali za 101 %, pri čemer smo odvzem povečali za 47 %, vnos pa zmanjšali za 34 %. Po letu 2014 je bruto BPP v običajnih letih manj kot 2 kg P/ha, v sušnih letih pa presega 5 kg P/ha.

Slika 2: Bilančni presežek P v kmetijstvu v Sloveniji (v kg P/ha) Vir Kmetijski inštitut Slovenije

Tudi pri bruto presežku P je razviden dolgoročen trend padanja vnosa in povečanega odvzem s pridelkom.

Slika 3: Vnos in odvzem P v kmetijstvu v Sloveniji (v kg P/ha) vir Kmetijski inštitut Slovenije

Delež merilnih postaj za spremljanje podzemne vode s koncentracijo nitratov večjo od 50 mg/L
Rezultati državnega monitoringa podzemne vode kažejo trend stalnega rahlega padanja koncentracije nitratov v podzemni vodi. Povprečna vsebnost nitratov v podzemni vodi je bila v letu 2019 11,6 mg NO3/l in se je v primerjavi z letom 2004 zmanjšala za 25 %. V obdobju 2016 – 2019 je bil delež merilnih postaj s koncentracijo nitratov večjo od 50 mg/L 9 %.

Izgubo hranil iz kmetijstva naslavljamo s sledečimi intervencijami:
- IRP 19 Ekološko kmetovanje,
- IRP27 Biotično varstvo rastlin,
- sheme za okolje in podnebje (INP 8.1 Ekstenzivno travinje, INP 8.5 Naknadni posevki in podsevki, INP 8.6 Ozelenitev ornih površin preko zime, INP 8. 7 Konzervirajoča obdelava tal, INP 8.12 Kompostiranje hmeljevine, INP 8.3 Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak),
- KOPOP (BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki, NV.1 Vodni viri, NV.2 Ohranjanje kolobarja, NV.3

Integrirana pridelava poljščin, NV.4 Integrirana pridelava zelenjave, NV.5 Integrirana pridelava hmelja, NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk, NV.7 Integrirana pridelava grozdja, NV.12 Senena prireja, NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih, NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje);

- ne-IAKS intervencije iz II. stebra (npr. IRP 17 Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil in IRP 21 Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS.

Poleg tega še IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno, IRP31 Podpora EIP projektom, IRP 32 Izmenjava znanja in prenos informacij, AKIS, vključno z orodjem FaST).

Nacionalni prispevek k ciljem EU 2030 10% kmetijskih površin pod visoko raznolikimi krajinskimi elementi

V Sloveniji zaradi raznolikih geografskih razmer in večtisočletnega kultiviranja zemljišč prevladuje mozaična krajina, katere sestavni deli so drobne strukture (vodotoki in drugi vodni pojavi, posamezno drevje ali skupine dreves, žive meje, mejice, suhozidi, drevoredi), ekstenzivne kmetijske površine (npr. malo gnojeni ali negnojeni travniki in pašniki), mozaični preplet njiv z različnimi kulturami in gozd, s katerim se gospodari trajnostno. Povprečno število linearnih elementov na transekt kmetijskih zemljišč v Sloveniji je okrog povprečja EU-28. V kolikor pogledamo podatke iz sloja malih lesenih značilnosti (SWF) je lesnih elementov med 8% in 14% glede na površino kmetijskh zemljišč (tudi tistih, ki niso v identifikacijskem sistemu kmetijskih parcel v okviru IAKS) v Sloveniji.

Zadostno zastopanost krajinskih elementov na kmetijskih površinah bomo zagotavljali s pomočjo različnih instrumentov »zelene arhitekture«: pogojenost, kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila in neproizvodne naložbe. V okviru pogojenosti (GAEC 8) bomo varovali širok nabor krajinskih značilnosti na kmetijskih zemljiščih in krajinske značilnosti bodo ena izmed neproduktivnih značilnosti, s katerimi bodo kmetje zagotavljali minimalni delež kmetijskih zemljišč (4%) namenjen neproduktivnim značilnostim ali področjem. V okviru kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil bomo nudili podporo (BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij, BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki, BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki, BK.8 Strmi travniki, BK.9 Grbinasti travniki, BK.10 Ohranjanje mejic, BK.13 Planinska paša). Preko neproizvodnih naložb se bo še dodatno podpiralo vzpostavitev in obnovitev krajinskih elementov kot so mejice, suhozidi, kali,… Prav tako se problem pomanjkanja ustreznih podatkovnih zbirk že rešuje, saj se trenutno pripravljajo sloji.

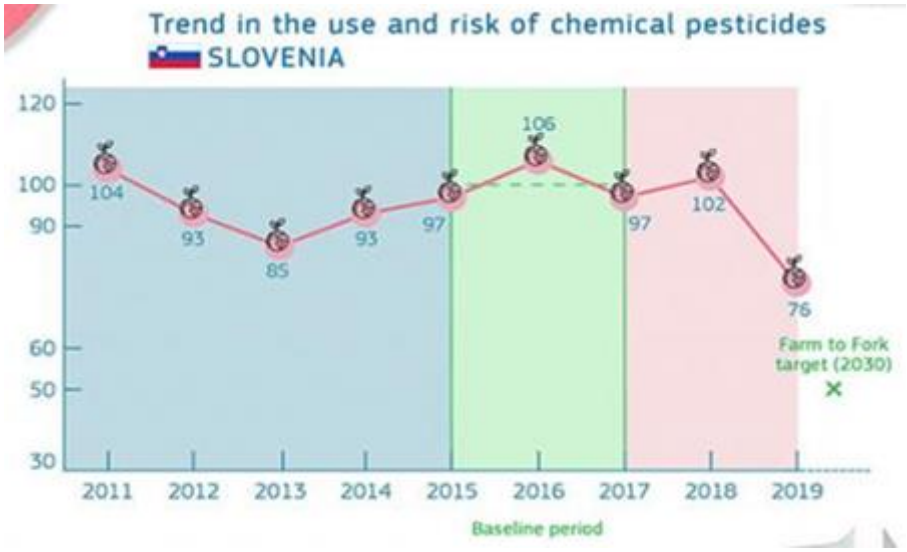
Nacionalni prispevek k ciljem EU 2030 25 % EU kmetijskih zemljišč z ekološkim kmetovanjem

Za povečanje prispevka Slovenije k doseganju ciljev EU do leta 2020 je v SN oblikovan celovit pristop za spodbujanje ekološkega kmetovanja. V okviru intervencije Ekološko kmetovanje se neposredno podpira izvajanje intervencije, to je ohranjanje ekološkega kmetovanja kakor tudi preusmerjanje v ekološko kmetovanje. Ekološko kmetovanje se bo podpiralo tudi v okviru drugih ciljev, kot so naložbe ter spodbude za povezovanje, sodelovanje in sheme kakovosti. Posebna podpora za ekološko kmetijstvo bo tudi za mlade prevzemnike, za promocijo ekoloških živil ter v okviru AKIS. Glede na izhodiščno stanje je cilj doseči 17 % kmetijskih površin v intervenciji ekološka pridelava od vseh kmetijskih zemljišč v uporabi.V predlogu Akcijskega načrta za ekološko kmetijstvo (ANEK) je do 2027 določena ciljna vrednost 18 % KZU, vendar je razlika zaradi tega, ker v intervencijo za podporo ekološkemu kmetijstvu ne vstopajo vsi ekološki pridelovalci.

Nacionalni prispevek k ciljem EU 2030 50% znižanje vsesplošne uporabe in tveganja za kemične pesticide in uporabe bolj nevarnih pesticidov.

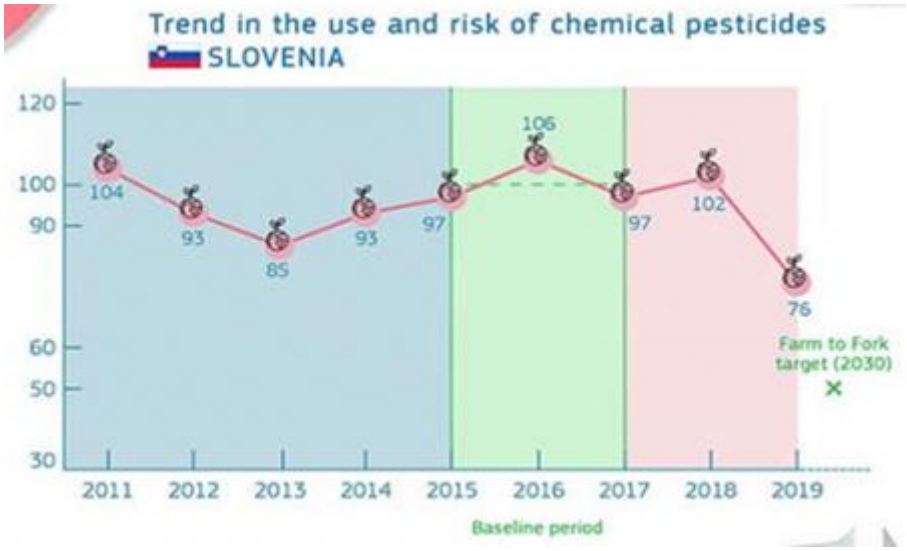
Zaradi specifične strukture pridelave z relativno velikim deležem trajnih nasadov največji delež k vrednosti kazalnika tveganja (HRI 1) doprinese žveplo, kar 36 % vseh prodanih kemičnih pesticidov v letu2018 oz. 35 % v 2019. Poleg tega doprinesejo baker, parafinsko olje in kalijev hidrogen karbonat

skupno približno 8 % k vrednosti kazalnika tveganja. Te snovi se uporabljajo tudi in predvsem v ekološkem kmetijstvu in hkrati predstavljajo temeljno varstvo rastlin v primerih, ko ni na voljo ustreznih drugih substanc.

Vir: Gradivo UVHVVR

Glede na referenčno obdobje se je kazalnik HRI1 zmanjšal do leta 2019 za 25 %.

Vir: Gradivo UVHVVR

Tudi kazalnik HR2 glede količine prodanih pesticidov, ki so kandidati za zamenjavo se je v letu 2019 zmanjšal glede na referenčno obdobje.

K doseganju ciljev bodo prispevale naslednje interencije:
- IRP 19 Ekološko kmetovanje,
- IRP27 Biotično varstvo rastlin,
- SOPO sheme (INP 8. 5 Naknadni posevki in podsevki, INP 8. 6 Ozelenitev ornih površin preko zime),
- KOPOP (BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki, NV.1 Vodni viri, NV.2 Ohranjanje kolobarja, NV.3 Integrirana pridelava poljščin, NV.4 Integrirana pridelava zelenjave; NV.5 Integrirana pridelava hmelja; NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk; NV.7 Integrirana pridelava grozdja; NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih; NV.9 Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih; NV.10 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih; NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje;

NV.12 Senena prireja).

Prispevek lahko pričakujemo tudi v primeru sektorske intervencije za sadje in zelenjavo. Prispevala bo tudi investicijska intervencija IRP21 Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS.

Nacionalni prispevek k ciljem EU 2030 50% znižanja prodaje antimikrobnih sredstev za rejne živali in akvakulturo

Izhodiščno stanje iz 2018 za ocenjeno porabo protimikrobnih zdravil za živali, ki so bile namenjene pretežno proizvodnji hrane je za Slovenijo 43,2 mg/PCU, kar je več kot polovico manj od povprečja EU 118,3 mg/PCU.

V Sloveniji je stabilen trend zniževanja prodaje antibiotikov, ki so namenjeni živalim za proizvodnjo hrane po letu 2008, ko smo pričeli z načrtnejšim ozaveščanjem... Zato nameravamo z vsemi razpoložljivimi ukrepi predvsem ohraniti ugodne rezultate, ki so razvidni iz ESVAC poročil. Ključni ukrepi za dosego cilja so v pretežni meri podrobneje opredeljeni izven SKP v nacionalni strategiji „Eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024) in implementirani z nacionalnim akcijskim načrtom.

V okviru strateškega načrta ni načrtovana posebna intervencija za ta namen. Prispevek v okviru strateškega načrta pričakujemo od intervencij za Dobrobit živali ter investicijske intervencije IRP29 Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali. K ozaveščanju rejcev ter izvajalcev zdravstvenega varstva živali ter prenosu znanja pa bo prispevala ter intervencije IRP 32 Izmenjava znanja in prenos informacij.

Nacionalni prispevek k ciljem EU 2025 za izgradnjo hitrega širokopasovnega interneta na podeželskih območjih za doseganje cilja 100% pokritosti

Podpora za širokopasovno infrastrukturo je namenjena sofinanciranju gradnje širokopasovnih omrežij kot odprtih komunikacijskih omrežij s ciljem omogočiti najmanj 80 odstotkom belim lisam dostop do širokopasovnih omrežij s prenosno hitrostjo najmanj 100 Mb/s in dostopom do elektronskih komunikacijskih storitev preko teh omrežij. Iz Programa razvoja podeželja 2014–2020 bodo sofinancirane naložbe v vzpostavitev širokopasovne infrastrukture v naseljih z manj kot 5.000 prebivalci v koroški, podravski in pomurski statistični regiji.

Do sedaj smo objavili 2 javna razpisa. S 1. javnim razpisom smo prejeli dve vlogi za pokritje 5.153 belih lis, z drugim prav tako dve vlogi za pokritje 648 belih lis. Še pred koncem leta 2021 načrtujemo objavo še enega javnega razpisa, s katerim načrtujemo doseči 80% pokritost v vseh treh regijah.

Ostanek belih lis v vseh treh regijah, pomurski, podravski in koroški, bo majhen, zato smo predlagali, da ves preostanek belih lis v Sloveniji pokrije resorno ministrstvo, to je Ministrstvo za javno upravo.Nacionalni prispevek k ciljem EU 2030 50% znižanja izgube hranil, ob hkratnem zagotavljanju, da se ne poslabša rodovitnost zemlje

Bruto bilančni presežek dušika (BPN) smo v Sloveniji v obdobju 1992–2019 zmanjšali za 50 %, pri čemer smo odvzem povečali za 46 %, vnos pa zmanjšali za 4 %. Po letu 2010 je bruto BPN v običajnih letih sedaj dobrih 40 kg N/ha, v sušnih letih pa presega 60 kg N/ha. Bruto BPN je v posameznem letu odvisen predvsem od vremenskih razmer, saj je v sušnih letih zaradi manjših pridelkov običajno večji kot v običajnih letih. Možnosti za zmanjšanje bruto presežka imamo predvsem v zmanjšanju emisij amonijaka, največ pri uvajanju gnojenja z majhnimi izpusti v zrak.

Bruto bilančni presežek fosforja (BPP) smo v Sloveniji v obdobju 1992–2019 zmanjšali za 97 %, pri čemer smo odvzem povečali za 43 %, vnos pa zmanjšali za 33 %. Po letu 2014 je BPP v običajnih letih manj kot 2 kg P/ha, v sušnih letih pa presega 5 kg P/ha.

Nacionalni prispevek k ciljem EU 2030 10% kmetijskih površin pod visoko raznolikimi krajinskimi elementi

Zadostno zastopanost krajinskih elementov na kmetijskih površinah bomo zagotavljali s pomočjo različnih instrumentov »zelene arhitekture«: pogojenost, shema za podnebje in okolje, kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila in neproizvodne naložbe. V okviru pogojenosti (GAEC 8) bomo varovali širok nabor krajinskih značilnosti na kmetijskih zemljiščih. Krajinske značilnosti bodo ena izmed

neproduktivnih značilnosti, s katerimi bodo kmetje zagotavljali minimalni delež kmetijskih zemljišč namenjen neproduktivnim značilnostim ali področjem. V okviru kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil bomo nudili podporo za mejice, visokodebelne travniške sadovnjake . Preko neproizvodnih naložb se bo še dodatno podpiralo vzpostavitev in obnovitev krajinskih elementov kot so mejice, suhozidi, kali,…

Nacionalni prispevek k ciljem EU 2030 25 % EU kmetijskih zemljišč z ekološkim kmetovanjem

Za povečanje prispevka Slovenije k doseganju ciljev EU do leta 2020 je v SN oblikovan celovit pristop za spodbujanje ekološkega kmetovanja. V okviru intervencije Ekološko kmetovanje se neposredno podpira izvajanje intervencije, to je ohranjanje ekološkega kmetovanja kakor tudi preusmerjanje v ekološko kmetovanje. Ekološko kmetovanje se bo podpiralo tudi v okviru drugih ciljev, kot so naložbe ter spodbude za povezovanje, sodelovanje in sheme kakovosti. Posebna podpora za ekološko kmetijstvo bo tudi za mlade prevzemnike, za promocijo ekoloških živil ter v okviru AKIS. Glede na izhodiščno stanje je cilj doseči 17 % kmetijskih površin v ekološki pridelavi od vseh kmetijskih zemljišč v uporabi.V predlogu Akcijskega načrta za ekološko kmetijstvo (ANEK) je določena ciljna vrednost 18 % KZU, vendar je razlika zaradi tega, ker v intervencijo za podporo ekološkemu kmetijstvu ne vstopajo vsi ekološki pridelovalci.

Nacionalni prispevek k ciljem EU 2030 50% znižanje vsesplošne uporabe in tveganja za kemične pesticide in uporabe bolj nevarnih pesticidov.

Zaradi specifike strukture pridelave največji delež k vrednosti kazalnika tveganja (HRI 1) doprinese žveplo, kar 36 % vseh prodanih kemičnih pesticidov v l. 2018 oz. 35 % v 2019. Poleg tega doprinesejo baker, parafinsko olje in kalijev hidrogen karbonat skupno približno 8 % k vrednosti kazalnika tveganja. Te snovi se uporabljajo tudi in predvsem v ekološkem kmetijstvu in hkrati predstavljajo temeljno varstvo rastlin v primerih, ko ni na voljo ustreznih drugih substanc. V okviru Sheme za okolje in podnebje (SOPO) se bo izvajala podintervencija "Alternativna raba fitofarmacevtskih sredstev v trajnih nasadih" . K doseganju cilja bodo prispevale tudi podintervencije v okviru kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil, kot je "Integrirana pridelava", "Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih", »Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih" Vodni viri" ter "Uporaba biotehničnih metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih" ter naložbe v specialno mehanizacijo.

Nacionalni prispevek k ciljem EU 2030 50% znižanja prodaje antimikrobnih sredstev za rejne živali in akvakulturo

V Sloveniji je trend zniževanja prodaje antibiotikov, ki so namenjeni živalim za proizvodnjo hrane po letu 2008, ko smo pričeli z načrtnejšim ozaveščanjem, ugoden. Zato nameravamo z vsemi razpoložljivimi ukrepi predvsem ohraniti ugodne rezultate, ki so razvidni iz ESVAC poročil. Ključni ukrepi za dosego cilja so v pretežni meri podrobneje opredeljeni v nacionalni strategiji „Eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024) in implementirani z nacionalnim akcijskim načrtom.

Nacionalni prispevek k ciljem EU 2025 za izgradnjo hitrega širokopasovnega interneta na podeželskih območjih za doseganje cilja 100% pokritosti

Podpora za širokopasovno infrastrukturo je namenjena sofinanciranju gradnje širokopasovnih omrežij kot odprtih komunikacijskih omrežij s ciljem omogočiti najmanj 80 odstotkom belim lisam dostop do širokopasovnih omrežij s prenosno hitrostjo najmanj 100 Mb/s in dostopom do elektronskih komunikacijskih storitev preko teh omrežij. Iz Programa razvoja podeželja 2014–2020 bodo sofinancirane naložbe v vzpostavitev širokopasovne infrastrukture v naseljih z manj kot 5.000 prebivalci v koroški, podravski in pomurski statistični regiji.

Do sedaj smo objavili 2 javna razpisa. S 1. javnim razpisom smo prejeli dve vlogi za pokritje 5.153 belih lis, z drugim prav tako dve vlogi za pokritje 648 belih lis. Še pred koncem leta 2021 načrtujemo objavo še enega javnega razpisa, s katerim načrtujemo doseči 80% pokritost v vseh treh regijah.

Ostanek belih lis v vseh treh regijah, pomurski, podravski in koroški, bo majhen, zato smo predlagali, da ves preostanek belih lis v Sloveniji pokrije resorno ministrstvo, to je Ministrstvo za javno upravo.

3. Skladnost strategije in dopolnjevanje

3.1 Pregled okoljske in podnebne strukture

3.1.1 Opis splošnega prispevka pogojenosti k specifičnim okoljskim in podnebnim ciljem iz člena 6(1)(d), (e) in (f)

Okrepljena pogojenost je izhodišče **za celotno zeleno arhitekturo**, ki jo vzpostavlja **nova SKP**. To je temelj, ki ga sestavlja sklop **obveznih pravil oziroma standardov**, ki jih bodo morali izpolnjevati vsi upravičenci do plačil SKP, če bodo želeli prejeti neposredna plačila I. stebra oziroma ostala plačila SKP, ki so vezana na površine ali živali. Gre za standarde iz Priloge III Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih s področja varovanja okolja, zdravja živali in ljudi ter dobrega počutja živali, ki zajemajo **»predpisane zahteve ravnanja«,** ki izhajajo iz pravnega reda EU – raznih okoljskih in drugih uredb in direktiv EU (v nadaljevanju: PZR) ter **»dobre kmetijske in okoljske standarde«** (v nadaljevanju: DKOS), to so standardi za ohranjanje dobrega kmetijskega in okoljskega stanja zemljišč. V okviru okrepljene pogojenosti je na EU ravni opredeljenih 9 DKOS in 11 PZR-jev.

V primerjavi z obdobjem 2014–2020 se z novo SKP sistem pogojenosti z letom 2023 na EU ravni zaostruje oz. krepi, kar se prenaša v slovenski strateški načrt 2023–2027. Ključni element povečane okoljsko-podnebne ambicioznosti je **združitev obstoječe navzkrižne skladnosti** z zahtevami iz t.i. **zelene komponente** iz neposrednih plačil iz obdobja 2015–2022 v sistem »okrepljene pogojenosti« (zlasti v povezavi z ohranjanjem okoljsko občutljivega trajnega travinja in površinami z neproizvodnimi elementi, ki imajo ekološki pomen). Ta sprememba pomeni, da bodo zahteve iz naslova zelene komponente, ki so v obdobju 2015–2022 veljale za nadstandard, za katerega so kmetje pridobili plačilo iz sheme zelene komponente v okviru neposrednih plačil, postale obvezen standard za vse kmete, ki jih določeni standard zadeva. Za izvajanje teh standardov kmetje od leta 2023 ne bodo več pridobili dodatnih plačil, povezanih z izpolnjevanjem teh zahtev oz. praks. V Sloveniji je shema zelene komponente v letu 2020 znašala 39,9 mio EUR. Te prakse kmetom več niso dodatno plačane, ker prehajajo v okrepljeno pogojenost.

Oblikovanje okrepljenih osnovnih zahtev v okviru pogojenosti prinaša pomemben vzvod za zagotavljanje **višje osnovne okoljske in podnebne učinkovitosti velike večine kmetijskih gospodarstev**, prejemnic plačil SKP, vezanih na površino ali živali. Hkrati pa dvig zahtevnosti osnovnih standardov **povečuje zahtevnost preostalih ključnih elementov zelene arhitekture nove SKP,** ki temeljijo na pogojenosti. Pri tem gre znotraj neposrednih plačil I. stebra SKP zlasti za shemo za podnebje in okolje iz 31. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih ter intervencije, ki so vezane na površino v okviru razvoja podeželja iz 70. ali 72. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih (npr. kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ekološko kmetovanje, plačila Natura 2000), katerih cilj je spodbujanje praks kmetovanja, ki presegajo osnovni standard. Prispevek bodoče pogojenosti k specifičnim **podnebno-okoljskim ciljem** nove SKP je torej pomemben ne le zaradi podvrženosti večjega števila kmetijskih gospodarstev k spoštovanju ostrejših osnovnih standardov, temveč tudi zaradi zaostritve temeljev (»baseline« izhodišč) za vse ostale intervencije strateškega načrta, ki so vezane na površino.

Okrepljena pogojenost z letom 2023 prinaša tudi **nadgradnje in spremembe obstoječih zahtev**, ki so podrobneje opisane v nadaljevanju, hkrati pa tudi vključitev nekaterih določenih **novih DKOS** (kot npr. DKOS 2 – Varstvo mokrišč in šotišč). Za oceno večje okoljske ambicioznosti pogojenosti je pomembno tudi upoštevanje ojačanih standardov PZR. V tem okviru se povsem na novo dodajajo **PZR** v povezavi z vključitvijo relevantnih elementov Okvirne vodne direktive 2000/60/ES in Direktive 2009/128/ES za doseganje trajnostne rabe pesticidov.

V nadaljevanju je podan kratek prikaz prispevka pogojenosti k posameznim specičnim ciljem iz člena 6(1)(d), (e) in (f) Uredbe EU o strateških načrtih SKP: **podnebje, naravni viri, biotska raznovrstnost.**

Specifični cilj 4: Prispevanje k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z

zmanjšanjem izpustov toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije

Standardi okrepljene pogojenosti v okviru sklopa »Podnebje« prispevajo k ohranjanju trajnega travinja ter k varstvu mokrišč in šotišč, ki zaradi visokega deleža organske snovi prispevajo k sekvestraciji in vezavi CO_2 v tla. V povezavi z DKOS 9, s katerim se preprečuje preoravanje okoljsko občutljivega travinja znotraj Natura 200 območij, standardi okrepljene pogojenosti **DKOS 1**, **DKOS 2** in **DKOS 3** prispevajo k blaženju podnebnih sprememb. Z zaščito trajnega travinja ti standardi prispevajo tudi k preprečevanju erozije in izpiranja hranil v vode. Zaradi velikega deleža trajnega travinja v Sloveniji – zaradi naravnih danosti je približno dve tretjini vseh kmetijskih površin v uporabi travinje – imajo standardi, ki so povezani z ohranjanjem trajnega travinja, pri nas velik podnebni in okoljski učinek.

- **DKOS 1** – Ohranjanje trajnega travinja v primerjavi z referenčnim letom 2018,
- **DKOS 2** – Varstvo mokrišč in šotišč,
- **DKOS 3** – Prepoved sežiganja ornih strnišč, razen zaradi zdravstvenega varstva rastlin.

Iz zelene komponente se v sistem pogojenosti umešča **DKOS 1 – ohranjanje trajnega travinja**, ki določa največ 5 % zmanjšanje trajnega travinja na ravni države v primerjavi z referenčnim letom 2018. Če je zmanjšanje travinja večje, se obveznost ohranjanja prenese na raven kmetijskega gospodarstva. V tem primeru bo uveden sistem dovoljenj za preoravanje trajnega travinja oziroma spremembo v drugo rabo za vsako parcelo posameznega kmetijskega gospodarstva posebej. Ta standard je namenjen splošni zaščiti trajnega travinja pred preusmeritvijo v druge kmetijske uporabe za ohranitev zalog ogljika. Zahteva tega standarda v osnovi ostaja enaka, kot se je v obdobju 2015–2020 izvajala v okviru zelene komponente. Pričakujemo, da se bo spremenilo razmerje v izhodiščnem letu zaradi širitve upravičenih hektarjev iz naslova krajinskih značilnosti in neproizvodnih elementov iz DKOS 8.

Standard DKOS 2 je povsem nov DKOS, ki se nanaša na varstvo mokrišč in šotišč in katerega osnovni namen je varstvo z ogljikom bogate prsti. Te zahteve v dosedanji navzkrižni skladnosti ni bilo. Ta standard določa prepovedi glede preoravanja, požiganja, nasipanja travniških površin ali kakršnegakoli drugega posega v zgornjo plast zemljišča/travno rušo na teh območjih, določa tudi omejitve glede obdelave njivskih površin, prepovedi glede izsuševanja in spreminjanja vodnih režimov, prepovedi glede rabe organskih in mineralnih gnojil, paše itn. Zahteve glede obdelave tal na območjih mokrišč in šotišč prispevajo tako k okoljskim (varovanje tal, manjši izpusti CO_2) kot tudi naravovarstvenim ciljem (večja biotska raznovrstnost). Tega standarda ne bomo izvajali pred letom 2024, saj je potrebno predhodno opredeliti ta območja in oblikovati sloje.

Standard **DKOS 3** glede prepovedi zažiganja žetvenih ostankov na ornih strniščih je namenjen vzdrževanju ravni vsebnosti organskih snovi v prsti.Z letom 2023 se ta standard širi tudi na prepoved požiganja travniških površin, s čimer prispeva tako k ohranjanju organske snovi v tleh kot tudi k ohranjanju okolja in biotske raznovsrtnosti.

Specifični cilj 5: Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij

Standardi okrepljene pogojenosti v okviru sklopa »Voda in tla« prispevajo k izboljševanju rodovitnosti tal, preprečevanju erozije ter preprečevanju onesnaženja voda in tal preko izpiranja hranil (dušika, fosforja) ter neustrezne rabe FFS. S standardi okrepljene pogojenosti DKOS 4, 5, 6, 7 v povezavi s **PZR 1, 2, 7 in 8** varujemo vodna telesa in skrbimo za ohranjanje proizvodnega potenciala tal.

- **DKOS 4** – Vzpostavitev varovalnih pasov vzdolž vodnih tokov,

·**DKOS 5** – Upravljanje obdelave za zmanjšanje tveganja degradacije in erozije tal, vključno z upoštevanjem naklona,

·**DKOS 6** – Minimalna pokritost tal, da se prepreči gola zemlja v obdobjih, ki so najbolj občutljiva,

·**DKOS 7** – Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen kmetijskih rastlin, ki rastejo pod vodo,

·**PZR 1** – Direktiva 2000/60/ES (vodna direktiva) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati,

·**PZR 2** – Direktiva 91/676/EGS (nitratna direktiva): člena 4 in 5,

·**PZR 7** – Uredba 1107/2009/EU (o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet): prvi in drugi stavek člena 55,

·**PZR 8** – Direktiva 2009/128/ES (trajnostna raba pesticidov): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi Direktive 2000/60/ES in zakonodaje o omrežju Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov.

Pri standardu **DKOS 4,** ki opredeljuje varovalne pase ob vodotokih, se v skladu z Zakonom o vodah ohranja 5- do 15-metrski varovalni pas, kjer je med drugim prepovedano gnojenje, uporaba FFS in preoravanje travniških površin. Dovoljena je le plitva površinska obdelava za namene vzdrževanja priobalnega zemljišč in varovalnih pasov. Na območju varovalnih pasov ob vodotokih so opredeljene omejitve glede paše, in sicer je paša živine na priobalnih zemljiščih dovoljena le brez poseganja v strukturo brega vodnih teles. Napajanje živine v vodotokih lahko poteka le na za to določenih mestih in na kontroliran način brez pretiranih znakov poškodbe zemljišča.

Pri DKOS 4 gre za zahtevo, ki je že v obstoječi navzkrižni skladnosti ostrejša od predpisanega 3-metrskega pasu, ki se zahteva po pravnem redu EU. Novost pa je, da se v ta sistem zahtev na novo dodajajo tudi 3-metrski varovalni pasovi ob osuševalnih jarkih (širših od 2 metra), kadar so ti povezani v hidrografsko mrežo vodotokov I. in II. reda, kar bo prispevalo k boljšemu varovanju voda pred spiranjem FFS in gnojil.

Vsebinsko se glede na dosedanjo navzkrižno skladnost zaostruje standard DKOS 5 – minimalno upravljanje zemljišč, ki odraža specifične pogoje za omejitev erozije na zemljiščih. Namen tega standarda je predvsem omejevanje erozije na kmetijskih zemljiščih, zato se zahteva ohranjanje teras zaradi zaščite pred erozijo, vzpostavitev vertikalnih nasadov je dovoljena le z odločbo MKPG za zahtevno agromelioracijo. Poleg tega se za njivske površine, ki imajo naklon 10 % ali več, zahteva ustrezna obdelava tal: v predpisanem obdobju med 15. novembrom in 15. februarjem je na njivskih površinah potrebno upoštevati vsaj enega od teh ukrepov: oranje po plastnicah, ohranitev strnišča ali ozelenitev. Zahteva po oranju po plastnicah ne velja za za parcele, manjše od 0,3 ha in za parcele, ki so usmerjene v smeri nagiba s krajšo stranjo, krajšo od 40 metrov. V obdobju 2015–2022 je bila meja za izvajanje teh ukrepov postavljena pri 20 % naklonu.

Spreminja se tudi **DKOS 6** – minimalna pokritost tal, da se prepreči gola zemlja v obdobjih, ki so najbolj občutljiva. Namen tega standarda je zaščita tal v jesensko-zimskem obdobju, po spravilu glavnega posevka, ko bi se zaradi golih tal lahko odvijala erozija, izpiranje hranil. Za zimsko obdobje ta standard predpisuje pokritost kmetijskih površin s strnišči, z zastirko ali so puščena nepreorana. Zahteva tega standarda je, da se talna odeja vzdržuje na vsaj 80 % kmetijskih površin kmetijskega gospodarstva v času od 15.11. do 15.2. naslednje leto. To je bistvena novost glede na obdobje 2015–2022. S tem ta standard prispeva k ohranjanju ustrezne zaloge ogljika v tleh, preprečuje erozijo in pretirano izpiranje hranil v tla in vode.

Standard **DKOS 7** glede izvajanja kolobarja je namenjen ohranjanju potenciala tal. K izvajanju so zavezane kmetije z 10 ha ornih površin ali več. V primerjavi z 2015–2022 se vsebinsko zaostruje, ker se zahteva obvezna menjava posevkov vsako leto na najmanj 60 % ornih površin. Na ostalih 40 % ornih površin pa je potrebno zagotoviti, da se posevek zamenja najkasneje po treh letih, v teh treh letih pa je

med glavnimi posevki obvezen podsevek, dosevek ali drugi glavni posevek. V okviru zelene komponente 2015-22 je bilo izvajanje vrstenja kmetijskih rastlin na njivah zahtevano na najmanj 50 % njivskih površin. Cilj standarda je ohranjanje organske mase v tleh, dvig bilance hranil, ohranjanje biotske raznovrstnosti in talne mikrobiote.

Pri **PZR 1**, ki izhaja iz vodne direktive, je podan nov poudarek na fosforju kot onesnaževalu, če se ga uporablja v pretiranih količinah. Ta dodatek je dan že na nivoju EU predpisa. V okviru te zahteve se zahteva gnojilni načrt pri gnojenju na njivah zgnojili, ki vsebujejo fosfor, na vplivnem območju vodnih teles, kjer je stanje glede fosforja ocenjeno zmerno ali slabo.

V okviru PZR 2 je predpisanih več zahtev, povezanih z izvajanjem nitratne direktive. V tem okviru so predpisane zahteve, kot npr. glede prepovedi uporabe tekočih organskih gnojil, mineralnih gnojil, ki vsebujejo dušik, in hlevskega gnoja v predpisanih časovnih obdobjih, zahteve glede največjega dovoljenega vnosa dušika v tla, glede načinov obdelave njiv, ki ležijo na strmih zemljiščih, nagnjenih k površinskim vodam, glede prepovedi vnosa gnojil v predpisanem 15-metrskem pasu na priobalnih zemljiščih, letnega vnosa dušika iz živinskih gojil, ustreznih skladiščnih kapacitet za živinska gnojila in bioplinsko gnojevko, glede vodenja evidenc o uporabi organskih in mineralnih gnojil, oddaje živinskih gnojil itn.

Za specifični cilj 5 sta relevantna tudi **PZR 7** in **PZR 8**, ki se nanašata na pravilno ravnanje s FFS.

Specifični cilj 6: Prispevanje k zaustavitvi in obratu trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

Standardi okrepljene pogojenosti v okviru sklopa »Biotska raznovrstnost in krajina« prispevajo k zaščiti različnih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatov, ki se varujejo s t.i. Direktivo o pticah in Direktivo o habitatih (PZR 3 in PZR 4). Z določitvijo okoljsko občutljivega trajnega travinja znotraj Natura 2000 območij se varuje travinje pred preoravanjem ali spremembo v drugo rabo in s tem izgubljanjem travniških habitatov ter živalskih in rastlinskih vrst, vezanih nanje (**DKOS 9**). Čeprav je **DKOS 2** v osnovi pripisan varstvu podnebja in s tem cilju 4, predstavljajo mokrišča in šotišča zelo poseben habitat za različne rastlinske in živalske vrste, zato tudi DKOS 2 prispeva k varovanju biotske raznovrstnosti. Standardi v tem sklopu **(DKOS 8)** zahtevajo še, da se zagotovi minimalni delež neproduktivnih površin ali značilnosti na ornih površinah, s čimer se zagotavlja večja skrb za biotsko raznovrstnost tudi izven območij Natura 2000, ter skrbi za ohranjanje krajinskih značilnosti (npr. mejic, suhozidov, kali, skupin dreves…).

- **DKOS 8 -** Minimalni delež kmetijske površine, namenjen za neproizvodne površine ali značilnosti
- **DKOS 9 -** Prepoved preusmeritve ali oranja trajnega travinja, opredeljenega kot okoljsko občutljivo trajno travinje, na območjih Natura 2000
- **PZR 3 -** Direktiva 2009/147/ES (za ptice)
- **PZR 4 -** Direktiva Sveta 92/43/EGS (za habitate)

Pri **DKOS 8** gre za bistveno okrepitev pogojenosti v povezavi z biotsko raznovrstnostjo, ker gre za prenos dosedanjih praks zelene komponente (»površine z ekološkim pomenom« – PEP) v sistem pogojenosti, v okviru katere pa Slovenija ni omogočala kmetom, da zagotovijo minimalni delež s krajinskimi značilnostmi. V primeru Slovenije DKOS 8 pomeni nadgraditev zaradi zahteve po zagotavljanju 4 % deleža neproizvodnih površin ali značilnosti na ornih zemljiščih. To je eden bistvenih elementov večje okoljske ambicioznosti pogojenosti. Med neproizvodne značilnosti sodijo: krajinske značilnosti (mejice, lesna vegetacija (posamična drevesa, drevoredi, skupine dreves), male vodne prvine (kali), terase, suhozidi, praha (negovana, s predpisanim načinom vzdrževanja), naknadni posevki in dosevki (s faktorjem uteži 0,3), rastline, ki vežejo dušik, obračališča, jarki, ki so del kmetijske parcele (GERK).

Omenjena nadgradnja močno povečuje okoljski prispevek pogojenosti, saj površine z neproizvodnimi elementi (krajinske značilnosti) in neproizvodne površine kot je npr. praha prispevajo k ohranjanju organske mase v tleh, preprečujejo izpiranje hranil, fiksirajo dušik in prispevajo k biotski raznovrstnosti nad tlemi in v tleh ter k mozaičnosti kmetijske krajine. Površine z neproizvodnimi značilnostmi za namen DKOP 8 bodo tudi opredeljene kot del upravičenega hektarja za neposredna plačila in nekatere površinske ukrepe razvoja podeželja. V posebnih slojih, ki so v pripravi, bodo zajete lesne prvine (mejice, posamična drevesa, drevesa v vrsti in skupine dreves), male vodne prvine (kali) in suhozidi, še naprej pa ostaja v uporabi sloj naravnih prvin.

Nadalje ta standard ohranja tudi vse dosedanje zahteve glede izvajanja ukrepov za omejitev širjenja tujerodnih vrst z invazivnim potencialom, pri čemer se z letom 2023 ta seznam rastlin v Sloveniji širi. Prav tako kot del tega standarda tudi v bodoče ostaja prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri pticah.

Tudi **DKOS 9** v povezavi z varovanjem okoljsko občutljivega trajnega travinja znotraj območij NATURA 2000 je nov standard, ki se iz zelene komponente(»Ohranjanje okoljsko občutljivega trajnega travinja« – OOTT) prenaša v sistem pogojenosti. Ta standard se povezuje z DKOS 1, ki je sicer pripisan varstvu podnebja (ohranjanje deleža trajnega travinja na ravni države). Z DKOS 9 bo prepovedano spreminjanje ali preoravanje vseh trajnih travnikov površin na območju, ki je določeno kot okoljsko občutljivo na NATURA 2000 območjih. Obseg OOTT bo bistveno obširnejši, kot je bilo v obdobju 2015–2022 (cca. 22.500 ha), vsebovalo bo približno 33.000 ha trajnih travnikov od skupno 78.000 ha trajnega travinja na Natura 2000 območju. Z varovanjem trajnega travinja bo DKOS 9 prispeval k ohranjanju biodiverzitete, vezane na travniške habitate, pa tudi k ohranjanju organske mase ter preprečevanju izpustov CO_2.

V okviru biotske raznovrstnosti sta iz EU direktiv preneseni 2 predpisani zahtevi ravnanja: **PZR 3** – Ohranjanje prosto živečih ptic in **PZR 4** – Ohranjanje naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst. Pri obeh standardih smo dosedanje zahteve v okviru navzkrižne skladnosti okrepili, in sicer prav zaradi poslabševanja stanja habitatov in vrst, varovanje katerih je opredeljeno z Direktivo 2009/147/ES o ohranjanju prosto živečih ptic in Direktivo 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst. Število zahtev, ki jih mora izpolnjevati upravičenec, smo povečali s treh na sedem zahtev pri PZR 3 ter z dveh na pet pri PZR 4. Med njimi so vsebinsko zelo pomembne, kot je prepoved sajenja energetskih rastlin v Naturi 2000, prepoved uporabe digestata (iz bioplinarn) na območju razširjenosti črnega močerila (črna človeška ribica v Beli krajini), prepoved krčenja in redčenja mejic v času gnezdenja ptic in podobno.

Več podrobnosti glede večje okoljske ambicije pogojenosti je navedenih v poglavju 3.1.3. Dopolnjevanje pogojenosti z ostalimi elementi zelene arhitekture je predstavljeno v poglavju 3.1.2. Sama vsebina posameznih standardov DKOS pa je predstavljena v okviru ločenega poglavja o pogojenosti 3.10.

3.1.2 Pregled dopolnjevanja med ustreznimi izhodiščnimi pogoji iz člena 31(5) in člena 70(3), pogojenostjo in različnimi intervencijami za obravnavanje okoljskih in podnebnih ciljev

S predlagano strukturo in vsebino površinskih intervencij je zagotovljeno dopolnjevanje med izhodiščnimi pogoji iz člena 31(5) in člena 70(3) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih, pogojenostjo in različnimi intervencijami za obravnavanje okoljskih in podnebnih ciljev. Prikaz preseganja posameznih minimalnih zahtev za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter preseganje predpisanih zahtev ravnanja - PZR in standardov DKOP je vsebovan v opisu vsake posamezne sheme SOPO, posameznih intervencij KOPOP ter pri intervenciji EK in Natura 2000 plačilih, zato se v tem delu omejujemo samo na bistvo.

Glede **vzdrževanja kmetijske krajine** v skladu s členom 4(2), točka b) je zagotovljeno, da s predlagano

zasnovo intervencij presegamo pogoje glede minimalnega vzdrževanja kmetijskih površin. V skladu s poglavjem 4.1.1.2 strateškega načrta se kot vzdrževanje šteje:

- *na ornih površinah*: kot katerikoli agrotehnični ukrep, ki preprečuje semenitev plevelov.
- *na trajnem travinju*: kot košnja vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje pomembno za ohranjanje kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000 in ohranjanje travnikov, ki so vrstno raznoliki in pestri.
- *v trajnih nasadih*: kot košnja vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta in obrezovanje trajnih rastlin na način, da ohranjajo proizvodni potencial.

V okviru površinskih intervencij SN imamo zagotovljeno, da so zahteve za izvajanje vedno zahtevnejše od zahteve po vzdrževanju kmetijske krajine. Pri shemah/operacijah/intervencijah na področju travinja zahtevamo npr. večkratno košnjo, habitatne operacije KOPOP vsebujejo časovne omejitve glede košnje, predpisujemo način spravila krme itn. Na ornih zemljiščih predpisujemo zahteve glede gnojenja, uporabe FFS, zahtevamo izvedbo kolobarja itn.. V trajnih nasadih predpisujemo zahteve glede načinov zatiranja škodljivcev, vrsto FFS, ki se sme uporabljati itn.

V okviru SOPO, KOPOP, EK in Plačila Natura 2000 morajo upravičenci upoštevati tudi **minimalne zahteve za uporabo gnojil,** ki se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.

Pri intervenciji KOPOP je poleg tega zahtevana **analiza tal** in **5-letni gnojilni načrt**, ki je obvezen za vse površine, na katerih se bodo uporabljala mineralna gnojila. Če se nameravajo uporabljati le organska gnojila, pa je treba voditi evidenco o uporabi organskih in mineralnih gnojil, analiza tal in gnojilni načrt v tem primeru nista potrebna. Predpisano je tudi, katere parametre mora vsebovati analiza tal. Opredeljene so tudi omejitve glede najvišjega dovoljenega letnega vnosa dušika iz živinskih in mineralnih gnojil, ki so okvirno znižane za – 30 % glede na običajno kmetijsko prakso.

Pri površinskih intervencijah iz 31., 70. ali 72. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih je v zvezi z gnojenjem zagotovljeno še, da so zahteve strožje od ***pogojenosti (PZR 2)***, ki v tem delu povzema določene elemente t.i. nitratne direktive. PZR 2 (več podrobnosti je v poglavju 3.1.1) prepoveduje gnojenje v predpisanih časovnih obdobjih (v poznojesenskem in zimskem obdobju), določa omejitve glede odmerka dušika na strmih zemljiščih, ki so nagnjena k površinskim vodam oz. primerno obdelavo tal, vzpostavitev varovalnih pasov na priobalnih zemljiščih, omejen je letni vnos dušika iz živinskih in organskih gnojil itn. Pri **površinskih intervencijah** je zagotovljeno, da so zahteve strožje, in sicer da: *prepovedujejo rabo mineralnih gnojil* (npr. v okviru SOPO sheme Ekstenzivno travinje, Tradicionalna raba travinja, številne KOPOP operacije, vezane na traviščne habitate, kot npr. Posebni traviščni habitati ali Strmi travniki, Grbinasti travniki) oz. da dopuščajo le uporabo *organskih gnojil* (npr. v okviru SOPO sheme Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih), da *omejujejo vnos živinski gnojil* (npr. na 40 kg N/ha v okviru sheme SOPO Tradicionalna raba travinja). Nekatere operacije KOPOP *prepovedujejo gnojenje z organskimi in mineralnimi gnojili* (npr. KOPOP operacija Suhi kraški travniki in pašniki) ali celo v celoti *prepovedujejo gnojenje* (npr. operacija Steljniki, Ohranjanje mokrišč in barij). *Glejte tudi opis komplementarnosti znotraj SC 5 v nadaljevanju tega poglavja.*

Nacionalni standardi glede **minimalnih zahtev za uporabo FFS** so integrirani v okrepljeno pogojenost in jih morajo upoštevati vsi upravičenci do plačil SKP, vezanih na površino. Z zahtevami v okviru posameznih shem, operacij oz. intervencij iz 31., 70. ali 72. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih je zagotovljeno, da se s plačili financirajo izključno nadstandardne zahteve glede uporabe FFS. V okviru **pogojenosti** se zahteva pravilna uporaba FFS, ustrezna usposobljenost, uporaba registriranih FFS itn., medtem ko se pri **površinskih intervencijah** iz 31., 70. ali 72. člena *prepoveduje raba FFS* (kot npr.

v okviru sheme SOPO Ekstenzivno travinje, Tradicionalna raba travinja, Naknadni posevki in podsevki, podobno tudi v KOPOP operacijah: Ohranjanje mokrišč in barij, Suhi kraški travniki in pašniki, Strmi travniki, Grbinasti travniki itn.). Pogosto se v okviru posameznih shem/operacij zahteva tudi *prilagojena raba FFS*, npr. v smislu uporabe le tistih FFS, ki so dovoljeni v ekološki pridelavi (npr. v okviru KOPOP Visokodebelni travniški sadovnjaki) ali kot jih dopuščajo nacionalni predpisi, ki urejajo vodovarstvena območja (npr. v okviru KOPOP operacija Vodni viri, Ohranjanje kolobarja) oz. je navedeno največje dovoljeno število tretiranj (npr. v okviru SOPO Konzervirajoča obdelava tal). Določene intervencije, kot je SOPO, posamezne operacije KOPOP (npr. operacija KOPOP - Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih) in pa intervencija Biotično varstvo spodbujajo *uporaba alternativnih, okoljsko sprejemljivejših metod obvladovanja škodljivih organizmov*, s čimer se prav tako zmanjšuje vnos FFS. *Glejte tudi opis komplementarnosti znotraj SC 5 v nadaljevanju tega poglavja.*

Glede obveznosti **po razlikovanju zahtev** med intervencijami, operacijami oziroma shemami, vezanih na površino, je zagotovljeno, da *se vsebinsko razlikujejo*. V primeru *dovoljenih kombinacij* do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih *upoštevani samo enkrat*.

Pri posamezni površinski intervenciji smo zato vključili **prikaz dovoljenih in nedopustnih kombinacij**, in sicer znotraj operacij KOPOP in znotraj shem SOPO kot tudi pregled kombinacij operacij KOPOP, SOPO z drugimi površinskimi intervencijami: Ekološko kmetovanje, Plačila Natura 2000 in Biotičnim varstvom rastlin.

Zagotovili smo tudi, da sheme SOPO, ki so enostavnejše, z višino plačil ne konkurirajo bolj zahtevnim operacijam KOPOP in drugim intervencijam v okviru II. stebra.

V nadaljevanju je prikazana **komplementarnost med pogojenostjo in intervencijami I. in II. stebra po posameznih specifičnih cilji 4, 5 in 6**, s katero se zagotavlja, da se podnebno-okoljski učinek krepi.

Specifični cilj 4: Prispevanje k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem izpustov toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije

Podnebni izzivi so v strateškem načrtu 2023–2027 bistveno bolj poudarjeni, kot so bili v kateremkoli obdobju doslej. Pri strateškem načrtovanju smo sledili Nacionalnemu enegetsko-podnebnemu načrtu ter Dolgoročni podnebni strategiji do leta 2050. Sledili smo večji podnebni ambiciji v skladu s pobudo EU »Pripravljeni na 55« (ang. »Fit for 55«), ki napoveduje dvig prizadevanj za zmanjševanje izpustov TGP. Realni učinki intervencij z vidika zmanjšanja TGP so predstavljeni v poglavju 3.1.3.

Izhajajoč iz že opisanih standardov pogojenosti, katerih cilj je predvsem ohranjanje travinja in s tem zalog ogljika v tleh (**DKOS 1, 2 in 3**), se intervencije I. in II. stebra v SC 4 usmerjajo predvsem v zmanjševanje izpustov metana in didušikovega oksida. Posredne učinke na podnebje imajo tudi številne druge intervencije, operacije ali sheme, ki v prvi vrsti izkazujejo pozitivne učinke na vode, tla ali zrak, istočasno pa imajo lahko pomemben vpliv tudi na zmanjševanje izpustov TGP (npr. zaradi omejitev gnojenja, neuporabe mineralnih gnojil, zmanjšanja rabe FFS), kar je razvidno iz spodnje tabele.

Tabela 1: Pogojenost in intervencije za specifični cilj 4 – **PODNEBJE**

Nacionalni standardi in okrepljena pogojenost	Intervencije I. stebra	Intervencije razvoja podeželja
Nacionalni standardi:	·Shema za podnebje in okolje –	·Kmetijsko-okoljska-podnebna

	podnebje:	plačila:
	o Ekstenzivna raba travinja (didušikov oksid in amonijak),	Metan in didušikov oksid (ter amonijak):
·glede gnojenja	o Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in toplogrednih plinov (metan in didušikov oksid)	o Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved,
·glede FFS (integrirani v pogojenost)		o Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih,
		o Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz,
	·Sektorske intervencije	
Pogojenost:		Naslednje operacije KOPOP so sicer programirane v SC 5, a imajo prav tako učinke na podnebje:
·DKOS 1 - ohranjanje trajnega travinja na podlagi deleža trajnega travinja;	Prispeva tudi intervencija:	Didušikov oksid (in amonijak):
·DKOS 2 - Varstvo mokrišč in šotišč;	·Proizvodno vezana plačila za beljakovinske rastline (sicer v SC1)	o Vodni viri,
·DKOS 3 - Prepoved sežiganja ornih strnišč, razen zaradi zdravstvenega varstva rastlin		o Ohranjanje kolobarja,
		o Integrirana pridelava poljščin, zelenjave, hmelja, sadja in oljk ter grozdja,
		o Precizno gnojenje in škropljenje.
		·Ekološko kmetovanje (sicer programirano v SC 5);
		·Investicijske intervencije:
		oIRP 16: Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe v trajnih nasadih (»vidik prilagajanja na podnebne spremembe«);
		oIRP 36: Naložbe v obnovljive vire energije;
		oIRP 15: Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah;

		oIRP17: Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil.
		Posredno pa k učinkom SC 4 preko posameznih upravičenih sklopov naložb prispevajo tudi sledeče investicijske intervencije (sicer programirane v SC2 ali SC9):
		o IRP29: Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali (sicer programirana v okviru SC 9, a s pomembnim vplivom na podnebje)
		o IRP2: Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev,
		o IRP3: Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano,
		o IRP4: Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij,
		o IRP 35: Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo.
		·Intervencije AKIS:
		oIRP31: Podpora za projekte EIP;
		oIRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev;
		oIRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno.

Zmanjšanje TGP iz kmetijstva (vidik blaženja podnebnih sprememb):

V okviru pogojenosti (standardov DKOS 1, 2 in 3) v okviru podnebnega vidika zlasti varujemo trajno travinje, s čimer zagotavljamo ponor ogljika. Z ostalimi ukrepi strateškega načrta te učinke le še krepimo. Krepitev podnebnega učinka je iskati v komplementarnosti med SOPO shemo, vezano na Dodatke za zmanjšanje izpustov amonijaka in toplogrednih plinov, ter kmetijsko-okoljsko-podnebnimi plačili (KOPOP), s katerimi se prvič uvajajo operacije na področju *izboljšanja kakovosti krme in načina krmljenja* pri govedu, prašičih pitancih ter ovcah in kozah (operacija Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved, operacija Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih, operacija Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz).

SOPO shema predvideva uporabo krmnih dodatkov za zmanjšanje izpustov metana pri reji živali (poleg dodatkov za mineralna gnojila), KOPOP operacije pa spodbujajo rejce k izvajanju analiz krme, računskemu optimiranju krmnih obrokov, analizi vsebnosti sečnine (pri mleku), analizam vsebnosti dušika oziroma surovih beljakovin v krmnih mešanicah (pri prašičih pitancih) ter spremljanju napredka na področju pridelovanja krme in reje. Obe intervenciji prispevata k zmanjšanjem izpustov metana iz prebavil rejnih živali, ki prispevajo kar 55 % vseh izpustov TGP v kmetijstvu. Z ustreznejšimi obroki se zmanjšuje tudi izločanje dušika, s tem pa posredno izpusti didušikovega oksida in amonijaka ter nitratov v tla in vode.

Površinske intervencije se dopolnjujejo z investicijskimi intervencijami, zlasti gre za povezave z intervencijo *IRP 29: Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali*. Ta intervencija je sicer programirana v okviru SC 9, a ima pomemben vpliv na podnebje, ker pri investicijah v nove objekte spodbuja izključno gradnjo nizkoizpustovskih skladišč za gnojevko/živinski gnoj, ki bodo pokrita, hkrati pa bodo omogočala nadstandardno dolžino skladiščenja gnojevke/živinski gnoj (vsaj 9-mesečno skladiščenje, kar je nadstandard glede na 6-mesečni standard po nitratni direktivi). V primeru rekonstrukcij hlevov bodo takšnim investitorjem dodeljene višje točke pri merilih za izbor vlog. V okviru te investicijske intervencije bodo v sklopu gradnje ali obnove lahko podprte tudi mikrobioplinske naprave. Naložbe v mikrobioplinske naprave bodo sicer kot samostojna investicija lahko podprte tudi v okviru intervencije IRP 36 za obnovljive vire energije (OVE).

Medtem kot intervencija IRP 29 omogoča izgradnjo nadstandardnih pokritih skladišč za gnojevko v okviru gradnje ali obnove hlevov, pa intervencija IRP17: Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil omogoča samostojne naložbe za namen zmanjšanja izpustov TGP, ki nastajajo zaradi neustreznega skladiščenja gnojevke/živinskega gnoja. Podprte bodo samostojne investicije v pokrita, nadstandardna skladišča za gnojevko/živinskega gnoja za rejce, ki imajo več kot 50 GVŽ na kmetijskem gospodarstvu. Tem rejcem bomo med drugim financirali tudi zatesnitev obstoječih odprtih lagun. Financirali bomo tudi kmetijsko mehanizacijo in opremo, ki je namenjena gnojenju z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak.

Na področju gozdarstva financiramo aktivnosti *za sanacijo in obnovo gozdov (IRP 15),* s katerimi se obnavlja potencial gozda in s tem njegova spodobnost zagotavljanja ponorov CO_2.

Posredne učinke na TGP je sicer iskati v več drugih investicijskih intervencijah, ki pa jih na tem mestu posebej ne navajamo, so pa zajete v tabelaričnem prikazu.

Učinek vseh izpostavljenih površinskih in investicijskih intervencij krepijo intervencije AKIS, ki bodo specifično usmerjene v povečanje *učinkovitosti reje domačih živali* (preko izboljševanja krmnih obrokov, usmerjanjem fermentacije v vampu), podpori pri izvajanju nadstandardnih kmetijskih praks za *učinkovito kroženje dušika preko ustreznega ravnanja z živinskimi gnojili*, ki so povezane tako z zmanjšanjem metana kot tudi didušikovega oksida.

Podrobnejši opis vsebine in učinkov je vsebovan v okviru opisov posameznih intervencij. Večja podnebna

ambicija teh intervencij je predstavljena v poglavju 3.1.3, kjer so predstavljeni tudi realni učinki na zmanjševanje izpustov TGP. Medsebojno povezovanje teh intervencij je predstavljeno tudi v intervencijski strategiji za specifični cilj 4 v poglavju 2.

Prilagajanje na podnebne spremembe

Na področju prilagajanja na podnebne spremembe smo predvideli intervencijo *IRP 16: Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe v trajnih nasadih*, v okviru katere se zahteva zasaditev izključno odpornih sort kmetijskih rastlin. K prilagajanju pa prispeva tudi več shem SOPO *(kot npr. Ekstenzivno travinje, Tradicionalna raba travinja),* pa tudi operacij KOPOP na travinju, ker so ekstenzivni travniki v primerjavi z intenzivnimi travniki manj izpostavljeni neugodnim vremenskim razmeram, kot so suše. Pričakovana manj pogosta uporaba namreč prispeva k razvoju globljega koreninskega sistema. Poleg tega pa k prilagajanju prispevajo vse tiste sheme SOPO in operacije KOPOP, ki spodbujajo t.i. *low input* kmetijstvo.

***

Učinek vseh izpostavljenih intervencij krepijo intervencije AKIS, ki bodo specifično usmerjene v prispevanje k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje. V okviru intervencije IRP32 se bodo med drugim izvedla usposabljanja v povezavi z intervencijami za kmetijsko-okoljska podnebna plačila in shema za podnebje in okolje ter usposabljanja s področja prilagajanja in blaženja podnebnih sprememb. V sklopu intervencije IRP31 bodo podprti projekti EIP, usmerjeni k razvoju rešitev za zmanjševanje, blažitev in prilagajanje podnebnim spremembam in zmanjševanju izpustov toplogrednih plinov. Tudi z intervencijo IRP38 se bo na posameznem področju oz. sektorju podprlo krepitev zmogljivosti institucij znanja za ustvarjenje in prenos znanja, ki bo naslovilo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in prakse.

Podrobnejši opis vsebine in učinkov je vsebovan v okviru opisov posameznih intervencij. Medsebojno povezovanje teh intervencij je predstavljeno tudi v intervencijski strategiji za specifični cilj 4.

Specifični cilj 5: Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij

Na področju upravljanja naravnih virov: vode, tla, zraka se krepi pogojenost, na osnovi višjih standardov se vzpostavlja kompleksen nabor intervencij. V okviru že opisane okrepljene pogojenosti predvsem varujemo vodna telesa pred onesnaženjem (tako z vidika FFS kot tudi izpiranja hranil). Na področju varovanja tal se standardi pogojenosti varuje organska snov v tleh in preprečuje erozija. Na tej osnovi se znotraj zelene arhitekture vzpostavlja večja okoljska ambicija I. in II. stebra, kar je prikazano s tabelo v nadaljevanju.

Tabela 2: Pogojenost in intervencije za specifični cilj 5 – **NARAVNI VIRI: voda, tla, zrak**

Nacionalni standardi in okrepljena pogojenost	Intervencije I. stebra	Intervencije razvoja podeželja
Nacionalni standardi:	·Shema za podnebje in okolje – naravni viri:	·Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – naravni viri:
	o Gnojenje z živinskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak,	o Vodni viri,
·glede gnojenja	oNaknadni posevki in podsevki,	o Ohranjanje kolobarja,
·glede FFS (integrirani v pogojenost)	o Ozelenitev ornih površin preko zime,	o Integrirana pridelava,

	oKonzervirajoča obdelava tal	o Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih,
	oUporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v TN	o Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih,
Pogojenost:	oKompostiranje hmeljevine	oOpustitev uporabe insekticidov v vinogradih,
·DKOS 4 – Vzpostavitev varovalnih pasov vzdolž vodnih tokov,		o Precizno gnojenje in škropljenje,
·DKOS 5 – Upravljanje obdelave za zmanjšanje tveganja degradacije in erozije tal, vključno z upoštevanjem naklona,	·Sektorske intervencije	o Senena prireja.
·DKOS 6 – Minimalna pokritost tal, da se prepreči gola zemlja v obdobjih, ki so najbolj občutljiva,		
·DKOP 7 – Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen kmetijskih rastlin, ki rastejo pod vodo,		·Ekološko kmetovanje;
·PZR 1 – Direktiva 2000/60/ES (vodna direktiva) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati,	Prispeva tudi intervencija:	·Investicijske intervencije:
·PZR 2 – Direktiva 91/676/EGS (nitratna direktiva): člena 4 in 5,	·Proizvodno vezana plačila za beljakovinske rastline (sicer v SC1)	o IRP 14: Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom;
·PZR 7 – Uredba 1107/2009/EU (o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet),		o IRP 41: Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov,
·PZR 8 – Direktiva 2009/128/ES (trajnostna raba pesticidov)		o IRP 21: Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS;
		Posredno pa k temu cilju prispevajo tudi druge naložbene intervencije, primarno programirane v okviru SC 4 ali SC 2 ali SC 6:
		oIRP 22: Neproizvodne naložbe (SC 6)
		oIRP4: Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij (SC 2);

		oIRP17: Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil (SC 4).
		·Biotično varstvo (sicer programirano v SC 9);
		·Intervencije AKIS:
		o IRP31: Podpora za projekte EIP;
		o IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev;
		o IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno.

Ohranjanje rodovitnosti in potenciala tal

Erozija:

Erozijo tal v osnovi naslavlja **DKOS 5**, s katerim se zahteva obdelava tal na način za zmanjšanje tveganja degradacije in erozije tal, vključno z upoštevanjem naklona. K cilju zmanjšanja erozije prispeva tudi DKOS 6, ki zahteva minimalno pokritost tal v občutljivem delu leta, da se prepreči gola tla. Prispeva pa lahko tudi DKOS 8 (zaradi neproduktivnih površin, ki jih je treba vzpostaviti na ornih zemljiščih in zahteve po ohranjanju krajinskih elementov), ki ga sicer pripisujemo predvsem k SC 6.

Standarda DKOS 5 in DKOS 6 nadgrajuje **shema SOPO** (zlasti sheme *Naknadni posevki in dosevki*, *Ozelenitev ornih površin preko zime, Konzervirajoča obdelava tal*), s katerimi se zagotavlja zeleni pokrov na ornih površinah, ustrezna mešanica dveh kmetijskih rastlin in predpisuje obdobje obvezne prisotnosti ter spodbuja minimalna obdelava tal – slednje, ko gre za konzervirajočo obdelavo tal. Operacije **KOPOP** naslavljajo erozijo s spodbujanjem nadstandardnih kmetijskih praks, kot so: zatravljenost sadovnjakov z negovano ledino (operacija *Visokodebelni travniški sadovnjaki*), aktivnega vzdrževanja mejic (operacija Ohranjanje mejic), zagotavljanjem celoletnega zelena pokrova (operacija *Vodni viri*), obvezne pokritosti v medvrstnem prostoru in negovane ledine v sadovnjakih, vinogradih, oljčnikih (operacija *Integrirana pridelava* za hmelj, sadje in olje, vino). Z **neproizvodnimi naložbami** (IRP22 Intervencija *Neproizvodne naložbe*) pa imamo možnost financirati vzpostavljanje krajinskih elementov v kmetijski krajini (kot so mejice, suhozidi…), kar ima lahko neposredne vplive na zmanjšanje erozije (vetrne, vodne). Neproizvodne naložbe v tem delu bomo posebej usmerjali, in sicer na območja, kjer je izkazana največja erozivnost tal.

Organska snov v tleh:

Ohranjanje organske snovi v tleh v okviru pogojenosti naslavljajo **DKOS 6** in **7**, ki zagotavljata minimalno pokritost tal v občutljivem delu leta ter kolobar/vrstenje glavnih kmetijskih rastlin. Učinke sicer prispevata tudi DKOS 1 in 9, ki ščitita trajno travinje pred preoravanjem ter DKOS 3, ki preprečuje požiganje travniških površin. **Shema SOPO** nadgrajuje pogojenost, ker spodbuja setev naknadnih posevkov, ki mora biti mešanica vsaj dveh kmetijskih rastlin (pestrost) in predpisuje, v katerem obdobju morajo biti prisotni na njivskih površinah. Vsebnost organske snovi v tleh se povečuje tudi z ozelenjenostjo ornih površin preko zime ter minimalno obdelavo tal. Sheme SOPO *Naknadni posevki in*

dosevki, Ozelenitev ornih površin preko zime, Konzervirajoča obdelava tal torej neposredno prispevajo k dvigu kakovosti tal. **Operacije KOPOP** so v ambicijah še ostreje zasnovane, ker spodbujajo izvedbo zahtevnejšega kolobarja (operacija Ohranjanje kolobarja, operacija Vodni viri), kot ga predvideva DKOS 7, kjer se zahteva predvsem to, da se vsako leto vrstijo različne kmetijske rastline. V okviru operacije KOPOP Ohranjanje kolobarja pa se na primer spodbuja izvajanje 5-letnega kolobarja v treh različnih stopnjah zahtevnosti, ki variirajo glede na vključenost žit in/ali koruze v kolobarju, vključenost metuljnic ali okopavin, ki izboljšujejo tla, setev rastlin za zeleno gnojenje, uporabo omejenega nabora specifičnih FFS. Intervencija **Ekološko kmetovanje** s svojimi nadstandardnimi kmetijskimi praksami: zahtevnejšim kolobarjem, manjšim vnosom FFS in s prepovedjo uporabe mineralnih gnojil izboljšuje organsko snov v tleh.

Preprečevanje onesnaževanja tal in voda ter zraka

K preprečevanju onesnaževanja tal in voda s hranili in FFS prispevajo osnovni standardi v okviru pogojenosti, zlasti z vzpostavitvijo 5- do 15-metrskih varovalnih pasov v okviru **DKOS 4** kot tudi **PZR 1** za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati in **PZR 2** glede varstva pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov. Na varovanje tako voda kot tudi tal pa vplivajo še: **PZR 7 in PZR 8,** ki naslavljata ustrezno rabo FFS ter **DKOS 6** preko zahteve po minimalni pokritosti tal in **DKOS 5**, ki naslavlja erozijo. Z več shemami **SOPO, KOPOP** in **Ekološkim kmetovanjem** se prispeva k zmanjšani rabi FFS in k zmanjšanju gnojenja ter zagotavljanju pokritosti tal, s čimer se preprečuje izpiranje FFS in hranil v tla in vode. Hkrati pa z omejtivami vnosa dušika zmanjšujemo izpuste amonijaka in didušikovega oksida.

<u>*Zmanjšanje rabe FFS:*</u>

V okviru **SOPO** sheme je velik poudarek namenjen zmanjšanju rabe FFS, in sicer se raba FFS v celoti prepoveduje v okviru shem *Ekstenzivno travinje, Tradiconalna raba travinja, Naknadni posevki in dosevki.* Pri shemi *Ozelenitev ornih površin preko zime* ni dopustna uporaba herbicidov za uničenje zelene prezimne odeje. V okviru *sheme Konzervirajoče oddelave tal* je dopustna le enkratna raba herbicidov.

Z operacijami **KOPOP** stopnjujemo ambicijo na področju zmanjševanja rabe FFS, ker:

-**omejujemo vrsto FFS**, ki se lahko uporabijo na le tiste FFS, ki so dovoljena v ekološki pridelavi (operacija *Visokodebelni travniški sadovnjaki*), ali ki se dopuščajo na najožjih vodovarstvenih območjih v skladu z nacionalnimi predpisi (operaciji *Vodni viri* in *Ohranjanje kolobarja*),

-**prepovedujejo rabo FFS** (operacije *Ohranjanje mokrišč in barij, Suhi kraški travniki in pašniki, Strmi travniki, Grbinasti travniki*),

-**prepovedujejo rabo herbicidov** (operacija *Integrirana pridelava zelenjave (v zavarovanih prostorih), Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih*) ali jo omejujejo (*Integrirana pridelava grozdja*)

-**prepovedujejo rabo insekticidov** (operacija *Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih*),

-**omejujejo rabo FFS** *(Precizno gnojenje in škropljenje, Integrirana pridelava zelenjave (na prostem), Integrirana pridelava poljščin,*

- **spodbujajo uporabo alternativnih, okoljsko sprejemljivejših metod** obvladovanja škodljivih organizmov (*Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih).*

Z intervencijo **Biotično varstvo** v skladu z Direktivo 2009/128/ES o trajnostni rabi pesticidov spodbujamo zmanjšano rabo kemičnih FFS in spodbujamo alternativne metode zatiranja škodljivcev. Intervencija vključuje uporabo FFS na osnovi mikroorganizmov (glive, bakterije, virusi) in komercialnih proizvodov za biotično zatiranje bolezni in škodljivih organizmov z naravnimi sovražniki (žuželke, pršice, ogorčice) v poljedelstvu, zelenjadarstvu, hmeljarstvu, sadjarstvu, oljkarstvu in vinogradništvu, ki deloma nadomesti tretiranje s kemičnimi fitofarmacevtskimi sredstvi v skladu z izdelanim načrtom zatiranja bolezni in škodljivih organizmov.

Z intervencijo **Ekološko kmetovanje** se spodbuja prevzem kmetijski praks iz ekološkega kmetijstva, ki je glede rabe FFS zelo restriktiven, s čimer se dodatno zmanjšuje uporaba FFS.

Z naložbeno intervencijo **IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS** spodbujamo nakup mehanizacije in opreme za precizno kmetijstvo, s katero naj bi se bolj optimalno doziralo FFS.

Zmanjšanje rabe (mineralnih) gnojil

V okviru pogojenosti s **PZR 2** uresničujemo nitratno direktivo (Direktiva 91/676/EGS), s shemami **SOPO** in **KOPOP** dodatno omejujemo vnos dušika in drugih hranil, zlasti iz naslova mineralnih gnojil. Z **Ekološkim kmetovanjem** se spodbuja prehod v način kmetovanja, pri katerem se ne uporablja mineralnih gnojil in kjer se spodbuja sklenjen krogotok hranil znotraj kmetijskega gospodarstva.

V okvir SOPO smo vključili zahteve, ki prepovedujejo rabo mineralnih gnojil ali dušikovih mineralnih gnojil (npr. shema *Ekstenzivno travinje,* shema *Tradicionalna raba travinja,* shema *Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadi*) oziroma ki omejujejo uporabo dušika iz živinskih gnojil (shema *Tradicionalna raba travinja).* Na ta način te sheme prispevajo k zmanjšanju vnosa duška, preprečujejo njegovo spiranje v vode in tla ter prispevajo k zmanjšanju izpustov amonijaka in s tem didušikovega oksida. S KOPOP zahtevamo analizo tal in 5-letni gnojilni načrt, ki je obvezen za vse površine, na katerih se bodo uporabljala mineralna gnojila. Opredeljene so tudi omejitve glede najvišjega dovoljenega letnega vnosa dušika iz živinskih in mineralnih gnojil, ki so okvirno znižane za – 30 % glede na običajno kmetijsko prakso. Poleg te splošne omejitve so zahteve glede gnojenja v KOPOP prilagojene potrebam habitatov in vrst, ki jih operacije naslavljajo. V okviru biodiverzitetnih operacij imamo opredeljene bodisi prepoved uporabe mineralnih gnojil (pri operaciji *Posebni traviščni habitati, Grbinasti travniki, Strmi travniki*), omejitve količine letnega vnosa dušika iz organskih gnojil (pri operaciji *Posebni traviščni habitati*) bodisi je prepovedano gnojenje z mineralnimi in organskimi gnojili (*Mokrotni traviščni habitati, Suhi kraški pašniki in travniki*) ali pa je gnojenje v celoti prepovedano (npr. operacija Traviščni habitati metuljev, Steljniki, Ohranjanje mokrišč in barij, Habitati ptic vlažnih travnikov). Z operacijami KOPOP se zahteva tudi strokovno bolj utemeljeno in bolj precizno gnojenje, npr. zahteva gnojenje na podlagi hitrih talnih testov (v okviru integrirane pridelave).

Z investicijskimi intervencijami bo podprt nakup opreme in mehanizacije za optimalno uporabo hranil (**IRP21 -** *Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS*). V okviru naložb v povečanje dobrobiti živali, sicer programiranih v okviru SC9 (**IRP 29 -** *Intervencija Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali*), se financira izključno ureditev nadstandardnih in pokritih skladiščnih kapacitet (s čimer se preprečuje izpuste amonijaka in didušikovega oksida), dodatno se za upravičence, ki imajo 30 % ali več kmetijskih površin v uporabi na najožjem vodovarstvenem območju, zahteva ureditev hleva na hlevski gnoj, na globoki nastil oziroma na tlačen gnoj. Z naložbeno intervencijo **IRP17** - Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil, ki je sicer opisana v SC 4, vplivamo na manjši vnos N, s čimer se zmanjšujejo tudi izpusti amonijaka in didušikovega oksida.

Neposredne učinke na vode in tla dosegamo tudi s spodbujanjem vključevanja kmetov v ekološko kmetijstvo (intervencija ***IRP 19 - Ekološko kmetovanje***) in s spodbujanjem komplementarnih **investicij *v ekološko kmetijstvo*** *(IRP 4 - Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij).*

Količinsko stanje voda

S financiranjem tehnoloških posodobitev namakalnih sistemov (investicijski intervenciji: **IRP 14** - Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom in **IRP 41** - Tehnološke

posodobitve individualnih namakalnih sistemov) naslavljamo vidik zmanjševanja porabe vode. Pogoj za podporo pri omenjenih intervencijah je zagotovitev ustrezno velikega prihranka vode (15 % ali 50 %), glede na stanje telesa podzemnih ali površinskih voda.

K cilju manjše porabe vode prispevamo sicer tudi z drugimi intervencijami, ki so programirane npr. v SC 2, preko katerih se lahko financirajo naložbe, kot so zbiralniki meteorne vode, naložbe v ponovno uporabo vode.

***

Učinek vseh izpostavljenih intervencij krepijo **intervencije AKIS**, ki bodo specifično usmerjene v spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot npr. intervencija IRP32 v obliki obveznih usposabljanj za intervencije KOPOP in Ekološko kmetovanje, v okviru intervencije IRP31 pa bodo z večjim poudarkom podprti projekti EIP, usmerjeni k razvoju rešitev za zmanjševanje negativnih vplivov kmetijstva na okolje ter izvajanju okoljsko učinkovite pridelave na varovanih območjih (Natura 2000, vodovarstvena območja). Tudi z intervencijo IRP38 se bo na posameznem področju oz. sektorju podprlo krepitev zmogljivosti institucij znanja za ustvarjenje in prenos znanja, ki bo naslovilo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in prakse.

Podrobnejši opis vsebine in učinkov je vsebovan v okviru opisov posameznih intervencij. Medsebojno povezovanje teh intervencij je predstavljeno tudi v intervencijski strategiji za specifični cilj 5.

Specifični cilj 6: prispevanje k zaustavitvi in obratu trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

Slovenija je država z visoko stopnjo biotske raznovrstnosti in najvišjim deležem območij Natura 2000. Kljub prizadevanjem je na določenih območjih razvidno poslabšanje stanja habitatov in kvalifikacijskih rastlinskih in živalskih vrst, ki so predvsem vezani na travinje. Znotraj Natura 2000 je približno 78.000 ha trajnega travinja, zato si s kombinacijo več intervencij prizadevamo ustaviti in obrniti negativne trende ter ohraniti dobre, kjer so. Razlogi za te trende je iskati predvsem v zaraščanju kmetijskih površin, ponekod pa tudi v intenzifikaciji kmetijstva. Prav tako se bodo lahko intervencije uveljavljale izven območij Natura 2000.

Tabela 3: Pogojenost in intervencije za specifični cilj **6 – BIOTSKA RAZNOVRSTNOST IN KRAJINA**

Nacionalni standardi in okrepljena pogojenost	Intervencije I. stebra	Intervencije razvoja podeželja
Nacionalni standardi:	·Shema za podnebje in okolje – naravni viri:	·Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – naravni viri:
	oINP 8.2 Tradicionalna raba travinja,	o Posebni traviščni habitati,
·glede gnojenja	oINP 8.8 Zaplate golih tal za poljskega škrjanca,	o Traviščni habitati metuljev,
·glede FFS (integrirani v pogojenost)	oINP 8.9 Varstvo gnezd pribe;	o Steljniki,
	oINP 8.11 Ohranjanje biodiverzitete v trajnih nasadih	o Mokrotni traviščni habitati,
Pogojenost:		o Ohranjanje mokrišč in barij,

		o Suhi kraški travniki in pašniki,
·DKOS 2 - Varstvo mokrišč in šotišč (sicer vključen v SC 4 – podnebje);	·Sektorske intervencije	o Visokodebelni travniški sadovnjaki,
·DKOS 8 - Minimalni delež kmetijske površine, namenjen za neproizvodne površine ali območja		o Strmi travniki,
·DKOS 9 - Prepoved preusmeritve ali oranja trajnega travinja, opredeljenega kot okoljsko občutljivo trajno travinje, na območjih Natura 2000		o Grbinasti travniki,
·PZR 3 - Direktiva 2009/147/ES (za ptice)		o Ohranjanje mejic,
·PZR 4 - Direktiva Sveta 92/43/EGS (za habitate)		oObvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst,
		oSobivanje z zvermi,
		oPlaninska paša,
		oLokalne pasme,
		oLokalne sorte,
		o Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov,
		o Ohranjanje suhih travišč;
		·Plačila Natura 2000;
		·Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij (NUZO);
		·Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu;
		·Ekološko kmetovanje (sicer programirano pod SC 5);
		·Investicijske intervencije:
		o IRP 37 Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje travišč̌nih habitatov;
		o IRP 22 Neproizvodne naložbe.
		·Intervencije AKIS:
		oIRP31: Podpora za projekte EIP;
		oIRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev;
		oIRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo

		prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno.
		Posredno pa k SC 6 prispevajo tudi plačila OMD, sicer programirana v okviru SC 1, zaradi katerih se ohranja kmetijska dejavnost, vzdržuje kmetijska krajina in preprečuje zaraščanje na območjih s težjimi obdelovalnimi pogoji.

Ohranjanje travišč, zlasti na Natura 2000

Pogojenost se na področju biotske raznovrstnosti in krajine zaostruje. DKOS 1, ki je sicer pripisan varstvu podnebja, prispeva k ohranjanju deleža trajnega travinja na ravni države, zato ima splošen učinek tudi na biodiverziteto. Povezan je z **DKOS 9**, ki ščiti občutljivo travinje pred preoravanjem in spremembo rabe znotraj območja Natura 2000 ter se v primerjavi s sedanjim obsegom v okviru zelene komponente povečuje za slabo polovico. **DKOS 8** poleg ohranjanja krajinskih značilnosti zahteva po novem tudi minimalni 4-odstoten delež neproizvodnih površin ali elementov na ornih zemljiščih, česar Slovenija z izjemo prahe ni izvajala v okviru zelene komponente 2015–2022.

S shemami **SOPO** si prizadevamo k ekstenzifikaciji dela travinja na intenzivnejših kmetijah (shema *Tradicionalna raba travinja*, katere izvajanje lahko poteka le izven območij Natura 2000), v določeni meri pa posredno tudi prek sheme *Ekstenzivno travinje,* ki je sicer programirana v SC4. Z operacijami **KOPOP** se v primerjavi s shemo SOPO bistveno bolj ciljno usmerjamo na varovanje specifičnih habitatnih tipov in kvalifikacijskih rastlinskih in živalskih vrst, in sicer zlasti na območjih Natura 2000, vendar ne izključno. Pri tem je velika novost ta, da k upravljavskim operacijam dodajamo upravljavsko-rezultsko (*Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov)* in rezultatsko operacijo (*Ohranjanje suhih travišč*).

Z uvedbo **plačil Natura 2000** še ostreje pristopamo k varovanju biodiverzitete na tistih območjih Natura 2000, kjer so opazni najbolj drastični negativni trendi, ki jih zgolj s prostovoljnimi ukrepi ni mogoče zadostno nasloviti. Ta intervencija je neposreden odziv na uradni opomin EU,t.j. *Uradni opomin – kršitev št. 2019/4058– Upadanje populacij travniških ptic in metulja barjanski okarček (Coenonympha oedippus) ter slabšanje stanja njihovih habitatov na območjih Natura 2000 v Sloveniji.* Ta opomin je Slovenija prejela zaradi kršenja direktiv o pticah in direktive o habitatih. Izvajala se bo v obliki podpore za izvajanje obveznih standardov (režimov) na območjih Natura 2000, s katerimi se implementirata obe omenjeni direktivi.

Z **intervencijo NUZO** poskušamo s spodbujanjem partnerstva med kmeti in upravljavci zavarovanih območij testirati zahtevnejše prakse, prilagojene tem zavarovanim območjem, ter obenem doseči večje zanimanje kmetov za izvajanje naravovarstvenih operacij in osveščenost o pomenu le-teh ter spodbuditi kmete k izvajanju še bolj ciljnih naravovarstveno relevantnih kmetijskih praks, ki niso zajete v drugih površinskih intervencijah. Z **AKIS intervencijami** komplementarno k intervenciji NUZO krepimo osveščenost, usposobljenost kmetov in svetovalcev za izvajanje naravovarstvenih kmetijskih praks ter se posebej usmerjamo na območja, ki so posebej problematična z vidika hitrega upada biotske raznovrstnosti.

Z **naložbenimi intervencijami** pa omogočamo nakup opreme in mehanizacije za upravljanje s travišči (**IRP 37**) oziroma financiramo izvedbo **neproizvodnih naložb – IRP 22** (kot je npr. vzpostavitev mejic), med drugim tudi na območjih Natura 2000 v skladu s Programom upravljanja območij Natura 2000.

Spodbujamo tudi izvajanje **ekološkega kmetijstva**, preko intervencije Ekološko kmetovanje, programirane v specifičnem cilju 5, a z učinki tudi na biotsko raznovrstnost. Ta intervencija ni specifično lokacijsko usmerjena na območja Natura 2000, vendar pa prispeva k ohranjanju oz. preusmerjanju v

ekološke kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo tudi na biotsko raznovrstnost.

Z vidika preprečevanja zaraščanja kmetijskih površin je pomembno tudi ***plačilo za območja z naravnimi in drugimi omejitvami.***

Krajinske značilnosti

Standard ***okrepljene pogojenosti*** DKOS 8 določa krajinske značilnosti, ki jih bo potrebno ohranjati, po novem pa za KMG z več kot 10 ha ornih zemljišč uvaja tudi obvezni minimalni 4-odstotni delež neproizvodnih površin ali elementov na ornih zemljišč, kamor sodijo tudi krajinske značilnosti (mejice, kali, skupine dreves, …), poleg prahe. S spremenjeno ***definicijo upravičenega hektara*** postajajo te nove krajinske značilnosti iz minimalnega deleža del upravičene površine, za katero je mogoče uveljavljati plačila SKP, kar je sprememba glede na preteklo SKP in bo v LPIS predvidoma povečala obseg krajinskih značilnosti. Operacija ***KOPOP Ohranjanje mejic*** spodbuja kmete, da aktivno vzdržujejo več let te mejice, z ***neproizvodnimi naložbami*** pa bo krajinske elemente, vključno z mejicami, mogoče tudi na novo vzpostavljati. Pri tem se bomo prednostno usmerjali na območja iz Programa upravljanja območij Natura 2000 kot tudi na območja intenzivne kmetijske krajine, kjer trenutno poteka inventarizacija krajinskih značilnosti.

Za namene izpolnjevanje zahtev na DKPOP 8 »Zagotavljanje minimalnega deleža kmetijske površine, namenjenega za neproizvodne značilnosti ali območja« in »Ohranjanje krajinskih značilnosti« ter izvajanja intervencije KOPOP Ohranjanje mejic je v pripravi inicialni grafični sloj krajinskih značilnosti. Trenutno poteka inventarizacija krajinskih značilnosti in vzpostavitev grafičnega sloja krajinskih značilnosti na zemljišče natančno.

Rastlinski genski viri

Na področju rastlinskih genskih virov imamo v strateškem načrtu predvideni dve namenski podpori, in sicer intervencijo ***Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu*** in operacijo ***Lokalne sorte*** v okviru **KOPOP**. V okviru ohranjanja, trajnostne rabe in razvoja rastlinskih genskih virov so upravičene dejavnosti, ki podpirajo **ohranjanje rastlinskih genskih virov** in situ in ex situ, z operacijo KOPOP pa kmetom omogočamo dostop do podpore za **rabo lokalnih (avtohtonih in tradicionalnih) sort, ki jim grozi genska erozija**.

Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlin

Z **DKOS 8** širimo seznam invazivnih tujerodnih rastlin, glede katerih so kmetje dolžni ukrepati, s številnimi habitatnimi operacijami **KOPOP** uvajamo dodatne zahteve, povezane s preprečevanje razrasta teh rastlin (ročno odstranjevanje, najmanj štirikratna košnja pred cvetenjem invazivnih vrst, prepoved paše in mulčenja, …).

***

Učinek vseh izpostavljenih intervencij krepijo **intervencije AKIS**, ki bodo specifično usmerjene v prispevanje k zaustavitvi in obratu trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitvi ekosistemskih storitev ter ohranjanju habitatov in krajine. V okviru intervencije IRP31 bodo tako podprti projekti EIP, namenjeni varovanju in spodbujanju biotske raznovrstnosti, v sklopu intervencije IPR32 pa se bo povečala raven usposobljenosti svetovalcev iz kmetijskih praks na področju prispevanja k varstvu biotske raznovrstnosti. V tem delu bo posebna pozornost namenjena dvigu usposobljenosti kmetov in svetovalcev glede kmetovanja na območjih Natura 2000 iz uradnega opomina EU, t.j. *Uradni opomin – kršitev št. 2019/4058,* kjer je zaznan upad biotske raznovrstnosti. Tudi z intervencijo IRP38 se bo na posameznem področju oz. sektorju podprlo krepitev zmogljivosti institucij znanja za ustvarjenje in prenos znanja, ki bo

naslovilo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in prakse.

Podrobnejši opis vsebine in učinkov je vsebovan v okviru opisov posameznih intervencij. Medsebojno povezovanje teh intervencij je predstavljeno tudi v intervencijski strategiji za specifični cilj 6.

3.1.3 Obrazložitev, kako doseči večji skupni prispevek iz člena 105

I. VEČJA VSEBINSKA ZAHTEVNOST IZVAJANJA (OKOLJSKA/PODNEBNA VREDNOST INTERVENCIJ)

V strateški načrt 2023–2027 je vključenih več medsebojno povezanih elementov, s kateri se povečuje okoljska in podnebna ambicija glede na obdobje 2015–2022.

1. Okrepljena pogojenost

V primerjavi z obdobjem 2015–2022 se z novo SKP sistem pogojenosti na EU ravni zaostruje oz. krepi. Ključni element povečane okoljsko-podnebne ambicioznosti je združitev obstoječe navzkrižne skladnosti z zahtevami iz t.i. zelene komponente neposrednih plačil iz obdobja 2015–2020 v sistem »okrepljene pogojenosti«, kar pomeni, da pridružene zahteve niso več predmet dodatnega plačila kot je bilo plačilo za zeleno komponento, ter dodajanje novih standardov, kar je podrobno opisano v poglavju 3.1.1. in v nadaljevanju tega poglavja.

2. Nova shema za okolje in podnebje v okviru neposrednih plačil

Shema za podnebje in okolje, t.i. SOPO, uvaja novo obliko nadstandardnih praks v okviru neposrednih plačil, in sicer v obliki 12 shem za različne vrste kmetijskih površin, ena od teh shem je celo povsem rezultatsko naravnana (shema *Varstvo gnezd pribe*). Podobno kot nekatera plačila v II. stebru SKP ta shema sedaj podpira kmete pri prostovoljnem prevzemu letnih kmetijskih praks, ki presegajo zahteve iz pogojenosti in ugodno vplivajo na okolje in podnebje. Gre za enostavnejše intervencije, katerih cilj je zajeti čim širši obseg kmetov in kmetijskih površin, a hkrati narediti korak naprej in dati nastavek za zahtevnejše intervencije v okviru KOPOP ali EK ali Natura 2000 plačilo.

3. Večja ambicioznost Kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil (KOPOP)

3.1 Vključitev novih vsebin in nadgradnja obstoječih vsebin KOPOP

V primerjavi z obdobjem 2015–2022 je nova struktura KOPOP bolj ambiciozno zastavljena, ker se je del vsebin prestavil v shemo SOPO, zaradi česar se je zahtevnost izvajanja KOPOP povečala, hkrati pa so se dodali določene povsem nove vsebine. Povsem nove (pod)intervencije so sledeče:

- izboljšanje kakovosti krme in načrtnega krmljenja pri govedu, prašičih pitancih in ovcah ter kozah;
- ohranjanje suhih kraških travnikov in pašnikov;
- ohranjanje mokrišč in barij;
- ohranjanje suhih travišč;
- senena prireja;
- precizno gnojenje in škropljenje;
- integrirana pridelava, ki se v nadgrajeni in ambicioznejši obliki vrača v strateški načrt, izvajala se je že v okviru PRP 2007–2013.

Hkrati pa novi KOPOP ohranja in po potrebi nadgrajuje vse tiste operacije, ki ostajajo relevantne tudi v prihodnjem programskem obdobju 2023–2027 (*npr. Posebni traviščni habitati, Traviščni habitati metuljev, Steljniki, Habitati ptic vlažnih travnikov, Visokodebelni travniški sadovnjaki, Strmi travniki, Grbinasti travniki, Ohranjanje mejic, Sobivanje z velikimi zvermi, Planinska paša, Lokalne pasme, Lokalne sorte, Vodni viri, ...*). Ohranja se tudi koncept, po katerem se intervencije usmerjajo na določena najbolj ranljiva območja, npr. na habitate znotraj območij Natura 2000, območja iz Načrta upravljanja voda, za katera se, tako kot do sedaj, predvideva 100 % plačilo izpada dohodka in dodatnih stroškov. Z ustreznimi izvedbenimi mehanizmi bomo tudi še naprej preprečevali, da bi manj zahtevne sheme SOPO

ali operacije KOPOP ogrozile izvajanje zahtevnejših, naravovarstvenih in vodovarstvenih operacij KOPOP.

3.2 Sprememba koncepta izvajanja KOPOP v paketni pristop

Pomembna sprememba, ki bo po naših pričakovanjih povečala okoljsko in podnebno učinkovitost KOPOP, je ponovna uvedba t.i. »paketnega izvajanja zahtev«, kot smo ga poznali v obdobju 2007–2013. V obdobju 2015–2022 se je KOPOP izvajal prek koncepta »obveznih zahtev in izbirnih zahtev«, ki si ga je kmet ukrojil sam glede na način kmetovanja. Tak sistem je lahko privedel do situacije, ko z vidika okolja in podnebja zahtevnejše in učinkovitejše izbirne zahteve s strani kmetov niso bile izbrane. Poleg tega je bil takšen sistem izvajanja zelo kompleksen zaradi nujnosti upoštevanja različnih dovoljenih in nedovoljenih kombinacij zahtev na posamezni kmetijski površini.

Novi koncept izvajanja KOPOP s paketnim pristopom odpravlja te anomalije, v pakete so vključene vse relevantne zahteve, ki na določenem kmetijskem gospodarstvu kumulativno lahko več doprinesejo k varovanju tal, voda, zraka in biotske raznovrstnosti ter krajine. To pa pomeni tudi to, da marsikatera doslej izbirna zahteva v novem sistemu postaja obvezna zahteva v okviru paketa ali je posamezna zahteva celo postala povsem samostojna operacija kot npr. Ohranjanje kolobarja, Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih).

3.3 Več poudarka na rezultatski naravnanosti KOPOP

Do sedaj je ukrep KOPOP vključeval izključno zahteve, vezane na upravljanje z določeno kmetijsko površino. Nadgradnja v obdobju 2023–2027 gre v smeri vključevanja bodisi upravljavsko-rezultatske sheme (*Habitati ptic vlažnih travnikov*) oziroma izključno rezultatske sheme (*Ohranjanje suhih travišč*), kjer je tudi plačilo diferencirano glede na dosežen rezultat ohranjenosti habitata oz. prisotnost kvalifikacijske vrste, ki se jo varuje.

3.4 Zaostritev zahtev v okviru posameznih operacij KOPOP

Določene zahteve v okviru posameznih operacij KOPOP se zaostrujejo z vidika zahtevnosti izvajanja. Npr. izvajanje kolobarja (operacija *Ohranjanje kolobarja*) se v novi strukturi KOPOP predvideva v več ravneh zahtevnosti, kar pomeni, da bodo tisti kmetje, ki želijo storiti več z vidika okolja, prejeli tudi višje plačilo. V okviru ohranjanja *Visokodebelnih travniških sadovnjakov* je novost zahteva po odstranjevanju bele omele, bršljana in drugih ovijalk ter zahteva po uporabi le tistih FFS, ki so dovoljena v ekološki pridelavi. Novo uvedene operacije *integrirane pridelave* s celovitim paketom agrotehničnih ukrepov nadgrajujejo dosedanje operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo, Hmeljarstvo, Sadjarstvo in Vinogradništvo, kjer je bil nabor obveznih in izbirnih zahtev bistveno ožji. Ker je integrirana pridelava tudi nacionalna shema kakovosti, se za vse kmete, ki se bodo vključili v te operacije, predpisana vključitev v neodvisno kontrolo certifikacijskega organa in pridobitev certifikata.

5. Ekološko kmetovanje

Ekološko kmetovanje je tudi v okviru strateškega načrta 2023–2027 samostojna intervencija, hkrati pa je ekološko kmetijstvo neposredno ali posredno v ospredju tudi pri številnih drugih intervencijah. Povečanje obsega ekološkega kmetijstva je tudi eden od ciljev Evropskega zelenega dogovora, ki ga Slovenija vključuje v strateški načrt 2023–2027. Pričakujemo, da bo preplet različnih intervencij, investicijskih, površinskih ter ostalih doprinesel k povečevanju deleža kmetijskih gospodarstev za izvajanje naravi prijaznega načina kmetovanja in s tem k še večjemu prispevku kmetijstva k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti, ohranjanju virov pitne vode, rodovitnosti tal, kulturne kmetijske krajine in k varovanju okolja nasploh. Hkrati pa je to odziv na pričakovanja družbe in potrošnikov, ki si želijo kakovostne, trajnostno in lokalno pridelane hrane. Na področju ekološkega kmetovanja podvojujemo ambicije glede ciljnih hektarjev pod ekološkim kmetijstvom. *Več o tem v nadaljevanju*.

6. Nove intervencije v II. stebru SKP na področju podnebja, biotske raznovrstnosti ter varovanja voda in tal

Velika novost strateškega načrta 2023–2027 so povsem nove intervencije na področju okolja in biodiverzitete:

· Intervencija Biotično varstvo rastlin: namenjena je zmanjšani uporabi kemičnih fitofarmacevtskih sredstev, spodbuja zatiranje škodljivih organizmov in bolezni z nizkimi vnosi kemičnih fitofarmacevtskih sredstev, kjer je to mogoče in daje prednost nekemičnim metodam v skladu z Direktivo 2009/128/ES o trajnostni rabi pesticidov.

· Intervencija Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij: spodbuja sodelovanje med kmetij in upravljavci zavarovanih območij, s ciljem povečanja osveščenosti kmetov glede pomena naravovarstvenih operacij in večjega vključevanja v naravovarstvene operacije KOPOP.

· Intervencija Plačila Natura 2000: zagotavlja upravičencem nadomestilo za omejitve pri kmetovanju, ki so predpisane na posameznih območjih Natura 2000 in izhajajo zahtev Direktive 2009/147/ES in Direktive 92/43/EGS. Uvedba te intervencije je neposreden odziv na poslabševanje stanja kvalifikacijskih habitatnih tipov in vrst znotraj posameznih območij Natura 2000.

· Neproizvodne naložbe: prvič doslej se na področju kmetijstva lotevamo izvajanja neproizvodnih naložb, ki bodo specifično namenjene preprečevanju erozije, skrbi za biotsko raznovrstnost, varovanje voda in tal.

7. Specifične intervencije za produktivne naložbe, namenjene okolju in podnebju

V programskem obdobju 2014–2020 smo vse produktivne naložbe na področju primarne proizvodnje izvajali v okviru enega širšega ukrepa, ki je vključeval tako »klasične« produktivne naložbe kot tudi naložbe, ki so večji poudarek namenjale okolju in podnebju. V okviru strateškega načrta 2023–2027 smo »splošne/klasične« produktivne investicije ločili od okoljsko in podnebno naravnanih, s čimer zagotavljamo večjo transparentnost glede sredstev za namen okoljskih in podnebnih investicij ter pričakovanih učinkov, večjo ciljno naravnanost in rezultatsko usmerjenost tovrstnih investicij. Gre za sledeče intervencije:

· Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih: vezana je izključno na odporne sorte;

· Naložbe v OVE;

· Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil: podpira izvajanje sheme SOPO in KOPOP, kamor so vključene kmetijske prakse, povezane z gnojenjem z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak, preciznim gnojenjem;

· Intervencija Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS;

· Intervencija Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov.

Poleg teh specifičnih intervencij pa je potrebno, da se bo tudi v okviru »klasičnih« intervencij za povečevanje produktivnosti, programiranih v okviru SC 2, zasledovalo okoljske in podnebne cilje, npr. preko vsebinskih sklopov podprtih naložb (npr. v krožno gospodarstvo) ter meril za izbor vlog.

8. Nadgradnja sistema AKIS v smeri okolja in podnebja

Pričakujemo, da bodo intervencije znotraj sistema AKIS podprle prenos znanja ter sodelovanje med kmeti in raziskovalnimi institucijami na področju prehoda v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno kmetijstvo. V sistemu AKIS ohranjamo podpore za usposabljanje kmetov, k čemur pa na novo dodajamo še podporo za usposabljanje svetovalcev. Dodatno vzpostavljamo povsem novo intervencijo, ki podpira krepitev zmogljivosti institucij znanja za ustvarjanje in prenos znanja s ciljem spodbujanjem prehoda v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno kmetijstvo. Z načrtovanimi intervencijami močneje povezujemo vse akterje znanja v sistemu AKIS (ang. *»agricultural knowledge and innovation system«*), s čimer si prizadevamo vzpostaviti močnejši, bolj povezan sistem AKIS.

II. BOLJ CILJNO NASLAVLJANJE OBMOČIJ, KJER SO ZAZNANI OKOLJSKI IZZIVI

Natura 2000 in usklajenost s cilji PAF/PUN

Za območje Natura 2000 smo za obdobje 2023–2027 oblikovali širok nabor ukrepov, s katerimi

naslavljamo potrebe habitatov in kvalifikacijskih vrst iz t.i. direktive o pticah in direktive o habitatih. V poglavju 3.1.2 smo v okviru specifičnega cilja 6 že opisali, kako naslavljamo ta območja. Glede potreb v PAF je prispevek strateškega načrta 2023–2027 ključen pri vzdrževanju in obnovi barij, močvirij, in drugih mokrišč ter travinja in drugih območij. Če povzamemo, je težišče ukrepanja na nadgrajenih habitatnih operacijah KOPOP, popolna novost v obdobju 2023–2027 pa so intervencije Natura 2000 plačila, Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij ter Neproizvodne naložbe, pa tudi nekaterih SOPO shemah. Na ključnih območjih bo prispevek tudi s strani okrepljene pogojenosti, zlasti DKOS 9, s katerim se trajno travinje znotraj območja Natura 2000 varuje pred preoravanjem ali spremembo v drugo rabo.

Iz spodnje tabele je razvidno, da je v strateškem načrtu 2023–2027 za ohranjanje biotske raznovrstnosti rezerviranih 11,8 mio € na leto, kar pomeni **6-kratno povečanje sredstev SKP za biodiverziteto** glede na preteklo programsko obdobje 2015–2027. K temu moramo dodati tudi učinek obveznih standardov pogojenosti (sedanja navzkrižna skladnost), kjer dodatnega plačila ni oz. za zahteve, ki so se prenesle iz zelene komponente, ni več dodatnega plačila za zeleno komponento, ki je prej predstavljalo 30 % ovojnice neposrednih plačil.

Tabela: Finančna alokacija za Naturo 2000 in obseg površin, ki jih znotraj območja Natura 2000 varujemo z različnimi ukrepi SN 2023–2027 in pogojenostjo - preko OOTT – območja občutljivega trajnega travinja)

Ukrep	Načrtovan vpis (ha) v 2023–2027 Obseg izvajanja OOTT	Načrtovan znesek (EUR/leto) v 2023–2027	Obdobje 2015-2022 v okviru PRP (ha v letu 2020) Obseg izvajanja OOTT v okviru zelene komponente 2015-22	Izplačila 2015-2022 iz naslova PRP (v € v letu 2020)
Pogojenost – DKOP 9	**33.000 od 78.000 ha travinja v N2000**	/	**22.500 od 78.000 ha travinja v N2000**	*Plačilo za OOTT je bilo zagotovljeno v okviru zelene komponente.*
KOPOP				
Posebni traviščni habitati (HAB)	**13.145**	2.831.432	5.641	752.613
Traviščni habitati metuljev (MET)	1.430	436.389	624	200.028
Steljniki (STE)	110	37.686	11	4.527
Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (VTR)	3.250	1.121.656	1.325	314.078
Mokrotni traviščni habitati	400	86.582		
Ohranjanje mokrišč in barij	150	22.957		
Suhi kraški travniki in pašniki	1.400	249.000		
Visokodebelni travniški sadovnjaki	1.100	167.040	696	151.611
Strmi travniki	600	122.730	331	78.755
Grbinasti travniki	300	55.204	9	1.026
Ohranjanje mejic	400	148.500	151.400 m	228.860
Sobivanje z zvermi	5.700	275.598	2.387	237.268
Ohranjanje suhih travišč	400	119.600		
Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst	2.200	343.200		
SOPO shema				
SOPO (Tradicionalna raba travinja)	16.327	2.106.723	/	/
SOPO (Zaplate golih tal za poljskega škrjanca)	4.000	204.000	/	/
SOPO (Varstvo gnezd pribe)	110	19.800	/	/
SOPO (Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih)	5.000	1.366.000	/	/
Natura 2000 plačila	1.200	479.973		
NUZO		320.000		
Neproizvodne naložbe		700.000		
Naložbe mehanizacija - traviščni habitatni tipi		594.282		
Skupaj:		**11.808.352**		**1.968.766**

Izključno za namen območij Natura 2000, kjer opažamo največji upad biodiverzitete in jih izpostavlja tudi Evropska komisija v uradnem opominu Sloveniji zaradi kršitve Direktive o ptičah in Direktive o habitatih

3.1.4 Obrazložitev, kako naj bi okoljska in podnebna struktura strateškega načrta SKP prispevala k že določenim dolgoročnim nacionalnim ciljnim vrednostim, določenim v zakonodajnih instrumentih iz Priloge XI ali ki iz njih izhajajo

Direktiva 2009/147/ES o ohranjanju prosto živečih ptic in Direktiva Sveta 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst

1. Posamični EU akt (EU direktiva, EU uredba))

V okviru specifičnega cilja 6 Prispevanje k varstvu biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanja habitatov in krajine je bila pri opredelitvi potreb upoštevana vsa relevantna EU in nacionalna zakonodaja, programski dokumenti in izvedbeni načrti.

Ključna EU zakonodajna instrumenta sta Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (Direktiva o pticah) in Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (Direktiva o habitatih). Poleg tega so bili upoštevani tudi Evropski zeleni dogovor, Strategija »od vil do vilic«, Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 in Pobuda za opraševalce. Ključno nacionalno zakonodajo in dokumente na področju ohranjanja biotske raznovrstnosti in krajine predstavljajo zlasti: Zakon o ohranjanju narave, Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), Uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah, Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah, Prednostni okvir ukrepanja za omrežje NATURA 2000 v Republiki Sloveniji za obdobje večletnega finančnega okvira 2021–2027 (t.i. PAF), Program upravljanja Natura 2000 za obdobje 2015–2020 in Program upravljanja Natura 2000 za obdobje 2022–2028, ki je kot nacionalni predpis v postopku sprejemanja, ter Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030.

Direktiva o habitatih in Direktiva o pticah določata obveznost varstva posebnih varstvenih območij – območij Natura 2000. Direktiva o habitatih nalaga državam članicam, da preprečijo slabšanje stanja naravnih habitatov in habitatov vrst ter vznemirjanje vrst, za katere so bila območja Natura 2000 določena, če bi tako vznemirjanje lahko pomembno vplivalo na cilje te direktive. Prav tako mora država članica za posebno ohranitveno območje (POO) določiti potrebne ohranitvene ukrepe (ustrezne načrte upravljanja, ukrepe zajete v drugih razvojnih načrtih, ter ustrezne zakonske, upravne ali pogodbene ukrepe, ki ustrezajo ekološkim zahtevam naravnih habitatnih tipov iz priloge I in vrst iz priloge II na teh območjih). Direktiva o pticah pa v 3.členu državi članici nalaga ukrepe, povezane z vrstami ptic na posebnih območjih varstva, ki jih določa ta direktiva in ki so ravno tako vključena v omrežje Natura 2000.

Prav tako člen 8(1) Direktive o habitatih od držav članic zahteva, da Komisiji pošljejo PAF, ki predstavlja orodje za strateško večletno načrtovanje. V PAF države članice podajo pregled ukrepov, potrebnih za izvajanje omrežja Natura 2000 in povezane zelene infrastrukture, ter oceno za sofinanciranje s strani EU, ki je potrebno za izpolnitev obveznosti v zvezi z omrežjem Natura 2000, vključno z možnimi viri EU sofinanciranja.

Zakon o ohranjanju narave je krovni slovenski nacionalni predpis, ki določa ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot z namenom prispevati k ohranjanju narave. S temi ukrepi se ohranja biotska raznovrstnost, ureja varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, vključno z njihovim genskim materialom in habitati ter ekosistemi, in omogoča trajnostno rabo sestavin biotske raznovrstnosti ter zagotavlja ohranjanje naravnega ravnovesja. Z Zakonom o ohranjanju narave se v pravni red Republike Slovenije prenašata Direktiva o habitatih in Direktiva o pticah.

Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) kot slovenski nacionalni predpis:

– določa posebno varstveno območje (PVO) oz. območja Natura 2000, varstvene cilje na teh območjih in varstvene usmeritve za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov, katerih ohranjanje je v interesu EU, ter druga pravila ravnanja za ohranjanje teh območij.

– predvideva, da se zaradi uresničevanja varstvenih ciljev na Natura območjih izvajajo prilagojena raba naravnih dobrin in upravljanja voda ter ukrepi varstva v skladu s predpisi s področja ohranjanja narave in drugimi predpisi.

– določa Program upravljanja območij Natura 2000 (PUN), ki je operativni načrt s področja ohranjanja

narave, ki ga sprejme vlada praviloma za obdobje sedmih let. V PUN-u so za vsako od 355 območij Natura 2000 opredeljeni varstveni cilji in ukrepi , povezano z njimi pa cone, na katere je usmerjeno izvajanje posameznih ukrepov. Prav tako so določeni pristojni sektorji in odgovorni nosilci za izvajanje varstvenih ukrepov oz. usmeritve za njihovo doseganje.

2. Nacionalni cilji na podlagi EU akta - PUN, PAF,

Slovenski pristop k upravljanju območij Natura 2000 temelji na vključevanju naravovarstvenih vsebin v sektorje.

Potrebe v PAF, oddanem Evropski komisiji oktobra 2020, za katere je predvideno financiranje s strani SKP (kot dodatno ali pa izključno) in jih bomo naslavljali prek intervencij v Strateškem načrtu, so:

· V okviru poglavja E.1.2. Upravljanje območij in komuniciranje z deležniki se bo naslovila "Krepitev usposobljenosti kmetijske svetovalne službe na osrednjih in območnih enotah Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) za izvajanje prilagojenih kmetijskih praks s pozitivnimi učinki na vrste/habitatne tipe in biotsko raznovrstnost ter za sodelovanje z Zavodom RS za varstvo narave (ZRSVN).".

· V okviru poglavja E.1.3. Monitoring in poročanje bo pokrit "Monitoring ptic (za vrste, za katere je monitoring že vzpostavljen - Monitoring populacij izbranih vrst ptic na območjih Natura 2000 in Monitoring pogostih vrst ptic za določitev slovenskega indeksa ptic kmetijske krajine)" in "Monitoring metuljev (za vrste, za katere je spremljanje že vzpostavljeno)".

· V okviru poglavja E.1.4. Preostale vrzeli v znanju in potrebe po raziskavah so bo naslovilo "Raziskave, povezane s ptičjimi vrstami (učinkovitost in primernost kmetijsko-okoljskih varstvenih ukrepov za izbrane vrste ptic, ugotavljanje vzrokov upadanja; preživetje stelje pri travniških vrstah ptic itd.))" in "Raziskave, povezane z vrstami metuljev (študija ekologije larvalnih stadijev v Sloveniji; razširjenost vrste in njena ekologija; vpliv poplav na larvalne stadije in metapopulacijske strukture travnikov; študija ustreznega upravljanja ...)".

· V okviru poglavja E.2 Ukrepi za vzdrževanje in obnovo, povezani z območjem, znotraj in zunaj omrežja Natura 2000 so relevantna poglavja E.2.3. Barja, močvirja, barja in druga mokrišča, E.2.4. Travinje in E.2.9. Drugo. Pod E.2.3. Barja, močvirja, barja in druga mokrišča sodijo "Obnova habitata z izkoreninjenjem ali upravljanjem invazivnih vrst, odstranjevanjem biomase, zmanjšanjem pretoka vode itd. (npr. HT 7230, HT 7210, HT 7140, HT 7110, HT 7150) znotraj N2000", "Izvajanje kmetijskih ukrepov, določenih v strateškem načrtu SKP (npr. HT 7230, HT 7220 in HT 7140)" in "Pridobitev zemljišč in/ali odškodnine lastnikom zemljišč za zavezujoče omejitve; prepoved paše, prepoved gnojenja, območja brez lesnatih rastlin, izkoreninjene ali urejene invazivne rastline itd. (npr. HT 7230, HT 7210) znotraj N2000". Pod E.2.4. Travinje sodijo "Kmetijsko-okoljske sheme za ponavljajoče se upravljanje prilagojenih kmetijskih praks s pozitivnimi učinki na habitatne tipe (npr. HT 6110, HT 6170, HT 6210, HT 6230, HT 62A0, HT 6410, HT 6510, HT 6520) in vrste, povezane s temi habitati (seznam v Dodatku 1) znotraj N2000", "Uvedba in preizkušanje različnih pristopov za trajnostno gospodarjenje s travinjem na terenu znotraj N2000", "Upravljanje manjših območij Natura 2000 in/ali habitatnih tipov/vrst s posebnimi zahtevami znotraj N2000" in "Naložbe za ekstenzivno kmetovanje v travniških habitatih znotraj N2000". Pod E.2.9. Drugo se pokriva "Ustvarjanje povezanosti habitatov / vzdrževanje mreže primernih habitatov za vrste, odvisne od ribnikov, na območjih, kjer ribniki predstavljajo najpomembnejše habitate za te vrste, znotraj N2000", "vzpostavitev/upravljanje povezljivosti habitatov primernih habitatov za vrste, ki so odvisne od značilnosti krajinske slike, če so ti habitati za te vrste možni, znotraj N2000", "vzpostavitev povezljivosti habitatov za vrste, odvisne od ribnikov, na območjih, kjer so ribniki glavni habitati teh vrst, izven N2000", "vzpostavitev/upravljanje povezljivosti habitatov primernih habitatov za vrste, ki so odvisne od značilnosti krajinske slike, če so za te vrste habitati možnih habitatov, izven N2000" in "Kmetijsko-okoljske sheme za prilagojene kmetijske prakse s pozitivnimi učinki na kulturno krajino, znotraj N2000".

· Znotraj poglavja E.3. Dodatni ukrepi za posamezne vrste, ki niso povezani s posebnimi ekosistemi ali habitati je naslovljeno E.3.2. Preprečevanje, ublažitev ali nadomestilo škode, ki jo povzročijo zavarovane vrste, kamor so uvrščeni "Preventivni ukrepi za preprečevanje škode, ki jo povzročajo velike zveri, financirani iz programa AECM (kmetijsko-okoljski ukrepi)".

Upoštevajoč PAF, je v Predlogu PUN za 2022-2028 17.495 vrstic in vsaka predstavlja posamično lokacijo, ki se ji pripiše varstveni cilj in (sektorski) ukrep oz. aktivnost, pri čemer je posamezna lokacija lahko zajeta v več kot eni vrstici. Na kmetijstvo je vezanih 2.331 vrstic (13%), ki zajemajo 174 lokacij oz. območij.

Ob pripravi predloga PUN se je izvedel postopek sistematičnega preverjanja razpoložljivih podatkov in trenutno razpoložljivega najboljšega ekspertnega znanja ter aktivnosti za izboljšanje obsega informacijskih podlag. Intervencije za travniške vrste in habitatne tipe v predlogu PUN so vzpostavljene:

-na podlagi razumne informacijske podlage, ki je upoštevala stanje vrst in habitatnih tipov ter razlikovala cilje in ukrepe za vrste v neugodnem stanju in tiste v ugodnem stanju, in s postopkom sistematičnega preverjanja trenutno razpoložljivega najboljšega ekspertnega znanja;

-z uvedbo con s koraki, ki temeljijo na metodologiji, ki onemogoča izločanje pomembnih delov površine habitata;

-z določitvijo ciljnih vrednosti za naravovarstvene KOPOP;

-z vzpostavitvijo drugih ukrepov pogodbenega varstva in odkupa, ki se izvajajo za zagotavljanje ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov ter ki dopolnjujejo KOPOP.

Ker je slovensko kmetijstvo večinoma ekstenzivno in se izvaja na majhnih razpršenih površinah , se je tudi za obdobje 2023-2027 Slovenija odločila, da bo kmetijstvo na območjih Natura 2000 upravljala predvsem prek ukrepov kmetijske politike s pristopi pogojevanja v okviru okrepljene pogojenosti in prostovoljnostjo z intervencijo KOPOP_BK, uvaja pa na omejenem delu Natura 2000 območij dodatne obvezne zahteve za lastnike in upravljavce kmetijskih zemljišč oziroma kmetov ter jim omogoča uveljavljanje nove intervencije Plačila za Natura 2000 območja. Prav tako prispevajo tudi drugi ukrepi SKP. Drugi ukrepi na področju kmetijstva, izven SKP, pa se nanašajo na presoje sprejemljivosti melioracijskih jarkov in nekaj ostalih ukrepov. V prilogi predloga PUN 2022-2028 »Ciljne KOPOP površine« so še dodatno za posamezna območja Natura 2000 zapisane ciljne površine pod posameznimi operacijami naravovarstvene intervencije KOPOP. V posebni prilogi bodo na parcelo natančno opredeljeni tudi režimi za ohranjanje ugodnega stanja kritično ogroženih vrst, ki bodo veljali kot podlaga za plačila Natura 2000.

S pomočjo LIFE integriranega projekta za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji (LIFE17 IPE/SI/000011, LIFE-IP NATURA.SI), je bila, kot ena ključnih nalog projekta, pripravljena analiza obstoječega PUN in pripravljen je nov PUN za naslednje programsko obdobje. Med drugim je bilo z analizo in na podlagi izkušenj z izvajanjem ugotovljeno, da je delovanje prek KOPOP omejeno na kmetijske površine, ki so v LPIS oz. GERK in za katere se odda zbirna vloga za SKP, da je treba dodati bolj ciljne ukrepe in uvesti Natura plačila, da je bolj uspešno izvajanje ukrepov na območjih, ki so zavarovana in se z njimi upravlja ali pa na njih potekajo naravovarstveni projekti, da je za doseganje ciljev pomembno povezovanje kmetov in strokovnjakov preko projektov v ukrepu SKP Sodelovanje – povezovanje, da je pomembno preprečevanje zaraščanja in da je treba uvesti dodatne ukrepe za vrste, ki niso vezane izključno na travinje.

Ta analiza se je upoštevala ob pripravi novega PUN in Strateškega načrta SKP. Prav tako se je upošteval opomin Evropske komisije glede potrebnih ohranitvenih ukrepov, ki ustrezajo ekološkim zahtevam naravnih habitatnih tipov iz Priloge I in vrst iz Priloge II na vsakem posamičnem območju Natura 2000.

V predlogu PUN 2022-2028 so se povečale ciljne površine za intervencijo KOPOP_BK, ki sodi na področje SC 6 Strateškega načrta, iz sedanjih 24.727 ha na skupno 29.250 ha. Dobra polovica povečanja je na račun povečanja ciljnih vrednosti dosedanjih intervencij (HAB Posebni traviščni habitati, MET Traviščni habitati metuljev, STE Steljniki, VTR Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov), medtem ko je preostalo povečanje zaradi uvedbe novih KOPOP operaciji Mokrotni traviščni habitati in Suhi kraški travniki in pašniki. Razlog za povečanje je stanje vrst in habitatnih tipov.

3. Intervencije v SN: cilji, vsebina

Vse štiri ključne opredeljene potrebe za SC 6 v Strateškem načrtu, ki so: 'Ohranjanje oz. izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst kmetijske krajine, zlasti na območjih Natura 2000', 'Ohranjanje kmetijske kulturne krajine in krajinskih značilnosti', 'Ohranjanje ekosistemske storitve opraševanja z

izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev' in 'Ohranjanje oz. izboljšanje stanja kmetijske biotske raznovrstnosti' upoštevajo vse navedene naravovarstvene in okoljevarstvene zakonske predloge in načrte.

Strateški načrt za kmetijstvo in podeželje sledi PAF tako, da naslavlja izpostavljene potrebe in ukrepe in je znotraj ali nad razponom okvirno potrebnih sredstev EU. Prav tako sledi predlogu PUN kar zadeva nabor ukrepov in njihovih pogojev upravičenosti ter con. Odstopanja pa so pri ciljnih vrednostih za dve naravovarstveni KOPOP operaciji, saj so le-te v predlogu PUN določene kot idealne za zagotavljanje najugodnejšega stanja vrst in habitatnih tipov, medtem ko so v Strateškem načrtu vrednosti kazalnikov učinka in posledično kazalnikov rezultata, ki zajemajo zadevne operacije intervencije KOPOP_BK, določene tako, da so realistične in izvedljive. Čeprav so nižje od ciljnih vrednosti v PUN, še vedno odražajo določeno ambicioznost glede na sedanje izvajanje. Ne glede na omenjena odstopanja pa je zaradi ustrezne ravni plačil skupni znesek sredstev EU iz SKP, ki se namenja za izvajanje ukrepov predvidenih v predlogu novega PUN, znotraj ocene skupnega zneska potrebnih sredstev iz EU skladov za SKP.

Intervencije, ki naslavljajo potrebe specifičnega cilja 6 in s katerimi prispevamo k doseganju ciljev iz Direktive o habitatih in Direktive o pticah so nekatere intervencije Sheme za podnebje in okolje (SOPO), operacije v okviru intervencije Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK) ter intervencije Plačila Natura 2000, Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih in Ekološko kmetovanje. K doseganju ciljev prispevajo tudi investicijske intervencije ter intervencije AKIS. Pomembna so tudi sredstva tehnične pomoči iz Strateškega načrta, ki se bodo predvidoma namenila za monitoringa vrst ptic in metuljev.

Intervencija SOPO INP 8.2 *Tradicionalna raba travinja* prispeva k ekstenzifikaciji dela travinja na intenzivnejših kmetijah zunaj območij Natura 2000. S tem se bo zagotavljala ohranitev splošne biotske raznovrstnosti na travniku in bo tako predstavlja prvo stopnjo ohranjanja traviščnih habitatov. K večji biotski raznovrstnosti na njivskih površinah bosta prispevali intervenciji SOPO na njivah, ki sta namenjeni ohranjanju poljskega škrjanca in pribe (INP 8. 8 *Zaplate golih tal za poljskega škrjanca* in INP 8. 9 *Varstvo gnezd pribe).* Namenjeni sta izboljšanju pogojev za razmnoževanje in prehranjevanje poljskega škrjanca (kar bo posledično vplivalo na povečanje njegove populacije) ter uspešnemu gnezdenju pribe in s tem k postopnemu povečanju gnezdeče populacije pribe. Za spodbujanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih in ohranjanje življenjskega prostora za koristne organizme v trajnih nasadih je predvidena intervencija INP8.11 a *Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih.*

Operacije v okviru intervencije KOPOP_BK so ciljno usmerjene na varovanje specifičnih habitatnih tipov in kvalifikacijskih rastlinskih in živalskih vrst, in sicer zlasti na območjih Natura 2000, vendar ne izključno.

Operacija BK.1 *Posebni traviščni habitati* je namenjena ohranjanju kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000, vezanih na travnike (npr. rastline, metulji, ptice ipd.) in ohranjanju travnikov, ki so vrstno raznoliki in pestri. Operacija BK.2 *Traviščni habitati metuljev* spodbuja izvajanje kmetijskih praks, ki so prilagojene ekološkim zahtevam dveh zelo ogroženih kvalifikacijskih Natura 2000 vrst metuljev, in sicer strašničinega mravljiščarja (*Maculinea teleius*) in temnega mravljiščarja (*Maculinea nausithous*). Operacija BK.3 *Steljniki spodbuja* ohranjanje steljnikov (travnikov, ki se kosijo v poznem poletju), ki predstavljajo pomembno zatočišče številnim živalskim vrstam, so domovanje zelo redkih travniških vrst, med drugim barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*), ki je ena izmed najbolj ogroženih vrst metuljev območij Natura 2000, in ptic npr. kosca (*Crex crex*). V operaciji BK.4 *Mokrotni traviščni habitati* in BK.5 *Ohranjanje mokrišč in barij* je vključeno tudi ohranjanje kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000, vezanih na mokrotne travnike in ohranjanje mokrišč in barij. Intervencija KOPOP_BK podpira tudi ohranjanje suhih kraških travnikov in pašnikov (operacija BK.6 *Suhi kraški travniki in pašniki*), strmih travnikov (BK.8 *Strmi travniki*) in grbinastih travnikov (BK.9 *Grbinasti travniki*), pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti. K večji biotski raznovrstnosti prispevata tudi operaciji BK.7 *Visokodebelni travniški sadovnjaki* in BK.10 *Ohranjanje mejic*.

Operacija BK.16 *Habitati vlažnih ekstenzivnih travnikov,* ki se izvaja po upravljavsko-rezultatskem konceptu, je namenjena varovanju travniških vrst ptic. Rezultatsko oblikovana operacija KOPOP BK.17 *Ohranjanje suhih travišč* pa je namenjena vzpostavitvi in ohranjanju ugodnega stanja ohranjenosti suhih travišč in nanje vezanih prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst.

Z uvedbo intervencije IRP20 P*lačila Natura 2000* še ostreje pristopamo k varovanju biotske

raznovrstnosti na tistih območjih Natura 2000, kjer so opazni najbolj drastični negativni trendi, ki jih zgolj s prostovoljnimi ukrepi ni mogoče zadostno nasloviti. Intervencija Plačila Natura 2000 se bo izvajala na naslednjih območjih Natura 2000:

- na Ljubljanskem barju v coni barjanskega okarčka (Coenonympha oedippus), saj je namen ohranjanje barjanskega okrčka na tem območju v dobrem ohranitvenem stanju,
- na Planinskem polju v coni travniške morske čebulice (Scilla litardierei), saj je namen ohranjanje travniške morske čebulica na tem območju v dobrem ohranitvenem stanju,
- na Goričkem na traviščnih habitatnih tipih iz Načrta upravljanja; za Goričko, saj je namen ohranjanje traviščnih habitatnih tipov na tem območju v dobrem ohranitvenem stanju.
- -mokrotni travniki na območjih Bled – Podhom, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Črna dolina pri Grosuplju, Dolenja vas pri Ribnici, Huda Luknja, Kobariško Blato, Kromsko hribovje – Menišija, Lahinja, Mišja dolina, Notranjski trikotnik, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Razbor, Ribniška dolina, Šmarna Gora, Trnovski gozd – Nanos, Vzhodni Kozjak, Zelenci in Žejna dolina, namen pa je ohranjanje traviščnih habitatnih tipov vezanih na mokrotne travnike.

Intervencija IRP33 *Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij* (NUZO) - v okviru Sodelovanja v obliki primerljivi EIP projektom - spodbuja partnerstvo med kmeti in upravljalci zavarovanih območij ter vključuje varstvo hribskega škrjanca in ostale prakse za ohranjanje biotske raznovrstnosti na varovanih območjih narave.

Informiranost, osveščenost ter usposobljenost kmetov in kmetijskih svetovalcev za izvajanje naravovarstvenih kmetijskih praks krepimo z AKIS intervencijami (IRP32 *Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev*), ki delujejo komplementarno k intervencijam IRP 33 *NUZO,* IRP31 *Podpora za projekte EIP* ter IRP38 *Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno.*

Pri lažjemu upravljanju trajnega travinja na ekstenziven način na območjih Natura 2000 in zagotavljanju krajinskih značilnosti bodo pomembno vlogo imele tudi naložbene intervencije. Z njimi omogočamo nakup opreme in mehanizacije za upravljanje s travišči (IRP 37) oziroma financiramo izvedbo neproizvodnih naložb (IRP 22) v ureditev ekstenzivnih pašnikov, v ureditev mejic, suhozidov in drugih krajinskih značilnosti, v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri ter v ureditev travniških sadovnjakov, med drugim tudi na območjih Natura 2000 v skladu s PUN.

Intervencija IRP 19 *Ekološko kmetovanje*, je sicer programirana v specifičnem cilju 5, a ima pozitivne učinke tudi na biotsko raznovrstnost. Ta intervencija ni specifično lokacijsko usmerjena na območja Natura 2000, vendar pa prispeva k ohranjanju oz. preusmerjanju v ekološke kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo tudi na biotsko raznovrstnost.

Z vidika preprečevanja zaraščanja kmetijskih površin je pomembna tudi intervencija IRP01 *Plačilo za območja z naravnimi in drugimi omejitvami* in intervencija KOPOP_BK z operacijami BK.12 *Sobivanje z velikimi zvermi* in BK.13 *Planinska paša*. Invazivne tujerodne rastlinske vrste pa naslavlja operacija BK.11 *Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst*.

Poleg navedenih intervencij bodo pomemben prispevek k izvajanje Direktive o habitatih in Direktive o pticah imeli tudi nekateri *standardi pogojenosti,* in sicer DKOP 2, 3, 4, 5, 8, 9, ki so podrobneje opisani v poglavju 3.10.

4. Drugi viri za uresničevanje teh EU direktiv (samo indikacija, ne gremo v podrobnosti: Gozdni sklad, LIFE, kohezija...)

Prispevek drugih virov financiranja, kot je npr. kohezijska politika, in komplementarnost z intervencijami SN je opisan v poglavju 4.5, pri tem pa velja izpostaviti tudi pomen nacionalnih sredstev, in sicer na področju AKIS in Gozdnega sklada.

Izven SKP so za izvajanje gozdarskih ukrepov za izboljšanje stanja ogroženih vrst in habitatnih tipov v gozdni krajini na območjih Natura 2000 namenjena sredstva Gozdnega sklada, ki predstavlja stabilen vir nacionalnih stredstev. V obdobju 2022 - 2026 je za izvajanje gozdarsko okoljskih ukrepov predvidenih 5 mio EUR, z možnostjo prerazporejanja sredstev med leti znotraj tega obdobja v skladu s potrebami na terenu in interesom lastnikov gozdov.

Direktiva 2000/60/ES o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike in Direktiva Sveta 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov

Na področju voda je bila opredeljena potreba 'Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda'. Naslavljanje te potrebe v okviru SKP prispeva k uresničevanju nacionalnih ciljev opredeljenih v Zakonu o vodah, Zakonu o varstvu okolja in Uredbi o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, ki predstavlja operativni program izvajanja ukrepov zmanjšanja vnosa dušika v tla in na tla. Pri pripravi SN so bile upoštevane tudi usmeritve iz osnutka Načrta upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2022–2027.

Poleg pogojenosti (PZR2) prispevajo k doseganju ciljev nitratne direktive intervencije sheme SOPO in KOPOP – Naravni viri (KOPOP_NV) z dodatnim omejevanjem vnosa dušika in drugih hranil, zlasti iz mineralnih gnojil. Z Ekološkim kmetovanjem se spodbuja prehod v način kmetovanja, pri katerem se ne uporablja mineralnih gnojil in kjer se spodbuja sklenjen krogotok hranil znotraj kmetijskega gospodarstva.

V okvir SOPO smo vključili zahteve, ki prepovedujejo rabo mineralnih gnojil ali dušikovih mineralnih gnojil (npr. intervencija INP8.1 *Ekstenzivno travinje,* intervencija INP8.2 *Tradicionalna raba travinja, intervencija* INP 8.10 *Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadi*) oziroma ki omejujejo uporabo dušika iz živinskih gnojil (intervencija INP 8.2 T*radicionalna raba travinja).* Te intervencije prispevajo k zmanjšanju vnosa duška na kmetijska zemljišča, preprečujejo njegovo spiranje v vode in tla ter prispevajo k zmanjšanju izpustov amonijaka in s tem didušikovega oksida.

K varovanju voda prispeva tudi pokritost tal na njivskih površinah oziroma minimalna obdelava, ki jo spodbujamo z intervencijami INP8.5 *Naknadni posevki in dosevki*, INP8.6 *Ozelenitev ornih površin prek zime* in INP 8.7 *Konzervirajoča obdelava tal*. Za te tri intervencije je načrtovano 5,8 M EUR na leto.

K boljšemu kemijskemu stanju voda bo neposredno prispevala operacija NV.1 Vodni viri intervencije KOPOP_NV, ki omejuje uporabo FFS na območjih vodnih teles iz Načrta upravljanja voda, na katerih je ugotovljeno slabo stanje zaradi preseganja okoljskih standardov kakovosti za FFS.

Poleg tega k zmanjšani uporabi gnojil prispevajo intervencije KOPOP, kjer zahtevamo analizo tal in gnojilni načrt, ki je obvezen za vse površine, na katerih se bodo uporabljala mineralna gnojila. Opredeljene so tudi omejitve glede najvišjega dovoljenega letnega vnosa dušika iz živinskih in mineralnih gnojil, ki so okvirno znižane za – 30 % glede na običajno kmetijsko prakso. Poleg te splošne omejitve so zahteve glede gnojenja v KOPOP prilagojene potrebam habitatov in vrst, ki jih operacije naslavljajo. V operacijah KOPOP_BK so opredeljene bodisi prepoved uporabe mineralnih gnojil (pri operaciji *Posebni traviščni habitati, Grbinasti travniki, Strmi travniki*), omejitve količine letnega vnosa dušika iz organskih gnojil (pri operaciji *Posebni traviščni habitati*) bodisi je prepovedano gnojenje z mineralnimi in organskimi gnojili (*Mokrotni traviščni habitati, Suhi kraški pašniki in travniki*) ali pa je gnojenje v celoti prepovedano (npr. operacija *Traviščni habitati metuljev, Steljniki, Ohranjanje mokrišč in barij, Habitati ptic vlažnih travnikov*). K manjši rabi tako gnojil kot FFS bo prispevala tudi operacija v okviru intervencije KOPOP – NV naravni viri Precizno gnojenje in škropljenje ter zahteva za strokovno bolj utemeljeno gnojenje, zato se npr. zahteva gnojenje na podlagi hitrih talnih testov (v okviru operacij integrirane pridelave).

Z investicijskimi intervencijami bo podprt nakup opreme in mehanizacije za optimalno uporabo hranil (IRP21 - *Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS*).

S financiranjem tehnoloških posodobitev namakalnih sistemov (investicijski intervenciji: IRP 14 - *Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov*, ki so namenjeni več uporabnikom in IRP 41 - *Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov*) naslavljamo vidik zmanjševanja porabe vode. Pogoj za podporo pri omenjenih intervencijah je zagotovitev ustrezno velikega prihranka vode, glede na obstoječi namakalni sistem (najmanj 15 %). K cilju manjše porabe vode prispevamo sicer tudi z drugimi intervencijami, ki so programirane npr. v SC 2, preko katerih se lahko financirajo naložbe, kot so zbiralniki meteorne vode in naložbe v ponovno uporabo vode.

Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo in Direktiva (EU) 2016/2284 o zmanjšanju nacionalnih izpustov za nekatera onesnaževala zraka

Za upravljanje zraka so bili upoštevani cilji iz relevantnih nacionalnih dokumentov s področja varovanja zraka, kot so: Uredba o kakovosti zunanjega zraka, Uredba o arzenu, kadmiju, živem srebru, niklju in policikličnih aromatskih ogljikovodikih v zunanjem zraku, Pravilnik o ocenjevanju kakovosti zunanjega zraka, Uredba o nacionalnih zgornjih mejah izpustov onesnaževal zunanjega zraka, Operativni program nadzora nad onesnaževanjem zraka ter Svetovalni kodeks dobrih kmetijskih praks za zmanjševanje izpustov amonijaka.

Direktiva 2016/2284 določa, da morajo biti izpustove amonijaka morajo v letu 2020 vsaj za 1 % manjše kot v letu 2005, do leta 2030 moramo izpustove postopno zmanjševati do ravni, ki bo najmanj 15 % nižja od izpustov v letu 2005.

K doseganje ciljev na področju zmanjševanja izpustov amonijaka bodo prispevale načrtovane intervencije SOPO in KOPOP. V okviru SOPO bodo k zmanjšanju izpustov amonijaka največ prispevale intervencije *Gnojenje z majhnimi izpusti v zrak*, skoraj polovico vseh ocenjenih učinkov. K zmanjšanju izpustov bodo prispevale tudi namenske ozelenitve njivskih površin (intervenciji *Naknadni posevki in podsevki* in *Ozelenitev njivskih površin preko zime*) ter intervencija *Dodatki za zmanjševanje izpustov amonijaka in TGP* (sklop inhibitorji ureaze, nitrifikacije in denitrifikacije za mineralna gnojila*).*

Neposredno bo k zmanjšanju izpustov amonijaka prispevala tudi intervencija KOPOP – Podnebne spremembe, operacija *Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih*.

K zmanjšanju izpustov amonijaka prispeva, preko manjše uporabe mineralnega dušika, tudi intervencija *Proizvodno vezano plačilo za metuljnice*. Ocenjeno je, da bo učinek vseh navedenih intervencij k zmanjšanju izpustov amonijaka 601 t/leto oziroma 3,57 % od izpustov amonijaka v kmetijstvu v letu 2020.

K zmanjšanju izpustov amonijaka, kar ni zajeto v oceni, bodo prispevale tudi naložbe v povečanje dobrobiti živali, sicer programiranih v okviru SC9 (IRP 29 - *Intervencija Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali*), s katerimi se bo financirala izključno ureditev nadstandardnih in pokritih skladiščnih kapacitet (s čimer se preprečuje izpuste amonijaka in didušikovega oksida). Z naložbeno intervencijo IRP17 - Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil, vplivamo na manjši vnos N v kmetijska zemljišča, s čimer se zmanjšujejo tudi izpusti amonijaka in didušikovega oksida.

Uredba (EU) 2018/841 o vključitvi izpustov toplogrednih plinov in odvzemov zaradi LULUCF in Uredba (EU) 2018/842 o zavezujočem letnem zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov

Nacionalna zaveza za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov (TGP) je določena v Celovitiem nacionalnem energetsko podnebnem načrtu (NEPN). NEPN predvideva, da bo Slovenija skupne izpustove TGP do leta 2030, glede na leto 2005, znižala za do 36 %. NEPN določa sektorski cilj za kmetijstvo, ki je zmanjšanje izpustov za 1 % do leta 2030 glede na izhodiščno leto 2005. Analiza scenarijev je pokazala, da bi se na področju kmetijstva brez ukrepanja kmetijske politike, izpuste v tem obdobju povečale za 6 %. S predlaganimi intervencijami in strategijo sledimo temu, cilju.

V skladu z Resolucijo o Dolgoročni podnebnoi strategijoi Republike Slovenije do leta 2050 do 2050 je sektorski cilj za kmetijstvo zmanjšanje izpustov TGP za 22 % glede na leto 2005. Vmesni cilj do leta 2030 je 1 % zmanjšanje izpustov TGP (določeno v NEPN), strateški cilj do leta 2040 je 8 %odstotno zmanjšanje.

Vizija na področju zmanjševanje toplogrednih plinov, ki je bila predstavljena v Resoluciji o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do 2050, je: »Zmanjšanje izpustov TGP ob upoštevanju naravnih danosti za kmetovanje, izboljšanju prehranske varnosti ter povečanju samooskrbe s hrano in sledenju drugim ciljem multifunkcionalnega kmetovanja, kot so zmanjševanje negativnih vplivov na vode, tla in zrak, varovanje biotske raznovrstnosti, ohranjanje kulturne krajine, zagotavljanje dobrobiti živali in ohranjanje/ povečevanje zalog ogljika v kmetijskih tleh.«

S predlaganimi intervencijami sledimo temu cilju in nacionalnim zavezam za zmanjšanje TGP.

Intervencije I. in II. stebra v SC 4 so usmerjene predvsem v zmanjševanje izpustov metana in didušikovega oksida ter posredno tudi amonijaka. Posredne učinke na blaženje podnebnih sprememb imajo tudi številne druge intervencije, operacije ali sheme, ki v prvi vrsti izkazujejo pozitivne učinke na vode, tla ali zrak, istočasno pa imajo lahko pomemben vpliv tudi na zmanjševanje izpustov TGP (npr. ozelenitve njivskih površin, zaradi omejitev gnojenja, neuporabe mineralnih gnojil, zmanjšanja rabe FFS).

K zmanjšanju izpustov TGP (metana in didušikovega oksida) v okviru sheme SOPO neposredno največ prispeva intervencija *Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in TGP*. Intervencija ima dva sklopa, prvi je namenjen uporabi krmnih dodatkov (inhibitorji metanogeneze) za zmanjšanje izpustov metana iz prebavil rejnih živali, drugi sklop pa je namenjen dodatkom (inhibitorji ureaze, nitrifikacije in denitrifikacije) za počasno sproščanje N iz mineralnih gnojil. K zmanjšanju TGP prispevajo tudi intervencije SOPO *Ekstenzivna raba travinja ter intervencije Gnojenje z majhnimi izpusti v zrak, Naknadni posevki in dosevki* in *Ozelenitev ornih površin preko zime,* ki so sicer programirane v SC5.

Z intervencijo KOPOP - Podnebne spremembe se prvič uvajajo operacije na področju izboljšanja kakovosti krme in optimizacije načina krmljenja pri govedu, prašičih pitancih ter ovcah in kozah (operacija *Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved*, operacija *Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih*, operacija *Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz*). Tako ta intervencija komplementarno s SOPO intervencijo prispevata k zmanjšanjem izpustov metana iz prebavil rejnih živali, ki prispevajo kar 55 % vseh izpustov TGP v kmetijstvu.

K zmanjšanju izpustov TGP prispeva, preko manjše uporabe mineralnega dušika, tudi intervencija *Proizvodno vezano plačilo za metuljnice*. Ocenjeno je, da bo učinek vseh navedenih intervencij k zmanjšanju izpustov TGP 56,379 t ekv. CO2 na leto oziroma 3,27 % od izpustov TGP v kmetijstvu v letu 2020.

Površinske intervencije se dopolnjujejo z investicijskimi intervencijami, zlasti gre za povezave z intervencijo IRP 29: *Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali*. Ta intervencija ima pomemben vpliv na podnebje, ker pri investicijah v nove objekte spodbuja izključno gradnjo nizkoizpustovskih skladišč za gnojevko, ki bodo pokrita, hkrati pa bodo omogočala nadstandardno dolžino skladiščenja gnojevke in s tem optimalno uporabo glede na potrebe rastlin.

Medtem kot intervencija IRP 29 omogoča izgradnjo nadstandardnih pokritih skladišč za gnojevko v okviru gradnje ali obnove hlevov, pa intervencija IRP17: *Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil* omogoča samostojne naložbe za namen zmanjšanja izpustov TGP, ki nastajajo zaradi neustreznega skladiščenja živinskih gnojil, predvsem gnojevke. Podprte bodo samostojne investicije v pokrita, nadstandardna skladišča za gnojevko in zatesnitev obstoječih odprtih lagun. Financirali bomo tudi kmetijsko mehanizacijo in opremo, ki je namenjena gnojenju z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak.

Intervencije v okviru sheme SOPO, programirane predvsem v SC5, ki neposredno prispevajo k dvigu kakovosti tal in k ponorom CO2 oz. ohranjanju ogljika v tleh prispevajo k doseganju ciljev na področju rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF). Poleg tega na področju gozdarstva financiramo aktivnosti *za sanacijo in obnovo gozdov (IRP 15),* s katerimi se obnavlja potencial gozda in s tem njegova spodobnost zagotavljanja ponorov CO_2.

Na področju rabe tal, spremembah rabe tal in gozdarstva (LULUCF) mora cel sektor LULUCF zagotoviti, da do leta 2030 ne proizvede neto izpustov (po uporabi obračunskih pravil), oziroma da izpustove v sektorju LULUCF ne bodo presegle ponorov. Dolgoročni cilj slovenskega kmetijstva v prihodnosti z vidika uspešnega upravljanja s podnebnimi spremembami je obvladovanje izpustov TGP, ob hkratnem povečanju samooskrbe z zdravo in kakovostno hrano in ohranjanju kmetijskih površin v uporabi.

Ocenjene potrebe s tega področja so:

·Zmanjševanje izpustov TGP iz kmetijstva,

·Ohranjanje organske snovi v kmetijskih tleh,

·Prilagoditev kmetijskih in gozdarskih gospodarstev na podnebne spremembe,

·Ohranitev in obnovitev kmetijskega in gozdnega potenciala po naravnih nesrečah in neugodnih

vremenskih razmerah in

·Povečanje obnovljivih virov energije (OVE) in učinkovita rabe energije pri primarni pridelavi hrane.

Resolucijo o Dolgoročni podnebnoi strategijoi Republike Slovenije do leta 2050 določa tudi ukrepe na področju rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF). Vizija tega področja je: »Ohranjanje ponorov in zmanjšanje izpustov TGP na gozdnih, kmetijskih in drugih zemljiščih do leta 2050 ob upoštevanju ekosistemskega pristopa po načelih sonaravnega, večnamenskega in trajnostnega gospodarjenja. Slovenija bo spodbujala načine in dobre prakse gospodarjenja, ki pospešujejo proizvodnjo hrane, krme, vlaken in lesne biomase v skladu z nosilno kapaciteto gozdnih rastišč oziroma kmetijskih zemljišč, zagotavljajo prehransko varnost in krepijo stabilnost gozdnih, kmetijskih in drugih ekosistemov.«

K ohranjanju talne organske mase in povečevanju zalog ogljika v tleh največ prispevajo ukrepi za stalno pokritost tal v okviru sheme SOPO, kot so intervencije Naknadni posevki in dosevki, Ozelenitev ornih površin preko zime, Konzervirajoča obdelava tal ter Ekstenzivno travinje in Tradicionalno travinje.

Izven SKP k doseganju cilja zmanjšanja izpustov TGP prispeva izvajanje Skupnega temeljnega rejskega programa za pasme govedi in drobnice (kontrola prireje mleka). Gre za naloge, ki se izvajajo v sklopu javne službe v živinoreji in vključujejo izvajalce po vsej Sloveniji. Aktivnosti so prvotno namenjene drugim ciljem (selekcijski napredek), prispevajo pa tudi k zmanjšanju izpustov TGP. Gre za selekcijsko delo v smeri učinkovitejših živali, za katere so značilne tudi manjše izpustove TGP. Naloga prispeva k zmanjšanju intenzivnosti izpustov toplogrednih plinov (izpustove na enoto prirejenega mleka).

Druga naloga izven SKP je Javna svetovalna služba. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano financira program dela Javne službe kmetijskega svetovanja, ki vključuje tudi tehnološko-okoljsko svetovanje in varovanje proizvodnih virov. Z vidika izpustov toplogrednih plinov so zlasti pomembna področja pridelave krme, prehrane živali, ureditve hlevov in reje živali, pašništva in gnojenja kmetijskih rastlin. Za zmanjšanje izpustov TGP so najpomembnejša svetovanja namenjena izdelavi krmnih obrokov. Gre za aktivnost, ki prispeva k zmanjšanju izpustov metana iz prebavil rejnih živali.

Direktiva (EU) 2018/2001 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, **Direktiva 2012/27/EU o energetski učinkovitosti in Uredba (EU 2018/1999 o upravljanju energetske unije**

Slovenija ima v NEPN zastavljen krovni nacionalni cilj, da do leta 2030 doseže najmanj 27 % delež obnovljivih virov energije (OVE) v končni bruto rabi energije, med sektorji z zavezujočimi cilji ni kmetijstva. V SN bomo s samostojno intervencijo in v okviru drugih intervencij podpirali proizvodnjo energije iz OVE.

K doseganju ciljev na področju OVE bo prispevala samostojna intervencije IRP 36 *Naložbe v obnovljive vire energije*. Intervencija je namenjena zmanjševanju izpustov amonijaka in TGP na kmetijskih gospodarstvih in živilsko predelovalnih obratih predvsem z obdelavo živinskih gnojil (mikrobioplinarne na kmetijah, nakup opreme za proizvodnjo biometana in ureditev geotermalnih vrtin). S tem se zmanjšajo izpustove amonijaka in TGP ter spodbuja pridobivanje obnovljivih virov energije. Za intervencijo je in načrtovanih 5 M EUR, ocenjeni kazalnik je 3.220 kW.

Poleg tega bo k OVE prispevala tudi intervencija IRP 25 Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine. V okviru intervencije je predvideno tudi 100 operacij v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz OVE v obsegu 1.607 kW.

Direktiva 2009/128/ES o trajnostni rabi pesticidov

K preprečevanju onesnaževanja tal in voda s hranili in FFS prispevajo osnovni standardi v okviru pogojenosti, zlasti z vzpostavitvijo varovalnih pasov v okviru DKOS 4 kot tudi PZR 1 za nadzorovanje

razpršenih virov onesnaževanja s fosfati in PZR 2 glede varstva pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov. Z več intervencijami SOPO, intervencijo KOPOP – NV in intervencijo Ekološko kmetovanje se prispeva k zmanjšani rabi FFS in k zmanjšanju gnojenja ter zagotavljanju pokritosti tal, s čimer se preprečuje izpiranje FFS in hranil v tla in vode.

V okviru SOPO sheme je velik poudarek namenjen zmanjšanju rabe FFS, in sicer se raba FFS v celoti prepoveduje v okviru intervencije *Ekstenzivno travinje,Tradiconalna raba travinja, Naknadni posevki in dosevki.* Pri shemi *Ozelenitev ornih površin preko zime* ni dopustna uporaba herbicidovza uničenje zelene prezimne odeje. V okviru *sheme Konzervirajoče oddelave tal* je dopustna le enkratna raba herbicidov.

Dodatno se z operacijami KOPOP – NV viri spodbuja zmanjšanje uporabe FFS. Tako se omejuje vrsto FFS, ki se lahko uporabijo le na tiste FFS, ki so dovoljena v ekološki pridelavi (operacija *Visokodebelni travniški sadovnjaki*) ali FFS ki se dopuščajo na najožjih vodovarstvenih območjih v skladu z nacionalnimi predpisi (operaciji *Vodni viri* in *Ohranjanje kolobarja*). Z nekaterimi operacijami se prepovedujejo rabo FFS (operacije *Ohranjanje mokrišč in barij, Suhi kraški travniki in pašniki, Strmi travniki, Grbinasti travniki*). Prepoveduje se uporabo posameznih skupin FFS, kot je prepoved uporabe herbicidov (operacija *Integrirana pridelava zelenjave (v zavarovanih prostorih), Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih*) ali je uporaba herbicidov omejena (*Integrirana pridelava grozdja*). Z operacijo *Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih* se prepoveduje njihova raba. Za omejevanje uporabe FFS so namenjene operacije *Precizno gnojenje in škropljenje, Integrirana pridelava zelenjave (na prostem), Integrirana pridelava poljščin*. Z operacijo *Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih* se spodbuja uporaba alternativnih metod.

Z intervencijo Biotično varstvo rastlin v skladu z Direktivo 2009/128/ES o trajnostni rabi pesticidov spodbujamo zmanjšano rabo kemičnih FFS in spodbujamo alternativne metode zatiranja škodljivih organizmov.

Tudi z intervencijo Ekološko kmetovanje se spodbuja prevzem kmetijski praks iz ekološkega kmetijstva, ki je glede rabe FFS zelo restriktiven, s čimer se dodatno zmanjšuje uporaba FFS.

Z naložbeno intervencijo IRP21 - *Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS* spodbujamo nakup mehanizacije in opreme za precizno kmetijstvo, s katero naj bi se bolj optimalno apliciralo FFS.

3.1.5 Kadar je ustrezno, prispevek SKP k projektom LIFE

3.2 Pregled strategije generacijske pomladitve

Mladi kmet je vodja kmetijskega gospodarstva. Kot vodja se v primeru pravnih oseb šteje družbenik enoosebne družbe, ki je tudi poslovodja te enoosebne gospodarske družbe, v primeru, kadar je kmet fizična oseba, pa so to samostojni podjetniki (s.p.), ki so registrirani skladno z Zakonom o gospodarskih družbah, in fizične osebe, ki niso s.p. in imajo kot samostojno dejavnost izvajanje kmetijske dejavnosti skladno z Zakonom o kmetijstvu. V Registru kmetijskih gospodarstev skladno z Zakonom o kmetijstvu je kmet, ki deluje kot fizična oseba ali kot pravna oseba, poimenovan "nosilec kmetijskega gospodarstva". Mladi kmet ni starejši od 40 let in ima potrebno znanje in spretnosti. Kot potrebno znanje in spretnosti za opravljanje kmetijske dejavnosti se štejejo najmanj tri leta delovnih izkušenj na kmetijskem gospodarstvu.

Mladi kmetje imajo v začetnem obdobju kmetovanja največje potrebe po vlaganjih v naložbe zaradi posodabljanja objektov, kmetijske mehanizacije in opreme, nakupov zemljišč za namen širjenja kmetijske proizvodnje ali morebitnega prestrukturiranja kmetijskega gospodarstva. Zato je zelo pomembno, da se jim omogoči kar najboljši dostop do podpor in znanja. Za mlade kmete je zato programiranih več intervencij, ki jim bodo omogočile izpolnitev potreb za lažji zagon kmetijske dejavnosti.

Intervenciji, ki se bosta neposredno za mlade kmete izvajali v okviru Strateškega načrta 2023-2027:

1. Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete iz člena 30

2. Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov iz člena 75 (2) a.

Za mlade kmete bodo pomembne tudi naložbene intervencije iz členov 73 in 74 (INVEST 73-74). V okviru nekaterih naložbenih intervencij bodo na osnovni delež podpore prejeli dodatni 5-15 % delež. Cilji naložbenih intervencij so izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev, olajšanje dostopa do sredstev za naložbe v kmetijska gospodarstva ter s tem izboljšanje konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev, pri čemer imajo svoj doprinos tudi naložbe v nekmetijske dejavnosti. Za naložbene intervencije je upravičenec mladi kmet, ki postane nosilec največ 5 let pred oddajo vloge na javni razpis.

V okviru intervencije IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov je dodatni pogoj, da je mladi kmet tudi lastnik kmetijskega gospodarstva. Spodnji vstopni prag za dostop do podpore je 12.000 EUR standardnega prihodka, oziroma 10.000 EUR standardnega prihodka za mlade kmete, ki kmetujejo v težjih pogojih. Dodatni vstopni pogoj je 12.000 EUR dejanskega prihodka, ki ga dokaže z izkazom dvostavnega knjigovodstva, v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi v davčne namene. Prav tako je dodatni vstopni pogoj 100 čebeljih družin v lasti in v reji. Mladi kmetje bodo morali vlogi priložiti poslovni načrt v katerem prikažejo gospodarski razvoj kmetijskega gospodarstva ter prilagajanje podnebnim spremembam in varstvu okolja. V poslovnem načrtu bo mladi kmet moral prikazati obvezno udeležbo na izobraževanjih z področja upravljanja kmetijskih gospodarstev in finančnih spretnosti. Poslovni načrt bo enoten za naložbene intervencije, za intervencijo v okviru katere se bo dodeljevala podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in hkrati za namen finančnih instrumentov. Za naložbene razvojne cilje bo moral mladi kmet prikazati ekonomsko upravičenost naložbe.

V okviru naložbenih intervencij in intervencije IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov se bodo podpore upravičencem dodeljevale na podlagi meril za izbor vlog.

V okviru intervencije INP9 Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete šteje, da se mladi kmet prvič vzpostavi kot mladi kmet v letu prve predložitve vloge ali se je vzpostavil v petih letih pred prvo predložitvijo vloge. Kot prva vzpostavitev kot mladega kmeta kmetijskega gospodarstva se šteje prvi vpis fizične osebe kot nosilca kmetije v RKG ali v primeru pravne osebe kot prvo delovanje kot edini družbenik in hkrati poslovodja enoosebne družbe, kjer se kot dokazilo šteje akt o ustanovitvi. Dodatni pogoj je, da morajo biti nosilci KMG upravičeni do osnovnega plačila v okviru osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost in da so aktivni kmetje. Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete ima obliko letnega plačila na upravičeni hektar in predstavlja dodatno finančno stimulacijo za mlade.

V okviru Izmenjave znanja in širjenja informacij iz člena 78 bodo mladi kmetje deležni izobraževanj predvsem na področju digitalizacije, upravljanja, vodenja kmetijskih gospodarstev in finančnih spretnosti. Ta izobraževanja bodo izvajali strokovnjaki s posameznih področij. Poleg ostalih znanj bodo mladi kmetje v obdobju izvajanja poslovnega načrta iz intervencije Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov, prvih nekaj let po prevzemu, lahko deležni tudi prenosa specifičnih znanj posameznega prevzetega kmetijskega gospodarstva preko prenosnikov. Motiv predaje kmetijskega gospodarstva izhaja iz zagotovitve finančne neodvisnosti oziroma socialne preskrbljenosti po prenosu, kar pomeni da se prenosnik praviloma odloči za prenos kmetijskega gospodarstva relativno pozno, in sicer šele takrat, ko izpolnjuje (starostne) upokojitvene pogoje ali tik pred tem. Večina prenosov kmetijskih gospodarstev pa se zgodi v sorodstvu, znotraj prvega kolena.

Cilji naštetih intervencij so izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev, hkrati pa olajšanje dostop do sredstev za naložbe v kmetijska gospodarstva in izboljšanje znanja ter s tem izboljšanje ne samo konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev temveč izhodišč za uspešno, dolgoročno in trajnostno kmetovanje.

Za mlade kmete, kot tudi za ostale mlade prebivalce podeželja, bo imel pomembno vlogo tudi pristop LEADER, v katerem bodo imeli vidnejšo vlogo kot v preteklosti mladi in ženske na podeželju. Mladi se bodo lahko po svojih močeh vključevali v sooblikovanje strategij lokalnega razvoja (SLR) in tudi v organe lokalnih akcijskih skupin in prispevali k sprejemanju odločitev na lokalni ravni.

V okviru nacionalnih prispevkov k izboljšanju položaja mladih kmetov izpostavljamo Akcijski načrt za mlade kmete (ANMK). ANMK je dokument v katerem smo strokovni delavci MKGP, KGZS in prostovoljci ZSPM navedli aktivnosti s katerimi želimo izboljšati položaj mladih kmetov v Republiki Sloveniji. Aktivnosti so različne: od takih, ki naj bi prispevale k izboljšanju ugleda kmeta v družbi, do

izboljšanja obveščenosti mladih kmetov glede možnosti koriščenja javnih sredstev. V ANMK so tudi predlogi za izboljšanje pravnih podlag v smislu lažjega začetnega obdobja kmetovanja mladih kmetov. ANMK podpišejo predstojniki vseh treh institucij in se zavežejo k skupnemu izvajanju zapisanih aktivnosti. ANMK za obdobje 2016-2020 se je iztekel, v pripravi je ANMK za novo obdobje. ZSPM je član Sveta za kmetijstvo in podeželje, ki je posvetovalno telo ministra pristojnega za kmetijstvo, ki daje mnenja o pomembnejših odločitvah na področju kmetijstva in podeželja, zlasti o predlogu nacionalnega programa in oceni njegovega izvajanja ter pomembnejših predpisih in mednarodnih sporazumih s področja kmetijstva in razvoja podeželja. Hkrati je ZSPM tudi tudi član Sveta za ženske na podeželju, ki je prav tako posvetovalno telo ministra, pristojnega za kmetijstvo.

Republika Slovenija na nacionalnem nivoju v obdobju 2014-2022 ni izvajala finančnih podpor, ki bi bile namenjene izključno mladim kmetom. V obdobju 2023-27 pa se bodo podpore za mlade kmete dopolnjevale s finančnimi instrumenti iz nacionalnih javnih sredstev.

3.2.1 Kadar je ustrezno, prispevek SKP k projektom Erasmus

Ni relevantno.

3.3 Pojasnilo o tem, kako so intervencije v okviru vezane dohodkovne podpore iz pododdelka 1 oddelka 3 poglavja II naslova III skladne z okvirno direktivo o vodah – 2000/60/ES

Pri oceni skladnosti dohodkovno vezane podpore z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES (v nadaljevanju: Vodna direktiva) imajo upravičenci do zadevnih plačil obveznost izpolnjevanja zaostrene pogojenosti in imajo obveznost upoštevanja določil nacionalne zakonodaje, s katero se Vodna Direktiva 2000/60/ES prenaša v slovenski pravni red (Zakon o vodah).

Kmetijska gospodarstva imajo tudi obveznost izvajanja Nitratne Direktive (Direktiva 91/676/EGS), ki velja za vsa kmetijska gospodarstva, saj je celotno območje RS opredeljeno kot ranljivo območje za nitrate. V tem kontekstu so kmetijska gospodarstva dolžna upoštevati ukrepe glede optimizacije gnojenja (letni vnos dušika iz živinskih gnojil na ravni kmetijskega gospodarstva, letni vnos dušika iz organskih gnojil na posamezno enoto rabe kmetijskih zemljišč, primeren čas gnojenja, obdobje prepovedi gnojenja, mejne vrednosti vnosa dušika v tla za posamezno kmetijsko rastlino, zahteve glede obveznosti priprave gnojilnih načrtov, če se ti zahtevajo...).

Na podlagi 11.člena Vodne direktive in Zakona o vodah so določena tudi vodovarstvena območja I., II. in III. reda. Na vodovarstvenih območjih se gnojenje lahko izvaja samo na podlagi gnojilnega načrta. Vodovarstvena območja I. reda so najožja območja, kjer velja najstrožji režim za kmetijsko dejavnost in je prepovedana ali omejena raba živinskih gnojil.

Tudi v praksi se kaže, da z dohodkovno vezano podporo ni prišlo do intenzifikacije živinoreje v Sloveniji. Kmetijska gospodarstva na vodovarstvenih območjih prvega reda (VVO 1), ki so tudi upravičenci do vezanih dohodkovnih podpor, že sedaj ustrezno prilagajajo kmetijsko proizvodnjo, v smislu zmanjšane obtežbe GVŽ in prilagojene rabe kmetijskih rastlin. Na podlagi zbirne vloge za leto 2021 ugotavljamo, da je v povprečju obtežba znašala 0,82 GVŽ/ha, medtem ko je na KMG, ki imajo večji del površin na VVO 1, povprečna obtežba nekoliko nižja in znaša okoli 0,62 GVŽ/ha. Na VVO 1 območjih je tudi prisotne manj koruze za zrnje, pri ostalih kmetijskih rastlinah odstopanja niso zaznana.

V pripravi je tretji nacionalni Načrt upravljanja z vodami (NUV) v skladu z Vodno direktivo, kjer se bodo na na podlagi stanja površinskih in podzemnih voda določili ukrepi, ki se bodo izvajali tudi preko Skupne kmetijske politike. Tako so v NUV določeni ukrepi za varstvo voda pred onesnaženji z nitrati iz kmetijskih virov in ukrepi s področja varovanja voda pred onesnaževanjem s fitofarmacevtskimi sredstvi. Obe skupini ukrepov naslavljamo z nadstandardnimi zahtevami preko SOPO sheme in s podintervencijami KOPOP.

Vezana dohodkovna plačila v primeru Slovenije podpirajo predvsem ekstenzivno rejo živali, s ciljem ohranjanja števila živali v sektorju. To potrjujejo analize izvajanja proizvodno vezanih plačil v obdobju 2015-2022, iz katerih je razvidno, da se število živali ne povečuje. Številni rejci, prejemniki dohodkovno proizvodno vezanih plačil, so vključeni v izvajanje ukrepa KOPOP ali Ekološkega kmetovanja. Tudi rezultati monitoringov voda kažejo na izboljševanje trenda vsebnosti nitratov v vodah. S prepletom

različnih ukrepov in stimulativnostjo plačil za vključevanje v okoljske ukrepe, torej lahko uspešno razrešujemo potencialno konkuriranje med cilji različnih shem podpor in spodbujamo trajnostno živinorejo. Z vidika količinskega stanja voda pa pojasnjujemo še, da dohodkovno vezane podpore ne podpirajo namakanja kmetijskih površin.

Dodatno pojasnjujemo, da iz nacionalne zakonodaje izhaja, da mora biti za tovrstne posege kot je namakanje poleg presoje vplivov na okolje in naravovarstvenega soglasja, izdelana tudi analiza razpoložljivosti vodnega vira, prav tako mora biti izdano vodno dovoljenje.

3.4 Pregled v zvezi z namenom pravičnejše porazdelitve ter uspešnejšega in učinkovitejšega usmerjanja dohodkovne podpore

Cilj pravičnejše porazdelitev dohodkovne podpore neposrednih plačil se bo dosegal skozi sledeče mehanizme:

1.Definicijo aktivnega kmeta pri kateri se bo finančni prag 5.000 € do katerega se vsi kmetje štejejo kot aktivni kmetje.Dodatni kriteriji za določitev minimalne kmetijske aktivnosti se za to skupino ne bodo uporabili.

2.Zmanjšanjem osnovnega dohodkovnega plačila za trajnostnost (17. člen uredbe št. 2021/2115) na podlagi sledečih dodatnih tranš nad 60.000 EUR in odstotkov znižanja, brez upoštevanja stroškov plač iz naslova kmetijske dejavnosti:

-nad 60.000 EUR do 160.000 EUR odstotek znižanja 35 %,

-od vključno 160.000 EUR do 260.000 EUR odstotek znižanja 45 %,

-od vključno 260.000 EUR do 360.000 EUR odstotek znižanja 55 %,

-od vključno 360.000 EUR dalje odstotek znižanja 65 %.

Simulacija zmanjšanja ob predpostavki višine ovojnice za osnovno dohodkovno plačilo za trajnostnost pokaže, da bi se z zmanjšanjem osnovnega dohodkovnega plačila za trajnostnost zbralo okoli 1,2 mio EUR. Ker bodo ta sredstva namenjena za dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo za trajnostnost, bo skupni učinek na pravičnejšo porazdelitev še povečan.

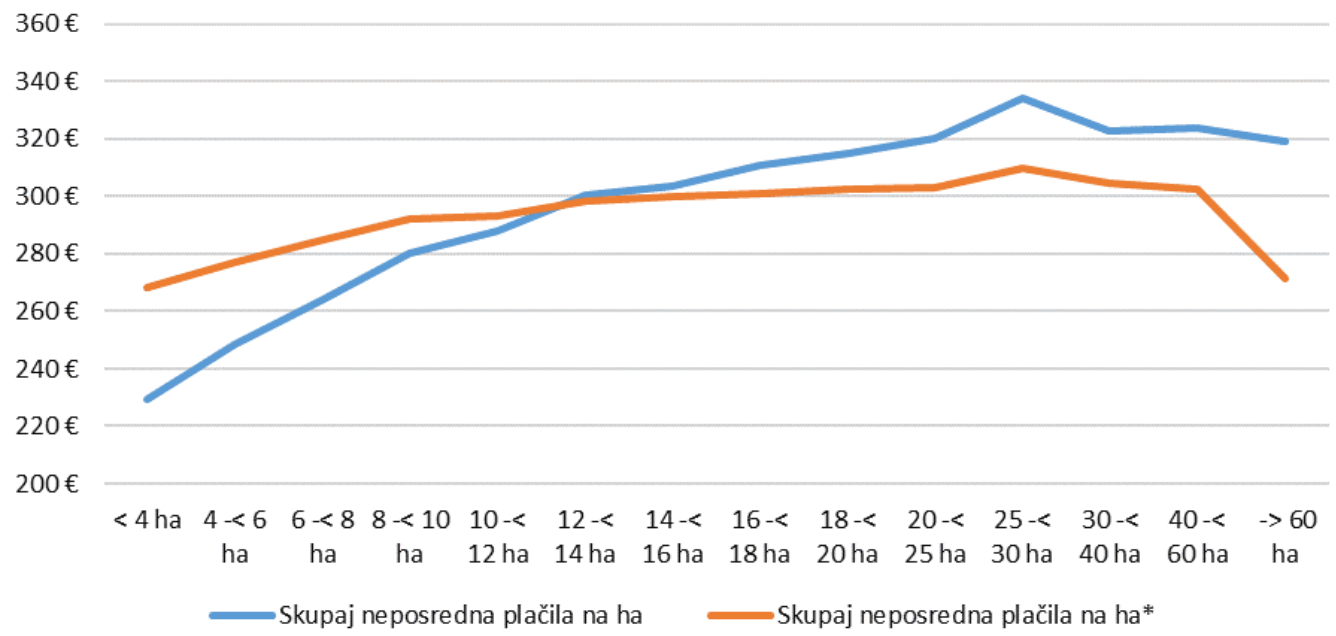
3. Ukinitev plačilnih pravic in s tem vseh zgodovinskih dodatkov. Z uvedbo 100 % notranje konvergence z letom 2023 se bodo zgodile velike prerazporeditve osnovnega dohodkovnega plačila za trajnost. Simulacije glede na predpostavk o velikosti ovojnice osnovnega plačila in višini ovojnice za dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo za trajnostnost kažejo, da se bo osnovno dohodkovno plačilo za trajnostnost izraziteje preusmerilo od večjih (nadpovprečnih) kmetijskih gospodarstev k manjšim (podpovorečnim). Hkrati bo ukinitev plačilnih pravic dodatno poveča pravičnost, ker bodo primerljiva kmetijska gospodarstva (po velikosti in po tipu kmetovanja) prejela enaka plačila na ha.

4. Z intervencijo dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo za trajnostnost, s pomočjo katere se bo določena sredstva preneslo na manjša kmetijska gospodarstva, saj bodo do podpore upravičena vsa kmetijska gospodarstva za prvih 8,2 hektarjev, kar je povprečna velikost kmetijskih gospodarstev v letu 2020, ki oddajajo zbirno vlogo. Pri tem bo podpora enotna za vse hektarje do 8,2 hektarja.

Učinek vseh mehaniozmov prerazporeditve (ob upoštevanju predpostavk: 63% ovojnica NP za osnovno dohodkovno plačilo za trajnostnost, 5% ovojnica za dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo za trajnostnost, ostali del ovojnice NP je porazdeljen kot v letu 2019) je razviden iz simulacije povprečnih vrednosti neposrednih plačil (Graf 1), ki so glede na leto 2019 bistveno bolj enotne, ob upoštevanju vseh znanih neznank prerazporeditvenih mehanizmov (odprava plačilnih pravic, zmanjšanjem osnovnega dohodkovnega plačila za trajnostnost in 5 % ovojnica za dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo za trajnostnost).

Vrednosti DP na ha v najmanjših velikostnih razredih se močno povečajo, v razredih od 12 ha do 60 ha se zmerno znižajo, v največjem razredu pa močno zmanjšajo. Glede na znane parametre lahko rečemo, da celotna strategija prerazporeditve pozitivno vpliva na pravičnejšo porazdelitev neposrednih plačil (krivulja vrednosti neposrednih plačil na ha je veliko bolj položna, če vključujemo vse mehanizme za prerazporeditev).

Graf 1

* ob upoštevanju vseh mehanizmov prerazporeditve neposrednih plačil

Vir: MKGP (simulacija ukinitve plačilnih pravic, degresije osnovnega dohodkovnega plačila za trajnostnost, dopolnilne prerazporeditvene dohodkovne podpore za trajnostnost), Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (Neposredna plačila 2019)

Glede na simulacijo (ob ugoraj navedenih predpostavkah) skupnih učinkov vseh mehanizmov prerazporeditve neposrednih plačil k manjšim prejemnikom je iz stališča sprememb dohodka učinek sledeči (Graf 2):

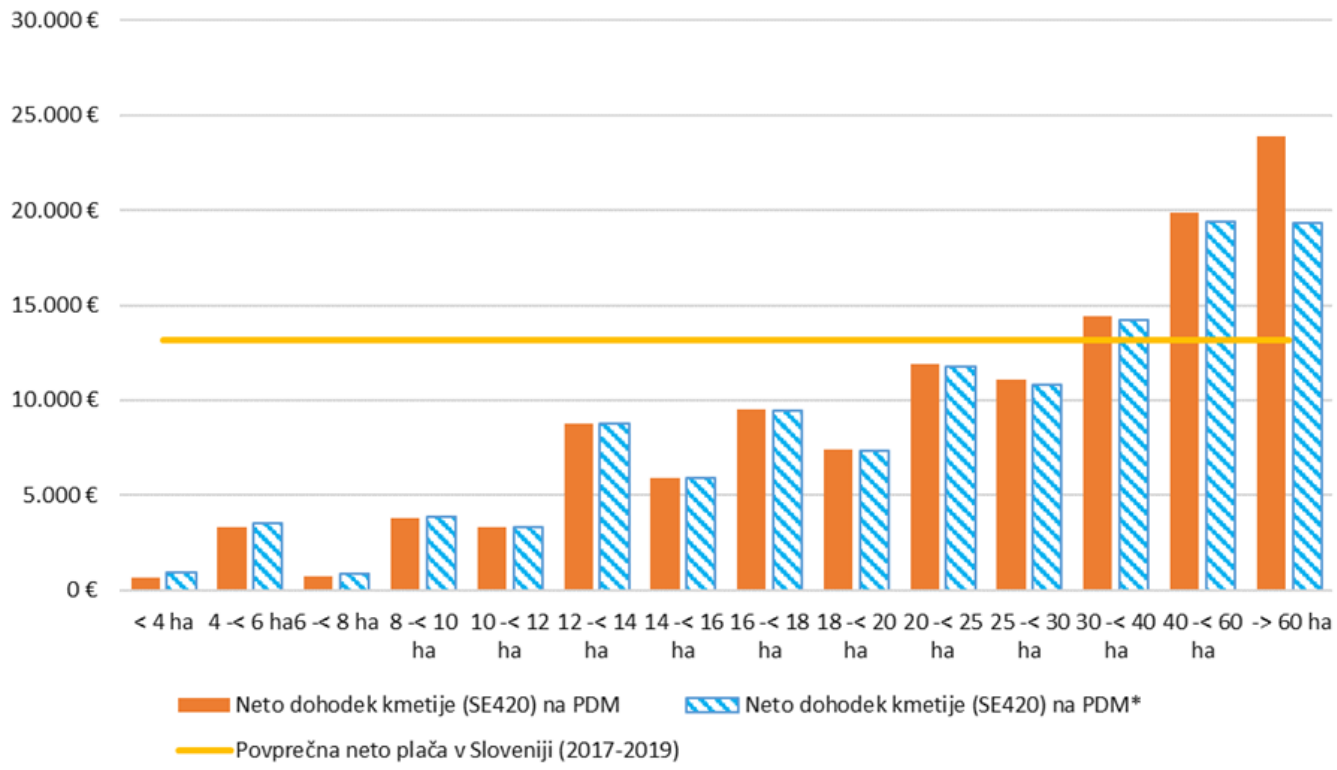
- Primerjava povprečnega dohodka kmetije na PDM v kmetijstvu s povprečno plačo v Republiki Sloveniji (13,153 EUR na delavca) za obdobje 2017-2019 po velikostnih razredih kaže, da le-tega v povprečju dosegajo le kmetije z velikostjo nad 30 ha. Te kmetje predstavljajo samo okoli 3 % kmetij (ali slabih 2.000 KMG). Po drugi strani ima skupina kmetij do 8 ha, ki predstavlja okoli 70 % vseh kmetij, izjemno nizko raven povprečnega dohodka na PDM.

- Dohodek na PDM največjih kmetij (nad 60 ha) se zmanjša, vendar še vedno ostaja nad vrednostjo povprečne plače. Zaznati je manjše znižanje dohodka na PDM na KMG v razredih nad 12 ha in pod 60 ha.

- V velikostnih razredih od 6 ha do 12 ha se dohodka na PDM nekoliko poveča. V povprečju se dohodek na PDM v absolutnih vrednostih najbolj poveča v najmanjših dveh razredih (do 6 ha), kar je pozitivno.

- Glede na Graf 2 je očitno, da je dohodkovna vrzel v najmanjših velikostnih razredih izredno velika, ta skupina pa hkrati predstavlja izredno veliko množico, ki hkrati večji del svojega dohodka pridobiva izven kmetijstva. Večje približevanje dohodka povprečni plači v Republiki Sloveniji bi imela za posledico še večje zniževanja dohodka na srednjih in večjih KMG, kar bi porušilo dohodkovno hierarhijo KMG (povečevanja dohodka manjših KMG na račun zmanjševanja dohodka srednjih in velikih KMG) ter bi bilo v nasprotju s ciljem SKP izboljšanja konkurenčnosti in učinkovitosti kmetij. Zaradi velike dohodkovne vrzeli je tudi očitno, da bi bilo povečevanja dohodka najmanjšim limitirano s proračunsko omejitvijo ovojnice neposrednih plačil.

Graf 2

* ob upoštevanju vseh mehanizmov prerazporeditve neposrednih plačil

Vir: FADN (2017-2019), MKGP (simulacija ukinitve plačilnih pravic, degresije osnovnega dohodkovnega plačila za trajnostnost, dopolnilne prerazporeditvene dohodkovne podpore za trajnostnost), Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (Neposredna plačila 2019)

Utemeljitve odstopanja v zvezi s členom 29(1), drugi pododstavek, in členom 98

Derogacijo v zvezi z drugim pododstavkom člena 26 (1) in členom 86 (x) utemeljujemo na podlagi uporabe sledečih mehanizmov oziroma objektivnih razlogov s katerimi se izkazuje, da Slovenija s plačili uspešno naslavlja tudi manjša kmetijska gospodarstva oziroma so sredstva dokaj enakomerno razporejena med kmetijskimi gospodarstvi različne velikostne strukture.

1. Neugodna struktura slovenskega kmetijstva

- Slovenija želi izpostaviti primerjavo z drugimi državami članicami EU, saj slovenski kmetje delujejo na skupnem trgu EU. Povprečna velikost kmetij v Sloveniji je 5. najmanjša v EU-27 in je v primerjavi s povprečno velikostjo sosednjih držav približno 3 ha manjša od madžarskih in italijanskih kmetij, okoli 4,5 ha manjša od hrvaških kmetij in okoli 13 ha manjša od Avstrijske kmetije (Analiza stanja, poglavje 3.4.4.).

- Posebnosti velikostne strukture so bolj očitne pri primerjavi podatkov o kmetijah, večjih od 100 ha v EU (leto 2016) (Analiza stanja, poglavje 3.4.4.). V Sloveniji je le 0,3 % kmetij večjih od 100 ha (3. najnižje v EU-17) in te kmetije imajo le 13,7 % KZU (2. najnižje v EU-27).

- Glede na strukturo slovenskih kmetij, ki prejemajo neposredna plačila (leto 2019) po velikostnih razredih, je povprečna velikost kmetij, ki prejemajo neposredna plačila (okoli 8 ha), nekoliko višja od povprečne velikosti kmetij v LPIS. Kmetije pod povprečjem predstavljajo 72 % vseh kmetij, ki prejemajo neposredna plačila. Te kmetije imajo tudi najnižji povprečni standardni prihodek in v povprečju prejmejo manj kot 2.000 € neposrednih plačil na kmetijo (samo 35 kmetij prejme več kot 60.000 €) (Analiza stanja, poglavje 3.7.7.2.).

- Na pomen prihodkov iz kmetijske dejavnosti in s tem odvisnost od kmetijske dejavnosti posredno kaže delež kmetij, katerih nosilec gospodarstva je pokojninsko in invalidsko zavarovan, po velikostnih razredih kmetij (Analiza stanja, poglavje 3.7.5.). Sklepamo lahko, da manjša kmetijska gospodinjstva (z izjemami

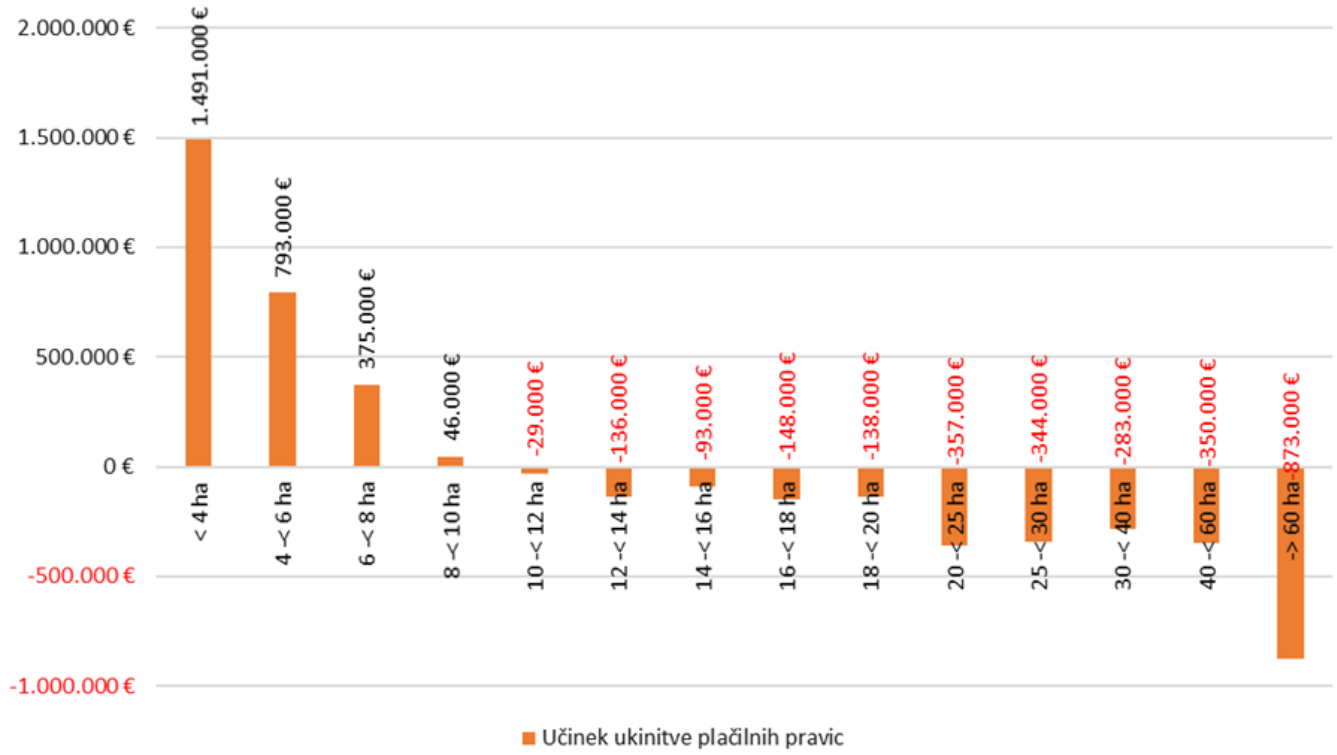
nekaterih vrst kmetovanja) večino svojih prihodkov pridobivajo iz nekmetijskih dejavnosti (pokojnine in drugi socialni transferji ter plače izven kmetijstva…).

2. Ukinitev plačilnih pravic

- Ukinitev plačilnih pravic ima pomemben redistribucijski učinek prenosa neposrednih plačil z nadpovprečnih na podpovprečne kmetije, kar je posledica zgodovinskih dodatkov, ki so jih v preteklosti prejele kmetije.

- Glede na simulacije ob predpostavkah o velikosti ovojnice osnovnega plačila in višini ovojnice za dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo za trajnostnost kažejo, da je skupna prednost prerazporeditve od nadpovprečno velikih KMG na podpovprečno velike KMG lahko tudi 2,7 mio. EUR (Graf 3)

Graf 3

Vir: MKGP (Simulacija ukinitve plačilnih pravic)

- Ukinitev plačilnih pravic bo imela tudi pomembne pozitivne učinke na pravičnost plačil, saj bo podpora na ha za osnovno dohodkovno plačilo za trajnostnost izenačena med primerljivimi kmetijami (po velikosti, vrsti kmetovanja ...). Zaradi različnih zgodovinskih dodatkov na plačilne pravice, ki so jih kmetije prejemale v preteklosti, je trenutno stanje takšno, da imajo primerljive kmetije (po velikosti, po vrsti kmetovanja ...) lahko zelo različne vrednosti plačilnih pravic (in drugačno vrednost neposredna plačila), čeprav opravljajo isto dejavnost.

- Glede na simulacije bo imela ukinitev plačilnih pravic v povprečju pomembne negativne posledice za nekatere sektorje, ki so v preteklosti prejeli pomembnejše zgodovinske dodatke k vrednosti plačilnih pravic. Dodatna težava je, da so kmetije v teh sektorjih tudi ekonomsko večje (vendar ne na ravni EU) in hkrati bolj konkurenčne ter učinkovite. Ukinitev plačilnih pravic bo torej bolj negativno vplivala na produktivnejši del slovenskega kmetijstva. Kot je razvidno iz tabele, bo najbolj prizadet mlečni sektor (skupna vrednost in v povprečju na kmetijo) (Tabela 1).

Tabela 1:

	Učinek ukinitve PP	Povprečna velikost KZU (ha)	Povprečni standardni prihodek	Neto učinek ukinitve PP na KMG
Specializirani proizvajalec mleka	-2.439.000 €	18,98	62.200 €	-550 €
Poljedelstvo - splošno	-1.205.000 €	8,36	10.300 €	-180 €
Govedoreja pitanje - pitanje	-426.000 €	8,16	11.900 €	-50 €
Kmetijstvo - mešano brez čebelarstva	-153.000 €	6,56	13.300 €	-10 €
Specializirani perutninarji	-86.000 €	14,46	227.300 €	-320 €
Mešana živina, v glavnem prašičereja in perutninarstvo	-55.000 €	13,04	56.300 €	-400 €
Specializirani prašičerejci	-22.000 €	14,29	85.900 €	-160 €
Mešana živina, v glavnem pašna	-13.000 €	6,74	12.500 €	-10 €
Drugo	6.000 €	4,1	0 €	20 €
Specializirani vrtnar	8.000 €	7,02	56.400 €	20 €
Specializirani pridelovalec oljk	16.000 €	2,4	8.500 €	130 €
Vinogradništvo - nespecificirano	48.000 €	3,94	19.700 €	180 €
Druga pašna živina - drugo in mešano	54.000 €	12,33	20.900 €	50 €
Sadjarstvo - pretežno intenzivno	94.000 €	6,09	49.100 €	140 €
Razni trajni nasadi – kombinirano	123.000 €	5,72	38.700 €	270 €
Vinogradništvo - pretežno grozdje	166.000 €	4,79	17.300 €	360 €
Mešana rastlinska pridelava	229.000 €	4,46	12.700 €	160 €
Druga pašna živina - drobnica	526.000 €	6,18	5.300 €	310 €
Vinogradništvo - pretežno vino	638.000 €	7,18	67.900 €	460 €
Govedoreja pitanje – dojilje	749.000 €	10,2	10.100 €	180 €
Poljedelstvo - voluminozna krma	1.875.000 €	5,3	3.000 €	290 €

3. Zmanjšanjem osnovnega dohodkovnega plačila za trajnostnost (17. člen uredbe št. 2021/2115)
Kot je razvidno iz opisa Zmanjšanjem osnovnega dohodkovnega plačila za trajnostnost (glej zgoraj) in predvidene vrednosti tako zbranih sredstev (okoli 1,2 mio. EUR), bo imel ta mehanizem izrazito pozitivne učinke na prerazporeditev sredstev iz velikih prejemnikov na manjše. To je izraziteje opazno na Grafu 1 (zgoraj), kjer se povprečna vrednost vseh naposrednih plačil na ha najbolj zniža KMG nad 60 ha. V temu razredu so zajeti vsi zavezanci za Zmanjšanjem osnovnega dohodkovnega plačila za trajnostnost.

4. Povečanje kazalnika R.6
Pozitivni učinek celotne prerazporeditvene strategije se v končni fazi kaže v predvidenem povečanju kazalnika R.6 iz 85.8% za leto 2020 na 98.6% za leto 2023 (poglavje - 2.1.SO1.8 Izbor kazalnikov rezultatov).

3.5 Pregled sektorskih intervencij

3.5.1 Sadje in zelenjava

V sektorju sadja in zelenjave je težnja po povezovanju in organiziranosti pridelovalcev zelo šibka. Prav tako se sektor sooča s težavo premajhnega obsega pridelave in predelave, s tehnološko zaostalostjo ter pomanjkanjem specialnega znanja.
Z namenom zagotovitve, da je proizvodnja sadja in zelenjave dovolj kakovostna za trg, je potrebno vlagati

v tehnologije pridelave, s poudarkom na načrtovanju pridelave. Z ustreznim načrtovanje lahko zagotovimo trženje celotne proizvodnje in zalaganje tržnih mest s potrebnimi količinami kakovostnih pridelkov. Pridelava sadja ter glavnina pridelave zelenjave v Sloveniji poteka na prostem, kar predstavlja veliko odvisnost od vremenskih pogojev in posledično velika tveganja v pridelavi – nestabilen pridelek. Zaradi neugodnih vremenskih pogojev pri tržnih pridelovalcih hektarski pridelki zaostajajo za povprečnimi hektarskimi pridelki v državah članicah EU. Glavni cilj intervencij je dvig konkurenčnosti pridelovalcev sadja in zelenjave, povečanje obsega proizvodnje, izboljšanje kakovosti pridelkov ter zmanjšanje stroškov pridelave. Z intervencijami bomo podpirali naložbe, ki bodo spodbujale trajnostni razvoj in učinkovito gospodarjenje z naravnimi viri (voda, tla in zrak), pri pridelavi in predelavi sadja in zelenjave bomo spodbujali uporabo okoljsko sprejemljivih materialov z namenom zmanjšanja vpliva na okolje.

Tehnološki razvoj mednarodno konkurenčnega sadjarstva in zelenjadarstva, ki upošteva zelo visoke okoljevarstvene standarde, zahteva vlaganja tudi v raziskave in razvoj ter v iskanje novih tehnoloških rešitev za slovensko okolje. V okviru spodbujanja modernizacije kmetij želimo vključiti tudi prenos znanja o novih tehnologijah. Uporaba zastarelih tehnologij in orodij s slabšim energijskim izkoristkom in večjim vplivom na okolje, ter slabo znanje uporabe informacijskih tehnologij vplivajo na slabšo produktivnost in nižjo donosnost. Z intervencijo svetovalne storitve in tehnična pomoč bomo omogočili, da organizacije proizvajalcev lahko pridobijo specialna znanja o tehnologiji in opremi. V Sloveniji je potrebno izboljšati tudi povezovanje in tesnejše sodelovanje med organizacijami proizvajalcev, saj za večjo produktivnost in konkurenčnost kmetovalci potrebujejo predvsem znanje in odlične svetovalne storitve, ki bi jim pomagale pri izbiri trajnostnega upravljanja.

Na kakovost pridelkov oz. ohranjanje kakovosti pridelkov ter proizvodov ključno vplivata učinkovit transport in pravilno skladiščenje ter rokovanje s pridelki. Centri, ki vključujejo skladišča, hladilnice, sušilnice itd. omogočajo skladiščenje kmetijskih proizvodov tudi izven sezonsko in s tem dobavljivost proizvodov skozi daljše časovno obdobje. Distribucijski centri zagotavljajo zadostno koncentracijo ponudbe kmetijskih proizvodov, kar posledično zmanjšuje proizvodna, cenovna in dohodkovna nihanja in istočasno zagotavljajo stabilnost izven sezonske ponudbe.

Z vidika povečanja komercialne vrednosti proizvodov je potrebno dati poseben poudarek na uporabo oznak, ki potrjujejo sodelovanje proizvodov v shemah kakovosti Unije, s čimer se jamči poreklo, sledljivost in kakovost proizvodov, hkrati pa tudi njihova prepoznavnost (ustvarjanje blagovne znamke). Z namenom informiranja javnosti o proizvodih, vključenih v sheme kakovosti, je potrebno izvesti ukrepe, kot so oglaševanje v medijih, promocijske kampanje in drugi načini predstavitve proizvodov javnosti. S promocijo je potrebno povečati delež uživanja sveže zelenjave in sadja pri nas.

Intervencije so namenjene tudi preprečevanju in reševanju kriz na trgu v sektorju sadja in zelenjave ter podpori vzdržnim dohodkom kmetij pri kritju tržnih izgub, ki jih imajo organizacija proizvajalcev ali njeni aktivni člani. K tem ciljem bodo prispevale intervencije vezane na zavarovanje letine, umik s trga za brezplačno razdelitev ter možnost opustitve spravila sadja in zelenjave.

3.5.2 Čebelarski proizvodi

V zadnjih desetih letih v Sloveniji narašča število čebelarjev in število čebeljih družin. Zaradi prevelike gostote čebeljih družin na določenih območjih je potrebno predvsem omogočiti kar največje izkoriščanje čebeljih paš in zmanjšati izgube čebeljih družin zaradi bolezni.

Le manjšemu številu čebelarjev je čebelarstvo glavna panoga, večinoma se s čebelarjenjem ukvarjajo osebe v prostem času. Ekonomska uspešnost in dohodkovna učinkovitost čebelarjenja še ni zadovoljiva. Za povečanje donosa medu, ohranjanje kranjske sivke, izboljšanje zdravstvenega stanja čebeljih družin, ohranjanje oziroma izboljšanje kakovosti čebeljih pridelkov in ne nazadnje za večjo ekonomičnost in konkurenčnost sektorja čebelarstva je potrebno okrepiti naložbe v sodobnejše tehnologije, krepiti znanje, omogočiti večje izkoriščanje čebelje paše, podpirati raziskave, osveščati javnost o pomenu čebel itd. V zadnjih letih se je položaj čebelarstva izboljšal, vključno z večjim zanimanjem mladih za čebelarjenje in dobro ozaveščenostjo javnosti o pomenu čebel in vlogi čebelarstva. Čebelarstvo omogoča nova zelena delovna mesta in nove priložnosti za sektor, kot je na primer razvoj čebelarskega turizma ter razvoj čebelarskih izdelkov z dodano vrednostjo. Za nadaljnji razvoj sektorja je pomembno, da se tudi v prihodnje izvajajo različne vrste intervencij, ki vodijo v razvoj čebelarstva.

Analiza sektorja prikazuje sektorske potrebe in predlog intervencij.

Čebelarstvo je tako v Sloveniji kot v tujini izjemno pomembno zaradi opraševanja kmetijskih rastlin in vloge čebel v naravnih ekosistemih.

Po podatkih centralnega registra čebelnjakov je bilo oktobra 2021 v Sloveniji 11.459 čebelarjev, ki so čebelarili z 213.101 čebeljimi družinami. Število čebelarjev se je v Sloveniji v zadnjih desetih letih povečalo za 18,9 %, število čebeljih družin pa se je v tem času povečalo za 27,6 %. Na nekaterih območjih Slovenije je zelo velika gostota čebeljih družin, kar lahko vodi do povečanega pojava bolezni in pomanjkanja pašnih virov. Največja grožnja čebeljim družinam je še zmeraj varoja.

Delež čebelarjev po številu panjev in deležu čebeljih družin za leto 2021

Število panjev	Št. čebelarjev	Št. čebeljih družin
Od 1 do 4	23,12%	3,01%
Od 5 do 9	20,68%	6,93%
Od 10 do 19	24,08%	16,11%
Od 20 do 29	12,34%	14,59%
Od 30 do 40	11,07%	15,65%
Od 41 do 149	7,46%	25,93%
Nad 150	1,25%	17,78%

Čebelarji v Sloveniji so povezani v Čebelarsko zvezo Slovenije (ČZS), ki je društvena, neprofitna strokovna organizacija. Leta 1873 so jo ustanovila čebelarska društva za uresničevanje skupnih interesov. V zvezo je vključenih 207 čebelarskih društev in 16 regijskih čebelarskih zvez. V ČZS je včlanjenih preko 8.000 čebelarjev iz vse Slovenije.

Prevladujoči so manjši čebelarji, ki se s čebelarstvom ukvarjajo ljubiteljsko in svoje čebelje pridelke prodajo neposredno na domu, kjer dosegajo višje cene. V letu 2019 so imeli čebelarji v povprečju 18,8 čebeljih družin. Prevladujoči način čebelarjenja je v AŽ-panjih, kjer je naseljenih približno 90 % čebeljih družin.

Razvija se ekološko čebelarstvo, v letu 2018 je 65 čebelarjev pridelalo 44 ton ekološkega medu, v letu 2019 pa 42 ton. V letih od 2011 do 2019 je bilo v Sloveniji v ekološko čebelarstvo vključenih med 1.400 in 3.245 čebeljih družin.

Število čebelarjev in čebeljih družin ter količina pridelanega med										
Leto	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Število čebelarjev	9.638	9.885	10.145	10.369	10.667	10.579	10.933	11.066	11.293	11.459
Število čebeljih družin	167.000	147.882	176.436	168.869	181.480	195.259	204.736	208.260	213.581	213.101
Pridelek v 1000 kg	1.031	2.400	471	2.047	1.298	804	1.746	653	1.293	
VIR: UVHVVR, Poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva 2020, SURS										

Čebelarstvo je tako v Sloveniji kot v tudi tujini izjemno pomembno zaradi opraševanja kmetijskih rastlin

in vloge čebel v naravnih ekosistemih, v Sloveniji pa še zaradi posebnosti, kot so kranjska čebela, tradicionalni AŽ (Albert Žnideršič) panji, edinstvene panjske končnice ter kakovostni čebelji proizvodi.

V Sloveniji ima kranjska čebela poseben status zaščitene vrste, zato so ukrepi kmetijske politike namenjeni predvsem k ohranitvi pasemske čistosti kranjske čebele ter enakomerni in zadostni poseljenosti čebeljih družin po Sloveniji.

Zelo pomembno nalogo pri ohranjanju kranjske čebele imajo tudi vzrejevalci čebeljih matic. Okrog 35 odobrenih vzrejališč čebeljih matic letno vzredi okrog 40.000 čebeljih matic, ki so v večji meri gospodarske matice, v manjšem obsegu pa se vzreja tudi rodovniške matice. Povpraševanje po maticah kranjske čebele se vsako leto povečuje in vpliva na večjo vzrejo matic.

Število matic v rodovniški knjigi kranjske čebele,

Leto	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
	31.278	31.756	33.195	38.772	37.693	42.941	45.857	45.793	42.179

Poraba medu na prebivalca se je v Sloveniji gibala okoli 1 kilograma, največja poraba medu z 1,4 kilograma je bila v letih 2011, 2013 in 2015. Od leta 2015 poraba medu pada in leta 2019 je z 0,7 kilograma znašala najmanj v zadnjih desetih letih. Slovenski čebelarji prodajo neposredno na domu več kot 80 % pridelanega medu. V letu 2012 se je na tržnicah prodalo 86 ton medu, v letu 2021 pa 64 ton medu. Odkupne cene vseh vrst medu v Sloveniji so v zadnjih letih narasle. V letu 2020 je cena na veliko znašala 5,39 EUR/kg, v maloprodaji pa 10,08 EUR/kg.

Prodaja medu iz lastne pridelave na živilskih trgih

	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Med (kg)	86.633	60.811	49.982	52.215	60.015	62.350	60.759	56.299	62.579	64.347
Cena EUR/kg	7,05	7,83	8,08	9,49	9,85	9,86	9,91	9,99	10,08	11,86

Vir: SURS

Potrebe v čebelarskem sektorju

Na osnovi predstavljenega so bile ugotovljene naslednje potrebe in izzivi:

Potrebe po izobraževanju, po pripravi in predstavitvi novih smernic, izboljšanje učinkovitost čebelarjenja in povečanje donosov medu, izboljšanje zdravstvenega stanja čebel, povečanje površin z medovitimi rastlinami in povečanje količin pridobivanja čebeljih pridelkov.

Za reševanje zgoraj naštetih ugotovljenih potreb in izzivov so bile izbrane intervencije in podintervencije. S predstavniki organizacij, ki delujejo na področju čebelarstva in so vključeni v delovno skupino za pripravo sektorskih intervencij v čebelarstvu se je tekom sestankov in elektronskih sporočil ugotavljalo potrebe, cilje in definiralo intervencije ter podintervencije.

Izbrane intervencije (in podintervencije) bodo vplivale na dvig konkurenčnosti sektorja čebelarstva in imele vpliv na druga področja kot je pridelava zdrave in kakovostne hrane, biotska raznovrstnost, ohranjanje kulturne krajine, turizem itd.

Sektorske intervencije, ki se bodo izvajale so:

- Prenos znanja v čebelarstvu;

Usposabljanje in izobraževanje sta instrumenta, ki pomembno prispevata k širjenju informacij, dobrim praksam, sodelovanju in pridobivanju novih znanj in izkušenj. Kakovostno strokovno usposabljanje s področja čebelarstva in izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel pripomoreta k izboljšanju zdravstvenega stanja opraševalcev.

Podpora je namenjena usposabljanju o tehnološkem razvoju čebelarstva, prepoznavanju bolezenskih znakov varoze, izvedbi strokovnih posvetov, tečajev, seminarjev, predavanj, delavnic, video predstavitvam, prenosu znanja čebelar-čebelarju in razvoju video vsebin za učenje.
Z intervencijo bodo predstavljene teme, ki so potrebne za doseganje ustrezne usposobljenosti čebelarjev, zlasti čebelarjev začetnikov ter ohranjanje in dopolnjevanje usposobljenosti o čebelarstvu.

- Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom;
Z intervencijo se bo prispevalo k razvoju čebelarstva, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti. S sofinanciranjem nakupa čebelarske opreme se prispeva k večji kakovosti čebeljih pridelkov, povečanju pridelka na čebeljo družino in k boljši ekonomičnosti ter povečanju konkurenčnosti čebelarstva. S sofinanciranjem ekoloških zdravil bo zagotovljena večja kakovost in varnost čebeljih pridelkov in boljša ekonomičnost. S sofinanciranjem sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin se bo ohranjalo biotsko pestrost, ohranjalo dober razvoj čebeljih družin, vplivalo na večjo samooskrbo z medom. Sadike medovitih rastlin bodo glede na podnebne spremembe pomembni viri medenja v prihodnje. S podporo čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov se bo vzpostavilo dodatna stojišča za nameščanje čebel na pašo in razširilo pašna območja.

- Vzreja čebeljih matic;
Zaradi zagotavljanja čistosti pasme kranjske čebele se podpira prizadevanja, da čebelarji v Sloveniji čebelarijo s čisto kranjsko čebelo, ki je najbolj prilagojena na klimatske pogoje in pašne danosti Slovenije. Z intervencijo bo podprto vzrejno in selekcijsko delo, kar bo omogočilo, da imajo čebelarji na trgu možnost nabave visoko kakovostnih čebeljih matic. S podporo delovanju plemenilnih postaj bo na trgu dostopnih več rodovniških matic. S podporo vzreje čebeljih matic bodo na razpolago bolj kvalitetne čebelje matice iz linij čebel z daljšim poreklom.

- Raziskovalno delo na področju čebelarstva;
S karakterizacijo čebeljih pridelkov se bo dopolnila zbirka podatkov o lastnostih čebeljih pridelkov (med, cvetni prah, matični mleček, propolis) slovenskega porekla tudi z njihovimi funkcionalnimi lastnostmi in analizami za določanje izvora (botaničnega/geografskega) medu. Zaradi povečanja dopolnilnih dejavnosti bo podprta raziskava ugotavljanja učinkov masaže z medom, s pomočjo katere se bo ugotavljalo učinke masaže z medom. Zaradi dodatnega zagotavljanja alternativnih paš se bo podprlo iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja na območjih z višjo nadmorsko višino, določalo osnovne fizikalno-kemijske, mikroskopske ter senzorične lastnosti medu. Izvedba je pomembna predvsem zaradi spremenjenih klimatskih in vremenskih razmer. Potrebno je izboljšati digitalni nadzor čebeljih družin s senzorji in informacijskimi tehnologijami in optimiziranje ekonomičnosti panjskih tehnologij ter donosa medu glede na klimatske pogoje in pašne vire. Zaradi slabšega zdravstvenega statusa čebel se bo pristopilo k uvedbi testnih čebelnjakov za nadzor varoze ter k izdelavi in vzdrževanju aplikacije za vnos podatkov in obveščanje čebelarjev o napadenosti z varojami v nadzorovanih čebeljih družinah. Za pomoč in orientacijo čebelarju o rezultatih preiskave čebeljih pridelkov se bodo financirale analize medu, propolisa, cvetnega prahu in čebeljega voska na ostanke zdravil in drugih škodljivih snovi v čebeljih pridelkih ter druga odstopanja v kakovosti čebeljih pridelkov. V okviru tega bo podprt tudi razvoj računalniškega programa za senzorično vrednotenje medu.

- Promocija in raziskava trga sektorja čebelarstva;
Za boljšo promocijo čebeljih pridelkov se bo pripravilo različne promocije in video predstavitve o čebelarjenju, osveščalo o pomenu čebel, čebeljih pridelkov, ohranjanja narave in biotske pestrosti. Za boljše poznavanje trga se bo opravilo temeljito tržno raziskavo, spremljalo razmere na trgu, porabo čebeljih pridelkov in odnos širše javnosti do čebelarstva. Rezultati raziskave bodo v pomoč pri odločanju in pridobivanju informacij pomembnih za zmanjšanje tveganja v sektorju čebelarstva.

- Kakovost in varnost čebeljih pridelkov.
Zaradi spodbujanja večje varnosti in kakovosti čebeljih pridelkov se bo ekološkim čebelarjem omogočilo

nakup oziroma izdelavo in uporabo satnic z ekološkimi satnicami s certifikatom, za ostale čebelarje pa nakup oziroma izdelavo satnic z analiznim izvidom.

Razmejitev med podporami v čebelarstvu in drugimi intervencijami je jasna, saj so podpore v čebelarstvu namenjene čebelarjem in raziskavam, podpore iz EKSRP pa so možne samo za velike predelave.

Čebelarski sektor ni upravičen do podpor iz IRP02 - Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev, iz IRP03 - Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano in iz IRP04 Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij. Zato ni nobenega prekrivanja z ukrepi iz naslova naložbenih ukrepov v čebelarstvu.

Možne pa so podpore iz IRP35 - Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo. Kot je zapisano v poglavju 4.7.3 Dodatni elementi, ki so skupni za sektorske intervencije, intervencije za razvoj podeželja ali skupni za sektorske intervencije in intervencije za razvoj podeželja, je podpora namenjene za predelavo in ne za osnovno kmetijsko dejavnost – pridelavo medu.

Na Agenciji za kmetijske trge in razvoj podeželja bo, tako kot do sedaj, vzpostavljeno navzkrižno preverjanje upravičencev in preverjanje dokazil o nakupu stroškov (računi), med Sektorjem za kmetijske trge, ki bo izvajal intervencije financirane iz EKJS in Sektorjem za razvoj podeželja, ki bo izvajal intervencije financirane iz EKSRP. S tem bo zagotovljeno, da upravičenci ne morejo prejeti sredstev za iste ukrepe in stroške iz različnih intervencij.

Stopnja nacionalnega sofinanciranja znaša 50% upravičenih stroškov.

Ukrepe iz obstoječega načrta želimo podaljšati za pet mesecev (1. 8. – 31. 12. 2022).

Podprti bodo vzdrževanje čebelnjakov in čebeljih družin za prenos znanja v čebelarstvu, sofinanciranje nakupa čebelarske opreme in sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu, kjer te aktivnosti potekajo celo leto. Za to predvidevamo podporo v višini do 40% obstoječih sredstev za vse tri podintervencije, kar znaša do 20.160,98 evrov EU sredstev oziroma 40.321,96 evrov skupno SLO in EU sredstev v letu 2022.

Description of an established reliable method for determining the number of beehives ready for wintering in the territory of the Member States between 1 September and 31 December each year

Metoda za izračun števila čebeljih panjev

Pravilnik o označevanju čebelnjakov in stojišč (Uradni list RS, št. 117/08, 55/13 in 92/15) (ang. Rules on bee houses and bee yard identification) določa označevanje čebelnjakov in stojišč ter način vodenja centralnega registra čebelnjakov, vsebino vlog za registracijo čebelnjakov in stojišč, dodeljevanje registrskih številk, način posredovanja podatkov v register čebelnjakov vključno s sporočanjem sprememb, javljanje podatkov o številu čebeljih družin in podatkov o premikih čebel. V Sloveniji morajo biti vsi čebelnjaki in stojišča označeni in registrirani, da se lahko kadarkoli ugotovi njihova istovetnost zaradi:

- zaščite kranjske čebele kot avtohtone pasme čebel;
- varovanja zdravja čebel;
- zagotavljanja varne hrane;
- zagotavljanja porekla slovenskega medu in drugih čebeljih pridelkov;
- spremljanja številčnega stanja čebeljih družin, finančnih ukrepov in nadzora v prometu;
- selekcije, vodenja rodovniških knjig, kontrole proizvodnje in drugih namenov.

Register vodi Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, čebelarji morajo vsako leto pred 1. decembrom, pisno ali prek spletne aplikacije posredovati podatek o številu čebeljih družin na dan 15. april in 31. oktober. Rok za sporočanje podatkov je 1. december.

Nadzor izvaja Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo in druge pooblaščene inšpekcije.

3.5.3 Vino

Osnovne težave slovenskega vinogradništva in vinarstva so v razdrobljeni pridelavi, nekonkurenčni pridelavi na strmih legah, ki se posledično kažejo v prenizkih cenah grozdja in vina v primerjavi s stroški pridelave, in neprepoznavnosti slovenskih vin izven Republike Slovenije.

Primarni cilj intervencij je dvig konkurenčnosti pridelovalcev, sledita mu zmanjšanje stroškov pridelave vina in povečanje kakovosti pridelka. Navedeno bo možno doseči z ustreznimi podporami v celotni verigi pridelave grozdja in vina, vključno s promocijo vina.

Za zagotovitev podpor v celotni verigi pridelave se med sektorske intervencije za vino vključi intervencija, namenjena prestrukturiranju vinogradov. Z intervencijo prestrukturiranja vinogradov se bo poleg povečanja konkurenčnosti pridelave grozdja zaradi prilagoditve sortimenta zahtevam trga in izboljšavo tehnik upravljanja vinogradov, zasledoval tudi cilj kakovostnega upravljanja zemljišč, saj se bo z intervencijo omogočala ohranitev vinogradništva na tipičnih vinorodnih legah, ki v večini primerov niso primerne za druge kulture. Tudi zaradi možnosti sofinanciranja prestrukturiranja vinogradov se bodo namreč vinogradniki lažje odločali za nakup in obdelavo manjših vinogradov na istem območju, katerih obdelavo bi sicer trenutni lastniki opustili. Hkrati pa se bo z ustrezno izbiro sort in podlag vinske trte pridelava grozdja prilagajala vplivu podnebnih sprememb. Za zagotavljanje podpore v celotni verigi so pomembne tudi investicije v predelovalne obrate, katere pa se bodo izvajale iz sredstev razvoja podeželja, zato se podpore namenjene predelovalni verigi ne uvedejo v okviru sektorskih intervencij za vino.

Za namen povečanja prepoznavnosti in ugleda slovenskih vin na trgih tretjih držav so sektorske intervencije za vino naravnane predvsem na promocijo vin z zaščiteno označbo porekla/geografsko označbo, obveščanje o sistemu kakovosti vin in visokih standardih pridelave, prikaz značilnosti vinorodnih območij, sort vinske trte in povezavi tega vina s kulinariko, vinsko arhitekturo ali vinskim turizmom. Podpora čim več različnih dejavnosti promocije na različnih tretjih trgih bo pripomogla k povečanju izvoza vin v tretje države. Glede na relativno majhno pridelavo količine vina v Republiki Sloveniji in visok delež pridelave vin z zaščiteno označbo porekla/geografsko označbo je bolj kot povečanje izvoznih količin cilj predvsem povečanje vrednosti izvoza vina. Ker slovenska vina še niso dovolj prepoznavna in je Slovenija v svetovnem merilu izredno majhna pridelovalka vina, je potrebno za izboljšanje prepoznavnosti in povečanje vrednosti izvoza vina vložiti relativno visoka sredstva za promocijo v tretjih državah.

Hkrati so zaradi ohranitve in ozaveščenosti evropskega potrošnika intervencije usmerjene tudi v obveščanje potrošnikov v državah članicah o odgovornem uživanju vina in tveganju, povezanem s škodljivim uživanjem alkohola, ter obveščanje o shemi zaščitenih označb porekla in zaščitenih geografskih označb v zvezi s posebno kakovostjo, visokih standardih pridelave in značilnostmi tega vina. Zaradi splošnega trenda zmanjšanja porabe vina bo intervencija prednostno usmerjena v obveščanje o shemi zaščitenih označb porekla in zaščitenih geografskih označb v zvezi s posebno kakovostjo in značilnostmi tega vina.

3.5.4 Hmelj

Ni relevantno.

3.5.5 Oljčno olje in namizne oljke

Ni relevantno.

3.5.6 Goveje in telečje meso

Izhodiščno stanje sektorja:

· Prireja mesa govedi je poleg prireje mleka najpomembnejša proizvodna usmeritev slovenskega kmetijstva. Prirast govedi prispeva v zadnjih letih k vrednosti kmetijske proizvodnje med 11 in13 % (leta 2021: 12,1 %), k vrednosti živinoreje pa med 26 in 29 % (leta 2021: 28,6 %).

· Panoga je tradicionalno prisotna na območjih, kjer prevladuje absolutno travinje, ker omogoča izrabo naravnih danosti. Intenzivna govedoreja je značilna za nižinska območja države.

· Trendi kažejo, da se zmanšuje število kmetijskih gospodarstev, na katerih redijo govedo, istočasno pa sta

število živali in obseg proizvodnje večinoma stabilna.

· Sektor se počasi, a vztrajno prestrukturira, tudi s pomočjo intenzivnih investicijskih vlaganj v zadnjih letih. Proizvodnja se tako po eni strani koncentrira, po drugi strani se manjše reje opuščajo. Manjše reje se najprej ekstenzivirajo (kmetije prehajajo z mlečne proizvodnje v rejo pitancev), v naslednjem koraku sledi tudi opustitev reje pitancev.

· Po eni strani ekstenzivna živinoreja preprečuje zaraščanje kmetijskih površin, s čimer prispeva k ohranjanju traviščnih habitatov in posledično k ohranjanju biotske raznovrstnosti. Pri intenzivni živinoreji pa lahko prihaja do negativnih pritiskov na vode, tla, zrak in biotsko raznovrstnost. Znotraj živinoreje je govedoreja najpomembnejši kmetijski vir izpustov TGP in amonijaka.

· Opazen je trend padanja ekonomičnosti. Slovenska govedoreja v razvoju zaostaja za povprečjem EU predvsem zaradi strukturnih (majhne, razdrobljene kmetije) in naravnih danosti (območja z omejitvami za kmetijsko dejavnost - OMD, vodovarstvena območja, Kras).

· Za Slovenijo je značilen izvoz živih živali za zakol in uvoz govejega mesa. Slovenija močno odvisna od uvoza mesnih pasem telet za nadaljnjo rejo, kar pa je ključno za povečanje ponudbe mesa govedi v shemah višje kakovosti.

· Slovenija ima za prirejo ekološkega mesa zelo ugodne razmere, ker imamo veliko travinja. Kljub temu se večina mesnih proizvodov ne proda kot ekoloških, ker se veliko ekoloških živali zakolje kot konvencionalnih.

Podrobnejši opis stanja sektorja je vsebovan v analizi stanja za specifični cilj 2.

Strateški cilji:

Na podlagi Strategije za izvajanje Resolucije o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 so bili določeni sledeči strateški in razvojni cilji govedoreje:

· povečanje tržne prireje mesa s poudarkom izrabljanja trajnega travinja;

· zagotovitev skladnega prostorskega razvoja govedoreje;

· povečanje konkurenčnosti prireje mesa s poudarkom na izboljšanju učinkovitosti reje in trajnostni reji;

· zmanjšanje odvisnosti slovenske govedoreje od svetovnega trga žit in beljakovin.

Navedeni strateški cilji ostajajo relevantni tudi po letu 2020 in se jih bo smiselno uresničevalo preko intervencij SN 2023–2027. Je pa en izmed pomembnih ciljev, ki se ga bo zasledovalo v novi finančni prepsektivi, tudi povečanje ponudbe mesa govedi v shemah višje kakovosti, kjer primanjkuje telet za nadaljnje pitanje, ki so rojena v Sloveniji, zato so nujne investicije in prestrukturiranje kmetijskih gospodarstev, proizvodno vezane podpore, povezovanje deležnikov ter podpore za uveljavitev sheme Izbrana kakovost.

Intervencije za goveje meso v SN, kombinacije dohodkovnih in naložbenih intervencij, za dolgoročni razvoj sektorja

Za uresničitev cilja odporne in konkurenčne proizvodnje in predelave je potrebno zagotoviti doseganje ustreznega in stabilnega dohodka kmetijskih pridelovalcev, večjo odpornost kmetij in višjo konkurenčnost, kar bomo uresničevali predvsem s kombinacijo dohodkovnih in naložbenih intervencij.

Intervencije, ki vključujejo sektor govedoreje, so:

- INP1: Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost;
- INP2: Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost;
- INP3-INP7: Vezane dohodkovne podpore (za rejo drobnice, rejo govedi, mleko v gorskih območjih, rejo krav dojilj in beljakovinske rastline);
- IRP1: Plačilo za naravne ali druge omejitve (OMD plačila);
- IRP2: Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev in živilskopredelovalne industrije;
- IRP 3: Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano;

- IRP 4: Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij;
- IRP 35: Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov;
- IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju;
- IRP 11: Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti;
- IRP 39: Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti;
- IRP29: Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali.

Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost (INP1: Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost) in prerazporeditvena dohodkovna podpora (INP2: Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost) sta proizvodno nevezani plačili, ki se dodelita na hektar upravičene površine. V okviru osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost (INP 1) se z letom 2023 ukinjajo plačilne pravice, na katere so se vezali zgodovinski dodatki predvsem za živinorejski sektor. Z ukinitvijo plačilnih pravic bo dosežena 100 % notranja konvergenca, hkrati se uvaja tudi degresija, oboje pa prinaša negativne prerazporeditvene učinke predvsem za živinorejski sektor, saj se bodo sredstva preusmerila iz nadpovprečno velikih kmetij in intenzivnejših živinorejskih kmetij na manjše kmetije in ostale sektorje.

Predvidene so vezane dohodkovne podpore, s ciljem stabilizacije kmetijskih sektorjev v ekonomskih težavah in krepitve potenciala za dvig njihove konkurenčnosti, lahko pa tudi kakovosti in trajnosti. Vse načrtovane proizvodno vezane dohodkovne podpore (INP3–INP7) so neposredno ali posredno usmerjene v živinorejski sektor, in sicer v rejo govedi, rejo krav dojilj, prirejo mleka na gorskem območju, rejo drobnice ter proizvodnjo beljakovinskih rastlin. Omenjeni sektorji so na podlagi ekonomskega kazalnika bruto dodana vrednost na uro efektivnega dela, ki v svoji vrednosti ne upošteva ukinitve plačilnih pravic, v izrazito slabšem položaju v primerjavi z ostalimi kmetijskimi sektorji.

Z dohodkovno vezano podporo za rejo govedi naslavljamo predvsem ohranjanje kmetijske proizvodnje in s tem ekonomske smiselnosti nadaljevanja te proizvodnje, kar pa je predpogoj za nadaljnja vlaganja v razvoj, dodano vrednost, konkurenčnost (npr. preko ostalih naložbenih intervencij). S podporo se bo prispevalok zagotovitvi **doseganja ustreznega in stabilnega dohodka** rejcev govedi oziroma k večji odpornosti in višji **konkurenčnosti,** kar bomo uresničevali predvsem s kombinacijo **dohodkovnih** in **naložbenih intervencij**. Ohranjanje reje je pomembno tudi z ekonomskega vidika, saj se z govedorejo ukvarja velik delež kmetij (42 % vseh KMG). Hkrati pa ta panoga pomembno prispeva tudi k delovanju različnih industrijskih dejavnosti, zlasti predelave mesa in proizvodnje mesnih izdelkov, predelave mleka in proizvodnje krmil.

Preko pogoja vključenosti v nacionalno shemo Izbrana kakovost bomo z višjo podporo (30%) podprli govedo, ki ima certifikat za shemo Izbrana kakovost, s tem pa želimo poleg konkurenčnosti zasledovati tudi cilj večje kakovosti, ki je zagotovljena z učinki sheme, kot so sledljivosti v verigi, dobrobiti živali, krajše transportne poti, kakovosti proizvodov za potrošnika.

Nadalje bomo z višjo podporo (30%) podprli tudi govedo, ki je vključeno v ekološko kmetovanje. Zaradi načina ekološkega kmetovanja s tem pristopom zasledujemo poleg cilja konkurenčnosti tudi vidik trajnosti kot tudi kakovosti. S pristopom višje podpore za govedo, ki je vključeno v shemo Izbrana kakovost oz ekološko rejo govedi, prispevamo k usmerjanju rejcev v trajnostno živinorejo. Navedeno je tudi v skladu s pričakovanji družbe in potrošnikov.

Z dohodkovno vezano podporo za rejo krav dojilj naslavljamo predvsem ohranjanje kmetijske proizvodnje in s tem ekonomske smiselnosti nadaljevanja te proizvodnje, kar pa je predpogoj za nadaljnja vlaganja v razvoj, dodano vrednost, konkurenčnost (npr. preko ostalih naložbenih intervencij). S podporo se bo prispevalo k zagotovitvi **doseganja ustreznega in stabilnega dohodka** rejcev krav dojilj oziroma k večji odpornosti in višji **konkurenčnosti,** kar bomo uresničevali predvsem s kombinacijo **dohodkovnih** in **naložbenih intervencij**. Dojilje se v večini nahajajo na OMD območjih in ohranjanje dojilj na teh območjih je pomembno zaradi družbenih (turizem) in demografskih razlogov kot tudi z vidika preprečevanja zaraščanja zaradi česar intervencija pomembno prispeva k trajnosti.

Višja podpora na enoto za krave dojilje na OMD območjih je skladna s strateško usmeritvijo glede postopnega usmerjanja živinoreje v hribovska-gorska območja, to je na območja trajnega travinja. Prav tako se rejci na gorskem območju soočajo z višjimi stroški prireje na enoto proizvoda pri pridelavi osnovne krme zaradi prisotnosti naravnih omejitev.

Nadalje pa je podpora pomembna tudi za zagotavljanje zadostnega števila telet. Slednje je tudi razlog, da so do podpore upravičene tudi krave dojilje izven OMD, saj se tudi na teh območjih sektor spopada z izrazito slabim ekonomskim stanjem. Povečanje števila telet je pomembno z vidika vključevanja rejcev in ostalih členov v prehranski verigi v shemo Izbrana kakovost, ki je nacionalna shema kakovosti, s katero se zagotavlja neodvisen nadzor nad poreklom in kakovostjo proizvodov. Na ta način ta shema neposredno priseva tudi k cilju kakovosti. Izven OMD se sicer nahaja le manjši del krav dojilj, okoli 8%.

Z naložbenimi intervencijami II. stebra (IRP2 - v okviru naložb v dvig konkurenčnosti posebej podpiramo naložbe v prilagoditev kmetovanja na gorskih območjih, IRP3 (kolektivne naložbe za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg), IRP4 (naložbe v dvig konkurenčnosti ekoloških kmetij), IRP 35 – naložbe v predelavo in trženje, kjer je poudarek na predelavi in trženju mleka in mesa iz nadstandardne prireje) ter IRP 29 – naložbe v povečanje dobrobiti živali) nadgrajujemo dohodkovne intervencije, saj rejcem omogočamo pridobitev podpor za naložbe v povečanje konkurenčnosti, tržne usmerjenosti in dodane vrednosti ter prilagajanje objektov na dobrobit živali.

V okviru intervencije IRP 2 je poseben sklop podpor namenjen naložbam v prilagoditev kmetovanja na gorskih območjih, kar je neposredno povezano z ohranjanjem oz. dvigom konkurenčnosti živinoreje na gorskih območjih. Ta sklop podpor gradi na stabilizacijskem učinku OMD plačil in vezani dohodkovni podpori za prirejo mleka na gorskem območju, rejo govedi, rejo drobnice in rejo krav dojilj.

V okviru ločene intervencije IRP 35 (predelava in trženje) bodo podprte naložbe v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov, kjer bo poseben poudarek namenjen predelavi in trženju mleka in mesa iz nadstandardne reje živali. Na ta način krepimo dodano vrednost teh dveh proizvodov, ki sta tudi najbolj konkurenčna.

Posebna pozornost je namenjena kolektivnim naložbam za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg (IRP3), kjer zasledujemo cilj bolj organiziranega nastopa na trgu in racionalizacije vlaganj v kmetijskem sektorju. V okviru teh naložb so za živinorejski sektor zlasti relevantna vlaganja v skupne hladilnice, pakirne linije, objekte za začasno nastanitev živali, skupne kapacitete za predelavo in trženje. Nosilci teh naložb bodo poleg zadrug zlasti organizacije in skupine proizvajalcev (poleg še nekaterih drugih), ki bodo za svoje začetno organiziranje in delovanje lahko pridobile podporo iz naslova intervencije IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju.

Z naložbami v ekološko kmetijstvo (IRP4) bo mogoče vlagati v dvig konkurenčnosti in tržne usmerjenosti ekoloških proizvajalcev. To je relevantno tudi za živinorejski sektor, saj sta dva izmed ključnih ekoloških proizvodov prav ekološko meso in mleko. Naložbe znotraj IRP 35 (predelava in trženje) bodo dodatno omogočile dvig dodane vrednosti ekoloških proizvodov in izboljšanje njihove tržne prisotnosti v lokalnem okolju. Rejce bomo spodbujali k vstopu v sheme kakovosti (IRP 11) in jim pomagali pri promociji proizvodov iz shem kakovosti (IRP 39).

Pri omenjenih naložbenih intervencijah so podani signali glede usmerjanja podpore za dvig konkurenčnosti na gorskih območjih (kjer živinoreja prevladuje) in k mladim kmetom, ki se večinsko ukvarjajo prav z živinorejsko dejavnostjo (npr. z dvigom deleža sofinanciranja, z merili za izbor vlog).

Z naložbami v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali (IRP 29) pa bo podprta gradnja ali rekonstrukcija hlevov, s ciljem modernizacije in uvajanja novih, učinkovitejših tehnologij, predvsem pa okolju in živalim prijaznih.

Z omenjenimi investicijskimi intervencijami bomo omogočili vlaganja v nadaljnji razvoj tega sektorja, in sicer zlasti v modernizacijo in prestrukturiranje hlevov na dobrobit živali (prehod z vezane na prosto rejo živali), izboljšanje opreme v hlevih (avtomatizacija, robotizacija, digitalizacija), naložbe v skladišča za krmo, zlasti na hribovsko-gorskih območjih, naložbe v dosuševanje krme ter mehanizacijo za gorsko-višinske kmetije, ureditev nadstandardnih, pokritih

skladiščnih kapacitet za gnojevko (zaradi zmanjšanja izpustov TGP in amonijaka), vlaganja v mehanizacijo za zadelavo gnojevke v tla (zaradi zmanjšanja izpustov amonijaka), vlaganja v krožno gospodarstvo in obnovljive vire energije (npr. bioplin), naložbe v predelavo in trženje mesa in mleka iz nadstandardnih rej.

Podnebni vidik - intervencije za sektor govejega mesa v SN:

Pri oblikovanju intervencij strateškega načrta 2023–2027 smo posebno pozornost namenili temu, da z različnimi intervencijami I. in II. stebra SKP ne povzročamo negativnih vplivov na okolje in podnebje oziroma da tovrstne potencialno negativne vplive blažimo.

S prepletom sledečih intervencij SOPO, KOPOP si zlasti prizadevamo za zmanjšanje izpustov TGP v kmetijstvu oziroma z njim ***blažimo morebitne negativne vplive drugih intervencij:***

· **Shema za okolje in podnebje (SOPO):**

Didušikov oksid (in amonijak): Ekstenzivna raba travinja;

Metan in didušikov oksid (in amonijak): Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in toplogrednih plinov)

· **Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila:**

Metan in didušikov oksid (ter amonijak): A.28 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved, A.12 Sobivanje z velikimi zvermi, A.13 Planinska paša;

Didušikov oksid (in amonijak): A.16 Vodni viri, A.17 Ohranjanje kolobarja, A.18-A.22 Integrirana pridelava poljščin in A.26 Precizno gnojenje in škropljenje.

Poleg naštetih intervencij prispeva k izboljšanju in doseganju strateških ciljev za podnebje tudi **zaostrena pogojenost in ekološko kmetijstvo**, pa tudi **investicijske intervencije**.

· **Investicijske intervencije:** *IRP 17: Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil, IRP 36: Naložbe v obnovljive vire energije (npr. bioplin).*

· **Intervencije AKIS:** *IRP31: Podpora za projekte EIP; IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev; IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno* bodo podprle dvig usposobljenosti in znanja v kmetijskem sektorju.

Med drugim bo v okviru AKIS intervencij poudarek na povečanju *učinkovitosti reje domačih živali* (preko izboljševanja krmnih obrokov, usmerjanjem fermentacije v vampu) ter izvajanju nadstandardnih kmetijskih praks za *učinkovito kroženje dušika preko ustreznega ravnanja z živinskimi gnojili*, ki so povezane tako z zmanjšanjem metana kot tudi didušikovega oksida ter varovanjem naravnih virov. Na ta način bodo te intervencije okrepile prizadevanja v okviru ***rejskih programov*** za govedo in drobnico. Ti rejski programi se financirajo z nacionalnimi sredstvi izven Strateškega načrta 2023–2027 in so izrazito pomembni za razvoj in napredek tega sektorja.

Okoljski vidik - intervencije za sektor govejega mesa v SN:

Pri naravnih virih: voda, zrak in tlasi poleg ***zaostrene pogojenosti***, zlasti s prepletom spodaj naštetih inetrevncij ***SOPO, KOPOP in Ekološko kmetovanje*** prizadevamo za ohranjanje rodovitnosti tal in proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč, zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na vode, tla in zrak. Nadalje si z omenjenimi intervencijami prizadevamo za uravnoteženo porabo dušika iz mineralnih in živinskih gnojil, postopno povečevanje obsega ekološke pridelave ter preprečevanje obremenjevanja tal iz točkovnih in razpršenih virov ter za zmanjšnje in preprečevanje nadaljnjega onesnaženja voda z nitrati iz kmetijske proizvodnje.

Shema za podnebje in okolje: *Gnojenje z živinskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak (zmanjšanje izpustov amonijaka), Ekstenzivno travinje, Tradicionalna raba travinja, Naknadni posevki in podsevki, Ozelenitev ornih površin preko zime in Konzervirajoča obdelava tal;*

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila: *Vodni viri, Ohranjanje kolobarja, Integrirana pridelava poljščin, Precizno gnojenje in škropljenje, Senena prireja.*

Ekološko kmetovanje;

Investicijske intervencije: *IRP 21 Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS.*

Intervencije AKIS: *IRP31: Podpora za projekte EIP; IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev; IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno* bodo podprle dvig usposobljenosti in znanja v kmetijskem sektorju.

Biotska raznovrstnost - intervencije za sektor govejega mesa v SN:

Pri biotski raznovrstnosti si prizadevamo za ohranjanje visoke stopnje biotske raznovrstnosti in zaustavitev upadanja biotske raznovrstnosti do leta 2030 in za ohranitevali obračanja trenda upadanja kvalifikacijskih Natura 2000 vrst in habitatnih tipov, vezanih na kmetijski ekosistem (predvsem na ekstenzivne, vrstne bogate travnike) s prepletom sedečih intervencij:

Shema za podnebje in okolje: *Ekstenzivno travinje, Tradicionalna raba travinja, Gole zaplate tal na ornih površinah, Varstvo gnezd pribe;*

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila: *Posebni traviščni habitati, Traviščni habitati metuljev, Steljniki, Mokrotni traviščni habitati, Ohranjanje mokrišč in barij, Suhi kraški travniki in pašniki, Strmi travniki, A.9 Grbinasti travniki, Ohranjanje mejic, Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst, Sobivanje z velikimi zvermi, Planinska paša, Lokalne pasme, Lokalne sorte, Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, Ohranjanje suhih travišč.*

Plačila Natura 2000;

Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij (NUZO);

Ekološko kmetovanje;

Investicijske intervencije: *IRP37: Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov; IRP22: Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027.*

Intervencije AKIS: *IRP31: Podpora za projekte EIP; IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev; IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno* bodo podprle dvig usposobljenosti in znanja v kmetijskem sektorju.

3.5.7 Mleko in mlečni izdelki

Izhodiščno stanje sektorja:

· Proizvodnja kravjega mleka je najpomembnejša usmeritev slovenskega kmetijstva. K skupni vrednosti kmetijske proizvodnje v zadnjih letih prispeva okoli 14 % (leta 2021: 14,7 %), k vrednosti živinoreje pa približno 33 % (leta 2020: 34,6 %).

· V sektorju beležimo intenzivne procese prestrukturiranja, modernizacije in koncentracije reje.

· V zadnjih 15 letih se je število proizvajalcev mleka, ki mleko oddaja v mlekarne, zmanjšalo s 13.900 na okoli 5.000 kmetijskih gospodarstev.

· Čeprav se tudi število molznic zmanjšuje skozi leta, je obseg proizvodnje mleka precej stabilen (v letu 2020: 630 tisoč ton), kar kaže na izboljšanje učinkovitosti reje. Povprečna mlečnost znaša 6,3 tisoč kg mleka na molznico.

·Mlečni sektor je izvozno usmerjen sektor, vendar je v strukturi skupnega izvoza mnogo let prevladoval izvoz surovega mleka.

·Z vidika višine odkupne cene mleka smo v daljšem časovnem okvirju nekje v spodnji tretjini držav EU, torej v krogu držav z nizko odkupno cena mleka.

·V sektorju mleka se po eni strani odvija koncentracija in specializacija, po drugi strani pa opuščanje proizvodnje mleka na manjših in srednje velikih gospodarstvih na območjih s težjimi pogoji kmetovanja. Kmetijska gospodarstva, ki opuščajo prirejo mleka, se preusmerjajo v rejo krav dojilj.

·Opuščanje proizvodnje mleka in mesa na manjših in srednje velikih rejah na hribovsko-gorskih območjih bi na dolgi rok lahko vodilo v opuščanje kmetijstva in depopulacijo podeželskih območij.

·Slovenija ima zaradi naravnih danosti (velikga obsega trajnega travinja) ugodne razmere za prirejo ekološkega mleka.

Strateški cilji:

Na podlagi Strategije za izvajanje Resolucije o strateških usmeritvah razvoja slovenskega

kmetijstva in živilstva do leta 2020 so bili določeni sledeči strateški in razvojni cilji v sektorju mleka:

· povečanje tržne prireje mleka s poudarkom izrabljanja trajnega travinja ;

· zagotovitev skladnega prostorskega razvoja govedoreje;

· povečanje konkurenčnosti prireje mleka s poudarkom na izboljšanju učinkovitosti reje in trajnostni reji;

· zmanjšanje odvisnosti slovenske govedoreje od svetovnega trga žit in beljakovin.

Navedeni strateški cilji ostajajo relevantni tudi po letu 2020 in se jih bo smiselno uresničevalo preko intervencij SN 2023–2027.

Intervencije za mleko v SN, kombinacije dohodkovnih in naložbenih intervencij:

Za uresničitev cilja odporne in konkurenčne proizvodnje in predelave je potrebno zagotoviti doseganje ustreznega in stabilnega dohodka kmetijskih pridelovalcev, večjo odpornost kmetij in višjo konkurenčnost, kar bomo uresničevali predvsem s kombinacijo dohodkovnih in naložbenih intervencij.

Intervencije, ki vključujejo sektor mleka, so:

· INP1: Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost;

· INP2: Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost;

· INP3-INP7: Vezane dohodkovne podpore (mleko v gorskih območjih, rejo krav dojilj in beljakovinske rastline);

· IRP1: Plačilo za naravne ali druge omejitve (OMD plačila);

· IRP2: Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev in živilskopredelovalne industrije;

· IRP 3: Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano;

· IRP 4: Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij;

· IRP 35: Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov;

· IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju;

· IRP 11: Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti;

· IRP 39: Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti;

· IRP29: Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali;

· Intervencije AKIS (IRP 31, IRP 38, IRP 32).

Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost (INP1: Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost) in prerazporeditvena dohodkovna podpora (INP2: Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost) sta proizvodno nevezani plačili, ki se dodelita na hektar upravičene površine. V okviru osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost (INP 1) se z letom 2023 ukinjajo plačilne pravice, na katere so se vezali zgodovinski dodatki predvsem za živinorejski sektor. Z ukinitvijo plačilnih pravic bo dosežena 100 % notranja konvergenca, hkrati se uvaja tudi degresija, oboje pa prinaša negativne prerazporeditvene učinke predvsem za živinorejski sektor, saj se bodo sredstva preusmerila iz nadpovprečno velikih kmetij in intenzivnejših živinorejskih kmetij na manjše kmetije in ostale sektorje.

Predvidene so tudi vezane dohodkovne podpore, s ciljem stabilizacije kmetijskih sektorjev v ekonomskih težavah in krepitve potenciala za dvig njihove konkurenčnosti, lahko pa tudi kakovosti in trajnosti Vse načrtovane proizvodno vezane dohodkovne podpore (INP3–INP7) so neposredno ali posredno usmerjene v živinorejski sektor, in sicer v rejo govedi, rejo krav dojilj, prirejo mleka na gorskem območju, rejo drobnice ter proizvodnjo beljakovinskih rastlin. Omenjeni sektorji so na podlagi ekonomskega kazalnika bruto dodana vrednost na uro efektivnega dela, ki v svoji vrednosti ne upošteva ukinitve plačilnih pravic, v izrazito slabšem položaju v primerjavi z ostalimi kmetijskimi sektorji.

Pri prireji mleka nadaljujemo z izvajanjem podpore v gorskem območju, kot se je izvajala že v obdobju 2015-2022, saj se rejci na gorskem območju soočajo z višjimi stroški prireje na enoto proizvoda pri pridelavi osnovne krme zaradi prisotnosti naravnih omejitev in dodatnimi stroški

zaradi oddaljenosti obratov za oddajo mleka.S pomočjo dohodkovno vezane podpore za rejo krav molznic naslavljamo ohranjanje mlečne proizvodnje na gorskem območju, s tem pa razmeromastabilno razporeditev prireje mleka v Sloveniji. Ocenjujemo, da bo vezana dohodkovna podpora preprečila selitev krav molznic z gorskih območij na ravniniski del.

Nadalje se kmetje na gorskih območjih soočajo z višjimi stroški prireje na enoto proizvoda pri pridelavi osnovne krme zaradi prisotnosti naravnih omejitev in dodatnimi stroški zaradi oddaljenosti obratov za oddajo mleka. Oba cilja sta skladna z strateško usmeritvijo glede postopnega usmerjanja živinoreje v hribovska-gorska območja, to je na območja trajnega travinja.

Prisotnost krav molznic na gorskem območju je pomembna tudi iz vidika rabe trajnega travinja in preprečuje zaraščanje na teh območjih. V površinski strukturi kmetij na gorskih območjih, ki se ukvarjajo s prirejo mleka, s 77% prevladuje trajno travinje. Izven OMD območja je situacija pri prireji mleka drugačna, saj imajo kmetije v površinski strukturi le še 32% trajnega travinja.

Z naložbenimi intervencijami II. stebra (IRP2 - v okviru naložb v dvig konkurenčnosti posebej podpiramo naložbe v prilagoditev kmetovanja na gorskih območjih, IRP3 (kolektivne naložbe za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg), IRP4 (naložbe v dvig konkurenčnosti ekoloških kmetij), IRP 35 – naložbe v predelavo in trženje, kjer je poudarek na predelavi in trženju mleka in mesa iz nadstandardne prireje) ter IRP 29 – naložbe v povečanje dobrobiti živali) **nadgrajujemo dohodkovne intervencije, saj rejcem omogočamo pridobitev podpor za naložbe v povečanje konkurenčnosti, tržne usmerjenosti in dodane vrednosti ter prilagajanje objektov na dobrobit živali.**

V okviru intervencije IRP 2 je poseben sklop podpor namenjen naložbam v prilagoditev kmetovanja na gorskih območjih, kar je neposredno povezano z ohranjanjem oz. dvigom konkurenčnosti živinoreje na gorskih območjih. Ta sklop podpor gradi na stabilizacijskem učinku OMD plačil in vezani dohodkovni podpori za prirejo mleka na gorskem območju, rejo govedi, rejo drobnice in rejo krav dojilj.

V okviru ločene intervencije IRP 35 (predelava) bodo podprtenaložbe v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov, kjer bo poseben poudarek namenjen predelavi in trženju mleka in mesa iz nadstandardne reje živali. Na ta način krepimo dodano vrednost teh dveh proizvodov, ki sta tudi najbolj konkurenčna.

Posebna pozornost je namenjena kolektivnim naložbam za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg (IRP3), kjer zasledujemo cilj bolj organiziranega nastopa na trgu in racionalizacije vlaganj v kmetijskem sektorju. V okviru teh naložb so za živinorejski sektor zlasti relevantna vlaganja v skupne hladilnice, pakirne linije, objekte za začasno nastanitev živali, skupne kapacitete za predelavo in trženje. Nosilci teh naložb bodo poleg zadrug zlasti organizacije in skupine proizvajalcev (poleg še nekaterih drugih), ki bodo za svoje začetno organiziranje in delovanje lahko pridobile podporo iz naslova intervencije IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju.

Z naložbami v ekološko kmetijstvo (IRP4) bo mogoče vlagati v dvig konkurenčnosti in tržne usmerjenosti ekoloških proizvajalcev. To je relevantno tudi za živinorejski sektor, saj sta dva izmed ključnih ekoloških proizvodov prav ekološko meso in mleko. Naložbe znotraj IRP 35 (predelava in trženje) bodo dodatno omogočile dvig dodane vrednosti ekoloških proizvodov in izboljšanje njihove tržne prisotnosti v lokalnem okolju. Rejce bomo spodbujali k vstopu v sheme kakovosti (IRP 11) in jim pomagali pri promociji proizvodov iz shem kakovosti (IRP 39).

Pri omenjenih naložbenih intervencijah so podani signali glede usmerjanja podpore za dvig konkurenčnosti na gorskih območjih (kjer živinoreja prevladuje) in k mladim kmetom, ki se večinsko ukvarjajo prav z živinorejsko dejavnostjo (npr. z dvigom deleža sofinanciranja, z merili za izbor vlog).

Z naložbami v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali (IRP 29) pa bo podprta gradnja ali rekonstrukcija hlevov, s ciljem modernizacije in uvajanja novih, učinkovitejših tehnologij, predvsem pa okolju in živalim prijaznih.

Z omenjenimi investicijskimi intervencijami bomo omogočili vlaganja v nadaljnji razvoj tega sektorja, in sicer bomo podprli zlasti ureditev hlevov za prilagoditev na dobrobit živali (prehod iz vezane v prosto rejo), ureditev izpustov (le malo molznic se namreč pase). Kjer izpusti niso mogoči,

bodo podprte naložbe v izboljšanje počutja živali, kot npr. v ureditev prezračevanja / hlajenja / ventilacije hlevov, vlagali bomo v prilagoditev živinorejskih kmetij na ekološko prirejo mleka. Nadalje, bomo spodbujali naložbe v izboljšanje opreme v hlevih (avtomatizacija, robotizacija, digitalizacija), vlaganja v energetiko in OVE (sončna energija, bioplin itn.), naložbe v mehanizacijo za zadelavo gnojevke v tla (zaradi gnojenja z nizkimi izpusti amonijaka), izgradnjo ali prenovo skladišč za krmo, zlasti na hribovsko-gorskih območjih ter dosuševanje. Podprli bomo tudi naložbe v ureditev gnojnih jam v smeri nadstandardnega skladiščenja (zaradi zmanjšanja izpustov TGP in amonijaka), kjer bo poudarek zlasti na rejah od 50 GVŽ dalje.

Intervencije AKIS: *IRP31: Podpora za projekte EIP; IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev; IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno* bodo podprle dvig usposobljenosti in znanja v kmetijskem sektorju. Med drugim bo poudarek na povečanju *učinkovitosti reje domačih živali* (preko izboljševanja krmnih obrokov, usmerjanjem fermentacije v vampu) ter izvajanju nadstandardnih kmetijskih praks za *učinkovito kroženje dušika preko ustreznega ravnanja z živinskimi gnojili*, ki so povezane tako z zmanjšanjem metana kot tudi didušikovega oksida ter varovanjem naravnih virov. Na ta način bodo te intervencije okrepile prizadevanja v okviru ***rejskih programov*** za govedo in drobnico. Ti rejski programi se financirajo z nacionalnimi sredstvi izven Strateškega načrta 2023–2027 in so izrazito pomembni za razvoj in napredek tega sektorja.

Podnebni vidik - intervencije za sektor mleka v SN:

Pri oblikovanju intervencij strateškega načrta 2023–2027 smo posebno pozornost namenili temu, da z različnimi intervencijami I. in II. stebra SKP ne povzročamo negativnih vplivov na okolje in podnebje oziroma da tovrstne potencialno negativne vplive blažimo.

S prepletom sledečih intervencij SOPO, KOPOP si zlasti prizadevamo za zmanjšanje izpustov TGP v kmetijstvu oziroma z njim ***blažimo morebitne negativne vplive drugih intervencij:***

· **Shema za okolje in podnebje (SOPO):**

Didušikov oksid (in amonijak): Ekstenzivna raba travinja;

Metan in didušikov oksid (in amonijak): Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in toplogrednih plinov)

· **Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila:**

Metan in didušikov oksid (ter amonijak): A.28 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved, A.12 Sobivanje z velikimi zvermi, A.13 Planinska paša;

Didušikov oksid (in amonijak): A.16 Vodni viri, A.17 Ohranjanje kolobarja, A.18-A.22 Integrirana pridelava poljščin in A.26 Precizno gnojenje in škropljenje.

Poleg naštetih intervencij prispeva k izboljšanju in doseganju strateških ciljev za podnebje tudi **zaostrena pogojenost in ekološko kmetijstvo**, pa tudi **investicijske intervencije**.

· **Investicijske intervencije:** *IRP 17: Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil, IRP 36: Naložbe v obnovljive vire energije (npr. bioplin).*

· **Intervencije AKIS:** *IRP31: Podpora za projekte EIP; IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev; IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno* bodo podprle dvig usposobljenosti in znanja v kmetijskem sektorju.

Med drugim bo v okviru AKIS intervencij poudarek na povečanju *učinkovitosti reje domačih živali* (preko izboljševanja krmnih obrokov, usmerjanjem fermentacije v vampu) ter izvajanju nadstandardnih kmetijskih praks za *učinkovito kroženje dušika preko ustreznega ravnanja z živinskimi gnojili*, ki so povezane tako z zmanjšanjem metana kot tudi didušikovega oksida ter varovanjem naravnih virov. Na ta način bodo te intervencije okrepile prizadevanja v okviru ***rejskih programov*** za govedo in drobnico. Ti rejski programi se financirajo z nacionalnimi sredstvi izven Strateškega načrta 2023–2027 in so izrazito pomembni za razvoj in napredek tega sektorja.

Okoljski vidik - intervencije za sektor mleka v SN:

Pri naravnih virih: voda, zrak in tlasi poleg ***zaostrene pogojenosti***, zlasti s prepletom spodaj naštetih inetrevncij ***SOPO, KOPOP in Ekološko kmetovanje*** prizadevamo za ohranjanje rodovitnosti tal in proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč, zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na vode, tla in zrak. Nadalje si z omenjenimi intervencijami prizadevamo za uravnoteženo porabo dušika iz mineralnih in

živinskih gnojil, postopno povečevanje obsega ekološke pridelave ter preprečevanje obremenjevanja tal iz točkovnih in razpršenih virov ter za zmanjšnje in preprečevanje nadaljnjega onesnaženja voda z nitrati iz kmetijske proizvodnje.

Shema za podnebje in okolje: *Gnojenje z živinskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak (zmanjšanje izpustov amonijaka), Ekstenzivno travinje, Tradicionalna raba travinja, Naknadni posevki in podsevki, Ozelenitev ornih površin preko zime in Konzervirajoča obdelava tal;*

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila: *Vodni viri, Ohranjanje kolobarja, Integrirana pridelava poljščin, Precizno gnojenje in škropljenje, Senena prireja.*

Ekološko kmetovanje;

Investicijske intervencije: *IRP 21 Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS.*

Intervencije AKIS: *IRP31: Podpora za projekte EIP; IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev; IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno* bodo podprle dvig usposobljenosti in znanja v kmetijskem sektorju.

Biotska raznovrstnost - intervencije za sektor mleka v SN:

Pri biotski raznovrstnosti si prizadevamo za ohranjanje visoke stopnje biotske raznovrstnosti in zaustavitev upadanja biotske raznovrstnosti do leta 2030 in za ohranitevali obračanja trenda upadanja kvalifikacijskih Natura 2000 vrst in habitatnih tipov, vezanih na kmetijski ekosistem (predvsem na ekstenzivne, vrstne bogate travnike) s prepletom sedečih intervencij:

Shema za podnebje in okolje*, Tradicionalna raba travinja, Gole zaplate tal na ornih površinah, Varstvo gnezd pribe;*

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila: *Posebni traviščni habitati, Traviščni habitati metuljev, Steljniki, Mokrotni traviščni habitati, Ohranjanje mokrišč in barij, Suhi kraški travniki in pašniki, Strmi travniki, A.9 Grbinasti travniki, Ohranjanje mejic, Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst, Sobivanje z velikimi zvermi, Planinska paša, Lokalne pasme, Lokalne sorte, Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, Ohranjanje suhih travišč.*

Plačila Natura 2000;

Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij (NUZO);

Ekološko kmetovanje;

Investicijske intervencije: *IRP37: Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov; IRP22: Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027.*

Intervencije AKIS: *IRP31: Podpora za projekte EIP; IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev; IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno* bodo podprle dvig usposobljenosti in znanja v kmetijskem sektorju

3.5.8 Ovce in koze

Izhodiščno stanje sektorja:

· Prireja mesa drobnice k vrednosti kmetijske proizvodnje prispeva malo manj kot odstotek (leta 2021: 0,8 %), k vrednosti živinorejske proizvodnje pa slaba dva odstotka (leta 2021: 1,9 %).

· V sektorju drobnice (ovce in koze) je v daljšem časovnem obdobju razviden upad števila KMG kot tudi upad števila živali. Od 2010 do 2020 se je število KMG z rejo ovc zmanjšalo za - 19 % na 5.106, število KMG z rejo koz pa kar za -20 % na 3.374.

· Število živali na teh kmetijah pa se je zmanjšalo za - 17 % ovc (s 137.737 na 114.365) in - 21 % koz s 34.864 na 27.385 (SURS, 2021).

· V tem sektorju je izrazito dualna struktura KMG – po eni strani imamo veliko število kmetij z majhnim številom plemenskih živali drobnice, po drugi strani pa beležimo izrazito majhno število KMG z večjimi čredami.

· Zaradi takšne strukture v tem sektorju obstajajo potrebe po povezovanju rejcev s ciljem zagotavljanja zadostnih količin za organizirano klanje in pakiranje ter plasma na trg.

Strateški cilji:

Na podlagi Strategije za izvajanje Resolucije o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 so bili določeni sledeči strateški in razvojni cilji na področju reje drobnice:

· širitev proizvodnje: povečanje obsega reje ovc in koz;

· povečanje porabe na prebivalca: povečanje porabe mesa drobnice ter ovčjega in kozjega mleka.

Navedeni strateški cilji ostajajo relevantni tudi po letu 2020 in se jih bo smiselno uresničevalo preko intervencij SN 2023–2027. Širitev proizvodnje je potrebna, ker se drobnica v večini nahaja na OMD in ohranjanje drobnice na teh območjih je pomembno zlasti iz vidika preprečevanja zaraščanja. Reja drobnice je v Sloveniji namreč tradicionalna kmetijska dejavnost, ki pomembno deluje proti zaraščanju kmetijskih površin. Večina rej (93%) se nahaja v območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost in so ekstenzivne. V površinski strukturi pri kmetijskih gospodarstvih, ki redijo drobnico, prevladuje travinje in od tega večino travinja predstavlja »trajno travinje«, ki ga zaradi razgibanega reliefa, skalovitosti, neugodnega talnega vodnega režima ali plitvih tal ni mogoče spremeniti v orna zemljišča.

Intervencije:

Za uresničitev cilja odporne in konkurenčne proizvodnje in predelave je potrebno zagotoviti doseganje ustreznega in stabilnega dohodka kmetijskih pridelovalcev, večjo odpornost kmetij in višjo konkurenčnost, kar bomo uresničevali predvsem s kombinacijo dohodkovnih in naložbenih intervencij.

Intervencije, ki vključujejo sektor drobnice so:

· INP1: Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost;

· INP2: Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost;

· INP3-INP7: Vezane dohodkovne podpore (za rejo drobnice, rejo govedi, mleko v gorskih območjih, rejo krav dojilj in beljakovinske rastline);

· IRP1: Plačilo za naravne ali druge omejitve (OMD plačila);

· IRP2: Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev in živilskopredelovalne industrije;

· IRP 3: Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano;

· IRP 4: Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij;

· IRP 35: Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov;

· IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju;

· IRP 11: Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti;

· IRP 39: Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti;

· IRP29: Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali.

Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost (INP1: Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost) in prerazporeditvena dohodkovna podpora (INP2: Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost) sta proizvodno nevezani plačili, ki se dodelita na hektar upravičene površine. V okviru osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost (INP 1) se z letom 2023 ukinjajo plačilne pravice, na katere so se vezali zgodovinski dodatki predvsem za živinorejski sektor. Z ukinitvijo plačilnih pravic bo dosežena 100 % notranja konvergenca, hkrati se uvaja tudi degresija, oboje pa prinaša negativne prerazporeditvene učinke predvsem za živinorejski secto, saj je tudi sektor drobnice bil zgodovinsko vezan na plačilne pravice v obodbju 2007-2013.

Predvidene so tudi vezane dohodkovne podpore, s ciljem stabilizacije kmetijskih sektorjev v ekonomskih težavah in krepitve potenciala za dvig njihove konkurenčnosti, lahko pa tudi kakovosti in trajnosti Vse načrtovane proizvodno vezane dohodkovne podpore (INP3–INP7) so neposredno ali posredno usmerjene v živinorejski sektor, in sicer v rejo govedi, rejo krav dojilj, prirejo mleka na gorskem območju, rejo drobnice ter proizvodnjo beljakovinskih rastlin. Omenjeni sektorji so na podlagi ekonomskega kazalnika

bruto dodana vrednost na uro efektivnega dela, ki v svoji vrednosti ne upošteva ukinitve plačilnih pravic, v izrazito slabšem položaju v primerjavi z ostalimi kmetijskimi sektorji.

Z dohodkovno vezano podporo za rejo drobnice naslavljamo predvsem ohranjanje kmetijske proizvodnje in s tem ekonomske smiselnosti nadaljevanja te proizvodnje, kar pa je predpogoj za nadaljnja vlaganja v razvoj, dodano vrednost, konkurenčnost (npr. preko ostalih naložbenih intervencij). Gre za neposredno spodbudo rejcem drobnice, ki prejemajo proizvodno vezano podporo tudi v letu 2021 in 2022, ko je bil sektor prav tako dokazano v težavah.S podporo se bo prispevalo k zagotovitvi **doseganja ustreznega in stabilnega dohodka** rejcev drobnice oziroma k večji odpornosti in višji **konkurenčnosti,** kar bomo uresničevali predvsem s kombinacijo **dohodkovnih** in **naložbenih intervencij**. Drobnica se v večini nahaja na OMD območjih in ohranjanje drobnice na teh območjih je pomembno zaradi družbenih (turizem) in demografskih razlogov kot tudi iz vidika preprečevanja zaraščanja zaradi česar intervencija pomembno prispeva k trajnostnosti Reja drobnice je v Sloveniji tradicionalna kmetijska dejavnost, ki pomembno deluje proti zaraščanju kmetijskih površin. Večina rej (93%) se nahaja v območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost in so ekstenzivne. Sektor omogoča ekstenzivno rabo travinja in pomembno preprečuje zaraščanje kmetijskih površin, zato prispevata tudi k cilju trajnostne živinoreje in zaradi preprečevanja zaraščanja tudi k ohranjanju splošne biodiverzitete. V površinski strukturi pri kmetijskih gospodarstvih, ki redijo drobnico, prevladuje travinje in predstavlja 80% delež površin oziroma pri rejah na OMD območjih travinje predstavlja kar 90% v površinski strukturi kmetij. Od tega večino travinja predstavlja »trajno travinje«, ki ga zaradi razgibanega reliefa, skalovitosti, neugodnega talnega vodnega režima ali plitvih tal ni mogoče spremeniti v orna zemljišča. Reja drobnice rejcem omogoča, da lahko izkoristijo prednost travinja in območij z omejenimi možnostmi za kmetovanje. Podpora sektorju je zelo pomembna za ekonomsko vzdržnost in odpravo težav, s katerimi se soočajo rejci drobnice. Pomembna pa je tudi zaradi socialnih razlogov in tradicije.

Z naložbenimi intervencijami II. stebra (IRP2 - v okviru naložb v dvig konkurenčnosti posebej podpiramo naložbe v prilagoditev kmetovanja na gorskih območjih, IRP3 (kolektivne naložbe za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg), IRP4 (naložbe v dvig konkurenčnosti ekoloških kmetij), IRP 35 – naložbe v predelavo in trženje, kjer je poudarek na predelavi in trženju mleka in mesa iz nadstandardne prireje) ter IRP 29 – naložbe v povečanje dobrobiti živali) **nadgrajujemo dohodkovne intervencije, saj rejcem omogočamo pridobitev podpor za naložbe v povečanje konkurenčnosti, tržne usmerjenosti in dodane vrednosti ter prilagajanje objektov na dobrobit živali.**

V okviru intervencije IRP 2 je poseben sklop podpor namenjen naložbam v prilagoditev kmetovanja na gorskih območjih, kar je neposredno povezano z ohranjanjem oz. dvigom konkurenčnosti živinoreje na gorskih območjih. Ta sklop podpor gradi na stabilizacijskem učinku OMD plačil in vezani dohodkovni podpori za prirejo mleka na gorskem območju, rejo govedi, rejo drobnice in rejo krav dojilj.

V okviru ločene intervencije IRP 35 (predelava) bodo podprte naložbe v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov, kjer bo poseben poudarek namenjen predelavi in trženju mleka in mesa iz nadstandardne reje živali. Na ta način krepimo dodano vrednost teh dveh proizvodov, ki sta tudi najbolj konkurenčna.

Posebna pozornost je namenjena kolektivnim naložbam za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg (IRP3), kjer zasledujemo cilj bolj organiziranega nastopa na trgu in racionalizacije vlaganj v kmetijskem sektorju. V okviru teh naložb so za živinorejski sektor zlasti relevantna vlaganja v skupne hladilnice, pakirne linije, objekte za začasno nastanitev živali, skupne kapacitete za predelavo in trženje. Nosilci teh naložb bodo poleg zadrug zlasti organizacije in skupine proizvajalcev (poleg še nekaterih drugih), ki bodo za svoje začetno organiziranje in delovanje lahko pridobile podporo iz naslova intervencije IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju.

Z naložbami v ekološko kmetijstvo (IRP4) bo mogoče vlagati v dvig konkurenčnosti in tržne usmerjenosti ekoloških proizvajalcev. To je relevantno tudi za živinorejski sektor, saj sta dva izmed ključnih ekoloških proizvodov prav ekološko meso in mleko. Naložbe znotraj IRP 35 (predelava in trženje) bodo dodatno omogočile dvig dodane vrednosti proizvodov in izboljšanje njihove tržne prisotnosti v lokalnem okolju. Rejce bomo spodbujali k vstopu v sheme kakovosti (IRP 11) in jim

pomagali pri promociji proizvodov iz shem kakovosti (IRP 39).

Pri omenjenih naložbenih intervencijah so podani signali glede usmerjanja podpore za dvig konkurenčnosti na gorskih območjih (kjer živinoreja prevladuje) in k mladim kmetom, ki se večinsko ukvarjajo prav z živinorejsko dejavnostjo (npr. z dvigom deleža sofinanciranja, z merili za izbor vlog).

Z naložbami v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali (IRP 29) pa bo podprta gradnja ali rekonstrukcija hlevov, s ciljem modernizacije in uvajanja novih, učinkovitejših tehnologij, predvsem pa okolju in živalim prijaznih.

Nadaljnji razvoj tega sektorja bomo krepili z naslednjimi vrstami naložb, kot npr. ureditev objektov v smeri zagotavljanja večje dobrobiti živali, prenova in modernizacija hlevskih objektov, rekonstrukcija ter novogradnja objektov s pripadajočo opremo, naložbe v osuševalne naprave (za pridobivanje kakovostne krme), skladišča za krmo, specialna mehanizacija, zlasti gorska mehanizacija za spravilo krme, ureditev pašnikov in obor za nadzorovano pašo, naložbe v opremo za molžo (molzišča) in sirarstvo (sirarske mize, kotli, hladilniki v sirarni in prodajalnah,…), naložbe v predelavo in trženje mesa in mleka iz nadstandardnih rej, kolektivne naložbe v obstoječo infrastrukturo (npr. skupne sirarne); ureditev ločenih linij za kravje oz. kozje mleko.

Intervencije AKIS: *IRP31: Podpora za projekte EIP; IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev; IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno* bodo podprle dvig usposobljenosti in znanja v kmetijskem sektorju. Med drugim bo poudarek na povečanju *učinkovitosti reje domačih živali* (preko izboljševanja krmnih obrokov…) ter izvajanju nadstandardnih kmetijskih praks za *učinkovito kroženje dušika preko ustreznega ravnanja z živinskimi gnojili*, ki so povezane tako z zmanjšanjem metana kot tudi didušikovega oksida ter varovanjem naravnih virov. Na ta način bodo te intervencije okrepile prizadevanja v okviru ***rejskih programov*** za govedo in drobnico. Ti rejski programi se financirajo z nacionalnimi sredstvi izven Strateškega načrta 2023–2027 in so izrazito pomembni za razvoj in napredek tega sektorja.

Podnebni vidik - intervencije za sektor mleka v SN:

Pri oblikovanju intervencij strateškega načrta 2023–2027 smo posebno pozornost namenili temu, da z različnimi intervencijami I. in II. stebra SKP ne povzročamo negativnih vplivov na okolje in podnebje oziroma da tovrstne potencialno negativne vplive blažimo.

S prepletom sledečih intervencij SOPO, KOPOP si zlasti prizadevamo za zmanjšanje izpustov TGP v kmetijstvu oziroma z njim ***blažimo morebitne negativne vplive drugih intervencij:***

· **Shema za okolje in podnebje (SOPO):**

Didušikov oksid (in amonijak): Ekstenzivna raba travinja;

Metan in didušikov oksid (in amonijak): Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in toplogrednih plinov

· **Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila:**

Metan in didušikov oksid (ter amonijak): A.28 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz, A.12 Sobivanje z velikimi zvermi, A.13 Planinska paša;

Didušikov oksid (in amonijak): A.16 Vodni viri, A.17 Ohranjanje kolobarja, A.18-A.22 Integrirana pridelava poljščin in A.26 Precizno gnojenje in škropljenje.

Poleg naštetih intervencij prispeva k izboljšanju in doseganju strateških ciljev za podnebje tudi **zaostrena pogojenost in ekološko kmetijstvo**, pa tudi **investicijske intervencije**.

· **Investicijske intervencije:** *IRP 17: Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil, IRP 36: Naložbe v obnovljive vire energije (npr. bioplin).*

· **Intervencije AKIS:** *IRP31: Podpora za projekte EIP; IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev; IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno* bodo podprle dvig usposobljenosti in znanja v kmetijskem sektorju.

Med drugim bo v okviru AKIS intervencij poudarek na povečanju *učinkovitosti reje domačih živali* (preko izboljševanja krmnih obrokov, usmerjanjem fermentacije v vampu) ter izvajanju nadstandardnih kmetijskih praks za *učinkovito kroženje dušika preko ustreznega ravnanja z živinskimi gnojili*, ki so povezane tako z zmanjšanjem metana kot tudi didušikovega oksida ter varovanjem naravnih virov. Na ta

način bodo te intervencije okrepile prizadevanja v okviru ***rejskih programov*** za govedo in drobnico. Ti rejski programi se financirajo z nacionalnimi sredstvi izven Strateškega načrta 2023–2027 in so izrazito pomembni za razvoj in napredek tega sektorja.

Okoljski vidik - intervencije za sektor mleka v SN:

Pri naravnih virih: voda, zrak in tlasi poleg ***zaostrene pogojenosti***, zlasti s prepletom spodaj naštetih inetrevncij ***SOPO, KOPOP in Ekološko kmetovanje*** prizadevamo za ohranjanje rodovitnosti tal in proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč, zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na vode, tla in zrak. Nadalje si z omenjenimi intervencijami prizadevamo za uravnoteženo porabo dušika iz mineralnih in živinskih gnojil, postopno povečevanje obsega ekološke pridelave ter preprečevanje obremenjevanja tal iz točkovnih in razpršenih virov ter za zmanjšnje in preprečevanje nadaljnjega onesnaženja voda z nitrati iz kmetijske proizvodnje.

Shema za podnebje in okolje: *Gnojenje z živinskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak (zmanjšanje izpustov amonijaka), Ekstenzivno travinje, Tradicionalna raba travinja, Naknadni posevki in podsevki, Ozelenitev ornih površin preko zime in Konzervirajoča obdelava tal;*

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila: *Vodni viri, Ohranjanje kolobarja, Integrirana pridelava poljščin, Precizno gnojenje in škropljenje, Senena prireja.*

Ekološko kmetovanje;

Investicijske intervencije: *IRP 21 Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS.*

Intervencije AKIS: *IRP31: Podpora za projekte EIP; IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev; IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno* bodo podprle dvig usposobljenosti in znanja v kmetijskem sektorju.

Biotska raznovrstnost - intervencije za sektor mleka v SN:

Pri biotski raznovrstnosti si prizadevamo za ohranjanje visoke stopnje biotske raznovrstnosti in zaustavitev upadanja biotske raznovrstnosti do leta 2030 in za ohranitevali obračanja trenda upadanja kvalifikacijskih Natura 2000 vrst in habitatnih tipov, vezanih na kmetijski ekosistem (predvsem na ekstenzivne, vrstne bogate travnike) s prepletom sedečih intervencij:

Shema za podnebje in okolje*, Tradicionalna raba travinja, Gole zaplate tal na ornih površinah, Varstvo gnezd pribe;*

Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila: *Posebni traviščni habitati, Traviščni habitati metuljev, Steljniki, Mokrotni traviščni habitati, Ohranjanje mokrišč in barij, Suhi kraški travniki in pašniki, Strmi travniki, A.9 Grbinasti travniki, Ohranjanje mejic, Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst, Sobivanje z velikimi zvermi, Planinska paša, Lokalne pasme, Lokalne sorte, Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, Ohranjanje suhih travišč.*

Plačila Natura 2000;

Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij (NUZO);

Ekološko kmetovanje;

Investicijske intervencije: *IRP37: Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov; IRP22: Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027.*

Intervencije AKIS: *IRP31: Podpora za projekte EIP; IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev; IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno* bodo podprle dvig usposobljenosti in znanja v kmetijskem sektorju

3.5.9 Beljakovinske rastline

Izhodiščno stanje sektorja:

Beljakovinske rastline so izrazito deficitarne. Težave s katerimi se sooča pridelava beljakovinskih rastlin so majhna posestna struktura, razdrobljenost njivskih površin, ki se v večini primerov nahajajo na območjih z omejenimi dejavniki, ter slabša tehnološka raven pridelave beljakovinskih rastlin, ki

zmanjšuje konkurenčnost njihove pridelave.

Predvsem pa je majhen obseg pridelave beljakovinskih rastlin problematičen z vidika potreb prireje govejega mesa in kravjega mleka, ki sta najpomembnejši proizvodni usmeritvi slovenskega kmetijstva. Reja govedi in druge senojede živine v Sloveniji temelji na trajnem travinju, ki je, glede na obseg, glavna kmetijska kultura, vendar je pridelovalni potencial travinja razmeroma slabo izkoriščen, kar ne prispeva k zadostitvi potreb po voluminozni krmi. Beljakovinske rastline imajo pomembno vlogo v izboljšanju prireje.

Na splošno v SLoveniji beležimo velik primanjkljaj rastlinskih beljakovin in smo v veliki meri odvisni od uvoza.
V letu 2021 je v Sloveniji med zeleno krmo prevladovala koruza za siliranje ter trave, travne, travno-deteljne in deteljno-travne mešanice, manjši delež pa so predstavljali čisti posevki detelj in lucerne. Na setveni strukturi zelene krme je še vedno opazen vpliv proizvodno veznega plačilla za beljakovinske rastline, ki se je v SLoveiji izvajal v letih 2015–2016, ko se je površina čistih posevkov detelj in lucerne močno povečala. V povprečju obdobja 2010–2014 je bilo v strukturi zelene krme 9 % čistih posevkov detelj in lucerne, v letih 2015–2017 pa skoraj 16 %. V letu 2021 je bilo v strukturi površin zelene krme čistih posevkov detelj in lucerne 12 %, prevladovala pa je koruza za siliranje (45 %), delež trav in mešanic je bil 42-odstoten.

Strateški cilji:

Na podlagi Strategije za izvajanje Resolucije o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 so bili določeni sledeči strateški in razvojni cilji na področju beljakovinskih rastlin:

· zmanjšanje odvisnosti slovenske govedoreje od svetovnega trga žit in beljakovin.
Navedeni strateški cilji ostajajo relevantni tudi po letu 2020 in se jih bo smiselnoresničevalo preko intervencij SN 2023–2027. Pri tem je dodatno pomemben cilj tudi postopno povečevanje deleža rastlinskih beljakovin v prehrani ljudi.

Intervencije:
Za uresničitev cilja odporne in konkurenčne proizvodnje in predelave je potrebno zagotoviti doseganje ustreznega in stabilnega dohodka kmetijskih pridelovalcev, večjo odpornost kmetij in višjo konkurenčnost, kar bomo uresničevali predvsem s kombinacijo dohodkovnih in naložbenih intervencij.
Intervencije, ki vključujejo beljakovinske rastline so:

· INP1: Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost;
· INP2: Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost;
· INP3-INP7: Vezane dohodkovne podpore (za rejo drobnice, rejo govedi, mleko v gorskih območjih, rejo krav dojilj in beljakovinske rastline);
· IRP1: Plačilo za naravne ali druge omejitve (OMD plačila);
· IRP2: Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev in živilskopredelovalne industrije;
· IRP 3: Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano;
· IRP 35: Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov;

· IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju;
· IRP 4: Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij;

Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost (INP1: Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost) in prerazporeditvena dohodkovna podpora (INP2: Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost) sta proizvodno nevezani plačili, ki se dodelita na hektar upravičene površine. V okviru osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost (INP 1) se z letom 2023 ukinjajo plačilne pravice, na katere so se vezali zgodovinski dodatki predvsem za živinorejski sektor. Z ukinitvijo plačilnih pravic bo dosežena 100 % notranja konvergenca, hkrati se uvaja tudi degresija, oboje pa prinaša negativne prerazporeditvene učinke predvsem za živinorejski sektor, saj se bodo sredstva preusmerila iz nadpovprečno velikih kmetij in intenzivnejših živinorejskih kmetij na manjše kmetije in ostale sektorje..

Pri dohodkovno vezani podpori bo podprta tudi proizvodnja beljakovinskih rastlin, ki je pomembna za rejce, saj so beljakovinske rastline bistveni sestavni del živalske krme, ki izboljšujejo prirejo govejega mesa in kravjega mleka. Z namenom, da se pridobi krma za živino, smo podporo pri beljakovinskih rastlinah detelje, deteljno travne mešanice in lucerne vezali na pogoj ustrezne obtežbe. Hkrati se beljakovinske rastline čedalje bolj uporabljajo tudi v prehrani ljudi, kar je pomembno z vidika postopnega povečevanja deleža rastlinskih beljakovin v prehrani ljudi. Pri krmnem bobu, soji, grašici, volčjem bobu, grahorju in krmnem grahu zato pogoj obtežbe ni predviden. Beljakovinske rastline so izrazito deficitarne. Težave s katerimi se sooča pridelava beljakovinskih rastlin so majhna posestna struktura, razdrobljenost njivskih površin, ki se v večini primerov nahajajo na območjih z omejenimi dejavniki, ter slabša tehnološka raven pridelave beljakovinskih rastlin, ki zmanjšuje konkurenčnost njihove pridelave. Predvsem pa je majhen obseg pridelave beljakovinskih rastlin problematičen z vidika potreb prireje govejega mesa in kravjega mleka, ki sta najpomembnejši proizvodni usmeritvi slovenskega kmetijstva. Reja govedi in druge senojede živine v Sloveniji temelji na trajnem travinju, ki je, glede na obseg, glavna kmetijska kultura, vendar je pridelovalni potencial travinja razmeroma slabo izkoriščen, kar ne prispeva k zadostitvi potreb po voluminozni krmi. Beljakovinske rastline imajo pomembno vlogo v izboljšanju prireje.

Tudi za sektor beljakovinskih rastlin bo pomembna nadgradnja v konkurenčnost posredno dosežena z naložbenimi intervencijami II. stebra
Z naložbenimi intervencijami II. stebra **nadgrajujemo dohodkovne intervencije, saj pridelovalcem beljakovinskih rastlin omogočamo pridobitev podpor za naložbe v povečanje konkurenčnosti, tržne usmerjenosti in dodane vrednosti.**

V okviru intervencije IRP 2 so Ppredmet podpore so individualne in kolektivne naložbe v nakup kmetijske mehanizacije za spravilo rastlinskih pridelkov: **stroji za spravilo zrnatih, silažnih in predivnih poljščin**. Kmetijska mehanizacija za spravilo beljakovinskih pridelkov bo vplivala na vzpostavitev večjih obdelovalnih površin namenjenih beljakovinskim rastlinam in hkrati povečalaproduktivnost ter tržen interes nasploh.

V okviru ločene intervencije IRP 35 (predelava in trženje) so predmet podporenaložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov, ki so namenjeni za prehrano ljudi in živali, kamor sodijo tudi beljakovinske rastline: objekti za predelavo in nakup pripadajoče opreme, skladišča in hladilnice za namen predelave in trženja.

Posebna pozornost je namenjena kolektivnim naložbam za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg (IRP3), kjer zasledujemo cilj bolj organiziranega nastopa na trgu in racionalizacije vlaganj v kmetijskem sektorju. Predmet podpore so kolektivne naložbe v ureditev distribucijskih centrov v pridelavo, predelavo in trženje kmetijskih proizvodov, ki so namenjeni za prehrano ljudi in živali, kamor sodijo tudi beljakovinske rastline: objekti za skladiščenje, predelavo in trženje kmetijskih proizvodov in nakup pripadajoče opreme, pakirne linije, nakup vozil za transport kmetijskih pridelkov in podobno. Nosilci teh naložb bodo poleg zadrug zlasti organizacije in skupine proizvajalcev (poleg še nekaterih drugih), ki bodo

za svoje začetno organiziranje in delovanje lahko pridobile podporo iz naslova intervencije IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju.

Z naložbami v ekološko kmetijstvo (IRP4) bo mogoče vlagati v dvig konkurenčnosti in tržne usmerjenosti ekoloških proizvajalcev. Predmet podpore je med drugim tudi nakup kmetijske mehanizacije za izvajanje ekološke pridelave hrane, v primeru da se kmetijsko gospodarstvo odloči za ekološko proizvodnjo beljakovinskih rastlin. Naložbe znotraj IRP 35 (predelava in trženje) bodo dodatno omogočile dvig dodane vrednosti ekoloških proizvodov in izboljšanje njihove tržne prisotnosti v lokalnem okolju.

Intervencije AKIS: *IRP31: Podpora za projekte EIP; IRP 32: Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev; IRP 38: Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno* bodo podprle dvig usposobljenosti in znanja v kmetijskem sektorju

Okoljski vidik:
Metuljnice vežejo dušik iz zraka in ugodno vplivajo na tla. Pri kolobarjenju z metuljnicami je ponavadi potrebnih manj mineralnih in organskih dušikovih gnojil, Pri nekaterih kmetijskih rastlinah je bil ugotovljen večji donos, ko so v kolobarjenju sledile metuljnicam. Vključevanje metuljnic v kolobarjenje zmanjšuje tudi napade škodljivcev, saj se prekinejo zaporedni cikli škodljivcev, ki napadajo žito. Večina metuljnic je zelo privlačnih za čebele, pogosto pa so tudi pribežališče drugih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst, zato imajo lahko pozitiven učinek na biotsko raznovrstnost v sistemih kmetovanja z majhnimi vložki. Lucerna in detelja ugodno vplivata tudi na zatiranje plevela pri kulturah, ki se kot naslednje gojijo na isti površini, kar lahko povzroči, da se uporablja manj herbicidov ali sploh nič.

3.5.10 Sladkorna pesa

/

3.5.11 Drugi sektorji

Ni relevantno.

3.6 Pregled intervencij, ki prispevajo k zagotavljanju skladnega in celostnega pristopa k obvladovanju tveganj, kadar je ustrezno

Slovenija za obvladovanje tveganj izvaja in še naprej namerava izvajati ukrep ofinanciranja zavarovalnih premij za zavarovanje primarne kmetijske proizvodnje in ribištva, ki se sofinancira iz nacionalnih sredstev.

Upravičenost do sofinanciranja zavarovalnih premij
- kmetijska gospodarstva, ki se v RS ukvarjajo s proizvodnjo kmetijskih in ribiških proizvodov,
- so mikro, mala ali srednja podjetja,
- niso podjetje v težavah,
- so vpisana v RKG in imajo ustrezno urejene podatke v RKG,
- poleg nosilca kmetije lahko zavarovalno pogodbo sklenejo tudi člani kmetijskega gospodarstva, ki so vpisani v RKG, v kolikor zavarovalnih pogodb ne sklenejo nosilci kmetijskega gospodarstva.

Sofinancirajo se zavarovalne premije, pri katerih je zavarovalno kritje z odbitno franšizo v višini najmanj 15 odstotkov zavarovalne vsote posevkov, nasadov ali plodov na posamezni zavarovani površini.

Zavarovalne premije se lahko financirajo tudi iz občinskih sredstev, vendar pa skupni delež podpore ne sme presegati 65 odstotkov stroškov zavarovalne premije.

Temeljni cilj sofinanciranja zavarovalnih premij v kmetijstvu so:

- spodbujanje kmetijskih pridelovalcev, da zavarujejo svoje pridelke pred posledicami naravnih nesreč (toča, požar, udar strele, pozeba, poplave in vihar), živali za primer bolezni (nevarnost pogina zaradi bolezni, zakola živali z veterinarsko napotnico ali usmrtitve zaradi bolezni in ekonomskega zakola zaradi bolezni ter gojitev vodnih živali v ribogojnih objektih za primer pogina zaradi bolezni)
- porazdelitev tveganj zaradi škode ob naravnih nesrečah. Država vstopa v sistem zavarovanja, preko sofinanciranja zavarovalnih premij. Na ta način se tveganja porazdelijo med državo, ki zagotovi sredstva za sofinanciranje premij, med zavarovalnice, ki ocenijo in izplačajo odškodnino za škode ter kmetovalca, ki nosi del škode v obliki odbitne franšize in plača del zavarovalne premije;
- preprečevanje in zmanjšanje posledic naravnih nesreč, (posledica neugodnih vremenskih razmer)
- zagotavljanje stabilnega dohodkovnega položaja kmetijskih gospodarstev in kmetijstva.

Gre za dobro utečen ter za zavarovance in za državo administrativno nezahteven sistem, ki ima usposobljene ponudnike zavarovanih produktov in dobro bazo zavarovancev. Poplačilo škodnega dogodka je v primerjavi s preostalimi ukrepi hitro, s čimer si kmetijska gospodarstva zagotovijo določeno stabilnost gospodarjenja.

Ukrepi za obvladovanje tveganj se bodo izvajali tudi v sektorju sadja in zelenjave, in sicer v okviru organizacij proizvajalcev (OP) preko operativnega programa. OP bo lahko v operativni program vključila naslednje intervencije za obvladovanje tveganj:

· SI10.06 Umik s trga za brezplačno razdelitev. Ukrep ne sme presegati 1/3 dohodkov operativnega programa, OP mora pred načrtovanim umikom s trga obvestiti MKGP. Financiranje je do 100% stroškov s strani EU in financiranje do največ 5 % VTP.

· SI10.07 Opustitev spravila. OP mora pred načrtovano opustitvijo spravila obvestiti MKGP. Zneski nadomestil so izplačila na hektar in krijejo do 90% najvišje ravni podpore za umike s trga, ki niso namenjeni brezplačni razdelitvi.

· SI10.08 Zavarovanje letine in proizvodnje. Skupna javna podpora za zavarovanje je do 50 % stroškov zavarovalnih premij, ki jih vplačajo pridelovalci za zavarovanje pred izgubami zaradi slabih vremenskih razmer, ki se lahko izenačijo z naravnimi nesrečami in drugimi izgubami zaradi slabih vremenskih razmer ter izgubami, ki so jih povzročile rastlinske bolezni ali napadi škodljivcev.

· SI10.01 – Naložbe in raziskave, in sicer podintervencij:

oIzboljšanje uporabe vode in gospodarjenje z njo

oPrilagoditev tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe

oposredno preko podintervencije Raziskave in razvoj v sektorju sadja in zelenjave

Intervencija SI10.01 se bo dopolnjevala z naložbenimi intervencijami v okviru programa razvoja podeželja, pri čemer bo zagotovljeno, da ne bo prihajalo do dvojnega financiranja. Intervencije sledijo ciljnim vrednostim in zahtevam, ki so določene pri naložbenih intervencijah za razvoj podeželja.

Z intervencijami bomo pripomogli k preprečevanju in reševanju kriz na trgu v sektorju sadja in zelenjave ter podpirali vzdržne dohodke kmetij pri kritju tržnih izgub, ki jih imajo organizacija proizvajalcev ali njeni aktivni člani.

K obvladovanju tveganj bomo prispevali tudi z izvajanjem investicijskih intervencij na področju razvoja podeželja, in sicer v okviru naslednjih intervencij:

·IRP02 Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev: nakup in postavitev mrež proti toči, postavitev zasebnih namakalnih sistemov za enega uporabnika, ki se izvede sočasno z ureditvijo trajnih nasadov oziroma s postavitvijo rastlinjakov, sajenje odprnih sort trajnih rastlin, ki so tolerantne na bolezni, škodljivce in sušo (v nadaljnjem besedilu: odporne sorte rastlin na podnebne spremembe), nakup opreme za protislansko zaščito.

·IRP04 Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij: nakup in postavitev mrež proti toči, postavitev zasebnih namakalnih sistemov za enega uporabnika, ki se izvede

sočasno z ureditvijo trajnih nasadov oziroma s postavitvijo rastlinjakov, sajenje odprnih sort rastlin na podnebne spremembe, nakup opreme za pritislansko zaščito.

·IRP6 Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture.

·IRP13 Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom: ureditev namakanja na novih površinah.

·IRP14 Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov: povečanje prihranka vode na obstoječih namakalnih sistemih.

·IRP16 Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih: nakup in postavitev mrež proti toči, postavitev zasebnih namakalnih sistemov za enega uporabnika, ki se izvede sočasno z ureditvijo trajnih nasadov, sajenje odprnih sort rastlin na podnebne spremembe, naložbe v obnovo potenciala kmetijskih zemljišč pri trajnih nasadih, prizadetih zaradi naravnih nesreč oziroma neugodnih vremenskih razmer.

·IRP40 Naložbe v izgradnjo individualnih namakalnih sistemov: ureditev namakanja na novih kmetijskih površinah.

·IRP41 Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov: povečanje prihranka vode na obstoječih namakalnih sistemih.

3.7 Medsebojno delovanje nacionalnih in regionalnih intervencij

3.7.1 Kadar je ustrezno, opis medsebojnega delovanja med nacionalnimi in regionalnimi intervencijami, vključno s porazdelitvijo dodeljenih finančnih sredstev na ukrep in na sklad

Ni relevantno.

3.7.2 Kadar je ustrezno, kako strategija intervencij zagotavlja skladnost in doslednost teh elementov z elementi strateškega načrta SKP, določenimi na nacionalni ravni, kadar so elementi strateškega načrta SKP določeni na regionalni ravni?

Ni relevantno.

3.8 Pregled, kako strateški načrt SKP prispeva k cilju izboljšanja dobrobiti živali in zmanjšanja protimikrobne odpornosti iz člena 6(1)(i), vključno z osnovnimi pogoji in dopolnjevanjem

Dobrobit živali je tesno povezana z načini reje in pogoji vhlevitve rejnih živali. Višja dobrobit živali zagotavlja koristi rejcu z izboljšanim zdravjem živali in zmanjšano smrtnostjo pri reji ter z višjo prirejo, kakovostjo in ceno končnega proizvoda. Ker so živali zaradi višje dobrobiti bolj zdrave in v manjši meri prihaja do poškodb, je zaradi tega tudi manjša potreba po zdravljenju, kar posredno prispeva k zniževanju porabe protimikrobnih zdravil. Podpora v okviru strateškega načrta SKP bo zato namenjena za izvajanje nadstandardnih, živalim prilagojenih načinov reje za vse gospodarsko najbolj pomembne vrste rejnih živali: govedo, prašiči, perutnina, drobnica in konji. Ker so sheme kakovosti s področja dobrobiti živali v Sloveniji še v razvoju, breme dodatnih stroškov za zagotavljanje višje dobrobiti živali pa ni porazdeljeno po celotni prehranski verigi, temveč stroške nosi predvsem rejec sam, bodo podprti rejci, ki prostovoljno zagotavljajo višjo raven dobrobiti živali, saj z ekonomskega vidika to pomeni dodatni strošek ali dodatno delo v primerjavi z rejci, ki zagotavljajo živalim zgolj minimalne standarde.

V strateškem načrtu SKP posebno pozornost namenjamo tudi prilagoditvi kmetijskih gospodarstev na izvajanje nadstandardnih zahtev na področju zaščite rejnih živali. Trajnostni razvoj pridobiva čedalje večji pomen pri razvoju kmetijstva in živinoreje. Potrošniki so vedno bolj ozaveščeni in vse večjo pozornost namenjajo temu, v kakšnih pogojih reje so bile živali vzrejene. To postavlja kmetijski sektor pred velik izziv, predvsem pa za manjše družinske kmetije, ki se do sedaj niso uspele prilagoditi na nove trende in zahteve potrošnikov. To velja še zlasti za govedorejske kmetije na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, kjer so pri razvoju kmetij omejeni tudi s prostorskimi dejavniki, zato so marsikje še

ohranili tradicionalne načine reje živali, kot je na primer vezana reja. Zato, da bi vsem upravičencem omogočili enakovredne pogoje za nadaljnji razvoj, bodo za tovrstne naložbe namenjena znatna finančna sredstva.

Odpornost mikrobov proti protimikrobnim zdravilom je v strateškem načrtu SKP zajeta predvsem v smislu izobraževanja, ozaveščanja in usposabljanja deležnikov, kot so zlasti veterinarji in imetniki živali. V ostalem naj bi se obvladovanje mikrobne odpornosti, vključno z uvedbo spremljanja porabe protimikrobnih zdravil po živalskih vrstah na gospodarstvih, reševalo v okviru Državne strategije "Eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024) in Akcijskega načrta za izvajanje Državne strategije »eno zdravje« za obvladovanje odpornosti mikrobov. Spremljanje porabe protimikrobnih zdravil po živalskih vrstah in poročanje EU (1. poročanje 2024 o porabi za leto 2023) uvaja tudi nova Uredba (EU) 2019/6 o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini in razveljavitvi Direktive 2001/82/ES, ki se začne uporabljati z 28. januarjem 2022.]

3.9 Poenostavitev in zmanjšanje upravnega bremena

MKGP in ARSKTRP si že skozi več programskih obdobij prizadevata poenostaviti postopke in zmanjšati administrativna bremena za upravičence. Tudi v postopku priprav na izvajanje in v postopkih izvajanja intervencij v obdobju 2023-2027, bo izvedeno več aktivnosti, ki bodo prispevale k poenostavitvi in zmanjšanju administrativnih bremen, na več področjih:

a) Poenostavitev nacionalne zakonodaje

Za izvajanje intervencij/podintervencij bo Vlada RS sprejela izvedbene uredbe, s katerimi bo uredila izvajanje posamezne intervencije/podintervencije. MKGP si bo, zaradi lažjega razumevanja in izvajanja intervencij, prizadevalo uskladiti besedila skupnih določb, standardizirati pravila o upravičenosti, upravičenih izdatkih in dokazilih.

b) Informacijski sistem

ARSKTRP ima vzpostavljen en informacijski sistem e-Kmetija, v okviru katerega deluje več aplikacij namenjenih vnosu vlog, zahtevkov, poročil,… Za vstop v te aplikacije je potrebno kvalificirano digitalno potrdilo. Za programsko obdobje 2023-2027 bo z namenom lažje uporabe in prijaznosti teh aplikacij vzpostavljena enotna grafična podlaga. Prav tako bo zaradi potreb po izboljšanju dostopnosti in odzivnosti teh aplikacij, nadgrajenih oziroma na novo postavljenih nekaj aplikacij.

Koncept popolne elektronske oddaje vlog, zahtevkov, prošenj in poročil, ki že deluje, se bo izvajal tudi pri izvedbi novih intervencij. Ta sistem bo še dodatno nadgrajen in povezan še z nekaterimi drugimi informacijskimi sistemi na nacionalni ravni, kar bo omogočilo avtomatski prenos ustreznih podatkov upravičencev, ki že obstajajo. Aplikacije za vnos in obravnavo se bodo še naprej nadgrajevale in razvijale, z namenom uporabe vgrajenih avtomatičnih logičnih kontrol, ki bodo upravičenca usmerjale k pravilni izpolnitvi vloge, zahtevka ali poročila ter prispevale k razbremenitvi administracije v fazi preverjanja izpolnjevanja pogojev in meril.

Na področju vzpostavitve sistema za spremljanje površin (»area monitoring system«) bo ARSKTRP uporabljala spletno orodje za komunikacijo z vlagatelji (SOPOTNIK), ki bo omogočalo pregled nad stanjem površin, morebitna opozorila, napotke, posredovanje sporočil, dokumentov in fotografij in tako vlagatelju omogočalo večjo transparentnost, odzivnost, pa tudi lažji neposredni stik z agencijo. Poleg orodja za komunikacijo bo ARSKTRP vlagateljem ponudila tudi mobilno aplikacijo za zajem georeferenčnih fotografij, ki bo integrirana s SOPOTNIK-om. Vlagatelj bo v povezavi s svojimi vlogami in zahtevki lahko aplikacijo uporabljal na svojo pobudo ali pa bo v svoj uporabniški račun prejel natančna navodila in usmeritve s strani agencije za zajem določene fotografije, ki bo služila kot dokazno gradivo. Georeferenčne fotografije in sistem za spremljanje površin pa bosta skupaj prispevala tudi k zmanjšani stopnji ogledov na kraju samem in tako razbremenila kmete.

Pri izvedbi postopkov pregledov na kraju samem bo ARSKTRP upravičencem omogočila elektronsko podpisovanje zapisnikov o pregledih na kraju samem ter uvedla e-zapisnike o pregledih na kraju samem.

Okvirna časovnica izvedbe predvidenih nadgradenj informacijskih sistemov

Vrsta nadgradnje	Leto dokonča nja
Vzpostavitev enotne grafične podlage	2023
Posodobitev aplikacije za vnos zbirnih vlog	2023
Posodobitev aplikacije za vnos vlog (ne-IAKS)	2023
Posodobitev aplikacije za obravnavo vlog (ne-IAKS)	2023
Postavitev nove aplikacije za vnos zahtevkov (ne-IAKS)	2023
Postavitev nove aplikacije za obravnave zahtevkov (ne-IAKS)	2024
Posodobitev aplikacije za vnos poročil (ne-IAKS, IAKS)	2024
»Area monitoring system« spletno orodje za komunikacijo z vlagatelji - SOPOTNIK	izvedeno
Mobilna aplikacija za zajem georeferenčnih fotografij	izvedeno
Postavitev nove aplikacije za izvedbo pregledov na kraju samem (ne-IAKS)	2023

Vir: AKTRP

c) Raven izvajanja

Pri pripravi nacionalnih pravnih podlag za izvajanje intervencij bo posebna skrb namenjena izboljšanju razumevanja zahtevanih pogojev in obveznosti. V ta namen bo vzpostavljena enotna opredelitev pojmov in terminologije, poenotenje dokazil med posameznimi intervencijami. Kjer bo potrebno, se bodo za upravičence izdala tudi navodila, ki bodo jasno in nedvoumno opredeljevala uporabo posameznih kategorij ter omogočala jasen in enostaven način prijave operacij na določeno intervencijo. Predvidene so tudi poenostavitve predvsem v zvezi z upravičenimi stroški in njihovim dokazovanjem v primeru pavšalov, stroškov na enoto in drugih možnosti v okviru uporabe:

–pavšalov;
–standardnih stroškov na enoto;
–enotnih zneskov na enoto..

Dostop do informacij

Zagotavljala se bo dostopnost informacij do javnih razpisov in subvencijskih kampanj SN 2023-2027. Javni razpisi z razpisno dokumentacijo se objavljajo na skupnih spletnih straneh državne uprave (www.gov.si), na spletni strani skupne kmetijske politike (www.skp.si) in na skupni spletni strani strukturnih in investicijskih skladov (https://evropskasredstva.si/). Koordinacija obveščanja se izvaja preko Mreže za podeželje. AKTRP pripravi, za lažjo pripravo vloge na javni razpis, posebna navodila za posamezni javni razpis z opisom postopka vnosa podatkov v aplikacijo, v kolikor je to potrebno ali nadgradi obstoječa splošna navodila. Navodila se objavijo na spletni strani poleg razpisne dokumentacije. Skupaj z AKTRP se bo predvidoma pripravilo shematski prikaz za upravičence o postopku od projektne ideje preko priprave poslovnega načrta, pridobivanja potrebnih soglasij in dokumentacije do vlaganja vloge na javni razpis. MKGP in AKTRP bosta organizirala tudi javne predstavitve zahtev iz javnih razpisov in po potrebi postopek vnosa podatkov vloge v aplikacijo za kmetijske svetovalce in potencialne upravičence. Potencialni upravičenci lahko dobijo več informacij o javnih razpisih in potrebnih postopkih na INFO točkah, ki delujejo v okviru AKTRP, Javne službe kmetijskega svetovanja in v okviru nekaterih socialnih partnerjev.

3.10 Pogojenost

3.10.1 Glavna vprašanja: Podnebne spremembe (blažitev in prilagajanje nanje)

3.10.1.1 DKOS 1: Ohranjanje trajnega travinja na podlagi razmerja med trajnim travinjem in kmetijsko površino

3.10.1.1.1 Povzetek obveznosti kmetije (npr. sistem predhodne odobritve in obveznost ponovne preusmeritve)

Ohranjanje trajnega travinja na podlagi deleža trajnega travinja v primerjavi s celotno površino kmetijskih zemljišč na ravni države v primerjavi z letom 2018.

Vzdrževanje razmerja trajnega travinja glede na celotno površino kmetijskih zemljišč se zagotavlja na ravni države. Izhodiščno leto predstavlja stanje v letu 2018.

Razmerje se glede na leto 2018 ne sme zmanjšati za več kot 5 %.

V primeru, da se bo zmanjšanje razmerja približalo 5% (delež zmanjšanja preseže 4,5 %) se bo na nivoju države vzpostavil poseben sistem, kjer se bo zahtevalo posebno predhodno odobritev oranja trajnega travnika na nivoju zadevnega kmetijskega gospodarstva. V primeru, da se razmerje glede na leto 2018 zmanjša za 5 % (z odstopanjem 0,5 %), bodo zadevne kmetije dolžne spremenjeno trajno travinje vrniti nazaj v trajno travinje.

3.10.1.1.2 Ozemeljska veljavnost (nacionalno, regionalno, na ravni kmetije, skupina gospodarstev)

nacionalno

3.10.1.1.3 Vrednost referenčnega razmerja (vključno z metodo izračuna)

Razmerje **59.4**

Obrazložitev

Trajni travniki 274.140 ha / (KZU 461.219 ha + neproizvodni elementi, krajinske značilnosti 300 ha). Podatki za trajne travnike in kmetijska zemljišča v uporabi so dejanski podatki za leto 2018, neproizvodni elementi oz. krajinske značilnosti pa so ocena bodočih novih upravičenih površin iz naslova GAEC 8. Ocena je zelo groba in dejansko stanje bo lahko od tega zelo močno odstopalo.

3.10.1.1.4 Vrsta zadevnih kmetov (vsi kmetje s trajnim travinjem)

Vse kmetije

3.10.1.1.5 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS

Z ohranjanjem razmerja trajnih travnikov proti vsem kmetijskim zemljiščem v uporabi se preprečuje pretirano preoravanje trajnih travnikov oziroma preusmerjanje trajnih travnikov v druge rabe. S tem se ohranjajo osnovne funkcije trajnih travnikov, med katere spada tudi ohranjanje zaloge ogljika v tleh.

3.10.1.2 DKOS 2: Varstvo mokrišč ali šotišč

3.10.1.2.1 Povzetek prakse na kmetiji

Travniške površine (travniki in travniške površine trajnih nasadov) na območju mokrišč in šotišč je prepovedano preoravati, ali požigati, nasipavati ali kakorkoli posegati v zgornjo plast zemljišča /travno rušo. Zaraščanje teh površin ni dovoljeno.

Njivske površine in površine trajnih nasadov na območju mokrišč in šotišč so obdelane plitvo. Prepovedano jih je požigati ali nasipavati.

Prepovedano je izkopavanje / izkoriščanje šote.

Površine na območju mokrišč in šotišč so obdelanevsaj enkrat na tri leta, kar v smislu ohranjanja mokrišč in šotišč pomeni občasno košnjo, ko razmere in vlažnost dotičnih površin to dopušča, vendar pa je potrebno izvajati ukrepe za omejitev širjenja tujerodnih rastlin z invazivnim potencialom in ukrepe za preprečitev širjenja zaraščanja.

Prepovedano je izsuševanje in spreminjanje vodnih režimov.

Vzdrževanje osuševalnih sistemov se izvaja v skladu z letnim programom vzdrževanja, ki ga pripravi Državna javna služba oziroma se vzdržujejo na način, da se ohrani mokrotni značaj površin kot je določeno v Zakonu o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS št. 59/96, 36/03, 43/11, 58/12, 27/16, 79/17 in

44/22) ter podrobneje Uredba o izvajanju državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih (Uradni list RS št. 82).

Na območju mokrišč in šotišč je prepovedano gnojenje trajnih travnikov.

Na kmetijskih površinah znotraj območja mokrišč in šotišč je prepovedana reja na prostem.

Obdelava območja mokrišč in šotišč pomeni košnjo. Kakršnokoli spreminjanje travinja v druge rabe ni dopustno.

3.10.1.2.2 Leto uporabe DKOS

Izberite leto: **2024**

Utemeljitev

Priprava sloja mokrišč in šotišč je zahtevno opravilo tako strokovno kot tudi organizacijsko. To obsega pregled obstoječih baz podatkov pri različnih organizacijah v državi in tudi terenske preglede. Ker ne želimo sloja spreminjati vsako leto, je naš namen opraviti nalogo enkrat in to temeljito. Slovenija bo pri inventarizaciji in določitvi mokrišč in šotišč za DKOP 2 izhajala iz kategorizacije mokrišč po Ramsarski konvenciji. V DKOP 2 bomo vključili vsa identificirana mokrišča, ki so povezana s kmetijstvom, to pomeni, da se lahko uporabljajo kot kmetijske površine za košnjo ali pašo, kot njive (kar je v Sloveniji razmeroma redko) ali pa bi bila lahko uničena zaradi naprave kmetijskih zemljišč. To pa zahteva svoj čas.

3.10.1.2.3 Ozemeljsko področje uporabe in določeno območje

Mokrišča in šotišča se ščiti na območju celotne države po določenih območjih iz sloja, ki bo del LPIS.

3.10.1.2.4 Vrsta zadevnih kmetov

Zahteva velja za vse kmete s površinami na določenih območjih.

3.10.1.2.5 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS

Ohranjanje šotišč in mokrišč oz. prepoved spreminjanja rabe in spreminjanja okolja na določenih območjih prispeva k ohranjanju ogljika v tleh in ohranjanju izredno občutljivih habitatov za ogrožene vrste rastlih in ptic. Posledično prispeva tudi k ohranjanju pitne vode in blaženju vplivov človeka na podnebje

3.10.1.3 DKOS 3: Prepoved sežiganja ornih strnišč, razen zaradi zdravstvenega varstva rastlin

3.10.1.3.1 Povzetek prakse na kmetiji

Žetveni ostanki na ornih strniščih se ne smejo kuriti. Izjemoma se dovoli požiganje strnišč zaradi fitosanitarnih razlogov na podlagi odločbe fitosanitarnega inšpektorja.

Požiganje travniških površin kot edini način obdelave v tekočem letu ni dovoljeno.

3.10.1.3.2 Ozemeljsko področje uporabe

Območje celotne države

3.10.1.3.3 Vrsta zadevnih kmetov

Vse kmetije.

3.10.1.3.4 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS

Žetveni ostanki so bogat vir organske snovi, ki je nujna za rodovitnost tal. Vesten gospodar v skladu z dobro kmetijsko prakso žetvene ostanke primerno obdela in jih zaorje oziroma jih porabi za steljo živalim ter jo vrne tlom v obliki hlevskega gnoja. S tem prispeva tudi k ohranjanju in celo povečevanju zalog ogljika v tleh.

Kot žetveni ostanki se štejejo strnišča in slama po žetvi strnih žit, oljnic ali koruze za zrnje.

Pri travniških površinah požiganje kot edini način obdelave ni zaželen, saj to vpliva na rastlinske združbe in s tem na kakovost habitatov za rastline in živali.

3.10.2 Glavna vprašanja: Voda

3.10.2.1 DKOS 4: Vzpostavitev varovalnih pasov vzdolž vodotokov

3.10.2.1.1 Povzetek prakse na kmetiji

Priobalna zemljišča (za namen tega standarda so to varovalni pasovi) ob vodah 1. reda v širini 15 m in 2. reda v širini 5 m, morajo biti vzpostavljena v skladu z Zakonom o vodah.

Varovalni pasovi ob osuševalnih jarkih širših od 2 m v širini 3 m morajo biti vzpostavljeni.
Znotraj varovalnih pasov velja:
- prepoved gnojenja z organskimi in mineralnimi gnojili, ne velja za iztrebljanje živali na pašnikih med pašo
- prepoved uporabe FFS
- prepoved odlaganja organskih gnojil
- prepoved oranja, dovoljena je površinska obdelava zaradi vzdrževanja priobalnega zemljišča (košnja, mulčenje ali paša)
- varovalni pas je lahko zaraščen s travo, samoniklimi rastlinami, grmovjem ali drevesi-
- paša živine na priobalnih zemljiščih brez poseganja v strukturo brega vodnih teles
- napajanje živine v vodotokih na za to določenih mestih in na kontroliran način brez pretiranih znakov poškodbe zemljišča.
- živali na paši v varovalnem pasu ne dokrmljujemo, napajamo jih na kontroliran način v več manjših skupinah in na različnih mestih.

3.10.2.1.2 Minimalna širina varovalnih pasov (v m)

5

3.10.2.1.3 Ozemeljsko področje uporabe, vključno z opredelitvijo vodotokov

Ozemlje celotne države. Hidrografska mreža voda I. in II. reda ter osuševalnih jarkov je v sloju, ki je del LPIS.

3.10.2.1.4 Vrsta zadevnih kmetov

Vse kmetije, ki imajo zemljišča (GERK-e) na območju sloja voda I. in II. reda, ter osuševalnih jarkov.

3.10.2.1.5 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS

Zaščita vodotokov pred onesnaževanjem in odtekanjem sredstev za varstvo rastlin in gnojil, zmanjšanje onesnaževanja vodotokov in izboljšanje kakovosti voda, prispeva k biotski raznovrstnosti. Varovalni pas je življenjski prostor za rastlinske in živalske vrste. Omejuje in preprečuje evtrofikacijo (organsko onesnaženje).

3.10.3 Glavna vprašanja: tla (varstvo in kakovost)

3.10.3.1 DKOS 5: Upravljanje obdelave za zmanjšanje tveganja degradacije in erozije tal, vključno z upoštevanjem naklona terena

3.10.3.1.1 Povzetek prakse na kmetiji

Ohranjanje teras zaradi zaščite pred erozijo.
Na kmetijskih površinah z rabo njiva, ki imajo srednji naklon 10 % ali več, je treba med 15. novembrom in 15. februarjem upoštevati vsaj enega od teh ukrepov:
- ali oranje po plastnicah
- ali ohraniti strnišče
– ali poskrbeti za ozelenitev

Zahteva po oranju po plastnicah ne velja za za parcele manjše od 0,3 ha in za parcele usmerjene v smeri nagiba s krajšo stranjo krajšo od 40 metrov.
Vertikalnih dovoljeni nasadi samo z odločbo MKGP za zahtevno agromelioracijo.
Na kmetijskih površinah ni očitnih sledi zaradi neprimerne uporabe mehanizacije.

3.10.3.1.2 Ozemeljsko področje uporabe (vključno z območji tveganja erozije in naklonom terena)

Ozemlje celotne države

3.10.3.1.3 Vrsta zadevnih kmetov

Vse kmetije, ki imajo kmetijska zemljišča (GERK-e) z rabo njiva s srednjim naklonom 10 % ali več.
Vse kmetije kjer se uporablja kmetijska mehanizacija.

3.10.3.1.4 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS

Dober gospodar na kmetijskih površinah pri rabi izvaja najnujnejše ukrepe skladno z ustrezno tehnologijo, zlasti tako da ne razvrednoti zemljišč (erozija, zbitost, onesnaženje) z neustrezno tehnologijo. Erozija tal je razpadanje in premeščanje talnih delcev zaradi delovanja vode ali vetra na tla. Pri načrtovanju varovanja tal pred erozijo je treba predvsem upoštevati naklon kmetijskega zemljišča, njegovo izpostavljenost vodni ali vetrni eroziji ter čas in način obdelave tal (poleg preostalih dejavnikov). Z oranjem po plastnicah prečno na naklon ob upoštevanju primernega časa precej preprečimo vodno erozijo (ki je v naših krajih najpogostejša).

Uporaba kmetijske mehanizacije ob neprimernem času (ko so tla izredno mokra) pušča težko popravljive posledice na strukturi tal. Taka praksa ni zaželena in dober gospodar to pri svojem delu upošteva.

3.10.3.2 DKOS 6: Minimalna pokritost tal za preprečevanje golih tal v obdobjih, ki so najbolj občutljiva

3.10.3.2.1 Povzetek prakse na kmetiji (vključno z zadevnim obdobjem)

Talna odeja se vzdržuje na vsaj 80 % kmetijskih površin kmetijskega gospodarstva v času od 15.11. do 15.2. naslednje leto.

Zagotavlja se pokritost tal z rastlinami, zastirko ali strniščem oziroma nepreorano površino.

3.10.3.2.2 Ozemeljsko področje uporabe

Območje celotne države, obdobje celega leta s poudarkom na najbolj ranljivimi obdobji.

3.10.3.2.3 Vrsta zadevnih kmetov

Vsa kmetijska gospodarstva z ornimi površinami oziroma trajnimi nasadi.

3.10.3.2.4 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS

Za zagotavljanje ustrezne zaloge ogljika v tleh, preprečevanje erozije in prekomerno izpiranje hranil vesten gospodar poskrbi za to da so tla vedno pokrita z enim od opisanih načinov. V pokritih tleh se organska masa krepi in ne izgublja, prav tako so tla manj izpostavljena delovanju površinske vode. V pokritih tleh se ohranja tudi struktura tal, kar je zelo pomembno za ohranjanje rodovitnosti.

3.10.3.3 DKOS 7: Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen za kmetijske rastline, gojene pod vodo

3.10.3.3.1 Povzetek prakse na kmetiji za kolobarjenje

Obvezna je menjava posevkov vsako leto na najmanj 60 % ornih površin. Na ostalih 40 % ornih površin je potrebno zagotoviti, da se posevek zamenja najkasneje po treh letih, v teh treh letih pa je med glavnimi posevki obvezen podsevek, dosevek ali drugi glavni posevek.

Drugi glavni posevek v istem letu se šteje kot kolobarni člen, če sledi takoj po spravilu glavnega posevka in je prisoten do priprave zemljišča za setev in setve naslednjega glavnega posevka.

Trave, travno-deteljne mešanice, deteljno-travne mešanice, praha in trajni nasadi na ornih površinah so del kolobarja in so lahko na istem zemljišču več kot tri leta.

Posevek za namene tega standarda pomeni katero koli kmetijsko rastlino, vključno s trajnimi rastlinami na ornih zemljiščih.

Kmetijska gospodarstva z 10 ha ali manj ornih površin so izvzeta iz te zahteve.

Kmetijska gospodarstva na katerih se na več kot 75 % njivskih površin goji trave, druge krmne rastline, metuljnice, so površine v prahi ali kombinaciji naštetih rab, so izvzeta iz te zahteve.

Kmetijska gospodarstva z več kot 75 % upravičenih kmetijskih površin z rabo trajno travinje, so izvzeta iz te zahteve.

Kmetijska gospodarstva certificirana v skladu z Uredbo (EU) 2018/848 so izvzeta iz te zahteve.

Za leto 2023 zahteve tega standarda ne veljajo.

3.10.3.3.2 Povzetek kmetijske prakse za diverzifikacijo kmetijskih rastlin

/

3.10.3.3.3 Ozemeljsko področje uporabe

Celotno ozemlje države

3.10.3.3.4 Vrsta zadevnih kmetov

☐Vsi kmetje, ki razpolagajo z ornimi zemljišči (brez izjeme)

☒Izjeme, ki se uporabljajo

Z velikostjo ornega zemljišča do 10 hektarjev (opomba 5 Priloge III, točka (1)(c))

Kadar je več kot 75 % upravičene kmetijske površine trajno travinje (opomba Priloge III, točka (1)(b))

Kadar se več kot 75 % ornega zemljišča uporablja za proizvodnjo trav ali drugih zelenih krmnih rastlin, je neobdelanega, se uporablja za pridelavo stročnic ali pa gre za kombinacijo navedenih uporab (opomba 7 Priloge III, točka (1)(a))

3.10.3.3.5 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS (zlasti če je država članica izbrala diverzifikacijo kmetijskih rastlin)

Dober gospodar na kmetijskih površinah pri rabi izvaja najnujnejše ukrepe skladno z ustrezno tehnologijo, zlasti tako da: zagotavlja ohranitev ali izboljševanje rodovitnosti tal z ustreznim načinom rabe. Pri pridelavi kmetijskih rastlin na njivah se mora izvajati ustrezen kolobar na vseh njivskih površin. Delež organske snovi in humusa v tleh je posledica delovanja podnebja in rastlinja na matično podlago. Razgradnja organskih ostankov in biokemični procesi v tleh so najpomembnejši za rodovitnost in stabilnost talnega ekosistema. Gospodarjenje z organsko snovjo v tleh je pomembno za preprečevanje erozije in drugih slabih vplivov na tla (slabšanje strukture, sposobnost za zadrževanje vode), še posebno če so plitva, lahka in hidromorfna. Za načrtovanje povečevanja in/ali vzdrževanja deleža organske snovi in humusa v tleh se predvsem upoštevajo kolobar, zaoravanje žetvenih ostankov, redna in uravnotežena uporaba živinskih gnojil ali vključevanje metuljnic v kolobar. Zahteva se nadzira na kraju samem in na podlagi pregleda vsakoletnih zbirnih vlog oziroma drugih evidenc, ki jih hrani kmet. Hranjenje drugih evidenc zaradi pogojenosti ni obvezno, je pa priporočljivo.

3.10.4 Glavna vprašanja: Biotska raznovrstnost in krajina (varstvo in kakovost)

3.10.4.1 DKOS 8: Minimalni delež ornih zemljišč, namenjenih neproizvodnim površinam in značilnostim, ter na vseh kmetijskih površinah ohranjanje krajinskih značilnosti in prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri pticah

3.10.4.1.1 Povzetek kmetijske prakse

Standard minimalnega deleža:

☒Vsaj 4 % ornih zemljišč na ravni kmetije, namenjenih neproizvodnim območjem in značilnostim, vključno z zemljišči v prahi.

Delež (%) ornih zemljišč, namenjenih neproizvodnim površinam in značilnostim : **4.0%**

☐Vsaj 3 % ornih zemljišč na ravni kmetije, namenjenih neproizvodnim površinam in značilnostim, vključno z zemljiščem v prahi, kadar se kmet zaveže, da bo vsaj 7 % ornih zemljišč, namenjenih neproizvodnim površinam in značilnostim, vključno z zemljiščem v prahi, vključenih v okrepljeno okoljsko shemo v skladu s členom 31(5a).

☐Vsaj 7 % ornih zemljišč na ravni kmetije, namenjenih neproizvodnim površinam in značilnostim, vključno z zemljišči v prahi, naknadnimi posevki in posevki, ki vežejo dušik, ki se pridelujejo brez uporabe fitofarmacevtskih sredstev, od tega 3 % neproizvodnih površin in značilnosti, vključno z zemljišči v prahi. Države članice bi morale za vmesne posevke uporabiti ponder 0,3.

Seznam značilnosti (okvirni seznam značilnosti in neproizvodnih območij, upravičenih za izračun minimalnega deleža)

☒Buffer strips

Explanation

Varovalni pasovi vzdolž vodotokov iz DKOP 4 se vzdržujejo na način, da se tam ne vrši kmetijska proizvodnja. Dovoljena je samo plitka obdelava tal za namene vzdrževanja the pasov, prepovedana je

uporaba sredstev za varovanje rastlin in gnojil. Priporočena je naravna zarast, dovoljena pa je tudi naravna travna ruša. V bistvu je po funkciji in izgledu to trajna praha in nedvomno sodi med neproizvodne elemente.

☐Kamniti možiclji

☐kulturne značilnosti

☐Jarki

☐Robovi polj, zaplate ali parcele

☒Posamezne mejice ali skupne dreves in vrste dreves
Explanation

Mejice oziroma male lesne prvine do širine 20 m,
Posamezna drevesa s pripisano površino 20 m^2
Skupine dreves, ki se združujejo v jasno oblikovane skupine do površine 5.000 m^2,
Drevesa v vrsti s pripisano širino 8 m.

☒Neobdelano zemljišče
Explanation

Praha negovana na način, da se prepreči razmnoževanje plevela; brez uporabe sredstev za varstvo rastlin in gnojil; brez omejitve trajanja na isti površin

☐Drugo

☒Majhni ribniki
Explanation

Kali (manjše vodne prvine) do površine 2.500 m^2

☐Majhna mokrišča

☒Kamniti zidovi
Explanation

Kamniti zidovi s pripisano širino 2 m

☐Potoki

☐Terase

Seznam značilnosti (za hrambo)
- **Kamniti zidovi**
- **Majhni ribniki**
- **Posamezne mejice ali skupne dreves in vrste dreves**
- **Terase**

Prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri pticah (obvezno)

Prepoved redčenja in krčenja mejic od 1. marca - 1. avgusta

Ukrepi za preprečevanje vnašanja invazivnih rastlinskih vrst

Na kmetijskih površinah se izvajajo ukrepi za omejitev širjenja (ne sme cveteti ali semeniti) tujerodnih rastlin z invazivnim potencialom:
·Rudbekija/deljenolistna rudbekija (Rudbeckia laciniata)
·Kanadska zlata rozga (Solidago canadensis)
·Orjaška zlata rozga (Solidago gigantea)
·Enoletna suholetnica (Erigeron annuus)
·Ambrozija/pelinolistna žvrklja (Ambrosia artemisifolia), s katero se ravna v skladu z Odredbo o ukrepih za zatiranje škodljivih rastlin iz rodu Ambrosia (Uradni list RS, št. 63/10).
·Sirska svilnica (Asclepias syriaca)
·Žlezava nedotika (Impatiens glandulifera)
·Navadna barvilnica (Phytolacca americana)
·Veliki pajesen (Ailanthus altissima)
·Japonski dresnik (Fallopia japonica)
·Češki dresnik (Fallopia bohemica)
Sahalinski dresnik (Fallopia sachalinensis)

3.10.4.1.2 Ozemeljsko področje uporabe (uporablja se za standard „minimalnega deleža“)

Celotno ozemlje države

3.10.4.1.3 Vrsta zadevnih kmetov (uporablja se za standard „minimalnega deleža“)

☐Vsi kmetje, ki razpolagajo z ornimi zemljišči (brez izjeme)

☒Izjeme, ki se uporabljajo

Z velikostjo ornega zemljišča do 10 hektarjev (opomba 5 Priloge III, točka (1)(c))
Kadar je več kot 75 % upravičene kmetijske površine trajno travinje (opomba 5 Priloge III, točka (1)(b))
Kadar se več kot 75 % ornega zemljišča uporablja za proizvodnjo trav ali drugih zelenih krmnih rastlin, je neobdelanega, se uporablja za pridelavo stročnic ali pa gre za kombinacijo navedenih uporab (opomba 7 Priloge III, točka (1)(a))

3.10.4.1.4 Obrazložitev prispevka h glavnemu cilju prakse/standarda

Neproizvodni elementi, vključno s praho prispevajo k ohranjeni kmetijski krajini. Ob tem neprimerno izboljšajo biotsko raznovrstnost v kmetijski krajini, saj nudijo življenjski prostor rastlinam, živalim, pticam in insektom. Obenem pa predvsem praha dobro deluje na tla, saj varuje strukturo tal in obenem ob prepovedi uporabe sredstev za varstvo rastlin in gnojil ugodno vpliva na izpiranje in onesnaževanje tal in voda.

Za leto 2023 ne velja obveza po ohranjanu neproizvodnega elementa praha za doseganje predpisanega odstotka neproizvodnih značilnosti. Na delu ornih površin kmetijskega gospodarstva, kjer bi sicer bila obvezna praha, je dovoljeno pridelovati rastline za prehrano ljudi. Na teh površinah ni dovoljeno pridelovati koruze in soje. Ostale elemente neproizvodnih značilnosti je tudi v letu 2023 obvezno ohranjati in vzdrževati.

Dober gospodar ohranja krajinske značilnosti na svojem gospodarstvu.

Dober gospodar na celotnem kmetijskem gospodarstvu izvaja ukrepe za omejitev širjenja tujerodnih vrst z invazivnim potencialom. Ti ukrepi vključujejo odstranjevanje s puljenjem, košnjo, pašo, preoravanjem ali druge načine za preprečevanje njihovega širjenja.

Ozaveščen gospodar ne posega v mejice in drevesa v času gnezdenja ptic, saj s tem prispeva k raznovrstnosti živalskih vrst v svojem okolju, ne dela nepotrebne škode in ohranja zavetje vrstam, ki uničujejo škodljivce na njegovih površinah.

3.10.4.2 DKOS 9: Prepoved preusmeritve ali oranja trajnega travinja, ki je označeno kot okoljsko občutljivo trajno travinje, na območjih Natura 2000

3.10.4.2.1 Povzetek prakse na kmetiji

Prepovedano je spreminjanje ali preoravanje vseh površin trajnih travnikov na območju, ki je določeno

kot okoljsko občutljivo znotraj območij NATURA 2000. Območje okoljsko občutljivega trajnega travinja je predstavljeno v obliki sloja v sistemu LPIS.

3.10.4.2.2 Ozemeljsko področje uporabe

Skupna okvirna površina okoljsko občutljivih trajnih travinj na območjih Natura 2000, zajetih v DKOP, v ha: **33000.0**

3.10.4.2.3 Vrsta zadevnih kmetov

Vse kmetije, ki imajo trajno travinje na določenem območju.

3.10.4.2.4 Obrazložitev prispevka k doseganju glavnega cilja standarda DKOS

S tem standardom se preprečuje preoravanje trajnih travnikov oziroma spreminjanje trajnih travnikov v druge rabe. S tem se ohranjajo osnovne funkcije trajnih travnikov, predvsem ohranjanje travniških habitatov, med drugim pa tudi ohranjanje zaloge ogljika v tleh.

3.10.5 Dodatni DKOP (če je ustrezno)

Ni relevantno.

4. Elementi, ki so skupni več intervencijam

4.1 Opredelitev in minimalne zahteve

4.1.1 Kmetijska dejavnost

4.1.1.1 Opredelitev proizvodnje

Je proizvodnja, reja ali gojenje kmetijskih proizvodov, vključno z žetvijo, molžo, pašo, vzrejo živali in kmetijsko rejo živali.

4.1.1.2 Opredelitev vzdrževanja kmetijske površine

4.1.1.2.1 Orna zemljišča

Katerikoli agrotehnični ukrep, ki preprečuje semenitev plevelov. Agrotehnični ukrepi vključujejo najmanj plitko obdelavo tal in/ali košnjo zaraslih ornih površin preden rastline semenijo.

4.1.1.2.2 Trajni nasadi

Košnja vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta in obrezovanje trajnih rastlin na način, da ohranjajo proizvodni potencial.

4.1.1.2.3 Trajno travinje

Košnja vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje pomembno za ohranjanje kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000 in ohranjanje travnikov, ki so vrstno raznoliki in pestri.

4.1.2 Kmetijska površina

4.1.2.1 Elementi kmetijsko-gozdarskih sistemov, kadar so vzpostavljeni in/ali vzdrževani na kmetijski površini

4.1.2.1.1 Orna zemljišča

Če pridelava lahko poteka neovirano, se lahko v upravičeno površino všteje do vključno 50 samoniklih "gozdnih dreves" na hektar. Drevesa so lahko posamična, v vrstah ali skupinah znotraj obdelovalnih parcel ali na mejah med parcelami (žive meje, drevoredi).

4.1.2.1.2 Trajni nasadi

Znotraj sadovnjakov je lahko do vključno 50 samoniklih "gozdnih dreves ".

Drevesa so lahko posamična, v vrstah ali skupinah znotraj obdelovalnih parcel ali na mejah med parcelami (žive meje, drevoredi).

Intenzivni sadovnjak kostanja ali lešnikov se ne šteje za kmetijsko gozdarstvo.

Gozdna drevesa so opredeljena v slovenski zakonodaji.

4.1.2.1.3 Trajno travinje

Če pridelava lahko poteka neovirano, se lahko v upravičeno površino všteje do vključno 50 posamičnih gozdnih dreves na hektar ali tolikšno število dreves, katerih pokrovnost drevesnih krošenj je manjša od 75 %. Površina, porasla s travinjem, na kateri rastejo posamična gozdna drevesa, se redno, vsaj enkrat letno popase oziroma pokosi skladno z definicijo za vzdrževanje.

4.1.2.2 Orna zemljišča

4.1.2.2.1 Druge opombe v zvezi z opredelitvijo ornega zemljišča

„Orno zemljišče“ pomeni zemljišče, ki se obdeluje za namene pridelave kmetijskih rastlin, ali območja, ki so na voljo za pridelavo kmetijskih rastlin, pa so neobdelana, vključno s površinami pod praho v skladu s členi 31 in 70 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih, členi 22, 23 in 24 Uredbe (ES) št. 1257/1999, členom 39 Uredbe (ES) št. 1698/2005 ter členom 28 Uredbe (EU) št. 1305/2013, ne glede na to, ali gre za zemljišče pod rastlinjaki ali s pritrjeno ali premično zaščito;

4.1.2.3 Trajni nasadi

4.1.2.3.1 Opredelitev drevesnic

„Drevesnice“ pomenijo naslednje površine mladih olesenelih (lesnatih) rastlin na prostem, ki se gojijo za razsaditev:

- trsnice in matičnjaki,
- sadne drevesnice in jagodičevje,
- drevesnice okrasnega drevja,
- gozdne drevesnice, brez gozdnih drevesnic v gozdu za lastne potrebe kmetijskega gospodarstva,
- sadike drevja in grmovja za zasaditev v vrtovih, parkih, ob cestah in na brežinah (na primer živa meja, vrtnice in drugo okrasno grmičevje, okrasni iglavci), vedno vključno z njihovimi podlagami in sadikami.

4.1.2.3.2 Opredelitev panjevca s kratko obhodnjo

Hitro rastoči panjevec sta vrba (Salix spp.) in topol (Populus spp.), pri katerih je najdaljša obhodnja pet let in minimalno gostota znaša 3.333 dreves na hektar kmetijskih zemljišč.

4.1.2.3.3 Druge opombe v zvezi z opredelitvijo trajnega nasada

"Trajni nasad“ pomeni nasad rastlin, ki niso vključene v kolobar in niso trajno travinje in trajni pašnik, ki je na istem zemljišču najmanj pet let in daje večkratne pridelke, vključno z drevesnicami in hitro rastočimi panjevci.

4.1.2.4 Trajno travinje

4.1.2.4.1 Opredelitev trav in drugih zelenih krmnih rastlin

Trave ali druge zelene krmne rastline so trave, razen če so namenjene pridelavi semen, travno-deteljne mešanice in deteljno-travne mešanice ter druge zelene krmne rastline, ki tradicionalno rastejo na naravnih pašnikih ali so običajno vsebovane v mešanicah semen za pašnike ali travnike, ne glede na to, ali se uporabljajo za pašo ali ne.

4.1.2.4.2 Odločitev za uporabo merila „oranje“ v zvezi z razvrstitvijo trajnega travinja

: **Ne**

4.1.2.4.3 Odločitev za uporabo merila „obdelava“ v zvezi z razvrstitvijo trajnega travinja

: **Ne**

4.1.2.4.4 Odločitev za uporabo merila „ponovna setev z različnimi vrstami trave“ v zvezi z razvrstitvijo trajnega travinja in njegov opis v primeru pritrdilnega odgovora

: **Ne**

4.1.2.4.5 Odločitev za vključitev drugih vrst, kot so drevesa in/ali grmičevje, ki so namenjene živalski krmi, če trave in druge zelene krmne rastline še naprej prevladujejo

: **Ne**

4.1.2.4.6 Odločitev za vključitev drugih vrst, kot so grmičevje in/ali drevesa, ki se lahko uporabljajo za pašo in/ali ki so namenjene živalski krmi, kadar trave in druge zelene krmne rastline na površinah za pašo tradicionalno ne prevladujejo ali jih tam sploh ni

Odločitev za vključitev drugih vrst, kot so grmičevje in/ali drevesa, ki se lahko uporabljajo za pašo in/ali ki so namenjene živalski krmi, kadar trave in druge zelene krmne rastline na površinah za pašo tradicionalno ne prevladujejo ali jih tam sploh ni : **Ne**

(a) Ali se v primeru pritrdilnega odgovora uporablja za vse države članice/regije? : **Ne**

(b) Ali se v primeru nikalnega odgovora na vprašanje (a) uporablja samo za zemljišča, ki so del uveljavljenih lokalnih praks? : **Ne**

(c) Ali v primeru nikalnega odgovora na vprašanje (a) ni omejeno oziroma se uporablja za druge površine, ki niso del uveljavljenih lokalnih praks? : **Ne**

4.1.2.4.7 Druge opombe v zvezi z opredelitvijo trajnega travinja

„Trajno travinje in trajni pašniki“ pomeni zemljišče, ki se uporablja za gojenje trav ali drugih zelenih krmnih rastlin na naraven način (samozasejane) ali s setvijo (posejane) in ki najmanj pet let ni bilo vključeno v kolobarjenje kmetijskega gospodarstva..

Na njem so lahko prisotne tudi druge vrste, na primer grmičevje ali drevesa, ki se lahko uporabljajo za pašo, pod pogojem, da trave in druge zelene krmne rastline še naprej prevladujejo.

4.1.2.5 Druge opombe v zvezi z opredelitvijo kmetijske površine na splošno

Ni relevantno.

4.1.3 Upravičeni hektar

4.1.3.1 Merila za določanje prednosti kmetijske dejavnosti, če se zemljišče uporablja tudi za nekmetijske dejavnosti

Kadar se kmetijska površina kmetijskega gospodarstva uporablja tudi za nekmetijske dejavnosti, se zadevno površino šteje za upravičeno, če se kmetijske dejavnosti lahko izvajajo ne da bi bile bistveno ovirane zaradi intenzivnosti, narave, trajanja in časovne razporeditve nekmetijskih dejavnosti. Kot merilo velja število dni nekmetijske dejavnosti, in sicer največ 30 dni v obdobju vegetacije, pri čemer bo kmetom dana možnost predložitve dokazil, da se kmetijska dejavnost lahko izvaja kljub več kot 30 dnem nekmetijske dejavnosti.

4.1.3.2 Merila za zagotavljanje, da je zemljišče na razpolago kmetu

Je na razpolago kmetu, ki se vpiše v Register kmetijskih gospodarstev kot kmet in ima zanj pravico do uporabe skladno z Zakonom o kmetijstvu, in sicer je kmet lahko lastnik zemljišč, zakupnik zemljišč ali pa ima za uporabo zemljišč pridobljeno soglasje lastnika zemljišč ali drugo pravno podlago, iz katere izhaja pravica do uporabe zemljišč.

4.1.3.3 Obdobje, v katerem mora biti površina skladna z opredelitvijo „upravičenega hektarja“

Površine se štejejo za upravičene hektarje, če ustrezajo opredelitvi upravičenega hektarja v celotnem koledarskem letu, razen v primeru višje sile ali izjemnih okoliščin. Kmet mora imeti upravičene površine, ki jih je prijavil na zbirni vlogi za tekoče leto, vpisane v register kmetijskih gospodarstev na dan, ki je določen kot zadnji datum za posredovanje sprememb zbirne vloge.

4.1.3.4 Odločitev za vključitev površin, ki se uporabljajo za kmetijsko dejavnost, samo vsako drugo leto

: **Da**

Trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija kmetijsko-okoljska-podnebna plačila v okviru podintervencij »Posebni travišči habitati« »Travišči habitati metuljev«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov«, »Steljniki«, »Mokrotni travišči habitati« Ohranjanje suhih travišč«, Suhi kraški travniki in pašniki«, in »Ohranjanje mokrišč in barij«, ter intervencija iz 72. člena »Natura 2000 plačila« ter intervencija iz 77. člena »Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij« kakor tudi mokrišča in šotišča, ki so predmet DKOP 2, se štejejo kot upravičen hektar, kljub temu, da se na travinju lahko izvaja kmetijska dejavnost vsako drugo leto. Takšna praksa podpira namen naštetih podintervencij, ki je zlasti ohranjanje kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000, vezanih na travnike (npr. rastline, metulji, ptice ipd.) in ohranjanje travnikov, ki so vrstno raznoliki in pestri.

4.1.3.5 Odločitev za vključitev drugih krajinskih značilnosti (ki niso zaščitene v okviru DKOS), če te ne prevladujejo in ne ovirajo bistveno izvajanja kmetijske dejavnosti zaradi površine, ki jo zavzemajo

: **Da**

Kot druge krajinske značilnosti na vseh vrstah kmetijskih površin razen trajnega travinja z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi, se štejejo:

i) značilnosti velikosti največ 100m2, in

ii) krajinske značilnosti, zlasti žive meje, jarki in zidovi, ki so široke največ 2 metra.

4.1.3.6 Odločitev v zvezi s trajnim travinjem z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi za uporabo fiksnih koeficientov zmanjšanja, da se določijo površine, ki se štejejo za upravičene

: **Da**

Trajno travinje z razpršenimi neupravičenimi elementi, kot so grmičevje in/ali drevesa , ki niso krajinske značilnosti za namen pogojenosti ali pa predstavljajo gozdna drevesa nad dovoljenih 50 gozdnih dreves, ter, skale, kamni, ob upoštevanju, da še naprej prevladujejo trave in druge zelene krmne rastline, se določi z uporabo proporcionalnega sistema znižanja neupravičenih elementov za 0-50 % sorazmerno z deležem teh elementov v upravičeni površini

Državna evidenca dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč je podlaga za izračun točnega odstotka neupravičenih elementov, ki predstavljajo odstotek zmanjšanja celotne prijavljene površine in za določitev kmetijsko-gozdarskega sistema, ki je raba 1800 - kmetijsko zemljišče porastlo z gozdnim drevjem.

4.1.3.7 Odločitev za ohranitev upravičenosti predhodno upravičenih površin, kadar ne ustrezajo več opredelitvi „upravičenega hektarja“ v skladu s členom 4(4)(a) in (b) uredbe o strateških načrtih SKP zaradi uporabe nacionalnih shem, katerih pogoji so skladni z intervencijami, zajetimi v integriranem sistemu iz člena 63(2) horizontalne uredbe, ki omogočajo gojenje proizvodov, ki niso zajeti v Prilogi I, s paludikulturo in ki prispevajo k ciljem uredbe o strateških načrtih SKP, povezanim z okoljem in podnebjem

: **Ne**

4.1.4 Aktivni kmet

4.1.4.1 Merila za opredelitev kmetov z minimalno ravnjo kmetijske dejavnosti

Vlagatelji bodo minimalno raven kmetijske dejavnosti dokazovali z vsaj enim od sledečih meril:

1. obvezna vključenost v pokojninsko in invalidsko zavarovanje kot kmetje,

2. obtežba živali na kmetijskem gospodarstvu je najmanj 0,2 GVŽ na ha KZU,

3. njivske površine ali trajni nasadi ali njivske površine in trajni nasadi predstavljajo več kot polovico kmetijskih površin kmetijskega gospodarstva,

4. prihodki iz kmetijske dejavnosti predstavljajo vsaj eno tretino prihodkov iz nekmetijskih dejavnosti,

5. dokazila o lastništvo mehanizacije, plačilu storitve za kmetijska opravila ipd. v določenem minimalnem obsegu,

6. pomemben prispevek k varovanju okolja v obliki vključitve večine površin kmetijskega gospodarstva v intervencije iz 70. in 72. člena Uredbe 2021/2115.

4.1.4.2 Odločitev za uporabo negativnega seznama nekmetijskih dejavnosti kot dopolnilnega orodja

: **Ne**

4.1.4.3 Odločitev za določitev zneska neposrednih plačil, ki ne presega 5 000 EUR, do katerega se kmetje v vsakem primeru štejejo za „aktivne kmete“

: **Da**

Skupni znesek neposrednih plačil do katerega se vsak kmet smatra za aktivnega kmeta znaša 5000€. Prag se uporabi, da se do neposrednih plačil ne izloči t.i. polkmetov, prav tako omogoča poenostavitev izvajanja tako za kmete kot tudi plačilno agencijo.

4.1.5 Mladi kmet

4.1.5.1 Najvišja starostna meja

Najvišja starostna meja: **40**

4.1.5.2 Pogoj za „vodjo kmetijskega gospodarstva“

Mladi kmet pomeni fizično ali pravno osebo, ki je:

- vodja kmetijskega gospodarstva (KMG); kot vodja se v primeru pravnih oseb šteje družbenik enoosebne družbe, ki je tudi poslovodja te enoosebne gospodarske družbe, v primeru, kadar je kmet fizična oseba, pa so to samostojni podjetniki (s.p.), ki so registrirani skladno z Zakonom o gospodarskih družbah, in fizične osebe, ki niso s.p. in imajo kot samostojno dejavnost izvajanje kmetijske dejavnosti skladno z Zakonom o kmetijstvu. V Registru kmetijskih gospodarstev skladno z Zakonom o kmetijstvu je kmet, ki deluje kot fizična oseba ali kot pravna oseba,

poimenovan "nosilec kmetijskega gospodarstva";

- ni starejši od 40 let in
- ima potrebno znanje in spretnosti.

4.1.5.3 Ustrezno usposabljanje in/ali potrebne spretnosti

Kot potrebno znanje in spretnosti za opravljanje kmetijske dejavnosti se štejejo najmanj tri leta delovnih izkušenj na kmetijskem gospodarstvu.

4.1.5.4 Druge opombe v zvezi z opredelitvijo mladega kmeta

Ni relevantno.

4.1.6 Novi kmet

4.1.6.1 Pogoj, da mora biti prvič „vodja kmetijskega gospodarstva“

Ni relevantno. Intervencija za nove kmete ni programirana v okviru SN 2023-2027.

4.1.6.2 Ustrezno usposabljanje in potrebne spretnosti

Ni relevantno. Intervencija za nove kmete ni programirana v okviru SN 2023-2027.

4.1.7 Minimalne zahteve za prejemanje neposrednih plačil

4.1.7.1 Prag

Prah v ha: **1**

Prag v EUR: **100**

4.1.7.2 Obrazložitev

Upravičena površina kmetijskega gospodarstva mora znašati najmanj 1 ha, da lahko prejme neposredna plačila. S tem vstopnim pragom do podpore izločimo zlasti samooskrbna, ekstenzivna kmetijska gospodarstva in zmanjšujemo administrativna bremena, ker bi v teh primerih prišlo do zelo majhnih zneksov podpore.

4.1.8 Druge opredelitve, ki se uporabljajo v načrtu SKP

Naslov	Opis
Predelava kmetijskih proizvodov	Pri predelavi kmetijskih proizvodov iz priloge I k Pogodbi o delovanju Evropske unije je lahko končni rezultat predelave kmetijski proizvod iz priloge I k Pogodbi o delovanju Evropske unije ali nekmetijski proizvod, ki ni v prilogi I k Pogodbi o delovanju Evropske unije.
Naravovarstvene podintervencije SN 2023-2027	Kot naravovarstvene podintervencije iz SN 2023-2027 se štejejo Posebni traviščni habitati (HAB), Traviščni habitati metuljev (MET), Steljniki (STE), Visokodebelni travniški sadovnjaki (TSA), Grbinasti travniki (GRB), Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, Ohranjanje suhih travišč.
Standardni prihodek	Ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev, izražena kot standardni prihodek (angl. standard output – SO), je v skladu z enotno metodologijo EU definirana kot denarna vrednost bruto proizvodnje posameznega pridelka, vrednotena po cenah na pragu kmetije. Koeficienti standardnega prihodka, ki določajo vrednost proizvodnje posameznega pridelka, so izračunani kot aritmetično povprečje (v EUR) izraženih vrednosti za petletno obdobje pred letom raziskovanja. Proizvodnja vključuje prodajo in porabo na kmetiji in v gospodinjstvu ter razliko v zalogah in vrednost glavnega kot tudi vrednost morebitnih stranskih proizvodov. Pridelki so vrednoteni po cenah na pragu kmetije, subvencije niso vključene.
Podjetje živilskopredelovalne industrije	Kot kmetija in kmetijsko gospodarstvo se v skladu s 3. členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih šteje tudi podjetje živilskopredelovalne industrije.
Majhna kmetija	Kot majhna kmetija se šteje kmetija, ki ima standardni prihodek v višini od vključno 4.000 eurov do 12.000 eurov (se uporablja pri intervencijah PRP).

4.2 Element v zvezi z neposrednimi plačili

4.2.1 Opis določitve plačilnih pravic, če je primerno, in delovanja rezerve

4.2.1.1 Pravice

Ali še naprej uporabljate pravice vsaj za prvo leto uporabe [uredbe o načrtu SKP]? : **Ne**
Če je odgovor pritrdilen, ali nameravate v tem obdobju prenehati uveljavljati pravice? : **Ne**

4.2.1.2 Teritorializacija

Ali uporabljate teritorializacijo osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost (BIS)? (člen 22(2))? : **Ne**
Ali razlikujete sistem pravic glede na skupino ozemelj? : **Ne**

Opredelitev skupine ozemelj	Ali uveljavljate pravice v tej skupini ozemelj?	Ali nameravate prenehati z uveljavljanjem pravic v novem programskem obdobju po letu 2020 (člen 19(2))?	Če je odgovor pritrdilen, katero leto prvič ne boste uveljavljali pravic (člen 23(2))?	Obrazložitev

4.2.1.3 Sistem notranje konvergence

Ali razlikujete metodo notranje konvergence glede na skupino ozemelj? : **Ne**

4.2.1.4 Delovanje rezerve

Ali za vsako skupino ozemelj uporabljate rezervo (člen 26(2))? : **Ne**
Ali razlikujete metodo za oblikovanje rezerve glede na skupino ozemelj? : **Ne**
Opis sistema za oblikovanje rezerve

Kategorije upravičenih kmetov in druga pravila o dodelitvah iz rezerve. (člen 26)

Naslov kategorije	Opis	Pravila	Prednostna naloga

Pravila o finančni dopolnitvi rezerve

Pravila o prenehanju veljavnosti plačilnih pravic in vrnitvi v rezervo

Drugi elementi, povezani z rezervo

4.2.1.5 Pravila v zvezi s prerazporeditvami plačilnih pravic (če obstajajo)

4.2.2 Zmanjšanje neposrednih plačil

4.2.2.1 Opis zmanjšanja in/ali omejevanja neposrednih plačil

Ali uporabljate zmanjšanje plačil? : **Da**

Znižanje	Tranše	
Stopnja zmanjšanja (v %)		
65.0	360000.0	
35.0	60000.0	160000.0
45.0	160000.0	260000.0
55.0	260000.0	360000.0

65.0 - 360000.0 - null

Tranše so nastavljene tako, da kmetijska gospodarstva, ki bodo deležna degresije ne bodo izgubila več kot 50% sredstev neposrednih plačil iz preteklega obdobja.

35.0 - 60000.0 - 160000.0

Tranše so nastavljene tako, da kmetijska gospodarstva, ki bodo deležna degresije ne bodo izgubila več kot 50% sredstev neposrednih plačil iz preteklega obdobja.

45.0 - 160000.0 - 260000.0

Tranše so nastavljene tako, da kmetijska gospodarstva, ki bodo deležna degresije ne bodo izgubila več kot 50% sredstev neposrednih plačil iz preteklega obdobja.

55.0 - 260000.0 - 360000.0

Tranše so nastavljene tako, da kmetijska gospodarstva, ki bodo deležna degresije ne bodo izgubila več kot 50% sredstev neposrednih plačil iz preteklega obdobja.

Ali uporabljate omejevanje (tj. 100-odstotno zmanjšanje)? : **Ne**

Pojasnila

4.2.2.2 Odštetje stroškov dela

Ali uporabljate odštetje stroškov dela? : **Ne**

4.2.2.3 Ocenjeni rezultat zmanjšanja neposrednih plačil in omejitve za vsako leto

Leto zahtevka	2023	2024	2025	2026	2027	Pojasnila
Poslovno leto	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	
Skupni letni ocenjeni proizvod (v EUR)	1198292.36	1198061.78	1197785.96	1197514.16	1197248.37	
– uporaba prerazporeditvenega plačila (v EUR)	1198292.36	1198061.78	1197785.96	1197514.16	1197248.37	
– uporaba drugih intervencij v obliki neposrednih plačil (v EUR)	0	0	0	0	0	
– prerazporeditev v EKSRP (v EUR)	0	0	0	0	0	

4.2.3 Uporaba na ravni članov pravnih oseb ali skupin/na ravni skupine povezanih pravnih subjektov (člen 110)

– Uporaba pragov/omejitev, določenih v [uredbe o strateških načrtih SKP] ali [horizontalne uredbe], na ravni skupine povezanih pravnih subjektov:

Člen 17(4) [uredbe o strateških načrtih SKP] Zmanjšanje plačil
Uporabite prag : **Ne**

Člen 29(6), prvi pododstavek, [uredbe o strateških načrtih SKP] Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost (CRISS)
Uporabite prag : **Ne**

Člen 30(4) [uredbe o strateških načrtih SKP] Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete
Uporabite prag : **Ne**

Člen 17(1) [uredbe o strateških načrtih SKP] Finančna disciplina
Uporabite prag : **Ne**

– Kadar mejne vrednosti/omejitve določijo DČ, uporaba teh pragov/omejitev na ravni članov pravnih oseb/skupin:

Člen 28 [uredbe o strateških načrtih SKP] Plačilo za male kmete
Uporabite prag : **Ne**

Člen 31 [uredbe o strateških načrtih SKP] Ekosheme
Uporabite prag : **Ne**

Členi 32 do 34 [uredbe o strateških načrtih SKP] Vezana dohodkovna podpora
Uporabite prag : **Ne**

Člen 70 [uredbe o strateških načrtih SKP] Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti
Uporabite prag : **Ne**

Člen 71 [uredbe o strateških načrtih SKP] Naravne in druge omejitve, značilne za posamezno območje
Uporabite prag : **Ne**

Člen 72 [uredbe o strateških načrtih SKP] Slabosti, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev
Uporabite prag : **Ne**

Člen 73 [uredbe o strateških načrtih SKP] Naložbe
Uporabite prag : **Ne**

Člen 75 [uredbe o strateških načrtih SKP] Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in zagon podeželskih podjetij
Uporabite prag : **Ne**

– Uporaba pragov/omejitev, določenih v [uredbe o strateških načrtih SKP], na ravni skupine povezanih pravnih subjektov:
Člen 29(6), drugi pododstavek, [uredbe o strateških načrtih SKP] Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost (CRISS)
Uporabite prag : **Ne**

4.2.4 Prispevek k orodjem za obvladovanje tveganj

Ali uporabljate možnost, da do 3 % neposrednih plačil pogojujete s tem, da se ta znesek uporabi za prispevek k orodju za obvladovanje tveganj? : **Ne**
Kolikšen je odstotek?
Glavni elementi

4.3 Tehnična pomoč

4.3.1 Cilji

Namen uporabe Tehnične pomoči je zagotoviti uspešno, učinkovito ter kakovostno programiranje, upravljanje in izvajanje SN 2023–2027, povečanje prepoznavnosti SKP ter zagotavljanje ustrezne kadrovske podpore za izvedbo aktivnosti, vključno z aktivnostmi Mreže za podeželje iz člena 126(1) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Lahko se podprejo tudi ukrepi organa glavnega sklada v skladu z odstavki (4), (5) in (6) člena 31 Uredbe (EU) 2021/1060 o določitvi skupnih določb, če lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, iz člena 31 Uredbe (EU) 2021/1060 o določitvi skupnih določb vključuje podporo iz EKSRP.

4.3.2 Področje uporabe in okvirno načrtovanje dejavnosti

Tehnična pomoč je orodje za financiranje študij in vrednotenja, upravljanja SN 2023–2027 in aktivnosti Mreže za podeželje.

V okviru tehnične pomoči se lahko podpre aktivnosti za pripravo, upravljanje, spremljanje, vrednotenje, informiranje, mreženje, reševanje sporov ter nadzor in revizijo izvajanja SN 2023–2027. Tehnična pomoč se lahko uporabi za podporo ukrepom za zmanjšanje upravnega bremena za upravičence in ukrepe za krepitev zmogljivosti organov držav članic in upravičencev za upravljanje in izvajanje SN 2023–2027.

Uporaba tehnične pomoči mora biti vedno neposredno povezana z uspešnim in učinkovitim upravljanjem SN 2023–2027.

Upravičeni stroški v okviru tehnične pomoči so aktivnosti za pripravo, upravljanje, spremljanje, vrednotenje, obveščanje in komuniciranje, reševanje sporov, kontrolo in revizijo izvajanja SN 2023–2027, vključno s stroški dela javnih uslužbencev.

Pri nakupu blaga in storitev se upoštevajo pravila javnega naročanja in v primeru zaposlitev, predpisi, ki obravnavajo delovna razmerja za javne uslužbence.

V okviru upravljanja SN 2023–2027 so upravičeni stroški, kot na primer: stroški dela javnih uslužbencev, izdatki za blago in storitve (nabava pisarniškega materiala in pisarniške opreme), storitve zunanjih izvajalcev in strokovnjakov, nakup, najem, vzdrževanje ter nadgradnja računalniške opreme, programov

in računalniških sistemov ter druge tehnične opreme in ostale aktivnosti, ki zagotavljajo učinkovito upravljanje in izvajanje SN 2023–2027.

V okviru študij in vrednotenj so upravičeni stroški, kot na primer: študije potrebne za pripravo programskih dokumentov oz. izboljšanje uspešnosti oblikovanja in izvajanja SN 2023–2027, vrednotenja (predhodno in naknadno vrednotenje ter vrednotenje med programskim obdobjem), priprava strokovnih poročil in ocen ter ostale študije in vrednotenja, ki zagotavljajo učinkovito izvajanje SN 2023–2027.

V okviru Mreže za podeželje se izvajajo aktivnosti v skladu s poglavjem 4.4 Mreža SKP.

V okviru Tehnične pomoči se lahko financirajo tudi aktivnosti iz predhodnega programskega obdobja, ki omogočajo neoviran prehod iz enega programskega obdobja v drugo ter aktivnosti za izvajanje prihodnjega programskega obdobja.

Za Tehnično pomoč je namenjenih 5,91 % sredstev EKSRP. Znotraj zneska, določenega za izvajanje Tehnične pomoči so rezervirana tudi sredstva, namenjena Mreži za podeželje, okvirno 5,00 %.

4.3.3 Upravičenci

Upravičenca do sredstev Tehnične pomoči sta OU in plačilna agencija. OU je MKGP, plačilna agencija je AKTRP.

Certifikacijski organ v skladu z 12. členom Horizontalne Uredbe (EU) 2021/2116 ni upravičen do koriščenja sredstev iz Tehnične pomoči.

4.3.4 Stopnja

Navedite odstotek celotnega prispevka EKSRP v strateški načrt SKP, ki naj bi se uporabil za financiranje ukrepov tehnične pomoči. Enoten odstotek v celotnem obdobju (do 4 %/do 6 % za Belgijo, Dansko, Estonijo, Ciper, Latvijo, Litvo, Luksemburg, Malto, Nizozemsko, Slovenijo in Švedsko) **5.91023**

4.4 Mreža SKP

4.4.1 Zbirni pregled in cilji nacionalne mreže SKP, vključno z dejavnostmi za podporo EIP in pretokom znanja v okviru AKIS

Izhodišča in potrebe Mreže skupne kmetijske politike (v Sloveniji imenovano Mreža za podeželje) v programskem obdobju 2023–2027 izhajajo iz analize stanja in SWOT analize, kot je opredeljeno v 2. poglavju SN 2023–2027. Izhodišča in potrebe Mreže za podeželje izhajajo tudi iz ugotovitev in priporočil, kot so jih opredelili izvajalci vrednotenj PRP 2014–2020 in predhodnega vrednotenja Straškega načrta SKP. Izhodišča in potrebe Mreže za podeželje se bodo opredelila tudi na podlagi ankete in na podlagi razprave s člani Usmerjevalne skupine Mreže za podeželje. Podrobnejša obrazložitev delovanja Mreže za podeželje bo določeno z akcijskim načrtom Mreže za podeželje 2023-2027.

Glavne ugotovljene potrebe Mreže za podeželje so:

- potreba po večjem prenosu znanja, zlasti gradiv z usposabljanj in svetovanj v okviru intervencij SN 2023–2027, prenos rezultatov EIP operativnih skupin, primerov dobrih praks ter drugih rezultatov nacionalnih in evropskih raziskovalnih programov (kot npr. Obzorje Evropa);
- potreba po okrepitvi razvojne in inovacijske usmerjenosti in usposobljenosti slovenskega kmetijstva, agroživilstva in gozdarstva; okrepiti uporabo novih tehnologij in digitalizacije;
- potreba po privabljanju mladih v sektorje kmetijstva, agroživilstva in gozdarstva;
- potreba po spodbujanju aktivnosti na področju zmanjševanja vpliva in prilagajanja na podnebne spremembe in na področju izboljševanja okolja;

- potrebe po spodbujanju povezovanja v skupine in organizacije proizvajalcev, sheme kakovosti, kratke verige, EIP operativne skupine, lokalne akcijske skupine ter v Sistem inovacij in prenosa znanja v kmetijstvu (AKIS);
- potrebe se kažejo po dostopu potencialnih upravičencev do kvalitetnih informacij o možnostih za pridobitev finančnih sredstev SKP;
- potreba po informiranju upravičencev in splošne javnosti o namenu in rezultatih izvajanja SKP.

Poslanstvo Mreže za podeželje je spodbujanje k vključevanju vseh zainteresiranih v izvajanje SN 2023–2027 in komuniciranje vsebin o skupni kmetijski politiki.

Strateška usmeritev Mreže za podeželje je podpora izvajanju SKP 2023–2027, kar pomeni zagotavljanje in spodbujanje kakovostnejšega izvajanja SN 2023–2027 in intervencij le-tega preko izvajanja različnih aktivnosti in orodij Mreže za podeželje, tako znotraj organa upravljanja kot v sodelovanju s partnerji oziroma člani Mreže za podeželje. Pri izvajanju aktivnosti in uporabi orodij sledi skupni kmetijski politiki ter hkrati odgovarja na potrebe, ki izhajajo iz potreb programskega območja in sledi pristopu »od spodaj navzgor«.

Cilji Mreže za podeželje izhajajo iz potreb kot so identificirane v poglavju 2 Ocena potreb in intervencijska strategija ter sledijo opredeljenim ciljem v 126(3). členu Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Povezovanje preko Mreže za podeželje ima naslednje cilje:

a) Povečati vključenost vseh relevantnih deležnikov v izvedbo SN 2023–2027 in kjer je relevantno v njegovo oblikovanje

Za doseganje cilja bomo nadaljevali z vključevanjem vseh relevantnih deležnikov v izvedbo SN 2023–2027 in kjer je relevantno v njegovo oblikovanje. Posebno pozornost bomo namenili tudi deležnikom, ki so bili do sedaj manj vključeni in deležnikom iz t.i. I stebra SKP, ter podpornim službam kot so različne javne službe v kmetijstvu. Kot najpomembnejša aktivnost na tem področju bodo ostali pozivi Mreže za podeželje za evidentiranje potreb s terena ter skupna izvedba.

b) Nudenje pomoči administraciji pri izvajanju SN 2023–2027 in pri prehodu na model izvajanja, ki temelji na smotrnosti

Pomembno je zasledovanje navedenega cilja pri nudenju pomoči administraciji za izvajanje SN 2023–2027 in pri prehodu na model izvajanja, ki temelji na smotrnosti. Na tem področju se bodo izvajala različna usposabljanja, informiranja in prenos znanja ter izkušenj, tudi s sodelovanjem pri dejavnostih Evropske mreže SKP in drugih mrež.

c) Izboljšanje kakovosti izvajanja SN 2023–2027

Poudarek bo tudi pri zagotavljanju učinkovitega in kakovostnega izvajanja intervencij tako s področja II. kot I. stebra SKP. V tem okviru bo zlasti poudarek na naravovarstvenih, okoljskih in podnebnih intervencijah, intervencijah, ki so nove v programskem obdobju 2023-2027, in na intervencijah, ki potrebujejo dodatno podporo z vidika doseganja učinkovitega in kakovostnega izvajanja.

d) Prispevanje k informiranju javnosti in potencialnih upravičencev o SKP ter možnostih financiranja

Eden poglavitnih ciljev delovanja Mreže za podeželje je zagotavljanje, da bodo informacije o SN 2023-2027 na voljo upravičencem in javnostim – pogoji in postopki za pridobitev sredstev iz naslova

intervencij, napredek ter rezultati izvajanja, vključno s primeri dobrih praks SN 2023–2027.

e) Spodbujanje inovacij v kmetijstvu in razvoju podeželja ter podpora vključitvi in interakciji med vsemi deležniki v procesih izmenjave in ustvarjanja znanja

Zasledovanje zastavljenega cilja prispeva k hitrejšemu razvoju kmetijstva in gozdarstva ter k prenosu inovacij v prakso. Cilj se bo spodbujal zlasti v okviru sistema AKIS in kot podpora inovacijam , zlasti v okviru EIP. Spodbujale se bodo tudi interakcije med vsemi deležniki, ki so vključeni v izvajanje intervencij s področja LEADER, EIP, povezovanja, prenosa znanja, usposabljanja idr.

f) Prispevati k zmogljivostim in dejavnostim spremljanja in vrednotenja

Pravi napredek je možen le ob doslednem spremljanju in vrednotenju. Zagotavljalo se bo, da bodo rezultati spremljanja in vrednotenja prišli do odločevalcev in strokovnih nosilcev na ravni organa upravljanja, plačilne agencije in deležnikov. Po potrebi se bodo zagotavljala tudi ustrezna usposobljenost na vseh ravneh ter podpora pri izvajanju.

g) Prispevati k razširjanju rezultatov SN 2023–2027

Razširjanje rezultatov SN 2023-2027 bo pomembno prispevalo k ozaveščanju javnosti in upravičencev o pomenu javnih sredstev SN 2023-2027. Prispevalo bo tudi k informiranosti in motiviranju upravičencev za kandidiranje za pridobitev javnih sredstev za izvajanje svojih aktivnosti.

Strateški prioritetni cilji Mreže za podeželje je zasledovanje cilja d) Prispevanje k informiranju javnosti in potencialnih upravičencev o SKP ter možnostih financiranja, sledijo ostali cilji. Mreža za podeželje bo prispevala tudi k zasledovanju cilja f) Prispevati k zmogljivostim in dejavnostim spremljanja in vrednotenja.

Mreža na podlagi 126(4). člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih izvaja naslednje naloge:

a) Zbiranje, analiza in širjenje informacij o aktivnostih ter izvedenih ali podprtih dobrih praksah v okviru SN 2023–2027kot tudi analiza razvoja v kmetijstvu in podeželskih območjih v povezavi s specifičnimi cilji, določenih v 6. členu Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih

Gre za eno najobsežnejših aktivnosti, namenjene informiranju upravičencev in splošne javnosti. Informacije o aktivnostih v povezavi s SN 2023-2027 se bodo zlasti zbirale in razširjale preko najustreznejših komunikacijskih kanalov glede na ciljno skupino. Poudarek bo na javnih razpisih, na novih intervencijah SN 2023–2027, intervencijah s področja okolja, podnebnih sprememb in biodiverzitete, novih tehnologijah in digitalizaciji ter na prenosu znanja. Poudarek bo tudi na mladih. Informiranje ter ozaveščanje o sodobnem poklicu kmeta bo namenjeno tudi vrtčevskim otrokom, osnovnošolcem, dijakom in študentom. Informiranje ima zelo velik učinek preko predstavitev dobrih praks, zato se bodo zbirali primeri dobrih praks v povezavi z vsemi specifičnimi cilji SN 2023–2027 in se jih razširjalo.

b) Prispevek h gradnji zmogljivosti za organ upravljanja in druge akterje, vključene v izvajanje SN 2023–2027, vključno za spremljanje uspešnosti in vrednotenje

Za gradnjo zmogljivosti za organ upravljanja, plačilno agencijo in druge akterje se bodo širile informacije in rezultati izvedenih projektov kot so EIP, Obzorje Evropa, Interreg, nacionalni ciljni raziskovalni projekti (CRP), spremljanje in vrednotenje ipd. v okviru AKIS in portala znanja. Za organ upravljanja in

plačilno agencijo bodo usposabljanja in izobraževanja praviloma izvedena v okviru Tehnične pomoči SN 2023-2027, po potrebi pa tudi ob podpori Mreže za podeželje. Za druge akterje pa bodo organizirani seminarji, delavnice, srečanja, strokovne ekskurzije, izdaja publikacij ipd.

c)Vzpostavitev platform, forumov in dogodkov za lažjo izmenjavo izkušenj med zainteresiranimi stranmi ter medsebojno učenje, vključno z izmenjavami z mrežami v tretjih državah, kadar bi bilo potrebno

Vzpostavi in nadgrajuje se spletna platforma »Portal znanja«, kjer se bodo zbirale publikacije, zaključna poročila raziskovalnih projektov, EIP projektov, Obzorja Evropa idr., gradiva iz usposabljanj iz naslova intervencij namenjenih prenosu znanja, informiranju in usposabljanju. Gradiva iz portala znanja se bodo preko komunikacijskih orodij sproti razširjala. V okviru EIP VEM točke se zbirajo potrebe kmetov glede izzivov in inovativnih idej za EIP projekte. Za ta namen deluje spletna platforma. Po potrebi se vzpostavi druge platforme, forume in dogodke ter sodeluje z mrežami v tretjih državah.

d) Zbiranje in širjenje informacij kot tudi mreženje podprtih struktur in projektov, kot so lokalne akcijske skupine iz člena 27 Uredbe (EU) 2021/1060 o določitvi skupnih določb, EIP operativne skupine v okviru evropskega inovacijskega partnerstva za kmetijsko produktivnost in trajnostnost iz člena 114(4) Uredbe (EU) 2021/1060 o določitvi skupnih določb ter enakovredne strukture in projekti

Mreženje podprtih struktur in projektov in izmenjava informacij bo namenjeno krepitvi sistema AKIS. Krepila se bo izmenjava informacij, rezultatov in dobrih praks ter zaključenih projektov in rezultatov. Na spletni strani, namenjeni SN 2023–2027, bodo objavljeni kontakti lokalnih akcijskih skupin in seznami EIP operativnih skupin. Mreženje bo namenjeno izmenjavi izkušenj in znanj vseh vključenih v podprte strukture in projekte, kot so lokalne akcijske skupine in EIP operativne skupine. Delavnice, strokovni posveti in strokovne ekskurzijebodo organizirane tudi na nacionalni in mednardoni ravni, po potrebi tudi posebni dogodki za posredništvo pri razvoju inovativnih idej (*brokering*).

Obveščanje in mreženje EIP operativnih skupin se bo spodbujalo preko različnih aktivnosti EIP VEM točke, ki deluje na organu upravljanja v okviru Mreže za podeželje. Poleg organiziranih delavnic, in aktivnosti za spodbujanje mreženja se bo spodbujal pretok informacij, tudi z izdajo rednih e-novic. Več informacij je na voljo v podnaslovu »Podporne dejavnosti za pretok znanja v okviru AKIS-a« v nadaljevanju.

Podporna enota Mreže za podeželje tesno sodeluje z LEADER pisarno v okviru organa upravljanja. Sodeluje tudi z nevladno organizacijo, ki povezuje večino lokalnih akcijskih skupin (Društvom za razvoj slovenskega podeželja), ki povezuje večino lokalnih akcijskih skupin. Skrbi za obveščanje, mreženje in sodeluje kot pomemben deležnik pri oblikovanju politike na tem področju.

Mreža za podeželje podpira tudi druge teritorialne pobude, kot na primer sodeluje v okviru pobude srednjeevropskega združenja za obnovo in razvoj vasi ARGE z izvedbo natečaja za najboljšo lokalno skupnost.

e) Podpora za projekte sodelovanja med EIP operativnimi skupinami, lokalnimi akcijskimi skupinami ali podobnimi lokalnimi razvojnimi strukturami, vključno z nadnacionalnim sodelovanjem

Projekte sodelovanja med EIP operativnimi skupinami se bo spodbujalo preko različnih aktivnosti preko EIP VEM točke, ki deluje v okviru Mreže za podeželje na MKGP. Pri tem se bo sodelovalo z Evropsko mrežo SKP in drugimi podpornimi enotami za inovacije v tujini in z partnerji, ki tvorijo slovenski AKIS.

Projekte sodelovanja lokalnih akcijskih skupin se bo spodbujalo preko različnih aktivnosti kot so dogodki in podajanju informacij. Pri tem se bo tesno sodelovalo z nevladno mrežo, ki povezuje lokalne akcijske skupine v Sloveniji, nevladno mrežo, ki povezuje lokalne akcijske skupine v EU, in z Evropsko mrežo

SKP.

f)Ustvarjanje povezav z drugimi strategijami ali mrežami, ki jih financira Unija

Mreža za podeželje aktivno ustvarja povezave z Evropsko mrežo SKP, drugimi skladi (je vključena v delovno skupino »Nacionalna mreža za komuniciranje evropskih strukturnih in investicijskih skladov INFORM-Sl«, nevladno organizacijo za obnovo in razvoj vasi – ARGE (sodelujemo na natečaju), Obzorjem Evropa (vzpostavljeno obveščanje z Nacionalno kontaktno točko za Obzorje Evropa), Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji (medsebojno obveščanje), Informacijskimi točkami Europe Direct (medsebojno obveščanje), Pisarno Evropskega parlamenta (medsebojno obveščanje) idr. Redno bo potekalo tudi informiranje o pripravah in izvajanju različnih pomembnih strategij s področja okolja, podnebnih sprememb, biodiverzitete, ekološkega kmetovanja, digitalizacije ipd.

g) Prispevek k nadaljnjemu razvoju SKP in prispevek k pripravi morebitnega naslednjega obdobja SN 2023–2027

Za nadaljnji razvoj SKP se bo informiralo organ upravljanja, plačilno agencijo in druge deležnike o delavnicah in njihovih zaključkih ter publikacijah, ki jih bo organizirala in pripravila Evropska mreža SKP in druge organizacije. Po potrebi se bodo organizirala različne delavnice in javne razprave na temo izboljšanja izvajanja posameznih intervencij. Mreža za podeželje bo nudila tudi vso potrebno podporo v pripravi naslednjega obdobja.

h)Sodelovanje pri dejavnostih Evropske mreže SKP in prispevanje k njim

Na ravni EU deluje Evropska mreža SKP s številnimi aktivnostmi, ki prispevajo k mreženju in izmenjavi izkušenj. Slovenska Mreža za podeželje bo aktivno prispevala k aktivnostim Evropske mreže SKP preko obveščanja o organiziranih delavnicah, gradivih in obvestilih, ki jih pripravlja Evropska mreža SKP. Slovenska mreža bo še naprej aktivno sodelovala na organiziranih aktivnostih kot so npr. srečanja nacionalnih mrež. Za potrebe EU spremljanja napredka pri izvajanju Evropske mreže SKP bo izvajala tudi monitoring aktivnosti nacionalne mreže. V novem programskem obdobju bo Mreža za podeželje krepila sodelovanje tudi z EIP-AGRI in Evaluation Helpdesk.

Podporne dejavnosti za pretok znanja v okviru AKIS-a

Izmenjava znanja in osredotočenost na inovacije je opredeljena kot horizontalni cilj nove SKP, ki podpira interaktivni inovacijski model, ki krepi sodelovanje med akterji, da bi kar najbolje izkoristili dopolnilne vrste znanja in širili praktične rešitve. Storitve svetovanja, raziskave, operativne skupine EIP in Mreža za podeželje se dopolnjujejo in se bodo krepile v okviru AKIS-a. Mreža za podeželje bo informacije in nova znanja, ki izhajajo iz delovanja AKIS-a, operativnih skupin EIP ter lokalnih akcijskih skupin razširjala, promovirala ter organizirala izmenjavo znanja in inovacij.

V povezavi z EIP operativnimi skupinami bo EIP VEM točka, ki deluje v okviru Mreže za podeželje na MKGP v povezavi z deležniki, ki sestavljajo inovacijsko podporno okolje (npr. javne službe s področja kmetijstva in gozdarstva) razširjala informacije o možnostih oblikovanja EIP operativnih skupin in pridobivanju finančnih sredstev iz naslova strateškega načrta SKP. Sodelovala bo tudi pri razširjanju rezultatov projektov EIP preko svojih komunikacijskih kanalov in preko organizacije dogodkov ter na ta način prispevala k širjenju inovacij. Mreža za podeželje bo tudi nudila podporo pri organizaciji dogodkov za vzpostavljanje EIP operativnih skupin, tudi čezmejnih.

Kot uspešen primer povezovanja kmetijskih svetovalcev, kmetov, raziskovalcev, EIP operativnih skupin, ministrstva, pristojnega za kmetijstvo, in Mreže za podeželje je skupna organizacija vsakoletnega

dvodnevnega dogodka Posvet Javne službe kmetijskega svetovanja in dogodek evropskega partnerstva za inovacije – EIP, v okviru katerega naslavljamo teme s področja AKIS in s področja EIP. Na dobro sprejetem dogodku se predstavljajo posamezni projekti EIP.

V povezavi z intervencijo prenos znanja in informiranja kmetovalcev in lastnikov gozdov bo mreža še naprej razširjala informacije o javnih razpisih za upravičence, končne uporabnike pa bo informirala o temah terminih usposabljanj. Gradiva z usposabljanj, primerna za javno objavo, bo Mreža za podeželje zbirala in objavljala na spletni strani skupne kmetijske politike, na podstrani portal AKIS (portal znanja).

V povezavi s prenosom informacij in znanja v sistemu AKIS bo Mreža za podeželje vključena v koordinacijo AKIS, ki bo spodbujalo izmenjavo informacij in naslavljalo prenos potreb kmetovalcev od spodaj navzgor. Z namenom okrepitve izmenjave informacij med deležniki AKIS bo v okviru Mreže za podeželje vzpostavljena mailing lista preko katere se bo člane informiralo.Razširjala bo tudi informacije o možnostih za sofinanciranje inovativnih idej v okviru strateškega načrta SKP in v okviru drugih virov sofinanciranja kot npr. Obzorje Evropa.

Spremljanje in vrednotenje

V okviru Akcijskega načrta Mreže za podeželje bodo postavljeni kazalniki delovanja Mreže za podeželje. Za namen spremljanja doseganja ciljev se bo spremljalo izvajanje aktivnosti. Izvajale se bodo tudi ankete in po potrebi raziskave in študije o delovanju Mreže za podeželje. Spremljanje bomo izvajali tudi z namenom sporočanja podatkov Evropski mreži SKP za namen spremljanja uspešnosti Evropske mreže SKP. Mreža za podeželje bo sodelovala in zagotavljala podatke za potrebe vrednotenja v okviru SN SKP.

Spremljanje in vrednotenje SN SKP je razmejeno s Tehnično pomočjo SN SKP na način, da se spremljanja in vrednotenja, ki je vezano na SN SKP, financira iz Tehnične pomoči SN SKP. Mreža skrbi za komuniciranje o rezultati in o dogodkih, vezanih na spremljanje in vrednotenje (npr. predstavitve rezultatov).

4.4.2 Struktura, upravljanje in delovanje nacionalne mreže SKP

Postopek in časovni razpored za vzpostavitev Mreže za podeželje

Mreža za podeželje bo nadaljevala delo in način upravljanja predhodno delujoče Mreže za podeželje iz programskega obdobja 2014–2020, ki je bila ustanovljena z javnim pozivom k včlanitvi v Mrežo za podeželje aprila 2008. V programskem obdobju 2014–2020 so bile aktivnosti mreže omejene na podporo t.i. II. stebra SKP (program razvoja podeželja), bistvena novost v novem programskem obdobju je tako razširitev delovanja na področje intervencij iz t.i. I. stebra SKP. Posebna pozornost bo namenjena potrebam in ciljnim skupinam I. stebra, kot so npr. spremembe pri pogojenosti, zahteve nove intervencije SOPO ipd. ter mreženju in izmenjavi potreb ter izkušenj med osebami, ki so vključene v 1. oz. 2. steber SKP – npr. na ministrstvu, plačilni agenciji, v javni službi kmetijskega svetovanja in v drugih javnih službah.

Za potrebe izvajanja Mreže za podeželje v programskem obdobju 2023–2027 bo na novo imenovana Usmerjevalna skupina Mreže za podeželje za programsko obdobje 2023–2027. Datum vzpostavitve Mreže SKP je določen z datumom potrditve prvega plana Mreže za podeželje in z imenovanjem Usmerjevalne skupine Mreže za podeželje za programsko obdobje 2023–2027. Vzpostavitev in delovanje Mreže za podeželje 2023-2027 je predviden v roku treh mesecev od potrditve SN SKP s strani EK.

Struktura Mreže za podeželje

Baza Mreže za podeželje: sestavljena iz organizacij in posameznikov, ki se prostovoljno in brezplačno

registrirajo. Člane mreže se informira o aktivnostih v povezavi s SKP, spodbuja k predlaganju aktivnosti Mreže za podeželje, k podajanju predlogov za izboljšanje delovanja Mreže za podeželje ter k aktivni participaciji v Mreži za podeželje. Članstvo v Mreži za podeželje je odprto vsem zainteresiranim.

Podporna enota Mreže za podeželje: izvaja in koordinira aktivnosti in naloge Mreže za podeželje. Deluje v okviru Organa upravljanja SN 2023–2027.

Usmerjevalna skupina Mreže za podeželje za programsko obdobje 2023–2027: podaja usmeritve za delovanje Mreže za podeželje in tako predstavlja oziroma zastopa različne deležnike in sektorje. Usmerjevalno skupino imenuje minister, pristojen za kmetijstvo. Sestavljajo jo predstavniki organizacij, administracij, svetovalcev, raziskovalcev in drugih akterjev, ki se ukvarjajo z razvojem podeželja na nacionalni ravni, kmetov, gozdarjev in drugi posamezniki. Glede na tematiko in potrebe se na seje Usmerjevalne skupine vabi tudi predstavnike drugih organizacij.

Upravljanje in delovanje Mreže za podeželje

Naloge in aktivnosti Mreže za podeželje izvaja oziroma koordinira Podporna enota Mreže za podeželje znotraj OU, ki je odgovoren za vzpostavitev in delovanje Mreže za podeželje. Glavne naloge Podporne enote Mreže za podeželje so predvsem priprava gradiv in aktov mreže, izvajanje aktivnosti določenih v letnih planih mreže, obveščanje in informiranje partnerjev, potencialnih upravičencev in javnosti, urejanje baze mreže, aktivnosti v zvezi s spremljanjem in vrednotenjem, podpora delovanju Usmerjevalne skupine Mreže za podeželje. Podporna enota Mreže za podeželje pospešuje oziroma spodbuja proces mreženja in sodelovanja zainteresiranih strani.

Nadzor nad delovanjem in izvajanjem nalog mreže izvaja Odbor za spremljanje SKP 2023–2027.

Posamezne naloge oziroma aktivnosti mreže se izvajajo v okviru Podporne enote Mreže za podeželje, lahko tudi s sodelovanjem članov Mreže za podeželje. Izvedbeni vidik aktivnosti oziroma nalog bo podrobneje opredeljen v enoletnem oz. večletnem planu mreže za podeželje.

Aktivnosti in naloge se izvajajo v skladu z zahtevami za izvajanje Tehnične pomoči, zakonodajnim okvirom EU in Republike Slovenije ter notranjimi akti organa upravljanja.

Z Akcijskim načrtom Mreže za podeželje bo pripravljena intervencijska logika Mreže za podeželje in način spremljanja in vrednotenja, kar bo prispevalo k izboljšanju kakovosti programiranja in izvajanja Mreže za podeželje ter lažji oceni uspešnost in učinkovitosti. Podatke za spremljanje izvedenih aktivnosti Mreže zagotavlja Podporna enota Mreže iz svojih evidenc in informacijskih baz. Kazalci bodo v večji meri sledili kazalcem iz predhodnega obdobja za lažje dolgoročno spremljanje ter kazalcem za spremljanje, kot jih bo vzpostavila Evropska mreža SKP za spremljanje aktivnosti na EU ravni, kar bo omogočalo primerljivost. Vrednotenje Mreže se izvaja s sklopu vrednotenja SN SKP.

Način vključevanja organizacij, administracij in partnerjev na področju skupne kmetijske politike v mrežo se izvaja preko spodbujanja k aktivnemu vključevanju v izvajanje aktivnosti, podajanju predlogov aktivnosti in usmeritev Mreže SKP, vključevanja v tematske delovne skupine, obveščanja in informiranja o vsebini in dogodkih v zvezi s SKP.

Za Mrežo za podeželje je okvirno načrtovanih 5 % sredstev Tehnične pomoči.

4.5 Pregled usklajevanja, razmejitve in dopolnjevanja med EKSRP in drugimi skladi Unije na področju podeželja

1.Razmejevanje in dopolnjevanje EKSRP in skladi oz. programi v okviru Sporazuma o partnerstvu

Dopolnjevanje in sinergije med skladi in programi so z vidika Strateškega načrta pomembne zlasti na področjih, ki vplivajo tudi na razvoj podeželskih območij: predelava, podjetništvo, infrastruktura, pokritost s širokopasovnim internetom, blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe, biotska raznovrstnost, obnovljivi viri energije, energetska učinkovitost, krožno gospodarstvo ter spodbujanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (pristop LEADER/CLLD). Na ta način bodo vzpostavljene tudi povezave med cilji SN 2023-2027 (sredstva EKSRP) in cilji Programa EKP 2021-2027 (sredstva ESRR) ter cilji Programa za pomorstvo in ribištvo in akvakulturo (sredstva ESPRA).

Partnerski sporazum določa dopolnjevanje in sinergije z EKSRP s cilji Programa
EKP 2021-2027 in Programa za pomorstvo in ribištvo in akvakulturo, in sicer v okviru cilja politike 1 - Konkurenčnejša in pametnejša Evropa, cilja politike 2 - Bolj zelena, nizkoogljična Evropa, cilja politike 4 - Bolj socialna in vključujoča Evropa ter cilja politike 5 - Evropa, ki je bližje državljanom.

V okviru cilja politike 1 (CP1) - Konkurenčnejša in pametnejša Evropa, se bo s sredstvi ESRR, EKSRP in ESPRA spodbujalo podjetništva, raziskav in inovacij:
ESRR se bo v okviru CP1 osredotočil na krepitev trajnostne rasti in konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij (MSP) ter ustvarjanje delovnih mest. S sredstvi ESRR se bo nadgradilo storitve podpornega podjetniškega in inovacijskega okolja za konkurenčno podjetništvo. Delovna mesta na območju celotne Republike Slovenije so podprta tudi v okviru cilja politike 4.

Na področju podjetništva bodo v okviru SN 2023-2027 podprte dopolnilne dejavnosti na kmetijah, ne glede na lokacijo in vrsto dejavnosti. Podjetništvo (nekmetijske dejavnosti) na podeželju pa bo podprto preko ESRR. V okviru ESRR bo podpora za investicijske politike MSP namenjena v obliki povratnih sredstev. V okviru EKSRP se bo podpiralo predelavo in trženje kmetijskih proizvodov vseh podjetij, ne glede na velikost in rezultat predelave, ki je lahko kmetijski ali nekmetijski proizvod. V okviru podpor ESRR za področje podjetništva velika podjetja ne bodo vključena. Sredstva EKSRP bodo namenjena tudi uvajanju novih tehnologij, inovacij, digitalizacije ter prenosu znanja v kmetijstvu, predelavi in gozdarstvu.

Delovna mesta se bodo v okviru SN 2023-2027 podpirala preko podpor za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov, podpor za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, podpor za naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo ter intervencije LEADER.

ESPRA bo omogočila naložbe v nove objekte in posodobitev obstoječih objektov akvakulture, vključno z izgradno zaprtih (RAS) sistemov v povezavi z naložbami v energetsko učinkovitost. Aktivnosti na akvakulturi bodo omočile tudi naložbe v diverzifikacijo (izgradnja prodajaln na mestu akvakulture, predstavitvenih hal v turistične namene), mreženje in izmenjavo znanj ter usposabljanje zaposlenih v akvakulturi, prav tako pa inovacije v akvakulturi. Med upravičenci bodo tudi kmetje z dopolnilno dejavnostjo akvakulture. Za manjše subjekte v akvakulturi bo pripravljen razpis za operacije manjših vrednosti, ki bo vlagateljem prilagojen, v okviru katerega bo mogoče kupiti le opremo za objekte akvakulture. Večina akvakulture poteka v manjših družinskih proizvodnih obratih, ki so velikokrat povezani še s kmetijsko ali drugo dejavnostjo. Tem se bo omogočilo lažji dostop do namenskih sredstev in jih spodbujalo k uvajanju tehnoloških rešitev za boljše izkoriščanje naravnih virov, izboljšanju lastnih proizvodov ter prodaji končnemu potrošniku. Te aktivnosti bodo obenem komplementarne aktivnostim, financiranim iz EKSRP. Sektorju predelovalne industrije bodo poleg naložb v nove obrate in posodobitev obstoječih obratov omogočene tudi inovacije. Spodbujalo se bo naložbe v povečanje in posodobitev proizvodnje v smislu novih tržno prepoznavnih proizvodov, boljše energetske učinkovitosti ter vključevanja v krožno gospodarstvo, večjo digitalizacijo in robotizacijo.

V okviru CP1 se bo spodbujala tudi digitalna povezljivost:
Podpora za širokopasovno infrastrukturo, kar je eden od osnovnih predpogojev za razvoj podeželja, bo na

voljo v okviru Načrta za okrevanje in odpornost, ESRR in sredstev InvestEU, kar bo zagotovilo 100 % pokritost slovenskega podeželja s širokopasovnimi povezavami.

Partnerski sporazum kot tudi osnutek Programa EKP 2021-2027 predvideva sofinanciranje gradnje odprte visoko zmogljive širokopasovne infrastrukture in vzpostavitev visoko zmogljivega satelitskega omrežja oziroma povezav do podjetij, gospodinjstev in javnih institucij za potrebe uvajanja novih storitev in tehnologij na območjih, kjer taka omrežja danes še ne obstajajo in za njihovo gradnjo ne obstaja interes operaterjev oz. investitorjev. Izboljšanje pokritosti podeželskih območij s hitrimi širokopasovnimi povezavami je tudi ena izmed prepoznanih potreb v okviru SN 2023-2027, ki pa sicer ni naslovljena neposredno. V programskem obdobju 2014-2020 je izgradnjo širokopasovnih omrežij (100 Mb/s ali več) Slovenija sofinancirala s sredstvi EKSRP in ESRR. Na začetku programskega obdobja 2014-2020 je bila narejena razmejitev med skladi za sofinanciranje belih lis. Iz sredstev EKSRP so bile podprte naložbe v naseljih z manj kot 5.000 prebivalcev, in sicer v treh statističnih regijah: Pomurska statistična regija, Podravska statistična regija in Koroška statistična regija. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v programskem obdobju 2014- 2020 zvedelo tri javne razpise v okviru katerih so bila dodeljena sredstva v višini 9.927.950,39 (71 % od vseh planiranih), skupaj so bila dodeljena sredstva za pokritje 6.357 belih lis, kar predstavlja 86 % pokritost belih lis v treh statističnih regijah. Za pokritje belih lis v preostalih devetih statističnih regijah je bilo v programskem obdobju 2014-2020 iz naslova kohezijskih sredstev dodeljenih 27.824.202,20 EUR (94 % vseh razpoložljivih sredstev) in pokrilo 15.424 belih lis (80 % od vseh belih lis v devetih statističnih regijah). Za pokrivanje belih lis se je v programskem obdobju 20142020 v Sloveniji skupaj namenilo 37.752.152,59 EUR in se bo s temi sredstvi pokrilo preko 80 % belih lis. Zadnji tržni interes je pokazal še več kot 100.000 potencialnih belih lis na geografsko zahtevnem terenu, zaradi česar je izgradnja širokopasovnega omrežja še posebej zahtevna in posledično tudi dražja. Sredstva EKSRP za gradnjo odprte visokozmogljive širokopasovne infrastrukture v okviru SN 2023-2027 niso predvidena, ker bodo bomo 100% pokritost belih lis dosegli z drugi viri. Partnerski sporazum določa, da bo v programskem obdobju 2021-2027 za pokrivanje preostanka belih lis skupaj namenjenih več sredstev, kot je bilo v tem programskem obdobju. Načrta za okrevanje in odpornost je predvidenih 30 mio EUR za namen sofinanciranja pokritja 8.500 belih lis, ki se bodo dopolnjevala s sredstvi Programa EKP 2021-2027. Iz ESRR bo podprta gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture do gospodinjstev na geografsko zahtevnih področjih. Iz sredstev InvestEU bodo podprte zasebne naložbe na področjih, kjer so operaterji izrazili tržni interes. Iz sredstev IPE2 Digital bo podprto financiranje 5G koridorjev za zagotovitev čezmejne povezljivosti. S sredstvi ESRR bo podprta gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture v obeh kohezijskih regijah. Na področju digitalizacije bo ESRR podprl razvoj digitalizacije prostora in okolja z gradniki umetne inteligence, prehoda v večdimenzionalni virtualni svet na podlagi državnih podatkov ter spodbudil razvoj inovativnih digitalnih rešitev na podlagi celotne državne prostorske in okoljske digitalne infrastrukture. Komplementarnost s področjem kmetijstva se kaže v sistemu pridobivanja vhodnih podatkovnih virov, kjer bodo digitalni podatki državne prostorske infrastrukture ključni za spremljanje sprememb stanja v prostoru tudi na območju kmetijskih zemljišč in izvajanja kmetijske politike.

Pripravljen je tudi Načrt razvoja gigabitne infrastrukture do leta 2030 (v nadaljevanju: Načrt), ki vključuje cilje in potrebne ukrepe na področju razvoja gigabitne infrastrukture, da se Slovenija do leta 2030 uvrsti med digitalno najbolj napredne države. Kot enega izmed ključnih vmesnih ciljev, ki morajo biti izpolnjeni do leta 2025, Načrt predvideva zagotovitev dostopa do internetne povezljivosti s hitrostjo najmanj 100 Mb/s za vsa slovenska gospodinjstva, ki se lahko nadgradi v gigabitno hitrost. Načrt predvideva, da bo do konca leta 2023 izvedeno novo kartiranje, prav tako pa bo izvedeno tudi poizvedovanje po tržnem interesu glede gradnje 5G omrežja. Za doseganje tega načrta je trenutno ugotovljena investicijska vrzel v višini 278.580.000 EUR javne podpore za 107.932 gospodinjstev. Za vavčerje za povezljivost je predvidenih dodatnih 15.326.344 EUR, vendar vir financiranja še ni določen in potrjen. Slovenija bo to vrzel skušala zapolniti s 30 milijoni evrov RRF, ESRR in tudi z drugimi finančnimi viri.

Podeželska gospodinjstva predstavljajo 45 % vseh gospodinjstev v Sloveniji. Leta 2021 je imelo širokopasovni dostop NGN (DESI 2022) že 70,68 % podeželskih gospodinjstev, od tega 51,52 % z zelo visoko zmogljivim omrežjem. Z načrtovano podporo Slovenija pričakuje do leta 2025 100 % podeželskih

gospodinjstev s širokopasovnim dostopom. , od tega 100 % s hitrim širokopasovnim dostopom. Tako bo v letu 2025 ne bo podeželskih gospodinjstev, ki ne bodo imela širokopasovnega dostopa. Popolna pokritost je predvidena v letu 2025.

Z aktivnostmi digitalne povezljivosti in spodbujanjem digitalnega prehoda se bo zasledovalo cilje opredeljene v programu Digitalna Evropa, Digitalnem kompasu do leta 2030, kot tudi v nacionalni Strategije digitalne preobrazbe gospodarstva, ki jo je Vlada RS sprejela v začetku leta 2022.

Pri strateškem načrtovanju ukrepov na področju razvoja gigabitne infrastrukture se sledi razvoju vseprisotne zmogljive širokopasovne infrastrukture (fiksne, mobilne in satelitske), ki bo odprta in dostopna vsem končnim uporabnikom, in sicer za vsa gospodinjstva na podeželju in v mestih do konca leta 2025.

Načrt vključuje cilje in potrebne ukrepe na področju razvoja gigabitne infrastrukture, da se Slovenija do leta 2030 uvrsti med digitalno najnaprednejše države in da se zagotovi gigabitna povezljivost za vsa gospodinjstva na podeželju in v mestih ter pokritost z omrežjem 5G za vsa naseljena območja. Strateški cilji Republike Slovenije pri razvoju gigabitne infrastrukture so:

1. gigabitna povezljivost za vse glavne spodbujevalce družbeno-gospodarskega razvoja, kot so šole, kulturne ustanove, prometna vozlišča in glavni izvajalci javnih storitev ter digitalno intenzivna podjetja, do konca leta 2025;
2. neprekinjena pokritost z omrežjem 5G za vsa mestna območja in vse glavne prizemne prometne poti do konca leta 2025;
3. dostop do interneta s hitrostjo najmanj 100 Mb/s k uporabniku, ki se lahko nadgradi v gigabitno hitrost, in sicer za vsa gospodinjstva na podeželju in v mestih do konca leta 2025;
4. gigabitna povezljivost za vsa gospodinjstva, podjetja in druge spodbujevalce družbeno-gospodarskega razvoja na podeželju in v mestih do konca leta 2030 ter
5. pokritost vseh naseljenih območij z omrežjem 5G do konca leta 2030.

V Načrtu je zapisano, da v trenutku priprave Načrta ni podpisanih pogodb za verodostojno izkazani tržni interes za gradnjo širokopasovnega omrežja, zato Načrt temelji na izhodišču, da je za zagotovitev dostopa do širokopasovnega omrežja za 107.932 gospodinjstev, ki so opredeljena kot možne bele lise, potrebna in primerna uporaba javnih sredstev.

Za pokritje 8.500 (od skupno 107.932) gospodinjstev, za pokritje katerih ni izkazanega tržnega interesa, je predvideno, da bo na podlagi javnega razpisa GOŠO 6, ki bo objavljen predvidoma v drugi polovici leta 2022 in za katerega bodo sredstva zagotovljena iz drugega obroka v okviru načrta za okrevanje in odpornost (nepovratna podpora), vzpostavljena gigabitna infrastruktura. Navedena gospodinjstva bodo locirana na redko poseljenem (tj. manj kot 150 preb./km^2) oziroma geografsko zahtevnem območju (težka dostopnost), kjer ustrezna in zmogljiva IKT infrastruktura še ni na voljo. Ker gre za območja, kjer je gradnja infrastrukture najdražja, je predvideni znesek javnih sredstev sofinanciranja 3.500,00 EUR na gospodinjstvo oziroma priključek.
Investicija mora biti v skladu s prilogo k izvedbenemu sklepu Sveta o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Slovenijo dokončana najpozneje do 30. junija 2026, pri čemer si bo pristojna služba oziroma ministrstvo prizadevalo za dokončanje izgradnje najpozneje do konca leta 2025.

Za pokritje preostalih 99.432 gospodinjstev v Republiki Sloveniji, za pokritje katerih ni izkazanega tržnega interesa, je predvideno, da bo vzpostavljena gigabitna infrastruktura najpozneje do konca leta 2030, in sicer na podlagi javnega razpisa GOŠO 7, ki bo objavljen predvidoma v prvi polovici leta 2023, ter naslednjih razpisov, za katere bodo sredstva zagotovljena zlasti na podlagi večletnega finančnega okvira 2021–2027. Navedena gospodinjstva so predvidoma locirana na geografsko manj zahtevnih lokacijah (kot 8.500 gospodinjstev, ki bodo pokrita v okviru GOŠO 6), zato je predvideni okvirni znesek javnih sredstev sofinanciranja 2.500,00 EUR na gospodinjstvo oziroma priključek, kar je za 10 % znižana

povprečna ponujena cena iz javnega razpisa GOŠO 5. Če bodo iz analize lokacij belih lis izhajale drugačne geografske okoliščine belih lis, bodo temu ustrezno prilagojeni zneski sofinanciranja na gospodinjstvo oziroma priključek. V skrajnih primerih, kadar ne bo mogoče z nobenim drugim ukrepom (nefinančnim ali finančnim) zagotoviti ustrezne povezljivosti s prizemnimi omrežji, bo do 10.793 gospodinjstvom zagotovljena povezljivost z uporabo drugih razpoložljivih tehnologij, ki bodo na voljo in bodo omogočale prenosno hitrost najmanj 100 Mb/s k uporabniku. Predvideni znesek 15.326.344,00 EUR je izračunan kot 50-odstotno sofinanciranje države za obdobje 24 mesecev, kot to izhaja iz veljavnih pravil EU o državnih pomočeh, pri čemer je izračun opravljen na primeru stroškov satelitskega širokopasovnega dostopa, ki velja kot osnovni scenarij spodbujanja povezljivosti na težje dostopnih lokacijah (angl. *base case scenario*) brez prejudiciranja dejanskega izbora najustreznejše tehnologije. Navedeni znesek upošteva, da znaša cena dostopa prek satelita 1.420,00 EUR na gospodinjstvo (izračun je pripravljen za 10.793 gospodinjstev) za obdobje dveh let (500 EUR za opremo in 100 EUR mesečne naročnine, ki se na letni osnovi zaradi napredka tehnike in razvoja konkurence zniža za 5 %), ter upošteva 50-odstotno sofinanciranje s strani države.

Vsi projekti bodo imeli kar najmanjši vpliv na prostor in okolje, saj bodo imeli prednost skupna uporaba obstoječe infrastrukture ter skupna gradnja in povezovanje z drugimi investicijami v infrastrukturo.

V Sloveniji je za izgradnjo širokopasovne infrastrukture pristojna Služba vlade za digitalno preobrazbo.

Obseg javnih sredstev, potreben za dosego strateških ciljev Republike Slovenije pri razvoju gigabitne infrastrukture do leta 2030, je razviden iz spodnje preglednice:

Cilj	Ocena naložbene vrzeli (potrebna javna sredstva) v EUR
Gigabitna povezljivost za 8.500 težje dostopnih gospodinjstev, kjer ni vzpostavljene gigabitne infrastrukture in tudi ni tržnega interesa za gradnjo v prihodnjih treh letih.	30.000.000,00
Gigabitna povezljivost za 99.432 gospodinjstev, kjer ni vzpostavljene	248.580.000,00

gigabitne infrastrukture in tudi ni tržnega interesa za gradnjo v prihodnjih treh letih.	
Spodbujanje povezljivosti za 10.793 gospodinjstev do izgradnje fiksnega širokopasovnega omrežja.	15.326.344,00
Zagotovitev pokritosti vseh naseljenih območij z omrežjem 5G in vseh glavnih prizemnih prometnih poti.	Ocena bo pripravljena na podlagi novega kartiranja in poizvedovanja po tržnem interesu, ki bosta izvedena do 21. 12. 2023.
Gigabitna povezljivost za vse spodbujevalce družbeno-gospodarskega razvoja v Sloveniji.	Ocena bo pripravljena na podlagi novega kartiranja in poizvedovanja po tržnem interesu, ki bosta izvedena do 21. 12. 2023.
Skupaj	293.906.344,00

V okviru cilja politike 2 (CP2) bodo sredstva EKSRP, ESRR in ESPRA prispevala k bolj zeleni, nizkoogljični Evropi:

S sredstvi ESRR se bo spodbujalo izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju, in zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja ter prilagajanje podnebnim spremembam in preprečevanje tveganja nesreč ter odpornosti, ob upoštevanju ekosistemskih pristopov. Sredstva kohezijske politike za ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti se bodo dopolnjevala z viri iz programa LIFE+, s katerimi bodo podprti strateški projekti za naravo. Doseganje ciljev ohranjanja in obnove biotske raznovrstnosti bomo med drugim omogočili z vlaganjem skladov EKSRP, ESPRA (zlasti na cilju 1.3, 1.6 ter 4. prednostni nalogi Unije), čezmejnih programov ter programov INTERREG. S sredstvi ESPRA se bo med drugim vlagalo v ohranjanje in obnavljanje biotske raznovrstnosti tako na

morju kot na celinskih vodah ter izboljšalo upravljanje z zavarovanimi območji. Navedene aktivnosti bodo komplementarne naložbam v območja NATURA 2000, ki jih bosta pokrila Kohezijski sklad in ESRR v okviru cilja politike 2: bolj zelena Evropa, prav tako pa projektom, ki se bodo financirali v okviru programa LIFE+.

SN 2023−2027 bo za celotno ozemlje Slovenije vključeval zaveze iz evropske okoljske zakonodaje (priloga XIII Uredbe (EU) 2021/2115) in NEPN. Vsebinske usmeritve in podlago predstavlja Resolucija »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021«. Tudi s sredstvi EKSRP bo podprt razvoj ogljično nevtralnega in krožnega gospodarstva. V okviru spodbujanja krožnega gospodarstva bodo iz EKSRP podprte nekmetijske dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ter naložbe na kmetijskih gospodarstvih in živilskih obratih, ki se nanašajo na krožno in bio gospodarstvo. Kmetje, kmetijska podjetja in živilskopredelovalna industrija niso upravičeni do sredstev ESRR v okviru spodbujanja krožnega in biogospodarstva. Sredstva EKSRP in EKJS bodo namenjena tudi za ohranjanje in izboljšanje stanja biodiverzitete, naravnih virov, trajnostno rabo energije ter blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe v kmetijstvu in gozdarstvu. Z aktivnostmi podprtimi s sredstvi EKSRP, ESRR in ESPRA se bo prispevalo k doseganju ciljev Zelenega dogovora, Strategije za biotsko raznovrstnost 2030 in Strategiji od vil do vilic.

V okviru cilja politike 4 (CP4) - Bolj socialna in vključujoča Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih, se bodo dopolnjevala sredstva EKSRP s sredstvi ESS+ in ESRR:

Pri krepitvi socialne vključenosti, obvladovanja revščine in zagotavljanja enakosti spolov in žensk na podeželju se išče sinergije z drugimi ESI skladi (predvsem ESS+) na nivoju celotne Republike Slovenije.

S sredstvi ESS+ se bo na področju trga dela in enakosti spolov sledilo cilju Izboljšanje dostopa do zaposlitve in aktivacijskih ukrepov za vse iskalce zaposlitve. V okviru Programa EKP 2021-27 se bodo preko ESS+ izvajali ukrepi aktivne politike zaposlovanja za učinkovito in hitro spodbujanje dostopa do zaposlitve za ciljne skupine starejših, nižje izobraženih, invalidov in neaktivnih v njihovem obdobju delovne aktivnosti; izvajanje programov za ohranitev na trgu dela tistih skupin, katerih zaposlitev oziroma samozaposlitev je ogrožena ali začasna, zmanjševanje in preprečevanje prekarnosti ter preprečevanje prehoda nazaj v brezposelnost za ciljne skupine, ki se soočajo z atipičnimi oblikami dela ter ukrepi spodbujanja samozaposlovanja in socialnega gospodarstva. Ciljne skupine so mladi, ženske, skupine starejših, idr, ki smo jih kot ranljive skupine prepoznali tudi v okviru analiz SN 2023-2027.

Oblikovan je nacionalni strateški okvir politike za enakost spolov. Na podlagi obstoječe in prihodnje Resolucije o nacionalnem programu enakosti žensk in moških, se med drugim določa tudi cilje in ukrepe na področju trga dela in zaposlovanja ter spodbujanje usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja. V okviru intervencij SN 2023-2027 (SC2, SC7, SC8 in SC9), kjer je relevantno, se bo enakost spolov spodbujalo tudi v obliki meril za izbor operacij (dodatne točke za ženske, višjo izobrazbo idr). Socio-ekonomsko stanje na podeželju se bo podpiralo tudi preko intervencij, ki podpirajo podjetništvo, prenos znanja, digitalizacijo in inovacije. V SN 2023-2027 identificirano potrebo po krepiti socialne vključenosti, sodelovanja in povezovanja prebivalcev podeželja naslavlja intervencija LEADER.

V okviru cilja politike 5 (CP5) - Evropa, ki je bližje državljanom, se bodo za namen skladnega razvoja podeželskih območij dopolnjevala sredstva EKSRP s sredstvi ESRR in ESPRA: V programskem obdobju 2021–2027 se bo lokalni razvoj, ki ga vodi skupnostizvajal po sistemu »2+1«. V okviru ESRR in EKSRP se bo izvajal skupni LEADER/CLLD pristop na celotnem območju države. Način izvajanja mehanizma bo opredeljen v skupni nacionalni uredbi, navodilih in smernicah organov upravljanja. S strani organov upravljanja obeh skladov bodo potrjene skupne strategije lokalnega razvoja (SLR). V okviru ESPRA se bo CLLD izvajal samostojno. Sredstva vse treh skladov bodo pod določenimi pogoji in merili na voljo upravičencem na celotnem območju RS.

Z namenom medsebojnega sodelovanja in iskanja ustreznih sinergij med skladi je ustanovljena Medresorska delovna skupina CLLD 2021-2027, v katero so vključeni predstavniki vseh v CLLD

vključenih skladov, plačilne agencije ter posredniškega organa. Medresorska delovna skupina CLLD 2021-2027 je koordinacijski organ med skladi ter z namenom spremljanja in usklajevanja izvajanja pristopa CLLD na terenu aktivno sodeluje z lokalnimi akcijskimi skupinami.

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost bo potekal »od spodaj navzgor« preko lokalnih akcijskih skupin (LAS). V okviru EKSRP in ESRR se bo skupni pristop LEADER/CLLD izvajal na celotnem območju države. Območja LAS bodo povezana v homogeno geografsko in funkcionalno celoto s skupnimi lokalnimi potrebami in izzivi, ki bodo naslovljeni v skupnih strategijah lokalnega razvoja (SLR). Z vidika zagotavljanja kontinuitete izvajanja z obdobjem 2014 - 2020 bo izbor LAS in SLR temeljil na skupnih merilih in izboru organov upravljanja skladov ESRR in EKSRP. Sinergije bodo tudi v projektih sodelovanja LAS. Ukrepi SLR, bodo ob upoštevanju ciljev obeh programov odvisna od prepoznanih potreb lokalnega območja. Operacije, izbrane v okviru LEADER/CLLD, se bodo izvajale komplementarno, pri čemer se bo zagotavljalo preprečevanje dvojnega financiranja.

V okviru intervencije LEADER se pričakuje dvig socialnega kapitala, mladih, žensk in drugih ranljivih skupin lokalnega podeželskega območja, ki se bo izkazoval zlasti z okrepljeno medsebojno podporo in zaupanjem ter povečanjem sodelovanja vseh deležnikov pri zasnovi in izvajanju pristopa od spodaj navzgor (lokalni akterji, upravljavske strukture), posledično pa bo dosežen tudi prispevek k uresničevanju splošnega cilja SKP: Krepitev socialno-ekonomskega tkiva podeželja kot tudi specifičnega cilja 8: spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno s participacijo žensk v kmetovanju, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom. Trajnostni razvoj lokalnih območij je v osnutku Programa EKP 2021-2027 naslovljen v okviru prednostne naloge 9 in specifičnega cilja 9.2: Spodbujanje celostnega in vključujočega socialnega, gospodarskega in okoljskega lokalnega razvoja, kulture, naravne dediščine, trajnostnega turizma in varnosti na območjih, ki niso mestna območja. Sredstva ESRR bodo namenjena za izgradnjo vključujoče družbe in nadaljnji celostni družbeno - gospodarski razvoj v mestnih in podeželskih območjih, s posebno pozornostjo na zmanjšanju razlik med socialno - ekonomsko prikrajšanimi osebami in območji. V okviru Programa za pomorstvo in ribištvo in akvakulturo 2021-2027 (Prednostna naloga 3: omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva v obalnih, otoških in celinskih regijah ter spodbujanje razvoja ribiških in akvakulturnih skupnosti) bodo skladno z zastavljenimi cilji in upoštevajoč gospodarski, okoljski in družbeni vidik s sredstvi ESPRA naslovljeni projekti s področja ribiškega in/ali akvakulturnega sektorja, ki bodo med drugim omogočili ohranjanje delovnih mest, razvoj krožnega gospodarstva, trajnostni razvoj območij ter njihovo širšo diverzifikacijo, na obali še zlasti v sektorje modrega gospodarstva. V tem delu so tudi sinergije s potrebo P27 in P28 SN 2023-2027: Izboljšanje kakovosti življenja in razvoj storitev ter infrastrukture v podeželskih območjih ter krepitev družbene vključenosti, sodelovanja in integracije podeželskega prebivalstva.

Tudi izvajanje razvoja območij po konceptu Pametnih vasi in obnova kulturne dediščine na podeželju se bo komplementarno podpirala tako iz EKSRP, kot iz ESRR na območju celotne Slovenije, v okviru prepoznanih potreb strategij lokalnega razvoja.

V okviru iskanja sinergij in dopolnjevanja med skladi smo izhajali iz Dolgoročne vizije podeželja EU 2040, pri čemer je ključno, da podeželska območja poleg kmetijskih skladov naslavljajo tudi drugi skladi in politike. Nadaljnji razvoj podeželskih območij zahteva skladen in celosten pristop.

Zagotavljanje infrastrukturnega razvoja v Sloveniji se podpira preko ESI skladov, nacionalnih in drugih virov financiranja. V okviru SN 2023 – 2027 pa se bodo podpirale izključno manjše investicije na podeželju. V okviru intervencije LEADER se načrtuje projekte, ki imajo širši pomen za območje LAS ter večjo dodano vrednost za območje in prebivalce območja ter lokalni razvoj (v primeru investicij le kot rezultat projekta z večjo dodano vrednostjo za območje). Gre za infrastrukturo manjšega obsega, kot na primer: otroška igrišča, tematske poti, obnova in postavitev lokalnih tržnic, fitnesi na prostem, ureditev skupnih prostorov lokalnega prebivalstva, prostorov za prodajo lokalnih pridelkov in turističnih izdelkov ipd. Vsa ta infrastruktura dviguje dodano vrednost in razvoj podeželja.

V SN 2023-2027 sredstva za okoljsko in prometno infrastrukturo večjega obsega niso predvidena. Preko intervencije LEADER se lahko podpirajo manjše investicije na podeželju, in sicer kot del operacije, s poudarkom na širšem pomenu za območje LAS ter dodani vrednosti za operacijo, območje in prebivalce območja LAS. Načrtuje se podpora operacijam do vrednosti 200.000 EUR. Investicije v komunalne odpadne vode, oskrbo s pitno vodo in investicije v promet so predvidene v okviru osnutka programa EKP 2021-2027, Načrta za okrevanje in odpornost (NOO), sredstev Sklada za vode in drugih virov.

Komunalne odpadne vode (navezava na cilj politike 2 v okviru Sporazuma o partnerstvu):

V Sloveniji so še prisotna območja, kjer javni sistem oskrbe s pitno vodo in odvajanja ter čiščenja komunalnih odpadnih voda še ni zgrajen oziroma je neustrezen. Kljub obsežnim naložbam v izgradnjo sistemov za odvajanje in čiščenje odpadnih voda, Slovenija še ne izpolnjuje zahtev Direktive o čiščenju komunalne odpadne vode. Področje komunalne odpadne vode ureja Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode.

V programskem obdobju 2014-2020 so se za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode uporabila sredstva Kohezijskega sklada (prednostno v aglomeracijah s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 2.000 PE), sredstva ESRR, za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode v aglomeracijah s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 2.000 PE, pa tudi za aglomeracije s skupno obremenitvijo, manjšo od 2.000 PE; sredstva proračuna Republike Slovenije in sredstva občin.

Za izgradnjo okoljske infrastrukture bodo tudi v novem programskem obdobju 2021-2027 namenjena sredstva Programa EKP 2021-2027, predvsem za doseganje skladnosti z zahtevami evropske zakonodaje na prednostnih področjih, ki izhajajo iz veljavnega Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode do leta 2028. Sredstva se bodo dopolnjevala tudi s finančnimi inštrumenti, programom InvestEU, sredstvi Sklada za vode ter finančnimi viri občin iz naslova okoljske dajatve. Odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode mora zagotavljati obvezna občinska gospodarska javna služba odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode. Skladno z zakonom, ki ureja lokalno samoupravo, imajo občine v svojih proračunih predvidena tudi sredstva za sofinanciranje majhnih čistilnih naprav, predvsem za pokrivanje aglomeracije s skupno obremenitvijo, manjšo od 2.000 PE. Izvedbo ukrepov na področju odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode iz objektov na območju zunaj meja aglomeracij morajo zagotoviti lastniki teh objektov.

Oskrba s pitno vodo (navezava na cilj politike 2 v okviru Sporazuma o partnerstvu):

Področje oskrbe s pitno vodo se naslavlja z različnimi viri, ki so zapisani v Operativnem programu oskrbe s pitno vodo za obdobje 2022 do 2027, to so: Kohezijski sklad, Načrt za okrevanje in odpornost (NOO), Sklad za vode, nacionalni in občinski proračun idr. V okviru programa EKP 2021-2027 so predvidena sredstva za ukrepe na področju oskrbe s pitno vodo za vodovodne sisteme, ki oskrbujejo več kot 10.000 prebivalcev. Področje oskrbe s pitno vodo se bo sofinanciralo v okviru cilja politike 2 (Bolj zelena Evropa) in specifičnega cilja 3.5 Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri. Načrtovana sredstva Načrta za okrevanje in odpornost so usmerjena v reševanje problematike, povezane z vodnimi izgubami, na območja z večjim vplivom na območja NATURA 2000 in vodovarstvena območja ter v sisteme pod mejo 10.000 prebivalcev. Po zakonu, ki ureja lokalno samoupravo, so za urejane in vzdržuje vodovodne in energetske komunalne objekte pristojne občine (201 občin, ki niso mestne občine), ki imajo v svojih proračunih predvidena sredstva.

Prometna infrastruktura (navezava na cilj politike 3 v okviru Sporazuma o partnerstvu):

Celovito načrtovanje na področju prometa in prometne infrastrukture v Sloveniji temelji na nacionalnem prometnem modelu (Resolucija o nacionalnem programu razvoja prometa v Republiki Sloveniji za obdobje do leta 2030) in Strategiji razvoja prometa v Sloveniji do leta 2030, ki tudi določa dinamiko vlaganj investicij v ceste iz nacionalnih, zasebnih in EU finančnih virov. Za ceste v Sloveniji skrbijo

država (avtoceste in hitre ceste, glavne ceste ter regionalne ceste) in lokalne skupnosti (lokalne ceste, javne poti). V vidika dostopnosti in razvoja podeželja so še posebno pomembne glavne, regionalne lokalne ceste ter javne poti. Družba za avtoceste Republike Slovenije (DARS) upravlja skupno 746 kilometrov štiripasovnih cest, Direkcija RS za infrastrukturo (DRSI) upravlja 5.936 kilometrov cest, lokalne skupnosti pa še dodatno 32.224 kilometrov vzdrževanih cest.

Tudi v programskem obdobju 2021-2027 bodo viri za ureditev prometne infrastrukture zagotovljeni iz državnih virov, lokalnih skupnosti ter drugih virov. V podporo razvoju nacionalne, regionalne in lokalne mobilnosti vseevropskega prometnega omrežja se bo s sredstvi Programa EKP 2021-2027 (KS in ESRR) podprlo investicije na TEN-T železniškem omrežju in naslovilo tudi nadgradnjo postaj in odsekov obstoječih regionalnih železniških prog. S spodbujanjem celostnega prometnega načrtovanja na lokalni, regionalni in državni ravni bodo postavljene podlage za razvoj multimodalnega prometa, ki bo podprt z investicijami za prestop med različnimi prometnimi načini, in spodbujanje uporabe javnega potniškega prometa. Na lokalni ravni se bo nadaljevalo z izboljšavami infrastrukture za aktivno mobilnost v naseljih in javni potniški promet. Sredstva ESRR in KS se bodo v cilju politike 3 dopolnjevala z Instrumentom za povezovanje Evrope (IPE/ CEF – Connecting Europe Facility). V okviru SN 2023-2027 bodo podprte naložbe v ureditev gozdne infrastrukture (gradnja in rekonstrukcija gozdnih cest), ki prispevajo k boljši odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami.

Mehanizem usklajevanja, razmejevanja in dopolnjevanja v okviru izvajanja Sporazuma o partnerstvu
Usklajevanje, razmejevanje in dopolnjevanje med skladi EU ter nacionalnimi programi bo v Sloveniji temeljilo na centraliziranem pristopu, ki ga bo zagotavljala Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK). SVRK bo zagotavljal koordinacijo med različnimi resorji in organi upravljanja (OU). Usklajevanje, dopolnjevanje in izmenjava informacij bo potekala tudi v okviru odborov za spremljanje za posamezni program.

Z vidika povezovanja in komuniciranja sta pomembni tudi spletni strani https://www.euskladi.si/portal/sl/po-2020/priprava-programskih-dokumentov-1/podstran-1 (pretežno namenjana obdobju 2014-2020) in https://evropskasredstva.si/2021-2027/ (pretežno namenjana obdobju 20212027), ki vključujeta tudi informacije glede razpisov in seznam projektov, ki so sofinancirani iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Pomemben vir informacij pa predstavljajo tudi spletne strani organov upravljanja za posamezen program:

SVRK (Program EKP 2021-2027): https://www.gov.si/drzavni-organi/vladne-sluzbe/sluzba-vlade-zarazvoj-in-evropsko-kohezijsko-politiko/

MKGP (Strateški načrt SKP 2023-2027): https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/skupnakmetijska-politika-po-letu-2020/

MKGP (Program za pomorstvo in ribištvo in akvakulturo 2021-2027): http://www.ribiskisklad.si/ESPRA_2021-2027/

2.Dopolnjevanje z Načrtom za okrevanje in odpornost (NOO)

Slovenija ima iz naslova Načrta za okrevanje in odpornost (v nadaljevanju: NOO) do konca leta 2026 na voljo 1,8 milijarde EUR nepovratnih sredstev in 705 mio EUR posojil. Od tega bo namenjenih 21,46 % oz. 532,75 mio EUR za digitalne cilje. NOO vključuje tako reforme in naložbe, povezane z digitalizacijo podjetij kakor tudi reforme in naložbe, s katerimi želimo modernizirati digitalno okolje javnega sektorja in javne uprave, saj je digitalna preobrazba gospodarstva ter javnega sektorja in javne uprave bistvenega pomena za dolgoročni razvoj in konkurenčnost Slovenije. Z načrtovanimi reformami in naložbami želimo okrepiti in posodobiti digitalno infrastrukturo ter podpreti razvoj naprednih tehnoloških rešitev in storitev naslednje generacije. S tem bomo dosegli večjo učinkovitost in odpornost poslovanja na vseh področjih ter povečali inovativnost in konkurenčnost v novem digitalnem poslovnem in družbenem okolju. V okviru digitalne preobrazbe se bodo sredstva vložila tudi v izgradnjo širokopasovnih povezav, in sicer se bo kar 8.500 gospodinjstvom na območju belih lis omogočilo kakovostno širokopasovno povezavo. NOO vključuje pripravo Načrta za izvajanje nabora orodij za povezljivost, ki bo spodbujal izgradnjo omrežja

5G in uvajanje širokopasovnega dostopa z najboljšimi praksami. Vlada RS je 6. 1. 2022 sprejela Strategijo digitalne preobrazbe gospodarstva za obdobje 2021–2030. Osnovni cilj, ki si ga s Strategijo postavlja Slovenija, je uvrstitev med prvih pet držav na področju uporabe naprednih digitalnih tehnologij po indeksu DESI do konca prvih dveh let obdobja ter med prve tri države do njegovega izteka. Slovenija se po indeksu digitalnega gospodarstva in družbe (DESI) v letu 2021 uvršča na 13. mesto med državami članicami EU. V povezljivosti se uvršča s splošno oceno 53,2 na deveto mesto v EU.

NOO vključuje tudi digitalni prehod na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva, za katerega bo zagotovljenih 24,055 mio EUR (brez DDV). Projekt digitalizacije sestavlja 8 projektov:

- vzpostavitev podatkovnega skladišča podatkov
- izgradnja celostnega in sodobnega informacijskega sistema, ki bo nudil učinkovito podporo za izvajanje nalog Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin,
- digitalizacija podatkovnih zbirk v živinoreji, z namenom zagotavljanja povezljivosti med podatkovnimi bazami na nacionalnem in mednarodni ravni,
- nadgradnja in prenova sistemov za izvajanje površinskih ukrepov SKP,
- digitalizacija nalog javne službe kmetijskega svetovanja, s čimer se krepi sistem AKIS in sistem svetovanja na področju kmetijske politike in se prilagaja novim zahtevam SKP,
- vzpostavitev orodja za trajnostno spremljanje kmetijskih aktivnosti na ravni kmetije,
- razvoj informacijskega sistema, ki bo podpiral pametni in ciljno usmerjen inšpekcijski nadzor za zagotavljanje skladnosti, varnosti in urejenosti kmetijskega prostora, vključno z gozdarstvom (eFokus) ter
- vzpostavitev informacijskega sistema eGozdarstvo z enotno vhodno točko in podsistemi eukrepi, e-načrtovanje, e-inventura, e-postopki, e-nadzor, e-tehnologija, ki bodo omogočili digitalni zajem podatkov ter prikaz enotnih in verificiranih geolociranih podatkov o gozdovih in divjadi v realnem času z namenom povečati stabilnost, odpornost in odzivnost gozdarskega sektorja.

Z vidika komplementarnosti s SN 2023–2027 bo investicija v digitalizacijo neposredno prispevala k zagotavljanju monitoringa učinkovitosti ukrepov (vezanih na površino) SKP (npr. ukrep Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila), kar je bilo v dosedanjem izvajanju večkrat izpostavljeno priporočilo izvajalcev vrednotenj Programa razvoja podeželja in tudi Evropske komisije. Podatkovne zbirke bodo v bodoče omogočale bolj ciljno in rezultatsko usmerjeno SKP, saj bodo določeni vhodni podatki, ki se sedaj vodijo v fizični obliki (npr. razne evidence na kmetijskih gospodarstvih, analize tal), digitalizirani, podatkovne zbirke bodo medsebojno povezane, kar bo v povezavi s prostorskimi, okoljskimi in drugimi bazami podatkov omogočalo boljše usmerjanje ukrepov SKP in vrednotenje učinkov SKP.

Digitalna preobrazba na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva bo zagotovila racionalizacijo upravnih in inšpekcijskih nalog, predvsem pa učinkovitejše in hitrejše poslovanje s strankami. Projekt e-kmetijstvo, prehrana in gozdarstvo uvaja varno e-okolje, ki zmanjša neposredne stike ter s tem možnost širjenja epidemije. Omogočen bo enostaven dostop do geolokacijskih in drugih podatkov v okviru uveljavljanja ukrepov SKP prek spleta, sledenje procesu obravnave, vključenost v postopek dokazovanja dejstev na terenu. Z enotnim digitalnim vstopnim mestom bo omogočen vpogled v medsebojno povezane baze podatkov in s tem boljše upravljanje s kmetijskimi in gozdnimi zemljišči. Zagotovljena bo večja sledljivost na področju verige s hrano in gozdno-lesne verige. Razvoj informacijskega sistema, ki bo podpiral pametni in ciljno usmerjen inšpekcijski nadzor za zagotavljanje skladnosti, varnosti in urejenosti kmetijskega prostora, vključno z gozdarstvom (eFokus). V sodelovanju s posrednimi proračunskimi uporabniki (fakultete, Kmetijski inštitut Slovenije…) bomo z namenom zagotavljanja povezljivosti med podatkovnimi bazami na nacionalnem in mednarodni ravni digitalizirali podatkovne zbirke v živinoreji. V sektorju gozdarstva se bo z nadgradnjo infrastrukture, digitalizacijo in centralizacijo procesov povezalo deležnike v gozdnem procesu in zagotovilo uporabniku prijazne digitalne javne storitve. Informacijski sistem eGozdarstvo bo omogočil digitalni zajem podatkov ter prikaz enotnih in verificiranih geolociranih podatkov o gozdovih in divjadi v realnem času z namenom povečati stabilnost, odpornost in odzivnost gozdarskega sektorja.

Z namenom upravljanja podatkov na enem mestu za potrebe vseh deležnikov ter možnosti analiz zgodovinskih podatkov za potrebe oblikovanja strategij in politik v prihodnjih skupnih kmetijskih politikah bomo uredili in posodobili evidence, registre in podatkovne baze ter upravljalce podatkov na MKGP ter organih v sestavi. Podatki bodo na voljo tudi kmetom in lastnikom gozdov za učinkovitejše gospodarjenje na kmetijah in v gozdovih. Hkrati pa bodo v ustrezni agregirani obliki na voljo širši javnosti, raziskovalcem, izvajalcem vrednotenj SKP, drugim resorjem itd. Načrtovana je tudi vzpostavitev podatkovnega skladišča podatkov, v upravljanju MKGP z organi v sestavi in deležniki z delovnega področja, ki bo omogočila povezavo in distribucijo podatkov, ki so sedaj velikokrat težko povezljivi in nedostopni vsem deležnikom, omogočene bodo celovite informacije v povezavi s subjektom in kmetijskim gospodarstvom ter povezane geoinformacije z ostalimi podatki, hkrati pa bo mogoča izdelava zahtevnih analiz, modelov in napovedi.

V povezavi z načrtovanimi kmetijsko-okoljskimi-podnebnimi plačili in ostalimi ukrepi, vezanimi na površino v okviru SKP, bo izveden projekt nadgradnje in prenove sistemov za izvajanje površinskih ukrepov SKP. S tem se bo spodbudilo odločanje na podlagi podatkov, kar je osnova za kakršno koli uvajanje preciznega kmetijstva. Pričakujemo, da bo tak podprojekt podprl izvajanje površinskih ukrepov bodoče SKP ter sočasno spodbudil naložbe v digitalizacijo na kmetijskih gospodarstvih ter naložbe v specializirano opremo, mehanizacijo (za bolj precizno aplikacijo gnojil, FFS), ki bodo lahko podprte s sredstvi bodoče SKP s ciljem uvajanja preciznega kmetijstva in zmanjševanja vplivov kmetijstva na okolje. Projekt vzpostavitve orodja za trajnostno spremljanje kmetijskih aktivnosti na ravni kmetije (katerega del je tudi FaST Tool - Farm Sustainability Tool for Nutrients), bo med drugim omogočeno spremljanje bilance hranil na kmetijah, kar je prav tako del bodočega okvira SKP. Namen orodja je olajšati trajnostno uporabo gnojil za kmete, hkrati pa spodbuditi digitalizacijo kmetijskega sektorja. Na podlagi digitaliziranih vhodnih podatkov ter medsebojnega povezovanja relevantnih podatkov iz različnih baz podatkov bo to orodje sposobno predlagati načrt ravnanja s hranili, ki daje prilagojena priporočila o gnojenju za izbrano kmetijo. Zahteve glede gnojenja pa bodo sestavni del zahtev površinskih ukrepov bodoče SKP. Oba omenjena podprojekta tako prinašata nova digitalna orodja (nove e-storitve) za boljše upravljanje kmetijskih površin, ki jih bodo lahko uporabljali kmetje, podjetja, svetovalci in drugi akterji (npr. izvajalci vrednotenj, raziskovalci). Ta nova digitalna orodja bodo uporabljena kot podpora kmetom in administraciji pri učinkovitejšemu izvajanju okoljskopodnebnega paketa intervencij bodoče SKP in Strateškega načrta 2023–2027 (tako površinskih kot tudi investicijskih) ter pospeševanju digitalizacije v kmetijskem sektorju.

Načrtovana je digitalizacijo nalog javne službe kmetijskega svetovanja, s čimer se krepi tudi sistem AKIS (»sistem znanja in inovacij v kmetijstvu«) in konkretneje sistem svetovanja na področju kmetijske politike in ga prilagajamo novim zahtevam bodoče SKP v skladu s 13. členom Uredbe EU o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP).

S sredstvi NOO bo podprta tudi vzpostavitev Centra za semenarstvo, drevesničarstvo in varstvo gozdov. Naložba bo prispevala k boljši dolgoročni odpornosti gozdov, prilagajanju na podnebne spremembe ter k preprečevanju in upravljanju s podnebno pogojenimi tveganji. Center za semenarstvo, drevesničarstvo in varstvo gozdov bo omogočil vzpostavitev laboratorijske infrastrukture in infrastrukture za pridobivanje, ekstrakcijo in shranjevanje ter kalitev semena za podporo državnim organom in posredno drugim deležnikom pri obnovi gozdov; vzpostavitev diagnostičnega centra za zdravje gozdov; vzpostavitev dela Slovenske gozdne genske banke – Semenske banke za potrebe; certifikacije izvora semena; dolgoročno shranjevanje dednine kot dela genskih bank po zakonodaji s področja ohranjanja narave; analize kakovosti GRM (fenotipske in genotipske značilnosti gozdnega reprodukcijskega materiala); vzpostavitev monitoringa genetske pestrosti gozdnega drevja; razvoj in prenos aktualnih tehnoloških rešitev s področja semenarstva, drevesničarstva in varstva gozdov v prakso, ter strokovno svetovanje za potrebe delovanja Semenske hranilnice (v okviru Zavoda za gozdove RS); nadaljnji razvoj človeških virov in stroke ter novih sistemskih rešitev s področja dela in mednarodne harmonizacije aktivnosti področja ter podporo pri izvajanju evropskega pravnega reda s področja sektorja. Center SDVG bo z vsemi svojimi aktivnostmi neposredno podprl povečanje odpornosti gozdnih ekosistemov in gozdno-lesne verige ter drugih funkcij

gozdov v času hitrih podnebnih sprememb in prilagajanja nanje. Z razvojem znanja in inovativnih postopkov za obnovo in ohranjanjem zdravja gozdov, odpornosti in biotske pestrosti gozdnih ekosistemov bo prispeval k učinkoviti in trajni rabi gozdov in lesa v prihodnosti. Izvedba projekta vzpostavitve Centra SDVG v okviru NOO je predpogoj za izvedbo nadaljnjih intervencij v okviru Strateškega načrta SKP 2023-2027 na področju gozdarstva, ki bo okrepila doseganje ciljev predlagane reforme, in sicer: ohranjanje sestojev gozdov in ekosistemskih storitev, ki jih gozdovi nudijo; podpora sanaciji gozdov po naravnih nesrečah (npr. saditev sadik gozdnega drevja, spremljajoča dela v gozdovih) in naložbe v gozdno drevesničarstvo.

V okviru NOO bo kot podpora strukturnim spremembam, ki so usmerjene v dvig inovacijske aktivnosti podprta vzpostavitev Nacionalnega inštituta za hrano kot osrednjega stebra inovacijskega ekosistema v verigah preskrbe s hrano. Naložbe v raziskave in inovacije so kritično gonilo produktivnosti in gospodarskega razvoja, zato bodo usmerjene v prioritetna področja z izpostavljenim učinkom za zeleni in digitalni prehod ter v spodbujanje družbene in okoljske odgovornosti. Cilj teh naložb je izboljšati učinkovitost in uspešnost raziskovalno-inovacijskega ekosistema v Sloveniji za izboljšanje položaja v okviru evropskega inovacijskega indeksa, ter spodbujati usmeritev v zeleni in digitalni prehod. Strukturna reforma in investicije bodo pomembno prispevale k spodbujanju digitalnega prehoda. Naložba vzpostavitev Nacionalnega inštituta za hrano kot osrednjega stebra inovacijskega ekosistema v verigah preskrbe s hrano bo prispevala k digitalnemu konceptu preobrazbe raziskovalnih inštitucij in posredno tudi kmetijskih ter živilskih podjetij, s tem pa tudi k njihovi odpornosti, napredku, produktivnosti in konkurenčnosti, kar jim na dolgi rok omogoča trajen obstoj in stalno rast. S tem bo zagotovljena tudi komplementarnost s Strateškim načrtom 2023-2027 z intervencijami v okviru horizontalnega cilja (prenos znanja, digitalizacija, krepitev razvojno, raziskovalne infrastrukture itd.).

Za izvedbo investicij v okviru digitalnega prehoda na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva je pristojno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Koordinacija izvajanja celotnega Načrta za okrevanje in odpornost pa je v pristojnosti Urada RS za okrevanje in odpornost (organ v sestavi Ministrstva za finance).

3.Dopolnjevanje z Gozdnim skladom

Ohranjanje gozda in biotske raznovrstnosti in ravnovesja v gozdovih je ključnega pomena, namreč v Sloveniji je z gozdom porasle kar 58 % površine. Več kot dve tretjini Nature 2000 predstavljajo gozdovi. Potrebo po ohranjanju in izboljšanju biotske raznovrstnosti gozdnih habitatov in vrst naslovja tudi SN 2023-2027 (P19). Vsebine ohranjanja biotske raznovrstnosti so poudarjene tudi v novi strategiji EU za gozdove in v Strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, na nacionalni ravni pa so ukrepi določeni v Resoluciji o nacionalnem gozdnem programu, Zakonu o gozdovih, Pravilniku o varstvu gozdov ter drugih predpisih. V okviru Gozdnega sklada, ki je bil ustanovljen leta 2016, se med drugim izvajajo ukrepi za ohranjanje ali izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov v zasebnih gozdovih Natura 2000 območij. Sistemsko črpanje sredstev pa se je pričelo z letom 2018. V začetku leta 2019 pa se je nabor ukrepov za financiranje v zasebnih gozdovih na območjih Natura 2000 razširil še na področje obnove, nege in varstva gozdov. Z ustanovitvijo Gozdnega sklada se je izboljšalo financiranje ukrepov, določenih s Programom upravljanja območij Natura 2000 in nacionalnim Programom vlaganj v gozdove. Sredstva Gozdnega sklada so namenjena za izvajanje gozdarskih ukrepov za izboljšanje stanja ogroženih vrst v gozdni krajini na območjih Natura 2000, kot so ohranjanje biotopov – naravni razvoj, puščanje stoječe biomase, ohranjanje biotopov – sečnja/ nega, obročkanje pomlajencev in drogovnjakov, sadnja, priprava tal, sajenje sadik plodonosnega drevja, razni ukrepi zaščite sadik pred divjadjo ter vzdrževanje in odstranitev zaščitnih sredstev, vzdrževanje zaraščajočih pasišč, vzdrževanje grmišč in osnovanje pasišč. Ukrepi so v prvi vrsti namenjeni ohranjanju in ustvarjanju primernega življenjskega prostora divjega petelina, gozdnega jereba ter belohrbtega in triprstega detla, vendar se jih lahko izvaja tudi za druge vrste s podobnimi ekološkimi zahtevami. S tem izpolnjujemo cilj zagotovitve ugodnega stanja ohranjenosti gozdov ter z gozdovi povezanih habitatov in vrst, zajetih v omrežje Natura 2000, kar pomeni ključni prispevek k uresničitvi ciljev EU v zvezi z ohranjanjem biotske raznovrstnosti. Potrebo po ohranjanju in

izboljšanju biotske raznovrstnosti gozdnih habitatov in vrst SN 2023-2027 zato ne naslavlja neposredno, kar pomeni da nimamo oblikovanega posebne intervencije za ta namen. Gozdarski ukrepi za izboljšanje stanja ogroženih vrst in habitatnih tipov v gozdni krajini na območjih Natura 2000 se, na podlagi Zakona o gozdovih, izvajajo v okviru letnega programa vlaganj v gozdove, ki ga pripravi Zavod za gozdove Slovenije, finančna sredstva pa so zagotovljena v okviru Gozdnega sklada.

4.Dopolnjevanje s Skladom za podnebne spremembe

Na področju blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe se bodo sredstva EKSRP v Strateškem načrtu 2023-2027 (SN 2023-2027) dopolnjevala tudi s sredstvi programa Sklada za podnebne spremembe (Podnebnega sklada), ki je bil ustanovljen v okviru državnega proračuna za namen sofinanciranje ukrepov za blaženje in prilagajanje posledicam podnebnih sprememb. V skladu za podnebne spremembe 2021-2023 so predvideni ukrepi za blaženje podnebnih sprememb in za prilagajanje nanje v kmetijstvu, ukrepi za blaženje podnebnih sprememb in za prilagajanje nanje v gozdarstvu in ukrep Izgradnja zaprtega reinjekcijskega sistema vrtin. Na področju gozdarstva se bo financiralo pripravo strokovnih podlag in študij, izvedbo tečajev, delavnic, predavanj, praktičnih prikazov in drugih oblik prenosa znanj o tržnem potencialu lesa, izvedba naložb v ukrepe za prilagajanje drevesne sestave gozda in spremljanje pestrosti drevesnih vrst ter varstvo pred tujerodnimi vrstami v gozdu. Na področju kmetijstva se bo financiralo izdelava študij, strokovnih podlag, delavnic, predavanj in tečajev, izvedba vzpostavitve sistema trajnostne rabe kmetijskih tal, izvedba spremljanja organske snovi in hranil v kmetijskih tleh, posodobitev in nadgradnja področnih kart za spremljanje lastnosti in stanja kmetijskih tal ter procesov na kmetiji, izvedba analiz toplogrednih plinov iz kmetijstva, izvedba neposrednih meritev izpustov metana iz prebavil govedi, izobraževanje na področju zmanjšanja izpustov TGP in obvladovanja vročinskega stresa pri kravah molznicah in določitev možnosti za zmanjševanja porabe energije na kmetiji s pozitivnim vplivom na prilagajanje podnebnim spremembam, analiza uporabe obnovljivih virov energije, toplote ali hladu v kmetijstvu, zagotovitev vodnih virov za namakanje z izgradnjo/obnovo večnamenskih akumulacij, izvedba ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti, izdelava ocene vpliva podnebnih sprememb v kmetijstvu in gozdarstva na področju trajnostnega razvoja in določitev uporaba sodobnih tehnologij na področju prilagajanja podnebnim spremembam, spodbujanje in izvedba tečajev, delavnic, predavanj, izvedba aktivnosti za pospeševanje razvoja ekološkega kmetovanja in ozaveščanje o zmanjševanju izgub hrane in odpadne hrane vseh členov v verigi preskrbe s hrano, o pomenu rabe lokalne hrane pri zmanjševanju izgub hrane in količin odpadne hrane. Za izvedbo teh ukrepov je na podlagi sporazuma z Ministrstvom za okolje in prostor, pristojno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Z aktivnostmi Podnebnega sklada se bo nadgradila podpora izvajanju intervencij v SN 2023-2027, dopolnjevale pa se bodo tudi intervencije za svetovanje v SN 2023-2027 in nacionalno financiranje kmetijske svetovalne službe.

5.Navezava na Program LIFE

Za program LIFE, ki ga upravlja in financira Evropska komisija, je na nacionalni ravni odgovorno Ministrstvo za okolje in prostor. Splošni cilj programa LIFE je prispevati k prehodu na trajnostno, krožno, energetsko učinkovito gospodarstvo, z namenom zaščititi, obnoviti in izboljšati kakovost okolja ter zaustaviti izgubo biotske raznovrstnosti ter se spopasti z degradacijo ekosistemov.

Program LIFE preko različnih projektov podpora izvajanje in upravljanju omrežja Natura 2000. Menimo, da Strateški načrt 2023–2027 prispeva k izvajanju projektov LIFE, saj se z ukrepi SKP financirajo in izvajajo ukrepi Programa upravljanja Nature 2000 (za sektor kmetijstvo), ki se pripravljajo v okviru LIFE IP projekta LIFE17 IPE/SI/000011 LIFE-IP NATURA.SI. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je eden izmed 15 parterjev omenjenega projekta. Skupaj z vodilnim partnerjem Ministrstvom za okolje in prostor sodelujemo pri implementaciji ukrepov iz Programa upravljanja Nature 2000, ki se financirajo in izvajajo v okviru vsebin Strateškega načrta 2023-2027. Z intervencijami, ki naslavljajo področja ohranjanja biodiverzitete in varstva krajine tako izjavimo tudi ukrepe iz Programa upravljanja Nature 2000. Istočasno v okviru Strateškega načrta 2023–2027 naslavljajo nekatere vsebine, ki so hkrati

tudi predmet podpore v okviru programov LIFE (ohranjanje narave, prilagajanje in preprečevanje podnebnih sprememb).

6.Opis mehanizmov razmejitve in sodelovanja s Programom Obzorje Evropa

Obzorje Evropa je okvirni program Evropske unije za raziskave in inovacije za obdobje 2021–2027. Je vodilna pobuda EU za podporo raziskavam in inovacijam od zasnove do tržne uvedbe ter dopolnjuje nacionalno in regionalno financiranje. Področje hrana, biogospodarstvo, naravni viri, kmetijstvo in okolje so del drugega stebra programa, kjer se razpisujejo tudi ciljne raziskave, ki podpirajo izvedbo Skupne kmetijske politike in s tem v zvezi tudi načrtovanje in izvedbo Strateških načrtov držav članic. Slovenski raziskovalci so zelo aktivni na različnih področjih in njihov sodelovanje z leti raste v številu projektov in vključenih raziskovalcev. Ocenjujemo, da v letu 2022 slovenski raziskovalne inštutcije sodelujejo pri vsaj 35 projektih Obzorje in to na različnih področjih od biogospodarstva, (BIOEAST's Up), upravljanja s kmetijskimi tlemi (EJP SOIL), biodiverzitete (Partnerstvo Biodiversiteta, EXCALIBUR, GenRes Bridge), projekti s področja trajnostnega kmetijstva (CHAIN4DIV), prehranski sistemi in inovacije v oskrbovalnih verigah (ZeroW, FoodE),inovacije v kmetijskem svetovanju (FAIRshare) in drugi. Vsi ti ukrepi s svojimi rezultati oblikujejo novo znanje in prenašajo znanja iz drugih držav. Pri pomembnem številu projektov je vključena tudi javna kmetijsko svetovalna služba in posamezna kmetijska gospodarstva, kar krepi AKIS v Sloveniji. Posebej bi izpostavil projekt SHERPA, kjer je v Sloveniji oblikovano večdeležniško stičišče SVARUN, ki združuje raziskovalce, predstavnike vlade, gospodarstva ter kmetijske, okoljske in druge deležnike na proučevanju rezultatov EU in nacionalnih raziskovalnih projektov in njihovi možnosti prenosa v kmetijsko politiko. S tem je še dodatno okrepljena sinergija med programom Obzorje in na dejstvih oblikovane kmetijske politike v Sloveniji. Kmetijsko ministrstvo tudi neposredno sodeluje pri nekaterih projektih, omenimo dosedanje sodelovanje v ERA NET SusAn, CORE Organic in Arimnet ter sodelovanje v EJP Soil v funkciji sofinancerja ter partnersko sodelovanje v projektu Bioeast's Up in moderAKIS.

Ministrstvo, pristojno za znanost je vključeno v partnerstvo Biodiverziteta, kmetijsko ministrstvo pa bo poskušalo vstopiti tudi v Partnerstvo Agroekologija. Vključevanje v partnerstvi Zdravje in dobrobit živali in Prehranski sistemi je odvisno od možnosti vključevanja in »kind prispevka« iz programskega financiranja ARRS.

Za bolj koordinirano povezovanje vsebin na programu Obzorje z nacionalno raziskovalno politiko in potrebami kmetijskega sektorja (Strateški načrt 2023–2027) je v okviru ministrstva, pristojnega za znanost oblikovana ekspertna skupina, ki vključuje predstavnike različnih resorjev (MIZŠ, MKGP, MOP in MGRT).

Menimo da sodelovanje slovenskih raziskovalcev in financerjev raziskav v projektih Obzorje 2020 in v projektih Obzorje Evropa pomaga graditi AKIS v Slovenji in nudi podporo intervencijam, vključenim v strateški načrt.

V povezavi s prenosom informacij in znanja v sistemu AKIS, v okviru Strateškega načrta 2023–2027, bo Mreža za podeželje vključena v koordinacijo AKIS, njena naloga bo med drugim tudi razširjanje informacij o možnostih za sofinanciranje inovativnih idej v okviru strateškega načrta in v okviru drugih virov sofinanciranja kot npr. Obzorje Evropa. Širila bo tudi informacije o rezultatih in dobrih praksah projektov v okviru programa Obzorje Evropa.

7. Pregled nekaterih ključnih aktualnih projektov, ki so pomembni z vidika naslavljanja biotske raznovrsnosti in podnebnih izzivov

V nadaljevanju je podan povzetek bistvenih aktualnih projektov, relevantnih za biotsko raznovrstnost in okolje ter podnebje. V preglednici so navedeni projekti EIP, ki so financirani iz sredstev SKP za EIP

projekte in projekti, ki so financirani izven SKP (LIFE, Vodni sklad, Gozdni sklad, kohezijska sredstva). S tem pregledom želimo podrobneje prikazati, koliko pomembnih vsebin se financira izven proračuna SKP, a so hkrati zelo tesno povezane s cilji SKP. Namenoma podajamo tudi pregled aktualnih EIP projektov, da se prikaže sinergija s projekti izven SKP.

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
			Skupna vrednost v €	Od tega EU prispevek v €	Od tega RS prispevek v €		
1	**Narava in okolje**						
	Sklad za podnebne spremembe	Okrepljeno svetovanje, promocija in demonstracijski prikaz izvajanja KOPOP in SOPO podintrervencij namenjenih ohranjanju izbranih kvalifikacijskih vrst ptic, metuljev in habitatnih tipov.	1.000.000 €	0 €	1.000.000 €	2022-2023	
	16.5 /1. JR	Sadjarji za opraševalce in opraševalci za sadjarje	216.768,77 €	173.415,02 €	43.353,75 €	14. 12. 2018 – 13. 12. 2021	
	16.5 /2. JR	Travniški sadovnjaki avtohtonih in tradicionalnih slovenskih sort kot podpora biotske pestrosti in ohranjanja tradicionalnega kulturnega vzorca slovenskega podeželja	249.735,97 €	199.788,78 €	49.947,19 €	15.11.2019 - 15.11.2022	
	16.5 /3. JR	Plodonosni gozdni rob kot podpora ohranjanja vrstne pestrosti gozda v funkciji zagotavljanja ekosistemskih storitev	249.954,42 €	199.963,54 €	49.990,88 €	6/2020 – 6/2023	
	16.5 /4. JR	Inovativni okoljsko-podnebno naravnani sistemi upravljanja govedorejske kmetije za zagotavljanje pridelave krme	249.989,28 €	199.991,42 €	49.997,86 €	1. 12. 2020– 30. 11. 2023	

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
		in optimalnih pogojev reje govedi					
	16.5 /4. JR	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti na kmetijsko intenzivnih območjih na osnovi ekosistemskih značilnosti	203.980,74 €	163.184,59 €	40.796,15 €	2020 – 2023	
	16.5 /4. JR	EIP VIVEK - Kmetovanje z(a) biodiverziteto na nižinskih kmetijah v Sloveniji	247.784,46 €	198.227,57 €	49.556,89 €	13. 01. 2021 – 13 01. 2024	
	16.5 /4. JR	Vključevanje ekosistemskih storitev v trajnostno kmetijstvo na primeru zagotavljanja vrstne pestrosti cvetočih travnikov	247.600,77 €	198.080,62 €	49.520,15 €	29.06.2021 - 29.06.2024	
	16.5 /4. JR	Mejice kot podpora biotski raznolikosti, ohranjanju tradicionalnega in izginjajočega kulturnega vzorca slovenskega podeželja ter zagotavljanju ekosistemskih storitev	248.605,02 €	198.884,02 €	49.721,00 €	25. 5. 2021 - 24. 5. 2024	
	M16.5_05b_EURI	Izboljšanje naravovarstvenih učinkov kmetijskih pridelovalnih sistemov v Sloveniji (akronim: EIP KROTA)	249.919,20 €	249.919,20 €	0	2022-2025	
	M16.5_05b_EURI	Kmetovanje za ohranjanje vrstno pestrih travišč s prenosom	217.511,42 €	217.511,42 €	0	2022-2025	

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
		znanja na kmeta					
	M16.5_05b _EURI	Pomoč opraševalcem v intenzivni kmetijski krajini za podporo biodiverziteti (POMOP)	249.080,44 €	249.080,44 €	0	2022-2025	
	M16.5_05b _EURI	Ohranjanje skrivališč in bivališč podpornih organizmov za zagotavljanje vrstne pestrosti, ekosistemskih storitev, varovanja naravnih virov in izboljšanja potenciala kmetijskih zemljišč, v luči prilagajanja prihajajočih podnebnih sprememb	248.951,34 €	248.951,34 €	0	2022-2025	
	16.5 /2. JR	Preizkus dvostopenjskega izvajanja ukrepa VTR	44.790,30 €	35.832,24 €	8.958,06 €	oktober 2019 – oktober 2020	
	16.5 /2. JR	Vpeljava pridelave ohranjevalnih semenskih mešanic za obnovo degradirane travne ruše na območju Športnega centra Pokljuka	44.791,30 €	35.833,04 €	8.958,26 €	oktober 2019– oktober 2021	
	16.5 /4. JR	Visokodebelni pašni sadovnjak kot nova kmetijska praksa	44.996,45 €	35.997,16 €	8.999,29 €	1.12. 2020 – 1.12. 2022	
	16.5 /4. JR	Ohranjanje biotske pestrosti kmetijske krajine z razvojem in vključevanjem učnega modela v	42.372,40 €	33.897,92 €	8.474,48 €	01. 01. 2021 - 31. 12. 2022	

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
		kmetijsko dejavnost					
	CRP 2019	Zasnova monitoringa divjih opraševalcev v Sloveniji	149.979,40 €	0 €	Vrednost sofinancerja MKGP: 37.494,85 €, Vrednost sofinancerja ARRS: 74.989,70 €, Vrednost sofinancerja MOP: 37.494,85 €	01. 11. 2019 - 30. 10. 2022	
	Zagotovimo. si hrano za jutri	Zasnova, testiranje in priprava rezultatsko usmerjenega kmetijsko-okoljskega ukrepa "Pisan travnik" na naravovarstveno pomembnih (NVP) traviščih v Sloveniji	120.000,00 €	0 €	Vrednost sofinancerja MKGP: 67.788,00 €, Vrednost sofinancerja ARRS: 82.212,00	1.11.2020 - 30.04.2023	
	Zagotovimo. si hrano za jutri	Krajinske značilnosti in ukrepi bodoče kmetijske politike v Sloveniji	120.000,00 €	0 €	Vrednost sofinancerja MKGP: 54.231,00 €, Vrednost sofinancerja ARRS: 65.769,00	1. 11. 2020 - 31. 10. 2022	
	Zagotovimo. si hrano za jutri	Trajnostni modeli kmetovanja na območjih Natura 2000	120.000,00 €	0 €	Vrednost sofinancerja MKGP: 54.231,00 €, Vrednost sofinancerja ARRS: 65.769,00	01.11.2020 - 31.10.2022	
	Zagotovimo. si hrano za jutri	Pristopi in vrednotenje uspešnosti prenosa znanja na področju varstva okolja in narave v kmetijstvu	120.000,00 €	0 €	Vrednost sofinancerja MKGP: 54.230,00 €, Vrednost sofinancerja ARRS: 65.770,00	01.11.2020 - 31.10.2023	
	Zagotovimo. si hrano za jutri	Ovrednotenje ekosistemskih storitev tal v kmetijski rabi	100.000,00 €	0 €	Vrednost sofinancerja MKGP: 45.192,00	01.11.2020 - 31.10.2022	

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
					€, Vrednost sofinancerja ARRS: 54.808,00 €		
	Zagotovimo.si hrano za jutri	Naravna obnova in nega gozdov, ogolelih po velikopovršinskih ujmah: usklajevanje ekoloških, ekonomskih in gozdarsko-političnih vidikov	120.000,00 €	0 €	Vrednost sofinancerja MKGP: 75.000,00 €, Vrednost sofinancerja ARRS: 45.000,00 €	01.11.2020 - 31.10.2023	
	Zagotovimo.si hrano za jutri	Izdelava strategije upravljanja s potočno postrvjo v Sloveniji	120.000,00 €	0 €	Vrednost sofinancerja MKGP: 54.231,00 €, Vrednost sofinancerja ARRS: 65.769,00 €	01.11.2020 - 31.10.2022	
	Zagotovimo.si hrano za jutri	Vpliv zveri na parkljarje: določitev vrstno specifične stopnje plenjenja in pomena za upravljanje prostoživečih velikih sesalcev v Sloveniji	140.000,00 €	0 €	Vrednost sofinancerja MKGP: 87.500,00 €, Vrednost sofinancerja ARRS: 52.500,00 €	01.11.2020 - 31.10.2022	
	CRP 2021	Prenova Regionalne razdelitve krajinskih tipov in izjemnih krajin v Sloveniji ter njihova digitalizacija	200.000,00 €	0 €	Vrednost sofinancerja MKGP: 10.000,00 €, Vrednost sofinancerja ARRS: 100.000,00 € Vrednost sofinancerja MOP: 80.000,00 €, MK: 10.000,00 €	V teku	
	CRP 2021	Raziskave za opredelitev in preprečevanje obremenjevanja	108.000,00 €	0 €	MKGP: 18.000,00 €, Vrednost sofinancerj	V teku	

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
		vodozbirnega zaledja Jelševniščice in Otovca, s posebnim ozirom na habitat črne človeške ribice (hačlori) (V1-2139)			a ARRS: 54.000,00 € Vrednost sofinancerja MOP: 36.000,00 €		
	CRP 2021	Prenova Regionalne razdelitve krajinskih tipov in izjemnih krajin v Sloveniji ter njihova digitalizacija	200.000,00 €	0 €	Vrednost sofinancerja MKGP: 10.000,00 €, Vrednost sofinancerja ARRS: 100.000,00 € Vrednost sofinancerja MOP: 80.000,00 €, MK: 10.000,00 €	V teku	
	LIFE	*Life lynx	6,829,377 €	4,081,404 €		2017 - 2024	
	LIFE	*LIFE for LASCA - LIFE SAVING LASCA Urgent measure to conserve nearly extinct species Protochondrostoma genei	2,223,788 €	1,331,160 €/		2017 - 2021	
	LIFE	LIFE STRŽEN - Improvement of Natura 2000 statuses with renaturation of Stržen's riverbed on intermittent Cerknica Lake	3,863,248 €	2,863,212 €		2017 - 2022	
	LIFE	LIFE 4 POLLINATORS - Involving people to protect wild bees and other pollinators in the Mediterranean **	2,485,965 €	1,365,747 €		2019 - 2023	
	LIFE	LIFE WOLFALPS EU -	11,939,693 €	7,029,000 €		2019 - 2024	

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
		Cooordinated actions to improve wolf-human coexistence at the alpine population level**					
	LIFE	LIFE AMPHICON - amphibian conservation and habitat restoration*	8,079,824 €	4,840,514 €		2019 - 2026	
	LIFE	LIFE NARCIS - nature Conservation Information System	3,695,411 €	1,971,050 €		2021 - 2024	
	LIFE	LIFE BEAVER - LIFE with the beaver, wetlands, and climate change*	913,861 €	491,647€		2020 - 2024	
	LIFE	LIFE PINNA - Conservation and re-stocking of the Pinna nobilis in the western Mediterranean and Adriatic sea**	2,965,885 €	1,753,700 €		2021 - 2025	
	LIFE	LIFE SEEDFORCE - Using SEED banks to restore and reinforce the endangered native plants of Italy**	7,790,685 €	4,671,420 €		2021 - 2026	
	LIFE	LIFE for Seeds - Conserving grassland habitats through a new seed bank	5,351,723 €	4,013,790 €		2021 - 2026	
	LIFE	LIFE PROGNOSES - protection of Old Growth Forests in Europe: Natural heritage, Outline, Synthesis and Ecosystem Services**	1,382,855 €	794,471 €		2021 - 2024	

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
	LIFE	LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji	17.007.204 €	10.200.000 €		5.9.2018 do 31.12.2026	
	ERDF	Ensuring the appropriate use of karst grasslands and walls – **ZA KRAS**	3.180.000	2.970.000		1.8.2017 – 31.1.2023	
	ERDF	Improving the condition of the most important grasslands and bog areas on Lake Cerknica and Planinsko polje – **KRAS.RE.VITA**	5.790.000	5.140.000		1. 11.2017– 31.12.2022	
	ERDF	Improvement of the status of alkaline fens and transition mires in Central Slovenia and in the Gorenjska region – **Mala barja – Marja**	1.970.000	1.960.000		1.11.2017 – 30.10.2023	
	ERDF	Measures for maintaining and improving the conservation status of endangered animal species and habitat types in Vipava valley – **vipava**	3.340.000	3.340.000		1.11.2017– 30.12.2023	
	ERDF	Maintenance of agricultural landscape for birds and butterflies in Goričko – **Gorička krajina**	1.790.000	1.780.000		1.12.2017 – 30.3.2022	
	ERDF	Restoration and maintenance of wetland habitats in the Ljubljana	4.130.000	4.120.000		1.1.2018 – 30.9.2023	

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
		Marshes – **poljuba**					
	ERDF	Improving the status of species and habitat types in Triglav National Park – **Vrh Julijcev**	3.690.000	3.690.000		1.2.2018– 30.11.2022	
	ERDF	Improving the conservation status of species and habitat types of the river and riparian zones of the Drava River – **zadravo**	6.220.000	6.190.000		1.6.2019 – 31.03.2023	
	ERDF	Improvement of the status of grassland, water and minor forest habitats and determination of quiet zone in the Pohorje hills – **Vizija Pohorje 2030 – Pohorka**	2.180.000	2.180.000		1 9.2019 – 30.6.2023	
	ERDF	Restoration of wetland habitats along the Mura River – **Natura Mura**	4.570.000	4.540.000		1.3.2020 – 30.11.2023	
	ERDF	Improving the conservation status of species and habitat types of the Pivka Intermittent Lakes Landscape Park - **Pivka.Kras.Presiha**	3.070.000	2.970.000		1.9.2020 – 31.12.2023	
	Gozdni sklad (ang. »Forest Fund«)	Iz Gozdnega sklada se zagotavlja stabilno nacionalno financiranje ukrepov v povezavi z biotsko raznovrstnosto.	Malo manj kot 1 mio EUR letno.	Ni EU sredstev.	Malo manj kot 1 mio EUR letno.	Od 2017 - Sistemsko financiranje	<table><tr><th>Leto</th><th>Gozdni sklad za območja</th></tr><tr><td>2021</td><td>715.641,99 EUR</td></tr><tr><td>2020</td><td>802.343,13 EUR</td></tr><tr><td>2019</td><td>721.743,63 EUR</td></tr><tr><td>2018</td><td>164.937,64 EUR</td></tr><tr><td>2017</td><td>7.784,00 EUR</td></tr><tr><td>2014-2016</td><td>0 EUR</td></tr></table> Sklad za gozdove se uporablja za

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
							financiranje gozdarskih ukrepov za izboljšanje stanja ogroženih vrst na gozdnatih območjih Natura 2000. Ukrepi obsegajo: naravni razvoj oziroma ohranjanje biotopov, ohranjanje mrtvega lesa, nego, pripravo tal, sajenje sadik sadnega drevja, različne ukrepe za varstvo sadik pred divjadjo ter vzdrževanje ali odpravo zaščite pred brstom, vzdrževanje zaraščajočih se pašnikov, vzdrževanje grmičevja in vzpostavitev pašnikov. Ukrepi so namenjeni predvsem ohranjanju in ustvarjanju primernega habitata za divjega petelina, belohrbtega in triprstega detla…, lahko pa se izvajajo tudi za druge vrste s podobnimi ekološkimi zahtevami. S tem se doseže cilj zagotavljanja ugodnega stanja ohranjenosti gozdov in z gozdom povezanih habitatov ter vrst v omrežju Natura 2000, kar je ključni prispevek k doseganju ciljev ohranjanja biotske raznovrstnosti v EU.

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
2	**Podnebne vsebine**						
	Integralna sredstva-Raba tal, spremembe rabe tal v kmetijstvu /LULUCF	Izvajanje javnega pooblastila po 28a. Členu ZKME	Vrednost projekta še ni določena.	0 €		Prvi cikel: 2019 -2023 Nov cikel: 2024-2028	Izvajanje predpisov Unije, ki urejajo obračunavanje izpustov in odvzemov toplogrednih plinov, ki nastanejo pri dejavnostih v zvezi z rabo zemljišč, spremembo rabe zemljišč in kmetijske proizvodnje (LULUCF).
	Integralna sredstva-Spremljanje stanja kmetijskih tal	Izvajanje javnega pooblastila po b28b. Členu ZKME	Vrednost projekta še ni določena.	0 €		2023-2027	Spremljanje stanja kmetijskih tal z namenom trajnega ohranjanja rodovitnosti kmetijskih zemljišč in varstva pred onesnaženjem z namenom trajnega ohranjanja rodovitnosti kmetijskih zemljišč in varstva pred onesnaženjem obsega spremljanje osnovnih pedoloških parametrov, ki opredeljujejo glavne kemijske in fizikalne lastnosti horizonta ali sloja tal
	Integralna sredstva-Izdelava ocen izpustov toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu	Izvajanje javnega pooblastila po a28a. Členu ZKME	Vrednost projekta še ni določena.	0 €		2023-2027	Izvajanje predpisov Unije, ki urejajo upravljanje energetske unije in podnebnih ukrepov, ter za izvajanje ukrepov kmetijske politike zbira in obdeluje podatke, potrebne za oceno uspešnosti teh ukrepov na področju zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov, amonijaka in za nekatera druga onesnaževala zraka v kmetijstvu.
	Integralna sredstva-Podnebno poročilo o	Izvajanje javnega pooblastila po	Vrednost projekta še ni določena.	0 €		2023-2027	V podnebnem poročilu bomo letno spremljali vpliv posameznih

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
	stanju v kmetijstvu	13a. Členu ZKME					ukrepov, ki se bodo izvajali v SN
	Integralna sredstva- Raba tal, spremembe rabe tal v kmetijstvu /LULUCF	Izvajanje obveznosti na podlagi 28a. Člena zkme	Vrednost projekta še ni določena.	0 €		2023-2028	Izvajanje meritve nadzemene in podzemne biomase, stalno spremljanje organske snovi na kmetijskih tleh in način ter spremembe rabe kmetijskih zemljišč, ki so pomembna za obračunavanje po LULUCF
	Integralna sredstva- Spremljanje stanja kmetijskih tal	Izvajanje obveznosti na podlagi a28b. In b28b. Člena zkme	Vrednost projekta še ni določena.	0 €		2023-2027	Izvajanje meritve glavne kmetijske in fizikalne lastnosti horizonta in ugotavljanje degradacije kmetijskih tal.
	Sklad za podnebne spremembe - Izdelava ocene vplivov podnebnih sprememb v kmetijstvu in gozdarstvu na področju trajnostnega razvoja in upravljanja z gozdnimi in kmetijskimi ekosistemi	Javno naročilo	Vrednost projekta še ni določena.	0 €		2022-2023	Javno naročilo bo izdelalo za prvi del strokovnih podlag za spremembo strategije prilagajanja podnebnim spremembam kmetijstva.
	Sklad za podnebne spremembe - Analiza uporaba mikro biplinskih (do 50 KW) naprav v kmetijstvu	Javno naročilo	91.317 €	0 €	91.317 €	2022-2023	Namen analize je izpostaviti vse izzive, s katerimi se srečujejo operaterji in novodobni investitorji BPE in odgovoriti na večino tehničnih, okolijskih in zakonodajnih vprašanj. V študiji bodo predstavljeni in argumentirani primeri dobrih praks iz sosednjih držav. Podrobneje bomo definirali ekonomsko projekcijo BPE na različnih tipih živinorejskih kmetij (ROI) ter izpostavili prednosti in

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
							potencial bioplina na živinorejskih kmetijah v Sloveniji.
	Sklad za podnebne spremembe – Analiza zmanjševanja toplogrednih plinov vezanih s porabo energije v kmetijstvu	Javno naročilo	90.890	0 €	90.890	2022-2023	Projektna naloga vključuje dve aktivnosti »Analiza zmanjševanja toplogrednih plinov vezanih s porabo energije v kmetijstvu«, s katero želimo zajeti aktivnosti na področju energije (konvencionalna in obnovljiva) in izpustove toplogrednih plinov pri kmetijski pridelavi in predelavi. Prav tako poraba energije, katere se bo obravnavala na področju rastlinske pridelave, reje domačih živali, dosuševanja, procesiranja pridelkov v končne produkte, transport, itn.
	CRP-GeoCOOL FOOD - Hladno skladiščenje hrane z rabo plitve geotermalne energije	Ciljno raziskovalni projekt	140.000 €	0 €	140.000 €	2022-2024	Cilj projekta je z interdisciplinarnim pristopom razviti metodologijo za raziskave potenciala PGTE in tehnoloških rešitev za namena izgradnje novih ali prilagoditve obstoječih hladilnic za zelenjadarstvo. Identificirana bodo najprimernejša območja za njihov razvoj v Sloveniji, pri čemer bodo metode preverjene z meritvami in numeričnimi modeli na izbranem pilotnem območju.
	CRP - Sinteza in prostorska opredelitev podatkov kmetijske in okoljske kakovosti tal za izvajanje	Ciljno raziskovalni projekt	180.000 €	0 €	180.000 €	2022-2025	Namen projekta je razvoj metodologije za posodobitve zakonodaje o gnojilih in gnojenju KZ v Sloveniji za potrebe varne rabe gnojil in skladnosti z EU, ugotovitev

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
	resolucije »Naša hrana podeželje in naravni viri po 2021« in strateškega načrta						aktualnega stanja hranil in kakovosti tal KZ Slovenije za zagotavljanja strateške prehranske varnosti, zasnova sistemskega spremljanja stanja kmetijskih tal na nacionalni ravni za usmerjenje kmetijske pridelave in poročanje ter zasnova prototipa sistema operativnih podatkov in informatizacije o tleh KZ za strokovno gnojenje, spremljanja stanja tal in poročanja. Vse skupaj je ključnega pomena za doseganje ciljev, ki jih na področju kmetijskih tal določa EU in mednarodne organizacije (npr., FAO).
	Care4cimate – LIFE IP Projekt	Life ip projekt	27.272.129 € Od tega 1.5 mio € za sklop LULUCF	7 mio €	20.272.129 €	2019-2026	Vzpostavljen na povezavi med trajnostno mobilnostjo, energetsko učinkovitostjo, trajnostno rabo zemljišč in praksami za prehod v nizkoogljično družbo projekt stremi h krepitvi rešitve za eno najbolj perečih težav sodobnih družb, tj. podnebna kriza.
	Tehnična pomoč PRP-Ocene možnosti rabe geotermalne energije v kmetijstvu v Sloveniji	Javno naročilo	32.757. €	8.189,25 €	24.567,75 €	2021-2022	Namen javnega naročila je bil določitev geotermalnega potenciala za kmetijstvo v Sloveniji, kjer bodo določena prioritetna območja za investicijske spodbude, z njihovo izvedbo pa prispevati k blaženju (tj. zmanjševanju

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
							izpustov toplogrednih plinov) podnebnih sprememb in prilagajanju nanje.
	Sklad za okrevanje po Covidu - Vzpostavitev orodja za trajnostno spremljanje kmetijskih aktivnosti na ravni kmetije	Javna naročila	2.356.454 €	Bo naknadno vstavljeno.	Bo naknadno vstavljeno.	2022-2026	Končni cilj je vzpostavitev orodja za trajnostno spremljanje kmetijskih aktivnosti na ravni kmetije (SI-FAST), s katerim bomo digitalizirali celosten sistem na področju kmetije, kar bo prineslo povečane možnosti za natančnejše in trajnostne intervencije, ki bodo slonele na podatkih iz tega orodja.
	Integralna sredstva - Izdelava programske opreme »TLA« za vzpostavitev sistema za spremljanje izpustov in odvzemov toplogrednih plinov v kmetijstvu ter spremljanja stanja kmetijskih tal	Javno naročilo	142.740 €	0 €	142.740 €	2021-2022	Predmet javnega naročila je izdelava namenske programske opreme »aplikacija TLA« za vzpostavitev sistema za spremljanje izpustov in odvzemov toplogrednih plinov v kmetijstvu ter stanja kmetijskih tal (v nadaljevanju aplikacija TLA).
	Sklad za podnebne spremembe - Določitve strukture dejanske rabe tal na VVO v obdobju 2007 -2022 z GIS orodji	Javno naročilo	Vrednost projekta še ni določena.			2022	Namen naloge je ugotoviti, kako so vodovarstveni režimi na VVO I. vplivali na spremembe strukture rabe KZ (predvsem poljin) v smislu koliko so se delovno in prehransko in varstveno intenzivne rastline (npr. koruza) umaknile z VVO in s čem so se zamenjale. To bi bil uspešen indikator okoljskega

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
							prilagajanja kmetijske pridelave na VVO.
	Sklad za podnebne spremembe - Strokovna naloga za analizo stanja na področju podatkov o vodi v tleh in pripravo strokovnih izhodišč za postavitev sistemskega pristopa monitoringa vodozadrževalnih lastnosti tal zaradi prilagajanja na podnebne spremembe	Javno naročilo	Vrednost projekta še ni določena.	0 €		2022	Namen naloge je analiza stanja na področju podatkov o vodi v tleh. Priprava strokovnih izhodišč za postavitev sistemskega pristopa monitoringa vodnozadrževalnih lastnosti kmetijskih tal zaradi prilagajanja kmetijske pridelave na podnebne spremembe. Priprava analize stanja na področju izvedenih raziskav in zbiranja podatkov o vodi v tleh in priprava strokovnih izhodišč za postavitev sistemskega pristopa prostorskega monitoringa vodozadrževalnih lastnosti tal zaradi prilagajanja na podnebne spremembe.
	Sklad za podneben spremembe – Aktivnosti za pospeševanje razvoja kmetovanja v letih 2022 in 2023	Javna naročilo	Vrednost projekta še ni določena.	0 €		2022-2023	Namen naloge je pospeševanje ekološkega kmetijstva in s tem zmanjšava kmetijstva na podnebne spremembe.
	Sklad za podnebne spremembe	Javno naročilo	650.000,00	0 EUR	650.000,00 EUR	2022-2023	Namen je izgradnja zadrževalnika za potrebe izgradnje vodnega vira za namakalni sistem, ki bo namenjen več uporabnikom
	Sklad za podnebne spremembe	Javno naročilo	1.000.000,00	0 EUR	1.000.000,00	2022-2023	Namen je vzpostavitev zadrževalnikov za namakanje kmetijskih zemljišč. Gradili se bodo na območjih, kjer se kot vodni vir trenutno uporablja

	Vir sredstev *(Podnebni sklad, Gozdni sklad, LIFE, kohezijski sklad in strukturni skladi EU etc.)*	Vrsta/naziv projekta	Vrednost projekta (EU, RS del)			Obdobje izvajanja projekta	Vsebina projekta in povezava do SKP in strateškega načrta
							pitna voda (vodovod) in na območjih, kjer vode v času poltenih suš in spomladanskih pozeb trenutno ni.
	Sklad za podnebne spremembe	Javno naročilo	350.000,00	0 EUR	350.000,00	2023	Namen naloge je izgradnja čistilnih naprav za zmanjševanje vplivov onesnaževanja voda, ki se v vodotoke iztekajo iz osuševalnih sistemov. Gre za pozitiven vpliv na kakovostno stanje voda in zmanjševanje vpliva kmetijstva na vodne vire.
	Vodni sklad	Javno razpis	10.500.000,00	0 EUR	10.500.000,00	2019-2022	Namen projekta je sanirati pregrado na zadrževalniku Vogršček. Gre za zagotavljanje vode za obstoječe namakalne sisteme (namakalni sistem bo kandidiral za sredstva za tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom - IRP14), prav tako bo zagotovljena voda za izgradnjo novih namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom (IRP13).

4.6 Finančni instrumenti

4.6.1 Opis finančnega instrumenta

Uporaba finančnih instrumentov v okviru EKSRP v Sloveniji ni predvidena. Finančni instrumenti bodo predvidoma vzpostavljeni z nacionalnimi sredstvi v letu 2023, v obliki jamstvenega oz. posojilnega sklada (vključno s subvencioniranjem obrestne mere). Končni upravičenci za uporabo finančnih instrumentov za naložbe in obratni kapital v obdobju 2023–2027 so mladi kmetje, majhne (razvojne) kmetije ter morebitni drugi končni prejemniki (glede na analizo povpraševanja).

4.7 Skupni elementi za vrste intervencij za razvoj podeželja

4.7.1 Seznam neupravičenih naložb

– naložbe zunaj Republike Slovenije;

– nakup zemljišča v vrednosti, ki presega 10 % skupnih upravičenih odhodkov za zadevno operacijo, razen nakupa zemljišča za ohranjanje okolja in tal, bogatih z ogljikom, ali nakupa zemljišč, ki jih mladi kmetje opravijo z uporabo finančnih instrumentov. V primeru finančnih instrumentov se ta zgornja meja uporablja za upravičeni javni odhodek, izplačan končnemu prejemniku, v primeru jamstev pa za znesek osnovnega posojila;

– obrestne mere na dolgove, razen v zvezi z nepovratnimi sredstvi, ki se dajo v obliki subvencioniranih obrestnih mer ali subvencioniranih provizij za jamstvo;

– naložbe v pogozdovanje, ki niso skladne s podnebnimi in okoljskimi cilji v skladu z načeli trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, kot so bila razvita v vseevropskih smernicah za pogozdovanje in ponovno pogozdovanje.

4.7.2 Opredelitev podeželskega območja in uporaba

Za namen Strateškega načrta, specifičnega cilja 8, podeželje za izvajanje intervencije LEADER obsega vsa naselja z manj kot 10.000 prebivalcev. Pri intervenciji, ki bo naslavljala področje nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, pa bo podeželje zajemalo celotno ozemlje Slovenije.

4.7.3 Dodatni elementi, ki so skupni za sektorske intervencije, intervencije za razvoj podeželja ali skupni za sektorske intervencije in intervencije za razvoj podeželja

Vpliv naložbe na okolje

Za vsak poseg v okolje, mora biti skladno s predpisom, ki ureja posege v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, izvedena presoja vplivov na okolje oziroma predhodni postopek presoje, če so preseženi pragovi, določeni v prilogi tega predpisa, ki ureja posege v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje. S tem se izvajajo tudi obveznosti iz 6. člena Direktive 92/43/ES.

Za posege, ki ne dosegajo pragov določenih v predpisu, ki ureja posege v okolje, za katere je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje kot določajo predpisi, pa bi zaradi izvajanja intervencij SKP lahko imeli bistven vpliv na varovana območja, je treba pridobiti mnenje organa, pristojnega za varstvo narave.

Varstvo kulturne dediščine

Če gre za naložbo v rekonstrukcijo ali vzdrževanje objektov, ki so varovani na podlagi predpisov o varstvu kulturne dediščine, ali se objekt postavi ali vzdržuje na območju, ki je varovano na podlagi predpisov o varstvu kulturne dediščine, mora upravičenec v vlogi na javni razpis priložiti soglasje za poseg v skladu s predpisom, ki ureja varstvo kulturne dediščine.

Enostavni objekti morajo biti skladni s prostorskimi akti in s predpisi o urejanju prostora.

Lastna poraba obnovljivih virov energije za potrebe kmetijskega gospodarstva oziroma živilskopredelovalnega obrata

- Proizvedena energija iz obnovljivih virov energije, ki je predmet podpore ni namenjena prodaji, če skupna količina proizvedene energije iz obnovljivih virov ne presega porabe energije na gospodarstvu v istem letu.

Če intervencija določa razmejitev naložb po velikosti ločimo naložbe na enostavne in zahtevne naložbe. Enostavne naložbe so do vključno 100.000 EUR skupne priznane vrednosti naložbe. Zahtevne naložbe so nad 100.000 EUR skupne priznane vrednosti naložbe. Od 30. 6. 2026 se pri zahtevnih naložbah zahteva predhodno vodenje knjigovodstva (dvostavno ali FADN knjigovodstvo), in sicer najmanj 2 koledarski leti pred letom vložitve vloge na javni razpis.

Upravičenec, ki izvaja naložbe v osnovno kmetijsko pridelavo in trženje lastnih pridelanih kmetijskih proizvodov mora biti vpisan v register kmetijskih gospodarstev. Upravičenec mora v letu, ki je določeno v javnem razpisu, vložiti zbirno vlogo v skladu s predpisi, ki urejajo izvedbo ukrepov kmetijske politike.

Omejitev podpore za naložbe v primarno kmetijsko pridelavo, predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov

Upravičenci lahko v programskem obdobju 2023-2027 pridobijo maksimalno:

• 60.000 eurov nepovratnih sredstev za naložbe majhnih kmetij

• 800.000 eurov nepovratnih sredstev za naložbe kmetijskih gospodarstev v primarno pridelavo kmetijskih proizvodov

• 1.500.000 evrov javne podpore za upravičence, ki so kmetije in mikropodjetja, 3.000.000 evrov javne podpore za upravičence, ki so mala podjetja ter 5.000.000 evrov javne podpore za upravičence, ki so srednje velika in velika podjetja za naložbe v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov.

Upravičenci lahko pridobijo podporo iz naslova nepovratnih sredstev samo za eno naložbo za isti namen, razen za podpore naložbam na intervenciji IRP16 Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih. Naložba za isti namen pomeni naložbo, ki je zaokrožena tehnološka celota in vključuje enake stroške, kot na primer mehanizacija za isti namen uporabe, objekt za rejo živali in pripadajoča oprema, trajni nasad. V primeru sektorskih intervencij za sadje in zelenjavo, naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva le-te sledijo ciljnim vrednostim (npr. odstotek za minimalne prihranke vode) in zahtevam, ki so določene pri naložbenih intervencijah za razvoj podeželja.

Do podpore pri intervencijah so upravičene naložbe, ki so v skladu s standardi EU in veljajo za takšno naložbo. Če gre za naložbe, ki so namenjene zagotavljanju nadstandardnih skladiščnih kapacitet za živinska gnojila, kmetijsko gospodarstvo ni upravičeno do podpore za ureditev skladiščnih kapacitet, ki so predpisane z nitratno direktivo, ne glede na to ali se z naložbo ohranja ali poveča stalež rejnih živali.

Naložbe v namakanje morajo biti v skladu s 74. členom Uredbe EU 2021/2115.

Med veliko infrastrukturo spadajo naložbe, ki so namenjene širši javni uporabi. V skladu s 73. členom Uredbe EU 2021/2115 je namakalni sistem, komasacija, agromelioracija ali gozdna prometnica velika infrastruktura v primeru, če obseg naložbe presega 15.000.000 EUR. Velika infrastruktura ni del strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi lokalna skupnosti iz člena 23 Uredbe EU 2021/1060.

Neupravičeni stroški so:

(a) nakup pravic kmetijske proizvodnje,

(b) nakup plačilnih pravic,

(c) nakup zemljišča v vrednosti,

(d) nakup živali, nakup enoletnih rastlin in njihovo sajenje,

(e) obrestne mere za dolg,

(f) naložbe v veliko infrastrukturo,

(g) naložbe v pogozdovanje, ki niso v skladu z okoljskimi in podnebnimi cilji.

Poleg tega so neupravičeni stroški:

– zakup nepremičnin,

– nakup rabljene opreme in mehanizacije (razen specialne mehanizacije za kmetovanje na gorskih območjih)

– nakup živali, razen nakupa pastriskih psov pri neproizvodnih naložbah za zaščito domačih živali na paši pred napadi velikih zveri.

Pogoj za donosnost naložbe je pozitivna interna stopnja donosnosti.

Če intervencija določa ekonomsko sposobnost dolgoročnega preživetja, mora upravičenec v koledarskem letu pred oddajo vloge na javni razpis zagotoviti minimalni prihodek iz poslovanja v višini 1,5 bruto minimalne plače na zaposlenega v Republiki Sloveniji.

Obnova trajnih nasadov se izvaja le za amortizirane nasade. Ta določba ne velja v primeru, če je obnova posledica naravne nesreče, ki jo razglasi pristojni organ v Republiki Sloveniji.

Če intervencija določa minimalni obseg zapositev pri upravičencu, se upošteva, da mora upravičenec v koledarskem letu pred oddajo vloge na javni razpis in po izvedeni naložbi zagotavljati obseg polnovrednih delovnih moči na zaposlenega (v nadaljnjem besedilu: PDM/zaposlenega) v višini 0,5 PDM/zaposlenega za enostavne naložbe in 1,0 PDM/zaposlenega za zahtevne naložbe.

Za dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 Pogodbe o delovanju Evropske unije so izključena podjetja v težavah ali podjetja, ki imajo še vedno čakajoči nalog za izterjavo po sklepu Komisije, s katerim je pomoč razglasila za nezakonito in nezdružljivo z notranjim trgom, razen v primerih, navedenih v veljavnih pravilih o državni pomoči.

4.7.4 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za intervencije za razvoj podeželja

Stopnje nacionalnega prispevka

Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
155(2)(c) - Early retirement		20,00%	43,00%
91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
91(2)(b) - Najbolj oddaljene regije in manjši egejski otoki		20,00%	80,00%
91(2)(c) - Regije v prehodu v smislu člena 108(2), prvi pododstavek, točka (b), Uredbe (EU) 2021/1060		20,00%	60,00%
91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%
91(3)(a) - Plačila za naravne ali druge omejitve, značilne za posamezno območje, v skladu s členom 71	37,55%	20,00%	65,00%
91(3)(b) - Plačila na podlagi člena 70, plačila na podlagi člena 72, podpora za neproizvodne naložbe iz člena 73, podpora za projekte operativnih skupin EIP na podlagi člena 77(1)(a), in LEADER na podlagi člena 77(1)(b)		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 70 - Plačila na podlagi člena 70	70,20%	20,00%	80,00%
91(3)(b) - 72 - Plačila na podlagi člena 72	80,00%	20,00%	80,00%
91(3)(b) - 73 - Podpora za neproizvodne naložbe iz člena 73	80,00%	20,00%	80,00%
91(3)(b) - 77(1)(a) - Podpora za evropsko inovacijsko partnerstvo na podlagi člena 77(1), točka (a)	33,90%	20,00%	80,00%
91(3)(b) - 77(1)(b) - LEADER na podlagi člena 77(1), točka (b)	80,00%	20,00%	80,00%
91(3)(c) - Operacije, ki so financirane iz sredstev, prerazporejenih v EKSRP v skladu s členoma 17 in 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 70 - Operacije na podlagi člena 70, ki so financirane iz sredstev, prerazporejenih v EKSRP v skladu s členoma 17 in 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 71 - Operacije na podlagi člena 71, ki so financirane iz sredstev, prerazporejenih v EKSRP v skladu s členoma 17 in 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 72 - Operacije na podlagi člena 72, ki so financirane iz sredstev, prerazporejenih v EKSRP v skladu s členoma 17 in 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 73-74 - Operacije na podlagi členov 73 in 74, ki so financirane iz sredstev, prerazporejenih v EKSRP v skladu s členoma 17 in 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 75 - Operacije na podlagi člena 75, ki so financirane iz sredstev, prerazporejenih v EKSRP v skladu s členoma 17 in 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 76 - Operacije na podlagi člena 76, ki so financirane iz sredstev, prerazporejenih v EKSRP v skladu s členoma 17 in 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 77 - Operacije na podlagi člena 77, ki so financirane iz sredstev, prerazporejenih v EKSRP v skladu s členoma 17 in 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 78 - Operacije na podlagi člena 78, ki so financirane iz sredstev, prerazporejenih v EKSRP v skladu s členoma 17 in 103		20,00%	100,00%

Stopnje regionalnega prispevka

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja

5. Neposredna plačila, sektorske intervencije in intervencije za razvoj podeželja, določene v strategiji

Sklad	Oblika intervencije	Vrsta intervencije	Intervencijska oznaka (države članice) – Naziv	Skupni kazalnik učinka	Gen. Renewal	Env.	Sistem rabatov okoljske sheme	LEADER
EKJS	Nevezana neposredna plačila	BISS(21)	INP01 - Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost	O.4				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	CRISS(29)	INP02 - Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost	O.7				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	CIS-YF(30)	INP09 - Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete	O.6				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	Eco-scheme(31) / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo	INP08.01 - Ekstenzivno travinje	O.8				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	Eco-scheme(31) / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo	INP08.02 - Tradicionalna raba travinja	O.8				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	Eco-scheme(31) / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo	INP08.03 - Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak	O.8				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	Eco-scheme(31) / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo	INP08.04 - Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP	O.8				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	Eco-scheme(31) / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo	INP08.05 - Naknadni posevki in podsevki	O.8				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	Eco-scheme(31) / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo	INP08.06 - Ozelenitev ornih površin prek zime	O.8				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	Eco-scheme(31) / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo	INP08.07 - Konzervirajoča obdelava tal	O.8				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	Eco-scheme(31) / Člen 31(7)(a) – Dodatno plačilo v osnovno dohodkovno podporo (BIS)	INP08.08 - Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca	O.8				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	Eco-scheme(31) / Člen 31(7)(a) – Dodatno plačilo v osnovno dohodkovno podporo (BIS)	INP08.09 - Varstvo gnezd pribe (Vanellus vanellus)	O.8				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	Eco-scheme(31) / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo	INP08.10 - Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih	O.8				
EKJS	Nevezana neposredna plačila	Eco-scheme(31) / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo	INP08.11 - Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih	O.8				

EKJS	Nevezana neposredna plačila	Eco-scheme(31) / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo	INP08.12 - Kompostiranje hmeljevine	O.8				
EKJS	Vezana neposredna plačila	CIS(32)	INP03 - Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice	O.11				
EKJS	Vezana neposredna plačila	CIS(32)	INP04 - Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi	O.11				
EKJS	Vezana neposredna plačila	CIS(32)	INP05 - Vezana dohodkovna podpora za krave dojilje	O.11				
EKJS	Vezana neposredna plačila	CIS(32)	INP06 - Vezana dohodkovna podpora za mleko v gorskih območjih	O.11				
EKJS	Vezana neposredna plačila	CIS(32)	INP07 - Vezana dohodkovna podpora za beljakovinske rastline	O.10				
EKJS	sektorska podpora - Sadje in zelenjava	INVRE(47(1)(a))	SI10.01 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – naložbe in raziskave	O.35				
EKJS	sektorska podpora - Sadje in zelenjava	ADVI1(47(1)(b))	SI10.02 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – svetovanje in tehnična pomoč	O.35				
EKJS	sektorska podpora - Sadje in zelenjava	TRAINCO(47(1)(c))	SI10.03 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – usposabljanje in izmenjava dobrih praks	O.35				
EKJS	sektorska podpora - Sadje in zelenjava	PROMO(47(1)(f))	SI10.05 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – promocija, obveščanje in trženje	O.35				
EKJS	sektorska podpora - Sadje in zelenjava	WITHD(47(2)(f))	SI10.06 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – umik s trga za brezplačno razdelitev	O.35				
EKJS	sektorska podpora - Sadje in zelenjava	NOHAR(47(2)(h))	SI10.07 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – opustitev spravila	O.35				
EKJS	sektorska podpora - Sadje in zelenjava	HARIN(47(2)(i))	SI10.08 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – zavarovanje letine in proizvodnje	O.35				
EKJS	sektorska podpora - Čebelarski proizvodi	ADVIBEES(55(1)(a))	SI01 - Prenos znanja v čebelarstvu	O.37				
EKJS	sektorska podpora - Čebelarski proizvodi	INVAPI(55(1)(b))	SI02 - Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom	O.37				
EKJS	sektorska podpora - Čebelarski proizvodi	PRESBEEHIVES(55(1)(d))	SI03 - Vzreja čebeljih matic	O.37				

EKJS	sektorska podpora - Čebelarski proizvodi	COOPAPI(55(1)(e))	SI04 - Raziskovalno delo na področju čebelarstva	O.37				
EKJS	sektorska podpora - Čebelarski proizvodi	PROMOBEES(55(1)(f))	SI05 - Promocija in raziskava trga sektorja čebelarstva	O.37				
EKJS	sektorska podpora - Čebelarski proizvodi	ACTQUAL(55(1)(g))	SI06 - Kakovost in varnost čebeljih pridelkov	O.37				
EKJS	sektorska podpora - Vino	RESTRVINEY(58(1)(a))	SI07 - Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov	O.36				
EKJS	sektorska podpora - Vino	INFOR(58(1)(h))	SI09 - Ukrepi informiranja o vinih Unije v državah članicah	O.36				
EKJS	sektorska podpora - Vino	PROMOWINE(58(1)(k))	SI08 - Promocija vina v tretjih državah	O.36				
EKSRP	Razvoj podeželja	ENVCLIM(70)	IRP18.01 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Podnebne spremembe (KOPOP_PS)	O.14	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	ENVCLIM(70)	IRP18.02 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Naravni viri (KOPOP_NV)	O.14	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	ENVCLIM(70)	IRP18.03 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK)	O.14	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	ENVCLIM(70)	IRP19 - Ekološko kmetovanje	O.17	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	ENVCLIM(70)	IRP27 - Biotično varstvo rastlin	O.14	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	ENVCLIM(70)	IRP28 - Dobrobit živali	O.18	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	ENVCLIM(70)	IRP34 - Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu	O.19	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	ENVCLIM(70)	IRP42 - Lokalne pasme in sorte	O.19	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	ANC(71)	IRP01 - Plačilo za naravne ali druge omejitve	O.12	Ne	Da	Ne	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	ASD(72)	IRP20 - Plačila NATURA 2000	O.13	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP02 - Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev	O.20	Ne	Ne		Ne

EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP03 - Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano	O.20	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP04 - Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij	O.20	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP05 - Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč	O.22	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP06 - Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture	O.24	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP07 - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu	O.24	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP08 - Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo	O.24	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP09 - Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva	O.24	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom	O.22	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP14 - Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom	O.22	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	O.23	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih	O.20	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP17 - Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil	O.20	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS	O.20	Ne	Da	Da	Ne

EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP22 - Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027	O.21	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP25 - Intervencija Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine	O.24	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP29 - Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali	O.20	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP35 - Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo	O.24	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP36 - Naložbe v obnovljive vire energije	O.20	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP37 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje travišč nih habitatov	O.20	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP40 - Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme	O.20	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INVEST(73-74)	IRP41 - Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov	O.20	Ne	Da	Da	Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	INSTAL(75)	IRP24 - Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov	O.25	Da	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	COOP(77)	IRP10 - Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju	O.28	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	COOP(77)	IRP11 - Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti	O.29	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	COOP(77)	IRP12 - Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih	O.32	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	COOP(77)	IRP26 - LEADER	O.31	Ne	Ne		Da
EKSRP	Razvoj podeželja	COOP(77)	IRP31 - Podpora za projekte EIP	O.1	Ne	Ne		Ne

EKSRP	Razvoj podeželja	COOP(77)	IRP33 - Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij	O.1	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	COOP(77)	IRP38 - Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno	O.1	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	COOP(77)	IRP39 - Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti	O.32	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	KNOW(78)	IRP30 - Medgeneracijski prenos znanja	O.33	Ne	Ne		Ne
EKSRP	Razvoj podeželja	KNOW(78)	IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev	O.33	Ne	Ne		Ne

5.1 Intervencije v obliki neposrednih plačil

BISS(21) - Basic income support for sustainability

INP01 - Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost

Intervencijska oznaka (države članice)	INP01
Naziv ukrepa	Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost
Vrsta intervencije	BISS(21) - Basic income support for sustainability
Skupni kazalnik učinka	O.4. Število hektarjev, za katere se prejema osnovna dohodkovna podpora

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Intervencija se izvaja na območju celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P05	Zagotavljanje prehranske varnosti	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Dohodek v slovenskem kmetijstvu je med najnižjimi v EU in predstavlja samo okoli 20% primerljivega dohodka v celotnem gospodarstvu. Ni zaznati približevanja povprečnemu dohodku v EU, niti primerljivemu dohodku v gospodarstvu v Sloveniji. Vzrok za tako slab dohodkovni položaj je neugodna struktura slovenskega kmetijstva s povprečno majhnimi kmetijskimi gospodarstvi, z velikim deležem površin v OMD, velikim deležem trajnega travinja, velikim deležem nespecializiranih in samooskrbnih kmetij. Analiza neto dodane vrednosti (Priloga SC1, str 35, tabela10)izkazuje, da je padec neto dodane vrednosti na kmetijskih gospodarstvih v primeru neprejemanja dohodkovne podpore znaten. Prav tako je iz analize Priloga SC1, str 48, Tabela 13 ocene vrednosti dodatne dohodkovne podpore na hektar za izenačitev kmetijskega dohodka z dohodkom v gospodarstvu, razvidno, da dohodek družinskega kmetijskega gospodarstva na PDM v primerjavi z dohodkom na delovno uro za celotno gospodarstvo znaša komaj 20,71%.

Zato je primarni cilj intervencije vsaj delno izboljšati dohodkovni položaj kmetov in podporo dodeliti

vsem kmetom, ki izpolnjujejo pogoje pogojenosti, za vse njihove upravičene hektarje. Kmetom se bo dodelila enotna podpora na upravičen hektar. Ocenjujemo, da bo podpora pozitivno vplivala na pridelovalce, saj tovrstna podpora zaradi svoje stabilnosti zmanjšujejo dohodkovna nihanja. Stabilen in konkurenčen dohodkovni položaj kmetijskega gospodarstva pa pomembno vpliva na ohranjanje obseg kmetijskih zemljišč in omogoča obstoj in odpornost in tako preprečuje zmanjševanje obsega ali celo opuščanje pridelave in zaraščanje.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost je namenjena vsem kmetom oz. vlagateljem, ki:
–imajo najmanj 1 ha upravičene kmetijske površine,
–izvajajo kmetijsko dejavnost, ki je ali pridelava kmetijskih proizvodov, vključno z rejo kmetijskih živali (npr. paša), ali vzdrževanje kmetijskih površin v stanju, primernem za pridelavo ali pašo, in sicer s košnjo vsaj enkrat letno do 15.10. tekočega leta
–so aktivni kmetje.

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov
(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))
N. r.
7 Razpon in zneski podpore
Opis

Podpora se dodeli letno v obliki enotnega plačila na hektar upravičene površine na katerem kmet izvaja kmetijsko dejavnost. Plačilo je namenjeno za upravičen hektar in je po vrednosti enako za vse kmete in za vse rabe upravičenega hektarja in ne zavisi od vrste ali obsega proizvodnje. Za namen višine podpore na hektar se določi načrtovan znesek na enoto glede na potrebo po zagotovitvi stabilnega dohodka na KMG, ki se izkazuje na podlagi statističnih podatkov o neto dodani vrednosti na kmetiji, kjer prikazan vpliv neposrednih plačil na neto dodano vrednost (Tabela 9, str 30). Vpliv subvencij na neto dodano vrednost je znaten in izkazuje pomemben prispevek neposrednih plačil na dohodkovno stabilnost.

Določitev podpore na ha
Glede na kazalnik stanja C.25 (podjetniški dohodek na PDM: 5.060 EUR) in delež podjetniškega dohodka družinskega KMG na PDM v primerjavi z dohodkom na delovno uro za celotno gospodarstvo C.25 (20,06%) se določi dohodek celotnega gospodarstva na PDM (25.172 EUR). Razlika med dohodkom v kmetijstvu in celotnem gospodarstvu tako znaša 20.112 EUR.
Zmnožek podatka EUROSTATa o številu PDM v kmetijstvu (78.032) in razliki v dohodku v kmetijstvu in v ostalem gospodarstvu (20.172 EUR) pokaže skupno vrednost razlike v dohodku (1.569.357.872 EUR). Ko to vrednost delimo s številom Kmetijska zemljišča v uporabi za leto 2016 (488.400 ha), dobimo potencialno višino dodatnih dohodkovnih plačil na ha (3.213 EUR), ki je potrebna, da se kmetijski dohodek izenači z dohodkom v gospodarstvu.

Glede na to vrednost, proračunske omejitve in obvezne zamejitve ovojnice neposrednih plačil je očitno, da v okviru Osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost takšne vrednosti ni mogoče doseči. Znesek podpore se določi glede na 63,02% ovojnice neposrednih plačil in številom plačanih plačilnih pravic za leto 2021 (437.000 ha), ki se poveča za 3% na 450.000 ha. Zaradi negotovosti pri ukinitvi plačilnih pravic namreč obstaja tveganje, da se bodo upravičena površina za Osnovno dohodkovno podporo za trajnostnost povečala glede na plačane plačilne pravice.

Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto se določi glede na vsoto površine kmetijskih zemljišč, ki so vključene v GERKe na dan 31.5.2022 (492.000 ha) in razpoložljivo ovojnico za Osnovno dohodkovno podporo za trajnostnost in znaša 168 EUR/ha. Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto pa se določi glede na toleranco površine, ki se določi za določitev najnižjega zneska na enoto (492.000/450.000=109,33%) ter znaša 415.440 ha in razpoložljivo ovojnico za Osnovno dohodkovno

podporo za trajnostnost. Vrednost znaša 200 EUR/ha.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Ali je ta intervencija z osnovno dohodkovno podporo (BIS) plačilo za male kmete? (Člen 28)

☐ Da ☒ Ne

Katero obliko podpore uporabljate za plačila za male kmete? (Člen 28)

☐ Pavšalni znesek ☐ Plačilo na hektar

Kolikšen je najvišji znesek za plačila za male kmete? (Člen 28)

Ali imate še kakšne druge opombe ali pojasnila glede plačil za male kmete?

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 5 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost je letno plačilo, ki je v celoti proizvodno nevezano plačilo, saj plačilo ne zavisi od rabe kmetijskega zemljišča v trenutnem letu oziroma ne zavisi od obsega ali vrste proizvodnje, ampak se dodeli kot enotno plačilo na upravičeni hektar. Pogoj do plačila je opravljanje kmetijske dejavnosti, vendar pa ta ni omejena le na proizvodnjo ampak dopušča tudi vzdrževanje kmetijskih zemljišč. Z naštetim intervencija ustreza merilom iztočke 5 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, saj ne vpliva na izkrivljanje kmetijskih trgov.Intervencijo se tako uvršča v »zeleno škatlo«.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP01 - Enotni znesek na upravičen hektar za dohodkovno podporo za trajnostnost	Enakomerno		R.4; R.6; R.7;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP01 - Enotni znesek na upravičen hektar za dohodkovno podporo za trajnostnost

Podpora se dodeli letno v obliki enotnega plačila na hektar upravičene površine na katerem upravičenec izvaja kmetijsko dejavnost. Za namen višine podpore na hektar se določi načrtovan znesek na enoto, ki izhaja iz potrebe po zagotovitvi stabilnega dohodka na KMG, ki se izkazuje na podlagi statističnih podatkov o vplivu neposrednih plačil na neto dodano vrednost po tipu kmetovanja in ekonomski velikosti. Padec neto dodane vrednosti je v primeru nedodelitve neposrednih plačil znaten. Pri višini podpore pa se upošteva tudi višina ovojnice, ki se jo nameni za dohodkovno plačilo za trajnostnost.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP01 - Enotni znesek na upravičen hektar za dohodkovno podporo za trajnostnost	Načrtovani znesek na enoto	184,20	184,20	184,20	184,20	184,20	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	168,00	168,00	168,00	168,00	168,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	200,00	200,00	200,00	200,00	200,00	
	O.4 (enota: Hektar)	450.001,29	450.001,29	450.001,29	450.001,29	450.001,29	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	414.451.188,10
SKUPAJ	O.4 (enota: Hektar)	450.001,29	450.001,29	450.001,29	450.001,29	450.001,29	2.250.006,45
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	414.451.188,10
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						

CRISS(29) - Complementary redistributive income support for sustainability

INP02 - Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost

Intervencijska oznaka (države članice)	INP02
Naziv ukrepa	Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost
Vrsta intervencije	CRISS(29) - Complementary redistributive income support for sustainability
Skupni kazalnik učinka	O.7. Število hektarjev, za katero se prejema dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Intervencija se izvaja na območju celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost (prerazporeditveno plačilo) je eden od mehanizmov za pravičnejšo porazdelitev dohodkovne podpore neposrednih plačil. Podpora se v velikosti 5% nacionalne ovojnice neposrednih plačil in sredstvi pridobljenimi v skladu z 17. Členom uredbe št. 2021/2115 (Degresija) nameni vsem kmetom, ki so upravičeni do osnovnega dohodkovnega plačila za trajnostnost (osnovno plačilo), za prvih 8,2 hektarjev(to okvirno predstavlja povprečno velikost kmetijskega gospodarstva v Sloveniji, ki vlaga zbirno vlogo v letu 2020).

Učinek prerazporeditvenega plačila, katerega ovojnica se zajeda v ovojnico osnovnega plačila, povzroči, da se izraziteje podpre vse površine kmetov z izredno nizkimi dohodki v primerjavi z dohodki v Republiki Sloveniji, kot izhaja iz točke 3.4 (Pregled v zvezi z namenom pravičnejše porazdelitve ter uspešnejšega in učinkovitejšega usmerjanja dohodkovne podpore).

S prerazporeditvenim plačilom se prispeva k višjemu dohodku in večji stabilnosti dohodka na manjših KMG. Prav tako se zagotavlja pravičnejša porazdelitev neposrednih plačil ter učinkovitejše ciljanje dohodkovne podpore za trajnostnost tistim KMG, ki imajo najnižje dohodke.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

Do osnovnega prerazporeditvenega plačila za trajnostnost so upravičeni kmetje, ki:

·So aktivni kmetje.

·So upravičeni do dohodkovnega plačila za trajnostnost.

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Osnovno prerazporeditveno plačilo za trajnostnost se dodeli v obliki letnega, enotnega, nevezanega plačila na upravičen hektar kmetom, ki so upravičeni do plačila v okviru osnovne dohodkovne podpore. Izhaja iz potrebe po prispevanju k bolj stabilnem dohodkovnem položaju KMG in se v skladu s pravili iz Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih usmerja na manjša kmetijska gospodarstva z namenom pravičnejše porazdelitve neposrednih plačil. Ker bo Slovenija z osnovnim dohodkovnim plačilom za trajnostnost po letu 2023 uspešno naslavljala manjša kmetijska gospodarstva že s 100% notranjo konvergenco t.i. ukinitvijo plačilnih pravic in uvedbo enotnega plačila na upravičen hektar kot tudi z inštrumentom degresije na osnovnem plačilu za trajnostnost, ocenjujemo, da je osnovno prerazporeditveno plačilo za trajnostnost v obveznem odstotku, ki se po Uredbi (EU) 2021/2115 o strateških načrtih mora namenjati tej intervenciji, lahko derogirano za 50% (na 5% ovojnice neposrednih plačil).

Ocenjene upravičene površine za Prerazporeditveno plačilo se določijo glede na leto 2020 ob upoštevanju trenda padanja potencialnih upravičenih za Prerazporeditveno plačilo površin od leta 2015. Pri določitvi se upošteva tudi pričakovani učinek ukinitve plačilnih pravic, ki bo verjetno vplival na vstop določenega števila manjših KMG, ki do sedaj niso imeli plačilnih pravic in niso bila upravičena do osnovnega plačila v obdobju 2015 - 2022. Vrednosti tako znašajo:

- leto 2023: 284.000 ha (potencialno upravičene površine za prerazporeditveno plačilo iz leta 2020 z upoštevanjem učinka ukinitve plačilnih pravic)
- leto 2024: 282.000 ha
- leto 2025: 280.000 ha
- leto 2026: 278.000 ha
- leto 2027: 276,000 ha

Pri določitvi najvišjega načrtovanega zneska na enoto se upošteva nekoliko večja toleranca (30%), ker se v plačilo vključi tudi okoli 1,2 mio. EUR, ki se pridobijo z uveljavitvijo Degresije (točka 3.4 Pregled v zvezi z namenom pravičnejše porazdelitve ter uspešnejšega in učinkovitejšega usmerjanja dohodkovne podpore). Zaradi težavnosti ocene sredstev Degresije je potrebno dodatno upoštevati faktor negotovosti. Pri določitvi minimalnega zneska podpore se se uporabi manjši odstotek tolerance (20%), ker je ocenitev povečevanja skupnih upravičenih (O.7) nekoliko bolj zanesljiva ob upoštevanju pričakovanih učinkov ukinitve plačilnih pravic in splošnega trenda počasnega povečevanja velikosti KMG.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Ali uporabljate teritorializacijo za dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo za trajnostnost (CRISS)?

☐ Da ☒ Ne

Ali uporabljate različne zneske za različne razpone hektarov? (člen 29(3))

☐ Da ☒ Ne

Kolikšno je največje število hektarjev na kmeta, ki se mu izplača dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost (CRISS)? (člen 29(3))

8,20

– Ali izključujete kmetijska gospodarstva iz sistema dopolnilne prerazporeditvene dohodkovne podpore za trajnostnost (CRISS) na podlagi njihove fizične velikosti?

☐ Da ☒ Ne

– Dodatna pravila in/ali pojasnila v zvezi z dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo za trajnostnost

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 5 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost je letno, enotno plačilo, ki je v celoti proizvodno nevezano plačilo, kar pomeni, da plačilo ne zavisi od rabe kmetijskega zemljišča v trenutnem letu oziroma ne zavisi od obsega ali vrste proizvodnje, ampak se dodeli kot enotno plačilo na ugotovljeni upravičeni hektar. Pogoj do plačila je opravljanje kmetijske dejavnosti, vendar pa ta ni omejena le na proizvodnjo ampak dopušča tudi vzdrževanje kmetijskih zemljišč. Z naštetim intervencija ustreza merilom iz točke 5 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, saj ne vpliva na izkrivljanje kmetijskih trgov. Intervencijo se tako uvršča v »zeleno škatlo«.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP02 - Znesek na enoto za dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo za trajnostnost	Enakomerno		R.4; R.6; R.7;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP02 - Znesek na enoto za dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo za trajnostnost

Podpora se dodeli letno v obliki enotnega plačila na hektar ugotovljene upravičene površine kmetom, ki so upravičeni do osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost. Za namen višine podpore na hektar se določi načrtovan znesek na enoto, ki izhaja iz potrebe po zagotovitvi stabilnega dohodka na KMG, pri tem pa se upošteva tudi ovojnico oz. sredstva, ki se namenijo intervenciji.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP02 - Znesek na enoto za dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo za trajnostnost	Načrtovani znesek na enoto	27,38	27,57	27,77	27,97	28,17	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	21,90	22,05	22,21	22,37	22,53	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	35,59	35,84	36,10	36,36	36,62	
	O.7 (enota: Hektar)	283.959,50	282.011,23	279.970,29	277.958,66	275.975,74	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	7.774.811,11	7.775.049,61	7.774.774,95	7.774.503,72	7.774.236,60	38.873.375,99
SKUPAJ	O.7 (enota: Hektar)	283.959,50	282.011,23	279.970,29	277.958,66	275.975,74	1.399.875,42
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	7.774.811,11	7.775.049,61	7.774.774,95	7.774.503,72	7.774.236,60	38.873.375,99
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						

CIS-YF(30) - Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete

INP09 - Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete

Intervencijska oznaka (države članice)	INP09
Naziv ukrepa	Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete
Vrsta intervencije	CIS-YF(30) - Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete
Skupni kazalnik učinka	O.6. Število hektarjev, za katere se prejema dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO7 Privabljanje in ohranjanje mladih kmetov in drugih novih kmetov ter spodbujanje trajnostnega razvoja podjetij na podeželskih območjih

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P23	Učinkovita generacijska pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev	Zelo pomembna	Da
P24	Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.36 Število mladih kmetov, ki imajo koristi od vzpostavitve kmetijskega gospodarstva s podporo iz SKP, vključno z razčlenitvijo po spolu
R.37 Nova delovna mesta, podprta s projekti SKP
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Podpora olajša zagon dejavnosti, strukturno prilagoditev, poveča vitalnost kmetijskih gospodarstev mladih kmetov, poveča konkurenčnost in trajnost v najranljivejši fazi razvoja podjetniške zamisli, s čimer je spodbujena generacijska pomladitev. Vzpostavitev in razvoj novih gospodarskih dejavnosti v kmetijskem sektorju s strani mladih kmetov sta namreč finančno zahtevna. Mladi kmetje se spopadajo z ovirami pri dostopu do zemljišč, ki dosegajo visoke cene, posojil, naravnimi razmerami za kmetovanje ter medgeneracijskimi trenji. To vrstna podpora mladim kmetom po začetni vzpostavitvi zagotovi dodatno dohodkovno podporo, predstavlja finančno stimulacijo, stimulacijo razvoja podeželja, krepi sodelovanje in uvajanje novih tehnologij ter ima dodaten pomen za mlade, ki ostanejo na podeželju.

Slovenija za izvajanje intervencije namenja 1,5 % nacionalnih sredstev za neposredna plačila.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

Pogoji upravičenosti do intervencije:

·Izpolnjevanje zahtev iz definicije mladega kmeta.

·Se prvič vzpostavi kot mladi kmet v letu prve predložitve vloge ali se je vzpostavil v petih letih pred prvo predložitvijo vloge.

·So upravičeni do plačila v okviru osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost in so aktivni kmetje.

·Podpora se dodeli največ za obdobje 5 let

in letna podpora se dodeli za največ 90 ha upravičenih hektarjev na kmetijskem gospodarstvu.

Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete ima obliko letnega nevezanega plačila na upravičen hektar in je namenjena mladim kmetom, ki začenjajo s kmetijsko dejavnostjo.

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora je letna, enotna in se dodeli na upravičen hektar.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Za koliko let intervencija zagotavlja podporo mladim kmetom? **5**

Kakšni so pogoji, ki se uporabljajo za opredelitev nove vzpostavitve?

Kot prva vzpostavitev kot mladega kmeta kmetijskega gospodarstva se šteje prvi vpis fizične osebe kot nosilca kmetije v Registru kmetijskih gospodarstev, kar se dokazuje z vpisom v tem registru, oziroma v primeru pravnih oseb kot prvo delovanje kot edini družbenik in hkrati poslovodja enoosebne družbe, pri čemer se kot dokazilo šteje akt o ustanovitvi.

Kolikšen je znesek pomoči na hektar/pavšalni znesek? **78**

Ali določite največje število ha? D/N

☒ Da ☐ Ne

Če je odgovor pritrdilen, kolikšno je največje število ha? **90**

Druge pripombe o mejnih vrednostih?

90 ha izhaja iz izvajanja plačila za mlade kmete v Sloveniji skladno z Uredbo (EU) št. 1307/2013. Povprečna velikost kmetijskega gospodarstva mladih kmetov, ki so v obdobju 2015-2021 prejeli podporo v okviru sheme za mlade kmete, je 10,6 ha. Delež kmetijskih gospodarstev mladih kmetov v velikostnem razredu nad 90 ha je bilo v obdobju 2015-2021 0,4 %. Delež KZU mladih kmetov, ki so vstopili v shemo in ki zaradi postavljenega pragu niso bila upravičena do podpore, je znašal 2 %.

Ali uporabljate kontinuiteto prejšnje sheme (plačilo za mlade kmete)?

Da, le za upravičence, ki so v obdobju SKP do leta 2022 prejeli plačilo za mladega kmeta, vendar niso prejeli plačila za celotno obdobje petih let. Tem upravičencem se v novem obodbju izplača plačilo za preostanek tega petletnega obdobja (drugi pododstavek drugega odstavka 30.člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Druge pripombe

Ni relevantno

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 5 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete je letno, enotno plačilo, ki je v celoti proizvodno nevezano plačilo, kar pomeni, da plačilo ne zavisi od rabe kmetijskega zemljišča v trenutnem letu oziroma ne zavisi od obsega ali vrste proizvodnje, ampak se dodeli kot enotno plačilo na ugotovljeni upravičeni hektar. Pogoj do plačila je opravljanje kmetijske dejavnosti, vendar pa ta ni omejena le na proizvodnjo ampak dopušča tudi vzdrževanje kmetijskih zemljišč. Z naštetim intervencija ustreza merilom iz točke 5 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, saj ne vpliva na izkrivljanje kmetijskih trgov. Intervencijo se tako uvršča v »zeleno škatlo«.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP09 - Znesek na enoto za dopolnilno dohodkovno podporo za mlade kmete	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.36; R.37;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP09 - Znesek na enoto za dopolnilno dohodkovno podporo za mlade kmete

Podpora je letna, enotna in se dodeli na upravičen hektar. Za namen višine podpore na hektar se določi načrtovan znesek na enoto, ki izhaja iz potrebe po zagotovitvi stabilnega dohodka na KMG, saj je za mlade kmete dohodek v kmetijstvu neprivlačen, ker v povprečju močno zaostaja za prihodkom izven kmetijstva.

Pričakovani učinek je ocenjen na podlagi vključitve mladih kmetov do plačila za mlade kmete za koledarsko leto 2021. Največje in najmanjše vrednosti na enoto izhajajo iz medletnih sprememb podprtih hektarjev v obdobju 2015-2021. Tako je odstopanje od načrtovanega zneska na enoto v višini 25%, saj je težko predvideti število vključenih mladih kmetov.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP09 - Znesek na enoto za dopolnilno dohodkovno podporo za mlade kmete	Načrtovani znesek na enoto	78,91	78,91	78,91	78,91	78,91	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	59,33	59,33	59,33	59,33	59,33	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	98,64	98,64	98,64	98,64	98,64	
	O.6 (enota: Hektar)	25.002,54	25.002,54	25.002,54	25.002,54	25.002,54	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	9.864.752,15
SKUPAJ	O.6 (enota: Hektar)	25.002,54	25.002,54	25.002,54	25.002,54	25.002,54	125.012,70
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	9.864.752,15
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	5.000.000,00
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						

Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali

INP08.01 - Ekstenzivno travinje

Intervencijska oznaka (države članice)	INP08.01
Naziv ukrepa	Ekstenzivno travinje
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo
Skupni kazalnik učinka	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

PODROČJA UKREPANJA SKP Koda + opis
AOA-A blaženje podnebnih sprememb, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov iz kmetijskih praks ter vzdrževanjem obstoječih skladišč ogljika in povečanjem sekvestracije ogljika
AOA-B prilagajanje podnebnim spremembam, vključno z ukrepi za povečanje odpornosti sistemov proizvodnje hrane ter raznovrstnosti živali in rastlin za večjo odpornost na bolezni in podnebne spremembe
AOA-C varstvo ali izboljšanje kakovosti vode in zmanjšanje pritiska na vodne vire
AOA-D preprečevanje degradacije tal, obnova tal, izboljšanje rodovitnosti tal in upravljanja hranil [in živih organizmov v tleh]

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.12 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam
R.14 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)
R.19 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)
R.20 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka
R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.24 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru posebnih zavez, ki prejemajo podporo in vodijo k trajnostni rabi pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi pesticidov, kot je uhajanje pesticidov
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

V shemo Ekstenzivno travinje kmet vstopi z vsem travinjem na kmetijskem gospodarstvu in za vso travinje mora izpolnjevati zahteve upravičenosti.

Z obremenitvijo med 0,2 in 0,9 GVŽ na ha KZU na kmetijskem gospodarstvu podpiramo ekstenzivno rabo travinja in preprečujemo intenzifikacijo travinja ter morebitne negativne vplive na okolje, kot so presežek gnojil zaradi intenzivne živinoreje ali večja potreba po gnojenju z dušikom.

Poleg tega shema prispeva k upravljanju hranil v tleh, saj prepoveduje uporabo mineralnih gnojil. S prepovedjo uporabe mineralnih gnojil in s tem manjšo porabo dušika bo shema prispevala k zmanjšanju izpustov dušikovega oksida in amonijaka. Z omejitvijo obremenitve na 0,9 GVŽ/ha KZU se v primerjavi z drugimi kmetijami zmanjša potreba po nakupu krmnih žit in oljnih tropin ter s tem vnos dodatnih rastlinskih hranil na kmetijsko gospodarstvo. S prepovedjo uporabe mineralnih gnojil in nizke obremenitve bo shema vplivala tudi na kakovost vode.

Shema vpliva tudi na prilagajanje podnebnim spremembam, saj so ekstenzivni travniki v primerjavi z intenzivnimi travniki manj izpostavljeni neugodnim vremenskim razmeram, kot so suše. Pričakovana manj pogosta uporaba prispeva k razvoju globljega koreninskega sistema. Globlji koreninski sistem in večja odpornost proti suši sta značilna tudi za nekatere stročnice in zelene rastline na manj gnojenih travnikih. Večina stroškov oskrbe intenzivnih travnikov, kot so stroški gnojenja z mineralnimi gnojili, nastane pred rastno sezono. V primeru neugodnih rastnih razmer se ti prispevki ne povrnejo.

0,9 GVŽ na ha predstavlja le približno 60 kg N na ha. Medtem ko je v Sloveniji pri eni košnji ekstenzivnega travnika (glede na pričakovani pridelek 4 t ali 5 t) poraba dušika približno 65 kg ali 80 kg na ha (Smernice za strokovno utemeljeno gnojenje). Z vidika biotske raznovrstnosti je shema pomembna zlasti za ohranjanje rastlinske raznovrstnosti. Velike količine dušikovih gnojil na splošno zmanjšujejo biotsko raznovrstnost. Ekstenzivna raba travnikov koristi tudi opraševalcem in je pomembna za ohranjanje podeželske krajine. Podpora takšni reji bo pomembno prispevala tudi k ohranjanju kmetijske dejavnosti na območjih s slabšimi pogoji kmetovanja in dolgoročno preprečila zaraščanje kmetijskih zemljišč na teh območjih.

Zahteve za izvajanje:

–Obvezno je spravilo travinja, če se izvaja košnja.
–Mulčenje ni dovoljeno.
–Uporaba mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena.
–Izvajati se mora na vseh travnikih kmetijskega gospodarstva.
–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.
–Povprečna letna obtežba z živino mora biti od 0,2 do 0,9 GVŽ na hektar kmetijskih zemljišč v uporabi na posameznem kmetijskem gospodarstvu.
–Ni dovoljen prevzem organskih gnojil iz drugega kmetijskega gospodarstva in uporaba drugih organskih gnojil.
–Upravičenec mora voditi evidence o delovnih opravilih in evidence o nanosu organskih in mineralnih gnojil.

Opis zavez za ekoshemo

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov
(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))
Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	**Opis**
SMR02	Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov: člena 4 in 5

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidence o uporabi živinskih gnojil in mineralnih gnojil, ki jo mora upravičenec voditi za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in v kateri so navedeni vsaj količina in vrsta živinskih gnojil in mineralnih gnojil, čas gnojenja ter podatki o površini, na kateri se ta gnojila uporabljajo.

Povezava med DKOS, PZR in nacionalnimi standardi z ekoshemo (pojasnite, kako ekoshema presega izhodišče, zlasti za PZR in nacionalne standarde)

Pogoj upravičenosti	Ustrezni DKOS ali PZR	Način na katerega pogoj upravičenosti presega zadevne zahteve in standarde
V primeru košnje je obvezna spravila travinja	SMr 3 in 4: košnja enkrat letno	Spravilo travinja je obvezno.
Mulčenje ni dovoljeno.	none	V običajni kmetijski praksi je mulčenje dovoljeno.
Uporaba	SMR 7 and 8	Prepoved

mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena		uporabe FFS in mineralnih gnojil.
Povprečna letna obremenitev z živino mora biti med 0,2 in 0,9 GVŽ na hektar KZU na posameznem kmetijskem gospodarstvu	none	Pri običajni kmetijski praksi obremenitev z živino ni omejena.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na ha.

Letna višina plačila znaša za shemo 45,65 EUR/ha.

V primeru dovoljenih kombinacij znotraj shem za podnebje in okolje ali med shemo za podnebje in okolje in kmetijsko podnebnimi in okoljskimi plačili oziroma med shemo za podnebje in okolje ter ekološkim kmetovanjem in drugim intervencijam 70.člena Uredbe o SN do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat. Možne kombinacije so predstavljene v prilogi strateškega načrta »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti, v skladu s členom 31(7)(b) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Modelni izračun je izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP08.01 - Znesek na enoto za ekstenzivno travinje	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.12; R.14; R.19; R.20; R.21; R.33; R.24;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP08.01 - Znesek na enoto za ekstenzivno travinje

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7b) Uredbe 2021/2115 po metodologiji opisani v točki 7. Najvišji znesek ni višji od višine podpore izračunane po modelnem izračunu.

Pri shemi Ekstenzivno travinje je načrtovani znesek enak najvišjemu znesku, torej znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu.

Najnižji znesek krije 80% višine podpore, izračunane po modelnem izračunu.

Zaradi omejitve obtežbe med 0,2 do 0,9 GVŽ ha KZU in prepovedi uporabe mineralnih gnojil bo v shemo vključeno le ekstenzivno travinje, kar pomeni da so pridelki mrve in paše nižji, v primerjavi s 'konvencionalno rabo' v primerljivih pogojih za 20 %. Zaradi nižjih pridelkov krme s travinja je tudi dosegljiva obtežba ustrezno nižja. Ekonomski učinki so ocenjeni na ravni zmanjšanega pokritja zaradi zmanjšanega staleža živali, ki ga lahko redimo kot posledico nižjih pridelkov krme s travinja.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP08.01 - Znesek na enoto za ekstenzivno travinje	Načrtovani znesek na enoto	45,65	45,65	45,65	45,65	45,65	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	36,52	36,52	36,52	36,52	36,52	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	45,65	45,65	45,65	45,65	45,65	
	O.8 (enota: Hektar)	70.005,00	68.625,00	67.223,00	67.223,00	67.223,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	3.195.728,25	3.132.731,25	3.068.729,95	3.068.729,95	3.068.729,95	15.534.649,35
SKUPAJ	O.8 (enota: Hektar)	70.005,00	68.625,00	67.223,00	67.223,00	67.223,00	340.299,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	3.195.728,25	3.132.731,25	3.068.729,95	3.068.729,95	3.068.729,95	15.534.649,35
	Out of which needed to reach the						

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
	minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

INP08.02 - Tradicionalna raba travinja

Intervencijska oznaka (države članice)	INP08.02
Naziv ukrepa	Tradicionalna raba travinja
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo
Skupni kazalnik učinka	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije, razen na območjih NATURA 2000.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

PODROČJA UKREPANJA SKP Koda + opis
AOA-A blaženje podnebnih sprememb, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov iz kmetijskih praks ter vzdrževanjem obstoječih skladišč ogljika in povečanjem sekvestracije ogljika
AOA-B prilagajanje podnebnim spremembam, vključno z ukrepi za povečanje odpornosti sistemov proizvodnje hrane ter raznovrstnosti živali in rastlin za večjo odpornost na bolezni in podnebne spremembe
AOA-C varstvo ali izboljšanje kakovosti vode in zmanjšanje pritiska na vodne vire
AOA-D preprečevanje degradacije tal, obnova tal, izboljšanje rodovitnosti tal in upravljanja hranil [in živih organizmov v tleh]
AOA-E varstvo biotske raznovrstnosti, ohranjanje ali obnavljanje habitatov ali vrst, vključno z ohranjanjem in ustvarjanjem krajinskih značilnosti ali neproizvodnih površin

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja	Zelo pomembna	Da

	biotske raznovrstnosti habitatov in vrst		

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.12 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam
R.14 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)
R.19 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)
R.20 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka
R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.24 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru posebnih zavez, ki prejemajo podporo in vodijo k trajnostni rabi pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi pesticidov, kot je uhajanje pesticidov
R.31 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno s kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Shema je namenjena intenzivnejšim kmetijam, da del svojega travinja ohranijo ekstenzivnega ali pa ga z manjšim številom rab travinja in z upoštevanjem prepovedi uporabe dušikovih mineralnih gnojil kot tudi omejenega vnosa dušika iz živinskih gnojil ekstenzivirajo. Kmetje se tako lahko vključijo v shemo le z delom svojega trajnega travinja na kmetiji. Ker je shema nasprotno od sheme Ekstenzivno travinje namenjena intenzivnejšim kmetijam je dodan pogoj, da mora obtežba znašati več kot 0,9 GVZ na hektar KZU na kmetijskem gospodarstvu. Kombinacija med shemama ni dovoljena.

Do sheme tradicionalna raba travinja so kmetje upravičeni, če zagotavljajo manjše ali enako število rab travinja od maksimalnega števila rab določenega za območje, kjer se travnik nahaja. Kot maksimalno število rab bo za večji del travinja določena dvakratna raba, na posameznih območjih pa bo dovoljena trikratna raba. Kot ena raba travinja se šteje košnja, lahko pa tudi paša, vendar je v primeru paše dovoljena le jesenska paša, ki manj vpliva na stanje biodiverzitete. Spomladanska in poletna paša nista dovoljeni. Največ dve oziroma na določenih območjih tri rabe trajnega travinja zagotavljajo ohranitev splošne biotske raznovrstnosti na travniku in še vedno ugodno vplivajo na raznolikost rastlinskih in živalskih vrst.

Možnost trikratne rabe ekstenzivnih travišč (npr. habitatni tip 6510, ki je razširjen po celi Sloveniji) je opredeljena v strokovnih podlagah za negozdne habitatne tipe območij Natura 2000 (str 262).

(http://www.natura2000.si/fileadmin/user_upload/knjiznica/raziskave/001_032.pdf). Ekoshema predstavlja prvo stopnjo ohranjanja traviščnih habitatov, ki se z intervencijo KOPOP nadgrajuje s še bolj usmerjenimi varstvenimi ukrepi. Shema se izvaja le zunaj območij NATURA 2000, kjer je obseg naravovarstveno pomembnih travišč manjši kot znotraj the območij. Cilj sheme je torej zmanjšati intenzivnost obstoječe rabe in preventivno delovanje v smislu preprečevanja intenzifikacije.

Določitev območij z določenim številom rab bo realizirana na podlagi analize, ki izhaja iz tipizacije pokrajinskoekoloških tipov, podatkov iz sistema za spremljanje površin (podatki satelitov Sentinel) in rajonizacije Slovenije glede časa košnje uporabljene pri ukrepu KOPOP HAB.V vsaki pokrajinski enoti se bo odčitalo običajno število rab. Kjer bo površina območij z naravovarstvenim statusom predstavljala pretežni del pokrajine, bo določena le največ 2-kratna raba letno. 3-kratna raba, ki je hkrati tudi največje možno število rab v tej shemi, bo možna samo na območjih, ki ne bodo ustrezala zgornjim kriterijem. Na ta način bo zagotovljeno, da izvajanje 3-kratne rabe ne bo imelo negativnih vplivov na biotsko pestrost.

Ocenjujemo, da bo potencialni sloj za maksimalno trikratno rabo obsegal največ 30% vsega travinja izven NATURA 2000 območja.

Če se bo v skladu s 139. in 140. členom Uredbe (EU) 2021/2115 tekom izvajanja shem ugotovilo, da prihaja do negativnih učinkov zaradi trikratne rabe travinja, se bo pristopilo k reviziji te zahteve oz. omejitvi ali odpravi območij s 3-kratno rabo.

Prav tako shema na tem travinju določa prepoved uporabe dušikovih mineralnih gnojil in omejitev vnosa dušika iz organskih gnojil na 40 kg dušika/ha, kar bo pozitivno vplivalo tudi na zmanjšanje izpustov didušikovega oksida in amonijaka. Če se bo v skladu s 139. in 140. členom Uredbe (EU) 2021/2115 tekom izvajanja sheme ugotovilo, da je zgornja dovoljena količina vnosa N iz organskih gnojil prevelika, se bo pristopilo k reviziji te zahteve.

S prepovedjo uporabe dušikovih mineralnih gnojil, omejitvijo vnosa dušika iz živinskih gnojil in prepovedjo uporabe FFS ter zmanjšanjem števila rab travinja bo shema vplivala tudi na kakovost voda.

Zahteve za izvajane:

– Izvaja se le na območju Slovenije izven območij Natura 2000, za katero se določi maksimalna dvakratna raba travinja, na določenih območjih pa trikratna raba travinja.

–Na posamezni površini upravičenec lahko izvaja število rab travinja, ki je nižje ali enako maksimalnemu številu rab, ki je določeno za območje na katerem travnik leži.

–Lahko se izvaja jesenska paša, ki se šteje kot ena raba travinja.

–Obvezno je spravilo travinja v primeru košnje.

–Uporaba mineralnega dušika in fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena.

–Na travinju, ki je vključeno v shemo je dovoljena uporaba največ 40kg dušika na hektar iz organskih gnojil.

–Obtežba na kmetijskem gospodarstvu mora znašati več kot 0,9 GVZ na hektar kmetijskih zemljišč v uporabi na posameznem kmetijskem gospodarstvu.

–Mulčenje ni dovoljeno.

–Izvaja se lahko na delu površin travinja.

–Upravičenec lahko v shemo vstopi z največ 20% travinja na kmetijskem gospodarstvu.

–Upravičenec mora voditi evidence o delovnih opravilih in evidence o nanosu organskih in mineralnih gnojil.

Opis zavez za ekoshemo

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	Opis
SMR02	Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov: člena 4 in 5
SMR03	Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic: člen 3(1), člen 3(2)(b), člen 4(1), (2) in (4)
SMR04	Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: člen 6(1) in (2)

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidence o uporabi živinskih gnojil in mineralnih gnojil, ki jo mora upravičenec voditi za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in v kateri so navedeni vsaj količina in vrsta živinskih gnojil in mineralnih gnojil, čas gnojenja in podrobnosti o površini, na kateri se ta gnojila uporabljajo.

Povezava med DKOS, PZR in nacionalnimi standardi z ekoshemo (pojasnite, kako ekoshema presega izhodišče, zlasti za PZR in nacionalne standarde)

Pogoj upravičenosti	Ustrezni DKOS ali PZR	Način na katerega pogoj upravičenosti presega zadevne zahteve in standarde
V primeru košnje je obvezna spravila travinja	SMR 3 and 4: mowed once a year	Spravilo travinja je obvezno.
mulčenje ni dovoljeno.	None	V običajni kmetijski praksi je mulčenje dovoljeno.
Uporaba dušikovih mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena. Določen je maksimalni vnos dušikovih organskih gnojil.	SMR 2, 7 and 8	Prepoved uporabe dušikovih mineralnih gnojil in FFS in omejitev vnosa dušika iz organskih gnojil.
Število rab travinja je omejeno.	None	Pri običajni kmetijski praksi število rab trajnega travinja ni omejeno.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na ha.

Letna višina plačila znaša za shemo 129,03 EUR/ha.

V primeru dovoljenih kombinacij znotraj shem za podnebje in okolje ali med shemo za podnebje in okolje in kmetijsko podnebnimi in okoljskimi plačili oziroma med shemo za podnebje in okolje ter ekološkim kmetovanjem in drugim intervencijam 70.člena Uredbe o SN do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat. Možne kombinacije so predstavljene v prilogi strateškega načrta »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti, v skladu s členom 31(7)(b) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Modelni izračun je izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP08.02 - Znesek na enoto za Tradicionalno travinje	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.12; R.14; R.19; R.20; R.21; R.31; R.24;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP08.02 - Znesek na enoto za Tradicionalno travinje

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7b) Uredbe 2021/2115 po metodologiji opisani v točki 7. Najvišji znesek ni višji od višine podpore izračunane po modelnem izračunu.

Načrtovani znesek krije 80% višine podpore izračunane po modelnem izračunu. Pri tem izhajamo iz ciljnih vrednosti kot to določa že uredba EU o SN v omenjenem členu.

Najnižji znesek predstavlja 20% variacijo od načrtovanega zneska, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja.

Ekonomski izračun temelji na ravni zmanjšanega pokritja, ki izhaja iz slabše kakovosti pridelane krme pri manj pogosti rabi ter prepovedi uporabe mineralnega dušika in omejitve gnojenja z organskimi gnojili (največ 40 kg N/ha iz organskih gnojil).

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP08.02 - Znesek na enoto za Tradicionalno travinje	Načrtovani znesek na enoto	129,03	129,03	129,03	129,03	129,03	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	103,22	103,22	103,22	103,22	103,22	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	161,29	161,29	161,29	161,29	161,29	
	O.8 (enota: Hektar)	16.327,39	16.327,39	16.327,39	16.327,39	16.327,39	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	2.106.723,13	2.106.723,13	2.106.723,13	2.106.723,13	2.106.723,13	10.533.615,65
SKUPAJ	O.8 (enota: Hektar)	16.327,39	16.327,39	16.327,39	16.327,39	16.327,39	81.636,95
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	2.106.723,13	2.106.723,13	2.106.723,13	2.106.723,13	2.106.723,13	10.533.615,65
	Out of which needed to reach the						

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
	minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

INP08.03 - Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak

Intervencijska oznaka (države članice)	INP08.03
Naziv ukrepa	Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo
Skupni kazalnik učinka	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije, razen na najožjih vodovarstvenih območjih - državni ravni.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

PODROČJA UKREPANJA SKP Koda + opis
AOA-A blaženje podnebnih sprememb, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov iz kmetijskih praks ter vzdrževanjem obstoječih skladišč ogljika in povečanjem sekvestracije ogljika
AOA-C varstvo ali izboljšanje kakovosti vode in zmanjšanje pritiska na vodne vire

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.14 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)
R.20 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka

R.22 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so povezane z izboljšanim upravljanjem hranil
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Namen sheme je zmanjšati izpuste amonijaka in vonjave pri gnojenju z živinskimi gnojili. Izboljšala se bo tudi učinkovitost kroženja dušika, kar bo imelo vpliv tudi na zmanjšanje izpustov didušikovega oksida.

Izkušnje iz preteklosti kažejo, da se je gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak v okviru KOPOP razširilo na obdelovalne površine, ne pa tudi na travnike, kjer je bilo pogojeno z zahtevami, ki za kmete niso bile privlačne. Ugotavljamo, da je praksa gnojenja z nizkimi izpusti za Slovenijo tako pomembna, da je ne bi smeli pogojevati z drugimi zahtevami. Druge zahteve so lahko le nadgradnja te sheme v okviru KOPOP. Večina amonijaka, ki ga uspemo zadržati v gnoju v hlevih in med skladiščenjem, se izgubi zaradi neustreznih postopkov gnojenja. Za doseganje predpisane obveznosti znižanja izpustov amonijaka po NEC direktivi za leto 2030 (znižanje izpustov amonijaka za -15% glede na leto 2005) je v Sloveniji treba prilagoditi zlasti dejavnosti gnojenja z živinskimi gnojili. Zato je pomembno, da se shema, ki zahteva uporabo ustreznih strojev za gnojenje z živinskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak, izvaja na čim več površinah, kar zahteva tudi NEC direktiva. Zato shema ni pogojena z drugimi zahtevami. Shema za Slovenijo ni enostavna, ker njeno izvajanje omejuje a) majhnost kmetij, b) razdrobljenost zemljišč (veliko število parcel), vključno z nepravilno obliko, ter c) naklon in neenakomernost terena. Pri vnosu dušika se upošteva določila nacionalne zakonodaje, s katero se Nitratna Direktiva 91/676/EGS prenaša v slovenski pravni red (Uredba o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov). Uredba določa mejne vrednosti vnosa dušika iz kmetijskih virov v tla ali na tla in ukrepe za zmanjšanje in preprečevanje onesnaževanja voda, ki ga povzročajo nitrati iz kmetijskih virov, med drugim tudi: optimizacijo gnojenja, ki vključuje obdobje, v katerih je vnos določenih gnojil v tla ali na tla prepovedan; pravila gnojenja na strmih zemljiščih; pravila gnojenja na tleh, ki so nasičena z vodo, na poplavljenih tleh, zamrznjenih tleh ali tleh, prekritih s snežno odejo; pravila gnojenja v bližini vodotokov; najprimernejši čas gnojenja; da je gnojila treba uporabljati v skladu s potrebami rastlin, tako npr. mejna vrednost vnosa dušika v tla na posamezno enoto rabe kmetijskih zemljišč pri gnojenju posameznih vrst kmetijskih rastlin ne sme presegati mejnih vrednosti, ki so navedene v prilogi te uredbe.

V skladu z uredbo je zaradi varstva voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov celotno območje Republike Slovenije opredeljeno kot ranljivo območje. Uredba določa naslednji omejitvi uporabe dušika:. Letni vnos dušika iz živinskih gnojil ne sme presegati 170 kg N/ha kmetijskih površin v uporabi. Letni vnos dušika iz organskih gnojil na enoto rabe kmetijskih zemljišč ne sme presegati 250 kg N/ha.

Zahteve za izvajanje:

-V primeru travinja se tekoča organska gnojila na površino tal nanaša s pomočjo vlečenih cevi ali vlečenih sani ali z vnosom gnojil neposredno v tla. Uporaba opreme z razpršilno ploščo ni dovoljena.

-V primeru njiv se tekoča organska gnojila nanese z napravo za direkten vnos ali napravo za nanos neposredno na površino tal. Uporaba opreme z razpršilno ploščo ni dovoljena.

-V primeru hmeljišč zadelava gnojevke, gnojnice in gnoja v tla takoj oziroma najpozneje 24 ur po aplikaciji v hmeljišče. Zadelava v tla poteka s kultiviranjem oziroma zaoravanjem ali obsipavanjem hmelja. Tekoča organska gnojila se nanašajo z napravo za direkten vnos, napravo za nanos na površino tal v hmeljišču ali z uporabo posebej prilagojenih razpršilcev za nanašanje tekočih organskih gnojil (uporaba prilagojenih plošč za hmeljišča). Uporaba opreme z razpršilno ploščo ni dovoljena.

-Letni vnos dušika iz organskih gnojil na hektar posamezne enote rabe kmetijskih zemljišč ne sme

presegati vrednosti, določenih v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov.

-Letni vnos dušika iz živinskih gnojil na hektar kmetijskih zemljišč v uporabi na ravni kmetijskega gospodarstva ne sme presegati vrednosti, določenih v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov.

-Izvaja se lahko na delu površin trajnega travinja oziroma njiv oziroma hmeljišč.

-Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije, razen na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo.

-Obtežba z živino ni relevantna.

-Shema zahteva vodenje evidence o delovnih opravilih in evidence o uporabi organskih in mineralnih gnojil.

Opis zavez za ekoshemo

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	**Opis**
SMR02	Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov: člena 4 in 5

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidence o uporabi živinskih gnojil in mineralnih gnojil, ki jo mora upravičenec voditi za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in v kateri so navedeni vsaj količina in vrsta živinskih gnojil in mineralnih gnojil, čas gnojenja in podrobnosti o površini, na kateri se ta gnojila uporabljajo.

Povezava med DKOS, PZR in nacionalnimi standardi z ekoshemo (pojasnite, kako ekoshema presega izhodišče, zlasti za PZR in nacionalne standarde)

Pogoj upravičenosti	Ustrezni DKOS ali PZR	Način na katerega pogoj upravičenosti presega zadevne zahteve in standarde
Uporaba ustreznih strojev za gnojenje z namenom zmanjšanja izpustov amoniaka in didušikovega oksida, tudi za neposredno gnojenje z	SMr 2	Pri običajni kmetijski praksi se za gnojenje z organskimi gnojili uporabljajo razpršilne plošče ali topovske cisterne. Zadelava v tla

gnojevko, gnojenje s trakom z uporabo vlečne cevi ali vlečnega čevlja in injiciranje, plitvo in globoko injiciranje.		ni del običajne prakse.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na ha.

Letna višina plačila za leto 2023 znaša 127,2 EUR/ha, za leta 2024-2027 pa 95, 41 €.

V primeru dovoljenih kombinacij znotraj shem za podnebje in okolje ali med shemo za podnebje in okolje in kmetijsko podnebnimi in okoljskimi plačili oziroma med shemo za podnebje in okolje ter ekološkim kmetovanjem in drugim intervencijam 70.člena Uredbe o SN do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat. Možne kombinacije so predstavljene v prilogi strateškega načrta »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti, v skladu s členom 31(7)(b) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Modelni izračun je izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP08.03 - Znesek na enoto za Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v tla	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.14; R.20; R.22; R.33;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP08.03 - Znesek na enoto za Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v tla

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7b) Uredbe 2021/2115 po metodologiji opisani v točki 7. Najvišji znesek ni višji od višine podpore izračunane po modelnem izračunu.

Načrtovani znesek za leto 2023 krije 80% višine podpore, za obdobje 2024-2027 pa 60% višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Pri tem izhajamo iz ciljnih vrednosti kot to določa že uredba EU o SN v omenjenem členu.

Najnižji znesek predstavlja 20% variacijo od načrtovanega zneska, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja.

Običajna kmetijska praksa pri trošenju gnojevke je uporaba cisterne s trosilno ploščo. V okviru zahteve se predvideva trošenje s prilagojenimi stroji za trošenje gnojevke in sicer uporaba cisterne z nameščenim sistemom zadelave gnojevke v tla. Izračun temelji na razliki v stroških trošenja gnojevke s cisterno z nameščenim sistemom zadelave gnojevke v tla s stroški pri trošenju gnojevke s cisterno s trosilno ploščo. Ocenjeni stroški izvajanja te zahteve zajemajo stroške najema profesionalne strojne storitve. Vrednotenje temelji na ceniku strojnih storitev na podlagi Kataloga za strojne krožke.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP08.03 - Znesek na enoto za Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v tla	Načrtovani znesek na enoto	127,22	95,41	95,41	95,41	95,41	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	101,78	101,78	101,78	101,78	101,78	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	159,02	159,02	159,02	159,02	159,02	
	O.8 (enota: Hektar)	47.000,00	47.000,00	47.000,00	47.000,00	47.000,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	5.979.340,00	4.484.270,00	4.484.270,00	4.484.270,00	4.484.270,00	23.916.420,00
SKUPAJ	O.8 (enota: Hektar)	47.000,00	47.000,00	47.000,00	47.000,00	47.000,00	235.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna	5.979.340,00	4.484.270,00	4.484.270,00	4.484.270,00	4.484.270,00	23.916.420,00

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
	sredstva (prispevek Unije v EUR)						
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

INP08.04 - Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP

Intervencijska oznaka (države članice)	INP08.04
Naziv ukrepa	Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo
Skupni kazalnik učinka	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije, razen na najožjih vodovarstvenih območjih na državni ravni.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

PODROČJA UKREPANJA SKP Koda + opis
AOA-A blaženje podnebnih sprememb, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov iz kmetijskih praks ter vzdrževanjem obstoječih skladišč ogljika in povečanjem sekvestracije ogljika
AOA-C varstvo ali izboljšanje kakovosti vode in zmanjšanje pritiska na vodne vire

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.13 Delež glav velike živine (GVŽ za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali amoniaka, vključno z ravnanjem z gnojem
R.14 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)

R.20 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka
R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.22 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so povezane z izboljšanim upravljanjem hranil
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Shema predvideva uporabo krmnih dodatkov za zmanjšanje izpustov metana pri reji živali (izplačilo na GVŽ, upošteva se le kazalnik R13) ali uporabo mineralnih gnojil, ki vsebujejo inhibitorje nitrifikacije, inhibitorje denitrifikacije ali inhibitorje ureaze za zmanjšanje izpustov amonijaka in didušikovega oksida (izplačilo na hektar, v upoštev pridejo vsi našteti kazalniki pod točko 4, razen R13). Ukrep uvajanja krmnih dodatkov je Evropska komisija v Strategiji »od vil do vilic« izpostavila kot enega izmed učinkovitih načinov za zmanjšanje vpliva živinoreje na podnebje in okolje in prehod v bolj trajnostno živinorejo, z Uredbo EU št 2019/1009 o določitvi pravil za dostopnost gnojil EU na trgu, ki bo začela veljati leta 2022, bo tudi izboljšana preglednost glede učinkovitosti.

Zahteve za izvajanje:

– Uporablja se krmne dodatke za zmanjšanje izpustov metana pri reji živali ali mineralna gnojila, ki vsebujejo inhibitorje nitrifikacije, inhibitorje denitrifikacije ali inhibitorje ureaze za zmanjšanje izpustov amonijaka, didušikovega oksida. –

- Mineralna gnojila, ki vsebujejo inhibitorje nitrifikacije, inhibitorje denitrifikacije ali inhibitorje ureaze morajo imeti status sredstev za gnojenje EU in biti označeni z oznako CE, kot to določa Uredba EU 2019/1009 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019, pri čemer so uvrščeni v Funkcijske kategorije 5.A. Inhibitor nitrifikacije, 5.B Inhibitor denitrifikacije ali 5.C. Inhibitor ureaze.

– Krmni dodatki za zmanjšanje izpustov metana morajo biti vpisani v EU Register krmnih dodatkov, pri čemer morajo biti uvrščeni v kategorijo zootehnični dodatki (dodatki, ki ugodno vplivajo na prirejo živali ali na okolje). Iz odobritvene dokumentacije mora biti razvidno, da dodatek neposredno zmanjšuje izpustove metana iz prebavil rejnih živali. Do plačila so upravičena tudi kmetijska gospodarstva, ki kupujejo krmne mešanice, ki vsebujejo omenjene dodatke. Do plačila niso upravičeni dodatki, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov zgolj posredno, prek povečanja učinkovitosti reje.

– Pri uporabi mineralnih gnojil, ki vsebujejo inhibitorje nitrifikacije, inhibitorje denitrifikacije ali inhibitorje ureaze ali dodatkov za zmanjšanje izpustov metana je treba upoštevati navodila proizvajalca.

– O uporabi dodatkov ali krmnih mešanic za zmanjšanje izpustov metana ali mineralnih gnojil, ki vsebujejo inhibitorje nitrifikacije, inhibitorje denitrifikacije ali inhibitorje ureaze mora upravičenec voditi predpisane evidence in hraniti dokazila o njihovem nakupu.

– Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije, razen na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo, kjer plačila uporabo mineralnih gnojil, ki vsebujejo inhibitorje nitrifikacije, inhibitorje denitrifikacije ali inhibitorje ureaze niso upravičena.

- Gnojenje z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo inhibitorje nitrifikacije, inhibitorje denitrifikacije ali inhibitorje ureaze se lahko izvaja na delu površin trajnega travinja, na delu površin ornih zemljišč terna delu površin hmeljišč.

Opis zavez za ekoshemo

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	Opis

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidence o uporabi živinskih gnojil in mineralnih gnojil, ki jo mora upravičenec voditi za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in v kateri so navedeni vsaj količina in vrsta živinskih gnojil in mineralnih gnojil, čas gnojenja in podrobnosti o površini, na kateri se ta gnojila uporabljajo.

Povezava med DKOS, PZR in nacionalnimi standardi z ekoshemo (pojasnite, kako ekoshema presega izhodišče, zlasti za PZR in nacionalne standarde)

Pogoj upravičenosti	Ustrezni DKOS ali PZR	Način na katerega pogoj upravičenosti presega zadevne zahteve in standarde
uporaba krmnih dodatkov za zmanjšanje izpustov metana pri reji živali ali uporabo mineralnih gnojil, ki vsebujejo inhibitorje nitrifikacije, inhibitorje denitrifikacije ali inhibitorje ureaze za zmanjšanje izpustov amonijaka in didušikovega oksida.	none	Pri običajni kmetijski praksi se dodatki ne uporabljajo.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu.

Plačilo se za kmetijsko prakso 8.04.01 Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka se dodeli na ha. Letna višina plačila znaša za 8.04.01 znaša 60 EUR/ha.

Plačilo se za kmetijsko prakso 8.04.02 Dodatki za zmanjšanje emisij TGP se dodeli na GVŽ. Letna višina plačila znaša za 8.04.02 znaša 60 EUR/GVŽ.

V primeru dovoljenih kombinacij znotraj shem za podnebje in okolje ali med shemo za podnebje in okolje in kmetijsko podnebnimi in okoljskimi plačili oziroma med shemo za podnebje in okolje ter ekološkim kmetovanjem in drugim intervencijam 70.člena Uredbe o SN do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat. Možne kombinacije so predstavljene v prilogi strateškega načrta »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti, v skladu s členom 31(7)(b) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Modelni izračun je izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

–

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP08.04.01 - ZNENP08.04.01- Znesek na enoto za Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka (ha)	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.14; R.20; R.21; R.22;
ZNENP08.04.02 - ZNENP08.04.02 - Znesek na enoto za Dodatki za zmanjšanje emisij TGP (GVŽ)	Enakomerno		R.13;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP08.04.01 - ZNENP08.04.01- Znesek na enoto za Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka (ha)

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7b) Uredbe 2021/2115 po metodologiji opisani v točki 7. Najvišji znesek ni višji od višine podpore izračunane po modelnem izračunu.

Načrtovani znesek krije 80% višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Pri tem izhajamo iz ciljnih vrednosti kot to določa že uredba EU o SN v omenjenem členu.

Najnižji znesek predstvalja 20% variacijo od načrtovanega zneska, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja.

Pri običajni kmetijski praksi se mineralna gnojila z inhibitorji nitrifikacije, denitrifiakcije in ureaze z oznako CE ne uporabljajo. Ocenjeni stroški izvajanje te zahteve zajemajo povečanje stroškov zaradi uporabe zahtevanih dodatkov. Kot zagotovilo dodajamo sledeči stavek: Najvišji znesek podpore na enoto za mineralne dodatke se bo revidiral v letu 2023, ko bodo mineralni dodatki z oznako CE masovno dostopni na trgu in se bo cena prilagodila. Shema se bo izvajala od vključno leta 2024 dalje, ko bodo mineralni dodatki z oznako CE dostopni na trgu.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjihiz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNENP08.04.02 - ZNENP08.04.02 - Znesek na enoto za Dodatki za zmanjšanje emisij TGP (GVŽ)

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7b) Uredbe 2021/2115 po metodologiji opisani v točki 7. Najvišji znesek ni višji od višine podpore izračunane po modelnem izračunu.

Načrtovani znesek krije 80% višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Pri tem izhajamo iz ciljnih vrednosti kot to določa že uredba EU o SN v omenjenem členu.

Najnižji znesek predstvalja 20% variacijo od načrtovanega zneska, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja.

Pri običajni kmetijski praksi se krmni dodatki, ki so registrirani v register krmnih dodatkov EU ne uporabljajo. Ocenjeni stroški izvajanje te zahteve zajemajo povečanje stroškov zaradi uporabe zahtevanih dodatkov. Kot zagotovilo dodajamo sledeči stavek: Najvišji znesek podpore na enoto za krmne dodatke se bo revidiral v letu 2023, ko bodo krmni dodatki, ki so registrirani v register krmnih dodatkov EU masovno dostopni na trgu in se bo cena prilagodila. Shema se bo izvajala od vključno leta 2024 dalje, ko bodo krmni dodatki, ki so registrirani v register krmnih dodatkov EU dostopni na trgu.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjihiz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	**Proračunsko leto**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj 2024–2028**
	Koledarsko leto	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP08.04.01 - ZNENP08.04.01-Znesek na enoto za Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka (ha)	Načrtovani znesek na enoto	0,00	60,00	60,00	60,00	60,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	0,00	48,00	48,00	48,00	48,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	0,00	75,00	75,00	75,00	75,00	
	O.8 (enota: Hektar)	0,00	14.500,00	14.500,00	14.500,00	14.500,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	0,00	870.000,00	870.000,00	870.000,00	870.000,00	3.480.000,00
ZNENP08.04.02 - ZNENP08.04.02 - Znesek na enoto za Dodatki za zmanjšanje emisij TGP (GVŽ)	Načrtovani znesek na enoto	0,00	60,00	60,00	60,00	60,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	0,00	48,00	48,00	48,00	48,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	0,00	75,00	75,00	75,00	75,00	
	O.8 (enota: Glave velike živine)	0,00	10.410,00	10.410,00	10.410,00	10.410,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	0,00	624.600,00	624.600,00	624.600,00	624.600,00	2.498.400,00
SKUPAJ	O.8 (enota: Glave velike živine)	0,00	10.410,00	10.410,00	10.410,00	10.410,00	41.640,00
	O.8 (enota: Hektar)	0,00	14.500,00	14.500,00	14.500,00	14.500,00	58.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	1.494.600,00	1.494.600,00	1.494.600,00	1.494.600,00	5.978.400,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

INP08.05 - Naknadni posevki in podsevki

Intervencijska oznaka (države članice)	INP08.05
Naziv ukrepa	Naknadni posevki in podsevki
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo
Skupni kazalnik učinka	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije, razen na najožjih vodovarstvenih območjih na državni ravni.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

PODROČJA UKREPANJA SKP Koda + opis
AOA-A blaženje podnebnih sprememb, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov iz kmetijskih praks ter vzdrževanjem obstoječih skladišč ogljika in povečanjem sekvestracije ogljika
AOA-B prilagajanje podnebnim spremembam, vključno z ukrepi za povečanje odpornosti sistemov proizvodnje hrane ter raznovrstnosti živali in rastlin za večjo odpornost na bolezni in podnebne spremembe
AOA-C varstvo ali izboljšanje kakovosti vode in zmanjšanje pritiska na vodne vire
AOA-D preprečevanje degradacije tal, obnova tal, izboljšanje rodovitnosti tal in upravljanja hranil [in živih organizmov v tleh]
AOA-F ukrepi za trajnostno in zmanjšano uporabo pesticidov, zlasti pesticidov, ki so nevarni za zdravje ljudi ali okolje

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P21	Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev	Srednje pomembna	Da

P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.12 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam
R.14 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)
R.19 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)
R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.22 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so povezane z izboljšanim upravljanjem hranil
R.24 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru posebnih zavez, ki prejemajo podporo in vodijo k trajnostni rabi pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi pesticidov, kot je uhajanje pesticidov
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Naknadni posevki izboljšajo zaščito tal pred erozijo, preprečujejo izpiranje hranil in ostankov fitofarmacevtskih sredstev, povečujejo vsebnosti organske snovi v tleh, izboljšujejo rodovitnost tal. Zmanjša se potreba po gnojenju z dušikom, kar posredno zmanjša izpuste amonijaka in didušikovega oksida. Podsevki preprečujejo tudi izpiranje dušika (porabijo odvečni dušik) in tako pozitivno vplivajo na stanje voda. Nadalje bo prepoved uporabe fitofarmacevtskih sredstev zmanjšalo tveganja in vplive zaradi uporabe FFS za zdravje ljudi in okolje ter izboljšalo stanje voda.

Ker je potrebna mešanica vsaj dveh neprezimnih ali prezimnih kmetijskih rastlin, to pomeni večjo raznolikost, hkrati pa je zelo verjetno, da bo ena od kmetijskih rastlin stročnica. Pridelava v obdobju od jeseni do pomladi, ko vode ne primanjkuje je zelo zanesljiva in ublaži morebitno pomanjkanje krme zaradi poletne suše. S stročnicami se lahko spomladi izognemo gnojenju z N gnojili. Našteto pomembno vpliva tudi na prilagajanje na podnebne spremmebe, v smislu, da se voluminoznakrma pridela v obdobju, ki je iz vidika vremena manj izpostavljeno.

Kot samostojni naknadni posevek je mogoče sejati tudi medovite rastline, ki pozitivno vplivajo na opraševalce.

Na istem gerku ne bo možna kombinacija sheme naknadni posevki in podsveki in sheme ozelenitev ornih porvšin preko zime.

Zahteve za izvajanje:

–Kot naknadni posevek se upošteva mešanica vsaj dveh neprezimnih ali prezimnih kmetijskih rastlin ali neprezimen medovit posevek.

–Naknadni posevki morajo biti z zelenim pokrovom prisotni na ornih površinah od 15.avgusta do 15.oktobra tekočega leta oziroma v primeru, da gre za naknadni posevek, ki je mešanica dveh prezimnih kmetijskih rastlin tudi od 1.septembra do 30. oktobra tekočega leta.

–Podsevek je posevek kmetijske rastline različnih botaničnih družin v glavno kmetijsko rastlino.

–Naknadni posevek ali podsevek se lahko uporabi v proizvodne namene, če se zagotovi zeleni pokrov površine v predpisanem minimalnem obdobju prisotnosti.

– Uporaba fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena.
–Izvaja se na ornih površinah na območju celotne Republike Slovenije.
–Obtežba z živino ni relevantna.
–Upravičenec mora voditi evidenco o delovnih opravilih.

Opis zavez za ekoshemo

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov
(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))
Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	**Opis**
GAEC06	Minimalna talna odeja za preprečevanje golih tal v obdobjih, ki so najbolj občutljiva
SMR07	Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS: člen 55, prvi in drugi stavek
SMR08	Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov: člena 5(2) in 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne Direktive 2000/60/ES in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidence o uporabi živinskih gnojil in mineralnih gnojil, ki jo mora upravičenec voditi za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in v kateri so navedeni vsaj količina in vrsta živinskih gnojil in mineralnih gnojil, čas gnojenja in podrobnosti o površini, na kateri se ta gnojila uporabljajo.

Povezava med DKOS, PZR in nacionalnimi standardi z ekoshemo (pojasnite, kako ekoshema presega izhodišče, zlasti za PZR in nacionalne standarde)

Pogoj upravičenosti	Ustrezni DKOS ali PZR	Način na katerega pogoj upravičenosti presega zadevne zahteve in standarde
. Zelena odeja naknadnih posevkov mora biti na njivah prisotna od 1. septembra do 15. oktobra	GAEC 6	GAEC določa le minimalno pokritost tal. Za eko-shemo je potrebno zagotoviti prisotnost zelenega pokrova.Pravt

tekočega leta oz od 15. Septembra do 30.oktobra v primeru dveh prezimnih posevkov.		ako mora biti naknadni posevek mešanica vsaj dveh kmetijskih rastlin, razen v primeru medovitih kmetijskih rastlin.
Mešanica vsaj dveh neprezimnih ali prezimnih kmetijskih rastlin ali neprezimnih medovitih kmetijskih ratslin se šteje za naknadne posevke.	GAEC 6	GAEC določa le minimalno pokritost tal. Za eko-shemo je potrebno zagotoviti prisotnost zelenega pokrova.Pravt ako mora biti naknadni posevek mešanica vsaj dveh kmetijskih rastlin, razen v primeru medovitih kmetijskih rastlin.
Prpeoved uporabe FFS:	SMR 7 in 8	Pri običajni kmetijski praksi je raba FFS dovoljena.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na ha.

Letna višina plačila znaša za shemo 137,60 EUR/ha.

V primeru dovoljenih kombinacij znotraj shem za podnebje in okolje ali med shemo za podnebje in okolje in kmetijsko podnebnimi in okoljskimi plačili oziroma med shemo za podnebje in okolje ter ekološkim kmetovanjem in drugim intervencijam 70.člena Uredbe o SN do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat. Možne kombinacije so predstavljene

v prilogi strateškega načrta »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti, v skladu s členom 31(7)(b) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Modelni izračun je izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP08.05 - Znesek na enoto za Naknadne posevke in podsevke	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.12; R.14; R.19; R.21; R.22; R.33; R.24;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP08.05 - Znesek na enoto za Naknadne posevke in podsevke

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7b) Uredbe 2021/2115 po metodologiji opisani v točki 7. Najvišji znesek ni višji od višine podpore izračunane po modelnem izračunu.

Načrtovani znesek krije 80% višine podpore izračunane po modelnem izračunu. Pri tem izhajamo iz ciljnih vrednosti kot to določa že uredba EU o SN v omenjenem členu.

Najnižji znesek predstavlja 20% variacijo od načrtovanega zneska, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja.

Izračun temelji na dodatnih stroških s pripravo zemljišča, semenom in setvijo naknadnega posevka ali podsevka, ki je vmesni posevek med dvema glavnima kulturama. Stroški pridelave so visoki, vrednost pridelka pa relativno nizka in ne odtehta dodatnih stroškov.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP08.05 - Znesek na enoto za Naknadne posevke in podsevke	Načrtovani znesek na enoto	137,60	137,60	137,60	137,60	137,60	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	110,08	110,08	110,08	110,08	110,08	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	172,00	172,00	172,00	172,00	172,00	
	O.8 (enota: Hektar)	22.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	3.027.200,00	3.027.200,00	3.027.200,00	3.027.200,00	3.027.200,00	15.136.000,00
SKUPAJ	O.8 (enota: Hektar)	22.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	110.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	3.027.200,00	3.027.200,00	3.027.200,00	3.027.200,00	3.027.200,00	15.136.000,00
	Out of which needed to reach the						

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
	minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

INP08.06 - Ozelenitev ornih površin prek zime

Intervencijska oznaka (države članice)	INP08.06
Naziv ukrepa	Ozelenitev ornih površin prek zime
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo
Skupni kazalnik učinka	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije, razen na najožjih vodovarstvenih območjih na državni ravni.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

PODROČJA UKREPANJA SKP Koda + opis
AOA-A blaženje podnebnih sprememb, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov iz kmetijskih praks ter vzdrževanjem obstoječih skladišč ogljika in povečanjem sekvestracije ogljika
AOA-B prilagajanje podnebnim spremembam, vključno z ukrepi za povečanje odpornosti sistemov proizvodnje hrane ter raznovrstnosti živali in rastlin za večjo odpornost na bolezni in podnebne spremembe
AOA-C varstvo ali izboljšanje kakovosti vode in zmanjšanje pritiska na vodne vire
AOA-D preprečevanje degradacije tal, obnova tal, izboljšanje rodovitnosti tal in upravljanja hranil [in živih organizmov v tleh]
AOA-F ukrepi za trajnostno in zmanjšano uporabo pesticidov, zlasti pesticidov, ki so nevarni za zdravje ljudi ali okolje

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.12 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam
R.14 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)
R.19 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)
R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.22 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so povezane z izboljšanim upravljanjem hranil
R.24 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru posebnih zavez, ki prejemajo podporo in vodijo k trajnostni rabi pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi pesticidov, kot je uhajanje pesticidov
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Ozelenitev ornih površin preko zime omogoča zaščito tal pred erozijo, preprečuje izpiranje hranil in ostankov fitofarmacevtskih sredstev jeseni in pozimi, povečuje vsebnost organske snovi v tleh, izboljšuje rodovitnost tal. Zmanjša se potreba po gnojenju z dušikom, kar posredno zmanjšuje izpuste amonijaka in didušikovega oksida. Zelena odeja preprečuje tudi izpiranje dušika (porablja odvečni dušik) in tako pozitivno vpliva na stanje voda. Nadalje bo prepoved uporabe herbicidov zmanjšalo tveganja in vplive zaradi uporabe FFS za zdravje ljudi in okolje ter izboljšalo stanje voda.

Ker je potrebna mešanica vsaj dveh ozimnih kmetijskih rastlin, je s tem dosežena večja raznolikost. Pokritost tal z zelenim pokrovom preko zime pomeni zanesljivejšo pridelavo krme zaradi manjšega tveganja pomanjkanja vode ali drugih pojavov, kot so toča, ujme, kar pomeni, da shema tudi usmerja v prilagajanje na podnebne spremembe.

Zahteve za izvajanje:

–Tla morajo biti pokrita s prezimno zeleno odejo od 15. novembra tekočega leta do najmanj 15. februarja naslednjega leta.

–Za ozelenitev ornih zemljišč se upošteva mešanica vsaj dveh prezimnih kmetijskih rastlin.

–Obdelava ozelenjenih njivskih površin je dovoljena po 15. februarju naslednjega leta, pri tej obdelavi uporaba herbicidov za uničenje zelene prezimne odeje ni dovoljena.

–Po datumu iz prejšnje alineje se zeleni pokrov za namen ozelenitve ornih površin lahko uporabi za proizvodne namene.

–Zeleni pokrov se mora do setve glavne kmetijske rastline podorati ali zmulčati.

–Na površini, ki je vključena v shemo uporaba herbicidov ni dovoljena.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije, razen na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Opis zavez za ekoshemo

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	**Opis**
GAEC06	Minimalna talna odeja za preprečevanje golih tal v obdobjih, ki so najbolj občutljiva
SMR07	Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS: člen 55, prvi in drugi stavek
SMR08	Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov: člena 5(2) in 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne Direktive 2000/60/ES in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidence o uporabi živinskih gnojil in mineralnih gnojil, ki jo mora upravičenec voditi za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in v kateri so navedeni vsaj količina in vrsta živinskih gnojil in mineralnih gnojil, čas gnojenja in podrobnosti o površini, na kateri se ta gnojila uporabljajo.

Povezava med DKOS, PZR in nacionalnimi standardi z ekoshemo (pojasnite, kako ekoshema presega izhodišče, zlasti za PZR in nacionalne standarde)

Pogoj upravičenosti	Ustrezni DKOS ali PZR	Način na katerega pogoj upravičenosti presega zadevne zahteve in standarde
Zelena odeja zimskih posevkov mora biti na njivah prisotna od 5. decembra leta n do 15. februarja leta n+1	GAEC 6	GAEC določa le minimalno pokritost tal. Za ekološko shemo se zahteva zelena odeja, ki mora biti prisotna določen čas (od 5. decembra do 15. februarja).
Mešanica vsaj dveh kmetijskih rastlin	GAEC 6	GAEC določa le minimalno pokritost tal. Za ekološko shemo se zahteva zelena odeja, ki mora

		biti mešanica vsaj dveh kmetijskih rastlin,
Prepoved uporabe FFS.	SMR 7 in 8	Prepoved uporabe FFS. V običajni kmetijski praksi so FFS dovoljena..

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na ha.

Letna višina plačila znaša za shemo 148 EUR/ha.

V primeru dovoljenih kombinacij znotraj shem za podnebje in okolje ali med shemo za podnebje in okolje in kmetijsko podnebnimi in okoljskimi plačili oziroma med shemo za podnebje in okolje ter ekološkim kmetovanjem in drugim intervencijam 70.člena Uredbe o SN do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat. Možne kombinacije so predstavljene v prilogi strateškega načrta »»Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti, v skladu s členom 31(7)(b) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Modelni izračun je izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP08.06 - Znesek na enoto za Ozelenitev ornih površin preko zime	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.12; R.14; R.19; R.21; R.22; R.33; R.24;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP08.06 - Znesek na enoto za Ozelenitev ornih površin preko zime

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7b) Uredbe 2021/2115 po metodologiji opisani v točki 7. Najvišji znesek ni višji od višine podpore izračunane po modelnem izračunu.

Načrtovani znesek krije 80% višine podpore izračunane po modelnem izračunu. Pri tem izhajamo iz ciljnih vrednosti kot to določa že uredba EU o SN v omenjenem členu.

Najnižji znesek predstvalja 20% variacijo od načrtovanega zneska, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja.

Izračun temelji na dodatnih stroških s pripravo zemljišča, semenom in setvijo ozelenitvenega posevka ali podsevka, ki je vmesni posevek med dvema glavnima kulturama. Stroški pridelave so visoki, vrednost pridelka pa relativno nizka in ne odtehta dodatnih stroškov.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP08.06 - Znesek na enoto za Ozelenitev ornih površin preko zime	Načrtovani znesek na enoto	148,00	148,00	148,00	148,00	148,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	118,40	118,40	118,40	118,40	118,40	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	185,00	185,00	185,00	185,00	185,00	
	O.8 (enota: Hektar)	16.500,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	2.442.000,00	2.442.000,00	2.442.000,00	2.442.000,00	2.442.000,00	12.210.000,00
SKUPAJ	O.8 (enota: Hektar)	16.500,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	82.500,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	2.442.000,00	2.442.000,00	2.442.000,00	2.442.000,00	2.442.000,00	12.210.000,00
	Out of which needed to reach the						

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
	minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

INP08.07 - Konzervirajoča obdelava tal

Intervencijska oznaka (države članice)	INP08.07
Naziv ukrepa	Konzervirajoča obdelava tal
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo
Skupni kazalnik učinka	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izvaja se na območju celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

PODROČJA UKREPANJA SKP Koda + opis
AOA-A blaženje podnebnih sprememb, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov iz kmetijskih praks ter vzdrževanjem obstoječih skladišč ogljika in povečanjem sekvestracije ogljika
AOA-C varstvo ali izboljšanje kakovosti vode in zmanjšanje pritiska na vodne vire
AOA-D preprečevanje degradacije tal, obnova tal, izboljšanje rodovitnosti tal in upravljanja hranil [in živih organizmov v tleh]

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.14 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij,

ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)
R.19 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)
R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.24 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru posebnih zavez, ki prejemajo podporo in vodijo k trajnostni rabi pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi pesticidov, kot je uhajanje pesticidov
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Konzervirajoča obdelava tal prispeva k shranjevanju in vezavi ogljika v tleh, z zmanjšanjem števila delovnih operacij pa zmanjšuje tudi posredne izgube CO2 v ozračje. Prispeva tudi k ohranjanju strukture tal, oskrbi tal z vodo in hranili, zmanjševanju erozije, povečevanju deleža organske snovi v tleh in ohranjanju rodovitnosti tal.

Zahteve za izvajanje:

–Minimalna obdelava tal z vlečenimi pasivnimi stroji za konzervirajočo obdelavo tal oziroma gnanimi (aktivnimi) stroji ali drugo ustrezno mehanizacijo za konzervirajočo obdelavo tal, pri čemer oranje ni dovoljeno.

–Konzervirajoča obdelava tal se lahko izvaja le za glavno kmetijsko rastlino.

–Uporaba herbicidov je dovoljena le enkrat.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

–Obtežba z živino ni relevantna.

–Upravičenec mora voditi evidence o delovnih opravilih.

Opis zavez za ekoshemo

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	**Opis**
GAEC05	Upravljanje obdelave tal za zmanjšanje tveganja degradacije in erozije tal, vključno z upoštevanjem naklona terena

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidence o uporabi živinskih gnojil in mineralnih gnojil, ki jo mora upravičenec voditi za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in v kateri so navedeni vsaj količina in vrsta živinskih gnojil in mineralnih gnojil, čas gnojenja in podrobnosti o površini, na kateri se ta gnojila uporabljajo.

Povezava med DKOS, PZR in nacionalnimi standardi z ekoshemo (pojasnite, kako ekoshema presega izhodišče, zlasti za PZR in nacionalne standarde)

Pogoj	Ustrezni	Način na

upravičenosti	DKOS ali PZR	katerega pogoj upravičenosti presega zadevne zahteve in standarde
Minimalna obdelava tal z vlečenimi pasivnimi stroji za ohranitveno obdelavo tal ali gnanimi (aktivnimi) stroji ali drugimi ustreznimi stroji za ohranitveno obdelavo tal	GAEC 5	V običajni kmetijski praksi se tla obdelujejo z oranjem, globokim rahljanjem in vzdrževanjem drenaže, itd..

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na ha.

Letna višina plačila znaša za shemo 18,24 EUR/ha.

V primeru dovoljenih kombinacij znotraj shem za podnebje in okolje ali med shemo za podnebje in okolje in kmetijsko podnebnimi in okoljskimi plačili oziroma med shemo za podnebje in okolje ter ekološkim kmetovanjem in drugim intervencijam 70.člena Uredbe o SN do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat. Možne kombinacije so predstavljene v prilogi strateškega načrta »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti, v skladu s členom 31(7)(b) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Modelni izračun je izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP08.07 - Znesek na enoto za Konzervirajočo obdelavo tal	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.14; R.19; R.21; R.33; R.24;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP08.07 - Znesek na enoto za Konzervirajočo obdelavo tal

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7b) Uredbe 2021/2115 po metodologiji opisani v točki 7. Najvišji znesek ni višji od višine podpore izračunane po modelnem izračunu.

Načrtovani znesek krije 80% višine podpore izračunane po modelnem izračunu. Pri tem izhajamo iz ciljnih vrednosti kot to določa že uredba EU o SN v omenjenem členu.

Najnižji znesek predstvalja 20% variacijo od načrtovanega zneska, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja.

Pri običajni kmetijski praksi konzervirajoča obdelava tal ni razširjena. Izračun za zahtevo temelji na primerjavi stroškov pridelave kolobarja s konvencionalno pripravo tal (oranje in predsetvena obdelava) s stroški pridelave kolobarja s konzervirajočo obdelavo tal. V kolobarju so zastopane koruza (40%),različne vrste ozimnih žit (50%) ter soja in okljna ogrščica (5%). Pri konzervirajoči obdelavi se predvideva priprava tal z rahljalnikom (gruber) in vrtavkasto brano. Pri koruzi so učinki na pridelek zanemarljivi, pri ostalih kulturah pa je zaradi omejitve rabe FFS izpad pridelka 8 do 15 %. Obenem se stroški priprave zemljišča za setev približno prepolovijo, z izjemo koruze so nižji tudi stroški varstva rastlin. Učinki so izvrednoteni na ravni pokritja.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjihiz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP08.07 - Znesek na enoto za Konzervirajočo obdelavo tal	Načrtovani znesek na enoto	18,24	18,24	18,24	18,24	18,24	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	14,59	14,59	14,59	14,59	14,59	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	22,80	22,80	22,80	22,80	22,80	
	O.8 (enota: Hektar)	27.001,00	27.001,00	27.001,00	27.001,00	27.001,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	492.498,24	492.498,24	492.498,24	492.498,24	492.498,24	2.462.491,20

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
SKUPAJ	O.8 (enota: Hektar)	27.001,00	27.001,00	27.001,00	27.001,00	27.001,00	135.005,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	492.498,24	492.498,24	492.498,24	492.498,24	492.498,24	2.462.491,20
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

INP08.08 - Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca

Intervencijska oznaka (države članice)	INP08.08
Naziv ukrepa	Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali / Člen 31(7)(a) – Dodatno plačilo v osnovno dohodkovno podporo (BIS)
Skupni kazalnik učinka	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izvaja se le na določenih območjih Slovenije, kjer se nahaja poljski škrjanec, in sicer na območjih Goričko, Pomurska ravan, Dravsko-Ptujsko-Središko polje, Ljubljanska kotlina, Krško brežiško polje in Ljubljansko barje.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

PODROČJA UKREPANJA SKP Koda + opis
AOA-B prilagajanje podnebnim spremembam, vključno z ukrepi za povečanje odpornosti sistemov proizvodnje hrane ter raznovrstnosti živali in rastlin za večjo odpornost na bolezni in podnebne spremembe
AOA-E varstvo biotske raznovrstnosti, ohranjanje ali obnavljanje habitatov ali vrst, vključno z ohranjanjem in ustvarjanjem krajinskih značilnosti ali neproizvodnih površin

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.31 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno s kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Shema boizboljšala pogoje za razmnoževanje in prehranjevanje za Poljskega škrjanca.

Zaradi večjega števila mladičev na leto in večjega preživetja mladičev bo vpliva na povečanje populacije poljskega škrjanca.

V finančni tabeli pod točko 12 je podana oceana vpisa, ker je shema ciljna in se izvaja prvič. V primeru, da bo vpis večji se bo tudi ambicioznost sheme povečala. To pomeni, da se bodo v primeru večjega vpisa neposejanih zaplat tal od načrtovanega zagotovila dodatna sredstva, da bodo vse neposejane zaplate tal izplačane z vrednostjo načrtovanega zneska na enoto.

Zahteve za izvajanje:

–Shema spodbuja puščanje zaplat neposejanih tal na ornih zemljiščih zasajenimi s strnimi žiti, oljno ogrščico, deteljam, inkarnatko ali deteljnotravno mešanico.

–Na ornih zemljiščih je treba zagotoviti več zaplat neposejanih tal, ki morajo biti od roba ornega zemljišča oddaljene vsaj 5 m.

–Posamezna zaplata mora biti v velikosti najmanj 25 m2 in širine najmanj 2,5 metra.

–Na ornem zemljišču velikosti do 0,5 hektarja mora biti vsaj ena zaplata neposejanih tal in za vsakega nadaljnjega 0,5 hektarja ena dodatna zaplata (od 0,6 do 1,0 hektar vsaj dve zaplati, od 1,1 do 1,5 hektarja vsaj tri zaplate itd.).

–Izvaja se na območjih pojavljanja poljskega škrjanca na območjih Goričko, Pomurska ravan, Dravsko-Ptujsko-Središko polje, Ljubljanska kotlina, Krško brežiško polje in Ljubljansko barje.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Opis zavez za ekoshemo

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	**Opis**
SMR03	Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic: člen 3(1), člen 3(2)(b), člen 4(1), (2) in (4)

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidence o uporabi živinskih gnojil in mineralnih gnojil, ki jo mora upravičenec voditi za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in v kateri so navedeni vsaj količina in vrsta živinskih gnojil in mineralnih gnojil, čas gnojenja in podrobnosti o površini, na kateri se ta gnojila uporabljajo.

Povezava med DKOS, PZR in nacionalnimi standardi z ekoshemo (pojasnite, kako ekoshema presega izhodišče, zlasti za PZR in nacionalne standarde)

Pogoj upravičenosti	Ustrezni DKOS ali PZR	Način na katerega pogoj upravičenosti presega zadevne zahteve in standarde
Shema spodbuja zaplate	SMR 3	V običajni kmetijski praksi se

neposejanih tal na njivskih površinah, posejanih z strnim žitom, oljno ogrščico, deteljo, inkarnatko ali deteljno travno mešanico.		ukrep ne izvaja. Zahteva neposejana tla je nad standardom SMR3.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora je letna. Najvišji znesek za shemo se določi v skladu s členom 31(7)(a) Uredbe EU 2021/2115. Pri poljskem škrjancu gre za vrsto, ki se upoštevata v izračunu Slovenskega indeksa ptic kmetijske krajine. Glede na rezultate tega monitoringa ima vrsta v Sloveniji trend zmanjševanja populacije. Hkrati lahko deluje tudi kot krovna vrsta, saj z izvajanjem ukrepa dosegamo širše pozitivne učinke tudi za druge vrste v odprti kmetijski krajini.

V finančni tabeli pod točko 12 je podana oceana vpisa, ker je shema ciljna in se izvaja prvič. V primeru, da bo vpis večji se bo tudi ambicioznost sheme povečala. To pomeni, da se bodo v primeru večjega vpisa neposejanih zaplat tal od načrtovanega zagotovila dodatna sredstva, da bodo vse neposejane zaplate tal izplačane z vrednostjo načrtovanega zneska na enoto.

V primeru dovoljenih kombinacij znotraj shem za podnebje in okolje ali med shemo za podnebje in okolje in kmetijsko podnebnimi in okoljskimi plačili oziroma med shemo za podnebje in okolje ter ekološkim kmetovanjem in drugim intervencijam 70.člena Uredbe o SN do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat. Možne kombinacije so predstavljene v prilogi strateškega načrta »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Metoda izračuna

Izračun najvišje vrednosti podpore na enoto je izračunan kot dodatno plačilo, ki dopolnjujejo osnovno dohodkovno podporo, v skladu s členom 31(7)(a) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Izračun je izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 5 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu s točko 5 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP08.08 - Znesek na enoto za Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.31; R.33;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP08.08 - Znesek na enoto za Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7a) Uredbe 2021/2115 po medtodologiji opisani v točki 7.

Načrtovani znesek je enak najvišjemu znesku. Najnižji znesek krije 80% višine tako izračunane podpore.

Puščanje neposejanih zaplat tal pri običjani kmetijski praksi ni prisotno. Pri izračunu je upoštevano ,da poljski škrjanec deluje kot krovna vrsta, saj z izvajanjem ukrepa dosegamo širše pozitivne učinke tudi za druge vrste v odprti kmetijski krajini.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP08.08 - Znesek na enoto za Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca	Načrtovani znesek na enoto	60,00	60,00	60,00	60,00	60,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	48,00	48,00	48,00	48,00	48,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	60,00	60,00	60,00	60,00	60,00	
	O.8 (enota: Hektar)	2.000,00	3.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	120.000,00	180.000,00	240.000,00	240.000,00	240.000,00	1.020.000,00
SKUPAJ	O.8 (enota: Hektar)	2.000,00	3.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	17.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	120.000,00	180.000,00	240.000,00	240.000,00	240.000,00	1.020.000,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						

INP08.09 - Varstvo gnezd pribe (Vanellus vanellus)

Intervencijska oznaka (države članice)	INP08.09
Naziv ukrepa	Varstvo gnezd pribe (Vanellus vanellus)
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali / Člen 31(7)(a) – Dodatno plačilo v osnovno dohodkovno podporo (BIS)
Skupni kazalnik učinka	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izvaja se na določenih območjih Slovenije, kjer se pojavlja Priba in sicer na območju Dravsko-Ptujsko-Središkega polja in Ljubljanskega barja.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

PODROČJA UKREPANJA SKP Koda + opis
AOA-B prilagajanje podnebnim spremembam, vključno z ukrepi za povečanje odpornosti sistemov proizvodnje hrane ter raznovrstnosti živali in rastlin za večjo odpornost na bolezni in podnebne spremembe
AOA-E varstvo biotske raznovrstnosti, ohranjanje ali obnavljanje habitatov ali vrst, vključno z ohranjanjem in ustvarjanjem krajinskih značilnosti ali neproizvodnih površin

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.31 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno s kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Shema bo omogočila uspešno gnezdenje pribe in povečala gnezditveni uspeh vrste in s tem omogočila postopno povečanje gnezdeče populacije pribe.

V finančni tabeli pod točko 12 je podana oceana vpisa, ker je shema ciljna, rezultatska in se izvaja prvič. V primeru, da bo vpis večji se bo tudi ambicioznost sheme povečala. To pomeni, da se bodo v primeru večjega vpisa varstva gnezd pribe od načrtovanega zagotovila dodatna sredstva, da bodo vsi vpisi v shemo izplačani z vrednostjo načrtovanega zneska na enoto.

Zahteve za izvajanje:

–Na osnovi spremljanja vedenja odraslih prib se določi lokacijo gnezda.

–Na označenem delu njive niso dovoljena nobena dela s traktorjem ali drugo mehanizacijo, ki bi lahko poškodovala gnezdo do datuma, ki omogoča uspešno gnezditev.

–V okolici gnezda lahko poteka normalna obdelava.

–Po določenem datumu je dovoljena normalna obdelava celotne njive.

–Izvaja se le na določenih območjih Dravsko-Ptujsko-Središkega polja in Ljubljanskega barja.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Podpora na enoto se predvidi v obliki letnega plačila na gnezdo, vendar ker je v skladu z sedmim odstavkom 31. člena uredbe EU (2021/2115) o strateških načrtih plačilo lahko vezano le na upravičen hektar se podpora na gnezdo izenači s plačilom na upravičen hektar, kar pomeni,da je eno gnezdo vredno plačila za en hektar ne glede na velikost njive, kjer se gnezdo nahaja.

Opis zavez za ekoshemo

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	**Opis**
SMR03	Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic: člen 3(1), člen 3(2)(b), člen 4(1), (2) in (4)

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidence o uporabi živinskih gnojil in mineralnih gnojil, ki jo mora upravičenec voditi za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in v kateri so navedeni vsaj količina in vrsta živinskih gnojil in mineralnih gnojil, čas gnojenja in podrobnosti o površini, na kateri se ta gnojila uporabljajo.

Povezava med DKOS, PZR in nacionalnimi standardi z ekoshemo (pojasnite, kako ekoshema presega izhodišče, zlasti za PZR in nacionalne standarde)

Pogoj upravičenosti	Ustrezni DKOS ali PZR	Način na katerega pogoj upravičenosti presega zadevne zahteve in standarde
Na označenem delu (lokacija gnezda) obdelovalnega zemljišča ni dovoljeno delo s traktorjem ali	SMR 3	Pri običajni kmetijski praksi se ukrep ne izvaja. Zaščita gnezda je nad standardom SMR3.

drugimi stroji.		

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora je letna. Najvišji znesek za shemo se določi v skladu s členom 31(7)(a) Uredbe EU 2021/2115. Pri pribi gre za vrsto, ki se upoštevata v izračunu Slovenskega indeksa ptic kmetijske krajine. Glede na rezultate tega monitoringa ima vrsta v Sloveniji trend zmanjševanja populacije. Hkrati lahko deluje tudi kot krovna vrsta, saj z izvajanjem ukrepa dosegamo širše pozitivne učinke tudi za druge vrste v odprti kmetijski krajini.

V finančni tabeli pod točko 12 je podana oceana vpisa, ker je shema ciljna, rezultatska in se izvaja prvič. V primeru, da bo vpis večji se bo tudi ambicioznost sheme povečala. To pomeni, da se bodo v primeru večjega vpisa varstva gnezd pribe od načrtovanega zagotovila dodatna sredstva, da bodo vsi vpisi v shemo izplačani z vrednostjo načrtovanega zneska na enoto.

V primeru dovoljenih kombinacij znotraj shem za podnebje in okolje ali med shemo za podnebje in okolje in kmetijsko podnebnimi in okoljskimi plačili oziroma med shemo za podnebje in okolje ter ekološkim kmetovanjem in drugim intervencijam 70.člena Uredbe o SN do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat. Možne kombinacije so predstavljene v prilogi strateškega načrta »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Metoda izračuna

Izračun najvišje vrednosti podpore na enoto je izračunan kot dodatno plačilo, ki dopolnjujejo osnovno dohodkovno podporo, v skladu s členom 31(7)(a) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Izračun je izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 5 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu s točko 5 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP08.09 - Znesek na enoto za varstvo gnezd pribe	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.31; R.33;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP08.09 - Znesek na enoto za varstvo gnezd pribe

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7a) Uredbe 2021/2115 po medtodologiji opisani v točki 7.

Načrtovani znesek je enak najvišjemu znesku. Najnižji znesek krije 80% višine tako izračunane podpore.

Varstvo gnezd pribe pri običjani kmetijski praksi ni prisotno. Pri izračunu je upoštevano ,da priba deluje kot krovna vrsta, saj z izvajanjem ukrepa dosegamo širše pozitivne učinke tudi za druge vrste v odprti kmetijski krajini.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP08.09 - Znesek na enoto za varstvo gnezd pribe	Načrtovani znesek na enoto	200,00	200,00	200,00	200,00	200,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	160,00	160,00	160,00	160,00	160,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	200,00	200,00	200,00	200,00	200,00	
	O.8 (enota: Hektar)	75,00	90,00	110,00	110,00	110,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	15.000,00	18.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	99.000,00
SKUPAJ	O.8 (enota: Hektar)	75,00	90,00	110,00	110,00	110,00	495,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	15.000,00	18.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	99.000,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						

INP08.10 - Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih

Intervencijska oznaka (države članice)	INP08.10
Naziv ukrepa	Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo
Skupni kazalnik učinka	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije, razen na najožjih vodovarstvenih območjih na državni ravni.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

PODROČJA UKREPANJA SKP Koda + opis
AOA-B prilagajanje podnebnim spremembam, vključno z ukrepi za povečanje odpornosti sistemov proizvodnje hrane ter raznovrstnosti živali in rastlin za večjo odpornost na bolezni in podnebne spremembe
AOA-C varstvo ali izboljšanje kakovosti vode in zmanjšanje pritiska na vodne vire

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.19 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)
R.20 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka

R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.22 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so povezane z izboljšanim upravljanjem hranil
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Shema bo z uporabo le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih prispevala k zmanjšanju dušika, s čimer se prepreči dodatno izpiranje dušika v podtalnico. S prepovedjo uporabe dušikovih mineralnih gnojil shema prispeva tudi k zmanjšanju izpustov amoniaka in didušikovega oksida.

Zahteve za izvajanje:

–V trajnih nasadih se za gnojenje z dušikom lahko uporabljajo samo organska gnojila

–Kot izpolnjevanje zahteve se šteje tudi popolna opustitev gnojenja.

Izvaja se lahko na delu površin:

–intenzivnih sadovnjakov, vinogradov in oljčnikov;

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Opis zavez za ekoshemo

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	**Opis**
SMR02	Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov: člena 4 in 5

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidence o uporabi živinskih gnojil in mineralnih gnojil, ki jo mora upravičenec voditi za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in v kateri so navedeni vsaj količina in vrsta živinskih gnojil in mineralnih gnojil, čas gnojenja in podrobnosti o površini, na kateri se ta gnojila uporabljajo.

Povezava med DKOS, PZR in nacionalnimi standardi z ekoshemo (pojasnite, kako ekoshema presega izhodišče, zlasti za PZR in nacionalne standarde)

Pogoj upravičenosti	Ustrezni DKOS ali PZR	Način na katerega pogoj upravičenosti presega zadevne zahteve in standarde
Za gnojenje	SMR2	Dušikova

trajnih nasadov z dušikom se lahko uporabljajo samo organska gnojila.		mineralna gnojila se uporabljajo v običajni kmetijski praksi.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na ha.

Letna višina plačila znaša za shemo 312 EUR/ha.

V primeru dovoljenih kombinacij znotraj shem za podnebje in okolje ali med shemo za podnebje in okolje in kmetijsko podnebnimi in okoljskimi plačili oziroma med shemo za podnebje in okolje ter ekološkim kmetovanjem in drugim intervencijam 70.člena Uredbe o SN do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat. Možne kombinacije so predstavljene v prilogi strateškega načrta »»Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti, v skladu s členom 31(7)(b) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Modelni izračun je izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP08.10 - Znesek na enoto za Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.19; R.20; R.21; R.22; R.33;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP08.10 - Znesek na enoto za Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7b) Uredbe 2021/2115 po metodologiji opisani v točki 7. Najvišji znesek ni višji od višine podpore izračunane po modelnem izračunu.

Načrtovani znesek krije 80% višine podpore izračunane po modelnem izračunu. Pri tem izhajamo iz ciljnih vrednosti kot to določa že uredba EU o SN v omenjenem členu.

Najnižji znesek predstvalja 20% variacijo od načrtovanega zneska, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja.

Izračun temelji na dodatnem strošku večje uporabe organskega gnojila, ki nadomesti uporabe mineralnih dušikovih gnojil oziroma na izpadu pridelka zaradi ne uporabe gnojil.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjihiz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP08.10 - Znesek na enoto za Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih	Načrtovani znesek na enoto	312,00	312,00	312,00	312,00	312,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	249,60	249,60	249,60	249,60	249,60	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	390,00	390,00	390,00	390,00	390,00	
	O.8 (enota: Hektar)	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	1.560.000,00	1.560.000,00	1.560.000,00	1.560.000,00	1.560.000,00	7.800.000,00

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
SKUPAJ	O.8 (enota: Hektar)	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	25.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	1.560.000,00	1.560.000,00	1.560.000,00	1.560.000,00	1.560.000,00	7.800.000,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

INP08.11 - Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih

Intervencijska oznaka (države članice)	INP08.11
Naziv ukrepa	Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo
Skupni kazalnik učinka	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izvaja se na območju celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

PODROČJA UKREPANJA SKP Koda + opis
AOA-D preprečevanje degradacije tal, obnova tal, izboljšanje rodovitnosti tal in upravljanja hranil [in živih organizmov v tleh]
AOA-E varstvo biotske raznovrstnosti, ohranjanje ali obnavljanje habitatov ali vrst, vključno z ohranjanjem in ustvarjanjem krajinskih značilnosti ali neproizvodnih površin

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P20	Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Zelo pomembna	Da
P21	Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.14 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)
R.19 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje,

vključno s stročnicami)
R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.22 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so povezane z izboljšanim upravljanjem hranil
R.31 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno s kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Namen sheme je ohraniti habitat za koristne organizme in opraševalce ter izboljšati biotsko raznovrstnost v trajnih nasadih. Kmet mora izvajati vsaj dve od treh navedenih zahtev, ki so namenjene ohranjanju biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih.

Zahteve za izvajanje:

V trajnih nasadih se izvajata vsaj dve od sledečih treh zahtev:

–zagotovi življenjski prostor za koristne organizme. Pri tem mora biti zagotovljen 1 življenjski prostor pri skupni površini trajnega nasada do 1 ha, 3 življenjske prostore pri skupni površini trajnega nasada od 1 do 5 ha in vsaj 4 življenjske prostore pri skupni površini trajnega nasada nad 5 ha. Predlagani življenjski prostori: skalnjak, hoteli za koristne organizme, drogovi za ujede, netopirnice, gnezdilnice za ptice, itd.; ali

–izvaja košnjo ali mulčenje zelenega medvrstnega pasa, kamor se štejejo tudi brežine teras. Medvrstni pas nasadov se sme istočasno mulčiti oziroma kositi samo v vsakem drugem medvrstnem prostoru. Najkrajši možen čas med dvema mulčenjema ali košnjama mora biti vsaj tri tedne. 14 dni pred obiranjem nasada se lahko istočasno mulči ali kosi vse medvrstne prostor ali

–vzpostavijo cvetoči pas ali privabilne posevke na robu trajnega nasada, ki mora predstavljati vsaj 5% površine TN.

Izvaja se lahko na delu površin:

–Intenzivnih sadovnjakov, vinogradov in oljčnikov.

Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije. Obtežba z živino ni relevantna.

Opis zavez za ekoshemo

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	Opis

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidence o uporabi živinskih gnojil in

mineralnih gnojil, ki jo mora upravičenec voditi za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in v kateri so navedeni vsaj količina in vrsta živinskih gnojil in mineralnih gnojil, čas gnojenja in podrobnosti o površini, na kateri se ta gnojila uporabljajo.

Povezava med DKOS, PZR in nacionalnimi standardi z ekoshemo (pojasnite, kako ekoshema presega izhodišče, zlasti za PZR in nacionalne standarde)

Pogoj upravičenosti	Ustrezni DKOS ali PZR	Način na katerega pogoj upravičenosti presega zadevne zahteve in standarde
Zagotovi življenjski prostor za koristne organizme		Pri običajni kmetijski praksi ni ozahteve po zagotavljanju tovrstnih življenskih prostorov.
Istočasno izvajanje košnje ali mulčenja le vsakega drugega zelenega medvrstnega pasa v trajnih nasadih,. Med mulčenjem oz košnjo mora preteči vsaj tri tedne.		Pri običajni kmetijski praksi se lahko košnja oz mulčenja izvaja sočasno v vseh medvrstnih prostorih in ni časovno omejeno.
Vzpostavitev cvetočega pasu		Pri običajni kmetijski praksi vzpostavitev cvetočega pasu ni obvezna.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na ha.

Letna višina plačila znaša za shemo 273,2 EUR/ha.

V primeru dovoljenih kombinacij znotraj shem za podnebje in okolje ali med shemo za podnebje in okolje in kmetijsko podnebnimi in okoljskimi plačili oziroma med shemo za podnebje in okolje ter ekološkim kmetovanjem in drugim intervencijam 70.člena Uredbe o SN do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat. Možne kombinacije so predstavljene

v prilogi strateškega načrta »»Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti, v skladu s členom 31(7)(b) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Modelni izračun je izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP08.11 - Znesek na enoto za ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.14; R.19; R.21; R.22; R.31; R.33;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP08.11 - Znesek na enoto za ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7b) Uredbe 2021/2115 po metodologiji opisani v točki 7. Najvišji znesek ni višji od višine podpore izračunane po modelnem izračunu.

Načrtovani znesek krije 80% višine podpore izračunane po modelnem izračunu. Pri tem izhajamo iz ciljnih vrednosti kot to določa že uredba EU o SN v omenjenem členu.

Najnižji znesek predstvalja 20% variacijo od načrtovanega zneska, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja.

Izračun temelji na dodatnih stroških semena za zagotavljanje cvetočega pasu in stroških za vzpostavitev hotelov, skalnjakov, itd. za koristne organizme in stroški zaradi vzdrževanja vmesnega prostora na način kot je predviden v zahtevi.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjihiz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP08.11 - Znesek na enoto za ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih	Načrtovani znesek na enoto	273,20	273,20	273,20	273,20	273,20	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	218,56	218,56	218,56	218,56	218,56	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	341,50	341,50	341,50	341,50	341,50	
	O.8 (enota: Hektar)	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	1.366.000,00	1.366.000,00	1.366.000,00	1.366.000,00	1.366.000,00	6.830.000,00
SKUPAJ	O.8 (enota: Hektar)	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	25.000,00

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	1.366.000,00	1.366.000,00	1.366.000,00	1.366.000,00	1.366.000,00	6.830.000,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

INP08.12 - Kompostiranje hmeljevine

Intervencijska oznaka (države članice)	INP08.12
Naziv ukrepa	Kompostiranje hmeljevine
Vrsta intervencije	Eco-scheme(31) - Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali / Člen 31(7)(b) – Kompenzacijsko plačilo
Skupni kazalnik učinka	O.8. Število hektarjev ali glav velike živine, za katere se uporabljajo okoljske sheme

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izvaja se na območju celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

PODROČJA UKREPANJA SKP Koda + opis
AOA-D preprečevanje degradacije tal, obnova tal, izboljšanje rodovitnosti tal in upravljanja hranil [in živih organizmov v tleh]
AOA-F ukrepi za trajnostno in zmanjšano uporabo pesticidov, zlasti pesticidov, ki so nevarni za zdravje ljudi ali okolje

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.14 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)
R.19 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)

R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.22 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so povezane z izboljšanim upravljanjem hranil
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Namen sheme je sklenitev kroga hranil s pridobivanjem kakovostne organske snovi in njenim vračanjem na kmetijska zemljišča. Shema prispeva k ponoru ogljika. Odnos svežega hmelja na polja ni priporočljiv zaradi možnega prenosa bolezni in virusov.

Zahteve za izvajanje:

–Po obiranju hmelja se s hmeljevino naredi kompostni kup, ki se ne sme nahajati na hmeljišču.

–Kompostiranje na kupu traja najmanj do 1. marca naslednjega leta.

- V primeru uporabe polipropilenske vrvice se kompost ob koncu kompostiranja preseje in se presejani del s plastiko odda pooblaščenemu zbiralcu odpadkov oziroma izvajalcu obdelave.

–Izvaja se na delu površin hmeljišča, s katerega se pobere hmeljevino.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

–Obtežba z živino ni relevantna.

–Upravičenec mora voditi evidence o delovnih opravilih.

Opis zavez za ekoshemo

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	Opis

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidence o uporabi živinskih gnojil in mineralnih gnojil, ki jo mora upravičenec voditi za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in iz katere so razvidni vsaj količina in vrsta živinskih gnojil in mineralnih gnojil, čas gnojenja ter podatki o površini, na kateri se ta gnojila uporabljajo.

Povezava med DKOS, PZR in nacionalnimi standardi z ekoshemo (pojasnite, kako ekoshema presega izhodišče, zlasti za PZR in nacionalne standarde)

Pogoj upravičenosti	Ustrezni DKOS ali PZR	Način na katerega pogoj upravičenosti presega zadevne zahteve in standarde

Po obiranju hmelja se s hmeljevino naredi kompostni kup.	None.	Kompostiranje hmelja ni običajna kmetijska praksa v hmeljarstvu. V večini primerov se ostanki hmelja odlagajo na različnih vrstah odlagališč in celo v samem hmelju, kar predstavlja potencialno potencialni vir za prenos škodljivih organizmov.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora za shemo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 80 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na ha.

Letna višina plačila znaša za shemo 112,7 EUR/ha.

V primeru dovoljenih kombinacij znotraj shem za podnebje in okolje ali med shemo za podnebje in okolje in kmetijsko podnebnimi in okoljskimi plačili oziroma med shemo za podnebje in okolje ter ekološkim kmetovanjem in drugim intervencijam 70.člena Uredbe o SN do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat. Možne kombinacije so predstavljene v prilogi strateškega načrta »»Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti, v skladu s členom 31(7)(b) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Modelni izračun je izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

9 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP08.12 - Znesek na enoto za kompostiranje hmeljevine	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.14; R.19; R.21; R.22; R.33;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP08.12 - Znesek na enoto za kompostiranje hmeljevine

Najvišji znesek je izračunan v skladu z členom 31(7b) Uredbe 2021/2115 po metodologiji opisani v točki 7. Najvišji znesek ni višji od višine podpore izračunane po modelnem izračunu.

Načrtovani znesek krije 80% višine podpore izračunane po modelnem izračunu. Pri tem izhajamo iz ciljnih vrednosti kot to določa že uredba EU o SN v omenjenem členu.

Najnižji znesek predstavlja 20% variacijo od načrtovanega zneska, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja.

Izračun temelji na upoštevanju dodatnih stroškov, ki nastanejo pri kompostiranju hmeljevine (prevoz hmeljevine, ročno delo, premetavanje kompostnega kupa).

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP08.12 - Znesek na enoto za kompostiranje hmeljevine	Načrtovani znesek na enoto	112,70	112,70	112,70	112,70	112,70	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	90,16	90,16	90,16	90,16	90,16	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	140,86	140,86	140,86	140,86	140,86	
	O.8 (enota: Hektar)	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	56.350,00	56.350,00	56.350,00	56.350,00	56.350,00	281.750,00
SKUPAJ	O.8 (enota: Hektar)	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	2.500,00

Načrtovani znesek na enoto	**Proračunsko leto**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj 2024–2028**
	Koledarsko leto	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	56.350,00	56.350,00	56.350,00	56.350,00	56.350,00	281.750,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

CIS(32) - Vezana dohodkovna podpora

INP03 - Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice

Intervencijska oznaka (države članice)	INP03
Naziv ukrepa	Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice
Vrsta intervencije	CIS(32) - Vezana dohodkovna podpora
Skupni kazalnik učinka	O.11. Število glav živine, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Intervencija se izvaja na območju celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P04	Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)
R.8 Delež kmetij , ki prejemajo vezano dohodkovno podporo za izboljšanje konkurenčnosti, trajnostnosti ali kakovosti

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Reja drobnice je v Sloveniji tradicionalna kmetijska dejavnost, ki pomembno deluje proti zaraščanju kmetijskih površin. Večina rej (93%) se nahaja v območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost in so ekstenzivne. Sektor omogoča ekstenzivno rabo travinja in pomembno preprečuje zaraščanje kmetijskih površin, zato prispevata tudi k cilju trajnostne živinoreje in zaradi preprečevanja zaraščanja tudi k ohranjanju splošne biodiverzitete. V površinski strukturi pri kmetijskih gospodarstvih, ki redijo drobnico prevladuje travinje in predstavlja 80% delež.površin oziroma pri rejah na OMD območjih travinje predstavlja kar 90% v površinski strukturi kmetij . Od tega večino travinja predstavlja »trajno travinje«, ki ga zaradi razgibanega reliefa, skalovitosti, neugodnega talnega vodnega režima ali plitvih tal ni mogoče spremeniti v orna zemljišča. Reja drobnice rejcem omogoča, da lahko izkoristijo prednost travinja in območij z omejenimi možnostmi za kmetovanje.

Podpora sektorju je zelo pomembna za ekonomsko vzdržnost in odpravo težav, s katerimi se soočajo rejci

drobnice. Pomembna pa je tudi zaradi socialnih razlogov in tradicije.

Vstopni prag 14 živali drobnice predstavlja 2 GVŽ in je tako izenačen z vstopnimi pragovi drugih dohodkovno vezanih podpor.Vključuje predvsem resnejšo rejo drobnice na kmetijskih gospodarstvih, saj povprečna velikost črede drobnice na kmetiji znaša 21,9 živali. Kljub temu gre še vedno za zelo ekstenzivne reje, sploh v primerjavi s povprečno velikostjo čred drobnice na kmetijskih gospodarstvih v preostalih državah članice EU, ki znaša 91,7 živali. Vključevanje večjega števila živali bi podporo na enoto le razpršilo in podporo usmerilo tudi na rejce, ki drobnico redijo za samooskrbne namene.

Proizvodno vezano plačilo za rejo drobnice se izvaja tudi v letu 2021 in 2022. Tudi v tem obodbju je vstopni prag določen na prisotnost vsaj 14 živali drobnice na kmetijskem gospodarstvu. Za sektor se je v letih 2021 in 2022 namenilo 1,4% nacionalne ovojnice za neposredna plačila. V novem obdobju se bo za sektor namenilo 1% nacionalne ovojnice za neposredna plačila, ker bo sektor, ki v površinski strukturi temelji zlasti na travniških površinah, v določeni meri deležen pozitivnega prerazporeditvenega učinka iz naslova ukinitve plačilnih pravic.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

Nosilec kmetijskega gospodarstva je upravičen do podpore za rejo drobnice, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

–na dan 1. februar tekočega leta redi 14 ali več ovc, koz, ovnov ali kozlov, ki so do tega dne dosegle starost najmanj devet mesecev

–drobnica iz prejšnje alineje mora biti prisotna na kmetijskem gospodarstvu v obdobju obvezne reje

–drobnica je od vključno prvega dne obdobja obvezne reje označena, registrirana ter vodena v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo drobnice; mora biti označena v skladu z določili predpisov o označevanju in registraciji drobnice ter vpisana v register drobnice na kmetijskem gospodarstvu.

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

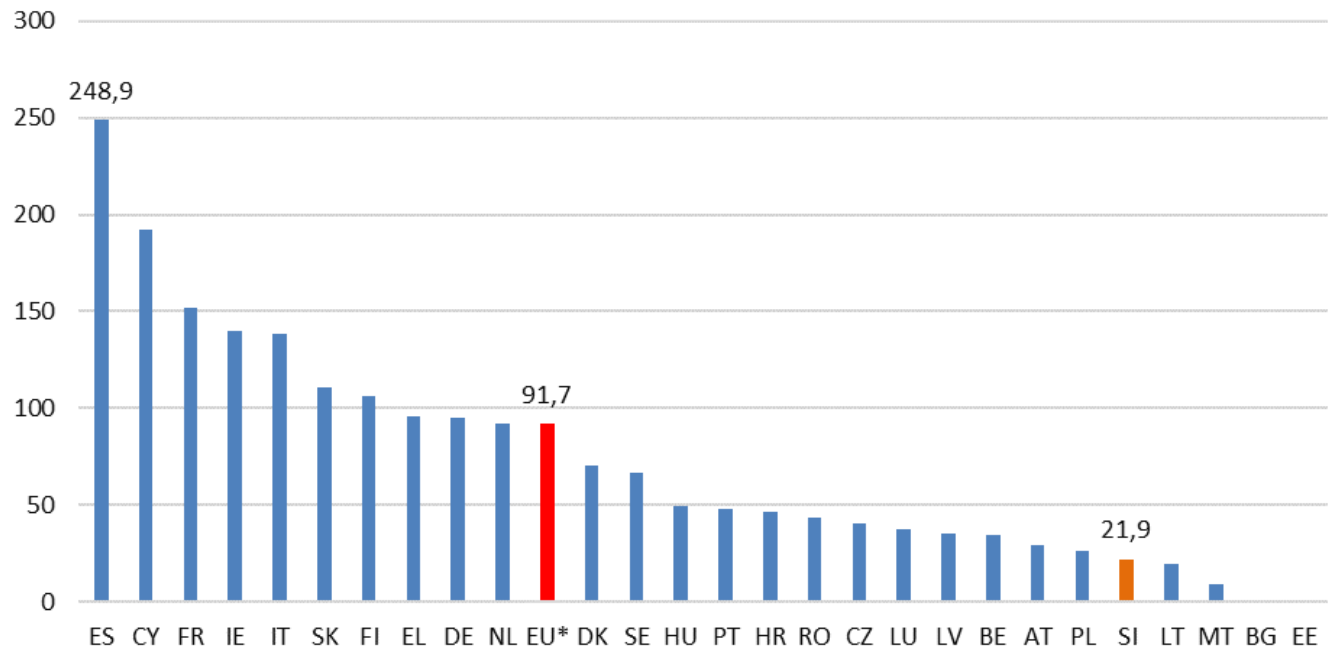
Podpora se dodeli v obliki enotnega plačila na upravičeno žival drobnice.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Utemeljitev težav, s katerimi se srečujejo ciljni sektorji/proizvodnja ali vrste kmetovanja v njih.

Težave, s katerimi se srečuje sektor reje drobnice v Sloveniji je nizko število živali in majhne črede na kmetijskih gospodarstvih. Pri majhnih čredah se pogosteje pojavlja tudi tehnološko manj napredna proizvodnja.

Slika 1: Povprečno št. ovac na KMG v letu 2016 za države članice (brez podatka za Bolgarijo in Estonijo)[1]

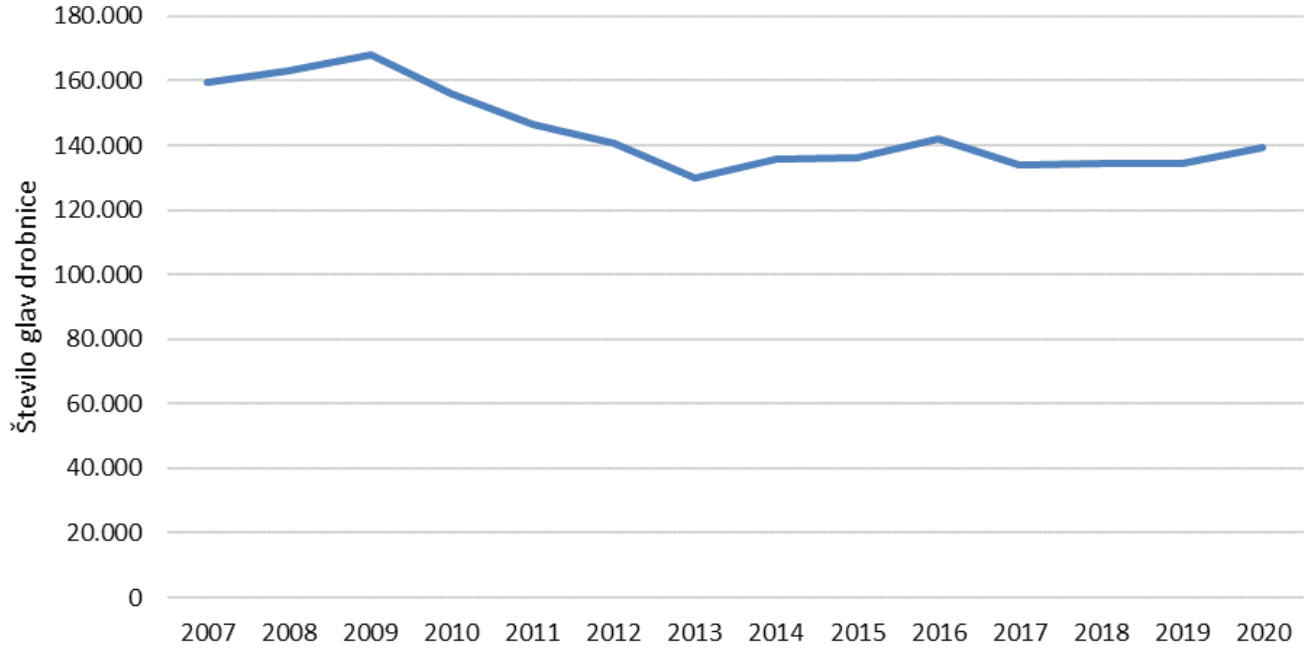

Vir : Eurostat

[1] Podatkov o staležu koz s pripadajočim št. KMG ne obstaja, zato se kot približek uporabi samo podatek o staležu ovac. Ovce v Slovenije predstavljajo 85% skupni populaciji drobnice (SURS).

Čeravno je od leta 2012 število dokaj stabilno, je kar za okoli eno petino nižje od števila pred desetimi leti.

Slika 2: Št. glav drobnice v Sloveniji od leta 2007 do 2020

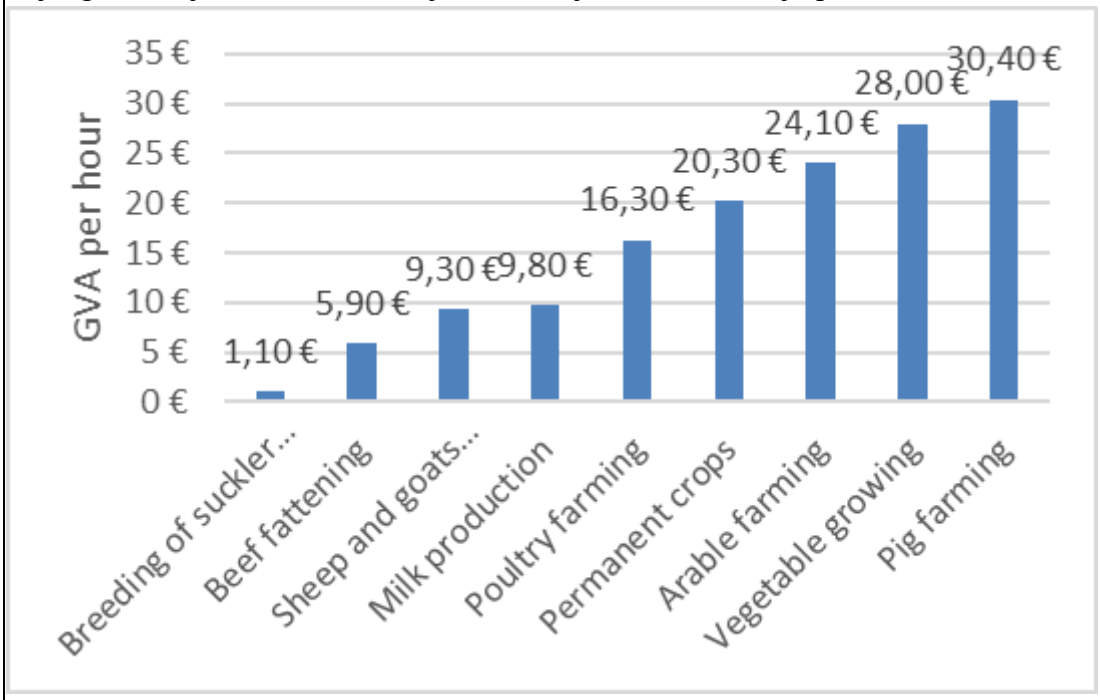
Vir: SURS (Slovenija)

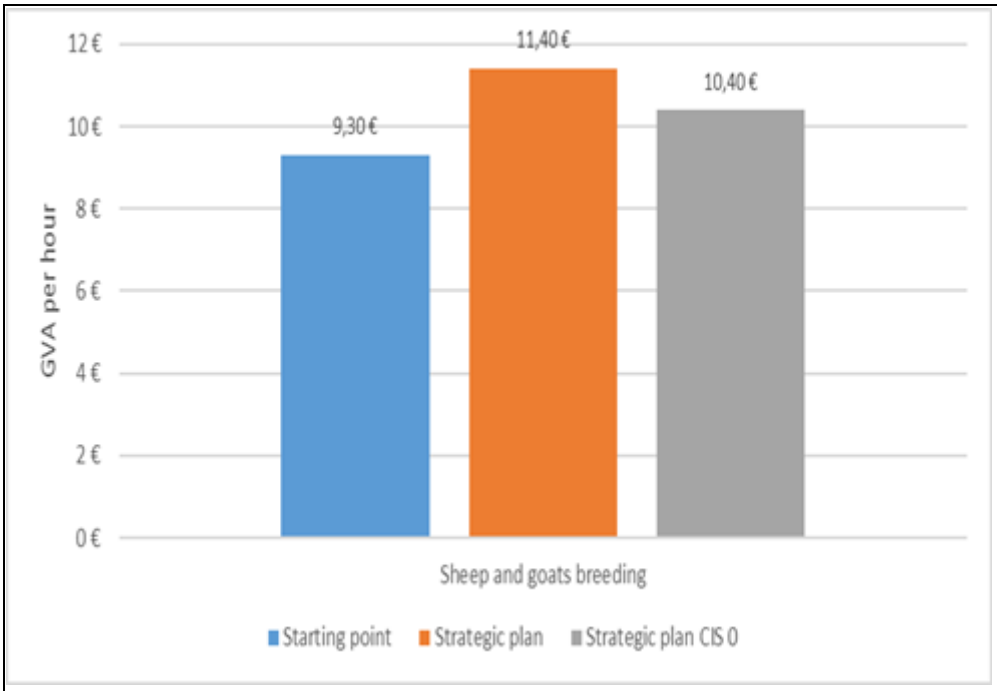
V sektorju *drobnice* je razviden upad števila KMG kot tudi upad števila živali. Od 2010 do 2020 se je število KMG z rejo ovc zmanjšalo za - 19 %, število KMG z rejo koz pa kar za -20 %. Število živali na teh kmetijah pa se je zmanjšalo za - 17 % ovc in - 21 % koz (SURS, 2021).

Sektor drobnice ni dohodkovno donosen in kot tak ni zanimiv za mlade kmete, zato se starostna struktura slabša, saj so v povprečju nosilci kmetij, ki se ukvarja z rejo drobnice stari okoli 57 let. Prireja mesa drobnice k vrednosti slovenske kmetijske proizvodnje prispeva slab odstotek vrednosti (leta 2020 0,7 %), k vrednosti živinorejske proizvodnje pa dober odstotek (leta 2020 1,6 %).

Glede na povprečje EU je v Sloveniji tudi nizka poraba mesa drobnice. Poraba mesa drobnice na prebivalca Slovenije je bila v letu 2020 le 0,87 kg in je še vedno za približno polovico manjša od povprečja porabe v EU (okrog 1,3 kg).

Ekonomska primerjava med kmetijskimi sektorji temelji na bruto dodani vrednosti na efektivno uro dela (BDV /uro efektivnega dela) za posamezen sektor, ki je izračunana v študiji na podlagi modela tipičnih kmetijskih gospodarstev (dr. Žgajnar idr., 2021). Pri tem kazalnik še ne upošteva ukinitev plačilnih pravic oziroma spremembe SKP na podlagi strateškega načrta. BDV/ uro efektivnega dela za sektor drobnice je nizka in znaša v izhodišču (brez upoštevanja učinka nove SKP, torej ukinitve plačilnih pravic) 9,30 €, kar odstopa v primerjavi z ostalimi kmetijskimi sektorji. Simulacija ukinitve plačilnih pravic, ekosheme in prerazporeditvenega plačila kot tudi vezane dohodkovno podpore kažejo, da bodo omenjene intervencije dvignile BDV/Uro efektivnega dela na 11,40€. Brez dohodkovne vezane podpore bi BDV/uro efektivnega dela znašala 10,40€, kar izkazuje vezano dohodkovno podporo kot pomemben dohodek pri stabilizaciji prihodka drobničarjev kot tudi pomemben signal, da je reja drobnice za slovenske danosti, predvsem rabo trajnega travinja na OMD območjih in za trajnostno živinorejo pomembna.

Kmetijska gospodarstva, ki se ukvarjajo z rejo drobnice imajo v povprečju BDV na kmetijsko gospodarstvo nizko in sicer ta znaša 2.958 €, kar je precej nižje od povprečne BDV na kmetijsko gospodarstvo za vse kmetijske sektorje, ki znaša 8.781 €. Gledano iz ekonomskega vidika rejo drobnice tako pretežno predstavljajo ekonomsko šibke kmetije oz. ekstenzivne, majhne kmetije.

Kakšen je cilj intervencije glede na ciljne sektorje/proizvodnje ali vrste kmetovanja v njih?

☒ za izboljšanje konkurenčnosti
☐ za izboljšanje kakovosti
☒ za izboljšanje trajnostnosti

Kako bo ukrep obravnaval opredeljene težave v zvezi s tem ciljem (tj. obrazložitev ciljne usmerjenosti)?

Konkurenčnost:

Z dohodkovno vezano podporo za rejo drobnice naslavljamo predvsem ohranjanje kmetijske proizvodnje in s tem ekonomske smiselnosti nadaljevanja te proizvodnje, kar pa je predpogoj za nadaljnja vlaganja v razvoj, dodano vrednost, konkurenčnost (npr. preko ostalih naložbenih intervencij). Gre za neposredno spodbudo rejcem drobnice, ki prejemajo proizvodno vezano podporo tudi v letu 2021 in 2022, ko je bil sektor prav tako dokazano v težavah.S podporo se bo prispevalo k zagotovitvi **doseganja ustreznega in stabilnega dohodka** rejcev drobnice oziroma k večji odpornosti in višji **konkurenčnosti,** kar bomo uresničevali predvsem s kombinacijo **dohodkovnih** in **naložbenih intervencij**. Drobnica se v večini nahaja na OMD območjih in ohranjanje drobnice na teh območjih je pomembno zaradi družbenih (turizem) in demografskih razlogov kot tudi iz vidika preprečevanja zaraščanja zaradi česar intervencija pomembno prispeva k trajnostnosti.

Z naložbenimi intervencijami II. stebra (IRP2 - v okviru naložb v dvig konkurenčnosti posebej podpiramo naložbe v prilagoditev kmetovanja na gorskih območjih, IRP3 (kolektivne naložbe za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg), IRP4 (naložbe v dvig konkurenčnosti ekoloških kmetij), IRP 35 – naložbe v predelavo in trženje, kjer je poudarek na predelavi in trženju mleka in mesa iz nadstandardne prireje) ter IRP 29 – naložbe v povečanje dobrobiti živali) **nadgrajujemo dohodkovne intervencije, saj rejcem omogočamo pridobitev podpor za naložbe v povečanje konkurenčnosti, tržne usmerjenosti in dodane vrednosti ter prilagajanje objektov na dobrobit živali.**

Nadaljnji razvoj tega sektorja bomo krepili z naslednjimi vrstami naložb, kot npr. ureditev objektov v smeri zagotavljanja večje dobrobiti živali, prenova in modernizacija hlevskih objektov, rekonstrukcija ter novogradnja objektov s pripadajočo opremo, naložbe v osuševalne naprave (za pridobivanje kakovostne krme), skladišča za krmo, specialna mehanizacija, zlasti gorska mehanizacija za spravilo krme, ureditev pašnikov in obor za nadzorovano pašo, naložbe v opremo za molžo (molzišča) in sirarstvo (sirarske mize, kotli, hladilniki v sirarni in prodajalnah,…), naložbe v predelavo in trženje mesa in mleka iz

nadstandardnih rej, kolektivne naložbe v obstoječo infrastrukturo (npr. skupne sirarne); ureditev ločenih linij za kravje oz. kozje mleko.

Konkurenčnost spodbujamo tudi s pogojem upravičenosti,da mora upravičenec rediti vsaj 14 živali drobnice (vstopni prag), saj je težava sektorja tudi izrazito dualna struktura KMG – po eni strani imamo veliko število kmetij z majhnim številom živali drobnice, po drugi strani pa beležimo izrazito majhno število KMG z večjimi čredami.

Trajnostnost:

Trajnostnost spodbujamo posredno, saj bo podpora pomembno prispevala k ohranitvi obsega drobnice, ki se v 93% nahaja v območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost. Sektor omogoča ekstenzivno rabo travinja in pomembno preprečuje zaraščanje kmetijskih površin, zato prispeva tudi k cilju trajnostne živinoreje in zaradi preprečevanja zaraščanja tudi k ohranjanju splošne biodiverzitete. V površinski strukturi pri kmetijskih gospodarstvih, ki redijo drobnico prevladuje travinje in od tega večino travinja predstavlja »trajno travinje«, ki ga zaradi razgibanega reliefa, skalovitosti, neugodnega talnega vodnega režima ali plitvih tal ni mogoče spremeniti v orna zemljišča. Reja drobnice rejcem omogoča, da lahko izkoristijo prednost travinja in območij z omejenimi možnostmi za kmetovanje.

Kateri so zadevni sektorji?

Ovčje in kozje meso

Utemeljitev pomembnosti ciljnih sektorjev/proizvodnje ali vrste kmetovanja v njih

Reja drobnice je v Sloveniji tradicionalna kmetijska dejavnost, ki pomembno deluje proti zaraščanju kmetijskih površin. Večina rej se nahaja v območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, ki predstavljajo kar 75% celotnega ozemlja Slovenije. V povprečju gre za manjše, ekstenzivne reje, ki omogočajo ekstenzivno rabo travinja in pomembno preprečujejo zaraščanje kmetijskih površin. V površinski strukturi pri kmetijskih gospodarstvih, ki redijo drobnico prevladuje travinje in sicer predstavlja travinje 80% delež. Od tega večino travinja predstavlja »trajno travinje«, ki ga zaradi razgibanega reliefa, skalovitosti, neugodnega talnega vodnega režima ali plitvih tal ni mogoče spremeniti v orna zemljišča. Reja drobnice rejcem omogoča, da lahko izkoristijo prednost travinja in območja z omejenimi možnostmi za kmetovanje.

Pojasnite, kako je ukrep skladen z okvirno direktivo o vodah (tj. 2000/60/ES).

Pri oceni skladnosti dohodkovno vezane podpore z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES (v nadaljevanju: Vodna direktiva) imajo upravičenci do zadevnih plačil obveznost izpolnjevanja zaostrene pogojenosti in imajo obveznost upoštevanja določil nacionalne zakonodaje, s katero se Vodna Direktiva 2000/60/ES prenaša v slovenski pravni red (Zakon o vodah).

Kmetijska gospodarstva imajo tudi obveznost izvajanja Nitratne Direktive (Direktiva 91/676/EGS), ki velja za vsa kmetijska gospodarstva, saj je celotno območje RS opredeljeno kot ranljivo območje za nitrate. V tem kontekstu so kmetijska gospodarstva dolžna upoštevati ukrepe glede optimizacije gnojenja (letni vnos dušika iz živinskih gnojil na ravni kmetijskega gospodarstva, letni vnos dušika iz organskih gnojil na posamezno enoto rabe kmetijskih zemljišč, primeren čas gnojenja, obdobje prepovedi gnojenja, mejne vrednosti vnosa dušika v tla za posamezno kmetijsko rastlino, zahteve glede obveznosti priprave gnojilnih načrtov, če se ti zahtevajo...).

Na podlagi 11.člena Vodne direktive in Zakona o vodah so določena tudi vodovarstvena območja I., II. in III. reda. Na vodovarstvenih območjih se gnojenje lahko izvaja samo na podlagi gnojilnega načrta. Vodovarstvena območja I. reda so najožja območja, kjer velja najstrožji režim za kmetijsko dejavnost in je prepovedana ali omejena raba živinskih gnojil.

Tudi v praksi se kaže, da z dohodkovno vezano podporo ni prišlo do intenzifikacije živinoreje v Sloveniji. Kmetijska gospodarstva na vodovarstvenih območjih prvega reda (VVO 1), ki so tudi upravičenci do vezanih dohodkovnih podpor, že sedaj ustrezno prilagajajo kmetijsko proizvodnjo, v smislu zmanjšane obtežbe GVŽ in prilagojene rabe kmetijskih rastlin. Na podlagi zbirne vloge za leto 2021 ugotavljamo, da je v povprečju obtežba znašala 0,82 GVŽ/ha, medtem ko je na KMG, ki imajo večji del površin na VVO 1, povprečna obtežba nekoliko nižja in znaša okoli 0,62 GVŽ/ha. Na VVO 1 območjih je tudi prisotne manj koruze za zrnje, pri ostalih kmetijskih rastlinah odstopanja niso zaznana.

V pripravi je tretji nacionalni Načrt upravljanja z vodami(NUV) v skladu z Vodno direktivo, kjer se bodo

na na podlagi stanja površinskih in podzemnih voda določili ukrepi, ki se bodo izvajali tudi preko Skupne kmetijske politike. Tako so v NUV določeni ukrepi za varstvo voda pred onesnaženji z nitrati iz kmetijskih virov in ukrepi s področja varovanja voda pred onesnaževanjem s fitofarmacevtskimi sredstvi. Obe skupini ukrepov naslavljamo z nadstandardnimi zahtevami preko SOPO sheme in s podintervencijami KOPOP.

Vezana dohodkovna plačila v primeru Slovenije podpirajo predvsem ekstenzivno rejo živali, s ciljem ohranjanja števila živali v sektorju. To potrjujejo analize izvajanja proizvodno vezanih plačil v obdobju 2015-2022, iz katerih je razvidno, da se število živali ne povečuje. Številni rejci, prejemniki dohodkovno proizvodno vezanih plačil, so vključeni v izvajanje ukrepa KOPOP ali Ekološkega kmetovanja. Tudi rezultati monitoringov voda kažejo na izboljševanje trenda vsebnosti nitratov v vodah. S prepletom različnih ukrepov in stimulativnostjo plačil za vključevanje v okoljske ukrepe, torej lahko uspešno razrešujemo potencialno konkuriranje med cilji različnih shem podpor in spodbujamo trajnostno živinorejo. Z vidika količinskega stanja voda pa pojasnjujemo še, da dohodkovno vezane podpore ne podpirajo namakanja kmetijskih površin.

Ali se intervencija delno ali v celoti financira iz dodatnih sredstev za beljakovinske rastline (skupaj največ 2 %) v skladu s členom 96(3) uredbe o strateških načrtih SKP?

☐ Da ☒ Ne

Če je intervencija usmerjena v mešanico metuljnic in trav: navedite najmanjši odstotek metuljnic v mešanici.

N. r.

Vezana dohodkovna podpora, dodeljena sviloprejkam, je podpora, ki temelji na živalih, pri kateri je treba za uporabo „glave“ kot osnovne enote podpore predhodno pojasniti naslednje:

navedite menjalno razmerje med to enoto in „glavo“ (tj. kolikšen del te enote ustreza „eni glavi“?) npr. za namene kazalnikov.

N. r.

V opombi je mogoče podati dodatna pojasnila (npr. masa jajc, ki jih mora vsebovati zaboj)

9 Skladnost s STO

Oranžno okence

Obrazložitev, ali in kako intervencija spoštuje ustrezne določbe člena 6(5) ali Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu (modro okence)

/

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP03 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo drobnice	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.8;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP03 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo drobnice

Podpora se dodeli letno v obliki enotnega plačila na drobnico. Načrtovan znesek na enoto je določen na podlagi vpliva na BDV na uro efektivnega dela v sektorju. Pri znesku podpore je upoštevano tudi, da bo sektor zaradi ukinitve plačilnih pravic deležen pozitivnih prerazporeditvenih učinkov, ker v površinski strukturi kmetij z rejo drobnice občutno prevladuje travinje. Z načrtovanim zneskom vezane dohodkovne podpore in upoštevaje tudi druge intervencije neposrednih plačil v novi SKP se izhodiščna bruto dodana vrednost na uro efektivnega dela iz 9,30 EUR, zviša na 11,40 EUR. Kljub dvigu BDV na uro efektivnega dela, je ta še vedno nizka v primerjavi z drugimi sektorji. Pri omenjenem dvigu predstavlja vpliv dohodkovno vezane podpore 1€ (Brez podpore bi znašala BDV/Uro efektivnega dela 10,4 EUR).

Za vezano dohodkovno podporo za drobnico se na letni ravni nameni 1% nacionalne ovojnice za neposredna plačila, kar na letni ravni predstavlja 1.315.300,52€ sredstev.

Pri najnižjem znesku podpore se upošteva, da je podpora namenjena vzdrževanju števila živali in ne intenziviranju, zato je nastavljena z 10% odstopanjem od zneska podpore, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja. Pri maksimalnem znesku podpore pa se upošteva 15% odstopanje od zneska podpore, zaradi različnih vplivov pri izvajanju intervencije kot je na primer ne oddaja zahtevkov, ne izpolnjevanje pogoje upravičenosti. Z odstopanjem pri maksimalnem znesku se želi zlasti preprečiti morebitna neizkoriščena sredstva.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP03 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo drobnice	Načrtovani znesek na enoto	18,52	18,52	18,52	18,52	18,52	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	16,67	16,67	16,67	16,67	16,67	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	21,30	21,30	21,30	21,30	21,30	
	O.11 (enota: Glave)	71.020,50	71.020,50	71.020,50	71.020,50	71.020,50	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	1.315.299,66	1.315.299,66	1.315.299,66	1.315.299,66	1.315.299,66	6.576.498,30
SKUPAJ	O.11 (enota: Glave)	71.020,50	71.020,50	71.020,50	71.020,50	71.020,50	355.102,50
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	1.315.299,66	1.315.299,66	1.315.299,66	1.315.299,66	1.315.299,66	6.576.498,30
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement						

Načrtovani znesek na enoto	**Proračunsko leto**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj 2024–2028**
	Koledarsko leto	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
	(Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						

INP04 - Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi

Intervencijska oznaka (države članice)	INP04
Naziv ukrepa	Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi
Vrsta intervencije	CIS(32) - Vezana dohodkovna podpora
Skupni kazalnik učinka	O.11. Število glav živine, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Intervencija se izvaja na območju celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P04	Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)
R.8 Delež kmetij , ki prejemajo vezano dohodkovno podporo za izboljšanje konkurenčnosti, trajnostnosti ali kakovosti

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Prirast govedi prispeva v zadnjih letih k vrednosti kmetijske proizvodnje 11–13 % (leta 2020: 11,1 %), k vrednosti živinoreje pa 26–29 % (leta 2020: 27,1 %).

S ciljem spodbujanja konkurenčnosti je podpora omejena na rejce z vsaj dvema govedoma. V podporo tako ne vključimo le kmete s samooskrbno rejo ene govedi

Tabela 1: Ocena št. bikov pitancev za leto 2020.

	Biki pitanci
Razred velikosti črede	Št. glav
1	5.361
2 - 4	19.014
5 - 9	20.324
10 - 19	19.392

20 in več	32.028
Skupaj	96.119

Vir: MKGP, Centralni register govedi (na 1.2.2020); ARSKTRP, stalež živali (na 1.2.2020); lasten izračun

Po podatki Eurostata 2016 je povprečno število glav bikov na KMG v Sloveniji znašalo 4,1, kar je precej manj od povprečja EU, ki je znašalo 9,4. Z vstopnim pragom vsaj dveh govedi tako naglašamo in spodbujamo spremembe, hkrati pa iz vidika pomembnosti reje in vseh neugodnih vplivov na sektor, vstopni prag ne postavljamo previsoko.

Dohodkovno vezano podporo je sektor prejel tudi v obodbju 2015-2022. Analize tega obdobja kažejo,da se s podporo spodbuja predvsem ekstenzivno govedorejo. V povprečju se namreč podpora dodeli za 5 govedi na kmetijo.

Tabela: Število podprtih govedi (Biki in voli) v obodbju 2015-2022 pri proizvodno vezanem plačilu za rejo govedi:

	CIS Cattle	
	no. Farms	no. Cattle
2016	16.900	77.300
2017	16.500	78.300
2018	16.000	77.800
2019	15.600	78.100
2020	15.300	75.700
2021	15.100	75.500

Za podporo se je v obodbju 2015-2022 namenilo 3% oz 2,65% nacionalne ovojnice. Z novim obdobjem SKP se namenja 4,40% nacionalne ovojnice. Odstotek ovojnice se v primerjavi s preteklim obdobjem viša, ker bodo v podporo vključene telice, ki v preteklem obdobju niso bile vključene in ker se bo sektor, zaradi ukinitve plačilnih pravic, spopadal z večjimi negativnimi prerazporeditvenmi učinki.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

Kmet, ki redi vsaj dva bika in/ali vola in/ali telici (nadalje v besedilu govedo), je upravičen do vezane podpore za rejo govedi, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

–govedo je na zadevnem kmetijskem gospodarstvu v reji v času obdobja obvezne reje;

–govedo mora biti oddano v zakol ali izvoz ali odpremo v zadevnem letu do vključno določenega datuma in ob zakolu ali izvozu ali odpremi ne sme biti mlajše od 9 mesecev;

–v primeru, da ima kmetijsko gospodarstvo certifikat za govedo za shemo Izbrana kakovost oziroma je govedo vključeno v ekološko rejo je dohodkovna podpora za vezano plačilo za rejo govedi na enoto 30% višja od podpore na enoto pri ostalem govedu

–govedo je od vključno prvega dne obdobja obvezne reje označeno, registrirano ter vodeno v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo..

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora se dodeli v obliki enotnega plačila na upravičeno žival govedi. Pri tem se govedu , ki je certificirano v shemo Izbrana kakovost in govedu, ki je vključeno v ekološko rejo nameni 30% višja podpora na enoto.

Čeravno je Slovenija neto izvoznik pri reji govedi(zlasti je značilen izvoz za zakol) se z načrtovano

vezano dohodkovno podporo ne bo izkrivljalo konkurenco drugih držav članic, ker je dohodkovno vezana podpora z višjo podporo na enoto usmerjena zlasti v govedo vključeno v shemo Izbrana kakovost in ekološko rejo.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Utemeljitev težav, s katerimi se srečujejo ciljni sektorji/proizvodnja ali vrste kmetovanja v njih.

Sektor reje bikov in volov oz. telic v Sloveniji je sektor, ki ga bremeni neugodna agrarna struktura, slaba pridelava travniške krme in njivskih košenin, pomanjkanje kmetijskih površin, pomanjkanje telet za pitanje (po podatkih je vsako leto za nadaljnje pitanje uvoženih okoli 25.000 telet) kar je tudi eden od razlogov za majhne črede ter nestabilne ekonomske razmere. Nizka intenzivnost je tudi posledica slabe tehnološke razvitosti kmetijskih gospodarstev (npr. slabo urejeni hlevi, ki so brez možnosti uvajanja novih tehnologij).

Prav tako se pri prireji mesa, ki je poleg mleka najpomembnejša panoga v Sloveniji, kmetijska gospodarstva srečujejo s težavo preskrbe s teleti, tako da so govedorejci odvisni od nakupa telet v tujini, posledično pa beležimo manjši vpis v shemo kakovosti. Tako je treba zasledovati tudi cilj povečanja ponudbe mesa govedi v shemah višje kakovosti, kjer trenutno primanjkuje telet za nadaljnje pitanje, ki so rojena v Sloveniji, zato so nujne investicije in prestrukturiranje kmetijskih gospodarstev, proizvodno vezane podpore, povezovanje deležnikov ter podpore za uveljavitev sheme Izbrana kakovost.

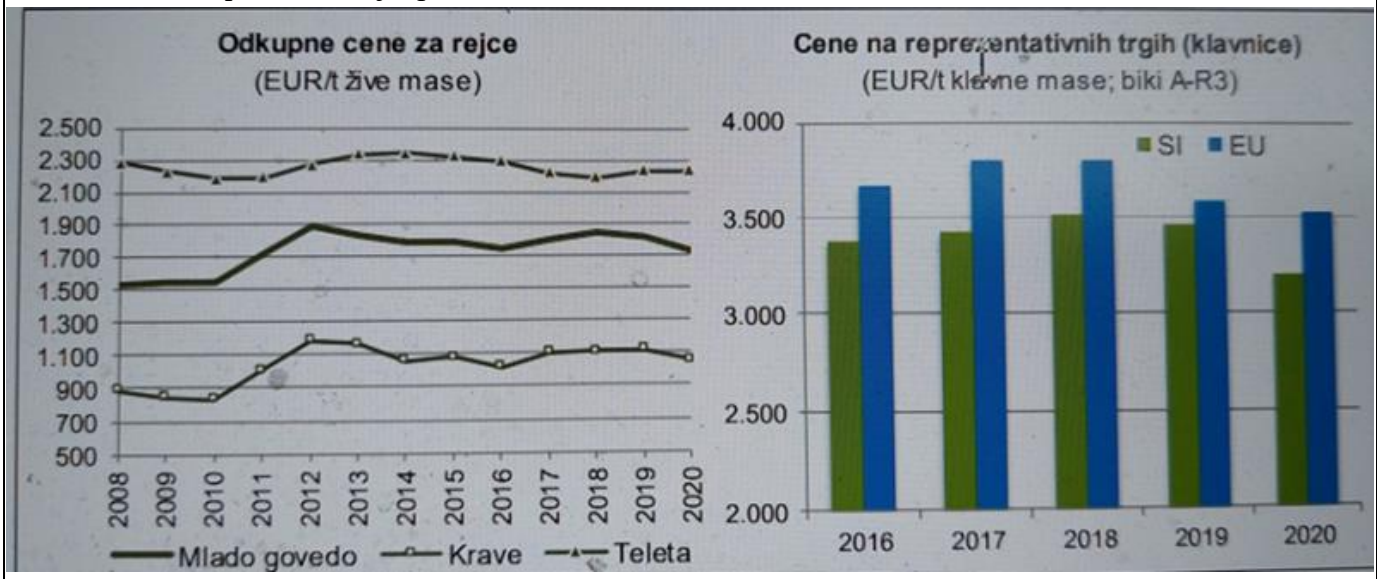
Število KMG, ki se ukvarja z rejo govedi in število govedi:

	KMG					Število živali	
	2000	2010	2020	Indeks 00/10	Indeks 10/20	2000	20
KMG z govedom	56.097	36.119	28.485	50,8	78,9	499.546	47

Vir: SURS

Zaradi podobnega gibanja cen govedi v Sloveniji in EU je v zadnjih letih tudi razmerje do povprečnih cen v EU razmeroma stabilno. Pri bikih do 24 mesecev, ki so najpomembnejša kategorija klavne govedi pri nas, tržne cene za standardno kakovost (R3) v zadnjih letih dosegajo okoli 92 % povprečja EU, pri telicah pa okoli 87 %.

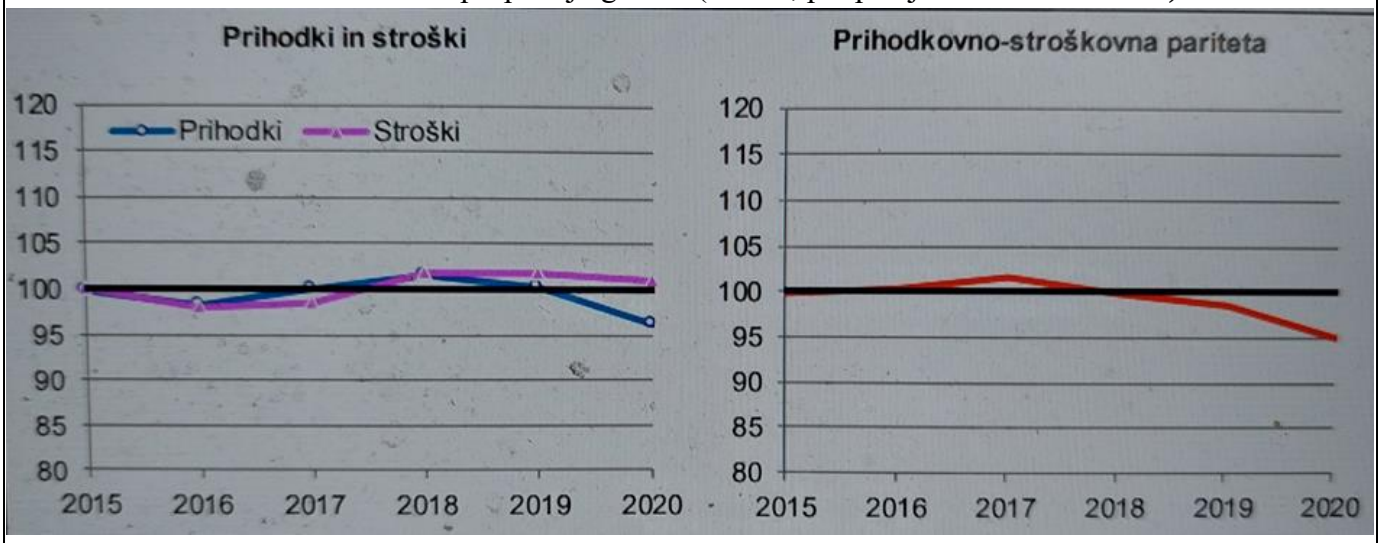
Slika :Odkupne cene klavne govedi v Sloveniji in primerjava tržnih cen bikov (A-R3) s povprečjem EU
Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Ekonomske razmere za pitanje govedi so bile leta 2020 najslabše v zadnjih letih. Modelni izračuni kažejo, da so bili v letu 2020 stroški prireje v povprečju za slab odstotek nižji kot leto pred tem, medtem ko se je

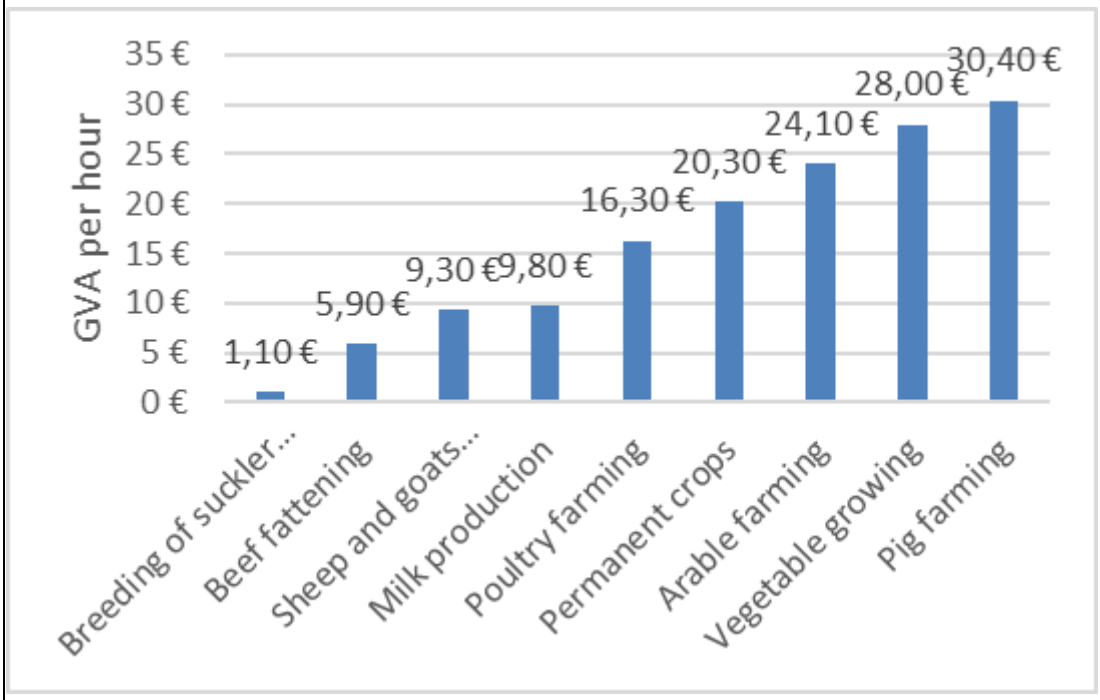
vrednost prireje, skupaj s subvencijami in stranskim proizvodom (gnojem) znižala za 4 %.

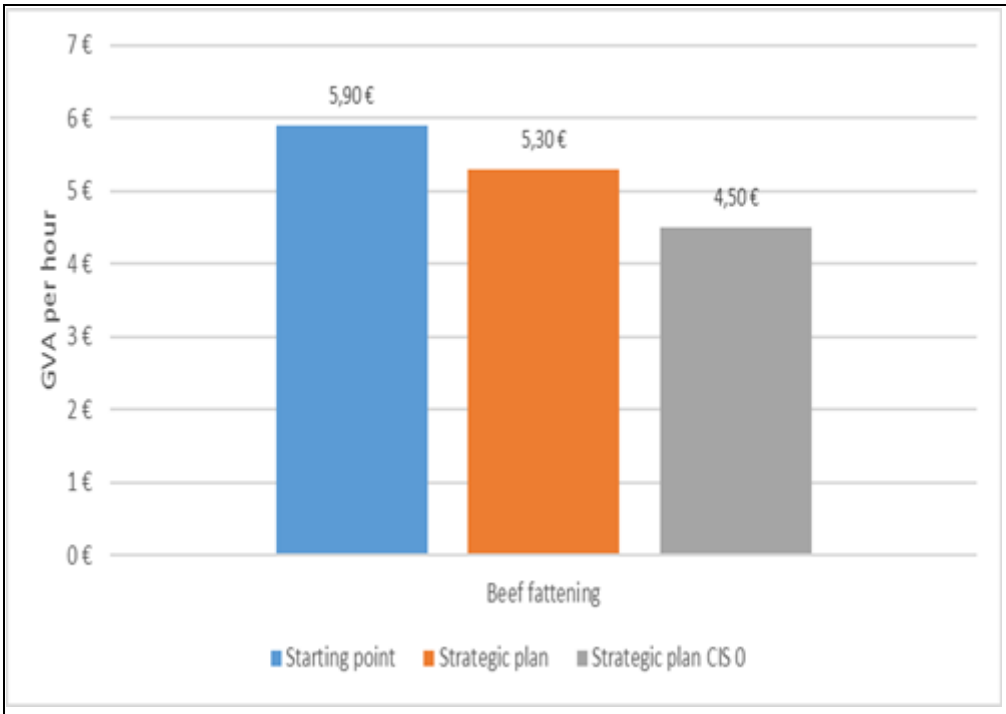
Slika: Osnovni ekonomski kazalci pri pitanju govedi (indeks; povprečje 2015–2019 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Ekonomska primerjava med sektorji temelji na bruto dodani vrednosti na efektivno uro dela (BDV /uro efektivnega dela) za posamezen sektor, ki je izračunana v študiji na podlagi modela tipičnih kmetijskih gospodarstev (dr. Žgajnar idr., 2021). Pri tem kazalnik še ne upošteva ukinitev plačilnih pravic oziroma spremembe SKP na podlagi strateškega načrt. BDV/uro efektivnega dela za sektor govedi je izrazito nizka in znaša v izhodišču (brez upoštevanja učinka nove SKP) 5,90 €, kar odstopa v primerjavi z ostalimi kmetijskimi sektorji. Simulacija ukinitve plačilnih pravic kaže, da se bo BDV/Uro efektivnega dela še zmanjšal 4,50€. Dohodkovno vezana podpora bo padec ublažila tako da bo BDV/uro efektivnega znašal 5,30, kar izkazuje vezano dohodkovno podporo kot pomemben dohodek pri stabilizaciji prihodka rejcev govedi. Ločevanje podpore za govedo, ki je vključeno v shemo Izbrana kakovost ali ekološko rejo pa bo pomemben signal pri zasledovanju kakovosti proizvodov za potrošnik kot tudi večje trajnostnosti.

Kmetijska gospodarstva, ki se ukvarjajo z rejo govedi imajo v povprečju BDV na kmetijsko gospodarstvo nizko in sicer ta znaša 2.344 € kar je precej nižja od povprečne BDV na kmetijsko gospodarstvo za vse kmetijske sektorje, ki znaša 8.781 €. Gledano iz ekonomskega vidika rejo govedi tako pretežno predstavljajo ekonomsko šibke kmetije oz. ekstenzivne, majhne reje.

Na konkurenčnost reje govedi in dohodkovni položaj rejcev bo od leta 2023 vplivala tudi ukinitev plačilnih pravic. Sektor je bil od leta 2006 do 2012 in deloma tudi od leta 2015 v okviru delne notranje konvergence deležen zgodovinskih dodatkov v vrednosti njihovih plačilnih pravic. Z ukinitvijo plačilnih pravic in prehodom na enotno osnovno plačilo, bo sektor utrpel večje negativne prerazporeditvene učinke, kar bo dodatno oslabilo dohodkovni položaj kmetij z rejo govedi, zato se tudi povečuje odstotek sredstev nacionalne ovojnice za neposredna plačila, ki se namenja temu sektorju (v obdobju SKP 2014-2020 se je za sektor namenilo 3% nacionalne ovojnice, po letu 2023 se bo namenilo 4,4%). Že tako nizko izhodiščno BDV/uro efektivnega dela 5,90€ ukinitev plačilnih pravic še poslabša na 4,50€. S proizvodno vezanim plačilom se ekonomski kazalnik malenkost poveča, in sicer na 5,30€.

Kakšen je cilj intervencije glede na ciljne sektorje/proizvodnje ali vrste kmetovanja v njih?

☒ za izboljšanje konkurenčnosti
☒ za izboljšanje kakovosti
☐ za izboljšanje trajnostnosti

Kako bo ukrep obravnaval opredeljene težave v zvezi s tem ciljem (tj. obrazložitev ciljne usmerjenosti)?

Konkurenčnost:

S podporo se bo prispevalo k zagotovitvi **doseganja ustreznega in stabilnega dohodka** rejcev govedi oziroma k večji odpornosti in višji **konkurenčnosti,** kar bomo uresničevali predvsem s kombinacijo **dohodkovnih** in **naložbenih intervencij**. Ohranjanje reje je pomembno tudi iz gospodarskega vidika, saj se z govedorejo ukvarja velik delež kmetij (42 % vseh KMG). Hkrati pa ta panoga pomembno prispeva tudi k delovanju različnih industrijskih dejavnosti, zlasti predelave mesa in proizvodnje mesnih izdelkov, predelave mleka in proizvodnje krmil.

Z naložbenimi intervencijami II. stebra (IRP2 - v okviru naložb v dvig konkurenčnosti posebej podpiramo naložbe v prilagoditev kmetovanja na gorskih območjih, IRP3 (kolektivne naložbe za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg), IRP4 (naložbe v dvig konkurenčnosti ekoloških kmetij), IRP 35 – naložbe v predelavo in trženje, kjer je poudarek na predelavi in trženju mleka in mesa iz nadstandardne prireje) ter IRP 29 – naložbe v povečanje dobrobiti živali) **nadgrajujemo dohodkovne intervencije, saj rejcem omogočamo pridobitev podpor za naložbe v povečanje konkurenčnosti, tržne usmerjenosti in**

dodane vrednosti ter prilagajanje objektov na dobrobit živali.

Z omenjenimi investicijskimi intervencijami bomo omogočili vlaganja v nadaljnji razvoj tega sektorja, in sicer zlasti v modernizacijo in prestrukturiranje hlevov na dobrobit živali (prehod z vezane na prosto rejo živali), izboljšanje opreme v hlevih (avtomatizacija, robotizacija, digitalizacija), naložbe v skladišča za krmo, zlasti na hribovsko-gorskih območjih, naložbe v dosuševanje krme ter mehanizacijo za gorsko-višinske kmetije, ureditev nadstandardnih, pokritih skladiščnih kapacitet za gnojevko (zaradi zmanjšanja izpustov TGP in amonijaka), vlaganja v mehanizacijo za zadelavo gnojevke v tla (zaradi zmanjšanja izpustov amonijaka), vlaganja v krožno gospodarstvo in obnovljive vire energije (npr. bioplin), naložbe v predelavo in trženje mesa in mleka iz nadstandardnih rej.

Nadalje bomo konkurenčnost naslavljai tudi preko vstopnega praga vsaj dveh govedi. Z vstopnim pragom tako naglašamo in spodbujamo spremembe, hkrati pa iz vidika pomembnosti reje in vseh neugodnih vplivov na sektor, vstopni prag ne postavljamo previsoko. Po podatki Eurostata 2016 je povprečno število glav bikov na KMG v Sloveniji znašalo 4,1, kar je precej manj od povprečja EU, ki je znašalo 9,4. V Sloveniji je cca 5% kmetij, ki ima v reji le enega bika.

Kakovost:

Preko pogoja vključenosti v nacionalno shemo Izbrana kakovost bomo z višjo podporo (30%) podprli govedo od upravičenca, ki ima za govedo certifikat za shemo Izbrana kakovost, s tem pa želimo poleg konkurenčnosti zasledovati tudi cilj večje kakovosti, ki je zagotovljena z učinki sheme kot so sledljivosti v verigi, dobrobiti živali, krajše transportne poti, kakovosti proizvodov za potrošnika.

Nadalje bomo z višjo podporo (30%) podprli tudi govedo, ki je vključeno v ekološko kmetovanje. Zaradi načina ekološkega kmetovanja s tem pristopom zasledujemo poleg cilja konkurenčnosti tudi vidik trajnostni kot tudi kakovosti. S pristopom višje podpore za govedo od upravičenca, ki ima za govedo certifikat za shemo Izbrana kakovost oz je vključen v ekološko rejo govedi prispevamo k dodatnemu usmerjanju v trajnostno živinorejo.

Kateri so zadevni sektorji?

Goveje in telečje meso

Utemeljitev pomembnosti ciljnih sektorjev/proizvodnje ali vrste kmetovanja v njih

Prireja mesa govedi je poleg prireje mleka najpomembnejša proizvodna usmeritev slovenskega kmetijstva. Prirast govedi prispeva v zadnjih letih k vrednosti kmetijske proizvodnje med 11 in13 % (leta 2021: 12,1 %), k vrednosti živinoreje pa med 26 in 29 % (leta 2021: 28,6 %).Panoga je tradicionalno prisotna na območjih, kjer prevladuje absolutno travinje, ker omogoča izrabo naravnih danosti. Intenzivna govedoreja je značilna za nižinska območja države.

Trendi kažejo, da se zmanšuje število kmetijskih gospodarstev, na katerih redijo govedo, istočasno pa sta število živali in obseg proizvodnje večinoma stabilna. Opazen je trend padanja ekonomičnosti. Slovenska govedoreja v razvoju zaostaja za povprečjem EU predvsem zaradi strukturnih (majhne, razdrobljene kmetije) in naravnih danosti (območja z omejitvami za kmetijsko dejavnost - OMD, vodovarstvena območja, Kras).

Za Slovenijo je značilen izvoz živih živali za zakol in uvoz govejega mesa. Slovenija je močno odvisna od uvoza mesnih pasem telet za nadaljnjo rejo, kar pa je ključno za povečanje ponudbe mesa govedi v shemah višje kakovosti.Slovenija ima za prirejo ekološkega mesa zelo ugodne razmere, ker imamo veliko travinja. Kljub temu se večina mesnih proizvodov ne proda kot ekoloških, ker se veliko ekoloških živali zakolje kot konvencionalnih.

Pojasnite, kako je ukrep skladen z okvirno direktivo o vodah (tj. 2000/60/ES).

Pri oceni skladnosti dohodkovno vezane podpore z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES (v nadaljevanju: Vodna direktiva) imajo upravičenci do zadevnih plačil obveznost izpolnjevanja zaostrene pogojenosti in imajo obveznost upoštevanja določil nacionalne zakonodaje, s katero se Vodna Direktiva 2000/60/ES prenaša v slovenski pravni red (Zakon o vodah).

Kmetijska gospodarstva imajo tudi obveznost izvajanja Nitratne Direktive (Direktiva 91/676/EGS), ki velja za vsa kmetijska gospodarstva, saj je celotno območje RS opredeljeno kot ranljivo območje za nitrate. V tem kontekstu so kmetijska gospodarstva dolžna upoštevati ukrepe glede optimizacije gnojenja (letni vnos dušika iz živinskih gnojil na ravni kmetijskega gospodarstva, letni vnos dušika iz organskih

gnojil na posamezno enoto rabe kmetijskih zemljišč, primeren čas gnojenja, obdobje prepovedi gnojenja, mejne vrednosti vnosa dušika v tla za posamezno kmetijsko rastlino, zahteve glede obveznosti priprave gnojilnih načrtov, če se ti zahtevajo...).

Na podlagi 11.člena Vodne direktive in Zakona o vodah so določena tudi vodovarstvena območja I., II. in III. reda. Na vodovarstvenih območjih se gnojenje lahko izvaja samo na podlagi gnojilnega načrta. Vodovarstvena območja I. reda so najožja območja, kjer velja najstrožji režim za kmetijsko dejavnost in je prepovedana ali omejena raba živinskih gnojil.

Tudi v praksi se kaže, da z dohodkovno vezano podporo ni prišlo do intenzifikacije živinoreje v Sloveniji. Kmetijska gospodarstva na vodovarstvenih območjih prvega reda (VVO 1), ki so tudi upravičenci do vezanih dohodkovnih podpor, že sedaj ustrezno prilagajajo kmetijsko proizvodnjo, v smislu zmanjšane obtežbe GVŽ in prilagojene rabe kmetijskih rastlin. Na podlagi zbirne vloge za leto 2021 ugotavljamo, da je v povprečju obtežba znašala 0,82 GVŽ/ha, medtem ko je na KMG, ki imajo večji del površin na VVO 1, povprečna obtežba nekoliko nižja in znaša okoli 0,62 GVŽ/ha. Na VVO 1 območjih je tudi prisotne manj koruze za zrnje, pri ostalih kmetijskih rastlinah odstopanja niso zaznana.

V pripravi je tretji nacionalni Načrt upravljanja z vodami (NUV) v skladu z Vodno direktivo, kjer se bodo na na podlagi stanja površinskih in podzemnih voda določili ukrepi, ki se bodo izvajali tudi preko Skupne kmetijske politike. Tako so v NUV določeni ukrepi za varstvo voda pred onesnaženji z nitrati iz kmetijskih virov in ukrepi s področja varovanja voda pred onesnaževanjem s fitofarmacevtskimi sredstvi. Obe skupini ukrepov naslavljamo z nadstandardnimi zahtevami preko SOPO sheme in s podintervencijami KOPOP.

Dohodkovna proizvodno vezana plačila v primeru Slovenije podpirajo predvsem ekstenzivno rejo živali, s ciljem ohranjanja števila živali v sektorju. To potrjujejo analize izvajanja proizvodno vezanih plačil v obdobju 2015-2022, iz katerih je razvidno, da se število živali ne povečuje. Številni rejci, prejemniki dohodkovno proizvodno vezanih plačil, so vključeni v izvajanje ukrepa KOPOP ali Ekološkega kmetovanja. Tudi rezultati monitoringov voda kažejo na izboljševanje trenda vsebnosti nitratov v vodah. S prepletom različnih ukrepov in stimulativnostjo plačil za vključevanje v okoljske ukrepe, torej lahko uspešno razrešujemo potencialno konkuriranje med cilji različnih shem podpor in spodbujamo trajnostno živinorejo. Z vidika količinskega stanja voda pa pojasnjujemo še, da dohodkovno vezane podpore ne podpirajo namakanja kmetijskih površin.

Ali se intervencija delno ali v celoti financira iz dodatnih sredstev za beljakovinske rastline (skupaj največ 2 %) v skladu s členom 96(3) uredbe o strateških načrtih SKP?

☐ Da ☒ Ne

Če je intervencija usmerjena v mešanico metuljnic in trav: navedite najmanjši odstotek metuljnic v mešanici.

N. r.

Vezana dohodkovna podpora, dodeljena sviloprejkam, je podpora, ki temelji na živalih, pri kateri je treba za uporabo „glave“ kot osnovne enote podpore predhodno pojasniti naslednje:

navedite menjalno razmerje med to enoto in „glavo“ (tj. kolikšen del te enote ustreza „eni glavi“?) npr. za namene kazalnikov.

N. r.

V opombi je mogoče podati dodatna pojasnila (npr. masa jajc, ki jih mora vsebovati zaboj)

9 Skladnost s STO

Oranžno okence

Obrazložitev, ali in kako intervencija spoštuje ustrezne določbe člena 6(5) ali Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu (modro okence)

/

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP04.01 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo govedi	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.8;
ZNENP04.02 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo govedi - 30% višja podpora	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.8;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP04.01 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo govedi

Podpora se dodeli letno v obliki enotnega plačila na govedo. Načrtovani znesek na enoto izhaja iz potrebe k zagotovitvi večje konkurenčnosti sektorja glede na nizko vrednost BDV na uro efektivnega dela in je določen na podlagi vpliva načrtovane podpore na BDV na uro efektivnega dela v sektorju. Izhodiščna BDV/na uro efektivnega dela znaša 5,80€. Po upoštevanju spremembe SKP , zlasti gre za vpliv ukinitve plačilnih pravic, se BDV/uro efektivnega dela v sektorju zniža kar na 4,50€. Vendar pa se z načrtovano vezano dohodkovno podporo padec BDV / uro efektivnega oblaži na 5,30€.

Za dohodkovno vezano podporo za rejo govedi se na letni ravni nameni 2,14% nacionalne ovojnice za neposredna plačila, kar na letni ravni predstavlja 2.814.743,11€ sredstev.

Pri najnižjem znesku podpore se upošteva, da je podpora namenjena vzdrževanju števila živali in ne intenziviranju, zato je nastavljena z 10% odstopanjem od načrtovanega zneska podpore, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja. Pri maksimalnem znesku podpore pa se upošteva 15% odstopanje od zneska podpore, zaradi različnih vplivov pri izvajanju intervencije kot je na primer ne oddaja zahtevkov, ne izpolnjevanje pogoje upravičenosti. Z odstopanjem pri maksimalnem znesku se želi zlasti preprečiti morebitna neizkoriščena sredstva.

ZNENP04.02 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo govedi - 30% višja podpora

Podpora se dodeli letno v obliki enotnega plačila na govedo , pri tem je podpora za govedo , ki je na kmetijskem gospodarstvu, ki ima certifikat za shemo Izbrana kakovost ali je vključeno v ekološko rejo, 30% višja na enoto, s čimer se zasleduje cilj izboljšanja kakovosti Za namen višine podpore na govedo se določi načrtovan znesek na enoto, ki izhaja iz potrebe k zagotovitvi večje konkurenčnosti sektorja glede na nizko vrednost BDV na uro efektivnega dela (vpliv je obrazložen pri ZNENP04.01).. Tako določenmu načrtovanemu znesku se za spodbujanje kakovosti v sektorju podpora na enoto dvigne še za dodtanih 30% za govedo, ki je certificirano za shemo Izbrana kakovost in za govedo, ki je v ekološki reji..

Za dohodkovno vezano podporo za rejo govedi z 30% višjo vrednostjo podpore na enoto se na letni ravni nameni 2,26% nacionalne ovojnice za neposredna plačila, kar na letni ravni predstavlja 2.972.579,17€ sredstev.

Pri najnižjem znesku podpore se upošteva, da je podpora namenjena vzdrževanju števila živali in ne intenziviranju, zato je nastavljena z 10% odstopanjem od načrtovanega zneska podpore, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja. Pri maksimalnem znesku podpore pa se upošteva 15% odstopanje od zneska podpore, zaradi različnih vplivov pri izvajanju intervencije kot je na primer ne oddaja zahtevkov, ne izpolnjevanje pogoje upravičenosti. Z odstopanjem pri maksimalnem znesku se želi zlasti preprečiti morebitna neizkoriščena sredstva

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP04.01 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo govedi	Načrtovani znesek na enoto	49,84	49,84	49,84	49,84	49,84	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	44,86	44,86	44,86	44,86	44,86	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	57,32	57,32	57,32	57,32	57,32	
	O.11 (enota: Glave)	56.475,56	56.475,56	56.475,56	56.475,56	56.475,56	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	2.814.741,91	2.814.741,91	2.814.741,91	2.814.741,91	2.814.741,91	14.073.709,55
ZNENP04.02 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo govedi - 30% višja podpora	Načrtovani znesek na enoto	64,80	64,80	64,80	64,80	64,80	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	58,32	58,32	58,32	58,32	58,32	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	74,52	74,52	74,52	74,52	74,52	
	O.11 (enota: Glave)	45.873,13	45.873,13	45.873,13	45.873,13	45.873,13	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	2.972.578,82	2.972.578,82	2.972.578,82	2.972.578,82	2.972.578,82	14.862.894,10
SKUPAJ	O.11 (enota: Glave)	102.348,69	102.348,69	102.348,69	102.348,69	102.348,69	511.743,45
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	5.787.320,73	5.787.320,73	5.787.320,73	5.787.320,73	5.787.320,73	28.936.603,65
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						

INP05 - Vezana dohodkovna podpora za krave dojilje

Intervencijska oznaka (države članice)	INP05
Naziv ukrepa	Vezana dohodkovna podpora za krave dojilje
Vrsta intervencije	CIS(32) - Vezana dohodkovna podpora
Skupni kazalnik učinka	O.11. Število glav živine, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P04	Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)
R.8 Delež kmetij , ki prejemajo vezano dohodkovno podporo za izboljšanje konkurenčnosti, trajnostnosti ali kakovosti

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Krave dojilje pomembno omogočajo izrabo travinja, ki v Sloveniji predstavlja več kot polovico vseh kmetijskih zemljišč v uporabi in ki je še zlasti značilno za OMD-območja. Skoraj vse krave dojilje se nahajajo na OMD območjih (Cca 92%), tako pri kmetijskih gospodarstvih, ki se ukvarjajo z rejo krav dojil v površinski strukturi občutno prevladuje travinje (80%). Če pri strukturi upoštevamo le kmetije ki redijo krave dojilje na OMD območjih pa travinje v površinski strukturi zadevnih kmetij predstavlja kar 90%.Dojilje so poleti običajno na paši in s tem krepijo raznolikost pokrajine. Prav tako s pašo preprečujejo zaraščanje, kar pomembno vpliva tudi na splošno biodiverziteto. Obdelava trajnega travinja na OMD območjih je pomemben prispevek k ohranjanju odprte krajine. Velik delež kmetij redi malo število krav dojilj, tako se s tem plačilom podpira zlasti ekstenzivno rejo krav. Sektor tako prispeva k uporabi zemljišč z nizkimi donosi in je del tradicionalnih oblik kmetovanja. Ekstenzivna paša krav dojilj prispeva k strukturno raznolikost pašnih površin in s tem povečuje število ekoloških niš. Hkrati sektor zahteva višje stroške v primerjavi z intenzivno rejenimi živalmi, kar vodi v zaton takšnega sistema kmetovanja, kar pa povzroča opuščanje ali močno nezadostno izkoriščanje ekološko dragocenih površin.
Vezanost plačil je zato pomembna, tako z okoljskega vidika kot z ekonomskega vidika ohranjanja tovrstne

proizvodnje na teh območjih. Reja krav dojilj je pomembna tudi z vidika vzreje telet.

S ciljem spodbujanja konkurenčnosti je podpora omejena na rejce z vsaj dvema dojiljama. V podporo tako ne vključimo le kmete s samooskrbno rejo ene dojilje .

Tabela 2: Ocena št. glav krav dojilj za leto 2020.

	Krave dojilje
Razred velikosti črede	Št. glav
1	4.665
2 - 4	26.579
5 - 9	25.667
10 - 19	13.541
20 in več	7.926
Skupaj	78.378

Vir: MKGP, Centralni register govedi (na 1.2.2020); ARSKTRP, stalež živali (na 1.2.2020); lasten izračun

Po podatkih Eurostata 2016 je povprečno število krav dojilj na KMG v Sloveniji znašalo 3,8, kar je precej manj od povprečja EU, ki je znašalo 21,7. Z vstopnim pragom tako naglašamo in spodbujamo spremembe, hkrati pa iz vidika pomembnosti reje in vseh neugodnih vplivov na sektor, vstopni prag ne postavljamo previsoko.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

Kmet je upravičen do plačila, če redi vsaj 2 kravi dojilji.

Kot krava dojilja se šteje krava, ki:

–je iz črede krav dojilj in primerne pasme

–je telila in je skupaj s svojim teletom na kmetijskem gospodarstvu v obdobju obvezne reje

–je od vključno prvega dne obdobja obvezne reje označeno, registrirano ter vodeno v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo govedi.

–V primeru, da se krava dojilja nahaja na kmetijskem gospodarstvu, ki je razvrščeno v OMD je dohodkovna podpora za vezano plačilo za krave dojilje na enoto 30% višja od podpore na enoto pri ostalih kravah dojiljah.

V primerih, ko ima kmet hkrati tudi zabeleženo oddajo in /ali neposredno prodajo mleka, se število krav dojilj določi na način, da se na podlagi količine mleka na kmetijskem gospodarstvu (oddaja in/ali neposredna prodaja mleka v letu n-1) in na podlagi individualne mlečnosti na kmetijskem gospodarstvu ali nacionalne povprečne mlečnosti, če se za kmetijsko gospodarstvo individualna mlečnost ne vodi oz. nacionalne povprečne mlečnosti za kmetijska gospodarstva, ki so vključena v ekološko rejo govedi ter na podlagi podatka o pasmi, najprej določi ustrezno število krav molznic potrebnih za količino oddanega mleka, preostali del krav pa se lahko šteje za krave dojilje, če izpolnjujejo tudi ostale pogoje.

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Razpon in zneski podpore

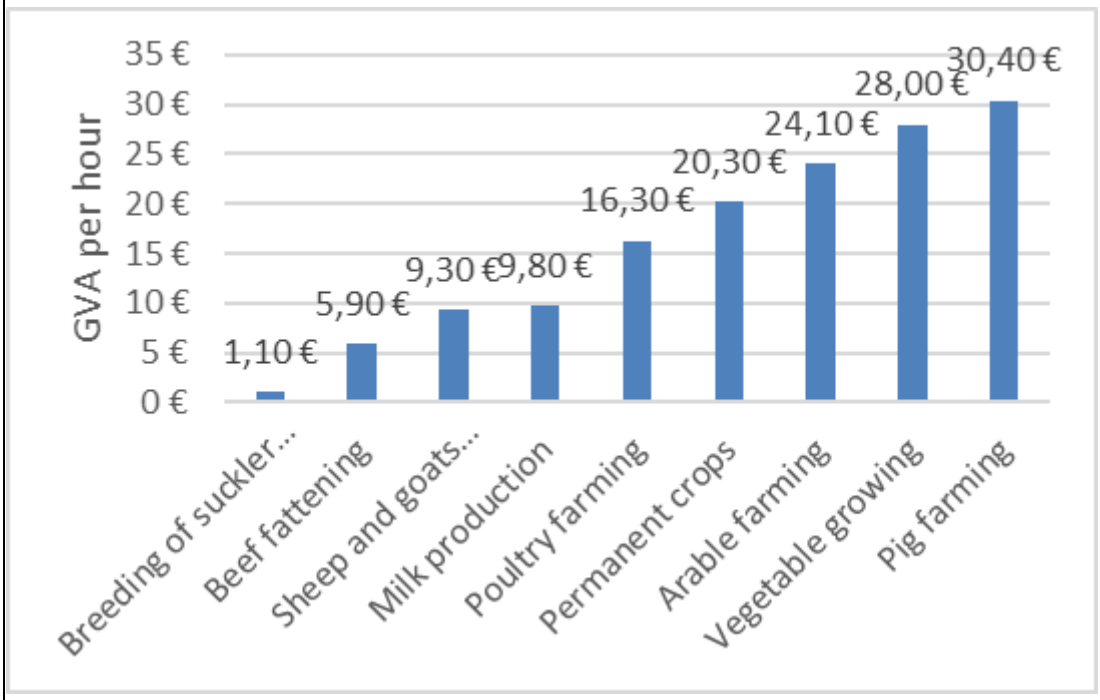
Opis

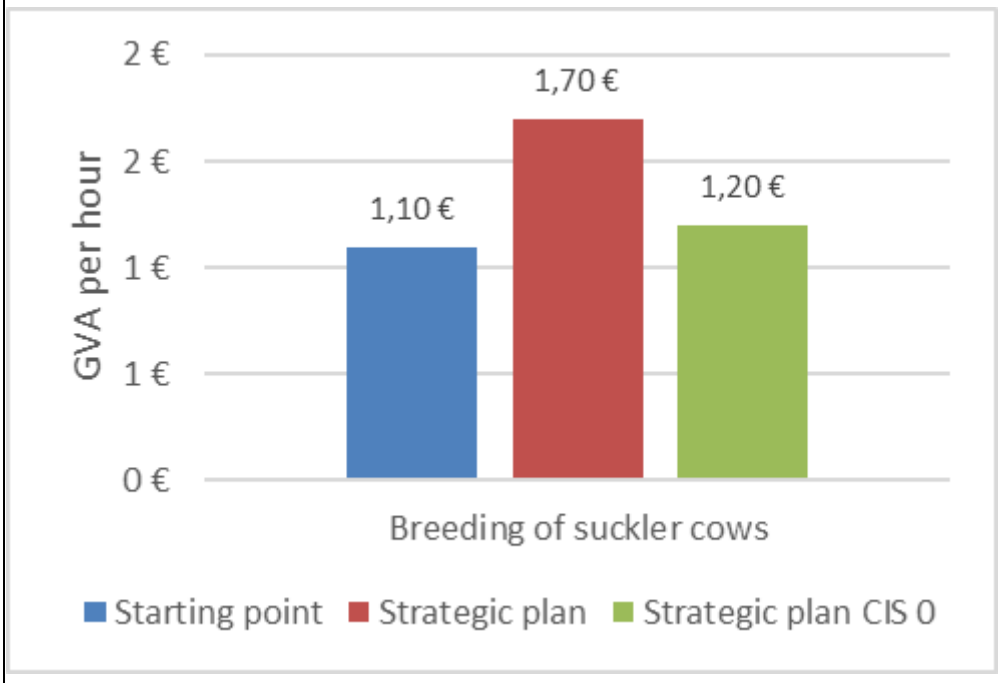
Podpora se dodeli v obliki enotnega plačila na upravičeno kravo dojiljo, pri tem je podpora za 30% višja za krave dojilje, ki se nahajajo na OMD območjih.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Utemeljitev težav, s katerimi se srečujejo ciljni sektorji/proizvodnja ali vrste kmetovanja v njih.

Ekonomska primerjava med sektorji temelji na bruto dodani vrednosti na uro efektivnega dela (BDV /uro efektivnega dela) za posamezen sektor, ki je izračunana v študiji na podlagi modela tipičnih kmetijskih gospodarstev (dr. Žgajnar idr., 2021). Pri tem kazalnik še ne upošteva ukinitev plačilnih pravic oziroma spremembe SKP na podlagi strateškega načrt. Pri kravah dojiljah je kazalnik BDV/ uro efektivnega dela v primerjavi z drugimi sektorji najnižji in pri tem zelo močno odstopa od vseh ostalih kmetijskih sektorjev, saj znaša v izhodišču (brez upoštevanja učinka nove SKP) le 1,10€ S spremembo kmetijske politike (ukinitev plačilnih pravic, prerazporeditveno plačilo, eko sheme in dohodkovno vezana podpora dvignejo BDV/uro efektivnega dela na 1,70€, pri tem večji del (0,6€) prispeva vezana dohodkovna podpora.

Kmetijska gospodarstva, ki se ukvarjajo z rejo krav dojilj imajo v povprečju BDV na kmetijsko

gospodarstvo nizko in sicer ta znaša komaj 838 €, kar je precej nižja vrednost od povprečne BDV na kmetijsko gospodarstvo za vse kmetijske sektorje, ki znaša 8.781 €. Gledano iz ekonomskega vidika rejo krav dojilj tako pretežno predstavljajo ekonomsko šibke kmetije oziroma ekstenzivne, majhne kmetije.

Kakšen je cilj intervencije glede na ciljne sektorje/proizvodnje ali vrste kmetovanja v njih?

☒ za izboljšanje konkurenčnosti

☒ za izboljšanje kakovosti

☒ za izboljšanje trajnostnosti

Kako bo ukrep obravnaval opredeljene težave v zvezi s tem ciljem (tj. obrazložitev ciljne usmerjenosti)?

Konkurenčnost:

Z dohodkovno vezano podporo za rejo krav dojilj naslavljamo predvsem ohranjanje kmetijske proizvodnje in s tem ekonomske smiselnosti nadaljevanja te proizvodnje, kar pa je predpogoj za nadaljnja vlaganja v razvoj, dodano vrednost, konkurenčnost (npr. preko ostalih naložbenih intervencij). S podporo se bo prispevalo k zagotovitvi **doseganja ustreznega in stabilnega dohodka** rejcev krav dojilj oziroma k večji odpornosti in višji **konkurenčnosti,** kar bomo uresničevali predvsem s kombinacijo **dohodkovnih** in **naložbenih intervencij**. Dojilje se v večini nahajajo na OMD območjih in ohranjanje dojilj na teh območjih je pomembno zaradi družbenih (turizem) in demografskih razlogov kot tudi iz vidika preprečevanja zaraščanja zaradi česar intervencija pomembno prispeva k trajnosti.

Z naložbenimi intervencijami II. stebra (IRP2 - v okviru naložb v dvig konkurenčnosti posebej podpiramo naložbe v prilagoditev kmetovanja na gorskih območjih, IRP3 (kolektivne naložbe za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg), IRP4 (naložbe v dvig konkurenčnosti ekoloških kmetij), IRP 35 – naložbe v predelavo in trženje, kjer je poudarek na predelavi in trženju mleka in mesa iz nadstandardne prireje) ter IRP 29 – naložbe v povečanje dobrobiti živali) **nadgrajujemo dohodkovne intervencije, saj rejcem omogočamo pridobitev podpor za naložbe v povečanje konkurenčnosti, tržne usmerjenosti in dodane vrednosti ter prilagajanje objektov na dobrobit živali.**

Z omenjenimi investicijskimi intervencijami bomo omogočili vlaganja v nadaljnji razvoj tega sektorja, in sicer zlasti v modernizacijo in prestrukturiranje hlevov na dobrobit živali (prehod z vezane na prosto rejo živali), izboljšanje opreme v hlevih (avtomatizacija, robotizacija, digitalizacija), naložbe v skladišča za krmo, zlasti na hribovsko-gorskih območjih, naložbe v dosuševanje krme ter mehanizacijo za gorsko-višinske kmetije, ureditev nadstandardnih, pokritih skladiščnih kapacitet za gnojevko (zaradi zmanjšanja izpustov TGP in amonijaka), vlaganja v mehanizacijo za zadelavo gnojevke v tla (zaradi zmanjšanja izpustov amonijaka), vlaganja v krožno gospodarstvo in obnovljive vire energije (npr. bioplin), naložbe v predelavo in trženje mesa in mleka iz nadstandardnih rej.

Nadalje bomo konkurenčnost naslavljali tudi preko vstopnega praga vsaj dveh kravi dojilj. Z vstopnim pragom tako naglašamo in spodbujamo spremembe, hkrati pa iz vidika pomembnosti reje in vseh neugodnih vplivov na sektor, vstopni prag ne postavljamo previsoko.

Trajnostnost:

Z višjo podporo na enoto za krave dojilje na OMD območjih prispevamo k ciljem trajnosti. Hkrati je tak način dodeljevanja podpore skladen z strateško usmeritvijo glede postopnega usmerjanja živinoreje v hribovska-gorska območja, to je na območja trajnega travinja. Prav tako se rejci na gorskem območju soočajo z višjimi stroški prireje na enoto proizvoda pri pridelavi osnovne krme zaradi prisotnosti naravnih omejitev.

Kakovost:

Nadalje pa je podpora pomembna tudi za zagotavljanje zadostnega števila telet. kar je tudi razlog, da so do podpore upravičene tudi krave dojilje izven OMD območij, saj se tudi na teh območjih sektor spopada z izrazito slabim ekonomskim stanjem. Povečanje števila telet je pomembno ,z vidika vključevanja rejcev in ostalih členov v prehranski verigi v shemo Izbrana kakovost, ki je nacionalna shema kakovosti, s katero se zagotavlja neodvisen nadzor nad poreklom in kakovostjo proizvodov., tako da shema posredno prispeva tudi k cilju kakovosti. Izven OMD območij se nahaja le okoli 8% krav dojilj.

Kateri so zadevni sektorji?

Goveje in telečje meso

Utemeljitev pomembnosti ciljnih sektorjev/proizvodnje ali vrste kmetovanja v njih

Krave dojilje pomembno omogočajo izrabo travinja, ki v Sloveniji predstavlja več kot polovico vseh kmetijskih zemljišč v uporabi in ki je še zlasti značilno za OMD-območja. Prav tako se s pašo preprečuje zaraščanje. Velik delež kmetij redi malo število krav dojilj, tako se s tem plačilom podpira zlasti ekstenzivno rejo krav dojilj. Sektor tako prispeva k uporabi zemljišč z nizkimi donosi in je del tradicionalnih oblik kmetovanja. Ekstenzivna paša krav dojilj prispeva k strukturno raznolikost pašnih površin in s tem povečuje število ekoloških niš. Hkrati sektor zahteva višje stroške v primerjavi z intenzivno rejenimi živalmi, kar vodi v zaton takšnega sistema kmetovanja, kar pa povzroča opuščanje ali močno nezadostno izkoriščanje ekološko dragocenih površin.

Pojasnite, kako je ukrep skladen z okvirno direktivo o vodah (tj. 2000/60/ES).

Pri oceni skladnosti dohodkovno vezane podpore z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES (v nadaljevanju: Vodna direktiva) imajo upravičenci do zadevnih plačil obveznost izpolnjevanja zaostrene pogojenosti in imajo obveznost upoštevanja določil nacionalne zakonodaje, s katero se Vodna Direktiva 2000/60/ES prenaša v slovenski pravni red (Zakon o vodah).

Kmetijska gospodarstva imajo tudi obveznost izvajanja Nitratne Direktive (Direktiva 91/676/EGS), ki velja za vsa kmetijska gospodarstva, saj je celotno območje RS opredeljeno kot ranljivo območje za nitrate. V tem kontekstu so kmetijska gospodarstva dolžna upoštevati ukrepe glede optimizacije gnojenja (letni vnos dušika iz živinskih gnojil na ravni kmetijskega gospodarstva, letni vnos dušika iz organskih gnojil na posamezno enoto rabe kmetijskih zemljišč, primeren čas gnojenja, obdobje prepovedi gnojenja, mejne vrednosti vnosa dušika v tla za posamezno kmetijsko rastlino, zahteve glede obveznosti priprave gnojilnih načrtov, če se ti zahtevajo...).

Na podlagi 11.člena Vodne direktive in Zakona o vodah so določena tudi vodovarstvena območja I., II. in III. reda. Na vodovarstvenih območjih se gnojenje lahko izvaja samo na podlagi gnojilnega načrta. Vodovarstvena območja I. reda so najožja območja, kjer velja najstrožji režim za kmetijsko dejavnost in je prepovedana ali omejena raba živinskih gnojil.

Tudi v praksi se kaže, da z dohodkovno vezano podporo ni prišlo do intenzifikacije živinoreje v Sloveniji. Kmetijska gospodarstva na vodovarstvenih območjih prvega reda (VVO 1), ki so tudi upravičenci do vezanih dohodkovnih podpor, že sedaj ustrezno prilagajajo kmetijsko proizvodnjo, v smislu zmanjšane obtežbe GVŽ in prilagojene rabe kmetijskih rastlin. Na podlagi zbirne vloge za leto 2021 ugotavljamo, da je v povprečju obtežba znašala 0,82 GVŽ/ha, medtem ko je na KMG, ki imajo večji del površin na VVO 1, povprečna obtežba nekoliko nižja in znaša okoli 0,62 GVŽ/ha. Na VVO 1 območjih je tudi prisotne manj koruze za zrnje, pri ostalih kmetijskih rastlinah odstopanja niso zaznana.

V pripravi je tretji nacionalni Načrt upravljanja z vodami (NUV) v skladu z Vodno direktivo, kjer se bodo na na podlagi stanja površinskih in podzemnih voda določili ukrepi, ki se bodo izvajali tudi preko Skupne kmetijske politike. Tako so v NUV določeni ukrepi za varstvo voda pred onesnaženji z nitrati iz kmetijskih virov in ukrepi s področja varovanja voda pred onesnaževanjem s fitofarmacevtskimi sredstvi. Obe skupini ukrepov naslavljamo z nadstandardnimi zahtevami preko SOPO sheme in s podintervencijami KOPOP.

Dohodkovna proizvodno vezana plačila v primeru Slovenije podpirajo predvsem ekstenzivno rejo živali, s ciljem ohranjanja števila živali v sektorju. To potrjujejo analize izvajanja proizvodno vezanih plačil v obdobju 2015-2022, iz katerih je razvidno, da se število živali ne povečuje. Številni rejci, prejemniki dohodkovno proizvodno vezanih plačil, so vključeni v izvajanje ukrepa KOPOP ali Ekološkega kmetovanja. Tudi rezultati monitoringov voda kažejo na izboljševanje trenda vsebnosti nitratov v vodah. S prepletom različnih ukrepov in stimulativnostjo plačil za vključevanje v okoljske ukrepe, torej lahko uspešno razrešujemo potencialno konkuriranje med cilji različnih shem podpor in spodbujamo trajnostno živinorejo. Z vidika količinskega stanja voda pa pojasnjujemo še, da dohodkovno vezane podpore ne podpirajo namakanja kmetijskih površin.

Ali se intervencija delno ali v celoti financira iz dodatnih sredstev za beljakovinske rastline (skupaj največ 2 %) v skladu s členom 96(3) uredbe o strateških načrtih SKP?

☐ Da ☒ Ne

Če je intervencija usmerjena v mešanico metuljnic in trav: navedite najmanjši odstotek metuljnic v mešanici.

N. r.

Vezana dohodkovna podpora, dodeljena sviloprejkam, je podpora, ki temelji na živalih, pri kateri je treba za uporabo „glave“ kot osnovne enote podpore predhodno pojasniti naslednje:

navedite menjalno razmerje med to enoto in „glavo“ (tj. kolikšen del te enote ustreza „eni glavi“?) npr. za namene kazalnikov.

N. r.

V opombi je mogoče podati dodatna pojasnila (npr. masa jajc, ki jih mora vsebovati zaboj)

9 Skladnost s STO

Oranžno okence

Obrazložitev, ali in kako intervencija spoštuje ustrezne določbe člena 6(5) ali Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu (modro okence)

/

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP05.01 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo krav dojilj	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.8;
ZNENP05.02 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo krav dojilj – 30% višja podpora	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.8;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP05.01 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo krav dojilj

Podpora se dodeli letno v obliki enotnega plačila na kravo dojiljo. Za namen višine podpore za dojilje se določi načrtovan znesek na enoto, ki izhaja iz potrebe k zagotovitvi večje konkurenčnosti sektorja glede na nizko vrednost BDV na uro efektivnega dela. Načrtovan znesek na enoto je določen na podlagi vpliva načrtovane podpore na BDV na uro efektivnega dela v sektorju. Z načrtovanim zneskom in upoštevaje novo SKP se izhodiščna bruto dodana vrednost na uro efektivnega dela, ki je najnižja med vsemi sektorji in znaša komaj 1,10€, poveča na 1,70€. Pri tem večji del, kar 0,6€ prispeva dohodkovno vezana podpora.

Za dohodkovno vezano podporo za rejo krav dojilj se na letni ravni nameni 0,31% nacionalne ovojnice za neposredna plačila, kar na letni ravni predstavlja 405.979,67 € sredstev.

Pri najnižjem znesku podpore se upošteva, da je podpora namenjena vzdrževanju števila živali in ne intenziviranju, zato je nastavljena z 10% odstopanjem od načrtovanega zneska podpore, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja. Pri maksimalnem znesku podpore pa se upošteva 15% odstopanje od zneska podpore, zaradi različnih vplivov pri izvajanju intervencije kot je na primer ne oddaja zahtevkov, ne izpolnjevanje pogoje upravičenosti. Z odstopanjem pri maksimalnem znesku se želi zlasti preprečiti morebitna neizkoriščena sredstva.

ZNENP05.02 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo krav dojilj – 30% višja podpora

Podpora se dodeli letno v obliki enotnega plačila na kravo dojiljo, pri tem je podpora za krave dojilje, ki se nahajajo na OMD območju za 30% višja, s čimer se zasleduje cilj izboljšanja trajnosti. Za namen višine podpore za dojilje se določi načrtovan znesek na enoto, ki izhaja iz potrebe k zagotovitvi večje konkurenčnosti sektorja glede na nizko vrednost BDV na uro efektivnega dela (obrazloženo pri ZNEN 05.01). Tako določnemu načrtovanemu znesku se dodatno prišteje še 30% vrednosti za spodbujanje trajnosti v sektorju. Za dohodkovno vezano podporo za rejo krav dojilj se na letni ravni nameni 4,39% nacionalne ovojnice za neposredna plačila, kar na letni ravni predstavlja 5.775.932,77€ sredstev.

Pri najnižjem znesku podpore se upošteva, da je podpora namenjena vzdrževanju števila živali in ne intenziviranju, zato je nastavljena z 10% odstopanjem od načrtovanega zneska podpore, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja. Pri maksimalnem znesku podpore pa se upošteva 15% odstopanje od zneska podpore, zaradi različnih vplivov pri izvajanju intervencije kot je na primer ne oddaja zahtevkov, ne izpolnjevanje pogoje upravičenosti. Z odstopanjem pri maksimalnem znesku se želi zlasti preprečiti morebitna neizkoriščena sredstva.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028

	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP05.01 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo krav dojilj	Načrtovani znesek na enoto	76,60	76,60	76,60	76,60	76,60	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	68,94	68,94	68,94	68,94	68,94	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	90,10	90,10	90,10	90,10	90,10	
	O.11 (enota: Glave)	5.299,99	5.299,99	5.299,99	5.299,99	5.299,99	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	405.979,23	405.979,23	405.979,23	405.979,23	405.979,23	2.029.896,15
ZNENP05.02 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo krav dojilj – 30% višja podpora	Načrtovani znesek na enoto	99,58	99,58	99,58	99,58	99,58	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	89,60	89,60	89,60	89,60	89,60	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	114,52	114,52	114,52	114,52	114,52	
	O.11 (enota: Glave)	58.002,94	58.002,94	58.002,94	58.002,94	58.002,94	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	5.775.932,77	5.775.932,77	5.775.932,77	5.775.932,77	5.775.932,77	28.879.663,85
SKUPAJ	O.11 (enota: Glave)	63.302,93	63.302,93	63.302,93	63.302,93	63.302,93	316.514,65
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	6.181.912,00	6.181.912,00	6.181.912,00	6.181.912,00	6.181.912,00	30.909.560,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						

INP06 - Vezana dohodkovna podpora za mleko v gorskih območjih

Intervencijska oznaka (države članice)	INP06
Naziv ukrepa	Vezana dohodkovna podpora za mleko v gorskih območjih
Vrsta intervencije	CIS(32) - Vezana dohodkovna podpora
Skupni kazalnik učinka	O.11. Število glav živine, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Gorsko območje Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P04	Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)
R.8 Delež kmetij , ki prejemajo vezano dohodkovno podporo za izboljšanje konkurenčnosti, trajnostnosti ali kakovosti

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Proizvodnja mleka ima v Sloveniji dolgo tradicijo in poleg govejega mesa predstavlja najpomembnejšo proizvodno usmeritev slovenskega kmetijstva. Leta 2020 je mleko prispevalo k kmetijski proizvodnji okoli 13,7 %. V skupni proizvodnji živinoreje govedoreja prispeva več kot 60,3 %, od tega mlečna proizvodnja okoli 33,2 %.

Čeprav se število molznic zmanjšuje skozi leta, je obseg proizvodnje mleka precej stabilen (v letu 2020: 630 tisoč ton), kar kaže na izboljšanje učinkovitosti reje Podatki rednih letnih statističnih raziskav o številu živali kažejo nadaljevanje trenda zmanjševanja števila krav molznic. Tako je bilo ob koncu leta 2020 prvič v reji manj kot 100 tisoč molznic (99 tisoč). To je za skoraj 2 % manj kot v enakem obdobju leta 2019 in za 9 % manj kot leta 2017 (109 tisoč molznic). V primerjavi z letom 2019 se je povprečna mlečnost povečala (+4 %) in je po statističnih podatkih znašala 6,4 tisoč kg mleka na molznico. Podobno kažejo tudi podatki centralne podatkovne zbirke Govedo (KIS), po katerih pa je leta 2019 povprečna mlečnost v standardni laktaciji znašala nekaj več kot 7.160 kg/kravo molznico in v celotni laktaciji 8.260 kg.

V vezano dohodkovno podporo bodo vključene le krave na gorskem območju, kjer zaradi reliefnih danosti prevladuje trajno travinje in krave molznice pomembno prispevajo k izrabi trajnega travinja ter neposredno preprečujejo zaraščanje na teh območjih.

S ciljem spodbujanja konkurenčnosti je podpora omejena na rejce z vsaj dvema kravama. V podporo tako ne vključimo le kmete s samooskrbno rejo ene krave.

Tabela 3: Ocena št. krav molznic na gorskem območju, krav molznic izven gorskega območja za leto 2020.

	Krave molznice	
Razred velikosti črede	Št. Glav v gorsko območje	Št. Glav izven gorsko območje
1	71	70
2 - 4	1.028	1.125
5 - 9	4.389	3.498
10 - 19	10.888	8.729
20 in več	25.181	31.922
Skupaj	41.557	45.344

Vir: MKGP, Centralni register govedi (na 1.2.2020); ARSKTRP, stalež živali (na 1.2.2020); lasten izračun

Po podatkih Eurostata 2016 je povprečno število krav molznic na KMG v Sloveniji znašalo 11,6, kar je manj od povprečja EU, ki je znašalo 18,4. Z vstopnim pragom tako naglašamo in spodbujamo spremembe, hkrati pa iz vidika pomembnosti reje in vseh neugodnih vplivov na sektor, vstopni prag ne postavljamo previsoko.
Vezano dohodkovno podporo za mleko v gorskem območju izvajamo tudi v obdobju 2015-2022. Analize tega obdobja kažejo, da se sicer velikost črede na kmetijskem gospodarstvu veča, kar je posledica ,da se manjša tudi število kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo s prirejo mleka, medtem ko se ne veča samo število živali.

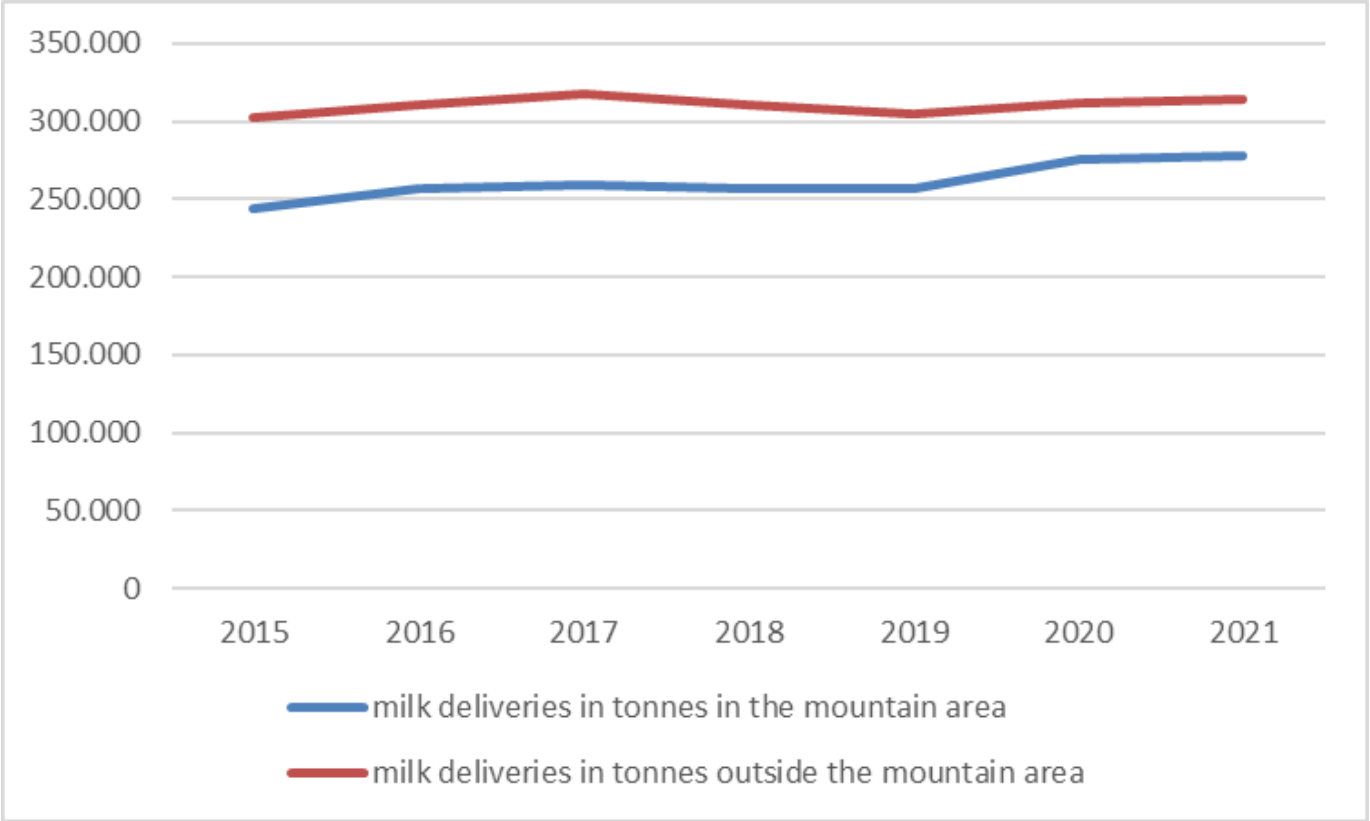
	CIS Milk Mtn.	CIS Milk Mtn.
	no. Farms	no. Cattle
2016	2.900	36.300
2017	2.900	36.200
2018	2.700	36.800
2019	2.600	36.400
2020	2.500	36.800
2021	2.400	36.700

Tudi iz vidika količine oddanega mleka v obdobju 2015-2022, ko se je ukrep dohodkovno vezane podpore v gorskem območju že izvaja, kaže, da se oddaja neintenzivira oziroma se je skozi leta povečala za 2% zaradi večje učinkovitosti reje oz. večje povprečne mlečnosti.

	Oddaja mleka (kg) v GO

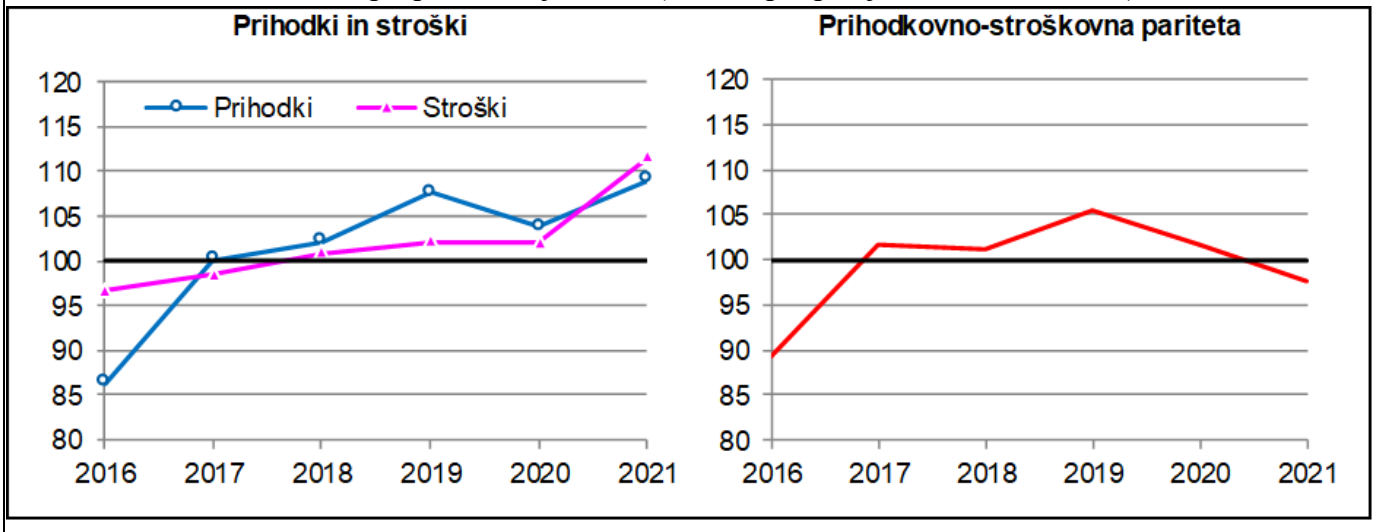
2016	256.289.368
2017	258.643.245
2018	257.440.498
2019	256.600.562
2020	275.790.618
2021	277.612.799

Oddaja mleka v gorskih območjih in oddaja mleka izven gorskih območij v tonah, po letih:

Z ekonomskega vidika so bile razmere za proizvodnjo mleka leta 2021 slabše kot leto pred tem. Ob povišanju povprečne odkupne cene mleka so se po ocenah na podlagi modelnih kalkulacij povečali tudi stroški prireje mleka.

Osnovni ekonomski kazalci pri proizvodnji mleka (indeks; povprečje 2016–2020 = 100)

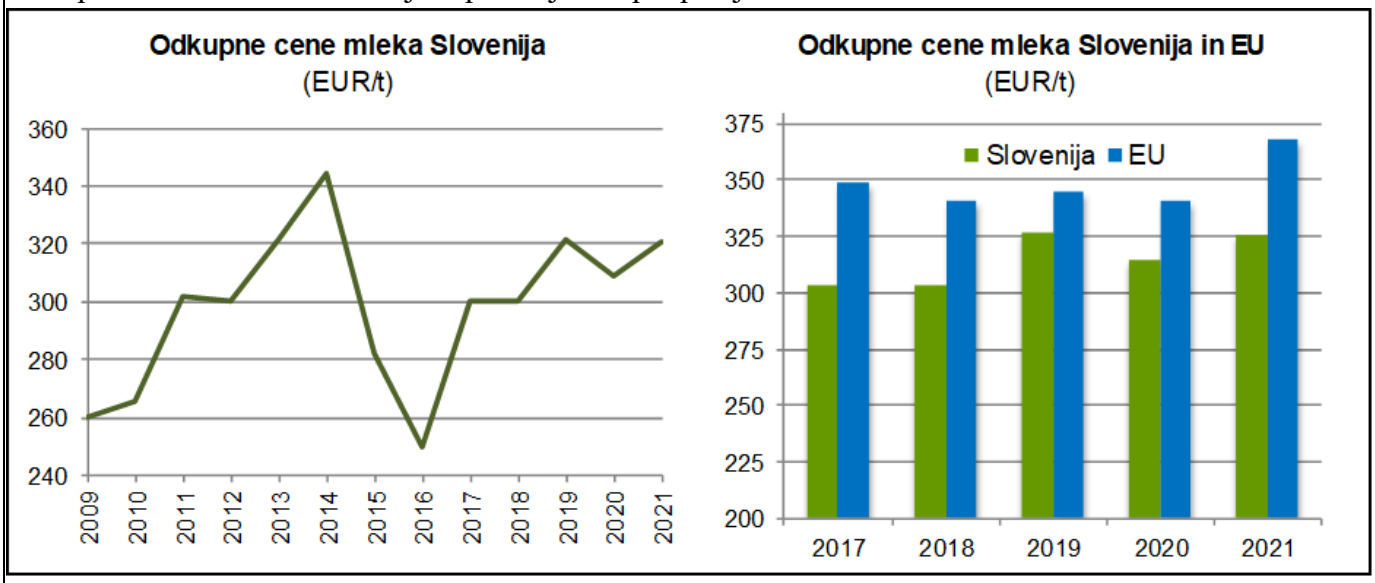

Vir: modelne kalkulacije KIS

Za spremembe odkupnih cen mleka za rejce načeloma velja, da te večinoma sledijo spremembam na evropskem trgu. Leta 2021 so se odkupne cene surovega mleka zvišale domala v vseh državah članicah EU, z izjemo Cipra,. Na avstrijskem trgu se je odkupna cena mleka v primerjavi z letom 2020 zvišala za 5 %, na italijanskem trgu za 3% in na hrvaškem trgu le za dober odstotek.

Potem, ko se je Slovenija po ceni surovega mleka v letu 2019 iz skupine držav članic EU z nizko ceno pomaknila proti sredini teh držav, se je v letu 2020 ponovno vrnila v spodnjo tretjino držav in tam ostala tudi v letu 2021. Nižje cene kot v Sloveniji so bile le v petih državah članicah.

Odkupne cene mleka v Sloveniji in primerjava s povprečjem EU

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Za podporo se je v obdobju 2015-2022 namenilo 3,5% oz. 3,15% nacionalne ovojnice. Z novim obdobjem SKP se namenja 2,9% nacionalne ovojnice.

Na konkurenčnost reje mleka v teh območjih in dohodkovni položaj rejcev bo od leta 2023 vplivala tudi ukinitev plačilnih pravic. Sektor mleka je bil od leta 2006 do 2012 deležen zgodovinskih dodatkov in deloma tudi od leta 2015 v okviru delne notranje konvergence v vrednosti njihovih plačilnih pravic. Rezultat tega je, da imajo kmetije v teh sektorjih višje vrednosti plačilnih pravic in s tem višje vrednosti neposrednih plačil. Ukinitev plačilnih pravic in prehod na enotno osnovno plačilo bo povzročil negativne prerazporeditvene učinke tem sektorjem in posledično dodatno slabšanje dohodkovnega položaja kmetij.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

Kmet je upravičen do podpore za mleko v gorskih območjih: če je njegovo kmetijsko gospodarstvo razvrščeno v gorsko območje, če je v letu pred letom oddaje vloge za podporo za mleko v gorskih območjih njegova oddaja in neposredna prodaja mleka znašala več kot nacionalna povprečna mlečnost oziroma nacionalna povprečna mlečnost za kmete, ki so vključeni v ekološko rejo mleka, in če v tekočem letu redi vsaj dve kravi, ki:

·so od vključno prvega dne obvezne reje označene, registrirane ter vodene v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo govedi;

·so prisotne na zadevnem kmetijskem gospodarstvu v obdobju obvezne reje;

·so ustrezne pasme;

·So telile v zadnjih dveh letih pred obdobjem obvezne reje;

·so iz črede krav molznic, kar se določi glede na podatek o oddanem in/ali neposredno prodanem mleku na kmetiji;

Število krav molznic, ki izpolnjujejo zgornje pogoje, za katero je kmet upravičen do podpore, pa se določi tako, da se podatek o oddanem in/ali neposredno prodanem mleku na kmetijskem gospodarstvu (leto n-1) deli z individualno mlečnostjo na kmetiji oziroma nacionalno povprečno mlečnostjo ali nacionalno povprečno mlečnostjo za ekološke kmetije, v primeru, da se za kmetijo ne vodi individualna mlečnost.

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Razpon in zneski podpore

Opis

Podpora se dodeli v obliki enotnega plačila na upravičeno kravo molznico le na gorskem območju.

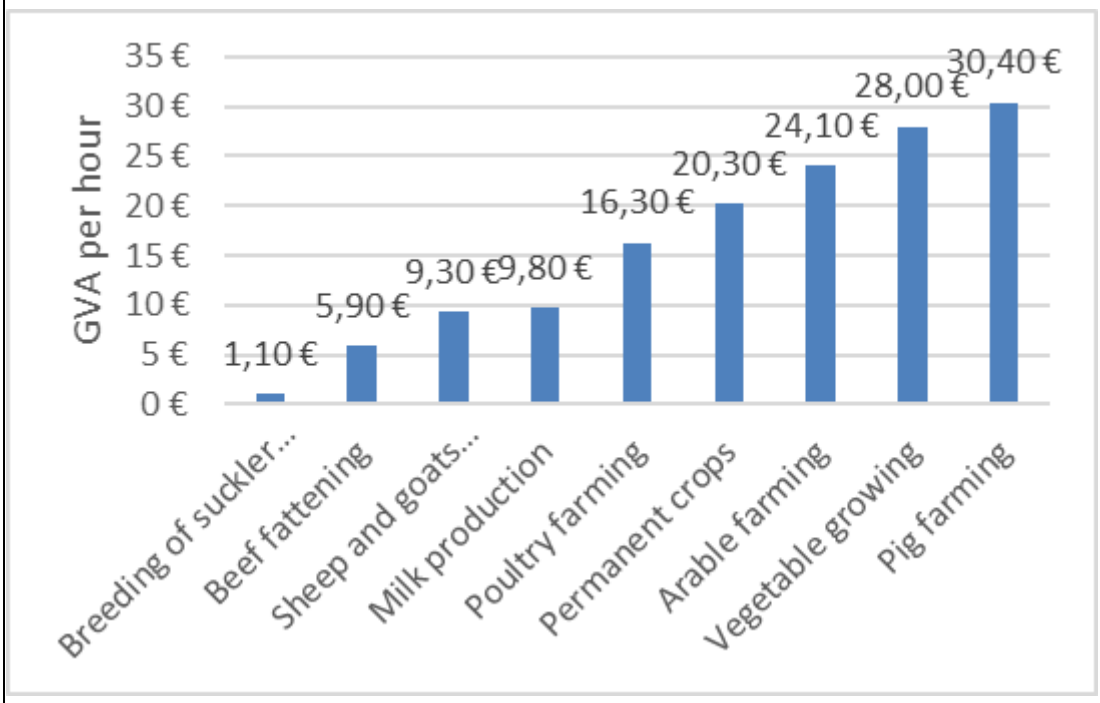
Kljub temu, da je Slovenija pri mleku neto izvoznik, dohodkovno vezana podpora ne bo izkrivljala konkurence drugih držav članic, saj se dodeli le za krave molznice na gorskem območju. Ocenjujemo, da bo vezana dohodkovna podpora preprečila selitev krav molznic iz gorskih območij na ravninski del, saj se kmetje na gorskih območjih soočajo z višjimi stroški prireje na enoto proizvoda pri pridelavi osnovne krme zaradi prisotnosti naravnih omejitev in dodatnimi stroški zaradi oddaljenosti obratov za oddajo mleka. S podporo tako naslavljamo ohranjanje mlečne proizvodnje na gorskem območju in s tem razmeroma stabilno razporeditev prireje mleka v Sloveniji.

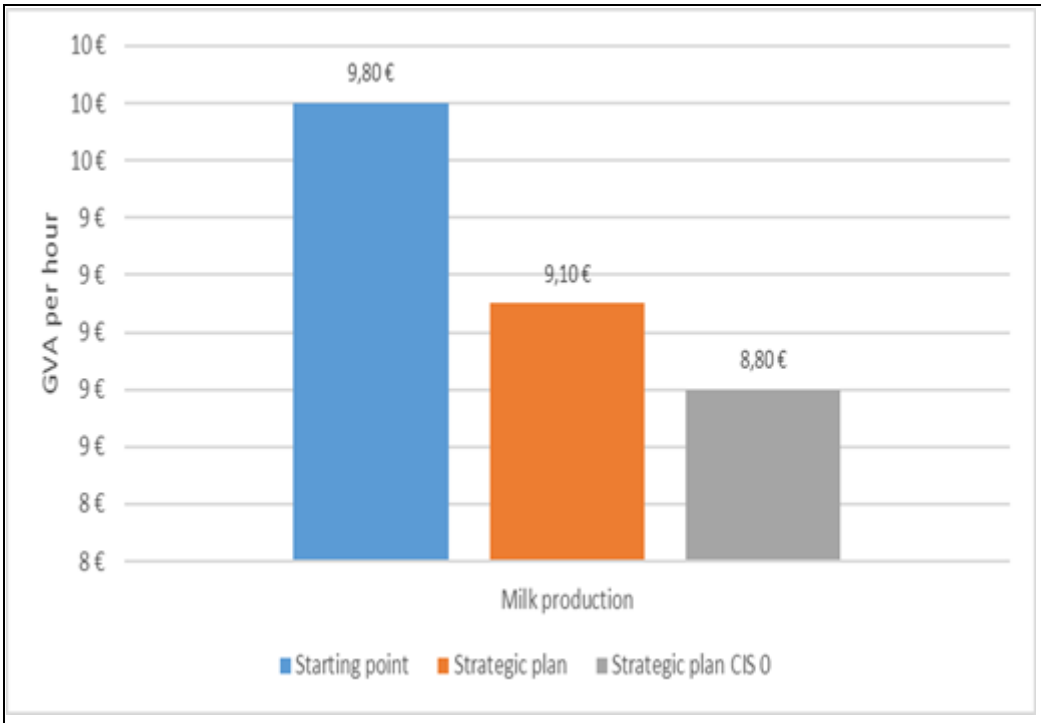
Prisotnost krav molznic na gorskem območju je pomembna tudi iz vidika rabe trajnega travinja in preprečuje zaraščanje na teh območjih. V površinski strukturi kmetij na gorskih območjih, ki se ukvarjajo s prirejo mleka s 77% prevladuje trajno travinje. Izven OMD je situacija pri prireji mleka drugačna, saj imajo kmetije v površinski strukturi le še 32% trajnega travinja.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Utemeljitev težav, s katerimi se srečujejo ciljni sektorji/proizvodnja ali vrste kmetovanja v njih.

Ekonomska primerjava med sektorji temelji na bruto dodani vrednosti na uro efektivnega dela (BDV /uro efektivnega dela) za posamezen sektor, ki je izračunana v študiji na podlagi modela tipičnih kmetijskih gospodarstev (dr. Žgajnar idr., 2021). Pri tem kazalnik še ne upošteva ukinitev plačilnih pravic oziroma spremembe SKP na podlagi strateškega načrt. Pri kravah molznicah je kazalnik BDV/ uro efektivnega dela v primerjavi z drugimi sektorji nizek, saj znaša v izhodišču9,80€ brez upoštevanja učinka nove SKP).

Na konkurenčnost reje mleka in dohodkovni položaj rejcev bo od leta 2023 vplivala tudi ukinitev plačilnih pravic. Sektor mleka je bil od leta 2006 do 2012 in deloma tudi od leta 2015 v okviru delne notranje konvergence deležni zgodovinskih dodatkov v vrednosti njihovih plačilnih pravic. Rezultat tega je, da imajo kmetije v teh sektorjih višje vrednosti plačilnih pravic in s tem višje vrednosti neposrednih plačil. Ukinitev plačilnih pravic in prehod na enotno osnovno plačilo bo povzročil negativne prerazporeditvene učinke tem sektorjem in posledično dodatno slabšanje dohodkovnega položaja kmetij. Že tako nizko izhodiščno BDV /uro efektivnega dela ukinitev plačilnih pravic še poslabša na 8,80€. Z vezano dohodkovno podporo se padec oblaži na 9,30€.

Nadalje se podpora nameni le kmetijam v gorskem območju, saj se na teh območjih rejci soočajo z višjimi stroški prireje na enoto proizvoda pri pridelavi osnovne krme zaradi prisotnosti naravnih omejitev in dodatnimi stroški zaradi oddaljenosti obratov za oddajo mleka.

Kakšen je cilj intervencije glede na ciljne sektorje/proizvodnje ali vrste kmetovanja v njih?

☒ za izboljšanje konkurenčnosti
☐ za izboljšanje kakovosti
☒ za izboljšanje trajnostnosti

Kako bo ukrep obravnaval opredeljene težave v zvezi s tem ciljem (tj. obrazložitev ciljne usmerjenosti)?

Trajnostnost:

S pomočjo dohodkovno vezane podpore za rejo krav molznic , ki jo s pogojem upravičenosti vežemo le na gorsko območje,naslavljamo ohranjanje mlečne proizvodnje na gorskem območju, s tem pa razmeroma stabilno razporeditev prireje mleka v Sloveniji. Ocenjujemo, da bo vezana dohodkovna podpora preprečila selitev krav molznic iz gorskih območij na ravninski del, saj se kmetje na -gorskih območjih soočajo z višjimi stroški prireje na enoto proizvoda pri pridelavi osnovne krme zaradi prisotnosti naravnih omejitev in dodatnimi stroški zaradi oddaljenosti obratov za oddajo mleka.

Prisotnost krav molznic na gorskem območju je pomembna tudi iz vidika rabe trajnega travinja in preprečuje zaraščanje na teh območjih. V površinski strukturi kmetij na gorskih območjih, ki se ukvarjajo s prirejo mleka s 77% prevladuje trajno travinje. Izven OMD je situacija pri prireji mleka drugačna, saj imajo kmetije v površinski strukturi le še 32% trajnega travinja.

Konkurenčnost:

Z naložbenimi intervencijami II. stebra (IRP2 - v okviru naložb v dvig konkurenčnosti posebej podpiramo naložbe v prilagoditev kmetovanja na gorskih območjih, IRP3 (kolektivne naložbe za skupno pripravo

kmetijskih proizvodov za trg), IRP4 (naložbe v dvig konkurenčnosti ekoloških kmetij), IRP 35 – naložbe v predelavo in trženje, kjer je poudarek na predelavi in trženju mleka in mesa iz nadstandardne prireje) ter IRP 29 – naložbe v povečanje dobrobiti živali) **nadgrajujemo dohodkovne intervencije, saj rejcem omogočamo pridobitev podpor za naložbe v povečanje konkurenčnosti, tržne usmerjenosti in dodane vrednosti ter prilagajanje objektov na dobrobit živali.**

Z omenjenimi investicijskimi intervencijami bomo omogočili vlaganja v nadaljnji razvoj tega sektorja, in sicer zlasti v modernizacijo in prestrukturiranje hlevov na dobrobit živali (prehod z vezane na prosto rejo živali), izboljšanje opreme v hlevih (avtomatizacija, robotizacija, digitalizacija), naložbe v skladišča za krmo, zlasti na hribovsko-gorskih območjih, naložbe v dosuševanje krme ter mehanizacijo za gorsko-višinske kmetije, ureditev nadstandardnih, pokritih skladiščnih kapacitet za gnojevko (zaradi zmanjšanja izpustov TGP in amonijaka), vlaganja v mehanizacijo za zadelavo gnojevke v tla (zaradi zmanjšanja izpustov amonijaka), vlaganja v krožno gospodarstvo in obnovljive vire energije (npr. bioplin), naložbe v predelavo in trženje mesa in mleka iz nadstandardnih rej.

Konkurenčnost vzpodbujamo tudi z vstopnim pragom dveh krav molznic.

Kateri so zadevni sektorji?

Mleko in mlečni izdelki

Utemeljitev pomembnosti ciljnih sektorjev/proizvodnje ali vrste kmetovanja v njih

Proizvodnja kravjega mleka je najpomembnejša usmeritev slovenskega kmetijstva. K skupni vrednosti kmetijske proizvodnje v zadnjih letih prispeva okoli 14 % (leta 2021: 14,7 %), k vrednosti živinoreje pa približno 33 % (leta 2020: 34,6 %). V sektorju beležimo intenzivne procese prestrukturiranja, modernizacije in koncentracije reje. V zadnjih 15 letih se je število proizvajalcev mleka, ki mleko oddaja v mlekarne, zmanjšalo s 13.900 na okoli 5.000 kmetijskih gospodarstev.Čeprav se tudi število molznic zmanjšuje skozi leta, je obseg proizvodnje mleka precej stabilen (v letu 2020: 630 tisoč ton), kar kaže na izboljšanje učinkovitosti reje. Povprečna mlečnost znaša 6,3 tisoč kg mleka na molznico.

Mlečni sektor je izvozno usmerjen sektor, vendar je v strukturi skupnega izvoza mnogo let prevladoval izvoz surovega mleka.Pri tem je razvitost prireje mleka povezana **predvsem z naravnimi dejavniki**, in sicer z visokim deležem območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (76 % kmetijskih zemljišč v uporabi je v OMD, od tega 56 % v gorskih območjih). V strukturi kmetijske rabe zaradi reliefnih značilnosti prevladuje travinje, ki pokriva 57 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi. Kombinacija omenjenih dejavnikov omejuje nabor možnih proizvodnih usmeritev, zato je reja travojedih živali v Sloveniji prevladujoča proizvodna usmeritev. Razvitost govedoreje pa je tudi posledica **zgodovinsko-političnih razmer po drugi svetovni vojni**. V razmerah zaprtega jugoslovanskega trga je bila Slovenija usmerjena v prirejo mleka, medtem ko je žita in zelenjavo prejemala od ostalih republik znotraj Jugoslavije.

Z vidika višine odkupne cene mleka smo v daljšem časovnem okvirju nekje v spodnji tretjini držav EU, torej v krogu držav z nizko odkupno cena mleka. V sektorju mleka se po eni strani odvija koncentracija in specializacija, po drugi strani pa opuščanje proizvodnje mleka na manjših in srednje velikih gospodarstvih na območjih s težjimi pogoji kmetovanja. Kmetijska gospodarstva, ki opuščajo prirejo mleka, se preusmerjajo v rejo krav dojilj. Opuščanje proizvodnje mleka in mesa na manjših in srednje velikih rejah na hribovsko-gorskih območjih bi na dolgi rok lahko vodilo v opuščanje kmetijstva in depopulacijo podeželskih območij.

Pojasnite, kako je ukrep skladen z okvirno direktivo o vodah (tj. 2000/60/ES).

Pri oceni skladnosti dohodkovno vezane podpore z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES (v nadaljevanju: Vodna direktiva) imajo upravičenci do zadevnih plačil obveznost izpolnjevanja zaostrene pogojenosti in imajo obveznost upoštevanja določil nacionalne zakonodaje, s katero se Vodna Direktiva 2000/60/ES prenaša v slovenski pravni red (Zakon o vodah).

Kmetijska gospodarstva imajo tudi obveznost izvajanja Nitratne Direktive (Direktiva 91/676/EGS), ki velja za vsa kmetijska gospodarstva, saj je celotno območje RS opredeljeno kot ranljivo območje za nitrate. V tem kontekstu so kmetijska gospodarstva dolžna upoštevati ukrepe glede optimizacije gnojenja (letni vnos dušika iz živinskih gnojil na ravni kmetijskega gospodarstva, letni vnos dušika iz organskih gnojil na posamezno enoto rabe kmetijskih zemljišč, primeren čas gnojenja, obdobje prepovedi gnojenja,

mejne vrednosti vnosa dušika v tla za posamezno kmetijsko rastlino, zahteve glede obveznosti priprave gnojilnih načrtov, če se ti zahtevajo...).

Na podlagi 11.člena Vodne direktive in Zakona o vodah so določena tudi vodovarstvena območja I., II. in III. reda. Na vodovarstvenih območjih se gnojenje lahko izvaja samo na podlagi gnojilnega načrta. Vodovarstvena območja I. reda so najožja območja, kjer velja najstrožji režim za kmetijsko dejavnost in je prepovedana ali omejena raba živinskih gnojil.

Tudi v praksi se kaže, da z dohodkovno vezano podporo ni prišlo do intenzifikacije živinoreje v Sloveniji. Kmetijska gospodarstva na vodovarstvenih območjih prvega reda (VVO 1), ki so tudi upravičenci do vezanih dohodkovnih podpor, že sedaj ustrezno prilagajajo kmetijsko proizvodnjo, v smislu zmanjšane obtežbe GVŽ in prilagojene rabe kmetijskih rastlin. Na podlagi zbirne vloge za leto 2021 ugotavljamo, da je v povprečju obtežba znašala 0,82 GVŽ/ha, medtem ko je na KMG, ki imajo večji del površin na VVO 1, povprečna obtežba nekoliko nižja in znaša okoli 0,62 GVŽ/ha. Na VVO 1 območjih je tudi prisotne manj koruze za zrnje, pri ostalih kmetijskih rastlinah odstopanja niso zaznana.

V pripravi je tretji nacionalni Načrt upravljanja z vodami (NUV) v skladu z Vodno direktivo, kjer se bodo na na podlagi stanja površinskih in podzemnih voda določili ukrepi, ki se bodo izvajali tudi preko Skupne kmetijske politike. Tako so v NUV določeni ukrepi za varstvo voda pred onesnaženji z nitrati iz kmetijskih virov in ukrepi s področja varovanja voda pred onesnaževanjem s fitofarmacevtskimi sredstvi. Obe skupini ukrepov naslavljamo z nadstandardnimi zahtevami preko SOPO sheme in s podintervencijami KOPOP.

Dohodkovna proizvodno vezana plačila v primeru Slovenije podpirajo predvsem ekstenzivno rejo živali, s ciljem ohranjanja števila živali v sektorju. To potrjujejo analize izvajanja proizvodno vezanih plačil v obdobju 2015-2022, iz katerih je razvidno, da se število živali ne povečuje. Številni rejci, prejemniki dohodkovno proizvodno vezanih plačil, so vključeni v izvajanje ukrepa KOPOP ali Ekološkega kmetovanja. Tudi rezultati monitoringov voda kažejo na izboljševanje trenda vsebnosti nitratov v vodah. S prepletom različnih ukrepov in stimulativnostjo plačil za vključevanje v okoljske ukrepe, torej lahko uspešno razrešujemo potencialno konkuriranje med cilji različnih shem podpor in spodbujamo trajnostno živinorejo. Z vidika količinskega stanja voda pa pojasnjujemo še, da dohodkovno vezane podpore ne podpirajo namakanja kmetijskih površin.

Ali se intervencija delno ali v celoti financira iz dodatnih sredstev za beljakovinske rastline (skupaj največ 2 %) v skladu s členom 96(3) uredbe o strateških načrtih SKP?

☐ Da ☒ Ne

Če je intervencija usmerjena v mešanico metuljnic in trav: navedite najmanjši odstotek metuljnic v mešanici.

N. r.

Vezana dohodkovna podpora, dodeljena sviloprejkam, je podpora, ki temelji na živalih, pri kateri je treba za uporabo „glave“ kot osnovne enote podpore predhodno pojasniti naslednje:

navedite menjalno razmerje med to enoto in „glavo“ (tj. kolikšen del te enote ustreza „eni glavi“?) npr. za namene kazalnikov.

N. r.

V opombi je mogoče podati dodatna pojasnila (npr. masa jajc, ki jih mora vsebovati zaboj)

9 Skladnost s STO

Oranžno okence

Obrazložitev, ali in kako intervencija spoštuje ustrezne določbe člena 6(5) ali Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu (modro okence)

/

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP06 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za mleko v gorskih območjih	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.8;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP06 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za mleko v gorskih območjih

Podpora se dodeli letno v obliki enotnega plačila na kravo molznico. Za namen višine podpore na kravo molznico se določi načrtovan znesek na enoto, ki izhaja iz potrebe k zagotovitvi večje konkurenčnosti sektorja glede na nizko vrednost BDV na uro efektivnega dela. Načrtovan znesek na enoto je določen na podlagi vpliva načrtovane podpore na BDV na uro efektivnega dela v sektorju. Pri nastavitvi zneska podpore se upošteva tudi , da bo sektor deležen večjih negativnih prerazporeditvenih učinkov iz naslova ukinitve plačilnih pravic. Že tako nizko izhodiščno BDV /uro efektivnega dela ukinitev plačilnih pravic še poslabša na 8,80€. S proizvodno vezanim plačilom se potem malenkost poveča, in sicer na 9,30€.

Za dohodkovno vezano podporo za rejo govedi se na letni ravni nameni 2,9% nacionalne ovojnice za neposredna plačila, kar na letni ravni predstavlja 3.814.371,50€ sredstev.

Pri najnižjem znesku podpore se upošteva, da je podpora namenjena vzdrževanju števila živali in ne intenziviranju, zato je nastavljena z 10% odstopanjem od načrtovanega zneska podpore, da se prepreči prerazporeditev sredstev iz drugih neposrednih plačil v nasprotju z njihovo prvotno dodelitvijo/uporabo zaradi večjega povpraševanja. Pri maksimalnem znesku podpore pa se upošteva 15% odstopanje od zneska podpore, zaradi različnih vplivov pri izvajanju intervencije kot je na primer ne oddaja zahtevkov, ne izpolnjevanje pogoje upravičenosti. Z odstopanjem pri maksimalnem znesku se želi zlasti preprečiti morebitna neizkoriščena sredstva.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP06 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za mleko v gorskih območjih	Načrtovani znesek na enoto	91,00	91,00	91,00	91,00	91,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	82,00	82,00	82,00	82,00	82,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	104,65	104,65	104,65	104,65	104,65	
	O.11 (enota: Glave)	41.916,17	41.916,17	41.916,17	41.916,17	41.916,17	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	3.814.371,47	3.814.371,47	3.814.371,47	3.814.371,47	3.814.371,47	19.071.857,35
SKUPAJ	O.11 (enota: Glave)	41.916,17	41.916,17	41.916,17	41.916,17	41.916,17	209.580,85
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	3.814.371,47	3.814.371,47	3.814.371,47	3.814.371,47	3.814.371,47	19.071.857,35
	Out of which needed to reach the						

Načrtovani znesek na enoto	**Proračunsko leto**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj 2024–2028**
	Koledarsko leto	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
	minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						

INP07 - Vezana dohodkovna podpora za beljakovinske rastline

Intervencijska oznaka (države članice)	INP07
Naziv ukrepa	Vezana dohodkovna podpora za beljakovinske rastline
Vrsta intervencije	CIS(32) - Vezana dohodkovna podpora
Skupni kazalnik učinka	O.10. Število hektarov, ki prejemajo vezano dohodkovno podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Celotno območje Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P04	Izboljšanje dohodkovnega položaja sektorjev v težavah	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.6 Odstotek dodatnih neposrednih plačil na hektar za upravičene kmetije pod povprečno velikostjo kmetije (v primerjavi s povprečjem)
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)
R.8 Delež kmetij , ki prejemajo vezano dohodkovno podporo za izboljšanje konkurenčnosti, trajnostnosti ali kakovosti

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Pred letom 2015 so bile beljakovinske rastline v SI izrazito deficitarne. Podatek za primerjavo: po podatkih 2010 popisa EU kmetijstva je bila za kmetijska gospodarstva s pridelavo suhih stročnic povprečna osnovna površina na kmetijo v Sloveniji 0,09 ha (v letu 2015 se je na podlagi podatkov iz zbirnih vlog zvišala na 0,15 ha), medtem ko je bila v EU-27 4,71 ha in v EU-15 7,19 ha. Detelje in lucerna so skupaj obsegale v povprečju okoli 5000 ha, soja je bila zasajena na manj kot 500ha.

Setvena struktura zelene krme se je predvsem zaradi proizvodno vezanega plačila za beljakovinske rastline v letih 2015–2016 nekoliko spremenila in je še vedno nekoliko drugačna kot pred letom 2015, čeprav se delež čistih posevkov detelj in lucerne ponovno zmanjšuje. V povprečju obdobja 2010–2014 je bilo v strukturi zelene krme 44 % silažne koruze, 45 % trave in mešanic ter 9 % čistih posevkov detelj in lucerne. V letu 2020 je bilo v strukturi površin zelene krme še vedno največ koruze za siliranje (46 %), delež trav in mešanic je bil 41-odstoten, čistih posevkov detelj in lucerne je bilo 12 %, ti pa so se v letu 2020 zmanjšali še za nadaljnji dve odstotni točki. Kljub porastu površin pod beljakovinskimi rastlinami so te še vedno deficitarne. Za leto 2021 je bila zelena krma pospravljena s 55.116 hektarjev njiv. S tem je bila

površina njiv, namenjena za pridelavo krme za živino v letu 2021 nekoliko manjša kot v letu 2020 (za okoli 1 %); obsegala je 55.116 hektarjev. Manjše kot v prejšnjem letu so bile predvsem površina, posejana s koruzo za silažo (za 2 %; merila je 27.155 hektarjev), površina z deteljami (za 1 %; 2.164 hektarjev) in površina z lucerno (za 9 %; 3.232 hektarjev). Travam in travnim mešanicam se je namenilo 8.815 hektarjev (ali za 4 % večja površina kot v 2020), travno-deteljnim mešanicam 9.409 hektarjev (ali za 4 % manjša površina) in deteljno-travnim mešanicam 3.935 hektarjev (ali za 7 % večja površina).

Tabela : Površine beljakovinskih rastlin - drugo, beljakovinskih rastlin - krmne, beljakovinskih rastlin - krmne (več kot 0,9 GVŽ/ha na KMG) in beljakovinskih rastlin skupaj od leta 2015 do 2021.

Leto	Beljakovinske rastline - drugo[1]	Beljakovinske rastline - krmne[2]	Beljakovinske rastline - krmne (več kot 0,9 GVŽ/ha na KMG)	Beljakovinske rastline - skupaj
2015	2.707	10.540	7.687	13.256
2016	3.633	11.808	9.060	15.411
2017	4.179	11.468	9.371	15.647
2018	2.784	10.922	7.540	13.706
2019	2.213	10.629	6.903	12.842
2020	2.388	9.241	6.437	11629
2021	2.617	9.167	6.865	11.784

[1] Krmni bob, soja, krmni grah (jari), grah, bob, fižol, grašica (jara), volčji bob, grahor, grašica (ozimna), krmni grah (ozimni).

[2] Deteljnotravne mešanice, detelja, lucerna, aleksandrijska detelja, perzijska detelja, inkarnatka, navadna nokota.

Vir: ARSKTRP (Zbirna vloga – KMRS)

Tabela površina soje od leta 2014 dalje:

Leto	2014	2015	2016	2017	2018	2019	20
Površina soje v ha	404	1.705	2.466	2.908	1.756	1.433	1.6

Vir: SURS

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti.

Kmet je upravičen do podpore za beljakovinske rastline, če:

- prideluje lucerno, detelje, deteljno travne mešanice, krmni bob, krmni grah, sojo, grašico, volčji bob, bob, grah, fižol, lečo, čičeriko, ali grahor;
- v primeru, da nosilec KMG prideluje lucerno, detelje, deteljno travne mešanice, krmni grah ali krmni bob mora znašati obtežba na KMG vsaj 0,9 GVZ na hektar kmetijskih zemljišč v uporabi.
- ima beljakovinske rastline prisotne na površini, za katero uveljavlja podporo za beljakovinske rastline do tehnološke zrelosti;
- skupna površina, za katero uveljavlja podporo za beljakovinske rastline, znaša vsaj 0,3 ha;
- ugotovljena upravičena površina kmetijskega gospodarstva znaša najmanj 1 ha;
- najmanjša ugotovljena upravičena površina kmetijske parcele, za katero uveljavlja podporo za

beljakovinske rastline, znaša vsaj 0,1 ha

Intervencija se ne izvaja na območjih, ki so šotišča za namen izvajanja DKOP 2 .

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov
(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))
N. r.
7 Razpon in zneski podpore
Opis

Podpora se dodeli kot enotno, letno plačilo za upravičen hektar beljakovinskih rastlin.

8 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije
Utemeljitev težav, s katerimi se srečujejo ciljni sektorji/proizvodnja ali vrste kmetovanja v njih.

Beljakovinske rastline so izrazito deficitarne. Težave s katerimi se sooča pridelava beljakovinskih rastlin so majhna posestna struktura, razdrobljenost njivskih površin, ki se v večini primerov nahajajo na območjih z omejenimi dejavniki, ter slabša tehnološka raven pridelave beljakovinskih rastlin, ki zmanjšuje konkurenčnost njihove pridelave.

Predvsem pa je majhen obseg pridelave beljakovinskih rastlin problematičen z vidika potreb prireje govejega mesa in kravjega mleka, ki sta najpomembnejši proizvodni usmeritvi slovenskega kmetijstva. Reja govedi in druge senojede živine v Sloveniji temelji na trajnem travinju, ki je, glede na obseg, glavna kmetijska kultura, vendar je pridelovalni potencial travinja razmeroma slabo izkoriščen, kar ne prispeva k zadostitvi potreb po voluminozni krmi. Beljakovinske rastline imajo pomembno vlogo v izboljšanju prireje.

Na splošno v Sloveniji beležimo velik primanjkljaj rastlinskih beljakovin in smo v veliki meri odvisni od uvoza.

Modelni izračun bruto dodane vrednosti (BDV) pri pridelavi soje in lucerne* kot predstavnikov za beljakovinske rastline kažejo, da:
-ekonomski rezultati pri pridelavi soje kažejo, da v letih 2018–2020 tržna vrednost pridelave in vračilo trošarine zadoščata za pokritje stroškov kupljenega blaga in storitev (spremenljivi stroški) ter stroškov amortizacije, ne pokrivata pa v celoti vkalkuliranih stroškov dela (ocenjeni na podlagi povprečne plače v RS). BDV na uro efektivnega vloženega dela pri pridelavi soje znaša 17 EUR na uro.
-Pri pridelavi sena lucerne, ki se v Sloveniji večinoma prideluje za porabo v okviru lastnih kmetijskih gospodarstev, njegova ekonomska vrednost pa se izrazi prek živinoreje, so ekonomski rezultati slabi. BDV na uro efektivnega vloženega dela pri pridelavi lucerne znaša le približno 2,5 EUR na uro.

**Modelni izračuni so izdelani s pomočjo modelnih kalkulacij KIS, na podlagi povprečnih cen v letih 2018–2020. Pri izračunu ekonomskih kazalnikov so upoštevane cene brez DDV. Pri izračunu BDV plačila za ukrepe skupne kmetijske politike (SKP) niso upoštevana.*

Kakšen je cilj intervencije glede na ciljne sektorje/proizvodnje ali vrste kmetovanja v njih?
☒ za izboljšanje konkurenčnosti
☐ za izboljšanje kakovosti
☒ za izboljšanje trajnostnosti

Kako bo ukrep obravnaval opredeljene težave v zvezi s tem ciljem (tj. obrazložitev ciljne usmerjenosti)?

Konkurenčnost:
S podporo se bo prispevalo k povečanju obsega pridelave beljakovinskih rastlin za kar je potrebno v osnovi zagotovitvi **doseganje ustreznega in stabilnega dohodka** kmetov oziroma k večji odpornosti in

višji **konkurenčnosti,** kar bomo uresničevali predvsem s kombinacijo **dohodkovnih** in **naložbenih intervencij**..

Z naložbenimi intervencijami II. stebra **nadgrajujemo vezano dohodkovno podporo za beljakovinske rastline, saj pridelovalcem beljakovinskih rastlin omogočamo pridobitev podpor za naložbe v povečanje konkurenčnosti, tržne usmerjenosti in dodane vrednosti.**

V okviru intervencije IRP 2 Predmet podpore so individualne in kolektivne naložbe v nakup kmetijske mehanizacije za spravilo rastlinskih pridelkov: stroji za spravilo zrnatih, silažnih in predivnih poljščin. Kmetijska mehanizacija za spravilo beljakovinskih pridelkov bo vplivala na vzpostavitev večjih obdelovalnih površin namenjenih beljakovinskim rastlinam in hkrati povečala produktivnost ter tržen interes nasploh.

V okviru ločene intervencije IRP 35 (predelava in trženje) so predmet podpore naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov, ki so namenjeni za prehrano ljudi in živali, kamor sodijo tudi beljakovinske rastline: objekti za predelavo in nakup pripadajoče opreme, skladišča in hladilnice za namen predelave in trženja.

Posebna pozornost je namenjena kolektivnim naložbam za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg (IRP3), kjer zasledujemo cilj bolj organiziranega nastopa na trgu in racionalizacije vlaganj v kmetijskem sektorju. Predmet podpore so kolektivne naložbe v ureditev distribucijskih centrov v pridelavo, predelavo in trženje kmetijskih proizvodov, ki so namenjeni za prehrano ljudi in živali, kamor sodijo tudi beljakovinske rastline: objekti za skladiščenje, predelavo in trženje kmetijskih proizvodov in nakup pripadajoče opreme, pakirne linije, nakup vozil za transport kmetijskih pridelkov in podobno. Nosilci teh naložb bodo poleg zadrug zlasti organizacije in skupine proizvajalcev (poleg še nekaterih drugih), ki bodo za svoje začetno organiziranje in delovanje lahko pridobile podporo iz naslova intervencije IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju.

Z naložbami v ekološko kmetijstvo (IRP4) bo mogoče vlagati v dvig konkurenčnosti in tržne usmerjenosti ekoloških proizvajalcev. Predmet podpore je med drugim tudi nakup kmetijske mehanizacije za izvajanje ekološke pridelave hrane, v primeru da se kmetijsko gospodarstvo odloči za ekološko proizvodnjo beljakovinskih rastlin. Naložbe znotraj IRP 35 (predelava in trženje) bodo dodatno omogočile dvig dodane vrednosti ekoloških proizvodov in izboljšanje njihove tržne prisotnosti v lokalnem okolju.

Trajnostnost:

Vpliv bo tudi na trajnostnost, saj beljakovinske rastline vežejo dušik iz zraka in ugodno vplivajo na tla. Pri kolobarjenju z metuljnicami je ponavadi potrebnih manj mineralnih in organskih dušikovih gnojil, Pri nekaterih kmetijskih rastlinah je bil ugotovljen večji donos, ko so v kolobarjenju sledile metuljnicam. Vključevanje metuljnic v kolobarjenje zmanjšuje tudi napade škodljivcev, saj se prekinejo zaporedni cikli škodljivcev, ki napadajo žito. Večina metuljnic je zelo privlačnih za čebele, pogosto pa so tudi pribežališče drugih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst, zato imajo lahko pozitiven učinek na biotsko raznovrstnost v sistemih kmetovanja z majhnimi vložki. Lucerna in detelja ugodno vplivata tudi na zatiranje plevela pri kulturah, ki se kot naslednje gojijo na isti površini, kar lahko povzroči, da se uporablja manj herbicidov ali sploh nič.

Kateri so zadevni sektorji?

Beljakovinske rastline

Utemeljitev pomembnosti ciljnih sektorjev/proizvodnje ali vrste kmetovanja v njih

Beljakovinske rastline imajo pomembno vlogo pri izboljšanju pri prireji govejega mesa in kravjega mleka. Hkrati pa se poleg problema zagotavljanja visokokakovostnebeljakovinske krme za urejeno rejo živali, v zadnjih nekaj letih srečujemo tudi z izzivom prilagajanja pridelave voluminozne krme spreminjajočim se podnebnim razmeram zaradi vse daljših sušnih obodbji in vse višje temperature Doma pridelana krma je trajnostno in ekonomsko najboljši način zagotavljanja krme rejnim živalim. Zaradi omenjenih izzivov je dohodkovno vezana podpora za beljakovinske rastline, ki lahko sopodbuja pridelavo krme (deteljnotravne mešanice, lucerna, detelje) potrebna. Nadaljnji razvoj proizvodnje rastlinskih beljakovin v Sloveniji ne prinaša samo gospodarskih koristi za kmete in proizvajalce hrane in krme, temveč tudi številne okoljske in podnebne prednosti. Beljakovinske rastline zlasti prispevajo k vezavi dušika v tleh in imajo zato pomembno vlogo v bolj trajnostnem ciklu dušikaPri kolobarjenju z metuljnicami je običajno potrebnih manj mineralnih in organskih dušikovih gnojil. Vključevanje metuljnic v dolgoročne sisteme kolobarjenja

ima pozitivne učinke na stanje tal v smislu vezave ogljika, povečane rodovitnosti zemlje in pri razvoju rastlin. Pri nekaterih kmetijskih rastlinah je bil ugotovljen večji donos in kakovost, ko so v kolobarjenju sledile metuljnicam, npr. pri pšenici, koruzi ali oljni ogrščici (npr. večja vsebnost beljakovin ali manjša kontaminacija z mikotoksini). Vključevanje metuljnic v kolobarjenje zmanjšuje tudi napade škodljivcev, saj se prekinejo zaporedni cikli škodljivcev, ki napadajo žito. Lucerna in detelja ugodno vplivata tudi na zatiranje plevela pri kulturah, ki se kot naslednje gojijo na isti površini, kar lahko povzroči, da se uporablja manj herbicidov ali sploh nič

Pojasnite, kako je ukrep skladen z okvirno direktivo o vodah (tj. 2000/60/ES).

Pri oceni skladnosti dohodkovno vezane podpore z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES (v nadaljevanju: Vodna direktiva) imajo upravičenci do zadevnih plačil obveznost izpolnjevanja zaostrene pogojenosti in imajo obveznost upoštevanja določil nacionalne zakonodaje, s katero se Vodna Direktiva 2000/60/ES prenaša v slovenski pravni red (Zakon o vodah).

Kmetijska gospodarstva imajo tudi obveznost izvajanja Nitratne Direktive (Direktiva 91/676/EGS), ki velja za vsa kmetijska gospodarstva, saj je celotno območje RS opredeljeno kot ranljivo območje za nitrate. V tem kontekstu so kmetijska gospodarstva dolžna upoštevati ukrepe glede optimizacije gnojenja (letni vnos dušika iz živinskih gnojil na ravni kmetijskega gospodarstva, letni vnos dušika iz organskih gnojil na posamezno enoto rabe kmetijskih zemljišč, primeren čas gnojenja, obdobje prepovedi gnojenja, mejne vrednosti vnosa dušika v tla za posamezno kmetijsko rastlino, zahteve glede obveznosti priprave gnojilnih načrtov, če se ti zahtevajo...).

Na podlagi 11.člena Vodne direktive in Zakona o vodah so določena tudi vodovarstvena območja I., II. in III. reda. Na vodovarstvenih območjih se gnojenje lahko izvaja samo na podlagi gnojilnega načrta. Vodovarstvena območja I. reda so najožja območja, kjer velja najstrožji režim za kmetijsko dejavnost in je prepovedana ali omejena raba živinskih gnojil.

V pripravi je tretji nacionalni Načrt upravljanja z vodami (NUV) v skladu z Vodno direktivo, kjer se bodo na na podlagi stanja površinskih in podzemnih voda določili ukrepi, ki se bodo izvajali tudi preko Skupne kmetijske politike. Tako so v NUV določeni ukrepi za varstvo voda pred onesnaženji z nitrati iz kmetijskih virov in ukrepi s področja varovanja voda pred onesnaževanjem s fitofarmacevtskimi sredstvi. Obe skupini ukrepov naslavljamo z nadstandardnimi zahtevami preko SOPO sheme in s podintervencijami KOPOP.

Številni kmetje, prejemniki vezanih dohodkovno plačil, so vključeni v izvajanje ukrepa KOPOP ali Ekološkega kmetovanja. Tudi rezultati monitoringov voda kažejo na izboljševanje trenda vsebnosti nitratov v vodah. S prepletom različnih ukrepov in stimulativnostjo plačil za vključevanje v okoljske ukrepe, torej lahko uspešno razrešujemo potencialno konkuriranje med cilji različnih shem podpor in spodbujamo trajnostno živinorejo. Z vidika količinskega stanja voda pa pojasnjujemo še, da vezane dohodkovne podpore ne podpirajo namakanja kmetijskih površin.

Omejitve seznama EU STO za oljnice (sporazum BlairHouse): Ali je intervencija usmerjena v katerega od pridelkov, ki jih zajema sporazum (tj. soja, oljna ogrščica, sončnično seme)?

☒ Da ☐ Ne

	Leto zahtevka				
	2023	2024	2025	2026	2027
oljna ogrščica/navadna ogrščica					
sončnice (razen slaščičarskega sončničnega semena)					
soja	4.059	4.059	4.059	4.059	4.059

Ali se intervencija delno ali v celoti financira iz dodatnih sredstev za beljakovinske rastline (skupaj največ 2 %) v skladu s členom 96(3) uredbe o strateških načrtih SKP?

☒ Da ☐ Ne

Če je intervencija usmerjena v mešanico metuljnic in trav: navedite najmanjši odstotek metuljnic v mešanici.

51 %

Vezana dohodkovna podpora, dodeljena sviloprejkam, je podpora, ki temelji na živalih, pri kateri je treba za uporabo „glave“ kot osnovne enote podpore predhodno pojasniti naslednje:

navedite menjalno razmerje med to enoto in „glavo“ (tj. kolikšen del te enote ustreza „eni glavi“?) npr. za namene kazalnikov.
N. r.
V opombi je mogoče podati dodatna pojasnila (npr. masa jajc, ki jih mora vsebovati zaboj)

9 Skladnost s STO
Oranžno okence
Obrazložitev, ali in kako intervencija spoštuje ustrezne določbe člena 6(5) ali Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu (modro okence)

Proizvodno dohodkovno plačilo za beljakovinske rastline se uvršča v amber box in je pomembno iz vidika cilja pomoči sektorju pri soočanju s težavami z izboljšanjem njihove konkurenčnosti. S pogoji upravičenosti so spoštovana glavna načela EU kot sta sorazmernost in nediskriminacija

11 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNENP07 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za beljakovinske rastline	Enakomerno		R.4; R.6; R.7; R.8;

Obrazložitev in utemeljitev (vključno s prožnostjo)

ZNENP07 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za beljakovinske rastline

Podpora se dodeli letno v obliki enotnega plačila na hektar beljakovinskih rastlin. Za namen višine podpore na hektar beljakovinskih rastlin se določi načrtovan znesek na enoto, ki izhaja iz potrebe k zagotovitvi večji konkurenčnosti sektorja.

12 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj 2024–2028
	Koledarsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNENP07 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za beljakovinske rastline	Načrtovani znesek na enoto	292,00	263,00	239,15	228,74	219,22	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	233,60	210,40	191,32	182,99	175,38	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	350,40	315,60	286,98	274,49	263,06	
	O.10 (enota: Hektar)	9.008,91	10.002,28	10.999,79	11.500,39	11.999,82	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	2.630.601,72	2.630.599,64	2.630.599,78	2.630.599,21	2.630.600,54	13.153.000,89
SKUPAJ	O.10 (enota: Hektar)	9.008,91	10.002,28	10.999,79	11.500,39	11.999,81	53.511,18
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	2.630.601,72	2.630.599,64	2.630.599,78	2.630.599,21	2.630.600,54	13.153.000,89
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						

5.2 Sektorske intervencije

Sadje in zelenjava

Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNESI10 - Znesek na enoto za operativni program sadje zelenjava	Povprečno		R.3; R.9; R.10; R.11; R.16; R.26;

Opis

ZNESI10 - Znesek na enoto za operativni program sadje zelenjava

410.000 EUR predstavlja finančni prispevek EU, preračunan na vrednost tržne proizvodnje organizacije proizvajalcev v višini 10 mio EUR, pri čemer finančni prispevek EU predstavlja 4,1 % vrednosti tržne proizvodnje.

Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNESI10 - Znesek na enoto za operativni program sadje zelenjava	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	82.000,00	82.000,00	82.000,00	82.000,00	82.000,00	
	O.35 (enota: Operativni programi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	82.000,00	82.000,00	82.000,00	82.000,00	82.000,00	410.000,00

INVRE(47(1)(a)) - - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave, poskusne in inovativne proizvodne metode ter druge ukrepe

SI10.01 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – naložbe in raziskave

Intervencijska oznaka (države članice)	SI10.01
Naziv ukrepa	Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – naložbe in raziskave
Vrsta intervencije	INVRE(47(1)(a)) - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, raziskave, poskusne in inovativne proizvodne metode ter druge ukrepe
Skupni kazalnik učinka	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis
CLIMA(46(f)) prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje
CONC(46(b)) koncentracija ponudbe in dajanje na trg proizvodov, vključno z neposrednim trženjem
PROD(46(a)) načrtovanje in organizacija proizvodnje, prilagajanje proizvodnje povpraševanju, zlasti glede kakovosti in količine, optimizacija stroškov proizvodnje in donosnosti naložb, stabiliziranje cen proizvajalcev
PROMO(46(e)) spodbujanje, razvoj in izvajanje: (i) proizvodnih metod in tehnik, ki spoštujejo okolje; (ii) proizvodnih praks, odpornih proti škodljivcem in boleznim; (iii) standardov glede zdravja in dobrobiti živali, ki presegajo minimalne zahteve, določene s pravom Unije in nacionalnim pravom; (iv) zmanjšanja odpadkov in okolju prijazne uporabe stranskih proizvodov ter ravnanja z njimi, vključno z njihovo ponovno uporabo in vrednotenjem; (v) varstva in krepitve biotske raznovrstnosti ter trajnostne rabe naravnih virov, zlasti varstva vode, tal in zraka.
REDE(46(d)) raziskave in razvoj na področju trajnostnih proizvodnih metod, vključno z odpornostjo na škodljivce in bolezni živali ter blaženjem podnebnih sprememb in odpornostjo proti podnebnim spremembam, inovativnimi praksami in pridelovalnimi tehnikami, ki spodbujajo gospodarsko konkurenčnost in krepijo razvoj trga

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P10	Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za	Srednje pomembna	Da

	skupen nastop na trgu		
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P36	Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja	Horizontalni cilj	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.10 Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP
R.11/Sadje in zelenjava Delež vrednosti tržne proizvodnje po organizacijah proizvajalcev ali skupinah proizvajalcev z operativnimi programi v nekaterih sektorjih
R.16 Delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov
R.26 Delež kmetij, ki prejemajo podporo v okviru SKP za produktivne in neproduktivne naložbe, povezane s skrbjo za naravne vire
R.3 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP
R.9 Delež kmetov, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

Načrtovanje in organizacija proizvodnje:

Z namenom zagotovitve, da je proizvodnja vseh članov organizacije proizvajalcev dovolj kakovostna za trg, je potrebno vlagati predvsem v tehnologije pridelave, s poudarkom na načrtovanju pridelave. Dolgoročno kot kratkoročno načrtovanje bo zagotovilo trženje celotne proizvodnje vseh članov in zalaganje tržnih mest s potrebnimi količinami kakovostnih pridelkov.

Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenje z njo:

Podnebne spremembe in ekstremni vremenski pojavi imajo obsežen vpliv na dejavnost pridelave sadja in zelenjave v Sloveniji, zato je zaščita naravnih virov – vode še posebej pomembna. Pridelava sadja in zelenjavevečinoma poteka na prostem, izpostavljena je ekstremnim vremenskim pogojem, npr. suši, zato je namakanje, oroševanje izjemnega pomena. Cilji so usmerjeni predvsem v zmanjševanje vplivov na naravno kakovost vode, ki so posledica intenzivne pridelave sadja in zelenjave, ter v namensko in potrebam prilagojeno uporabo vode in namakalnih tehnik, če je to potrebno.

Zmanjševanje količin nerazgradljivih odpadkov pri procesu pridelave in predelave:

Intenzivna pridelava sadja in zelenjave lahko prispeva k onesnaženju okolja, zato je pomembno, da se v pridelavo in predelavo sadja in zelenjave vključuje okoljsko sprejemljive materiale. Zmanjšanje količine nerazgradljivih odpadkov, možnost ponovne uporabe nerazgradljivih materialov bo pomembno prispevalo k varovanju okolja ter k ohranjanju in izboljšanju biotske raznovrstnosti kmetijskih habitatov in vrst.

Prilagoditev tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe:

Podnebne spremembe in ekstremni vremenski pojavi imajo obsežen vpliv na dejavnosti, odvisne od

naravnega okolja. Vplivajo tudi na vsakoletnimi pojav novih škodljivcev in bolezni, ki zmanjšujejo kakovost pridelkov. Pridelava zelenjave v Sloveniji v glavnini poteka na prostem, kar predstavlja veliko odvisnost od vremenskih pogojev in posledično velika tveganja v pridelavi – nestabilen pridelek. V sadjarstvu je delež nasadov z mrežami proti toči in namakalnimi sistemi še vedno premajhen. V letu 2019 je bilo z mrežo proti toči pokritih 30 % vseh intenzivnih sadovnjakov, namakanih pa le 18,7 % intenzivnih sadovnjakov. Sistem oroševanja za varstvo sadovnjakov proti zmrzali je vzpostavljen le na 5,15 % oziroma na 226 ha površin intenzivnih sadovnjakov.

Nihanje pridelka pomembno vpliva na ekonomski položaj pridelovalcev. Zaradi neugodnih vremenskih pojavov pri tržnih zelenjadnicah povprečni hektarski pridelki zaostajajo za povprečnimi hektarskimi pridelki v državah članicah EU.

Pri prilagajanju na nove okoljske razmere je pomemben vidik tudi varnost in raznolikost semen - kmetje morajo imeti dostop do vrste kakovostnih semen za sorte rastlin, ki so prilagojene pritiskom podnebnih sprememb. Poleg dostopa do semen je pomemben tudi dostop do sadik ter podlag za sorte, ki so bolje prilagojene na podnebne spremembe.

Ohranjanje tal pri pridelavi sadja in zelenjave:

Tla predstavljajo največji zalogovnik ogljika na Zemlji. Močno se odzivajo na spremenljivost in intenziteto padavin in na sušne dogodke. Pomemben del strategije prilagajanja na spremembe bo ustrezna raba in tehnologija obdelave tal, predvsem s povečanjem vsebnosti organskih snovi v tleh. Večja vsebnost organske snovi ne vpliva le na mikrobiološko aktivnost v tleh, ki zagotavlja živost tal, pozitivno vpliva tudi na infiltracijo in na zadrževalno sposobnost tal za vodo, s katerimi se tla branijo pred posledicami intenzivnih padavin in suš (ARSO, 2018). S tem pa se zmanjša tudi erozivnost tal.

Cilj je zmanjševanje vplivov na kakovost tal in biotsko raznolikost, ki so posledica intenzivne pridelave sadja in zelenjave. Ponujeni predmeti subvencioniranja ustrezajo tudi cilju spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega gospodarjenja z naravnimi viri, kot so voda, tla in zrak.

Izboljšanje kakovosti proizvodov:

Na kakovost pridelkov oz. ohranjanje kakovosti pridelkov ter proizvodov ključno vplivata učinkovit transport in pravilno skladiščenje ter rokovanje s pridelki. Tovrstni centri, ki vključujejo skladišča, hladilnice, sušilnice itd. omogočajo skladiščenje kmetijskih proizvodov tudi izven sezonsko in s tem dobavljivost proizvodov skozi daljše časovno obdobje. Distribucijski centri zagotavljajo zadostno koncentracijo ponudbe kmetijskih proizvodov, kar posledično zmanjšuje proizvodna, cenovna in dohodkovna nihanja in istočasno zagotavljajo stabilnost izven sezonske ponudbe.

Raziskave in razvoj v sektorju sadja in zelenjave:

Tehnološki razvoj mednarodno konkurenčnega sadjarstva, ki upošteva zelo visoke okoljevarstvene standarde ter tudi vpliv podnebnih sprememb v zadnjih letih, zahteva vlaganja v nova znanja in iskanje novih tehnoloških rešitev tudi za območje Slovenije. Podobno velja tudi za področje vrtnarstva, pri katerem je v Sloveniji zaznati tehnološki zaostanek tako pri pridelavi kot pri skladiščenju/hlajenju, pripravi zelenjave za trg. Trenutne tehnologije ne omogočajo izkoriščanja naravnih danosti za podaljšanje sezone pridelave oziroma za celoletno pridelavo in ne zmanjšujejo tveganj povezanih z ekstremnimi vremenskimi pojavi ter učinkovitostjo rabe virov, zaradi česar je cenovna konkurenčnost v primerjavi z uvoženo zelenjavo prenizka. Potrebno tudi je preučiti, kako v procese pridelave in predelave sadja in zelenjave vključiti umetno inteligenco ter strojno učenje.

Za povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in tehnološkega razvoja pri pridelavi v sektorju sadja in zelenjave, je potrebno okrepiti tudi področja, ki sledijo pridelavi, npr. področje pakiranja.

S to intervencijo naslavljamo potrebe po krepitvi razvoja in inovacijske sposobnosti, po novih znanjih na področju trajnostnega razvoja kmetijstva, uresničevanju okoljskih in podnebnih zavez na ravni EU ter zelenega in digitalnega prehoda, ki so v povezavi s horizontalnim ciljem.

Merila za izbor:

Organizacija poizvajalcev predloži operativni program v odobritev. Operativni program mora slediti

naslednjim zahtevam:

a)vsaj 15 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

b)operativni program zajema tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46 (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

c)vsaj 2 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s ciljem iz člena 46, točka (d) EU uredbe 2021/2115, in

d)odhodki za intervencije iz vrst intervencij iz člena 47 (2), točke (f), (g) in (h) EU uredbe 2021/2115, ne presegajo ene tretjine skupnih odhodkov.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se bo dopolnjevala z naložbenimi intervencijami v okviru programa razvoja podeželja, pri čemer bo zagotovljeno, da ne bo prihajalo do dvojnega financiranja, dodatno pa z intervencijami svetovanje in tehnična pomoč (prenos znanja o novih tehnologijah), promocija (kot naslednji korak pri pridelavi kakovostnih proizvodov – informiranje potencialnih kupcev) in zavarovanje (varovalka pri dogodkih, ki so so zunaj vpliva organizacij proizvajalcev, kljub njihovim vložkom v prilagoditve pridelave

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija odgovarja na priporočila EK - 2.3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi. Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 49-53 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Intervencija se navezuje na Resolucijo »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021« in prispeva k cilju A. Odporna in konkurenčna pridelava, cilju B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri ter cilju D. Horizontalni cilj: krepitev oblikovanja in prenosa znanja. Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora, in sicer na cilj 50 % znižanje uporabe kemičnih pesticidov (neposreden prispevek – intervencija Ohranjanje tal pri pridelavi sadja in zelenjave, posredni prispevek - Raziskave in razvoj v sektorju sadja in zelenjave).

Upravičenci:

Upravičenci do podpore so organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev priznane na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013.

Pogoji za pridobitev podpore:

Pogoji upravičenosti:

·priznanje skupine na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013;

·vrednost tržne proizvodnje;

·odobren operativni program.

<u>Načrtovanje in organizacija proizvodnje:</u>

Upravičeni stroški:

·Naložbe s ciljem optimiziranja stroškov proizvodnje

·Izboljšanje postopkov in tehnologij za izboljšanje kakovosti pridelkov

·Naložbe v programsko opremo za načrtovanje proizvodnje

·Druge naložbe, vezane na izboljšanje načrtovanja proizvodnje

<u>Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenje z njo:</u>

Upravičeni stroški:

·Naložbe v nove namakalne naprave z učinkovitim vodnim izkoristkom.

·Modernizacija obstoječih namakalnih naprav.

·Pršilne tehnike z majhnimi izgubami.

·Uvedba postopkov in tehnologij za zmanjšanje porabe vode pri pridelavi sadja in zelenjave, vključno s pripravo pridelkov za prodajo (čiščenje porabljenih in odpadnih voda).

·Naložbe v programsko opremo za namakanje.

·Druge naložbe, vezane na izboljšanje uporabe vode in gospodarjenje z njo

Naložbe v izboljšanje obstoječih namakalnih sistemov (tehnološke posodobitve) morajo biti skladne z zahtevami pri naložbah v namakalne sisteme v okviru programa razvoja podeželja. Do podpore so upravičene naložbe v tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, pri katerih je bilo predhodno ocenjeno, da bi bili mogoči prihranki vode glede na tehnične parametre obstoječega objekta. Do podpore so upravičene naložbe v namakalne sisteme, ki imajo:

- akt o uvedbi (ali drug akt, iz katerega je razvidno, da je namakalni sistem legalen);

- pravnomočno vodno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo vode, ki mora biti veljavno še najmanj 10 let od zaključka investicije. Vodno dovoljenje podeli za to pristojen organ, če je odvzem vode skladen z Načrtom upravljanja voda;

- izkazan najmanj 15 % potencialni prihranek vode glede na tehnične parametre obstoječega namakalnega sistema;

- dosežen najmanj 50 % učinkovit prihranek vode od potencialnega prihranka vode. Kadar naložba vpliva na telesa podzemnih ali površinskih voda, količinsko stanje katerih je bilo v zadevnem načrtu upravljanja povodij ocenjeno z manj kot dobro, se doseže učinkovito zmanjšanje porabe vode, ki prispeva k doseganju dobrega stanja teh vodnih teles, kot je določeno v členu 4 (1) Direktive 2000/60/ES.

Na ta način so upoštevani pogoji člena 74 (4) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

<u>Zmanjševanje količin nerazgradljivih odpadkov pri procesu pridelave in predelave:</u>

Upravičeni stroški:

·Oprema za preprečevanje nastajanja odpadkov pri pridelavi (biorazgradljive folije, biorazgradljive vrvice, itd.)

·Oprema za preprečevanje nastajanja odpadkov pri predelavi in pripravi za trg (pakirna embalaža, označevanje blaga, itd.)

·Oprema za razvoj sistema ponovne uporabe potrošnega materiala za shranjevanje pridelkov

·Naložbe v predelavo organskih odpadkov (kompostarne, oprema za drobljenje vej in ostankov pridelkov, oprema za predelavo odpadkov)

·Druga oprema, ki je potrebna za zmanjševanje količin odpadkov pri procesu pridelave in predelave

<u>Prilagoditev tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe:</u>

Upravičeni stroški:

a) Naložbe za prilagajanje podnebnim spremembam:

·oprema za zaščito pred točo (trajne rešitve za zaščito pred neugodnimi vremenskimi pojavi),

·oprema za zaščito pred zmrzaljo (trajne rešitve pred neugodnimi vremenskimi pojavi),

·oprema za zaščito pred drugimi neugodnimi vremenskimi pojavi (pozeba itd.) - trajne rešitve pred neugodnimi vremenskimi pojavi,

·oprema za namakanje,

·Stroški nabave čebelnjakov in čmrljakov za optimalno opraševanje (večanje odpornosti kmetijskih površin z opraševanjem)

·Postavitev in priprava rastlinjakov

·Modernizacija obstoječih rastlinjakov

·Oprema in pripomočki za izvajanje opazovalno napovedovalne dejavnosti.

·Nakup računalniških naprav, programov z namenom prilagajanja na podnebne spremembe

·Nakup in optimizacija tehnične opreme za pridelavo na prostem in v pokritih površinah

·Oprema za zaščito pred boleznimi in škodljivci

·Druge naložbe, vezane na blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

b) Posebni stroški:

·stroški sadnih rastlin (sadike, cepiči) – podnebno prilagojene sorte (po priporočilih Javne službe v sadjarstvu in strokovnih priporočil EU o izboru sort),

·ekološko seme.

Ohranjanje tal pri pridelavi sadja in zelenjave:

Upravičeni stroški:

·Oprema za obdelavo tal, setev

·Oprema za odstranjevanje plevela

·Oprema za precizno gnojenje

·Oprema za precizno aplikacijo sredstev za zaščito rastlin

·Druga oprema za obdelavo tal, setev, sajenje, nego in pobiranje pridelkov

·Druge naložbe za ohranjanje tal, vključno s povečanjem zalog ogljika v tleh

Izboljšanje kakovosti proizvodov:

Upravičeni stroški:

-postavitev hladilnic in skladiščnih prostorov;

-stroški izboljšanja in posodobitev tehnik skladiščenja;

-nadgradnja transportnih vozil za hladilno skladiščenje ali transport v nadzorovani atmosferi;

-specifična oprema za ohranjanje kakovosti pridelkov;

-prenova obstoječih skladiščih prostorov;

-druge naložbe, vezane na izboljšanje kakovosti proizvodov

Raziskave in razvoj v sektorju sadja in zelenjave:

Upravičeni stroški:

·Raziskovalne dejavnosti na področju ohranjanja tal, uporabe vode in prilagajanju podnebnim spremembam

·Alternativne zaščite rastlin pred boleznimi in škodljivci

·Razvoj tehnologij za povečanje produktivnosti, učinkovitejše skladiščenje

·Raziskave na področju pridelkov in postopkov, testiranje novih sort na različnih lokacijah

·Vpeljava umetne inteligence ter strojnega učenja v proces pridelave in predelave

·Materialni stroški in stroški za zaposlene za namen raziskav

·Oprema za namen raziskovalne dejavnosti, za izvedbo poskusov

·Drugi stroški, naložbe povezani z izvedbo raziskav

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Intervencija: Načrtovanje in organizacija proizvodnje: kritje 50 % upravičenih stroškov s strani EU

Intervencija: Raziskave in razvoj v sektorju sadja in zelenjave

Podpora: kritje 50 % upravičenih stroškov s strani EU. Petdesetodstotna omejitev se poveča na 80 %, če ti odhodki krijejo najmanj 5 % odhodkov v okviru operativnega programa.

Intervencije: Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenje z njo, Zmanjševanje količin nerazgradljivih odpadkov pri procesu pridelave in predelave, Prilagoditev tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe in Ohranjanje tal pri pridelavi sadja in zelenjave:

Podpora: kritje 50 % upravičenih stroškov s strani EU. Izjema: Petdesetodstotna omejitev se za odhodke, ki so povezani s ciljem iz člena 46 (e) in (f) EU uredbe 2021/2115, poveča na 80 %, če ti odhodki krijejo najmanj 20 % odhodkov v okviru operativnega programa.

Intervencija: Izboljšanje kakovosti proizvodov: kritje 50 % upravičenih stroškov s strani EU

Operativni program je financiran iz operativnega sklada organizacij proizvajalcev. Sklad se financira iz finančnih prispevkov članov organizacij proizvajalcev in/ali organizacije proizvajalcev ter finančne

pomoči Unije v skladu z 52. členom EU uredbe 2021/2115. Finančna pomoč Unije je enaka znesku finančnih prispevkov članov organizacije in ne sme presegati 50 % dejanskih odhodkov nastalih iz naslova izvajanja operativnega programa ter znaša največ 4,1 % ugotovljene vrednosti tržne proizvodnje organizacij proizvajalcev. V skladu s tem členom se lahko omejitve povečajo za 0,5 odstotnih točk, če se znesek, ki presega 4,1 % porabi izključno za intervencije, ki povezane s cilji 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (h), (i), in (j). Skladno z 53. Členom EU uredbe 2021/2115 lahko operativni sklad dopolnjuje nacionalna finančna pomoč.

Skladno z EU uredbe 2021/2115 52. člena, na zahtevo organizacij proizvajalcev se omejitev iz 50 % sofinanciranja operativnega programa poveča na 60 %, če organizacija proizvajalcev prvič izvaja operativni program, če operativni program zajema intervencije, ki so povezani s cilji iz člena 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (i), in (j).

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo so namenjene organizacijam proizvajalcem z odobrenimi operativnimi programi. V novem programskem obdobju želimo vzpostaviti 1 organizacijo proizvajalcev, ki bo izvajala operativni program.

V operativne programe morajo biti vključene intervencije, ki se nanašajo na uresničevanje sledečih ciljev: koncentracija ponudbe in dajanje na trg proizvodov, vključno z neposrednim trženjem (46 (b) EU uredbe 2021/2115), spodbujanje, razvoj in izvajanje: proizvodnih metod in tehnik, ki spoštujejo okolje; proizvodnih praks, odpornih proti škodljivcem in boleznim; zmanjšanja odpadkov in okolju prijazne uporabe stranskih proizvodov ter ravnanja z njimi, vključno z njihovo ponovno uporabo in vrednotenjem; varstva in krepitve biotske raznovrstnosti ter trajnostne rabe naravnih virov, zlasti varstvo vode, tal in zraka (46 (e) EU uredbe 2021/2115) ter prispevanje k blaženju posledic podnebnih sprememb in prilagajanju nanje (46 (f) EU uredbe 2021/2115).

Operativni programi naj zajemajo tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115.

Intervencije: Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenje z njo, Zmanjševanje količin nerazgradljivih odpadkov pri procesu pridelave in predelave, Prilagoditev tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe, Ohranjanje tal pri pridelavi sadja in zelenjave:

Zahteve:

- Vsaj 15 % odhodkov v okviru operativnih programov morajo zajemati intervencije, ki so povezane s cilji iz člena 46 (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,
- Operativni program mora zajemati vsaj tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46 (e) in (f) EU uredbe 2021/2115.

Intervencija: Raziskave in razvoj v sektorju sadja in zelenjave

Zahteva: Za uresničevanje tega cilja se mora v operativnem programu nameniti vsaj 2 % odhodkov.

Spoštovanje zahtev glede deležev odhodkov in intervencij operativnih programov po členu 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115 se bo zagotavljalo z nacionalno uredbo za priznavanje operativnih programov organizacij proizvajalcev.Organizacije proizvajalcev, ki se bodo odločile za izvajanje operativnih programov, bodo morale skladu z nacionalno uredbo programe oblikovati na način, da bodo sledile zahtevam člena 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115.

V primeru sektorskih intervencij - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, le-te sledijo ciljnim vrednostim (npr. odstotek za minimalne prihranke vode) in zahtevam, ki so določene pri naložbenih intervencijah za razvoj podeželja.

Pri intervencijah, povezanih s kmetijsko-okoljsko-podnebnimi cilji, se uresničuje vsaj eden od ciljev (a), (c), (d), (e), (g), (i) prve točke 12. člena Delegirane uredbe (EU) 2022/126. Organizacija proizvajalcev ob predložitvi predlaganega operativnega programa ali intervencije v odobritev zagotovi dokaze o pričakovanem pozitivnem prispevku k enemu ali več okoljskim ciljem.

Naložbe v opredmetena sredstva iz prvega pododstavka se izvedejo v prostorih organizacije proizvajalcev. Naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva ostanejo v lasti in posesti organizacije proizvajalcev v

skladu z 11. členom (1) (b) Delegirane uredbe (EU) 2022/126.

Podpora za naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva financira v enkratnem znesku.

Povezava s cilji iz člena 46 EU uredbe 2021/2115 (vsaj 15 % odhodkov povezanih s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) in vsaj 2 % odhodkov povezanih s ciljem iz člena 46, točka (d)) se bo zagotovila z dokazili za odhodke, kot so specifikacije opreme, strokovno mnenje oziroma na drug ustrezen način.

8 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencije so v skladu z odstavki 2, 11 ali 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu (zelena škatla) in so kot domača podpora izvzete iz zavez za zmanjšanje subvencijskih podpor iz Sporazuma STO o kmetijstvu.

K odstavku 2 Priloge 2 sodi podpora za naložbe, povezane z načrtovanjem proizvodnje ter tudi z izboljšanjem kakovosti proizvoda in podpora za raziskave (2(a)). Pomoči za strukturno prilaganje se načrtujejo s subvencijami za naložbe v tehnologijo pridelave, s poudarkom na načrtovanju pridelave, v naložbe za namen zagotavljanja kakovosti proizvodov organizacij proizvajalcev in s subvencijami za raziskave in razvoj ter za podporo raziskovalnim in razvojnim procesom v okviru proizvodnje organizacij proizvajalcev.

K odstavku 11 oziroma 12 sodi podpora za naložbe, ki imajo pozitiven učinek na okolje. Pomoči za strukturno prilaganje se načrtujejo s subvencijami za naložbe za učinkovito gospodarjenje z naravnimi viri (voda, tla in zrak) sodijo vse v odstavek 12 Priloge 2, zmanjšanje odpadkov pa sodi v odstavek 11 ali 12 Priloge 2. Naložbe, ki sodijo v odstavek 12, se navezujejo na Resolucijo o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 in Resolucijo "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin: Zmanjševanje negativnih vplivov na vodo, tla in zrak, Prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb). Podpora se uporablja prek javno financiranega vladnega programa brez prenosa na potrošnike in proizvajalcem ne pomaga s podporo cen. Pri intervenciji ne gre za neposredna plačila proizvajalcem. Glede na zasnovo intervencije in prejemnike podpore je mogoče domnevati, da na trgu ne bo povzročeno izkrivljanje cen. Plačila zajemajo le nastale stroške/izgubljene prihodke v skladu z ustreznim odstavkom 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

ADVI1(47(1)(b)) - - storitve svetovanja in tehnična pomoč, zlasti glede trajnostnih tehnik zatiranja škodljivcev in bolezni, trajnostne rabe fitofarmacevtskih sredstev in veterinarskih proizvodov, prilagajanja podnebnim spremembam in njihovega blaženja, zaposlitvenih pogojev, obveznosti delodajalcev ter zdravja in varnosti pri delu

SI10.02 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – svetovanje in tehnična pomoč

Intervencijska oznaka (države članice)	SI10.02
Naziv ukrepa	Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – svetovanje in tehnična pomoč
Vrsta intervencije	ADVI1(47(1)(b)) - storitve svetovanja in tehnična pomoč, zlasti glede trajnostnih tehnik zatiranja škodljivcev in bolezni, trajnostne rabe fitofarmacevtskih sredstev in veterinarskih proizvodov, prilagajanja podnebnim spremembam in njihovega blaženja, zaposlitvenih pogojev, obveznosti delodajalcev ter zdravja in varnosti pri delu
Skupni kazalnik učinka	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis
REDE(46(d)) raziskave in razvoj na področju trajnostnih proizvodnih metod, vključno z odpornostjo na škodljivce in bolezni živali ter blaženjem podnebnih sprememb in odpornostjo proti podnebnim spremembam, inovativnimi praksami in pridelovalnimi tehnikami, ki spodbujajo gospodarsko konkurenčnost in krepijo razvoj trga

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi
XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P10	Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu	Srednje pomembna	Da
P34	Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij	Horizontalni cilj	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.1 Število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, za povečanje uspešnosti na področju trajnostnosti gospodarstva, družbe, okolja, podnebja in učinkovite rabe virov
R.10 Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP
R.11/Sadje in zelenjava Delež vrednosti tržne proizvodnje po organizacijah proizvajalcev ali skupinah proizvajalcev z operativnimi programi v nekaterih sektorjih
R.28 Število oseb, ki koristijo svetovanja, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, v zvezi z okoljsko in podnebno uspešnostjo

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

V okviru spodbujanja modernizacije kmetij želimo vključiti še en pomemben vidik, in sicer prenos znanja o novih tehnologijah. V primeru naložb v novo, modernejšo tehnologijo, je namreč potrebno uporabnike seznaniti z njenimi lastnostmi. Ni torej dovolj, da se proizvajalce spodbuja k nakupu nove opreme, ki je učinkovitejša in prijaznejša za okolje, potrebno je zagotoviti, da jo znajo pravilno uporabljati. Uporaba zastarelih tehnologij in orodij s slabšim energijskim izkoristkom in večjim vplivom na okolje, ter slabo znanje uporabe informacijskih tehnologij vplivajo na slabšo produktivnost in nižjo donosnost, s čimer se preprečuje dolgoročni razvoj, saj se ob slabši donosnosti zmanjšujejo možnosti za nadaljnja vlaganja v novejšo opremo. Neznanje poleg tega lahko vpliva tudi na izbor za proizvodnjo manj primernih tehničnih orodij, orodij, ki so manj primerna za okolje itd.

Z intervencijo svetovalne storitve in tehnična pomoč bomo omogočili, da organizacije proizvajalcev lahko najamejo svetovalca oz. proizvajalca opreme, da jim predstavi novo opremo in jih izobrazi o njenem delovanju. S tem bo omogočen kar najboljši možen izkoristek nove opreme, s čimer se bo povečala konkurenčnost organizacije proizvajalcev. S pravilno uporabo moderne tehnologije, pa bo večja možnost tudi za blaženje posledic podnebnih sprememb.

S to intervencijo naslavljamo potrebe po učinkovitejši izmenjavi znanja in prenosu informacij, s poudarkom na področjih uvajanja sodobnih tehnologij in digitalizacije, prilagajanja in blaženja vplivov podnebnih sprememb, zdravja rastlin, ohranjanja in varovanja naravnih virov ter biotske raznovrstnosti, ki so v povezavi s horizontalnim ciljem.

Merila za izbor:

Organizacija poizvajalcev predloži operativni program v odobritev. Operativni program mora slediti naslednjim zahtevam:

a)vsaj 15 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

b)operativni program zajema tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46 (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

c)vsaj 2 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s ciljem iz člena 46, točka (d) EU uredbe 2021/2115, in

d)odhodki za intervencije iz vrst intervencij iz člena 47 (2), točke (f), (g) in (h) EU uredbe 2021/2115, ne presegajo ene tretjine skupnih odhodkov.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se bo dopolnjevala z naložbenimi intervencijami, saj želimo zagotoviti, da bo v primeru naložb v nove tehnologije organizacijam proizvajalcev omogočena pridobitev znanja o novih tehnologijah.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija odgovarja na priporočila EK - 2.3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi. Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 49-53 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Intervencija se navezuje na Resolucijo »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021« in prispeva k cilju A. Odporna in konkurenčna pridelava, cilju B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri ter cilju D. Horizontalni cilj: krepitev oblikovanja in prenosa znanja. Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora, in sicer na cilj 50 % znižanje uporabe kemičnih pesticidov (prispevek posredno preko prenosa znanja).

Upravičenci:

Upravičenci do podpore so organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev priznane na

podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013.

Pogoji za pridobitev podpore:

Pogoji upravičenosti:

·priznanje skupine na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013;

·vrednost tržne proizvodnje;

·odobren operativni program.

Upravičeni stroški izvedbe svetovanj in tehnične pomoči so:

·izvedba in priprava svetovanj/tehnične pomoči za namen tehnologij pridelave, varstva rastlin, krepitev tržne usmerjenosti in povečanje konkurenčnosti, uvajanje digitalizacije v pridelavo;

·stroški plačila izvajalca;

stroški poti in nastanitve.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Podpora: kritje 50 % upravičenih stroškov s strani EU

Operativni program je financiran iz operativnega sklada organizacij proizvajalcev. Sklad se financira iz finančnih prispevkov članov organizacij proizvajalcev in/ali organizacije proizvajalcev ter finančne pomoči Unije v skladu z 52. členom EU uredbe 2021/2115. Finančna pomoč Unije je enaka znesku finančnih prispevkov članov organizacije in ne sme presegati 50 % dejanskih odhodkov nastalih iz naslova izvajanja operativnega programa ter znaša največ 4,1 % ugotovljene vrednosti tržne proizvodnje organizacij proizvajalcev. V skladu s tem členom se lahko omejitve povečajo za 0,5 odstotnih točk, če se znesek, ki presega 4,1 % porabi izključno za intervencije, ki povezane s cilji 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (h), (i), in (j). Skladno z 53. Členom EU uredbe 2021/2115 lahko operativni sklad dopolnjuje nacionalna finančna pomoč.

Skladno z EU uredbe 2021/2115 52. člena, na zahtevo organizacij proizvajalcev se omejitev iz 50 % sofinanciranja operativnega programa poveča na 60 %, če organizacija proizvajalcev prvič izvaja operativni program, če operativni program zajema intervencije, ki so povezani s cilji iz člena 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (i), in (j).

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo so namenjene organizacijam proizvajalcem z odobrenimi operativnimi programi. V novem programskem obdobju želimo vzpostaviti 1 organizacijo proizvajalcev, ki bo izvajala operativni program.

V operativne programe morajo biti vključene intervencije, ki se nanašajo na uresničevanje sledečih ciljev: koncentracija ponudbe in dajanje na trg proizvodov, vključno z neposrednim trženjem (46 (b) EU uredbe 2021/2115),spodbujanje, razvoj in izvajanje: proizvodnih metod in tehnik, ki spoštujejo okolje; proizvodnih praks, odpornih proti škodljivcem in boleznim; zmanjšanja odpadkov in okolju prijazne uporabe stranskih proizvodov ter ravnanja z njimi, vključno z njihovo ponovno uporabo in vrednotenjem; varstva in krepitve biotske raznovrstnosti ter trajnostne rabe naravnih virov, zlasti varstvo vode, tal in zraka (46 (e) EU uredbe 2021/2115) ter prispevanje k blaženju posledic podnebnih sprememb in prilagajanju nanje (46 (f) EU uredbe 2021/2115).

Operativni programi naj zajemajo tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115.

Spoštovanje zahtev glede deležev odhodkov in intervencij operativnih programov po členu 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115 se bo zagotavljalo z nacionalno uredbo za priznavanje operativnih programov organizacij proizvajalcev. Organizacije proizvajalcev, ki se bodo odločile za izvajanje operativnih programov, bodo morale skladu z nacionalno uredbo programe oblikovati na način, da bodo sledile zahtevam člena 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115.

8 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu z odstavkom 2(d) Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("zelena škatla") in je kot domača podpora izvzeta iz zavez za zmanjšanje subvencijskih podpor iz Sporazuma STO o kmetijstvu. Pomoči za strukturno prilaganje se načrtujejo s subvencijami za svetovanje in tehnično pomoč organizacijam proizvajalcev. Podpora se uporablja prek javno financiranega vladnega programa brez prenosa na potrošnike in proizvajalcem ne pomaga s podporo cen. Pri intervenciji ne gre za neposredna plačila proizvajalcem. Glede na zasnovo intervencije in prejemnike podpore je mogoče domnevati, da na trgu ne bo povzročeno izkrivljanje cen.

TRAINCO(47(1)(c)) - - usposabljanje, vključno z mentorstvom in izmenjavo dobrih praks, zlasti v zvezi s trajnostnimi tehnikami zatiranja škodljivcev in bolezni, trajnostno uporabo fitofarmacevtskih sredstev in veterinarskih proizvodov, prilagajanjem podnebnim spremembam in njihovim blaženjem, pa tudi uporabo organiziranih platform za trgovanje in blagovnih borz na gotovinskih trgih in terminskih borzah

SI10.03 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – usposabljanje in izmenjava dobrih praks

Intervencijska oznaka (države članice)	SI10.03
Naziv ukrepa	Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – usposabljanje in izmenjava dobrih praks
Vrsta intervencije	TRAINCO(47(1)(c)) - usposabljanje, vključno z mentorstvom in izmenjavo dobrih praks, zlasti v zvezi s trajnostnimi tehnikami zatiranja škodljivcev in bolezni, trajnostno uporabo fitofarmacevtskih sredstev in veterinarskih proizvodov, prilagajanjem podnebnim spremembam in njihovim blaženjem, pa tudi uporabo organiziranih platform za trgovanje in blagovnih borz na gotovinskih trgih in terminskih borzah
Skupni kazalnik učinka	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis
REDE(46(d)) raziskave in razvoj na področju trajnostnih proizvodnih metod, vključno z odpornostjo na škodljivce in bolezni živali ter blaženjem podnebnih sprememb in odpornostjo proti podnebnim spremembam, inovativnimi praksami in pridelovalnimi tehnikami, ki spodbujajo gospodarsko konkurenčnost in krepijo razvoj trga

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi
XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P10	Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu	Srednje pomembna	Da
P34	Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij	Horizontalni cilj	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.1 Število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, za povečanje uspešnosti na področju trajnostnosti gospodarstva, družbe, okolja, podnebja in učinkovite rabe virov
R.10 Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP
R.11/Sadje in zelenjava Delež vrednosti tržne proizvodnje po organizacijah proizvajalcev ali skupinah proizvajalcev z

operativnimi programi v nekaterih sektorjih
R.28 Število oseb, ki koristijo svetovanja, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, v zvezi z okoljsko in podnebno uspešnostjo

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

V Sloveniji je potrebno izboljšati povezovanje in tesnejše sodelovanje tudi med organizacijami proizvajalcev, saj za večjo produktivnost in konkurenčnost pri pridelavi zelenjave in sadja kmetovalci potrebujejo predvsem znanje in odlične svetovalne storitve, ki bi jim pomagale pri izbiri trajnostnega upravljanja. Pri tem sta ključni izmenjava podatkov in znanja ter spretnosti.

Organizacije proizvajalcev z operativnim programom v sektorju sadja in zelenjave pri nas še ni vzpostavljene, zato menimo, da je ukrep usposabljanje in izmenjava dobrih praks potreben v izogib delanja napak. Izmenjava znanj in izkušenj bi potekala med predstavniki organizacij proizvajalcev iz EU držav, ki že imajo priznane organizacije proizvajalcev s operativnim programom ter med slovenskimi organizacijami proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave.

Izvedba prenosa znanj bi potekala na sledeče načine: izobraževanje na daljavo ali v živo, srečanja s predstavniki organizacij proizvajalcev iz držav z vzpostavljenim operativnim programom, izvedba usposabljanj-delavnic na terenu za organizacije proizvajalcev v državah članicah z že vzpostavljenim operativnim programom.

S to intervencijo naslavljamo potrebe po učinkovitejši izmenjavi znanja in prenosu informacij med organizacijami proizvajalcev, s poudarkom na področjih finančnih spretnosti in podjetništva, trajnostnega upravljanja organizacij, uvajanja sodobnih tehnologij in digitalizacije, vključevanja okoljskih vsebin,ki so v povezavi s horizontalnim ciljem.

Merila za izbor:

Organizacija poizvajalcev predloži operativni program v odobritev. Operativni program mora slediti naslednjim zahtevam:

a)vsaj 15 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

b)operativni program zajema tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46 (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

c)vsaj 2 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s ciljem iz člena 46, točka (d) EU uredbe 2021/2115, in

d)odhodki za intervencije iz vrst intervencij iz člena 47 (2), točke (f), (g) in (h) EU uredbe 2021/2115, ne presegajo ene tretjine skupnih odhodkov.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se bo dopolnjevala z vsemi drugimi sektorskimi intervencijami za sadje in zelenjavo – izmenjava znanja med organizacijami proizvajalcev zadeva vse aktivnosti, ki jih organizacije proizvajalcev izvajajo.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija odgovarja na priporočila EK - 2.3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi. Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 49-53 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Intervencija se navezuje na Resolucijo »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021« in prispeva k cilju A. Odporna in konkurenčna pridelava in cilju D. Horizontalni cilj: krepitev oblikovanja in prenosa znanja.

Upravičenci:

Upravičenci do podpore so organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev priznane na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013.

Pogoji za pridobitev podpore:

Pogoji upravičenosti:

·priznanje skupine na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013;

·vrednosti tržne proizvodnje;

·odobren operativni program.

Upravičeni stroški izvedbe usposabljanj so:

·izvedba in priprava usposabljanj;

·nakup didaktičnih pripomočkov, priprava video posnetkov za namen usposabljanj, nakup drugega materiala za namen usposabljanj,

·stroški plačila izvajalca;

stroški poti in nastanitve.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Podpora: kritje 50 % upravičenih stroškov s strani EU

Operativni program je financiran iz operativnega sklada organizacij proizvajalcev. Sklad se financira iz finančnih prispevkov članov organizacij proizvajalcev in/ali organizacije proizvajalcev ter finančne pomoči Unije v skladu z 52. členom EU uredbe 2021/2115. Finančna pomoč Unije je enaka znesku finančnih prispevkov članov organizacije in ne sme presegati 50 % dejanskih odhodkov nastalih iz naslova izvajanja operativnega programa ter znaša največ 4,1 % ugotovljene vrednosti tržne proizvodnje organizacij proizvajalcev. V skladu s tem členom se lahko omejitve povečajo za 0,5 odstotnih točk, če se znesek, ki presega 4,1 % porabi izključno za intervencije, ki povezane s cilji 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (h), (i), in (j). Skladno z 53. Členom EU uredbe 2021/2115 lahko operativni sklad dopolnjuje nacionalna finančna pomoč.

Skladno z EU uredbe 2021/2115 52. člena, na zahtevo organizacij proizvajalcev se omejitev iz 50 % sofinanciranja operativnega programa poveča na 60 %, če organizacija proizvajalcev prvič izvaja operativni program, če operativni program zajema intervencije, ki so povezani s cilji iz člena 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (i), in (j).

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo so namenjene organizacijam proizvajalcem z odobrenimi operativnimi programi. V novem programskem obdobju želimo vzpostaviti 1 organizacijo proizvajalcev, ki bo izvajala operativni program.

V operativne programe morajo biti vključene intervencije, ki se nanašajo na uresničevanje sledečih ciljev: koncentracija ponudbe in dajanje na trg proizvodov, vključno z neposrednim trženjem (46 (b) EU uredbe 2021/2115), spodbujanje, razvoj in izvajanje: proizvodnih metod in tehnik, ki spoštujejo okolje; proizvodnih praks, odpornih proti škodljivcem in boleznim; zmanjšanja odpadkov in okolju prijazne uporabe stranskih proizvodov ter ravnanja z njimi, vključno z njihovo ponovno uporabo in vrednotenjem; varstva in krepitve biotske raznovrstnosti ter trajnostne rabe naravnih virov, zlasti varstvo vode, tal in zraka (46 (e) EU uredbe 2021/2115) ter prispevanje k blaženju posledic podnebnih sprememb in prilagajanju nanje (46 (f) EU uredbe 2021/2115).

Operativni programi naj zajemajo tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115.

Spoštovanje zahtev glede deležev odhodkov in intervencij operativnih programov po členu 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115 se bo zagotavljalo z nacionalno uredbo za priznavanje operativnih programov organizacij proizvajalcev. Organizacije proizvajalcev, ki se bodo odločile za izvajanje operativnih programov, bodo morale skladu z nacionalno uredbo programe oblikovati na način, da bodo sledile zahtevam člena 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115.

Z intervencijo usposabljanje in izmenjava dobrih praks se med drugim uresničuje cilj (b) prve točke 13. člena Delegirane uredbe (EU) 2022/126.

8 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu z odstavkom 2(c) Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("zelena škatla") in je kot domača podpora izvzeta iz zavez za zmanjšanje subvencijskih podpor iz Sporazuma STO o kmetijstvu. Pomoči za strukturno prilaganje se načrtujejo s subvencijami za usposabljanje organizacij proizvajalcev in izmenjavo dobrih praks med organizacijami. Podpora se uporablja prek javno financiranega vladnega programa brez prenosa na potrošnike in proizvajalcem ne pomaga s podporo cen. Pri intervenciji ne gre za neposredna plačila proizvajalcem. Glede na zasnovo intervencije in prejemnike podpore je mogoče domnevati, da na trgu ne bo povzročeno izkrivljanje cen.

PROMO(47(1)(f)) - - promocija, komuniciranje in trženje, vključno z ukrepi in dejavnostmi, namenjenimi zlasti boljši ozaveščenosti potrošnikov o shemah kakovosti Unije in pomenu zdrave prehrane ter diverzifikaciji in konsolidaciji trgov

SI10.05 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – promocija, obveščanje in trženje

Intervencijska oznaka (države članice)	SI10.05
Naziv ukrepa	Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – promocija, obveščanje in trženje
Vrsta intervencije	PROMO(47(1)(f)) - promocija, komuniciranje in trženje, vključno z ukrepi in dejavnostmi, namenjenimi zlasti boljši ozaveščenosti potrošnikov o shemah kakovosti Unije in pomenu zdrave prehrane ter diverzifikaciji in konsolidaciji trgov
Skupni kazalnik učinka	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis
MARKET(46(h)) promocija in trženje proizvodov

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P10	Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu	Srednje pomembna	Da
P11	Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti	Srednje pomembna	Da
P12	Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.10 Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP
R.11/Sadje in zelenjava Delež vrednosti tržne proizvodnje po organizacijah proizvajalcev ali skupinah proizvajalcev z operativnimi programi v nekaterih sektorjih

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

Z vidika povečanja komercialne vrednosti proizvodov je potrebno dati poseben poudarek na uporabo oznak, ki potrjujejo sodelovanje proizvodov v shemah kakovosti Unije, s čimer se jamči poreklo, sledljivost in kakovost proizvodov, hkrati pa tudi njihova prepoznavnost (ustvarjanje blagovne znamke).

Sheme kakovosti in njim lasten način označevanja potrošniku zagotavlja vrhunsko kakovost izdelkov in njihovo pristnost. Z namenom informiranja javnosti o proizvodih, vključenih v sheme kakovosti, je potrebno izvesti ukrepe, kot so oglaševanje v medijih, promocijske kampanje in drugi načini predstavitve proizvodov javnosti.

Promocijo lahko izvajajo organizacije proizvajalcev, ki imajo veljaven certifikat za shemo kakovosti, proizvode pa morajo tržiti kot proizvode sheme kakovosti, v katero so vključeni. S promoviranjem svojih proizvodov, vključenih v sheme kakovosti, proizvajalci hkrati pripomorejo k večanju prepoznavnosti oznak shem kakovosti.Zelenjava in sadje sta pomemben vir vitaminov, mineralov in prehranskih vlaknin, vendar Slovenci v povprečju še zmeraj zaužijemo premalo sadja in zelenjave. S promocijo je potrebno povečati delež uživanja sveže zelenjave in sadja. Pričakujemo, da bo intervencija zagotovila povečanje tržne vrednosti proizvodov organizacije proizvajalcev s ciljem izboljšanja poslovanja.

Merila za izbor:

Organizacija poizvajalcev predloži operativni program v odobritev. Operativni program mora slediti naslednjim zahtevam:

a)vsaj 15 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

b)operativni program zajema tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46 (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

c)vsaj 2 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s ciljem iz člena 46, točka (d) EU uredbe 2021/2115, in

d)odhodki za intervencije iz vrst intervencij iz člena 47 (2), točke (f), (g) in (h) EU uredbe 2021/2115, ne presegajo ene tretjine skupnih odhodkov.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se bo dopolnjevala predvsem z naložbenimi intervencijami – predstavljala bo naslednji korak pri proizvodnji kakovostnih, okolju prijaznih proizvodov organizacij proizvajalcev, da bodo zanje izvedeli potencialni kupci.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija odgovarja na priporočila EK - 2.3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi, dodatno tudi 1.3 Krepitev družbeno-gospodarske strukture podeželskih območij in reševanje družbenih vprašanj (povečanje uživanja sadja in zelenjave). Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 49-53 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Intervencija se navezuje na Resolucijo »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021« in prispeva k cilju A. Odporna in konkurenčna pridelava.

Upravičenci:

Upravičenci do podpore so organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev priznane na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013.

Pogoji za pridobitev podpore:

Pogoji upravičenosti:

·priznanje skupine na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013;

·vrednost tržne proizvodnje;

·odobren operativni program.

Upravičeni stroški:

·prisotnost na sejmih, zasedanjih, razstavah, itd.;

·razvoj blagovnih znamk, logotipov specifične za organizacije proizvajalcev;

·potrošniško naravnano trženje, med drugim za otroke in mladostnike;

·promocija (npr. medijske kampanje, objava oglasov, literatura, degustacije);

·stroški oglaševanja in informiranja na prodajnem mestu, vključno z degustacijami;

stroški tiskanja na embalažo ali nalepke za namene promocije imena OP in blagovnih znamk.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Podpora: kritje 50 % upravičenih stroškov s strani EU

Operativni program je financiran iz operativnega sklada organizacij proizvajalcev. Sklad se financira iz finančnih prispevkov članov organizacij proizvajalcev in/ali organizacije proizvajalcev ter finančne pomoči Unije v skladu z 52. členom EU uredbe 2021/2115. Finančna pomoč Unije je enaka znesku finančnih prispevkov članov organizacije in ne sme presegati 50 % dejanskih odhodkov nastalih iz naslova izvajanja operativnega programa ter znaša največ 4,1 % ugotovljene vrednosti tržne proizvodnje organizacij proizvajalcev. V skladu s tem členom se lahko omejitve povečajo za 0,5 odstotnih točk, če se znesek, ki presega 4,1 % porabi izključno za intervencije, ki povezane s cilji 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (h), (i), in (j). Skladno z 53. Členom EU uredbe 2021/2115 lahko operativni sklad dopolnjuje nacionalna finančna pomoč.

Skladno z EU uredbe 2021/2115 52. člena, na zahtevo organizacij proizvajalcev se omejitev iz 50 % sofinanciranja operativnega programa poveča na 60 %, če organizacija proizvajalcev prvič izvaja operativni program, če operativni program zajema intervencije, ki so povezani s cilji iz člena 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (i), in (j).

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo so namenjene organizacijam proizvajalcem z odobrenimi operativnimi programi. V novem programskem obdobju želimo vzpostaviti 1 organizacijo proizvajalcev, ki bo izvajala operativni program.

V operativne programe morajo biti vključene intervencije, ki se nanašajo na uresničevanje sledečih ciljev: koncentracija ponudbe in dajanje na trg proizvodov, vključno z neposrednim trženjem (46 (b) EU uredbe 2021/2115), spodbujanje, razvoj in izvajanje: proizvodnih metod in tehnik, ki spoštujejo okolje; proizvodnih praks, odpornih proti škodljivcem in boleznim; zmanjšanja odpadkov in okolju prijazne uporabe stranskih proizvodov ter ravnanja z njimi, vključno z njihovo ponovno uporabo in vrednotenjem; varstva in krepitve biotske raznovrstnosti ter trajnostne rabe naravnih virov, zlasti varstvo vode, tal in zraka (46 (e) EU uredbe 2021/2115) ter prispevanje k blaženju posledic podnebnih sprememb in prilagajanju nanje (46 (f) EU uredbe 2021/2115).

Operativni programi naj zajemajo tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115.

Spoštovanje zahtev glede deležev odhodkov in intervencij operativnih programov po členu 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115 se bo zagotavljalo z nacionalno uredbo za priznavanje operativnih programov organizacij proizvajalcev. Organizacije proizvajalcev, ki se bodo odločile za izvajanje operativnih programov, bodo morale skladu z nacionalno uredbo programe oblikovati na način, da bodo sledile zahtevam člena 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115.

Z intervencijo promocija, obveščanje in trženje se uresničuje vsaj eden od ciljev (b), (c), (g) 14. člena Delegirane uredbe (EU) 2022/126.

8 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu z odstavkom 2(f) Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("zelena škatla") in je kot domača podpora izvzeta iz zavez za zmanjšanje subvencijskih podpor iz Sporazuma STO o kmetijstvu. Pomoči za strukturno prilaganje se načrtujejo s subvencijami za promocijo proizvodov organizacij proizvajalcev (sofinanciranje promocijskih aktivnosti organizacij proizvajalcev). Podpora se

uporablja prek javno financiranega vladnega programa brez prenosa na potrošnike in proizvajalcem ne pomaga s podporo cen. Pri intervenciji ne gre za neposredna plačila proizvajalcem. Glede na zasnovo intervencije in prejemnike podpore je mogoče domnevati, da na trgu ne bo povzročeno izkrivljanje cen.

WITHD(47(2)(f)) - - umik s trga za brezplačno distribucijo ali druge namene, po potrebi vključno s predelavo za olajšanje takega umika

SI10.06 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – umik s trga za brezplačno razdelitev

Intervencijska oznaka (države članice)	SI10.06
Naziv ukrepa	Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – umik s trga za brezplačno razdelitev
Vrsta intervencije	WITHD(47(2)(f)) - umik s trga za brezplačno distribucijo ali druge namene, po potrebi vključno s predelavo za olajšanje takega umika
Skupni kazalnik učinka	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis
RISK(46(j)) preprečevanje kriz in obvladovanje tveganj, katerih cilj je preprečevanje in obvladovanje kriz na trgih zadevnega sektorja

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P03	Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij	Pomembna	Delno
P10	Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.10 Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP
R.11/Sadje in zelenjava Delež vrednosti tržne proizvodnje po organizacijah proizvajalcev ali skupinah proizvajalcev z operativnimi programi v nekaterih sektorjih
R.5 Delež kmetij z instrumenti za obvladovanje tveganj, ki prejemajo podporo iz SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

Intervencija je namenjena reševanju kriznih situaciji na trgu in hkratnemu zmanjšanju količin odpadne hrane. Ta ukrep sledi cilju a - Podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornost po vsej Uniji za povečanje prehranske varnosti iz člena 6.

Umik s trga se izvede z:

·brezplačno razdelitvijo dobrodelnim organizacijam in ustanovam, v skladu z 89.a členom Zkme, za uporabo v njihovih dejavnostih pomoči osebam, za katere nacionalno pravo predvideva pravico do javne pomoči, zlasti zaradi pomanjkanja potrebnih sredstev za preživetje;

·brezplačno razdelitvijo kazenskim institucijam, šolam in javnim izobraževalnim ustanovam ter otroškim počitniškim domovom, kakor tudi bolnišnicam in domovom za ostarele, ki jih določijo države članice, ki sprejmejo vse potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so tako razdeljene količine dodatek h količinam, ki jih te ustanove običajno kupujejo.

Merila za izbor:

Organizacija poizvajalcev predloži operativni program v odobritev. Operativni program mora slediti naslednjim zahtevam:

a)vsaj 15 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

b)operativni program zajema tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46 (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

c)vsaj 2 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s ciljem iz člena 46, točka (d) EU uredbe 2021/2115, in

d)odhodki za intervencije iz vrst intervencij iz člena 47 (2), točke (f), (g) in (h) EU uredbe 2021/2115, ne presegajo ene tretjine skupnih odhodkov.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se bo dopolnjevala predvsem z drugimi intervencijami za reševanje kriznih situacij na trgu.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija odgovarja na priporočila EK - 2.3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi, dodatno tudi 1.3 Krepitev družbeno-gospodarske strukture podeželskih območij in reševanje družbenih vprašanj (zmanjšanje odpadne hrane). Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 49-53 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Intervencija se navezuje na Resolucijo »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021« in prispeva k cilju A. Odporna in konkurenčna pridelava.

Upravičenci:

Upravičenci do podpore so organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev priznane na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013.

Pogoji za pridobitev podpore:

Pogoji upravičenosti:

·priznanje skupine na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013;

·vrednost tržne proizvodnje;

·odobren operativni program.

Upravičeni stroški za brezplačno razdelitev:

·stroški prevoza za brezplačno razdelitev;

·stroški razvrščanja in pakiranja za brezplačno razdelitev.

OP mora pred načrtovanim umikom s trga obvestiti MKGP. Pomembno: krizni ukrepi ne smejo presegati 1/3 odhodkov operativnega programa organizacije proizvajalcev.

Na proizvodih za brezplačno razdelitev mora v skladu s Prilogo IV Delegirane uredbe (EU) 2022/126 biti navedeno: "Proizvod, namenjen za prosto razdelitev (Delegirana uredba (EU) 2022/126)"

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Financiranje v primeru umika s trga – brezplačna razdelitev, do 100% stroškov s strani EU, financiranje do največ 5 % VTP. Najvišji zneski podpore za umike s trga za brezplačno razdelitev (v EUR/100 kg) so določeni v Prilogi V Delegirane uredbe (EU) 2022/126 ter stroški priprave proizvodov (v EUR/t) v prilogi VII Delegirane uredbe (EU) 2022/126. Operativni program je financiran iz operativnega sklada organizacij proizvajalcev. Sklad se financira iz finančnih prispevkov članov organizacij proizvajalcev in/ali organizacije proizvajalcev ter finančne pomoči Unije v skladu z 52. členom EU uredbe 2021/2115. Finančna pomoč Unije je enaka znesku finančnih prispevkov članov organizacije in ne sme presegati 50 % dejanskih odhodkov nastalih iz naslova izvajanja operativnega programa ter znaša največ 4,1 % ugotovljene vrednosti tržne proizvodnje organizacij proizvajalcev. V skladu s tem členom se lahko omejitve povečajo za 0,5 odstotnih točk, če se znesek, ki presega 4,1 % porabi izključno za intervencije, ki povezane s cilji 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (h), (i), in (j). Skladno z 53. Členom EU uredbe 2021/2115 lahko operativni sklad dopolnjuje nacionalna finančna pomoč.

Skladno z EU uredbe 2021/2115 52. člena, na zahtevo organizacij proizvajalcev se omejitev iz 50 % sofinanciranja operativnega programa poveča na 60 %, če organizacija proizvajalcev prvič izvaja operativni program, če operativni program zajema intervencije, ki so povezani s cilji iz člena 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (i), in (j).

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo so namenjene organizacijam proizvajalcem z odobrenimi operativnimi programi. V novem programskem obdobju želimo vzpostaviti 1 organizacijo proizvajalcev, ki bo izvajala operativni program.

V operativne programe morajo biti vključene intervencije, ki se nanašajo na uresničevanje sledečih ciljev: koncentracija ponudbe in dajanje na trg proizvodov, vključno z neposrednim trženjem (46 (b) EU uredbe 2021/2115), spodbujanje, razvoj in izvajanje: proizvodnih metod in tehnik, ki spoštujejo okolje; proizvodnih praks, odpornih proti škodljivcem in boleznim; zmanjšanja odpadkov in okolju prijazne uporabe stranskih proizvodov ter ravnanja z njimi, vključno z njihovo ponovno uporabo in vrednotenjem; varstva in krepitve biotske raznovrstnosti ter trajnostne rabe naravnih virov, zlasti varstvo vode, tal in zraka (46 (e) EU uredbe 2021/2115) ter prispevanje k blaženju posledic podnebnih sprememb in prilagajanju nanje (46 (f) EU uredbe 2021/2115).

Operativni programi naj zajemajo tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46, točki (e) in (f).

Zahteva: Intervencije iz vrst intervencij iz člena 47(2), točke (f), (g) in (h) EU uredbe 2021/2115 ne smejo presegajo ene tretjine skupnih odhodkov v okviru operativnih programov.

Spoštovanje zahtev glede deležev odhodkov in intervencij operativnih programov po členu 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115 se bo zagotavljalo z nacionalno uredbo za priznavanje operativnih programov organizacij proizvajalcev. Organizacije proizvajalcev, ki se bodo odločile za izvajanje operativnih programov, bodo morale skladu z nacionalno uredbo programe oblikovati na način, da bodo sledile zahtevam člena 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115.

8 Skladnost s STO

Oranžno okence

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

/

NOHAR(47(2)(h)) - - opustitev spravila, ki zajema končanje trenutnega proizvodnega cikla na zadevnem območju, pri čemer so proizvodi dobro razviti ter neoporečne in zadovoljive tržne kakovosti, razen uničenja proizvodov zaradi vremenskih razmer ali bolezni

SI10.07 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – opustitev spravila

Intervencijska oznaka (države članice)	SI10.07
Naziv ukrepa	Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – opustitev spravila
Vrsta intervencije	NOHAR(47(2)(h)) - opustitev spravila, ki zajema končanje trenutnega proizvodnega cikla na zadevnem območju, pri čemer so proizvodi dobro razviti ter neoporečne in zadovoljive tržne kakovosti, razen uničenja proizvodov zaradi vremenskih razmer ali bolezni
Skupni kazalnik učinka	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis
RISK(46(j)) preprečevanje kriz in obvladovanje tveganj, katerih cilj je preprečevanje in obvladovanje kriz na trgih zadevnega sektorja

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P03	Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij	Pomembna	Delno
P10	Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.10 Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP
R.11/Sadje in zelenjava Delež vrednosti tržne proizvodnje po organizacijah proizvajalcev ali skupinah proizvajalcev z operativnimi programi v nekaterih sektorjih
R.5 Delež kmetij z instrumenti za obvladovanje tveganj, ki prejemajo podporo iz SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

Intervencija je namenjena preprečevanju in reševanju kriz na trgu v sektorju sadja in zelenjave. Zaradi

težjega skladiščenje določenih vrst sadja in zelenjave, bi bila intervencija namenjena reševanju kriznih situacij na trgu, opustitev spravila pa ima lahko hkrati ugodne posledice, npr. povečanje organske snovi v tleh (zeleno gnojenje).

Merila za izbor:

Organizacija poizvajalcev predloži operativni program v odobritev. Operativni program mora slediti naslednjim zahtevam:

a)vsaj 15 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

b)operativni program zajema tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46 (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

c)vsaj 2 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s ciljem iz člena 46, točka (d) EU uredbe 2021/2115, in

d)odhodki za intervencije iz vrst intervencij iz člena 47 (2), točke (f), (g) in (h) EU uredbe 2021/2115, ne presegajo ene tretjine skupnih odhodkov.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se bo dopolnjevala predvsem z drugimi intervencijami za reševanje kriznih situacij na trgu.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija odgovarja na priporočila EK - 2.3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi. Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 49-53 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Intervencija se navezuje na Resolucijo »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021« in prispeva k cilju A. Odporna in konkurenčna pridelava.

Upravičenci:

Upravičenci do podpore so organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev priznane na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013.

Pogoji za pridobitev podpore:

Pogoji upravičenosti:

·priznanje skupine na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013;

·vrednost tržne proizvodnje;

·odobren operativni program.

Opustitev spravila se ne sme izvesti, če se na območju ne pridobivajo več proizvodi z običajnim proizvodnim postopkom (sezona pridelovanja je že minila). Opustitev spravila pomeni, da se z zemljišča ne odvzame komercialnih proizvodov v času normalnega proizvodnega cikla in ne pomeni uničenje proizvodov zaradi neugodnega vremenskega dogodka ali bolezni.

Izvajanje ukrepa ne sme povzročiti nobenega negativnega vpliva na okolje ali fitosanitarnih posledic. Če površina, prijavljena za opustitev spravila, ni upravičena do opustitve spravila, se spravilo ne sme delno/v celoti izvesti. Ukrep mora biti dodatek k običajnim praksam gojenja.

Zneski nadomestil za opustitev spravila, ki vključujejo finančno pomoč Unije in prispevek organizacije proizvajalcev, so izplačila na hektar in krijejo do 90% najvišje ravni podpore za umike s trga, ki niso namenjeni brezplačni razdelitvi.

OP mora pred načrtovano opustitvijo spravila obvestiti pristojne državne organe.

Pomembno: krizni ukrepi ne smejo presegati 1/3 odhodkov operativnega programa organizacije proizvajalcev.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Zneski nadomestil za opustitev spravila, so izplačila na hektar in krijejo do 90% najvišje ravni podpore za umike s trga, ki niso namenjeni brezplačni razdelitvi. Najvišji zneski podpore za umike s trga, ki niso namenjeni brezplačni razdelitvi (v EUR/100 kg), so določeni v Prilogi V Delegirane uredbe (EU) 2022/126.

Operativni program je financiran iz operativnega sklada organizacij proizvajalcev. Sklad se financira iz finančnih prispevkov članov organizacij proizvajalcev in/ali organizacije proizvajalcev ter finančne pomoči Unije v skladu z 52. členom EU uredbe 2021/2115. Finančna pomoč Unije je enaka znesku finančnih prispevkov članov organizacije in ne sme presegati 50 % dejanskih odhodkov nastalih iz naslova izvajanja operativnega programa ter znaša največ 4,1 % ugotovljene vrednosti tržne proizvodnje organizacij proizvajalcev. V skladu s tem členom se lahko omejitve povečajo za 0,5 odstotnih točk, če se znesek, ki presega 4,1 % porabi izključno za intervencije, ki povezane s cilji 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (h), (i), in (j). Skladno z 53. Členom EU uredbe 2021/2115 lahko operativni sklad dopolnjuje nacionalna finančna pomoč.

Skladno z EU uredbe 2021/2115 52. člena, na zahtevo organizacij proizvajalcev se omejitev iz 50 % sofinanciranja operativnega programa poveča na 60 %, če organizacija proizvajalcev prvič izvaja operativni program, če operativni program zajema intervencije, ki so povezani s cilji iz člena 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (i), in (j).

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo so namenjene organizacijam proizvajalcem z odobrenimi operativnimi programi. V novem programskem obdobju želimo vzpostaviti 1 organizacijo proizvajalcev, ki bo izvajala operativni program.

V operativne programe morajo biti vključene intervencije, ki se nanašajo na uresničevanje sledečih ciljev: koncentracija ponudbe in dajanje na trg proizvodov, vključno z neposrednim trženjem (46 (b) EU uredbe 2021/2115), spodbujanje, razvoj in izvajanje: proizvodnih metod in tehnik, ki spoštujejo okolje; proizvodnih praks, odpornih proti škodljivcem in boleznim; zmanjšanja odpadkov in okolju prijazne uporabe stranskih proizvodov ter ravnanja z njimi, vključno z njihovo ponovno uporabo in vrednotenjem; varstva in krepitve biotske raznovrstnosti ter trajnostne rabe naravnih virov, zlasti varstvo vode, tal in zraka (46 (e) EU uredbe 2021/2115) ter prispevanje k blaženju posledic podnebnih sprememb in prilagajanju nanje (46 (f) EU uredbe 2021/2115).

Operativni programi naj zajemajo tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115.

Zahteva: Intervencije iz vrst intervencij iz člena 47(2), točke (f), (g) in (h) EU uredbe 2021/2115 ne smejo presegajo ene tretjine skupnih odhodkov v okviru operativnih programov.

Spoštovanje zahtev glede deležev odhodkov in intervencij operativnih programov po členu 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115 se bo zagotavljalo z nacionalno uredbo za priznavanje operativnih programov organizacij proizvajalcev. Organizacije proizvajalcev, ki se bodo odločile za izvajanje operativnih programov, bodo morale skladu z nacionalno uredbo programe oblikovati na način, da bodo sledile zahtevam člena 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115.

Najpoznejši rok v pridelovalni sezoni za uporabo intervencije za opustitev spravila je do vključno 15. novembra za vse vrste zelenjadnic, katerih pridelava je v tleh.

8 Skladnost s STO

Oranžno okence

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

/

HARIN(47(2)(i)) - - zavarovanje letine in proizvodnje, ki prispeva k varovanju dohodkov pridelovalcev, kadar imajo izgube zaradi naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, bolezni ali napadov škodljivcev, ob hkratnem zagotavljanju, da upravičenci sprejmejo potrebne ukrepe za preprečevanje tveganj

SI10.08 - Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – zavarovanje letine in proizvodnje

Intervencijska oznaka (države članice)	SI10.08
Naziv ukrepa	Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo – zavarovanje letine in proizvodnje
Vrsta intervencije	HARIN(47(2)(i)) - zavarovanje letine in proizvodnje, ki prispeva k varovanju dohodkov pridelovalcev, kadar imajo izgube zaradi naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, bolezni ali napadov škodljivcev, ob hkratnem zagotavljanju, da upravičenci sprejmejo potrebne ukrepe za preprečevanje tveganj
Skupni kazalnik učinka	O.35. Število operativnih programov, ki prejemajo podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	**Opis**
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis
RISK(46(j)) preprečevanje kriz in obvladovanje tveganj, katerih cilj je preprečevanje in obvladovanje kriz na trgih zadevnega sektorja

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	**Opis**	**Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP**	**Obravnavano v strateškem načrtu SKP**
P03	Obvladovanje tveganj za doseganje vzdržnega dohodka in odpornosti kmetij	Pomembna	Delno
P10	Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.10 Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP
R.11/Sadje in zelenjava Delež vrednosti tržne proizvodnje po organizacijah proizvajalcev ali skupinah proizvajalcev z operativnimi programi v nekaterih sektorjih
R.5 Delež kmetij z instrumenti za obvladovanje tveganj, ki prejemajo podporo iz SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

Intervencija je namenjena zavarovanju pridelkov za kritje izgube zaslužka organizacije proizvajalcev in/ali njihovih članov.

Podnebne spremembe in ekstremni vremenski pojavi, ki so njihova stalnica, imajo obsežen vpliv na dejavnosti, odvisne od naravnega okolja. Pridelava zelenjave v Sloveniji večinoma poteka na prostem, kar predstavlja veliko odvisnost od vremenskih pogojev in posledično velika tveganja v pridelavi – nestabilen pridelek, neugodni vremenski pogoji (pozebe) in z njimi povezane bolezni in škodljivci. Nihanje pridelka pomembno vpliva na ekonomski položaj pridelovalcev.

Intervencija za zavarovanje letine prispeva k zavarovanju prihodkov proizvajalcev in kritju tržnih izgub, ki jih imajo organizacija proizvajalcev ali njeni aktivni člani, če jih prizadenejo naravne nesreče, podnebne razmere in, kjer je primerno, izbruhi bolezni ali napadi škodljivcev.

Merila za izbor:

Organizacija poizvajalcev predloži operativni program v odobritev. Operativni program mora slediti naslednjim zahtevam:

a)vsaj 15 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

b)operativni program zajema tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46 (e) in (f) EU uredbe 2021/2115,

c)vsaj 2 % odhodkov zajema intervencije, ki so povezane s ciljem iz člena 46, točka (d) EU uredbe 2021/2115, in

d)odhodki za intervencije iz vrst intervencij iz člena 47 (2), točke (f), (g) in (h) EU uredbe 2021/2115, ne presegajo ene tretjine skupnih odhodkov.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se bo dopolnjevala predvsem z drugimi intervencijami za preprečevanje izgube prihodka proizvajalcev in naložbenimi intervencijami, s katerimi želimo vzpostaviti stabilno proizvodnjo, zavarovanje pa predstavlja varovalko za dogodke, ki so zunaj vpliva organizacij proizvajalcev.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija odgovarja na priporočila EK - 2.3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi. Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 49-53 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Intervencija se navezuje na Resolucijo »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021« in prispeva k cilju A. Odporna in konkurenčna pridelava.

Upravičenci:

Upravičenci do podpore so organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev priznane na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013.

Pogoji za pridobitev podpore:

Pogoji upravičenosti:

·priznanje skupine na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013;

·vrednost tržne proizvodnje;

·odobren operativni program.

Z intervencijo sofinanciramo zavarovanja, ki jih organizacija proizvajalcev sklene zase in za svoje člane in ki ne izpolnjujejo pogoje za druga nacionalna financiranja. Organizacija proizvajalcev ne sme imeti sklenjene več kot ene pogodbe za zavarovanje istega produkta.

Zavarovanje pridelkov se lahko krije samo, če gre za pridelke v okviru organizacije proizvajalcev (podlaga dogovor organizacije proizvajalcev z zavarovalnico za zavarovanje pridelkov). Organizacija proizvajalcev je odgovorna za izbor primerne zavarovalnice z vidika konkurence na trgu.

Zavarovalne police, ki jih sklenejo člani organizacije proizvajalcev sami neposredno pri zavarovalnici, niso upravičene do sofinanciranja.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Skupna javna podpora za zavarovanje je do 50 % stroškov zavarovalnih premij, ki jih vplačajo pridelovalci za zavarovanje pred izgubami zaradi slabih vremenskih razmer, ki se lahko izenačijo z naravnimi nesrečami in drugimi izgubami zaradi slabih vremenskih razmer ter izgubami, ki so jih povzročile rastlinske bolezni ali napadi škodljivcev.

Operativni program je financiran iz operativnega sklada organizacij proizvajalcev. Sklad se financira iz finančnih prispevkov članov organizacij proizvajalcev in/ali organizacije proizvajalcev ter finančne pomoči Unije v skladu z 52. členom EU uredbe 2021/2115. Finančna pomoč Unije je enaka znesku finančnih prispevkov članov organizacije in ne sme presegati 50 % dejanskih odhodkov nastalih iz naslova izvajanja operativnega programa ter znaša največ 4,1 % ugotovljene vrednosti tržne proizvodnje organizacij proizvajalcev. V skladu s tem členom se lahko omejitve povečajo za 0,5 odstotnih točk, če se znesek, ki presega 4,1 % porabi izključno za intervencije, ki povezane s cilji 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (h), (i), in (j). Skladno z 53. Členom EU uredbe 2021/2115 lahko operativni sklad dopolnjuje nacionalna finančna pomoč.

Skladno z EU uredbe 2021/2115 52. člena, na zahtevo organizacij proizvajalcev se omejitev iz 50 % sofinanciranja operativnega programa poveča na 60 %, če organizacija proizvajalcev prvič izvaja operativni program, če operativni program zajema intervencije, ki so povezani s cilji iz člena 46. člena EU uredbe 2021/2115 točke (d), (e), (f), (i), in (j).

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Sektorske intervencije za sadje in zelenjavo so namenjene organizacijam proizvajalcem z odobrenimi operativnimi programi. V novem programskem obdobju želimo vzpostaviti 1 organizacijo proizvajalcev, ki bo izvajala operativni program.

V operativne programe morajo biti vključene intervencije, ki se nanašajo na uresničevanje sledečih ciljev: koncentracija ponudbe in dajanje na trg proizvodov, vključno z neposrednim trženjem (46 (b) EU uredbe 2021/2115), spodbujanje, razvoj in izvajanje: proizvodnih metod in tehnik, ki spoštujejo okolje; proizvodnih praks, odpornih proti škodljivcem in boleznim; zmanjšanja odpadkov in okolju prijazne uporabe stranskih proizvodov ter ravnanja z njimi, vključno z njihovo ponovno uporabo in vrednotenjem; varstva in krepitve biotske raznovrstnosti ter trajnostne rabe naravnih virov, zlasti varstvo vode, tal in zraka (46 (e) EU uredbe 2021/2115) ter prispevanje k blaženju posledic podnebnih sprememb in prilagajanju nanje (46 (f) EU uredbe 2021/2115).

Operativni programi naj zajemajo tri ali več ukrepov, ki so povezani s cilji iz člena 46, točki (e) in (f) EU uredbe 2021/2115.

Spoštovanje zahtev glede deležev odhodkov in intervencij operativnih programov po členu 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115 se bo zagotavljalo z nacionalno uredbo za priznavanje operativnih programov organizacij proizvajalcev. Organizacije proizvajalcev, ki se bodo odločile za izvajanje operativnih programov, bodo morale skladu z nacionalno uredbo programe oblikovati na način, da bodo sledile zahtevam člena 50 (7) (a)-(d) EU uredbe 2021/2115.

8 Skladnost s STO

Oranžno okence

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

/

Čebelarski proizvodi

ADVIBEES(55(1)(a)) - - storitve svetovanja, tehnična pomoč, usposabljanje, obveščanje in izmenjava dobrih praks, tudi prek mreženja, za čebelarje in organizacije čebelarjev

SI01 - Prenos znanja v čebelarstvu

Intervencijska oznaka (države članice)	SI01
Naziv ukrepa	Prenos znanja v čebelarstvu
Vrsta intervencije	ADVIBEES(55(1)(a)) - storitve svetovanja, tehnična pomoč, usposabljanje, obveščanje in izmenjava dobrih praks, tudi prek mreženja, za čebelarje in organizacije čebelarjev
Skupni kazalnik učinka	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P34	Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij	Horizontalni cilj	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Intervencija vključuje naslednje podintervencije:

A. Usposabljanje v čebelarstvu

B. Izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel

C. Vzdrževanje čebelnjakov in čebeljih družin za prenos znanja v čebelarstvu

Usposabljanje in izobraževanje sta instrumenta, ki pomembno prispevata k širjenju informacij, dobrim praksam, sodelovanju in pridobivanju novih znanj in izkušenj ter s tem k dvigu ozaveščenosti družbe o pomenu čebel in divjih opraševalcev v prihodnosti. Kakovostno strokovno usposabljanje s področja

čebelarstva in izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel pripomoreta k izboljšanju zdravstvenega stanja opraševalcev in posledično bolj kakovostnim čebeljim pridelkom. Usposabljanje in izobraževanje je odlična priložnost za izpopolnjevanje na področju čebelarstva in z njim povezanih ved in je hkrati dolgoročni prispevek k trajnostnemu razvoju kmetijstva.

Podpora je namenjena usposabljanju o tehnološkem razvoju čebelarstva, prepoznavanju bolezenskih znakov varoze, izvedbi strokovnih posvetov, tečajev, seminarjev, predavanj, delavnic, video predstavitvam, prenosu znanja čebelar-čebelarju in razvoju video vsebin za učenje. Z intervencijo bodo predstavljene teme, ki so potrebne za doseganje ustrezne usposobljenosti čebelarjev, zlasti čebelarjev začetnikov ter ohranjanje in dopolnjevanje usposobljenosti o čebelarstvu.

V okviru podintervencije Usposabljanje v čebelarstvu se bodo izvajale tudi aktivnosti, ki bodo namenjene predavateljem za krepitev pedagoško-andragoških kompetenc kot tudi nadgradnji znanja s prenosom najnovejših spoznanj dobre čebelarske prakse in znanosti v prakso ter kurikularno-izvedbena usklajevanja med predavatelji. Izvajale se bodo izmenjave med različnimi inštitucijami in gostovanja strokovnjakov iz različnih področij v Sloveniji. Prenos znanja bi potekal tudi z gostitvijo tujih predavateljev in z izvedbo strokovnih ekskurzij z obiski dobrih čebelarskih praks v tujini. S podintervencijo Usposabljanje v čebelarstvu, se želi izboljšati znanje čebelarjev z zagotavljanjem kakovostnega, učinkovitega, strokovnega usposabljanja o čebelarstvu, z vključevanjem najnovejših spoznanj znanosti in primerov dobrih praks iz Slovenije in tujine. Podpora bo namenjena tudi razvoju in nakupu didaktičnih pripomočkov.

S podintervencijo Izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel, se bodo čebelarjem zagotavljala izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel s poudarkom na praktičnih delavnicah glede ugotavljanja napadenosti čebeljih družin z varojami in pravilne uporabe zdravil ter poudarkom na izobraževanju za čebelarje začetnike. S podintervencijo Izobraževanje čebelarjev, se želi izboljšati znanje čebelarjev s področja zdravstvenega varstva čebel in s tem ohranjanje čebeljih družin ter posledično izboljšati ekonomičnost sektorja.

S podintervencijo Vzdrževanje čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu se bo oskrbovalo čebelnjake in čebelje družine za prenos znanja v čebelarstvu, ki so bili vzpostavljeni v okviru izvajanja Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020-2022. Čebelnjaki in čebelje družine so zaradi izobraževalnega procesa podvrženi večjim obrementivam, čebele potrebujejo dodatno oskrbo, predvsem zaradi vznemirjanja tudi dodatno hrano in dodatne tretmaje z zdravili. Enako velja za matico, ki bo lahko večkrat zamenjana. Zaradi povečanega obsega dela bo dodatna skrb namenjena satnicam.

Z intervencijo se bo prispevalo k razvoju čebelarstva, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti čebelarstva.

Pogoji upravičenosti po posameznih podintervencijah

A. Usposabljanje v čebelarstvu

Izbor izvajalca usposabljanja v čebelarstvu bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje. Merila za izbor in pogoji za ugotavljanje sposobnosti ponudnika se opredelijo v javnem naročilu.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec so:

-izvajalec usposabljanj je pravna ali fizična oseba, ki izkazuje reference s področja usposabljanj v čebelarstvu ter delovne oziroma strokovne izkušnje na vsebinskem področju programa usposabljanj;

-program usposabljanj vključuje teoretični in praktični del.

Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila. Končni upravičenec je širša javnost.

Upravičeni stroški izvedbe usposabljanj v čebelarstvu, so stroški dela in materialni stroški. Ti stroški so zlasti: gradivo potrebno za usposabljanje, fotokopije, didaktični pripomočki, video posnetki, honorarji, prevozni stroški gostujočih predavateljev iz tujine, prevozni stroški, stroški izvedb strokovnih ekskurzij, stroški dela za kader, ki izvaja administrativno-tehnične naloge itd.

B. Izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel

Izbor izvajalca izobraževanj s področja zdravstvenega varstva čebel bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje. Merila za izbor in pogoji za ugotavljanje sposobnosti ponudnika se opredelijo v javnem naročilu.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec so:

-izvajalec izobraževanj je pravna ali fizična oseba, ki izkazuje reference s področja izobraževanj o

zdravstvenem varstvu čebel ter delovne oziroma strokovne izkušnje na vsebinskem področju programa izobraževanja;

-program izobraževanj vključuje teoretični in praktični del.

Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila. Končni upravičenci so čebelarji.

Upravičeni stroški izvedbe izobraževanj s področja zdravstvenega varstva čebel, so stroški dela in materialni stroški. Ti stroški so zlasti: gradivo potrebno za namene izobraževanj, fotokopije, didaktični pripomočki, video posnetki itd.

C. Vzdrževanje čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu

Za podintervencijo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavi javni razpis.

Pogoj za upravičenca je, da poseduje čebelnjak namenjen prenosu znanja, ki je bil financiran v okviru izvajanja Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020-2022 Upravičenci bodo vlagatelji, ki so vzpostavili čebelnjake za prenos znanja v čebelarstvu v okviru izvajanja Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020-2022.

Upravičeni stroški so stroški dela za oskrbovanje čebelnjaka, namenjenega prenosu znanja, stroški potrošnega materiala v zvezi z vzdrževanjem ter oskrbo čebelnjakov in čebeljih družin, kot so potrebna zdravila, pripadajoče opreme kot so satniki in satnice ter prevozni stroški oskrbovalca, ki bodo nastali v zvezi s pregledom in oskrbovanjem čebeljih družin. Čebelnjaki za prenos znanja v čebelarstvu in v njem naseljene čebelje družine so namenjeni čebelarjem in zainteresirani javnosti z namenom praktičnega pridobivanja znanja v obliki seminarjev, delavnic, ipd.

Podprti bodo samo čebelnjaki, ki so bili vzpostavljeni kot učni čebelnjaki v programskih letih 2021 in 2022, ko je bilo postavljenih skupno 14 čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu, katere je potrebno vsako leto vzdrževati in za katere je izračunan znesek na enoto iz skupnega letnega zneska podintervencije. Kriti bodo samo stroški vzdrževanja čebeljih panjev, ki se uporabljajo za usposabljanje. Ti čebelnjaki ne morejo biti deležni podpore v okviru SI02.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Pri vseh treh podintervencijah bo podpora v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu. Stopnja podpore znaša 100 % upravičenih stroškov, pri čemer 50 % zneska financiranja predstavljajo sredstva EU in 50 % sredstva Republike Slovenije.

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Ni dodatnih informacij.

8 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu z odstavkom 2 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

Intervencija vključuje storitve usposabljanja v čebelarstvu in storitve izobraževanj s področja zdravstvenega varstva čebel ter oskrbovalna dela za čebelnjake, namenjene prenosu znanja v čebelarstvu.

Navedene intervencije so skladne z 2(c) odstavkom Priloge 2 k Sporazumu o kmetijstvu STO (zelena škatla), in so kot domače podpore izvzete iz obveznosti zmanjšanja. Pomoči za strukturno prilaganje se načrtujejo s subvencijami za izobraževanje in usposabljanje čebelarjev in širše javnosti ter za podporo procesom izobraževanja in usposabljanja. Podpora se uporablja prek javno financiranega programa brez prenosa na potrošnike in proizvajalcem ne pomaga s podporo cen. Glede na zasnovo intervencije in prejemnike podpore je mogoče domnevati, da na trgu ne bo povzročeno izkrivljanje cen.

9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNESI01.01 - Znesek na enoto za usposabljanje v čebelarstvu	Povprečno		
ZNESI01.02 - Znesek na enoto za izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel	Povprečno		
ZNESI01.03 - Znesek na enoto za vzdrževanje čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu	Povprečno		

Opis

ZNESI01.01 - Znesek na enoto za usposabljanje v čebelarstvu

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na preteklih vrednostih izvedbe izobraževanj in na osnovi izračunov. Znesek je določen na podlagi prejetih usklajenih predlogov deležnikov (predstavnikov organizacij) s področja čebelarstva. Predstavniki strokovnih institucij s področja čebelarstva, ki so na podlagi strokovne presoje, podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

ZNESI01.02 - Znesek na enoto za izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na preteklih vrednostih izvedbe izobraževanj in na osnovi izračunov predstavnikov strokovnih institucij s področja čebelarstva in zdravstvenega varstva čebel, ki so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

ZNESI01.03 - Znesek na enoto za vzdrževanje čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov predstavnikov strokovnih institucij s področja čebelarstva glede normativov porabe časa za oskrbo čebelnjaka za prenos znanaj v čebelarstvu, standardnega stroška za prevoz, stroški potrošnega materiala v zvezi z vzdrževanjem ter oskrbo čebelnjakov in čebeljih družin, kot so potrebna zdravila, pripadajoča oprema kot so satniki in satnice ter zamenjava matic. Znesek je določen na podlagi strokovne presoje in ocenjene vrednosti podintervencije, razdelano po letih. V programskih letih 2021 in 2022 je oz. bo postavljenih skupno 14 čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu, katere je potrebno vsako leto vzdrževati in za katere je izračunan znesek na enoto iz skupnega letnega zneska podintervencije.

10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNESI01.01 - Znesek na enoto za usposabljanje v čebelarstvu	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	43.444,35	43.841,40	42.706,65	47.000,00	47.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	43.444,35	43.841,40	42.706,65	47.000,00	47.000,00	223.992,40
ZNESI01.02 - Znesek na enoto za izobraževanje s področja zdravstvenega varstva	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	14.644,39	14.778,50	14.395,72	15.000,06	15.000,06	
	Najvišji znesek načrtovanega						

čebel	zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	14.644,39	14.778,50	14.395,72	15.000,06	15.000,06	73.818,73
ZNESI01.03 - Znesek na enoto za vzdrževanje čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	456,45	788,95	769,62	818,21	818,21	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Čebelarji)	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	6.390,30	11.045,30	10.774,68	11.454,94	11.454,94	51.120,16
SKUPAJ	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	128.958,08	139.330,40	135.754,10	146.910,00	146.910,00	697.862,58
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	64.479,04	69.665,20	67.877,05	73.455,00	73.455,00	348.931,29
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

INVAPI(55(1)(b)) - - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva ter drugi ukrepi

SI02 - Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom

Intervencijska oznaka (države članice)	SI02
Naziv ukrepa	Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom
Vrsta intervencije	INVAPI(55(1)(b)) - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva ter drugi ukrepi
Skupni kazalnik učinka	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.35 Delež čebeljih panjev, ki prejemajo podporo SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Intervencija vključuje naslednje podintervencije:

A. Sofinanciranje nakupa čebelarske opreme

B. Sofinanciranje obnove tipičnih čebelnjakov

C. Sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu

Č. Sofinanciranje sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin

D. Podpora čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov

Z intervencijo se bo prispevalo k razvoju čebelarstva, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti sektorja.

S podintervencijo Sofinanciranje nakupa čebelarske opreme se prispeva k večji kakovosti čebeljih pridelkov, povečanju pridelka na čebeljo družino in k boljši ekonomičnosti ter povečanju konkurenčnosti čebelarstva. S tem bo omogočeno posodabljanje čebelarske opreme in izboljšanje pogojev za proizvodnjo in trženje čebelarskih proizvodov.

Podintervencija Sofinanciranje obnove tipičnih čebelnjakov bo spodbujala obnovitev starih čebelnjakov, ki imajo zgodovinsko vrednost in so zavedeni v registru starih čebelnjakov pri Čebelarski zvezi Slovenije oziroma pri Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije. S podintervencijo se ohranja elemente naše stavbne dediščine. Z ohranjanjem kulturne dediščine se povečuje možnosti razvoja čebelarskega turizma kar vodi k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti v sektorju čebelarstva. Čebelnjaki morajo biti naseljeni s čebeljimi družinami.

Podintervencija Sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu zagotavlja večjo kakovost in varnost čebeljih pridelkov in boljšo ekonomičnost, kar vodi tudi v večjo konkurenčnost ekološkega čebelarjenja.

S podintervencijo Sofinanciranje sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin se bo ohranjalo biotsko pestrost, ohranjalo dober razvoj čebeljih družin, vplivalo na večjo samooskrbo z medom in na večjo ozaveščenost o pomenu medovitih rastlin, boljše izkoriščalo čebelje paše kar vodi tudi v povečanje ekonomičnosti in konkurenčnost čebelarstva. Sadike medovitih rastlin bodo glede na podnebne spremembe pomembni viri medenja v prihodnje. Slovenski čebelnjaki so manjši objekti, okoli katerih je smiselno zasaditi medovite rastline, kjer bi čebele imele dostopno pašo v različnih obdobjih, še predvsem v poznem poletju. S tem bo v bližini čebelnjaka na razpolago čebelja paša, ki bo tudi kazalec razmer v bližnji okolici, saj lahko čebele izletajo na pašo več kilometrov daleč.

S podintervencijo Podpora čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov se bo vzpostavilo oziroma evidentiralo dodatna stojišča za nameščanje čebel na pašo, podprlo izvajanje pašnih redov in s tem razširilo pašna območja kar vodi v povečanje ekonomičnosti in konkurenčnost čebelarstva. Omogočena bo dodatna distribucija panjev in s tem enakomernejša poseljenost s čebelami.

Pogoji upravičenosti po posameznih podintervencijah

A. Sofinanciranje nakupa čebelarske opreme

Za podintervencijo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavi javni razpis.

Pogoji za upravičenca:

-je opravil nakup nove čebelarske opreme pri čemer za dokazilo o opravljenem nakupu štejeta originalni račun in dokazilo o plačilu računov na ime vlagatelja, ki se vlagatelju ne vračajo;

-je vpisan v register kmetijskih gospodarstev;

-je vpisan v centralni register čebelnjakov najmanj tri leta pred objavo javnega razpisa;

-poroča o številu čebeljih družin v skladu s pravilnikom, ki ureja vpis v centralni register čebelnjakov;

-se je največ štiri leta pred objavo javnega razpisa udeležil apitehničnega usposabljanja;

-se je največ štiri leta pred objavo javnega razpisa udeležil veterinarskega izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel;

-je opravil usposabljanje o smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu ali ima vzpostavljen lastni sistem Hazard Analysis Critical Control Point;

-mu v obdobju 2023–2027 do objave javnega razpisa na podlagi predpisov, ki urejajo področje zdravil za uporabo v veterinarski medicini, ni bila izdana pravnomočna odločba Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin glede nepravilne uporabe zdravil.

Upravičenci so fizične in pravne osebe, ki opravljajo čebelarsko dejavnost na ozemlju Republike Slovenije ter izpolnjujejo predpisane pogoje za dodelitev sredstev, opredeljene v javnem razpisu.

Upravičeni stroški za sofinanciranje nakupa čebelarske opreme so stroški nakupa nove čebelarske opreme in sicer za naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva ter drugi ukrepi, vključno za:

(i) zatiranje škodljivcev in bolezni čebel, kot so pripomočki za aplikacijo zdravil za zdravljenje čebel in potrebna elektronska oprema za te namene;

(ii)preprečevanje škode zaradi slabih vremenskih razmer ter spodbujanje razvoja in uporabe praks ravnanja, prilagojenih spreminjajočim se podnebnim razmeram kot oprema za krmljenje čebel;

(iii)obnovitev čebeljih panjev v Uniji, vključno z vzrejo čebel kot so čebelji panji in potrebna oprema za

čebelarjenje, kot so črpalke, mešalniki, tehtnice, polnilne linije, oprema za vzrejo, elektronski nadzor, itd.;
(iv)racionalizacijo sezonske paše kot so tehtnice in elektronski sistemi za nadzor čebeljih družin, tehtnice z vremensko postajo in možnostjo povezovanja v sistem opazovalno napovedovalne službe medenja;
Naložbe, ki samo zamenjanjo enaka sredstva, niso upravičene.

Podrobnejše pogoje glede potrebnega števila čebeljih družin in v zvezi s sofinanciranje nakupa čebelarske opreme se določijo z nacionalnimi predpisi.

Merila za izbor se določijo v javnem razpisu.

B. Sofinanciranje obnove tipičnih čebelnjakov

Za podintervencijo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavi javni razpis.

Pogoji za upravičenca:

-je vpisan v register kmetijskih gospodarstev;

-je vpisan v centralni register čebelnjakov;

-poroča o številu čebeljih družin v skladu s pravilnikom, ki ureja vpis v centralni register čebelnjakov;

-čebelnjak ima vpisan v register starih čebelnjakov, ki ga vodi Čebelarska zveza Slovenije ali Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine.

Upravičenci so fizične in pravne osebe, ki opravljajo čebelarsko dejavnost na ozemlju Republike Slovenije ter izpolnjujejo predpisane pogoje za dodelitev sredstev, opredeljene v javnem razpisu.

Upravičeni stroški za sofinanciranje obnove tipičnih čebelnjakov so stroški, ki so povezani z obnovo tipičnih čebelnjakov, ki so lahko leseni, kamniti ali opečni (npr. razna restavratorska dela, vključno z barvanjem, obnovo in manjšo zamenjavo posameznih delov, idr.).

Merila za izbor se določijo v javnem razpisu.

C. Sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu

Pogoji za upravičenca:

-je opravil nakup zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu za zatiranje varoje, pri čemer za dokazilo o opravljenem nakupu štejeta kopija računa in dokazilo o plačilu računov;

-je vpisan v register kmetijskih gospodarstev;

-je vpisan v centralni register čebelnjakov;

-poroča o številu čebeljih družin v skladu s pravilnikom, ki ureja vpis v centralni register čebelnjakov;

-se je največ štiri leta pred objavo javnega razpisa udeležil veterinarskega izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel;

-mu v obdobju 2023–2027 do objave javnega razpisa na podlagi predpisov, ki urejajo področje zdravil za uporabo v veterinarski medicini, ni bila izdana pravnomočna odločba Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin glede nepravilne uporabe zdravil.

Upravičenci so fizične in pravne osebe, ki opravljajo čebelarsko dejavnost na ozemlju Republike Slovenije ter izpolnjujejo predpisane pogoje za dodelitev sredstev, opredeljene v javnem razpisu.

Upravičeni stroški za sofinanciranje nakupa zdravil so stroški nakupa v Republiki Sloveniji kupljenih zdravil, ki imajo dovoljenje za promet v Republiki Sloveniji in so dovoljena za uporabo v ekološkem čebelarstvu.

Merila za izbor se določijo v javnem razpisu.

Č. Sofinanciranje sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin

Za podintervencijo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavi javni razpis.

Pogoji za upravičenca:

-je v centralnem registru društev registriran kot čebelarsko društvo.

Upravičenec do podpore je registrirano čebelarsko društvo, ki bo sadike razdelilo čebelarjem za ureditev nasada okoli čebelnjaka.

Upravičeni stroški so stroški nakupa sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin.

Merila za izbor se določijo v javnem razpisu.

D. Podpora čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov

Za podintervencijo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavi javni razpis.

Pogoji za upravičenca:

-je v centralnem registru društev registriran kot čebelarsko društvo;

-ima na dan oddaje vloge potrjen pašni red v skladu s predpisom, ki ureja kataster čebelje paše, čebelarski pašni red in program napovedi medenja;

-ima na dan 30. junija v koledarskem letu oddaje vloge v centralnem registru čebelnjakov vpisanih vsaj 10 stojišč v skladu s predpisom, ki ureja označevanje čebelnjakov in stojišč.

Upravičenec do podpore je registrirano čebelarsko društvo.

Upravičeni stroški: čebelarska društva imajo z izvajanjem pašnega reda različne stroške dela, ki ga čebelarsko društvo opravi v zvezi s spremljanjem razmer na pasišču (pregledovanjem stanja stalnih čebelnjakov, izračunavanjem prostih kapacitet za pašo čebel...), registracijo in ukinjanjem stojišč zaradi nepredvidljivosti paše (v zvezi s tem morajo čebelarska društva predhodno pridobiti podatke o lastnikih zemljišč, soglasja lastnikov zemljišč), pripravo letnih poročil itd.

Merila za izbor se določijo v javnem razpisu.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Pri podintervencijah Sofinanciranje nakupa čebelarske opreme, Sofinanciranje obnove tipičnih čebelnjakov, Sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu, Sofinanciranje sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin bo podpora v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu. Pri teh podintervencijah stopnja podpore znaša najmanj 60 % upravičenih stroškov, pri čemer 50 % zneska financiranja predstavljajo sredstva EU in 50 % sredstva Republike Slovenije. Najvišja stopnja podpore pri posameznih podintervencijah bo določena z nacionalnim predpisom.

Pri podintervenciji Podpora čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov bo podpora v obliki pavšalnega zneska. Stopnja podpore znaša 100 % upravičenih stroškov, pri čemer 50 % zneska financiranja predstavljajo sredstva EU in 50 % sredstva Republike Slovenije.

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Ni dodatnih informacij.

8 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Pozor! Intervencije na podlagi člena 55(1)(b)(i) in (ii) v skladu s členom 10 in Prilogo II morajo biti v skladu z merili STO iz zelene škatle. Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu z odstavkom 2 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

Intervencija vključuje sofinanciranje nakupa čebelarske opreme, sofinanciranje obnove tipičnih čebelnjakov, sofinanciranje nakupa zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu, sofinanciranje sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin, ter podporo čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov.

Navedene intervencije so skladne z 11. odstavkom Priloge 2 k Sporazumu o kmetijstvu STO (zelena škatla), in so kot domače podpore izvzete iz zavez za zmanjšanje subvencijskih podpor iz Sporazuma STO o kmetijstvu. Pomoči za strukturno prilaganje se načrtujejo s subvencijami za naložbe v čebelarstvo in njegova sredstva. Podpora se uporablja prek javno financiranega programa brez prenosa na potrošnike in proizvajalcem ne pomaga s podporo cen. Glede na zasnovo intervencije in prejemnike podpore je mogoče domnevati, da na trgu ne bo povzročeno izkrivljanje cen.

9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNESI02.01 - Znesek na enoto za sofinanciranje nakupa čebelarske opreme	Povprečno		R.35;
ZNESI02.02 - Znesek na enoto za sofinanciranje obnove tipičnih čebelnjakov	Povprečno		R.35;
ZNESI02.03 - Znesek na enoto za sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu	Povprečno		R.35;
ZNESI02.04 - Znesek na enoto za sofinanciranje sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin	Povprečno		R.35;
ZNESI02.05 - Znesek na enoto za podporo čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov	Povprečno		

Opis

ZNESI02.01 - Znesek na enoto za sofinanciranje nakupa čebelarske opreme

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov. Na podlagi preteklih javnih razpisov se ocenjuje, da bo vsako leto na razpisu kandidiralo 160 čebelarjev. Znesek na enoto je izračunan iz skupnega letnega zneska podintervencije in ocenjenega števila čebelarjev, ki bodo kandidirali za sredstva. Pri načrtovanih zneskih bo upoštevan Sklep o najvišji višini priznanih stroškov nakupa posamezne čebelarske opreme in novih sredstev za prevoz čebel na pašo za programsko obdobje 2020–2022 (Uradni list RS, št. 85/20, 101/21 in 29/22) z novelacijami, ki je pripravljen na osnovi izračunov strokovnih institucij in potrjen s strani Vlade ter upoštevanje vseh potrebnih podatkov iz baz Statističnega urada Republike Slovenije, ki je glavni izvajalec in usklajevalec dejavnosti slovenske državne statistike in po Zakonu o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01) strokovno neodvisna vladna služba.

ZNESI02.02 - Znesek na enoto za sofinanciranje obnove tipičnih čebelnjakov

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnajkov. Znesek na enoto je izračunan iz skupnega letnega zneska podintervencije in ocenjenega števila čebelnjakov, ki so potrebni obnove. To naj bi bilo pet čebelnjakov letno, za katere bodo lastniki kandidirali za dodelitev sredstev. Pri načrtovanih zneskih bo upoštevan Sklep o najvišji višini priznanih stroškov nakupa posamezne čebelarske opreme in novih sredstev za prevoz čebel na pašo za programsko obdobje 2020–2022 (Uradni list RS, št. 85/20, 101/21 in 29/22) z novelacijami, ki je pripravljen na osnovi izračunov strokovnih institucij in potrjen s strani Vlade ter upoštevanje vseh potrebnih podatkov iz baz Statističnega urada Republike Slovenije, ki je glavni izvajalec in usklajevalec dejavnosti slovenske državne statistike in po Zakonu o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01) strokovno neodvisna vladna služba. Ocenjuje se, da znaša vrednost obnove enega tipičnega čebelnjaka približno 5.000 EUR (EU in SLO sredstva).

ZNESI02.03 - Znesek na enoto za sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Znesek je določen na podlagi strokovne presoje in ocenjene vrednosti podintervencije, razdelano po letih. Na podlagi preteklih javnih razpisov se ocenjuje, da bo vsako leto na razpisu kandidiralo 20 čebelarjev. Znesek na enoto je izračunan iz skupnega letnega zneska podintervencije in ocenjenega števila čebelarjev, ki bodo kandidirali za sredstva.

ZNESI02.04 - Znesek na enoto za sofinanciranje sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje, podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih. Ocenjuje se, da bo vsako leto na razpisu

kandidiralo približno 50 čebelarskih društev. Znesek na enoto je izračunan iz skupnega letnega zneska podintervencije in ocenjenega števila čebelarskih društev, ki bodo kandidirali za sredstva.

ZNESI02.05 - Znesek na enoto za podporo čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi preteklih javnih razpisov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje, podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNESI02.01 - Znesek na enoto za sofinanciranje nakupa čebelarske opreme	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	637,04	708,11	689,78	718,75	718,75	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Čebelarji)	160,00	160,00	160,00	160,00	160,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	101.926,40	113.297,60	110.364,80	115.000,00	115.000,00	555.588,80
ZNESI02.02 - Znesek na enoto za sofinanciranje obnove tipičnih čebelnjakov	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	2.440,75	2.463,00	2.399,25	2.500,00	2.500,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Čebelarji)	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	12.203,75	12.315,00	11.996,25	12.500,00	12.500,00	61.515,00
ZNESI02.03 - Znesek na enoto za sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	299,00	517,23	503,84	525,00	525,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Čebelarji)	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	5.980,00	10.344,60	10.076,80	10.500,00	10.500,00	47.401,40
ZNESI02.04 - Znesek na enoto za sofinanciranje sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	488,15	492,60	479,85	500,00	500,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Čebelarji)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	24.407,50	24.630,00	23.992,50	25.000,00	25.000,00	123.030,00
ZNESI02.05 - Znesek na enoto za podporo čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	244,08	246,30	239,93	250,00	250,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Čebelarji)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	24.408,00	24.630,00	23.993,00	25.000,00	25.000,00	123.031,00
SKUPAJ	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	337.831,30	370.434,40	360.846,70	376.000,00	376.000,00	1.821.112,40
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	168.925,65	185.217,20	180.423,35	188.000,00	188.000,00	910.566,20
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - - ukrepi za ohranitev ali povečanje obstoječega števila čebeljih panjev v Uniji, vključno z vzrejo čebel

SI03 - Vzreja čebeljih matic

Intervencijska oznaka (države članice)	SI03
Naziv ukrepa	Vzreja čebeljih matic
Vrsta intervencije	PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - ukrepi za ohranitev ali povečanje obstoječega števila čebeljih panjev v Uniji, vključno z vzrejo čebel
Skupni kazalnik učinka	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Intervencija vključuje naslednje podintervencije:

A. Subvencioniranje vzreje čebeljih matic

B. Osnovna odbira in menjava čebeljih matic

C. Kakovost matic

Intervencija podpira prizadevanja, da čebelarji v Sloveniji čebelarijo s čisto kranjsko čebelo, ki je najbolj prilagojena na klimatske in pašne danosti Slovenije. Zato je tudi najbolj učinkovito in gospodarno, da čebelarji čebelarijo s to podvrsto. Z intervencijo podpiramo vzrejno in selekcijsko delo in omogočamo, da imajo čebelarji na trgu možnost nabave visoko kakovostnih čebeljih matic. S podporo delovanju plemenilnih postaj bo na trgu prisotnih več rodovniških matic, ki predstavljajo najboljši selekcijski material, zaradi česar bodo čebelarji imeli do njih lažji dostop in na tej podlagi bodo lažje dosegali svoje gospodarske cilje.

Z intervencijo se bo prispevalo k razvoju čebelarstva, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti sektorja.

V okviru podintervencije Subvencioniranje vzreje čebeljih matic se bo spodbujalo vzrejevalce čebeljih

matic k vzreji bolj kvalitetnih čebeljih matic iz linij čebel z daljšim poreklom. Poleg tega se bo v okviru podintervencije spodbujalo delovanje plemenilnih postaj vzrejevalce čebeljih matic pa se bo s subvencijo tudi spodbujalo k vzreji rodovniških matic z vključitvijo odobrenih plemenilnih postaj.

Vzrejevalec gospodarskih čebeljih matic in vzrejevalec rodovniških čebeljih matic, ki izpolnjuje pogoje in mu je izdana odločba Ministrstva o odobritvi vzrejališča čebeljih matic in potrdilo o vzreji, ima čebelje matice vpisane v izvorno rodovniško knjigo, poroča o številu čebeljih družin ter izvaja direktni test v selekcijskem čebelnjaku, bo subvencioniran na vzrejeno gospodarsko matico iz linije matičarja s znanim poreklom. S podporo delovanju plemenilnih postaj bodo delno pokriti stroški, ki jih imajo vzrejevalci z neposrednim selekcijskim delom, poročanjem, vodenjem rodovnika, vzrejo bolj kvalitetnih čebeljih matic iz linij čebel z daljšim poreklom in z uporabo odobrenih plemenilnih postaj.

V okviru podintervencije Osnovna odbira in menjava čebeljih matic se bo spremljalo čistost kranjske čebele po Sloveniji. Pri čebelarjih, pri katerih se bo ugotovilo, da je v njihovih čebeljih družinah več kot 2 % čebel z rumenimi obročki, se bo čebelarjem zagotavljalo brezplačne matice za menjavo. Večja pozornost pri izvedbi podintervencije bo namenjena statističnim regijam na katerih se bo pojavljal večji odstotek čebel križancev (primorsko-notranjska in koroška statistična regija).Pokriti bodo stroški zamenjave neustreznih matic z namenom izpolnjevanja Rejskega programa za kranjsko čebelo in Resolucije o zaščiti kranjske čebele. Dolgoročni cilj je ohraniti kranjsko čebelo v Sloveniji tudi za prihodnje rodove čebelarjev, tako da ohranimo pasemsko čistost kranjske čebele in ohranimo enakomerno in zadostno poseljenost čebeljih družin po vsej Sloveniji.

V okviru podintervencije Kakovost matic se bo spremljalo kakovost vzrejenih matic pri vzrejevalcih matic v Sloveniji in z novimi molekularnimi metodami ugotavljalo avtentičnost linij čebel pri vzrejevalcih.

Pogoji upravičenosti po posameznih podintervencijah

A. Subvencioniranje vzreje čebeljih matic

Pogoji za upravičenca:

-je vpisan v register kmetijskih gospodarstev;

-je vpisan v centralni register čebelnjakov;

-poroča o številu čebeljih družin v skladu s pravilnikom, ki ureja vpis v centralni register čebelnjakov;

-vzrejevalcu sta izdana odločba ministrstva o odobritvi vzrejališča čebeljih matic in potrdilo o vzreji za posamezno vzrejno sezono, za katero vlaga vlogo;

-vzrejevalec ima čebelje matice vpisane v izvorno rodovniško knjigo;

-vzrejevalec izvaja direktni test v selekcijskem čebelnjaku v posameznem letu, kar z izdajo potrdila potrdi druga priznana rejska organizacija;

-mu v obdobju 2023–2027 do objave javnega razpisa na podlagi predpisov, ki urejajo področje zdravil za uporabo v veterinarski medicini, ni bila izdana pravnomočna odločba Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin glede nepravilne uporabe zdravil.

Upravičenci so fizične in pravne osebe, ki opravljajo čebelarsko dejavnost na ozemlju Republike Slovenije ter izpolnjujejo predpisane pogoje za dodelitev sredstev, opredeljene v javnem razpisu.

Merila za izbor se določijo v javnem razpisu.

B. Osnovna odbira in menjava čebeljih matic

Izbor izvajalca podintervencije bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje. Merila za izbor in pogoji za ugotavljanje sposobnosti ponudnika se opredelijo v javnem naročilu.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec so:

-izvajalec je pravna ali fizična oseba, ki izkazuje reference s področja odbire čebeljih matic;

-izvajalec ima delovne oziroma strokovne izkušnje s področja odbire čebeljih matic.

Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila. Končni upravičenci so čebelarji.

Upravičeni stroški izvedbe javnega naročila so stroški dela in materialni stroški, ki bodo nastali v zvezi s spremljanjem čistosti kranjske čebele po Sloveniji in menjavo matic pri čebelarjih.

C. Kakovost matic

Izbor izvajalca podintervencije bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje. Merila za izbor in pogoji za ugotavljanje sposobnosti ponudnika se opredelijo v javnem naročilu.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec so:

-izvajalec je pravna ali fizična oseba, ki izkazuje reference s področja vzreje čebeljih matic;

-izvajalec ima delovne oziroma strokovne izkušnje s področja vzreje čebeljih matic.

Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila.

Upravičeni stroški izvedbe javnega naročila so stroški dela in materialni stroški, ki bodo nastali v zvezi s spremljanjem kakovosti vzrejenih matic pri vzrejevalcih matic v Sloveniji in v zvezi z ugotavljanjem avtentičnosti linij čebel pri čebelarjih, kar se bo izvajalo z novimi molekularnimi metodami.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Pri podintervenciji Subvencioniranje vzreje čebeljih matic bo podpora v obliki stroška na enoto. Stopnja podpore znaša 100 % upravičenih stroškov, pri čemer 50 % zneska financiranja predstavljajo sredstva EU in 50 % sredstva Republike Slovenije.

Pri podintervenciji Osnovna odbira in menjava čebeljih matic in pri podintervenciji Kakovost matic bo podpora v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu. Stopnja podpore znaša 100 % upravičenih stroškov, pri čemer 50 % zneska financiranja predstavljajo sredstva EU in 50 % sredstva Republike Slovenije.

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Ni dodatnih informacij.

8 Skladnost s STO

Oranžno okence

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

/

9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNESI03.01 - Znesek na enoto za subvencioniranje vzreje čebeljih matic	Povprečno		
ZNESI03.02 - Znesek na enoto za osnovno odbiro in menjavo čebeljih matic	Povprečno		
ZNESI03.03 - Znesek na enoto za kakovost matic	Povprečno		

Opis

ZNESI03.01 - Znesek na enoto za subvencioniranje vzreje čebeljih matic

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih. Ocenjuje se, da bo na javni razpis, vsako leto kandidiralo cca. 20 čebelarjev (vzrejevalcev čebeljih matic). Znesek na enoto je izračunan iz skupnega letnega zneska podintervencije in ocenjenega števila čebelarjev, ki bodo kandidirali za sredstva.

ZNESI03.02 - Znesek na enoto za osnovno odbiro in menjavo čebeljih matic

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

ZNESI03.03 - Znesek na enoto za kakovost matic

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNESI03.01 - Znesek na enoto za subvencioniranje vzreje čebeljih matic	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	1.220,38	1.354,65	1.439,55	1.500,00	1.500,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Čebelarji)	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	24.407,60	27.093,00	28.791,00	30.000,00	30.000,00	140.291,60
ZNESI03.02 - Znesek na enoto za osnovno odbiro in menjavo čebeljih matic	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	21.966,75	22.167,00	21.593,25	22.500,00	22.500,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v	21.966,75	22.167,00	21.593,25	22.500,00	22.500,00	110.727,00

	EUR)						
ZNESI03.03 - Znesek na enoto za kakovost matic	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	21.966,75	22.167,00	21.593,25	30.000,00	30.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	21.966,75	22.167,00	21.593,25	30.000,00	30.000,00	125.727,00
SKUPAJ	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	136.682,20	142.854,00	143.955,00	165.000,00	165.000,00	753.491,20
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	68.341,10	71.427,00	71.977,50	82.500,00	82.500,00	376.745,60
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

COOPAPI(55(1)(e)) - - sodelovanje s specializiranimi organi za izvajanje programov raziskav na področju čebelarstva in čebelarskih proizvodov

SI04 - Raziskovalno delo na področju čebelarstva

Intervencijska oznaka (države članice)	SI04
Naziv ukrepa	Raziskovalno delo na področju čebelarstva
Vrsta intervencije	COOPAPI(55(1)(e)) - sodelovanje s specializiranimi organi za izvajanje programov raziskav na področju čebelarstva in čebelarskih proizvodov
Skupni kazalnik učinka	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P36	Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja	Horizontalni cilj	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Intervencija vključuje naslednje podintervencije:

A. Karakterizacija čebeljih pridelkov

B. Ugotavljanje učinkov masaže z medom

C. Iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja

Č. Razvoj in testiranje tehnologij za povečanje ekonomičnosti in trajnosti v upravljanju s čebeljimi družinami preko inovacijskih projektov

D. Testni čebelnjaki za nadzor varoze ter izdelava in vzdrževanje aplikacije za vnos podatkov in obveščanje čebelarjev

E. Raziskave na področju uporabe apitehničnih ukrepov in drugih načinov za zatiranje varoze

F. Analiza čebeljih pridelkov

S podintervencijo Karakterizacija čebeljih pridelkov se bo dopolnila zbirka podatkov o lastnostih čebeljih pridelkov (med, cvetni prah, matični mleček, propolis) slovenskega porekla tudi z njihovimi funkcionalnimi lastnostmi in analizami za določanje izvora (botaničnega/geografskega) medu. V okviru intervencije, ki je nadgradnja in dopolnitev dosedanjega dela, se bo dopolnila zbirka podatkov tudi s podatki o lastnostih čebeljega strupa. S podintervencijo se sledi dolgoročnim ciljem ohranjanje sortnosti medu ter ostalih čebeljih pridelkov, z določanjem funkcionalnih lastnosti in tudi povečanju porabe čebeljih pridelkov in izdelkov na prebivalca, kar bo prispevalo k ekonomski stabilnosti čebelarstva v Sloveniji.

Sodelovanje bo potekalo s specializiranimi organi v Sloveniji kot so Nacionalni inštitut za biologijo, Kmetijski inštitut Slovenuje, Biotehniška fakulteta- agronomija, gozdarstvo, biologija, živilska tehnologija, Veterinarska fakulteta, Inštitut Jožef Štefan in ostali.

S podintervencijo Ugotavljanje učinkov masaže z medom se bo izvedla raziskava s ciljem ugotoviti, kaj se nahaja v uporabljenem medu (izločku) pred in po masaži z medom in ali lahko masaža z medom vpliva tudi na spremembe v organizmu človeka. To bo podlaga za nadaljne strokovno delo dopolnilne dejavnosti apiterapije, s čimer bi lahko povečali dodano vrednost medu in prispevali k dvigu specifičnega znanja apiterapije.

Sodelovanje bo potekalo s specializiranimi organi v Sloveniji kot so Čebelarska zveza Slovenije, Nacionalni inštitut za biologijo, Kmetijski inštitut Slovenuje, Biotehniška fakulteta- agronomija, gozdarstvo, biologija, živilska tehnologija, Univerza na Primorskem, Medicinska fakulteta, Veterinarska fakulteta, Inštitut Jožef Štefan in ostali.

S podintervencijo Iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja se bo ugotavljalo medenje na območjih z višjo nadmorsko višino, določalo osnovne fizikalno-kemijske, mikroskopske ter senzorične lastnosti medu, določalo botanične ter manine elemente v izbranih vzorcih medu, ugotavljalo kompeticijo med čebeljimi družinami s hkratnim spremljanjem čebeljih družin na istih virih ter analiziralo pridobljene podatke v povezavi z naravnimi viri. Izvedba podintervencije je pomembna predvsem zaradi spremenjenih klimatskih in vremenskih razmer zaradi katerih se spreminjajo tudi pašni viri za čebele, kar vpliva na pridelavo medu in na samo oskrbo čebeljih družin. Zaradi spremembe podnebja bi za čebele bile lahko zanimive tudi paše na višjih legah, kjer se bo spremljalo donose medu in opravljalo karakterizacijo pridobljenega medu. Z boljšim izkoriščanjem višje ležečih paš bi lahko nadomestili izgube zgodnjih paš, ki so v zadnjem času vse pogostejše. Hkrati se bo z ocenjevanjem gostote in konkurenčnosti med družinami, ki tekmujejo za isti vir, ugotavljalo morebitno prenaseljenost Slovenije s čebeljimi družinami. Izvedba raziskave bo lahko imela vpliv tudi na povečanje stopnje samooskrbe z medom in na ekonomsko stabilnost čebelarstva v Sloveniji.

Sodelovanje bo potekalo s specializiranimi organi v Sloveniji kot so Čebelarska zveza Slovenije, Nacionalni inštitut za biologijo, Kmetijski inštitut Slovenuje, Biotehniška fakulteta- agronomija, gozdarstvo, biologija, živilska tehnologija, Veterinarska fakulteta, Inštitut Jožef Štefan in ostali.

V okviru podintervencije Razvoj in testiranje tehnologij za povečanje ekonomičnosti in trajnosti v upravljanju s čebeljimi družinami preko inovacijskih projektov se bo izvajala raziskava, katere cilje je uvajanje elektronskega nadzora čebeljih družin s senzorji in informacijskimi tehnologijami ter optimiziranje ekonomičnosti panjskih tehnologij in donosa medu glede na klimatske pogoje ter pašne vire. Dolgoročno se z uporabo IT odpirajo možnosti za cenovno sprejemljivo uvajanje le-te v čebelarsko prakso, s čimer se bo izboljšalo napredno upravljanje čebeljih družin, učinkovitost dela in ekonomičnost čebelarstva v Sloveniji. V okviru raziskave se bo testiralo panjske tehnologije v klimatsko različnih pašnih pogojih. Zbiralo se bo podatke o stanju v čebeljih družinah, donosu in prehranski vrednosti pašnih virov. Testiralo se bo tehnologije za povečanje ekonomičnosti in trajnosti v upravljanju s čebeljimi družinami.

Sodelovanje bo potekalo s specializiranimi organi v Sloveniji kot so Čebelarska zveza Slovenije, Nacionalni inštitut za biologijo, Kmetijski inštitut Slovenuje, Biotehniška fakulteta- agronomija, gozdarstvo, biologija, živilska tehnologija, Veterinarska fakulteta, Inštitut Jožef Štefan in ostali.

S podintervencijo Testni čebelnjaki za nadzor varoze ter izdelava in vzdrževanje aplikacije za vnos podatkov in obveščanje čebelarjev se bo informiralo čebelarje o napadenosti z varojami v nadzorovanih čebeljih družinah, čebelarje stimuliralo k preverjanju napadenosti v lastnih čebelnjakih, in s tem vplivalo na pravočasno zdravljenje ter boljši nadzor nad varozo. S tem se bo zagotovilo boljše zdravje in preživetje čebeljih družin. Dolgoročno se s podintervencijo izboljšuje nadzor nad varozo kot najnevarnejšo boleznijo

v sodobnem čebelarstvu ter informira in izobražuje čebelarje. Čebelarje uči spremljati čebelje družine, kar pripomore k uspešnemu čebelarjenju v luči današnjih hitrih podnebnih in ostalih sprememb. Vse omenjeno vodi v povečanje konkurenčnosti sektorja čebelarstva.

Sodelovanje bo potekalo s specializiranimi organi v Sloveniji kot so Čebelarska zveza Slovenije, Nacionalni inštitut za biologijo, Kmetijski inštitut Slovenuje, Biotehniška fakulteta- agronomija, gozdarstvo, biologija, živilska tehnologija, Veterinarska fakulteta, Inštitut Jožef Štefan in ostali.

S podintervencijo Raziskave na področju uporabe apitehničnih ukrepov in drugih načinov za zatiranje varoze se bo izvajalo učinkovitejše zdravljenje varoze z uporabo sonaravnih zdravil, uporabilo nove načine za zdravljenje varoze, zmanjšalo količino uporabljenih zdravil in zagotovilo boljše zdravje in preživetje čebeljih družin. Dolgoročno se s podintervencijo izboljšuje učinkovitost zdravljenja varoze ob uporabi sonaravnih zdravil, drugih mehanizmov uničevanja varoj in večje vitalnosti čebeljih družin ter s tem preživetje čebeljih družin. Zdrave in močne čebelje družine so prvi pogoj za uspešno/konkurenčno čebelarjenje. Apitehnični ukrepi so tehnološki posegi v čebeljo družino z namenom zniževanja števila varoj oziroma ohranjanja odpornosti čebeljih družin.

Sodelovanje bo potekalo s specializiranimi organi v Sloveniji kot so Čebelarska zveza Slovenije, Nacionalni inštitut za biologijo, Kmetijski inštitut Slovenuje, Biotehniška fakulteta- agronomija, gozdarstvo, biologija, živilska tehnologija, Veterinarska fakulteta, Inštitut Jožef Štefan in ostali.

S podintervencijo Analiza čebeljih pridelkov se bo z laboratorijskimi analizami medu in ostalih čebeljih pridelkov, čebelarjem nudila ustrezna podpora za izvajanje kontrole kakovosti ter varnosti lastnih čebeljih pridelkov. Analiza v sistemu kontrole čebeljih pridelkov služi kot orientacija in pomoč čebelarju, ki lahko na podlagi informacije o rezultatu preiskave čebeljih pridelkov iz lastnega čebelarstva poišče strokovno pomoč v zvezi z zdravstveno ustreznostjo in ugotovljenimi ostanki zdravil in drugih škodljivih snovi v čebeljih pridelkih ter drugimi odstopanji v kakovosti čebeljih pridelkov. V okviru podintervencije se bodo financirale analize medu, propolisa, cvetnega prahu, čebeljega voska in čebeljega strupa. Financiral se bo tudi razvoj računalniškega programa za senzorično vrednotenje medu. S podintervencijo se bo spremljalo in izboljšalo kakovost in varnost čebeljih pridelkov, čebelarjem se bo svetovalo glede izboljšanja kakovosti in varnosti čebeljih pridelkov ter odpravilo morebitne napake v primarni proizvodnji.

Z vključenima podintervencijama se bo ohranjalo oziroma izboljšalo kakovost in varnost medu in ostalih čebeljih pridelkov, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti sektorja.

Sodelovanje bo potekalo s specializiranimi organi v Sloveniji kot so Čebelarska zveza Slovenije, Nacionalni inštitut za biologijo, Kmetijski inštitut Slovenuje, Biotehniška fakulteta- agronomija, gozdarstvo, biologija, živilska tehnologija, Veterinarska fakulteta, Inštitut Jožef Štefan in ostali.

Te podintervencije bodo prispevale k razvoju čebelarstva, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti čebelarjev.

Pogoji upravičenosti po posameznih podintervencijah

A.

Karakterizacija čebeljih pridelkov

Izbor izvajalca podintervencije bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje. Merila za izbor in pogoji za ugotavljanje sposobnosti ponudnika se opredelijo v javnem naročilu.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec so:

-izvajalec je pravna ali fizična oseba, ki izkazuje reference s področja karakterizacije čebeljih pridelkov;

-izvajalec ima delovne oziroma strokovne izkušnje s področja karakterizacije čebeljih pridelkov.

Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila.

Upravičeni stroški izvedbe podintervencije, so stroški dela in materialni stroški, ki bodo nastali v zvezi z raziskovalnim delom Karakterizacija čebeljih pridelkov, vključno s stroški analiz čebeljih pridelkov (med, cvetni prah, matični mleček, propolis, čebelji strup).

B. Ugotavljanje učinkov masaže z medom

Izbor izvajalca podintervencije bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje. Merila za izbor in pogoji za ugotavljanje sposobnosti ponudnika se opredelijo v javnem naročilu.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec so:

-izvajalec je pravna ali fizična oseba, ki izkazuje reference s področja apiterapije ali zdravstva ;

-izvajalec ima izkušnje in certifikat iz masaže ali apiterapije;

-izvajalec ima delovne oziroma strokovne izkušnje s področja apiterapije ali zdravstva.

Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila.

Upravičeni stroški izvedbe podintervencije, so stroški dela in materialni stroški, ki bodo nastali v zvezi z raziskovalnim delom (kot so različne analize medu pred in po masaži, analize krvi pred in po masaži, priprava navodil na osnovi raziskave, ipd).

C. Iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja

Izbor izvajalca podintervencije bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje. Merila za izbor in pogoji za ugotavljanje sposobnosti ponudnika se opredelijo v javnem naročilu.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec so:

-izvajalec je pravna ali fizična oseba, ki izkazuje reference s področja čebelarstva;

-izvajalec ima delovne oziroma strokovne izkušnje s področja čebelarstva.

Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila.

Upravičeni stroški izvedbe podintervencije, so stroški dela in materialni stroški, ki bodo nastali v zvezi z raziskovalnim delom Iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja.

Č. Razvoj in testiranje tehnologij za povečanje ekonomičnosti in trajnosti v upravljanju s čebeljimi družinami preko inovacijskih projektov

Izbor izvajalca podintervencije bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje. Merila za izbor in pogoji za ugotavljanje sposobnosti ponudnika se opredelijo v javnem naročilu.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec so:

-izvajalec je pravna ali fizična oseba, ki izkazuje reference s področja čebelarstva;

-izvajalec ima delovne oziroma strokovne izkušnje s področja čebelarstva.

Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila.

Upravičeni stroški izvedbe podintervencije, so stroški dela in materialni stroški, ki bodo nastali v okviru raziskave in predvsem v zvezi z uvajanjem elektronskega nadzora čebeljih družin s senzorji in informacijskimi tehnologijami in v zvezi z optimiziranjem ekonomičnosti panjskih tehnologij in donosa medu glede na klimatske pogoje ter pašne vire.

D. Testni čebelnjaki za nadzor varoze ter izdelava in vzdrževanje aplikacije za vnos podatkov in obveščanje čebelarjev

Izbor izvajalca podintervencije bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje. Merila za izbor in pogoji za ugotavljanje sposobnosti ponudnika se opredelijo v javnem naročilu.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec so:

-izvajalec je pravna ali fizična oseba, ki izkazuje reference s področja spremljanja napadenosti čebel z varojami;

-izvajalec ima delovne oziroma strokovne izkušnje s področja zatiranja varoze.

Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila. Končni upravičenci so čebelarji.

Upravičeni stroški izvedbe javnega naročila so stroški dela in materialni stroški, ki so povezani s spremljanjem napadenosti čebel z varojami, objavo podatkov in z vzpostavitvijo aplikacije, ki bo namenjena tudi za vnos podatkov o napadenosti čebel s strani čebelarjev. Čebelarjem bodo na voljo tudi osnovna navodila na osnovi vnesenih podatkov o čebelarjevih ugotovitvah v čebelnjaku.

E. Raziskave na področju uporabe apitehničnih ukrepov in drugih načinov za zatiranje varoze

Izbor izvajalca raziskave bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje. Merila za izbor in pogoji za ugotavljanje sposobnosti ponudnika se opredelijo v javnem naročilu.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec so:

-izvajalec raziskave je pravna ali fizična oseba, ki izkazuje reference s področja raziskav zatiranja varoze;

-izvajalec ima delovne oziroma strokovne izkušnje s področja zatiranja varoze.

Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila.

Upravičeni stroški izvedbe raziskave so stroški dela in materialni stroški, ki bodo nastali v zvezi z izvedbo

raziskave.

F. Analiza čebeljih pridelkov

Izbor izvajalca podintervencije bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje. Merila za izbor in pogoji za ugotavljanje sposobnosti ponudnika se opredelijo v javnem naročilu.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec so:

-izvajalec je pravna ali fizična oseba, ki izkazuje reference s področja analiz čebeljih pridelkov;

-izvajalec ima delovne oziroma strokovne izkušnje s področja analiz čebeljih pridelkov.

Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila. Končni upravičenci so čebelarji.

Upravičeni stroški izvedbe podintervencije so zlasti stroški dela, laboratorijskih preiskav in ostali stroški, ki so povezani z izvedbo analiz čebeljih pridelkov ter stroški povezani z razvojem računalniškega programa za senzorično vrednotenje medu.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Pri vseh podintervencijah bo podpora v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu. Stopnja podpore znaša 100 % upravičenih stroškov, pri čemer 50 % zneska financiranja predstavljajo sredstva EU in 50 % sredstva Republike Slovenije.

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Ni dodatnih informacij.

8 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu z odstavkom 2 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

Intervencija vključuje različne storitve raziskav na področju čebelarstva.

Navedene intervencije so skladne z 2(a) odstavkom Priloge 2 k Sporazumu o kmetijstvu STO (zelena škatla), in so kot domače podpore izvzete iz obveznosti zmanjšanja. Pomoči za strukturno prilaganje se načrtujejo s subvencijami za raziskave in razvoj ter za podporo raziskovalnim in razvojnim procesom v čebelarstvu. Podpora se uporablja prek javno financiranega programa brez prenosa na potrošnike in proizvajalcem ne pomaga s podporo cen. Glede na zasnovo intervencije in prejemnike podpore je mogoče domnevati, da na trgu ne bo povzročeno izkrivljanje cen.

9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNESI04.1 - Znesek na enoto za karakterizacija čebeljih pridelkov	Povprečno		
ZNESI04.2 - Znesek na enoto za ugotavljanje učinkov masaže z medom	Povprečno		
ZNESI04.3 - Znesek na enoto za iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja	Povprečno		
ZNESI04.4 - Znesek na enoto za razvoj in testiranje tehnologij za povečanje ekonomičnosti in trajnosti v upravljanju s čebeljimi družinami preko inovacijskih projektov	Povprečno		
ZNESI04.5 - Znesek na enoto za testne čebelnjake za nadzor varoze ter izdelava in vzdrževanje aplikacije za vnos podatkov in obveščanje čebelarjev	Povprečno		
ZNESI04.6 - Znesek na enoto za raziskave na področju uporabe apitehničnih ukrepov in drugih načinov za zatiranje varoze	Povprečno		
ZNESI04.7 - Znesek na enoto za analize čebeljih pridelkov	Povprečno		

Opis

ZNESI04.1 - Znesek na enoto za karakterizacija čebeljih pridelkov

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

ZNESI04.2 - Znesek na enoto za ugotavljanje učinkov masaže z medom

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

ZNESI04.3 - Znesek na enoto za iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

ZNESI04.4 - Znesek na enoto za razvoj in testiranje tehnologij za povečanje ekonomičnosti in trajnosti v upravljanju s čebeljimi družinami preko inovacijskih projektov

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

ZNESI04.5 - Znesek na enoto za testne čebelnjake za nadzor varoze ter izdelava in vzdrževanje aplikacije za vnos podatkov in obveščanje čebelarjev

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

ZNESI04.6 - Znesek na enoto za raziskave na področju uporabe apitehničnih ukrepov in drugih načinov za zatiranje varoze

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

ZNESI04.7 - Znesek na enoto za analize čebeljih pridelkov

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNESI04.1 - Znesek na enoto za karakterizacija čebeljih pridelkov	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	28.312,70	28.570,80	27.831,30	36.500,00	36.500,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	28.312,70	28.570,80	27.831,30	36.500,00	36.500,00	157.714,80
ZNESI04.2 - Znesek na enoto za ugotavljanje učinkov masaže z medom	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	18.061,55	18.226,20	17.754,45	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	18.061,55	18.226,20	17.754,45	0,00	0,00	54.042,20
ZNESI04.3 - Znesek na enoto za iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	25.871,95	26.107,80	25.432,05	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	25.871,95	26.107,80	25.432,05	0,00	0,00	77.411,80
ZNESI04.4 - Znesek na enoto za razvoj in testiranje tehnologij za povečanje ekonomičnosti in trajnosti v upravljanju s čebeljimi družinami preko inovacijskih projektov	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	14.644,50	14.778,00	28.791,00	30.000,00	30.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	14.644,50	14.778,00	28.791,00	30.000,00	30.000,00	118.213,50

ZNESI04.5 - Znesek na enoto za testne čebelnjake za nadzor varoze ter izdelava in vzdrževanje aplikacije za vnos podatkov in obveščanje čebelarjev	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	19.526,00	14.778,00	14.395,50	15.000,00	15.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	19.526,00	14.778,00	14.395,50	15.000,00	15.000,00	78.699,50
ZNESI04.6 - Znesek na enoto za raziskave na področju uporabe apitehničnih ukrepov in drugih načinov za zatiranje varoze	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	24.407,50	24.630,00	23.992,50	25.000,00	25.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	24.407,50	24.630,00	23.992,50	25.000,00	25.000,00	123.030,00
ZNESI04.7 - Znesek na enoto za analize čebeljih pridelkov	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	43.933,50	44.334,00	43.186,50	45.000,00	45.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	43.933,50	44.334,00	43.186,50	45.000,00	45.000,00	221.454,00
SKUPAJ	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	349.515,40	342.849,60	362.766,60	303.000,00	303.000,00	1.661.131,60
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	174.757,70	171.424,80	181.383,30	151.500,00	151.500,00	830.565,80
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PROMOBEES(55(1)(f)) - - promocija, komuniciranje in trženje, vključno z ukrepi in dejavnostmi spremljanja trga, namenjenimi zlasti boljši ozaveščenosti potrošnikov o kakovosti čebelarskih proizvodov

SI05 - Promocija in raziskava trga sektorja čebelarstva

Intervencijska oznaka (države članice)	SI05
Naziv ukrepa	Promocija in raziskava trga sektorja čebelarstva
Vrsta intervencije	PROMOBEES(55(1)(f)) - promocija, komuniciranje in trženje, vključno z ukrepi in dejavnostmi spremljanja trga, namenjenimi zlasti boljši ozaveščenosti potrošnikov o kakovosti čebelarskih proizvodov
Skupni kazalnik učinka	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P12	Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Intervencija vključuje naslednje podintervencije:

A. Promocija čebelarstva

B. Raziskava trga

S podintervencijo Promocija čebelarstva se bo s pomočjo 3D karakterja čebele in promocijskih video predstavitev o čebelarjenju, osveščalo o pomenu čebel, čebeljih pridelkov, ohranjanja narave in biotske pestrosti. S tem se bo prispevalo k boljši promociji in k trženju čebeljih pridelkov ter povečanju ekonomičnosti in konkurenčnosti čebelarstva.

S podintervencijo Raziskava trga se bo z vsakoletno temeljito tržno raziskavo, spremljalo razmere na trgu,

porabo čebeljih pridelkov in odnos širše javnosti do čebelarstva. Rezultati raziskave bodo v pomoč pri odločanju in pridobivanju informacij pomembnih za zmanjšanje tveganja v sektorju čebelarstva in pri razvoju novih idej, ki so potrebne za ohranjanje konkurenčnost na trgu. S pomočjo rezultatov raziskave trga se bo lahko čebelarje usmerjalo v pridelavo čebeljih pridelkov, ki so dohodkovno bolj zanimivi in k registraciji dopolnilnih dejavnosti. S tem se bo zagotovilo večje možnosti izboljšanja ekonomičnosti in konkurenčnosti čebelarske panoge v Sloveniji.

Z vključenima podintervencijama se bo prispevalo k razvoju čebelarstva, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti sektorja.

Pogoji upravičenosti po posameznih podintervencijah

A. Promocija čebelarstva

Za podintervencijo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavi javni razpis.

Pogoji za upravičenca:

-je opravil nakup promocijskih izdelkov in promocijskih video predstavitev o čebelarjenju, pri čemer za dokazilo o opravljenem nakupu štejeta originalni račun in dokazilo o plačilu računov na ime vlagatelja, ki se vlagatelju ne vračajo;

-je v centralnem registru društev registriran kot čebelarsko društvo;

-ima izdelan načrt uporabe promocijskih izdelkov in promocijskih video predstavitev o čebelarjenju.

Upravičenec do podpore je subjekt, ki je v centralnem registru društev registriran kot čebelarsko društvo.

Upravičeni stroški so stroški nakupa novih promocijskih izdelkov (kot je npr. 3D karakter čebele) in promocijskih video predstavitev o čebelarjenju.

Merila za izbor se določijo v javnem razpisu.

B. Raziskava trga

Izbor izvajalca podintervencije bo potekal na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje. Merila za izbor in pogoji za ugotavljanje sposobnosti ponudnika se opredelijo v javnem naročilu.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec so:

-izvajalec je pravna ali fizična oseba, ki izkazuje reference s področja čebelarstva;

-izvajalec ima delovne oziroma strokovne izkušnje s področja čebelarstva.

Upravičenec do podpore je izbran izvajalec javnega naročila.

Upravičeni stroški izvedbe podintervencije, so stroški dela in materialni stroški, ki bodo nastali v zvezi s spremljanjem razmer na trgu, porabo čebeljih pridelkov in odnos širše javnosti do čebelarstva ter v zvezi z usmerjanjem čebelarjev v pridelavo ustreznejših čebeljih pridelkov in morebitno registracijo dopolnilnih dejavnosti.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Pri obeh podintervencijah bo podpora v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu. Stopnja podpore znaša 100 % upravičenih stroškov, pri čemer 50 % zneska financiranja predstavljajo sredstva EU in 50 % sredstva Republike Slovenije.

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Ni dodatnih informacij.

8 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu z odstavkom 2 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

Intervencija vključuje podporo promociji čebelarstva in storitev raziskave trga na področju čebelarstva. Navedene intervencije so skladne z 2(f) odstavkom Priloge 2 k Sporazumu o kmetijstvu STO (zelena škatla), in so kot domače podpore izvzete iz obveznosti zmanjšanja. Pomoči za strukturno prilaganje se

načrtujejo s subvencijami za promocijo čebelarstva in tržnih raziskav. Podpora se uporablja prek javno financiranega programa brez prenosa na potrošnike in proizvajalcem ne pomaga s podporo cen. Glede na zasnovo intervencije in prejemnike podpore je mogoče domnevati, da na trgu ne bo povzročeno izkrivljanje cen.

9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNESI05.01 - Znesek na enoto za promocijo čebelarstva	Povprečno		
ZNESI05.02 - Znesek na enoto za raziskava trga	Povprečno		

Opis

ZNESI05.01 - Znesek na enoto za promocijo čebelarstva

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

ZNESI05.02 - Znesek na enoto za raziskava trga

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNESI05.01 - Znesek na enoto za promocijo čebelarstva	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	8.786,70	6.403,80	6.238,05	6.500,00	6.500,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Čebelarji)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	8.786,70	6.403,80	6.238,05	6.500,00	6.500,00	34.428,55
ZNESI05.02 - Znesek na enoto za raziskava trga	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	7.322,25	7.389,00	7.197,75	7.500,00	7.500,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	7.322,25	7.389,00	7.197,75	7.500,00	7.500,00	36.909,00
SKUPAJ	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	32.217,90	27.585,60	26.871,60	28.000,00	28.000,00	142.675,10
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	16.108,95	13.792,80	13.435,80	14.000,00	14.000,00	71.337,55

	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

ACTQUAL(55(1)(g)) - - ukrepi za povečanje kakovosti proizvodov

SI06 - Kakovost in varnost čebeljih pridelkov

Intervencijska oznaka (države članice)	SI06
Naziv ukrepa	Kakovost in varnost čebeljih pridelkov
Vrsta intervencije	ACTQUAL(55(1)(g)) - ukrepi za povečanje kakovosti proizvodov
Skupni kazalnik učinka	O.37. Število ukrepov ali enot za ohranitev ali izboljšanje čebelarstva

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Intervencija vključuje naslednje podintervencije:

A. Sofinanciranje nakupa oziroma izdelave satnic s certifikatom ali z analiznim izvidom

S podintervencijo Sofinanciranje nakupa oziroma izdelave satnic s certifikatom ali z analiznim izvidom se bo zagotavljalo večjo varnost in večjo kakovost čebeljih pridelkov, kar pa vpliva tudi na boljšo ekonomičnost ter večjo konkurenčnost čebelarjenja. Ekološkim čebelarjem bo omogočen sofinanciran nakup oziroma izdelava in uporaba satnic z ekološkimi satnicami s certifikatom, za vse ostale čebelarje, ki niso vključeni v kontrolo ekološkega čebelarjenja pa bo omogočen sofinanciran nakup oziroma izdelava in uporaba s satnicami z analiznim izvidom. Čebelari bi letno lahko bili upravičeni do nakupa oziroma izdelave in uporabe do tretjine satnic.

.

S podintervencijo se bo ohranjalo oziroma izboljšalo kakovost in varnost medu in ostalih čebeljih pridelkov, kar bo pripomoglo k boljši ekonomičnosti in konkurenčnosti čebelarstva.

Pogoji upravičenosti po posameznih podintervencijah

A. Sofinanciranje nakupa oziroma izdelave satnic s certifikatom ali z analiznim izvidom

Za podintervencijo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavi javni razpis

Pogoji za upravičenca:

- upravičenec je čebelar, ki je opravil nakup oziroma izdelaveosatnic s certifikatom ali z analiznim izvidom in ga uporabil v svojem čebelnjaku;

Upravičenec do podpore je čebelar, ki kupi oziroma izdela ekološke satnice s certifikatom ali satnice z analiznim izvidom in jih uporabi v svojem čebelnjaku.

Upravičeni stroški:

- ekološke satnice s certifikatom;
- satnice z analiznim izvidom,
- izdelava satnic iz lastnega voska s certifikatom ali z analiznim izvidom.

Merila za izbor se določijo v javnem razpisu.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Pri podintervenciji Sofinanciranje nakupa oziroma izdelavo satnic s certifikatom ali z analiznim izvidom bo podpora v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu. Pri tej podintervenciji stopnja podpore znaša najmanj 50 % upravičenih stroškov, pri čemer 50 % zneska financiranja predstavljajo sredstva EU in 50 % sredstva Republike Slovenije. Najvišja stopnja podpore pri posameznih podintervencijah bo določena z nacionalnim predpisom.

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Ni dodatnih informacij.

8 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu z odstavkom 2 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

Intervencija vključuje podporo za Sofinanciranje nakupa oziroma izdelave satnic s certifikatom ali z analiznim izvidom, s čimer se bo zagotavljalo večjo varnost in večjo kakovost čebeljih pridelkov.

Navedene intervencije so skladne z 2(b) odstavkom Priloge 2 k Sporazumu o kmetijstvu STO (zelena škatla), in so kot domače podpore izvzete iz obveznosti zmanjšanja. Pomoči za strukturno prilaganje se načrtujejo s subvencijami za preprečevanje in nadzor bolezni v čebelarstvu, vključno z zdravstveno ustreznostjo čebeljih pridelkov. Podpora se uporablja prek javno financiranega programa brez prenosa na potrošnike in proizvajalcem ne pomaga s podporo cen. Glede na zasnovo intervencije in prejemnike podpore je mogoče domnevati, da na trgu ne bo povzročeno izkrivljanje cen.

9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNESI06 - Znesek na enoto za sofinanciranje nakupa oziroma izdelavo satnic s certifikatom ali z analiznim izvidom	Povprečno		

Opis

ZNESI06 - Znesek na enoto za sofinanciranje nakupa oziroma izdelavo satnic s certifikatom ali z analiznim izvidom

Osnova za določitev načrtovanih zneskov na enoto so bile ocenjene vrednosti, ki so temeljile na osnovi izračunov neodvisnih strokovnjakov. Predstavniki strokovnih institucij so na podlagi strokovne presoje podali ocenjeno vrednost podintervencije, razdelano po letih.

10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNESI06 - Znesek na enoto za sofinanciranje nakupa oziroma izdelavo satnic s certifikatom ali z analiznim izvidom	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	136.682,00	137.928,00	134.358,00	140.000,00	140.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	136.682,00	137.928,00	134.358,00	140.000,00	140.000,00	688.968,00
SKUPAJ	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	273.364,00	275.856,00	268.716,00	280.000,00	280.000,00	1.377.936,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	136.682,00	137.928,00	134.358,00	140.000,00	140.000,00	688.968,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

RESTRVINEY(58(1)(a)) - - prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov

SI07 - Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov

Intervencijska oznaka (države članice)	SI07
Naziv ukrepa	Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov
Vrsta intervencije	RESTRVINEY(58(1)(a)) - prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov
Skupni kazalnik učinka	O.36. Število ukrepov ali enot v vinskem sektorju, ki prejemajo podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis
COMPWINE(57(a)) izboljšanje ekonomske trajnostnosti in konkurenčnosti proizvajalcev vina v Uniji
MARKETWINE(57(g)) izboljšanje tržljivosti in konkurenčnosti proizvodov vinske trte Unije, zlasti z razvojem inovativnih proizvodov, postopkov in tehnologij ter dodajanjem vrednosti na vseh stopnjah dobavne verige, vključno s prenosom znanja
PERFWINE(57(d)) izboljšanje uspešnosti vinskih podjetij Unije in njihovega prilagajanja povpraševanju na trgu ter povečanje njihove dolgoročne konkurenčnosti pri proizvodnji in trženju proizvodov vinske trte, vključno s prihranki energije, splošno energijsko učinkovitostjo in trajnostnimi postopki

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.16 Delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov
R.9 Delež kmetov, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Osnovne težave slovenskega vinogradništva in vinarstva so v razdrobljeni pridelavi (90% vinogradnikov obdeluje manj kot 1 ha vinogradov) in nekonkurenčni pridelavi na strmih legah (skoraj 40% vinogradov je na nagibu nad 25 %, ki pa so pomembni iz okoljskega vidika in vidika ohranjanja kulturne krajine), ki se posledično kažejo v prenizkih cenah grozdja in vina v primerjavi s stroški pridelave. Zato je primarni cilj intervencije dvig konkurenčnosti pridelovalcev, sledita mu zmanjšanje stroškov pridelave vina in

povečanje kakovosti pridelka, hkrati pa se z intervencijo vzpodbuja vinogradništvo na tipičnih vinorodnih legah, ki bi se sicer zaradi zahtevnosti obdelave opuščale. Z intervencijo se bo na the legah omogočila prilagoditev tehnologije obdelave vinogradov strmim legam, s čimer se bodo lahko znižali stroški obdelave vinogradov in s tem povečala konkurenčnost vinogradikov.

Z intervencijo se bodo vinogradnikom sofinancirali stroški prestrukturiranja vinogradov, ki so glede na naravne pogoje tehnološko neprimerni glede izbire sorte vinske trte, lege ali drugih tehnoloških zahtev, ali posajeni s sortami, za katere ni ustreznega povpraševanja na trgu ali pa neustrezne z vidika podnebnih sprememb (občutljive na pomanjkanje padavin in višje temperature). Namen intervencije je povečati konkurenčnost vinogradnikov in izboljšati kakovost pridelave vina že v vinogradih. Zato je intervencija namenjena pridelovalcem, ki se že ukvarjajo z vinogradništvom. Ocenjuje se, da se bodo na večini prestrukturiranih površin izvajali ukrepi povezani z izboljšavo tehnologije obdelovanja vinogradov, na približno polovici prestrukturiranih površin pa tudi sprememba sortimenta.

Merila za izbor:

V okviru meril za upravičenost se pregleda ali upravičenec izpolnjuje pogoje za uveljavljanje podpore, ali je upoštevana minimalna površina in so navedeni ukrepi, ki so lahko predmet prestrukturiranja, ter vinograd, ki je predmet prestrukturiranja, ni mlajši od 10 let (razlog za to merilo: ker je vinograd trajni nasad, se pričakuje, da so pridelovalci vinograde v zadnjih 10 letih sadili v skladu s priporočili strokovnih služb in zato ne potrebujejo prestrukturiranja).

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Za zagotovitev ustreznih podpor v celotni verigi pridelave grozdja in vina se bo intervencija dopolnjevala z investicijami v predelovalne obrate, katere se bodo izvajale v okviru intervencij razvoja podeželja, in z intervencijami za promocijo vina v okviru sektorskih intervencij za vino.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 58-60 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in Delegirane uredbe Komisije (EU) 2022/126. Intervencija se navezuje na Resolucijo "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" in prispeva k cilju A. Odporna in konkurenčna pridelava ter cilju B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri.

Upravičenci:

– Upravičenci prestrukturirajo strnjeno površino, veliko najmanj 0,1 ha (najmanjša površina za dostop do podpore),

– Imajo v obdelavi vsaj minimalno predpisano površino vinogradov,

– Imajo za površino, ki je predmet prestrukturiranja, pridobljeno dovoljenje za ponovno zasaditev vinske trte v skladu s 66. členom Uredbe 2013/1308/EU.

Pogoji za pridobitev podpore:

Intervencija se izvaja neposredno na podlagi nacionalne uredbe, s katero se določi rok za vložitev programov prestrukturiranja vinogradov.

Upravičeni stroški, ki so predmet financiranja, so naslednji:

– stroški za zamenjavo sort in spremembo lokacije vinogradov: priprava zemljišča (humifikacija, oranje, brananje, frezanje), postavitev opore (stebri, žice, … in delo povezano s postavitvijo opore), posaditev cepljenk (cepljenke in sajenje cepljenk ali cepiči in precepljanje), navoz zemlje v vinograde,

- stroški v povezavi z izboljšavo tehnologije obdelovanja vinogradov: naprava teras, izravnava zemljišča.

Priznajo se le stroški za prestrukturiranje vinogradov, ki pomeni zamenjavo sorte (tudi s precepljanjem), spremembo lokacije vinograda ali izboljšavo tehnologije obdelovanja vinograda.

Vrednost izpada dohodka se lahko uveljavlja le v primeru predhodne krčitve vinograda, z upoštevanjem predvidenega dohodka v treh letih po posaditvi vinograda (oziroma v dveh letih v primeru precepljanja).

Delež podpore se bo določil glede na razpoložljiva sredstva za prestrukturiranje vinogradov in vsoto priznanih stroškov prestrukturiranja iz ustreznih vlog za podporo. Delež podpore bo za vse upravičence enak.

Do podpore niso upravičeni stroški običajne obnove vinogradov (ponovna zasaditev iste parcele z isto sorto po istem sistemu gojenja, ko se trtam izteče naravna življenjska doba).

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Nepovratna podpora se dodeli kot pavšalna podpora (uporaba standardnih stroškov na enoto). Stopnja podpore je do 50 % (75 % v manj razvitih regijah) upravičenih stroškov prestrukturiranja vinogradov in se določi glede na razpoložljiva sredstva za intervencijo in vsoto priznanih stroškov iz ustreznih vlog za podporo.

Standardni stroški na hektar prestrukturiranega vinograda se določijo na podlagi kalkulacij, ki jih v okviru strokovnih nalog pripravi javni raziskovalni zavod na področju kmetijstva. Vrednost izpada dohodka se določi na podlagi statističnih podatkov o pridelavi grozdja in povprečni ceni odkupljenega grozdja za predelavo.

Kalkulacije stroškov prestrukturiranja vinogradov vsebujejo izračune dejanskih stroškov posameznih ukrepov v postopku naprave vinograda, na podlagi katerih se določijo pavšalni zneski za posamezno težavnost naprave vinograda. Vsi navedeni priznani stroški, ki se uporabljajo za dodelitev podpore za prestrukturiranje vinogradov, se določijo vsako leto na novo in uradno objavijo. Upravičenost prispevkov v naravi ni predvidena.

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Z intervencijo se bo zagotovila obveza nameniti vsaj 5 % vseh odhodkov v prid varstva okolja, prilagajanja podnebnim spremembam, izboljšanja trajnostnih proizvodnih sistemov in postopkov in zmanjšanja vpliva na okolje. Za ta namen se bodo upoštevali naslednji odhodki:

- za zammmenjavo sort s sortami, ki so bolj prilagojene na klimatske spremembe oziroma odpornejše na bolezni in škodljivce ter posledično potrebujejo manj tretiranj s pesticidi,
- za izboljšavo tehnik upravljanja vinogradov, ki omogočajo trajnostno proizvodnjo in zmanjšano uporabo pesticidov.

8 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu z odstavkom 11 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNESI07 - Znesek na hektar za prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov	Povprečno		R.9; R.16;

Opis

ZNESI07 - Znesek na hektar za prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov

Znesek na hektar vinograda, v katerem se izvaja intervencija prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov.

10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNESI07 - Znesek na hektar za prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	0,00	17.490,00	17.490,00	17.490,00	17.490,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.36 (enota: Hektar)	0,00	200,00	200,00	200,00	200,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	0,00	3.498.000,00	3.498.000,00	3.498.000,00	3.498.000,00	13.992.000,00

INFOR(58(1)(h)) - - ukrepi za informiranje o vinih Unije v državah članicah za spodbujanje odgovornega uživanja vina ali shem kakovosti Unije, ki zajemajo označbe porekla in geografske označbe

SI09 - Ukrepi informiranja o vinih Unije v državah članicah

Intervencijska oznaka (države članice)	SI09
Naziv ukrepa	Ukrepi informiranja o vinih Unije v državah članicah
Vrsta intervencije	INFOR(58(1)(h)) - ukrepi za informiranje o vinih Unije v državah članicah za spodbujanje odgovornega uživanja vina ali shem kakovosti Unije, ki zajemajo označbe porekla in geografske označbe
Skupni kazalnik učinka	O.36. Število ukrepov ali enot v vinskem sektorju, ki prejemajo podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis
QUALWINE(57(i)) prispevanje k večji ozaveščenosti potrošnikov o odgovornem uživanju vina in shemah kakovosti Unije za vino

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P11	Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Med osnovne težave slovenskega vinogradništva in vinarstva sodi tudi neprepoznavnost slovenskih vin. Osnovni namen intervencije je ohranitev evropskega potrošnika in njegova boljša ozaveščenost o vinih z zaščiteno označbo porekla/zaščiteno geografsko označbo in visokih standardih pridelave tega vina. Zato se z intervencijo podpira informiranje potrošnikov o shemi zaščitenih označb porekla in zaščitenih geografskih označb za vina v zvezi s posebno kakovostjo in značilnostmi tega vina, ki ga izvajajo različne oblike združenja pridelovalcev vina. Zaradi boljše ozaveščenosti evropskega potrošnika je intervencija usmerjena tudi v informiranje potrošnikov v državah članicah o odgovornem uživanju vina in tveganju, povezanem s škodljivim uživanjem alkohola. Na ta način se bo pospešilo odgovorno uživanje vin z zaščiteno označbo porekla oziroma zaščiteno geografsko označbo in boljša prepoznavnost the vin.

Merila za izbor:

Pri izbiri vlog se upoštevajo merila za upravičenost v skladu s členom 7 Uredbe Komisije 2016/1149.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Za zagotovitev ustreznega informiranja tako na notranjem trgu kot zunaj njega se bo intervencija dopolnjevala z intervencijo za promocijo vina v tretjih državah.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 58 in 59 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in Delegirano uredbo (EU) 2022/126. Intervencija se navezuje na Resolucijo "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" in prispeva k cilju A. Odporna in konkurenčna pridelava.

Upravičenci:

– Upravičenci so združenja najmanj dveh pridelovalcev vina, organizacije proizvajalcev vina, združenja organizacij proizvajalcev vina ali medpanožne organizacije, strokovne vinogradniško-vinarske organizacije ali osebe javnega prava, katerih člani so pridelovalci vina;

– Izdelan projekt informiranja o vinih.**Pogoji za pridobitev podpore**:

Intervencija se izvaja neposredno na podlagi nacionalne uredbe, s katero se določi rok za vložitev letnih programov informiranja. Pričakuje se, da se bo z intervencijo letno podprlo vsaj 10 dogodkov informiranja.Upravičeni so stroški, v zvezi z zasnovo, realizacijo in objavo naslednjih aktivnosti:

– informacijske kampanje (oglasi in članki v medijih, informacijsko gradivo),

– organizacija obveščanja potrošnikov v okviru prireditev, sejmov in razstav, ki so nacionalnega pomena ali pomembni na ravni Unije.

Upravičeni so le stroški, ki so dejansko nastali v obdobju izvajanja odobrenega projekta, za katere upravičenec priloži račun in dokazilo o plačilo stroškov ter ustrezna dokazila o dejansko izvedenih dejavnostih.

Delež podpore znaša 50 % upravičenih stroškov in bo za vse upravičence enak.

Izključeni so stroški za dejavnosti, ki so usmerjene k določeni blagovni znamki in k spodbujanju uživanja vina.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške promocije. Podpora se dodeli za povrnitev 50 % upravičenih stroškov.

Pričakuje se izvedba do 10 programov letno, v višini cca 15000 eur odhodkov Unije. Pričakovani znesek predstavlja oceno na podlagi poizvedbe o načrtovanih aktivnostih.

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Ni dodatnih informacij.

8 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu z odstavkom 2 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNESI09 - Znesek na program informiranja o vinih Unije v državah članicah	Povprečno		

Opis

ZNESI09 - Znesek na program informiranja o vinih Unije v državah članicah

Povprečni znesek dodeljene podpore za izvedbo enega letnega programa informiranja o vinih Unije v državah članicah.

10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNESI09 - Znesek na program informiranja o vinih Unije v državah članicah	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	0,00	15.100,00	15.100,00	15.100,00	15.100,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.36 (enota: Ukrepi)	0,00	10,00	10,00	10,00	10,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	0,00	151.000,00	151.000,00	151.000,00	151.000,00	604.000,00

PROMOWINE(58(1)(k)) - - promocija v tretjih državah

SI08 - Promocija vina v tretjih državah

Intervencijska oznaka (države članice)	SI08
Naziv ukrepa	Promocija vina v tretjih državah
Vrsta intervencije	PROMOWINE(58(1)(k)) - promocija v tretjih državah
Skupni kazalnik učinka	O.36. Število ukrepov ali enot v vinskem sektorju, ki prejemajo podporo

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SEKTORSKI CILJI SKP Koda + opis
THIRDWINE(57(j)) izboljšanje konkurenčnosti proizvodov vinske trte Unije v tretjih državah, tudi z odpiranjem in diverzifikacijo trgov za vino

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opis

Osnovna težava slovenskega vinogradništva in vinarstva je poleg razdrobljene pridelave in nekonkurenčne pridelave na strmih legah, ki se posledično kažejo v prenizkih cenah grozdja in vina v primerjavi s stroški pridelave, tudi neprepoznavnosti slovenskih vin izven Republike Slovenije.

Intervencija je usmerjena v povečanje prepoznavnosti in ugleda slovenskih vin na trgih tretjih držav. Zato se z intervencijo podpira predvsem promocija vin z zaščiteno označbo porekla/geografsko označbo in visokih standardov pridelave teh vin, prikaz značilnosti vinorodnih območij, sort vinske trte, in povezavo tega vina s kulinariko, vinsko arhitekturo ali vinskim turizmom. Sestavni del vseh promocijske aktivnosti je tudi oznaka porekla vina.

Podpora čim več različnih dejavnosti promocije na različnih tretjih trgih bo pripomogla k povečanju vrednosti izvoza vin v tretje države. Glede na relativno majhen obseg pridelave vina v Republiki Sloveniji ni mogoče pričakovati tudi bistvenega povečanja količine izvoza.

Pričakuje se, da se bo z intervencijo podprlo do 30 projektov promocije letno, s čimer se bo po zaključku obdobja v letu 2028 izvoz še nekoliko povečal nekje do 5 % sedanje vrednosti izvoza.

Merila za izbor:

Pri izbiri vlog se upoštevajo merila za upravičenost v skladu s členom 10 Uredbe Komisije 2016/1149.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Za zagotovitev ustreznega informiranja tako na notranjem trgu kot zunaj njega se bo intervencija

dopolnjevala z intervencijo za informiranje o vinih Unije v državah članicah.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 58 in 59 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in Delegirano uredbo (EU) 2022/126. Intervencija se navezuje na Resolucijo "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" in prispeva k cilju A. Odporna in konkurenčna pridelava.

Upravičenci:– Upravičenci so pridelovalci vina, ki letno pridelajo vsaj minimalno predpisano količino vina, združenja najmanj dveh pridelovalcev vina, organizacije proizvajalcev vina, združenja organizacij proizvajalcev vina ali medpanožne organizacije.

– Izdelan projekt promocije na zadevnem ciljnem trgu.

Upravičeni so stroški, v zvezi z zasnovo, realizacijo in objavo naslednjih aktivnosti:

– objavo oglasov v medijih,

– izdelavo reklamnega materiala za prodor na trge tretjih držav,

– udeležbo na mednarodnih sejmih in drugih dogodkih, namenjenih promociji vina na tretjih trgih,

– izdelava raziskav trga tretjih držav in

– seminarji za novinarje, uvoznike, strokovno javnost in potrošnike iz tretjih držav.

Pogoji za pridobitev podpore:

Intervencija se izvaja neposredno na podlagi nacionalne uredbe, s katero se določi rok za vložitev letnih programov promocije vina na trgih tretjih držav.

Upravičeni so le stroški, ki so dejansko nastali v obdobju izvajanja odobrenega projekta, za katere upravičenec priloži račun in dokazilo o plačilo stroškov ter ustrezna dokazila o dejansko izvedenih dejavnostih.

Delež podpore znaša 50 % upravičenih stroškov in bo za vse upravičence enak.

6 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške promocije. Podpora se dodeli za povrnitev 50 % upravičenih stroškov.

7 Dodatne informacije, specifične za vrsto intervencije

Ni dodatnih informacij.

8 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zelena škatla)

Intervencija je v skladu z odstavkom 2 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

9 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov
ZNESI08 - Znesek na program promocije vina v tretjih državah	Povprečno		

Opis

ZNESI08 - Znesek na program promocije vina v tretjih državah

Povprečni znesek dodeljene podpore za izvedbo enega letnega programa promocije vina v zadevni tretji državi.

10 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj 2023–2027
ZNESI08 - Znesek na program promocije vina v tretjih državah	Načrtovani znesek na enoto (skupni odhodki Unije v EUR)	0,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)						
	O.36 (enota: Ukrepi)	0,00	30,00	30,00	30,00	30,00	
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	0,00	1.200.000,00	1.200.000,00	1.200.000,00	1.200.000,00	4.800.000,00

5.3 Intervencije za razvoj podeželja

ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti

IRP18.01 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Podnebne spremembe (KOPOP_PS)

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP18.01
Naziv ukrepa	Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Podnebne spremembe (KOPOP_PS)
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti
Skupni kazalnik učinka	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Intervencija KOPOP_PS se izvaja na območju celotne Republike Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.13 Delež glav velike živine (GVŽ za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali amoniaka, vključno z ravnanjem z gnojem

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

SPLOŠEN OPIS

Namen intervencije

Iz analize stanja izhaja, da je treba vzpostaviti ravnotežje med potrebo po pridelavi hrane in varovanjem okolja ter spodbuditi kmetijska gospodarstva k temu, da bi gospodarila na način, ki zmanjšuje vplive kmetovanja na okolje in prispeva k blaženju ter prilagajanju podnebnim spremembam.

Intervencija KOPOP_PS prispeva k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam s 3 operacijami, ki se izvajajo po upravljavski shemi:
– PS.1 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved;
– PS.2 Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih;
– PS.3 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz.

Podpora za intervencijo KOPOP_PS se namenja za izvajanje kmetijskih praks, ki:
– presegajo zadevne predpisane zahteve ravnanja ter standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje, določene s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115;
– presegajo minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter dobrobit živali kot tudi druge obvezne zahteve, določene z nacionalnim pravom in pravom Unije;
– presegajo pogoje, določene za vzdrževanje kmetijske površine v stanju, primernem za pašo ali pridelavo brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev v skladu s točko (b) drugega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115;
– se razlikujejo od obveznosti, v zvezi s katerimi so odobrena plačila z 31. členom Uredbe (EU) 2021/2115;
– odstopajo od običajne kmetijske prakse v Sloveniji.

Podprta bodo tista kmetijska gospodarstva, ki bodo izpolnjevala pogoje up**ravičenosti, splošne pogoje in zahteve, predpisane v okviru izbranih operacij.**

Trajanje obveznosti

Upravičenec se z vstopom v operacijo intervencije KOPOP_PS obveže, da bo na kmetijskem gospodarstvu to operacijo izvajal ves čas trajanja obveznosti (pet let). Odstopanja od te obveznosti so dovoljena le v naslednjih primerih:
– kadar se vse rejne živali oz. del rejnih živali, na katere se nanaša obveznost, ali celotno kmetijsko gospodarstvo prenese na drugo osebo v obdobju navedene obveznosti, lahko obveznost ali njen del, ki ustreza prenesenemu številu rejnih živali, za preostanek obdobja prevzame ta druga oseba ali pa obveznost lahko preneha veljati in se ne zahteva povračila za obdobje, v katerem je obveznost veljala;
– višje sile ali izjemnih okoliščin, kot to določa 3. člen Uredbe (EU) 2021/2116 in je opredeljeno z nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo KOPOP_PS.

V posamezne operacije intervencije KOPOP_PS je mogoče vstopiti skozi celotno programsko obdobje, obveznost izvajanja za vse operacije te intervencije pa traja celotno koledarsko leto.

Kombinacije

Operacije intervencije KOPOP_PS se lahko kombinirajo z drugimi intervencijami. Kombinacije so prikazane v prilogi »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Prilagoditev obveznosti

Obveznosti za izvajanje intervencije KOPOP_PS se v času izvajanja lahko prilagodijo, če je prilagoditev teh obveznosti ustrezno utemeljena glede na zastavljene cilje. Te prilagoditve se nanašajo tudi na uporabo novih tehnologij in pripomočkov pri izvajanju te intervencije in podaljšanje trajanja zaključenih obveznosti za to intervencijo.

Spremembe nacionalne zakonodaje in zakonodaje Unije

Obveznosti za intervencijo KOPOP_PS, prevzete na podlagi 70. člena Uredbe (EU) 2021/2115, se v primeru sprememb ustreznih obveznih standardov, določenih s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115, minimalnih zahtev za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter dobrobit živali kot tudi drugih obveznih zahtev, določenih z nacionalnim pravom in pravom Unije, pogojev, določenih za vzdrževanje kmetijske površine v stanju, primernem za pašo ali pridelavo brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev skladu s točko (b) drugega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115, lahko prilagodijo tem spremembam. Če upravičenec take prilagoditve ne sprejme, njegova obveznost izvajanja intervencije KOPOP_PS preneha, pri čemer mu prejetih sredstev za obdobje, ko je obveznost veljala, ni treba vrniti. Enako velja v primeru prilagoditve novemu programskemu obdobju, če se bo izvajanje operacij intervencije KOPOP_PS nadaljevalo po letu 2027.

Upravni (administrativni) postopki, pregledi in kazni

Upravne (administrativne) postopke za dodeljevanje sredstev za intervencijo KOPOP_PS izvaja AKTRP ob uporabi IAKS v skladu z relevantno zakonodajo Unije in nacionalno zakonodajo.

Kontrole (upravne preglede in preglede na kraju samem) izpolnjevanja zahtev intervencije KOPOP_PS izvaja AKTRP ob upoštevanju IAKS in relevantne zakonodaje Unije ter nacionalne zakonodaje.

Sistem kontrol in kazni je vzpostavljen v skladu z 72. členom Uredbe (EU) 2021/2116 in določen z nacionalno uredbo, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike (IAKS uredba) in nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo KOPOP_PS.

Intervencije AKIS

K doseganju ciljev intervencije KOPOP_PS bodo prispevale tudi intervencije AKIS, in sicer:
– IRP31 Podpora za projekte EIP;
– IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev;
– IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

UPRAVIČENCI
– Nosilec kmetijskega gospodarstva, skupina nosilcev kmetijskih gospodarstev

POGOJI UPRAVIČENOSTI

Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.

Upravičenec mora:
– imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu tretjega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115;
– v sklopu izmenjave znanja in prenosa informacij opraviti program usposabljanja v obsegu najmanj 15 ur v obdobju trajanja obveznosti (v petih letih) v zvezi s kmetijsko okoljskimi in kmetijsko podnebnimi vsebinami ter ekosistemskimi storitvami in dodano vrednostjo nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki jih podpira intervencija KOPOP_PS, in ki prispevajo k prilagajanju in blaženju podnebnih sprememb;
– upoštevati prepoved uporabe blata iz komunalnih čistilnih naprav ter digestata in komposta iz predpisa,

ki ureja predelavo biološko razgradljivih odpadkov in uporabo komposta ali digestata, razen digestata in komposta izdelanega na kmetijskem gospodarstvu ali v primeru povezanih podjetij;
– voditi evidence o delovnih opravilih, ki se izvajajo pri operacijah intervencije KOPOP_PS.

SPLOŠNI POGOJI

Vstop v posamezno operacijo intervencije KOPOP_PS je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja pet let z možnostjo podaljšanja.

Število GVŽ, vključenih v posamezno operacijo se v času trajanja obveznosti lahko zmanjša, vendar ne sme biti manjše od:
– 10 molznic ali 10 pitancev pri operaciji PS.1 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved;
– 10 GVŽ pri operaciji PS.2 Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih;
– 2 GVŽ pri operaciji PS.3 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

ZAHTEVE ZA IZVAJANJE POSAMEZNIH OPERACIJ INTERVENCIJE KOPOP_PS

PS.1 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved

Namen:
– Zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov s spodbujanjem izboljšanja kakovosti krme in krmnih obrokov za govedo.

Zahteve za izvajanje:
– Reja krav molznic in govejih pitancev. Pod kategorijo pitancev se štejejo tudi telice za pitanje. Na kmetijskem gospodarstvu mora biti vsaj 10 molznic ali 10 pitancev.
– Analiza krme: Na kmetijskih gospodarstvih s 5 do 10 GVŽ se vsako leto analizira najmanj dva vzorca voluminozne krme, na kmetijskih gospodarstvih z od 10 do 30 GVŽ tri vzorce voluminozne krme, na kmetijskih gospodarstvih z nad 30 GVŽ pa pet vzorcev voluminozne krme. Analiza mora obsegati najmanj določitev sušine, surove vlaknine, surovih beljakovin in pepela. Na podlagi teh sestavin je treba oceniti vsebnosti neto energije za laktacijo in presnovljive energije. Praviloma se analizira vsaj en vzorec travne silaže, en vzorec koruzne silaže in en vzorec mrve. Če katere od navedenih krm na kmetijskem gospodarstvu ne pridelujejo, se lahko kmet odloči za analizo več vzorcev druge krme. Po lastni presoji ali po posvetovanju s kmetijskim svetovalcem se lahko upravičenec odloči tudi za analizo zelene krme ali paše. Pri tem lahko ustrezno zmanjša število analiz konzervirane krme, in sicer tako, da je skupno število analiziranih vzorcev najmanj dva na manjših kmetijskih gospodarstvih (do 10 GVŽ), najmanj tri na kmetijskih gospodarstvih z 10 do 30 GVŽ in najmanj pet na večjih kmetijskih gospodarstvih (nad 30 GVŽ). Analize mineralnih elementov je treba opraviti najmanj enkrat v obdobju trajanja obveznosti, in sicer v prvem ali drugem letu. Analiza mora obsegati najmanj določitev Ca, P in K. Če so vzorci odvzeti ločeno od vzorcev za določitev energijske vrednosti krme, je treba v njih določiti tudi vsebnost sušine. Za kmetijska gospodarstva s 5 do 10 GVŽ je obvezna najmanj analiza dveh vzorcev v času trajanja obveznosti, za kmetijska gospodarstva z od 10 do 30 GVŽ najmanj analiza treh vzorcev, za kmetijska gospodarstva z nad 30 GVŽ pa najmanj analiza petih vzorcev.
– Računsko optimiranje krmnih obrokov: Upravičenci morajo imeti izračune obrokov najmanj za živali v laktaciji, če gre za rejo krav molznic in najmanj za pitance kategorije 300 do 400 kg telesne mase, če gre za živali v pitanju. Obroki morajo biti preverjeni in po potrebi popravljeni vsaj enkrat letno. Pri računanju obrokov mora biti uporabljena metoda, ki upošteva bilanco dušika v vampu. Izračune obrokov morajo rejci hraniti na kmetijskem gospodarstvu v pisni obliki.
– Najmanj šestkrat letno je treba določiti vsebnost sečnine v mleku posameznih molznic. Najmanj 70 % vzorcev mora vsebovati med 15 in 30 mg sečnine na 100 ml mleka.
– Spremljanje napredka na kmetijskem gospodarstvu na področju pridelovanja krme in reje: Upravičenci

do plačil morajo spremljati osnovne rezultate analiz krme in rezultate reje ter jih primerjati s strokovnimi priporočili ali stanjem na ravni države. Pogoj za upravičenost do plačil je spremljanje napredka.

– Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

– Operaciji za molznice in pitance sta oblikovani ločeno, kmetijska gospodarstva s kombinirano rejo se lahko vključijo v obe operaciji.

Učinki:

– povečanje prebavljivosti obrokov in s tem zmanjšanje metanogeneze v vampu;

– povečanje mlečnosti in dnevnih prirastov in s tem zmanjšanje deleža energije za vzdrževanje in zmanjšanje izpustov metana na enoto prirejenega mleka in mesa;

– zmanjšanje presnovnih motenj in s tem povečanje dolgoživosti molznic, kar pomeni manjše potrebe po plemenski živini za remont in manjše izpuste pri vzreji plemenske živine (manjše potrebe po telicah);

– izboljšanje plodnosti in s tem povečanje mlečnosti na krmni dan, kar pomeni manjše izpuste na enoto prirejenega mleka;

– zmanjšanje deleža živali, ki dobijo v obrokih premalo beljakovin in s tem izboljšanje delovanja vampa in zmanjšanje izpustov metana;

– zmanjšanje deleža živali, ki dobijo v obrokih preveč beljakovin in s tem zmanjšanje izločanja dušika, posledično pa zmanjšanje izpustov didušikovega oksida in amonijaka ter spiranja nitratov v vode;

– zmanjšanje deleža živali, ki dobijo v obrokih preveč fosforja, zmanjšanje kopičenja fosforja na kmetijskih zemljiščih in odplavljanja fosforja v vode;

– optimalnejše izkoriščanje v Sloveniji pridelane krme in s tem zmanjšanje izpustov zaradi prekomorskega transporta krmnih žit in oljnih tropin.

PS.2 Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih

Namen:

– Zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov s spodbujanjem izboljšanja kakovosti krme in krmnih obrokov za prašiče.

Zahteve za izvajanje:

– Reja prašičev pitancev od 25 do 30 kg do konca pitanja.

– Operacija se izvaja v rejah, ki v času pitanja do klavne mase 130 kg uporabljajo 3- ali 4-fazno krmljenje, kar pomeni, da uporabljajo 3 ali 4 različne popolne krmne mešanice. Če gre za pitanje na višjo klavno maso, večjo kot 150 kg, se mora uporabljati vsaj 4-fazno krmljenje.

– Analiza krme: V rejah, ki uporabljajo krmila pridelana na lastnem gospodarstvu, se analizira 5 vzorcev doma pridelanih krmil. Dodatno se v rejah, ki same pripravljajo krmne mešanice, analizira 5 vzorcev krmil in/ali dopolnilnih krmnih mešanic, ki se uporabljajo za pripravo popolnih krmnih mešanic in obrokov v reji. Izbor vzorcev določi rejec po lastni presoji ali po posvetovanju s kmetijskim svetovalcem. Analiza vzorcev mora obsegati najmanj določitev sušine, surovih beljakovin, surovih maščob, škroba, sladkorja in pepela. Na podlagi analize je treba oceniti vsebnost presnovljive energije. V teh vzorcih je treba v obdobju trajanja obveznosti opraviti tudi skupno 5 analiz, ki morajo obsegati najmanj določitev Ca, P in K. V rejah, ki popolne krmne mešanice nabavljajo pri proizvajalcih krmnih mešanic, teh analiz krme ni treba opravljati.

– Računsko optimiranje krmnih obrokov: Upravičenci morajo imeti izračune popolnih krmnih mešanic oz. obrokov najmanj za vsako fazo pitanja. Popolne krmne mešanice oz. obroki morajo biti preverjeni in po potrebi popravljeni vsaj enkrat letno. Pri računanju popolnih krmnih mešanic oz. obrokov mora biti uporabljena metoda, ki upošteva pravo ilealno prebavljivost aminokislin in pravo ilealno prebavljivost fosforja. Izračune popolnih krmnih mešanic morajo rejci hraniti v pisni obliki.

– Vsebnost dušika oz. surovih beljakovin je treba dvakrat letno določiti v vseh krmnih mešanicah oz. obrokih za vse faze pitanja. Ob tem mora analiza obsegati najmanj določitve sušine, surovih beljakovin, surovih maščob, škroba, sladkorja in pepela. Na podlagi analize je treba oceniti vsebnosti presnovljive

energije v popolnih krmnih mešanicah oz. obrokih. Če se uporablja več kot 4-fazno pitanje, se opravi analize le za 4 faze, obvezno za prvo in zadnjo fazo pitanja.

– Spremljanje napredka na kmetijskem gospodarstvu na področju krme in reje: upravičenci do plačil morajo spremljati osnovne rezultate analiz krme in rezultate reje ter jih primerjati s strokovnimi priporočili ali stanjem na ravni države. Pogoj za upravičenost do plačil je spremljanje napredka.

– Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

Učinki:

– zmanjšanje izpustov dušika zaradi zmanjšanja izločanje z blatom in sečem zaradi izboljšanja izkoristljivosti beljakovin in bolj preciznega pokrivanja potreb po beljakovinah v različnih fazah rasti oz. pitanja;

– zmanjšanje deleža živali in/ali skrajšanje obdobja rasti, ko živali dobijo v obrokih preveč beljakovin in s tem zmanjšanje izločanja dušika, posledično pa zmanjšanje izpustov didušikovega oksida in amonijaka ter spiranja nitratov v vode;

– zmanjšanje deleža živali in/ali skrajšanje obdobja rasti, ko živali dobijo v obrokih premalo beljakovin, kar povečuje izločanje dušika zaradi podaljšanja trajanja pitanja in zmanjšuje mesnatost živali zaradi pomanjkanja beljakovin v zgodnjem obdobju pitanja;

– izboljšanje proizvodnih lastnosti in s tem zmanjšanje deleža dušika oz. beljakovin in energije za vzdrževanje in na enoto prirejenega mesa;

– zmanjšanje deleža živali, ki dobijo v obrokih preveč fosforja, zmanjšanje kopičenja fosforja na kmetijskih zemljiščih in odplavljanja fosforja v vode;

– optimalnejše izkoriščanje v Sloveniji pridelane krme in s tem zmanjšanje izpustov zaradi prekomorskega transporta krmnih žit in oljnih tropin;

– povečanje znanja in ozaveščenosti rejcev o pomenu krme in krmljenja z vidika okolja, proizvodnih rezultatov in ekonomske učinkovitosti kmetijskega gospodarstva.

PS.3 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz

Namen:

– Zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov s spodbujanjem izboljšanja kakovosti krme in krmnih obrokov za drobnico (ovce in koze).

Zahteve za izvajanje:

– Operacija se nanaša na rejo ovc in koz mlečne in mesne reje. Vstopni prag je vsaj 2 GVŽ drobnice na kmetijskem gospodarstvu.

– Analiza krme: Na kmetijskih gospodarstvih z več kot 2 GVŽ drobnice se vsako leto analizira najmanj dva vzorca voluminozne krme. Analiza mora obsegati najmanj določitev sušine, surove vlaknine, surovih beljakovin in pepela. Na podlagi teh sestavin je treba oceniti vsebnosti presnovljive energije. Praviloma se analizira vsaj en vzorec travne silaže, en vzorec mrve in en vzorec paše. Če katere od navedenih krm na kmetijskem gospodarstvu ne pridelujejo, se lahko upravičenec odloči za analizo več vzorcev druge krme, po lastni presoji ali po posvetovanju s kmetijskim svetovalcem, se lahko odloči tudi za analizo zelene krme ali paše. Analize mineralnih elementov je treba opraviti najmanj enkrat v obdobju trajanja obveznosti, in sicer v prvem ali drugem letu. Analizirati je treba najmanj vzorce voluminozne krme, praviloma najmanj po en vzorec mrve, travne silaže ali paše. Analiza mora obsegati najmanj določitev Ca, P in K. Če so vzorci odvzeti ločeno od vzorcev za določitev energijske vrednosti krme, je treba v njih določiti tudi vsebnost sušine.

– Računsko optimiranje krmnih obrokov: Upravičenci do plačil morajo imeti izračune obrokov najmanj za a) živali v laktaciji, b) pitanje jagnjet in kozličkov. Obroki morajo biti preverjeni in po potrebi popravljeni vsaj enkrat letno. Pri računanju obrokov za odrasle živali mora biti uporabljena metoda, ki upošteva bilanco dušika v vampu. Izračune obrokov morajo rejci hraniti v pisni obliki.

– Najmanj štirikrat letno je treba določiti vsebnost sečnine v mleku ovc in koz mlečne pasme. Najmanj 70

% vzorcev mora vsebovati pri ovcah 30 do 45 mg sečnine na 100 ml mleka in pri kozah 20 do 40 mg sečnine na 100 ml mleka. Zahteva glede preseganja zgornje vrednosti (45 mg na 100 ml pri ovcah in 40 mg na 100 ml pri kozah) ne velja za obdobje, ko so živali na paši.

– Spremljanje napredka na kmetijskem gospodarstvu na področju pridelovanja krme in reje: upravičenci morajo spremljati osnovne rezultate analiz krme in rezultate reje ter jih primerjati s strokovnimi priporočili ali stanjem na ravni države. Pogoj za upravičenost do plačil je spremljanje napredka.

Učinki:

– povečanje prebavljivosti obrokov in s tem zmanjšanje metanogeneze v vampu;

– povečanje mlečnosti in dnevnih prirastov in s tem zmanjšanje deleža energije za vzdrževanje in zmanjšanje izpustov metana na enoto prirejenega mleka in mesa;

– zmanjšanje presnovnih motenj in s tem povečanje dolgoživosti, kar pomeni manjše potrebe po plemenski živini za remont in manjše izpuste pri vzreji plemenske živine;

– zmanjšanje deleža živali, ki dobijo v obrokih premalo beljakovin in s tem izboljšanje delovanja vampa in zmanjšanje izpustov metana;

– zmanjšanje deleža živali, ki dobijo v obrokih preveč beljakovin in s tem zmanjšanje izločanja dušika, posledično pa zmanjšanje izpustov didušikovega oksida in amonijaka ter spiranja nitratov v vode;

– zmanjšanje deleža živali, ki dobijo v obrokih preveč fosforja, zmanjšanje kopičenja fosforja na kmetijskih zemljiščih in odplavljanja fosforja v vode;

– optimalnejše izkoriščanje v Sloveniji pridelane krme in s tem zmanjšanje izpustov zaradi prekomorskega transporta krmnih žit in oljnih tropin.

O14 – Katera površina je upravičena?

☒Kmetijska površina, opredeljena v načrtu SKP

☐Kmetijsko zemljišče, vključno s kmetijskimi površinami in širše

☐Nekmetijsko zemljišče

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	Opis

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.

Analiza tal in gnojilni načrt

Analizo tal in gnojilni načrt je treba izdelati za vse površine, na katerih se bodo uporabljala mineralna gnojila. Če se bodo uporabljala le organska gnojila, je treba voditi evidenco o uporabi organskih in mineralnih gnojil, analiza tal in gnojilni načrt pa nista potrebna. Analiza tal se mora izdelati za naslednje parametre: pH, P, K in organska snov. Za trajno travinje analiza tal na organsko snov ni potrebna. Gnojilni načrt je petleten.

Zahteve pri gnojenju z dušikom

Letni vnos skupnega dušika (dušika iz mineralnih in živinskih gnojil) ne sme preseči vrednosti iz spodnje preglednice.

Mejne vrednosti letnega vnosa dušika v tla (kg/ha)[1]

Kmetijska rastlina	**Skupni dušik (standard)**	**Skupni dušik (nadstandard)***	**Dušik iz živinskih gnojil****
Krma s trajnih travnikov in pašnikov			
2-kosni travnik	170	115	115
3-kosni travnik	240	165	165
4-kosni travnik	320	220	170
Pašno-košna raba	240	165	165
Detelje in deteljne mešanice	80	55	55
Deteljno travne mešanice	240	165	165
Trave, travne mešanice in travno deteljne mešanice	320	220	170
Koruza za zrnje/silažo	270	185	170
Krompir	240	165	165
Pšenica	240	165	165
Ječmen	180	125	125
Tritikala	180	125	125
Oves, rž, druga žita	120	80	80
Oljna ogrščica	200	140	140
Druge oljnice	80	55	55
Hmelj	270	185	170
Soja	80	55	55
Sončnice	150	105	105
Krmne korenovke	200	140	140
Drugi enoletni posevki	200	140	140
Zelenjadnice			
Plodovke	250	175	170

Korenovke in gomoljnice	170	115	115
Solatnice	150	105	105
Kapusnice	300	210	170
Čebulnice	120	80	80
Por	250	175	170
Stročnice	60	40	40
Sadne rastline			
Sadno drevje	150	105	105
Oljke	150	105	105
Jagodičevje	80	55	55
Vinska trta	100	70	70

* Če se pričakuje večji pridelek od navedenega iz preglednice 4 Priloge 1 iz Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, z vsemi spremembami), se odmerki dušika lahko povečajo skladno s potrebami rastlin po dušiku, pri čemer mora imeti kmetijsko gospodarstvo obvezno izdelan gnojilni načrt. Gnojilni načrt za gnojenje z dušikom mora vsebovati izračun potreb po gnojenju z dušikom glede na večji pričakovani pridelek in načrt gnojenja, ki mora vsebovati čas, količino ter vrsto gnojila, ki vsebuje dušik.

**** Če se gnoji le z živinskimi gnojili, količina dušika ne sme preseči 170 kg/ha letno.**

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.

[1] Velja za vse operacije intervencije KOPOP_PS.

Povezava med zadevnimi DKOS, PZR in nacionalnimi standardi ter intervencijo

Vse zahteve operacij v okviru intervencije KOPOP_PS so nad Pravili o pogojenosti in drugačne od zahtev shem za podnebje in okolje iz 31. člena Uredbe (EU) 2021/2115.

Pravila o pogojenosti (standard)	Minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev	Druge ustrezne nacionalne zahteve	Minimalne aktivnosti	Ustrezne običajne prakse kmetovanja	Obrazložitev nadstandarda
PS.1 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved					
S Pravili o pogojenosti analiza krme in računanje krmnih obrokov za govedo nista predpisan	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih	Druge nacionalne zahteve niso predpisane.	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo,	Krmljenje goveda na podlagi načrtno sestavljenih obrokov, ki temeljijo na rezultatih analiz krme in potreb goveda, v	Optimiranje krmnih obrokov je med najučinkovitejšimi ukrepi za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov pa tudi amonijaka.

a.	in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.		brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija	Sloveniji ni običajna kmetijska praksa.	Gre za izvajanje preciznega krmljenja rejnih živali, ki vpliva na zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov prek izboljšanja učinkovitosti reje, na zmanjšanje izpustov amonijaka in didušikovega oksida pa prek zmanjšanega izločanja dušika z blatom in sečem.
			KOPOP_PS v okviru operacij »Posebni travišči habitati«, »Travišči habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni travišči habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«,		
	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo				

	standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.		»Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.		
PS.2 Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih					
S Pravili o pogojenosti analiza krme in računanje krmnih obrokov za prašiče pitance nista predpisana.	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o	Druge nacionalne zahteve niso predpisane.	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v	Krmljenje prašičev pitancev na podlagi načrtno sestavljenih obrokov, ki temeljijo na naprednih metodah ocenjevanja hranilne vrednosti krme in pokrivanju potreb prašičev pitancev glede na fazo proizvodnje, v Sloveniji ni običajna kmetijska praksa.	Optimiranje krmnih obrokov je med najučinkovitejšimi ukrepi za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov pa tudi amonijaka. Gre za izvajanje preciznega krmljenja rejnih živali, ki vpliva na zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov prek izboljšanja učinkovitosti reje, na zmanjšanje izpustov amonijaka in didušikovega oksida pa prek zmanjšanega izločanja dušika z blatom in sečem.

	površini, kjer se ta gnojila uporabljajo. Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.		tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_PS v okviru operacij »Posebni travišči habitati«, »Travišči habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni travišči habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.		
PS.3 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz					
S Pravili o pogojenosti analiza krme in računanje krmnih obrokov za drobnico (ovce in koze) nista predpisana.	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa	Druge nacionalne zahteve niso predpisane.	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih	Krmljenje drobnice (ovc in koz) na podlagi načrtno sestavljenih obrokov, ki temeljijo na rezultatih analiz krme in potreb drobnice (ovc in koz), v Sloveniji ni običajna kmetijska praksa.	Optimiranje krmnih obrokov je med najučinkovitejšimi ukrepi za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov pa tudi amonijaka. Gre za izvajanje preciznega krmljenja rejnih živali, ki vpliva na zmanjšanje izpustov

	kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporablja jo.		kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_PS v okviru operacij »Posebni traviščni habitati«, »Traviščni habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni traviščni habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjan		toplogrednih plinov prek izboljšanja učinkovitosti reje, na zmanjšanje emisij amonijaka in didušikovega oksida pa prek zmanjšanega izločanja dušika z blatom in sečem.	
	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojeno					

	sti.		je suhih travišč«.			

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

☒ **IAKS**

☐ **Ne-IAKS**

Sekcija IAKS

Vrsta plačila

☒ stroški na enoto na podlagi dodatnih stroškov in izpada dohodka

☐ vključeni transakcijski stroški

☐ enkratno plačilo

☐ pavšalni znesek

Obseg podpore na ravni upravičencev

Podpora za operacije intervencije KOPOP_PS je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli kot pavšalno plačilo na kmetijsko gospodarstvo.

Letna višina plačila znaša za operacijo:

– PS.1 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved:

Število krav molznic in/ali pitancev na kmetijskem gospodarstvu:

–10 do 15: 406,44 EUR/kmetijsko gospodarstvo,

–16 do 20: 440,46 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–21 do 25: 463,14 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–26 do 35: 576,23 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–36 do 50: 632,93 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–51 do 70: 689,63 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–71 do 100: 746,33 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–101 do 150: 803,03 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–151 do 250: 859,73 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–251 in več: 916,43 EUR/kmetijsko gospodarstvo.

– PS.2 Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih:

Število prašičev pitancev na kmetijskem gospodarstvu:

–50 do 70: 524,13 EUR/kmetijsko gospodarstvo,

–71 do 100: 558,15 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–101 do 150: 603,51 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–151 do 250: 637,53 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–251 do 400: 750,93 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–701 in več 100: 807,63 EUR/kmetijsko gospodarstvo;

–101 do 150: 803,03 EUR/kmetijsko gospodarstvo.

– PS.3 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz:

Število plemenskih živali (drobnice) na kmetijskem gospodarstvu:

–14 do 20: 382,89 EUR/kmetijsko gospodarstvo,
–21 do 30: 416,91 EUR/kmetijsko gospodarstvo;
–31 do 50: 439,59 EUR/kmetijsko gospodarstvo;
–51 do 80: 473,61 EUR/kmetijsko gospodarstvo.

V primeru dovoljenih kombinacij do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti. V skladu z 82. členom Uredbe (EU) 2021/2115 je modelni izračun izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

Dodatna pojasnila

/

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kateri so modeli zavez pri intervenciji?

☐ na podlagi rezultatov (z možnostjo izbire)
☒ na podlagi upravljanja (z možnostjo izbire)
☐ hibridno (na podlagi upravljanja in rezultatov)

Pojasnite obveznosti/možnosti za upravičence v zvezi z zavezami, določenimi v intervenciji

Operacije intervencije KOPOP_PS se izvajajo po upravljavski shemi. Upravičenec, ki vstopi v posamezno operacijo, mora izpolnjevati vse predpisane zahteve. Upravičenec se lahko vključi v izvajanje posameznih ali pa vseh operacij intervencije KOPOP_PS.

Kako dolgo trajajo pogodbe?

Obveznost izvajanja traja pet let z možnostjo podaljšanja.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Upravičenost do plačila za operacije intervencije KOPOP_PS je odvisna od izpolnjevanja predpisanih zahtev, višina plačil pa je določena glede na dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzetih obveznosti.

Intervencija KOPOP_PS je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(3)(b) - 70 - Plačila na podlagi člena 70	70,20%	20,00%	80,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP18.01.01.01 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 10 do 15 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.01.02 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 16 do 20 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.01.03 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 21 do 25 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.01.04 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 26 do 36 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.01.05 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 36 do 50 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.01.06 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 51 do 70 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.01.07 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 71 do 100 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.01.08 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 101 do 150 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.01.09 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 151 do 250 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.01.10 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 251 in več GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.02 .01 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 50 do 70 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.02.02 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 71 do 100 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.02.03 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 101 do 150 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.02.04 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 151 do 250 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.02.05 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 250 do 400 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.02.06 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 401 do 700 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.02.07 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 701 in več GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne

ZNERP18.01.03 .01 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 14 do 20 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.03.02 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 21 do 30 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.03.03 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 31 do 50 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne
ZNERP18.01.03.04 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 51 do 80 GVŽ	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP18.01.01.01 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 10 do 15 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja goved pretežno temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi praviloma iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živalin, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.01.02 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 16 do 20 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja goved pretežno temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi praviloma iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živalin, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.01.03 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 21 do 25 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja goved pretežno temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi praviloma iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živalin, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.01.04 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 26 do 36 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja goved pretežno temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi praviloma iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živalin, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.01.05 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 36 do 50 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja goved pretežno temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi praviloma iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živalin, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.01.06 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 51 do 70 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja goved pretežno temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi praviloma iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živalin, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.01.07 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 71 do 100 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja goved pretežno temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi praviloma iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živalin, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.01.08 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 101 do 150 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja goved pretežno temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi praviloma

iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živalin, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.01.09 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 151 do 250 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja goved pretežno temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi praviloma iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živalin, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.01.10 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 251 in več GVŽ

V Sloveniji še vedno reja goved pretežno temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi praviloma iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živalin, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.02 .01 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 50 do 70 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja prašičev pogosto temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pretežno iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.02.02 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 71 do 100 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja prašičev pogosto temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pretežno iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih)

analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.02.03 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 101 do 150 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja prašičev pogosto temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pretežno iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.02.04 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 151 do 250 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja prašičev pogosto temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pretežno iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.02.05 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 250 do 400 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja prašičev pogosto temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pretežno iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.02.06 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 401 do 700 GVŽ

V Sloveniji še vedno reja prašičev pogosto temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pretežno iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.02.07 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 701 in več GVŽ

V Sloveniji še vedno reja prašičev pogosto temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pretežno iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.03 .01 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 14 do 20 GVŽ

V Sloveniji reja drobnice temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi izključno iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.03.02 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 21 do 30 GVŽ

V Sloveniji reja drobnice temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi izključno iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.03.03 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 31 do 50 GVŽ

V Sloveniji reja drobnice temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi izključno iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.01.03.04 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 51 do 80 GVŽ

V Sloveniji reja drobnice temelji na obrokih, ki izhajajo iz razpoložljive krme na kmetijskem gospodarstvu (pri voluminozni krmi izključno iz lastne pridelave) in rutine, ki jo je težko spreminjati. Analize krme in izračuni obrokov so prej izjema kot pravilo. Pri tej operaciji so upoštevani stroški (obveznih/zahtevanih) analiz krme vključno z odvzemom vzorcev, izračunov obrokov in svetovanja ter spremljanja napredka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP18.01.01.01 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 10 do 15 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	406,44	406,44	406,44	406,44	406,44	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	220,00	260,00	290,00	330,00	380,00	0,00	1.480,00
ZNERP18.01.01.02 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 16 do 20 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	440,46	440,46	440,46	440,46	440,46	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	140,00	170,00	200,00	250,00	280,00	0,00	1.040,00
ZNERP18.01.01.03 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 21 do 25 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	463,14	463,14	463,14	463,14	463,14	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	140,00	160,00	200,00	240,00	290,00	0,00	1.030,00
ZNERP18.01.01.04 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 26 do 36 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	576,23	576,23	576,23	576,23	576,23	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	340,00	410,00	470,00	500,00	500,00	0,00	2.220,00
ZNERP18.01.01.05 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	632,93	632,93	632,93	632,93	632,93	0,00	

krmljenje goved - 36 do 50 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	260,00	280,00	310,00	340,00	360,00	0,00	1.550,00
ZNERP18.01.01.06 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 51 do 70 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	689,63	689,63	689,63	689,63	689,63	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	130,00	135,00	160,00	190,00	215,00	0,00	830,00
ZNERP18.01.01.07 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 71 do 100 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	746,33	746,33	746,33	746,33	746,33	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	65,00	65,00	78,00	92,00	105,00	0,00	405,00
ZNERP18.01.01.08 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 101 do 150 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	803,03	803,03	803,03	803,03	803,03	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	22,00	22,00	26,00	30,00	35,00	0,00	135,00
ZNERP18.01.01.09 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 151 do 250 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	859,73	859,73	859,73	859,73	859,73	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	12,00	12,00	15,00	18,00	23,00	0,00	80,00
ZNERP18.01.01.10 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 251 in več GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	916,43	916,43	916,43	916,43	916,43	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	5,00	5,00	7,00	8,00	8,00	0,00	33,00
ZNERP18.01.02 .01 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 50 do 70 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	524,13	524,13	524,13	524,13	524,13	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	14,00	14,00	16,00	18,00	20,00	0,00	82,00
ZNERP18.01.02.02 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 71 do 100 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	558,15	558,15	558,15	558,15	558,15	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	7,00	7,00	8,00	10,00	12,00	0,00	44,00
ZNERP18.01.02.03 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 101 do 150 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	603,51	603,51	603,51	603,51	603,51	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	7,00	7,00	8,00	9,00	10,00	0,00	41,00
ZNERP18.01.02.04 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 151 do 250 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	637,53	637,53	637,53	637,53	637,53	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	3,00	4,00	5,00	5,00	5,00	0,00	22,00
ZNERP18.01.02.05 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 250 do 400 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	694,23	694,23	694,23	694,23	694,23	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,00	5,00
ZNERP18.01.02.06 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 401 do 700 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	750,93	750,93	750,93	750,93	750,93	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,00	5,00
ZNERP18.01.02.07 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 701 in več GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	807,63	807,63	807,63	807,63	807,63	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,00	5,00
ZNERP18.01.03 .01 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 14 do 20 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	382,89	382,89	382,89	382,89	382,89	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	20,00	20,00	25,00	30,00	35,00	0,00	130,00
ZNERP18.01.03.02 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 21 do 30 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	416,91	416,91	416,91	416,91	416,91	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	15,00	15,00	17,00	20,00	23,00	0,00	90,00

ZNERP18.01.03.03 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 31 do 50 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	439,59	439,59	439,59	439,59	439,59	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	6,00	6,00	8,00	10,00	12,00	0,00	42,00
ZNERP18.01.03.04 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 51 do 80 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	473,61	473,61	473,61	473,61	473,61	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	0,00	18,00
SKUPAJ	O.14 (enota: Upravičenci)	0,00	1.412,00	1.598,00	1.850,00	2.107,00	2.320,00	0,00	9.287,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	784.734,36	880.548,94	1.019.558,96	1.157.297,65	1.268.718,32	0,00	5.110.858,23
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	550.883,52	618.145,36	715.730,39	812.422,95	890.640,26	0,00	3.587.822,48
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP18.02 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Naravni viri (KOPOP_NV)

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP18.02
Naziv ukrepa	Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Naravni viri (KOPOP_NV)
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti
Skupni kazalnik učinka	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Določene operacije intervencije KOPOP_NV se lahko izvajajo na območju celotne Republike Slovenije, nekatere pa so namenjene območjem, ki so problematična z vidika onesnaževanja kmetijskega izvora (prispevna območja vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda).

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.12 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam
R.14 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)
R.19 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje,

vključno s stročnicami)
R.20 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka
R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.22 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so povezane z izboljšanim upravljanjem hranil
R.24 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru posebnih zavez, ki prejemajo podporo in vodijo k trajnostni rabi pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi pesticidov, kot je uhajanje pesticidov
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

SPLOŠEN OPIS

Namen intervencije

Iz analize stanja izhaja, da je treba vzpostaviti ravnotežje med potrebo po pridelavi hrane in varovanjem okolja ter spodbuditi kmetijska gospodarstva k izvjanju kmetijskih praks, ki zmanjšujejo negativne vplive kmetovanja na naravne vire in prispevajo k trajnostnemu upravljanju z vodami in tlemi ter k zmanjševanju onesnaževanja zraka iz kmetijskih virov.

Intervencija KOPOP_NV prispeva k varovanju naravnih virov z 12 operacijami, ki se izvajajo po upravljavski shemi:

–NV.1 Vodni viri;

–NV.2 Ohranjanje kolobarja;

–NV.3 Integrirana pridelava poljščin;

–NV.4 Integrirana pridelava zelenjave;

–NV.5 Integrirana pridelava hmelja;

–NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk;

–NV.7 Integrirana pridelava grozdja;

–NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih;

–NV.9 Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih;

–NV.10 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih;

–NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje;

–NV.12 Senena prireja.

Podpora za intervencijo KOPOP_NV se namenja za izvajanje kmetijskih praks, ki:

–presegajo zadevne predpisane zahteve ravnanja ter standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje, določene s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115;

–presegajo minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter dobrobit živali kot tudi druge obvezne zahteve, določene z nacionalnim pravom in pravom Unije;

–presegajo pogoje, določene za vzdrževanje kmetijske površine v stanju, primernem za pašo ali pridelavo brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev v skladu s točko (b) drugega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115;

–se razlikujejo od obveznosti, v zvezi s katerimi so odobrena plačila z 31. členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih;

–odstopajo od običajne kmetijske prakse v Sloveniji.

Podprta bodo tista kmetijska gospodarstva, ki bodo izpolnjevala pogoje upravičenosti, splošne pogoje in

zahteve, predpisane v okviru izbranih operacij.

Trajanje obveznosti

Upravičenec se z vstopom v operacijo intervencije KOPOP_NV obveže, da bo na kmetijskem gospodarstvu to operacijo izvajal ves čas trajanja obveznosti (pet let). Odstopanja od te obveznosti so dovoljena le v naslednjih primerih:

–kadar se celotno zemljišče oz. del zemljišča, na katero se nanaša obveznost, ali celotno kmetijsko gospodarstvo prenese na drugo osebo v obdobju navedene obveznosti, lahko obveznost ali njen del, ki ustreza prenesenemu zemljišču, za preostanek obdobja prevzame ta druga oseba ali pa obveznost lahko preneha veljati in se ne zahteva povračila za obdobje, v katerem je obveznost veljala;

–višje sile ali izjemnih okoliščin, kot to določa 3. člen Uredbe (EU) 2021/2116 in je opredeljeno z nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo KOPOP_NV.

V operacije NV.2 Ohranjanje kolobarja, NV.3 Integrirana pridelava poljščin, NV.4 Integrirana pridelava zelenjave, NV.5 Integrirana pridelava hmelja, NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk, NV.7 Integrirana pridelava grozdja, NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih, NV.9 Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih in NV.10 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih je mogoče vstopiti v letih 2023 in 2024, v operacije NV.1 Vodni viri, NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje ter NV.12 Senena prireja pa skozi celotno programsko obdobje.

Obveznost izvajanja za vse operacije intervencije KOPOP_NV traja celotno koledarsko leto.

Kombinacije

Operacije intervencije KOPOP_NV se lahko kombinirajo z drugimi intervencijami. Kombinacije so prikazane v prilogi »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Prilagoditev obveznosti

Obveznosti za izvajanje intervencije KOPOP_NV se v času izvajanja lahko prilagodijo, če je prilagoditev teh obveznosti ustrezno utemeljena glede na zastavljene cilje. Te prilagoditve se nanašajo tudi na uporabo novih tehnologij in pripomočkov pri izvajanju te intervencije in podaljšanje trajanja zaključenih obveznosti za to intervencijo.

Spremembe nacionalne zakonodaje in zakonodaje Unije

Obveznosti za intervencijo KOPOP_NV, prevzete na podlagi 70. člena Uredbe (EU) 2021/2115, se v primeru sprememb ustreznih obveznih standardov, določenih s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115, minimalnih zahtev za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter dobrobit živali kot tudi drugih obveznih zahtev, določenih z nacionalnim pravom in pravom Unije, pogojev, določenih za vzdrževanje kmetijske površine v stanju, primernem za pašo ali pridelavo brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev skladu s točko (b) drugega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115, lahko prilagodijo tem spremembam. Če upravičenec take prilagoditve ne sprejme, njegova obveznost izvajanja intervencije KOPOP_NV preneha, pri čemer mu prejetih sredstev za obdobje, ko je obveznost veljala, ni treba vrniti. Enako velja v primeru prilagoditve novemu programskemu obdobju, če se bo izvajanje operacij intervencije KOPOP_NV nadaljevalo po letu 2027.

Upravni (administrativni) postopki, pregledi in kazni

Upravne (administrativne) postopke za dodeljevanje sredstev za intervencijo KOPOP_NV izvaja AKTRP ob uporabi IAKS v skladu z relevantno zakonodajo Unije in nacionalno zakonodajo.

Kontrole (upravne preglede in preglede na kraju samem) izpolnjevanja zahtev intervencije KOPOP_NV izvaja AKTRP ob upoštevanju IAKS in relevantne zakonodaje Unije ter nacionalne zakonodaje.

Sistem kontrol in kazni je vzpostavljen v skladu z 72. členom Uredbe (EU) 2021/2116 in določen z nacionalno uredbo, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike (uredba IAKS) in nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo KOPOP_NV.

Intervencije AKIS

K doseganju ciljev intervencije KOPOP_NV bodo prispevale tudi intervencije AKIS, in sicer:
–IRP31 Podpora za projekte EIP;
–IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev;
–IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

UPRAVIČENCI
–Nosilec kmetijskega gospodarstva, skupina nosilcev kmetijskih gospodarstev

POGOJI UPRAVIČENOSTI

Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.

Upravičenec mora:
–imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu tretjega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115;
–v sklopu izmenjave znanja in prenosa informacij opraviti program usposabljanja v obsegu najmanj 15 ur v obdobju trajanja obveznosti (v petih letih) v zvezi s kmetijsko okoljskimi in kmetijsko podnebnimi vsebinami ter ekosistemskimi storitvami in dodano vrednostjo nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki jih podpira intervencija KOPOP_NV, in ki prispevajo k ohranjanju naravnih virov;
–upoštevati prepoved uporabe blata iz komunalnih čistilnih naprav ter digestata in komposta iz predpisa, ki ureja predelavo biološko razgradljivih odpadkov in uporabo komposta ali digestata, razen digestata in komposta izdelanega na kmetijskem gospodarstvu ali v primeru povezanih podjetij;
–voditi evidence o delovnih opravilih, ki se izvajajo pri operacijah intervencije KOPOP_NV.

SPLOŠNI POGOJI

Vstop v intervencijo

Vstop v posamezno operacijo intervencije KOPOP_NV je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja pet let z možnostjo podaljšanja.

Velikost površine

Najmanjša strnjena površina kmetijskega zemljišča iste vrste dejanske rabe za izvajanje posamezne operacije je 0,1 hektar. Na KMG mora biti v posamezno operacijo vključenih najmanj 0,3 hektarje

površin, razen če pri posameznih operacijah ni drugače določeno.

Sprememba površin, vključenih v obveznost

Obseg površine, vključene v obveznost, med leti lahko spreminja za največ 10 % glede na vstopno površino.

Obseg obveznosti se v obdobju trajanja ne spreminja, razen v primeru višje sile ali izjemnih okoliščin kot to določa 3. člen Uredbe (EU) 2021/2116 in je opredeljeno z nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo KOPOP_NV.

Povečanje površin, vključenih v obveznost

Obseg površin kmetijskega gospodarstva se v času trajanja obveznosti lahko poveča. Zaradi povečanja površin se lahko obstoječa obveznost:
–razširi, ali
–nadomesti z novo petletno obveznostjo.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

ZAHTEVE ZA IZVAJANJE POSAMEZNIH OPERACIJ

NV.1 Vodni viri

Namen:
–Ohranjanje in izboljšanje kakovosti vodnih virov ter ohranjanje in izboljšanje lastnosti in rodovitnosti tal.

Zahteve za izvajanje:
–V operacijo morajo biti vključene vse njivske površine kmetijskega gospodarstva, ki ležijo na območju iz Načrta upravljanja voda (prispevna območja vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode).
–Uporabljajo se lahko samo fitofarmacevtska sredstva, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih iz predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja za vodna telesa vodonosnikov (nacionalne uredbe). Seznam aktivnih snovi, ki jih je na najožjih vodovarstvenih območjih prepovedano uporabljati, je dostopen na spletnih straneh ministrstva in AKTRP.
–V kolobar za petletno obdobje morajo biti vključene najmanj tri kmetijske rastline, naknadni posevki se ne upoštevajo kot ena od treh različnih kmetijskih rastlin, ki morajo biti vključene v kolobar.
–Kolobar mora biti zasnovan že ob vstopu v operacijo.
–Obvezen je celoletni zeleni pokrov. Za celoletni zeleni pokrov so primerni posevki prezimnih kmetijskih rastlin.
–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.
–Izvaja se na območjih vodnih teles:
 površinskih voda, kjer je glede na podatke državnega monitoringa stanja voda za obdobje 2014–2019 ugotovljeno zmerno ali slabo ekološko stanje površinskih voda glede na obremenitve s hranili;
 površinskih voda, kjer je glede na podatke državnega monitoringa stanja voda za obdobje 2014–2019 ugotovljeno zmerno ekološko stanje zaradi preseganja okoljskih standardov kakovosti za fitofarmacevtska sredstva;
 podzemnih voda, kjer je glede na podatke državnega monitoringa stanja voda za obdobje 2014–2019 ugotovljeno slabo kemijsko stanje zaradi preseganja okoljskega standarda kakovosti za nitrat.
–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:
–izboljšanje stanja tal in voda;
–preprečevanje izpiranja hranil v podtalje;
–izboljšanje rodovitnosti in strukture tal;
–povečevanje mikrobiološke aktivnosti tal;
–preprečevanje erozije.

NV.2 Ohranjanje kolobarja

Namen:
–Izboljšanje stanja tal in voda, izboljšanje rodovitnosti in strukture tal ter povečevanje mikrobiološke aktivnosti tal.

Zahteve za izvajanje:
–Izvaja se v treh stopnjah zahtevnosti:
a) stopnja I:
 V kolobar za petletno obdobje morajo biti vključene najmanj tri različne kmetijske rastline kot glavni posevek, žita so lahko v kolobarju največ trikrat v petih letih, prav tako tudi koruza, ki pa v kolobarju nikoli ne sme biti zaporedoma.
 Vsaj enkrat v petih letih se v kolobar vključi setev rastlin za zeleno gnojenje. Kmetijske rastline se sejejo po spravilu glavnega posevka. Pred setvijo naslednje kmetijske rastline, najpozneje pa do 15. novembra tekočega leta, se posevek zadela v tla.
b) stopnja II:
 V kolobar za petletno obdobje morajo biti vključene najmanj tri različne kmetijske rastline kot glavni posevek, žita so lahko v kolobarju največ trikrat v petih letih, prav tako tudi koruza, ki pa v kolobarju nikoli ne sme biti zaporedoma.
 Vsaj enkrat v petih letih se v kolobar vključi setev rastlin za zeleno gnojenje. Kmetijske rastline se sejejo po spravilu glavnega posevka. Pred setvijo naslednje kmetijske rastline, najpozneje pa do 15. novembra tekočega leta, se posevek zadela v tla.
 V kolobarju mora biti vsaj enkrat v petih letih prisotna metuljnica ali okopavina, ki izboljšuje tla.
c) stopnja III:
 V kolobar za petletno obdobje morajo biti vključene najmanj tri različne kmetijske rastline kot glavni posevek, žita so lahko v kolobarju največ trikrat v petih letih, prav tako tudi koruza, ki pa v kolobarju nikoli ne sme biti zaporedoma.
 Vsaj enkrat v petih letih se v kolobar vključi setev rastlin za zeleno gnojenje. Kmetijske rastline se sejejo po spravilu glavnega posevka. Pred setvijo naslednje kmetijske rastline, najpozneje pa do 15. novembra tekočega leta, se posevek zadela v tla.
 V kolobarju mora biti vsaj enkrat v petih letih prisotna metuljnica ali okopavina, ki izboljšuje tla.
 Uporabljajo se lahko samo fitofarmacevtska sredstva, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih iz predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja za vodna telesa vodonosnikov (nacionalne uredbe). Seznam aktivnih snovi, ki jih je na najožjih vodovarstvenih območjih prepovedano uporabljati, je dostopen na spletnih straneh ministrstva in AKTRP.
–Za vse tri stopnje zahtevnosti velja:
 Kolobar za petletno obdobje mora biti zasnovan ob vstopu v operacijo.
 Izvaja se na vseh njivskih površinah, katerih velikost je večja ali enaka 0,1 ha.
 Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.
 Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.
 Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:

–izboljšanja rodovitnosti in strukture tal;

–povečevanja mikrobiološke aktivnosti tal;

–fitosanitarni učinki, kot so manjša zapleveljenost, manjša prisotnost škodljivcev in povzročiteljev bolezni ter posledično zmanjšana potreba po uporabi fitofarmacevtskih sredstev;

–preprečevanja izpiranja hranil v podtalje;

–varovanje voda.

K varovanju naravnih virov prispeva tudi integrirana pridelava, ki predstavlja celosten pristop k izvajanju naravi prijaznejšega načina pridelave, ker vključuje tehnične (organizacijske zahteve in možnosti pristopa v sistem integrirane pridelave) in specifične zahteve (agrotehnični ukrepi). Agrotehnični ukrepi se glede na vrsto integrirane pridelave nanašajo predvsem na:

–v poljedelstvu: izbiro ustrezne lokacije (na določeni lokaciji se prideluje le vrste/kultivarje poljščin, primernih glede na klimatske značilnosti), ravnanje stlemi, kolobarjenje, sortiment (izbira rastnim razmeram prilagojenih sort), gnojenje, namakanje, skrb za pestrost biotske raznovrstnosti in krajine, rabo sredstev za varstvo rastlin in seznam dovoljenih pripravkov oziroma fitofarmacevtskih sredstev;

–v zelenjadarstvu: pridelavo na prostem in v zavarovanih prostorih, način oskrbe in obdelave tal, pogoje za namakanje – omejitve obrokov namakanja, izbira načinov z manjšo porabo vode, pogoje za gnojenje zelenjave – analize tal, upoštevanje potreb rastlin in referenčnih vrednosti Nmin kot osnove za gnojenje z dušikom ter delitve obrokov gnojenje z dušikom, izbiro kultivarjev, izbiro lokacije za pridelavo zelenjave, kolobarjenje in seznam dovoljenih pripravkov oziroma fitofarmacevtskih sredstev;

–v hmeljarstvu: sajenje, izbiro tal, pripravo tal, sadilni material, kultiviranje, gnojenje, namakanje, oskrbo tal, načine integriranega varstva in seznam dovoljenih pripravkov oziroma fitofarmacevtskih sredstev;

–v sadjarstvu: pogoje za napravo nasada, gnojenje sadovnjaka, namakanje sadovnjaka, oskrbo tal v nasadu, rez, strojno tehnične pogoje za oskrbo nasadov, obiranje in skladiščenje, načine integriranega varstva sadnih vrst pred boleznimi, škodljivci in pleveli ter seznam dovoljenih pripravkov oziroma fitofarmacevtskih sredstev;

–v oljkarstvu: izbira ustrezne lege, pogoji za napravo nasada, oskrba tal, namakanje, gnojenje oljčnika, rez, obiranje in takojšnja predelava, načine integriranega varstva oljk pred boleznimi, škodljivci in pleveli, skrb za varovalne pasov ob robovih nasadov za ohranjanje pestrost biotske raznovrstnosti in krajine (vzdrževanje suhozidov, živic, teras, …) ter seznam dovoljenih pripravkov oziroma fitofarmacevtskih sredstev;

–v vinogradništvu: napravo vinograda, gnojenje, način oskrbe tal v vinogradu, ozelenitev in zastiranje tal, obremenitev vinograda, oskrbo listne površine v vinogradu po pozebi, uravnavanje pridelka (odstranjevanje grozdja), načine integriranega varstva vinske trte pred boleznimi, škodljivci in pleveli, tehniko škropljenja ter seznam dovoljenih pripravkov oziroma fitofarmacevtskih sredstev.

Bistveni cilji, ki ih zasleduje integrirana pridelava, so:

–uravnoteženo izvajanje agrotehničnih ukrepov, ob skladnem upoštevanju ekoloških in toksikoloških dejavnikov;

–prednost je dana preventivnim ukrepom in metodam z nizkim tveganjem pred uporabo fitofarmacevtskih sredstev, pri čem se skuša doseči enak učinek;

–nadzorovana uporaba gnojil in fitofarmacevtskih sredstev;

–pospeševanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti z ustreznimi metodami varstva rastlin (npr. biotično varstvo);

–gnojenje z organskimi gnojili ima prednost pred gnojenjem z mineralnimi gnojili;

–pred gnojenjem redno izvajanje analiz;

–kontrolirana pridelava in certificiranje pridelkov, kar omogoča sledenje v prometu in obenem daje potrošnikom zagotovilo, da proizvodi ustrezajo višjim standardom kakovosti.

Pričakovani učinki izvajanja integrirane pridelave so:

–uravnoteženo izvajanje agrotehničnih ukrepov, ob skladnem upoštevanju ekoloških in toksikoloških

dejavnikov;
–dolgoročno varovanje okolja, še posebej pa zmanjšanje in nadzorovana uporaba substratov, gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter skrbna izbira fitofarmacevtskih sredstev;
–izboljšanje tehnik pridelovanja in optimizacija pridelave z namenom minimizirati onesnaževanje voda, tal, zraka in biotopov;
–ohranjanje oziroma izboljšanje strukture in rodovitnosti tal in s tem preprečevanje erozije tal, ohranjanje (mikro)biološke aktivnosti tal ter naravnega ravnotežja v tleh;
–ohranjanje biotske raznovrstnost agroekosistemov;
–ohranjanje kmetijske kulturne krajine (mozaičnost krajine, npr. setvena struktura, kolobar namesto monokulturne pridelave, ki zelo siromaši izgled kulturne krajine);
–pridelava kakovostne in varne hrane oziroma surovin;
–varčna raba energije ob uporabi sodobne mehanizacije.

Integrirana pridelava s spodbujanjem strokovno utemeljenega gnojenja ob uporabi ustreznih tehnologij vnosa prispeva tudi k učinkovitejšemu kroženja dušika v kmetijstvu in zmanjševanju izpustom toplogrednih plinov ter tudi k varovanju podzemnih voda in izvajanju Nitratne direktive (91/676/ES).

Integrirana pridelava z uporabo naravnih virov in mehanizmov prispeva k zmanjševanju negativnih vplivov kmetovanja na okolje.

Intervencija KOPOP_NV vključuje 5 operacij integrirane pridelave, ki se izvajajo v skladu s tehnološkimi navodili, ki jih pripravi ministrsvo, in jih objavi na svoji spletni strani.

NV.3 Integrirana pridelava poljščin

Namen:
–Uravnoteženo izvajanje agrotehničnih ukrepov, ob skladnem upoštevanju ekoloških in toksikoloških dejavnikov pri pridelavi poljščin.

Zahteve za izvajanje so določene v tehnoloških navodilih za integrirano pridelavo poljščin, v skladu s katerimi je treba med drugim upoštevati naslednje:
–V kolobar za petletno obdobje morajo biti vključene:
 vsaj tri različne vrste enoletnih poljščin (oziroma krmnih rastlin in semenskih posevkov, ali dve zelenjadnici v vsakem letu na isti površini) ali
 dve enoletni poljščini in en večletni posevek (npr. detelje ali deteljno travne mešanice ipd.) ali
 ena poljščina in do štiri leta lucerne.
–Zaporedno vrstenje glavnih posevkov posameznih poljščin in sorodnih rastlinskih vrst (isti rodovi) ni dovoljeno.
–Koruza se lahko seje na isto površino dvakrat v treh letih, vendar nikoli dvakrat zapored.
–Kolobarni členi pravih žit si sledijo v zaporedju pšenica – ječmen – rž/tritikala – oves. Po dveh ali treh letih neprekinjenega pridelovanja se jih nato enako obdobje ne sme pridelovati na isti njivi.
–Pesa in križnice v kolobarju si med seboj ali same s seboj ne smejo slediti. Na isto površino se lahko sejejo vsako tretje leto.
–Na njivah brez uporabe živinskih gnojil je v kolobar obvezno treba vključiti vsaj enkrat eno enoletno ali večletno metuljnico.
–Za načrtovanje bilance hranil je ob vsaki kontroli treba obvezno predložiti analizo tal (pH, humus, K, P) in izdelan načrt kolobarja z bilanco hranil za 5 let glede na odvzem z načrtovanimi pridelki in stopnje založenosti tal s hranili.
–Bilanco hranil, vključno z bilanco dušika za vse njivske površine, mora izdelati in s podpisom jamčiti kmetijski svetovalec oziroma strokovno usposobljena oseba, ki ima izkušnje na tem področju. V primeru

spremembe kolobarja je treba izračune bilance hranil ustrezno dopolniti.

–Redno izvajanje talnih ali rastlinskih nitratnih testov pred gnojenjem z dušikom.

–Ciljne vrednosti in odmerke za gnojenje posameznih poljščin, ki morajo upoštevati tudi vse omejitve vnosa dušika v tla, je treba na podlagi izvedenih meritev pridobiti s strani ustrezne strokovne službe.

–Za namen dognojevanja je treba na vsaj 10-odstotnem deležu njiv, na katerih se pridelujejo glede oskrbe z dušikom zahtevnejše glavne poljščine (npr. koruza, pšenica, srednje pozni in pozni krompir), izdelati hitre talne in rastlinske nitratne teste (rastlinske samo za prava žita) ali laboratorijsko analizo Nmin.

–Najmanj 25 % dušika je treba pokriti z živinskimi gnojili ali s kolobarjem (metuljnice) in/ali z organskimi gnojili in/ali z žetvenimi ostanki in/ali z zelenim podorom in/ali s prekrivnimi rastlinami.

–V tleh z manj kot 2 % humusa je treba na njivi obvezno pustiti vse žetvene ostanke, sejati rastline za podor in/ali prekrivne rastline in/ali vrniti na njivo odvzeto organsko snov v obliki organskih gnojil v skladu s predpisi s področja varstva okolja.

–Ob morebitni prekoračitvi mejne vrednosti 21 mg NO_3-N/kg tal je treba opustiti gnojenje z dušikovimi gnojili v vegetaciji oziroma v kolobar vključiti vmesni posevek, ki porablja dušik, da se le-ta ne izpira v podtalje.

–V skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, je treba v primeru namakanja skupno količino z namakanjem dodanega dušika upoštevati pri mejnih vrednostih vnosa dušika v tla, če koncentracija nitrata v vodi za namakanje presega 50 mg nitrata/l.

–Dovoljen je le s strokovno pomočjo svetovalcev v pisni obliki priporočen sistem fertigacije (to je vnos gnojil in fitofarmacevtsakih sredstev s sistemom namakanja).

–Za zatiranje plevelov je treba izvesti vsaj en ukrep brez kemične aplikacije letno (slepa setev, uporaba česal, okopavanje, termično zatiranje – plamen, vodna para ipd.) ali aplikacijo herbicidov samo v vrste. Za prava žita je treba vsaj enkrat letno uporabiti česala.

–Razvoj odpornosti škodljivih organizmov je treba upočasniti z menjavanjem pripravkov, ki vsebujejo aktivne snovi z različnimi načini delovanja. Kjer so dostopne alternative, je obvezna uporaba pripravkov z različnimi načini delovanja za isto vrsto škodljivega organizma.

–Pri odločanju za izvedbo ukrepov varstva rastlin je treba obvezno upoštevati pragove škodljivosti za škodljive organizme za poljščine, za katere ti pragovi obstajajo.

–Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev je treba upoštevati vsakoletna tehnološka navodila za integrirano pridelavo poljščin.

–Uporaba rastnih regulatorjev ni dovoljena.

–Upravičenec:

 se mora vsako leto pri pooblaščeni organizaciji za kontrolo in certificiranje integrirane pridelave poljščin prijaviti oziroma obnoviti prijavo v kontrolo najpozneje do 31. decembra v tekočem letu za naslednje leto, razen za leto 2023, ko se lahko prijavi oziroma obnovi prijavo v kontrolo najpozneje do začetka subvencijske kampanje za leto 2023;

 mora v integrirano pridelavo poljščin vključiti vse površine, na katerih prideluje poljščine v tekočem letu in so v njegovi lasti ali zakupu, razen površin, ki so v preusmerjanju v ekološke ali so ekološke v skladu s predpisi, ki urejajo ekološko pridelavo oziroma so vključene v integrirano pridelavo zelenjave ali integrirano pridelavo sadja (jagode);

 mora pridobiti certifikat o integrirani pridelavi.

–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:

–manj ostankov kemičnih sredstev v tleh;

–izboljšana kakovost podzemne vode;

–ohranjanje in izboljšanje strukture in rodovitnosti tal ter (mikro)biološke aktivnosti tal;

–zmanjšana nevarnost za erozijo;
–ohranjanje biotske raznovrstnosti agroekosistema njiv ter okoliških površin;
–izboljšana kakovost prehrane (manj ostankov kemičnih sredstev v živilih).

NV.4 Integrirana pridelava zelenjave

Namen:
–Uravnoteženo izvajanje agrotehničnih ukrepov, ob skladnem upoštevanju ekoloških in toksikoloških dejavnikov pri pridelavi zelenjave.

Zahteve za izvajanje so določene v tehnoloških navodilih za integrirano pridelavo zelenjave, v skladu s katerimi je treba med drugim upoštevati naslednje:

a) na prostem:
–obvezna vzpostavitev ustreznega kolobarja – široko zastavljen in raznolik kolobar z menjavo družin rastlin:
 v treh letih največ enkrat metuljnica kot glavni posevek,
 v treh letih največ enkrat križnica kot glavni posevek, v tem primeru je vsaj enkrat v treh letih kot naknadni/vmesni posevek vključena rastlina iz druge botanične družine,
 v treh letih največ trikrat redkvica,
 v treh letih največ dvakrat kobulnica,
 v treh letih največ enkrat bučevke,
 v treh letih največ enkrat lukovke,
 v dveh letih največ enkrat razhudnikovke,
 zgodnji krompir v dveh letih največ enkrat, dveletni presledek s paradižnikom,
 v treh letih največ dvakrat košarice,
 v štirih letih največ enkrat lobodovke,
 v treh letih največ dvakrat motovilec,
 v treh letih največ dvakrat sladkorna koruza, vendar nikoli dvakrat zapored,
 če so v kolobarju zastopane križnice in pesa, rastline za zeleno gnojenje in prekrivne rastline (rastline za zimsko ozelenitev) ne smejo biti iz družine križnic;
–obvezna analiza tal na štiri leta za naslednje parametre: P, K, organska snov in pH;
–izvajanje talnih nitratnih testov ali laboratorijskih analiz Nmin pred gnojenjem z dušikom:
 na vrsti zelenjave z največjo površino, če se prideluje 1 do 3 zelenjadnice na obratu,
 pri 4 do 10 vrstah zelenjave na obratu na 2 zelenjadnicah, ki zajemata največjo površino,
 pri več kot 11 vrstah zelenjave na obrat na vsaj 3 zelenjadnicah, ki zajemajo največjo površino;
–vsebnost hranilnih snovi v vodi za namakanje je treba upoštevati v bilanci gnojenja (analiza vsebnosti dušika v podtalnici in vodi za namakanje);
–v tleh z manj kot 2 % humusa je treba na njivi obvezno pustiti vse žetvene ostanke, sejati rastline za podor in/ali prekrivne rastline in/ali vrniti na njivo odvzeto organsko snov v obliki organskih gnojil v skladu s predpisi s področja varstva okolja;
–za zatiranje plevelov je treba izvesti vsaj en ukrep brez kemične aplikacije letno (slepa setev, uporaba česal, okopavanje, termično zatiranje – plamen, vodna para ipd.) ali aplikacijo herbicidov samo v vrste;
–razvoj odpornosti škodljivih organizmov je treba upočasniti z menjavanjem pripravkov, ki vsebujejo aktivne snovi z različnimi načini delovanja, kjer so dostopne alternative, je obvezna uporaba pripravkov z različnimi načini delovanja za isto vrsto škodljivega organizma;
–pri odločanju za izvedbo ukrepov varstva rastlin je treba obvezno upoštevati pragove škodljivosti za škodljive organizme za zelenjadnice, za katere ti pragovi obstajajo;
–pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev je treba upoštevati vsakoletna tehnološka navodila za integrirano

pridelavo zelenjave;

b) v zavarovanih prostorih:

–obvezna vzpostavitev ustreznega kolobarja – široko zastavljen in raznolik kolobar z menjavo družin rastlin:

 v treh letih največ enkrat križnice z izjemo mesečne redkvice, rukole in azijskih križnic, ki jih lahko gojimo vsako leto,

 v enem letu največ dvakrat košarice,

 v dveh letih največ trikrat motovilec,

 razhudniki vsako leto enkrat, vendar čez zimo obvezna setev rastline za zeleni podor,

 v dveh letih največ enkrat bučevke,

 če so v kolobarju zastopane križnice in pesa, rastline za zeleno gnojenje in prekrivne rastline (rastline za zimsko ozelenitev) ne smejo biti iz družine križnic;

–prepoved uporabe herbicidov;

–prepoved kemičnega razkuževanja tal, razen v primerih, ko je to ukrep za izkoreninjenje karantenskih škodljivih organizmov,

–analiza tal na dve leti za P, K in pH ter na štiri leta za organsko snov;

–izvajanje hitrih talnih nitratnih testov ali laboratorijske analize Nmin obvezno po spravilu posevkov, v primeru preseženih pragov je obvezna setev rastlin za zeleni podor;

–razvoj odpornosti škodljivih organizmov je treba upočasniti z menjavanjem pripravkov, ki vsebujejo aktivne snovi z različnimi načini delovanja, kjer so dostopne alternative, je obvezna uporaba pripravkov z različnimi načini delovanja za isto vrsto škodljivega organizma;

–pri odločanju za izvedbo ukrepov varstva rastlin je treba obvezno upoštevati pragove škodljivosti za škodljive organizme za zelenjadnice, za katere ti pragovi obstajajo.

–Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev na prostem in v zavarovanih prostorih je treba upoštevati vsakoletna tehnološka navodila za integrirano pridelavo zelenjave.

–Upravičenec:

 se mora vsako leto pri pooblaščeni organizaciji za kontrolo in certificiranje integrirane pridelave zelenjave prijaviti oziroma obnoviti prijavo v kontrolo najpozneje do 31. decembra v tekočem letu za naslednje leto, razen za leto 2023, ko se lahko prijavi oziroma obnovi prijavo v kontrolo najpozneje do začetka subvencijske kampanje za leto 2023;

 mora v integrirano pridelavo zelenjave vključiti vse površine, na katerih prideluje zelenjavo v tekočem letu in so v njegovi lasti ali zakupu, razen površin pod zavarovanimi prostori in površin, ki so v preusmerjanju v ekološke ali so ekološke v skladu s predpisi, ki urejajo ekološko pridelavo oziroma so vključene v integrirano pridelavo poljščin ali integrirano pridelavo sadja (jagode);

 mora pridobiti certifikat o integrirani pridelavi.

–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:

–manj ostankov kemičnih sredstev v tleh;

–izboljšana kakovost podzemne vode;

–ohranjanje in izboljšanje strukture in rodovitnosti tal ter (mikro)biološke aktivnosti tal;

–varovanje okolja z zmanjševanjem potencialnih proizvodnih virov onesnaževanja;

–ohranjanje biotske raznovrstnosti agroekosistema njiv in okoliških površin;

–izboljšana kakovost pridelane zelenjave in zagotavljanje potencialnega zdravja potrošnikov;

–preprečevanje erozije.

NV.5 Integrirana pridelava hmelja

Namen:

–Uravnoteženo izvajanje agrotehničnih ukrepov, ob skladnem upoštevanju ekoloških in toksikoloških dejavnikov pri pridelavi hmelja.

Zahteve za izvajanje so določene v tehnoloških navodilih za integrirano pridelavo hmelja, v skladu s katerimi je treba med drugim upoštevati naslednje:

–Z dušikovimi gnojili je treba gnojiti na podlagi hitrih talnih testov na vsebnost mineraliziranega dušika v tleh. Ne glede na rezultat hitrega talnega testa letni vnos mineralnega dušika ne sme presegati 180 kg/ha.

–Fitofarmacevtska sredstva na osnovi bakra se lahko uporabi največ dvakrat letno, in sicer letni vnos bakrovih ionov (Cu^{2+}) ne sme presegati 3,6 kg, nadomestno se uporabi pripravke na osnovi mikroorganizmov.

–Fitofarmacevtska sredstva na osnovi žvepla se lahko uporabi največ štirikrat letno, kar pomeni 50 % zmanjšanje.

–Zagotavljati je treba pokritost tal v medvrstnem prostoru (po spravilu pridelka do najmanj 25. oktobra tekočega leta). Setev podsevkov se izvede najkasneje do 25. julija tekočega leta. V primeru hmeljišč okuženimi z verticiljsko uvelostjo hmelja se v medvrstni prostor priporoča setev enokaličnic (sudanska trava, sirek, ostala žita).

–Izvajati je treba vsaj 2-letno premeno pred ponovnim sajenjem hmelja (za premor so primerne npr. metuljnice, stročnice, drugi samostojni posevki ali združene setve ostalih poljščin, kot so deteljno travne mešanice, krmne križnice, zelenjadnice, žita), razen v primeru pojava verticilijske uvelosti hmelja, kjer je priporočljivo izvajati premeno izključno z enokaličnicami (sudanska trava, sirek, ostala žita), ki zmanjšujejo talni infekcijski potencial gliv *Verticillium nonalfalfae* in *Verticillium dahliae*.

–Upravičenec:

 se mora vsako leto pri pooblaščeni organizaciji za kontrolo in certificiranje integrirane pridelave hmelja prijaviti oziroma obnoviti prijavo v kontrolo najpozneje do 31. decembra v tekočem letu za naslednje leto, razen za leto 2023, ko se lahko prijavi oziroma obnovi prijavo v kontrolo najpozneje do začetka subvencijske kampanje za leto 2023;

 mora v integrirano pridelavo hmelja vključiti vse površine, na katerih prideluje hmelj v tekočem letu in površine v premeni in so v njegovi lasti ali zakupu, razen površin, ki so v preusmerjanju v ekološke ali so ekološke v skladu s predpisi, ki urejajo ekološko pridelavo;

 mora pridobiti certifikat o integrirani pridelavi.

–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:

–manj ostankov kemičnih sredstev v tleh;

–izboljšana kakovost podzemne vode;

–ohranjanje in izboljšanje strukture in rodovitnosti tal ter (mikro)biološke aktivnosti tal;

–zmanjšana nevarnost za erozijo;

–ohranjanje biotske raznovrstnosti agroekosistema hmeljišč ter okoliških površin.

NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk

Namen:

–Uravnoteženo izvajanje agrotehničnih ukrepov, ob skladnem upoštevanju ekoloških in toksikoloških dejavnikov pri pridelavi sadja in oljk.

Zahteve za izvajanje so določene v tehnoloških navodilih za integrirano pridelavo sadja in oljk, v skladu s katerimi je treba med drugim upoštevati naslednje:

–Redno je treba spremljati pojav škodljivih organizmov, pri čemer se upoštevajo navodila strokovnih institucij s področja varstva rastlin.

–Za obvladovanje bolezni in škodljivcev se nadomesti sredstva, ki vsebujejo kot aktivno snov kandidatko za zamenjavo (v skladu s 24. členom Uredbe (EU) 1107/2009) s sredstvi, ki so dovoljena za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s prilogo II Uredbe 889/2008/ES. Med ta sredstva se ne štejejo pripravki na podlagi bakra. Ta sredstva se uporabi samostojno ali v kombinaciji z drugimi sredstvi.

–Potrebe po dušiku se določijo glede na vizualno oceno (dolžina enoletnih poganjkov, barva listja in oveska) ali glede na foliarne analize ali analize po Nmin metodi.

–Mejne vrednosti letnega vnosa dušika ne smejo presegati 105 kg/ha za sadna drevesa in oljke ter 55 kg/ha za jagodičevje.

–Širina herbicidnega pasu pod drevesi ne sme presegati v nasadu v povprečju ene četrtine medvrstne razdalje, izjemoma lahko pri orehu in leski, za čas obiranja, širina herbicidnega pasu doseže dve tretjini površine nasada.

–V medvrstnem prostoru je treba vzdrževati sistem negovane ledine, pri čemer se zaradi zaprtega krogotoka snovi pokošeno travo pušča v nasadu.

–Število dreves mora znašati najmanj 150 dreves/ha pri oljčnikih, najmanj 100 dreves/ha pri orehu in kostanju ter najmanj 200 dreves/ha pri nasadih z ostalimi sadnimi vrstami in nasadih z mešanimi sadnimi vrstami.

–Upravičenec:

 se mora vsako leto pri pooblaščeni organizaciji za kontrolo in certificiranje integrirane pridelave sadja in oljk prijaviti oziroma obnoviti prijavo v kontrolo najpozneje do 31. decembra v tekočem letu za naslednje leto, razen za leto 2023, ko se lahko prijavi oziroma obnovi prijavo v kontrolo najpozneje do začetka subvencijske kampanje za leto 2023;

 mora v integrirano pridelavo sadja in oljk vključiti vse sadovnjake in oljčnike, ki jih obdeluje, razen intenzivnih sadovnjakov in oljčnikov, ki so v preusmerjanju v ekološke ali so ekološki v skladu s predpisi, ki urejajo ekološko pridelavo;

 mora pridobiti certifikat o integrirani pridelavi.

–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:

–manj ostankov kemičnih sredstev v tleh in sadju ter oljkah;

–izboljšana kakovost podzemne vode;

–ohranjanje in izboljšanje strukture in rodovitnosti tal ter (mikro)biološke aktivnosti tal;

–zmanjšana nevarnost za erozijo;

–ohranjanje biotske raznovrstnosti agroekosistema intenzivnih sadovnjakov in oljčnikov ter okoliških površin;

–izboljšana kakovost pridelanega sadja in oljk ter zagotavljanje potencialnega zdravja potrošnikov.

Zaradi izvajanja te operacije se število škropljenj z insekticidi iz konvencionalne pridelave v intenzivnih sadovnjakih in oljčnikih zmanjša za 30 % glede na navodila strokovnih institucij s področja varstva rastlin.

NV.7 Integrirana pridelava grozdja

Namen:

–Uravnoteženo izvajanje agrotehničnih ukrepov, ob skladnem upoštevanju ekoloških in toksikoloških dejavnikov pri pridelavi vinskega in namiznega grozdja.

Zahteve za izvajanje so določene v tehnoloških navodilih za integrirano pridelavo vinskega in namiznega grozdja, v skladu s katerimi je treba med drugim upoštevati naslednje:

–Gnojenje se izvaja samo na osnovi analize tal in gnojilnega načrta.

–Letni vnos skupnega dušika iz mineralnih in živinskih gnojil ne sme preseči 60 kg/ha.

–Obvezna je ozelenitev tal v rodnih vinogradih (od 4. leta po sajenju).

–V času mirovanja je obvezna pokritost medvrstnega prostora.

–Od 1. 11. do fenološke faze B-C se tla v vinogradu ne obdelujejo in morajo biti pokrita s travno rušo ali organsko snovjo, v preostalem letu pa mora biti vsaj polovica površine vinograda ozelenela (na terasah pri nagibu nad 20 % mora biti zatravljena vsaj brežina).

–Obvezna je dvakratna košnja oziroma mulčenje ozelenjenih površin, tudi na ozelenjenih brežinah teras, ki se opravi najpozneje do 15. 10. tekočega leta. Prva košnja oziroma mulčenje mora biti izvedeno do 30. 6. tekočega leta.

–Stalno mehansko obdelovanje tal prek vsega leta je prepovedano.

–Groba (globoka) obdelava medvrstnega prostora v rodnih vinogradih v zimskem času ni dovoljena.

–Uporaba herbicidov je dovoljena največ dvakrat v rastni dobi v omejenem deležu v pasu pod trtami.

–Širina herbicidnega pasu ne sme presegati 20 % neto površine vinograda.

–Uporaba herbicidov je dovoljena le do 15. 7. tekočega leta (izjema so vinogradi, kjer se pojavljajo posamezne bolezni, npr. rumenica).

–Za obvladovanje bolezni in škodljivcev se nadomesti sredstva, ki vsebujejo kot aktivno snov kandidatko za zamenjavo (v skladu s 24. členom Uredbe (EU) 1107/2009) s sredstvi, ki so dovoljena za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s prilogo II Uredbe 889/2008/ES. Med ta sredstva se ne štejejo pripravki na podlagi bakra. Ta sredstva se uporabi samostojno ali v kombinaciji z drugimi sredstvi.

–Spremljanje škodljivih organizmov, pri čemer se upoštevajo navodila strokovnih institucij s področja varstva rastlin in izključno integrirano varstvo v skladu z vsakoletnimi tehnološkimi navodili za integrirano pridelavo vinskega in namiznega grozdja.

–Upravičenec:

 se mora vsako leto pri pooblaščeni organizaciji za kontrolo in certificiranje integrirane pridelave grozdja prijaviti oziroma obnoviti prijavo v kontrolo najpozneje do 31. decembra v tekočem letu za naslednje leto, razen za leto 2023, ko se lahko prijavi oziroma obnovi prijavo v kontrolo najpozneje do začetka subvencijske kampanje za leto 2023;

 mora v operacijo vključiti vse vinograde, ki jih obdeluje, razen vinogradov, ki so v preusmerjanju v ekološke ali so ekološki v skladu s predpisi, ki urejajo ekološko pridelavo;

 mora pridobiti certifikat o integrirani pridelavi.

–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:

–manj ostankov kemičnih sredstev v tleh in grozdju ter vinu;

–izboljšana kakovost podzemne vode;

–ohranjanje in izboljšanje strukture in rodovitnosti tal ter (mikro)biološke aktivnosti tal;

–zmanjšana nevarnost za erozijo;

–ohranjanje biotske raznovrstnosti agroekosistema vinograda in okoliških površin.

Zaradi izvajanja te operacije se število škropljenj z insekticidi iz konvencionalne pridelave v intenzivnih vinogradih zmanjša za 30 % glede na navodila strokovnih institucij s področja varstva rastlin.

NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih

Namen:

–Uporaba alternativnih, okoljsko sprejemljivejših metod obvladovanja škodljivih organizmov v intenzivnih sadovnjakih, oljčnikih in vinogradih.

Zahteve za izvajanje:

–Pred začetkom ali na samem začetku pojava škodljivcev se uporabljajo feromonski dispenzorji ali zastrupljene vabe (metoda »privabi in ulovi« oziroma »privabi in ubij«) ali metoda masovnega ulova na podlagi napovedi Javne službe zdravstvenega varstva rastlin.

–Dispenzorji se uporabljajo kot dopolnilna metoda proti vsem rodovom nekaterih škodljivcev, predvsem jabolčnega in breskovega zavijača, pri jablanah, hruškah in breskvah/nektarinah in slivah/češpljah ter proti vsem rodovom nekaterih škodljivcev vinske trte, predvsem proti pasastemu (*Eupoecilia ambiguella*) in križastemu (*Lobesia botrana*) grozdnemu sukaču. Metoda z zastrupljenimi vabami »privabi in ubij« pa se uporablja proti plodovim muham na oljkah, kakiju, kiviju, breskvah, nektarinah, marelicah, orehih in figah. Metoda masovnega ulova se uporablja za masovni ulov plodove vinske mušice v pridelavi jagodičja, koščičarjev, fig in grozdja.

–Operacija se mora vsako leto izvajati na delu površin intenzivnih sadovnjakov, oljčnikov ali vinogradov.

–Izvaja se v intenzivnih sadovnjakih, oljčnikih in vinogradih.

–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti lahko spreminja.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:

–zmanjšana raba insekticidov;

–manj ostankov kemičnih sredstev v tleh in pridelku;

–izboljšana kakovost podzemne vode;

–ohranjanje in izboljšanje rodovitnosti tal ter (mikro)biološke aktivnosti tal;

–ohranjanje biotske raznovrstnosti agroekosistema vinograda in okoliških površin.

Zaradi izvajanja te operacije se število škropljenj z insekticidi iz konvencionalne pridelave v intenzivnih sadovnjakih, oljčnikih in vinogradih zmanjša za 30 % glede na navodila strokovnih institucij s področja varstva rastlin.

NV.9 Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih

Namen:

–Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih, zmanjševanje negativnih učinkov herbicidov na okolje in povečevanje populacije koristne favne.

Zahteve za izvajanje:

–V rodnih nasadih se ne sme uporabljati herbicidov. Nego tal oziroma plevelov pod gojenimi rastlinami se izvaja mehansko (plitva obdelava, krtačenje, košnja ali mulčenje) ali z ukrepi, dovoljenimi v ekološki pridelavi.

–Operacija se mora vsako leto izvajati na delu površin vinogradov.

–Izvaja se v vinogradih.

–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti lahko spreminja.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:
–zmanjšanje skupne porabe fitofarmacevtskih sredstev;
–zatiranje plevelov brez herbicidov;
–manj ostankov kemičnih sredstev v tleh in pridelku;
–spodbujanje koristnih organizmov v tleh;
–ohranjanje biotske raznovrstnosti agroekosistema vinograda in okoliških površin;
–zadrževanje vlage v tleh.

NV.10 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih

Namen:
–Pridelava grozdja brez uporabe insekticidov, razen za obvladovanje karantenskih škodljivih organizmov, zmanjševanje negativnih učinkov insekticidov na okolje in povečevanje populacije koristne favne.

Zahteve za izvajanje:
–V rodnih vinogradih se v rastni dobi vinske trte zoper škodljivce vinske trte ne sme uporabljati insekticidov, razen za obvladovanje karantenskih škodljivih organizmov. Seznam insekticidov, ki so dovoljeni za obvladovanje karantenskih škodljivih organizmov, pripravi Javna služba zdravstvenega varstva rastlin in ga objavi na svoji spletni strani.
–V primeru večjega pojava škodljivcev se lahko uporabijo insekticidi, katerih seznam pripravi Javna služba zdravstvenega varstva rastlin in ga objavi na svoji spletni strani.
–Operacija se mora vsako leto izvajati na delu površin vinogradov.
–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti lahko spreminja.
–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.
–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:
–zmanjšana raba insekticidov;
–izboljšanje stanja tal in voda;
–izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti;
–povečanje populacije naravnih sovražnikov in koristnih organizmov v vinogradu.

NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje

Namen:
–Optimizacija nanosa gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter zmanjšanje njihove uporabe.

Zahteve za izvajanje:
–Uporaba mehanizacije za precizno gnojenje in škropljenje.
–Upravičenec mora izdelati gnojilni oziroma škropilni načrt, iz katerega je razvidno zmanjšanje porabe gnojil oziroma fitofarmacevtskih sredstev zaradi izvajanja te operacije.
–Izvaja se lahko na delu na njivskih površin, hmeljišč, trajnih nasadov in/ali trajnega travinja.
–Lokacija izvajanja se v času trajanja obveznosti lahko spreminja.
–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.
–Obtežba za živino ni relevantna.

Učinki:

–zmanjšanje uporabe gnojil in fitofarmacevtskih sredstev;

–zmanjšanje obremenjevanja tal in voda z gnojili in fitofarmacevtskimi sredstvi.

NV.12 Senena prireja

Namen:

–Zagotavljanje pestrejšega kolobarja na njivskih površinah (vključevanje drugih krmnih rastlin v kolobar in ne večinoma le koruze) in s tem zmanjšanje obremenjevanje voda z nitrati ter manjše sproščanje ostankov fitofarmacevtskih sredstev v okolje, ohranjanje vrstne pestrosti trajnega travinja in mozaičnosti krajine.

Skupne zahteve za izvajanje senene prireje za seneno mleko in meso:

–Trava se pospravi v obliki mrve, prilasta oziroma se izvaja paša.

–Na kmetijskem gospodarstvu ne sme biti nobene silaže oziroma kakršne koli fermentirane krme.

–Povijanje trave s folijo (baliranje v silažne bale) ni dovoljeno, kar velja tako za krmo, namenjeno prehranjevanju živali na kmetijskem gospodarstvu, kot tudi krmo, namenjeno prodaji.

–Močenje krme pri krmljenju ni dovoljeno (tekoči dodatki za spodbujanje zauživanja).

–Uporaba sirotke za dokrmljevanje živali ni dovoljena.

–V operacijo se lahko vključijo travniki, njive s kmetijskimi rastlinami za pridelavo voluminozne krme, ki se jih lahko pospravi kot mrvo, in travniške sadovnjake.

–Upravičenec se mora vsako leto pri pooblaščeni organizaciji za kontrolo in certificiranje senene prireje prijaviti oziroma obnoviti prijavo v kontrolo najpozneje do 31. decembra v tekočem letu za naslednje leto, razen za leto 2023, ko se lahko prijavi oziroma obnovi prijavo v kontrolo najpozneje do začetka subvencijske kampanje za leto 2023.

–Najpozneje v drugem letu trajanja obveznosti je treba pridobiti certifikat.

–V petletnem obdobju je kmetijsko gospodarstvo lahko v operacijo samo eno leto vključeno brez certifikata.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

–Povprečna letna obtežba z živino mora biti od 0,3 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha, na kmetijskem gospodarstvu pa morata biti najmanj 2 GVŽ travojedih živali.

Dodatne zahteve za izvajanje senene prireje za:

a) seneno mleko:

–Delež suhe snovi iz voluminozne krme mora na letni ravni presegati 75 %.

–Preračun deleža suhe snovi iz voluminozne krme se preračuna na letni ravni za kmetijsko gospodarstvo.

–Preusmeritveno obdobje za trženje senenega mleka je 14 dni po nakupu krav molznic iz necertificirane reje.

b) seneno meso:

–Za prirejo senenega mesa je obvezna paša vseh živali v čredi, ki mora na letni ravni v času vegetacijske dobe trajati minimalno 120 dni. Če paša ni mogoča za vse živali, se zahteva po obvezni paši lahko opusti za molzne in pitovne živali, kjer razmere dokazljivo ne dopuščajo paše zaradi neprimerne lege kmetijskega gospodarstva ali morebitne višje sile (npr. vremenske neprilike ipd.). Če paša ni mogoča, mora reja živali potekati brez privezovanja, kmetijsko gospodarstvo pa ne sme imeti več kot 5 GVŽ travojedih živali.

–Delež suhe snovi iz voluminozne krme mora na letni ravni presegati 70 %.

–Preračun deleža suhe snovi iz voluminozne krme se preračuna na letni ravni za kmetijsko gospodarstvo.

–Preusmeritveno obdobje za trženje živih živali ali mesa je dve tretjini življenja živali do starosti živali 9 mesecev ali 6 mesecev pri starejših živalih.

Učinki:
–ohranjanje vrstno bogatih travnikov;
–zagotavljanje možnosti preživetja nevretenčarjev, ki predstavljajo hrano drugim vrstam;
–zmanjšanje uporabe polietilenske folije;
–varovanje voda.

NV.13 Varovalni pasovi ob vodotokih

Namen:
–Ohranjanje in izboljšanje kakovosti vodnih virov, stanja voda in ohranjanje ter izboljšanje lastnosti in rodovitnosti tal na območjih, ki so v nacionalnih načrtih upravljanja z vodami opredeljena kot območja ukrepov za zmanjšanje onesnaževanja površinskih voda s fitofarmacevtskimi sredstvi.

Zahteve za izvajanje:
–Vzpostavitev 40 metrskega varovalnega pasu ob vodnih telesih z namenom ustvarjanja fizičnih preprek pri preprečevanju zanosa in gnojil in fitofarmacevtskih sredstev.
–Uporaba gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena.
–Za preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst se izvaja mehansko zatiranje.
–Na preostali površini, izven 40 metrskega varovalnega pasu:
 se lahko uporabljajo samo fitofarmacevtska sredstva, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih iz predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja za vodna telesa vodonosnikov (nacionalne uredbe), seznam aktivnih snovi, ki jih je na najožjih vodovarstvenih območjih prepovedano uporabljati, je dostopen na spletnih straneh ministrstva in AKTRP;
 se na njivskih površinah izvaja kolobar, v katerega morajo biti v 5 letih vključene najmanj tri kmetijske rastline, naknadni posevki se ne upoštevajo kot ena od treh različnih kmetijskih rastlin, ki morajo biti vključene v kolobar;
 mora biti kolobar zasnovan že ob vstopu v operacijo;
 je obvezen celoletni zeleni pokrov, za celoletni zeleni pokrov so primerni posevki prezimnih kmetijskih rastlin.
–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.
–Izvaja se na vplivnih območjih vodotokov Ledava in Ščavnica, za katera je glede na podatke državnega monitoringa stanja voda za obdobje 2014–2019 ugotovljeno:
 zmerno ali slabo ekološko stanje površinskih voda glede na obremenitve s hranili;
 zmerno ekološko stanje zaradi preseganja okoljskih standardov kakovosti za fitofarmacevtska sredstva;
 slabo kemijsko stanje zaradi preseganja okoljskega standarda kakovosti za nitrat.

Učinki:
–izboljšanje stanja tal in voda;
–preprečevanje izpiranja hranil v površinske in podzemne vode;
–izboljšanje rodovitnosti in strukture tal;
–povečevanje mikrobiološke aktivnosti tal;
–preprečevanje erozije.

Operacija NV.13 Varovalni pasovi ob vodotokih in operacija NV.1 Vodni viri se izključujeta.

Na območjih, na katerih se izvaja operacija NV.13 Varovalni pasovi ob vodotokih se ne more izvajati operacija NV.1 Vodni viri.

O14 – Katera površina je upravičena?
☒Kmetijska površina, opredeljena v načrtu SKP

☐Kmetijsko zemljišče, vključno s kmetijskimi površinami in širše

☐Nekmetijsko zemljišče

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	**Opis**
GAEC04	Vzpostavitev varovalnih pasov vzdolž vodnih tokov
GAEC07	Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen za kmetijske rastline, gojene pod vodo
SMR01	Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike: člena 11(3)(e) in 11(3)(h) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati
SMR02	Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov: člena 4 in 5
SMR07	Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS: člen 55, prvi in drugi stavek
SMR08	Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov: člena 5(2) in 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne Direktive 2000/60/ES in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.

Analiza tal in gnojilni načrt

Analizo tal in gnojilni je treba izdelati za vse površine, na katerih se bodo uporabljala mineralna gnojila. Če se bodo uporabljala le organska gnojila, je treba voditi evidenco o uporabi organskih in mineralnih gnojil, analiza tal in gnojilni načrt pa nista potrebna. Analiza tal se mora izdelati za naslednje parametre: pH, P, K in organska snov. Za trajno travinje analiza tal na organsko snov ni potrebna. Gnojilni načrt je petleten.

Zahteve pri gnojenju z dušikom

Letni vnos skupnega dušika (dušika iz mineralnih in živinskih gnojil) ne sme preseči vrednosti iz spodnje preglednice.

Mejne vrednosti letnega vnosa dušika v tla (kg/ha)[1]

Kmetijska	**Skupni dušik**	**Skupni dušik**	**Dušik iz**

rastlina	(standard)	(nadstandard) *	živinskih gnojil**
Krma s trajnih travnikov in pašnikov			
2-kosni travnik	170	115	115
3-kosni travnik	240	165	165
4-kosni travnik	320	220	170
Pašno-košna raba	240	165	165
Detelje in deteljne mešanice	80	55	55
Deteljno travne mešanice	240	165	165
Trave, travne mešanice in travno deteljne mešanice	320	220	170
Koruza za zrnje/silažo	270	185	170
Krompir	240	165	165
Pšenica	240	165	165
Ječmen	180	125	125
Tritikala	180	125	125
Oves, rž, druga žita	120	80	80
Oljna ogrščica	200	140	140
Druge oljnice	80	55	55
Hmelj	270	185	170
Soja	80	55	55
Sončnice	150	105	105
Krmne korenovke	200	140	140
Drugi enoletni posevki	200	140	140
Zelenjadnice			
Plodovke	250	175	170
Korenovke in gomoljnice	170	115	115
Solatnice	150	105	105
Kapusnice	300	210	170
Čebulnice	120	80	80
Por	250	175	170
Stročnice	60	40	40

Sadne rastline			
Sadno drevje	150	105	105
Oljke	150	105	105
Jagodičevje	80	55	55
Vinska trta	100	70	70

* Če se pričakuje večji pridelek od navedenega iz preglednice 4 Priloge 1 iz Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, z vsemi spremembami), se odmerki dušika lahko povečajo skladno s potrebami rastlin po dušiku, pri čemer mora imeti kmetijsko gospodarstvo obvezno izdelan gnojilni načrt. Gnojilni načrt za gnojenje z dušikom mora vsebovati izračun potreb po gnojenju z dušikom glede na večji pričakovani pridelek in načrt gnojenja, ki mora vsebovati čas, količino ter vrsto gnojila, ki vsebuje dušik.

** Če se gnoji le z živinskimi gnojili, količina dušika ne sme preseči 170 kg/ha letno.

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.

[1] Velja za vse operacije intervencije KOPOP_NV.

Povezava med zadevnimi DKOS, PZR in nacionalnimi standardi ter intervencijo

Vse zahteve operacij v okviru intervencije KOPOP_NV so nad Pravili o pogojenosti in drugačne od zahtev shem z			
Pravila o pogojenosti (standard)	Minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev	Druge ustrezne nacionalne zahteve	Minimalne aktivnosti
NV.1 Vodni viri			
PZR 1: Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike: člena 11(3)(e) in 11(3)(h) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati.	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	–Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14), za izvajanje Direktive 2009/128/ES: V skladu s 4. členom se mora pri pridelavi kmetijskih rastlin na njivah izvajati ustrezen kolobar na najmanj 50 % njivskih površin. Kot ustrezen kolobar se šteje vsak kolobar, ki ustreza izbrani tehnologiji pridelave. Kot tak se lahko šteje dvoletni kolobar, priporočljiv pa je triletni. Koruza se lahko na vseh njivskih površinah gospodarstva v monokulturi prideluje največ tri leta. Trave, travno deteljne mešanice in deteljno travne mešanice na njivah del kolobarja in so lahko na istem zemljišču več kot tri leta. Za dveletni kolobar se štejejo tudi praha, podsevki in dosevki.	Ni relevantno.

PZR 2: Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31. 12. 1991, str. 1): člena 4 in 5.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in glede uporabe osebne varovalne opreme pri tretiranju.	
DKOP 4: Vzpostavitev varovalnih pasov			
vzdolž vodnih tokov			
DKOP 7: Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen kmetijskih rastlin, ki rastejo pod vodo.			
NV.2 Ohranjanje kolobarja			
PZR 1: Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na	–Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14), za izvajanje Direktive 2009/128/ES: V skladu s 4. členom se mora pri pridelavi	Ni relevantno.

določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike: člena 11(3)(e) in 11(3)(h) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati.	kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	kmetijskih rastlin na njivah izvajati ustrezen kolobar na najmanj 50 % njivskih površin. Kot ustrezen kolobar se šteje vsak kolobar, ki ustreza izbrani tehnologiji pridelave. Kot tak se lahko šteje dvoletni kolobar, priporočljiv pa je triletni. Koruza se lahko na vseh njivskih površinah gospodarstva v monokulturi prideluje največ tri leta. Trave, travno deteljne mešanice in deteljno travne mešanice na njivah del kolobarja in so lahko na istem zemljišču več kot tri leta. Za dveletni kolobar se štejejo tudi praha, podsevki in dosevki.	
PZR 2: Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31. 12. 1991, str. 1): člena 4 in 5.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in glede uporabe osebne varovalne opreme pri tretiranju.	
PZR 7: Uredba (ES)			

št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.			
PZR 8: Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 71): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne direktive o vodah in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov.			
DKOP 7: Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen kmetijskih rastlin, ki rastejo pod vodo.			
NV.3 Integrirana pridelava poljščin			
PZR 1: Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14), za izvajanje Direktive	Ni relevantno.

z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike: člena 11(3)(e) in 11(3)(h) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati.	voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	2009/128/ES: V skladu s 4. členom se mora pri pridelavi kmetijskih rastlin na njivah izvajati ustrezen kolobar na najmanj 50 % njivskih površin. Kot ustrezen kolobar se šteje vsak kolobar, ki ustreza izbrani tehnologiji pridelave. Kot tak se lahko šteje dvoletni kolobar, priporočljiv pa je triletni. Koruza se lahko na vseh njivskih površinah gospodarstva v monokulturi prideluje največ tri leta. Trave, travno deteljne mešanice in deteljno travne mešanice na njivah del kolobarja in so lahko na istem zemljišču več kot tri leta. Za dveletni kolobar se štejejo tudi praha, podsevki in dosevki.	
PZR 2: Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31. 12. 1991, str. 1): člena 4 in 5.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in glede uporabe osebne varovalne opreme pri tretiranju.	

PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.			
PZR 8: Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 71): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne direktive o vodah in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov.			
DKOP 7: Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen kmetijskih rastlin, ki rastejo pod vodo.			
NV.4 Integrirana pridelava zelenjave			
PZR 1: Direktiva	Minimalne zahteve za uporabo	Pravilnik o integriranem varstvu	Ni relevantno.

2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike: člena 11(3)(e) in 11(3)(h) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati.	gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14), za izvajanje Direktive 2009/128/ES: V skladu s 4. členom se mora pri pridelavi kmetijskih rastlin na njivah izvajati ustrezen kolobar na najmanj 50 % njivskih površin. Kot ustrezen kolobar se šteje vsak kolobar, ki ustreza izbrani tehnologiji pridelave. Kot tak se lahko šteje dvoletni kolobar, priporočljiv pa je triletni. Koruza se lahko na vseh njivskih površinah gospodarstva v monokulturi prideluje največ tri leta. Trave, travno deteljne mešanice in deteljno travne mešanice na njivah del kolobarja in so lahko na istem zemljišču več kot tri leta. Za dveletni kolobar se štejejo tudi praha, podsevki in dosevki.	
PZR 2: Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31. 12. 1991, str. 1): člena 4 in 5.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in	

		glede uporabe osebne varovalne opreme pri tretiranju.	
PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.			
PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.			
PZR 8: Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 71): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne direktive o vodah in			

zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov.			
DKOP 7: Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen kmetijskih rastlin, ki rastejo pod vodo.			
NV.5 Integrirana pridelava hmelja			
PZR 1: Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike: člena 11(3)(e) in 11(3)(h) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati.	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in glede uporabe osebne varovalne opreme pri tretiranju.	Ni relevantno.
PZR 2: Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31. 12. 1991, str. 1): člena 4 in 5.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.		
PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in			

razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.			
PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.			
PZR 8: Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 71): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne direktive o vodah in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov.			
–			
NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk			
PZR 1: Direktiva	Minimalne zahteve za uporabo	Pravilnik o integriranem varstvu	Ni relevantno.

2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike: člena 11(3)(e) in 11(3)(h) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati.	gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in glede uporabe osebne varovalne opreme pri tretiranju.	
PZR 2: Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31. 12. 1991, str. 1): člena 4 in 5.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.		
PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.			
PZR 8: Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne			

rabe pesticidov (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 71): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne direktive o vodah in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov.			
NV.7 Integrirana pridelava grozdja			
PZR 1: Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike: člena 11(3)(e) in 11(3)(h) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati.	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in glede uporabe osebne varovalne opreme pri tretiranju.	Ni relevantno.
PZR 2: Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31. 12. 1991, str. 1): člena 4 in 5.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.		
PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju			

fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.			
PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.			
PZR 8: Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 71): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne direktive o vodah in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov.			
NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih			
PZR 7: Uredba (ES)	Minimalne zahteve za uporabo	Pravilnik o integriranem varstvu	Ni relevantno.

št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.	gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 5. členom se za obvladovanje škodljivih organizmov lahko uporabljajo fitofarmacevtska sredstva, izdelana na podlagi mikroorganizmov, rastlinskih izvlečkov, feromonov in snovi z nizkim tveganjem, registrirana oziroma dovoljena v skladu z zakonom, ki ureja fitofarmacevtska sredstva.	
PZR 8: Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v		

določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 71): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne direktive o vodah in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov.	okviru Pravil o pogojenosti.		
NV.9 Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih			
PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 5. členom se lahko izvaja mehansko ali fizikalno zatiranje plevela (strojno ali ročno).	Ni relevantno.
PZR 8: Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 71): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih,	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.		

opredeljenih na podlagi okvirne direktive o vodah in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov			
S Pravili o pogojenosti opustitev uporabe herbicidov ni predpisana.			
NV.10 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih			
PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	S Pravilnikom o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14) uporaba insekticidov ni prepovedana.	Ni relevantno.
PZR 8: Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 71): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne direktive o vodah in zakonodaje v zvezi z	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.	Pravilnik o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje zlate trsne rumenice (Uradni list RS, št. 48/14, z vsemi spremembami): V skladu z 8. členom morajo imetniki trte iz razmejenega območja, imetniki trsnic in matičnih nasadov ter imetniki trte v varovalnih pasovih trsnic in matičnih nasadov zatirati ameriškega škržatka v skladu z načrtom ukrepov.	

omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov			
S Pravili o pogojenosti opustitev uporabe insekticidov ni predpisana.			
NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje			
PZR 1: Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike: člena 11(3)(e) in 11(3)(h) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati.	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 4. členom se za optimalno rast pridelka poskrbi z uravnoteženim gnojenjem z organskimi in mineralnimi gnojili v skladu s potrebami rastlin ter namakalnimi tehnikami, kjer je to mogoče.	Ni relevantno.
PZR 2: Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31. 12. 1991, str. 1): člena 4 in 5.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 5. členom se za obvladovanje škodljivih organizmov lahko uporabljajo fitofarmacevtska sredstva, izdelana na podlagi mikroorganizmov, rastlinskih izvlečkov, feromonov in snovi z nizkim tveganjem, registrirana oziroma dovoljena v skladu z zakonom, ki ureja fitofarmacevtska sredstva.	
PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o			

dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.			
PZR 8: Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24. 11. 2009, str. 71): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne direktive o vodah in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov.			
NV.12 Senena prireja			
S Pravili o pogojenosti način prireje mleka in mesa ni predpisan.	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Druge nacionalne zahteve niso predpisane.	Kot merilo za vzdrževan kmetijskih zemljišč v sta primernem za pašo ali pr brez pripravljalnih ukrep presegajo uporabo običa kmetijskih metod in stro velja košnja kmetijskih p vsaj enkrat letno do 15. tekočega leta ali vsaj enk 15. 10. naslednjega leta, gre za trajno travinje, za se v tekočem letu uvelja intervencija KOPOP_NV okviru operacij »Posebn travišči habitati«, »Trav habitati metuljev«, »Stel
	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso		

	določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.		»Mokrotni traviščni hab »Ohranjanje mokrišč in »Suhi kraški travniki in pašniki«, »Habitati ptic ekstenzivnih travnikov« »Ohranjanje suhih traviš

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

☒ **IAKS**

☐ **Ne-IAKS**

Sekcija IAKS

Vrsta plačila

☒ stroški na enoto na podlagi dodatnih stroškov in izpada dohodka

☐ vključeni transakcijski stroški

☐ enkratno plačilo

☐ pavšalni znesek

Obseg podpore na ravni upravičencev

Podpora za operacije intervencije KOPOP_NV je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti.

Za operacijo NV.1 Vodni viri je podpora 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu, za operacije NV.2 Ohranjanje kolobarja, NV.3 Integrirana pridelava poljščin, NV.4 Integrirana pridelava zelenjave, NV.5 Integrirana pridelava hmelja, NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk, NV.7 Integrirana pridelava grozdja, NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih in NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje 50 % ter za operacije NV.9 Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih, NV.10 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih in NV.12 Senena prireja 60 %.

Pri določanju deleža kritja dodatnih stroškov in izpada dohodka je upoštevan neposredni vpliv posameznih operacij na SC 4, 5 in 6, višina sredstev, namenjenih intervencijam KOPOP v okviru Strateškega načrta 2023–2027, ocena predvidenega števila ha, na katerih naj bi se izvajale posamezne operacije, in zagotavljanje ustrezne stopnje podpore glede na tekoče programsko obdobje (da ne prihaja do zmanjšanja plačil). Za spodbujanje upravičencev k vstopu v intervencije KOPOP bodo izvedene okrepljena promocija in animacijske aktivnosti. Zaradi delnega kritja dodatnih stroškov in izpada dohodka ni tveganja za manjše vstope upravičencev v intervencijo KOPOP_NV.

Plačilo se dodeli na hektar.

Letna višina plačila znaša za operacijo:

–NV.1 Vodni viri: 340,24 EUR/ha;

–NV.2 Ohranjanje kolobarja:

 stopnja I: 84,40 EUR/ha,

 stopnja II: 108,00 EUR/ha,

 stopnja III: 134,40 EUR/ha;

–NV.3 Integrirana pridelava poljščin: 171,00 EUR/ha;

–NV.4 Integrirana pridelava zelenjave (na prostem in v zavarovanih prostorih): 257,50 EUR/ha;

–NV.5 Integrirana pridelava hmelja: 325,50 EUR/ha;

–NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk: 450,00 EUR/ha;

–NV.7 Integrirana pridelava grozdja: 450,00 EUR/ha;

–NV.8 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih: 110,03

EUR/ha;
–NV.9 Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih: 284,40 EUR/ha;
–NV.10 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih: 119,72 EUR/ha;
–NV.11 Precizno gnojenje in škropljenje: 182,50 EUR/ha;
–NV.12 Senena prireja: 98,91 EUR/ha.

V primeru dovoljenih kombinacij do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat.

Plačilo ne sme presegati za:
–njivske površine: 600 EUR/ha letno;
–trajne nasade: 900 EUR/ha letno;
–trajno travinje: 450 EUR/ha letno.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti. V skladu z 82. členom Uredbe (EU) 2021/2115 je modelni izračun izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

Dodatna pojasnila

/

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči
Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:
☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano
Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:
☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije
Kateri so modeli zavez pri intervenciji?
☐ na podlagi rezultatov (z možnostjo izbire)
☒ na podlagi upravljanja (z možnostjo izbire)
☐ hibridno (na podlagi upravljanja in rezultatov)

Pojasnite obveznosti/možnosti za upravičence v zvezi z zavezami, določenimi v intervenciji

Operacije intervencije KOPOP_NV se izvajajo po upravljavski shemi. Upravičenec, ki vstopi v posamezno operacijo, mora izpolnjevati vse predpisane zahteve. Upravičenec se lahko vključi v izvajanje posameznih ali pa vseh operacij intervencije KOPOP_NV.

Kako dolgo trajajo pogodbe?

Obveznost izvajanja traja pet let z možnostjo podaljšanja.

10 Skladnost s STO
Zeleno okence
Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije
Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Upravičenost do plačila za operacije intervencije KOPOP_NV je odvisna od izpolnjevanja predpisanih zahtev, višina plačil pa je določena glede na dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzetih obveznosti.

Intervencija KOPOP_NV je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(3)(b) - 70 - Plačila na podlagi člena 70	70,20%	20,00%	80,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP18.02.01 - Znesek na enoto za vodne vire	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.19; R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.02.01 - Znesek na enoto za ohranjanje kolobarja – stopnja I	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.02.02 - Znesek na enoto za ohranjanje kolobarja – stopnja II	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.02.03 - Znesek na enoto za ohranjanje kolobarja - stopnja III	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.03 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo poljščin	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.04 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo zelenjave	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.05 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo hmelja	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.06 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo sadja in oljk	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.07 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo grozdja	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.08 - Znesek na enoto za uporabo biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.09 - Znesek na enoto za opustitev uporabe herbicidov v vinogradih	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.10 - Znesek na enoto za opustitev uporabe insekticidov v vinogradih	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.11 - Znesek na enoto za precizno gnojenje in škropljenje	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.02.12 - Znesek na enoto za seneno prirejo	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.33; R.24;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP18.02.01 - Znesek na enoto za vodne vire

V modelnem izračunu je kot standardna praska predpostavljena monokultura koruzne silaže. Predvideno je, da se za gnojenje večinoma uporabljajo domača živinska gnojila. Upoštevan je petletni kolobar z najmanj 3 različnimi vrstami, naknadni posevki, ki ne štejejo za eno od teh in obvezna celoletna ozelenitev (prezimni posevki). Predviden kolobar je: koruza za silažo, ječmen, detelja, koruza za silažo, pšenica, detelja (celoletno ozelenitev dosežemo z ozimnimi žiti

in deteljo).

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.02.02.01 - Znesek na enoto za ohranjanje kolobarja – stopnja I

Običajna kmetijska praksa je isti glavni posevek vseh 5 let. V modelnem izračunu je upoštevana pšenica, razred pridelave, ki ima standardno višino gnojenja z dušikom. Primerjava je bila izvedena s petletnim kolobarjem: koruzo za silažo 1. leto, žito pšenico 2. leto, krompir in oljno ogrščico 3. leto (vsako 50 % KZU), koruza za zrnje 4. leto in oljna ogrščica 5. leto. Za vsako poljščino je bil izbran razred pridelave, ki velja za nadstandardno višino gnojenja z dušikom. Upoštevana je tudi razlika v prihodkih med standardno in nadstandardno pridelavo poljščin po zahtevah te operacije.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.02.02.02 - Znesek na enoto za ohranjanje kolobarja – stopnja II

Običajna kmetijska praksa je isti glavni posevek vseh 5 let. V modelnem izračunu je upoštevana pšenica, razred pridelave, ki ima standardno višino gnojenja z dušikom. Primerjava je bila izvedena s petletnim kolobarjem: koruzo za silažo 1. leto, žito pšenico 2. leto, črna detelja 3. leto, koruza za zrnje 4. leto in oljna ogrščica in krompir 5. leto (vsako po 50 % KZU). Za vsako poljščino je bil izbran razred pridelave, ki velja za nadstandardno višino gnojenja z dušikom. Upoštevana je tudi razlika v prihodkih med standardno in nadstandardno pridelavo poljščin po zahtevah te operacije.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.02.02.03 - Znesek na enoto za ohranjanje kolobarja - stopnja III

Običajna kmetijska praksa je isti glavni posevek vseh 5 let. V modelnem izračunu je upoštevana pšenica, razred pridelave, ki ima standardno višino gnojenja z dušikom. Primerjava je bila izvedenaza s petletnim kolobarjem: koruzo za silažo 1. leto, žito pšenico 2. leto, črna detelja 3. leto, koruza za zrnje 4. leto in oljna ogrščica in krompir 5. leto (vsako po 50 % KZU). Za vsako poljščino je bil izbran razred pridelave, ki velja za nadstandardno višino gnojenja z dušikom. Za stopnjo III so upoštevana fitofarmacevtska sredstva, dovoljena na najpožjih vodovarstvenih območjih in razred pridelka ekološke pridelave, cene pridelkov pa za konvencionalno pridelavo. Upoštevamo zmanjšanje ur domačega dela zaradi neopravljenega/spremenjenega škropljenja s FFS. Upoštevana je tudi razlika v prihodkih med standardno in nadstandardno pridelavo poljščin po zahtevah te operacije.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.02.03 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo poljščin

Običajna kmetijska praksa je štiripoljni kolobar pšenica, koruza za zrnje, ječmen in oljna ogrščica. V modelnem izračunu je upoštevana razlika med uporabo klasičnih fitofarmacevtskih sredstev in fitofarmacevtskih sredstev iz seznama dovoljenih, dodatni stroški setve pšenice in črne detelje za podor v 5 letih in stroški dodatnega dela.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.02.04 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo zelenjave

V modelnem izračunu je upoštevana razlika med uporabo klasičnih fitofarmacevtskih sredstev in fitofarmacevtskih sredstev iz seznama dovoljenih, dodatni stroški kultiviranja zaradi neuporabe herbicidov, stroški pridelave v kolobarju in stroški dodatnega dela.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.02.05 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo hmelja

V modelnem izračunu je upoštevana razlika med uporabo fitofarmacevtskih sredstev in fitofarmacevtskih sredstev iz seznama dovoljenih ter dodatni stroški kultiviranja zaradi neuporabe herbicidov, stroški sejanja podorin in stroški dodatnega dela.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.02.06 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo sadja in oljk

Modelni izračun temelji na razlikah v tehnologiji pridelave (razlika v stroških škorpilnega programa, dodatno delo zaradi kontrole škodljivcev) ob predpostavki, da se pridelek ne zmanjša.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.02.07 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo grozdja

Modelni izračun temelji na razlikah v tehnologiji pridelave (razlike v zaščiti, dodatno delo). Upoštevano je zižanje pridelka za 10 %, dvakratna obdelava namesto uporabe herbicidov (dvakrat herbicid), uporaba feromosnke vabe in disepnzerja ter dodatno delo zaradi kontrole škodljivcev. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-

okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«..

ZNERP18.02.08 - Znesek na enoto za uporabo biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih

V modelnem izračunu je upoštevano zmanjšanje stroškov insekticidov zaradi uporabe alternativnih metod varstva vinogradov in dodatni stroški dela predvsem zaradi kontrole škodljivcev in stroški alternativnih metod (feromonske in prehranske vabe ter dispenzerji).

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.02.09 - Znesek na enoto za opustitev uporabe herbicidov v vinogradih

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških obdelave medvrstnega prostora in zmanjšanih stroškov nerabe herbidica. Upoštevano je 10 % zmanjšanje pridelka grozdja.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.02.10 - Znesek na enoto za opustitev uporabe insekticidov v vinogradih

Modelni izračun temelji na razlikah v škropilnem program, dodatno je upoštevan tudi manjši pridelek.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.02.11 - Znesek na enoto za precizno gnojenje in škropljenje

Modelni izračun temelji na dodatnem delu potrebnem za umerjanje pretoka škropilnice, določitve šob in hitrosti vožnje.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.02.12 - Znesek na enoto za seneno prirejo

Pri običajni kmetijski praksi je predvidena prireja mleka na travnatem območju z rjavo pasmo na ravni 6.000 kg . V obroku je močno zastopana silaža, ki pri seneni prireji ni dovoljena. Senena prireja je ovrednotena na enaki intenzivnosti reje, ki pa temelji na paši in mrvi zelo dobre kakovosti, kar pa je mogoče doseči le pri strokovno vodeni paši in prilagojenem načinu priprave mrve. To je povezano z dodatnimi vložki dela.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP18.02.01 - Znesek na enoto za vodne vire (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	O.14 (enota: Hektar)	0,00	25.000,00	27.000,00	28.500,00	30.000,00	30.000,00	0,00	140.500,00
	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	340,24	340,24	340,24	340,24	340,24	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
ZNERP18.02.02.01 - Znesek na enoto za ohranjanje kolobarja – stopnja I (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	168,80	168,80	168,80	168,80	168,80	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	25.500,00	26.000,00	27.500,00	28.500,00	28.500,00	0,00	136.000,00
ZNERP18.02.02.02 - Znesek na enoto za ohranjanje kolobarja – stopnja II (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	216,00	216,00	216,00	216,00	216,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	4.500,00	5.300,00	5.800,00	6.000,00	6.000,00	0,00	27.600,00
ZNERP18.02.02.03 - Znesek na enoto za ohranjanje kolobarja - stopnja III (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	268,80	268,80	268,80	268,80	268,80	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	2.500,00	3.000,00	3.500,00	4.000,00	4.000,00	0,00	17.000,00
ZNERP18.02.03 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo poljščin (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	342,00	342,00	342,00	342,00	342,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	22.000,00	22.500,00	23.500,00	24.000,00	24.000,00	0,00	116.000,00
ZNERP18.02.04 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo zelenjave (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	257,50	257,50	257,50	257,50	257,50	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	600,00	760,00	980,00	1.100,00	1.100,00	0,00	4.540,00

ZNERP18.02.05 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo hmelja (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	1.200,00	1.250,00	1.300,00	1.350,00	1.350,00	0,00	6.450,00
	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	651,00	651,00	651,00	651,00	651,00	0,00	
ZNERP18.02.06 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo sadja in oljk (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.008,34	1.008,34	1.008,34	1.008,34	1.008,34	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	2.500,00	2.750,00	2.850,00	2.900,00	2.900,00	0,00	13.900,00
ZNERP18.02.07 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo grozdja (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.028,66	1.028,66	1.028,66	1.028,66	1.028,66	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	4.500,00	5.500,00	5.700,00	6.000,00	6.000,00	0,00	27.700,00
ZNERP18.02.08 - Znesek na enoto za uporabo biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	110,03	110,03	110,03	110,03	110,03	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	1.800,00	2.300,00	2.500,00	2.600,00	2.600,00	0,00	11.800,00
ZNERP18.02.09 - Znesek na enoto za opustitev uporabe herbicidov v vinogradih (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	284,40	284,40	284,40	284,40	284,40	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	760,00	1.000,00	1.120,00	1.250,00	1.250,00	0,00	5.380,00
ZNERP18.02.10 - Znesek na enoto za opustitev uporabe insekticidov v vinogradih (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	119,72	119,72	119,72	119,72	119,72	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	3.200,00	4.000,00	4.400,00	4.900,00	4.900,00	0,00	21.400,00
ZNERP18.02.11 - Znesek na enoto za precizno gnojenje in škropljenje (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	365,00	365,00	365,00	365,00	365,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	2.700,00	2.900,00	3.500,00	4.200,00	4.200,00	0,00	17.500,00
ZNERP18.02.12 - Znesek na enoto za seneno prirejo (Nepovratna sredstva -	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	164,85	164,85	164,85	164,85	164,85	0,00	

Enakomerno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	700,00	800,00	900,00	1.100,00	1.100,00	0,00	4.600,00
SKUPAJ	O.14 (enota: Hektar)	0,00	97.460,00	105.060,00	112.050,00	117.900,00	117.900,00	0,00	550.370,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	20.331.211,00	22.183.350,00	23.548.794,00	24.787.788,00	24.787.788,00	0,00	115.638.931,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	14.272.510,12	15.572.711,70	16.531.253,39	17.401.027,18	17.401.027,17	0,00	81.178.529,56
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

IRP18.03 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK)

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP18.03
Naziv ukrepa	Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK)
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti
Skupni kazalnik učinka	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Določene operacije intervencije KOPOP_BK se lahko izvajajo na območju celotne Republike Slovenije, nekatere pa so namenjene območjem, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti, oziroma na katerih stanje ohranjenosti vrst in habitatnih tipov ni ugodno (območja posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev, steljnikov, mokrotnih traviščnih habitatov, mokrišč in barij, suhih kraških travnikov in pašnikov, območja pojavljanja medveda, volka in risa, območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov in območja suhih travišč).

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P20	Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Zelo pomembna	Da
P21	Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.12 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam
R.14 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij, ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)
R.19 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal

za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)
R.20 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka
R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.22 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so povezane z izboljšanim upravljanjem hranil
R.24 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru posebnih zavez, ki prejemajo podporo in vodijo k trajnostni rabi pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi pesticidov, kot je uhajanje pesticidov
R.31 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno s kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo
R.34 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za upravljanje krajinskih značilnosti, vključno z mejicami in drevesi

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

SPLOŠEN OPIS

Namen intervencije

Iz analize stanja izhaja, da je treba vzpostaviti ravnotežje med potrebo po pridelavi hrane in varovanjem okolja ter spodbuditi kmetijska gospodarstva k izvjanju kmetijskih praks, ki prispevajo k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti.

Intervencija KOPOP_BK prispeva k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti s 15 operacijami, od katerih se jih 13 izvaja po upravljavski shemi in po ena po upravljavsko-rezultatski ter rezultatski shemi.

Upravljavska shema:

–BK.1 Posebni traviščni habitati;
–BK.2 Traviščni habitati metuljev;
–BK.3 Steljniki;
–BK.4 Mokrotni traviščni habitati;
–BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij;
–BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki;
–BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki;
–BK.8 Strmi travniki;
–BK.9 Grbinasti travniki;
–BK.10 Ohranjanje mejic;
–BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst;
–BK.12 Sobivanje z velikimi zvermi;
–BK.13 Planinska paša.

Upravljavsko-rezultatska shema:

–BK.14 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov.

Rezultatska shema:

–BK.15 Ohranjanje suhih travišč.

Podpora za intervencijo KOPOP_BK se namenja za izvajanje kmetijskih praks, ki:

–presegajo zadevne predpisane zahteve ravnanja ter standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje, določene s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115;

–presegajo minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter dobrobit živali kot tudi druge obvezne zahteve, določene z nacionalnim pravom in pravom Unije;

–presegajo pogoje, določene za vzdrževanje kmetijske površine v stanju, primernem za pašo ali pridelavo brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev v skladu s točko (b) drugega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115;

–se razlikujejo od obveznosti, v zvezi s katerimi so odobrena plačila z 31. členom Uredbe (EU) 2021/2115;

–odstopajo od običajne kmetijske prakse v Sloveniji.

Podprta bodo tista kmetijska gospodarstva, ki bodo izpolnjevala pogoje upravičenosti, splošne pogoje in zahteve, predpisane v okviru izbranih operacij.

Trajanje obveznosti

Upravičenec se z vstopom v operacijo intervencije KOPOP_BK obveže, da bo na kmetijskem gospodarstvu to operacijo izvajal ves čas trajanja obveznosti (pet let). Odstopanja od te obveznosti so dovoljena le v naslednjih primerih:

–kadar se celotno zemljišče oz. del zemljišča, na katero se nanaša obveznost, ali celotno kmetijsko gospodarstvo prenese na drugo osebo v obdobju navedene obveznosti, lahko obveznost ali njen del, ki ustreza prenesenemu zemljišču, za preostanek obdobja prevzame ta druga oseba ali pa obveznost lahko preneha veljati in se ne zahteva povračila za obdobje, v katerem je obveznost veljala;

–kadar se vse rejne živali oz. del rejnih živali, na katere se nanaša obveznost, ali celotno kmetijsko gospodarstvo prenese na drugo osebo v obdobju navedene obveznosti, lahko obveznost ali njen del, ki ustreza prenesenemu številu rejnih živali, za preostanek obdobja prevzame ta druga oseba ali pa obveznost lahko preneha veljati in se ne zahteva povračila za obdobje, v katerem je obveznost veljala;

–višje sile ali izjemnih okoliščin, kot to določa 3. člen Uredbe 2021/2116/EU in je opredeljeno z nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo KOPOP_BK.

V posamezne operacije intervencije KOPOP_BK je mogoče vstopiti skozi celotno programsko obdobje, obveznost izvajanja pa traja celotno koledarsko leto.

Kombinacije

Operacije intervencije KOPOP_BK se lahko kombinirajo z drugimi intervencijami. Kombinacije so prikazane v prilogi »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Prilagoditev obveznosti

Obveznosti za izvajanje intervenicje KOPOP_BK se v času izvajanja lahko prilagodijo, če je prilagoditev teh obveznosti ustrezno utemeljena glede na zastavljene cilje. Te prilagoditve se nanašajo tudi na uporabo novih tehnologij in pripomočkov pri izvajanju te intervencije in podaljšanje trajanja zaključenih obveznosti za to intervencijo.

Spremembe nacionalne zakonodaje in zakonodaje Unije

Obveznosti za intervencijo KOPOP_BK, prevzete na podlagi 70. člena Uredbe (EU) 2021/2115, se v primeru sprememb ustreznih obveznih standardov, določenih s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115, minimalnih zahtev za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev

ter dobrobit živali kot tudi drugih obveznih zahtev, določenih z nacionalnim pravom in pravom Unije, pogojev, določenih za vzdrževanje kmetijske površine v stanju, primernem za pašo ali pridelavo brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev skladu s točko (b) drugega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115, lahko prilagodijo tem spremembam. Če upravičenec take prilagoditve ne sprejme, njegova obveznost izvajanja intervencije KOPOP_BK preneha, pri čemer mu prejetih sredstev za obdobje, ko je obveznost veljala, ni treba vrniti. Enako velja v primeru prilagoditve novemu programskemu obdobju, če se bo izvajanje operacij intervencije KOPOP_BK nadaljevalo po letu 2027.

Upravni (administrativni) postopki, pregledi in kazni

Upravne (administrativne) postopke za dodeljevanje sredstev za intervencijo KOPOP_BK izvaja AKTRP ob uporabi IAKS v skladu z relevantno zakonodajo Unije in nacionalno zakonodajo.

Kontrole (upravne preglede in preglede na kraju samem) izpolnjevanja zahtev intervencije KOPOP_BK izvaja AKTRP ob upoštevanju IAKS in relevantne zakonodaje Unije ter nacionalne zakonodaje.

Sistem kontrol in kazni je vzpostavljen v skladu z 72. členom Horizontalne uredbe (EU) 2021/2116 in določen z nacionalno uredbo, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike (IAKS uredba) in nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo KOPOP_BK.

Intervencije AKIS

K doseganju ciljev intervencije KOPOP_BK bodo prispevale tudi intervencije AKIS, in sicer:
–IRP31 Podpora za projekte EIP;
–IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev;
–IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

UPRAVIČENCI
–Nosilec kmetijskega gospodarstva, skupina nosilcev kmetijskih gospodarstev

POGOJI UPRAVIČENOSTI

Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.

Upravičenec mora:
–imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu tretjega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115;
–v sklopu izmenjave znanja in prenosa informacij opraviti program usposabljanja v obsegu najmanj 15 ur v obdobju trajanja obveznosti (v petih letih) v zvezi s kmetijsko okoljskimi in kmetijsko podnebnimi vsebinami ter ekosistemskimi storitvami in dodano vrednostjo nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki jih podpira intervencija KOPOP_BK, in ki prispevajo k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti;
–upoštevati prepoved uporabe blata iz komunalnih čistilnih naprav ter digestata in komposta iz predpisa, ki ureja predelavo biološko razgradljivih odpadkov in uporabo komposta ali digestata, razen digestata in komposta izdelanega na kmetijskem gospodarstvu ali v primeru povezanih podjetij;
–voditi evidence o delovnih opravilih, ki se izvajajo pri operacijah intervencije KOPOP_BK.

SPLOŠNI POGOJI

Vstop v intervencijo

Vstop v posamezno operacijo intervencije KOPOP_BK je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja pet let z možnostjo podaljšanja.

Velikost površine

Najmanjša strnjena površina kmetijskega zemljišča iste vrste dejanske rabe za izvajanje posamezne operacije je 0,1 hektar. Na KMG mora biti v posamezno operacijo vključenih najmanj 0,3 hektarje površin, razen če pri posameznih operacijah ni drugače določeno.

Sprememba površin, vključenih v obveznost

Obseg površine, vključene v obveznost, med leti lahko spreminja za največ 10 % glede na vstopno površino.

Obseg obveznosti se v obdobju trajanja ne spreminja, razen v primeru višje sile ali izjemnih okoliščin.

Povečanje površin, vključenih v obveznost

Obseg površin kmetijskega gospodarstva se v času trajanja obveznosti lahko poveča. Zaradi povečanja površin se lahko obstoječa obveznost:
–razširi, ali
–nadomesti z novo petletno obveznostjo.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

ZAHTEVE ZA IZVAJANJE POSAMEZNIH OPERACIJ

BK.1 Posebni traviščni habitati

Namen:
–Ohranjanje kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000, vezanih na travnike (npr. rastline, metulji, ptice ipd.) in ohranjanje travnikov, ki so vrstno raznoliki in pestri.

Pri operaciji BK.1 Posebni traviščni habitati je določenih pet datumov, do katerih je raba v tekočem letu prepovedana. Ti datumi so bili določeni na podlagi t.i. rajonizacije celotne države, ki je upoštevala naslednje vhodne podatke: fenološke podatke, podatke o dolžini rastne sezone, podatke o temperaturah (temperaturna karta) in podatke o padavinah (padavinska karta). Izhodišče za določitev datuma prve možne rabe so bili podatki o maksimalnih datumih latenja trav. Tem datumom se je dodatno prištelo še 10 dni z namenom, da se faza semenenja zagotovo zaključi. Glede na opisano metodologijo določitve datumov, so le-ti postavljeni v ustreznih časovnih okvirih in zato omogočajo nemoteno cvetenje in semenje oziroma celoten razvojni cikel vrst. Ustreznost datumov je bila preverjena tudi pri strokovnjakih za vrste in habitatne tipe v okviru priprave Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023–2027.

Zahteve za izvajanje:
–Izvaja se v dveh stopnjah zahtevnosti:

a)stopnja I: košnja in paša sta dovoljeni od:

20. maja tekočega leta na območju slovenske Istre,

30. maja tekočega leta na območjih Bela Krajina, Boč – Haloze – Donačka gora, Boletina – velikonočnica, Črete, Dobličica, Dobrava – Jovsi, Drava, Dravinja s pritoki, Goričko, Goriška brda, Haloze – vinorodne, Kožbana, Krakovski gozd – Šentjernejsko polje, Kras 1, Lahinja, Ličenca pri Poljčanah, Marindol, Mirna, Mura, Nanoščica, Osrednje Slovenske gorice, Pregara – travišča, Reka, Soča z Volarjo, Trnovski gozd – Nanos 1, Trnovski gozd – Nanos 2, Vejar, Vrbina in Vrhoveljska planina,

10. junija tekočega leta na območjih Belški potok, Bled – Podhom, Češeniške gmajne z Rovščico, Črna dolina pri Grosuplju, Črni potok, Grad Brdo – Preddvor, Huda luknja, Kočevsko, Kozjansko, Ljubljansko barje, Mišja dolina, Notranjski trikotnik 1, Polhograjsko hribovje, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Ribniška dolina, Rinža, Sava Medvode – Kresnice, Šmarna gora, Vitanje – Oplotnica, Vzhodni Kozjak in Zadnje Struge pri Suhadolah,

20. junija tekočega leta na območjih Banjšice, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Bohor, Čemšeniška planina, Gorjanci – Radoha, Kras 2, Krimsko hribovje – Menišija, Kum, Menina, Mrzlica, Notranjski trikotnik 2, Notranjski trikotnik 3, Razbor, Trnovski gozd – Nanos 3 in Zahodni Kozjak,

30. junija tekočega leta na območjih Breginjski stol, Julijske Alpe, Kamniško-Savinjske Alpe, Karavanke, Pohorje in Ratitovec ter na območjih mokrotnih travnikov Bled – Podhom, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Črna dolina pri Grosuplju, Dolenja vas pri Ribnici, Huda luknja, Kobariško blato, Krimsko hribovje – Menišija, Lahinja, Mišja dolina, Notranjski trikotnik, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Razbor, Ribniška dolina, Šmarna gora, Trnovski gozd – Nanos, Vzhodni Kozjak, Zelenci in Žejna dolina;

b)stopnja II:

košnja in paša sta dovoljeni v rokih in na območjih, kot veljajo za stopnjo zahtevnosti I,

za GERK, velikosti najmanj 0,3 ha se pusti nepokošen del, ki mora biti širok najmanj 5 m. Nepokošen del travnika mora biti vedno prisoten na travniku. Pokositi se mora vsaj enkrat letno. Košnja nepokošenega dela se lahko izvede samo ob košnji ostalega dela travnika. Na travniku se lahko v enem letu izmenjajo trije nepokošeni deli (prvi je ostal od preteklega leta, drugi po prvi košnji, tretji ob drugi košnji). Nepokošen del mora biti vedno na drugem delu travnika.

Trava se pospravi v obliki mrve. Siliranje pokošene trave in povijanje trave s folijo (baliranje v silažne bale) nista dovoljena.

–Za obe stopnji zahtevnosti velja:

Mulčenje ni dovoljeno čez vse leto.

Obvezno je spravilo travinja, če se izvaja košnja.

Uporaba mineralnih gnojil ni dovoljena.

Letni vnos dušika iz organskih gnojil ne sme preseči 40 kg na ha.

V primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst je le-te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti košnjo za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovnih omejitev košnje/paše v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje.

Na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami.

Izvaja se lahko na delu površin trajnega travinja.

Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.

Izvaja se na območjih posebnih traviščnih habitatov.

Obtežba z živino ni relevantna.

Če se bo v skladu s 140. členom Uredbe (EU) 2021/2115 tekom izvajanja operacije ugotovilo, da je zgornja dovoljena količina vnosa dušika iz organskih gnojil prevelika, se bo pristopilo k reviziji te zahteve.

Učinki:

–ohranjanje genskega fonda travniških vrst in vrstne pestrosti;

–ohranjanje kvalifikacijskih Natura 2000 vrst in habitatnih tipov, ki so neposredno vezani na ekstenzivne,

vrstno bogate travnike (ohranjanje posebnih traviščnih habitatov);
–zagotavljanje možnosti preživetja nevretenčarjev, ki predstavljajo hrano drugim vrstam;
–zmanjšanje uporabe polietilenske folije.

BK.2 Traviščni habitati metuljev

Namen:
–Spodbujanje izvajanja kmetijskih praks, ki so prilagojene ekološkim zahtevam dveh zelo ogroženih kvalifikacijskih Natura 2000 vrst metuljev: strašničin mravljiščar (*Maculinea teleius*) in temni mravljiščar (*Maculinea nausithous*).

Zahteve za izvajanje:
–Izvaja se v dveh stopnjah zahtevnosti:
a)stopnja I:
košnja ni dovoljena od 15. junija do 15. septembra tekočega leta, razen na območju Ljubljanskega barja, kjer raba ni dovoljena med 15. junijem in 1. septembrom tekočega leta;
b)stopnja II:
izvajajo se vse zahteve, ki veljajo za stopnjo zahtevnosti I,
za GERK, velikosti najmanj 0,3 ha se pusti nepokošen del, ki mora biti širok najmanj 5 m. Nepokošen del travnika mora biti vedno prisoten na travniku. Pokositi se mora vsaj enkrat letno. Košnja nepokošenega dela se lahko izvede samo ob košnji ostalega dela travnika. Na travniku se lahko v enem letu izmenjajo trije nepokošeni deli (prvi je ostal od preteklega leta, drugi po prvi košnji, tretji ob drugi košnji). Nepokošen del mora biti vedno na drugem delu travnika.
Trava se pospravi v obliki mrve. Siliranje pokošene trave in povijanje trave s folijo (baliranje v silažne bale) nista dovoljena.
–Za obe stopnji zahtevnosti velja:
Paša, mulčenje in gnojenje niso dovoljeni čez vse leto.
Obvezno je spravilo travinja.
V primeru posamičnega pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst sta obvezni dve košnji – ena do 15. junija tekočega leta in druga po 15. septembru tekočega leta (za Ljubljansko barje po 1. septembru tekočega leta);
Na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami.
Izvaja se lahko na delu površin trajnega travinja.
Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.
Izvaja se na območjih traviščnih habitatov metuljev.
Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:
–ohranjanje ustreznega habitata (življenjskega prostora) za metulje mravljiščarje;
–ohranjanje populacij metuljev mravljiščarjev;
–ohranjanje travniških habitatnih tipov, ki uspevajo na oligotrofnih tleh;
–ohranjanje vrstno bogatih travnikov;
–zagotavljanje možnosti preživetja nevretenčarjev, ki predstavljajo hrano drugim vrstam;
–zmanjšanje uporabe polietilenske folije.

BK.3 Steljniki

Namen:
–Ohranjanje steljnikov (travnikov, ki se kosijo v poznem poletju), ki predstavljajo pomembno zatočišče

številnim živalskim vrstam in so domovanje zelo redkih travniških vrst, med drugim barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*), ki je ena izmed najbolj ogroženih vrst metuljev območij Natura 2000, in ptic npr. kosca (*Crex crex*).

Zahteve za izvajanje:

–Izvaja se v dveh stopnjah zahtevnosti:

a) stopnja I:

 Košnja se izvaja mozaično, vsako leto se pokosi del površine travnika (od 40 do 60 %), pri čemer se travnik za namene mozaične košnje ne sme razpoloviti na robni in osrednji del (krožna košnja travnika ni dovoljena), isti del površin pa ne sme biti nepokošen dve leti zaporedoma.

Košnja je dovoljena od 1. avgusta tekočega leta.

Gnojenje, mulčenje in paša so prepovedani celo leto.

Obvezno je spravilo travinja.

Nasipavanje travnikov ni dovoljeno (npr. z zemljino ali drugim odpadnim/gradbenim materialom).

Zatravljanje oziroma dosejevanje travnikov s komercialnimi travnimi in drugimi mešanicami (npr. travno deteljne mešanice, deteljno travne mešanice, mešanice trav) ni dovoljeno.

b)stopnja II:

Izvajajo se vse zahteve, ki veljajo za stopnjo zahtevnosti I.

Trava se pospravi v obliki mrve. Siliranje pokošene trave in povijanje trave s folijo (baliranje v silažne bale) nista dovoljena.

–Za obe stopnji zahtevnosti velja:

V primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst je le-te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti košnjo za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovne omejitve košnje v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje.

Na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami.

Izvaja se lahko na delu površin trajnega travinja.

Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.

Izvaja se na območjih steljnikov.

Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:

–ohranjanje barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*);

–ohranjanje travniških vrst ptic;

–preprečevanje opuščanja kmetijske rabe in zaraščanja travnikov;

–semenitev in povečevanje vrstne pestrosti trav;

–ohranjanje travniških habitatnih tipov, ki uspevajo na oligotrofnih tleh.

BK.4 Mokrotni traviščni habitati

Namen:

–Ohranjanje kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000, vezanih na mokrotne travnike.

Zahteve za izvajanje:

–Izvaja se v dveh stopnjah zahtevnosti:

a)stopnja I:

Košnja je dovoljena od 30. junija tekočega leta.

b)stopnja II:

Košnja je dovoljena v roku, kot velja za stopnjo zahtevnosti I.

Za GERK, velikosti najmanj 0,3 ha se pusti nepokošen del, ki mora biti širok najmanj 5 m. Nepokošen del travnika mora biti vedno prisoten na travniku. Pokositi se mora vsaj enkrat letno. Košnja nepokošenega dela se lahko izvede samo ob košnji ostalega dela travnika. Na travniku se lahko v enem letu izmenjajo trije nepokošeni deli (prvi je ostal od preteklega leta, drugi po prvi košnji, tretji ob drugi košnji). Nepokošen del mora biti vedno na drugem delu travnika.

Trava se pospravi v obliki mrve. Siliranje pokošene trave in povijanje trave s folijo (baliranje v silažne bale) nista dovoljena.

–Za obe stopnji zahtevnosti velja:

Paša in mulčenje nista dovoljena čez celo leto.

Obvezno je spravilo travinja, če se izvaja košnja.

Uporaba mineralnih in organskih gnojil ni dovoljena.

V primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst je le-te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti košnjo za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovnih omejitev košnje v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje.

Na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami.

Izvaja se lahko na delu površin trajnega travinja.

Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.

Izvaja se območjih mokrotnih traviščnih habitatov.

Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:

–izboljšanje stanja mokrotnih travnikov in biotske raznovrstnosti.

BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij

Namen:

–Ohranjanje mokrišč in barij.

Zahteve za izvajanje:

–Obvezna je dvakratna košnja v času trajanja obveznosti (v petih letih). Košnji se ne smeta izvajati dve leti zapored.

–Paša, gnojenje in uporaba fitofarmacevtskih sredstev so prepovedani čez celo leto.

–V primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst je le-te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti košnjo za omejevanje njihovega širjenja v skladu z navodili za odstranjevanje.

–Na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami.

–Preprečevati je treba širjenje zaraščanja s sosednjih površin.

–Izvaja se lahko na delu mokrišč in barij.

–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.

–Izvaja se na območju pojavljanja mokrišč in barij.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Za operacijo bo v sodelovanju z naravovarstvenimi in kmetijskimi strokovnjaki pripravljen priročnik, ki bo v pomoč upravičencem pri izvajanju te operacije.

Operacija se bo začela izvajati z letom 2024.

Učinki:

–ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti;

–ohranjanje količine in kakovosti vode;
–zadrževanje voda, kar omili škodo ob poplavah;
–bogatenje podzemne vode in uravnavane njenega nivoja.

BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki

Namen:
–Ohranjanje suhih kraških travnikov in pašnikov.

Zahteve za izvajanje:
–Upravičenec mora:
imeti ob vstopu v operacijo izdelan načrt košnje/paše, s katerim ob pomoči kmetijskega svetovalca za travništvo/pašništvo določi predviden terminski načrt košnje oziroma paše na posameznih čredinkah;
pri pripravi načrta upoštevati, da se košnja in paša lahko kombinirata, košnja ali paša pa izvajata enkrat ali dvakrat letno;
imeti zabeležke o dejanskem izvajanju aktivnosti v teločem letu, iz katerih je razviden časovni potek košnje, spravila sena, paše, vzdrževanja mejic in zaplat lesne vegetacije ipd. ter ostalih aktivnosti, kot so način odstranjevanja lesne biomase, prestavljanje napajališč itd.;
v času trajanja obveznosti za vsa leta hraniti načrt košnje/paše in zabeležke.
– Košnja in paša nista dovoljeni od 15. novembra tekočega leta do:
·20. maja naslednjega leta na območju Slovenska Istra;
·30. maja naslednjega leta na območjih Kras in Trnovski gozd – Nanos 2;
·10. junija. naslednjega leta na območju Notranjski trikotnik 1.
·20. junija naslednjega leta na območjih Banjšice – travišča, Kras 2, Notranjski trikotnik 2, Trnovski gozd – Nanos 3.
–Druga košnja ali paša se lahko opravi vsaj 5 tednov po zaključku prve košnje ali paše.
–Pri košnji je treba upoštevati, da:
se kosi od enega roba travnika proti drugemu, ali pa od sredine proti zunanjemu robu;
se pokošena trava odstrani s travnika in pospravi kot seno – ročno, z nakladalko ali kot bale suhega sena;
mulčenje ni dovoljeno.
–Pri paši je treba upoštevati, da:
se mora paša izvajati po čredinkah, pri čemer so živali na posamezni čredinki v tekočem letu lahko prisotne največ 14 dni ob prvi paši in največ 14 dni ob drugi paši;
se na travniku se ne smejo pojavljati znaki prepašenosti, kot so gole zaplate prsti in paša do korenin;
se po končanem obdobju paše po potrebi opravi čistilna košnja, ki se v primeru, da se izvede z mulčenjem, lahko opravi po 1. septembru tekočega leta;
se živali na pašniku dodatno ne krmi, razen z mineralno-vitaminskimi dodatki.
se živali ne smejo nahajti na golih ali blatnih tleh;
paša izključno gojene divjadi v oborah in domačih prašičev ni dovoljena;
mora upravičenec ustrezno poskrbeti za varnost svojih živali.
–Gnojenje z organskimi in mineralnimi gnojili ni dovoljeno.
–Uporaba fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena.
–Požiganje travnika/pašnika ni dovoljeno.
–Travnika/pašnika ni dovoljeno dosejevati z neavtohtonimi oziroma komercialnimi travnimi mešanicami.
–Čiščenje za omejevanje velikosti lesnih struktur se lahko izvaja med 1. septembrom tekočega leta in 1. marcem naslednjega leta, pri čemer se prednostno ohranja grmovne vrste s plodovi v obliki jagod, kot sta glog (*Crataegus* sp.) in črni trn (*Prunus spinosa*), ki se jih redno redči na 2 do 3 leta, posekano lesno biomaso pa odstrani s površine.

–V primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst je le-te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti košnjo za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovnih omejitev košnje/paše v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje.
–Prednostno se odstranjujeta invazivni tujerodni vrsti veliki pajesen (*Ailanthus altissima*) in raznozobi grint (*Senecio inaequidens*). Pri odstranjevanju invazivnih tujerodnih drevesnih vrst se pri večjih drevesih, debeline nad 6 cm, najprej izvede obročkanje, posek drevesa pa šele čez leto ali dve, ko se rastlina povsem posuši.
–Na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami.
–Izvaja se lahko na delu površin trajnega travinja.
–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.
–Izvaja se na območju kraških travnikov in pašnikov.
–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:
–ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti;
–izboljšanje stanja kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000;
–ohranjanje ekstenzivnih kraških travnikov/pašnikov v funkciji kmetijske rabe;
–preprečevanje zaraščanja.

BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki

Namen:
–Ohranjanje visokodebelnih travniških sadovnjakov in s tem tudi prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst ter krajine.

Zahteve za izvajanje:
–Zatravljenost sadovnjakov z negovano ledino.
–Kosna ali pašna raba zatravljenih površin (tudi pod krošnjami dreves).
–Nega dreves in obnova nasadov.
–Če se drevo posuši ali odmre, pri dopolnjevanju praznih mest ni dovoljeno uporabljati šibko rastočih podlag. Seznam ustreznih podlag je dostopen na spletnih straneh ministrstva in agencije.
–Pri dopolnjevanju praznih mest se sadijo vsaj tri leta stara sadna drevesa, ki že imajo izoblikovano krošnjo.
–Oživitvena rez mora biti opravljena v prvem ali drugem letu trajanja obveznosti (oživitvena rez ni potrebna, če so drevesa redno vzdrževana in negovana).
–Odstranjevanje bele omele, bršljana in drugih ovijalk.
–Prepovedano je zapiranje dupel na sadnem drevju.
–Uporabljajo se lahko samo fitofarmacevtska sredstva in drugi pripravki za varstvo rastlin, ki so dovoljeni v ekološki pridelavi, v skladu s prilogo II Uredbe 889/2008/ES.
–Uporaba insekticidov je dovoljena največ dvakrat letno.
–Gostota dreves je od najmanj 50 do največ 200 dreves na ha.
–Izvaja se lahko na delu površin visokodebelnih travniških sadovnjakov.
–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti lahko spreminja.
–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.
–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:
–ohranjanje tradicionalne kulturne krajine in biotske raznovrstnosti (habitatov za mnoge vrste rastlin ter ptic in drugih živali);

–zagotavljanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst ptic območij Natura 2000, ki gnezdijo in se prehranjujejo v travniških sadovnjakih;
–preprečevanje erozije v trajnih nasadih.

BK.8 Strmi travniki

Namen:
–Ohranjanje mozaičnosti kmetijske krajine, preprečevanje opuščanja rabe in ohranjanje travniških habitatov na strmih legah.

Zahteve za izvajanje:
–Nagib travnika mora biti najmanj 50 %.
–Obvezna sta najmanj enkratna košnja (ročna ali s specialno mehanizacijo) in spravilo (ročno ali s specialno mehanizacijo) letno.
–Paša ni dovoljena.
–Letni vnos dušika iz organskih gnojil ne sme preseči 40 kg na ha.
–Uporaba mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena.
–Izvaja se lahko na delu površin trajnega travinja.
–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti lahko spreminja.
–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.
–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:
–ohranjanje vrstne pestrosti in biotske raznovrstnosti;
–ohranjanje habitatov za mnoge rastlinske in živalske vrste;
–ohranjanje mozaičnosti kmetijske krajine;
–preprečevanje opuščanja kmetijske rabe in zaraščanja.

BK.9 Grbinasti travniki

Namen:
–Ohranjanje grbinastih travnikov, tipične krajine, naravnih posebnosti in habitatov za mnoge rastlinske in živalske vrste.

Zahteve za izvajanje:
–Obvezna sta najmanj enkratna raba letno in spravilo v primeru košnje.
–Dovoljena je vodena in nadzorovana paša.
–Po pašni sezoni je treba odstraniti pašne ostanke.
–Letni vnos dušika iz organskih gnojil ne sme preseči 40 kg na ha.
–Uporaba mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena.
–Izvaja se na delu površin trajnega travinja.
–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti lahko spreminja.
–Izvaja se na območjih grbinastih travnikov.
–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:
–ohranjanje redkega fenomena naravne in kulturne dediščine;
–ohranjanje vrstne pestrosti in biotske raznovrstnosti;

–ohranjanje habitatov za mnoge rastlinske in živalske vrste;
–preprečevanje gaženja travne ruše;
–preprečevanje izravnavanja grbinastih travnikov in ohranjanje krajinskih značilnosti;
–preprečevanje opuščanja kmetijske rabe in zaraščanja.

BK.10 Ohranjanje mejic

Namen:
–Ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti.

Zahteve za izvajanje:
–Plačilo se lahko uveljavlja za dolžino mejice najmanj 2 m.
–Dolžine mejice ni dovoljeno zmanjševati.
–Mejico je treba obrezovati in redčiti vsako drugo leto.
–Obrezovanje mejice je treba izvesti tako, da se mejica ne poškoduje in se ne prekine njene zveznosti.
–Izvaja se lahko na delu dolžine mejice.
–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.
–Izvaja se na območjih Natura 2000.
–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:
–bogastvo biotske raznovrstnosti v kmetijski krajini;
–ohranjanje krajinske pestrosti;
–omejevanje širjenja za kmetijstvo škodljivih organizmov;
–življenjski prostor za kmetijstvo pomembnih žuželk;
–življenjski prostor za koristne organizme za obvladovanje škodljivih organizmov;
–pribežališče za živali ob obdelavi kmetijskih površin in pri košnji travniških površin;
–zmanjševanje negativnih vplivov vetra, suše, neurij, toče;
–preprečevanje erozije;
–zagotavljanje lokalno ugodnejše mikroklime.

BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst

Namen:
–Preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst.

Zahteve za izvajanje:
–V operacijo se lahko vključi GERK, na katerem je več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami, kot so predvsem kanadska zlata rozga (*Solidago canadensis*), orjaška zlata rozga (*Solidago gigantea*), enoletna suholetnica (*Erigeron annuus*), pelinolistna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*), navadna barvilnica (*Phytolacca americana*), sirska svilnica (*Asclepias syriaca*), žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*) in deljenolistna rudbekija (*Rudbeckia laciniata*).
–Košnjo je treba izvajati najmanj štirikrat letno, obvezno pred cvetenjem invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst.
–Paša ni dovoljena.
–Mulčenje ni dovoljeno.
–Površin z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami ni dovoljeno gnojiti z organskimi in mineralnimi gnojili.

–Invazivne tujerodne rastlinske vrste se po izvedeni košnji odstrani iz travnika in se jih lahko kompostira.
–V četrtem in petem letu izvajanja operacije je treba površino zatraviti s senenim drobirjem iz istega travnika, ki ne vključuje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst.
–Izvaja se na trajnem travinju.
–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.
–Izvaja se na območjih posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev, steljnikov, mokrotnih traviščnih habitatov, habitatov ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov in suhih travišč.
–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:
–obvladovanje širjenja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst.

BK.12 Sobivanje z velikimi zvermi

Namen:
–Sobivanje pašnih živali z velikimi zvermi in ohranjanje ugodnega stanja populacij velikih zveri (rjavega medveda, volka in risa), kakor tudi kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in vrst na območjih Natura 2000.

Zahteve za izvajanje:
–Varovanje črede se izvaja na tri načine:
a) z elektoograjami in elektromrežami:
Ograja mora biti zgrajena iz visokih elektromrež in pod električno napetostjo ves dan, podnevi in ponoči, tudi ko živali niso v ograji.
Uporabljajo se lahko staje oziroma stalne ograde iz betonskega železa, ki onemogočajo fizični dostop velikih zveri do živali.
Živali je treba zjutraj spustiti iz nočne ograje, zvečer pa jih ponovno zbrati na pašniku in zapreti v ograjo.
Površine morajo biti pasene.
Ograja iz varovalnih elektromrež se lahko uporablja tudi kot dnevna ograja.
Ograjo iz varovalnih elektromrež je treba premestiti vsakokrat, ko sta travna ruša in zemljišče pogažena.
b) s pastirjem:
Varovanje črede pred napadi velikih zveri se izvaja ob prisotnosti pastirja.
Površine morajo biti pasene.
Živali se čez noč ali ob odsotnosti pastirja zapre na varno v hlev, ki preprečuje dostop zverem, ograjo iz elektromreže ali v stalno ograjo iz betonskega železa.
c) s pastirskimi psi:
Varovanje črede pred napadi velikih zveri se izvaja z najmanj tremi pastirskimi psi.
Kadar pastir ni prisoten ob čredi, ki jo varujejo pastirski psi, mora biti čreda s pastirskimi psi zavarovana z ograjo, ki onemogoča pobeg črede in psov s pašnika. Ob ograji, v kateri se nahajajo pastirski psi, mora na vhodu in na predelih, kjer bi lahko mimoidoči prišli v neposredno bližino pašnika, stati opozorilna tabla, ki mimoidoče opozarja na prisotnost pastirskih psov.
Pastirski psi ne potrebujejo prisotnosti pastirja, omogočeno jim mora biti prosto gibanje brez priveza.
–Za vse tri načine varovanja črede velja:
Izvaja se lahko na delu površin trajnega travinja.
Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti lahko spreminja.
Izvaja se na območju pojavljanja medveda, volka in risa.
Povprečna letna obtežba z živino mora biti od 0,2 do 1,8 GVŽ travojedih živali na hektar kmetijskih površin.

Učinki:
–sobivanje velikih zveri in domačih živali;
–ohranjanje ugodnega stanja velikih zveri;
–ohranjanje travniških habitatnih tipov in vrst;
–ohranjanje biotske raznovrstnosti;
–preprečevanje izgub pašnih živali zaradi napadov velikih zveri.

BK.13 Planinska paša

Namen:
–Ohranjanje planinskih pašnikov – značilne krajine in visokogorskih travišč.

Zahteve za izvajanje:
–Paša na planinah se izvaja po čredinkah, ki so lahko ograjene, ali pa se za te namene uporabijo naravne omejitve na planini. Minimalno število čredink je dve čredinki.
–Živali se morajo na planini pasti najmanj 80 dni letno na minimalno petih hektarjih površin.
–Izvajati se mora na vseh površinah trajnega travinja na planini.
–Izdelati je treba načrt ureditve pašnika in paše ter skice čredink.
–Voditi je treba dnevnik paše.
–V primeru pojava razraščanja alpske kislice je treba izvajati ukrepe za njeno omejevanje.
–Izvaja se na vseh površinah trajnega travinja na planini.
–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.
–Izvaja se na območjih planinskih pašnikov.
–V obdobju paše na planini mora biti obtežba z živino od 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali na hektar površin trajnega travinja na planini.
–V primeru planinske paše s pastirjem, je prisotnost pastirja na planini obvezna, s pastirjem pa mora biti sklenjena pogodba, pri čemer en pastir skrbi za največ 50 GVŽ.

Učinki:
–ohranjanje značilne krajine in visokogorskih travišč;
–preprečevanje prepašenosti in zgaženosti travne ruše;
–preprečevanje intenzifikacije.

BK.14 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov

Namen:
–Varovanje travniških vrst ptic, npr. kosca (*Crex crex*), repaljščice (*Saxicola rubetra*).

Zahteve za izvajanje:
–Na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami.
–GERK, večji od 1 ha upravičenec ob vstopu v operacijo lahko razdeliti na dve poljini, ki se pri določanju časovne rabe obravnavata kot dve ločeni enoti.
–Izvaja se lahko na delu površin trajnega travinja.
–Lokacija izvajanja se v času trajanja obveznosti ne sme spreminjati.
–Izvaja se na območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov.
–Obtežba z živino ni relevantna.

Upravljavski del:

–Izvaja se v dveh stopnjah zahtevnosti:

a)stopnja I:

Košnja je dovoljena od 10. julija tekočega leta za travnike, na katerih kosec v tekočem letu ne bo prisoten ali od 1. avgusta tekočega leta za travnike, na katerih se bo prisotnost kosca v tekočem letu potrdila z vsakoletnim monitoringom kosca, ki poteka v okviru monitoringa populacij izbranih ciljnih vrst ptic na območjih Natura 2000.

Košnja poteka od sredine travnika navzven ali z ene strani travnika proti drugi ali od zunanjega roba travnika proti sredini.

Pri košnji od zunanjega roba travnika proti sredini se (na sredini) travnika obvezno pusti t.i. nepokošen rešilni otok, ki na najožjem delu meri od najmanj 10 m, na najširšem pa do največ 20 m.

Rešilni otok mora upravičenec pokositi v tekočem letu, a ne prej kot tri dni po košnji glavnine travnika.

Gnojenje, paša in mulčenje niso dovoljeni.

V primerih poplav oziroma izdatne namočenosti tal, ki ne omogočajo strojne obdelave (košnje), mora upravičenec travnike vseeno vzdrževati, saj je rast lesnih vrst (npr. vrba, krhlika) v takih rastnih razmerah zelo bujna. Ker je strojna obdelava (košnja) travnika zaradi namočenosti nemogoča, mora upravičenec v tekočem letu ročno odstraniti mlade poganjke lesnih vrst, zaradi česar je upravičen do polnega plačila.

b)stopnja II:

Izvajajo se vse zahteve, ki veljajo za stopnjo I.

Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika.

–Za obe stopnji zahtevnosti velja:

V primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst je le-te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti interventno košnjo za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovnih omejitev košnje/paše v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje.

Na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami.

Rezultatski del:

–Pozitiven rezultat predstavlja prisotnost prehranjevalnega in gnezditvenega habitata kosca, ki se ju določi na podlagi lokacije pojočih samcev Za doseganje rezultata – gnezditvenega oziroma prehranjevalnega habitata kosca upravičenec prejme plačilo, ki se dodeli v treh stopnjah:

1. stopnja – prehranjevalni habitat: plačilo se dodeli za doseganje rezultata – prisotnost prehranjevalnega habitata kosca. To je območje v radiju 150 m okoli pojočega samca kosca, ki predstavlja njegov življenjski prostor in območje, na katerem se prehranjuje.

2. stopnja – gnezditveni habitat: plačilo se dodeli za doseganje rezultata – prisotnost gnezditvenega habitata kosca. To je območje v radiju 50 m okoli pojočega samca, ozko območje, na katerem samec privablja samico in si bo samica naredila gnezdo.

3. stopnja – zgostitev populacije: plačilo se dodeli za doseganje rezultata – prisotnost prehranjevalnih in gnezditvenih habitatov več osebkov kosca na istem območju. Območja, kjer je naravnih virov dovolj, da se omogoča preživetje več posameznih osebkov kosca, so najboljši predeli travnikov. Tam pride do t.i. zgostitve populacije.

Učinki:

–ohranjanje travniških vrst ptic, ki gnezdijo na tleh (kosec, repaljščica in druge talne gnezdilke);

–ohranjanje travniških habitatnih tipov, ki uspevajo na oligotrofnih tleh;

–ohranjanje primerne gostote travne ruše;

–preprečevanje erozije in ohranjanje rodovitnosti tal (pregaženost, zbitost tal);

–manjše širjenje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst.

BK.15 Ohranjanje suhih travišč

Namen:

–Ohranjanje oziroma izboljšanje ohranitvenega stanja prioritetnega kvalifikacijskega habitatnega tipa EU_6210(*) Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco Brometalia) (* pomembna rastišča kukavičevk) in nanje vezanih prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, še posebej kukavičevk (divjih orhidej).

Zahteve za izvajanje:

–Pred začetkom izvajanja intervencije se morajo upravičenci obvezno udeležiti predhodnega izobraževanja v obsegu 4 ur, ki ga izvede ZRSVN.

–Upravičenec na območni Kmetijsko gozdarski zavod poda predlog GERK na katerih bi izvajal operacijo.

–Strokovnjak ZRSVN na podlagi podatkov iz popisa in opredelitve stanja habitatnih tipov, ki jih predhodno izvede strokovnjak s področja botanike in fitocenologije, skupaj z upravičencem določi površine, na katerih se bo operacija izvajala.

–Upravičenec ob začetku izvajanja prejme personaliziran priročnik s prikazom vseh vključenih površin, izhodiščnim stanjem in priporočili za upravljanje.

–Upravičenec mora vsako leto spremljati ohranjenost travišč z izpolnjevanjem enotnega popisnega obrazca, ki ga posreduje AKTRP.

–V predzadnjem letu izvajanja operacije strokovnjak s področja botanike in fitocenologije ponovno izvede popis habitatnih tipov in oceni stanje njihove ohranjenosti.

–Izvaja se lahko na delu površine, pri čemer je najmanjša velikost strnjene površine lahko 0,05 ha.

–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati.

–Izvaja se na površinah s kvalifikacijskim habitatnim tipom EU_6210(*) Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco Brometalia) (* pomembna rastišča kukavičevk) na območjih Boč – Haloze – Donačka gora, Haloze – vinorodne, Kum in Gorjanci – Radoha.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:

–ohranjanje in izboljševanje habitatnih tipov in vrst suhih travišč.

Operacija BK.15 Ohranjanje suhih travišč se bo izvajala na podlagi rezultatskega pristopa, ki je v Sloveniji novost in se uvaja prvič. Ker določene izvedbene rešitve še manjkajo je bilo načrtovano, da se le-te razvijejo v okviru triletnega EIP projekta »Kmetovanje za ohranjanje vrstno pestrih travišč s prenosom znanja na kmeta«. Zaradi zamika razpisa, se je projekt EIP začel izvajati šele v letu 2022, zato se ta operacija ne bo začela izvajati z letom 2023, ampak na podlagi pridobljenih rezultatov in v skladu s časovno dinamiko omenjenega projekta.

O14 – Katera površina je upravičena?

☒Kmetijska površina, opredeljena v načrtu SKP

☐Kmetijsko zemljišče, vključno s kmetijskimi površinami in širše

☐Nekmetijsko zemljišče

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	Opis
GAEC02	Varstvo mokrišč ali šotišč
GAEC08	Minimalni delež kmetijske površine, namenjen neproizvodnim površinam ali značilnostim. Minimalni delež vsaj 4 % ornih zemljišč na ravni kmetije, namenjenih neproizvodnim površinam ali značilnostim, vključno z neobdelanimi zemljišči.

	Kadar se kmet zaveže, da bo vsaj 7 % svojih ornih zemljišč namenil neproizvodnim površinam in značilnostim, vključno z neobdelanimi zemljišči, v okviru razširjene ekosheme v skladu s členom 31(6)(a), je delež, ki se pripiše skladnosti s temi DKOS, omejen na 3 %. Minimalni delež najmanj 7 % ornih zemljišč na ravni kmetije, če to vključuje tudi vmesne posevke ali kmetijske rastline, ki vežejo dušik in se pridelujejo brez uporabe fitofarmacevtskih sredstev, od tega je 3 % neobdelanih zemljišč ali zemljišč z neproizvodnimi značilnostmi. Države članice bi morale za vmesne posevke uporabiti ponder 0,3. Ohranjanje krajinskih značilnosti. Prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri pticah. Možnost uporabe ukrepov za preprečevanje vnašanja invazivnih rastlinskih vrst
SMR03	Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic: člen 3(1), člen 3(2)(b), člen 4(1), (2) in (4)
SMR04	Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: člen 6(1) in (2)

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.

Analiza tal in gnojilni načrt

Analizo tal in gnojilni je treba izdelati za vse površine, na katerih se bodo uporabljala mineralna gnojila. Če se bodo uporabljala le organska gnojila, je treba voditi evidenco o uporabi organskih in mineralnih gnojil, analiza tal in gnojilni načrt pa nista potrebna. Analiza tal se mora izdelati za naslednje parametre: pH, P, K in organska snov. Za trajno travinje analiza tal na organsko snov ni potrebna. Gnojilni načrt je petleten.

Upravičencu analize tal in gnojilnega načrta ni treba izdelati, če se vključi le v izvajanje naslednjih operacij intervencije KOPOP_BK:
–BK.1 Posebni traviščni habitati;
–BK.2 Traviščni habitati metuljev;
–BK.3 Steljniki;
–BK.4 Mokrotni traviščni habitati;
–BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij;
–BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki;
–BK.8 Strmi travniki;
–BK.9 Grbinasti travniki;
–BK.10 Ohranjanje mejic;
–BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst;
–BK.14 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov;
–BK.15 Ohranjanje suhih travišč.

Zahteve pri gnojenju z dušikom

Letni vnos skupnega dušika (dušika iz mineralnih in živinskih gnojil) ne sme preseči vrednosti iz spodnje preglednice.

Mejne vrednosti letnega vnosa dušika v tla (kg/ha)[1]

Kmetijska rastlina	**Skupni dušik (standard)**	**Skupni dušik (nadstandard)***	**Dušik iz živinskih gnojil****
Krma s trajnih travnikov in pašnikov			
2-kosni travnik	170	115	115
3-kosni travnik	240	165	165
4-kosni travnik	320	220	170
Pašno-kosna raba	240	165	165
Detelje in deteljne mešanice	80	55	55
Deteljno travne mešanice	240	165	165
Trave, travne mešanice in travno deteljne mešanice	320	220	170
Koruza za zrnje/silažo	270	185	170
Krompir	240	165	165
Pšenica	240	165	165
Ječmen	180	125	125
Tritikala	180	125	125
Oves, rž, druga žita	120	80	80
Oljna ogrščica	200	140	140
Druge oljnice	80	55	55
Hmelj	270	185	170
Soja	80	55	55
Sončnice	150	105	105
Krmne korenovke	200	140	140
Drugi enoletni posevki	200	140	140
Zelenjadnice			

Plodovke	250	175	170
Korenovke in gomoljnice	170	115	115
Solatnice	150	105	105
Kapusnice	300	210	170
Čebulnice	120	80	80
Por	250	175	170
Stročnice	60	40	40
Sadne rastline			
Sadno drevje	150	105	105
Oljke	150	105	105
Jagodičevje	80	55	55
Vinska trta	100	70	70

* Če se pričakuje večji pridelek od navedenega iz preglednice 4 Priloge 1 iz Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, z vsemi spremembani), se odmerki dušika lahko povečajo skladno s potrebami rastlin po dušiku, pri čemer mora imeti kmetijsko gospodarstvo obvezno izdelan gnojilni načrt. Gnojilni načrt za gnojenje z dušikom mora vsebovati izračun potreb po gnojenju z dušikom glede na večji pričakovani pridelek in načrt gnojenja, ki mora vsebovati čas, količino ter vrsto gnojila, ki vsebuje dušik.

** Če se gnoji le z živinskimi gnojili, količina dušika ne sme preseči 170 kg/ha letno.

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.

[1] Velja za vse operacije intervencije KOPOP_BK.

Povezava med zadevnimi DKOS, PZR in nacionalnimi standardi ter intervencijo

Vse zahteve operacij v okviru intervencije KOPOP_BK so nad Pravili o pogojenosti in drugačne od zahtev shem za podnebje in okolje iz 31. člena Uredbe (EU) 2021/2115.

Pravila o pogojenosti (standard)	Minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev	Druge ustrezne nacionalne zahteve	Minimalne aktivnosti	Ustrezne običajne prakse kmetovanja	Obrazložitev nadstandarda
BK.1 Posebni travišči habitati					
PZR 3: Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih	Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo,	Vrstno bogati travniki v Sloveniji se v zadnjih desetletjih zmanjšujejo, kar je predvsem posledica intenzifikacije na eni ter opuščanja	Prepoved rabe (košnja in paša) do določenega datuma na območjih posebnih travišč habitatov omogoča

ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26. 1. 2010, str. 7): člen 3(1), člen 3(2)(b), člen 4(1), (2) in (4).	gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	list RS, št. 113/09, z vsemi spremembami)	brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni traviščni habitati«, »Traviščni habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni traviščni habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.	rabe in zaraščanja na drugi strani. Nova, modernejša mehanizacija, nove kmetijske tehnologije in težnje po vedno večjem ekonomskem učinku so pripeljali do tega, da se travniki, ki so bili še pred desetletji vrstno bogati in pozno košeni, v zadnjih letih kosijo in obdelujejo bistveno prej in tudi s tehnologijo (npr., siliranje), ki zmanjšuje njihovo biotsko raznovrstnost.	upoštevanje ekoloških zahtev travniških vrst in habitatnih tipov, da nemoteno in uspešno izvedejo svoj razvojni cikel (cvetijo, semenijo), s čimer se zagotavlja trajnost in ohranjanje njihovega pojavljanja.
PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2).	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.	Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Uradni list RS, št. 43/15, z vsemi spremembami)		Pri običajni kmetijski praksi se pridelana krma s travinja za živali silira (travna silaža). Še posebej se je spravilo travne silaže, ki je povita v plastično folijo (baliranje), razširilo v zadnjih letih, saj je baliranje časovno izjemno učinkovito. Obseg spravila krme s travinja v obliki silažnih bal se je bistveno povečal tudi na manjših kmetijah, ki so bile tradicionalno usmerjene v sušenje krme.	Operacija z omejitvijo gnojenja zagotavlja oligotrofne razmere v tleh, ki so potrebne za ohranjanje biodiverzitetne raznolikosti vrst in habitatnih tipov, kar preprečuje njihovo izginjanje.
PZR 2: Direktiva Sveta		Uredba o vodovarstvenem		Pritisk po ekonomični in donosni kmetijski	Trava se pospravi v obliki mrve,

91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31. 12. 1991, str. 1): člena 4 in 5.		območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Uradni list RS, 49/08, z vsemi spremembami)		pridelavi povzroča, da se travniki vse bolj intenzivirajo z dognojevanjem, dosejavanjem in povečanjem števila košenj. Vrstno bogati travniki, ki so bili še pred desetletjem košeni največ dvakrat letno, tako postopoma postajajo štiri ali večkosni. Nekateri evropsko ogroženi habitatni tipi in vrste uspevajo na izrazito oligotrofnih tleh, ki ne prenesejo gnojenja. V praksi se vseeno dogaja, da kmetje v želji po čim kakovostnejši krmi take travniške habitate gnojijo z mineralnimi in organskimi gnojili, s čimer sicer dosežejo svoj cilj, izguba za biotsko raznovrstnost pa je večinoma trajna (nepovratna). Omejitev gnojenja je zato nujno potrebna.	siliranje trave, ki na dolgi rok siromaši vrstno pestrost (motena semenitev nekaterih vrst), saj so travniki večinoma košeni prej, kot če bi se sušenje in spravilo izvajalo na klasičen način (odvoz mrve), pa ni dovoljeno, kar pozitivno učinkuje na biotsko raznovrstnost in mozaičnost krajine.
S Pravili o pogojenosti prepoved uporabe mineralnih gnojil ni predpisana.		Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja		Pri običajni kmetijski praksi se košnja travniških površin izvede na celotni površini travnika, ni pa običajno, da se določen del teh površin pusti nepokošen.	Kot ukrep za ohranjanje biotske raznovrstnosti je predpisana omejitev gnojenja.

		in okolice Ljubljane (Uradni list RS, 115/07, z vsemi spremebami)			
		Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Apaškega polja (Uradni list RS, 59/07, z vsemi spremebami)			Puščanje nepokošenih pasov ima pozitivne učinke na vrste in habitatne tipe. Nepokošen del predstavlja donorsko cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev, prizadete. Prav tako nepokošeni deli predstavljajo pomemben refugij (zatočišče) različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalih žuželk.
		Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja (Uradni list RS, 59/07, z			

		vsemi spremeba mi)			
		Uredba o vodovarst venem območju za vodno telo vodonosni kov Ruš, Vrbanskeg a platoja, Limbuške dobrave in Dravskega polja (Uradni list RS, št. 24/07, z vsemi spremeba mi)			
		Uredba o vodovarst venem območju za vodno telo vodonosni ka Selniške dobrave (Uradni list RS, 72/06, z vsemi spremeba mi)			
		Uredba o vodovarst venem območju za vodno telo vodonosni kov na območju občine Jezersko			

		(Uradni list RS, št. 24/12)			
		(Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče (Uradni list RS, št. 98/11, z vsemi spremembami)			
		Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice (Uradni list RS, št. 62/13, z vsemi spremembami)			
		Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov na območju Slovenj			

		Gradca (Uradni list RS, 56/15, z vsemi spremebami)			
		Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov za območje Celja in Žalca (Uradni list RS, št. 25/16)			
		Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območje občin Črnomelj, Metlika in Semič (Uradni list RS, št. 53/16)			
		Uredba o vodovarstvenih območjih za občini Škofja Loka in Gorenja vas - Poljane (Uradni list RS, št. 164/20)			

		Uredba o vodovarstvenem območju za javno oskrbo s pitno vodo v občinah Ormož, Središče ob Dravi, Sveti Tomaž in delu občine Ljutomer (Uradni list RS, št. 191/20)			
BK.2 Travišči habitati metuljev					
PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2).	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Druge nacionalne zahteve niso predpisane.	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v	Vrstno bogati travniki v Sloveniji se v zadnjih desetletjih zmanjšujejo, kar je predvsem posledica intenzifikacije na eni ter opuščanja rabe in zaraščanja na drugi strani. Nova, modernejša mehanizacija, nove kmetijske tehnologije in težnje po vedno večjem ekonomskem učinku so pripeljali do tega, da se travniki, ki so bili še pred desetletji vrstno bogati in pozno košeni, v zadnjih letih kosijo in obdelujejo bistveno prej in tudi s tehnologijo (npr., baliranje), ki zmanjšuje njihovo biotsko	Prepoved rabe (košnje in paše) med 15. 6. in 15. 9. tekočega leta na ekološko pomembnih območjih travišč habitatov metuljev (na območju Ljubljanskega barja med 15. 6. in 1. 9. tekočega leta) omogoča uspešen in nemoten razvojni cikel metulja od jajčeca do odrasle živali. Travniki, ki so življenjski prostor metuljev mravljiščarjev praviloma uspevajo na tleh, revnih s hranili, ki se

			tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni traviščni habitati«, »Traviščni habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni traviščni habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.	raznovrstnost. Pritisk po ekonomični in donosni kmetijski pridelavi povzroča, da se travniki vse bolj intenzivirajo z gnojenjem, dosejavanjem in povečanjem števila košenj. V praksi se tudi travnike, ki se pojavljajo na vlažnih tleh in so slabo produktivni, gnoji z mineralnimi in organskimi gnojili, s čimer se izgublja njihova biotska raznovrstnost.	gnojijo le izjemoma in še to v majhnih količinah. Za ohranjanje ustreznega habitata je zato popolna prepoved gnojenja potreben ukrep za varstvo Natura vrst in habitatnih tipov. Časovno omejena košnja je nujno potrebna, saj je življenjski cikel metuljev mravljiščarjev precej zapleten. Za nemoten razvoj namreč potrebujejo travnike z zdravilno strašnico (Sanguisorba officinalis) in mravlje. Če se torej travnik, ki je hkrati življenjski prostor mravljiščarjev pokosi v neprimernem času, samice nimajo ustreznih hranilnih rastlin za odlaganje jajčec, zaradi česar je razvojni krog moten ali se celo prekine. Časovno prilagojena raba je torej nujno potrebna za ohranitev metuljev, ki se	

					varujeta v okviru te operacije.
					Velja tudi popolna prepoved gnojenja.
S Pravili o pogojenosti prepoved uporabe gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni predpisana.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.			Pri običajni kmetijski praksi se pridelana krma s travinja za živali silira (travna silaža). Še posebej se je spravilo travne silaže, ki je povita v plastično folijo (baliranje), razširilo v zadnjih letih, saj je baliranje časovno izjemno učinkovito. Obseg spravila krme s travinja v obliki silažnih bal se je bistveno povečal tudi na manjših kmetijah, ki so bile tradicionalno usmerjene v sušenje krme.	
					Puščanje nepokošenih pasov ima pozitivne učinke na vrste in habitatne tipe. Nepokošen del namreč predstavlja donorsko cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev, prizadete. Prav tako nepokošeni deli predstavljajo

					pomemben refugij (zatočišče) različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalih žuželk. Puščanje nepokošenega pasu prek zime je še posebej pomembno z vidika zagotavljanja ustreznih razmer za uspešno realizacijo celotnega razvojnega ciklusa metuljev.	
				Pritisk po ekonomični in donosni kmetijski pridelavi povzroča, da se travniki vse bolj intenzivirajo z dognojevanjem, dosejavanjem in povečanjem števila košenj. Vrstno bogati travniki, ki so bili še pred desetletjem košeni največ dvakrat letno, tako postopoma postajajo štiri ali večkosni. Nekateri evropsko ogroženi habitatni tipi in vrste uspevajo na izrazito oligotrofnih tleh, ki ne prenesejo gnojenja. V praksi se vseeno dogaja, da kmetje v želji po čim kakovostnejši		

				krmi take travniške habitate gnojijo z mineralnimi in organskimi gnojili, s čimer sicer dosežejo svoj cilj, izguba za biotsko raznovrstnost pa je večinoma trajna (nepovratna). Prepoved gnojenja je zato nujno potrebna.	
				Pri običajni kmetijski praksi se košnja travniških površin izvede na celotni površini travnika, ni pa običajno, da se določen del teh površin pusti nepokošen.	
BK.3 Steljniki					
PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2).	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas	Druge nacionalne zahteve niso predpisane.	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj	Steljniki v Sloveniji v zadnjih desetletjih zelo hitro izginjajo. To je predvsem posledica intenzifikacije na eni in opuščanja rabe ter posledično zaraščanja na drugi strani. Nova, modernejša mehanizacija, nove kmetijske tehnologije in težnje po vedno večjem ekonomskem učinku so pripeljali do tega, da se travniki, ki so bili še pred desetletji vrstno	Prepoved košnje do 1. 8. na ekološko pomembnih območjih steljnikov, je namenjena ohranjanju steljnikov (t.j. travnikov, ki se kosijo v poznem poletju). S pozno košnjo po 1. 8. se varujejo vrste, ki potrebujejo zelo ekstenzivno rabo (košnjo le enkrat letno). Vlažni travniki, kjer je intenzivna kmetijska raba

	gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.		enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni traviščni habitati«, »Traviščni habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni traviščni habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.	bogati in pozno košeni, v zadnjih letih kosijo in obdelujejo bistveno prej in tudi s tehnologijo (npr. siliranje), ki zmanjšuje njihovo biotsko raznovrstnost. Pritisk po ekonomični in donosni kmetijski pridelavi povzroča, da se travniki vse bolj intenzivirajo z gnojenjem, dosejavanjem in povečanjem števila košenj. V praksi se tudi travnike, ki se pojavljajo na vlažnih tleh in so slabo produktivni, gnoji z mineralnimi in organskimi gnojili, s čimer se izgublja biotska raznovrstnost.	težko izvedljiva, predstavljajo pomembno zatočišče številnim živalskim vrstam. Na takih travnikih živijo zelo redke travniške ptice npr., kosec (Crex crex) in pisana paleta metuljev, med drugim tudi barjanski okarček (Coenonympha oedippus), ki je ena najbolj ogroženih vrst območij Natura 2000. Travniki, ki so življenjski prostor metulja barjanskega okarčka (Coenonympha oedippus) praviloma uspevajo na tleh, revnih s hranili, ki se gnojijo le izjemoma in še to v majhnih količinah. Za ohranjanje ustreznega habitata je zato popolna prepoved gnojenja in paše potreben ukrep.
	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.				
S Pravili o pogojenosti prepoved uporabe gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni predpisana.					
BK.4 Mokrotni traviščni habitati					
PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe	Druge nacionalne zahteve niso predpisane.	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem	Pri običajni kmetijski praksi se agrotehnični ukrepi ne prilagajajo habitatnim tipom in ekološkim	Mokrotni traviščni habitati se ohranjajo s pozno košnjo (po 30. 6. tekočega leta),

ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2).	organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.		za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni travišči habitati«, »Travišči habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni travišči habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.	zahtevam vrst, ki naseljujejo mokrotne travišče habitate.	prepovedjo paše, mulčenja in uporabe mineralnih ter organskih gnojil čez celotno leto, kot tudi prepovedjo siliranja in zagotavljanjem nepokošenega pasu travnika, ki se pokosi naslednje leto.
DKOP 2: Varstvo mokrišč in šotišč.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.				
–					
BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij					
PZR 4: Direktiva	Minimalne zahteve za	Druge nacionalne	Kot merilo za	Pri običajni kmetijski praksi se	Izvajanje kmetijske rabe

Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2).	uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	zahteve niso predpisane.	vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni traviščni habitati«, »Traviščni habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni traviščni habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in	travnike kosi več krat na leto vsako leto, izvaja se tudi paša.	– košnje na vsaki 2 do 3 leta, pri čemer so paša, gnojenje in uporaba fitofarmacevtskih sredstev prepovedani čez celotno leto.
DKOP 2: Varstvo mokrišč in šotišč.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.				

			»Ohranjanje suhih travišč«.		
BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki					
PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2).	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Druge nacionalne zahteve niso predpisane.	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni traviščni habitati«, »Traviščni habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni traviščni habitati«, »Ohranjanje mokrišč in	Na suhih kraških travnikih in pašnikih se raba opušča, kar negativno vpliva na ohranjanje njihove biotske raznovrstnosti.	Na površinah se izvaja ekstenzivna raba (košnja, paša), s čimer se ohranja okoljske, biotske, kulturne in krajinske pestrosti ekstenzivnih kraških travnikov in pašnikov. Določena je časovna in številna omejitev košnje in paše, prepoved uporabe mineralnih in organskih gnojil ter fitofarmacevtskih sredstev.
S Pravili o pogojenosti prepoved uporabe gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni predpisana.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.				

			barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.		
BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki					
PZR 3: Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26. 1. 2010, str. 7): člen 3(1), člen 3(2)(b), člen 4(1), (2) in (4).	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Druge nacionalne zahteve niso predpisane.	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni traviščni habitati«, »Traviščni habitati	–Številne travniške sadovnjake so izpodrinili intenzivni sadovnjaki, ki so bolj ekonomični in tržno zanimivi. Zaradi tega so travniški sadovnjaki ostali neobdelani in neobnovljeni, drevesa pa nenegovana, kar je še vedno tudi današnja praksa kmetovanja.	–Visokodebelni travniški sadovnjaki se ohranjajo z ustrezno nego in oskrbo (odstranjevanje ovijalk, prepoved zapiranja dupel, uporaba le ekoloških sredstev za varstvo, insekticidi se lahko uporabijo največ dvakrat letno, saditev vsaj tri leta starih sadnih dreves, ki že imajo izoblikovano krošnjo), ki prispevata k ohranjanju funkcije teh sadovnjakov tako z vidika biotske raznovrstnosti kot tudi krajinske pestrosti.
	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v				

	okviru Pravil o pogojenosti.		metuljev«, »Steljniki«,		
PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2).			»Mokrotni traviščni habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.		
BK.8 Strmi travniki					
PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2).	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 4. členom se za optimalno rast pridelka poskrbi z uravnoteženim gnojenjem z organskimi in mineralnimi gnojili v skladu s potrebami rastlin ter namakalni	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno	Slovenija sodi v krog držav z izredno pestrim kmetijskim prostorom, za katerega je značilen zelo razgiban relief. Zelo pogosti elementi kmetijske kulturne krajine so strmi travniki. Kot del kmetijske krajine bi morali biti redno oskrbovani, vendar se zaradi strmih leg raba teh travnikov opušča, kar ima negativne posledice tudi na njihovo vrstno pestrost in s tem zmanjševanje biotske raznovrstnosti.	Strmi travniki z nagibom nad 50 % se ohranjajo s košnjo, paša pa je prepovedana, prav tako tudi ni dovoljena uporaba mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev.

		mi tehnikami, kjer je to mogoče.	travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru opercij »Posebni travišcni habitati«, »Travišcni habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni travišcni habitati«, »Ohranjanje mokrišc in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišc«.		
S Pravili o pogojenosti prepoved uporabe mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni predpisana.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila			

		in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in glede uporabe osebne varovalne				

		opreme pri tretiranju.			
BK.9 Grbinasti travniki					
PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2).	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 4. členom se za optimalno rast pridelka poskrbi z uravnoteženim gnojenjem z organskimi in mineralnimi gnojili v skladu s potrebami rastlin ter namakalnimi tehnikami, kjer je to mogoče.	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni traviščni habitati«, »Traviščni habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni traviščni habitati«, »Ohranjanje	Pri običajni kmetijskih praksi se košnja grbinastih travnikov opušča.	Tla in mikroklimatske razmere, ter s tem rastni pogoji za vegetacijo, so na grbinastih travnikih precej raznoliki na majhni površinah, kar omogoča visoko botanično pestrost teh travnikov in posledično tudi visoko pestrost nekaterih živalskih skupin (metulji, kobilice). Pogoj za obstoj grbinastih travnikov je ustrezna kmetijska raba: brez uporabe mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev, košnja oziroma nadzorovana in vodena paša, odstranjevanje pašnih ostankov po zaključeni pašni sezoni.
S Pravili o pogojenosti prepoved uporabe gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni predpisana.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 6. členom uporabnik			

	pogojenosti.	lahko uporabi fitofarmacevtska sredstva za poklicno rabo takrat, kadar presodi, da z metodami varstva rastlin z nizkim tveganjem ni mogoče doseči zadovoljivega učinka pri obvladovanju škodljivih organizmov. Pri uporabi fitofarmacevtskih sredstev za poklicno rabo je treba upoštevati navodila in etiketo proizvajalca glede načina uporabe fitofarmacevtskih sredstev, da se prepreči razvoj odpornosti škodljivega organizma ali plevela na fitofarmacevtska	mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.			

		sredstva, predvsem dosledno upoštevati vsa predpisana opozorila, zlasti opozorila o varnostnih pasovih do voda, varstvu čebel in drugih neciljnih organizmov ter druga opozorila o omejitvi uporabe, ki so navedena na etiketi in navodilu za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in glede uporabe osebne varovalne opreme pri tretiranju.			
BK.10 Ohranjanje mejic					
PZR 3: Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26. 1. 2010,	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na	Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, z vsemi spremembami): V skladu z 32. členom je sekanje, požiganje	Ni relevantno.	Mejice so krajinski element in pomemben del kulturne krajine, a se jih zaradi intenziviranja kmetovanja pogosto krči in odstranjuje. Njihovo zmanjšanje je najbolj opazno na območjih, ki so za kmetijstvo najbolj	Naravovarstveno in okoljsko funkcijo mejic se ohranja z redno oskrbo in prepovedjo njihovega zmanjševanja, ohranja se zveznost mejic in vzdržuje njihova linijska struktura.

str. 7): člen 3(1), člen 3(2)(b), člen 4(1), (2) in (4).	kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	ali drugačno uničevanje živih mej, grmišč in s suho zarastjo poraslih površin po pašnikih, travnikih in poljih prepoveda no v času gnezdenja ptic in poleganja mladičev, med 1. marcem in 1 avgusto m.		ugodna.	
DKOP 8: Ohranjanje krajinskih značilnosti. Prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževan ja in vzreje mladičev pri pticah. Možnost uporabe ukrepov za preprečevanj e vnašanja invazivnih rastlinskih vrst	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevts kih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.				
BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst					
DKOP 8: Na kmetijskih površinah se izvajajo ukrepi za omejitev širjenja (ne sme cveteti ali semeniti) tujerodnih rastlin z invazivnim potencialom.	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska	Odredba o ukrepih za zatiranje škodljivih rastlin iz rodu Ambrosia (Uradni list RS, št. 63/10): V skladu s 4. členom mora na	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalni h ukrepov, ki presegajo	Pri običajni kmetijski praksi se invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst ne odstranjuje v zadostni meri oziroma se ne preprečuje njihovega širjenja na ustrezne načine, ampak šele takrat, ko se	Invazivne tujerodne rastlinske vrste, ki se pojavljajo na več kot 30 % površine GERK, se obvladuje z najmanj štirikratno košnjo letno, obvezno pred njihovim

	zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	posebnem nadzorovanem območju imetnik zemljišča, na katerem raste škodljiva rastlina, z namenom preprečevanja širjenja in za zatiranje škodljive rastline izvesti naslednje ukrepe: odstraniti škodljive rastline s koreninami vred ali odstraniti njihov nadzemni del na način, da se škodljiva rastlina v tej rastni dobi ne obraste več in opraviti nadaljnja redna opazovanja zemljišč v rastni dobi do konca septembra.	uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni traviščni habitati«, »Traviščni habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni traviščni habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.	preveč razrastejo.	cvetenjem. Paša in mulčenje nista dovoljena, prav tako tudi ne gnojenje z organskimi in mineralnimi gnojili. Invazivne tujerodne rastlinske vrste se po izvedeni košnji odstrani iz travnika, lahko se jih kompostira. V četrtem in petem letu izvajanja operacije pa je treba površino zatraviti s senenim drobirjem iz istega travnika, ki ne vključuje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst.
S Pravili o pogojenosti prepoved uporabe gnojil ni predpisana.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.				
BK.12 Sobivanje z velikimi zvermi					
PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe	Pravilnik o primernih načinih varovanja premoženja in vrstah ukrepov za	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem	Pri običajni kmetijski praksi se živali ponoči ne zapira v nočno ograjo, ki nudi zaščito pred napadi medveda,	Varovanje črede pred napadi velikih zveri se izvaja: (1) z visokimi elektromrežami, ki so pod

ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2).	organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	preprečite v nadaljnje škode na premoženju (Uradni list RS, št. 74/05): Primeren način varovanja premoženja je elektroograja z več kot eno žico, prilagojena vrsti živali, ki se varuje in vrsti živali, pred katero se varuje.	za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni travišči habitati«, »Travišči habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni travišči habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.	volka in risa. Za vodenje nadzorovane dnevne paše zadostuje uporaba elektroograje z višino 110 cm in več kot eno žico, primerno vrsti živali, ki se varuje in vrsti živali, pred katero se varuje, kar pa v določenih primerih ne zagotavlja varovanja črede pred napadi velikih zveri oz. je zaradi specifike terena niti ni mogoče postaviti. Varovanje črede s pastirji oziroma pastirskimi psi se pri običajni kmetijski praksi ne izvaja.	električno napetostjo ves dan, podnevi in ponoči, tudi ko živali niso v ograji ali stajami oziroma stalnimi ogradami iz betonskega železa, ki onemogočajo fizični dostop velikih zveri do živali, (2) ob prisotnosti pastirja ali (3) najmanj tremi pastirskimi psi.
S pravili o pogojenosti varovanje črede z uporabo visokih premičnih elektroograj in elektromrež, s pastirjem oziroma pastirskimi psi ni predpisano.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.				
BK.13 Planinska paša					
PZR 4:	Minimalne	Druge	Kot merilo	Ker je v Sloveniji	Planinske

Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2).	zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo. Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.	nacionalne zahteve niso predpisane.	za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni traviščni habitati«, »Traviščni habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni traviščni habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov«	pomemben del ozemlja v alpskem in visokogorskem svetu, ima planinsko pašništvo bogato tradicijo. Pomembna vloga planinske paše se je ohranila vse do danes. S poletno pašo na pašnikih v visokogorskem svetu se nadaljuje z dolgoletno tradicijo planinske paše, predelave mleka v mlečne proizvode (značilno sirarstvo) in ohranja biotska raznovrstnost pašnikov. Vsakoletna raba omogoča vzdrževanje in ohranjanje infrastrukture na planinah. Za planinsko pašo je značilna paša povprek na planini, pri kateri lahko prihaja do prepašenosti in zgaženosti travne ruše. Uvedba paše po čredinkah ali prisotnosti pastirja omogoča, da živali bolj enakomerno popasejo pašnik, s čimer se ruša ohranja v boljšem stanju, poleg tega pa se prepreči tudi pregnojenost in posledično razraščanje nekoristnih ali škodljivih zeli.	pašnike se ohranja z zagotavljanjem sezonske paše in zadostne popašenosti (preprečevanje podpašenosti), vzdrževanjem pašnih površin – preprečevanjem razraščanja alpske kislice in oskrbo živali s pastirjem, pri čemer en pastir skrbi za največ 50 GVŽ.

			in »Ohranjanje suhih travišč«.		
BK.14 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov					
PZR 3: Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26. 1. 2010, str. 7): člen 3(1), člen 3(2)(b), člen 4(1), (2) in (4).	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Druge nacionalne zahteve niso predpisane.	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do 15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni travišči habitati«, »Travišči habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni travišči habitati«,	Vrstno bogati travniki v Sloveniji se v zadnjih desetletjih zmanjšujejo, kar je predvsem posledica intenzifikacije na eni ter opuščanja rabe in zaraščanja na drugi strani. Nova, modernejša mehanizacija, nove kmetijske tehnologije in težnje po vedno večjem ekonomskem učinku so pripeljali do tega, da se travniki, ki so bili še pred desetletji vrstno bogati in pozno košeni, v zadnjih letih kosijo in obdelujejo bistveno prej in tudi s tehnologijo (npr., baliranje), ki zmanjšuje njihovo biotsko raznovrstnost. Pritisk po ekonomični in donosni kmetijski pridelavi povzroča, da se travniki vse bolj intenzivirajo z gnojenjem, dosejavanjem in povečanjem števila košenj. V praksi se tudi travnike, ki se pojavljajo na vlažnih tleh in so	Operacija se izvaja v veh stopnjah, ki vključuje upravljavski n rezultatski del. Z upravljavskim delom je določena pozna košnja z dvema datumoma, v odvisnosti od pojava kosca (10. 7. tekočega leta, če kosec na travniku ni prisoten in 1. 8. tekočega leta, če kosec je prisoten). Določen je tudi način košnje z rešilnim otokom in prepoved gnojenja, paše in mulčenja ter obveznost nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto. Rezultatski del se nanaša na doseganje rezultata, pri čemer pozitiven rezultat predstavlja prisotnost prehranjevalnega in gnezditvenega habitata kosca, ki se ju določi na podlagi
PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992,	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.				

str. 7): člen 6(1) in (2). S Pravili o pogojenosti prepoved uporabe gnojil ni predpisana.			»Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.	slabo produktivni, gnoji z mineralnimi in organskimi gnojili, s čimer se izgublja biotska raznovrstnost. Pri običajni kmetijski praksi se na trajnih travnikih poleg košnje izvaja tudi paša, travniške površine morajo biti vzdrževane, način košnje pa ni predpisan. Poleg tega se pri običajni kmetijski praksi se košnja travniških površin izvede na celotni površini travnika, ni pa običajno, da se določen del teh površin pusti nepokošen.	lokacije pojočih samcev.
BK.15 Ohranjanje suhih travišč					
PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2).	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter	Druge nacionalne zahteve niso predpisane.	Kot merilo za vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, velja košnja kmetijskih površin vsaj enkrat letno do 15. 10. tekočega leta ali vsaj enkrat do	Pri običajni kmetijski praksi so suha travišča po eni strani ogrožena zaradi opuščanja rabe (košnje, paše) in posledičnega zaraščanja, po drugi strani pa zaradi intenzivnega gospodarjenja z zgodnjo in pogosto košnjo ali preveliko obtežbo pašnika z živino ter prekomernega gnojenja, ki pestra suha travišča spremeni.	Operacija je rezultatska, zato zahteve za izvajanje niso predpisane. Upravičenec upravlja suho travišče v skladu s personaliziranim Priročnikom za upravljanje suhih travišč, pripravljenim s strani ZRSVN in KGZS. Priročnik vsebuje grafični prikaz površin, podatke iz začetnega popisa habitatnih tipov, priporočila o

	podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.		15. 10. naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija KOPOP_BK v okviru operacij »Posebni traviščni habitati«, »Traviščni habitati metuljev«, »Steljniki«, »Mokrotni traviščni habitati«, »Ohranjanje mokrišč in barij«, »Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov« in »Ohranjanje suhih travišč«.		ustrezni rabi za ohranitev habitatnega tipa v ugodnem stanju, seznam pozitivnih in negativnih indikatorskih rastlinskih vrst s kratkimi opisi, določevalni ključ indikatorskih rastlinskih vrst ter popisni list za sprotno spremljanje stanja. Upravičenec enkrat letno popiše stanje indikatorjev in izpolni popisni list.
	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.				

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

☒ **IAKS**

☐ **Ne-IAKS**

Sekcija IAKS

Vrsta plačila

☒ stroški na enoto na podlagi dodatnih stroškov in izpada dohodka

☒ vključeni transakcijski stroški

☐ enkratno plačilo

☐ pavšalni znesek

Obseg podpore na ravni upravičencev

Podpora za operacije intervencije KOPOP_BK je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na hektar.

V modelnem izračunu za operacijo BK.2 Traviščni habitati metuljev so upoštevani tudi stroški poslovanja

v višini 25 %.

Letna višina plačila znaša za operacijo:
–BK.1 Posebni traviščni habitati:
 stopnja I: 312,90 EUR/ha,
 stopnja II: 362,03 EUR/ha;
–BK.2 Traviščni habitati metuljev:
 stopnja I: 394,20 EUR/ha,
 stopnja II: 422,06 EUR/ha;
–BK.3 Steljniki:
 stopnja I: 476,00 EUR/ha,
 stopnja II: 526,00 EUR/ha;
–BK.4 Mokrotni traviščni habitati:
 stopnja I: 320,80 EUR/ha,
 stopnja II: 372,00 EUR/ha;
–BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij: 337,60 EUR/ha;
–BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki: 249,00 EUR/ha;
–BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki: 192,00 EUR/ha;
–BK.8 Strmi travniki: 245,46 EUR/ha;
–BK.9 Grbinasti travniki: 276,02 EUR/ha;
–BK.10 Ohranjanje mejic: 450 EUR/ha;
–BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst: 220,00 EUR/ha;
–BK.12 Sobivanje z velikimi zvermi:
 varovanje črede z elektroograjami in elektromrežami: 118,64 EUR/ha,
 varovanje črede s pastirjem: 269,20 EUR/ha,
 varovanje črede s pastirskimi psi: 85,60 EUR/ha;
–BK.13 Planinska paša:
 brez pastirja: 113,40 EUR/ha,
 s pastirjem: 270,00 EUR/ha;
–BK.14 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov:
a) upravljavski del:
 stopnja I: košnja od sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu: 349,99 EUR/ha,
 stopnja I: košnja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka: 386,59 EUR/ha,
 stopnja II: košnja od sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu in nepokošen pas: 395,49 EUR/ha,
 stopnja II: košnja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka in nepokošen pas: 432,09 EUR/ha;
b) rezultatski del:
stopnja I. – prehranjevalni habitat: 151,20 eura/ha letno,
stopnja II. – gnezdilni habitat: 359,10 eura/ha letno,
 stopnja III. – zgostitve populacij:
–dva prehranjevalna habitata: 302,40 eura/ha letno,
–trije ali več prehranjevalnih habitatov: 456,60 eura/ha letno,
–prehranjevalni habitat in gnezdilni habitat: 510,30 eura/ha letno,
–trije ali več prehranjevalnih in gnezdilnih habitatov: 661,50 eura/ha letno.
–BK.15 Ohranjanje suhih travišč: 460,00 EUR/ha.

V primeru dovoljenih kombinacij do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat.

Plačilo pri operacijah intervencije KOPOP_BK za trajno travinje in mejice ne sme presegati:
450 EUR/ha letno.

Plačila za rezultatski del operacije BK_14 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, ki se nanašajo na plačila za tri ali več prehranjevalnih habitatov, prehranjevalni habitat in gnezdilni habitat ter tri ali več prehranjevalnih in gnezdilnih habitatov, sicer presegajo najvišji znesek za trajno travinje. Enako velja tudi za operaciji BK.3 Steljniki in BK.15 Ohranjanje suhih travišč.

Podatki vsakoletnih monitoringov populacij izbranih ciljnih vrst ptic na območjih Natura 2000 kažejo, da stanje ohranjenosti kosca (*Crex crex*) še vedno ni ugodno, z izjemo enega območja, kjer je dosežen znatnejši delež vpisa operacije. Zaradi neugodnega stanja kosca, ima Slovenija še vedno odprt predsodni postopek, ki zahteva odločnejše ukrepanje za doseganje ugodnega stanja. Da bi se izboljšalo ugodno stanje ohranjenosti kosca in drugih vrst, katerim je omenjena operacija namenjena, so navedena plačila višja od najvišjega zneska. Višje plačilo predstavlja tudi spodbudo za večje zanimanje kmetov za vključitev v omenjeno operacijo in izvajanje koscu in tudi drugim vrstam ptic prilagojene kmetijske prakse. Upoštevati je treba tudi, da najvišja plačila za zgostitve v naravi nastopijo razmeroma redko in zaradi drobne parcelacije upravičenec praviloma dobi le delež zneska.

Da bi se izboljšalo ugodno stanje ohranjenosti steljnikov, ki jih naslavlja operacija BK.3 Steljniki, in suhih travišč, katerim je operacija BK.15 Ohranjanje suhih travišč namenjena, je navedeno plačilo višje od najvišjega zneska. Višje plačilo predstavlja tudi spodbudo za večje zanimanje kmetov za vključitev v omenjeni operaciji in izvajanje steljnikom ter suhim traviščem prilagojene kmetijske prakse.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti. V skladu z 82. členom Uredbe (EU) 2021/2115 je modelni izračun izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

Dodatna pojasnila

/

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kateri so modeli zavez pri intervenciji?

☒ na podlagi rezultatov (z možnostjo izbire)
☒ na podlagi upravljanja (z možnostjo izbire)
☒ hibridno (na podlagi upravljanja in rezultatov)

Pojasnite obveznosti/možnosti za upravičence v zvezi z zavezami, določenimi v intervenciji

Operacije intervencije KOPOP_BK se izvajajo po upravljavski shemi (BK.1 do BK.13), upravljavsko-rezultatski shemi (BK.14) in rezultatski shemi (BK.15). Upravičenec, ki vstopi v posamezno operacijo, mora izpolnjevati vse predpisane zahteve. Upravičenec se lahko vključi v izvajanje posameznih ali pa vseh operacij intervencije KOPOP_BK.

Kako dolgo trajajo pogodbe?

Obveznost izvajanja traja pet let z možnostjo podaljšanja.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Upravičenost do plačila za operacije intervencije KOPOP_BK je odvisna od izpolnjevanja predpisanih zahtev, višina plačil pa je določena glede na dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzetih obveznosti.

Intervencija KOPOP_BK je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(3)(b) - 70 - Plačila na podlagi člena 70	70,20%	20,00%	80,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP18.03.01.01 - Znesek na enoto za posebne traviščne habitate - stopnja I	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.01.02 - Znesek na enoto za posebne traviščne habitate - stopnja II	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.02.01 - Znesek na enoto za traviščne habitate metuljev stopnja I	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.02.02 - Znesek na enoto za traviščne habitate metuljev stopnja II	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.03.01 - Znesek na enoto za steljnike - stopnja I	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.03.02 - Znesek na enoto za steljnike - stopnja II	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.04.01 - Znesek na enoto za mokrotne traviščne habitate - stopnja I	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.04.02 - Znesek na enoto za mokrotne traviščne habitate - stopnja II	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.05 - Znesek na enoto za ohranjanje mokrišč in barij	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.06 - Znesek na enoto za suhe kraške travnike in pašnike	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.07 - Znesek na enoto za visokodebelne travniške sadovnjake	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.34; R.24;	Ne
ZNERP18.03.08 - Znesek na enoto za strme travnike	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.09 - Znesek na enoto za grbinaste travnike	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.34; R.24;	Ne
ZNERP18.03.10 - Znesek na enoto za ohranjanje mejic	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.34; R.24;	Ne
ZNERP18.03.11 - Znesek na enoto za obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne

ZNERP18.03.12.01 - Znesek na enoto za sobivanje z velikimi zvermi - elektroograje in elektromreže	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.14; R.20; R.22; R.31; R.33;	Ne
ZNERP18.03.12.02 - Znesek na enoto za sobivanje z velikimi zvermi - pastir	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.14; R.20; R.22; R.31; R.33;	Ne
ZNERP18.03.12.03 - Znesek na enoto za sobivanje z velikimi zvermi - pastirski psi	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.14; R.20; R.22; R.31;	Ne
ZNERP18.03.13.01 - Znesek na enoto za planinsko pašo - brez pastirja	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.14; R.20; R.22; R.31; R.33; R.34;	Ne
ZNERP18.03.13.02 - Znesek na enoto za planinsko pašo - s pastirjem	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.14; R.20; R.22; R.31; R.33; R.34;	Ne
ZNERP18.03.14.01 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja I: košnja od sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.14.02 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja I: košnja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.14.03 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja II: košnja od sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu in nepokošen pas	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne
ZNERP18.03.14.04 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja II: košnja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka in nepokošenega pasu	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.34; R.24;	Ne
ZNERP18.03.14.05 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - rezultatski del	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.31; R.33;	Ne
ZNERP18.03.15 - Znesek na enoto za ohranjanje suhih travišč	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.20; R.21; R.22; R.31; R.33; R.24;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP18.03.01.01 - Znesek na enoto za posebne traviščne habitate - stopnja I

Na območju pojavljanja zahteve je standardna kmetijska praksa pridelava sena, travne silaže in paše (vsakega po tretjino) v štirikosni rabi z nekoliko nadpovprečnim pridelkom. Zahteva narekuje, da sta košnja in paša dovoljeni šele po določenem datumu, glede na klimatske razmere od 20. maja do 30. junija. Zaradi skrajšanega časovnega okna se predpostavljata samo dve košnji, ne največje kvalitete, zato je predviden 70 % pridelek zaradi slabše kakovosti. Ker mulčenje in siliranje nista dovoljena, ob košnji je obvezno spravilo kot mrva, je za primerjavo predpostavljena le košnja za mrvo. Zaradi zmanjšanega pridelka je za izravnavo izgube krme predviden dokup balirane mrve, upošteva se stroške za nakup, prevoz in stroške dodatnega domačega dela z balami sena (strojno in ročno delo).

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in

Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.01.02 - Znesek na enoto za posebne travišče habitate - stopnja II

Na območju pojavljanja zahteve je standardna kmetijska praksa pridelava sena, travne silaže in paše (vsakega po tretjino) v štirikosni rabi z nekoliko nadpovprečnim pridelkom. Zahteva narekuje, da sta košnja in paša dovoljeni šele po določenem datumu, glede na klimatske razmere od 20. maja do 30. junija. Zaradi skrajšanega časovnega okna se predpostavljata samo dve košnji, ne največje kvalitete, zato je predviden 70 % pridelek zaradi slabše kakovosti. Ker mulčenje in siliranje nista dovoljena, ob košnji je obvezno spravilo kot mrva, je za primerjavo predpostavljena le košnja za mrvo. Zaradi zmanjšanega pridelka je za izravnavo izgube krme predviden dokup balirane mrve, upošteva se stroške za nakup, prevoz in stroške dodatnega domačega dela z balami sena (strojno in ročno delo). Dodatna zahteva je nepokošen del travnika pri GERK nad 0.3 ha – 5 % površine. Za izravnavo izgube krme so obračunani dodatni stroški dokupa krme kot opisano zgoraj.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.02.01 - Znesek na enoto za travišče habitate metuljev stopnja I

Na območju pojavljanja zahteve je standardna kmetijska praksa pridelava sena, travne silaže in paše (vsakega po tretjino) v štirikosni rabi z nekoliko nadpovprečnim pridelkom. Zahteva narekuje, da košnja ni dovoljena med 15. junijem in 15. septembrom, paša je prepovedana. Zaradi skrajšanega časovnega okna se predpostavljata samo dve košnji, ne največje kvalitete, zato je predviden 70 % pridelek zaradi slabše kakovosti. Ker mulčenje in siliranje nista dovoljena, ob košnji je obvezno spravilo kot mrva, je za primerjavo predpostavljena le košnja za mrvo. Zaradi zmanjšanega pridelka je za izravnavo izgube krme predviden dokup balirane mrve, upošteva se stroške za nakup, prevoz in stroške dodatnega domačega dela z balami sena (strojno in ročno delo).

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.02.02 - Znesek na enoto za travišče habitate metuljev stopnja II

Na območju pojavljanja zahteve je standardna kmetijska praksa pridelava sena, travne silaže in paše (vsakega po tretjino) v štirikosni rabi z nekoliko nadpovprečnim pridelkom. Zahteva narekuje, da košnja ni dovoljena med 15. junijem in 15. septembrom, paša je prepovedana. Zaradi skrajšanega časovnega okna se predpostavljata samo dve košnji, ne največje kvalitete, zato je predviden 70 % pridelek zaradi slabše kakovosti. Ker mulčenje in siliranje nista dovoljena, ob košnji je obvezno spravilo kot mrva, je za primerjavo predpostavljena le košnja za mrvo. Zaradi zmanjšanega pridelka je za izravnavo izgube krme predviden dokup balirane mrve, upošteva se stroške za nakup, prevoz in stroške dodatnega domačega dela z balami sena (strojno in ročno delo). Dodatna zahteva je nepokošen del travnika pri GERK nad 0.3 ha – 5 % površine. Za izravnavo izgube krme so obračunani dodatni stroški dokupa krme kot opisano zgoraj.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in

Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.03.01 - Znesek na enoto za steljnike - stopnja I

Za osnovno kmetijsko prakso je upoštevan štirikosni travnik za travno silažo, najslabše kvalitete. Primerja se ga z mrvo, sušeno na tleh, ekološka pridelava, primorsko-kraško območje, enokosni travnik. Upoštevan je najnižji razred pridelka zaradi odrejene košnje po 1. avgustu. Kosi se mozaično, tako da se v prvem letu pokosi en del travnika, v drugem delu leta pa drug del travnika. Srednjega pasu se ne sme puščati. Prepovedana je krožna košnja (indeks razlike v porabi je 1,22 za mozaično košnjo: poraba ročnega in strojnega dela je zaradi daljše razdalje pri košnji od enega roba travnika do drugega večja zgolj pri fazi košnje.). Pri osnovni praksi se upošteva cena za travno silažo, pri operacojii pa cena sena. Zaradi zmanjšanega pridelka se upošteva dokup travne silaže za razliko primanjkljaja suhe snovi.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.03.02 - Znesek na enoto za steljnike - stopnja II

Za osnovno kmetijsko prakso je upoštevan štirikosni travnik za travno silažo, najslabše kvalitete. Primerja se ga z mrvo, sušeno na tleh, ekološka pridelava, primorsko-kraško območje, enokosni travnik. Upoštevan je najnižji razred pridelka zaradi odrejene košnje po 1. avgustu. Kosi se mozaično, tako da se v prvem letu pokosi en del travnika, v drugem delu leta pa drug del travnika. Srednjega pasu se ne sme puščati. Prepovedana je krožna košnja (indeks razlike v porabi je 1,22 za mozaično košnjo: poraba ročnega in strojnega dela je zaradi daljše razdalje pri košnji od enega roba travnika do drugega večja zgolj pri fazi košnje.). Pri osnovni praksi se upošteva cena za travno silažo, pri operacojii pa cena sena. Zaradi zmanjšanega pridelka se upošteva dokup travne silaže za razliko primanjkljaja suhe snovi.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.04.01 - Znesek na enoto za mokrotne traviščne habitate - stopnja I

Običajna kmetijska praksa je pridelava travne silaže na štirikosnem travniku. Pri izvajanju operacije je upoštevana dvokosna pridelava sena. Manjkajoča travna silaža je dokupljena in se upošteva kot dodaten strošek. Pridelano seno se proda.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.04.02 - Znesek na enoto za mokrotne traviščne habitate - stopnja II

Običajna kmetijska praksa je pridelava travne silaže na štirikosnem travniku. Pri izvajanju operacije je upoštevana dvokosna pridelava sena in glede na stopnjo I dodatna izguba pridelka zaradi ohranjanja nepokošenega dela travnika. Manjkajoča travna silaža je dokupljena in se upošteva kot dodaten strošek.

Pridelano seno se proda.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.05 - Znesek na enoto za ohranjanje mokrišč in barij

Običajna kmetijska praksa je pridelava travne silaže na trokosnem travniku. Pri izvajanju ukrepa je upoštevana dvokosna pridelava sena vsako drugo leta in odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlin. Manjkajoča travna silaža je dokupljena in se upošteva kot dodaten strošek. Pridelano seno se proda.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.06 - Znesek na enoto za suhe kraške travnike in pašnike

Pri pripravi načrta je treba upoštevati, da se košnja in paša lahko kombinirata, zato se upošteva 1:1 razmerje rab. Za običajno kmetijsko prakso se upošteva enokosni travnik 50 % KZU (višji razred pridelave ekološke mrve) in ekološko pašo 50 % KZU na primorsko-kraškem območju z običajnim potekom košnje. Za operacijo se upošteva enkrat nižji pridelek zelinja, ker se ne gnoji in škropi. V izgubljen prihodek je vključen strošek dokupa krme v vrednosti razlike pridelave in kvalitetesuhe snovi, ker se kosi po 15. juniju in se zaradi zahteve operacije po ne dodatnem krmljenju le-to odraža na prirastu živali in/ali količini mleka in s tem izgubljenem prihodku. Pri košnji je upoštevan koeficient daljše poti košnje, ker se kosi od znotraj navzven ali od ene strani proti drugi. Upošteva se več ročnega in strojnega dela za sušenje in spravilo travinja, za premik živali po čredinkah je upoštevan 2-kratnik ročnega dela premika črede. Gnojenje in uporaba fitofarmacevtskih sredstev nista dovoljena, dosemenjevanje ni dovoljeno, zato se upošteva pridelava krme in paše na ekoloških travnikih.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.07 - Znesek na enoto za visokodebelne travniške sadovnjake

Običajna kmetijska praksa je pridelave v travniškem sadovnjaku ekstenzivne oskrbe. Pri izvajanju operacije je upoštevana sprememba pridelka, povečan obseg ročnega dela in uporaba ekoloških fitofarmacevtskih sredstev.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.08 - Znesek na enoto za strme travnike

Predpostavljena običajna praksa je enokosni travnik s 3 t suhe snovi. Zahteva narekuje, da je najmanj enkrat letno obvezna košnja s spravilom (ročno ali strojno), zato je bil predpostavljen enokosni travnik. V zahtevi so prepovedana mineralna gnojila in fitofarmacevtska sredstva, zato je izračun povzet za ekološki travnik (95 %), kjer se lahko uporabljajo organska gnojila. Zaradi dodatnega dela zaradi strmine je čas, porabljen za domače delo pri mrvi, pomnožen s faktorjem 3.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.09 - Znesek na enoto za grbinaste travnike

Predpostavljena običajna praksa je enokosni travnik s 3 t suhe snovi. Zahteva narekuje, da je najmanj enkrat letno obvezna košnja s spravilom, zato je izračun povzet za ekološki travnik. Prepovedana so mineralna gnojila in fitofarmacevtska sredstva, košnja je upoštevana v obsegu 100 %, zaradi uporabe zgolj organskih gnojil pa so stroški gnojenja predvideni zgolj v obsegu 20 % od običajne prakse. Zaradi ročne košnje in spravila je strošek domačega dela pomnožen s faktorjem 2.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.10 - Znesek na enoto za ohranjanje mejic

Mejice se predvidevajo zlasti ob njivskih površinah, zato je kot standardna praksa predviden tipični njivski kolobar - 2 leti koruza, nato pšenica ali ječmen. Zahteva predvideva, da je dolžina mejice vsaj 2 m in je ni dovoljeno zmanjševati. Širina je predpostavljena na 2 m. Obvezno je redčenje in obrezovanje vsako drugo leto, ki ne sme poškodovati mejice ali povzročiti v njej lukenj. Vsaki 2 leti se predvideva 20 min ročnega dela in uporaba stroja. Poleg stroškov vzdrževanja se upošteva tudi izguba pridelka na njivi zaradi zmanjšanja njivske površine. Predpostavlja se, da je 1 m mejice 10 m^2.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.11 - Znesek na enoto za obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst

Upoštevani do dodatni stroški večkratne košnje in zmanjšanje pridelka zaradi prepovedi gnojenja.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.12.01 - Znesek na enoto za sobivanje z velikimi zvermi - elektroograje in elektromreže

Pri operaciji se upošteva reja travojedih živali z varovanjem črede z elektroograjami in elektromrežami. Upošteva se dodatno ročno delo zaradi prestavljanja živali v in iz nočne ograje in premika ograje zaradi pogaženosti travne ruše in zemljišča.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.12.02 - Znesek na enoto za sobivanje z velikimi zvermi - pastir

Pri operaciji se upošteva varovanje črede pred napadi velikih zveri ob dnevni prisotnosti pastirja. Površine morajo biti pasene. Živali se čez noč zaprejo v hlev. Upoštevana je 6 mesečna prisotnost pastirja.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih in Plačila Natura 2000 iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.12.03 - Znesek na enoto za sobivanje z velikimi zvermi - pastirski psi

Upošteva se nakup treh pasemskih psov. V stroške gre ocena letnega stroška za nakup pasemskih mladičev, hrane, obvezno cepljenje, veterinarsko zdravljenje, šolanje psov.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.13.01 - Znesek na enoto za planinsko pašo - brez pastirja

Osnova za izračun plačila je paša v ravnini. Pri zahtevi so upoštevani dodatna spomladanska ureditev pašnikov, najete strojne storitve za dostop do planine, delo z dogonom in kontrolo živine, dodatno delo ob zaščiti ter ravnanju z obolelimi ali poškodovanimi živalmi in vzdrževanje pašnikov tekom celotne pašne sezone.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.13.02 - Znesek na enoto za planinsko pašo - s pastirjem

Osnova za izračun plačila je paša v ravnini. Pri zahtevi so upoštevani dodatna spomladanska ureditev pašnikov, najete strojne storitve za dostop do planine, delo z dogonom živine, dodatno delo ob zaščiti ter ravnanju z obolelimi ali poškodovanimi živalmi, dodaten material vezan na prisotnost pastirja na planini, delo pastirja s premeščanjem živali po čredinkah, kontrolo živali, dogoni na molzišča in vzdrževanje pašnikov tekom celotne pašne sezone.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.14.01 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja I: košnja od sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu

Zaradi časovne omejitve rabe (košnja dovoljena od 10. julija / 1. avgusta) in prepovedi gnojenja je predvidena pozna košnja sena slabe kakovosti namenjenega za steljo, ki se proda. Mulčenje in paša sta prepovedana. V izračunu za zahtevo je upoštevano tudi dodatno strojno in ročno delo za košnjo od sredine travnika navzven, z ene strani travnika proti drugi ali od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka. Ker je pri razliki v plačilu treba upoštevati tudi dejstvo, da je krma iz 10. julija boljše kvalitete, vendar ima po drugi strani manj suhe snovi kot krma po 1. avgustu, je energijska vrednost v obeh primerih enaka oziroma primerljiva. To utemeljuje izenačitev višine plačila ne glede na datum košnje.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.14.02 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja I: košnja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka

Zaradi časovne omejitve rabe (košnja dovoljena od 10. julija / 1. avgusta) in prepovedi gnojenja je predvidena pozna košnja sena slabe kakovosti namenjenega za steljo, ki se proda. Mulčenje in paša sta prepovedana. V izračunu za zahtevo je upoštevano tudi dodatno strojno in ročno delo za košnjo od sredine travnika navzven, z ene strani travnika proti drugi ali od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka. Ker je pri razliki v plačilu treba upoštevati tudi dejstvo, da je krma iz 10. julija boljše kvalitete, vendar ima po drugi strani manj suhe snovi kot krma po 1. avgustu, je energijska vrednost v obeh primerih enaka oziroma primerljiva. To utemeljuje izenačitev višine plačila ne glede na datum košnje.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.14.03 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja II: košnja od sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu in nepokošen pas

Zaradi časovne omejitve rabe (košnja dovoljena od 10. julija / 1. avgusta) in prepovedi gnojenja je predvidena pozna košnja sena slabe kakovosti namenjenega za steljo, ki se proda. Mulčenje in paša sta prepovedana. V izračunu za zahtevo je upoštevano tudi dodatno strojno in ročno delo za košnjo od sredine travnika navzven, z ene strani travnika proti drugi ali od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka. Ker je pri razliki v plačilu treba upoštevati tudi dejstvo, da je krma iz 10. julija boljše kvalitete, vendar ima po drugi strani manj suhe snovi kot krma po 1. avgustu, je energijska vrednost v obeh primerih enaka oziroma primerljiva. To utemeljuje izenačitev višine plačila ne glede na datum košnje.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in

okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.14.04 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja II: košnja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka in nepokošenega pasu

Zaradi časovne omejitve rabe (košnja dovoljena od 10. julija / 1. avgusta) in prepovedi gnojenja je predvidena pozna košnja sena slabe kakovosti namenjenega za steljo, ki se proda. Mulčenje in paša sta prepovedana. V izračunu za zahtevo je upoštevano tudi dodatno strojno in ročno delo za košnjo od sredine travnika navzven, z ene strani travnika proti drugi ali od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka. Ker je pri razliki v plačilu treba upoštevati tudi dejstvo, da je krma iz 10. julija boljše kvalitete, vendar ima po drugi strani manj suhe snovi kot krma po 1. avgustu, je energijska vrednost v obeh primerih enaka oziroma primerljiva. To utemeljuje izenačitev višine plačila ne glede na datum košnje.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«..

ZNERP18.03.14.05 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - rezultatski del

V izračunu višine plačil za rezultatski del je upoštevano dodatno delo upravičenca zaradi sodelovanja z naravovarstvenikom in ornitologom glede pojava kosca (npr. pregled travnikov enkrat ali dva krat v sezoni, ugotavljanje prisotnosti invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst, ki so grožnja koscu, ugotavljanje zamočvirjenosti travnika, ugotavljanje stanja sistemov za odvodnjavanje, stanja poplavljenosti ipd. z namenom zagotavljanja močvirnosti travnika, ugotavljanje stanja travne ruše, ki mora biti zaradi ekoloških zahtev kosca redka), vpliv na pridelek zaradi opustitve izsuševalnih ukrepov za zagotavljanje mokrotnosti travnika, kar se odrazi tako na pridelku kot tudi na hranilni vrednosti krme – količinsko zmanjšanje pridelka na nemelioriranem travniku.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP18.03.15 - Znesek na enoto za ohranjanje suhih travišč

Običajna kmetijska praksa je trikosni travnik. Pri izvajanju operacije se upošteva obdelava dvokosnega travnika z nižjim pridelkom in slabšo kakovostjo krme zaradi omejevanja gnojenja. Upošteva se dodatno zaradi pregledov travnikov.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029

ZNERP18.03.01.01 - Znesek na enoto za posebne traviščne habitate - stopnja I (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	312,90	312,90	312,90	312,90	312,90	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	5.700,00	7.200,00	9.000,00	11.000,00	12.345,00	0,00	45.245,00
ZNERP18.03.01.02 - Znesek na enoto za posebne traviščne habitate - stopnja II (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	362,03	362,03	362,03	362,03	362,03	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	400,00	500,00	600,00	700,00	800,00	0,00	3.000,00
ZNERP18.03.02.01 - Znesek na enoto za traviščne habitate metuljev stopnja I (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	600,00	800,00	1.000,00	1.100,00	1.200,00	0,00	4.700,00
	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	394,20	394,20	394,20	394,20	394,20	0,00	
ZNERP18.03.02.02 - Znesek na enoto za traviščne habitate metuljev stopnja II (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	422,06	422,06	422,06	422,06	422,06	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	80,00	120,00	160,00	190,00	230,00	0,00	780,00
ZNERP18.03.03.01 - Znesek na enoto za steljnike - stopnja I (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	30,00	40,00	50,00	60,00	70,00	0,00	250,00
	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	476,00	476,00	476,00	476,00	476,00	0,00	
ZNERP18.03.03.02 - Znesek na enoto za steljnike - stopnja II (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	526,00	526,00	526,00	526,00	526,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	15,00	20,00	25,00	32,00	40,00	0,00	132,00
ZNERP18.03.04.01 - Znesek na enoto za mokrotne traviščne habitate - stopnja I (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	320,80	320,80	320,80	320,80	320,80	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	100,00	150,00	190,00	250,00	300,00	0,00	990,00
ZNERP18.03.04.02 - Znesek na enoto za mokrotne traviščne habitate - stopnja II	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	372,00	372,00	372,00	372,00	372,00	0,00	

(Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	30,00	45,00	60,00	75,00	100,00	0,00	310,00
ZNERP18.03.05 - Znesek na enoto za ohranjanje mokrišč in barij (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	337,60	337,60	337,60	337,60	337,60	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	0,00	30,00	60,00	100,00	150,00	0,00	340,00
ZNERP18.03.06 - Znesek na enoto za suhe kraške travnike in pašnike (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	249,00	249,00	249,00	249,00	249,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	700,00	800,00	900,00	1.200,00	1.400,00	0,00	5.000,00
ZNERP18.03.07 - Znesek na enoto za visokodebelne travniške sadovnjake (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	192,00	192,00	192,00	192,00	192,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	600,00	750,00	900,00	1.000,00	1.100,00	0,00	4.350,00
ZNERP18.03.08 - Znesek na enoto za strme travnike (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	245,46	245,46	245,46	245,46	245,46	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	400,00	450,00	500,00	550,00	600,00	0,00	2.500,00
ZNERP18.03.09 - Znesek na enoto za grbinaste travnike (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	276,02	276,02	276,02	276,02	276,02	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	100,00	150,00	200,00	250,00	300,00	0,00	1.000,00
ZNERP18.03.10 - Znesek na enoto za ohranjanje mejic (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	260,00	300,00	330,00	360,00	400,00	0,00	1.650,00
ZNERP18.03.11 - Znesek na enoto za obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	220,00	220,00	220,00	220,00	220,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

	O.14 (enota: Hektar)	0,00	1.000,00	1.300,00	1.500,00	1.800,00	2.200,00	0,00	7.800,00
ZNERP18.03.12.01 - Znesek na enoto za sobivanje z velikimi zvermi - elektroograje in elektromreže (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	118,64	118,64	118,64	118,64	118,64	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	800,00	950,00	1.200,00	1.300,00	1.500,00	0,00	5.750,00
ZNERP18.03.12.02 - Znesek na enoto za sobivanje z velikimi zvermi - pastir (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	269,20	269,20	269,20	269,20	269,20	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	220,00	260,00	290,00	320,00	350,00	0,00	1.440,00
ZNERP18.03.12.03 - Znesek na enoto za sobivanje z velikimi zvermi - pastirski psi (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	85,60	85,60	85,60	85,60	85,60	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	400,00	600,00	700,00	900,00	1.000,00	0,00	3.600,00
ZNERP18.03.13.01 - Znesek na enoto za planinsko pašo - brez pastirja (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	113,40	113,40	113,40	113,40	113,40	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	850,00	900,00	940,00	970,00	1.000,00	0,00	4.660,00
ZNERP18.03.13.02 - Znesek na enoto za planinsko pašo - s pastirjem (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	270,00	270,00	270,00	270,00	270,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	4.500,00	4.800,00	4.900,00	4.950,00	5.000,00	0,00	24.150,00
ZNERP18.03.14.01 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja I: košnja od sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	349,99	349,99	349,99	349,99	349,99	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	1.300,00	1.400,00	1.500,00	1.600,00	1.700,00	0,00	7.500,00
ZNERP18.03.14.02 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja I: košnja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	386,59	386,59	386,59	386,59	386,59	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	100,00	130,00	150,00	200,00	250,00	0,00	830,00

ZNERP18.03.14.03 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja II: košnja od sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu in nepokošen pas (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	395,49	395,49	395,49	395,49	395,49	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	300,00	340,00	360,00	380,00	400,00	0,00	1.780,00
ZNERP18.03.14.04 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja II: košnja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka in nepokošenega pasu (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	432,09	432,09	432,09	432,09	432,09	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	50,00	70,00	80,00	90,00	100,00	0,00	390,00
ZNERP18.03.14.05 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - rezultatski del (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	600,00	680,00	730,00	770,00	800,00	0,00	3.580,00
ZNERP18.03.15 - Znesek na enoto za ohranjanje suhih travišč (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	460,00	460,00	460,00	460,00	460,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	0,00	250,00	300,00	350,00	400,00	0,00	1.300,00
SKUPAJ	O.14 (enota: Hektar)	0,00	19.135,00	23.035,00	26.625,00	30.497,00	33.735,00	0,00	133.027,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	5.449.986,30	6.612.585,80	7.661.728,70	8.785.582,70	9.713.025,80	0,00	38.222.909,30
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	3.825.890,38	4.642.035,23	5.378.533,55	6.167.479,06	6.818.544,11	0,00	26.832.482,33
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

IRP19 - Ekološko kmetovanje

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP19
Naziv ukrepa	Ekološko kmetovanje
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti
Skupni kazalnik učinka	O.17. Število hektarjev ali število drugih enot, ki prejemajo podporo za ekološko kmetovanje
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

NUTS1

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P30	Spodbujanje smotrne rabe protimikrobnih zdravil za zdravljenje živali	Pomembna	Delno
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da
P32	Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.14 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij,

ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika (vključno s trajnim travinjem, trajnimi nasadi s trajno travno rušo, kmetijskimi zemljišči v mokriščih in šotiščih)
R.19 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)
R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.24 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru posebnih zavez, ki prejemajo podporo in vodijo k trajnostni rabi pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi pesticidov, kot je uhajanje pesticidov
R.29 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki prejemajo podporo v okviru SKP za ekološko kmetovanje, pri čemer se ločuje med vzdrževanjem in prehodom na tako kmetovanje
R.31 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno s kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo
R.43 Delež glav velike živine (GVŽ), ki jih zadevajo ukrepi, ki prejemajo podporo za omejitev rabe antimikrobikov (preprečevanje/zmanjšanje)
R.44 Delež glav velike živine (GVŽ), ki jih zajemajo ukrepi, ki prejemajo podporo, za izboljšanje dobrobiti živali

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Namen intervencije Ekološko kmetovanje, je spodbujati kmetijska gospodarstva za izvajanje naravi prijaznega načina kmetovanja, ki prispeva k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti, ohranjanju virov pitne vode, rodovitnosti tal, kulturne kmetijske krajine in k varovanju okolja nasploh.

Intervencija je pomembna tudi z vidika naraščajočega povpraševanja po lokalno proizvedenih ekoloških proizvodih. V Sloveniji je povpraševanje bistveno višje od ponudbe, zaradi tega je preusmeritev v ekološko kmetovanje pomembna za razvoj lokalnih trgov, predstavlja tržno priložnost za pridelovalce in spodbuja k večjemu vključevanju v shemo kakovosti Ekološko kmetovanje.

Ekološko kmetovanje zagotavlja pridelavo visoko kakovostne in varne hrane, z bogato prehransko vrednostjo in visoko vsebnostjo vitaminov, mineralov in antioksidantov ob hkratnem kar največjem možnem zmanjšanju vseh oblik onesnaževanja.

Z intervencijo Ekološko kmetovanje se posredno spodbuja tudi povečanje obsega tržne ekološke pridelave in predelave, kar je tudi eden izmed ciljev v okviru Strategije »od vil do vilic«.'

V okviru intervencije Ekološko kmetovanje se podpira ohranjanje izvajanje ekološkega kmetovanja kakor tudi preusmerjanje v ekološko kmetovanje. Trajanje preusmerjanja v ekološko kmetovanje potekabo v skladu z Uredbo EU št. 848/2018/848. Rastline morajo biti v preusmeritvi najmanj dve leti, trajne rastline pa morajo biti v preusmeritvi najmanj tri leta kot je to navedeno v Uredbi EU št. 2018/848.

Vstop v intervencijo Ekološko kmetovanje je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja pet let.

Najmanjša površina kmetijske parcele za izvajanje intervencije je 0,1 ha (razen za vrtnine in semensko pridelavo kmetijskih rastlin; 0,01 ha), na kmetijskem gospodarstvu pa mora biti v intervencijo vključenih najmanj 0,3 ha kmetijskih površin, razen če ni določeno drugače. Ta pogoj ne velja za upravičence, ki bodo uveljavljali samo plačilo za ekološko čebelarstvo.

Obtežba s travojedimi živalmi mora biti najmanj 0,3 GVŽ/ha v primeru plačila za trajno travinje. Maksimalna obtežba je določena z Uredbo EU št. 2018/848.

Podpora se namenja za izvajanje kmetijskih praks, ki:

·presegajo zadevne predpisane zahteve ravnanja ter standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje, določene v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih;

·presegajo zadevne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter dobrobit živali kot tudi druge ustrezne obvezne zahteve, določene z nacionalnim pravom Unije;

·presegajo pogoje, določene za vzdrževanje kmetijske površine v skladu s točko (b) drugega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih;

·se razlikujejo od obveznosti, v zvezi s katerimi so odobrena plačila v skladu z 31. členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Podprta bodo tista kmetijska gospodarstva, ki bodo izpolnjevala predpisane pogoje in zahteve.

Kombinacije

Intervencija Ekološko kmetovanje se bo lahko kombinirala z intervencijo KOPOP, DŽ in SOPO. Kombinacije so prikazane v prilogi »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci: Nosilec kmetijskega gospodarstva

Upravičenci:

Nosilec kmetijskega gospodarstva

Pogoji upravičenosti:

Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.

Upravičenec mora:

·imeti najmanj 1 ha kmetijskih površin ali vsaj pet čebeljih družin v primeru čebelarjenja;

·vsako leto pri pooblaščeni organizaciji za kontrolo in certificiranje ekološkega kmetovanja prijaviti oziroma obnoviti prijavo v kontrolo najkasneje do 31. decembra tekočega leta za naslednje leto;

· v sklopu izmenjave znanja in prenosa informacij opraviti program usposabljanja oziroma svetovanja v obsegu najmanj 25 ur v obdobju trajanja obveznosti (v petih letih) v zvezi v vsebinami, ki se nanašajo na ekološko kmetovanje;

·rediti travojede živali v skladu s predpisi, ki urejajo ekološko kmetovanje, če uveljavlja plačilo za trajno travinje;

·biti vpisan v register dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin, skladno s predpisom, ki ureja semenski material kmetijskih rastlin, če uveljavlja plačilo za pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin;

·pridobiti certifikat za ekološko pridelavo oziroma predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil za tekoče leto v skladu z Uredbo EU št. 2018/848 in predpisom, ki ureja ekološko pridelavo in predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil.

o**Kmetijsko območje je definirano za SN**
oKmetijsko zemljišče, vključno in izven kmetijskega območja Nekmetijsko

zemljišče – če izbrano, opis

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Namen ukrepa je spodbuditi kmetijska gospodarstva za izvajanje naravi prijaznega načina kmetovanja, ki ne pomeni le prepovedi uporabe kemično sintetiziranih fitofarmacevtskih sredstev in mineralnih gnojil, ampak je usmerjeno tudi v:

· ohranjanje rodovitnosti tal;

· sklenjeno kroženje hranil na kmetijskem gospodarstvu;

· izboljševanje stanja tal, zdravja rastlin, živali in človeka;

· izvajanje vrstam in kategorijam živalim primerne reje;

· pridelavo zdravih, kakovostnih in varnih živil;

· zaščito naravnih življenjskih virov (tla-voda-zrak);

· aktivno varovanje okolja in biotske raznovrstnosti in

· trajnostno gospodarjenje z neobnovljivimi naravnimi viri.

Ukrep predstavlja tudi veliko priložnost za ustvarjanje novih delovnih mest in oživitev podeželskih skupnosti. Pomemben je tudi z vidika naraščajočega povpraševanja po lokalno proizvedenih ekoloških proizvodih. V Sloveniji je povpraševanje bistveno višje od ponudbe, zaradi tega je preusmeritev v ekološko kmetovanje pomembna za razvoj lokalnih trgov, predstavlja tržno priložnost za pridelovalce in spodbuja k večjemu vključevanju v shemo kakovosti. Ekološko kmetovanje tako prinaša poleg ekonomskih tudi številne druge pozitivne učinke, zlasti z zdravstvenega, okoljskega in socialnega vidika. Z ukrepom se tudi spodbuja uporaba storitve svetovanja, najmanj enkrat v času trajanja obveznosti, v okviru katerega bodo upravičenci pridobili specializirana znanja povezana z novimi tehnologijami za posamezne sektorje znotraj ekološkega kmetovanja. S tem prispevamo tudi k izboljšanju gospodarske in okoljevarstvene učinkovitosti.

V okviru ukrepa se podpira izvajanje ekološkega kmetovanja kakor tudi preusmerjanje v ekološko kmetovanje, saj te naravi prijazne kmetijske prakse pomembno prispevajo k zagotavljanju javnih dobrin, predvsem k ohranjanju oziroma izboljševanju biotske raznovrstnosti, ohranjanju virov pitne vode, rodovitnosti tal, kulturne kmetijske krajine in k varovanju okolja nasploh. Z ukrepom se posredno spodbuja tudi povečanje tržne ekološke pridelave in predelave.

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	**Opis**
SMR02	Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov: člena 4 in 5
SMR07	Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS: člen 55, prvi in drugi stavek
SMR08	Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov: člena 5(2) in 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne Direktive 2000/60/ES in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu in iz katerih morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskih in mineralnih gnojil, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.

Povezava med zadevnimi DKOS, PZR in nacionalnimi standardi ter intervencijo

SMR02: V ekološkem kmetovanju je obremenitev omejena na 170 kg dušika na hektar. V Uredbi EU št. 2018/848 so navedeno maksimalno število živali na določeni površini.

SMR07 in SMR08: V ekološkem kmetovanju je dovoljena uporaba samo tistih aktivnih snovi v fitofarmacevtskih sredstvih, ki so navedena v Izvedbeni Uredbi Komisije) EU št. 2021/1165.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

☒ **IAKS**

☐ **Ne-IAKS**

Sekcija IAKS

Vrsta plačila

☒ stroški na enoto na podlagi dodatnih stroškov in izpada dohodka

☐ vključeni transakcijski stroški

☐ enkratno plačilo

☐ pavšalni znesek

Obseg podpore na ravni upravičencev

Podpora za intervencijo Ekološko kmetovanje je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 70 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na hektar ali kot pavšal na število čebeljih družin na posameznega nosilca kmetijskega gospodarstva.

V primeru dovoljenih kombinacij do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom.

Plačilo pri intervenciji Ekološko kmetovanje ne sme presegati za:

- njive – poljščine: 800 EUR/ha letno;
- trajno travinje: 500 EUR/ha letno;
- trajni nasadi, zelenjadnice in semenarstvo: 1.200 EUR/ha letno.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti. V skladu z 82. členom Uredbe (EU) 2021/2115 je modelni izračun izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko, Groblje 3, 1230 Domžale.

Dodatna pojasnila

Podpora za intervencijo Ekološko kmetovanje je letna in krije dodatne stroške in izgubo dohodka zaradi prevzete obveznosti. Podpora znaša 70 % višine podpore, izračunane po modelni kalkulaciji, dodeli pa se za izvajanje praks ekološkega kmetovanja in za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja.

<u>Izvajanje praks ekološkega kmetovanja</u>

- njive-poljščine: 607 EUR/ha;
- zelenjadnice na prostem: 1.021 EUR/ha;
- zelenjadnice v zavarovanih prostorih: 1.131 EUR/ha;
- oljčniki z gostoto najmanj 150 dreves/ha, nasade sadovnjakov z gostoto najmanj 100 dreves/ha pri orehu

in kostanju ter najmanj 200 dreves/ha pri nasadih z ostalimi sadnimi vrstami in nasadih z mešanimi sadnimi vrstami: 885 EUR/ha (v nadaljevanju intenzivni sadovnjaki);
- travniški visokodebelni sadovnjaki z gostoto od najmanj 50 dreves/ha do največ 200 dreves/ha: 258 EUR/ha (v nadaljevanju: travniški sadovnjaki);
- vinogradi: 888 EUR/ha;
- hmeljišča: 796 EUR/ha;
- drevesnice: 1.200 EUR/ha;
- trajno travinje: 159 EUR/ha;
- pridelava semenskega materiala kmetijskih rastlin (poljščine, krmne rastline, vrtnine) :
§ krmne rastline: 785 EUR/ha;
§ poljščine: 785 EUR/ha;
§ zelenjadnice: 785 EUR/ha;
-čebelarjenje:
§ čebelje družine od 5 do 10: 324 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine od 11 do 50: 987 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine od 51 do 100: 2.443 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine od 101 do 150: 4.062 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine od 151 do 200: 5.680 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine od 201 do 250: 7.298 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine nad 251 do 300: 8.916 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine nad 301: 9.741 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva.

Preusmeritev v praske ekološkega kmetovanja:
- njive -poljščine: 800 EUR/ha;
- zelenjadnice na prostem: 1.200 EUR/ha;
- zelenjadnice v zavarovanih prostorih: 1.200 EUR/ha;
- oljčniki z gostoto najmanj 150 dreves/ha, nasade sadovnjakov z gostoto najmanj 100 dreves/ha pri orehu in kostanju ter najmanj 200 dreves/ha pri nasadih z ostalimi sadnimi vrstami in nasadih z mešanimi sadnimi vrstami: 1.200 EUR/ha (v nadaljevanju intenzivni sadovnjaki);
- travniški visokodebelni sadovnjaki z gostoto od najmanj 50 dreves/ha do največ 200 dreves/ha: 320 EUR/ha (v nadaljevanju: travniški sadovnjaki);
- vinogradi: 1.200 EUR/ha;
- hmeljišča: 1.200 EUR/ha;
- drevesnice: 1.200 EUR/ha;
- trajno travinje: 276 EUR/ha;
- pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin (poljščine, krmne rastline, vrtnine):
§krmne rastline: 1.200 EUR/ha;
§poljščine: 1.200 EUR/ha;
§zelenjadnice: 1.200 EUR/ha;
-čebelarjenje:
§ čebelje družine od 5 do 10: 466 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine od 11 do 50: 1.420 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine od 51 do 100: 3.516 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine od 101 do 150: 5.844 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine od 151 do 200: 8.172 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine od 201 do 250: 10.501 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva;
§ čebelje družine nad 251 do 300: 12.829 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva:
§ čebelje družine nad 301: 14.017 EUR na nosilca kmetijskega gospodarstva.

Podpora se dodeli na ha kmetijskih zemljišč v uporabi oziroma na nosilca kmetijskega gospodarstva v primeru čebelarjenja.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kateri so modeli zavez pri intervenciji?

☐ na podlagi rezultatov (z možnostjo izbire)

☒ na podlagi upravljanja (z možnostjo izbire)

☐ hibridno (na podlagi upravljanja in rezultatov)

Pojasnite obveznosti/možnosti za upravičence v zvezi z zavezami, določenimi v intervenciji

Intervencija Ekološko kmetovanje se izvaja po upravljavski shemi. Upravičenec, ki vstopi v intervencijo, mora izpolnjevati vse predpisane zahteve.

Kako dolgo trajajo pogodbe?

Obveznost izvajanja traja pet let z možnostjo podaljšanja.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Upravičenost do plačila za operacije intervencije Ekološko kmetovanje je odvisna od izpolnjevanja predpisanih zahtev, višina plačil pa je določena glede na dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzetih obveznosti.

Intervencija Ekološko kmetovanje je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(3)(b) - 70 - Plačila na podlagi člena 70	70,20%	20,00%	80,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP19.01.01 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – njive - poljščine	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.02 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – zelenjadnice na prostem	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.03 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – zelenjadnice v zavarovanih prostorih	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.04 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – intenzivni sadovnjaki	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.05 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – travniški sadovnjaki	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.06 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – vinogradi	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.07 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – hmeljišča	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.08 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – drevesnice	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.09 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – trajno travinje	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.43; R.24; R.44; R.29;	Ne
ZNERP19.01.10 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – pridelava semenskega materiala	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.11.01 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 5 do 10)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.11.02 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 11 do 50)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.11.03 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 51 do 100)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.11.04 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 101 do 150)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne

ZNERP19.01.11.05 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 151 do 200)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.11.06 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 201 do 250)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.11.07 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 251 do 300)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.01.11.08 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine nad 301)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.01 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – njive-poljščine	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.02 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – zelenjadnice na prostem	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Povprečno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.03 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – zelenjadnice v zavarovanih prostorih	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.04 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – intenzivni sadovnjaki	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.05 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – travniški sadovnjaki	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.06 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – vinogradi	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.07 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – hmeljišča	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.08 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – drevesnice	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.09 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – trajno travinje	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.43; R.24; R.44; R.29;	Ne
ZNERP19.02.10 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – pridelava semenskega materiala	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.11.01 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 5 do 10)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.11.02 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 11 do 50)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne

ZNERP19.02.11.03 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 51 do 100)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.11.04 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 101 do 150)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.11.05 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 151 do 200)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.11.06 - - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – čebelarjenje (čebelje družine od 201 do 250)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.11.07 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – čebelarjenje (čebelje družine od 251 do 300)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne
ZNERP19.02.11.08 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – čebelarjenje (čebelje družine nad 301)	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.14; R.19; R.21; R.31; R.33; R.24; R.29;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP19.01.01 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – njive - poljščine

Modelni izračun temelji na razlikah v tehnologiji (škropilni program), razliki v ceni pridelka in dodatnem delu. Izračun je narejen na podlagi 5 letnega kolobarja v ekološki pridelavi (2 leti TDM), stroški povzeti po sistemu kalkulacij pokritja Farm manager.si. Na podlagi 5 letne kumulativne razlike je plačilo izračunano na leto kot 1/5 razlike med dodatnimi stroški/zmanjšanimi prihodki in zmanjšanimi stroški/dodatnimi prihodki v celotnem obdobju ekološkega kolobarja.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.02 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – zelenjadnice na prostem

Modelni izračun temelji na razlikah v tehnologiji (škropilni program), razliki v ceni pridelka in dodatnem delu.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.03 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – zelenjadnice v zavarovanih prostorih

Modelni izračun temelji na razlikah v tehnologiji (škropilni program), razliki v ceni pridelka in dodatnem delu.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.04 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – intenzivni sadovnjaki

Pri modelnem izračunu je upoštevana razlika v stroških škropilnega programa, gnojenja in dodatnega dela (obdelava pasu pod drevjem namesto herbicida, ipd.). Pri izračunu je upoštevana tudi razlika v stroških škropilnega programa ter zmanjšanje pridelka (20 t / ha v primerjavi z 45 t / ha v konvencionalnem).

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.05 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – travniški sadovnjaki

Modelni izračun temelji na razlikah v tehnologiji (škropilni program), razliki v ceni pridelka in dodatnem delu.

Upoštevana je razlika v stroških škropilnega programa ter gnojenja (hlevski gnoj namesto mineralnih gnojil).

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.06 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – vinogradi

Pri modelnem izračunu je upoštevana razlika v stroških škropilnega programa, gnojenja in dodatnega dela (obdelava pasu pod drevjem namesto herbicida, ipd.).

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.07 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – hmeljišča

Pri modelnem izračunu je upoštevana nižji pridelek, razlika v stroških škropilnega programa in dodatno delo.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.08 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – drevesnice

Pri modelnem izračunu so upoštevani nižji izplen sadik, razlike v škropilnem program in dodatni stroški dela.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.09 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – trajno travinje

Pri modelnem izračunu so upoštevani zmanjšani prihodki zaradi manjšega pridelka (upoštevano seno, okrogle bale), zmanjšani stroški nerabe in trošenja mineralnih gnojil ter dodatni stroški glede uporabe organskih gnojil in raztrosa le teh.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.10 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – pridelava semenskega materiala

Pridelava semena kmetijskih rastlin pri običajni kmetijski pridelavi poteka skladno z zakonodajo in dobro kmetijsko prakso. V ekološki pridelavi semena so upoštevane zahteve in načela ekološke pridelave. Izračun plačil za ekološko pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin temelji na primerjavi ekološke pridelave s konvencionalno pridelavo semena kmetijskih rastlin.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.11.01 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 5 do 10)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.11.02 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 11 do 50)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.11.03 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 51 do 100)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.11.04 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 101 do 150)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.11.05 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 151 do 200)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.11.06 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 201 do 250)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in

okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.11.07 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 251 do 300)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.01.11.08 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine nad 301)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.01 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – njive-poljščine

Modelni izračun temelji na razlikah v tehnologiji (škropilni program), razliki v ceni pridelka in dodatnem delu. Izračun je narejen na podlagi 5 letnega kolobarja v ekološki pridelavi (2 leti TDM), stroški povzeti po sistemu kalkulacij pokritja Farm manager.si. Na podlagi 5 letne kumulativne razlike je plačilo izračunano na leto kot 1/5 razlike med dodatnimi stroški/zmanjšanimi prihodki in zmanjšanimi stroški/dodatnimi prihodki v celotnem obdobju ekološkega kolobarja.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.02 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – zelenjadnice na prostem

Modelni izračun temelji na razlikah v tehnologiji (škropilni program), razliki v ceni pridelka in dodatnem delu.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.03 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – zelenjadnice v zavarovanih prostorih

Modelni izračun temelji na razlikah v tehnologiji (škropilni program), razliki v ceni pridelka in dodatnem delu.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.04 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – intenzivni sadovnjaki

Pri modelnem izračunu je upoštevana razlika v stroških škropilnega programa, gnojenja, dodatnega dela (obdelava pasu pod drevjem namesto herbicida, ipd.) ter v ceni pridelka. Pri izračunu je upoštevana tudi razlika v stroških škropilnega programa ter zmanjšanje pridelka (20 t / ha v primerjavi z 45 t / ha v konvencionalnem).

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.05 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – travniški sadovnjaki

Modelni izračun temelji na razlikah v tehnologiji (škropilni program), razliki v ceni pridelka in dodatnem delu. Upoštevana je razlika v stroških škropilnega programa ter gnojenja (hlevski gnoj namestomineralnih gnojil).

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.06 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – vinogradi

Pri modelnem izračunu je upoštevana razlika v stroških škropilnega programa, gnojenja in dodatnega dela ter v ceni pridelka (obdelava pasu pod drevjem namesto herbicida, ipd.).

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.07 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – hmeljišča

Pri modelnem izračunu je upoštevana nižji pridelek, razlike v stroških škropilnega programa, razlika v ceni pridelka in dodatno delo.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in

Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.08 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – drevesnice

Pri modelnem izračunu so upoštevani nižji izplen sadik, razlike v škropilnem program, razlika v ceni pridelka in dodatni stroški dela.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.09 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – trajno travinje

Pri modelnem izračunu so upoštevani zmanjšani prihodki zaradi manjšega pridelka (upoštevano seno, okrogle bale), zmanjšani stroški nerabe in trošenja mineralnih gnojil, dodatni stroški glede uporabe organskih gnojil in raztrosa le teh ter konvencionalna cena sena.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.10 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – pridelava semenskega materiala

Pridelava semena kmetijskih rastlin pri običajni kmetijski pridelavi poteka skladno z zakonodajo in dobro kmetijsko prakso. V ekološki pridelavi semena so upoštevane zahteve in načela ekološke pridelave. Izračun plačil za ekološko pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin temelji na primerjavi ekološke pridelave s konvencionalno pridelavo semena kmetijskih rastlin. Upoštevana je tudi razlika v ceni pridelka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.11.01 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 5 do 10)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.11.02 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 11 do 50)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.11.03 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 51 do 100)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.11.04 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 101 do 150)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.11.05 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 151 do 200)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.11.06 - - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – čebelarjenje (čebelje družine od 201 do 250)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.11.07 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – čebelarjenje (čebelje družine od 251 do 300)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi » Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP19.02.11.08 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – čebelarjenje (čebelje družine nad 301)

Izračun temelji na razliki v tehnologiji (uporaba ekološkega sladkorja/medu za krmljenje čebel). Upoštevana je višja cena ekološkega medu ter 20% dražji inputi v ekološkem čebelarstvu. Kot osnova je uporabljena kalkulacija pokritja iz sistema Farm manager.si. Osnova za izračun pavšalnega plačila glede na število družin je uporabljena povprečna razlika v pokritju.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, ter intervencije Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, in Plačila Natura 2000 iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP19.01.01 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – njive - poljščine (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	607,32	607,32	607,32	607,32	607,32	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	607,32	607,32	607,32	607,32	607,32	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	5.600,00	5.790,00	6.100,00	6.300,00	6.600,00	0,00	30.390,00
ZNERP19.01.02 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – zelenjadnice na prostem (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.021,27	1.021,27	1.021,27	1.021,27	1.021,27	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	1.021,27	1.021,27	1.021,27	1.021,27	1.021,27	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	250,00	300,00	350,00	380,00	400,00	0,00	1.680,00
ZNERP19.01.03 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje –	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.130,75	1.130,75	1.130,75	1.130,75	1.130,75	0,00	

zelenjadnice v zavarovanih prostorih (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	1.130,75	1.130,75	1.130,75	1.130,75	1.130,75	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	4,00	5,00	5,00	5,00	5,00	0,00	24,00
ZNERP19.01.04 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – intenzivni sadovnjaki (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	885,31	885,31	885,31	885,31	885,31	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	885,31	885,31	885,31	885,31	885,31	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	1.300,00	1.400,00	1.450,00	1.500,00	1.550,00	0,00	7.200,00
ZNERP19.01.05 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – travniški sadovnjaki (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	258,25	258,25	258,25	258,25	258,25	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	258,25	258,25	258,25	258,25	258,25	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	1.108,00	1.150,00	1.300,00	1.400,00	1.500,00	0,00	6.458,00
ZNERP19.01.06 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – vinogradi (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	887,74	887,74	887,74	887,74	887,74	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	887,74	887,74	887,74	887,74	887,74	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	810,00	880,00	1.100,00	1.150,00	1.200,00	0,00	5.140,00
ZNERP19.01.07 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – hmeljišča (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	796,00	796,00	796,00	796,00	796,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	796,00	796,00	796,00	796,00	796,00	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	0,00	7,00
ZNERP19.01.08 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – drevesnice (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	1,00	1,00	2,00	2,00	3,00	0,00	9,00
ZNERP19.01.09 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – trajno travinje (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	159,00	159,00	159,00	159,00	159,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	159,00	159,00	159,00	159,00	159,00	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	40.001,00	42.000,00	45.000,00	50.017,00	55.701,00	0,00	232.719,00
ZNERP19.01.10 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – pridelava semenskega materiala (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	785,00	785,00	785,00	785,00	785,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	785,00	785,00	785,00	785,00	785,00	0,00	

	O.17 (enota: Hektar)	0,00	50,00	52,00	54,00	55,00	60,00	0,00	271,00
ZNERP19.01.11.01 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 5 do 10) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	324,00	324,00	324,00	324,00	324,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	324,00	324,00	324,00	324,00	324,00	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	33,00	33,00	34,00	35,00	36,00	0,00	171,00
ZNERP19.01.11.02 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 11 do 50) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	987,07	987,07	987,07	987,07	987,07	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	987,07	987,07	987,07	987,07	987,07	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	17,00	18,00	19,00	19,00	21,00	0,00	94,00
ZNERP19.01.11.03 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 51 do 100) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	2.443,41	2.443,41	2.443,41	2.443,41	2.443,41	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	2.443,41	2.443,41	2.443,41	2.443,41	2.443,41	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	3,00	4,00	5,00	6,00	7,00	0,00	25,00
ZNERP19.01.11.04 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 101 do 150) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	4.061,56	4.061,56	4.061,56	4.061,56	4.061,56	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	4.061,56	4.061,56	4.061,56	4.061,56	4.061,56	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	2,00	3,00	4,00	5,00	6,00	0,00	20,00
ZNERP19.01.11.05 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 151 do 200) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	5.679,72	5.679,72	5.679,72	5.679,72	5.679,72	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	5.679,72	5.679,72	5.679,72	5.679,72	5.679,72	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	0,00	8,00
ZNERP19.01.11.06 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 201 do 250) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	7.297,85	7.297,85	7.297,85	7.297,85	7.297,85	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	7.297,85	7.297,85	7.297,85	7.297,85	7.297,85	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	2,00	3,00	4,00	4,00	5,00	0,00	18,00
ZNERP19.01.11.07 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 251 do 300) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	8.916,04	8.916,04	8.916,04	8.916,04	8.916,04	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	8.916,04	8.916,04	8.916,04	8.916,04	8.916,04	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	0,00	8,00

ZNERP19.01.11.08 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine nad 301) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	9.741,27	9.741,27	9.741,27	9.741,27	9.741,27	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	9.741,27	9.741,27	9.741,27	9.741,27	9.741,27	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	0,00	8,00
ZNERP19.02.01 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – njive-poljščine (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	800,00	800,00	800,00	800,00	800,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	800,00	800,00	800,00	800,00	800,00	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	1.300,00	1.500,00	1.700,00	1.800,00	2.000,00	0,00	8.300,00
ZNERP19.02.02 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – zelenjadnice na prostem (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	45,00	55,00	70,00	85,00	100,00	0,00	355,00
ZNERP19.02.03 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – zelenjadnice v zavarovanih prostorih (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	3,00	4,00	4,00	6,00	6,00	0,00	23,00
ZNERP19.02.04 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – intenzivni sadovnjaki (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	254,00	270,00	280,00	300,00	330,00	0,00	1.434,00
ZNERP19.02.05 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – travniški sadovnjaki (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	320,00	320,00	320,00	320,00	320,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		320,00	320,00	320,00	320,00	320,00		
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	109,00	111,00	120,00	131,00	140,00	0,00	611,00
ZNERP19.02.06 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – vinogradi (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	240,00	268,00	279,00	290,00	320,00	0,00	1.397,00
ZNERP19.02.07 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	

kmetovanja – hmeljišča (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	17,00	20,00	23,00	25,00	27,00	0,00	112,00
ZNERP19.02.08 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – drevesnice (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	1,00	1,00	1,00	2,00	3,00	0,00	8,00
ZNERP19.02.09 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – trajno travinje (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	276,00	276,00	276,00	276,00	276,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	276,00	276,00	276,00	276,00	276,00	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	5.140,00	6.500,00	7.663,00	9.700,00	11.592,00	0,00	40.595,00
ZNERP19.02.10 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – pridelava semenskega materiala (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	0,00	
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	2,00	3,00	4,00	5,00	6,00	0,00	20,00
ZNERP19.02.11.01 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 5 do 10) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	465,67	465,67	465,67	465,67	465,67	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	465,67	465,67	465,67	465,67	465,67	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	12,00	13,00	16,00	17,00	18,00	0,00	76,00
ZNERP19.02.11.02 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 11 do 50) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.420,29	1.420,29	1.420,29	1.420,29	1.420,29	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	1.420,29	1.420,29	1.420,29	1.420,29	1.420,29	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	5,00	6,00	7,00	15,00	19,00	0,00	52,00
ZNERP19.02.11.03 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 51 do 100) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	3.515,79	3.515,79	3.515,79	3.515,79	3.515,79	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	3.515,79	3.515,79	3.515,79	3.515,79	3.515,79	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	4,00	6,00	11,00	13,00	18,00	0,00	52,00
ZNERP19.02.11.04 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 101 do 150) (Nepovratna sredstva -	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	5.844,12	5.844,12	5.844,12	5.844,12	5.844,12	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	5.844,12	5.844,12	5.844,12	5.844,12	5.844,12	0,00	

Enakomerno)	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	2,00	2,00	3,00	5,00	7,00	0,00	19,00
ZNERP19.02.11.05 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 151 do 200) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	8.172,43	8.172,43	8.172,43	8.172,43	8.172,43	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	8.172,43	8.172,43	8.172,43	8.172,43	8.172,43	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	0,00	8,00
ZNERP19.02.11.06 - - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – čebelarjenje (čebelje družine od 201 do 250) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	10.500,77	10.500,77	10.500,77	10.500,77	10.500,77	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	10.500,77	10.500,77	10.500,77	10.500,77	10.500,77	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	0,00	10,00
ZNERP19.02.11.07 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – čebelarjenje (čebelje družine od 251 do 300) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	12.829,11	12.829,11	12.829,11	12.829,11	12.829,11	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	12.829,11	12.829,11	12.829,11	12.829,11	12.829,11	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	0,00	8,00
ZNERP19.02.11.08 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – čebelarjenje (čebelje družine nad 301) (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	14.016,59	14.016,59	14.016,59	14.016,59	14.016,59	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	14.016,59	14.016,59	14.016,59	14.016,59	14.016,59	0,00	
	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00	0,00	8,00
SKUPAJ	O.17 (enota: Upravičenci)	0,00	94,00	102,00	117,00	127,00	146,00	0,00	586,00
	O.17 (enota: Hektar)	0,00	56.236,00	60.311,00	65.506,00	73.155,00	81.545,00	0,00	336.753,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	15.621.945,85	16.900.968,67	18.471.599,39	20.223.616,59	22.280.983,45	0,00	93.499.113,95
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	10.966.605,99	11.864.480,01	12.967.062,77	14.196.978,84	15.641.250,38	0,00	65.636.377,99
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP27 - Biotično varstvo rastlin

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP27
Naziv ukrepa	Biotično varstvo rastlin
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti
Skupni kazalnik učinka	O.14. Število hektarjev (razen gozdnih površin) ali število drugih enot, za katere veljajo okoljske ali podnebne prevzete obveznosti, ki presegajo obvezne zahteve
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

NUTS1

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO9 Izboljšanje odziva kmetijstva Unije na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z visokokakovostno, varno in hranljivo hrano, proizvedeno na trajnosten način, zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje dobrobiti živali in boj proti protimikrobni odpornosti

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.19 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in koristijo upravljanju tal za izboljšanje kakovosti tal in živih organizmov v tleh (kot so zmanjšanje obdelave tal, pokritost tal s poljščinami, kolobarjenje, vključno s stročnicami)
R.21 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za kakovost vodnih teles
R.24 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU) v okviru posebnih zavez, ki prejemajo podporo in vodijo k trajnostni rabi pesticidov, da se zmanjšajo tveganja in vplivi pesticidov, kot je uhajanje pesticidov

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

SPLOŠEN OPIS

Namen intervencije

Intervencija Biotično varstvo rastlin je namenjena zmanjšani uporabi kemičnih fitofarmacevtskih sredstev in s spodbujanjem nadstandardnih praks varstva rastlin pred škodljivimi organizmi prispeva k varovanju vodnih virov in tal.

Direktiva 2009/128/ES o trajnostni rabi pesticidov spodbuja zatiranje škodljivih organizmov in bolezni z nizkimi vnosi kemičnih fitofarmacevtskih sredstev, kjer je to mogoče in daje prednost nekemičnim metodam, tako da uporabniki fitofarmacevtskih sredstev preidejo na prakse in pripravke z najnižjim tveganjem za zdravje ljudi in okolje med tistimi, ki so na voljo za isto bolezen oziroma istega škodljivega organizma. Med takšne pripravke sodijo komercialni proizvodi za biotično zatiranje škodljivih organizmov in bolezni ter fitofarmacevtska sredstva na osnovi mikroorganizmov, ki predstavljajo znatno manjše tveganje za okolje kot kemična fitofarmacevtska sredstva.

Vstop v intervencijo je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja najmanj pet let.

Najmanjša površina kmetijske parcele za izvajanje intervencije je 0,1 ha, razen v primeru uporabe sredstev v zaščitenih prostorih (zelenjadarstvo), kjer je najmanjša površina 0,05 ha. Na kmetijskem gospodarstvu mora biti v intervencijo vključenih najmanj 0,3 ha kmetijskih površin.

Podprta bodo tista kmetijska gospodarstva, ki bodo izpolnjevala predpisane pogoje in zahteve.

Intervencija vključuje uporabo fitofarmacevtskih sredstev na osnovi mikroorganizmov (glive, bakterije, virusi) in komercialnih proizvodov za biotično zatiranje bolezni in škodljivih organizmov z naravnimi sovražniki (žuželke, pršice, ogorčice) v poljedelstvu, zelenjadarstvu, hmeljarstvu, sadjarstvu, oljkarstvu in vinogradništvu, ki deloma nadomesti tretiranje s kemičnimi fitofarmacevtskimi sredstvi v skladu z izdelanim načrtom zatiranja bolezni in škodljivih organizmov.

Podpora se namenja za izvajanje kmetijskih praks, ki:
–presegajo zadevne predpisane zahteve ravnanja ter standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje, določene s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115;
–presegajo minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter dobrobit živali kot tudi druge obvezne zahteve, določene z nacionalnim pravom in pravom Unije;
–presegajo pogoje, določene za vzdrževanje kmetijske površine v stanju, primernem za pašo ali pridelavo brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev v skladu s točko (b) drugega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115;
–se razlikujejo od obveznosti, v zvezi s katerimi so odobrena plačila z 31. členom Uredbe (EU) 2021/2115;
–odstopajo od običajne kmetijske prakse v Sloveniji.

Podprta bodo tista kmetijska gospodarstva, ki bodo izpolnjevala predpisane pogoje in zahteve.

V sodelovanju z Javno službo zdravstvenega varstva rastlin bodo pripravljena navodila uporabe sredstev (vključno s seznamom pripravkov) za posamezne sektorje pridelave (poljedelstvo, zelenjadarstvo, hmeljarstvo, sadjarstvo, oljkarstvo, vinogradništvo) za bolezni in škodljive organizme, ki bodo objavljena na spletni strani ministrstva in agencije.

Trajanje obveznosti

Upravičenec se z vstopom v intervencijo Biotično varstvo rastlin obveže, da bo na kmetijskem gospodarstvu to intervencijo izvajal ves čas trajanja obveznosti (pet let). Odstopanja od te obveznosti so dovoljena le v naslednjih primerih:

–kadar se celotno zemljišče oz. del zemljišča, na katero se nanaša obveznost, ali celotno kmetijsko gospodarstvo prenese na drugo osebo v obdobju navedene obveznosti, lahko obveznost ali njen del, ki ustreza prenesenemu zemljišču, za preostanek obdobja prevzame ta druga oseba ali pa obveznost lahko preneha veljati in se ne zahteva povračila za obdobje, v katerem je obveznost veljala;
–višje sile ali izjemnih okoliščin, kot to določa 3. člen Uredbe (EU) 2021/2116 in je opredeljeno z nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo Biotično varstvo rastlin.

V intervencijo Biotično varstvo rastlin je mogoče vstopiti skozi celotno programsko obdobje, obveznost izvajanja pa traja celotno koledarsko leto.

Kombinacije

Intervencija Biotično varstvo rastlin se lahko kombinira z drugimi intervencijami. Kombinacije so prikazane v prilogi »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP in EK«.

Prilagoditev obveznosti

Obveznosti za izvajanje intervencije Biotično varstvo rastlin se v času izvajanja lahko prilagodijo, če je prilagoditev teh obveznosti ustrezno utemeljena glede na zastavljene cilje. Te prilagoditve se nanašajo tudi na uporabo novih tehnologij in pripomočkov pri izvajanju te intervencije in podaljšanje trajanja zaključenih obveznosti za to intervencijo.

Spremembe nacionalne zakonodaje in zakonodaje Unije

Obveznosti za intervencijo Biotično varstvo rastlin, prevzete na podlagi 70. člena Uredbe (EU) 2021/2115, se v primeru sprememb ustreznih obveznih standardov, določenih s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115, minimalnih zahtev za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter dobrobit živali kot tudi drugih obveznih zahtev, določenih z nacionalnim pravom in pravom Unije, pogojev, določenih za vzdrževanje kmetijske površine v stanju, primernem za pašo ali pridelavo brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev skladu s točko (b) drugega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115, lahko prilagodijo tem spremembam. Če upravičenec take prilagoditve ne sprejme, njegova obveznost izvajanja intervencije Biotično varstvo rastlin preneha, pri čemer mu prejetih sredstev za obdobje, ko je obveznost veljala, ni treba vrniti. Enako velja v primeru prilagoditve novemu programskemu obdobju, če se bo izvajanje intervencije Biotično varstvo rastlin nadaljevalo po letu 2027.

Upravni (administrativni) postopki, pregledi in kazni

Upravne (administrativne) postopke za dodeljevanje sredstev za intervencijo Biotično varstvo rastlin izvaja AKTRP ob uporabi IAKS v skladu z relevantno zakonodajo Unije in nacionalno zakonodajo.

Kontrole (upravne preglede in preglede na kraju samem) izpolnjevanja zahtev intervencije Biotično varstvo rastlin izvaja AKTRP ob upoštevanju IAKS in relevantne zakonodaje Unije ter nacionalne zakonodaje.

Sistem kontrol in kazni je vzpostavljen v skladu z 72. členom Uredbe (EU) 2021/2116 in določen z nacionalno uredbo, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike (IAKS uredba) in nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo Biotično varstvo rastlin.

Intervencije AKIS

K doseganju ciljev intervencije Biotično varstvo ratslin bodo prispevale tudi intervencije AKIS, in sicer:
–IRP31 Podpora za projekte EIP;
–IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev;
–IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

UPRAVIČENCI

–Nosilec kmetijskega gospodarstva, skupina nosilcev kmetijskih gospodarstev, drugi upravljavci zemljišč

POGOJI UPRAVIČENOSTI

Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.

Upravičenec mora:
–imeti najmanj 1 ha kmetijskih površin v smislu tretjega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih;
–v sklopu izmenjave znanja in prenosa informacij opraviti program predhodnega usposabljanja vsako leto pred sezono v obsegu najmanj 4 ure v zvezi z zatiranjem škodljivih organizmov s fitofarmacevtskimi sredstvi na osnovi mikroorganizmov in pripravkov za biotično varstvo rastlin;
–najmanj enkrat v prvih dveh letih trajanja obveznosti uporabiti storitev svetovanja, v okviru katere se mu svetuje o izvajanju biotičnega varstva rastlin;
–imeti izdelan načrt zatiranja bolezni in škodljivih organizmov na podlagi seznamov fitofarmacevtskih sredstev na osnovi mikroorganizmov ter komercialnih pripravkov za biotično varstvo rastlin, ki ga predhodno potrdi Javna služba zdravstvenega varstva rastlin;
–voditi evidenco biotičnega varstva rastlin.

SPLOŠNI POGOJI

Vstop v intervencijo

Vstop v intervencije Biotično varstvo rastlin je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja pet let.

Velikost površine

Najmanjša površina kmetijske parcele za izvajanje intervencije je 0,1 ha, razen v primeru uporabe sredstev v zaščitenih prostorih (zelenjadarstvo), kjer je najmanjša površina 0,05 ha. Na kmetijskem gospodarstvu mora biti v intervencijo vključenih najmanj 0,3 ha kmetijskih površin.

Sprememba površin, vključenih v obveznost

Obseg površine, vključene v obveznost, med leti lahko spreminja za največ 10 % glede na vstopno površino.

Obseg obveznosti se v obdobju trajanja ne spreminja, razen v primeru višje sile ali izjemnih okoliščin kot to določa 3. člen Uredbe (EU) 2021/2116 in je opredeljeno z nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo Biotično varstvo rastlin.

Povečanje površin, vključenih v obveznost

Obseg površin kmetijskega gospodarstva se v času trajanja obveznosti lahko poveča. Zaradi povečanja površin se lahko obstoječa obveznost:
–razširi, ali
–nadomesti z novo petletno obveznostjo.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

ZAHTEVE ZA IZVAJANJE INTERVENCIJE

V primeru vključitve v intervencijo Biotično varstvo rastlin, bo moral upravičenec:
–v program varstva rastlin vključiti bodisi koristne organizme, bodisi fitofarmacevtska sredstva na podlagi mikroorganizmov oz. kombinacijo obeh in navesti katere koristne organizme in fitofarmacevtska sredstva na podlagi mikroorganizmov bo v posameznem letu uporabil, ob upoštevanju pridelave na kmetijskem gospodarstvu, vremenskih razmer in tudi dostopnosti sredstev na trgu;
–vsako leto pripraviti program uporabe, ki ga pred izvedbo potrdi neodvisni strokovnjak za varstvo rastlin.

Lokacija izvajanja intervencije se v obdobju trajanja obveznosti lahko spreminja.

Intervencija se izvaja na območju celotne Republike Slovenije.

O14 – Katera površina je upravičena?
☒Kmetijska površina, opredeljena v načrtu SKP
☐Kmetijsko zemljišče, vključno s kmetijskimi površinami in širše
☐Nekmetijsko zemljišče

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov
(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))
Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	Opis
GAEC07	Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen za kmetijske rastline, gojene pod vodo
GAEC08	Minimalni delež kmetijske površine, namenjen neproizvodnim površinam ali značilnostim. Minimalni delež vsaj 4 % ornih zemljišč na ravni kmetije, namenjenih neproizvodnim površinam ali značilnostim, vključno z neobdelanimi zemljišči. Kadar se kmet zaveže, da bo vsaj 7 % svojih ornih zemljišč namenil neproizvodnim površinam in značilnostim, vključno z neobdelanimi zemljišči, v okviru razširjene ekosheme v skladu s členom 31(6)(a), je delež, ki se pripiše skladnosti s temi DKOS, omejen na 3 %. Minimalni delež najmanj 7 % ornih zemljišč na ravni kmetije, če to vključuje tudi vmesne posevke ali kmetijske rastline, ki vežejo dušik in se pridelujejo brez uporabe fitofarmacevtskih sredstev, od tega je 3 % neobdelanih zemljišč ali zemljišč z neproizvodnimi značilnostmi. Države članice bi morale za vmesne posevke uporabiti ponder 0,3. Ohranjanje krajinskih značilnosti. Prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri pticah. Možnost uporabe ukrepov za preprečevanje vnašanja invazivnih rastlinskih vrst

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh

sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.

Povezava med zadevnimi DKOS, PZR in nacionalnimi standardi ter intervencijo

Pravila o pogojenost/standard	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev	Druge ustrezne nacionalne zahteve	Minimalne aktivnosti	Ustrezne običajne prakse kmetovanja	Obrazložitev nadstandarda
PZR 7: Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L št. 309 z dne 24. 11. 2009, str. 1): prvi in drugi stavek člena 55.	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.	Pravilnik o biotičnem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. 45/06): V skladu s 5. členom uporabnik lahko vnese, goji in uporablja koristne organizme z namenom zatiranja ciljnih rastlinskih škodljivih organizmov, če je strokovno in tehnično usposobljen.	Ni relevantno.	Pri običajni kmetijski praksi se ne izvaja biotično varstvo rastlin.	V okviru intervencije se uporabljajo fitofarmacevtska sredstva na osnovi mikroorganizmov (glive, bakterije, virusi) in komercialnih proizvodov za biotično zatiranje bolezni in škodljivih organizmov z naravnimi sovražniki (žuželke, pršice, ogorčice) v poljedelstvu, zelenjadarstvu, hmeljarstvu, sadjarstvu, oljkarstvu in vinogradništvu, ki deloma nadomestijo tretiranje s kemičnimi fitofarmacevtskimi sredstvi v skladu z izdelanim načrtom zatiranja bolezni in škodljivih organizmov.
PZR 8: Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne					

21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L št. 309 z dne 24. 11. 2009, str. 71): člen 5(2) in člen 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredelje nih na podlagi okvirne direktive o vodah in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranit						

vi ostankov.						

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

☒ **IAKS**

☐ **Ne-IAKS**

Sekcija IAKS

Vrsta plačila

☒ stroški na enoto na podlagi dodatnih stroškov in izpada dohodka

☐ vključeni transakcijski stroški

☐ enkratno plačilo

☐ pavšalni znesek

Obseg podpore na ravni upravičencev

Podpora za intervencijo Biotično varstvo rastlin je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 50 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na hektar.

Letna višina plačila znaša za:

–poljedelstvo: 176,00 EUR/ha;

–zelenjadarstvo na prostem: 612,80 EUR/ha;

–zelenjadarstvo v zavarovanem prostoru: 1.857,60 EUR/ha;

–hmeljarstvo: 487,20 EUR/ha;

–sadjarstvo in oljkarstvo: 458,40 EUR/ha;

–vinogradništvo: 209,60 EUR/ha.

V primeru dovoljenih kombinacij do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat.

Zneski podpore bodo znani, ko bodo izdelani modelni izračuni.

Metoda izračuna

Obrazložitev bo podana, ko bodo izdelani modelni izračuni. Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti. V skladu z 82. členom Uredbe (EU) 2021/2115 je modelni izračun izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

Dodatna pojasnila

/

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kateri so modeli zavez pri intervenciji?

☐ na podlagi rezultatov (z možnostjo izbire)

☒ na podlagi upravljanja (z možnostjo izbire)

☐ hibridno (na podlagi upravljanja in rezultatov)

Pojasnite obveznosti/možnosti za upravičence v zvezi z zavezami, določenimi v intervenciji

Intervencija Biotično varstvo rastlin se izvaja po upravljavski shemi. Upravičenec, ki vstopi v to intervencijo, mora izpolnjevati vse predpisane zahteve. Upravičenec se lahko vključi v izvajanje biotičnega varstva rastlin za posamezna ali pa za vsa področja.

Kako dolgo trajajo pogodbe?

Obveznost izvajanja traja pet let z možnostjo podaljšanja.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Upravičenost do plačil za intervencijo Biotično varstvo rastlin je odvisna od izpolnjevanja predpisanih zahtev, višina plačil pa je določena glede na dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzetih obveznosti.

Intervencija Biotično varstvo rastlin je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(3)(b) - 70 - Plačila na podlagi člena 70	70,20%	20,00%	80,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP27.01 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - poljedelstvo	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.21; R.24;	Ne
ZNERP27.02.01 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - zelenjadarstvo na prostem	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.21; R.24;	Ne
ZNERP27.02.02 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - zelenjadarstvo v zavarovanih prostorih	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.21; R.24;	Ne
ZNERP27.03 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - hmeljarstvo	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.21; R.24;	Ne
ZNERP27.04 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - sadjarstvo in oljkarstvo	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.21; R.24;	Ne
ZNERP27.05 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - vinogradništvo	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.19; R.21; R.24;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP27.01 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - poljedelstvo

V modelnem izračunu so upoštevani dodatni strošku uporabe biotičnih pripravkov za obvladovanja koruznega hrošča, dodatni stroški dela za spremljanje razvoja posevkov in nižji pridelki.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali in Plačila Natura 2000 iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP27.02.01 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - zelenjadarstvo na prostem

V modelnem izračunu so upoštevani stroški zamenjave ene tretjine klasičnih fitofarmacevtskih sredstev z biotičnimi sredstvi, uporaba zastirk in dodatno delo za spremljanje posevka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali in Plačila Natura 2000 iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP27.02.02 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - zelenjadarstvo v zavarovanih prostorih

V modelnem izračunu je upoštevana 100 % zamenjava klasičnih fitofarmacevtskih sredstev z biotičnimi sredstvi, postavitev vab in dodatno delo za spremljanje posevka.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali in Plačila Natura 2000 iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP27.03 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - hmeljarstvo

V modelnem izračunu so upoštevani dodatni stroški zamenjave ene tretjine klasičnih fitofarmacevtskih sredstev z eno tretjino biotičnih sredstev, stroški dela za dodatno sprenljanje nasada in 10 % manjši pridelek.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali in Plačila Natura 2000 iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP27.04 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - sadjarstvo in oljkarstvo

V modelnem izračunu so upoštevani dodatni stroški zamenjave ene tretjine klasičnih fitofarmacevtskih sredstev z eno tretjino biotičnih sredstev, stroški dela za dodatno spremljanje nasada in 10 % manjši pridelek.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali in Plačila Natura 2000 iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP27.05 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - vinogradništvo

V modelnem izračunu so upoštevani dodatni stroški zamenjave ene tretjine klasičnih fitofarmacevtskih sredstev z eno tretjino biotičnih sredstev, stroški dela za dodatno spremljanje nasada in 10 % manjši pridelek.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali in Plačila Natura 2000 iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP27.01 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - poljedelstvo (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	176,00	176,00	176,00	176,00	992,50	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	1.200,00	1.600,00	1.950,00	1.950,00	1.950,00	0,00	8.650,00
ZNERP27.02.01 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - zelenjadarstvo na	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	612,80	612,80	612,80	612,80	612,80	0,00	

prostem (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	320,00	340,00	400,00	400,00	400,00	0,00	1.860,00
ZNERP27.02.02 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - zelenjadarstvo v zavarovanih prostorih (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.857,60	1.857,60	1.857,60	1.857,60	1.857,60	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	40,00	40,00	45,00	45,00	45,00	0,00	215,00
ZNERP27.03 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - hmeljarstvo (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	487,20	487,20	487,20	487,20	487,20	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	0,00	1.752,00	0,00	1.752,00	1.752,00	0,00	
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	160,00	260,00	350,00	350,00	350,00	0,00	1.470,00
ZNERP27.04 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - sadjarstvo in oljkarstvo (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	458,40	458,40	458,40	458,40	458,40	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	600,00	700,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	0,00	4.300,00
ZNERP27.05 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - vinogradništvo (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	209,60	209,60	209,60	209,60	209,60	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	O.14 (enota: Hektar)	0,00	740,00	1.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	0,00	10.740,00
SKUPAJ	O.14 (enota: Hektar)	0,00	3.060,00	3.940,00	6.745,00	6.745,00	6.745,00	0,00	27.235,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	989.696,00	1.221.408,00	1.929.632,00	1.929.632,00	1.929.632,00	0,00	8.000.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	694.766,60	857.428,42	1.354.601,66	1.354.601,66	1.354.601,66	0,00	5.616.000,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP28 - Dobrobit živali

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP28
Naziv ukrepa	Dobrobit živali
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti
Skupni kazalnik učinka	O.18. Število glav velike živine (GVŽ), ki prejemajo podporo za dobrobit živali, zdravje ali okrepljene ukrepe za biološko zaščito
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Celotno območje Republike Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO9 Izboljšanje odziva kmetijstva Unije na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z visokokakovostno, varno in hranljivo hrano, proizvedeno na trajnosten način, zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje dobrobiti živali in boj proti protimikrobni odpornosti

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P32	Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.44 Delež glav velike živine (GVŽ), ki jih zajemajo ukrepi, ki prejemajo podporo, za izboljšanje dobrobiti živali

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Trajnostni razvoj, ki vključuje okoljske in podnebne razmere ter poudarja dobrobit živali, pridobiva čedalje večji pomen pri razvoju kmetijstva in živinoreje. Obenem potrošniki pri odločitvi o nakupu živalskih proizvodov vse večjo pozornost namenjajo temu, v kakšnih pogojih reje so bile živali vzrejene.

Intervencija dobrobit živali je zato namenjena podpori za izvajanje živalim prilagojenih načinov reje. Namenjena je rejcem, ki zagotavljajo višjo raven dobrobiti živali, čeprav za rejca z ekonomskega vidika to pomeni strošek ali dodatno delo v primerjavi z rejcem, ki zagotavlja živalim zgolj minimalne standarde. Ker so sheme kakovosti s področja dobrobiti živali v Sloveniji še v razvoju, breme dodatnih stroškov za zagotavljanje višje dobrobiti živali ni porazdeljeno po celotni prehranski verigi, temveč stroške nosi predvsem rejec sam.

Intervencija dobrobit živali posredno prispeva k zniževanju porabe protimikrobnih zdravil, kar je tudi cilj Državne strategije »eno zdravje« za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024) in eden izmed ciljev strategije EU »Od vil do vilic«. S podporo nadstandardnim zahtevam v prašičereji pa intervencija prispeva tudi k izvajanju Priporočila Komisije 2016/336 o uporabi Direktive Sveta 2008/120/ES o določitvi

minimalnih pogojev za zaščito prašičev v zvezi z ukrepi za zmanjšanje potrebe po krajšanju repov in s tem povezanega nacionalnega akcijskega načrta.

Podpora se namenja za izvajanje rejskih praks, ki:
–presegajo zadevne predpisane zahteve ravnanja ter standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje, določene s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredba (EU) 2021/2115 o strateških načrtih;
–presegajo minimalne zahteve za dobrobit živali kot tudi druge obvezne zahteve, določene z nacionalnim pravom in pravom Unije.

Podprta bodo tista kmetijska gospodarstva, ki bodo izpolnjevala predpisane pogoje in zahteve.

Vstop v intervencijo dobrobit živali je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja eno leto.
Upravičenec se z vstopom v intervencijo dobrobit živali obveže, da bo na kmetijskem gospodarstvu to operacijo izvajal ves čas trajanja obveznosti. Odstopanje od te obveznosti je dovoljena le v primeru višje sile ali izjemnih okoliščin, kot to določa 3. člen Uredbe 2021/2116/EU in je opredeljeno z nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo dobrobit živali.

Intervencija dobrobit živali se izvaja v petih podintervencijah:
– dobrobit živali – prašiči,
– dobrobit živali – perutnina,
– dobrobit živali – govedo,
– dobrobit živali – drobnica,
– dobrobit živali – konji.

Pogoji upravičenosti

Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.

Prašiči

Pred vložitvijo zahtevka za podintervencijo za prašiče mora imeti upravičenec opravljen pregled gospodarstva. Pregled se izvede v okviru intervencije IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in obsega pregled stanja na kmetijskem gospodarstvu ter informiranje in svetovanje o podintervenciji za prašiče in možnosti izvajanja posameznih zahtev.
Na dan pregleda gospodarstva mora upravičenec na posameznem gospodarstvu, za katero uveljavlja podintervencijo za prašiče, rediti:
– 10 ali več plemenskih svinj oziroma plemenskih mladic,
– 50 ali več tekačev oziroma
– 50 ali več pitancev.

Perutnina

Za kokoši nesnice je obvezna reja v alternativnih sistemih, upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za podintervencijo za perutnino rediti najmanj 350 kokoši nesnic.
Upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za podintervencijo za perutnino rediti najmanj 500 piščancev.

Govedo

Upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za podintervencijo za govedo rediti najmanj 2 GVŽ goveda.

Drobnica

Upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za podintervencijo za drobnico rediti najmanj 2 GVŽ drobnice.

Konji

Upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za podintervencijo za konje rediti najmanj 2 GVŽ konj.

Splošni pogoj

Upravičenec mora v sklopu izmenjave znanja in prenosa informacij opraviti usposabljanje v obsegu najmanj 4 ur v zvezi z vsebinami s področja dobrobiti živali v letu prve oddaje zahtevka za intervencijo

dobrobit živali v tekočem programskem obdobju.

Pogoji posameznih podintervencij

Dobrobit živali - prašiči

Podpora se dodeli za plemenske svinje in plemenske mladice ter tekače in pitance.

1. Plemenske svinje in plemenske mladice:

1.1 Zaradi ohranjanja kondicije pri porodu so breje svinje večinoma krmljene restriktivno, torej so večino časa lačne, kar negativno vpliva na dobrobit svinj. Pri krmljenju plemenskih svinj in plemenskih mladic je treba v skupinski reji v čakališču, zaradi izboljšanja občutka sitosti, preprečevanja stereotipij, boljše prebave in konsistence blata ter omogočanja dodatne zaposlitve in s tem ugodnega učinka na zmanjšanje agresivnega vedenja med svinjami v skupini osnovnemu obroku, ki pokriva potrebe po energiji, hranilih in vlakninah, dodajati tudi strukturno voluminozno krmo po volji (*ad libitum*).

Količina in tip voluminozne krme v predpisih ni določen. Ker je za zagotavljanje dobrobiti najbolj primerna krma, ki vsebuje kombinacijo topnih in netopnih vlaknin, ki imajo tudi določeno energetsko vrednost, se z intervencijo natančneje določa vrsta strukturne voluminozne krme, ki je ustrezna in zagotavlja višjo raven dobrobiti plemenskih svinj in mladic. Taka krma izpolnjuje tudi funkcijo materiala za zaposlitev.

Kot ustrezna strukturna voluminozna krma se štejejo slama žit in sveže, silirane ali posušene poljščine, sestavljene iz trave, metuljnic ali zelišč, ki se običajno opisujejo kot silaža, senaža, seno (mrva) ali zelena krma in koruzna silaža (silirane cele rastline koruze ali njihovi deli). Strukturna voluminozna krma se lahko poklada v korito, na tla v boksu ali v jasli različnih izvedb.

1.2. Živalim v skupinskih boksih mora biti zagotovljena:15 % večja talna površina na žival glede na površino, določeno s pravilnikom, ki ureja zaščito rejnih živali, kar pomeni:

-površina skupinskega boksa za pet živali ali manj mora biti najmanj 2,07 m^2 na plemensko mladico in 2,85 m^2 na plemensko svinjo;

-površina skupinskega boksa za 6 do 39 živali mora biti najmanj 1,89 m^2 na plemensko mladico in 2,59 m^2 na plemensko svinjo;

-površina skupinskega boksa za 40 živali ali več mora biti najmanj 1,70 m^2 na plemensko mladico in 2,33 m^2 na plemensko svinjo;

-najmanjša površina polnih tal v skupinskem boksu mora biti 1,09 m^2 na plemensko mladico in 1,50 m^2 na plemensko svinjo, največ 15 % te površine je lahko drenažnih odprtin.

1.3. Plemenskim svinjam in plemenskim mladicam mora biti zagotovljen stalni ali izmenični dostop do izpusta. Površina izpusta mora biti najmanj 1,3 m^2 na žival, za štiri živali ali manj pa najmanj 6 m^2 in z minimalno dolžino krajše stranice izpusta 2 m. Pri izmeničnem dostopu do izpusta se njegova površina računa glede na število živali, ki so v njem istočasno. Pri izmeničnem izpustu mora upravičenec voditi dnevnik ali urnik izpustov za vse skupine živali, pri čemer skupina živali pomeni živali, ki so v izpustu istočasno. Vsaka skupina mora biti v izpustu najmanj dvakrat tedensko, vsakič najmanj po dve uri. Boksi, iz katerih se živali izpustijo, morajo biti označeni tako, da je mogoče spremljati, katere živali so v izpustu istočasno.

2. Tekači in pitanci:

2.1 Tekačem in pitancem je treba zagotoviti obogatitev okolja z zaposlitvenim materialom oziroma predmeti, da se jim omogoči zadovoljevanje njihovih naravnih potreb (na primer po iskanju hrane, grizenju, raziskovanju in manipuliranju). Material za zaposlitev mora zadovoljiti najmanj pet od šestih

potreb: material mora biti poleg tega, da ne škodi zdravju, tudi užiten, žvečljiv, tak, da je mogoče izvajati ritje, da ga je mogoče uničiti, da vzdržuje zanimanje živali in da je dostopen. Optimalni materiali so tisti, ki zagotavljajo vse naštete potrebe, zato je treba tekačem in pitancem zagotoviti vsaj en optimelen material po volji (*ad libitum*).

Kot optimalen material za zaposlitev se šteje slama, seno in silaža (senaža) kot nastilj ali pa ko dodatek na tla v boksu ali v jasli različnih izvedb.

2.2. Glede na stanje in pogoje v reji mora biti tekačem in pitancem v skupinskih boksih zagotovljena:
a) 15 % večja talna površina na žival glede na površino, določeno s pravilnikom, ki ureja zaščito rejnih živali, in sicer za vsakega tekača oziroma pitanca:
– do vključno 10 kg: 0,17 m^2;
– nad 10 do vključno 20 kg: 0,23 m^2;
– nad 20 do vključno 30 kg: 0,35 m^2;
– nad 30 do vključno 50 kg: 0,46 m^2;
– nad 50 do vključno 85 kg: 0,63 m^2;
– nad 85 do vključno 110 kg: 0,75 m^2;
– nad 110 kg: 1,15 m^2, ali
Na najmanj 40 % neovirane talne površine boksa morajo biti polna tla. V polnih tleh je lahko največ 15 % drenažnih odprtin.

b) 20 % večja talna površina na žival glede na površino, določeno s pravilnikom, ki ureja zaščito rejnih živali, in sicer za vsakega tekača oziroma pitanca:
– do vključno 10 kg: 0,18 m^2;
– nad 10 do vključno 20 kg: 0,24 m^2;
– nad 20 do vključno 30 kg: 0,36 m^2;
– nad 30 do vključno 50 kg: 0,48 m^2;
– nad 50 do vključno 85 kg: 0,66 m^2;
– nad 85 do vključno 110 kg: 0,78 m^2;
– nad 110 kg: 1,20 m^2.
Pri tej zahtevi pona tla niso obvezna.

2.3. Pitancem mora biti zagotovljen stalni ali izmenični dostop do izpusta. Površina izpusta mora biti najmanj 0,55 m^2 na pitanca, dolžina krajše stranice izpusta pa mora biti najmanj 2 m. Pri izmeničnem dostopu do izpusta se njegova površina računa glede na število živali, ki so v njem istočasno. Pri izmeničnem izpustu mora upravičenec voditi dnevnik ali urnik izpustov za vse skupine živali, pri čemer skupina živali pomeni živali, ki so v izpustu istočasno. Vsaka skupina mora biti v izpustu najmanj dvakrat tedensko, vsakič najmanj po dve uri. Boksi, iz katerih se živali izpustijo, morajo biti označeni tako, da je mogoče spremljati, katere živali so v izpustu istočasno.

Dobrobit živali – perutnina

Podpora se dodeli za kokoši nesnice v alternativnih sistemih reje (reja v kletkah, tudi če so to obogatene kletke, ni predmet podpore) in za pitovne piščance.

<u>Kokoši nesnice:</u>

Upravičenec mora pri izvajanju zahteve za kokoši nesnice izpolnjevati naslednje pogoje:
-v alternativnih sistemih reje je treba zgotoviti manjšo gostoto naseljenosti glede na gostoto, določeno s pravilnikom, ki ureja zaščito rejnih živali. Gostota naseljenosti ne sme preseči 7 kokoši nesnic na m^2 uporabne površine za nesnice.
-kokošim je treba zagotoviti obogatitev okolja z zaposlitvenim materialom oziroma predmeti, ki predstavljajo kokošim možnost izražanja za njih značilnih oblik obnašanja. V ta namen se dodajajo igrala iz žične mreže (žične košare, valji...) ali drugega perforiranega materiala (mrežaste vreče...) v katero je natlačena slama ali mrva, položena na tla ali v visečem položaju ali kljuvalni kamni, in sicer najmanj 1 igralo ali 1 kljuvalni kamen na 500 živali.

Pitovni piščanci:
Intenzivne komercialne reje pitovnih piščancev temeljijo na reji v velikih, zaprtih hlevih z velikimi gostotami naselitve. Obogatitve okolja z enostavnimi napravami/substrati (npr. gredami, dvignjenimi platformami, balami slame ali sena, različnimi materiali za nastiljanje, paneli, pregradami) zmanjšajo strah in agresijo med živalmi, povečajo njihovo aktivnost in s tem zdravje nog ter na ta način prispevajo k boljšemu fizičnemu in fiziološkemu počutju pitovnih piščancev.

Upravičenec mora pri izvajanju zahteve za pitovne piščance izpolnjevati naslednje pogoje:
-gostota naselitve je največ 30 kg/m^2 uporabne površine za piščance, to je piščancem neomejeno dostopna talna površina z nastiljem, pri čemer se podesti in pohodne površine pod podesti prištevajo k neto tlorisni površini vzrejnega prostora (v vsakem trenutku reje), podesti lahko predstavljajo največ 10 % neto tlorisne površine vzrejnega prostora in so lahko perforirani ali polni, postavljeni pa morajo biti tako, da lahko živali uporabljajo površino podestov in površino pod podesti,
-piščancem je treba zagotoviti obogatitev okolja z zaposlitvenim materialom oziroma predmeti, ki predstavljajo piščancem možnost izražanja za njih značilnih oblik obnašanja. V ta namen se dodajajo igrala iz žične mreže (žične košare, valji...) ali drugega perforiranega materiala (mrežaste vreče...) v katero je natlačena slama ali mrva, in sicer najmanj 1 igralo na 1.500 živali, položeno na tla ali v visečem položaju.

Dobrobit živali – govedo

Podpora se dodeli za vse kategorije goveda.

1. Paša goveda:
Redna paša rejnih živali, kot so govedo, ovce, koze ali konji, je živalim najprijaznejša oblika reje, saj gibanje na prostem, način hranjenja ter mirovanje in družabno vedenje najbolj zadostijo naravnim potrebam živali. Vendar pa so s to obliko reje povezani dodatni stroški in slabosti z vidika proizvodnosti živali, ker se jih redi na višji genetski potencial. Mnoga gospodarstva so zato iz gospodarskih razlogov prešla na izključno hlevsko rejo, zato ta zahteva preprečuje trend opuščanja pašne reje in omogoča spodbude za rejce, ki ohranjajo pašno rejo ali s pašno rejo začenjajo na območjih, kjer je travinje prevladujoča oblika krme. Obseg pašne reje, ki se spodbuja v okviru zahteve, znatno presega predpisane zahteve o svobodi gibanja živali in krepi dobrobit živali. Podpora pašne reje krepi tudi sprejemanje te reje med prebivalstvom in prispeva k izvajanju strategije EU »Od vil do vilic«.

Pašna reja pa je pomembna tudi za podnebno varstvo in ohranjanje čistosti zraka, saj pri takšnem sistemu reje pride do hitrejšega ločevanja blata in urina ter manjšega nastanka izpustov toplogrednih plinov in onesnaževal zraka (amonijak). S tem zahteva po izvajanju paše prispeva k doseganju ciljev Direktive EU (EU 2016/2284) o zmanjšanju nacionalnih izpustov za nekatera onesnaževala zraka in podpira doseganje nadrejenega cilja iz Zelenega dogovora o omejitvi izpustov toplogrednih plinov v EU za 55 % do leta 2030.

Pri izvajanju paše goveda morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:
-govedo se mora pasti najmanj 120 dni v letu v obdobju od 1. aprila do 15. novembra,
-govedo lahko prenočuje v hlevu,
-krave molznice se morajo dnevno pasti vsaj v času med obema molžama,
-zatiranje zajedavcev na podlagi predhodne koprološke analize, spomladi pred začetkom paše in jeseni po zaključku paše,
-voditi je potrebno dnevnik paše.
V primeru, da upravičenec ne izpolni pogoja glede časa/obdobja paše, se pomoč ne dodeli. O prekinitvi paše mora nosilec KMG obvestiti plačilno agencijo.

2. Izpust :
Reja privezanih živali je še vedno prisotna na veliki večini slovenskih govedorejskih kmetij. V okviru izvajanja javne službe strokovnih nalog v živinoreji so sodelavci Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, skupaj z območnimi Kmetijsko gozdarskimi zavodi, zbrali podatke o dejanskem deležu reje privezanih živali na kmetijah, ki so vključene v kontrolo prireje mleka na območju Slovenije. Na podlagi zbranih podatkov se ocenjuje, da je reja privezanih živali v Sloveniji prisotna na 65 % do 70 % vseh kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo z rejo govedi. Zaradi tega je še posebej pomembno, da se pri takem načinu reje spodbuja izpust živali na prosto predvsem na kmetijskih gospodarstvih kjer paša ni izvedljiva.

Govedu mora biti zagotovljen dostop do izpusta. Živali morajo biti v izpustu najmanj po 2 uri na dan. Površina izpusta mora obsegati najmanj:

-teleta do 6 mesecev	2 m^2 na žival,
-mlado govedo od 6 mesecev do 1 leta	2,5 m^2 na žival,
-mlado govedo 1-2 let	4 m^2 na žival,
-govedo nad 2 leti	4,5 m^2 na žival,
- plemenski bik	30 m^2 na žival.

3. Vzreja telet:
Teleta so zagotovo najobčutljivejša kategorija goveda. V zadnjih letih je bilo opravljenih veliko raziskav glede dobrega počutja telet in s tem vpliva na njihovo zdravstveno stanje. Z izboljšanjem počutja telet se izboljšuje tudi zdravje telet. Med glavne vplive na dobro počutje štejemo predvsem dovolj prostora na žival, ustrezno ležalno površino in pravilno oskrbo telet s potrebnimi hranilnimi snovmi. Bistven vpliv na dobro počutje in zdravje telet torej predstavljata razpoložljiva prostornina v hlevu in ustrezna tla z nasiljem.

Teletom v skupinskih boksih mora biti zagotovljena najmanj naslednja neovirana talna površina:
-teleta do treh mesecev starosti vsaj 2 m^2 na žival,
-teleta starejša od treh mesecev vsaj 2,5 m^2 na žival.

Vsaj na 2/3 talne površine boksa morajo biti tla polna (ne rešetkasta) in nastlana. Kot ustrezen nastil se šteje slama, seno, lesni sekanci, lesni oblanci in žagovina.

4. Izkoreninjenje goveje virusne diareje (v nadaljnjem besedilu: BVD):
Bovina virusna diareja (BVD) je bolezen goveda, ki povzroča velike gospodarske škode. Zvrgavanje, plodnostne motnje in/ali embrionalna smrt, povezana z BVD, vodijo do znatno zmanjšane reproduktivne sposobnosti in povečanega prezgodnjega izločanja živali. Ti simptomi so še posebej izraziti, če je v čredi eden ali več nosilcev BVD. Živali, pri katerih se razvije akutna oblika, lahko poginejo ali pa okrevanje poteka zelo dolgo. V tem obdobju je zmanjšana proizvodnja mleka in prirast. V času okrevanja je njihov imunski sistem pogosto deprimiran, zaradi česar so živali dovzetnejše za druge bolezni.

EU ureja nadzor nad boleznimi goveda v okviru Uredbe o zdravju živali[1]. BVD je kategorizirana kot bolezen kategorije C, kar pomeni bolezen s seznama, ki zadeva nekatere države članice in za katero so potrebni ukrepi za preprečevanje njenega širjenja v dele Unije, ki so uradno prosti bolezni ali kjer se za zadevno bolezen s seznama izvajajo programi izkoreninjenja. Država se lahko prostovoljno odloči, ali bo pristopila k izkoreninjenju bolezni s ciljem pridobitve statusa države, proste te bolezni. Pravila za izkoreninjenje BVD so predpisana na nivoju EU z Uredbo 2020/689/EU[2] in veljajo od 21. aprila 2021.

V Sloveniji je v veljavi Pravilnik o statusu črede, proste goveje virusne diareje (Uradni list RS, št. 92/22), ki zainteresiranim rejcem omogoča pridobitev statusa črede, proste BVD.
BVD je v Sloveniji endemična. Izkoreninjenje temelji na povečani biološki varnosti, testiranju in izločanju ali cepljenju, ki ga financirajo lastniki živali. Pomanjkanje motivacije rejcev v Sloveniji za sodelovanje pri prostovoljnih programih izkoreninjenja, vključno z ukrepi za preprečevanje bolezni ter za izvajanje in upoštevanje strogih ukrepov biološke varnosti, so najbolj pereča vprašanja pri izboljšanju zdravstvenega stanja slovenskega goveda.

Upravičenec mora imeti v skladu s Pravilnikom o statusu črede, proste goveje virusne diareje (Uradni list RS, št. 92/22) v tekočem letu opravljeno vzorčenje in preiskave na BVD za pridobitev statusa ali opravljeno vzorčenje in preiskave za ohranitev statusa ter s strani veterinarja opravljen pregled izpolnjevanja pogojev na gospodarstvu in izdan zapisnik o vzdrževanju statusa.

Dobrobit živali – drobnica

Podpora se dodeli za drobnico starejšo od 9 mesecev.

1. Paša drobnice:
Pri izvajanju paše drobnice morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:
-drobnica se mora pasti najmanj 210 dni, oziroma 180 dni na območjih s krajšo vegetacijsko dobo, v obdobju od 15. marca do 30. novembra,
-drobnica lahko prenočuje v hlevu,
-zatiranje zajedavcev na podlagi predhodne koprološke analize, spomladi pred začetkom paše in jeseni po zaključku paše,
-voditi je potrebno dnevnik paše.
V primeru, da upravičenec ne izpolni pogoja glede časa/obdobja paše, se pomoč ne dodeli. O prekinitvi paše mora nosilec KMG obvestiti plačilno agencijo.

2. Hlevska reja drobnice:
V slovenskih vremenskih razmerah je potrebno drobnici zagotoviti štiri do pet mesecev v letu zavetje v hlevu pred mrazom in vlago. Velikost in notranjo ureditev hleva je treba prilagoditi vrsti, velikosti in številu živali. Hlev mora zagotoviti urejeno in zdravo okolje za živali. Primerno življenjsko okolje v prvi vrsti pomeni ustrezno temperaturo in vlago, dobro osvetlitev in primerno zračenje ter zlasti dovolj prostora za živali.
Ovcam in kozam v skupinskih boksih mora biti zagotovljeno najmanj 1,5 m^2 neovirane talne površine na ovco oziroma kozo, jagnjetom in kozličkom pa najmanj 0,35 m^2 neovirane talne površine na jagnje oziroma kozlička.

3. Izpust
V času bivanja v hlevu mora biti drobnici zagotovljen dostop do izpusta. Živali morajo biti v izpustu najmanj po 2 uri na dan.
Površina izpusta mora obsegati najmanj 2,5 m^2 na ovco oziroma kozo in najmanj 0,5 m^2 na jagnje

oziroma kozlička.

Dobrobit živali – Konji

Podpora se dodeli za vse kategorije registriranih čistopasemskih konj, ki potencialno vstopajo v prehransko verigo. Reja privezanih konj ni dovoljena, razen v času krmljenja.

Paša konj in celoletni izpust:
Pri izvajanju paše konj morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:
-konji se morajo pasti najmanj 120 dni v letu v obdobju od 1. aprila do 15. novembra,
-zatiranje zajedavcev na podlagi predhodne koprološke analize, spomladi pred začetkom paše in jeseni po zaključku paše,
-konji lahko prenočujejo v hlevu,
-voditi je potrebno dnevnik paše.
V primeru, da upravičenec ne izpolni pogoja glede časa/obdobja paše, se pomoč ne dodeli. O prekinitvi paše mora nosilec KMG obvestiti plačilno agencijo.

V času izven pašnega obdobja je treba konjem zagotoviti celoletni izpust.

Pri izpuščanju konj v izpuste je treba upoštevati naslednje pogoje:
-mlade živali v starosti od 6 mesecev do treh let morajo biti v izpustu vsaj 2 uri na dan v čredi, ki šteje najmanj 2 konja; velikost izpusta mora biti 50 m^2 na posameznega konja.
-odrasli konji, starejši od treh let in plemenske kobile morajo biti v izpustu vsaj 2 uri na dan v čredi, ki šteje najmanj 2 konja; velikost izpusta mora biti najmanj 50 m^2 na posameznega konja.
-plemenski žrebci morajo biti v izpustu vsaj 2 uri na dan; velikost izpusta mora biti najmanj 200 m^2.

Združevanje različnih kategorij konj:
-v čredi mladih živali so lahko do enega leta starosti skupaj živali različnega spola, po tej starosti morajo biti ločene po spolu oziroma morajo biti moške živali kastrirane.
-v čredi odraslih konj so lahko združene kobile in kastrati.
-v čredi plemenskih kobil so plemenske kobile z žrebeti do 6 meseca starosti, lahko tudi žrebice, kobile brez žrebet in kastrati.
-pri haremskem pripustu je lahko v čredi plemenskih kobil 1 žrebec, starejši od enega leta.
-odraslih žrebcev se ne združuje z drugimi kategorijami konj z izjemo haremskega pripusta.

[1] Uredba (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o prenosljivih boleznih živali in o spremembi ter razveljavitvi določenih aktov na področju zdravja živali („Pravila o zdravju živali“) *UL L 84, 31.3.2016, str. 1–208*
[2] Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/689 z dne 17. decembra 2019 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta glede pravil za spremljanje, programe izkoreninjenja in status prost nekaterih bolezni s seznama in porajajočih se bolezni (Besedilo velja za EGP) *UL L 174, 3.6.2020, str. 211–340*

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci

Upravičenci so nosilci kmetijskih gospodarstev

Pogoji upravičenosti

Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.

Prašiči

Pred vložitvijo zahtevka za podintervencijo za prašiče mora imeti upravičenec opravljen pregled gospodarstva. Pregled se izvede v okviru intervencije IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in obsega pregled stanja na kmetijskem gospodarstvu ter informiranje in svetovanje o podintervenciji za prašiče in možnosti izvajanja posameznih zahtev.

Na dan pregleda gospodarstva mora upravičenec na posameznem gospodarstvu, za katero uveljavlja podintervencijo za prašiče, rediti:

– 10 ali več plemenskih svinj oziroma plemenskih mladic,

– 50 ali več tekačev oziroma

– 50 ali več pitancev.

Perutnina

Za kokoši nesnice je obvezna reja v alternativnih sistemih: upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za podintervencijo za perutnino rediti najmanj 350 kokoši nesnic.

Upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za podintervencijo za perutnino rediti najmanj 500 piščancev.

Govedo

Upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za podintervencijo za govedo rediti najmanj 2 GVŽ goveda.

Drobnica

Upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za podintervencijo za drobnico rediti najmanj 2 GVŽ drobnice.

Konji

Upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za podintervencijo za konje rediti najmanj 2 GVŽ konj.

Splošni pogoj

Upravičenec mora v sklopu izmenjave znanja in prenosa informacij opraviti usposabljanje oziroma svetovanje v obsegu najmanj 4 ure v zvezi z vsebinami s področja dobrobiti živali v letu prve oddaje zahtevka za intervencijo dobrobit živali v tekočem programskem obdobju.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

IAKS

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	Opis
SMR09	Direktiva Sveta 2008/119/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito telet člena 3 in 4
SMR10	Direktiva Sveta 2008/120/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito prašičev: člena 3 in 4
SMR11	Direktiva Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali: člen 4

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Druga zakonodaja Unije:

Direktiva Sveta 1999/74/ES z dne 19. julija 1999 o minimalnih standardih za zaščito kokoši nesnic (UL L 203, 3. 8. 1999, str. 53),

Direktiva Sveta 2007/43/ES z dne 28. junija 2007 o določitvi minimalnih pravil za zaščito piščancev, ki se gojijo za proizvodnjo mesa (UL L 182, 12. 7. 2007, str. 19).

Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/10 in 70/10)

Minimalne zahteve za dobrobit živali niso določene, ker predstavljajo standard in so vključene v sklopu zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.

Povezava med zadevnimi DKOS, PZR in nacionalnimi standardi ter intervencijo

PRAŠIČI

PZR / EU / SLO predpisi (minimalni standardi):

–Direktiva Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali

–Direktiva Sveta 2008/120/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito prašičev

–Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/10 in 70/10)

Zahteve (nadstandard)	**Minimalni standard**	**Opis**	
Plemenske svinje in mladice:			
–Osnovnemu obroku, ki pokriva potrebe po energiji, hranilih in vlakninah, je treba **dodajati tudi strukturno voluminozno krmopo volji (*ad libitum*).** Kot ustrezna strukturna voluminozna krma se štejejo slama žit in sveže, silirane ali posušene poljščine, sestavljene iz trave, metuljnic ali zelišč, ki se običajno opisujejo kot silaža, senaža, seno (mrva) ali zelena krma in koruzna silaža (silirane cele rastline koruze ali njihovi deli). Taka krma izpolnjuje tudi	Živalim je treba pokladati zadostno količino krme. Breje živali morajo imeti dovolj energetsko bogate krme in dovolj voluminozne krme ali krme z visokim deležem vlaknin, da bi se nasitile in zadovoljile potrebo po žvečenju. **Breje svinje in mladice, ki so restriktivno krmljene, ob osnovnem obroku prejmejo še najmanj 500 g slame ali mrve na žival na dan. Če se dodaja druga voluminozna krma, ki vsebuje manj suhe snovi kot slama ali**	Slovenija je pripravila osnutek dopolnitve nacionalnih pravil (Pravilnik o zaščiti rejnih živali) s prenosom vsebine Priporočila Komisije 2016/336 o uporabi Direktive Sveta 2008/120/ES o določitvi minimalnih pogojev za zaščito prašičev v zvezi z ukrepi za zmanjšanje potrebe po krajšanju repov v slovenski pravni red. Osnutek dopolnitev vsebuje merila skladnosti glede primernosti in količine	

funkcijo materiala za zaposlitev.	**mrva, se dodaja taka količina te voluminozne krme s katero se zagotovi najmanj 450 g suhe snovi na žival na dan**	voluminozne krme oziroma krme z visoko vsebnostjo vlaknin, in sicer najmanj 500 g slame na žival na dan oziroma druge ustrezne krme s katero se zagotovi najmanj 450 g suhe snovi na žival na dan. Ker so merila skladnosti šele v fazi osnutka bo potrebno še usklajevanje z deležniki. Kot nadstandard pa je predvideno dodajanje voluminozne krme po volji. Ker predstavlja klasičen ponujeni obrok (2,5 kg) pri svinjah od le 44 – 48 % količine, ki bi jo žival pojedla, če bi imela krmo po volji (ad libitum), je za živali najbolje, če imajo ves čas dostop do voluminozne krme po volji in si same izbirajo, koliko jo bodo pojedle. Brejim svinjam predvsem v zgodnji brejosti pokladamo		

		obrok, ki je bistveno manjši, kot bi ga živali zaužile ad libitum, saj ne želimo posledic pretirane zamastitve pri prasitvi in kasnejše laktacije. Manjši obrok pomeni, da so svinje precejšen del dneva lačne in zato v stresu. Ena od možnosti, kako omiliti posledice zmanjšanega obroka je dodajanje vlaknine v krmo. Dodajanje vlaknine v krmo se kaže v različnih spremembah v obnašanju in fiziologiji živali: svinje so manj vznemirjene pred obrokom, podaljša se čas zauživanja krme, zmanjša se proti sebi usmerjeno in preusmerjeno obnašanje, ki zajema aktivnosti z usti, kot so grizenje, žvečenje, valjanje jezika v ustih, prazno žvečenje,		

<table>
<tr><td></td><td></td><td>požiranje sline. V primeru, da živali dobivajo prebavljivo vlaknino, se zmanjša njihova aktivnost, manj nihanja pa je tudi pri vsebnosti glukoze in inzulina v krvi. Kljub temu, da določene študije, kjer so raziskovali pri svinjah pripravljenost »za delo« za dodatno krmo, ne kažejo, da bi bile svinje bolj site, pa kljub temu daljši čas po obroku, bogatem z vlaknino, mirujejo in niso motivirane za krmo.</td><td></td></tr>
<tr><td>–Živalim v skupinskih boksih mora biti zagotovljena 15 % večja talna površina na žival glede na površino, določeno s pravilnikom, ki ureja zaščito rejnih živali, kar pomeni:</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Število živali v skupini</td><td>Plemenske mladice</td><td>Plemenske svinje</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">+ 15 %</td></tr>
</table>

5 ali manj	2,07 m^2	2,85 m^2
6 do 39	1,89 m^2	2,59 m^2
40 ali več	1,70 m^2	2,33 m^2
polna tla*	**1,09 m^2**	**1,50 m^2**
* V polnih tleh je lahko največ 15 % drenažnih odprtin.	Minimalna neovirana talna površina za živali v skupini mora biti na mladico po osemenitvi 1,64 m2, na svinjo pa 2,25 m2. Če je v skupini pet ali manj živali, mora biti talna površina na žival večja za 10%. Če je v skupini 40 ali več živali, je lahko talna površina na žival manjša za 10%.	

Število živali v skupini	Plemenske mladice	Plemenske svinje
5 ali manj	1,80 m^2	2,48 m^2
6 do 39	1,64 m^2	2,25 m^2
40 ali več	1,48 m^2	2,03 m^2
polna tla	0,95 m^2	1,30 m^2
	Povečana razpoložljiva talna površina ugodno vpliva na živali, saj zmanjšuje agonistično obnašanje v skupinskih boksih ter s tem zvišuje raven dobrobiti. Več članic EU ima kot nadstandard	

	postavljeno za 20 % povečano neovirano talno površino. V Sloveniji si rejci prašičev želijo povečati razpoložljivo talno površino na plemensko svinjo. Žal pa zaradi dolgotrajnih postopkov pridobivanja potrebne dokumentacije za gradnjo ali rekonstrukcijo hlevov v Sloveniji ne uspejo kandidirati za sredstva na javnih razpisih za sektor prašičereje. V okviru ukrepa 4.1. V obdobju 2015 - jun. 2021 je le 10 kmetijam (sklop B) in 3 kmetijskim podjetjem (sklop C) uspelo pridobiti sredstva v okviru omenjenega ukrepa za pl. svinje in mladice. Povečano neovirano talno površino na pl. svinjo bi rejci lahko dosegali le z zmanjševanjem pl. črede v svojih rejah, kar pa je pri že			

	tako majhni samooskrbi s prašičjim mesom nesprejemljivo. Tako prelagamo, da se v obdobju 2023-2027 kot nadstandard zahteva 15 % povečano neovirano talno površino ob hkratnem povečanju deleža polnih tal.		
–Plemenskim svinjam in plemenskim mladicam mora biti zagotovljen stalni ali izmenični dostop do izpusta. Površina izpusta mora biti najmanj 1,3 m2 na žival, za štiri živali ali manj pa najmanj 6 m2 in z minimalno dolžino krajše stranice izpusta 2 m.	Izpust za plemenske svinje in plemenske mladice ni predpisan.		
Tekači in pitanci:			
–Tekačem in pitancem je treba zagotoviti obogatitev okolja z zaposlitvenim materialom oziroma	Prašiči morajo imeti na voljo slamo ali drug ustrezen material za zadostitev njihovih etoloških potreb in s tem	Slovenija je pripravila osnutek dopolnitve nacionalnih pravil s prenosom vsebine Priporočila	

predmeti, da se jim omogoči zadovoljevanje njihovih naravnih potreb, zato je treba **tekačem in pitancem zagotoviti vsaj en optimalen material po volji (*ad libitum*).** Kot optimalen material za zaposlitev se šteje slama, seno in silaža (senaža) kot nastilj ali pa kot dodatek na tla v boksu ali v jasli različnih izvedb,	za preprečevanje grizenja repov in drugih motenj v obnašanju: –prašičem se zagotovi najmanj 20 g slame ali mrve na žival na dan, ki se jo poklada v korita, na tla v boksu ali v jasli različnih izvedb in obešankah ali vedrih (če gre za rejo na rešetkastih tleh), ali –če se dodaja optimalen material, ki ima manjšo vsebnost suhe snovi kot slama ali mrva, se prašičem zagotovi primerljivo količino svežega ali fermentiranega optimalnega materiala, s katero se zagotovi najmanj 18 g suhe snovi na žival na dan.	Komisije 2016/336 o uporabi Direktive Sveta 2008/120/ES o določitvi minimalnih pogojev za zaščito prašičev v zvezi z ukrepi za zmanjšanje potrebe po krajšanju repov v slovenski pravni red. Osnutek dopolnitev vsebuje merila skladnosti glede primernosti in količine materiala za zaposlitev ter določbo, ki opredeljuje ustrezne ukrepe, ki jih mora izvesti rejec preden lahko krajša repe prašičem. Predlagan minimalni standard je najmanj 20 g slame ali mrve na žival na dan oziroma material, s katerim se zagotovi najmanj 18 g suhe snovi na žival na dan. Ker so merila skladnosti šele v fazi osnutka bo potrebno še usklajevanje z		

		deležniki. Kot nadstandard pa je predvideno dodajanje zgolj optimalnega materiala za zaposlitev po volji (ad libitum).	
–Glede na stanje in pogoje v reji mora biti živalim v skupinskih boksih zagotovljena 15 % ali 20 %večja talna površina na žival glede na površino, določeno s pravilnikom, ki ureja zaščito rejnih živali, kar pomeni:			

Živa masa živali (kg)	**+ 15 %***	**+ 20 %**
do vključno 10	0,17 m^2	0,18 m^2
nad 10 do vključno 20	0,23 m^2	0,24 m^2
nad 20 do vključno 30	0,35 m^2	0,36 m^2
nad 30 do vključno 50	0,46 m^2	0,48 m^2
nad 50 do vključno 85	0,63 m^2	0,66 m^2
nad 85 do vključno 110	0,75 m^2	0,78 m^2
nad 110	1,15 m^2	1,20 m^2

* Na najmanj 40 % neovirane talne površine boksa morajo biti polna tla. V polnih tleh je lahko največ 15 % drenažnih odprtin.	Minimalna neovirana talna površina, ki jo mora imeti vsak tekač ali pitanec v skupini:	
Živa masa živali (kg)	Površina	
do vključno 10	0,15 m^2	
nad 10 do vključno 20	0,20 m^2	
nad 20 do vključno 30	0,30 m^2	
nad 30 do vključno 50	0,40 m^2	
nad 50 do vključno 85	0,55 m^2	
nad 85 do vključno 110	0,65 m^2	
nad 110	1,00 m^2	
	V raziskavah so dokazani ugodni učinki povečane razpoložljive površine pri pitancih in tekačih, saj je zaradi boljše dostopnosti do virov v boksih manj agonističnega obnašanja, manj stresa za živali ter manj grizenja repov in manj poškodb. Večina slovenskih rejcev nima drugačne možnosti za	

	povečanje talne površine na žival kot, da zmanjšujejo število uhlevljenih živali. Pri že tako majhni samooskrbi s prašičjim mesom v Sloveniji to ni sprejemljivo. Zaradi dolgotrajnih postopkov pridobivanja potrebne dokumentacije za gradnjo ali rekonstrukcijo hlevov v Sloveniji tudi ne morejo kandidirati za sredstva na javnih razpisih za sektor prašičereje. V okviru ukrepa 4.1. V obdobju 2015 - junij 2021 je le 28 kmetijam (sklop B) uspelo pridobiti sredstva v okviru omenjenega ukrepa. Posledično – tako kot pri plemenskih svinjah in mladicah – prelagamo, da se v obdobju 2023-2027 kot nadstandard zahteva 15 % povečana neovirana talna površina hkrati			

	pa mora biti na tej površini najmanj 40 % polnih tal, lahko pa se rejec odloči za 20 % povečano neovirano talno površino, kjer pa polna tla niso zahtevana.		
Pitanci:			
–Pitancem mora biti zagotovljen stalni ali izmenični dostop do izpusta. Površina izpusta mora biti najmanj 0,55 m^2 na pitanca, dolžina krajše stranice izpusta pa mora biti najmanj 2 m.	Izpust za pitance ni predpisan.		

PERUTNINA

PZR / EU / SLO predpisi (minimalni standardi):

–Direktiva Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali

–Direktiva Sveta 1999/74/ES z dne 19. julija 1999 o minimalnih standardih za zaščito kokoši nesnic

–Direktiva Sveta 2007/43/ES z dne 28. junija 2007 o določitvi minimalnih pravil za zaščito piščancev, ki se gojijo za proizvodnjo mesa

–Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/10 in 70/10)

Zahteve (nadstandard)	**Minimalni standard**	**Opis**
Kokoši nesnice:		
–V **alternativnih sistemih reje** je treba	Gostota naseljenosti ne	V Sloveniji glede na

zgotoviti manjšo gostoto naseljenosti glede na gostoto, določeno s pravilnikom, ki ureja zaščito rejnih živali. **Gostota naseljenosti ne sme preseči 7 kokoši nesnic na m² uporabne površine za nesnice,**	sme preseči 9 kokoši nesnic na m^2 uporabne površine za nesnice.	podatke iz registra obratov rej kokoši nesnic prevladuje hlevska reja kokoši nesnic. Od 96 kmetijskih gospodarstev, ki redijo 350 ali več kokoši nesnic, ima hlevsko rejo 44 kmetijskih gospodarstev s skupaj 90 hlevi in 63,3 % staleža kokoši. Z manjšo gostoto naselitve in dodajanjem materiala za zaposlitev se prispeva k zmanjšanju pojavljanja neželenih oblik obnašanja kot sta na primer kljuvanje perja in kanibalizem, ki v reji kokoši nesnic predstavljata veliko težavo z vidika počutja živali in ekonomike reje.	
–Kokošim je treba zagotoviti obogatitev okolja z zaposlitvenim materialom oziroma predmeti, ki predstavljajo kokošim možnost izražanja za njih značilnih oblik obnašanja. V ta namen se dodajajo igrala iz žične mreže (žične košare, valji...) ali drugega perforiranega	Zaposlitveni material oziroma predmeti za obogatitev okolja niso predpisani.		

materiala (mrežaste vreče...) v katero je natlačena slama ali mrva, položena na tla ali v visečem položaju ali kljuvalni kamni, in sicer najmanj 1 igralo ali 1 kljuvalni kamen na 500 živali.		
Pitovni piščanci (brojlerji):		
–**Gostota naselitve je največ 30 kg/m2 uporabne površine za piščance,** to je piščancem neomejeno dostopna talna površina z nastiljem, pri čemer se podesti in pohodne površine pod podesti prištevajo k neto tlorisni površini vzrejnega prostora (v vsakem trenutku reje), podesti lahko predstavljajo največ 10 % neto tlorisne površine vzrejnega prostora in so lahko perforirani ali polni,	Največja gostota naseljenosti v objektu na gospodarstvu v nobenem trenutku ne sme preseči 33 kg žive teže piščancev na m^2 uporabne površine.	Intenzivne komercialne reje pitovnih piščancev temeljijo na reji v velikih, zaprtih hlevih z velikimi gostotami naselitve. Manjša gostota naselitve in obogatitve okolja z enostavnimi napravami/substrati (npr. gredami, dvignjenimi platformami, balami slame ali sena, različnimi materiali za nastiljanje, paneli, pregradami) zmanjšajo strah in agresijo med živalmi, povečajo njihovo aktivnost in s

postavljeni pa morajo biti tako, da lahko živali uporabljajo površino podestov in površino pod podesti,		tem zdravje nog ter na ta način prispevajo k boljšemu fizičnemu in fiziološkemu počutju pitovnih piščancev.
–piščancem je treba zagotoviti obogatitev okolja z zaposlitvenim materialom oziroma predmeti, ki predstavljajo piščancem možnost izražanja za njih značilnih oblik obnašanja. V ta namen se dodajajo igrala iz žične mreže (žične košare, valji...) ali drugega perforiranega materiala (mrežaste vreče...) v katero je natlačena slama ali mrva, in sicer najmanj 1 igralo na 1.500 živali, položeno na tla ali v visečem položaju.	Zaposlitveni material oziroma predmeti za obogatitev okolja niso predpisani.	

GOVEDO

PZR / EU / SLO predpisi (minimalni standardi):
–Direktiva Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali

–Direktiva Sveta 2008/119/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito telet
–Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/10 in 70/10)
–Pravilnik o statusu črede, proste goveje virusne diareje (Uradni list RS, št. 92/22)

Zahteve (nadstandard)	**Minimalni standard**	**Opis**
Paša: – govedo se mora pasti najmanj 120 dni v letu v obdobju od 1. aprila do 15. novembra, – govedo lahko prenočuje v hlevu, – krave molznice se morajo dnevno pasti vsaj v času med obema molžama, – zatiranje zajedavcev na podlagi predhodne koprološke analize, spomladi pred začetkom paše in jeseni po zaključku paše, – voditi je potrebno dnevnik paše.	Paša za govedo ni predpisana.	Redna paša rejnih živali, kot so govedo, ovce, koze ali konji, je živalim najprijaznejša oblika reje, saj gibanje na prostem, način hranjenja ter mirovanje in družabno vedenje najbolj zadostijo naravnim potrebam živali. Vendar pa so s to obliko reje povezani dodatni stroški in slabosti z vidika proizvodnosti živali, ker se jih redi na višji genetski potencial. Mnoga gospodarstva so zato iz gospodarskih razlogov prešla na izključno hlevsko rejo, zato ta zahteva preprečuje trend opuščanja pašne reje in omogoča spodbude za rejce, ki ohranjajo

		pašno rejo ali s pašno rejo začenjajo na območjih, kjer je travinje prevladujoča oblika krme. Obseg pašne reje, ki se spodbuja v okviru zahteve, znatno presega predpisane zahteve o svobodi gibanja živali in krepi dobrobit živali. -
Izpust: V času bivanja v hlevu mora biti govedu zagotovljen dostop do izpusta. Živali morajo biti v izpustu najmanj po 2 uri na dan.		
Kategorija goveda	Površina izpusta na žival	
Teleta do 6 mesecev	2,0 m^2	
Mlado govedo od 6 mesecev do 1 leta	2,5 m^2	
Mlado govedo od 1 leta do 2 let	4,0 m^2	
Govedo nad 2 leti	4,5 m^2	
Plemenski bik	30,0 m^2	
	Izpust za govedo ni predpisan.	Reja privezanih živali je še vedno prisotna na veliki

		večini slovenskih govedorejskih kmetij. V okviru izvajanja javne službe strokovnih nalog v živinoreji so sodelavci Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, skupaj z območnimi Kmetijsko gozdarskimi zavodi, zbrali podatke o dejanskem deležu reje privezanih živali na kmetijah, ki so vključene v kontrolo prireje mleka na območju Slovenije. Na podlagi zbranih podatkov se ocenjuje, da je reja privezanih živali v Sloveniji prisotna na 65 % do 70 % vseh kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo z rejo govedi. Zaradi tega je še posebej pomembno, da se pri takem načinu reje spodbuja izpust živali na prosto predvsem na	

		kmetijskih gospodarstvih kjer paša ni izvedljiva.
Vzreja telet: Teletom v skupinskih boksih mora biti zagotovljena najmanj naslednja neovirana talna površina: – teleta do treh mesecev starosti vsaj 2 m^2 na žival, – teleta starejša od treh mesecev vsaj 2,5 m^2 na žival. Tla na vsaj 2/3 talne površine boksa morajo biti polna (ne rešetkasta) in nastlana. Kot ustrezen nastil se šteje slama, seno, lesni sekanci, lesni oblanci in žagovina.	Na gospodarstvih z več kot pet teleti morajo biti teleta, starejša od osem tednov, nameščena v skupinah. Vsa teleta v skupini morajo imeti dovolj prostora, da se brez težav obračajo, vstajajo, legajo in negujejo. Minimalna neovirana talna površina, ki jo mora imeti vsako tele v skupini, je najmanj: – 1,5 m^2 za vsako tele z manj kot 150 kg žive teže, –1,7 m^2 za vsako tele od 150 do 220 kg žive teže in – 1,8 m^2 za vsako tele z 220 kg žive teže ali več.	-
Izkoreninjenje goveje virusne diareje:	Vključitev v program izkoreninjenja je prostovoljna.	BVD je v Sloveniji endemična. Izkoreninjenje temelji na

Upravičenec mora imeti v skladu s Pravilnikom o statusu črede, proste goveje virusne diareje (Uradni list RS, št. 92/22) v tekočem letu: – opravljeno vzorčenje in preiskave na BVD za pridobitev statusa ali – opravljeno vzorčenje in preiskave za ohranitev statusa ter s strani veterinarja opravljen pregled izpolnjevanja pogojev na gospodarstvu in izdan zapisnik o vzdrževanju statusa.		povečani biološki varnosti, testiranju in izločanju ali cepljenju, ki ga financirajo lastniki živali. Pomanjkanje motivacije rejcev v Sloveniji za sodelovanje pri prostovoljnih programih izkoreninjenja, vključno z ukrepi za preprečevanje bolezni ter za izvajanje in upoštevanje strogih ukrepov biološke varnosti, so najbolj pereča vprašanja pri izboljšanju zdravstvenega stanja slovenskega goveda. Zahteva se izvaja v skladu s Pravilnikom o statusu črede, proste goveje virusne diareje (Uradni list RS, št. 92/22). S pravilnikom je omogočeno izvajanje Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/689 z dne 17. decembra	

		2019 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta glede pravil za spremljanje, programe izkoreninjenja in status prost nekaterih bolezni s seznama in porajajočih se bolezni.

DROBNICA

PZR / EU / SLO predpisi (minimalni standardi):
–Direktiva Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali
–Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/10 in 70/10)

Zahteve (nadstandard)	**Minimalni standard**	**Opis**
Paša: – drobnica se mora pasti najmanj 210 dni, oziroma 180 dni na območjih s krajšo vegetacijsko dobo, v obdobju od 15. marca do 30. novembra, – drobnica lahko prenočuje v hlevu, – zatiranje zajedavcev na podlagi predhodne koprološke	Paša za drobnico ni predpisana.	Redna paša rejnih živali, kot so govedo, ovce, koze ali konji, je živalim najprijaznejša oblika reje, saj gibanje na prostem, način hranjenja ter počitek in družabno vedenje najbolj zadostijo naravnim potrebam živali. Vendar pa so s to obliko reje povezani dodatni stroški in slabosti z vidika

analize, spomladi pred začetkom paše in jeseni po zaključku paše, – voditi je potrebno dnevnik paše.		proizvodnosti živali, ker se jih redi na višji genetski potencial. Mnoga gospodarstva so zato iz gospodarskih razlogov prešla na izključno hlevsko rejo, zato ta zahteva preprečuje trend opuščanja pašne reje in omogoča spodbude za rejce, ki ohranjajo pašno rejo ali s pašno rejo začenjajo na območjih, kjer je travinje prevladujoča oblika krme. Obseg pašne reje, ki se spodbuja v okviru zahteve, znatno presega predpisane zahteve o svobodi gibanja živali in krepi dobrobit živali.	
Hlevska reja drobnice: Ovcam in kozam v skupinskih boksih mora biti zagotovljeno najmanj 1,5 m^2 neovirane	Najmanjša neovirana talna površina v skupinskih boksih za drobnico ni predpisana.	V zvezi s stanjem hlevov za rejo drobnice je v teku ciljni raziskovalni projekt »Razvoj trajnostnih konceptov gradenj	

talne površine na ovco oziroma kozo, jagnjetom in kozličkom pa najmanj 0,35 m^2 neovirane talne površine na jagnje oziroma kozlička.		hlevov«. V okviru projekta je bilo do sedaj popisanih 60 rej. Iz preliminarnih rezultatov izhaja, da pri reji drobnice v Sloveniji prevladujejo hlevi brez boksov, kar pomeni, da so sesna jagnjeta in sesni kozlički skupaj z materami v istem prostoru do oddaje v zakol. Le okoli 15 % je takih hlevov, kjer so odstavljeni jagenjčki/kozlički v ločenih boksih kjer poteka dokrmljevanje. Zaradi navedenega majhni prostori otežujejo delo s tropom, ozki prehodi in hodniki onemogočajo delo s stroji kar pomeni veliko ročnega dela (krmljenje, odstranjevanje gnoja, napajanje…). Predvsem so težave v tropih s sezonskimi jagnjitvami in jaritvami (prireja mleka) kjer prihaja do	

		prevelike gostote naselitve v času jagnjitev in jaritev, saj je do odstavitve preveč živali na m2 – prenatrpanost hlevov! V zahtevi so zato uporabljeni normativi za ekološko rejo drobnice, ki predstavljajo nadstandard v primerjavi z običajno rejsko prakso.
Izpust: V času bivanja v hlevu mora biti drobnici zagotovljen dostop do izpusta. Živali morajo biti v izpustu najmanj po 2 uri na dan. Površina izpusta mora obsegati najmanj 2,5 m^2 na ovco oziroma kozo in najmanj 0,5 m^2 na jagnje oziroma kozlička.	Izpust za drobnico ni predpisan.	V zahtevi so uporabljeni normativi za ekološko rejo drobnice.

KONJI

PZR / EU / SLO predpisi (minimalni standardi):

–Direktiva Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali

–Pravilnik o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/10 in 70/10)

Zahteve (nadstandard)	**Minimalni standard**	**Opis**

Paša in celoletni izpust: – konji se morajo pasti najmanj 120 dni v letu v obdobju od 1. aprila do 15. novembra, – zatiranje zajedavcev na podlagi predhodne koprološke analize, spomladi pred začetkom paše in jeseni po zaključku paše, – konji lahko prenočujejo v hlevu, – voditi je potrebno dnevnik paše. V času izven pašnega obdobja je treba konjem zagotoviti izpust. Živali morajo biti v izpustu vsaj 2 uri na dan:	

Kategorija konj	Površina izpusta na žival
Konji od 6 mesecev do 3 let	50 m^2
Konji starejši od 3 let in plemenske kobile	50 m^2
Plemenski	200 m^2

žrebci		
	Paša in izpust za konje nista predpisana.	Slovenija, tako kot številne druge države, nima predpisanih normativov za uhlevitev konj, obstajajo zgolj priporočila in zakonsko predpisani normativi drugih držav, po katerih se lahko ravnamo. Pri izgradnji in ureditvi hlevov se zato rejci v precejšnji meri odločajo po svoje, to pa lahko vodi do tega, da trpi konjeva dobrobit. V Sloveniji tako še nimamo na voljo podatkov, kateri sistem uhlevitve konj je pri nas najpogostejši (za športne konje, konje, namenjene za meso in konje, namenjene za rekreativno jahanje), kakšni so pogoji bivanja (površina/konja, mikroklimatski pogoji, oprema) v teh hlevih in ali ti sistemi uhlevitve zares ustrezajo priporočilom oziroma se približajo zakonsko

		predpisanim normativom drugih držav. V zvezi s stanjem v slovenskih rejah konj je v teku ciljni raziskovalni projekt »Razvoj trajnostnih konceptov gradenj hlevov«. V okviru projekta je bilo popisanih 30 rej. Na vsaki lokaciji je bil narejen natančen popis tako hleva kot tudi izpusta (v kolikor so ga imeli konji na voljo). Na podlagi vzorca 30 rej je razvidno, da so konji v največjem obsegu uhlevljeni v individualnih boksih v zaprtem hlevu brez izhoda in pogleda ven skozi okno, in sicer v kar 35,8 % rej. Temu sledijo reja prostih živali v zaprtem hlevu brez izhoda in direktnega pogleda ven (18,9 %), individualna stojišča s privezom (15,1 %) ter individualni boksi v zaprtem hlevu brez	

		izhoda in odprtim delom (13,2 %). Izkazalo se je, da so športni konji najpogosteje uhlevljeni v individualnih boksih v zaprtem hlevu brez izhoda in pogleda ven skozi okno (64,0 %), med ljubiteljskimi rejami prevladuje reja prostih živali v odprtem hlevu – tekalni hlev s stalnim dostopom na utrjen izpust ali pašnik (46,2 %), v reji konj za meso pa so konji v kar 46,7 % rej uhlevljenih v sistemu individualnih stojišč s privezom.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

☒ **IAKS**

☐ **Ne-IAKS**

Sekcija IAKS

Vrsta plačila

☒ stroški na enoto na podlagi dodatnih stroškov in izpada dohodka

☒ vključeni transakcijski stroški

☐ enkratno plačilo

☐ pavšalni znesek

Obseg podpore na ravni upravičencev

Podpora za intervencijo dobrobit živali je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti, krije pa lahko tudi stroške poslovanja (transakcijske stroške) v višini do največ 25 % podpore. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Metoda izračuna

Metodologijo izdelave modelnih izračunov za določitev višine podpor za intervencijo dobrobit živali je

izdelala neodvisna institucija: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, Jamnikarjeva 101, Ljubljana.

Izhodišča

Podpore za intervencijo dobrobit živali se nanašajo samo na tiste obveznosti, ki presegajo obvezne standarde Pravil o pogojenosti, druga ustrezna merila iz zakonodaje EU ter druge obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Podpore se dodelijo letno za kritje dodatnih stroškov in izpada dohodka, ki so posledica izvajanja intervencije in lahko po potrebi krijejo tudi poslovne stroške (do največ 25 % podpore, plačane za obveznost).

Predlog podpor je pripravljen na podlagi modelnega izračuna za zahteve intervencije dobrobit živali. Podlaga za izračun podpor je razlika, ki nastane v finančnem rezultatu med običajno rejsko prakso in izvajanjem zahtev intervencije dobrobit živali. Pri običajni rejski praksi so upoštevani standardi, merila in minimalne dejavnosti določene v zakonodaji EU in obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Pri opredelitvi običajne rejske prakse so pri posamezni proizvodni usmeritvi upoštevane rejske prakse, ki so razširjene v Sloveniji in ustrezajo slovenski ravni intenzivnosti. S pomočjo modelnih kalkulacij so ocenjeni stroški in prihodki pri običajni rejski praksi in pri izvajanju intervencije dobrobit živali.

Dodatna pojasnila

Podpora za intervencijo dobrobit živali je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti, krije pa tudi stroške poslovanja (transakcijske stroške) v višini do največ 25 % podpore. Plačilo se dodeli na GVŽ.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kateri so modeli zavez pri intervenciji?

☐ na podlagi rezultatov (z možnostjo izbire)

☒ na podlagi upravljanja (z možnostjo izbire)

☐ hibridno (na podlagi upravljanja in rezultatov)

Pojasnite obveznosti/možnosti za upravičence v zvezi z zavezami, določenimi v intervenciji

Vstop v intervencijo dobrobit živali je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja eno leto.

Upravičenec se z vstopom v intervencijo dobrobit živali obveže, da bo na kmetijskem gospodarstvu to operacijo izvajal ves čas trajanja obveznosti. Odstopanje od te obveznosti je dovoljena le v primeru višje sile ali izjemnih okoliščin, kot to določa 3. člen Uredbe 2021/2116/EU in je opredeljeno z nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo dobrobit živali.

Kako dolgo trajajo pogodbe?

Enoletna obveznost

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Upravičenost do plačila za intervencijo Dobrobit živali je odvisna od izpolnjevanja predpisanih zahtev, višina plačil pa je določena glede na dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzetih obveznosti.

Intervencija Dobrobit živali je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(3)(b) - 70 - Plačila na podlagi člena 70	70,20%	20,00%	80,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP28.01 - Znesek na enoto za plemenske svinje in mladice - voluminozna krma	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.02 - Znesek na enoto za plemenske svinje in mladice - 15 % večja talna površina	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.03 - Znesek na enoto za plemenske svinje in mladice - izpust	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.04 - Znesek na enoto tekači in pitanci - zaposlitveni material	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.05 - Znesek na enoto tekači in pitanci - 15 % večja talna površina	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.06 - Znesek na enoto tekači in pitanci - 20 % večja talna površina	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.07 - Znesek na enoto pitanci - izpust	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.08 - Znesek na enoto kokoši nesnice - manjša gostota naseljenosti	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.09 - Znesek na enoto kokoši nesnice – obogatitveni material	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.10 - Znesek na enoto pitovni piščanci - manjša gostota naselitve	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.11 - Znesek na enoto pitovni piščanci – obogatitveni material	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.12 - Znesek na enoto govedo - paša	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.13 - Znesek na enoto govedo - izpust	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.14 - Znesek na enoto govedo - vzreja telet	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.15.01 - Znesek na enoto govedo- izkoreninjenje BVD – pridobitev statusa	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.15.02 - Znesek na enoto govedo- izkoreninjenje BVD – vzdrževanje statusa	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.16.01 - Znesek na enoto drobnica - paša 210 dni	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne

ZNERP28.16.02 - Znesek na enoto drobnica – paša 180 dni	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.17.01 - Znesek na enoto drobnica - hlevska reja 1	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.17.02 - Znesek na enoto drobnica - hlevska reja 2	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.18.01 - Znesek na enoto drobnica - izpust 1	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.18.02 - Znesek na enoto drobnica – izpust 2	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne
ZNERP28.19 - Znesek na enoto konji - paša in celoletni izpust	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.44;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP28.01 - Znesek na enoto za plemenske svinje in mladice - voluminozna krma

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za plemenske svinje in mladice - voluminozna krma znaša 69,75 €/GVŽ.

Pri krmljenju plemenskih svinj in plemenskih mladic je treba v skupinski reji v čakališču osnovnemu obroku, ki pokriva potrebe po energiji, hranilih in vlakninah, dodajati tudi strukturno voluminozno krmo. Količina in tip voluminozne krme v predpisih ni določen.

Zahteva narekuje pokladanje (dodatnih) 1,0 kg slame na plemensko svinjo dnevno. Ob tem nastajajo tudi stroški dodatnega dela ob pokladanju slame v čakališču. Slama se poklada na tla, v korita/jasli ali viseče posode. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.02 - Znesek na enoto za plemenske svinje in mladice - 15 % večja talna površina

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za plemeske svinje in mladice - 15 % večja talna površina znaša 121,06 €/GVŽ.

Pri običajni kmetijski praksi so upoštevane minimalne površine hlevov po veljavni zakonodaji. Zahteva povečuje talno površino na uhlevljeno žival za 15 %. Pri obstoječih kapacitetah je mogoče uhleviti 15 % manj živali. Učinek je ocenjen na podlagi izpada pokritja zaradi zmanjšanega staleža. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-

okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.03 - Znesek na enoto za plemenske svinje in mladice - izpust

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za plemeske svinje in mladice - izpust znaša 41,06 €/GVŽ.

Običajna kmetijska praksa ne zahteva urejenega izpusta ob hlevu.

Zahteva pa narekuje urejen utrjen izpust, ki omogoča vzdrževanje higienskih standardov na primerni ravni, kar vključuje tudi nastiljanje z ustreznim materialom in redno čiščenje, če ne gre za izpust na rešetkah. Zato je predvidena poraba 0,5 kg slame na GVŽ dnevno ter pavšalni pribitek dela za nastiljanje in čiščenje izpusta ter opravila pri premikih živali (skupaj v višini 50 % glede na stroške nastila). Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.04 - Znesek na enoto tekači in pitanci - zaposlitveni material

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za tekače in pitance – zaposlitveni material znaša 21,47 €/GVŽ.

Pri običajni kmetijski praksi živalim ne pokladamo zaposlitvenega materiala ali v minimalnih količinah. Pri tej zahtevi pa je tekačem in pitancem treba zagotoviti obogatitev okolja z zaposlitvenim materialom v večjih količinah, v kalkulaciji je predvidena povprečna dnevna (dodatna) poraba 100 g slame na žival v pitanju. Upoštevani so tudi dodatni stroški pokladanja slame. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.05 - Znesek na enoto tekači in pitanci - 15 % večja talna površina

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za tekače in pitance – 15 % večja talna površina znaša 75,66 €/GVŽ.

Pri običajni kmetijski praksi imamo živali v pitanju nastanjene na rešetkastih tleh. Pri tem so določene minimalne površine boksa na uhlevljeno žival.
Pri tej zahtevi je minimalna površina na uhlevljeno žival za vse starostne kategorije v pitanju povečana za 15 %. Dodatno mora biti najmanj 40 % talne površine boksa polnih tal, kar pomeni velik problem zaradi problematičnega čiščenja, ki zahteva dodatno delo. Učinek večje talne površine je ocenjen preko ustrezno manjšega staleža živali (- 15 %), kar se odrazi v sorazmerno nižjem realiziranem pokritju (za 15 %). Dodatno delo s čiščenjem zaradi delno polnih tal je ocenjeno na 0,3 ure na žival za celotno obdobje pitanja, in se nanaša na dejanski stalež živali (ki je za 15 % nižji kot pri običajni kmetijski praksi. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.06 - Znesek na enoto tekači in pitanci - 20 % večja talna površina

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za tekače in pitance – 20 % večja talna površina znaša 65,44 €/GVŽ.

Pri običajni kmetijski praksi imamo živali v pitanju nastanjene na rešetkastih tleh. Pri tem so določene minimalne površine boksa na uhlevljeno žival.
Pri tej zahtevi je minimalna površina na uhlevljeno žival za vse starostne kategorije v pitanju povečana za 20 %. Živali pa so lahko uhlevljene v boksih z rešetkami. Učinek je ocenjen na podlagi izpada pokritja zaradi zmanjšanega staleža (za 20 %). Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.07 - Znesek na enoto pitanci - izpust

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za pitance – izpust znaša 41,06 €/GVŽ.

Običajna kmetijska praksa ne zahteva urejenega izpusta ob hlevu. Zahteva pa narekuje urejen utrjen izpust, ki omogoča vzdrževanje higienskih standardov na primerni ravni, kar vključuje tudi nastiljanje z ustreznim materialom in redno čiščenje, če ne gre za izpust na rešetkah. Zato je predvidena poraba 0,5 kg slame na GVŽ dnevno ter pavšalni pribitek dela za nastiljanje in čiščenje izpusta ter opravila pri premikih živali (skupaj v višini 50 % glede na stroške nastila). Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.08 - Znesek na enoto kokoši nesnice - manjša gostota naseljenosti

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem

izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za kokoši nesnice – manjša gostota naseljenosti znaša 239,00 €/GVŽ.

Pri običajni kmetijski praksi je v alternativnih sistemih reje po pravilniku , ki ureja zaščito živali, dovoljena gostota naseljenosti do 9 kokoši na m2 uporabne površine. Pri tej zahtevi pa gostota naseljenosti ne sme preseči 7 kokoši nesnic na m2 uporabne površine za nesnice, kar predstavlja za 22 % strožjo zahtevo v primerjavi z običajno kmetijsko prakso. To za seboj potegne ustrezno manjšo jato kokoši nesnic pri dani kapaciteti hleva. Učinek je ocenjen na podlagi izpada pokritja ob upoštevanju koefecienta GVŽ 0,014 za kokoš nesnico. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.09 - Znesek na enoto kokoši nesnice – obogatitveni material

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za kokoši nesnice – obogatitveni material znaša 117,92 €/GVŽ.

Pri običajni kmetijski praksi dodajanje zaposlitvenega materiala ni zahtevano. V skladu s to zahtevo je predvidena poraba 10 kg slame na 500 kokoši dnevno. Slamo dnevno pokladamo v žičnate košare, kar predstavlja dodatno delo, ki je ocenjeno kot 60 % pribitek k stroškom zaposlitvenega materiala. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.10 - Znesek na enoto pitovni piščanci - manjša gostota naselitve

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za pitovne piščance – manjša gostota naselitve 44,14 €/GVŽ.

Pri običajni kmetijski praksi je po pravilniku , ki ureja zaščito živali, dovoljena gostota naseljenosti največ 33 kg pitovnih piščancev na m^2 uporabne površine za piščance. Pri tej zahtevi pa gostota naseljenosti ne sme preseči 30 kg pitovnih piščancev na m2 uporabne površine za piščance, kar predstavlja za 10 % strožjo zahtevo v primerjavi z običajno kmetijsko prakso. To za seboj potegne ustrezno manjšo jato pitovnih piščancev pri dani kapaciteti hleva. Učinek je ocenjen na podlagi izpada pokritja ob upoštevanju koefecienta GVŽ 0,007 za piščanca v pitanju. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila

je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.11 - Znesek na enoto pitovni piščanci – obogatitveni material

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za pitovne piščance – obogatitveni material znaša 31,29 €/GVŽ.

Pri običajni kmetijski praksi dodajanje zaposlitvenega materiala ni zahtevano. V skladu s to zahtevo piščancem treba zagotoviti obogatitev okolja z zaposlitvenim materialom oziroma predmeti, ki predstavljajo piščancem možnost izražanja za njih značilnih oblik obnašanja. V kalkulaciji je predvidena poraba 5 kg slame na 1500 piščancev dnevno. Slamo dnevno pokladamo v žičnate košare, kar predstavlja dodatno delo, ki je ocenjeno kot 60 % pribitek k stroškom zaposlitvenega materiala. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.12 - Znesek na enoto govedo - paša

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 85 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za govedo – paša znaša 52,90 €/GVŽ.

Pri običajni kmetijski praksi paša ni obvezna in v Sloveniji zaradi majhnih čred, nezaokroženih in pogosto oddaljenih parcel ter čedalje bolj tudi zaradi ogroženosti zaradi napadov zveri ni zelo pogosta. Pri pašni reji smo predvideli nekoliko nižjo prirejo tako pri čredah za prirejo mleka kot za prirejo mesa. Čeprav je sam krmni obrok pri pašni reji za enako prirejo praviloma cenejši in zahteva tudi nekoliko nižji vložek dela, pa so pri prireji mleka precejšnje dodatne delovne obremenitve povezane predvsem z vsakodnevnimi premiki na in iz paše, pri mesnih čredah pa so zaradi precejšnje izpostavljenosti zverem potrebne pogoste kontrole, zaradi zahtevnih terenov je precejšnja obveznost tudi oskrba z vodo. Čeprav ne posebno velik, je dodaten strošek povezan tudi s koprološkimi analizami blata, ki so pri nadstandardu za pašo obvezne. V kalkulaciji je upoštevano razmerje med številom živali iz mlečnih čred in tistih iz čred za prirejo mesa približno 1:3. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.13 - Znesek na enoto govedo - izpust

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem

izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za govedo – izpust znaša 41,06 €/GVŽ.

Običajna kmetijska praksa ne zahteva urejenega izpusta ob hlevu. Ta zahteva pa narekuje urejen utrjen izpust, ki omogoča vzdrževanje higienskih standardov na primerni ravni, kar vključuje tudi nastiljanje z ustreznim materialom in redno čiščenje, če ne gre za izpust na rešetkah. Zato je predvidena poraba 0,5 kg slame na GVŽ dnevno ter pavšalni pribitek dela za nastiljanje in čiščenje izpusta ter opravila pri premikih živali (skupaj v višini 50 % glede na stroške nastila).Vrednost se nanaša na izvajanje izpusta skozi celo leto. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.14 - Znesek na enoto govedo - vzreja telet

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za govedo – vzreja telet znaša 60,71 €/GVŽ.

Pri običajni kmetijski praksi je za teleta do 3 mesecev starosti potrebno zagotoviti najmanj 1,5 m2 na žival neovirane talne površine, pri tej zahtevi se ta poveča na najmanj 2 m2, kar pri enaki površini predstavlja možnost uhlevitve četrtine manj telet. Za teleta, starejša od 3 mesecev, je pri običajni kmetijski praksi potrebno zagotoviti najmanj 1,7 m2 neovirane talne površine na žival, pri tej zahtevi pa se ta poveča na najmanj 2,5 m2. To pri obstoječih kapacitetah hleva omogoča uhlevitev tretjine manj telet. Učinek zmanjšanega staleža je ocenjen na podlagi izpada pokritja, ker moramo del telet izhleviti pri nižji starosti. Izračunana vrednost odraža učinek pri celoletni zasedenosti hleva pri teletih krav molznic. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.15.01 - Znesek na enoto govedo- izkoreninjenje BVD – pridobitev statusa

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za govedo – izkoreninjenje BVD - pridobitev statusa znaša 8,26 €/GVŽ,

Pri običajni kmetijski praksi preiskav na BVD ni potrebno izvajati. V obdobju, ko želimo pridobiti status črede, proste BVD, je potrebno dvakrat letno izvesti serološko preiskavo krvnih vzorcev telet v čredi s strani pooblaščene organizacije. Izračun se nanaša na GVŽ krav v obravnavani čredi. Če po pridobljenem statusu črede, proste BVD, želimo ta status ohranjati, je potrebno enkrat letno izvesti serološko preiskavo krvnih vzorcev telet v čredi s strani pooblaščene

organizacije. Izračun se nanaša na GVŽ krav v obravnavani čredi in zajema stroške odvzema krvnih vzorcev in serološke preiskave. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.15.02 - Znesek na enoto govedo- izkoreninjenje BVD – vzdrževanje statusa

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za govedo – izkoreninjenje BVD - vzdrževanje statusa znaša 4,13 €/GVŽ.

Pri običajni kmetijski praksi preiskav na BVD ni potrebno izvajati. V obdobju, ko želimo pridobiti status črede, proste BVD, je potrebno dvakrat letno izvesti serološko preiskavo krvnih vzorcev telet v čredi s strani pooblaščene organizacije. Izračun se nanaša na GVŽ krav v obravnavani čredi. Če po pridobljenem statusu črede, proste BVD, želimo ta status ohranjati, je potrebno enkrat letno izvesti serološko preiskavo krvnih vzorcev telet v čredi s strani pooblaščene organizacije. Izračun se nanaša na GVŽ krav v obravnavani čredi in zajema stroške odvzema krvnih vzorcev in serološke preiskave. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.16.01 - Znesek na enoto drobnica - paša 210 dni

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za drobnico – paša 210 dni znaša 50,67 €/GVŽ.

Čeprav je paša pri drobnici precej pogosta, paša ni obvezna, marsikdaj pa poteka krajše obdobje kot je zahtevano pri tej podintervenciji. Podobno kot pri govedu tudi pri pašni reji drobnice pričakujemo nekoliko nižjo prirejo kot pri celoletni reji v hlevu. Pri mesni usmeritvi so potrebne pogoste kontrole tropov, saj se povečuje ogroženost drobnice zaradi premnožitve zveri. Pri mlečni usmeritvi, ki sicer predstavlja le okoli 1/8 nacionalne populacije, pa dodatno delo predstavljajo vsakodnevni pregoni tropov na molžo. Tudi pri drobnici so pri pašni reji dodatni stroški povezani z obveznim izvajanjem koproloških analiz dvakrat letno. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«

ZNERP28.16.02 - Znesek na enoto drobnica – paša 180 dni

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za drobnico – paša 180 dni znaša 43,43 €/GVŽ.

Čeprav je paša pri drobnici precej pogosta, paša ni obvezna, marsikdaj pa poteka krajše obdobje kot je zahtevano pri tej podintervenciji. Podobno kot pri govedu tudi pri pašni reji drobnice pričakujemo nekoliko nižjo prirejo kot pri celoletni reji v hlevu. Pri mesni usmeritvi so potrebne pogoste kontrole tropov, saj se povečuje ogroženost drobnice zaradi premnožitve zveri. Pri mlečni usmeritvi, ki sicer predstavlja le okoli 1/8 nacionalne populacije, pa dodatno delo predstavljajo vsakodnevni pregoni tropov na molžo. Tudi pri drobnici so pri pašni reji dodatni stroški povezani z obveznim izvajanjem koproloških analiz dvakrat letno. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«

ZNERP28.17.01 - Znesek na enoto drobnica - hlevska reja 1

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za drobnico– hlevska reja 1 znaša 52,25 €/GVŽ na območju z 210 dni paše..

Minimalne zahteve za običajno kmetijsko prakso niso predpisane. Na podlagi izvedenega podrobnega popisa hlevov v letu 2022 pa izhaja, da znaša povprečna talna površina na plemensko ovco in kozo 1,33 m^2. Pri tej zahtevi minimalna neovirana talna površina na plemensko žival drobnice znaša 1,5 m^2. Učinek te zahteve je ocenjen na podlagi izpada pokritja zaradi danih hlevskih zmogljivosti, upoštevaje tehtano povprečje za ovce in koze mlečnih in mesnih pasem oz. usmeritev reje. Prikazan rezultat se nanaša na GVŽ in mesec (10,45 €/GVŽ), ko imamo živali nastanjene v hlevu. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.17.02 - Znesek na enoto drobnica - hlevska reja 2

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za drobnico– hlevska reja 2 znaša 62,70 €/GVŽ na območju s 180 dni paše.

Minimalne zahteve za običajno kmetijsko prakso niso predpisane. Na podlagi izvedenega podrobnega popisa hlevov v letu 2022 pa izhaja, da znaša povprečna talna površina na plemensko ovco in kozo 1,33 m^2. Pri tej zahtevi minimalna neovirana talna površina na plemensko žival drobnice znaša 1,5 m^2. Učinek te zahteve je ocenjen na podlagi izpada pokritja zaradi danih hlevskih zmogljivosti, upoštevaje tehtano povprečje za ovce in koze mlečnih in mesnih pasem oz. usmeritev reje. Prikazan rezultat se nanaša na GVŽ in mesec (10,45 €/GVŽ), ko imamo živali nastanjene v hlevu. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-

podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.18.01 - Znesek na enoto drobnica - izpust 1

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za drobnico – izpust 1 znaša 17,10 €/GVŽ na območju z 210 dni paše..

Običajna kmetijska praksa ne zahteva urejenega izpusta ob hlevu. Ta zahteva pa narekuje urejen utrjen izpust, ki omogoča vzdrževanje higienskih standardov na primerni ravni, kar vključuje tudi nastiljanje z ustreznim materialom in redno čiščenje, če ne gre za izpust na rešetkah. Zato je predvidena poraba 0,5 kg slame na GVŽ dnevno ter pavšalni pribitek dela za nastiljanje in čiščenje izpusta ter opravila pri premikih živali (skupaj v višini 50 % glede na stroške nastila). Prikazan rezultat se nanaša na GVŽ in mesec (3,42 €/GVŽ), ko imamo živali nastanjene v hlevu. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.18.02 - Znesek na enoto drobnica – izpust 2

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za drobnico – izpust 2 znaša 20,52 €/GVŽ na območju s 180 dni paše..

Običajna kmetijska praksa ne zahteva urejenega izpusta ob hlevu. Ta zahteva pa narekuje urejen utrjen izpust, ki omogoča vzdrževanje higienskih standardov na primerni ravni, kar vključuje tudi nastiljanje z ustreznim materialom in redno čiščenje, če ne gre za izpust na rešetkah. Zato je predvidena poraba 0,5 kg slame na GVŽ dnevno ter pavšalni pribitek dela za nastiljanje in čiščenje izpusta ter opravila pri premikih živali (skupaj v višini 50 % glede na stroške nastila). Prikazan rezultat se nanaša na GVŽ in mesec (3,42 €/GVŽ), ko imamo živali nastanjene v hlevu. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP28.19 - Znesek na enoto konji - paša in celoletni izpust

Podpora za zahtevo je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ.

Letna višina plačila za zahtevo za konje – paša in celoletni izpust znaša 48,16 €/GVŽ.

Pašna reja konj v Sloveniji še zlasti pri konjih, ki vstopajo v prehransko verigo, ni zelo pogosta, sploh pa ne obvezna. Pašna reja je sama po sebi cenejša od hlevske reje. Ker pa v številnih čredah konji niso nastanjeni v hlevih s pašnimi površinami tik ob njih, neredko pa so živali celo privezane, izvajanje paše v takšnih razmerah zahteva precej dodatnega dela. Tudi pri konjih je pri tem nadstandardu obvezno izvajanje koproloških analiz blata, kar je povezano z dodatnimi stroški. Izvajanje izpusta je ob tem obvezna zahteva v mesecih, ko ne moremo izvajati paše. Če za to nimamo dovolj velikih površin za 'neomejeno' gibanje živali, je predvidena ureditev utrjenega izpusta z nastilom, v katerem skrbimo za ustrezno čistočo. Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP28.01 - Znesek na enoto za plemenske svinje in mladice - voluminozna krma (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	69,75	69,75	69,75	69,75	69,75	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	69,75	69,75	69,75	69,75	69,75	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	0,00	15.000,00
ZNERP28.02 - Znesek na enoto za plemenske svinje in mladice - 15 % večja talna površina (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	121,06	121,06	121,06	121,06	121,06	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	121,06	121,06	121,06	121,06	121,06	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00	0,00	22.500,00
ZNERP28.03 - Znesek na enoto za plemenske svinje in mladice - izpust (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	41,06	41,06	41,06	41,06	41,06	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	41,06	41,06	41,06	41,06	41,06	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	0,00	10.000,00
ZNERP28.04 - Znesek na enoto tekači in pitanci - zaposlitveni material (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	21,47	21,47	21,47	21,47	21,47	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	21,47	21,47	21,47	21,47	21,47	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	16.000,00	16.000,00	16.000,00	16.000,00	16.000,00	0,00	80.000,00
ZNERP28.05 - Znesek na enoto tekači in pitanci - 15 % večja talna površina (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	75,66	75,66	75,66	75,66	75,66	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	75,66	75,66	75,66	75,66	75,66	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	21.600,00	21.600,00	21.600,00	21.600,00	21.600,00	0,00	108.000,00

ZNERP28.06 - Znesek na enoto tekači in pitanci - 20 % večja talna površina (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	65,44	65,44	65,44	65,44	65,44	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	65,44	65,44	65,44	65,44	65,44	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	5.400,00	5.400,00	5.400,00	5.400,00	5.400,00	0,00	27.000,00
ZNERP28.07 - Znesek na enoto pitanci - izpust (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	41,06	41,06	41,06	41,06	41,06	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	41,06	41,06	41,06	41,06	41,06	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	2.300,00	2.300,00	2.300,00	2.300,00	2.300,00	0,00	11.500,00
ZNERP28.08 - Znesek na enoto kokoši nesnice - manjša gostota naseljenosti (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	239,00	239,00	239,00	239,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	0,00	239,00	239,00	239,00	239,00	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	0,00	800,00	800,00	800,00	800,00	0,00	3.200,00
ZNERP28.09 - Znesek na enoto kokoši nesnice – obogatitveni material (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	117,92	117,92	117,92	117,92	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	0,00	117,92	117,92	117,92	117,92	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	0,00	800,00	800,00	800,00	800,00	0,00	3.200,00
ZNERP28.10 - Znesek na enoto pitovni piščanci - manjša gostota naselitve (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	44,14	44,14	44,14	44,14	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	0,00	44,14	44,14	44,14	44,14	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	0,00	2.400,00	2.400,00	2.400,00	2.400,00	0,00	9.600,00
ZNERP28.11 - Znesek na enoto pitovni piščanci – obogatitveni material (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	31,29	31,29	31,29	31,29	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	0,00	31,29	31,29	31,29	31,29	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	0,00	2.400,00	2.400,00	2.400,00	2.400,00	0,00	9.600,00
ZNERP28.12 - Znesek na enoto govedo - paša (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	52,90	52,90	52,90	52,90	52,90	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	62,23	62,23	62,23	62,23	62,23	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	0,00	500.000,00
ZNERP28.13 - Znesek na enoto govedo - izpust (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	41,06	41,06	41,06	41,06	41,06	0,00	

	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	41,06	41,06	41,06	41,06	41,06	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	0,00	50.000,00
ZNERP28.14 - Znesek na enoto govedo - vzreja telet (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	60,71	60,71	60,71	60,71	60,71	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	60,71	60,71	60,71	60,71	60,71	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	0,00	2.500,00
ZNERP28.15.01 - Znesek na enoto govedo- izkoreninjenje BVD – pridobitev statusa (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	8,26	8,26	8,26	8,26	8,26	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	8,26	8,26	8,26	8,26	8,26	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	0,00	5.000,00
ZNERP28.15.02 - Znesek na enoto govedo- izkoreninjenje BVD – vzdrževanje statusa (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	4,13	4,13	4,13	4,13	4,13	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	4,13	4,13	4,13	4,13	4,13	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	1.000,00	1.800,00	2.600,00	3.400,00	4.200,00	0,00	13.000,00
ZNERP28.16.01 - Znesek na enoto drobnica - paša 210 dni (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	50,67	50,67	50,67	50,67	50,67	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	50,67	50,67	50,67	50,67	50,67	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	3.300,00	3.300,00	3.300,00	3.300,00	3.300,00	0,00	16.500,00
ZNERP28.16.02 - Znesek na enoto drobnica – paša 180 dni (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	43,43	43,43	43,43	43,43	43,43	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	43,43	43,43	43,43	43,43	43,43	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	1.700,00	1.700,00	1.700,00	1.700,00	1.700,00	0,00	8.500,00
ZNERP28.17.01 - Znesek na enoto drobnica - hlevska reja 1 (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	52,25	52,25	52,25	52,25	52,25	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	52,25	52,25	52,25	52,25	52,25	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	1.600,00	1.600,00	1.600,00	1.600,00	1.600,00	0,00	8.000,00
ZNERP28.17.02 - Znesek na enoto drobnica - hlevska reja 2 (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	62,70	62,70	62,70	62,70	62,70	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	62,70	62,70	62,70	62,70	62,70	0,00	

	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	810,00	810,00	810,00	810,00	810,00	0,00	4.050,00
ZNERP28.18.01 - Znesek na enoto drobnica - izpust 1 (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	17,10	17,10	17,10	17,10	17,10	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	17,10	17,10	17,10	17,10	17,10	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	0,00	7.500,00
ZNERP28.18.02 - Znesek na enoto drobnica – izpust 2 (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	20,52	20,52	20,52	20,52	20,52	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	20,52	20,52	20,52	20,52	20,52	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	800,00	800,00	800,00	800,00	800,00	0,00	4.000,00
ZNERP28.19 - Znesek na enoto konji - paša in celoletni izpust (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	48,16	48,16	48,16	48,16	48,16	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	48,16	48,16	48,16	48,16	48,16	0,00	
	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	4.100,00	4.100,00	4.100,00	4.100,00	4.100,00	0,00	20.500,00
SKUPAJ	O.18 (enota: Glave velike živine)	0,00	181.110,00	188.310,00	189.910,00	189.110,00	190.710,00	0,00	939.150,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	9.620.026,00	10.089.898,00	10.093.202,00	10.096.506,00	10.099.810,00	0,00	49.999.442,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	6.753.258,25	7.083.108,40	7.085.427,80	7.087.747,21	7.090.066,62	0,00	35.099.608,28
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP34 - Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP34
Naziv ukrepa	Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti
Skupni kazalnik učinka	O.19. Število operacij ali enot, ki podpirajo genske vire
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izbor NUTS

NUTS1

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P22	Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanje lokalnih pasem in sort	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.27 Število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti ter doseganju ciljev blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

SPLOŠEN OPIS

Intervencija je v skladu s šestim odstavkom 45. člena Delegirane uredbe (EU) 2022/126 namenjena dejavnostim, ki podpirajo ohranjanje rastlinskih genskih virov *in situ* in *ex situ*, podpira pa predvsem:

–vzpostavitev monitoringa rastlinskih genskih virov *in situ* za zelišča (samonikle rastline in divji sorodniki kmetijskih rastlin);

–vzpostavitev monitoringa rastlinskih genskih virov *in situ* za jagodičje (samonikle rastline in divji sorodniki);

–pripravo modela varnega hranjenja in pripravo izbora najbolj ogroženih rastlinskih genskih virov za varno hranjenje in za svetovno banko Svalbard in repatriacijo;

–vzpostavitev in situ genske banke za trajne travnike;

–nadaljevanje vrednotenja rastlinskih genskih virov (akcesije in lokalne sorte) – poudarek na uporabni vrednosti lokalnih sort in akcesij, izbor genskega materiala za prenos na (ark) kmetije;

–hranjenje in upravljanje rastlinskih genskih virov iz Javne službe nalog rastlinske genske banke na (ark)

kmetijah (genska banka na kmetijah pod okriljem te službe) – ohranjanje z uporabo;
–vzdrževalce lokalnih sort.

Začetek izvajanja intervencije v letu 2023, trajanje 5 let (2023–2027).

POGOJI

Potencialni upravičenci morajo v ponudbi na javno naročilo in v času izvajanja javnega naročila:
–dokazati in zagotavljati ustrezno izobrazbo, kvalificiranost in/ali reference osebja;
–redno razpolagati z zadostnim številom osebja.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci:
–Inštitucije, katerih dejavnost se nanaša na rastlinske genske vire.

Upravičenec do plačila mora po opravljenem delu predložiti poročilo o izvedeni raziskavi z ugotovitvami, vključno s prikazom (specifikacijo) stroškov.

Upravičenci se izberejo na podlagi izbirnega postopka, ki se vodi v skladu z zakonodajo o javnem naročanju, in je odprt za subjekte javnega ali zasebnega prava.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Izbrani izvajalec mora v pogodbenem roku opraviti storitve, določene z javnim naročilom.

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov
(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))
Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	Opis

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Ni relevantno.

Povezava med zadevnimi DKOS, PZR in nacionalnimi standardi ter intervencijo

Ni relevantno.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna
☐ **IAKS**
☒ **Ne-IAKS**

Sekcija ne-IAKS

Oblika podpore
☒ **Nepovratna sredstva**
☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila
☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu
☐ stroški na enoto
☐ pavšalni zneski
☐ financiranja po pavšalni stopnji

Obseg podpore na ravni upravičencev

Podpora krije dejansko nastale stroške od dneva podpisa pogodbe na podlagi predloženega računa in poročila o opravljenem delu.

Dodatna pojasnila

Podpora se nanaša na povračilo dokazanih stroškov.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kateri so modeli zavez pri intervenciji?

☐ na podlagi rezultatov (z možnostjo izbire)

☐ na podlagi upravljanja (z možnostjo izbire)

☐ hibridno (na podlagi upravljanja in rezultatov)

Pojasnite obveznosti/možnosti za upravičence v zvezi z zavezami, določenimi v intervenciji

Izbrani izvajalec mora opraviti storitev v skladu s predmetom javnega naročila.

Kako dolgo trajajo pogodbe?

V odvisnosti od storitev, ki se določijo z javnim naročilom, pogodbena obveznost lahko traja od enega do treh let.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Podpora krije dodatne stroške na podlagi predloženega računa in poročila o opravljenem delu.

Intervencija je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(3)(b) - 70 - Plačila na podlagi člena 70	70,20%	20,00%	80,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP34 - Znesek na enoto za ohranjanje, trajnostno rabo in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.27;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP34 - Znesek na enoto za ohranjanje, trajnostno rabo in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu

Znesek na enoto je oblikovan na podlagi podobnih javnih naročil in cene raziskovalne ure Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP34 - Znesek na enoto za ohranjanje, trajnostno rabo in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	174.999,81	174.999,81	174.999,80	174.999,80	174.999,80	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	O.19 (enota: Postopki)	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	0,00	10,00
SKUPAJ	O.19 (enota: Postopki)	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	0,00	10,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	349.999,62	349.999,62	349.999,60	349.999,60	349.999,60	0,00	1.749.998,04
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	245.699,73	245.699,73	245.699,72	245.699,72	245.699,72	0,00	1.228.498,62
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP42 - Lokalne pasme in sorte

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP42
Naziv ukrepa	Lokalne pasme in sorte
Vrsta intervencije	ENVCLIM(70) - Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti
Skupni kazalnik učinka	O.19. Število operacij ali enot, ki podpirajo genske vire
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Intervencija Lokalne pasme in sorte se izvaja na območju celotne Republike Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P22	Zagotavljanje genske raznovrstnosti ter ohranjanje lokalnih pasem in sort	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.12 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam
R.13 Delež glav velike živine (GVŽ za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali amoniaka, vključno z ravnanjem z gnojem
R.20 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje emisij amoniaka
R.22 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo in so povezane z izboljšanim upravljanjem hranil
R.25 Delež glav velike živine (GVŽ) v okviru zavez, ki prejemajo podporo za izboljšanje okoljske trajnostnosti
R.31 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje ali obnavljanje biotske raznovrstnosti, vključno s kmetijskimi praksami z visoko naravno vrednostjo
R.33 Delež vseh območij Natura 2000 v okviru zavez, ki prejemajo podporo

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

SPLOŠEN OPIS

Namen intervencije

Iz analize stanja izhaja, da je treba vzpostaviti ravnotežje med potrebo po pridelavi hrane in varovanjem okolja ter z namenom ohranjanja genskih virov spodbuditi kmetijska gospodarstva k reji lokalnih (avtohtonih in tradicionalnih) pasem domačih živali, ki jim grozi prenehanje reje, in pridelavi lokalnih (avtohtonih in tradicionalnih) sort, ki jim grozi genska erozija.

Intervencija Lokalne pasme in sorte prispeva k ohranjanju genskih virov z 2 operacijama:
– Lokalne pasme;
– Lokalne sorte.

Podpora za intervencijo Lokalne pasme in sorte se namenja za izvajanje kmetijskih praks, ki:
– presegajo zadevne predpisane zahteve ravnanja ter standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje, določene s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115;
– presegajo minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter dobrobit živali kot tudi druge obvezne zahteve, določene z nacionalnim pravom in pravom Unije;
– presegajo pogoje, določene za vzdrževanje kmetijske površine v stanju, primernem za pašo ali pridelavo brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev v skladu s točko (b) drugega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115;
– se razlikujejo od obveznosti, v zvezi s katerimi so odobrena plačila z 31. členom Uredbe (EU) 2021/2115;
– odstopajo od običajne kmetijske prakse v Sloveniji.

Podprta bodo tista kmetijska gospodarstva, ki bodo izpolnjevala pogoje upravičenosti, splošne pogoje in zahteve, predpisane v okviru te intervencije.

Trajanje obveznosti

Upravičenec se z vstopom v operacijo LO.1 Lokalne pasme obveže, da bo na kmetijskem gospodarstvu to operacijo izvajal ves čas trajanja obveznosti (pet let). Odstopanja od te obveznosti so dovoljena le v naslednjih primerih:
– kadar se vse rejne živali oz. del rejnih živali, na katere se nanaša obveznost, ali celotno kmetijsko gospodarstvo prenese na drugo osebo v obdobju navedene obveznosti, lahko obveznost ali njen del, ki ustreza prenesenemu številu rejnih živali, za preostanek obdobja prevzame ta druga oseba ali pa obveznost lahko preneha veljati in se ne zahteva povračila za obdobje, v katerem je obveznost veljala;
– višje sile ali izjemnih okoliščin, kot to določa 3. člen Uredbe (EU) 2021/2116 in je opredeljeno z nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo Lokalne pasme in sorte.

Upravičenec se z vstopom v operacijo LO.2 Lokalne sorte obveže, da bo na kmetijskem gospodarstvu to operacijo izvajal ves čas trajanja obveznosti (pet let). Odstopanja od te obveznosti so dovoljena le v naslednjih primerih:
–kadar se celotno zemljišče oz. del zemljišča, na katero se nanaša obveznost, ali celotno kmetijsko gospodarstvo prenese na drugo osebo v obdobju navedene obveznosti, lahko obveznost ali njen del, ki ustreza prenesenemu zemljišču, za preostanek obdobja prevzame ta druga oseba ali pa obveznost lahko preneha veljati in se ne zahteva povračila za obdobje, v katerem je obveznost veljala;
–višje sile ali izjemnih okoliščin, kot to določa 3. člen Uredbe (EU) 2021/2116 in je opredeljeno z nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo Lokalne pasme in sorte.

V intervencijo Lokalne pasme in sorte je mogoče vstopiti skozi celotno programsko obdobje, obveznost

izvajanja pa traja celotno koledarsko leto.

Kombinacije

Intervencija Lokalne pasme in sorte se lahko kombinira z drugimi intervencijami. Kombinacije so prikazane v prilogi »Kombinacije intervencij SOPO, KOPOP_PS, KOPOP_NV, KOPOP_BK in EK«.

Prilagoditev obveznosti

Obveznosti za izvajanje intervencije Lokalne pasme in sorte se v času izvajanja lahko prilagodijo, če je prilagoditev teh obveznosti ustrezno utemeljena glede na zastavljene cilje. Te prilagoditve se nanašajo tudi na uporabo novih tehnologij in pripomočkov pri izvajanju te intervencije in podaljšanje trajanja zaključenih obveznosti za to intervencijo.

Spremembe nacionalne zakonodaje in zakonodaje Unije

Obveznosti za intervencijo Lokalne pasme in sorte, prevzete na podlagi 70. člena Uredbe (EU) 2021/2115, se v primeru sprememb ustreznih obveznih standardov, določenih s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115, minimalnih zahtev za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter dobrobit živali kot tudi drugih obveznih zahtev, določenih z nacionalnim pravom in pravom Unije, pogojev, določenih za vzdrževanje kmetijske površine v stanju, primernem za pašo ali pridelavo brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev skladu s točko (b) drugega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115, lahko prilagodijo tem spremembam. Če upravičenec take prilagoditve ne sprejme, njegova obveznost izvajanja operacij v okviru intervencije Lokalne pasme in sorte preneha, pri čemer mu prejetih sredstev za obdobje, ko je obveznost veljala, ni treba vrniti. Enako velja v primeru prilagoditve novemu programskemu obdobju, če se bo izvajanje intervencije Lokalne pasme in sorte nadaljevalo po letu 2027.

Upravni (administrativni) postopki, pregledi in kazni

Upravne (administrativne) postopke za dodeljevanje sredstev za intervencijo Lokalne pasme in sorte izvaja AKTRP ob uporabi IAKS v skladu z relevantno zakonodajo Unije in nacionalno zakonodajo.

Kontrole (upravne preglede in preglede na kraju samem) izpolnjevanja zahtev intervencije Lokalne pasme in sorte izvaja AKTRP ob upoštevanju IAKS in relevantne zakonodaje Unije ter nacionalne zakonodaje.

Sistem kontrol in kazni je vzpostavljen v skladu z 72. členom Uredbe (EU) 2021/2116 in določen z nacionalno uredbo, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike (IAKS uredba) in nacionalno uredbo, ki ureja plačila za intervencijo Lokalne pasme in sorte.

Intervencije AKIS

K doseganju ciljev intervencije Lokalne pasme in sorte bodo prispevale tudi intervencije AKIS, in sicer:
– IRP31 Podpora za projekte EIP;
– IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev;
– IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

UPRAVIČENCI

– Nosilec kmetijskega gospodarstva, skupina nosilcev kmetijskih gospodarstev

POGOJI UPRAVIČENOSTI

Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.

Upravičenec mora:
– imeti najmanj 1 hektar kmetijskih površin v smislu tretjega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115;
– v sklopu izmenjave znanja in prenosa informacij opraviti program usposabljanja v obsegu najmanj 15 ur v obdobju trajanja obveznosti (v petih letih) v zvezi s kmetijsko okoljskimi in kmetijsko podnebnimi vsebinami ter ekosistemskimi storitvami in dodano vrednostjo nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki jih podpira intervencija Lokalne pasme in sorte, in ki prispevajo k ohranjanju loklanih pasem in sort ter kmetijske biotske raznovrstnosti;
– upoštevati prepoved uporabe blata iz komunalnih čistilnih naprav ter digestata in komposta iz predpisa, ki ureja predelavo biološko razgradljivih odpadkov in uporabo komposta ali digestata, razen digestata in komposta izdelanega na kmetijskem gospodarstvu ali v primeru povezanih podjetij;
– voditi evidence o delovnih opravilih, ki se izvajajo pri intervenciji Lokalne pasme in sorte.

SPLOŠNI POGOJI

Vstop v intervencijo Lokalne pasme in sorte je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja pet let z možnostjo poaljšanja.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

ZAHTEVE ZA IZVAJANJE POSAMEZNIH OPERACIJ

LO.1 Lokalne pasme
Namen:
–Ohranjanje lokalnih pasem domačih živali, ki jim grozi prenehanje reje, njihove genske raznovrstnosti in preprečevanje izgube biološkega materiala, prilagojenega določenemu okolju.

Zahteve za izvajanje:
–Do podpore so upravičene lokalne (avtohtone in tradicionalne) pasme domačih živali, ki jim grozi prenehanje reje:
- avtohtone pasme – govedo: cikasto govedo, istrsko govedo, konji: bosanski planinski konj, lipicanski konj, posavski konj, slovenski hladnokrvni konj, prašiči: krškopoljski prašič, ovce: belokranjska pramenka, bovška ovca, istrska pramenka – istrijanka, jezersko-solčavska ovca, oplemenjena jezersko-solčavska ovca, koze: drežniška koza, kokoši: štajerska kokoš.
- tradicionalne pasme – konji: ljutomerski kasač, haflinški konj, prašiči: slovenski landrace – linija 11, slovenski landrace – linija 55, slovenski veliki beli prašič, koze: slovenska sanska koza, slovenska srnasta koza, kokoši: slovenska grahasta kokoš, slovenska srebrna kokoš, slovenska rjava kokoš, slovenska pozno operjena kokoš.

–Živali morajo biti vpisane v ustrezne registre in evidence.
–V izvajanje operacije je treba vključiti pri pasmah:
- belokranjska pramenka, istrska pramenka in drežniška koza najmanj 3 živali;
- kokoši najmanj 30 živali;
- ostalih vrst živali najmanj en GVŽ.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

Učinki:

–ohranjanje genskih virov lokalnih pasem in sort;

–izboljšanje stanja biotske in genske raznovrstnosti s preprečevanjem izgube biološkega materiala, prilagojenega določenemu okolju;

–učinkovitejši izkoristek naravnih danosti in potencialov zaradi prilagojenosti lokalnih pasem in sort na podnebne in druge pogoje reje ter pridelave;

–kmetovanje z manjšimi vnosi (»low-input« kmetovanje), za katerega so lokalne pasme in sorte primernejše;

–večja vzdržljivost lokalnih pasem in sort ob naravnih nesrečah (npr., vročinski stres, suša).

V skladu s točko (a) drugega odstavka 45. člena Delegirane uredbe (EU) 2022/126, je seznam lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, vključno z navedbo števila plemenskih samic in stopnjo ogroženosti posameznih pasem, potrjen s strani pristojnega organa, in sicer: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko, Groblje 3, 1230 Domžale.

Število plemenskih samic in stopnja ogroženosti lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, je naslednje:

Pasma	**Leto**	**Ocena staleža čistopasemskih živali**	**Število čistopasemskih plemenskih samic v rodovniški knjigi**	**Stopnja ogroženosti**
AVTOHTONE PASME				
Cikasto govedo	2021	5.955	2.298	Ogrožena
Istrsko govedo	2021	58	21	Kritična
Bosanski planinski konj	2021	306	115	Kritična
Lipicanski konj	2021	¸1.253	322	Kritična
Posavski konj	2021	1.980	730	Kritična
Slovenski hladnokrvni konj	2021	3.050	1.350	Kritična
Krškopoljski prašič	2021	2.565	433	Ogrožena
Belokranjska pramenka	2021	1.236	1.173	Kritična
Bovška ovca	2021	3.036	2.900	Kritična
Istrska pramenka – istrijanka	2021	849	797	Kritična
Jezersko-solčavska ovca	2021	5.564	5.535	Ogrožena

Oplemenjena jezersko-solčavska ovca	2021	4.684	4.578	Ogrožena
Drežniška koza	2021	930	800	Kritična
Štajerska kokoš	2021	1.800	409	Ogrožena
TRADICIONALNE PASME				
Ljutomerski kasač	2021	350	96	Kritična
Haflinški konj	2021	550	318	Ogrožena
Slovenska landrace – linija 11	2021	4.934	1.415	Kritična
Slovenska landrace – linija 55	2021	74	43	Kritična
Slovenski veliki beli prašič	2021	664	457	Ogrožena
Slovenska sanska koza	2021	727	708	Ogrožena
Slovenska srnasta koza	2021	1.116	1.067	Ogrožena
Slovenska grahasta kokoš	2021	1.510	1.177	Kritična
Slovenska srebrna kokoš	2021	684	583	Kritična
Slovenska rjava kokoš	2021	3.294	2.798	Kritična
Slovenska pozno operjena kokoš	2021	394	349	Kritična

LO.2 Lokalne sorte

Namen:

–Varovanje in ohranjanje izvirnih lastnosti in genske variabilnosti lokalnih sort kmetijskih rastlin.

Zahteve za izvajanje:

–Do podpore so upravičene lokalne (avtohtone in tradicionalne) sorte žit, koruze, krompirja, oljnic in predivnic, krmnih rastlin, zelenjadnic, hmelja, sadnih rastlin in vinske trte, ki jim grozi genska erozija.

–Izvaja se lahko na delu površin.

–Lokacija izvajanja se v obdobju trajanja obveznosti lahko spreminja.

–Izvaja se na območju celotne Republike Slovenije.

–Obtežba z živino ni relevantna.

Učinki:
–ohranjanje rastlinskih genskih virov;
–izboljšanje stanja biotske in genske raznovrstnosti;
–spodbujanje trajnostnega kmetovanja;
–prilagajanje podnebnim spremembam.

Seznam lokalnih sort, ki jim grozi genska erozija, se pripravi v sodelovanju s strokovnimi institucijami s področja rastlinskih genskih virov in se objavi na spletni strani ministrstva.

Za izvajanje 5. člena Delegirane uredbe (EU) 2022/126 je seznam lokalnih sort – rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija, potrjen s strani pristojnih organov:
–Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin;
–Javna služba nalog rastlinske genske banke.

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov
(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))
Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	Opis

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

Minimalne zahteve za uporabo gnojil

Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.

Analiza tal in gnojilni načrt

Analizo tal in gnojilni je treba izdelati za vse površine, na katerih se bodo uporabljala mineralna gnojila. Če se bodo uporabljala le organska gnojila, je treba voditi evidenco o uporabi organskih in mineralnih gnojil, analiza tal in gnojilni načrt pa nista potrebna. Analiza tal se mora izdelati za naslednje parametre: pH, P, K in organska snov. Za trajno travinje analiza tal na organsko snov ni potrebna. Gnojilni načrt je petleten.

Zahteve pri gnojenju z dušikom

Letni vnos skupnega dušika (dušika iz mineralnih in živinskih gnojil) ne sme preseči vrednosti iz spodnje preglednice.

Mejne vrednosti letnega vnosa dušika v tla (kg/ha)[1]

Kmetijska rastlina	Skupni dušik (standard)	Skupni dušik (nadstandard)*	Dušik iz živinskih gnojil**
Krma s trajnih travnikov in			

pašnikov			
2-kosni travnik	170	115	115
3-kosni travnik	240	165	165
4-kosni travnik	320	220	170
Pašno-košna raba	240	165	165
Detelje in deteljne mešanice	80	55	55
Deteljno travne mešanice	240	165	165
Trave, travne mešanice in travno deteljne mešanice	320	220	170
Koruza za zrnje/silažo	270	185	170
Krompir	240	165	165
Pšenica	240	165	165
Ječmen	180	125	125
Tritikala	180	125	125
Oves, rž, druga žita	120	80	80
Oljna ogrščica	200	140	140
Druge oljnice	80	55	55
Hmelj	270	185	170
Soja	80	55	55
Sončnice	150	105	105
Krmne korenovke	200	140	140
Drugi enoletni posevki	200	140	140
Zelenjadnice			
Plodovke	250	175	170
Korenovke in gomoljnice	170	115	115
Solatnice	150	105	105
Kapusnice	300	210	170
Čebulnice	120	80	80
Por	250	175	170
Stročnice	60	40	40

Sadne rastline			
Sadno drevje	150	105	105
Oljke	150	105	105
Jagodičevje	80	55	55
Vinska trta	100	70	70

* Če se pričakuje večji pridelek od navedenega iz preglednice 4 Priloge 1 iz Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, z vsemi spremembami), se odmerki dušika lahko povečajo skladno s potrebami rastlin po dušiku, pri čemer mora imeti kmetijsko gospodarstvo obvezno izdelan gnojilni načrt. Gnojilni načrt za gnojenje z dušikom mora vsebovati izračun potreb po gnojenju z dušikom glede na večji pričakovani pridelek in načrt gnojenja, ki mora vsebovati čas, količino ter vrsto gnojila, ki vsebuje dušik.

** Če se gnoji le z živinskimi gnojili, količina dušika ne sme preseči 170 kg/ha letno.

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.

[1] Velja za vse operacije intervencije Lokalne pasme in sorte.

Povezava med zadevnimi DKOS, PZR in nacionalnimi standardi ter intervencijo

Vse zahteve intervencije Lokalne pasme so nad Pravili o pogojenosti in drugačne od zahtev shem za podnebje in o iz 31. člena Uredbe (EU) 2021/2115.					
Pravila o pogojenosti (standard)	Minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmacevtskih sredstev	Druge ustrezne nacionalne zahteve	Minimalne aktivnosti	Ustrezne običajne prakse kmetovanja	Obrazložitev nadstandarda
LO.1 Lokalne pasme					
Pravila o pogojenosti ne urejajo področja ohranjanja živalskih genskih virov, ki jim grozi prenehanje reje.	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, z vsemi spremembami): V skladu s 3. členom je dovoljena reja vseh domačih živali, to je tistih živali, ki jih človek redi za svojo korist in živijo pod njegovim varstvom ter oskrbo in niso prosto živeče živali po predpisih o ohranjanju narave.	Ni relevantno.	V slovenskem prostoru so zgodovinsko prisotne lokalne pasme domačih živali, ki prispevajo k večji biotski (genski) raznovrstnosti, vendar je trend v upadanju. Običajna kmetijsko praksa je pogojena z ekonomsko učinkovitostjo, zaradi česar se rejci odločajo za visoko produktivne tuje pasme, ki zaradi intenzivne reje pomenijo večjo obremenitev za	Reja manj produktivnih lokalnih pase domačih živa jim grozi prenehanje re ki so prilagoj razmeram določenega o in podnebja, ohranjajo pa lahko le z rej

				okolje ter so bolj občutljive na bolezni, kar pomeni bistveno večje tveganje za na zdravstveno ogroženost ljudi in živali.		
	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.	Pravilnik o ohranjanju biotske raznovrstnosti v živinoreji (Uradni list RS, št. 90/04, z vsemi spremembami): V skladu s 5. členom se za vsako pasmo enkrat letno oceni stopnjo ogroženosti. Za ocenjevanje se uporablja število čistopasemskih plemenic, vpisanih v rodovniško knjigo.				
LO.2 Lokalne sorte						
Pravila o pogojenosti ne urejajo področja ohranjanja rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija.	Minimalne zahteve za uporabo gnojil se nanašajo na vodenje evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na kmetijskem gospodarstvu, in iz katere morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta organskega in mineralnega gnojila, čas gnojenja ter podatki o površini, kjer se ta gnojila uporabljajo.	Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14): V skladu s 4. členom se za zagotavljanje zdrave rasti pridelka daje prednost uporabi odpornih sort oz. semenu ali sadilnemu materialu, ki izpolnjuje pogoje v skladu s predpisi o trženju semenskega materiala kmetijskih rastlin.	Ni relevantno.	Slovenske avtohtone in tradicionalne sorte kmetijskih rastlin so slabo razširjene in se pridelujejo v manjšem obsegu. Imajo nižji proizvodni potencial kot druge (sodobne) sorte, ki se večinoma pridelujejo v Sloveniji. Generacije selekcijskega in žlahtnjiteljskega dela so prispevale k ohranitvi številnih sort kmetijskih rastlin, ki so optimalno prilagojene specifičnim lokalnim okoljskim razmeram. Industrializacija kmetijstva je v zadnjih desetletjih močno ogrozila to gensko in zgodovinsko pomembno ter za	Pridelava ma produktivnih lokalnih sort kmetijskih ra ki jim grozi genska erozij ki so prilagoj razmeram določenega o in podnebja, ohranjajo pa lahko le s pridelavo.	
	Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev niso določene, ker zahteve glede uporabe teh sredstev predstavljajo standard in so					

	vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.			človekovo dejavnost značilno biotsko raznovrstnost. Za številne kmetijske rastline iz različnih območij so značilni majhni pridelki, počasna rast in neekonomičnost, zaradi česar so te rastline v nevarnosti, da bodo izgubljene (genska erozija).	

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

☒ **IAKS**

☐ **Ne-IAKS**

Sekcija IAKS

Vrsta plačila

☒ stroški na enoto na podlagi dodatnih stroškov in izpada dohodka

☐ vključeni transakcijski stroški

☐ enkratno plačilo

☐ pavšalni znesek

Obseg podpore na ravni upravičencev

Podpora za intervencijo Lokalne pasme in sorte je letna in krije dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti in znaša za avtohtone pasme in avtohtone sorte 80 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu, za tradicionalne pasme in tradicionalne sorte pa 60 % višine podpore, izračunane po modelnem izračunu. Plačilo se dodeli na GVŽ ali ha.

Letna višina plačila znaša za operacijo:

LO.1 Lokalne pasme:

- □ avtohtone pasme: 168,79 EUR/GVŽ,
- □ tradicionalne pasme: 112,52 EUR/GVŽ;

LO.2 Lokalne sorte:

- □ avtohtone sorte: 181,60 EUR/ha,
- □ tradicionslne sorte: 136,20 EUR/ha.

V primeru dovoljenih kombinacij do preplačil ne bo prihajalo, ker bo to onemogočeno že z modelnim izračunom. Če bo pri dovoljenih kombinacijah prihajalo do istovrstnih stroškov, bodo le-ti že v modelnih izračunih upoštevani samo enkrat.

Plačilo pri operacijah intervencije Lokalne pasme in sorte ne sme presegati za:

- njivske površine: 600 EUR/ha letno;
- trajne nasade: 900 EUR/ha letno;
- živali: 200 EUR/GVŽ letno.

Pri določanju deleža kritja dodatnih stroškov in izpada dohodka je upoštevan neposredni vpliv posameznih operacij na SC 4, 5 in 6, višina sredstev, namenjenih intervencijam KOPOP v okviru Strateškega načrta 2023–2027, ocena predvidenega števila GVŽ al ha, na katerih naj bi se izvajale posamezne operacije, in zagotavljanje ustrezne stopnje podpore glede na tekoče programsko obdobje (da ne prihaja do zmanjšanja plačil). Za spodbujanje upravičencev k vstopu v intervencijo Lokalne pasme in sorte bodo izvedene okrepljena promocija in animacijske aktivnosti. Zaradi delnega kritja dodatnih stroškov in izpada dohodka ni tveganja za manjše vstope upravičencev v to intervencijo.

Metoda izračuna

Modelni izračun temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka zaradi prevzetih obveznosti. V skladu z 82. členom Uredbe (EU) 2021/2115 je modelni izračun izdelala neodvisna inštitucija – Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana.

Dodatna pojasnila

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kateri so modeli zavez pri intervenciji?

☐ na podlagi rezultatov (z možnostjo izbire)

☒ na podlagi upravljanja (z možnostjo izbire)

☐ hibridno (na podlagi upravljanja in rezultatov)

Pojasnite obveznosti/možnosti za upravičence v zvezi z zavezami, določenimi v intervenciji

Intervencija Lokalne pasme in sorte se izvaja po upravljavski shemi. Upravičenec, ki vstopi v to intervencijo, mora izpolnjevati vse predpisane zahteve.

Kako dolgo trajajo pogodbe?

Obveznost izvajanja traja pet let z možnostjo letnega podaljšanja.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Upravičenost do plačila za intervencijo Lokalne pasme in sorte je odvisna od izpolnjevanja predpisanih zahtev, višina plačil pa je določena glede na dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzetih obveznosti.

Intervencija Lokalne pasme in sorte je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(3)(b) - 70 - Plačila na podlagi člena 70	70,20%	20,00%	80,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP42.01.01 - Znesek na enoto za lokalne pasme - avtohtone	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13; R.25;	Ne
ZNERP42.01.02 - Znesek na enoto za lokalne pasme - tradicionalne	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.13; R.25;	Ne
ZNERP42.02.01 - Znesek na enoto za lokalne sorte - avtohtone	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.20; R.22; R.31; R.33;	Ne
ZNERP42.02.02 - Znesek na enoto za lokalne sorte - tradicionalne	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Enakomerno		R.12; R.20; R.22; R.31; R.33;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP42.01.01 - Znesek na enoto za lokalne pasme - avtohtone

Običajna kmetijska praksa v Sloveniji temelji večinoma na reji produktivnejših pasem. Izračun za lokalne pasme temelji na upoštevanju nižje prireje na žival v podobnih rejskih pogojih (pretežno ekstenzivnih), ob upoštevanju prilagojenih praks pridelave krme in temu ustreznih vložkov dela.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP42.01.02 - Znesek na enoto za lokalne pasme - tradicionalne

Običajna kmetijska praksa v Sloveniji temelji večinoma na reji produktivnejših pasem. Izračun za lokalne pasme temelji na upoštevanju nižje prireje na žival v podobnih rejskih pogojih (pretežno ekstenzivnih), ob upoštevanju prilagojenih praks pridelave krme in temu ustreznih vložkov dela.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP42.02.01 - Znesek na enoto za lokalne sorte - avtohtone

Slovenske avtohtone in tradicionalne sorte imajo nižji proizvodni potencial in so zato ekonomsko manj zanimive za pridelavo od drugih sodobnih sort, ki prevladujejo v slovenskem prostoru. V izračunu se primerja ekonomske kazalce pri pridelavi avtohtonih in tradicionalnih sort s pridelavo sodobnih sort. Upoštevana je razlika v finančnem rezultatu pri pridelavi avtohtonih in tradicionalnih sort in pri pridelavi sodobnih sort. Razlika je posledica v povprečju nižjega proizvodnega potenciala avtohtonih sort.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in

Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

ZNERP42.02.02 - Znesek na enoto za lokalne sorte - tradicionalne

Slovenske avtohtone in tradicionalne sorte imajo nižji proizvodni potencial in so zato ekonomsko manj zanimive za pridelavo od drugih sodobnih sort, ki prevladujejo v slovenskem prostoru. V izračunu se primerja ekonomske kazalce pri pridelavi avtohtonih in tradicionalnih sort s pridelavo sodobnih sort. Upoštevana je razlika v finančnem rezultatu pri pridelavi avtohtonih in tradicionalnih sort in pri pridelavi sodobnih sort. Razlika je posledica v povprečju nižjega proizvodnega potenciala avtohtonih sort.

Metodologija modelnega izračuna za določitev višine plačila je opisana v prilogi »Modelni izračuni za določitev višine plačil za Shemo za podnebje in okolje, Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, Ekološko kmetovanje, Lokalne pasme in sorte, Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Plačila Natura 2000 in Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območjih iz Strateškega načrta Skupne kmetijske politike za Slovenijo 2023–2027«.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP42.01.01 - Znesek na enoto za lokalne pasme - avtohtone (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	168,79	168,79	168,79	168,79	168,79	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.19 (enota: Glave velike živine)	0,00	4.000,00	4.500,00	5.000,00	5.500,00	6.000,00	0,00	25.000,00
ZNERP42.01.02 - Znesek na enoto za lokalne pasme - tradicionalne (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	112,52	112,52	112,52	112,52	112,52	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.19 (enota: Glave velike živine)	0,00	1.000,00	1.250,00	1.500,00	1.750,00	2.000,00	0,00	7.500,00
ZNERP42.02.01 - Znesek na enoto za lokalne sorte - avtohtone (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	181,60	181,60	181,60	181,60	181,60	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.19 (enota: Hektar)	0,00	8.000,00	9.000,00	10.000,00	10.500,00	11.000,00	0,00	48.500,00
ZNERP42.02.02 - Znesek na enoto za lokalne sorte - tradicionalne (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	O.19 (enota: Hektar)	0,00	2.000,00	3.000,00	4.000,00	4.500,00	6.000,00	0,00	19.500,00
	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	136,20	136,20	136,20	136,20	136,20	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
SKUPAJ	O.19 (enota: Hektar)	0,00	10.000,00	12.000,00	14.000,00	15.000,00	17.000,00	0,00	68.000,00
	O.19 (enota: Glave velike živine)	0,00	5.000,00	5.750,00	6.500,00	7.250,00	8.000,00	0,00	32.500,00

	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	2.512.868,00	2.943.192,00	3.373.516,00	3.644.940,00	4.052.564,00	0,00	16.527.080,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	1.764.033,34	2.066.120,78	2.368.208,23	2.558.747,88	2.844.899,93	0,00	11.602.010,16
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

ANC(71) - Naravne ali druge omejitve, značilne za posamezno območje

IRP01 - Plačilo za naravne ali druge omejitve

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP01
Naziv ukrepa	Plačilo za naravne ali druge omejitve
Vrsta intervencije	ANC(71) - Naravne ali druge omejitve, značilne za posamezno območje
Skupni kazalnik učinka	O.12. Število hektarjev, ki prejemajo podporo za območja z naravnimi ali posebnimi omejitvami, vključno z razčlenitvijo po vrstah območij
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Ne LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območja z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami v Republiki Sloveniji

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P02	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč na OMD	Zelo pomembna	Da
P05	Zagotavljanje prehranske varnosti	Zelo pomembna	Da
P20	Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Plačilo za območja z naravnimi in posebnimi omejitvami (v nadaljevanju: Plačilo OMD) je proizvodno nevezano plačilo, ki se dodeli kot plačilo na ha kmetijske površine. Plačilo OMD je v Sloveniji namenjeno

nadomestitvi dela dodatnih stroškov in izpada dohodka, ki so na zadevnem območju vezani na naravne ali druge omejitve, značilne za posamezno območje. Plačilo je odvisno od resnosti omejitev, ki zadevajo kmetijsko gospodarstvo v OMD v primerjavi z območjem izven OMD. Določitev resnosti omejitev se ugotavlja neodvisno, avtomatizirano in računalniško podprto v posebnem postopku, ki ga imenujemo točkovanje KMG v OMD in kjer se določijo težavnostne točke na KMG v OMD.

Plačilo OMD je potrebno zaradi dodatnih stroškov in izpada dohodka pri kmetovanju in bo prispevalo k ohranjanju in spodbujanju sonaravnih sistemov kmetovanja, ohranjanju kulturne krajine podeželskih območij ter trajnostni rabi kmetijskih zemljišč. Z obdelanostjo kmetijskih površin se zagotavlja ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč, ki so za kmetijsko proizvodnjo manj primerna in je pridelava otežena, s tem pa se posledično ohranja biotska raznovrstnost ter prepreči zaraščanje površin. V okviru intervencije se podpira le aktivne kmete in nosilce KMG, ki izvajajo kmetijsko dejavnost.

Plačilo OMD se lahko dodeli samo za določena območja v Sloveniji, ki so določena kot OMD. OMD so bila na podlagi objektivnih meril nazadnje spremenjena in potrjena s 6. spremembo PRP 2014 – 2021.

Plačilo OMD se posamezni KMG dodeli tako, da se pomnoži:
Število točk KMG x vrednost točke x površina KMG v OMD v ha

Pri čemer se upošteva sledeče:
·Števila točk KMG v OMD,
·Vrednosti točke glede na 7 težavnostnih razredov,
·Prisotnosti travojedih živali na trajnem travinju na KMG,
·Skupen obseg kmetijskih zemljišč na KMG.

Formula za plačilo OMD na KMG z travojedimi živalmi na trajnem travinju:
Število točk x vrednost točke[1] x površina v OMD

Formula za plačilo OMD na KMG brez travojedih živali na trajnem travinju:
(Število točk x vrednost točke[1] x površine brez trajnega travinja v OMD) + (Število točk x vrednost točke[2] x površine trajnega travinja v OMD)

Število točk KMG v OMD:
Točkovanje KMG v OMD je proces dodelitve števila točk za KMG v OMD in s tem opredelitev težavnosti kmetijskega gospodarstva za opravljanje kmetijske dejavnosti, ki se izvrši prvič ob vpisu KMG v Register kmetijskih gospodarstev, nato pa posodobi ob vsakokratni spremembi obsega kmetijskih zemljišč na KMG v RKG Točke KMG v OMD pomenijo povprečno vrednost točke na hektar za vsa kmetijska zemljišča upravičenca.
Točkovanje KMG je avtomatizirano, temelji na uradnih evidencah in ga predpisuje poseben postopek, določen v Pravilniku o razvrstitvi kmetijskih gospodarstev v OMD. Kmetijsko gospodarstvo z višjim številom točk kmetuje v težjih pridelovalnih pogojih.

Vrednost točke glede na 7 težavnostnih razredov:
Vrednost točke je določena v različni vrednosti glede na število točk posamezne KMG za dva različna tipa kmetijskih gospodarstev. Točke so grupirane v 7 razredov in sicer:
1) Kmetijska gospodarstva s travojedimi živalmi na trajnem travinju: vrednost točke v €[1] po letih

	Vrednost točke v €[1] po letih				
Število točk	2023	2024	2025	2026	2027

KMG v OMD / ha					
7.r: 800 in več točk	0,34	0,36	0,38	0,39	0,40
6.r: 600 – 799 točk	0,37	0,38	0,38	0,39	0,40
5.r: 500 – 599 točk	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
4.r: 400 – 499 točk	0,43	0,42	0,41	0,41	0,40
3.r: 300 – 399 točk	0,45	0,44	0,43	0,42	0,40
2.r: 200 – 299 točk	0,47	0,45	0,43	0,42	0,40
1.r: do 199 točk	0,49	0,47	0,45	0,43	0,40

2) Kmetijska gospodarstva brez travojedih živali na trajnem travinju: vrednost točke v €[2] po letih

	Vrednost točke v €[2]				
Število točk KMG v OMD / ha	2023	2024	2025	2026	2027
7.r: 800 in več točk	0,23	0,25	0,27	0,28	0,29
6.r: 600 – 799 točk	0,26	0,27	0,28	0,28	0,29
5.r: 500 – 599 točk	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29
4.r: 400 – 499 točk	0,33	0,32	0,31	0,30	0,29
3.r: 300 – 399 točk	0,35	0,34	0,33	0,31	0,29
2.r: 200 – 299 točk	0,37	0,35	0,33	0,31	0,29
1.r: do 199 točk	0,39	0,37	0,35	0,32	0,29

Skupen obseg kmetijskih zemljišč na KMG v OMD in degresija:

Plačilo OMD se KMG po določenem obsegu 50 ha kmetijskih zemljišč v OMD postopoma zmanjša, nad mejo 100 ha pa znaša le 40% izračunanega plačila. Podpora se zmanjšuje postopno po sledeči degresivni lestvici:

Površina KMG v ha	Plačilo v %
do 50 ha	100 %
50 <= 60 ha	90 %
60 <= 70 ha	80 %
70 <= 80 ha	70 %
80 <= 90 ha	60 %
90 <= 100 ha	50 %
nad 100 ha	40 %

Po začasnih podatkih iz leta 2021 bo degresija učinkovala pri 417 kmetijskih gospodarstvih, ki gospodarijo z najmanj 50 hektarjev kmetijskih zemljišč v OMD. Ta kmetijska gospodarstva predstavljajo 0,74% kmetijskih gospodarstev, ki so oddala »Zbirno vlogo« za namene uveljavljanja ukrepov kmetijske politike v letu 2021 oziroma 0,9% tistih, ki prejmemo plačilo OMD. Skupni obseg kmetijskih zemljišč v OMD na teh 417 kmetijskih gospodarstvih znaša 39.400 hektarjev, degresija plačila OMD pa bo učinkovala na približno 18.500 hektarjih, kar predstavlja 5,4% s plačilom OMD podprtih kmetijskih zemljišč.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Plačilo OMD je namenjeno vsem nosilcem KMG, torej fizičnim ali pravnim osebam ali združenju fizičnih ali pravnih oseb, ki:

- imajo najmanj 1 ha upravičenih kmetijskih površin na katerih so izpolnjene zahteve pogojenosti,
- izvajajo kmetijsko dejavnost, ki je pridelava kmetijskih proizvodov, vključno z rejo kmetijskih živali (npr. paša), ali vsaj vzdrževanje kmetijskih površin v stanju primernem za pridelavo ali pašo, in sicer s košnjo vsaj enkrat letno do (15.10 tekočega leta),
- so aktivni kmetje.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Podpora za intervencijo Plačilo OMD je letna in se dodeli za upravičen hektar v skladu s sprejetimi pravili o točkovanju KMG v OMD in formulo za izračun plačila OMD. Plačila se izvajajo v obliki nepovratnih sredstev.

Opis točkovanja KMG v OMD

Točkovanje KMG v OMD je urejeno z nacionalnim predpisom (Pravilnik o razvrstitvi kmetijskih gospodarstev v območja z omejenimi možnostmi (Ul RS št. 12/15 in 84/16). Nacionalni predpis temelji na metodi izračuna *(Metodologija za izdelavo registra kmetij v OMD),* ki je bila vzpostavljena v letu 2007 in je v postopku posodobitve ki bo zaključena v letu 2022.

V metodi se upoštevajo dodatni stroški in izpad dohodka na OMD v primerjavi z območji izven OMD. Vsa kmetijska zemljišča se razvrstijo v 4 skupine (orna zemljišča, travinje, trajne nasade, vinograde). Glede na naravne omejitve (talni potencial, klima, strmina, velikost obdelovalne površine, posebne omejitve) se tem zemljiščem dodelijo točke za težavnost. Točke se na koncu vrednotenja preračunajo v povprečno število točk OMD na hektar za vsako posamezno kmetijsko gospodarstvo.

V primeru vrednotenja naravnih omejitev na trajno travinje se upošteva predpostavka, da kmetijsko gospodarstvo, ki upravlja trajno travinje redi travojede živali (npr. govedo, drobnico,…). Tako se dobi verodostojen izračun dodatnih stroškov in izpada dohodka na kmetijskem gospodarstvu ter posledično verodostojen izračun točk na KMG. Točkovanje KMG v OMD torej temelji na modelni predpostavki, ki smo jo opisali. V primeru, ko pa kmetijsko gospodarstvo s trajnim travinjem vlaga zahtevek za plačilo

OMD, dejansko pa na gospodarstvu travojedih živali ne redi, bi plačilo OMD pomenilo nesorazmerno – višjo- podporo v primerjavi s kmetijskim gospodarstvom s travojedimi živalmi. Zato se ob oddaji zahtevka za plačilo OMD administrativno preveri prisotnost travojedih živali na KMG in izbere ustrezno formulo za izračun plačila OMD.

Kmetijsko gospodarstvo z višjim številom točk kmetuje v težjih pridelovalnih pogojih. Plačilo OMD se dodeli s ciljem, da se upravičencem nadomesti del dodatnih stroškov in izpada dohodka, kar vpliva na uravnavanja ekonomskega položaja na KMG in posledično ohranjanja obdelanosti kmetijskih zemljišč. Plačilo je namenjeno za upravičen hektar in je po vrednosti različno med posameznimi nosilci KMG. Izračunan znesek torej temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka na vsaki posamezni kmetiji posebej.

O12 – Katera površina je upravičena?

☒Gorska območja (v skladu s členom 32(1)(a) Uredbe (EU) št. 1305/2013)

Gorska območja (v skladu s členom 32 (1a) Uredbe (EU) št. 1305/2013); DA; https://www.uradni-list.si/files/RS_-2019-010-00376-OB~P001-0000.PDF

☒Površine, za katere so značilne naravne omejitve, razen gora (v skladu s členom 32(1)(b) Uredbe (EU) št. 1305/2013)

Območja s posebnimi naravnimi omejitvami, razen gorska (v skladu s členom 32 (1b) Uredbe (EU) št. 1305/2013) ; DA; https://www.uradni-list.si/files/RS_-2019-010-00376-OB~P001-0000.PDF

☒Površine z drugimi omejitvami, značilnimi za posamezno območje (v skladu s členom 32(1)(c) Uredbe (EU) št. 1305/2013)

Območja z drugimi posebnimi omejitvami (v skladu s členom 32 (1c) Uredbe (EU) št. 1305/2013) ; DA; https://www.uradni-list.si/files/RS_-2019-010-00376-OB~P001-0000.PDF

☐Vse površine z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami

☐Drugo

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Vrsta plačila

☒ stroški na enoto na podlagi dodatnih stroškov in izpada dohodka

☐ vključeni transakcijski stroški

☐ enkratno plačilo

☐ pavšalni znesek

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore je odvisna od težavnosti kmetovanja na vsaki KMG posebej in posledično števila točk OMD.

Možni zneski so med 25 €/ha do 600 €/ha in so odvisni od števila točk OMD in vrednosti točke.

Razlike v zneskih ponazarjajo ciljno usmerjenost intervencije na način, da upravičenci, ki kmetujejo v težjih pridelovalnih pogojih prejmejo višjo podporo zaradi prisotnih omejitev. Ti zneski podpore niso povezani z različnimi vrstami pogojev za upravičenost.

Metoda izračuna

Glede na točkovanje KMG v OMD je pri vrednosti 1 točke 1 EUR ocenjena potreba za plačilo OMD približno 130 mio evrov. Posamezni nosilec KMG prejme plačilo na ha glede na število točk v OMD na KMG na ha pomnoženo z vrednostjo točke. Ta je za različno višino točk različna. Načrtovan povprečni znesek je uteženo povprečje posameznih plačil OMD na ha za posamezno območje. Načrtovan povprečni

znesek se torej načrtuje za vsako izmed kategorij OMD in sicer posebej za gorsko območje, območje z naravnimi omejitvami in območje s posebnimi omejitvami.

Dodatna pojasnila

Podpora za intervencijo Plačilo OMD je letna in se dodeli za upravičen hektar v skladu s sprejetimi pravili o točkovanju KMG v OMD in formulo za izračun plačila OMD. Plačila se izvajajo v obliki nepovratnih sredstev.

Opis točkovanja KMG v OMD

Točkovanje KMG v OMD je urejeno z nacionalnim predpisom (Pravilnik o razvrstitvi kmetijskih gospodarstev v območja z omejenimi možnostmi (Ul RS št. 12/15 in 84/16). Nacionalni predpis temelji na metodi izračuna *(Metodologija za izdelavo registra kmetij v OMD),* ki je bila vzpostavljena v letu 2007 in je v postopku posodobitve ki bo zaključena v letu 2022.

V metodi se upoštevajo dodatni stroški in izpad dohodka na OMD v primerjavi z območji izven OMD. Vsa kmetijska zemljišča se razvrstijo v 4 skupine (orna zemljišča, travinje, trajne nasade, vinograde). Glede na naravne omejitve (talni potencial, klima, strmina, velikost obdelovalne površine, posebne omejitve) se tem zemljiščem dodelijo točke za težavnost. Točke se na koncu vrednotenja preračunajo v povprečno število točk OMD na hektar za vsako posamezno kmetijsko gospodarstvo.

V primeru vrednotenja naravnih omejitev na trajno travinje se upošteva predpostavka, da kmetijsko gospodarstvo, ki upravlja trajno travinje redi travojede živali (npr. govedo, drobnico,…). Tako se dobi verodostojen izračun dodatnih stroškov in izpada dohodka na kmetijskem gospodarstvu ter posledično verodostojen izračun točk na KMG. Točkovanje KMG v OMD torej temelji na modelni predpostavki, ki smo jo opisali. V primeru, ko pa kmetijsko gospodarstvo vlaga zahtevek za plačilo OMD, dejansko pa travojedih živali ne redi, bi plačilo OMD pomenilo nesorazmerno –višjo- podporo v primerjavi s kmetijskim gospodarstvom s travojedimi živalmi. Zato se ob oddaji zahtevka za plačilo OMD administrativno preveri prisotnost travojedih živali na KMG in izbere ustrezno formulo za izračun plačila OMD.

Kmetijsko gospodarstvo z višjim številom točk kmetuje v težjih pridelovalnih pogojih.

Plačilo OMD se dodeli s ciljem, da se upravičencem nadomesti del dodatnih stroškov in izpada dohodka, kar vpliva na uravnavanja ekonomskega položaja na KMG in posledično ohranjanja obdelanosti kmetijskih zemljišč.

Plačilo je namenjeno za upravičen hektar in je po vrednosti različno med posameznimi nosilci KMG. Izračunan znesek torej temelji na dodatnih stroških in izpadu dohodka na vsaki posamezni kmetiji posebej.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 13 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Plačilo za naravne ali druge omejitve je letno plačilo, ki je vezano na upravičence v manj razvitih območjih (ANC). Ta območja so jasno določena geografska območja, ki jih vodimo z administrativno razmejitvijo. Območja so določena z uporabo nevtralnih in objektivnih meril na podlagi skupnih predpisov Unije. Pri izračunu plačila se upoštevajo dodatni stroški in izguba dohodka zaradi opravljanje kmetijske dejavnosti v določenem območju. Pri določenem obsegu kmetijskih zemljišč na upravičenca, se plačilo zmanjšuje po degresivni stopnji. Pogoj do plačila je opravljanje kmetijske dejavnosti, vendar pa ta

ni omejena le na proizvodnjo ampak dopušča tudi vzdrževanje kmetijskih zemljišč. Z naštetim intervencija ustreza merilom iz točke 13 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, saj ne vpliva na izkrivljanje kmetijskih trgov.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(3)(a) - Plačila za naravne ali druge omejitve, značilne za posamezno območje, v skladu s členom 71	37,55%	20,00%	65,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP01.1 - Znesek na enoto za gorska območja	Nepovratna sredstva	91(3)(a)-SI-37,55%	Povprečno		R.4; R.7;	Ne
ZNERP01.2 - Znesek na enoto za območja z naravnimi omejitvami	Nepovratna sredstva	91(3)(a)-SI-37,55%	Povprečno		R.4; R.7;	Ne
ZNERP01.3 - Znesek na enoto za območja s posebnimi omejitvami	Nepovratna sredstva	91(3)(a)-SI-37,55%	Povprečno		R.4; R.7;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP01.1 - Znesek na enoto za gorska območja

Enotno plačilo ni možno zato, ker nosilci kmetijskih gospodarstev kmetujejo in gospodarijo v različnih težavnostnih pogojih, pri čemer pride do različno visokih dodatnih stroškov in različnega izpada dohodka. Plačilo se zato dodeli v razponu od najmanjšega do največjega.

Vrednost podpore na KMG se lahko giblje med najnižjim zneskom 25 €/ha in najvišjim zneskom okrog 600 €/ha in je odvisna od števila točk OMD in vrednosti točke.

Razlike v zneskih ponazarjajo ciljno usmerjenost intervencije na način, da upravičenci, ki kmetujejo v težjih pridelovalnih pogojih prejmejo višjo podporo zaradi prisotnih omejitev.

Variacija glede najvišjih zneskov bi se lahko po oceni gibala v razponu +-100€/ha. Odvisna je od odločitve posameznega upravičenca glede vključitve obdelovalnih površin z najtežjimi pogoji obdelave na svoji KMG.

ZNERP01.2 - Znesek na enoto za območja z naravnimi omejitvami

Enotno plačilo ni možno zato, ker nosilci kmetijskih gospodarstev kmetujejo in gospodarijo v različnih težavnostnih pogojih, pri čemer pride do različno visokih dodatnih stroškov in različnega izpada dohodka. Plačilo se zato dodeli v razponu od najmanjšega do največjega.

Vrednost podpore na KMG se lahko giblje med najnižjim zneskom 25 €/ha in najvišjim zneskom okrog 500 €/ha in je odvisna od števila točk OMD in vrednosti točke.

Razlike v zneskih ponazarjajo ciljno usmerjenost intervencije na način, da upravičenci, ki kmetujejo v težjih pridelovalnih pogojih prejmejo višjo podporo zaradi prisotnih omejitev.

Variacija glede najvišjih zneskov bi se lahko po oceni gibala v razponu +-100€/ha. Odvisna je od odločitve posameznega upravičenca glede vključitve obdelovalnih površin z najtežjimi pogoji obdelave na svoji KMG.

ZNERP01.3 - Znesek na enoto za območja s posebnimi omejitvami

Enotno plačilo ni možno zato, ker nosilci kmetijskih gospodarstev kmetujejo in gospodarijo v različnih težavnostnih pogojih, pri čemer pride do različno visokih dodatnih stroškov in različnega izpada dohodka. Plačilo se zato dodeli v razponu od najmanjšega do največjega.

Vrednost podpore na KMG se lahko giblje med najnižjim zneskom 25 €/ha in najvišjim zneskom okrog 500 €/ha in je odvisna od števila točk OMD in vrednosti točke.

Razlike v zneskih ponazarjajo ciljno usmerjenost intervencije na način, da upravičenci, ki kmetujejo v težjih pridelovalnih pogojih prejmejo višjo podporo zaradi prisotnih omejitev.

Variacija glede najvišjih zneskov bi se lahko po oceni gibala v razponu +-100€/ha. Odvisna je od odločitve posameznega upravičenca glede vključitve obdelovalnih površin z najtežjimi pogoji obdelave na svoji KMG.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP01.1 - Znesek na enoto za gorska območja (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	154,84	154,84	154,84	154,84	154,84	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.12 (enota: Hektar)	0,00	248.000,00	248.000,00	248.000,00	248.000,00	248.000,00	0,00	1.240.000,00
ZNERP01.2 - Znesek na enoto za območja z naravnimi omejitvami (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.12 (enota: Hektar)	0,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00	0,00	180.000,00
	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	130,50	130,50	130,50	130,50	130,50	0,00	
ZNERP01.3 - Znesek na enoto za območja s posebnimi omejitvami (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.12 (enota: Hektar)	0,00	56.000,00	56.000,00	56.000,00	56.000,00	56.000,00	0,00	280.000,00
	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	87,53	87,53	87,53	87,53	87,53	0,00	
SKUPAJ	O.12 (enota: Hektar)	0,00	340.000,00	340.000,00	340.000,00	340.000,00	340.000,00	0,00	1.700.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	48.000.000,00	48.000.000,00	48.000.000,00	48.000.000,00	48.000.000,00	0,00	240.000.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	18.024.000,00	18.024.000,00	18.024.000,00	18.024.000,00	18.024.000,00	0,00	90.120.000,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

ASD(72) - Slabosti, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev

IRP20 - Plačila NATURA 2000

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP20
Naziv ukrepa	Plačila NATURA 2000
Vrsta intervencije	ASD(72) - Slabosti, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev
Skupni kazalnik učinka	O.13. Število hektarjev, ki prejemajo podporo v okviru omrežja Natura 2000 ali Direktive 2000/60/ES
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

NUTS1

Izbrana območja Natura 2000.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO1 podpora vzdržnim dohodkom kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznolikosti ter zagotavljanje gospodarske trajnostnosti kmetijske proizvodnje v Uniji
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine
XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P01	Zagotavljanje primerljivega in stabilnega dohodkovnega položaja KMG	Zelo pomembna	Da
P05	Zagotavljanje prehranske varnosti	Zelo pomembna	Da
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P20	Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Zelo pomembna	Da
P21	Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.4 Delež kmetijskih površin v uporabi (KPU), ki jih pokriva dohodkovna podpora in za katere velja pogojenost
R.7 Odstotek dodatne podpore na hektar na območjih z večjimi potrebami (v primerjavi s povprečjem)

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Intervencija Plačila Natura 2000 zagotavlja upravičencem nadomestilo za slabosti, povezane z izvajanjem omrežja Natura 2000. Tistim lastnikom in upravljalcem kmetijskih zemljišč, ki zaradi dejstva, da se njihove površine nahajajo na območju Nature 2000, ter beležijo izpad dohodka in dodatne stroške, napram kmetom, ki niso na teh območjih, se zagotavlja finančno nadomestilo za lažje premagovanje specifičnih slabosti, značilnih za posamezno območje, ki izhajajo iz zahtev na podlagi izvajanja Direktive 2009/147/ES in Direktive 92/43/EGS, ter da bi pripomogli k učinkovitemu upravljanju območij Natura 2000. Podpora je vezana na posebne zahteve, ki presegajo ustrezne obvezne standarde in zahteve, glede na omejitve, ki izhajajo iz direktiv 92/43/EGS in 2009/147/ES, v povezavi s slabostmi zaradi zahtev, ki presegajo ustrezne standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje iz oddelka 2 poglavja 1 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih ter pogoje za ohranjanje kmetijskih površin v skladu s točko (a) člena 4(1) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Ker se je do sedaj kmetijstvo na območjih Natura 2000 upravljalo s t.i. mehkimi pristopi pogojevanja in prostovoljnostjo z ukrepom KOPOP in se v Sloveniji uvaja prvič režim in posledično nadomestila za omejitve, povezane z izvajanjem omrežja Natura 2000, bo potrebno nameniti dodatno pozornost povečanju usposobljenosti kmetijskih svetovalcev in kmetov o naravovarstveni problematiki, povečanju dostopnosti specializiranih svetovalnih storitev za kmete in učinkovitejšemu prenosu znanja in inovacij v prakso. Zato bomo večji poudarek bomo namenili promociji naravovarstvenih ukrepov. Tukaj bodo imeli še posebej pomembno vlogo pri svetovanju in promociji Zavod RS za varstvo narave in upravljalci zavarovanih območij.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci:

–Nosilec kmetijskega gospodarstva

–Lastnik kmetijskega zemljišča

–Upravljavec kmetijskega zemljišča

Pogoji upravičenosti:

Kmetijsko gospodarstvo mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev.

Upravičenec mora:

·imeti na območju Natura 2000 najmanj 0,1 hektar kmetijskih površin v smislu tretjega odstavka 4. člena Uredba (EU) 2021/2115 o strateških načrtih;upravljati kmetijsko oziroma gozdno zemljišče v skladu z predpisanimi zahtevami v Načrtu upravljanja;

·upoštevati prepoved uporabe blata iz komunalnih čistilnih naprav, digestata in komposta iz kompostarn;

·voditi evidence o delovnih opravilih, ki se izvajajo pri intervenciji.

Vstop v intervencijo Plačila Natura 2000 je prostovoljen, obveznost izvajanja pa traja najmanj eno leto.

Podpore v okviru intervencije Plačila Natura 2000 nadomestijo upravičencem vse dodatne stroške, izpad dohodka in transakcijske stroške, ki so na zadevnem območju vezani na slabosti, značilne za posamezno območje.

Najmanjša površina kmetijske oziroma gozdne parcele za vključitev v intervencijo Natura 2000 plačila je 0,1 ha.

Intervencija Plačila Natura 2000 se bo izvajala na naslednjih območjih Natura 2000:
- Ljubljansko barje – cona barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*);

Namen:
– Ohranjanje barjanskega okarška na Ljubljanskem barju v dobrem ohranitvenem stanju.

Zahteve za izvajanje:
·košnja prepovedana do 1.8.,
·mozaična raba travnika (vsako leto se pokosi med 40 in 60% travnika),
·paša je prepovedana,
·gnojenje je prepovedano,
·mulčenje je prepovedano,
·nasipavanje travnikov ni dovoljeno,
·zatravljanje oz. dosejevanje s komercialnimi travnimi in drugimi mešanicami ni dovoljeno,
·spravilo mrve s travinja (brez ovijanja v plastično folijo),
·uporaba fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena.

- Planinsko polje – cona travniške morske čebulice (*Scilla litardierei*);

Namen:
– Ohranjanje travniške morske čebulica na Planinskem polju v dobrem ohranitvenem stanju.

Zahteve za izvajanje:
·enkratna košnjo letno,
·košnja se izvede po tem, ko semena in čebulice dozorijo – to je v juliju ali kasneje (glede na letne vremenske razmere),
·travo se pusti na parceli še vsaj 2 dni, da se semena čebulice otresejo in rastline lahko semenijo,
·zemljišč se ne gnoji,
·zemljišč se ne pase,
·zemljišč se ne brana in se ne dosejujejo,
·vzdržuje se ugodne hidrološke razmere in ne kopljejo novih jarkov za odvodnjavanje,
·na zemljišču se preprečuje zaraščanje,
·uporaba fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena.

- Goričko – traviščni habitatni tipi iz Načrta upravljanja;

Namen:
– Ohranjanje traviščnih habitatnih tipov na Goričkem v dobrem ohranitvenem stanju.

Zahteve za izvajanje:
·travniške površine je prepovedano mulčiti, izjemoma je mulčenje dovoljeno le prvo in drugo sezono po vzpostavitvi režima v primerih rekultivacije zaraščajočih površin nazaj v travniške površine ob predhodnem soglasju strokovne službe za varstvo narave;
·število dovoljenih košenj se navzgor omeji na tri košnje v tekočem koledarskem letu, spravilo odkošene biomase je obvezno, odkošena biomasa mora odležati na travniški površini vsaj 24 ur;
·na travniški površini, veliki 0,1 ha ali več, se mora ob vsaki košnji v koledarskem letu pustiti najmanj 5–15 % travnika nepokošenega, pri čemer se nepokošeni del ob vsaki košnji lahko pusti na drugem delu travniške površine. Nepokošeni del travnika, ki je bil puščen ob zadnji košnji v prejšnjem koledarskem letu, je nujno treba pokositi ob prvi košnji v naslednjem koledarskem letu;

·na travniški površini in v nepokošenem delu se morajo invazivne tujerodne vrste odstranjevati pred cvetenjem;
·obvezna je košnja od roba do roba travniške površine ali od sredine navzven v primeru, ko je površina večja od 0,5 ha; sicer je ta določba priporočljiva,
·uporaba fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena.

- mokrotni travniki na območjih: Bled – Podhom, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Črna dolina pri Grosuplju, Dolenja vas pri Ribnici, Huda Luknja, Kobariško Blato, Kromsko hribovje – Menišija, Lahinja, Mišja dolina, Notranjski trikotnik, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Razbor, Ribniška dolina, Šmarna Gora, Trnovski gozd – Nanos, Vzhodni Kozjak, Zelenci in Žejna dolina.

Namen:
– Ohranjanje traviščnih habitatnih tipov vezanih na mokrotne travnike.

Zahteve za izvajanje:
·košnja je dovoljena od 30. junija tekočega leta,
·paša in mulčenje nista dovoljena čez celo leto,
·obvezno je spravilo travinja, če se izvaja košnja,
·trava se pospravi v obliki mrve. Siliranje pokošene trave in povijanje trave s folijo (baliranje v silažne bale) nista dovoljena.
·Uporaba mineralnih in organskih gnojil ni dovoljena,
·pušča se nepokošen pas v obsegu 5 do 10% površine travnika, ki se pokosi naslednje leto,
- ·uporaba fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena.

Intervencija se bo izvajala stopenjsko. Najprej na območjih Ljubljansko barje (cona barjanskega okarčka), Planinsko polje (cona travniške morske čebulice) in Goričko (traviščni habitatni tipi iz Načrta upravljanja). V nadaljevanju pa sledi izvajanje na območjih mokrotnih travnikov. V kolikor bo potrebno, se intervencija širi na dodatna območja.

Podpora se namenja za izvajanje kmetijskih praks, ki:
-presegajo zadevne predpisane zahteve ravnanja ter standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje, določene s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih;
-presegajo pogoje, določene za vzdrževanje kmetijske površine v stanju, primernem za pašo ali pridelavo brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev skladu s točko (a) prvega odstavka 4. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih;
-se razlikujejo od obveznosti, v zvezi s katerimi so odobrena plačila z 31. členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih;
-se razlikujejo od obveznosti, v zvezi s katerimi so odobrena plačila z 70. členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Podprta bodo tista kmetijska gospodarstva oziroma tisti lastniki in upravljalci kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki bodo izpolnjevali predpisane pogoje in zahteve.

Pravila o pogojenosti

Biotska raznovrstnost in krajina (varstvo in kakovost)
-PZR 3: Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26. 1. 2010, str. 7): člen 3(1), člen 3(2)(b), člen 4(1), (2) in (4)
-PZR 4: Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto

živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992, str. 7): člen 6(1) in (2)

-DKOP 2: Minimalna zaščita mokrišč in barji

-DKOP 8: Minimalni delež kmetijske površine, namenjen za neproizvodne značilnosti ali območja, Ohranjanje krajinskih značilnosti, Prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri pticah in Ukrepe za preprečevanje vnašanja invazivnih rastlinskih vrst

 Minimalni delež kmetijske površine, namenjen za neproizvodne značilnosti ali območja

 Ohranjanje krajinskih značilnosti

 Prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri pticah

 Možni tudi ukrepi za preprečevanje vnašanja invazivnih rastlinskih vrst

DKOP 9: Prepoved preusmeritve ali oranja trajnega travinja na območjih Natura 2000

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

O13 – Katera površina je upravičena?

☒Kmetijska površina v omrežju Natura 2000

☐Gozdna površina v omrežju Natura 2000

☐Druga razmejena naravovarstvena območja z okoljskimi omejitvami v zvezi s kmetovanjem ali gozdovi, ki prispevajo k izvajanju člena 10 Direktive 92/43/EGS

☐Kmetijske površine, vključene v načrte upravljanja povodij (okvirna direktiva o vodah)

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

Seznam zadevnih DKOS in PZR

Oznaka	**Opis**
GAEC02	Varstvo mokrišč ali šotišč
GAEC08	Minimalni delež kmetijske površine, namenjen neproizvodnim površinam ali značilnostim. Minimalni delež vsaj 4 % ornih zemljišč na ravni kmetije, namenjenih neproizvodnim površinam ali značilnostim, vključno z neobdelanimi zemljišči. Kadar se kmet zaveže, da bo vsaj 7 % svojih ornih zemljišč namenil neproizvodnim površinam in značilnostim, vključno z neobdelanimi zemljišči, v okviru razširjene ekosheme v skladu s členom 31(6)(a), je delež, ki se pripiše skladnosti s temi DKOS, omejen na 3 %. Minimalni delež najmanj 7 % ornih zemljišč na ravni kmetije, če to vključuje tudi vmesne posevke ali kmetijske rastline, ki vežejo dušik in se pridelujejo brez uporabe fitofarmacevtskih sredstev, od tega je 3 % neobdelanih zemljišč ali zemljišč z neproizvodnimi značilnostmi. Države članice bi morale za vmesne posevke uporabiti ponder 0,3. Ohranjanje krajinskih značilnosti. Prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri pticah. Možnost uporabe ukrepov za preprečevanje vnašanja invazivnih rastlinskih vrst
GAEC09	Prepoved preusmeritve ali oranja trajnega travinja, ki je označeno kot okoljsko občutljivo trajno travinje, na območjih Natura 2000
SMR03	Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic: člen 3(1), člen 3(2)(b), člen 4(1), (2) in (4)
SMR04	Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: člen 6(1) in (2)

Seznam zadevnih obveznih nacionalnih standardov

/

Povezava med zadevnimi DKOS, PZR in nacionalnimi standardi ter intervencijo

/

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Vrsta plačila

☒ stroški na enoto na podlagi dodatnih stroškov in izpada dohodka

☒ vključeni transakcijski stroški

☐ enkratno plačilo

☐ pavšalni znesek

Obseg podpore na ravni upravičencev

Podpore za intervencijo Natura 2000 plačila se nanašajo samo na tiste obveznosti, ki presegajo obvezne standarde Pravil o pogojenosti, druga ustrezna merila iz zakonodaje EU ter druge obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov.

Podpore se dodelijo letno za kritje dodatnih stroškov in izpada dohodka, ki so posledica izvajanja intervencije in lahko po potrebi krijejo tudi poslovne stroške (do največ 30 % podpore, plačane za obveznost).

Metoda izračuna

Predlog podpor je pripravljen na podlagi modelnega izračuna za zahteve intervencije Natura 2000 plačila. Podlaga za izračun podpor je razlika, ki nastane v finančnem rezultatu med običajno kmetijsko prakso in izvajanjem zahtev intervencije Natura 2000 plačila. Pri običajni kmetijski praksi so upoštevani standardi, merila in minimalne dejavnosti določene v zakonodaji EU in obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Pri opredelitvi običajne kmetijske prakse so pri posamezni proizvodni usmeritvi upoštevane kmetijske prakse, ki so razširjene v Sloveniji in ustrezajo slovenski ravni intenzivnosti. S pomočjo modelnih kalkulacij so ocenjeni stroški in prihodki pri običajni kmetijski praksi in pri izvajanju intervencije Natura 2000 plačila.

Z namenom preprečitve dvojnih plačil so bile proučene kmetijske prakse iz sheme za podnebje in okolje iz 31. člena ter obveznosti iz intervencije KOPOP iz 70. člena. Predpisane zahteve iz intervencije Natura 2000 plačila na določenih območjih Nature 2000 ne morejo biti predmet podpore v okviru intervencij iz 31. in 70. člena. Podpore za intervencije sheme za podnebje in okolje ter KOPOP zato vključujejo samo dodatne stroške in izgubo dohodka za aktivnosti, ki presegajo predpisane kmetijske prakse v intervenciji Natura 2000 plačila.

Dodatna pojasnila

Podpora za intervencijo Natura 2000 plačila je letna in krije dodatne stroške in izgubo dohodka zaradi izvajanja zahtev, ki izhajajo iz direktiv 92/43/EGS in 2009/147/ES. Podpora znaša 100 % višine podpore, izračunane po modelni kalkulaciji, dodeli pa se za njivske površine, trajne nasade, trajno travinje, mejice in živali.

V izračunu so upoštevani tudi poslovni stroški v višini do 30 % za posameznega upravičenca.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Upravičenost do plačila za intervencijo Plačila natura 2000 je odvisna od izpolnjevanja predpisanih zahtev, višina plačil pa je določena glede na dodatne stroške in izpad dohodka zaradi prevzetih obveznosti.

Intervencija je v skladu s točko 12 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(3)(b) - 72 - Plačila na podlagi člena 72	80,00%	20,00%	80,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP20_01 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Ljubljansko barje	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 72-SI-80,00%	Enakomerno		R.4; R.7;	Ne
ZNERP20_02 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Planinsko polje	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 72-SI-80,00%	Enakomerno		R.4; R.7;	Ne
ZNERP20_03 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Goričko	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 72-SI-80,00%	Enakomerno		R.4; R.7;	Ne
ZNERP20_04 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Mokrotni travniki	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 72-SI-80,00%	Enakomerno		R.4; R.7;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP20_01 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Ljubljansko barje

Podpore za intervencijo Plačila Natura 2000 se nanašajo samo na tiste obveznosti, ki presegajo obvezne standarde Pravil o pogojenosti, druga ustrezna merila iz zakonodaje EU ter druge obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Podpore se dodelijo letno za kritje dodatnih stroškov in izpada dohodka, ki so posledica izvajanja intervencije in lahko po potrebi krijejo tudi poslovne stroške (do največ 30 % podpore, plačane za obveznost). Predlog podpor je pripravljen na podlagi modelnega izračuna za zahteve intervencije Plačila Natura 2000. Podlaga za izračun podpor je razlika, ki nastane v finančnem rezultatu med običajno kmetijsko prakso in izvajanjem zahtev intervencije Plačila Natura 2000. Pri običajni kmetijski praksi so upoštevani standardi, merila in minimalne dejavnosti določene v zakonodaji EU in obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Pri opredelitvi običajne kmetijske prakse so pri posamezni proizvodni usmeritvi upoštevane kmetijske prakse, ki so razširjene v Sloveniji in ustrezajo slovenski ravni intenzivnosti. S pomočjo modelnih kalkulacij so ocenjeni stroški in prihodki pri običajni kmetijski praksi in pri izvajanju intervencije Plačila Natura 2000. Z namenom preprečitve dvojnih plačil so bile proučene kmetijske prakse iz sheme za podnebje in okolje iz 31. člena ter obveznosti iz intervencije KOPOP iz 70. člena. Predpisane zahteve iz intervencije Plačila Natura 2000 na določenih območjih Natura 2000 ne morejo biti predmet podpore v okviru intervencij iz 31. in 70. člena. Podpore za intervencije sheme za podnebje in okolje ter KOPOP zato vključujejo samo dodatne stroške in izgubo dohodka za aktivnosti, ki presegajo predpisane kmetijske prakse v intervenciji Plačila Natura 2000.

Metodologijo izdelave modelnih izračunov za določitev višine podpor za intervencijo Plačila Natura 2000 je izdelala neodvisna institucija.

ZNERP20_02 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Planinsko polje

Podpore za intervencijo Plačila Natura 2000 se nanašajo samo na tiste obveznosti, ki presegajo obvezne standarde Pravil o pogojenosti, druga ustrezna merila iz zakonodaje EU ter druge obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Podpore se dodelijo letno za kritje dodatnih stroškov in izpada dohodka, ki so posledica izvajanja intervencije in lahko po potrebi krijejo tudi poslovne stroške (do največ 30 % podpore, plačane za obveznost). Predlog podpor je pripravljen na podlagi modelnega izračuna za zahteve intervencije Plačila Natura 2000. Podlaga za izračun podpor je razlika, ki nastane v finančnem rezultatu med običajno kmetijsko prakso in izvajanjem zahtev intervencije Plačila Natura 2000. Pri običajni kmetijski praksi so upoštevani standardi, merila in minimalne dejavnosti določene v zakonodaji EU in obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Pri opredelitvi običajne kmetijske prakse so pri posamezni proizvodni usmeritvi upoštevane kmetijske prakse, ki so razširjene v Sloveniji in ustrezajo slovenski ravni intenzivnosti. S pomočjo modelnih kalkulacij so ocenjeni stroški in prihodki pri običajni kmetijski praksi in pri izvajanju intervencije Plačila Natura 2000. Z namenom preprečitve dvojnih plačil so bile

proučene kmetijske prakse iz sheme za podnebje in okolje iz 31. člena ter obveznosti iz intervencije KOPOP iz 70. člena. Predpisane zahteve iz intervencije Plačila Natura 2000 na določenih območjih Natura 2000 ne morejo biti predmet podpore v okviru intervencij iz 31. in 70. člena. Podpore za intervencije sheme za podnebje in okolje ter KOPOP zato vključujejo samo dodatne stroške in izgubo dohodka za aktivnosti, ki presegajo predpisane kmetijske prakse v intervenciji Plačila Natura 2000.

Metodologijo izdelave modelnih izračunov za določitev višine podpor za intervencijo Plačila Natura 2000 je izdelala neodvisna institucija.

ZNERP20_03 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Goričko

Podpore za intervencijo Plačila Natura 2000 se nanašajo samo na tiste obveznosti, ki presegajo obvezne standarde Pravil o pogojenosti, druga ustrezna merila iz zakonodaje EU ter druge obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Podpore se dodelijo letno za kritje dodatnih stroškov in izpada dohodka, ki so posledica izvajanja intervencije in lahko po potrebi krijejo tudi poslovne stroške (do največ 30 % podpore, plačane za obveznost). Predlog podpor je pripravljen na podlagi modelnega izračuna za zahteve intervencije Plačila Natura 2000. Podlaga za izračun podpor je razlika, ki nastane v finančnem rezultatu med običajno kmetijsko prakso in izvajanjem zahtev intervencije Plačila Natura 2000. Pri običajni kmetijski praksi so upoštevani standardi, merila in minimalne dejavnosti določene v zakonodaji EU in obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Pri opredelitvi običajne kmetijske prakse so pri posamezni proizvodni usmeritvi upoštevane kmetijske prakse, ki so razširjene v Sloveniji in ustrezajo slovenski ravni intenzivnosti. S pomočjo modelnih kalkulacij so ocenjeni stroški in prihodki pri običajni kmetijski praksi in pri izvajanju intervencije Plačila Natura 2000. Z namenom preprečitve dvojnih plačil so bile proučene kmetijske prakse iz sheme za podnebje in okolje iz 31. člena ter obveznosti iz intervencije KOPOP iz 70. člena. Predpisane zahteve iz intervencije Plačila Natura 2000 na določenih območjih Natura 2000 ne morejo biti predmet podpore v okviru intervencij iz 31. in 70. člena. Podpore za intervencije sheme za podnebje in okolje ter KOPOP zato vključujejo samo dodatne stroške in izgubo dohodka za aktivnosti, ki presegajo predpisane kmetijske prakse v intervenciji Plačila Natura 2000.

Metodologijo izdelave modelnih izračunov za določitev višine podpor za intervencijo Plačila Natura 2000 je izdelala neodvisna institucija.

ZNERP20_04 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Mokrotni travniki

Podpore za intervencijo Plačila Natura 2000 se nanašajo samo na tiste obveznosti, ki presegajo obvezne standarde Pravil o pogojenosti, druga ustrezna merila iz zakonodaje EU ter druge obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Podpore se dodelijo letno za kritje dodatnih stroškov in izpada dohodka, ki so posledica izvajanja intervencije in lahko po potrebi krijejo tudi poslovne stroške (do največ 30 % podpore, plačane za obveznost). Predlog podpor je pripravljen na podlagi modelnega izračuna za zahteve intervencije Plačila Natura 2000. Podlaga za izračun podpor je razlika, ki nastane v finančnem rezultatu med običajno kmetijsko prakso in izvajanjem zahtev intervencije Plačila Natura 2000. Pri običajni kmetijski praksi so upoštevani standardi, merila in minimalne dejavnosti določene v zakonodaji EU in obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Pri opredelitvi običajne kmetijske prakse so pri posamezni proizvodni usmeritvi upoštevane kmetijske prakse, ki so razširjene v Sloveniji in ustrezajo slovenski ravni intenzivnosti. S pomočjo modelnih kalkulacij so ocenjeni stroški in prihodki pri običajni kmetijski praksi in pri izvajanju intervencije Plačila Natura 2000. Z namenom preprečitve dvojnih plačil so bile proučene kmetijske prakse iz sheme za podnebje in okolje iz 31. člena ter obveznosti iz intervencije KOPOP iz 70. člena. Predpisane zahteve iz intervencije Plačila Natura 2000 na določenih območjih Natura 2000 ne morejo biti predmet podpore v okviru intervencij iz 31. in 70. člena. Podpore za intervencije sheme za podnebje in okolje ter KOPOP zato vključujejo samo dodatne stroške in izgubo dohodka za aktivnosti, ki presegajo predpisane kmetijske prakse v intervenciji Plačila Natura 2000.

Metodologijo izdelave modelnih izračunov za določitev višine podpor za intervencijo Plačila Natura 2000 je izdelala neodvisna institucija.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP20_01 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Ljubljansko barje (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	663,00	663,00	663,00	663,00	663,00	0,00	
	O.13 (enota: Hektar)	0,00	350,00	350,00	350,00	350,00	350,00	0,00	1.750,00
	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	663,00	663,00	663,00	663,00	663,00	0,00	
ZNERP20_02 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Planinsko polje (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	389,33	389,33	389,33	389,33	389,33	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	389,33	389,33	389,33	389,33	389,33	0,00	
	O.13 (enota: Hektar)	0,00	80,00	80,00	80,00	80,00	80,00	0,00	400,00
ZNERP20_03 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Goričko (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	390,12	390,12	390,12	390,12	390,12	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	390,12	390,12	390,12	390,12	390,12	0,00	
	O.13 (enota: Hektar)	0,00	320,00	320,00	320,00	320,00	320,00	0,00	1.600,00
ZNERP20_04 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Mokrotni travniki (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	0,00	366,00	366,00	366,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)	0,00	0,00	0,00	366,00	366,00	366,00	0,00	
	O.13 (enota: Hektar)	0,00	0,00	0,00	356,00	450,00	450,00	0,00	1.256,00
SKUPAJ	O.13 (enota: Hektar)	0,00	750,00	750,00	1.106,00	1.200,00	1.200,00	0,00	5.006,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	388.034,00	388.034,00	518.330,00	552.734,00	552.734,00	0,00	2.399.866,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	310.427,20	310.427,20	414.664,00	442.187,20	442.187,20	0,00	1.919.892,80
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje

IRP02 - Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP02
Naziv ukrepa	Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije razen za naložbe namenjene prilagoditvi kmetovanja na gorskih območjih, ki se izvajajo na gorskih območjih

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine
SO8 spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno z udeležbo žensk v kmetijstvu, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom
SO9 Izboljšanje odziva kmetijstva Unije na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z visokokakovostno, varno in hranljivo hrano, proizvedeno na trajnosten način, zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje dobrobiti živali in boj proti protimikrobni odpornosti

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P20	Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Zelo pomembna	Da
P26	Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva	Srednje pomembna	Delno
P32	Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje	Zelo pomembna	Da
P37	Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI	Horizontalni cilj	Delno

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.

R.15 Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW)
R.16 Delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov
R.26 Delež kmetij, ki prejemajo podporo v okviru SKP za produktivne in neproduktivne naložbe, povezane s skrbjo za naravne vire
R.3 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP
R.39 Število podeželskih podjetij, vključno s podjetji v biogospodarstvu, ki so bila razvita s podporo SKP
R.44 Delež glav velike živine (GVŽ), ki jih zajemajo ukrepi, ki prejemajo podporo, za izboljšanje dobrobiti živali
R.9 Delež kmetov, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Upravičene vrste naložb: Predmet podpore so individualne in kolektivne naložbe v pridelavo kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi.

Namen intervencije je spodbujanje vlaganj v dvig produktivnosti in dodane vrednosti kmetijskih proizvodov. Z vlaganji želimo izboljšati uspešnost trženja teh proizvodov in izboljšati dostop do trga, kar je še posebej pomembno za razvojno perspektivne majhne kmetije ter kmetije na OMD. Intervencija je utemeljena na podatkih iz analize stanja za specifični cilj 1 in 2, iz katerih je med drugim jasno razvidna izrazita neugodna agrarna struktura v slovenskem kmetijstvu, s prevladujočim deležem manjših, samooskrbnih kmetijskih gospodarstev, nizkimi dohodki in izrazito nizko dodano vrednostjo. Kazalniki produktivnosti kažejo na podpovprečno skupno faktorsko produktivnost, na kar vpliva še vedno relativno visok vložek dela, pri čemer prevladuje zlasti neplačana delovna sila. Bruto dodana vrednost na polnovredno delovno moč dosega le tretjino produktivnosti dela v EU-27. Kljub izboljševanju kapitalske intenzivnosti, merjene z bruto investicijami v osnovna sredstva na polnovredno delovno moč, je razviden tehnološki zaostanek, na kar kaže kazalnik skupne faktorske produktivnosti, ki je pod povprečjem EU-27.

Digitalizacija in inovacije se v kmetijstvu uvajajo prepočasi in postopoma, neizkoriščeni so tudi potenciali prehoda v krožno in biogospodarstvo. Zaradi zahtev Evropskega zelenega dogovora in zaostrovanja okoljskih standardov bo potrebno bistveno večji poudarek nameniti prilagajanju panoge v smeri zmanjševanja okoljskega in podnebnega odtisa. Glede na Strategijo »od vil do vilic« in upravičena pričakovanja družbe je treba med drugim stremeti tudi k dvigu kakovosti proizvodov, zagotavljanju sledljivosti ter si prizadevati za zmanjšanje izgub hrane in količine odpadne hrane.

Z namenom naslavljanja identificiranih izzivov je predlagana intervencija namenjena ciljno usmerjenemu spodbujanju vlaganj v prestrukturiranje in modernizacijo kmetijskega sektorja, kar vključuje vlaganja v zeleno in digitalno transformacijo, vključno s prehodom v krožno in biogospodarstvo. Vlaganja v osnovna sredstva na kmetijskih gospodarstvih in bodo pospešila uvajanje novih tehnologij (npr. mehanizacija, oprema in stroji v proizvodnji), digitalizacije (npr. preko IT opreme, dostopa do digitalnih rešitev), posledično pa tudi znanja in inovacij.

Z vidika ciljnih skupin upravičencev bo posebna pozornost namenjena izboljšanju dostopnosti investicijskih podpor za razvojno perspektivne majhne kmetije.

Po podatkih analize majhne kmetije, ki jim kmetijstvo ne predstavlja poglavitnega vira dohodka, ne predstavljajo pomembne udeležbe na trgu. Naložbe ne usmerjajo dovolj v osnovno kmetijsko pridelavo proizvodov. Z ustreznimi naložbami bi omogočili koriščenje proizvodnega potenciala in gospodarsko vitalnost. Kmetijska gospodarstva na OMD bi lahko izboljšajo svojo finančno učinkovitost in konkurenčnost tudi preko vlaganj v osnovna sredstva, še posebej, če so te investicije podprte tudi z javnimi sredstvi, vendar pa zaradi nižjih dohodkov ne (z)morejo vlagati tolikšnih sredstev kot tista, ki kmetujejo izven OMD. Na podlagi analize SWOT, ki izkazuje majhno koriščenje proizvodnega potenciala majhnih kmetij, jim bomo z razvojnimi spodbudami omogočiti zlasti vlaganja v povečanje proizvodnega obsega, zvišanje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov, investicije v diverzifikacijo dohodka na kmetiji

ter doseganje večje tržne usmerjenosti in povečanje njihove prisotnosti na trgu. Te kmetije se bodo lahko prilagodile v smeri učinkovitejše kmetijske proizvodnje ali se preusmerile v proizvodnjo, katere rezultat so proizvodi z višjo dodano vrednostjo, s čimer bomo dosegli večjo konkurenčnost in večjo ekonomsko uspešnost malih kmetij.

Z vidika naslavljanja posebnih območij bo posebna pozornost namenjena naložbam v prilagoditev kmetovanja na gorskih OMD. S tem naslavljamo ugotovitve iz analize stanja za cilj 2, ki kaže na bistveno nižjo konkurenčnost teh kmetij z OMD glede na kmetije izven OMD, saj se soočajo z objektivnimi naravnimi omejitvami za širitev in razvoj kmetijske dejavnosti. Predlagane podpore jim omogočajo dvig dodane vrednosti ter diverzifikacijo dohodkov na kmetiji.

Na osnovi analiz po kmetijskih sektorjih se ugotavlja, da kljub zavedanju o nujnosti povezovanja v verige vrednosti in zagotavljanja stabilne pridelave na območju države ni konkretnih rezultatov povezovanja ŽPI z domačimi proizvajalci kmetijskih proizvodov na lokalnem trgu. Neurejenost odnosov povzroča tudi višje cene domačih kmetijskih surovin, zato se ŽPI sooča s pomanjkanjem surovine in odvisnost od uvoza. Zato se bodo na podlagi analize SWOT, ki izkazuje prenizko dodano vrednost agro-živilskega izvoza in prešibko povezanost kmetijske proizvodnje in predelave poseben poudarek preko meril za izbor vlog namenil povezovanju med pridelavo, predelavo in prodajo kmetijskih proizvodov na podlagi večletnih pogodbenih odnosov.

Z vidika digitalne in zelene transformacije kmetijstva v skladu z Evropskim zelenim dogovorom in Strategijo »od vil do vilic« bo poudarek namenjen vlaganjem v učinkovito in precizno proizvodnjo. Naložbe v tehnološko digitalizacijo opreme bodo vključevale avtomatizacijo, robotizacijo procesov, nižjo oziroma bolj optimalno rabo inputov, kot je na primer voda, gnojila, fitofarmacevtska sredstva ipd., ter opreme, s katero se spremlja zdravstveno stanje oz. potrebe rastlin ali živali (razni senzorji ipd.). Učinkovita in precizna proizvodnja bo krepila stroškovno konkurenčnost kmetijskih gospodarstev, hkrati pa zagotovila zmanjšanje okoljskega in podnebnega odtisa.

V tem kontekstu bo poseben poudarek namenjen pospešitvi digitalne transformacije kmetijstva.
V primarni kmetijski proizvodnji gre večinoma za tehnološko digitalizacijo opreme, ki ima za posledico avtomatizacijo, robotizacijo procesov, nižjo oziroma bolj optimalno rabo inputov, kot je na primer voda, gnojila, fitofarmacevtska sredstva ipd., ter opreme, s katero se spremlja zdravstveno stanje oz. potrebe rastlin ali živali (razni senzorji ipd.) Z nadgradnjo obstoječega kataloga stroškov, v katerem imamo zajete upravičene stroške investicij, bomo določili vrsto strojev, mehanizacije, opreme…, ki prispeva k uvajanju precizne proizvodnje. Na ta način bomo investicije usmerjali tako v krepitev produktivnosti, kot tudi v zmanjšanje okoljskega in podnebnega odtisa kmetijstva, kar je v skladu z doseganjem ciljev iz Strategije od vil do vilic.

Naložbe v digitalizacijo bodo zajemale nakup in ustrezno vgradnjo opreme za avtomatizacijo proizvodnje, ki so roboti v proizvodnji in skladišču, senzorji in naprave, ki med seboj komunicirajo s pomočjo omrežja, stacionarno in brezžično omrežje širokopasovnega interneta, spletne strežnike, računalnike, programsko opremo, oddaljeni dostopi do sistemov ter povezovalni vmesniki storitev (oziroma programov) z drugimi programi, aplikacijami in sistemi, sistem za nadzor poslovanja podjetja oziroma načrtovanje virov v podjetju, vključno s prenosom podatkov iz strojev v sistem za boljšo sledljivost surovin itd., Vse to bo omogočalo doseganje ciljev spremljanja kvalitete proizvodov iz Strategije »od vil do vilic«.

V okviru krožnega gospodarstva se bodo izvajale zlasti naložbe v uvajanje obnovljivih virov energije (npr. pridobivanje energije iz sonca, geotermija, mikrobioplinarne) in učinkovito rabo energije na kmetijskih gospodarstvih, v ponovno rabo stranskih proizvodov in ostankov, recikliranje in uporabo odpadnih surovin ter zmanjšanje količin odpadkov, v zmanjševanje izgub hrane in zmanjšanje količin odpadne hrane, v zmanjšanje rabe vode, ponovno uporabo odpadne vode ter uporabo meteorne vode, naložbe, povezane z zmanjševanjem embalaže (zlasti plastične embalaže), uvajanjem biorazgradljive embalaže in embalaže iz recikliranih materialov, naložbe v večjo snovno učinkovitost in rabo trajnostnih materialov

(npr. lesa). V okviru biogospodarstva pa se bodo izvajale naložbe v uporabo obnovljivih bioloških virov in odpadkov kmetijskega izvora, vključno z proizvodnjo bioplina. Spodbujali bomo rabo trajnostnih materialov (npr. lesa). Naložbe v krožno gospodarstvo ne bodo presegale 50 odstotkov upravičenih stroškov celotne naložbe, če bo iz tega naslova uveljavljal dodatne točke v okviru meril za izbor vlog oziroma če bo naložba namenjena krožnemu gospodarstvu oziroma biogospodarstvu.

Z vidika uspešnejšega usmerjanja javnih sredstev bodo preko meril za izbor vlog prednostno obravnavana vlaganja v sektorje pridelave, kjer ugotavljamo primanjkljaj zadostne lokalne ponudbe proizvodov, nestabilnost oz. premajhno odpornost proizvodnje ter izrazito slabšo organiziranost (kot npr. sektor pridelave zelenjave). Poleg tega bodo preko meril za izbor prednostno obravnavane naložbe v precizno proizvodnjo, kar vključuje digitalizacijo proizvodnih procesov, prehod v krožno in biogospodarstvo ter ohranjanje kulturne stavbne dediščine.

Intervencija Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev za podpore naložbam v pridelavo kmetijskih proizvodov, vključuje naslednje podintervencije:

A. Naložbe majhnih kmetij,

B. Naložbe kmetij,

C. Naložbe pravnih oseb in samostojnih podjetnikov posameznikov.

Upravičene naložbe, pogoji upravičenosti in načela za izbor vlog za podintervencijo A. Naložbe majhnih kmetij

Upravičene naložbe so:

·naložbe, namenjene prilagoditvi kmetovanja na gorskih območjih, in sicer: nakup kmetijske mehanizacije, za kmetovanje na gorskih območjih ter spravilo krme iz travinja, ureditev skladišč za krmo, ureditev pašnikov ter ureditev dostopa do javne infrastrukture;

·naložbe v nakup in postavitev rastlinjakov in pripadajoče opreme, izgradnja pripadajočih vodnih virov, pridobivanje energije iz obnovljivih virov ter izgradnjo novih zasebnih namakalnih sistemov za enega uporabnika za potrebe gojenja rastlin v rastlinjakih, ki so izvedejo sočasno z nakupom in postavitvijo rastlinjakov;

·naložbe v ureditev trajnih nasadov, ki se izvedejo sočasno z izgradnjo novih zasebnih namakalnih sistemov za enega uporabnika oziroma nakup namakalne opreme, nakupom in postavitvijo mrež proti toči ter nakupom opreme za protislansko zaščito. Za mrežo proti toči se štejejo zašitne mreže proti toči, zaščitne folije proti pokanju in ožigu plodov ter zaščitne mreže proti ptičem in insektom. Trajninasadi so lahko delno namenjeni sajenju odpornih sort rastlin in podlag, ki so tolerantne na bolezni, škodljivce ali sušo (v nadaljnjem besedilu: sorte večletnih rastlin, ki so odporne na podnebne spremembe), razen v primeru naložb v postavitev novega namakalnega sistema, ki so lahko v celoti posajeni s sortami večletnih rastlin, ki so odporne na podnebne spremembe. Naložbe v postavitev novih vinogradov in ureditev oljčnikov niso pogojena z naložbami v postavitev novih zasebnih namakalnih sistemov za enega uporabnika;

·naložbe v ureditev skladišč in hladilnic za namen prve prodaje kmetijskih proizvodov;

·naložbe v predelavo kmetijskih proizvodov, katere končni rezultat predelave je kmetijski proizvod ali trženje kmetijskih proizvodov (poudarek bo na predelavi ali trženju mleka in mesa iz nadstandardne reje živali), pri čemer mora biti naložba za ta namem manjša od 50 odstotkov upravičenih stroškov celotne naložbe;

·naložbe v krožno gospodarstvo na kmetijskih gospodarstvih, in sicer zlasti: naložbe v obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije na kmetijskih gospodarstvih, naložbe v kompostarne, naložbe v ponovno uporabo stranskih proizvodov, naložbe v proizvodnjo bioplina, naložbe v zmanjšanje rabe vode, ponovno uporabo odpadne vode ali uporabo meteorne vode, naložbe, namenjene zmanjšanju odpadkov, naložbe v recikliranje ter naložbe, povezane z zmanjševanjem embalaže (zlasti plastične embalaže) in uvajanjem biorazgradljive embalaže in embalaže iz recikliranih materialov, naložbe v večjo snovno

učinkovitost in rabo trajnostnih materialov (npr. lesa);

·naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev za izvajanje nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti živali: ureditev hlevov oziroma nakup pripadajoče opreme, ureditev zunanjih zaprtih skladiščnih kapacitet za živinska gnojila, ureditev pašnikov in obor za nadzorovano pašo domačih živali oziroma gojene divjadi ter ureditev dvorišč in hlevskih izpustov v skladu z nameni in normativi intervencije IRP29 Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali;

·naložbe v nakup kmetijske mehanizacije za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS;

·neproizvodne naložbe pri čemer morajo biti naložbe za ta namem manjše od 50 odstotkov upravičenih stroškov celotne naložbe: ureditev ekstenzivnih pašnikov, ureditev mejic in drugih krajinskih značilnosti, ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri ter postavitev travniških sadovnjakov;

·naložbe v zmanjšanje izpustov TGP iz kmetijstva: nakup kmetijske mehanizacije za neposredno aplikacijo živinskih gnojil v tla, ureditev novih skladišč za živinska gnojila ter zatesnitev obstoječih lagun za živinska gnojila.

Do podpore so upravičene tudi naložbe v digitalne tehnologije. Pogoji upravičenosti:

· predložitev poslovnega načrta, v katerem je izkazana ekonomsko upravičenost naložbe in povečanje produktivnosti;

·v poslovnem načrtu mora upravičenec izkazati prispevek naložbe h krožnemu gospodarstvu oziroma biogospodarstvu, če bo naložba namenjena krožnemu gospodarstvu na kmetijskem gospodarstvu iz šeste alineje prejšnjega odstavka. Pri ostalih naložbah v drug namen pa upravičenec lahko (ni obvezno) v poslovnem načrtu opredeli prispevek naložbe krožnemu gospodarstvu, biogospodarstvu ali digitalizaciji, če bo iz tega naslova uveljavljal točke v okviru meril za izbor vlog;

·stroški pridobivanje energije iz obnovljivih virov so upravičeni do podpore, če je energija namenjena pridelavi proizvodov iz Priloge I k Pogodbi in ne presega letnih potreb kmetijskega gospodarstva po energiji;

·v primeru naložbe v postavitev novega hleva, mora biti zaprto skladišče za živinska gnojila izven objekta;

·v primeru naložbe v uredtev hleva, mora upravičenec zagotoviti obseg skladiščih kapacitet za skladiščenje živinskih gnojil za najmanj devet mesečno skladiščenje, pri čemer morajo upravičenci najkasneje do zaključka naložbe zatesniti vse obstoječe lagune na kmetijskem gospodarstvu. Do podpore so upravičene samo nadstandardne skladiščne kapacitete za živinska gnojila;

·določbe glede minimalne starosti nasadov se ne uporabljajo, če je naložba v ureditev trajnih nasadov poledica naravne nesreče, ki jo proglasi pristojni organ v RS;

·če ima upravičenec najmanj 30 odstotkov kmetijskih površin v uporabi na najožjem varstvenem območju, je v okviru naložbe v ureditev hleva upravičen do podpore za naložbo v ureditev hleva na hlevski gnoj, v naložbo na globoki nastil oziroma na tlačen gnoj;

·v primeru naložbe v mehanizacijo za neposredno aplikacijo živinskih gnojil v tla mora biti upravičenec vključen v izvajanje podintervencije Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak iz SN 2023-2027 oziroma se bo vključil v izvajanje te podintervencije najkasneje do preteka enega koledarskega leta po zaključka naložbe;

·naložbe namenjene energetski učinkovitosti objektov morajo zagotavljati najmanj 20 odstotno zmanjšanje porabe energije na ravni objekta;

·naložbe v obnovljive vire energije morajo izpolnjevati trajnostne kriterije iz Direktive EU 2018/2001;

·pogoji za naložbe v izgradnjo novih individualnih namakalnih sistemov, ki se izvedejo sočasno z ureditvijo trajnega nasada oziroma z postavitvijo rastlinjaka, kjer se izvaja pridelava na kmetijskem zemljišču:

·predložitev načrta namakanja,

·do podpore so upravičene naložbe s pravnomočno odločbo o uvedbi namakalnega sistema, v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča,

·do podpore so upravičene le naložbe v izgradnjo novih namakalnih sistemov, kar pomeni, da se bo z izgradnjo povečala neto površina namakanih kmetijskih zemljišč,

·naložbe v namakanje bodo upoštevale določila in pogoje 74 člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških

načrtih;

·pogoji za naložbe na gorskih območjih so:

- do podpore je upravičen nakup kmetijskega traktorja za kmetovanje na strmih terenih, če ima kmetijsko gospodarstvo upravičenca povprečni nagib kmetijskih površin najmanj 30 odstotkov,

- podpora za nakup kmetijskega traktorja se ne dodeli upravičencu, ki so mu bila za to vrsto kmetijske mehanizacije odobrena sredstva v zadnjih sedmih letih,

- naložba v nakup rabljene kmetijske mehanizacije je upravičen do podpore, če ni starejša od petih let od prvega nakupa in ima upravičenec zanjo prometno dovoljenje,

·pogoji za neproizvodne naložbe v ureditev ekstenzivnih pašnikov:

- naložba se lahko izvaja le na območjih iz Programa upravljanja Natura 2000 za obdobje 2023 do 2027 ter območja, kjer je izkazana največja erozivnost tal;

- povprečna letna obtežba z živino mora biti od 0,3 do 1,8 GVŽ travojedih živali na hektar kmetijskih površin;

- minimalna površina kmetijskega zemljišča v uporabi, na katerem upravičenec izvaja naložbo v ureditev ekstenzivnega pašnika, znaša 0,5 ha;

- obnova ekstenzivnega pašnika je upravičena do podpore, če predstavlja najmanj 30 % napravne vrednosti novega ekstenzivnega pašnika

- naložba v ureditev oziroma obnovo ekstenzivnega pašnika mora vsebovati vsaj enega od naštetih značilnih krajinskih elementov: vodne površine v obsegu najmanj 40 m^2, 50 dreves/ha, suhozidi v dolžini vsaj 300 m;

·pogoji za neproizvodne naložbe v ureditev mejic in drugih krajinskih značilnosti:

- naložba se lahko izvaja na območjih iz Programa upravljanja Natura 2000 za obdobje 2023 do 2027 območja z trendom zmanjševanja krajinskih značilnosti, ter območja, kjer je izkazana največja erozivnost tal;

- obnova mejice in suhozida je upravičena do podpore, če predstavlja najmanj 30 odstotkov napravne vrednosti nove mejice in suhozida;

- pri naložbah v izgradnjo vodnih teles ni dovoljeno naseljevati rib;

·pogoji za neproizvodne naložbe v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri:

- naložba se izvaja le na območjih pojavljanja medveda in volka;

- povprečna letna obtežba z živino mora biti od 0,2 do 1,8 GVŽ travojedih živali na hektar kmetijskih površin;

- upoštevajo se zahteve glede varovanje črede z elektoograjami in elektromrežami v okviru podintervencije A11 Sobivanje z velikimi zvermi iz intervencije KOPOP;

·pogoji za neproizvodne naložbe v ureditev travniških sadovnjakov:

- naložba se lahko izvaja na območjih iz Programa upravljanja Natura 2000 za obdobje 2023 do 2027, ter območja, kjer je izkazana največja erozivnost tal;

- minimalna površina kmetijskega zemljišča v uporabi, na katerem upravičenec izvaja naložbo v ureditev travniškega sadovnjaka, znaša 0,5 ha;

- obnova travniškega sadovnjaka je upravičena do podpore, če predstavlja najmanj 30 % napravne vrednosti novega travniškega sadovnjaka.

Upravičenec mora v vlogi na javni razpis izpolniti načrt aktivnosti iz poslovnega načrta (v nadaljnjem besedilu: načrt aktivnost) za ohranjanje obsega kmetijske proizvodnje v obdobju izvajanja in spremljanja učinkov naložbe in izpolnjevanje vsaj enega razvojnega cilja, ki prispeva h gospodarskemu razvoju kmetije, ali vsaj enega razvojnega cilja, ki prispeva k doseganju horizontalnih ciljev, ki ga izbere iz seznama razvojnih ciljev v okviru meril za ocenjevanje vlog. Načrt aktivnosti se začne izvajati po izdaji odločbe o pravici do sredstev. Če se razvojni cilji nanašajo na naložbe, mora upravičenec v načrtu aktivnosti opredeliti višino sredstev za kritje teh ciljev. Načrt aktivnosti ne sme vsebovati naložbenega razvojnega cilja, če so bila upravičencu za stroške za izpolnitev naložbenega razvojnega cilja že dodeljena sredstva iz naslova ostalih ukrepov PRP 2014–2020.

Merila za izbor:

Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog, ki so povezane z razvojnimi cilji in jih upravičenec navedev načrtu razvoja majhne kmetije.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Podintervencija se izogiba prekrivanju z drugimi intervencijami in podintervencijami, torej ni prekrivanja, se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave kot predelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. členaUredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.

Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.

Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora in Strategijo od »vil do vilic«.

Druge relevantne informacije:

Upravičene naložbe in načela za izbor vlog za podintervencijo B. Naložbe kmetij ter podintervencijo C. Naložbe pravnih oseb in samostojnih podjetnikov posameznikov

Upravičene naložbe so:

·naložbe, namenjene prilagoditvi kmetovanja na gorskih območjih, in sicer: nakup kmetijske mehanizacije, za kmetovanje na gorskih območjih ter spravilo krme iz travinja, ureditev skladišč za krmo, ureditev pašnikov ter ureditev dostopa do javne infrastrukture;

·naložbe v nakup in postavitev rastlinjakov in pripadajoče opreme, izgradnja pripadajočih vodnih virov, pridobivanje energije iz obnovljivih virov (vključno z geotermijo) ter izgradnjo novih zasebnih namakalnih sistemov za enega uporabnika za potrebe gojenja rastlin v rastlinjakih, ki so izvedejo sočasno z nakupom in postavitvijo rastlinjakov;

·naložbe v ureditev trajnih nasadov, ki se izvedejo sočasno z izgradnjo novih zasebnih namakalnih sistemov za enega uporabnika oziroma nakup namakalne opreme, nakupom in postavitvijo mrež proti toči ter nakupom opreme za protislansko zaščito. Za mrežo proti toči se štejejo zašitne mreže proti toči, zaščitne folije proti pokanju in ožigu plodov ter zaščitne mreže proti ptičem in insektom. Trajni nasadi so lahko delno namenjeni sajenju sort večletnih rastlin, ki so odporne na podnebne spremembe, razen v primeru naložb v postavitev novega namakalnega sistema, ki so lahko v celoti posajeni s sortami večletnih rastlin, ki so odporne na podnebne spremembe. Naložbe v postavitev novih vinogradov in ureditev oljčnikov niso pogojene z naložbami v postavitev novih zasebnih namakalnih sistemov za enega uporabnika;

·naložbe v ureditev skladišč in hladilnic za namen prve prodaje kmetijskih proizvodov;

·naložbe v krožno gospodarstvo na kmetijskih gospodarstvih, in sicer zlasti: naložbe v obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije na kmetijskih gospodarstvih, naložbe v kompostarne, naložbe v ponovno uporabo stranskih proizvodov, naložbe v proizvodnjo bioplina, naložbe v zmanjšanje rabe vode, ponovno uporabo odpadne vode ali uporabo meteorne vode, naložbe, namenjene zmanjšanju odpadkov in odpadne hrane, naložbe v recikliranje ter naložbe, povezane z zmanjševanjem embalaže (zlasti plastične embalaže) in uvajanjem biorazgradljive embalaže in embalaže iz recikliranih materialov, naložbe v večjo snovno učinkovitost in rabo trajnostnih materialov (npr. lesa);

·naložbe v nakup kmetijske mehanizacije za spravilo pridelkov;

·naložbe v proizvodnjo bioplina na kmetijskih gospodarstvih, ki imajo v reji več kot 50 ekvivalenta GVŽ

rejnih živali.
Do podpore so upravičene tudi naložbe v digitalne tehnologije.

Na podintervenciji C. Naložbe pravnih oseb in samostojnih podjetnikov posameznikov se naložbe iz šeste alineje prejšnjega odstavka lahko izvajajo tudi kot kolektivne naložbe.

Pogoji upravičenosti:
·predložitev poslovnega načrta, v katerem je izkazana ekonomsko upravičenost naložbe;
v poslovnem načrtu mora upravičenec izkazati prispevek naložbe h krožnemu gospodarstvu oziroma biogospodarstvu, če bo naložba namenjena krožnemu gospodarstvu na kmetijskem gospodarstvu iz pete alineje prejšnjega odstavka. Pri ostalih naložbah v drug namen pa upravičenec lahko (ni obvezno) v poslovnem načrtu opredeli prispevek naložbe krožnemu gospodarstvu, biogospodarstvu ali digitalizaciji, če bo iz tega naslova uveljavljal točke iz naslova meril za izbor vlog;
·za nakup kmetijske mehanizacije za spravilo pridelkov mora biti izkazana njena racionalna raba;
·stroški pridobivanje energije iz obnovljivih virov so upravičeni do podpore:
- če je energija namenjena pridelavi proizvodov iz Priloge I k Pogodbi in ne presega letnih potreb upravičenca po energiji,
- če so izpolnjeni trajnostni kriteriji iz Direktive EU 2018/2001;
·naložbe namenjene energetski učinkovitosti objektov morajo zagotavljati najmanj 20 odstotno zmanjšanje porabe energije na ravni objekta;
·pri pridobivanju toplotne in električne energije iz biomase mora biti surovina za pridobivanje energije lesna biomasa oziroma kmetijski proizvod, pri čemer uporaba žit in drugih poljščin, bogatih s škrobom in sladkorjem, ter oljnic ni dovoljena;
·do podpore so upravičene naložbe v bioplinske naprave do 50 kW nazivne moči;
·pogoji za naložbe na gorskih območjih:
-do podpore je upravičen nakup kmetijskega traktorja za kmetovanje na strmih terenih, če ima kmetijsko gospodarstvo upravičenca povprečni nagib kmetijskih površin najmanj 30 odstotkov,
-podpora za nakup kmetijskega traktorja se ne dodeli upravičencu, ki so mu bila za to vrsto kmetijske mehanizacije odobrena sredstva v zadnjih sedmih letih,
-naložba v nakup rabljene kmetijske mehanizacije je upravičen do podpore, če ni starejša od petih let od prvega nakupa in ima upravičenec zanjo prometno dovoljenje,
·pogoji za naložbe v izgradnjo novih individualnih namakalnih sistemov, ki se izvedejo sočasno z ureditvijo trajnega nasada oziroma z postavitvjio rastlinjaka, kjer se izvaja pridelava na kmetijskem zemljišču:
-predložitev načrta namakanja;
-do podpore so upravičene naložbe s pravnomočno odločbo o uvedbi namakalnega sistema, v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča;
-do podpore so upravičene le naložbe v izgradnjo novih namakalnih sistemov, kar pomeni, da se bo z izgradnjo povečala neto površina namakanih kmetijskih zemljišč,
-najkasneje do zaključka naložbe mora biti namakalni sistem opremljen z vodomerom.

Merila za izbor:
Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:
Intervencija se izogiba prekrivanju z drugimi intervencijami, torej ni prekrivanja se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave kot predelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje.

Majhne kmetije se lahko prijavijo za podporo naložbam v okviru IRP02 in IRP35 ter na podintervencijo »C) Naravne nesreče pri trajnih nasadih« v okviru intervencije IRP16.

Naložbe namenjene prilagoditvi kmetovanja na gorskih območjih se dopolnjuje z IRP37. Pri obeh intervencijah spodbujamo nakup kmetijske mehanizacije za spravilo krme, vendar pri IRP02 se to spodbuja na gorskih območjih pri IRP37 pa na območjih Natura 2000. Namen obeh intervencij se razlikuje saj gre v prvem primeru za naložbe v povečanje produktivnosti in konkurenčnosti, v drugem primeru (IRP37) pa gre za okoljevarstveni vidik naložbe.

Pri IRP 02 se podpira naložbe v obnovitev trajnih nasadov sočasno z naložbami v izgradnjo novih namakalnih sistemov, pri IRP 40 pa se podpira izgradnja novih namakalnih sistemov, ki se ne izvajajo sočasno z obnovami trajnih nasadov.

V okviru IRP02 se podpira naložbe v OVE, ki predstavlja manj kot 50 % celotne vrednosti naložbe. V okviru IRP36 pa se podpira naložbe, ki so v celoti namenjene OVE.

V oviru IRP02 se podpirajo naložbe v obnovo trajnih nasadov, ki so lahko delno zasajeni z odpornimi sortami na podnebne spremembe v IRP16 pa se podpira obnovo trajnih nasadov, ki so v celoti zasajeni z odpornimi sortami na podnebne spremembe.

V okviru IRP02 podpiramo v večini individualne naložbe, na kmetijskih gospodarstvih izjema je le nakup kmetijske mehanizacije za spravilo kmetijskih rastlinskih pridelkov, kjer se podpirajo tudi kolektivne naložbe. V okviru IRP03 pa se podpira samo kolektivne naložbe v ureditev distribucijskih centrov, ne podpira pa se nakupa kmetijske mehanizacije.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.

Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.

Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora in Strategijo od »vil do vilic«.

Druge relevantne informacije:

.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci:

Upravičenci do podpore so nosilci kmetijskih gospodarstev. V primeru kolektivnih naložb so upravičenci do podpore skupine proizvajalcev, organizacije proizvajalcev ali zadruge.

Pogoji za pridobitev podpore:

Če gre za naložbe na gorskih območjih, mora upravičenec imeti najmanj 50 odstotkov kmetijskih zemljišč v uporabi na gorskih območjih.

Organizacije proizvajalcev in skupine proizvajalcev morajo biti priznane v skladu s predpisi, ki urejajo priznavanje skupine in organizacij proizvajalcev.

Najmanj 80 odstotkov članov zadruge mora biti vpisanih v RKG.

- Pri podintervencijah B. in C. mora imeti kmetijsko gospodarstvo standardni prihodek v višini najmanj 12.000 eurov.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))
N. r.
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna
Oblika podpore
☒ **Nepovratna sredstva**
☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila
☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu
☒ stroški na enoto
☐ pavšalni zneski
☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz katalogov stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore je 30 odstotkov upravičenih stroškov naložbe, ki se lahko poveča za 10 odstotnih točk za naložbe na gorskih območjih ter 10 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov.

Dodatna pojasnila

Oblike podpore: nepovratna .

Nepovratna podpora se dodeli za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov. Najnižji znesek podpore znaša 5.000 eurov na vlogo.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna

Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči
Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:
☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano
Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:
☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije
Kaj ni upravičeno do podpore?

Nakup rabljene kmetijske mehanizacije (razen za naložbe na gorskih območjih) in opreme za namakanje.

Nakup kmetijskih in stavbnih zemljišč.

Stroški priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev.

Ali naložba vključuje namakanje?
☒ Da ☐ Ne
Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %
N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %
N. r.

10 Skladnost s STO
Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 odstavkom Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("Zelena škatla”);

Utemeljitev:

• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.

• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo dejanskih stroškov naložbe. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.

• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.

• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.

• Znesek plačila je omejen na znesek dejanskih stroškov naložbe oziroma kataloga stroškov.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP02.01 - Znesek na enoto za majhne kmetije	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.3; R.9; R.15; R.16; R.26; R.44;	Ne
ZNERP02.02 - Znesek na enoto za fizične osebe razen samostojnih podjetnikov posameznikov	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.3; R.9; R.15; R.16;	Ne
ZNERP02.03 - Znesek na enoto za pravne osebe in samostojne podjetnike posameznike na področju pridelave kmetijskih proizvodov	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.3; R.9; R.15; R.16; R.39;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP02.01 - Znesek na enoto za majhne kmetije

Izračun za majhne kmetije temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov iz obdobja PRP 2014-2020 za podukrep 4.1.
Do 31. 12. 2021 je bilo za majhne kmetije v povprečju izplačano 7.450 EUR/vlogo.

ZNERP02.02 - Znesek na enoto za fizične osebe razen samostojnih podjetnikov posameznikov

Izračun za kmetije temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov iz obdobja PRP 2014-2020 za podukrep 4.1, ki je znašala 55.110 EUR/vlogo.

ZNERP02.03 - Znesek na enoto za pravne osebe in samostojne podjetnike posameznike na področju pridelave kmetijskih proizvodov

Izračun za temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov iz obdobja PRP 2014-2020 za podukrep 4.1, ki je znašala 170.507 EUR/vlogo.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP02.01 - Znesek na enoto za majhne kmetije (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	7.450,00	7.450,00	7.450,00	7.450,00	7.450,00	7.450,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)	0,00	82,00	441,00	693,00	554,00	360,00	81,00	2.211,00
ZNERP02.02 - Znesek na enoto za fizične osebe razen samostojnih podjetnikov posameznikov (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	55.110,00	55.110,00	55.110,00	55.110,00	55.110,00	55.110,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

	O.20 (enota: Postopki)	0,00	60,00	205,00	195,00	12,00	0,00	0,00	472,00
ZNERP02.03 - Znesek na enoto za pravne osebe in samostojne podjetnike posameznike na področju pridelave kmetijskih proizvodov (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	170.507,00	170.507,00	170.507,00	170.507,00	170.507,00	170.507,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)	0,00	15,00	60,00	57,00	7,00	0,00	0,00	139,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)	0,00	157,00	706,00	945,00	573,00	360,00	81,00	2.822,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	6.475.105,00	24.813.420,00	25.628.199,00	5.982.169,00	2.682.000,00	603.450,00	66.184.343,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	2.195.060,60	8.411.749,38	8.687.959,46	2.027.955,29	909.198,00	204.569,55	22.436.492,28
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP03 - Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP03
Naziv ukrepa	Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
SO8 spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno z udeležbo žensk v kmetijstvu, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P07	Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI	Srednje pomembna	Da
P26	Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva	Srednje pomembna	Delno
P37	Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI	Horizontalni cilj	Delno

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.15 Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW)
R.3 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP
R.39 Število podeželskih podjetij, vključno s podjetji v biogospodarstvu, ki so bila razvita s podporo SKP
R.9 Delež kmetov, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Upravičene vrste naložb: Predmet podpore so kolektivne naložbe v pridelavo, predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi, pri čemer je rezultat proizvodnega procesa lahko samo

proizvod, ki je zajet v navedeni prilogi.

Upravičene naložbe so:
·ureditev zbirnih centrov, skladišč in hladilnic oziroma nakup pripadajoče opreme za namen predelave ali trženja kmetijskih proizvodov ter prve prodaje kmetijskih proizvodov prodajnim posrednikom ali predelovalcem,
·nakup tovornih vozil z opremo za namen dostave in ohranjanja kvalitete kmetijskih proizvodov (največ tri vozila),
·ureditev objektov za začasno nastanitev in oskrbo živali.

Do podpore so upravičene tudi naložbe v digitalne tehnologije.

Upravičeni so stroški naložbe v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov, ki predstavlja manj kot 50 odstotkov upravičenih stroškov celotne naložbe.

Kolektivne naložbe bodo prispevale k optimizaciji delovnih procesov, racionalizaciji stroškov, večji koncentraciji ponudbe, skrajšanju distribucijskih poti in s tem TGP, hkrati bodo omogočile zagotavljanje večje sledljivosti od pridelovalca do predelovalca oziroma potrošnika.

Prednostno bodo obravnavane vloge, ki bodo izkazovale večji prispevek h krožnemu in biogospodarstvu (vključno z nadomeščanjem plastične embalaže z biorazgradljivo embalažo, zmanjševanjem izgub hrane in odpadne hrane ter odpadkov itn.), digitalizaciji procesov in večjo koncentracijo ponudbe. Ohranjanje kulturne dediščine se bo prednostno obravnavalo preko meril za izbor vlog.

Kriza Covid-19 je poudarila pomen zadostne in nemotene oskrbe s hrano. Cilj predlagane intervencije je okrepiti položaj primarnih pridelovalcev in predelovalcev v verigah vrednosti, krepiti dolgoročnejša medsebojna razmerja med vsemi členi v verigah ter izboljšati delovanje verig vrednosti na področju preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi v Sloveniji. Navedeno je v skladu z analizo stanja v okviru specifičnega cilja 2 in 3, ki jasno kažeta na nujnost povezovanja v kmetijskem sektorju in nadalje vzdolž verige zaradi majhnosti kmetijskih gospodarstev, prenizke produktivnosti in dodane vrednosti, premajhne tržne usmerjenosti kmetijskih gospodarstev, razdrobljenosti ponudbe in asortimana, pomanjkanja organiziranosti in posledično zadostnih količin kmetijskih proizvodov, ki vstopajo v verige vrednosti. Še posebej se to na primer kaže na segmentu ponudbe ekoloških proizvodov, pa tudi na področju ponudbe zelenjave. Ker so primarni proizvajalci premalo povezani, težje organizirano dostopajo do trga, s čimer so povezane omejene količine tržnih kmetijskih pridelkov, ki vstopajo v verige vrednosti. Obstoječa kolektivna infrastruktura (zbirni centri, skladišča/hladilnice, predelovalni obrati, prodajne kapacitete) je večinoma tehnološko zastarela, energetsko manj učinkovita. Marsikje tudi še ne zagotavlja ustreznega ločevanja konvencionalnih in ekoloških proizvodov, kar pa je ovira z vidika večje ponudbe ekoloških proizvodov na trgu.

Z načrtovanimi investicijami intervencija prispeva k racionalizaciji, optimizaciji in koncentraciji ponudbe, pa tudi k optimizaciji nabavnih tokov in uvajanju digitalizacije ter krožnega in biogospodarstva.

Z modernizacijo oziroma gradnjo novih zmogljivosti (objektov), namenjenih pripravi kmetijskih proizvodov za trg in distribuciji, bomo lažje dosegli cilje boljšega organiziranja in delovanja teh verig v RS, zlasti pa cilje večje konkurenčnosti in tržne usmerjenosti primarnih proizvajalcev kot prvega člena v tej verigi ter povečanja organiziranega odkupa in prodaje. Hkrati pa ta intervencija prinaša številne prednosti vsem akterjem v teh verigah, predvsem z vidika porazdelitve proizvodnih in tržno-cenovnih tveganj, ustvarjanja ekonomij obsega, zadostne, pestre in tudi izvensezonske ponudbe proizvodov za trg, povečanja dodane vrednosti, optimizacije stroškov, večje učinkovitosti in konkurenčnosti vseh členov v verigi ter hitrejšega prenosa novih tehnologij, digitalizacije, znanja in inovacij v kmetijstvo in predelavo.

Poseben poudarek bo namenjen izvedbi investicij za boljše organiziranje in povečanje ponudbe ekoloških proizvodov v verigah vrednosti. Z organiziranjem ekološke ponudbe in povečevanjem kapacitet za tovrstne proizvode bodo zagotovljene večje možnosti za trženje tega segmenta izdelkov, kar bi lahko spodbudilo tudi pridelovalce k večjemu odločanju za ta način kmetovanja. Na podoben način bo večji poudarek namenjen boljšemu organiziranju in povečanju ponudbe zelenjave v verigah vrednosti, kjer je možno opaziti velik primanjkljaj glede na povpraševanje in potrebe trga.

S ciljno naravnanimi naložbami, v katere bomo v največjem obsegu vključevali principe krožnosti, bomo spodbujali tudi prehod v krožno gospodarstvo in biogospodarstvo. Z investicijami bomo namreč prednostno podprli tiste investicije, ki izkažejo potencial za rabo stranskih proizvodov, zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane, zmanjšanje količin odpadkov in embalaže, uvajanje biorazgradljive embalaže, učinkovitejše in bolj trajnostno naravnane sisteme skladiščenja, pakiranja, predelave, logistike, prodaje…, uvajanje OVE (npr. pridobivanje energije iz sonca, geotermija) in večje energetske učinkovitosti objektov. V okviru biogospodarstva se bodo izvajale naložbe v uporabo obnovljivih bioloških virov in odpadkov kmetijskega izvora, vključno z proizvodnjo bioplina. Naložbe v krožno gospodarstvo ne bodo presegale 50 odstotkov upravičenih stroškov celotne naložbe, če bo iz tega naslova uveljavljal dodatne točke v okviru meril za izbor vlog oziroma če bo naložba namenjena krožnemu gospodarstvu oziroma biogospodarstvu.

V okviru predlaganih naložb bo poudarek tudi na uvajanju digitalizacije poslovanja, delovnih procesov, proizvodnje, logistike in trženja itn. (preko avtomatizacije, umetne inteligence, oblačne infrastrukture, interneta stvari...). Navedeno podpira težnje po zagotavljanju večje optimizacije procesov, zagotavljanju boljše sledljivosti in nadzora kakovosti proizvodov vzdolž verige preskrbe s hrano, optimiranju logistike z namenom konkurenčnejšega nastopa in prizadevanj za zmanjšanje ogljičnega odtisa.

Vlaganja v boljšo organiziranost, izkoriščenost kapacitet in regionalno prisotnost verig oskrbe s hrano ima širše pozitivne učinke na podeželska območja, saj lahko pripelje do skrajšanja transportnih in prodajnih poti, s tem pa tudi zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov. Krajše oskrbne poti povečujejo svežino proizvodov in s tem njihovo kakovost ter približajo lokalno ponudbo potrošniku. S širšega socio-ekonomskega takšna vlaganja krepijo odpornost in vitalnost podeželskih območij, saj se z ohranjanjem kmetijstva in s tem povezanih gospodarskih dejavnosti, ohranjajo tudi delovna mesta na podeželju.

Pogoji upravičenosti:

·predložitev poslovnega načrta, v katerem je izkazana ekonomsko upravičenost naložbe in povečanje produktivnosti;

·v poslovnem načrtu mora upravičenec izkazati prispevek naložbe h krožnemu gospodarstvu oziroma biogospodarstvu, če bo naložba namenjena krožnemu gospodarstvu. Pri ostalih naložbah v drug namen pa upravičenec lahko (ni obvezno) v poslovnem načrtu opredeli prispevek naložbe krožnemu gospodarstvu, biogospodarstvu ali digitalizaciji, če bo iz tega naslova uveljavljal točke iz naslova meril za izbor vlog;

·iz poslovnega načrta mora biti razvidno, da kolektivna naložba izhaja iz upoštevanja potreb vseh članov, ki bodo uporabljali kolektivno naložbo;

·upravičenost naložbe se izkazuje na podlagi dolgoročnih pogodb o odkupu in prodaji kmetijskih proizvodov;

·stroški pridobivanje energije iz obnovljivih virov so upravičeni do podpore, če je energija namenjena pridelavi proizvodov iz Priloge I k Pogodbi in ne presega letnih potreb upravičenca po energiji;

·naložbe namenjene energetski učinkovitosti objektov morajo zagotavljati najmanj 20 odstotno zmanjšanje porabe energije na ravni objekta;

·naložbe v obnovljive vire energije morajo izpolnjevati trajnostne kriterije iz Direktive EU 2018/2001;

·pri pridobivanju toplotne in električne energije iz biomase mora biti surovina za pridobivanje energije lesna biomasa oziroma kmetijski proizvod, pri čemer uporaba žit in drugih poljščin, bogatih s škrobom in

sladkorjem, ter oljnic ni dovoljena;

·če gre za naložbo v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov mora biti nov obrat vpisan v register obratov do vložitve zadnjega zahtevka za izplačilo sredstev.

Merila za izbor:

Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se izogiba prekrivanju z drugimi intervencijami, torej ni prekrivanja se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave kot predelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje.

V okviru IRP03 se podpira naložbe v OVE, ki predstavlja manj kot 50 % celotne vrednosti naložbe. V okviru IRP36 pa se podpira naložbe, ki so v celoti namenjene OVE.

V okviru IRP03 podpiramo kolektivne naložbe SP. OP in zadrug. V okviru sektorskih intervencij za sadje in zelenjavo se ne bo podpiralo naložb v osnovna sredstva, ki so lahko predmet podpore na IRP03.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. členaUredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.

Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.

Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora in Strategijo od »vil do vilic«.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci do podpore so:

- organizacije proizvajalcev,
- skupine proizvajalcev,
- zadruge,
- agrarne skupnosti.

Pogoji za pridobitev podpore:

- agrarna skupnost mora biti registrirana v skladu s predpisom, ki ureja agrarne skupnosti,
- vsaj 80 odstotkov članov zadruge mora biti vpisana v RKG,
- skupine in organizacije proizvajalcev morajo biti priznane v skladu s predpisi, ki urejajo priznanje skupin in organizacij proizvajalcev.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz kataloga stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja javne podpore je 50 odstotkov upravičenih stroškov naložbe.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov. Najnižji znesek podpore znaša 10.000 eurov na vlogo.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna

Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

Nakup rabljene kmetijske mehanizacije, opreme in tovornih vozil.

Nakup kmetijskih in stavbnih zemljišč.

Stroški priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev.

Ali naložba vključuje namakanje?

☐ Da ☒ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %

N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu s točko 11 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("Zelena škatla").

Utemeljitev:

• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.

• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo dejanskih stroškov naložbe. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.
• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.
• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.
• Znesek plačila je omejen na znesek dejanskih stroškov naložbe oziroma kataloga stroškov.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP3 - Znesek na enoto za kolektivne naložbe v kmetijstvu	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.3; R.9; R.15; R.39;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP3 - Znesek na enoto za kolektivne naložbe v kmetijstvu

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov za primerljive naložbe iz naslova podukrepov 4.1 in 4.2 iz obdobja PRP 2014-2020, ki znaša 209.978 eurov na vlogo.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP3 - Znesek na enoto za kolektivne naložbe v kmetijstvu (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	209.978,00	209.978,00	209.978,00	209.978,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	9,00	25,00	20,00	5,00	0,00	59,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	9,00	25,00	20,00	5,00	0,00	59,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	1.889.802,00	5.249.450,00	4.199.560,00	1.049.890,00	0,00	12.388.702,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	640.642,88	1.779.563,55	1.423.650,84	355.912,71	0,00	4.199.769,98
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP04 - Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP04
Naziv ukrepa	Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P26	Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva	Srednje pomembna	Delno
P37	Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI	Horizontalni cilj	Delno

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.15 Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW)
R.3 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP
R.9 Delež kmetov, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

Upravičene vrste naložb: Predmet podpore so individualne naložbe v pridelavo kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi.

Do podpore bodo upravičene naslednje naložbe:

·naložbe v nakup kmetijske mehanizacije, ki je namenjena pridelavi ekoloških kmetijskih proizvodov,

·naložbe v nakup in postavitev rastlinjakov in pripadajoče opreme, izgradnja pripadajočih vodnih virov, pridobivanje energije iz obnovljivih virov ter izgradnjo zasebnih namakalnih sistemov za enega uporabnika za potrebe gojenja rastlin v rastlinjakih, ki so izvedejo sočasno z nakupom in postavitvijo rastlinjakov;

naložbe v ureditev trajnih nasadov, ki se izvedejo sočasno z izgradnjo novih zasebnih namakalnih sistemov za enega uporabnika oziroma nakup namakalne opreme, nakupom in postavitvijo mrež proti toči ter nakupom opreme za protislansko zaščito. Za mrežo proti toči se štejejo zašitne mreže proti toči, zaščitne folije proti pokanju in ožigu plodov ter zaščitne mreže proti ptičem in insektom. Trajni nasadi so lahko delno namenjeni sajenju odpornih sort rastlin in podlag, ki so tolerantne na bolezni, škodljivce ali sušo (v nadaljnjem besedilu: sorte večletnih rastlin, ki so odporne na podnebne spremembe), razen v primeru naložb v izgradnjonovega namakalnega sistema, ki so lahko v celoti posajeni s sortami večletnih rastlin, ki so odporne na podnebne spremembe. Naložbe v postavitev novih vinogradov in ureditev oljčnikov niso pogojena z naložbami v postavitev novih zasebnih namakalnih sistemov za enega uporabnika.Do podpore so upravičene tudi naložbe v digitalne tehnologije.

Ekološko kmetijstvo ima v okviru strateškega načrta 2023–2027 posebno mesto, saj je v ospredju pri številnih intervencijah. Krepitev ekološkega kmetijstva je pomembna z vidika povečevanja deleža kmetijskih gospodarstev za izvajanje naravi prijaznega načina kmetovanja in s tem k še večjemu prispevku kmetijstva k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti, ohranjanju virov pitne vode, rodovitnosti tal, kulturne kmetijske krajine in k varovanju okolja nasploh. Hkrati pa je krepitev ekološkega kmetijstva izjemno relevantna z vidika naraščajočega povpraševanja po lokalno proizvedenih ekoloških proizvodih. V Sloveniji je povpraševanje bistveno višje od ponudbe, zato slovenski potrošnik posega zlasti po ekoloških proizvodih iz uvoza. Ta intervencija je specifično namenjena povečanju konkurenčnosti in tržne usmerjenosti ekoloških pridelovalcev, s čimer pričakujemo povečanje količin lokalnih ekoloških proizvodov na trgu in v verigah preskrbe s hrano ter ustrezen odziv kmetijstva na pričakovanja javnosti.

Z načrtovanimi podporami v pridelavo ekoloških proizvodov pričakujemo povečanje produktivnosti ekoloških kmetij preko hitrejšega uvajanja tehnologij, digitalizacije, znanja in inovacij ter dvig dodane vrednosti kmetijskih proizvodov. Hkrati pa želimo spodbuditi učinkovito trženje ekoloških proizvodov in s tem njihov uspešnejši prodor na trg.

Intervencija bo prispevala h približevanju cilju, zastavljenem v Strategiji »od vil do vilic«, tudi preko vključevanja načel krožnosti in biogospodarstva (kot npr. preko uvajanja OVE, učinkovite rabe energije, nadomeščanja plastične embalaže z biorazgradljivo embalažo ipd.).

Pogoji upravičenosti:

·upravičenci morajo imeti certifikat za ekološko pridelavo;

·upravičenec mora predložiti poslovni načrt, v katerem mora izkazati ekonomsko upravičenost naložbe in povečanje produktivnost;

·stroški pridobivanje energije iz obnovljivih virov so upravičeni do podpore, če je energija namenjena pridelavi proizvodov iz Priloge I k Pogodbi in ne presega letnih potreb kmetijskega gospodarstva po energiji;

·pogoji za nakup kmetijske mehanizacije:

-do podpore je upravičen nakup ozkokolotečnega kmetijskega traktorja,

-podpora za nakup kmetijskega traktorja iz prejšnje alineje se ne dodeli upravičencu, ki so mu bila za to vrsto kmetijske mehanizacije odobrena sredstva v zadnjih sedmih letih,

-naložba v nakup rabljene kmetijske mehanizacije je upravičen do podpore, če ni starejša od petih let od prvega nakupa in ima upravičenec zanjo prometno dovoljenje.

Merila za izbor:

- ekonomski vidik naložbe (na primer: interna stopnja donosnosti, povečanje obsega proizvodnje in

prihodkov, dodana vrednost na zaposlenega, vodenje knjigovodstva),

- zeleni in digitalni prehod (na primer: uporaba digitalnih tehnologij, okoljski in podnebni prispevek naložbe, prehod v krožno in biogospodarstvo, ohranjanje kulturne dediščine),

- povezovanje in krepitev verig vrednosti (na primer: dolgoročne pogodbene povezave v verigi vrednosti),

- horizontalni vidik upravičenca in naložbe (na primer: območja OMD, izobrazba upravičenca, mladi kmet, povečanje obsega delovne sile, delež samooskrbe).

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se izogiba prekrivanju z drugimi intervencijami, torej ni prekrivanja se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave kot predelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje.

V okviru IRP04 se podpira naložbe v OVE, ki predstavlja manj kot 50 % celotne vrednosti naložbe. V okviru IRP36 pa se podpira naložbe, ki so v celoti namenjene OVE.

V oviru IRP04 se podpirajo naložbe v obnovo trajnih nasadov, ki so lahko delno zasajeni z odpornimi sortami na podnebne spremembe v IRP16 pa se podpira obnovo trajnih nasadov, ki so v celoti zasajeni z odpornimi sortami na podnebne spremembe.

Pri IRP 04 se podpira naložbe v obnovitev trajnih nasadov sočasno z naložbami v izgradnjo novih namakalnih sistemov, pri IRP 40 pa se podpira izgradnja novih namakalnih sistemov, ki se ne izvajajo sočasno z obnovami trajnih nasadov.

V okviru IRP04 se podpira kmetijska gospodarstva, ki imajo v ukrep EK vključenih najmanj 50% kmetijskih zemljišč v uporabi. Pri IRP02 pa se podpira kmetijska gospodarstva, ki imajo manjši delež KZU vključenih v ukrep EK.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. členaUredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.

Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.

Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora in Strategijo od »vil do vilic«.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci do podpore so nosilci kmetijskih gospodarstev.

Pogoji za pridobitev podpore:

Kmetijsko gospodarstvo upravičenca mora imeti standardni prihodek v višini najmanj 12.000 eurov.

Upravičenec ima v ekološko pridelavo vključeno najmanj 50 odstotkov kmetijskih zemljišč v uporabi oziroma ima v ekološko rejo vključeno najmanj 50 odstotkov ekvivalenta GVŽ rejnih živali na kmetijskem gospodarstvu.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila
☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu
☒ stroški na enoto
☐ pavšalni zneski
☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz katalogov stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore za vse upravičence znaša 30 % upravičenih stroškov naložbe, ki se lahko poveča za 10 odstotnih točk za naložbe na gorskih območjih ter za 10 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb in po sistemu stroškov na enoto iz kataloga stroškov . Najnižji znesek podpore znaša 2.000 eurov na vlogo.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna
Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči
Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:
☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano
Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:
☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije
Kaj ni upravičeno do podpore?

Nakup rabljene opreme za namakanje.
Nakup kmetijskih in stavbnih zemljišč.
Stroški priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev

Ali naložba vključuje namakanje?
☒ Da ☐ Ne
Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %
N. r.
Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %
N. r.

10 Skladnost s STO
Zeleno okence
Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije
Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu s točko 11 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("Zelena škatla").
Utemeljitev:
• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor

vlog.

• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo dejanskih stroškov naložbe. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.

• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.

• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.

• Znesek plačila je omejen na znesek dejanskih stroškov naložbe oziroma kataloga stroškov.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP04 - Znesek na enoto za naložbe fizičnih oseb razen samostojnih podjetnikov posameznikov v dvig konkurenčnosti ter tržno naravnanost ekoloških kmetij	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.3; R.9; R.15;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP04 - Znesek na enoto za naložbe fizičnih oseb razen samostojnih podjetnikov posameznikov v dvig konkurenčnosti ter tržno naravnanost ekoloških kmetij

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov iz naslova podukrepa 4.1 iz obdobja PRP 2014-2020 za vsebinsko primerljive naložbe, ki znašajo 44.256 eurov/vlogo.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP04 - Znesek na enoto za naložbe fizičnih oseb razen samostojnih podjetnikov posameznikov v dvig konkurenčnosti ter tržno naravnanost ekoloških kmetij (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	44.256,00	44.256,00	44.256,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	31,00	45,00	17,00	0,00	0,00	93,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	31,00	45,00	17,00	0,00	0,00	93,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	1.371.936,00	1.991.520,00	752.352,00	0,00	0,00	4.115.808,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	465.086,30	675.125,28	255.047,33	0,00	0,00	1.395.258,91
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP05 - Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP05
Naziv ukrepa	Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.22. Število infrastrukturnih naložbenih operacij ali enot, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.39 Število podeželskih podjetij, vključno s podjetji v biogospodarstvu, ki so bila razvita s podporo SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Predmet podpore so naložbe v izvedbo komasacij kmetijskih zemljišč in izvedbo agromelioracij na komasacijskih območjih. Smiselnost uvedbe intervencije potrjujejo podatki o skupni faktorski produktivnosti v Sloveniji, ki je bila v obdobju 2005–2016 večinoma pod povprečjem EU-28, kar je med drugim povezano tudi z izrazito majhnostjo GERK-ov, veliko razdrobljenostjo kmetijskih zemljišč in omejenim dostopom do kmetijskih zemljišč.

Naložbe v agromelioracije in komasacije kmetijskih zemljišč so namenjene izboljšanju infrastrukture v kmetijstvu in ne pomenijo investicij na kmetijsko gospodarstvo. Gre za naložbe v infrastrukturo, ki je namenjena širši skupnosti in večim gospodarstvom zato gre za javno infrastrukturo oziroma »off-farm investments«. Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč je naložba v opredmetena sredstva: zaokroževanje zemljišč, izboljšanje pridelovalnega potenciala ter dostopnosti do kmetijskih zemljišč.

Intervencija je razdeljena na dve pointervenciji: izvedba agromelioracij na komasacijskih območjih ter izvedba komasacij kmetijskih zemljišč.

Upravičenci do podpore so lokalne skupnosti in Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Podintervencija: izvedba agromelioracij na komasacijskih območjih:

Do podpore so upravičene agromelioracije, ki se izvajajo na komasacijskih območjih, v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča.

Do podpore so upravičene naložbe znotraj komasacijskega območja, ki izboljšujejo fizikalne, kemijske in biološke lastnosti tal ter izboljšujejo dostop do kmetijskih zemljišč. Namen podpore je izboljšanje infrastrukturne opremljenosti kmetijskih zemljišč z izboljšanjem dostopnosti in pridelovalnega potenciala.

Predmet podpore so agromelioracijska dela v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča. Do podpore niso upravičene naložbe v izvedbo osuševanj, odvodnjavanj, založnega apnenja in gnojenja.

Do podpore so upravičene naložbe s pravnomočno odločbo o uvedbi agromelioracije na komasacijskem območju, v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča Pogoj za izdajo odločbe je pridobitev vseh soglasji in dovoljenj s strani pristojnih organov, če območje agromelioracije leži na območjih varovanj in omejitev po posebnih predpisih. Za vsak poseg v okolje, mora biti skladno s predpisom, ki ureja posege v okolje, za katere je trebe izvesti presojo vplivov na okolje, izvedena tudi presoja vplivov na okolje oziroma predhodni postopek, če so preseženi pragovi, določeni v tem predpisu.

Če je za naložbo v skladu s predpisi, ki urejajo presojo vplivov na okolje, predpisana okoljska ocena, mora biti iz nje razvidno, da naložba ne bo imela nobenega pomembnega negativnega vpliva na okolje.

Če vlagatelj ne pridobi predpisanih soglasij in dovoljenj, če se naložba nahaja na območjih varovanj in omejitev po posebnih predpisih, se odločba o uvedbi agromelioracije na komasacijskem območju ne izda in investicija ne more biti predmet financiranja.

Podintervencija: izvedba komasacij kmetijskih zemljišč:

Do podpore so upravičene naložbe v izvedbo komasacij kmetijskih zemljišč v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča. Do podpore so upravičene naložbe s pravnomočno odločbo o uvedbi komasacije, v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča. Pogoj za izdajo odločbe je pridobitev vseh soglasij in dovoljenj s strani pristojnih organov, če območje komasacije leži na območjih varovanj in omejitev po posebnih predpisih (na primer: če gre za območje s področja varstva kulturne dediščine, je treba za uvedbo komasacije pridobiti kulturnovarstveno soglasje oziroma soglasje pristojnega zavoda za varstvo kulturne dediščine). Za vsak poseg v okolje, mora biti skladno s predpisom, ki ureja posege v okolje, za katere je trebe izvesti presojo vplivov na okolje, izvedena tudi presoja vplivov na okolje oziroma predhodni postopek, če so preseženi pragovi, določeni v tem predpisu.

Če je za naložbo v skladu s predpisi, ki urejajo presojo vplivov na okolje, predpisana okoljska ocena, mora biti iz nje razvidno, da naložba ne bo imela nobenega pomembnega negativnega vpliva na okolje.

Če vlagatelj ne pridobi predpisanih soglasij in dovoljenj, če se naložba nahaja na območjih varovanj in omejitev po posebnih predpisih, se odločba o uvedbi komasacijskega postopka ne izda in investicija ne more biti predmet financiranja.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☐ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Metodologija poenostavljenih oblik stroškov je bila zasnovana s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji in preverjenih preteklih podatkih posameznih upravičencev, skladno s 83 (2) (a) členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Nepovratna podpora je v obliki pavšalne podpore (uporaba poenostavljenih oblik stroškov na enoto). Stopnja javne podpore znaša 100 odstotkov, saj se agromelioracije in komasacije kmetijskih zemljišč štejejo kot infrastruktura. Najnižji znesek javne podpore je 2.000 eurov na vlogo.

Dodatna pojasnila

Stopnja podpore je 100 % upravičenih stroškov naložbe.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

Do podpore niso upravičeni stroški izvedbe osuševanj, odvodnjavanj, založnega apnenja in gnojenja.

Ali naložba vključuje namakanje?

☐ Da ☒ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %

N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 odstavkom Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("Zelena škatla”);

Utemeljitev:

• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.

• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo stroškov na enoto. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem

izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.

• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.

• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.

• Znesek plačila je omejen na znesek stroškov na enoto.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP05.01 - Znesek na enoto za izvedbo agromelioracij na komasacijskih območjih	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.39;	Ne
ZNERP05.02 - Znesek na enoto za izvedbo komasacij kmetijskih zemljišč	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.39;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP05.01 - Znesek na enoto za izvedbo agromelioracij na komasacijskih območjih

Metodologija poenostavljenih oblik stroškov je bila zasnovana s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji in preverjenih preteklih podatkih posameznih upravičencev, skladno s 83 (2) (a) členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Letno je predvidenih 5 projektov izvedbe agromelioracij na komasacijskih območjih, vsako v povprečni velikosti 114,29 ha. Ocenjena vrednost je 1050 EUR/ha. Načrtovani znesek na enoto (na projekt) je 120.000 EUR.

Ocena na posamezno leto: 5 projektov izvedbe agromelioracij na komasacijskih območjih, vsako v povprečni velikosti 114,29 ha.

Načrtovani znesek na enoto: 114,29 ha x 1050 = 120.000 EUR

Ocena stroška na leto: 5 investicij/leto x 114,19 ha x 1050 EUR = 600.000 EUR

Skupna ocenjena vrednost: 600.000 EUR/leto x 5 let = 3.000.000 EUR

ZNERP05.02 - Znesek na enoto za izvedbo komasacij kmetijskih zemljišč

ZNESEK NA ENOTO ZA IZVEDBO KOMASACIJ KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

Metodologija poenostavljenih oblik stroškov je bila zasnovana s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji in preverjenih preteklih podatkih posameznih upravičencev, skladno s 83 (2) (a) členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Letno je predvidenih 6 projektov izvedbe komasacij kmetijskih zemljišč, vsako v povprečni velikosti 115,1 ha. Ocenjena vrednost je 2.250 EUR/ha. Načrtovani znesek na enoto (na projekt) je 259.007 EUR.

Ocena na posamezno leto: 6 projektov izvedbe komasacij kmetijskih zemljišč, vsako v povprečni velikosti 115,1 ha.
Načrtovani znesek na enoto: 115,1 ha x 2.250 EUR = 259.007 EUR
Ocena stroška na leto: 6 investicij/leto x 115,1 ha x 2.250 EUR = 1.554.040 EUR
Skupna ocenjena vrednost investicije: 1.554.040 EUR/leto x 5 let = 7.770.200 EUR

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	**Proračunsko leto**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Skupaj 2023–2029**
ZNERP05.01 - Znesek na enoto za izvedbo agromelioracij na komasacijskih območjih (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	120.000,00	120.000,00	120.000,00	120.000,00	120.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.22 (enota: Postopki)	0,00	0,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	25,00
ZNERP05.02 - Znesek na enoto za izvedbo komasacij kmetijskih zemljišč (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	259.007,00	259.007,00	259.007,00	259.007,00	259.007,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.22 (enota: Postopki)	0,00	0,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	30,00
SKUPAJ	O.22 (enota: Postopki)	0,00	0,00	11,00	11,00	11,00	11,00	11,00	55,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	2.154.040,00	2.154.040,00	2.154.040,00	2.154.040,00	2.154.040,00	10.770.200,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	730.219,56	730.219,56	730.219,56	730.219,56	730.219,56	3.651.097,80
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

IRP06 - Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP06
Naziv ukrepa	Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P08	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu	Pomembna	Da
P38	Protipožarno varstvo v gozdovih	Pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.18 Skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Z intervencijo želimo odpreti gozdove do optimalne odprtosti, saj s tem zmanjšajo spravilni stroški in poveča konkurenčnost lastnikov gozdov na trgu z gozdno lesnimi sortimenti. Pri načrtovanju in izvedbi odpiranja gozdov, ki so z vidika gozdarstva pomanjkljivo odprti z gozdnimi prometnicami je obvezno treba spoštovati omejitve, ki izhajajo z vidika drugih funkcij gozdov.

Z odpiranjem gozdov se poveča tudi požarna varnost gozdov, saj prometnice omogočajo dostop vozil za gašenje požarov do mesta požara. Intervencija bo omogočala tudi ureditev protipožarne infrastrukture v gozdu, ki predstavlja protipožarne preseke, protipožarne steze, protipožarne zidove, vstopne ploščadi in izogibališča, mesta za oskrbo helikopterjev in gasilskih vozil ter gasilcev z vodo za gašenje. Na gozdnih vlakah se bo izvedlo protierozijsko vzdrževanje, kar bo prispevalo k zamanjšanju erozijskih pojavov v gozdu.

Protipožarna infrastruktura je opredeljena v načrtih za gospodarjenje z gozdovi in v načrtih varstva gozdov pred požari v skladu z 14. členom Pravilnika o varstvu gozdov (UL RS, št. 114/09 z vsemi spremembami).

Gozdne prometnice predstavljajo na določenih območjih Slovenije edino povezavo do kmetij. Vsa dela na gozdnih prometnicah in protipožarni infrastrukturi se bodo izvedla v soglasju vseh soglasodajalcev, tako s področja varovanja narave, okolja, kulturne dediščine. Prav tako so morajo dela izvajati v skladu z omejitvami in pogoji iz načrtov za gospodarjenje z gozdovi, ki zagotavljajo načela trajnostnega gospodarjenja in s tem sledimo načelom Nove strategije EU za gozdove do leta 2030. S temi naložbami želimo izboljšati uspešnost gozdarskega sektorja, povečati požarno varnost gozdov in zmanjšati erozijo gozdnih tal.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci:

Upravičenci do podpore so fizične ali pravne osebe, ki so lastniki ali solastniki gozdov, agrarne skupnosti ter lokalne skupnosti (občine). Pri ureditvi protipožarne infrastrukture tudi javni lastniki gozdov.

Pogoji upravičenosti:

Ureditev gozdne infrastrukture se lahko izvaja le na območjih, kjer odprtost z gozdnimi prometnicami po izvedeni naložbi ne bo presegala optimalne odprtosti.

Gradnja ali rekonstrukcija protipožarne infrastrukture se lahko izvede le na območjih gozdov z zelo veliko (1. stopnja) in veliko (2. stopnja) stopnjo požarne ogroženosti.

Ureditev protipožarne infrastrukture je mogoča le na območjih, kjer je gostota javnih prometnic in gozdnih cest v idealnih terenskih razmerah manjša od 25 m/ha ogrožene površine.

Protipožarna infrastruktura je opredeljena v načrtih varstva gozdov pred požari.

Možnost gradnje ali rekonstrukcije gozdne ceste ali protipožarne gozdne ceste mora biti skladna z omejitvami in pogoji iz gozdnogospodarskega načrta, možnost gradnje, rekonstrukcije ali priprave gozdne vlake ali protipožarne poti pa iz gozdnogojitvenega načrta.

Pridobljena morajo biti upravna soglasja v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, gradnjo gozdnih prometnic, urejanja prostora, varstvo kulturne dediščine in varstva okolja.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Naložbe (ne-IACS)

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz kataloga stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore za vse upravičence znaša 50 % upravičenih stroškov.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov. Najnižji znesek podpore znaša 500 eur na vlogo. V programskem obdobju 2023 – 2027 lahko upravičenec prejme največ 500.000 evrov javne podpore.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna

Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☒ Da ☐ Ne ☐ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

Ureditev gozdnih prometnic prispeva k boljšemu odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami. Prometnice se uporabljajo pri sečnji in spravilu lesa, ki ni kmetijski proizvod.

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

- naložbe zunaj območja Republike Slovenije;
- nakup gozdnih zemljišč;
- stroške priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev;
- davek na dodano vrednost;
- upravne takse.

Ali naložba vključuje namakanje?

☐ Da ☒ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %

N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Ni relevantno - gozdarstvo

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP06 - Znesek na enoto za naložbe v ureditev gozdne infrastrukture	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.18;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP06 - Znesek na enoto za naložbe v ureditev gozdne infrastrukture

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov iz obdobja PRP 2014-2020 za operacijo Ureditev gozdne infrastrukture, ki je znašala 5.848 EUR/vlogo.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP06 - Znesek na enoto za naložbe v ureditev gozdne infrastrukture (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	5.848,00	0,00	5.848,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)	0,00	0,00	342,00	0,00	272,00	0,00	0,00	614,00
SKUPAJ	O.24 (enota: Postopki)	0,00	0,00	342,00	0,00	272,00	0,00	0,00	614,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	2.000.016,00	0,00	1.590.656,00	0,00	0,00	3.590.672,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	678.005,42	0,00	539.232,39	0,00	0,00	1.217.237,81
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP07 - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP07
Naziv ukrepa	Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P08	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu	Pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.18 Skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Z intervencijo želimo predvsem intenzivirati gospodarjenja z gozdovi, zlasti v zasebnih gozdovih, povečati sečnjo, profesionalizirati dela v gozdovih in zmanjšati število delovnih nesreč pri delu v gozdu ter uvesti učinkovite in okoljsko sprejemljive tehnologije za delo v gozdovih. Spravilo po tleh želimo nadomestiti s spravilom po kolesih. S temi naložbami želimo izboljšati uspešnost gozdarskega sektorja.

Predmet podpore so naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu.

Mehanizacija in oprema za delo v gozdu obsega vse stroje in opremo za sečnjo in spravilo lesa ter stroje in opremo za povečanje gospodarske vrednosti gozdov, kot so mulčerji in stroji za sadnjo sadik gozdnega drevja.

Gospodarjenje z gozdovi je v Republiki Sloveniji usmerjano z načrti za gospodarjenje z gozdovi, ki zagotavljajo trajnostno, sonaravno in večnamensko gospodarjenje z gozdovi. Pri gospodarjenju z gozdovi Republika Slovenija sledi načelom Nove strategije EU za gozdove do leta 2030.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci:
Upravičenci do podpore so pravne in fizične osebe, njihova združenja, agrarne, pašne skupnosti, skupine lastnikov gozdov, ki so zasebni lastniki, solastniki ali zakupniki gozdov, skupine proizvajalcev s področja gozdarstva, zadruge ter podjetja.

Pogoji upravičenosti:
Če je upravičenec samostojni podjetnik posameznik ali pravna oseba, ki ni lastnik oziroma zakupnik gozda mora imeti v skladu s standardno klasifikacijo dejavnosti registrirano dejavnost pod šifro A02.200 – sečnja ali A02.400 – storitev za gozdarstvo.

Če je upravičenec fizična oseba, razen samostojnega podjetnika posameznika, skupina lastnikov gozdov, skupina proizvajalcev s področja gozdarstva, agrarna skupnost, njegova gozdna posest, ki jo imajo v lasti, solasti ali zakupu, ob predložitvi vloge na javni razpis, ne sme biti manjša:
- od 5 hektarov, če kandidira za nakup nove opreme za delo v gozdu,
- od 10 hektarjev, če kandidra za nakup mehanizacije za delo v gozdu.

Če je upravičenec samostojni podjetnik posameznik ali pravna oseba, mora v koledarskem letu pred objavo javnega razpisa imeti 50.000 EUR prihodka iz dela v gozdu.

Podprte naložbe se morajo uporabljati v skladu z usmeritvami in ukrepi določenimi v načrtih za gospodarjenje z gozdovi.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Naložbe (ne-IACS)

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov
(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))
N. r.
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna
Oblika podpore
☒ **Nepovratna sredstva**
☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila
☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu
☐ stroški na enoto
☐ pavšalni zneski
☒ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz kataloga stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore za vse upravičence znaša 40 % upravičenih stroškov

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov. Najnižji znesek podpore znaša 1.000 eurov na vlogo. V programskem obdobju 2023 – 2027 lahko upravičenec prejme največ 500.000 evrov javne podpore.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna
Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe

o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☒ Da ☐ Ne ☐ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

Z intervencijo omogočamo nakup mehanizacije in opreme za delo v gozdu, kot so sečnja in spravilo lesa. Les ni kmetijski proizvod.

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

- nakup rabljene mehanizacije in opreme za delo v gozdu.
- stroške priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev;
- plačilo davkov, carin in dajatev pri uvozu;
- davek na dodano vrednost;
- obresti na dolgove, bančne stroške in stroške garancij;
- upravne takse;
- stroške leasinga in zakupa objektov, naprav in opreme, stroške podelitve patentov, stroške pridobitve licenc, plačilnih pravic, avtorske in sorodnih pravic ter stroške registracije znamk.

Ali naložba vključuje namakanje?

☐ Da ☒ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %

N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu s točko 11 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu. Kmetijam oziroma lastnikom gozdov se zagotavlja pomoč za strukturno prilagajanje v obliki pomoči pri naložbah

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP07 - Znesek na enoto za naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.18;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP07 - Znesek na enoto za naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov iz obdobja PRP 2014-2020 za operacijo Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa, ki je znašala 26.821 EUR/vlogo.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP07 - Znesek na enoto za naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	26.821,00	26.821,00	26.821,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)	0,00	0,00	298,00	298,00	90,00	0,00	0,00	686,00
SKUPAJ	O.24 (enota: Postopki)	0,00	0,00	298,00	298,00	90,00	0,00	0,00	686,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	7.992.658,00	7.992.658,00	2.413.890,00	0,00	0,00	18.399.206,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	2.709.511,06	2.709.511,06	818.308,71	0,00	0,00	6.237.330,83
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP08 - Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP08
Naziv ukrepa	Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P08	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu	Pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.18 Skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Z intervencijo želimo vzpostaviti ustrezno velike, sodobne obrate za pred industrijski obseg predelave lesa in posodobitev proizvodnje obstoječih obratov, ki vsebuje tudi digitalizacijo. S temi naložbami želimo izboljšati uspešnost gozdarskega sektorja.

Predmet podpore so naložbe v dejavnost primarne predelave okroglega lesa, ki je omejena na majhen obseg predelave lesa.

Digitalizacija se v Sloveniji izvaja na področju optimizacije gozdno-lesne in spodbuja dvig produktivnost dela. Naložbe v digitalizacijo zajemajo IKT opremo na področju gozdno-lesne verige.

V obdelavo okroglega lesa spadajo: žaganje lesa, skobljanje lesa in druga strojna obdelava okroglega lesa, profiliranje, iveriranje, proizvodnja lesenih železniških pragov, proizvodnja lesenih drogov, kolov, sekancev in iveri, sušenje lesa, impregnacija ali biocidna zaščita lesa z biocidnimi proizvodi ali drugimi materiali, modifikacija lesa, proizvodnja sekancev ter proizvodnja lesnih peletov, briketov ali drv za energetsko rabo.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci:
Upravičenci do podpore so gospodarske družbe, zadruge, samostojni podjetniki posamezniki, nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji in skupine nosilcev dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Pogoji upravičenosti:
Upravičenec mora izpolnjevati pogoje za mikro ali mala podjetje.

Upravičenec do podpore mora imeti v skladu s standardno klasifikacijo dejavnosti registrirano dejavnost s šifro A02.200 – sečnja, C16.100 – žaganje, skobljanje in impregniranje lesa ali C16.290 – proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja pri čemer se v okviru te operacije podpirajo dejavnosti in proizvodi iz Seznama dejavnosti in proizvodov.

Seznam dejavnosti in proizvodov

Šifra Kategorije SKD 2008	Naziv	Podprte aktivnosti	Proizvodi po KN 2012
02.200	Sečnja	• proizvodnja sekancev v gozdu	**4401 21 Iveri, sekanci in podobno, iglavcev** **4401 22 Iveri, sekanci in podobno, neiglavcev**
C16.100	**Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa**	• žaganje lesa, skobljanje lesa in druga strojna obdelava okroglega lesa • profiliranje, iveriranje, luščenje in rezanje okroglega lesa • proizvodnja lesenih železniških pragov • proizvodnja lesenih drogov, kolov ipd. • proizvodnja lesne volne, lesne moke, sekancev in iveri • sušenje lesa • impregnacija ali kemična obdelava lesa z zaščitnimi sredstvi ali drugimi materiali	• 4401 21 Iveri, sekanci in podobno, iglavcev • 4401 22 Iveri, sekanci in podobno, neiglavcev • *4403 Les, neobdelan, z lubjem ali brez lubja ali beljavine, ali grobo obdelan (obtesan):* • **4404 Les za obroče, cepljeni koli, koli, planke, drogovi, zašiljeni toda ne žagani po dolžini, lesene palice, grobo okleščene, upognjene ali drugače obdelane, primerne za izdelavo sprehajalnih palic, dežnikov, ročajev za orodje ali podobnih proizvodov,trakovi in podobno iz lesa** • **4406 Leseni železniški ali tramvajski pragovi** • **4407 Les, vzdolžno žagan ali rezan, cepljen ali luščen, skobljan ali ne, brušen ali na koncih spojen, debeline nad 6 mm**
C16.290	**Proizvodnja drugih izdelkov iz lesa, plute, slame in protja**	• proizvodnja lesnih peletov ali briketov za energetsko rabo	• *4401 Les za ogrevanje v hlodih, polenih, vejah, butarah ali podobnih oblikah; iver in podobni drobci, žagovina, lesni odpadki in ostanki, aglomerirani ali neaglomerirani v hlode, brikete, pelete ali podobne oblike:* • **44013100 Leseni peleti** • **44013920 Žagovina, odpadki in ostanki, aglomerirani (npr. briketi)**

Majhen obseg predelave je izpolnjen, ko nominalna kapaciteta (200 delovnih dni, 8 ur) dejavnosti znaša:

·**pri žagarskih obratih do 20.000 m**^{3} vhoda za proizvodnjo letno

§za proizvodnjo pelet ali briketov kot dodatna dejavnost v okviru žagarskih obratov do 4.000 ton proizvodnje pelet ali briketov letno,

§za proizvodnjo sekancev ali iveri kot dodatna dejavnost v okviru žagarskih obratov do 12.000 nasutih m^3 (ekvivalentno predelavi 4.000 m^3 okroglega lesa) letno,

·za proizvodnjo sekancev ali iveri v gozdu do vključno 50.000 nasutih m^3 (ekvivalentno predelavi 15.000 m^3 okroglega lesa) letno ali

·pri obratih za proizvodnjo drv do vključno 20.000 nasutih metrov drv (ekvivalentno 10.000 m^3 okroglega lesa) letno.

Če je upravičenec gospodarska družba, zadruga, samostojni podjetnik posameznik, mora v koledarskem letu pred objavo javnega razpisa imeti 1.000.000 EUR letnega prihodka od prodaje brez DDV.

Če je upravičenec nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji ali skupina nosilcev dopolnilne dejavnosti na kmetiji mora v koledarskem letu pred objavo javnega razpisa imeti kmetija ali skupina 5.000 EUR prihodka iz predelave lesa.

Če je upravičenec gospodarska družba, zadruga, samostojni podjetnik posameznik mora delovati in izvajati dejavnost za katero je prejel podporo v naseljih z manj kot 5.000 prebivalci.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Naložbe (ne-IACS)

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☐ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☒ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz kataloga stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore za vse upravičence znaša 40 % upravičenih stroškov.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov. Najnižji znesek podpore znaša 1.000 eurov na vlogo. V programskem obdobju 2023 – 2027 lahko upravičenec prejme največ 500.000 evrov javne podpore.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna

Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☒ Da ☐ Ne ☐ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

Z intervencijo podpiramo naložbe v primarno predelavo lesa. Les ni kmetijski proizvod.

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

·nakup rabljene opreme za predelavo lesa

·nakup zemljišč in objektov.

·stroške priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev;

·plačilo davkov, carin in dajatev pri uvozu;

·davek na dodano vrednost;

·obresti na dolgove, bančne stroške in stroške garancij;

·upravne takse;

·stroške leasinga in zakupa objektov, naprav in opreme,

- stroške podelitve patentov, stroške pridobitve licenc, plačilnih pravic, avtorske in sorodnih pravic ter stroške registracije znamk.

Ali naložba vključuje namakanje?

☐ Da ☒ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %

N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu s točko 11 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu. Kmetijam se zagotavlja pomoč za strukturno prilagajanje v obliki pomoči pri naložbah.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP8 - Znesek na enoto za naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.18;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP8 - Znesek na enoto za naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov iz obdobja PRP 2014-2020 za operacijo Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa, ki je znašala 42.138 EUR/vlogo.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP8 - Znesek na enoto za naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	42.138,00	42.138,00	42.138,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)	0,00	0,00	71,00	71,00	71,00	0,00	0,00	213,00
SKUPAJ	O.24 (enota: Postopki)	0,00	0,00	71,00	71,00	71,00	0,00	0,00	213,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	2.991.798,00	2.991.798,00	2.991.798,00	0,00	0,00	8.975.394,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	1.014.219,52	1.014.219,52	1.014.219,53	0,00	0,00	3.042.658,57
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP09 - Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP09
Naziv ukrepa	Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P08	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti ter tehnološki razvoj v gozdarstvu	Pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.18 Skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Z intervencijo želimo podpreti naložbe v nakup nove specializirane mehanizacije oziroma opreme za gozdno semenarstvo, kontejnersko vzgojo in vzgojo gozdnega drevja in izgradnjo rastlinjakov.

S temi naložbami želimo izboljšati uspešnost gozdarskega sektorja saj ustrezen in kakovosten sadilni material je pogoj za uspešno obnovo gozda. Gozdno drevesničarstvo predstavlja prvi člen gozdno – lesne verige, ki je podlaga za stabilnejšo dolgoročno zagotavljanje surovin za lesno industrijo in istočasno za blaženje klimatskih sprememb ter zagotavljanje mladega stabilnega gozda.

Predmet podpore so naložbe razvoj gozdnega drevesničarstva

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci:

Upravičenci do podpore so fizične ali pravne osebe, ki imajo registrirano drevesničarsko dejavnost.

Pogoj upravičenosti:

Upravičenec mora biti vključen v register dobaviteljev, skladno s predpisi, ki urejajo gozdni

reprodukcijski material, ki ga vodi MKGP.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Naložbe (ne-IACS)

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☐ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☒ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz kataloga stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore za vse upravičence znaša 40 % upravičenih stroškov.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna

Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

- nakup rabljene mehanizacije in opreme za drevesničarsko dejavnost
- nakup zemljišč.
- stroške priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev;
- plačilo davkov, carin in dajatev pri uvozu;
- davek na dodano vrednost;
- obresti na dolgove, bančne stroške in stroške garancij;
- upravne takse;
- stroške leasinga in zakupa objektov, naprav in opreme,
- stroške podelitve patentov, stroške pridobitve licenc, plačilnih pravic, avtorske in sorodnih pravic ter stroške registracije znamk.

Ali naložba vključuje namakanje?

☐ Da ☒ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %

N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu s točko 11 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu. Kmetijam se zagotavlja pomoč za strukturno prilagajanje v obliki pomoči pri naložbah.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP09 - Znesek na enoto za naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.18;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP09 - Znesek na enoto za naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva

Izračun temelji na podlagi števila potencialnih upravičencev in skupnih razpoložljivih sredstev intervencije. Ta vrednost znaša 224.375 EUR/vlogo.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP09 - Znesek na enoto za naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	224.375,00	224.375,00	224.375,00	224.375,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	0,00	8,00
SKUPAJ	O.24 (enota: Postopki)	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	0,00	8,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	448.750,00	448.750,00	448.750,00	448.750,00	0,00	1.795.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	152.126,25	152.126,25	152.126,25	152.126,25	0,00	608.505,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP13
Naziv ukrepa	Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.22. Število infrastrukturnih naložbenih operacij ali enot, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.39 Število podeželskih podjetij, vključno s podjetji v biogospodarstvu, ki so bila razvita s podporo SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Namakanje kmetijskih zemljišč je pomemben ukrep za zagotavljanje stabilne kmetijske pridelave ter izboljšanje kakovosti kmetijskih pridelkov. Med namakalne sisteme prav tako spadajo sistemi za protislansko zaščito, s čimer se zmanjšuje vpliv pozeb in nizkih temperatur na kmetijsko pridelavo.

Podpora v okviru te intervencije se namenja za izgradnjo namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom. S podporo navedenim investicijam se bo povečal delež kmetijskih zemljišč, ki so opremljeni z namakalnimi sistemi. Trenutno je v Sloveniji le okoli 2 % kmetijskih zemljišč opremljenih z namakalnimi sistemi. Podnebne spremembe izredno vplivajo na lokalno pridelavo hrane in posledično na produktivnost, zato je ključna prilagoditev na neenakomerno razporejene padavine in temperaturne spremembe. Hkrati je to tudi ukrep za blaženje podnebnih sprememb, saj se z večjo količino pridelka v rastlinsko maso veže ogljik in se s tem zmanjšuje izpuste CO2.

Namen podpore je izgradnja namakalne infrastrukture (namakalni sistemi z več uporabniki oziroma »off farm infrastructure«), pri kateri se voda za namakanje kmetijskih zemljišč pripelje od vodnega vira do posameznega uporabnika. Namakalna infrastruktura je namenjena več uporabnikom in je prosto dostopna uporabi vsem.

Namakalni sistem je v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča, sestavljen iz odvzemnega objekta, dovodnega omrežja (primarni in sekundarni razvod) ter namakalne opreme.

Predmet podpore je vzpostavitev vodnega vira (npr. zadrževalnik, vrtina, …), postavitev odvzemnega objekta (črpališča, vodnjaka ali objekta za odvzem vode iz akumulacije) vključno z opremo, transformatorske postaje ter dovodnega omrežja (primarni in sekundarni namakalni razvod), ki se zaključi s hidranti.

Predmet podpore je tudi morebitno dovodno omrežje med vodnim virom in območjem namakalnega sistema, ki je namenjen več uporabnikom.

Upravičenci do podpore so fizične in pravne osebe, ki so jih lastniki kmetijskih zemljišč pooblastili za izvedbo investicije.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Naložbe v namakanje bodo upoštevale določila in pogoje 74 člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Pogoji upravičenosti za naložbe v izgradnjo namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom:

Do podpore so upravičene naložbe s pravnomočno odločbo o uvedbi namakalnega sistema, v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča. Pogoj za izdajo odločbe je/so:

- vodno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo vode. Vodno dovoljenje podeli za to pristojen organ, če je odvzem vode skladen z Načrtom upravljanja voda;
- soglasja in dovoljenja s strani pristojnih organov, če območje namakalnega sistema leži na območjih varovanj in omejitev po posebnih predpisih;
- okoljska analiza. Za vsak poseg v okolje, mora biti skladno s predpisom, ki ureja posege v okolje, za katere je trebe izvesti presojo vplivov na okolje, izvedena tudi presoja vplivov na okolje oziroma predhodni postopek, če so preseženi pragovi, določeni v tem predpisu.

Do podpore so upravičene le investicije v izgradnjo novih namakalnih sistemov, kar pomeni, da se bo z izgradnjo povečala neto površina namakanih kmetijskih zemljišč.

Če upravičenec uveljavlja tudi stroške izgradnje ali posodobitve vodnega zadrževalnika ali vrtine, mora priložiti pravnomočno gradbeno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov. Izvedena mora biti tudi presoja vplivov na okolje, če je ta potrebna v skladu s predpisi, ki urejajo presoje vplivov na okolje.

Najkasneje do zaključka naložbe morajo biti namakalni sistemi opremljeni z vodomeri.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila
☐ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu
☒ stroški na enoto
☐ pavšalni zneski
☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Metodologija poenostavljenih oblik stroškov je bila zasnovana s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji in preverjenih preteklih podatkih posameznih upravičencev, skladno s 83 (2) (a) členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Nepovratna podpora je v obliki pavšalne podpore (uporaba poenostavljenih oblik stroškov na enoto). Stopnja javne podpore znaša 100 odstotkov pri investiciji Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom, saj se namakalni sistemi z več uporabniki (brez namakalne opreme) štejejo kot infrastruktura. Najnižji znesek javne podpore je 10.000 eurov na vlogo.

Dodatna pojasnila

Stopnja podpore pri investiciji Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom, je 100 %. Najvišja priznana vrednost je opredeljena kot priznana vrednost na ha namakane površine ter kot priznana vrednost na ureditev vodnega vira.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:
☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:
☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

Do podpore niso upravičene naložbe v nakup rabljenih namakalnih sistemov ter naložbe v izboljšanje obstoječega namakalnega sistema.

Ali naložba vključuje namakanje?
☒ Da ☐ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %
15 %

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %
50 %

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 odstavkom Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("Zelena škatla”);
Utemeljitev:
• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.
• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo stroškov na enoto. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem

izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.

• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.

• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.

• Znesek plačila je omejen na znesek stroškov na enoto.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP13 - Znesek na enoto za izgradnjo namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.39;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP13 - Znesek na enoto za izgradnjo namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom

Metodologija poenostavljenih oblik stroškov je bila zasnovana s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji in preverjenih preteklih podatkih posameznih upravičencev, skladno s 83 (2) (a) členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Letno sta predvidena 2 projekta izgradnje namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom, vsako v povprečni velikosti 85 ha. Ocenjena vrednost je 10.559 EUR/ha. Načrtovani znesek na enoto (na projekt) je 897.515 EUR.

Ocena na posamezno leto: 2 projekta izgradnje namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom, vsako v povprečni velikosti 100 ha novih namakalnih površin.

Načrtovani znesek na enoto: 85 ha x 10.559 EUR = 897.515 EUR

Ocena stroška na leto: 2 projekta/leto x 85 ha x 10.559 EUR = 1.795.040 EUR

Skupna ocenjena vrednost investicije: 1.795.040 EUR/leto x 5 let = 8.975.200 EUR

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP13 - Znesek na enoto za izgradnjo namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	897.515,00	897.515,00	897.515,00	897.515,00	897.515,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.22 (enota: Postopki)	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	10,00
SKUPAJ	O.22 (enota: Postopki)	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	10,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	1.795.030,00	1.795.030,00	1.795.030,00	1.795.030,00	1.795.030,00	8.975.150,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	608.515,17	608.515,17	608.515,17	608.515,17	608.515,17	3.042.575,85

	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

IRP14 - Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP14
Naziv ukrepa	Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.22. Število infrastrukturnih naložbenih operacij ali enot, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.27 Število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti ter doseganju ciljev blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Predmet podpore so naložbe v tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom. S tehnološko posodobitvijo teh namakalnih sistemov se zagotavlja zmanjšana poraba vode in s tem racionalnejše upravljanje z vodnimi viri. S tehnološkimi posodobitvami se obstoječi namakalni sistemi posodobijo in prilagodijo klimatskim in ekonomskim razmeram. Do podpore so upravičeni javni in zasebni namakalni sistemi.

Do podpore so upravičene naložbe v tehnološko posodobitev namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom. Naložbe vključujejo investicije v izboljšavo obstoječih namakalnih sistemov, ki ne bodo privedle do neto povečanja namakalnega območja.

Predmet podpore je posodobitev vodnega vira (npr. zadrževalnik, vrtina, …), odvzemnega objekta (črpališča, vodnjaka ali objekta za odvzem vode iz akumulacije) vključno z opremo, transformatorske

postaje ter dovodnega omrežja (primarni in sekundarni namakalni razvod), ki se zaključi s hidranti.

Namen podpore je tehnološka posodobitev namakalne infrastrukture (namakalni sistemi z več uporabniki oziroma »off farm infrastructure«), pri kateri se voda za namakanje kmetijskih zemljišč pripelje od vodnega vira do posameznega uporabnika. Namakalna infrastruktura je namenjena več uporabnikom in je prosto dostopna uporabi vsem.

Do podpore so upravičene naložbe v tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, pri katerih je bilo predhodno ocenjeno, da bi bili mogoči prihranki vode glede na tehnične parametre obstoječega objekta ali infrastrukture. Kadar naložba vpliva na telesa podzemnih ali površinskih voda, količinsko stanje katerih je bilo v zadevnem načrtu upravljanja povodij ocenjeno z manj kot dobro, se doseže učinkovito zmanjšanje porabe vode, ki prispeva k doseganju dobrega stanja teh vodnih teles, kot je določeno v členu 4(1) Direktive 2000/60/ES. Na ta način so upoštevani pogoji iz 74 (4) člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Upravičenci do podpore so fizične in pravne osebe, ki so jih lastniki kmetijskih zemljišč pooblastili za izvedbo investicije.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Naložbe v namakanje bodo upoštevale določila in pogoje 74 člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Pogoji upravičenosti za naložbe v tehnološko posodobitev namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom:

Do podpore so upravičene naložbe v namakalne sisteme, ki imajo:

- akt o uvedbi (ali drug akt, iz katerega je razvidno, da je namakalni sistem legalen);
- pravnomočno vodno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo vode, ki mora biti veljavno še najmanj 10 let od zaključka investicije. Vodno dovoljenje podeli za to pristojen organ, če je odvzem vode skladen z Načrtom upravljanja voda;
- izkazan najmanj 15 % potencialni prihranek vode glede na tehnične parametre obstoječega namakalnega sistema;
- dosežen najmanj 50 % učinkovit prihranek vode od potencialnega prihranka vode. Kadar naložba vpliva na telesa podzemnih ali površinskih voda, količinsko stanje katerih je bilo v zadevnem načrtu upravljanja povodij ocenjeno z manj kot dobro, se doseže učinkovito zmanjšanje porabe vode, ki prispeva k doseganju dobrega stanja teh vodnih teles, kot je določeno v členu 4 (1) Direktive 2000/60/ES.

Potencialni prihranek vode se izračuna na način, da se opredeli potencialne izgube vode v namakalnem sistemu. Potencialne izgube vode je treba zmanjšati za:

- realnih 15 % od potencialnega prihranka vode, če je stanje vodnega telesa podzemnih ali površinskih vodnih teles opredeljeno z dobro ali bolje, ali
- za 50 % od potencialnega prihranka vode, če je stanje vodnega telesa podzemnih ali površinskih vodnih teles opredeljeno z manj kot dobro.

Potencialni prihranek se računa na namakalni razvod in črpališče. Ker namakalna oprema ni upravičen strošek, sprememba namakalne opreme ni predmet izračuna potencialnega prihranka vode.

Do podpore so upravičeni le namakalni sistemi, pri katerih se s tehnološko posodobitvijo neto površina namakanih kmetijskih zemljišč ne bo povečala.

Posamezni namakalni sistem, ki je namenjen več uporabnikom, lahko pridobi sredstva za tehnološko posodobitev le enkrat v programskem obdobju.

V primerih, ko je namakalni sistem sestavljen iz več namakalnih polj, se lahko tehnološko posodobi tudi posamezno namakalno polje. V tem primeru se lahko sredstva pridobijo le enkrat za posamezno namakalno polje v programskem obdobju.

Če je namakalni sistem sestavljen iz več namakalnih polj, lahko vlagatelj uveljavlja stroške za tehnološko posodobitev dovodnega omrežja v več fazah. Pri tem pa ne sme večkrat uveljavljati tehnološke

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☐ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Metodologija poenostavljenih oblik stroškov je bila zasnovana s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji in preverjenih preteklih podatkih posameznih upravičencev, skladno s 83 (2) (a) členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Nepovratna podpora je v obliki pavšalne podpore (uporaba poenostavljenih oblik stroškov na enoto). Stopnja javne podpore znaša 100 odstotkov pri investiciji Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom, saj se namakalni sistemi z več uporabniki štejejo kot infrastruktura. Najnižji znesek javne podpore je 10.000 eurov na vlogo.

Dodatna pojasnila

Stopnja podpore pri investiciji Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom, je 100 %. Najvišja priznana vrednost je opredeljena kot priznana vrednost na ha namakane površine ter kot priznana vrednost na ureditev vodnega vira, transformatorske postaje in dovodnega omrežja, kadar je območje namakalnega sistema oddaljeno od vodnega vira.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

Širitev namakalnega sistema se ne šteje za tehnološko posodobitev namakalnega sistema, zato se površina namakalnih sistemov, ki so predmet tehnološke posodobitve, ne spreminja.

Ali naložba vključuje namakanje?

☒ Da ☐ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %
15 %

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %
50 %

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 odstavkom Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("Zelena škatla");
Utemeljitev:

• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.

• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo stroškov na enoto. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.

• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.

• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.

• Znesek plačila je omejen na znesek stroškov na enoto.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP14 - Znesek na enoto za tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.27;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP14 - Znesek na enoto za tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom

Metodologija poenostavljenih oblik stroškov je bila zasnovana s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji in preverjenih preteklih podatkih posameznih upravičencev, skladno s 83 (2) (a) členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Letno sta predvidena 2 projekta tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom, vsako v povprečni velikosti 70 ha. Ocenjena vrednost je 10.000 EUR/ha. Načrtovani znesek na enoto (na projekt) je 1.400.000 EUR.

Ocena na posamezno leto: 2 projekta v tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom, vsako v povprečni velikosti 70 ha namakalnih površin.

Načrtovani znesek na enoto: 70 ha x 10.000 EUR = 700.000 EUR

Ocena stroška na leto: 2 projekta/leto x 70 ha x 10.000 EUR = 1.400.000 EUR

Skupna ocenjena vrednost: 1.400.000 EUR/leto x 5 let = 7.000.000 EUR

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP14 - Znesek na enoto za tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	700.000,00	700.000,00	700.000,00	700.000,00	700.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.22 (enota: Postopki)	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	10,00
SKUPAJ	O.22 (enota: Postopki)	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	10,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	1.400.000,00	1.400.000,00	1.400.000,00	1.400.000,00	1.400.000,00	7.000.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	474.600,00	474.600,00	474.600,00	474.600,00	474.600,00	2.373.000,00

	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP15
Naziv ukrepa	Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.23. Število neproduktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P16	Obnovitev gozda po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	Pomembna	Da
P38	Protipožarno varstvo v gozdovih	Pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.17 Površine, ki prejemajo podporo za pogozdovanje, obnovo kmetijsko-gozdarskih sistemov, vključno z razčlenitvami
R.18 Skupne naložbe za izboljšanje uspešnosti gozdarskega sektorja
R.27 Število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti ter doseganju ciljev blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Slovenija leži na stičišču submediteranskega in celinskega podnebja, na velikih nadmorskih višinah pa obe prehajata v podnebje visokogorja. Zaradi stika zračnih mas različnih temperatur pride do pojava ekstremnih vremenskih razmer (močan veter, žled, velike količine padavin in snega), ki so se pokazale in se še bodo v obsežnih naravnih ujmah, ki so močno poškodovale gozdove.

Po tako obsežnih naravnih ujmah je so se pojavile tudi prenamnožene populacije žuželk (podlubnikov), v katerih so bile poškodovane večje količine iglavcev. Na pojav rastlinskih bolezni in prenamnožene populacije žuželk (podlubnikov) poleg poškodovanega in polomljenega drevja iglavcev vpliva tudi toplo in sušno vreme, ki pospeši njihov razvoj. Zaradi pogostih sušnih obdobij se pojavljajo požari na območju jugozahodne Slovenije.

Izvedla se bodo dela za odpravo škode in obnovo v poškodovanega gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in stabilnosti gozdov.

Ta dela imajo podlago v načrtih sanacij gozdov, ki jih pripravlja Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) na podlagi Zakona o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami) in podzakonskih predpisih.

Na površini poškodovanih gozdov po naravnih nesrečah se bo izvedla naravna obnova gozda. Na območjih, kjer naravna obnova ne bo uspešna zaradi različnih vzrokov jo bo nadomestila umetna obnova s sajenjem rastiščem primernih sadik po vrstni sestavi in provenienčnem izvoru. Obnova mora biti izvedena v skladu z biotsko raznovrstnostjo prijaznimi praksami, ki povečujejo raznolikost, kakovost in odpornost gozdnih ekosistemov. Uvaja se tudi sadnjo minoritetnih drevesnih vrst, nego mladih sestojev v območju sanacije, vzdrževanje zaščitnih sredstev in ograj proti divjadi, ipd.

Vrstna sestava vegetacije in s tem biotska raznovrstnost se bo celo izboljšala, vzpostavljena bo naravna zgradba in delovanje gozdnih ekosistemov, tudi v gozdovih, kjer je bila drevesna sestava gozda spremenjena. Pri občutljivih smrekovih monokulturah, ki so bolj podvžene napadom podlubnikov, bo izvedena premena z drugimi na podnebne spremembe bolj odpornimi drevesnimi vrstami. Z vnosom rastiščem ustreznih drevesnih vrst in pripravo tal za obnovo gozda, bo pospešena tudi naravna vrast drugih avtohtonih drevesnih vrst (npr. plodonosnih vrst), grmovnic in drugih pritalnih rastlin.

Z intervencijo blažimo tudi podnebne spremembe ker obnovimo poškodovan gozd, torej površina gozdov se ne zmanjšuje. Gozdovi namreč predstavljajo enega glavnih skladišč CO_2.

V intervencijo so vključene zgolj gozdne vlake, ki so izključno namenjene sanaciji gozdov. V okviru te operacije gre za najnujnejšo dopolnitev obstoječega sistema gozdnih vlak. Pri načrtovanju in izvedbi odpiranja gozdov je potrebno spoštovati omejitve, ki izhajajo z vidika drugih funkcij gozdov, ne samo proizvodnih.
Te vlake so nujno potrebne za izvedbo najnujnejših sanacijskih ukrepov zaradi možnosti poseka in spravila poškodovanega lesa ter predvsem preprečevanje nadaljnje škode, zaradi nevarnosti širjenja škodljivcev in bolezni iz poškodovanega drevja na ostale gozdne sestoje. Ureditev vlak je nujna, če želimo preprečiti še nadaljnjo škodo na neprizadetih gozdnih sestojih. Tudi te vlake so opredeljene v načrtih sanacij gozdov, ki jih pripravi Zavod za gozdove Slovenije na podlagi Zakona o gozdovih (UL RS, št. 30/93 z vsemi spremembami) in Pravilnika o varstvu gozdov (UL RS, št. 114/09 z vsemi spremembami).

Intervencija se bo izvajala v okviru treh podintervencij in sicer:
·Nakup sadik gozdnega materiala in materiala za zaščito sadik
·Dela za odpravo škode in obnovo gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in stabilnosti gozdov
Ureditev vlak potrebnih za izvedbo sanacije gozdov

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci:
Nakup sadik gozdnega materiala in materiala za zaščito sadik
Izvajalec za nakup sadilnega materiala in materiala za zaščito sadik je Zavod za gozdove Slovenije, ki izvrši tudi distribucijo materiala do upravičencev, lastnikov gozdov.

Dela za odpravo škode, obnovo gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in stabilnosti gozdov na poškodovanih območjih
Upravičenci do podpore za dela odprave škode, obnove gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in

stabilnosti gozdov na poškodovanih območjih so zasebni in javni lastniki gozdov ali solastniki gozdov (tudi agrarne skupnosti), ki oddajo vlogo za izplačilo sredstev. Te upravičence lahko zastopa tudi Zavod za gozdove Slovenije.

Ureditev vlak potrebnih za izvedbo sanacije gozdov

Upravičenci do podpore za ureditev vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov so lastniki in solastniki gozdov

Pogoji upravičenosti:

Nakup sadik gozdnega materiala in materiala za zaščito sadik

·Izvajalec (ZGS) mora izbrati dobavitelja sadik gozdnega drevja in materiala za zaščito mladja v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje. Izvajalec mora (ZGS) mora sadike in material dostaviti lastniku gozda.

Dela za odpravo škode, obnovo gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in stabilnosti gozdov na poškodovanih območjih

·Dela za odpravo škode in obnovo gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in stabilnosti gozdov na poškodovanih območjih so bila izvedena v skladu z Načrti sanacij gozdov.

·Upravičencem je bila za dela za odpravo škode, obnovo gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in stabilnosti gozdov na poškodovanih območjih izdana odločba ZGS, v skladu s predpisi s področja gozdarstva.

·Vsa dela so bila prevzeta s strani ZGS.

Ureditev vlak potrebnih za izvedbo sanacije gozdov

·Gozdne vlake so opredeljene z Načrti sanacij gozdov.

·Vsa dela na gozdnih vlakah so bila prevzeta s strani ZGS.

Pridobljena morajo biti soglasja v skladu s predpisi, ki urejajo gradnjo, prostor, varstvo kulturne dediščine, ohranjanje narave, varstvo okolja in področje voda.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Naložbe (ne-IAKS)

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Vrednosti so povzete po Pravilniku o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove (Uradni list RS, št. 71/04, 95/04, 37/05, 87/05, 73/08, 63/10, 54/14, 60/15, 86/16 in 31/19)

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore za vse upravičence znaša 100 % upravičenih stroškov.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali pavšalna podpora – uporaba poenostavljenih oblik stroškov.

Najnižji znesek podpore pri podintervenciji Ureditev vlak potrebnih za izvedbo sanacije gozdov znaša 500 eur na vlogo. V programskem obdobju 2023–2027 lahko upravičenec prejme največ 500.000 evrov javne podpore.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna

Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☒ Da ☐ Ne ☐ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

Z intervencijo bomo obnovili gozdove po naravnih ujmah. Les ni kmetijski proizvod.

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

·naložbe zunaj območja Republike Slovenije
·obresti na dolgove,
·davek na dodano vrednost
·strošek priprave vloge,
·nakup rabljenega materiala,
·stroški arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora;
·nakup zemljišč;
·nakup rabljene opreme
upravne takse.

Ali naložba vključuje namakanje?

☐ Da ☒ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %

N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 8 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Ni relevantno - gozdarstvo

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP15.01 - Znesek na enoto za nakup sadik gozdnega materiala in materiala za zaščito sadik	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.18; R.27;	Ne
ZNERP15.02 - Znesek na enoto za dela za odpravo škode in obnovo gozda	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.17; R.18; R.27;	Ne
ZNERP15.03 - Znesek na enoto za ureditev vlak potrebnih za izvedbo sanacije gozdov	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.18; R.27;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP15.01 - Znesek na enoto za nakup sadik gozdnega materiala in materiala za zaščito sadik

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov iz obdobja PRP 2014-2020 za aktivnost Nakupu sadik gozdnega drevja ter potrebnega materiala za zaščito sadik pred divjadjo, ki je znašala 250.000 EUR/vlogo.

ZNERP15.02 - Znesek na enoto za dela za odpravo škode in obnovo gozda

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov iz obdobja PRP 2014-2020 za aktivnost Dela za odpravo škode in obnovo gozda, ki je znašala 3.000 EUR/vlogo.

ZNERP15.03 - Znesek na enoto za ureditev vlak potrebnih za izvedbo sanacije gozdov

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov iz obdobja PRP 2014-2020 za operacijo Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov, ki je znašala 7.353 EUR/vlogo.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP15.01 - Znesek na enoto za nakup sadik gozdnega materiala in materiala za zaščito sadik (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.23 (enota: Postopki)	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00	2,00	0,00	8,00
ZNERP15.02 - Znesek na enoto za dela za odpravo škode in obnovo gozda (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.23 (enota: Postopki)	0,00	0,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	500,00

	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	
ZNERP15.03 - Znesek na enoto za ureditev vlak potrebnih za izvedbo sanacije gozdov (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	0,00	7.353,00	7.353,00	7.353,00	7.353,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.23 (enota: Postopki)	0,00	0,00	0,00	17,00	17,00	17,00	17,00	68,00
SKUPAJ	O.23 (enota: Postopki)	0,00	0,00	102,00	119,00	119,00	119,00	117,00	576,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	800.000,00	925.001,00	925.001,00	925.001,00	425.001,00	4.000.004,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	271.200,00	313.575,34	313.575,34	313.575,34	144.075,34	1.356.001,36
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP16
Naziv ukrepa	Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.16 Delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov
R.26 Delež kmetij, ki prejemajo podporo v okviru SKP za produktivne in neproduktivne naložbe, povezane s skrbjo za naravne vire
R.9 Delež kmetov, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Predmet podpore so naložbe v nakup in postavitev mrež proti toči, ureditev intenzivnih trajnih nasadov ter travniških sadovnjakov, tehnološko posodobitev zasebnih namakalnih sistemov za enega uprabnika ter nakup opreme za namakanje, nakup opreme za oroševanje ter obnova potenciala kmetijske proizvodnje prizadetega zaradi naravne nesreče ali izjemnih pojavov pri trajnih nasadih.

Intervencija Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih prispeva k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje. Pridelava sadja in trajnih vrtnin je zelo odvisna od vremenskih razmer, saj večinoma poteka na prostem. Stopnja samooskrbe je nizka. Za zagotavljanje prehranske varnosti je pomembno, da čim več sadja in trajnih vrtnin pridelamo doma ter s tem zmanjšamo odvisnost od uvoza, še posebno v času izrednih razmer ter za ohranjanje in ustvarjanje novih delovnih mest na podeželju.

Za zagotavljanje ekonomičnosti pridelave je pomembno, da ohranjamo rastline v dobrem zdravstvenem stanju. Delež nasadov z mrežami proti toči je premajhen. Povečati je potrebno obnovo intenzivnih sadovnjakov, saj je kar ¼ vseh nasadov starejša od 20 let. Prav tako je potrebno povečati sajenje novih vinogradov, saj se obseg vinogradniških površin v Sloveniji zmanjšuje, zaradi vedno daljših sušnih obdobij in ekstremnih vremenskih pojavov, pa je potrebno tudi v vinogradih na določenih območjih zagotoviti zaščito proti toči ter zmrzali. Prednostno se bodo obravnavale naložbe v postavitev mrež proti toči, ki bodo postavljene na leseni konstrukciji. Ohranjanje kulturne dediščine se bo prednostno obravnavalo preko meril za izbor vlog.

V sadjarstvu, vinogradništvu in hmeljarstvu prihaja do pogostih naravnih nesreč in izjemnih dogodkov, ki slabijo primarne kmetijske proizvajalce, zmanjšujejo njihov dohodkovni položaj in poslabšujejo njihov enakovreden in konkurenčen nastop na trgu. V primerih, ko ti dogodki povzročijo uničenje najmanj 30 odstotkov zadevnega potenciala kmetijske proizvodnje, ki ga ni mogoče nadomestiti z ukrepi po drugih predpisih, se primarnim kmetijskim proizvajalcem omogoči, da pridobijo podporo za celovito obnovo kmetijskega zemljišča in potenciala kmetijske proizvodnje na stanje pred naravno nesrečo in izjemnim dogodkom. Veliko škodo povzroča tudi pojav karantenskih škodljivih organizmov. Za učinkovito preprečevanje širjenja in njihovo izkoreninjenje so potrebni takojšnji in celoviti fitosanitarni ukrepi kot tudi naložbeni ukrepi v krčitev trajnih nasadov in ureditev novih nasadov zasajenih z ustreznim sortimentom.

Intervencija Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih vključuje naslednje podintervencije:

A. Fizične osebe (kmetije, agrarne skupnosti)

B. Pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki

C. Naravne nesreče pri trajnih nasadih (za vse upravičence, ne glede na pravni status).

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci do podpore so nosilci majhnih kmetij (na podintervenciji C. Naravne nesreče pri trajnih nasadih) ter nosilci kmetijskih gospodarstev.

Upravičenec pri podintervencijah A. Fizične osebe in B. Pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki ima standardni prihodek večji od 12.000 EUR. Upravičenec pri podintervenciji C. Naravne nesreče pri trajnih nasadih ima standardni prihodek večji od 4.000 EUR.

Pogoji upravičenosti:

Naložba v ureditev trajnih nasadov je upravičena do podpore, če se sočasno izvaja z naložbo v nakup in postavitev mrež proti toči in je v celoti posajen s sortami, ki so odporne na podnebne spremembe.

Naložba v tehnološko posodobitev zasebnega namakalnega sistema, ki je namenjen za enega uporabnika je upravičena do podpore, če se izvede sočasno z naložbo v ureditev trajnih nasadov, ki so v celoti posajeni s sortami, ki so odporne na podnebne spremembe.

Naložbe v namakanje bodo upoštevale določila in pogoje 74 člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Do podpore so upravičene naložbe v tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov, pri katerih je bilo predhodno ocenjeno, da bi bili mogoči prihranki vode glede na tehnične parametre obstoječega objekta ali infrastrukture. Kadar naložba vpliva na telesa podzemnih ali površinskih voda, količinsko stanje katerih je bilo v zadevnem načrtu upravljanja povodij ocenjeno z manj kot dobro, se doseže učinkovito zmanjšanje porabe vode, ki prispeva k doseganju dobrega stanja teh vodnih teles, kot je določeno v členu 4(1) Direktive 2000/60/ES. Na ta način so upoštevani pogoji iz 74 (4) člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Potencialni prihranek vode se izračuna na način, da se opredeli potencialne izgube vode v namakalnem sistemu. Potencialne izgube vode je treba zmanjšati za:
- realnih 15 % od potencialnega prihranka vode, če je stanje vodnega telesa podzemnih ali površinskih vodnih teles opredeljeno z dobro ali bolje ali
- realnih 50 % od potencialnega prihranka vode, če je stanje vodnega telesa podzemnih ali površinskih vodnih teles opredeljeno z manj kot dobro.

Potencialni prihranek se računa na namakalni razvod in črpališče ter namakalno opremo.

Naložbe v obnovljive vire energije morajo izpolnjevati trajnostne kriterije iz Direktive EU 2018/2001.

Naložba v obnova potenciala kmetijske proizvodnje, prizadetega zaradi naravnih nesreč ali katastrofičnih dogodkov je upravičena do podpore:
- če je bilo uničenih najmanj 30 odstotkov večletnih rastlin, pri čemer se upošteva število vseh rastlin na trajnih nasadih, ki jih je imelo v uporabi kmetijsko gospodarstvo na dan naravne nesreče oziroma na dan škodnega dogodka in
- bo trajni nasad, ki je predmet podpore v celoti posajen s sortami, ki so odporne na podnebne spremembe.

Merila za izbor:
Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:
Intervencija se izogiba prekrivanju z drugimi intervencijami, torej ni prekrivanja se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave kot predelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje,.
Pri IRP16 se podpira naložbe v obnovitev trajnih nasadov sočasno z naložbami v tehnološko posodobitev individualnih namakalnih sistemov, pri IRP 41 pa se podpira tehnološka posodobitev individualnih namakalnih sistemov, ki se ne izvajajo sočasno z obnovami trajnih nasadov.
V okviru IRP16 se podpira naložbe v OVE za potrebe namakanja, ki predstavlja manj kot 50 % celotne vrednosti naložbe. V okviru IRP36 pa se podpira naložbe, ki so v celoti namenjene OVE.
V oviru IRP16 se podpirajo naložbe, v obnovo trajnih nasadov, ki so v celoti zasajeni z odpornimi sortami na podnebne spremembe v IRP02 in IRP 04 pa se podpira obnovo trajnih nasadov, ki so lahko le delno zasajeni z odpornimi sortami na podnebne spremembe.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:
Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.
Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.
Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora in Strategijo od »vil do vilic«.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz kataloga stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore za vse upravičence znaša 50 % upravičenih stroškov naložbe, ki se lahko poveča za:

- 10 odstotnih točk za naložbe na OMD ter za
- 15 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov.

Najnižji znesek podpore znaša 2.000 eurov na vlogo.

Stopnja podpore znaša 50 odstotkov upravičenih stroškov naložbe in se lahko poveča za 10 odstotnih točk za naložbe na OMD ter za 15 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna

Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

Širitev namakalnega sistema se ne šteje za tehnološko posodobitev namakalnega sistema, zato se površina namakalnih sistemov, ki so predmet tehnološke posodobitve, ne spreminja.

Nakup rabljene kmetijske mehanizacije in opreme za namakanje.

Nakup kmetijskih in stavbnih zemljišč.
Stroški priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev.

Ali naložba vključuje namakanje?
☒ Da ☐ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %
15 %

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %
50 %

10 Skladnost s STO
Zeleno okence
Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije
Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 odstavkom Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.
Utemeljitev:
• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.
• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo dejanskih stroškov naložbe. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.
• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.
• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.
• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.
• Znesek plačila je omejen na znesek dejanskih stroškov naložbe oziroma kataloga stroškov.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP16.01 - Znesek na enoto za naložbe fizičnih oseb razen samostojnih podjetnikov posameznikov v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.9; R.16; R.26;	Ne
ZNERP16.02 - Znesek na enoto za naložbe pravnih oseb in samostojnih podjetnikov posameznikov v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.9; R.16; R.26;	Ne
ZNERP16.03 - Znesek na enoto za naložbe v naravne nesreče pri trajnih nasadih	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.9; R.16; R.26;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP16.01 - Znesek na enoto za naložbe fizičnih oseb razen samostojnih podjetnikov posameznikov v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov za naložbe v nakup in postavitev mrež proti toči ter v ureditev trajnih nasadov v okviru podukrepa 4.1, ki je znašala v povprečju 37.300EUR/vlogo.

ZNERP16.02 - Znesek na enoto za naložbe pravnih oseb in samostojnih podjetnikov posameznikov v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov za naložbe v nakup in postavitev mrež proti toči ter v ureditev trajnih nasadov v okviru podukrepa 4.1, ki je znašala v povprečju 37.300EUR/vlogo.

ZNERP16.03 - Znesek na enoto za naložbe v naravne nesreče pri trajnih nasadih

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov za naložbe v nakup in postavitev mrež proti toči ter v ureditev trajnih nasadov v okviru podukrepa 4.1, ki je znašala v povprečju 37.300EUR/vlogo.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP16.01 - Znesek na enoto za naložbe fizičnih oseb razen samostojnih podjetnikov posameznikov v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	37.300,00	37.300,00	37.300,00	37.300,00	37.300,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	24,00	101,00	178,00	160,00	75,00	538,00

ZNERP16.02 - Znesek na enoto za naložbe pravnih oseb in samostojnih podjetnikov posameznikov v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	37.300,00	37.300,00	37.300,00	37.300,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	83,00	202,00	154,00	36,00	0,00	475,00
ZNERP16.03 - Znesek na enoto za naložbe v naravne nesreče pri trajnih nasadih (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	37.300,00	37.300,00	37.300,00	37.300,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	13,00	32,00	24,00	6,00	0,00	75,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	120,00	335,00	356,00	202,00	75,00	1.088,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	4.476.000,00	12.495.500,00	13.278.800,00	7.534.600,00	2.797.500,00	40.582.400,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	1.517.364,00	4.235.974,50	4.501.513,20	2.554.229,40	948.352,50	13.757.433,60
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP17 - Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP17
Naziv ukrepa	Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.16 Delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov
R.26 Delež kmetij, ki prejemajo podporo v okviru SKP za produktivne in neproduktivne naložbe, povezane s skrbjo za naravne vire

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Predmet podpore so individualne naložbe:

- v nakup kmetijske mehanizacije, ki je namenjena gnojenju z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak,
- v izgradnjo zunanjih zaprtih skladiščnih kapacitet za živinska gnojila in pripadajočo opremo,
- v zatesnitev obstoječih lagun za živinska gnojila.

Intervencija Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil podpira okoljsko funkcijo kmetijstva in spodbuja sonaravne kmetijske prakse, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine ter ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter zmanjšanje negativnih vplivov kmetovanja na zrak.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci do podpore so nosilci kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo s pridelavo kmetijskih proizvodov. Upravičenec ima standardni prihodek višji od 12.000 EUR.

Pogoji upravičenosti:

Upravičenec mora predložiti poslovni načrta, v katerem je izkazana ekonomsko upravičenost naložbe.

Upravičenec mora biti vključen v izvajanje podintervencije Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak iz ukrepa KOPOP iz SN 2023-2027 oziroma se bo vključil v izvajanje te podintervencije najkasneje do preteka enega koledarskega leta po zaključka naložbe.

Naložbe v izgradnjo skladiščnih kapacitet za živinska gnojila ter zatesnitev lagun so upravičene do podpore:

- na kmetijskih gospodarstvih, ki imajo v reji vsaj 50 GVŽ rejnih živali,
- upravičenci morajo najkasneje do zaključka naložbe zatesniti vse obstoječe lagune na kmetijskem gospodarstvu.

Do podpore so upravičene le skladiščne kapacitete za živinska gnojila. ki presegajo minimalne standarde iz Nitratne direktive. Najkasneje do zaključka naložbe mora upravičenec zagotavljati skladiščne kapacitete za živinska gnojila za najmanj devet mesecev.

Pri nakupu kmetijske mehanizacije za gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak je upravičenec upravičen do nakupa enega stroja iste vrste oziroma največ treh strojev.

Merila za izbor:

Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se izogiba prekrivanju z drugimi intervencijami, torej ni prekrivanja se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave kot predelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje: shemo SOPO (Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak) in KOPOP (Precizno gnojenje in škropljenje).

V okviru IRP17 se podpirajo naložbe v izgradnjo zaprtih zunanjih skladiščnih kapacitet za živinska gnojila, za upravičence, ki imajo najmanj 50 GVŽ in gre v celoti za samostojno naložbo. Pri IRP02 pa se podpirajo tovrstne naložbe majhnih kmetij, ki na IRP17 niso upravičenci. Pri IRP29 se podpira gradnjo skladiščnih kapacitet za živinska gnojila le v okviru naložbe v ureditev hlevov za nadstandarne zahteve na področju zaščite rejnih živali.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.

Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.

Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora (tudi glede hranil) in Strategijo od »vil do vilic«.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**
☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila
☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu
☒ stroški na enoto
☐ pavšalni zneski
☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz kataloga stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore znaša 30 % upravičenih stroškov naložbe, ki se lahko poveča za:

- 10 odstotnih točk za naložbe na OMD ter za
- 10 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov.
Najnižji znesek podpore znaša 2.000 eurov na vlogo.

Stopnja podpore za ostale upravičence znaša 30 odstotkov upravičenih stroškov naložbe, ki se lahko poveča za 10 odstotnih točk za naložbe na OMD ter za 10 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna
Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči
Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:
☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano
Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:
☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije
Kaj ni upravičeno do podpore?

Nakup rabljene kmetijske mehanizacije.
Stroški priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev

Ali naložba vključuje namakanje?
☐ Da ☒ Ne
Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %
N. r.
Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %
N. r.

10 Skladnost s STO
Zeleno okence
Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije
Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 odstavkom Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu

Utemeljitev:

• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.

• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo dejanskih stroškov naložbe. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.

• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.

• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.

• Znesek plačila je omejen na znesek dejanskih stroškov naložbe oziroma kataloga stroškov.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP17 - Znesek na enoto za naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.16; R.26;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP17 - Znesek na enoto za naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil

Izračun temelji na podlagi povprečne vrednosti izplačanih naložb v nakup kmetijske mehanizacije v okviru podukrepa 4.1, ki je znašala 38.095 EUR EUR/stroj ter 17.763 EUR/skladišče za živinska gnojila. V okviru podukrepa 4.1 smo podprli naložbe v ureditev skladišč za živinska gnojila za 6 mesečno skladiščenje živinskih gnojil v povprečni višini 88.817 EUR/objekt. Ob upoštevanju 40 odstotnega deleža podpore znaša povprečna podpora za 3 mesečno skladiščenje živinskih gnojil 17.763 EUR/skladišče. Na podlagi omenjenega je načrtovan znesek na enoto 25.629,00 EUR.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP17 - Znesek na enoto za naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil (Nepovratna sredstva - Povprečno)	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	54,00	78,00	24,00	0,00	0,00	156,00
	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	25.629,00	25.629,00	25.629,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	54,00	78,00	24,00	0,00	0,00	156,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	1.383.966,00	1.999.062,00	615.096,00	0,00	0,00	3.998.124,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	469.164,48	677.682,02	208.517,54	0,00	0,00	1.355.364,04
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP21
Naziv ukrepa	Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

NUTS1

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P20	Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Zelo pomembna	Da
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.26 Delež kmetij, ki prejemajo podporo v okviru SKP za produktivne in neproduktivne naložbe, povezane s skrbjo za naravne vire
R.32 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v okviru SKP in prispevajo k biotski raznovrstnosti

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

Predmet podpore so individualne naložbe v pridelavo kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi.

Upravičena naložba je nakup kmetijske mehanizacije za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS.

Intervencija Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno rabo hranil in trajnostno rabo FFS podpira okoljsko funkcijo kmetijstva in spodbuja sonaravne kmetijske prakse, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti ter ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter zmanjšanje negativnih vplivov kmetovanja na zrak.
Za doseganje boljšega stanja vodnih teles je treba zmanjšati vpliv kmetijstva. Ukrepanje mora biti usmerjeno predvsem v zmanjšanje vnosa FFS ter primernejšo obdelavo tal. Na manjšo uporabo FFS vpliva zlasti posodobitev kmetijske mehanizacije in izboljšanje tehnik za nanos sredstev, ki pripomorejo k boljši pokritosti tretirane površine in s tem k večji učinkovitosti ter manjšemu zanašanju teh sredstev zunaj območja nanosa med samin nanosom (precizno kmetijstvo, šoba za omejitev nanosa pripravka itd.).

Pogoji upravičenosti:
·predložitev poslovnega načrta, v katerem je izkazana ekonomsko upravičenost naložbe;
·do podpore je upravičena kmetijska mehanizacija, ki prispeva k izboljšanju okolja in presega običajne standarde;
·upravičenec je upravičen do nakupa enega stroja iste vrste oziroma največ treh strojev.

Merila za izbor:
Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:
Intervencija se izogiba prekrivanju z drugimi intervencijami in podintervemncijami, torej ni prekrivanja se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje, operacijo KOPOP (precizno gnojenje in škropljenje ter vodni viri).

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:
Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.
Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.
Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora (glede FFS in hranil) in Strategijo od »vil do vilic«.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci do podpore so nosilci kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo s pridelavo kmetijskih proizvodov in imajo standardni prihodek v višini več kot 12.000 EUR.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Ni relevantno.

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz kataloga stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore znaša 30 % upravičenih stroškov naložbe, ki se lahko poveča za:

- 10 odstotnih točk za naložbe gorskih kmetij,
- 10 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov.

Najnižji znesek podpore znaša 2.000 eurov na vlogo. V programskem obdobju 2023-2027 lahko upravičenec prejme največ 200.000 evrov javne podpore iz naslova te intervencije.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna

Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

Nakup rabljene kmetijske mehanizacije.

Stroški priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev.

Ali naložba vključuje namakanje?

☐ Da ☒ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %

N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 odstavkom Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

Utemeljitev:

• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.

• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo dejanskih stroškov naložbe. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.

• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.

• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.

• Znesek plačila je omejen na znesek dejanskih stroškov naložbe oziroma kataloga stroškov.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP21.01 - Znesek na enoto za naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.26; R.32;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP21.01 - Znesek na enoto za naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS

Izračun temelji na podlagi povprečne vrednosti izplačanih naložb v nakup kmetijske mehanizacije v okviru podukrepa 4.1 Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva, ki je znašala 38.095 EUR.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP21.01 - Znesek na enoto za naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	38.095,00	38.095,00	38.095,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	12,00	35,00	32,00	0,00	0,00	79,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	12,00	35,00	32,00	0,00	0,00	79,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	457.140,00	1.333.325,00	1.219.040,00	0,00	0,00	3.009.505,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	154.970,46	451.997,18	413.254,56	0,00	0,00	1.020.222,20
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP22 - Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP22
Naziv ukrepa	Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.21. Število neproduktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

NUTS1

Območja iz Programa upravljanja Natura 2000 za obdobje 2023 do 2027, območja z trendom zmanjševanja krajinskih značilnosti, ter območja, kjer je izkazana največja erozivnost tal.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P20	Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Zelo pomembna	Da
P21	Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.32 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v okviru SKP in prispevajo k biotski raznovrstnosti

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

Intervencija Neproizvodne naložbe povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027 podpira okoljsko funkcijo kmetijstva in spodbuja sonaravne kmetijske prakse, ki so usmerjene v

ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti ter ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter zmanjšanje negativnih vplivov kmetovanja na okolje.

Travniki so eden izmed vrstno najbolj bogatih in tudi najbolj ogroženih habitatov na svetu. Slovenija je med državami z največjim deležem trajnega travinja v strukturi kmetijskih zemljišč. Zaradi velike geomorfološke razgibanosti, raznolike geološke in pedološke sestave tal in specifičnih klimatskih razmer v Sloveniji predstavlja trajno travinje v rabi vseh kmetijskih zemljišč okrog 58 odstotkov. Zaradi posledično težje strojne obdelave prevladuje travinje na območjih s težjimi pridelovalnimi pogoji.

Večji del trajnega travinja v Sloveniji ima značilnosti kmetijskih zemljišč visoke naravne vrednosti. Ohranitev kmetovanja na teh travnikih je v splošnem interesu. Gre za oskrbo prebivalstva s kakovostno hrano, za vzdrževanje prostora, ki nudi možnosti za oddih in rekreacijo, za ohranjanje delovnih mest ter za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti ter za ohranjanje delovnih mest. Z ohranjanjem krajinskih značilnosti prispevamo k preprečevanju nadaljnjega razvrednotenja krajine ter ohranjanju njene prepoznavnosti in privlačnosti za konkurenčni razvoj in kakovost bivanja na podeželju.

Z izjemo travišč nad gozdno mejo in travišč v nekaterih močvirnatih predelih, ki so naravnega nastanka, so skoraj vsa druga travišča nastala s pomočjo delovanja človeka. Tako so polnaravna travišča rezultat več tisočletne ekstenzivne kmetijske rabe tal in so esencialen del kmetijske kulturne krajine. Zaradi opuščanja tradicionalne rabe prostora ali njenega intenziviranja se spreminja/zmanjšuje biotska raznovrstnost vrstno bogatih travišč, ki je odraz večstoletne kulture tu živečega človeka. Za ohranjanje naravovarstveno pomembnih ekstenzivnih travišč je tako nujno potrebno primerno upravljanje, s pomočjo katerega bi se obdržala oz. povečala biotska raznovrstnost.

Predmet podpore so individualne naložbe v pridelavo kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi.

Intervencija Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027, vključuje naslednje podintervencije:

A. Neproizvodne naložbe v ureditev ekstenzivnih pašnikov,

B. Neproizvodne naložbe v ureditev mejic, suhozidov in drugih krajinskih značilnosti,

C. Neproizvodne naložbe v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri,

Č. Neproizvodne naložbe v ureditev travniških sadovnjakov.

Upravičene naložbe in pogoji upravičenosti za podintervencijo A. Neproizvodne naložbe v ureditev ekstenzivnih pašnikov

Pogoji upravičenosti:

–naložba se lahko izvaja le na območjih iz Programa upravljanja Natura 2000 za obdobje 2023 do 2027;

–povprečna letna obtežba z živino mora biti od 0,3 do 1,8 GVŽ travojedih živali na hektar kmetijskih površin;

–minimalna površina kmetijskega zemljišča v uporabi, na katerem upravičenec izvaja naložbo v ureditev ekstenzivnega pašnika, znaša 1 ha;

–obnova ekstenzivnega pašnika je upravičena do podpore, če predstavlja najmanj 30 % napravne vrednosti novega ekstenzivnega pašnika

–naložba v ureditev oziroma obnovo ekstenzivnega pašnika mora vsebovati vsaj enega od naštetih značilnih krajinskih elementov: vodne površine v obsegu najmanj 40 m^2, 50 dreves/ha, suhozidi v dolžini vsaj 300 m.

Upravičene naložbe so:

–nakup in postavitev lesene, žičnate oziroma elektroograje,

–nakup farmskega pletiva z ojačitvijo ali premične elektromreže,

–ureditev krmišča in zavetišča za živali na pašniku,

–ureditev vira vode na pašniku,

–nakup sončnih panelov za napajanje pašnih aparatov.

Upravičene naložbe in pogoji upravičenosti za podintervencijo B. Neproizvodne naložbe v ureditev mejic, suhozidov in drugih krajinskih značilnosti

Pogoji upravičenosti:

–naložba se lahko izvaja le na območjih iz Programa upravljanja Natura 2000 za obdobje 2023 do 2027, na območjih z trendom zmanjševanja krajinskih značilnosti ter na območjih, kjer je izkazana največja erozivnost tal;

–;

–obnova mejice in suhozida je upravičena do podpore, če predstavlja najmanj 30 odstotkov napravne vrednosti nove mejice in suhozida;

–pri naložbah v izgradnjo vodnih teles ni dovoljeno naseljevati rib.

Upravičene naložbe so:

–postavitev oziroma obnova mejic in suhozidov: gradbenoobrtniška dela, zemeljska dela, nakup in sajenje sadik večletnih rastlin;

–nakupa/izdelava in postavitev lovnih prež za ptice, gnezdilnice za velike sekundarne duplarje in netopirje, hotelov za divje opraševalce,

–ureditev vodnih teles: zemeljska dela, postavitev folije,

–nakup sončnih panelov za napajanje naprav za opazovanje ptic.

Upravičene naložbe in pogoji upravičenosti za podintervencijo C. Neproizvodne naložbe v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri

Pogoji upravičenosti:

–naložba se izvaja le na območjih pojavljanja medveda in volka;

–povprečna letna obtežba z živino mora biti od 0,2 do 1,8 GVŽ travojedih živali na hektar kmetijskih površin;

–upoštevajo se zahteve glede varovanje črede z elektoograjami in elektromrežami v okviru podintervencije A11 Sobivanje z velikimi zvermi iz intervencije KOPOP.

Upravičene naložbe so:

–nakup in postavitev ograje iz žičnate mreže ali 4-6 žične elektroograje oziroma nakup visoke varovalne elektromreže in nakup pripadajoče opreme (pašni aparat), ki je visoka najmanj 140 cm, merjena od tal,

–ureditev krmišča in zavetišča za živali;

–nakup sončnih panelov za napajanje pašnih aparatov in

–nakup pastirskih psov.

Upravičene naložbe in pogoji upravičenosti za podintervencijo Č. Neproizvodne naložbe v ureditev travniških sadovnjakov

Pogoji upravičenosti:

–naložba se lahko izvaja le na območjih iz Programa upravljanja Natura 2000 za obdobje 2023 do 2027, na območjih z trendom zmanjševanja krajinskih značilnosti; ter na območjih, kjer je izkazana največja erozivnost tal;

–minimalna površina kmetijskega zemljišča v uporabi, na katerem upravičenec izvaja naložbo v ureditev travniškega sadovnjaka, znaša 1 ha;

–obnova travniškega sadovnjaka je upravičena do podpore, če predstavlja najmanj 30 % napravne vrednosti novega travniškega sadovnjaka.

Upravičene naložbe so:

–postavitev oziroma obnova travniškega sadovnjaka: priprava zemljišča, nakup in postavitev sadik, nakup in postavitev ograj za zaščito pred divjadjo;

–nakupa/izdelava in postavitev lovnih prež za ptice, gnezdilnice za velike sekundarne duplarje in netopirje, hotelov za divje opraševalce;

–postavitev oziroma obnova suhozidov in mejic: gradbenoobrtniška dela, zemeljska dela, nakup in sajenje sadik večletnih rastlin.

Merila za izbor:

Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se izogiba prekrivanju z drugimi intervencijami in podintervencijami, torej ni prekrivanja se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje, operacijo KOPOP (ohranjanje mejic), Natura 2000 (krajinske značilnosti). s cilji Natura 2000 (Program upravljanja N2000 območij in PAF (Prednostni okvir ukrepanja N2000 - ″Priority action framework for N2000″)) in cilji evropskega Zelenega dogovora glede krajinskih značilnosti.

V okviru IRP22 upravičenci niso majhne kmetije saj se lahko prijavijo za podporo naložbam za ta namen v okviru IRP02.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. členaUredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.

Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.

Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora glede krajinskih značilnosti ter s cilji Natura 2000 (Program upravljanja N2000 območij in PAF (Prednostni okvir ukrepanja N2000 - ″Priority action framework for N2000″ in Strategijo od »vil do vilic«.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci do podpore so nosilci kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo s pridelavo kmetijskih proizvodov.

Pogoji za pridobitev podpore

Podprta bodo kmetijska gospodarstva, ki so vključena oz. se bodo vključila v izvajanje naravovarstvenih podintervencij iz SN 2023-2027, sprogramiranih na podlagi 31., 70. in 72. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Kmetijsko gospodarstvo mora imeti standardni prihodek v višini najmanj 12.000 eurov.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**
☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila
☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu
☒ stroški na enoto
☐ pavšalni zneski
☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz kataloga stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore za vse upravičence (razen za nosilce majhnih kmetij) znaša 30 % upravičenih stroškov naložbe, ki se lahko poveča za:
- 10 odstotnih točk za naložbe na gorskih območjih ter za
- 10 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov.
Najnižji znesek podpore znaša 2.000 eurov na vlogo. Upravičenci lahko pridobijo največ 200.000 evrov javne podpore iz naslova te intervencije v programskem obdobju 2023-2027.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna
Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči
Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:
☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano
Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:
☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije
Kaj ni upravičeno do podpore?

Nakup rabljene kmetijske mehanizacije.
Stroški priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev.

Ali naložba vključuje namakanje?
☐ Da ☒ Ne
Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %
N. r.
Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %
N. r.

10 Skladnost s STO
Zeleno okence
Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije
Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 odstavkom Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

Utemeljitev:

• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.

• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo dejanskih stroškov naložbe. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.

• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.

• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.

• Znesek plačila je omejen na znesek dejanskih stroškov naložbe oziroma kataloga stroškov.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(3)(b) - 73 - Podpora za neproizvodne naložbe iz člena 73	80,00%	20,00%	80,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP22.01 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ohranjanje ekstenzivnih pašnikov	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 73-SI-80,00%	Povprečno		R.32;	Ne
ZNERP22.02 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ureditev mejic, suhozidov in drugih krajinskih značilnosti	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 73-SI-80,00%	Povprečno		R.32;	Ne
ZNERP22.03 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 73-SI-80,00%	Povprečno		R.32;	Ne
ZNERP22.04 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ureditev travniških sadovnjakov	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 73-SI-80,00%	Povprečno		R.32;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP22.01 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ohranjanje ekstenzivnih pašnikov

Izračun za podintervencijo A.

Neproizvodne naložbe v ohranjanje ekstenzivnih pašnikov temelji na podlagi povprečne vrednosti naložb v ureditev pašnikov v okviru podukrepa 4.1 Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva, ki je znašala 25.000 EUR/vlogo. Ob povprečni 40 % pavšalni podpori bi povprečna vrednost projekta znašala cca. 10.000 EUR/vlogo.

ZNERP22.02 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ureditev mejic, suhozidov in drugih krajinskih značilnosti

Izračun za podintervencijo B.

Neproizvodne naložbe v ureditev mejic, suhozidov in drugih krajinskih značilnosti temelji na podlagi maksimalne priznane vrednosti za izvedbo agromelioracijskih del na kmetijskih gospodarstvih, v okviru podukrepa 4.1, ki so po vsebini najbližja tovrstnim naložbam in znaša 5.000 EUR/ha. Glede na to, da so med upravičenimi stroški tudi druge aktivnosti ocenjujemo, da bodo dejanski stroški za cca. 60 odstotkov višji. Če predpostavimo, da bo upravičenec v povprečju uredil mejice, suhozide, in druge krajinske značilnosti, na površini 1,5 ha, pri čemer bi povprečna podpora znašala 40 % upravičenih stroškov, bi povprečni znesek/enoto znašal: 4.800 EUR/vlogo.

ZNERP22.03 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri

Izračun za podintervencijo C.

Neproizvodne naložbe v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zverii temelji na podlagi povprečne vrednosti naložb v okviru podukrepa 4.1 za ta namen, ki je znašala 150.000 EUR. Pri povprečni podpori v višini40 % upravičenih stroškov, bi povprečni znesek/enoto znašal 60.000 evrov/vlogo za vse upravičence.

ZNERP22.04 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ureditev travniških sadovnjakov

Izračun za podintervencijo Č.

Neproizvodne naložbe v ureditev travniških sadovnjakovi temelji na podlagi povprečne vrednosti odobrenih vlog v okviru podukrepa 4.1 za ta namen, ki je znašala 4.860 EUR.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP22.01 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ohranjanje ekstenzivnih pašnikov (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.21 (enota: Postopki)	0,00	0,00	35,00	50,00	15,00	0,00	0,00	100,00
ZNERP22.02 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ureditev mejic, suhozidov in drugih krajinskih značilnosti (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	4.800,00	4.800,00	4.800,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.21 (enota: Postopki)	0,00	0,00	30,00	90,00	80,00	0,00	0,00	200,00
ZNERP22.03 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.21 (enota: Postopki)	0,00	0,00	6,00	8,00	2,00	0,00	0,00	16,00
ZNERP22.04 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ureditev travniških sadovnjakov (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	4.860,00	4.860,00	4.860,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.21 (enota: Postopki)	0,00	0,00	18,00	54,00	48,00	0,00	0,00	120,00
SKUPAJ	O.21 (enota: Postopki)	0,00	0,00	89,00	202,00	145,00	0,00	0,00	436,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	941.480,00	1.674.440,00	887.280,00	0,00	0,00	3.503.200,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	753.184,00	1.339.552,00	709.824,00	0,00	0,00	2.802.560,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP25 - Intervencija Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP25
Naziv ukrepa	Intervencija Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Celotno ozemlje Republike Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO8 spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno z udeležbo žensk v kmetijstvu, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P24	Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju	Zelo pomembna	Da
P26	Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva	Srednje pomembna	Delno
P27	Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju	Zelo pomembna	Delno

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.15 Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW)
R.37 Nova delovna mesta, podprta s projekti SKP
R.39 Število podeželskih podjetij, vključno s podjetji v biogospodarstvu, ki so bila razvita s podporo SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Za poseljenost in vitalnost podeželja in tudi drugih območij je ključno oblikovanje delovnih mest tudi izven kmetijstva, kar pomeni diverzifikacijo kmetijske dejavnosti in spodbujanje intenzivnejšega medsebojnega poslovanja med vsemi akterji. Intervencija bo tako naslavljala celotno ozemlje Republike Slovenije, povsod kjer se nahajajo kmetije, ne glede na to ali leži kmetija na podeželju ali v mestu. Tako je potrebno spodbujati gospodarske dejavnosti, ki bodo prispevale k aktivaciji in razvoju notranjih

potencialov in identitete lokalnega okolja. Namen intervencije je torej zagotoviti podporo naložbam v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti na podeželju, vključno s področjem biogospodarstva oziroma krožnega gospodarstva ter ohranjanjem in oživljanjem kulturne dediščine. Intervencija bo tako prispeval k ustvarjanju boljših pogojev za ohranitev ali ustvarjanje novih delovnih mest na podeželskih območjih, diverzifikacijo dohodkov kmetijskim gospodarstvom.

V sklopu te intervencije bodo podprte različne nekmetijske dejavnosti, ki se lahko na podlagi nacionalne zakonodaje (Uredba o dopolnilnih dejavnosti) opravljajo na kmetiji kot dopolnilne dejavnosti. V okviru intervencije se bo tako podprlo nekmetijske dopolnilne dejavnosti na kmetiji kot na primer dejavnosti predelave in dodajanja vrednosti lesu oziroma gozdnih lesnih sortimentov, proizvodne in storitvene dejavnosti, dejavnosti v turizem na kmetiji, dejavnosti povezane z ohranjanjem kulturne dediščine, dejavnosti povezane s tradicionalnimi znanji na kmetiji, storitvami oziroma izdelki (kot npr. lončarstvo, pletarstvo, izdelovanje in oblikovanje keramike, tkalstvo, svečarstvo, itd…), proizvodnja električne in toplotne energije iz obnovljivih virov za namen podprte dejavnosti oziroma prodaje in drugo. S tem se bo omogočilo razvijanje dodatnih nekmetijskih dejavnosti na kmetiji in dodatnega prihodka, ki pomeni ohranitev oziroma ustvarjanje novega delovnega mesta na kmetiji iz dopolnilne nekmetijske dejavnosti, hkrati pa tudi izboljšanje kvalitete življenja saj bo investicija doprinesla dodaten dohodek.

V sklopu te intervencije se bodo tako podpirale tudi naložbe, ki temeljijo na uvajanju trajnostnih načel v okviru biogospodarstva in krožnega gospodarstva kar lahko vodi k ohranjanju oziroma ustvarjanju novih možnosti za zaposlitev oziroma dodano vrednost proizvodom. V okviru zasledovanja ciljev iz te potrebe je potrebno zagotoviti podporo nosilcem nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti na kmetiji za izvajanje dejavnosti, ki se nanašajo tudi na krožno gospodarstvo in biogospodarstvo (kot npr. ponovna uporaba stranskih proizvodov iz kmetijstva in gozdarstva, reciklažo in uporabo odpadnih surovin, pridobivanje energije iz obnovljivih virov energije (kot so lesna masa, živinski gnojila, voda, veter, sonce), mikro biorafinerije, idr.)

V sklopu te intervencije bodo sofinancirane tudi naložbe v objekte, vpisane v Register nepremične kulturne dediščine , pri čemer se mora v tem objektu izvajati nekmetijska dopolnilna dejavnost (npr. turizem na kmetiji, predelava lesa, …). Naložbe, povezane z ohranjanjem kulturne dediščine, zahtevajo specifične postopke obnove (tradicionalni materiali, tradicionalni načini in posebni obrtniki), kar je povezano z višjimi stroški obnove zato tovrstne naložbe naslavljamo z nekoliko višjim deležem podpore. Z nekoliko višjim deležem podpore dajemo prednost naložbam, ki so povezane z okolju prijaznejšimi praksami, kot so naložbe v nekmetijske dopolnilne dejavnosti, ki spoštujejo načela biogospodarstva ali krožnega gospodarstva, kot so lesni izdelki, predelava rastlinskih odpadkov, proizvodnja in prodaja energije iz obnovljivih virov itd., ter naložbam v nekmetijske dopolnilne dejavnosti mladih kmetov, ekoloških kmetov in malih gorskih kmetov, ki so dohodkovno v nekoliko težjem položaju. S tem jim želimo spodbuditi k diverzifikaciji in možnosti dodatnega zaslužka na kmetiji ter bivanje in zagotovitev ustreznega dohodka oziroma zaposlitve na kmetiji oziroma podeželju..

Pri intervenciji se tako pričakuje, da se bo s podprtimi naložbami prispevalo tako h krepitvi gospodarskih aktivnosti v obliki dopolnilnih nekmetijskih dejavnosti na kmetiji in diverzifikaciji dejavnosti na kmetijah, kot tudi k lažji oskrbi in uporabi obnovljivih virov.

Merila za izbor:

Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se ne prekriva z drugimi intervencijami, se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave kot predelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje, ki je lahko ključnega pomena pri diverzifikaciji v nekmetijske dejavnosti, kot so na primer dejavnosti turizma na kmetiji.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. členaUredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.

Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021, C. Dvig kakovosti življenja in krepitev gospodarske aktivnosti na podeželju in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.

Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora in Strategijo od »vil do vilic«.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci

Upravičenec do podpore je nosilec nekmetijske dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Pogoji upravičenosti

Upravičenec mora predložiti poslovni načrt, v katerem mora izkazati ekonomsko upravičenost naložbe.

V poslovnem načrtu mora upravičenec izkazati prispevek naložbe h krožnemu gospodarstvu oziroma biogospodarstvu, če bo naložba namenjena krožnemu gospodarstvu oziroma biogospodarstvu. Pri ostalih naložbah v drug namen pa upravičenec lahko (ni obvezno) v poslovnem načrtu opredeli prispevek naložbe krožnemu gospodarstvu ali biogospodarstvu, če bo iz tega naslova uveljavljal točke iz naslova meril za izbor vlog.

Kadar gre za naložbe nad 100.000 evrov skupne priznane vrednosti (zahtevne naložbe) mora poslovni načrt temeljiti na dejanskih knjigovodskih podatkih, če pa gre za naložbe manjše od 100.000 evrov skupne priznane vrednosti (enostavne naložbe), lahko poslovni načrt temelji na dejanskih knjigovodskih podatkih oziroma na pokritju.

Upravičenec mora najkasneje v tretjem letu po zadnjem izplačilu sredstev ustvariti ustrezen prihodek iz podprte dejavnosti, ki mu omogoča dolgoročno sposobnost preživetja.

Upravičenec mora imeti dovoljenje za opravljanje dejavnosti, v skladu z zakonodajo s tega področja.

Naložbe v obnovljive vire energije morajo izpolnjevati trajnostne kriterije iz Direktive EU 2018/2001.

Enota kulturne dediščine, na kateri bodo izvedeni posegi, mora biti vpisana v Register kulturne dediščine.

Upravičenec v primeru vlaganja v kulturno dediščino je lahko le (so)lastnik ali upravljavec snovne (materialne) kulturne dediščine ali nosilec nesnovne kulturne dediščine z ustreznim dokazilom.

V primeru vlaganja v kulturno dediščino mora imeti upravičenec za predlagane posege izdelano projektno dokumentacijo in pridobljeno gradbeno dovoljenje, če je to potrebno po predpisih s področja graditve. Če za predvidene posege gradbeno dovoljenje ni potrebno, mora prijavitelj predložiti poenostavljeno projektno dokumentacijo v obliki grafičnega prikaza predlaganih posegov (načrt oz. skica, iz katere je razvidno, na katerih delih objekta bodo predvideni posegi izvedeni) in kopijo kulturnovarstvenega soglasja Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Upravičeni stroški so:

- stroški gradnje ali obnove nepremičnin, vključno s konservatorsko-restavratorskimi deli;
- stroški nakupa opreme in naprav potrebnih za izvajanje nekmetijskih dejavnosti in predstavitev kulturne dediščine;
- stroški za naložbo v proizvodnjo električne in toplotne energije iz obnovljivih virov za namen izvajanja nekmetijske dejavnosti;
- splošni stroški, ki so neposredno povezani s pripravo in izvedbo naložbe, kot so plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev, stroški pridobitve gradbene, projektne ali tehnične dokumentacije, plačila v zvezi s pridobitvijo presoje vplivov na okolje ter stroški nadzora nad izvedbo gradbeno obrtniških del.

Smotrna so dodatna znanja na področjih informacijske tehnologije, ekonomike ter vzpostavitvi oziroma razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Ni specifične upravičenosti glede na regije.

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**
☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila
☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu
☐ stroški na enoto
☐ pavšalni zneski
☐ financiranja po pavšalni stopnji

Obseg podpore na ravni upravičencev

30 odstotkov upravičenih stroškov in se lahko poveča za: –5 odstotnih točk za naložbe v biogospodarstvo in krožno gospodarstvo –5 odstotnih točk za naložbe mladih; –5 odstotnih točk za naložbe ekoloških kmetov; –5 odstotnih točk za majhne gorske kmetije -10 odstotnih točk za naložbe v objekte s statusom kulturne dediščine Stopnje javne podpore se lahko seštevajo, vendar ne smejo preseči 50 odstotkov upravičenih stroškov.

Dodatna pojasnila

Oblika nepovratnih sredstev je v skladu s točko a) prvega odstavka 83. člena Uredbe o SN in sicer v obliki povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu. Najnižji znesek podpore znaša 10.000 eurov na vlogo. Podpora se dodeli kot pomoč po pravilu *de minimis* v skladu z Uredbo 1407/2013/EU.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči
Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:
☒ Da ☐ Ne ☐ Mešano
Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

EKSRP znesek (€): 3.221.287,94 EUR Nacionalno sofinanciranje (€): 5.776.723,06 EUR Dodatno nacionalno financiranje: (€):/

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:
☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☒ de minimis
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije
Kaj ni upravičeno do podpore?

Do podpore poleg naložb iz tretjega odstavka 73. člena Uredbe 2021/2115/EU niso upravičeni naslednji stroški: - davek na dodano vrednost (DDV), - obratna sredstva v skladu s pravili o državnih pomočeh, - nakup rabljene mehanizacije, strojev in opreme ter - nakup vozil, razen delovnih strojev.

Ali naložba vključuje namakanje?
☐ Da ☒ Ne
Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %
N. r.
Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %
N. r.

10 Skladnost s STO
Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z odstavkom 11 Priloge 2 k sporazumu STO o kmetijstvu (»Green box«).

In sicer z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog, pri čemer znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo dejanskih stroškov naložbe v skladu s stopnjo sofinanciranja. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta. Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev, podpora pa bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena. Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja. Znesek plačila je omejen na znesek dejanskih stroškov naložbe glede na delež sofinanciranja.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP25.01 - Znesek na enoto za podpore za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti vključno z biogospodarstvom in ohranjanje kulturne dediščine	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.15; R.37; R.39;	Ne
ZNERP25.02 - Znesek na enoto za naložbe iz podukrepa M6.4 – Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti iz PRP 2014-2020	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.15; R.37; R.39;	Da

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP25.01 - Znesek na enoto za podpore za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti vključno z biogospodarstvom in ohranjanje kulturne dediščine

Pri določitvi povprečnega zneska na enoto so bili uporabljeni podatki iz preteklih izvajan PRP 2007-2013 in PRP 2014-2020. Vrednost načrtovanega povprečnega zneska na enoto znaša 90.889 € nepovratnih sredstev.

ZNERP25.02 - Znesek na enoto za naložbe iz podukrepa M6.4 – Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti iz PRP 2014-2020

Pri določitvi povprečnega zneska na enoto so bili uporabljeni podatki iz preteklih izvajan PRP 2007-2013 in PRP 2014-2020. Vrednost načrtovanega povprečnega zneska na enoto znaša 90.889 € nepovratnih sredstev.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP25.01 - Znesek na enoto za podpore za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti vključno z biogospodarstvom in ohranjanje kulturne dediščine (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	90.889,00	90.889,00	90.889,00	90.889,00	90.889,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)	0,00	0,00	17,00	25,00	23,00	25,00	7,00	97,00
ZNERP25.02 - Znesek na enoto za naložbe iz podukrepa M6.4 – Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti iz PRP 2014-2020 (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	90.889,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	0,00	0,00	2,00
SKUPAJ	O.24 (enota: Postopki)	0,00	0,00	17,00	25,00	25,00	25,00	7,00	99,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	1.545.113,00	2.272.225,00	2.272.225,00	2.272.225,00	636.223,00	8.998.011,00

	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	523.793,30	770.284,28	770.284,28	770.284,28	215.679,59	3.050.325,73
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	181.778,00	0,00	0,00	181.778,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	61.622,74	0,00	0,00	61.622,74
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP29 - Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP29
Naziv ukrepa	Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izbor NUTS

NUTS1

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO9 Izboljšanje odziva kmetijstva Unije na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z visokokakovostno, varno in hranljivo hrano, proizvedeno na trajnosten način, zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje dobrobiti živali in boj proti protimikrobni odpornosti

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P32	Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.15 Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW)
R.16 Delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov
R.44 Delež glav velike živine (GVŽ), ki jih zajemajo ukrepi, ki prejemajo podporo, za izboljšanje dobrobiti živali
R.9 Delež kmetov, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

Upravičene vrste naložb: Predmet podpore so individualne naložbe v pridelavo kmetijskih proizvodov iz

Priloge I k Pogodbi.

Do podpore bodo upravičene naslednje naložbe namenjene prilagoditvi kmetijskega gospodarstva nadstandardnim zahtevam na področju dobrobiti rejnih živali, in sicer:

– ureditev hlevov in nakup pripadajoče opreme, ureditev ogrevanja hlevov na obnovljive vire energije ter ureditev skladiščnih kapacitet za živinska gnojila,

– ureditev pašnikov in obor za nadzorovano pašo domačih živali,

– ureditev dvorišč in hlevskih izpustov,

– naložbe v nakup in postavitev ograje, ki preprečuje stike prašičev z divjimi prašiči v skladu s predpisi, ki urejajo biovarnostne ukrepe.

Trajnostni razvoj, ki vključuje okoljske in podnebne razmere ter poudarja dobrobit živali, pridobiva čedalje večji pomen pri razvoju kmetijstva in živinoreje. Obenem potrošniki pri odločitvi o nakupu živalskih proizvodov vse večjo pozornost namenjajo temu, v kakšnih pogojih reje so bile živali vzrejene.

Z prilagoditvijo na nadstandardne zahteve na področju dobrobiti rejnih živali se bo zmanjšala potreba po uporabi antibiotikov in zdravil na splošno.

Ker se pomemben delež izpustov metana (in tudi amonijaka) sprosti iz skladišč za živinska gnojila, se bo v okviru investicijske intervencije ***IRP29 – Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali*** poleg vidika večje dobrobiti živali sočasno zasledovalo cilj zmanjšanja izpustov TGP. V sklopu investicij v novogradnjo hlevov se bo podprlo izključno nizkoizpustovska skladišča za gnojevko, ki bodo pokrita, hkrati pa bodo omogočala nadstandardno dolžino skladiščenja gnojevke (vsaj 9-mesečno skladiščenje). V primeru rekonstrukcij hlevov bo prednost dana tistim vlagateljem, ki se bodo v sklopu te naložbe odločili za pokritje skladišča za gnojevko (kjer je to izvedljivo). V okviru te investicijske intervencije bodo lahko podprte tudi mikrobioplinske naprave.

Intervencija je namenjena podpori naložbam za prilagoditev kmetijskih gospodarstev na izvajanje rejskih praks, ki:

– presegajo zadevne predpisane zahteve ravnanja ter standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje, določene s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe o strateških načrtih;

– presegajo zadevne predpisane zahteve ravnanja ter standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje, določene s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Podprta bodo tista kmetijska gospodarstva, ki bodo po zaključku naložbe izpolnjevala zahteve glede najmanjše velikosti površin v skladu z nadstandardi iz intervencije IRP28 Dobrobit živali. V primerih, ko v okviru intervencije IRP 28 nadstandardi niso opredeljeni, se za nadstandard uporablja 80 % odstotkov vrednosti normativov iz Priloge I. Izvedbene Uredbe Komisije (EU) št. 2020/464 (za ekološko kmetijstvo).

Ohranjanje kulturne dediščine se bo prednostno obravnavalo preko meril za izbor vlog.

Intervencija se izvaja v prašičereji, govedoreji, reji drobnice, reji kopitarjev in perutninarstvu:

Pogoji upravičenosti:

·upravičenec mora predložiti poslovni načrt, v katerem mora izkazati ekonomsko upravičenost naložbe (npr. obseg reje);

·upravičenec mora predložiti načrt prilagoditve kmetijskega gospodarstva nadstandardnim zahtevam na področju dobrobiti rejnih živali;

·sroški pridobivanje energije iz obnovljivih virov na kmetijskih gospodarstvih so upravičeni do podpore, če je energija namenjena pridelavi proizvodov iz Priloge I k Pogodbi (lastna poraba);

naložbe v obnovljive vire energije morajo izpolnjevati trajnostne kriterije iz Direktive EU 2018/2001;

· za vse vrste in kategorije rejnih živali se ne podpirajo naložbe v vezano rejo in rejo v kletkah;

·pri novogradnji hlevov se ne podpirajo naložbe v skladišča za živinska gnojila pod hlevi, podpirajo pa se izključno zaprte oz. pokrite zunanje skladiščne kapacitete za živinska gnojila;

- upravičenci morajo najkasneje do zaključka naložbe zatesniti vse obstoječe lagune na kmetijskem gospodarstvu.

·upravičenec mora zagotoviti obseg skladiščih kapacitet za skladiščenje živinskih gnojil za najmanj devet mesečno skladiščenje;

· do podpore niso upravičene skladiščne kapacitete za živinska gnojila, ki ne presegajo minimalnih zahtev iz nitratne direktive;

·če ima upravičenec najmanj 30 odstotkov kmetijskih površin v uporabi na najožjem varstvenem območju, je v okviru naložbe v ureditev hleva upravičen do podpore za naložbo v ureditev hleva na hlevski gnoj, v naložbo na globoki nastil oziroma na tlačen gnoj;

·naložba mora izpolnjevati naslednje zahteve glede najmanjše velikosti površin na podlagi normativov intervencije IRP28 Dobrobit živali oziroma kadar ti normativi v IRP 28 Dobrobit živali niso določeni, se zahteva izpolnjevanje najmanj 80 odstotkov vrednosti normativov iz Priloge I. Izvedbene Uredbe Komisije (EU) št. 2020/464(ekološko kmetijstvo):

- govedo, kopitarji, ovce, koze in prašiči

	Notranja površina (neto površina, namenjena živalim)		Zunanja površina (za prosto gibanje, brez pašnikov)
	najmanjša živa masa (kg)	m^2/glavo	m^2/glavo
Plemensko in pitovno govedo in kopitarji	do 100	1,5	0,9
	do 200	2,0	1,5
	do 350	3,2	2,4
	več kot 350	4,0 z najmanj 1 m^2/100 kg	3,0 z najmanj 0,75 m^2/100 kg
Krave molznice		5,0	3,6
Plemenski biki		8,0	24,0
Ovce in koze		1,2 na ovco/kozo	2,0
		0,3 na jagnje/kozliča	0,4
Doječe svinje s pujski do odstavitve		6,0 na svinjo	2,0
Tekači, pitanci,	do vključno 10 kg	0,18	0,55
	nad 10 kg do vključno 20 kg	0,24	
	nad 20 kg do vključno 30 kg	0,36	
	nad 30 kg do vključno 50 kg	0,48	
	nad 50 kg do vključno 85 kg	0,66	
	nad 85 kg do vključno 110 kg	0,78	

	nad 110 kg	1,2	
Breje plemenske svinje in breje plemenske mladice	5 živali ali manj	2,07 m^2 na mladico in 2,85 m^2 na plemensko svinjo	1,3
	5 živali ali manj	2,07 m^2 na mladico in 2,85 m^2 na plemensko svinjo	
	6 do 39 živali	1,89 m^2 na mladico in 2,59 m^2 na plemensko svinjo	
	40 in več živali	1,70 m^2 na mladico in 2,33 m^2 na plemensko svinjo	
	najmanjša površina polnih tal v skupinskem boksu	1,09 m^2 na mladico, 1,50 m^2 na svinjo (15 % te površne je lahko drenažnih odprtin)	
Merjasec		6,0	6,4
	če se boks uporablja tudi za naravni pripust	10,0	6,4

- perutnina

1. Starši kokoši Gallus gallus, namenjeni za nesenje valilnih jajc za bodoče kokoši nesnice, in starši kokoši Gallus gallus, namenjeni za nesenje valilnih jajc za bodoče pitovne kokoši Gallus gallus:

Starost	≥ 18 tednov
Gostota živali in najmanjša velikost notranjih površin	7
Največje število plemenskih ptic na m2 uporabne notranje površine objekta za rejo perutnine	
Gredi za plemenske ptice za bodoče kokoši nesnice	18
Najmanjše število cm gredi/ptico	
Gnezda	7 samic na gnezdo ali, če

	gre za skupno gnezdo, 120 cm2/samico
Gostota živali in najmanjša velikost zunanjih površin	4
Najmanjše število m2 na ptico na zunanji površini	

2. Jarkice in petelini lahkega tipa:

Gostota živali in najmanjša velikost notranjih površin	30 kg žive teže/m2
Gostota živali na m2 uporabne notranje površine objekta za rejo perutnine	
Gredi ali dvignjene ravni za sedenje ali oboje	katera koli kombinacija gredi ali dvignjenih ravni za sedenje ali obojega
	z najmanj 10 cm gred/ptico
	ali
	najmanj 100 cm2 dvignjene ravni za sedenje/ptico
Gostota živali in najmanjša velikost zunanjih površin	1
Najmanjše število m2 na ptico na zunanji površini	

3. Kokoši nesnice, vključno z linijami za dvojni namen, ki se vzrejajo za prirejo mesa in jajc:

Gostota živali in najmanjša velikost notranjih površin	7
Največje število ptic na m2 uporabne notranje površine objekta za rejo perutnine	
Gredi	18
Najmanjše število cm gredi/ptico	
Gnezda	7 kokoši nesnic na gnezdo ali, če gre za skupno gnezdo, 120 cm2/kokoš nesnico
Gostota živali in najmanjša velikost zunanjih površin	4
Najmanjše število m2 na ptico na zunanji površini	

4. Pitovna perutnina vrste Gallus gallus:

Gostota živali in najmanjša velikost notranjih površin	30 kg žive teže/m2
Gostota živali na m2 uporabne notranje površine objekta za rejo perutnine	
Gredi ali dvignjene ravni za sedenje ali oboje	katera koli kombinacija gredi ali dvignjenih ravni za sedenje ali obojega
	z najmanj 5 cm gred/ptico
	ali najmanj 25 cm2 dvignjene ravni za sedenje/ptico
Gostota živali in najmanjša velikost zunanjih površin za nepremične objekte	4
Najmanjše število m2 na ptico na zunanji površini	
Gostota živali in najmanjša velikost zunanjih površin za premične objekte	2,5
Najmanjše število m2 na ptico na zunanji površini	

5. Pitovna perutnina vrste Gallus gallus: kopuni in pulardi:

Gostota živali in najmanjša velikost notranjih površin	30 kg žive teže/m2
Gostota živali na m2 uporabne notranje površine objekta za rejo perutnine	
Gredi ali dvignjene ravni za sedenje ali oboje	katera koli kombinacija gredi ali dvignjenih ravni za sedenje ali obojega
	z najmanj 5 cm gred/ptico
	ali najmanj 25 cm2 dvignjene ravni za sedenje/ptico
Gostota živali in najmanjša velikost zunanjih površin	4

Najmanjše število m2 na ptico na zunanji površini	

6. Pitovna perutnina razen vrste Gallus gallus: purani Meleagris gallopavo, ki se tržijo celi za peko ali so namenjeni za razkosavanje:

Gostota živali in najmanjša velikost notranjih površin	30 kg žive teže/m2
Gostota živali na m2 uporabne notranje površine objekta za rejo perutnine	
Gredi ali dvignjene ravni za sedenje ali oboje	katera koli kombinacija gredi ali dvignjenih ravni za sedenje ali obojega
	z najmanj 10 cm gred/ptico
	ali najmanj 100 cm2 dvignjene ravni za sedenje/ptico
Gostota živali in najmanjša velikost zunanjih površin	10
Najmanjše število m2 na ptico na zunanji površini	

7. Pitovna perutnina razen vrste Gallus gallus: gosi Anser anser domesticus:

Gostota živali in najmanjša velikost notranjih površin	30 kg žive teže/m2
Gostota živali na m2 uporabne notranje površine objekta za rejo perutnine	
Gostota živali in najmanjša velikost zunanjih površin	15
Najmanjše število m2 na ptico na zunanji površini	

8. Pitovna perutnina razen vrste Gallus gallus: pekinške race Anas platyrhynchos domesticus, muškatne race Cairina moschata in hibridi ter mulardi Cairina moschata × Anas platyrhynchos:

Gostota živali in najmanjša velikost notranjih površin	30 kg žive teže/m2

Gostota živali na m2 uporabne notranje površine objekta za rejo perutnine	
Gostota živali in najmanjša velikost zunanjih površin	4,5
Najmanjše število m2 na ptico na zunanji površini	

9. Pitovna perutnina razen vrste Gallus gallus: pegatke Numida meleagris f. domestica:

Gostota živali in najmanjša velikost notranjih površin	30 kg žive teže/m2
Gostota živali na m2 uporabne notranje površine objekta za rejo perutnine	
Gredi ali dvignjene ravni za sedenje ali oboje	katera koli kombinacija gredi ali dvignjenih ravni za sedenje ali obojega
	z najmanj 5 cm gred/ptico
	ali najmanj 25 cm2 dvignjene ravni za sedenje/ptico
Gostota živali in najmanjša velikost zunanjih površin	4
Najmanjše število m2/ptico na zunanji površini	

Merila za izbor:
Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:
Intervencija se izogiba prekrivanju z drugimi intervencijami in podintervemncijami, torej ni prekrivanja se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje.
V okviru IRP29 upravičenci niso majhne kmetije saj se lahko prijavijo za podporo naložbam za ta namen v okviru IRP02.
V okviru IRP29 se podpira naložbe v OVE za ogrevanje hlevov, ki predstavlja manj kot 50 % celotne vrednosti naložbe. V okviru IRP36 pa se podpira naložbe, ki so v celoti namenjene OVE.
V okviru IRP29 se podpira gradnjo skladiščnih kapacitet za živinska gnojila le v okviru naložbe v ureditev hlevov za nadstandarne zahteve na področju zaščite rejnih živali.V okviru IRP17 pa se podpirajo naložbe v izgradnjo zaprtih zunanjih skladiščnih kapacitet za živinska gnojila, za upravičence, ki imajo najmanj 50 GVŽ in gre v celoti za samostojno naložbo.
Ta intervencija se dopolnjuje z intervencijo IRP17 – Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil, ki bo

podprla nakup kmetijske mehanizacije za gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak in kot samostojno naložbo tudi pokrita, nadstandardna skladišča za gnojevko. Medtem ko se v okviru IRP29 tovrstne naložbe v ureditev skladišč za gnojevko podpirajo le v sklopu ureditve hlevov, bo v okviru IRP17 taka naložba lahko tudi samostojna. Prednostni dostop do te podpore bo omogočen živinorejskim gospodarstvom, ki imajo 50 GVŽ ali več. Na ta način bomo dodatno zmanjšali izpuste pri gnojenju (zlasti amonijaka) ter naslovili izpuste metana iz skladišč za gnojevko.

Ta intervencija se dopolnjuje z intervencijo IRP28 – Dobrobit živali. V IRP 28 gre za nadstandardne rejske prakse. V okviru IRP29, se podpirajo naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev nadstandardnim zahtevam na področju zaščite rejnih živali.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. členaUredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.

Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.

Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora in Strategijo od »vil do vilic«.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci:

Upravičenci do podpore so nosilci kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo s pridelavo kmetijskih proizvodov.

Pogoji za pridobitev podpore:

Kmetijsko gospodarstvo upravičenca mora imeti standardni prihodek v višini najmanj 12.000 eurov.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz kataloga stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore znaša 30 % upravičenih stroškov naložbe, ki se lahko poveča za:

- 10 odstotnih točk za naložbe na gorskih območjih ter za
- 10 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov.
Najnižji znesek podpore znaša 5.000 eurov na vlogo.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna

Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

Nakup rabljene kmetijske mehanizacije.
Nakup kmetijskih in stavbnih zemljišč
Stroški priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev.

Ali naložba vključuje namakanje?

☐ Da ☒ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %
N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %
N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 odstavkom Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

Utemeljitev:

• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.

• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo dejanskih stroškov naložbe. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.

• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.

• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.

• Znesek plačila je omejen na znesek dejanskih stroškov naložbe oziroma kataloga stroškov.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP29.01 - Znesek na enoto za naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali na področju govedoreje, prašičereje, reje drobnice, reje kopitarjev in reje perutnine	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.9; R.15; R.16; R.44;	Ne
ZNERP29.02 - Znesek na enoto za naložbe iz podukrepa M4.1 – Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva PRP 2014-2020 (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.9; R.15; R.44;	Da

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP29.01 - Znesek na enoto za naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali na področju govedoreje, prašičereje, reje drobnice, reje kopitarjev in reje perutnine

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska odobrenih projektov v prilagoditev KMG zahtevam glede dobrega počutja živali iz obdobja PRP 2014-2020 na podukrepu 4.1 (pridelava kmetijskih proizvodov na kmetijskih gospodarstvih). Na posebnem javnem razpisu za ta namen (14.JR 4.1) smo prejeli 38 vlog (33 kmetij in 4 podjetja) v skupni višini 21.038.323 EUR naložbene vrednosti s skupno ocenjeno kapacitet 3.600 GVŽ (4 vloge*400 GVŽ + 33 vlog*60 GVŽ = 3.600 GVŽ) oziroma 95 GVŽ/vlogo. Povprečna vrednost naložb na enoto je znašala 5.844 EUR/GVŽ.

ZNERP29.02 - Znesek na enoto za naložbe iz podukrepa M4.1 – Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva PRP 2014-2020 (Nepovratna sredstva - Povprečno)

Izračun temelji na podlagi povprečnega zneska odobrenih projektov v prilagoditev KMG zahtevam glede dobrega počutja živali iz obdobja PRP 2014-2020 na podukrepu 4.1 (pridelava kmetijskih proizvodov na kmetijskih gospodarstvih). Na posebnem javnem razpisu za ta namen (14.JR 4.1) smo prejeli 38 vlog (33 kmetij in 4 podjetja) v skupni višini 21.038.323 EUR naložbene vrednosti s skupno ocenjeno kapacitet 3.600 GVŽ (4 vloge*400 GVŽ + 33 vlog*60 GVŽ = 3.600 GVŽ) oziroma 95 GVŽ/vlogo. Povprečna vrednost naložb na enoto je znašala 5.844 EUR/GVŽ.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP29.01 - Znesek na enoto za naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali na področju govedoreje, prašičereje, reje drobnice, reje kopitarjev in reje perutnine (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	5.844,00	5.844,00	5.844,00	5.844,00	5.844,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Glave velike živine)	0,00	0,00	700,00	2.669,00	4.330,00	2.844,00	399,00	10.942,00
ZNERP29.02 - Znesek na enoto za naložbe iz podukrepa M4.1 – Podpora za naložbe v	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	5.844,00	0,00	0,00	

kmetijska gospodarstva PRP 2014-2020 (Nepovratna sredstva - Povprečno) (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Glave velike živine)	0,00	0,00	0,00	0,00	171,00	0,00	0,00	171,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Glave velike živine)	0,00	0,00	700,00	2.669,00	4.501,00	2.844,00	399,00	11.113,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	4.090.800,00	15.597.636,00	26.303.844,00	16.620.336,00	2.331.756,00	64.944.372,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	1.386.781,20	5.287.598,60	8.917.003,12	5.634.293,90	790.465,29	22.016.142,11
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	999.324,00	0,00	0,00	999.324,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	338.770,84	0,00	0,00	338.770,84
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

IRP35 - Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP35
Naziv ukrepa	Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.24. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot zunaj kmetij, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
SO8 spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno z udeležbo žensk v kmetijstvu, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P07	Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI	Srednje pomembna	Da
P26	Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva	Srednje pomembna	Delno
P37	Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI	Horizontalni cilj	Delno

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.15 Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW)
R.3 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP
R.37 Nova delovna mesta, podprta s projekti SKP
R.39 Število podeželskih podjetij, vključno s podjetji v biogospodarstvu, ki so bila razvita s podporo SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

Upravičene vrste naložb: Predmet podpore so individualne naložbe v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi, pri čemer je rezultat proizvodnega procesa lahko proizvod, ki ni zajet v navedeni prilogi.

Upravičene naložbe so:

1.naložbe v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov (pri čemer bo poudarek na predelavi in trženju mleka in mesa iz nadstandardne reje živali) vključno z ureditvijo skladišč in hladilnic za namen predelave ali trženja kmetijskih proizvodov;

2.naložbe v krožno gospodarstvo na kmetijskih gospodarstvih in živilsko predelovalnih obratih, in sicer zlasti: naložbe v obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije, naložbe v ponovno uporabo stranskih proizvodov, naložbe v proizvodnjo bioplina, naložbe v zmanjšanje rabe vode, ponovno uporabo odpadne vode ali uporabo meteorne vode, naložbe, namenjene zmanjšanju odpadkov in odpadne hrane, naložbe v recikliranje ter naložbe, povezane z zmanjševanjem embalaže (zlasti plastične embalaže) in uvajanjem biorazgradljive embalaže in embalaže iz recikliranih materialov, naložbe v večjo snovno učinkovitost in rabo trajnostnih materialov (npr. lesa).

Do podpore so upravičene tudi naložbe v digitalne tehnologije.

Namen intervencije je spodbujanje vlaganj v dvig produktivnosti in dodane vrednosti kmetijskih proizvodov. Z vlaganji želimo izboljšati uspešnost trženja teh proizvodov in izboljšati dostop do trga. Intervencija je utemeljena na podatkih iz analize stanja za specifični cilj 1 in 2, iz katerih je med drugim jasno razvidna izrazita neugodna agrarna struktura v slovenskem kmetijstvu, s prevladujočim deležem manjših, samooskrbnih kmetijskih gospodarstev, nizkimi dohodki in izrazito nizko dodano vrednostjo. Kazalniki produktivnosti kažejo na podpovprečno skupno faktorsko produktivnost, na kar vpliva še vedno relativno visok vložek dela, pri čemer prevladuje zlasti neplačana delovna sila. Bruto dodana vrednost na polnovredno delovno moč dosega le tretjino produktivnosti dela v EU-27. Kljub izboljševanju kapitalske intenzivnosti, merjene z bruto investicijami v osnovna sredstva na polnovredno delovno moč, je razviden tehnološki zaostanek, na kar kaže kazalnik skupne faktorske produktivnosti, ki je pod povprečjem EU-27.

Namen intervencije je spodbujanje vlaganj v dvig produktivnosti in dodane vrednosti živilskih proizvodov. Živilsko-predelovalna panoga, glede na trende kazalnike poslovanja še vedno zaostaja za ostalimi predelovalnimi dejavnostmi. Iz podatkov analize stanja za specifični cilj 2 je razviden vpliv gospodarske krize po letu 2009 na to panogo, zaradi katere se tako dodana vrednost na zaposlenega primerjalno gledano glede na ostale predelovalne dejavnosti še ni vrnila na predkrizno raven, čeprav je zaznati postopno izboljševanje v zadnjih letih. Čeprav se izvozna usmerjenost te panoge postopoma krepi, je še vedno pod povprečjem ostalih slovenskih predelovalnih podjetij. Iz zunanjetrgovinske bilance agroživilstva je razvidno, da se izvaža predvsem žive živali in izdelke iz mesa, kar nakazuje potrebo po povečanju dodane vrednosti kmetijskih in živilskih proizvodov. Slovenija je neto uvoznik kmetijskih in živilskih proizvodov, zlasti se primanjkljaj kaže na področju sadja in zelenjave.

Digitalizacija in inovacije se uvajajo prepočasi in postopoma, neizkoriščeni so tudi potenciali prehoda v krožno in biogospodarstvo. Zaradi zahtev Evropskega zelenega dogovora in zaostrovanja okoljskih standardov bo potrebno nameniti bistveno večji poudarek prilagajanju panoge v smeri zmanjševanja okoljskega in podnebnega odtisa. Glede na Strategijo »od vil do vilic« in upravičena pričakovanja družbe je treba med drugim stremeti tudi k dvigu kakovosti proizvodov, reformulaciji sestave živil, zagotavljanju sledljivosti vzdolž celotne verige oskrbe s hrano ter si prizadevati za zmanjšanje izgub hrane in količine odpadne hrane.

Z namenom naslavljanja identificiranih izzivov je predlagana intervencija namenjena ciljno usmerjenemu spodbujanju vlaganj v prestrukturiranje in modernizacijo agroživilskega sektorja, kar vključuje vlaganja v zeleno in digitalno transformacijo, vključno s prehodom v krožno in biogospodarstvo. Naložbe v tehnološko digitalizacijo opreme bodo vključevale avtomatizacijo, robotizacijo procesov ter nižjo oziroma bolj optimalno rabo inputov. Vlaganja v osnovna sredstva v živilskopredelovalni panogi bodo pospešila uvajanje novih tehnologij (npr. mehanizacija, oprema in stroji v proizvodnji), digitalizacije (npr. preko IT opreme, dostopa do digitalnih rešitev), posledično pa tudi znanja in inovacij.

Z vidika posebnih skupin naložb bo na področju predelave posebna pozornost namenjena predelavi in trženju mleka in mesa, ki izhaja iz nadstandardne reje živali. S tem naslavljamo pričakovanja potrošnikov in družbe, ki v vedno večji meri povprašuje po proizvodih iz nadstandardne reje živali, hkrati pa s tem krepimo dodano vrednost, zlasti na mesu in mleku.

Na osnovi analiz po kmetijskih sektorjih se ugotavlja, da kljub zavedanju o nujnosti povezovanja v verige vrednosti in zagotavljanja stabilne pridelave na območju države ni konkretnih rezultatov povezovanja ŽPI

z domačimi proizvajalci kmetijskih proizvodov na lokalnem trgu. Neurejenost odnosov povzroča tudi višje cene domačih kmetijskih surovin, zato se ŽPI sooča s pomanjkanjem surovine in odvisnost od uvoza. Zato se bodo na podlagi analize SWOT, ki izkazuje prenizko dodano vrednost agro-živilskega izvoza in prešibko povezanost kmetijske proizvodnje in predelave poseben poudarek preko meril za izbor vlog namenil povezovanju med pridelavo, predelavo in prodajo kmetijskih proizvodov na podlagi večletnih pogodbenih odnosov.

Na podlagi analize SWOT, ki izkazuje majhno koriščenje proizvodnega potenciala majhnih kmetij, jim bomo z razvojnimi spodbudami omogočiti zlasti vlaganja v povečanje proizvodnega obsega, zvišanje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov, investicije v diverzifikacijo dohodka na kmetiji ter doseganje večje tržne usmerjenosti in povečanje njihove prisotnosti na trgu. Te kmetije se bodo lahko prilagodile v smeri učinkovitejše kmetijske proizvodnje ali se preusmerile v proizvodnjo, katere rezultat so proizvodi z višjo dodano vrednostjo, s čimer bomo dosegli večjo konkurenčnost in večjo ekonomsko uspešnost malih kmetij.

Z vidika digitalne in zelene transformacije kmetijstva in živilske predelovalne panoge v skladu z Evropskim zelenim dogovorom in Strategijo »od vil do vilic« bo poudarek namenjen vlaganjem v učinkovito in precizno proizvodnjo. Učinkovita in precizna proizvodnja bo krepila stroškovno konkurenčnost kmetijskih gospodarstev in živilsko-predelovalne panoge, hkrati pa zagotovila zmanjšanje okoljskega in podnebnega odtisa obeh panog.

V tem kontekstu bo poseben poudarek namenjen pospešitvi digitalne transformacije kmetijstva in živilsko-predelovalne panoge:

Pri predelavi kmetijskih proizvodov gre večinoma za tehnološko digitalizacijo opreme, s katero se zmanjšujejo stroški energije, količine embalaže, porabljene vode, surovin ter delež odpadkov, vključno z odpadno hrano. Z vlaganji v digitalizacijo živilsko-predelovalne panogi bo možno zagotoviti optimizacijo vložkov v proizvodne postopke in s tem zmanjšanje stroškov ter optimizacijo poslovanja, večjo produktivnost, izboljšanje delovnih razmer, uspešnejše in učinkovitejše upravljanje snovnih tokov, zagotavljanje sledljivosti izvora živil ter nadzor nad njihovo varnostjo in kakovostjo;

Pri trženju kmetijskih proizvodov pa gre večinoma za digitalizacijo prodajnih poti, uspešnejši nastop na trgu, neposreden dostop do potrošnika ipd.

Naložbe v digitalizacijo bodo zajemale nakup in ustrezno vgradnjo opreme za avtomatizacijo proizvodnje, ki so roboti v proizvodnji in skladišču, senzorji in naprave, ki med seboj komunicirajo s pomočjo omrežja, stacionarno in brezžično omrežje širokopasovnega interneta, spletne strežnike, računalnike, programsko opremo,oddaljeni dostopi do sistemov ter povezovalni vmesniki storitev (oziroma programov) z drugimi programi, aplikacijami in sistemi, sistem za nadzor poslovanja podjetja oziroma načrtovanje virov v podjetju, vključno s prenosom podatkov iz strojev v sistem za boljšo sledljivost surovin itd., Vse to bo omogočalo doseganje ciljev spremljanja kvalitete proizvodov iz Strategije »od vil do vilic«.

V okviru krožnega gospodarstva se bodo izvajale zlasti naložbe v uvajanje obnovljivih virov energije (npr. pridobivanje energije iz sonca, geotermija, mikrobioplinarne) in učinkovito rabo energije v živilsko predelovalnih obratih, v ponovno rabo stranskih proizvodov in ostankov, recikliranje in uporabo odpadnih surovin ter zmanjšanje količin odpadkov, v zmanjševanje izgub hrane in zmanjšanje količin odpadne hrane, v zmanjšanje rabe vode, ponovno uporabo odpadne vode ter uporabo meteorne vode, naložbe, povezane z zmanjševanjem embalaže (zlasti plastične embalaže) in uvajanjem biorazgradljive embalaže in embalaže iz recikliranih materialov, naložbe v večjo snovno učinkovitost in rabo trajnostnih materialov (npr. lesa). V okviru biogospodarstva pa se bodo izvajale naložbe v uporabo obnovljivih bioloških virov in odpadkov kmetijskega izvora, vključno z proizvodnjo bioplina. Spodbujali bomo rabo trajnostnih materialov (npr. lesa). Naložbe v krožno gospodarstvo ne bodo presegale 50 odstotkov upravičenih stroškov celotne naložbe, če bo iz tega naslova uveljavljal dodatne točke v okviru meril za izbor vlog oziroma če bo naložba namenjena krožnemu gospodarstvu oziroma biogospodarstvu.

Intervencija Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo, vključuje naslednji podintervenciji:

A. Naložbe majhnih kmetij

B. Naložbe kmetij,

C. Naložbe pravnih oseb in samostojnih podjetnikov posameznikov.

Pogoji upravičenosti:

·predložitev poslovnega načrta, v katerem je izkazana ekonomsko upravičenost naložbe in povečanje produktivnosti;

·v poslovnem načrtu mora upravičenec izkazati prispevek naložbe h krožnemu gospodarstvu oziroma biogospodarstvu, če bo naložba namenjena krožnemu gospodarstvu na kmetijskih gospodarstvih in živilsko predelovalnih obratih. Pri ostalih naložbah v drug namen pa upravičenec lahko (ni obvezno) v poslovnem načrtu opredeli prispevek naložbe krožnemu gospodarstvu, biogospodarstvu ali digitalizaciji, če bo iz tega naslova uveljavljal točke v okviru meril za izbor vlog;

·stroški pridobivanje energije iz obnovljivih virov so upravičeni do podpore, če je energija namenjena lastni porabi in ne presega letnih potreb živilskega obrata po energiji;

·naložbe namenjene energetski učinkovitosti objektov morajo zagotavljati najmanj 20 odstotno zmanjšanje porabe energije na ravni objekta;

·stroški pridobivanje energije iz obnovljivih virov so upravičeni do podpore, če so izpolnjeni trajnostne kriterije iz Direktive EU 2018/2001;

·do podpore so upravičene naložbe v bioplinske naprave do 50 kW nazivne moči;

·pri pridobivanju toplotne in električne energije iz biomase mora biti surovina za pridobivanje energije lesna biomasa oziroma kmetijski proizvod, pri čemer uporaba žit in drugih poljščin, bogatih s škrobom in sladkorjem, ter oljnic ni dovoljena;

·če gre za naložbo v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodv mora biti nov obrat vpisan v register obratov do vložitve zadnjega zahtevka za izplačilo sredstev.

Upravičenec, ki je majhna kmetija mora v vlogi na javni razpis izpolniti načrt aktivnosti iz poslovnega načrta (v nadaljnjem besedilu: načrt aktivnost) za ohranjanje obsega proizvodnje v obdobju izvajanja in spremljanja učinkov naložbe in izpolnjevanje vsaj enega razvojnega cilja, ki prispeva h gospodarskemu razvoju kmetije, ali vsaj enega razvojnega cilja, ki prispeva k doseganju horizontalnih ciljev, ki ga izbere iz seznama razvojnih ciljev v okviru meril za ocenjevanje vlog. Načrt aktivnosti se začne izvajati po izdaji odločbe o pravici do sredstev. Če se razvojni cilji nanašajo na naložbe, mora upravičenec v načrtu aktivnosti opredeliti višino sredstev za kritje teh ciljev. Načrt aktivnosti ne sme vsebovati naložbenega razvojnega cilja, če so bila upravičencu za stroške za izpolnitev naložbenega razvojnega cilja že dodeljena sredstva iz naslova ostalih ukrepov PRP 2014–2020.

Merila za izbor:

Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se izogiba prekrivanju z drugimi intervencijami in podintervemncijami, torej ni prekrivanja se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje.

Na področju industrijske tranzicije in podjetništva bodo iz EKSRP enotno podprte naložbe velikih podjetij v predelavo kmetijskih proizvodov, katere rezultat predelave je nekmetijski proizvod. V okviru podpor ESRR za področje podjetništva velika podjetja ne bodo vključena.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.

Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.

Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora in Strategijo od »vil do vilic«.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci:

Upravičenci do nepovratnih in povratnih sredstev so nosilci kmetijskih gospodarstev oziroma nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, pravne osebe in samostojni podjetniki posameznik, ki so registrirani za predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov.

Pogoji za pridobitev podpore:

Kmetijsko gospodarstvo upravičenca mora imeti standardni prihodek v višini najmanj 12.000 eurov, razen kadar je upravičenec majhna kmetija mora imeti standardni prihode od 4.000 do 12.000 eurov

Druge relevantne informacije:

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz katalogov stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore je 30 % upravičenih stroškov naložbe, ki se lahko poveča za 10 odstotnih točk za naložbe na gorskih območjih ter za 10 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov.

Dodatna pojasnila

Oblike podpore: Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov.

Najnižji znesek podpore znaša 5.000 eurov na vlogo.

Pri določitvi stopnje podpore in višine javnih sredstev se upoštevajo pravila državnih pomoči, kjer gre za naložbe izven člena 42 PDEU.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna

Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☐ Ne ☒ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

/

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:
☒ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☒ de minimis
Številka zadeve v zvezi z državno pomočjo
N. r.

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije
Kaj ni upravičeno do podpore?

Nakup rabljene opreme.
Nakup kmetijskih in stavbnih zemljišč.
Stroški priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev.

Ali naložba vključuje namakanje?
☐ Da ☒ Ne
Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %
N. r.
Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %
N. r.

10 Skladnost s STO
Zeleno okence
Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije
Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu s točko 11 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("Zelena škatla").
Utemeljitev:
• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.
• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo dejanskih stroškov naložbe. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.
• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.
• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.
• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.
• Znesek plačila je omejen na znesek dejanskih stroškov naložbe oziroma kataloga stroškov.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP35.01 - Znesek na enoto za majhne kmetije	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.3; R.15;	Ne
ZNERP35.02 - Znesek na enoto za fizične osebe razen samostojnih podjetnikov posameznikov	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.3; R.15; R.37;	Ne
ZNERP35.03 - Znesek na enoto za pravne osebe in samostojne podjetnike na področju predelave ali trženja kmetijskih proizvodov	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.3; R.15; R.37; R.39;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP35.01 - Znesek na enoto za majhne kmetije

Izračun za kmetije temelji na podlagi povprečnega zneska projektov iz vloženih vlog iz obdobja PRP 2014-2020 za podukrep 4.2, ki je znašala 16.491 EUR/vlogo

ZNERP35.02 - Znesek na enoto za fizične osebe razen samostojnih podjetnikov posameznikov

Izračun za kmetije temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov iz obdobja PRP 2014-2020 za podukrep 4.2, ki je znašač 58.975 EUR/vlogo.

ZNERP35.03 - Znesek na enoto za pravne osebe in samostojne podjetnike na področju predelave ali trženja kmetijskih proizvodov

Izračun za podjetja temelji na podlagi povprečnega zneska izplačanih projektov iz obdobja PRP 2014-2020 za podukrep 4.2, ki je znašal 173.022 EUR/vlogo.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP35.01 - Znesek na enoto za majhne kmetije (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	16.491,00	16.491,00	16.491,00	16.491,00	16.491,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)	0,00	8,00	20,00	34,00	23,00	9,00	0,00	94,00
ZNERP35.02 - Znesek na enoto za fizične osebe razen samostojnih podjetnikov posameznikov (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	58.975,00	58.975,00	58.975,00	58.975,00	58.975,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)	0,00	14,00	40,00	67,00	44,00	13,00	0,00	178,00

ZNERP35.03 - Znesek na enoto za pravne osebe in samostojne podjetnike na področju predelave ali trženja kmetijskih proizvodov (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	173.022,00	173.022,00	173.022,00	173.022,00	173.022,00	173.022,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)	0,00	17,00	66,00	110,00	110,00	94,00	44,00	441,00
SKUPAJ	O.24 (enota: Postopki)	0,00	39,00	126,00	211,00	177,00	116,00	44,00	713,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	3.898.952,00	14.108.272,00	23.544.439,00	22.006.613,00	17.179.162,00	7.612.968,00	88.350.406,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	1.321.744,73	4.782.704,21	7.981.564,82	7.460.241,81	5.823.735,91	2.580.796,15	29.950.787,63
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

IRP36 - Naložbe v obnovljive vire energije

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP36
Naziv ukrepa	Naložbe v obnovljive vire energije
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO8 spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno z udeležbo žensk v kmetijstvu, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P07	Povečanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja ŽPI	Srednje pomembna	Da
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P26	Spodbujanje trajnostne rabe energije ter razvoja krožnega in biogospodarstva	Srednje pomembna	Delno

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.15 Naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z biološkimi, ki prejemajo podporo (v MW)
R.16 Delež kmetij, ki v okviru SKP prejemajo podporo za naložbe, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali biomaterialov
R.3 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP
R.39 Število podeželskih podjetij, vključno s podjetji v biogospodarstvu, ki so bila razvita s podporo SKP
R.9 Delež kmetov, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

Predmet podpore so individualne naložbe v pridelavo in predelavo kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi.

Upravičene naložbe so:
- naložbe v ureditev mikrobioplinarn na kmetijskih gospodarstvih;
- naložbe v nakup opreme za proizvodnjo biometana na obstoječih bioplinarnah upravičencev;
- naložbe v ureditev geotermalnih vrtin na kmetijskem gospodarstvu.

Do podpore so upravičene tudi naložbe v digitalne tehnologije.

Intervencija je utemeljena na podatkih iz analize stanja za specifični cilj 4.

Digitalizacija in inovacije se v kmetijstvu uvajajo prepočasi in postopoma, neizkoriščeni so tudi potenciali prehoda v krožno in biogospodarstvo. Zaradi zahtev Evropskega zelenega dogovora in zaostrovanja okoljskih standardov bo potrebno bistveno večji poudarek nameniti prilagajanju panoge v smeri zmanjševanja okoljskega in podnebnega odtisa.

Z namenom naslavljanja identificiranih izzivov je predlagana intervencija namenjena ciljno usmerjenemu spodbujanju vlaganj v prestrukturiranje in modernizacijo kmetijskega in agroživilskega sektorja, kar vključuje vlaganja v zeleno in digitalno transformacijo, vključno s prehodom v krožno in biogospodarstvo. Vlaganja v osnovna sredstva na kmetijskih gospodarstvih in v živilskopredelovalni panogi bodo pospešila uvajanje novih tehnologij, digitalizacije (npr. preko IT opreme, dostopa do digitalnih rešitev), posledično pa tudi znanja in inovacij.

Pogoji upravičenosti:
·predložitev poslovnega načrta, v katerem je izkazana ekonomsko upravičenost naložbe;
· v poslovnem načrtu mora upravičenec izkazati prispevek naložbe h krožnemu gospodarstvu oziroma biogospodarstvu;
· upravičene so naložbe v obnovljive vire energije za lastne potrebe kmetijskega gospodarstva ali živilskopredelovalnega obrata;
- stroški pridobivanje energije iz obnovljivih virov so upravičeni do podpore:
- če je energija namenjena pridelavi proizvodov iz Priloge I k Pogodbi in ne presega letnih potreb upravičenca po energiji,
- če so izpolnjeni trajnostni kriteriji iz Direktive EU 2018/2001;
· pri pridobivanju toplotne in električne energije iz biomase mora biti surovina za pridobivanje energije lesna biomasa oziroma kmetijski proizvod, pri čemer uporaba žit in drugih poljščin, bogatih s škrobom in sladkorjem, ter oljnic ni dovoljena;
· upravičene so naložbe v ureditev bioplinskih naprav do nazivne moči 50 kW, ki uporabljajo le lastne surovine upravičenca;
· naložbe v ureditev geotermalnih vrtin na kmetijskem gospodarstvu so upravičene do globine 1.800 m.

Merila za izbor:
Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog.

Intervencija Naložbe v obnovljive vire energije vključuje naslednje sklope naložb:
a) naložbe v ureditev mikrobioplinarn na kmetijskih gospodarstvih,
b) naložbe v nakup opreme za proizvodnjo biometana,

c) naložbe v ureditev geotermalnih vrtin na kmetijskem gospodarstvu.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se izogiba prekrivanju z drugimi intervencijami, torej ni prekrivanja se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave kot predelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. členaUredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.

Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.

Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora in Strategijo od »vil do vilic«.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci:

Upravičenci do podpore za naložbe iz sklopov a) in c) so nosilci kmetijskih gospodarstev, za naložbe iz sklopa b) pa pravne osebe in samostojni podjetnki posamezniki, ki so registrirani za predelavo kmetijskih proizvodov.

Pogoji za pridobitev podpore:

Kmetijsko gospodarstvo mora imeti standardni prihodek v višini najmanj 12.000 eurov.

Pri naložbah v ureditev mikrobioplinarn so upravičena kmetijska gospodarstva, ki imajo v reji najmanj 50 GVŽ.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz kataloga stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore je 65 % upravičenih stroškov naložbe.

Dodatna pojasnila

Oblike podpore:

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna:

Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

Nakup rabljene opreme.

Nakup kmetijskih in stavbnih zemljišč.

Stroški priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev.

Ali naložba vključuje namakanje?

☐ Da ☒ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %

N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 poglavju Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("Zelena škatla").

Utemeljitev:

• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.

• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo dejanskih stroškov naložbe. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.

• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.

• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.

• Znesek plačila je omejen na znesek dejanskih stroškov naložbe oziroma kataloga stroškov.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP36.01 - Znesek na enoto bioplin	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.3; R.9; R.15; R.16; R.39;	Ne
ZNERP36.02 - Znesek na enoto za biometan	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.3; R.9; R.15; R.16; R.39;	Ne
ZNERP36.03 - Znesek na enoto za geotermijo	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.3; R.9; R.15; R.16; R.39;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP36.01 - Znesek na enoto bioplin

Za naložbe na področju ureditve bioplinskih naprav znaša priznana vrednost v višini 8.000 EUR na kW nazivne moči. Ob upoštevanju 65 odstotnega deleža podpore znaša povprečna podpora 5.200 EUR/kW.

ZNERP36.02 - Znesek na enoto za biometan

Za naložbe na področju proizvodnjo biometana znaša priznana vrednost v višini 4.000 EUR na kW nazivne moči. Ob upoštevanju 65 odstotnega deleža podpore znaša povprečna podpora 2.600 EUR/kW.

ZNERP36.03 - Znesek na enoto za geotermijo

Za naložbe na področju geotermalnih vrtin znaša priznana vrednost v višini 1.000 EUR na globinski meter. Ob upoštevanju 65 odstotnega deleža podpore znaša povprečna podpora za vrtino globine 1.000 m 650.000 EUR.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP36.01 - Znesek na enoto bioplin (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	156.000,00	156.000,00	156.000,00	156.000,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	1,00	3,00	3,00	1,00	0,00	8,00
ZNERP36.02 - Znesek na enoto za biometan (Nepovratna sredstva - Povprečno)	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	1,00	2,00	1,00	0,00	0,00	4,00
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	260.000,00	260.000,00	260.000,00	0,00	0,00	
ZNERP36.03 - Znesek na enoto za geotermijo (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	650.000,00	650.000,00	650.000,00	650.000,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,00	4,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	3,00	5,00	5,00	3,00	0,00	16,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	1.066.000,00	1.638.000,00	1.378.000,00	806.000,00	0,00	4.888.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	361.374,00	555.282,00	467.142,00	273.234,00	0,00	1.657.032,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP37 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP37
Naziv ukrepa	Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje iz Programa upravljanja Natura 2000 za obdobje 2023 do 2027

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P20	Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.32 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za naložbe v okviru SKP in prispevajo k biotski raznovrstnosti

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje:

Predmet podpore so individualne naložbe v pridelavo kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi.

Upravičene naložbe so:

- Nakup kmetijske mehanizacije za spravilo krme s travinja.

Travniki so eden izmed vrstno najbolj bogatih in tudi najbolj ogroženih habitatov na svetu. Slovenija je med državami z največjim deležem trajnega travinja v strukturi kmetijskih zemljišč. Zaradi velike geomorfološke razgibanosti, raznolike geološke in pedološke sestave tal in specifičnih klimatskih razmer v Sloveniji predstavlja trajno travinje v rabi vseh kmetijskih zemljišč okrog 58 odstotkov. Zaradi posledično težje strojne obdelave prevladuje travinje na območjih s težjimi pridelovalnimi pogoji.

Večji del trajnega travinja v Sloveniji ima značilnosti kmetijskih zemljišč visoke naravne vrednosti. Ohranitev kmetovanja na teh travnikih je v splošnem interesu. Gre za oskrbo prebivalstva s kakovostno hrano, za vzdrževanje prostora, ki nudi možnosti za oddih in rekreacijo, za ohranjanje delovnih mest ter za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti.

Z izjemo travišč nad gozdno mejo in travišč v nekaterih močvirnatih predelih, ki so naravnega nastanka, so skoraj vsa druga travišča nastala s pomočjo delovanja človeka. Tako so polnaravna travišča rezultat več tisočletne ekstenzivne kmetijske rabe tal in so esencialen del kmetijske kulturne krajine. Zaradi opuščanja tradicionalne rabe prostora ali njenega intenziviranja se spreminja/zmanjšuje biotska raznovrstnost vrstno bogatih travišč, ki je odraz večstoletne kulture tu živečega človeka. Za ohranjanje naravovarstveno pomembnih ekstenzivnih travišč je tako nujno potrebno primerno upravljanje, s pomočjo katerega bi se obdržala oz. povečala biotska raznovrstnost in krajinska pestrost.

Intervencija Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov podpira okoljsko funkcijo kmetijstva in spodbuja sonaravne kmetijske prakse, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti ter ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter zmanjšanje negativnih vplivov kmetovanja na zrak.

Pogoji upravičenosti:

·predložitev poslovnega načrta, v katerem je izkazana ekonomsko upravičenost naložbe;

· kmetijska mehanizacija, ki je predmet podpore se lahko uporablja le na območjih iz Programa upravljanja Natura 2000 za obdobje 2023 do 2027;

· upravičenec je upravičen do nakupa enega stroja iste vrste oziroma največ treh strojev.

Merila za izbor:

Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:

Intervencija se izogiba prekrivanju z drugimi intervencijami in podintervemncijami, torej ni prekrivanja se pa ustvarjajo sinergije z drugimi intervencijami na področju kmetijske pridelave, kakor tudi podnebno-okoljsko naravnanimi intervencijami, ki skrbijo za boljše okolje.

V okviru intervencije IRP37 so naložbe namenjene nakupu kmetijske mehanizacije za upravljanje s traviščnimi habitati in se dopolnjuje z intervencijo IRP02. Pri obeh intervencijah spodbujamo nakup kmetijske mehanizacije za spravilo krme, vendar pri IRP02 se to spodbuja na gorskih območjih pri IRP37 pa na območjih Natura 2000. Namen obeh intervencij se razlikuje saj gre v prvem primeru za naložbe v povečanje produktivnosti in konkurenčnosti, v drugem primeru (IRP37) pa gre za okoljevarstveni vidik naložbe.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami 73. členaUredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in se navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.

Intervencija se navezuje tudi na sklopa specifični ciljev Resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«, A. Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane in B. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin.

Intervencija se navezuje tudi na cilje Zelenega dogovora in Strategijo od »vil do vilic«.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci

Upravičenci do podpore so nosilci kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo s pridelavo kmetijskih proizvodov.

Pogoji za pridobitev podpore:

Podprta bodo kmetijska gospodarstva, ki so vključena oz. se bodo vključila v izvajanje naravovarstvenih podintervencij iz SN 2023-2027, sprogramiranih na podlagi 31., 70. in 72. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Kmetijsko gospodarstvo mora imeti standardni prihodek v višini najmanj 12.000 eurov.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun stroškov na enoto iz kataloga stroškov.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore znaša 30 % upravičenih stroškov naložbe, ki se lahko poveča za:

- 10 odstotnih točk za naložbe na gorskih območjih ter za
- 10 odstotnih točk za naložbe mladih kmetov.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora za dejansko nastale stroške naložb ali stroške na enoto iz kataloga stroškov.

Najnižji znesek podpore znaša 2.000 eurov na vlogo. V programskem obdobju 2023-2027 lahko upravičenci prejmejo največ 200.000 evrov javne podpore iz naslova te intervencije.

Obrazložitev osnove za zneske na enoto in metode izračuna

Metodologijo izračuna stroškov na enoto pripravljata Kmetijski inštitut Slovenije in Gozdarski inštitut Slovenije. Izračun stroškov na enoto bo pripravljen v skladu s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

Nakup rabljene opreme.
Stroški priprave vloge na javni razpis in zahtevka za izplačilo sredstev.

Ali naložba vključuje namakanje?
☐ Da ☒ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %
N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %
N. r.

10 Skladnost s STO
Zeleno okence
Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije
Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 odstavkom Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu (»Zelena škatla«).
Utemeljitev:
• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.
• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo dejanskih stroškov naložbe. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.
• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.
• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.
• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.
• Znesek plačila je omejen na znesek dejanskih stroškov naložbe oziroma kataloga stroškov.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP37 - Znesek na enoto za naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za spravilo krme s travinja	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.32;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP37 - Znesek na enoto za naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za spravilo krme s travinja

Izračun temelji na podlagi povprečne vrednosti izplačanih naložb v nakup kmetijske mehanizacije v okviru podukrepa 4.1 Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva, ki je znašala 38.095 EUR.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP37 - Znesek na enoto za naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za spravilo krme s travinja (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	38.095,00	38.095,00	38.095,00	38.095,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	14,00	33,00	25,00	6,00	0,00	78,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)	0,00	0,00	14,00	33,00	25,00	6,00	0,00	78,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	533.330,00	1.257.135,00	952.375,00	228.570,00	0,00	2.971.410,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	180.798,87	426.168,77	322.855,12	77.485,23	0,00	1.007.307,99
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP40 - Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP40
Naziv ukrepa	Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.9 Delež kmetov, ki prejemajo podporo za naložbe v prestrukturiranje in modernizacijo, vključno za učinkovitejšo rabo virov

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Namakanje kmetijskih zemljišč je pomemben ukrep za zagotavljanje stabilne kmetijske pridelave ter izboljšanje kakovosti kmetijskih pridelkov. Med namakalne sisteme prav tako spadajo sistemi za protislansko zaščito, s čimer se zmanjšuje vpliv pozeb in nizkih temperatur na kmetijsko pridelavo.

Podpora v okviru te intervencije se namenja za izgradnjo individualnih namakalnih sistemov in nakup namakalne opreme. S podporo navedenim investicijam se bo povečal delež kmetijskih zemljišč, ki so opremljeni z namakalnimi sistemi. Trenutno je v Sloveniji le okoli 2 % kmetijskih zemljišč opremljenih z namakalnimi sistemi. Podnebne spremembe izredno vplivajo na lokalno pridelavo hrane in posledično na produktivnost, zato je ključna prilagoditev na neenakomerno razporejene padavine in temperaturne spremembe. Hkrati je to tudi ukrep za blaženje podnebnih sprememb, saj se z večjo količino pridelka v rastlinsko maso veže ogljik in se s tem zmanjšuje izpuste CO2.

Namen podpore je izgradnja individualnih namakalnih sistemov in nakup namakalne opreme (pri obeh gre za naložbo na kmetijskem gospodarstvu oziroma »on farm investments«), pri čemer se poveča proizvodna sposobnost kmetijskih zemljišč. Na tak način se zmanjšuje vpliv podnebnih sprememb na proizvodnjo hrane.

Namakalni sistem je v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča, sestavljen iz odvzemnega objekta, dovodnega omrežja (primarni in sekundarni razvod) ter namakalne opreme.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Naložbe v namakanje bodo upoštevale določila in pogoje 74 člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Podintervencija: izgradnja individualnih namakalnih sistemov

Predmet podpore je vzpostavitev vodnega vira (npr. zadrževalnik, vrtina, …), postavitev odvzemnega objekta (črpališča, vodnjaka ali objekta za odvzem vode iz akumulacije) vključno z opremo, transformatorske postaje ter izgradnje dovodnega omrežja (primarni in sekundarni namakalni razvod), ki se zaključi s hidranti.

Upravičenci do podpore so fizične in pravne osebe.

Pogoji upravičenosti za naložbe v izgradnjo individualnih namakalnih sistemov:
Do podpore so upravičene naložbe s pravnomočno odločbo o uvedbi namakalnega sistema, v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča. Pogoj za izdajo odločbe je/so:
-vodno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo vode. Vodno dovoljenje podeli za to pristojen organ, če je odvzem vode skladen z Načrtom upravljanja voda;
-soglasja in dovoljenja s strani pristojnih organov, če območje namakalnega sistema leži na območjih varovanj in omejitev po posebnih predpisih;
-okoljska analiza. Za vsak poseg v okolje, mora biti skladno s predpisom, ki ureja posege v okolje, za katere je trebe izvesti presojo vplivov na okolje, izvedena tudi presoja vplivov na okolje oziroma predhodni postopek, če so preseženi pragovi, določeni v tem predpisu.

Do podpore so upravičene le investicije v izgradnjo novih namakalnih sistemov, kar pomeni, da se bo z izgradnjo povečala neto površina namakanih kmetijskih zemljišč.

Če upravičenec uveljavlja tudi stroške izgradnje ali posodobitve vodnega zadrževalnika ali vrtine, mora priložiti pravnomočno gradbeno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov. Izvedena mora biti tudi presoja vplivov na okolje, če je ta potrebna v skladu s predpisi, ki urejajo presoje vplivov na okolje.

Najkasneje do zaključka naložbe morajo biti namakalni sistemi opremljeni z vodomeri.

Podintervencija: nakup namakalne opreme

Predmet podpore je nakup namakalne opreme in opreme za protislansko zaščito.

Upravičenci do podpore so fizične in pravne osebe.

Pogoji upravičenosti za nakup namakalne opreme:

Do podpore so upravičene naložbe s pravnomočno odločbo o uvedbi namakalnega sistema, v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča. Pogoj za izdajo odločbe je/so:
-vodno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo vode. Vodno dovoljenje podeli za to pristojen organ, če je odvzem vode skladen z Načrtom upravljanja voda;
-soglasja in dovoljenja s strani pristojnih organov, če območje namakalnega sistema leži na območjih

varovanj in omejitev po posebnih predpisih;
okoljska analiza. Za vsak poseg v okolje, mora biti skladno s predpisom, ki ureja posege v okolje, za katere je trebe izvesti presojo vplivov na okolje, izvedena tudi presoja vplivov na okolje oziroma predhodni postopek, če so preseženi pragovi, določeni v tem predpisu.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☐ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Metodologija poenostavljenih oblik stroškov je bila zasnovana s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji in preverjenih preteklih podatkih posameznih upravičencev, skladno s 83 (2) (a) členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Nepovratna podpora je v obliki pavšalne podpore (uporaba poenostavljenih oblik stroškov na enoto). Stopnja javne podpore znaša 50 odstotkov pri investicijah: izgradnja individualnih namakalnih sistemov in nakup namakalne opreme, saj se individualni namakalni sistemi in namakalna oprema štejejo kot investicija na kmetijsko gospodarstvo. Do dodatnih 10 % javne podpore so upravičeni vlagatelji, ki izpolnjujejo pogoj za mlade kmete. Do dodatnih 5 % javne podpore so upravičeni vlagatelji, ki imajo več kot 50 % površin vključenih v intervenciji KOPOP in/ali EK. Najnižji znesek podpore je 2000 eurov na vlogo.

Dodatna pojasnila

Stopnja podpore pri investiciji Izgradnja individualnih namakalnih sistemov in nakup namakalne opreme je 50 % in se lahko poveča za 10 % za mlade kmete in za 5 % za upravičence, ki imajo več kot 50 % površin vključenih v intervenciji KOPOP in/ali EK. Najvišja priznana vrednost je opredeljena kot priznana vrednost na ha namakane površine ter kot priznana vrednost za ureditev vodnega vira.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

·nakup rabljene opreme za namakanje in
·nakup rabljenih namakalnih sistemov

Ali naložba vključuje namakanje?

☒ Da ☐ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %

N. r.

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 odstavkom Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("Zelena škatla");

Utemeljitev:

• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.

• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo stroškov na enoto. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.

• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.

• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.

• Znesek plačila je omejen na znesek stroškov na enoto.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP40.01 - Znesek na enoto za izgradnjo individualnih namakalnih sistemov	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.9;	Ne
ZNERP40.02 - Znesek na enoto za nakup namakalne opreme	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.9;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP40.01 - Znesek na enoto za izgradnjo individualnih namakalnih sistemov

Metodologija poenostavljenih oblik stroškov je bila zasnovana s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji in preverjenih preteklih podatkih posameznih upravičencev, skladno s 83 (2) (a) členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Letno se predvideva 10 projektov izgradnje individualnih namakalnih sistemov, vsako v povprečni velikosti 7 ha. Ocenjena vrednost je 5.129 EUR/ha. Načrtovani znesek na enoto (na projekt) je 35.900 EUR.

Ocena na posamezno leto: 10 projektov v izgradnjo individualnih namakalnih sistemov

Načrtovani znesek na enoto (projekt): 7 ha x 5.129 EUR/ha = 35.900 EUR

Ocena stroška na leto: 10 projektov/leto x 7 ha x 5.129 EUR = 359.000 EUR

Skupna ocenjena vrednost: 359.000 EUR/leto x 5 let = 1.795.000 EUR

ZNERP40.02 - Znesek na enoto za nakup namakalne opreme

Metodologija poenostavljenih oblik stroškov je bila zasnovana s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji in preverjenih preteklih podatkih posameznih upravičencev, skladno s 83 (2) (a) členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Letno se predvideva 70 projektov nakupa namakalne opreme oziroma opreme za protislansko zaščito. Načrtovani znesek na enoto (na projekt) za nakup namakalne opreme oziroma opreme za protislansko zaščito je 5.129 EUR.

Ocena na posamezno leto: 70 podprtih projektov v nakup namakalne opreme

Načrtovani znesek na enoto (projekt): 5.129 EUR

Ocena stroška na leto: 70 projektov/leto x 5.129 EUR = 359.000 EUR
Skupna ocenjena vrednost: 359.000 EUR/leto x 5 let = 1.795.000 EUR

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP40.01 - Znesek na enoto za izgradnjo individualnih namakalnih sistemov (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	35.900,00	35.900,00	35.900,00	35.900,00	35.900,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Projects)	0,00	0,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	50,00
ZNERP40.02 - Znesek na enoto za nakup namakalne opreme (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	5.129,00	5.129,00	5.129,00	5.129,00	5.129,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Projects)	0,00	0,00	70,00	70,00	70,00	70,00	70,00	350,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Projects)	0,00	0,00	80,00	80,00	80,00	80,00	80,00	400,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	718.000,00	718.000,00	718.000,00	718.000,00	718.000,00	3.590.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	243.402,00	243.402,00	243.402,00	243.402,00	243.402,00	1.217.010,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP41 - Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP41
Naziv ukrepa	Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov
Vrsta intervencije	INVEST(73-74) - Naložbe, vključno z naložbami v namakanje
Skupni kazalnik učinka	O.20. Število produktivnih naložbenih operacij ali enot na kmetijah, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Da Sistem rabatov okoljske sheme: Da LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje celotne Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.26 Delež kmetij, ki prejemajo podporo v okviru SKP za produktivne in neproduktivne naložbe, povezane s skrbjo za naravne vire

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Predmet podpore so naložbe v tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov. S tehnološko posodobitvijo teh namakalnih sistemov se zagotavlja zmanjšana poraba vode in s tem racionalnejše upravljanje z vodnimi viri. S tehnološkimi posodobitvami se obstoječi namakalni sistemi posodobijo in prilagodijo klimatskim in ekonomskim razmeram.

Do podpore so upravičene naložbe v tehnološko posodobitev individualnih namakalnih sistemov. Naložbe vključujejo investicije v izboljšavo obstoječih namakalnih sistemov, ki ne bodo privedle do neto povečanja namakalnega območja.

Predmet podpore je posodobitev vodnega vira (npr. zadrževalnik, vrtina, …), odvzemnega objekta (črpališča, vodnjaka ali objekta za odvzem vode iz akumulacije) vključno z opremo, transformatorske postaje, dovodnega omrežja (primarni in sekundarni namakalni razvod), ki se zaključi s hidranti, ter nakup nove namakalne opreme.

Namen podpore je tehnološka posodobitev individualnih namakalnih sistemov, pri kateri gre za naložbo na kmetijskem gospodarstvu (ang. »on farm investments«).

Do podpore so upravičene naložbe v tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, pri katerih je bilo predhodno ocenjeno, da bi bili mogoči prihranki vode glede na tehnične parametre obstoječega objekta ali infrastrukture. Kadar naložba vpliva na telesa podzemnih ali površinskih voda, količinsko stanje katerih je bilo v zadevnem načrtu upravljanja povodij ocenjeno z manj kot dobro, se doseže učinkovito zmanjšanje porabe vode, ki prispeva k doseganju dobrega stanja teh vodnih teles, kot je določeno v členu 4(1) Direktive 2000/60/ES. Na ta način so upoštevani pogoji iz 74 (4) člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Potencialni prihranek vode se izračuna na način, da se opredeli potencialne izgube vode v namakalnem sistemu. Potencialne izgube vode je treba zmanjšati za:
- realnih 15 % od potencialnega prihranka vode, če je stanje vodnega telesa podzemnih ali površinskih vodnih teles opredeljeno z dobro ali bolje ali
- realnih 50 % od potencialnega prihranka vode, če je stanje vodnega telesa podzemnih ali površinskih vodnih teles opredeljeno z manj kot dobro.

Potencialni prihranek se računa na namakalni razvod in črpališče ter namakalno opremo.

Upravičenci do podpore so fizične in pravne osebe.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Naložbe v namakanje bodo upoštevale določila in pogoje 74 člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Pogoji upravičenosti za naložbe v tehnološko posodobitev individualnih namakalnih sistemov:
Do podpore so upravičene naložbe v namakalne sisteme, ki imajo:
- akt o uvedbi (ali drug akt, iz katerega je razvidno, da je namakalni sistem legalen);
- pravnomočno vodno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo vode, ki mora biti veljavno še najmanj 10 let od zaključka investicije. Vodno dovoljenje podeli za to pristojen organ, če je odvzem vode skladen z Načrtom upravljanja voda;
- izkazan najmanj 15 % potencialni prihranek vode glede na tehnične parametre obstoječega namakalnega sistema;
- dosežen najmanj 50 % učinkovit prihranek vode. Kadar naložba vpliva na telesa podzemnih ali površinskih voda, količinsko stanje katerih je bilo v zadevnem načrtu upravljanja povodij ocenjeno z manj kot dobro, se doseže učinkovito zmanjšanje porabe vode, ki prispeva k doseganju dobrega stanja teh vodnih teles, kot je določeno v členu 4 (1) Direktive 2000/60/ES.

Do podpore so upravičeni le namakalni sistemi, pri katerih se s tehnološko posodobitvijo neto površina namakanih kmetijskih zemljišč ne bo povečala.

Posamezni individualni namakalni sistem lahko pridobi sredstva za tehnološko posodobitev le enkrat v programskem obdobju.

Če upravičenec uveljavlja tudi stroške izgradnje ali posodobitve vodnega zadrževalnika ali vrtine, mora priložiti pravnomočno gradbeno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov. Izvedena mora biti tudi presoja vplivov na okolje, če je ta potrebna v skladu s predpisi, ki urejajo presoje vplivov na okolje.

Najkasneje do zaključka naložbe morajo biti namakalni sistemi opremljeni z vodomeri.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☐ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Metodologija poenostavljenih oblik stroškov je bila zasnovana s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji in preverjenih preteklih podatkih posameznih upravičencev, skladno s 83 (2) (a) členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Nepovratna podpora je v obliki pavšalne podpore (uporaba poenostavljenih oblik stroškov na enoto). Stopnja javne podpore znaša 50 odstotkov pri investiciji Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov, saj se individualni namakalni sistemi štejejo kot investicija na kmetijsko gospodarstvo. Najnižji znesek javne podpore je 2.000 eurov na vlogo.

Dodatna pojasnila

Stopnja podpore pri investiciji Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov je 50 %. Najvišja priznana vrednost je opredeljena kot priznana vrednost na ha namakane površine ter kot priznana vrednost za ureditev vodnega vira in transformatorske postaje.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kaj ni upravičeno do podpore?

Širitev namakalnega sistema se ne šteje za tehnološko posodobitev namakalnega sistema, zato se površina namakalnih sistemov, ki so predmet tehnološke posodobitve, ne spreminja.

Ali naložba vključuje namakanje?

☒ Da ☐ Ne

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav zahtevani potencialni prihranek vode, izražen v %

15 %

Naložbe v izboljšavo obstoječih namakalnih naprav (ki zadevajo vodna telesa, katerih stanje je manj kot dobro), zahteve za učinkovito zmanjšanje porabe vode, izražene v %

50 %

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 11 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z 11 odstavkom Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("Zelena škatla");

Utemeljitev:

• Z nacionalnim predpisom (vladna uredba) se določi upravičenost plačil na podlagi pogojev za izbor vlog.

• Znesek plačil ni v povezavi s katerokoli proizvodnjo, temveč gre za povračilo stroškov na enoto. Podpore se dodelijo v skladu s potrebami, specifično ciljno usmerjenostjo intervencij in obdobjem izvajanja Strateškega načrta.

• Izplačila se izvajajo v skladu z odločbo o pravici do sredstev.

• Podpora bo dodeljena samo za čas, ki je potreben za izvedbo naložbe za namen, za katerega je bila namenjena.

• Podpora se ne pogojuje z nobenim kmetijskim proizvodom in je svobodna podjetniška pobuda vlagatelja.

• Znesek plačila je omejen na znesek stroškov na enoto.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP41 - Znesek na enoto za tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.26;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP41 - Znesek na enoto za tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov

Metodologija poenostavljenih oblik stroškov je bila zasnovana s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji in preverjenih preteklih podatkih posameznih upravičencev, skladno s 83 (2) (a) členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Letno se predvideva 5 projektov tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov, vsako v povprečni velikosti 8 ha. Ocenjena vrednost je 5.000 EUR/ha. Načrtovani znesek na enoto (na projekt) je 40.000 EUR.

Ocena na posamezno leto: 5 projektov v tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov, vsako v povprečni velikosti 8 ha.

Načrtovani znesek na enoto (na projekt): 8 ha x 5.000 EUR = 40.000 EUR

Ocena stroška na leto: 5 projektov/leto x 8 ha x 5.000 EUR = 200.000 EUR

Skupna ocenjena vrednost: 200.000 EUR/leto x 5 let = 1.000.000 EUR

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP41 - Znesek na enoto za tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Projects)	0,00	0,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	25,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Projects)	0,00	0,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	25,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	1.000.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	67.800,00	67.800,00	67.800,00	67.800,00	67.800,00	339.000,00

	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

INSTAL(75) - Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in novih kmetov ter zagon podeželskih podjetij

IRP24 - Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP24
Naziv ukrepa	Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov
Vrsta intervencije	INSTAL(75) - Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in novih kmetov ter zagon podeželskih podjetij
Skupni kazalnik učinka	O.25. Število mladih kmetov, ki prejemajo plačilo za mlade kmete
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Da Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Celotna Slovenija

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO7 Privabljanje in ohranjanje mladih kmetov in drugih novih kmetov ter spodbujanje trajnostnega razvoja podjetij na podeželskih območjih
XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P23	Učinkovita generacijska pomladitev nosilcev kmetijskih gospodarstev	Zelo pomembna	Da
P24	Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju	Zelo pomembna	Da
P25	Zagotavljanje lažjega dostopa do ustreznih finančnih virov	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.36 Število mladih kmetov, ki imajo koristi od vzpostavitve kmetijskega gospodarstva s podporo iz SKP, vključno z razčlenitvijo po spolu
R.37 Nova delovna mesta, podprta s projekti SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Namen intervencije je z dodeljevanjem podpor mladim kmetom pospešiti pomladitev generacije vodij kmetijskih gospodarstev.

Cilji intervencije so izboljšanje starostne strukture kmetijskih gospodarstev, izboljšanje konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev in vzpostavitev/ohranitev delovnega mesta na prevzetem kmetijskem gospodarstvu.

Dodeljevanje podpor mladim kmetom bo prispevalo h generacijski prenovi nosilcev kmetijskih gospodarstev, saj pomembno vpliva na odločitve mladih kmetov za prevzem kmetijskih gospodarstev in nadaljevanje kmetijske dejavnosti in s tem k zmanjšanju izseljevanja v regionalna razvojna središča, hkrati pa k zagotovitvi kvalitetne, lokalno pridelane hrane.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:
Intervencijo IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov bosta dopolnjevali dve intervenciji: IRP30 Medgeneracijski prenos znanja in IRP32 Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev. V okviru IRP30 bo potekal prenos specifičnega praktičnega znanja s prenosnika na mladega kmeta. V okviru IRP 32 pa bo potekal prenos znanj na področju upravljanja KMG in finančnih spretnosti, ta izobraževaja bodo za upravičence iz IRP24 obvezna, udeležili pa se bodo lahko tudi izobraževanj s področij, na katerih jim znanj primanjkuje: tehnologija pridelave in prireje, digitalizacija v kmetijstvu, podjetništvo, povezovanje, finance in davki, uvajanje novih tehnologij, varnosti pri delu, prilagajanje podnebnim spremembam in okoljskim zahtevam ter novim trženjskim pristopom.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti:
- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/2008 z vsemi spremembami);
- Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/2009 z vsemi spremembami);
- Zakon o sodnem registru (Uradni list RS, št. 54/2007 – UPB z vsemi spremembami);
- Uredba o strateških načrtih (EU) 2021/2115;
- Horizontalna uredba (EU) 2021/2116;
- nacionalni predpis, ki ureja izvajanje te intervencije;
- druga EU zakonodaja in nacionalna zakonodaja, ki ureja področje te intervencije.

Intrevencija IRP24 je oblikovana skladno z zahtevami 4. (6) in 75. (2) (a) člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. Navedeni so: zgornja starostna meja 40 let, pogoj za vodjo KMG, potrebna znanja in spretnosti, upravičenec, pogoji za upravičenost do podpore in vsebina poslovnega načrta ter višina pavšalne podpore, ki se lahko kombinira s finančnimi instrumenti do zgornje meje 100.000 EUR. Intervencija se ne navezuje na zakonodajne akte iz Priloge XIII.

Intervencija IRP24 odgovarja na priporočila EK v delu, kjer je za upravičence zahtevana udeležba na izobraževanju s področja upravljanja kmetijskih gospodarstev in pridobivanja finančnih spretnosti in se navezuje na:

- Resolucijo “Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021” v specifičnem cilju A. 8 Spodbujanje generacijske prenove. Vsebina se navezuje na družinske kmetije in digitalizirana kmetijska gospodarstva, pri obeh pa je potrebno preprečevanje opuščanja kmetovanja in dvig podjetniške miselnosti pri nosilcih generacijske prenove, mladi kmetje namreč lahko dajo kmetijstvu in podeželju novo vrednost.

- Cilje Zelenega dogovora v smislu, da z usmeritvami za poslovni načrt mladega kmeta usmerjamo v izvedbo razvojnih ciljev, ki bodo prispevali k ohranjanju okolja in ekološkega načina kmetovanja ter bodo na ta način prispevali k obnovi poškodovanih ekosistemov ter k zmanjšanju uporabe in tveganja uporabe fitofarmacevtskih pripravkov za 50 % do leta 2030.

- Cilje Resolucije “od vil do vilic”, saj mlade kmete z dodatnim 10 % deležem podpore na osnovni pavšal spodbujamo k ekološkemu kmetovanju. Ekološko kmetovanje pozitivno vpliva na biotsko raznovrstnost, ustvarjanje delovnih mest in privabljanje mladih kmetov.

- Cilje Strategije za biotsko raznovrstnost do leta 2030, ki zajema celovit, ambiciozen in dolgoročen načrt

za zaščito narave in prevrečevanje propadanja ekosistemov. Eden od ključnih ciljev strategije je tudi okrepitev odpornosti proti prihodnjim grožnjam s poudarkom na prilagajanju podnebnim spremembam. Mladi kmet bo moral med drugim v poslovnem načrtu prikazati tudi prispevek k prilagajanju na podnebne spremembe.

Druge relevantne informacije:

Na podlagi analize stanja v okviru Akcijskega načrta za razvoj ekološkega kmetijstva do leta 2027, sta bili prepoznani dve potrebi visoke prioritete in sicer:

- zagotavljanje nadaljevanja kmetovanja na ekoloških kmetijah in
- povečanje števila mladih nosilcev oziroma prevzemnikov in novih pristopnikov v ekološko kmetijstvo.

V pripravi je Akcijski načrt za delo z mladimi kmeti do leta 2027, ki predvideva vrsto ukrepov za mlade kmete, ki bi jim olajšali odločitev za nadaljevanje kmetijske dejavnosti na družinski kmetiji oziroma kmetijskem gospodarstvu, ki je oblikovano kot samostojno podjetje ali pravna oseba. Aktivnosti se bodo izvajale na nacionalnem nivoju, nekatere tudi v dogovoru z drugimi relevantnimi resorji.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenec

Je mladi kmet. Mladi kmet pomeni fizično ali pravno osebo, ki je:

- vodja KMG; kot vodja se v primeru pravnih oseb šteje družbenik enoosebne gospodarske družbe, ki je tudi poslovodja te enoosebne gospodarske družbe, v primeru kadar je kmet fizična oseba pa so to samostojni podjetniki (s.p.), ki so registrirani v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah, in fizične osebe, ki niso (s.p.) in imajo kot samostojno dejavnost izvajanje kmetijske dejavnosti skladno z Zakonom o kmetijstvu. V registru KMG skladno z Zakonom o kmetijstvu je kmet, ki deluje kot fizična oseba ali kot pravna oseba poimenovana “nosilec KMG”;
- ni starejši kot 40 let in
- ima potrebno znanje in spretnosti za opravljanje kmetijske dejavnosti.

Pogoji upravičenosti

-upravičenec je kot nosilec KMG vpisan v register kmetijskih gospodarstev največ 5 let pred oddajo vloge na javni razpis;

·upravičenec je lastnik (ali solastnik skupaj z zakonskim ali zunajzakonskim partnerjem) kmetijskega gospodarstva. Lastnik lahko postane z medgeneracijskim prevzemom ali z nakupom največ 5 let pred oddajo vloge na javni razpis in še ni prejel podpore za vzpostavitev kmetijskega gospodarstva;

-upravičenec ima ustrezno usposobljenost za opravljanje kmetijske ali s kmetijstvom povezane dejavnosti. Kot s kmetijstvom povezane dejavnosti se štejejo: živilsko-predelovalna, lesarska, veterinarska, naravovarstvena in gozdarska. Kot ustrezno znanje in usposobljenost oziroma spretnosti se šteje najmanj.

- nižja poklicna izobrazba s področja kmetijstva ali s kmetijstvom povezanih dejavnosti in najmanj tri leta delovnih izkušenj na kmetijskem gospodarstvu ali
- nižja poklicna izobrazba nekmetjske smeri, pridobljen certifikat nacionalne poklicne kvalifikacije najmanj IV. ravni zahtevnosti s področja kmetijstva ali s kmetijstvom povezane dejavnosti in najmanj tri leta delovnih izkušenj na kmetijskem gospodarstvu.

·KMG s katerim upravičenec vstopa v intervencijo dosega najmanj 12.000 EUR in največ 165.000 EUR standardnega prihodka;

·če sedež KMG, s katerim upravičenec vstopa v intervencijo, leži na 700 m ali več nadmorske višine, ima točke v OMD in ima več kot 50 % kmetijskih zemljišč v upravljanju v naklonu nad 35 %, dosega vstopni prag najmanj 10.000 EUR standardnega prihodka;

·če KMG ne dosega spodnjega vstopnega praga izraženega v standardnem prihodku, lahko s knjigovodskim izkazom v letu objave javnega razpisa izkaže prihodek, ki dosega ali presega to mejo. Upošteva se izkaz iz dvostavnega knjigovodstva, ki se vodi v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi v davčne namene;

·v primeru, ko velikost kmetijskega gospodarstva ne dosega spodnjega vstopnega praga izraženega v standardnem prihodku, lahko upravičenec izpolni pogoj, če ima v lasti in v reji najmanj 100 in največ 240 čebeljih družin;

·upravičenec vlogi na javni razpis priloži poslovni načrt za obdobje dveh let, upravičenec , katerega prenosnik vloži vlogo v okviru IRP30 Medgeneracijski prenos znanja pa za tri leta. Poslovni načrt mora vsebovati izhodiščno stanje na KMG, ključne cilje za razvoj KMG in opis dejavnosti, s katerimi prikaže predvideni gospodarski razvoj KMG. Poslovni načrt vsebuje prispevek k varstvu okolja in prilagajanju podnebnim spremembam. V obdobju izvajanja poslovnega načrta se mora udeležiti izobraževanj s področja upravljanja KMG in finančnih spretnosti. Za razvojne cilje, ki se nanašajo na naložbe, mora upravičenec v poslovnem načrtu prikazati ekonomsko upravičenost naložbe. Upravičenec mora ostati nosilec KMG, oddajati zbirno vlogo in ostati vključen v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti, če je iz tega naslova prejel pavšalni dodatek, najmanj do poteka petih let od datuma odločbe o pravici do podpore;

-upravičenec mora prvi cilj iz poslovnega načrta izpolniti v obdobju 9 mesecev od datuma odločbe o pravici do podpore, kar se šteje kot zaključek vzpostavitve KMG. V kolikor ob oddaji vloge na javni razpis še nima vzpostavljenega dvostavnega knjigovodstva v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi oziroma v skladu z metodologijo FADN, mora biti vzpostavitev tovrstnega knjigovodstva prvi cilj v poslovnem načrtu;

·podpora je omejena na kmetijska gospodarstva, ki izpolnjujejo pogoje mikro ali malih podjetij v skladu s Prilogo I k Uredbi Komisije (EU) št. 651/2014;

·izplačilo podpore se izvede v dveh obrokih, prvi obrok v višini 70 % odobrenih sredstev se izplača ob odobritvi podpore, drugi obrok v višini 30 % pa po zaključenem poslovnem načrtu.

Merila za izbor:

Vloge prispele na javni razpis bodo točkovane na podlagi meril za izbor vlog.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☐ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☐ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☒ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Vsota pavšalov, ki se seštevajo: osnovna podpora, dodatek na izobrazbo, dodatek na vodenje knjigovodstva, dodatek za naložbe v primeru zaposlitve na KMG, dodatek za vključenost v PIZ, dodatek na ekološko kmetovanje.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Za mlade kmete, ki so vključeni v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti na prevzetem kmetijskem gospodarstvu, samostojne podjetnike in gospodarske družbe je podpora od 40.000 EUR do 52.800 EUR.

Za ostale mlade kmete je podpora od 18.600 EUR do 29.260 EUR.

Dodatna pojasnila

Podpora se dodeli kot pavšalna pomoč v obliki nepovratne finančne pomoči upravičencem. Sestavljena je iz posameznih pavšalnih zneskov, ki se seštevajo glede na upravičenost. Na končno vsoto pavšalov se v primeru ekološkega kmetovanja doda 10 %, velja za KMG, ki so že vključena v ekološko kmetovanje in za tista, ki so še v preusmeritvi (najmanj 80 % KZU).

vrsta pavšala	znesek (v EUR)
osnovna podpora	18.600
dodatni naložbeni strošek za mlade kmete, ki so vključeni v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti na prevzetem KMG, samostojne podjetnike in gospodarske družbe	12.400
pridobljena izobrazba na kmetijskih in biotehniških izobraževalnih ustanovah ali pridobljen mojstrski izpit za čebelarja	5.000
vodenje dvostavnega knjigovodstva v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi za davčne namene	3.000
vključenost v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti na prevzetem KMG, samostojno podjetje, gospodarske družbe	9.000
maksimalni možni dodatni 10 % delež podpore na vsoto posameznih pavšalov iz naslova ekološkega	4.800

kmetovanja	
maksimalni možni pavšal	52.800

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

10 Skladnost s STO

Oranžno okence

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

69. člen ni naveden v Prilogi 2 STO za ukrepe »Green box«.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	**Člen**	**Veljavna stopnja**	**Najn. stopnja**	**Najv. stopnja**
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP24.01 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov z zaposlitvijo	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Enakomerno		R.36; R.37;	Ne
ZNERP24.02 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov brez zaposlitve	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Enakomerno		R.36; R.37;	Ne
ZNERP24.03 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih ekoloških kmetov z zaposlitvijo	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Enakomerno		R.36; R.37;	Ne
ZNERP24.04 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih ekoloških kmetov brez zaposlitve	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Enakomerno		R.36; R.37;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP24.01 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov z zaposlitvijo

- 18.600 EUR je osnovna podpora, ki predstavlja naložbeni strošek za namen gospodarskega napredka v obdobju izvajanja M06.1 v PRP 2014-2020, ki so bili zaposleni izven prevzetega KMG,
- 12.400 EUR je dodaten strošek za naložbe mladih kmetov, ki so na prevzetem KMG vključeni v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti, samostojne podjetnike in gospodarske družbe,
- 5.000 EUR je strošek šolanja za minimalno zahtevano izobrazbo: 194,56 EUR x 24 mesecev = 4.669,44 EUR zaokroženo na 5.000 EUR,
- 3.000 EUR je triletni strošek knjigovodstva: 90 EUR x 36 mesecev= 3.240 EUR zaokroženo na 3.000 EUR
- 9.000 EUR je triletni strošek pokojninsko, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja: 237,71 EUR x 36 = 8.557,56 EUR zaokroženo na 9.000 EUR

194,56 EUR je osnovna višina državne štipendije (brez dodatkov) v letu 2019 za polnoletnega upravičenca iz prvega dohodkovnega razreda

90 EUR je strošek vodenja knjigovodstva za začetno poslovanje z majhnim obsegom

237,71 EUR je mesečni strošek zavarovanj za širši obseg pravic za leto 2020

ZNERP24.02 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov brez zaposlitve

- 18.600 EUR je osnovna podpora, ki predstavlja naložbeni strošek za namen gospodarskega napredka v obdobju izvajanja M06.1 v PRP 2014-2020, ki so bili zaposleni izven prevzetega KMG,
- 12.400 EUR je dodaten strošek za naložbe mladih kmetov, ki so na prevzetem KMG vključeni v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti, samostojne podjetnike in gospodarske družbe,
- 5.000 EUR je strošek šolanja za minimalno zahtevano izobrazbo: 194,56 EUR x 24 mesecev = 4.669,44 EUR zaokroženo na 5.000 EUR,
- 3.000 EUR je triletni strošek knjigovodstva: 90 EUR x 36 mesecev= 3.240 EUR zaokroženo na 3.000 EUR
- 9.000 EUR je triletni strošek pokojninsko, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja: 237,71 EUR x 36 = 8.557,56 EUR zaokroženo na 9.000 EUR

194,56 EUR je osnovna višina državne štipendije (brez dodatkov) v letu 2019 za polnoletnega upravičenca iz prvega dohodkovnega razreda

90 EUR je strošek vodenja knjigovodstva za začetno poslovanje z majhnim obsegom

ZNERP24.03 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih ekoloških kmetov z zaposlitvijo

- 18.600 EUR je osnovna podpora, ki predstavlja naložbeni strošek za namen gospodarskega napredka v obdobju izvajanja M06.1 v PRP 2014-2020, ki so bili zaposleni izven prevzetega KMG,
- 12.400 EUR je dodaten strošek za naložbe mladih kmetov, ki so na prevzetem KMG vključeni v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti, samostojne podjetnike in gospodarske družbe,
- 5.000 EUR je strošek šolanja za minimalno zahtevano izobrazbo: 194,56 EUR x 24 mesecev = 4.669,44 EUR zaokroženo na 5.000 EUR,
- 3.000 EUR je triletni strošek knjigovodstva: 90 EUR x 36 mesecev= 3.240 EUR zaokroženo na 3.000 EUR
- 9.000 EUR je triletni strošek pokojninsko, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja: 237,71 EUR x 36 = 8.557,56 EUR zaokroženo na 9.000 EUR

194,56 EUR je osnovna višina državne štipendije (brez dodatkov) v letu 2019 za polnoletnega upravičenca iz prvega dohodkovnega razreda

Na vsoto posameznih pavšalov za katere mladi kmet izkaže upravičenost, se doda dodatnih 10 % podpore.

90 EUR je strošek vodenja knjigovodstva za začetno poslovanje z majhnim obsegom

237,71 EUR je mesečni strošek zavarovanj za širši obseg pravic za leto 2020
237,71 EUR je mesečni strošek zavarovanj za širši obseg pravic za leto 2020

ZNERP24.04 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih ekoloških kmetov brez zaposlitve

- 18.600 EUR je osnovna podpora, ki predstavlja naložbeni strošek za namen gospodarskega napredka v obdobju izvajanja M06.1 v PRP 2014-2020, ki so bili zaposleni izven prevzetega KMG,
- 12.400 EUR je dodaten strošek za naložbe mladih kmetov, ki so na prevzetem KMG vključeni v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz

naslova opravljanja kmetijske dejavnosti, samostojne podjetnike in gospodarske družbe,
- 5.000 EUR je strošek šolanja za minimalno zahtevano izobrazbo: 194,56 EUR x 24 mesecev = 4.669,44 EUR zaokroženo na 5.000 EUR,
- 3.000 EUR je triletni strošek knjigovodstva: 90 EUR x 36 mesecev= 3.240 EUR zaokroženo na 3.000 EUR
- 9.000 EUR je triletni strošek pokojninsko, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja: 237,71 EUR x 36 = 8.557,56 EUR zaokroženo na 9.000 EUR

Na vsoto posameznih pavšalov za katere mladi kmet izkaže upravičenost, se doda dodatnih 10 % podpore.

194,56 EUR je osnovna višina državne štipendije (brez dodatkov) v letu 2019 za polnoletnega upravičenca iz prvega dohodkovnega razreda

90 EUR je strošek vodenja knjigovodstva za začetno poslovanje z majhnim obsegom

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP24.01 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov z zaposlitvijo (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	45.800,00	45.800,00	45.800,00	45.800,00	45.800,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.25 (enota: Upravičenci)	123,00	123,00	123,00	74,00	47,00	0,00	0,00	490,00
ZNERP24.02 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov brez zaposlitve (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	21.600,00	21.600,00	21.600,00	21.600,00	21.600,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.25 (enota: Upravičenci)	147,00	147,00	113,00	88,00	94,00	0,00	0,00	589,00
ZNERP24.03 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih ekoloških kmetov z zaposlitvijo (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	50.380,00	50.380,00	50.380,00	50.380,00	50.380,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.25 (enota: Upravičenci)	53,00	52,00	52,00	32,00	21,00	0,00	0,00	210,00
ZNERP24.04 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih ekoloških kmetov brez zaposlitve (Nepovratna sredstva - Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	23.760,00	23.760,00	23.760,00	23.760,00	23.760,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.25 (enota: Upravičenci)	17,00	15,00	13,00	10,00	10,00	0,00	0,00	65,00
SKUPAJ	O.25 (enota: Upravičenci)	340,00	337,00	301,00	204,00	172,00	0,00	0,00	1.354,00

	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	11.882.660,00	11.784.760,00	11.002.840,00	7.139.760,00	5.478.580,00	0,00	0,00	47.288.600,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	4.028.221,74	3.995.033,64	3.729.962,76	2.420.378,64	1.857.238,62	0,00	0,00	16.030.835,40
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	8.689.976,40	11.138.725,60	11.002.840,00	7.139.760,00	5.478.580,00	0,00	0,00	43.449.882,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	2.945.902,00	3.776.027,98	3.729.962,76	2.420.378,64	1.857.238,62	0,00	0,00	14.729.510,00

COOP(77) - Sodelovanje

IRP10 - Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP10
Naziv ukrepa	Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
Vrsta intervencije	COOP(77) - Sodelovanje
Skupni kazalnik učinka	O.28. Število skupin proizvajalcev in organizacij proizvajalcev, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje cele Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P09	Razvoj verig vrednosti preskrbe s hrano ter spodbujanje lokalnih trgov	Pomembna	Da
P12	Osveščanje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.10 Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Opis intervencije:

1. Podintervencija: Podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju

Iz analize stanja in SWOT je razvidno, da je ekonomski in pogajalski položaj pridelovalcev v verigi vrednosti preskrbe s hrano bistveno šibkejši glede na ostale deležnike v tej verigi.

To se kaže npr. v vsiljevanju nepoštenih praks s strani večjih, ekonomsko pomembnejših členov v verigi, elastičnosti prenosa cen po verigi in razporeditvi dodane vrednosti. Prenos cen v verigi vrednosti preskrbe s hrano v Sloveniji je asimetričen. V primerjavi s pridelovalci imata v verigi preskrbe s hrano večjo

pogajalsko moč običajno živilsko predelovalna industrija in trgovina. Poslovne odločitve na kmetijah ne temeljijo v zadostni meri na poslovnih modelih, na dolgoročnih pogodbenih zavezah, s katerimi bi znižali tveganje, ampak na iskanju trenutno najboljših kupcev. Podobne težave se pojavljajo tudi pri lastnikih gozdov, ki na trgu ne sodelujejo povezano.

Prav tako je iz analize stanja in SWOT razvidno, da med slovenskimi potrošniki naraščata želja po lokalnih proizvodih ter zavedanje, da je lokalna hrana kakovostna in zaupanja vredna. Slovenski potrošnik je pripravljen za izdelke slovenskega porekla plačati več, pri čemer pa je tudi precej bolj ozaveščen in zahteven glede transparentnosti in etičnosti pri proizvodnji in predelavi živil. S skupinami proizvajalcev, ki bodo oblikovane za skupno trženje preko kratkih dobavnih verig, se bodo odprle nove tržne možnosti za prodajo proizvodov tudi od manjših manj specializiranih pridelovalcev, saj bodo lahko v kratko verigo prodajali različne proizvode in ne to tovrstna skupina namenjena posameznemu sektorju.

Podintervencija Podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju je namenjena podpori za ustanovitev in začetno delovanje skupin proizvajalcev in organizacij proizvajalcev za skupno trženje na področju kmetijstva in gozdarstva, podpori za ustanovitev in začetno delovanje skupin za izvajanje shem kakovosti in skupin izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848.

Izbor upravičencev bo opravljen na objektiven in transparenten način, na podlagi vstopnih pogojev in meril za izbor, ki bodo vnaprej znana vsem potencialnim upravičencem. Pri ocenjevanju vlog bo glavni poudarek na sektorskem vidiku (upravičenec je priznan za sektor, pri katerem je nizka stopnja samooskrbe oziroma večje tveganje na prostem trgu zaradi nepovezanosti primarnih proizvajalcev) ter na ekonomskem vidiku (število članov upravičenca, obseg proizvodnje članov upravičenca…).

Do podpore bodo upravičene skupine proizvajalcev iz vseh sektorjev. Pri intervenciji je zagotovljena skladnost s sektorskimi intervencijami, pri obravnavi vlog bo tako vzpostavljena kontrola dvojnega financiranja na način, da upravičenci, ki so za isti namen že prejeli podporo iz operativnih skladov v okviru programov organizacij proizvajalcev v skladu z Uredbo 1308/2013/EU ne bodo deležni podpore iz te intervencije. Na plačilni agenciji bo v ta namen vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog in zahtevkov za izplačilo. Pridobivanje in izmenjava podatkov bo v celoti potekala elektronsko s povezovanjem med različnimi bazami podatkov.

V okviru podintervencije podpiramo tudi ustanovitev skupin proizvajalcev na področju EKO kmetovanja, s čimer želimo prispevati k dvigu ekološkega kmetovanja. Na ta način intervencija prispeva k Evropskemu zelenemu dogovoru, ciljem Strategije »od vil do vilic« kot tudi k specifičnemu cilju 3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi.

Pri izvajanju intervencije se bodo upoštevali naslednji predpisi:
– Predpisi EU: 2021/2115, 1308/2013 in druga EU zakonodaja in zakonodaja, ki ureja področje te intervencije;
– Predpisi na nacionalni ravni: Zakon o kmetijstvu, Pravilnik o priznanju skupine proizvajalcev za skupno trženje, pravilniki ki določajo pogoje za priznavanje organizacij proizvajalcev;
– Nacionalna zakonodaja, ki bo določala podrobnejša pravila dodeljevanja pomoči za to podintervencijo.

2. Podintervencija: Medpanožno sodelovanje

Medpanožne organizacije predstavljajo vertikalno sodelovanje med udeleženci v dobavni verigi. Medpanožne organizacije sprejemajo ukrepe za upravljanje verige, ne da bi bile pri tem same vključene v proizvodnjo, predelavo ali trgovanje.

Cilj podintervencije je predvsem izboljšanje položaja pridelovalcev, ki so prvi člen v verigi vrednosti, saj

medpanožne organizacije služijo kot platforma za dialog, spodbujanje marketinškega usklajevanja, izpopolnjevanje znanja ter raziskovanje marketinških potencialov.

Podintervencija je namenjena delovanju medpanožnih organizacij z namenom doseganja ciljev iz 157. člena Uredbe 1308/2013/EU oz. za izvedbo načrta aktivnosti, promocije ter sodelovanja. Povezovanje deležnikov v medpanožni organizaciji bo vzpostavilo bolj uravnotežene odnose znotraj verige vrednosti, s čimer bi pomembno pripomogli k krepitvi vloge pridelovalcev na trgu.

Medpanožne organizacije želimo vzpostaviti predvsem v sektorjih, kjer je vertikalna povezanost šibka. Cilj podintervencije je dolgoročni obstoj in sodelovanje med akterji v medpanožni organizaciji.

Podintervencija bo sledila Strategiji »od vil do vilic«, ki daje pomen preživetju vseh akterjev v prehranski verigi vrednosti. Podintervencija v povezavi z drugimi intervencijami sodelovanja prispeva k specifičnemu cilju 3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi.

Izbor upravičencev bo opravljen na objektiven in transparenten način, na podlagi vstopnih pogojev in meril za izbor, ki bodo vnaprej znana vsem potencialnim upravičencem. Pri ocenjevanju vlog bo glavni poudarek na sektorskem vidiku (število sektorjev, za katere je medpanožna organizacija priznana) ter na ekonomskem vidiku (število članov medpanožne organizacije iz različnih stopenj verige vrednosti).

Do podpore bodo upravičene medpanožne organizacije iz vseh sektorjev. Medpanožna organizacija kljub priznanjem za več sektorjev lahko dobi samo eno podporo iz naslova te podintervencije. Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog, ki bo zagotavljal izmenjavo podatkov med plačili v okviru ukrepov Skupne kmetijske politike.

Pri izvajanju podintervencije se bodo upoštevali naslednji predpisi, ki urejajo področje medpanožnih organizacij:

– Predpisi EU: Uredba (EU) 1308/2013 in Uredba (EU) 2021/2115 ter druga EU zakonodaja in zakonodaja, ki ureja področje te podintervencije.

– Predpisi na nacionalni ravni: Zakon o kmetijstvu, pravilnik o priznanju medpanožnih organizacij.

–Nacionalna zakonodaja, ki bo določala podrobnejša pravila dodeljevanja pomoči za to podintervencijo.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

1. Podintervencija: Podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju

Upravičenci do podpore:

–skupine proizvajalcev za skupno trženje, priznane na podlagi nacionalne in evropske zakonodajei,

–organizacije proizvajalcev za skupno trženje, priznane na podlagi nacionalne in evropske zakonodaje,

–skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, priznane na podlagi nacionalne in evropske zakonodajein,

–skupine izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848.

Pogoji za pridobitev podpore za skupine in organizacije proizvajalcev so:

– upravičenec mora biti najkasneje na dan vložitve vloge na javni razpis priznan na podlagi nacionalne in evropske zakonodaje, razen če je upravičenec skupina izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848 za katerega velja, da mora najkasneje na dan vložitve vloge pridobiti certifikat za ekološko pridelavo oziroma predelavo;

– skupno dajanje blaga v promet na način, da upravičenec kupi in proda proizvode za katere je priznan, vključno s pripravo blaga za prodajo, centralizacijo prodaje za trg;

– skupina proizvajalcev je lahko priznana kot skupina proizvajalcev, ki je kratka dobavna veriga, če je med kmetijskim gospodarstvom in končnim potrošnikom (zadnji porabnik proizvoda), prodajnim obratom (prodajalna po zakonu o trgovini) oziroma obratom javne prehrane (kot so restavracije, menze, šole, bolnišnice in podjetja za pripravo in dostavo hrane, v katerih se med izvajanjem dejavnosti živila

pripravijo z namenom, da jih končni potrošnik nemudoma zaužije), samo skupina proizvajalcev, ki odkupuje proizvode z namenom nadaljnje prodaje ali odkupuje z namenom nadaljnje predelave in prodaje teh predelanih proizvodov na območju Republike Slovenije;

– ni prejel podpore iz operativnih skladov v okviru programov organizacij proizvajalcev v skladu z Uredbo 1308/2013/EU;

– če se pomoč dodeli za dejavnost, ki ne spada na področje uporabe člena 42 pogodbe o delovanju EU se podpora ne dodeli tistim upravičencem, ki so podjetja v težavah in imajo neporavnane naloge za izterjavo, izdane s strani Evropske komisije;

– obvezna predložitev poslovnega načrta za obdobje petih let, katerega cilje mora izpolniti v obdobju upravičenosti in v katerem je opredeljeno najmanj:

·prilagajanje proizvodnje in obsega proizvodnje članov zahtevam trga;

·skupno dajanje blaga v promet, vključno s pripravo za prodajo, centralizacijo prodaje za trg;

·oblikovanje skupnih pravil glede proizvodnje, spravila in razpoložljivosti blaga za trg in

·druge dejavnosti, ki jih lahko izvajajo, kot je razvijanje poslovnih in trženjskih spretnosti ter organiziranja in pospeševanje procesov, inovacij…

2. Podintervencija: Medpanožno sodelovanje

Upravičenci do podpore so:

·medpanožne organizacije, priznane na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013 ter na podlagi nacionalnega pravilnika o priznanju medpanožnih organizacij.

Medpanožna organizacija povezuje predstavnike gospodarskih dejavnosti, povezanih s proizvodnjo in vsaj eno od naslednjih faz dobavne verige: predelavo proizvodov iz enega ali več sektorjev ali trgovino z njimi, vključno z njihovo distribucijo ter predstavljajo pomemben delež v kmetijskem sektorju

Dodatni pogoji: Medpanožna organizacija se ustanovi na pobudo vseh ali nekaterih organizacij ali združenj, ki jo sestavljajo. Člani medpanožne organizacije morajo imeti med seboj sklenjen pisni dogovor/pogodbo o sodelovanju, aktivnosti organizacije pa opredeljene v statutu. Medpanožna organizacija je po svojem namenu, dejavnosti in načinu upravljanja neprofitna organizacija. Medpanožna organizacija mora biti najkasneje na dan vložitve vloge na javni razpis priznana na podlagi nacionalnega pravilnika. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bo priznalo eno medpanožno organizacijo za vsak sektor, lahko pa prizna tudi medpanožno organizacijo, ki deluje v več sektorjih in v ta namen dobi več kot eno priznanje.

Upravičene aktivnosti: Medpanožne organizacije, morajo slediti enemu ali več sledečih ciljev na podlagi 157. člena Uredbe 1308/2013/EU. Organizacije izvajajo aktivnosti na različnih področjih, kot so poznavanje trga v izbranih sektorjih, kakovost proizvodov, spodbujanje znanja, monitoring in raziskave, promocija itd. Medpanožna organizacija ne sme izvajati sledečih aktivnosti: sklepati pogodbe o cenah in podobne akte z istim namenom oz. se dogovarjati o cenah, izkrivljati običajne pogoje trgovanja ter izvajati aktivnosti, ki niso v skladu s Skupno kmetijsko politiko in delovanjem skupnega evropskega kmetijskega trga.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski
☒ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Podintervencija Podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju: max 10% od vrednosti tržne proizvodnje.

Podintervencija Medpanožno sodelovanje: max 70 %.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Podintervencija Podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju: max 10% od vrednosti tržne proizvodnje.

Podintervencija Medpanožno sodelovanje: max 70 %.

Dodatna pojasnila

1. Podintervencija: Podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju

Podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju se dodeli kot nepovratna sredstva, v obliki pavšalnega zneska, ki se izplača v letnih obrokih za največ prvih pet zaporednih let po datumu priznanja. Najvišja stopnja podpore znaša 10 % vrednosti tržne proizvodnje in se postopno znižuje in sicer:

– 10 % deleža tržne proizvodnje za koledarsko leto priznanja,
– 9 % deleža tržne proizvodnje za prvo koledarsko leto po koledarskem letu priznanja,
– 8 % deleža tržne proizvodnje za drugo koledarsko leto po koledarskem letu priznanja,
– 7 % deleža tržne proizvodnje za tretje koledarsko leto po koledarskem letu priznanja in
– 6 % deleža tržne proizvodnje za četrto koledarsko leto po koledarskem letu priznanja.

Najvišji letni znesek javne podpore je:

– 25.000 EUR za skupine proizvajalcev in skupine izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848,
– 50.000 EUR za organizacije proizvajalcev.

2. Podintervencija: Medpanožno sodelovanje

Podpora se dodeli na podlagi načrta aktivnosti, ki bo podlaga za izplačilo dejanskih stroškov. Izdana morajo biti letna poročila dejavnosti, iz katerih je razviden napredek in učinkovitost delovanja medpanožne organizacije. Na koncu programa morajo biti narejene smernice za proizvajalce določenega sektorja z vsemi priporočili in dognanji na izbranem področju. Medpanožna organizacija, kljub večim priznanjem lahko dobi samo eno podporo.

Nepovratna podpora. Delna uporaba poenostavljenih oblik stroškov. Stopnja javne podpore znaša 70 % upravičenih stroškov, ki se navezujejo na izbrani cilj in so potrebni za izvedbo načrta aktivnosti, promocije ter sodelovanja. Najvišji znesek javne podpore je 500.000 EUR na medpanožno organizacijo. Podpora se izplačuje letno za stroške, nastale v preteklem koledarskem letu in sicer največ 5 let od odobritve vloge za podporo. Stroški za namen vzpostavitve medpanožne organizacije niso upravičeni stroški.

Podpora medpanožnim organizacijam se dodeli za upravičene stroške, ki se navezujejo na izbrani cilj, in so:

–tekoči stroški sodelovanja, povezani z delovanjem medpanožne organizacije;
–neposredni stroški, povezani z delovanjem medpanožne organizacije in
–stroški promocijskih dejavnosti.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☐ Ne ☒ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

/

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:
☒ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☒ de minimis
Številka zadeve v zvezi z državno pomočjo
N. r.

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije
N. r.

10 Skladnost s STO
Zeleno okence
Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije
Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu s točko 2 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, saj ne vključuje neposrednih plačil pridelovalcem in zagotavlja koristi za kmetijstvo in podeželje. Zagotovljena podpora spada v okvir določb, opisanih v odstavku (f), pri čemer se plačila izvedejo oblikam sodelovanja in se ne izplača proizvajalcem preko cenovne podpore.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP10.01 - Znesek na enoto za skupine proizvajalcev za skupno trženje, skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti in skupine izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848, ki prejemajo podporo za ustanovitev in začetno delovanje v okviru EKSRP	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.10;	Ne
ZNERP10.02 - Znesek na enoto za organizacije proizvajalcev za skupno trženje, ki prejemajo podporo za ustanovitev in začetno delovanje v okviru EKSRP	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.10;	Ne
ZNERP10.03 - Znesek na enoto za medpanožne organizacije, ki prejemajo podporo za vzpostavitev in začetno delovanje v okviru EKSRP	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.10;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP10.01 - Znesek na enoto za skupine proizvajalcev za skupno trženje, skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti in skupine izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848, ki prejemajo podporo za ustanovitev in začetno delovanje v okviru EKSRP

Zneski podpore za ustanovitev in začetno delovanje skupine proizvajalcev so določeni na podlagi povprečnih vrednosti odobrenih sredstev za skupine proizvajalcev iz podukrepa M9.1, ki se je izvajal v programskem obdobju 2014–2020. Znesek podpore skupini proizvajalcev znaša največ 25.000 EUR na leto, podpora se dodeli največ za obdobje pet let.

ZNERP10.02 - Znesek na enoto za organizacije proizvajalcev za skupno trženje, ki prejemajo podporo za ustanovitev in začetno delovanje v okviru EKSRP

Zneski podpore za ustanovitev in začetno delovanje organizacije proizvajalcev so določeni na podlagi povprečnih rezultatov vrednosti odobrenih sredstev projektov za organizacije proizvajalcev iz podukrepa M9.1, ki se je izvajal v programskem obdobju 2014–2020. Znesek podpore organizaciji proizvajalcev znaša največ 50.000 EUR na leto, podpora se dodeli največ za obdobje pet let.

ZNERP10.03 - Znesek na enoto za medpanožne organizacije, ki prejemajo podporo za vzpostavitev in začetno delovanje v okviru EKSRP

Stopnja javne podpore znaša 70 % upravičenih stroškov, ki se navezujejo na izbrani cilj 157 člen EU uredbe 1308/2013 in so potrebni za izvedbo načrta aktivnosti, promocije ter sodelovanja medpanožne organizacije. Znesek podpore medpanožni organizaciji znaša največ 100.000 EUR na leto glede na upravičene stroške posameznega leta, podpora se dodeli največ za obdobje pet let.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP10.01 - Znesek na enoto za skupine proizvajalcev za skupno trženje, skupine	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	125.000,00	125.000,00	125.000,00	125.000,00	125.000,00	0,00	

proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti in skupine izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848, ki prejemajo podporo za ustanovitev in začetno delovanje v okviru EKSRP (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.28 (enota: Upravičenci)	0,00	20,00	22,00	0,00	0,00	0,00	0,00	42,00
ZNERP10.02 - Znesek na enoto za organizacije proizvajalcev za skupno trženje, ki prejemajo podporo za ustanovitev in začetno delovanje v okviru EKSRP (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.28 (enota: Upravičenci)	0,00	1,00	2,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,00
ZNERP10.03 - Znesek na enoto za medpanožne organizacije, ki prejemajo podporo za vzpostavitev in začetno delovanje v okviru EKSRP (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.28 (enota: Upravičenci)	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00
SKUPAJ	O.28 (enota: Upravičenci)	0,00	22,00	24,00	0,00	0,00	0,00	0,00	46,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	650.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	650.000,00	6.500.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	220.350,00	440.700,00	440.700,00	440.700,00	440.700,00	220.350,00	2.203.500,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP11 - Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP11
Naziv ukrepa	Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti
Vrsta intervencije	COOP(77) - Sodelovanje
Skupni kazalnik učinka	O.29. Število upravičencev, ki prejemajo podporo za sodelovanje v uradnih shemah kakovosti
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje cele Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P11	Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.10 Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Povečanje dodane vrednosti proizvodov preko vključevanja v sheme kakovosti je ena od ključnih strateških usmeritev RS na področju kmetijske pridelave in predelave. Sodelovanje v shemah kakovosti je povezano z dodatnimi stroški in obveznostmi, ki jih trg v začetni fazi uvajanja proizvoda praviloma ne povrne, kar pogosto predstavlja oviro za hitrejše in večje vključevanje v sheme kakovosti, zato je smiselno proizvajalcem v začetnih letih sodelovanja v shemah kakovosti povrniti stroške, ki jih imajo s postopkom certificiranja. Z intervencijo tako želimo upravičencem, ki na novo vstopijo v sheme kakovosti, pokriti dodatne stroške, nastale zaradi vključitve v sheme kakovosti ter jim omogočiti lažje prilagajanje zahtevam na trgu.

Cilj intervencije je tako večja ponudba proizvodov iz shem kakovosti na trgu, ki jo bomo dosegli z večjim vključevanjem kmetij v nove sheme kakovosti oziroma proizvode iz shem kakovosti in z večjim vključevanjem kmetij v obstoječe sheme kakovosti. S pomočjo intervencije se bo izboljšala dodana vrednost kmetijskih in živilskih proizvodov, kar bo prispevalo k izboljšanju dohodkovnega položaju kmetij, k izboljšanju položaja kmetov v vrednostni verigi, boljšemu vključevanju v agroživilske verige in s tem povečanjem konkurenčnosti agroživilskega sektorja.

Intervencijo bosta dopolnjevali intervenciji IRP10 Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju in IRP39 Intervencija Podpora za dejavnosti informiranja in

promocije proizvodov iz shem kakovosti. Na ta način bomo prispevali k večji povezanosti proizvajalcev, vključenih v sheme kakovosti, ter nadalje aktivnosti v smeri njihovega skupnega trženja in promocije proizvodov iz shem kakovosti, kar bo prispevalo k izboljšanju položaja pridelovalcev v verigi vrednosti. Intervencijo bo dopolnjevala tudi intervencija IRP32 Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev v okviru katere bo potekal prenos znanj na področju tehnologije pridelave proizvodov iz shem kakovosti in ozaveščanje kmetov o prednostih sodelovanja v shemah kakovosti, o prednostih skupnega nastopa na trgu in izvajanju skupne promocije proizvodov iz shem kakovosti. Poleg navedenega se pri shemi kakovosti izbrana kakovost intervencija dopolnjuje še z s sektorsko intervencijo INP4: Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi, in sicer z vezavo podpore le na govedo rojeno in zaklano v Sloveniji. To bo prispevalo k povečanju števila KMG vključenih v shemo kakovosti izbrana kakovost in s tem zagotovitvi večje količine lokalnih surovin, s čimer želimo povečati zaupanje slovenskega potrošnika v lokalno hrano.

Pri obravnavi vlog bo vzpostavljena kontrola dvojnega financiranja na način, da upravičenci, ki so za isti namen že prejeli podporo v okviru nacionalnih in EU virov ne bodo deležni podpore iz te intervencije. Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog, ki bo zagotavljal izmenjavo podatkov med plačili v okviru ukrepov Skupne kmetijske politike.

V okviru intervencije podpiramo tudi začetno sodelovanje EKO kmetij, s čimer želimo prispevati tudi k povečanju ekološkega kmetovanja. Na ta način intervencija prispeva k Evropskemu zelenemu dogovoru, ciljem Strategije »od vil do vilic« kot tudi k specifičnemu cilju 3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi.

Izbor upravičencev bo opravljen na objektiven in transparenten način, na podlagi vstopnih pogojev in meril za izbor, ki bodo vnaprej znana vsem potencialnim upravičencem. Pri ocenjevanju vlog se bo upoštevalo zlasti vrsto sheme kakovosti, povezanost proizvajalcev in težavnost kmetovanja.

Pri izvajanju intervencije se bodo upoštevali naslednji predpisi, ki urejajo področje upravičenih shem kakovosti so:

- Predpisi EU: 1151/2012, 2018/848, 2022/126, 2019/787 in št. 1308/2013 in druga EU zakonodaja in zakonodaja, ki ureja področje te intervencije.
- Predpisi na nacionalni ravni: Zakon o kmetijstvu, Pravilnik o postopku priznanja označbe »izbrana kakovost«.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenec do podpore v okviru intervencije je:

–pravna oseba, ki je pridobila certifikat za vsaj dva KMG, za upravičeno shemo kakovosti oziroma za določen proizvod iz upravičene sheme kakovosti in ki opravljata kmetijsko dejavnost na območju Republike Slovenije in sta z določenim proizvodom na novo vključena v izvajanje upravičenih shem kakovosti,

–KMG, ki opravlja kmetijsko dejavnost na območju Republike Slovenije in je pridobilo certifikat za upravičeno shemo kakovosti oziroma za določen proizvod iz upravičene sheme in je z določenim proizvodom na novo vključen v izvajanje upravičene sheme kakovosti.

Upravičene sheme kakovosti v okviru intervencije so:

1. sheme kakovosti, vzpostavljene na podlagi evropske zakonodaje:

·Zaščitena geografska označba (ZGO);

·Zaščitena označba porekla (ZOP);

·Zajamčena tradicionalna posebnost (ZTP);

·Ekološka pridelava in predelava in

2. shema kakovosti, vzpostavljena na podlagi nacionalne zakonodaje:

·Izbrana kakovost.

Pogoji za pridobitev podpore:

–upravičenec mora na dan oddaje vloge za podporo imeti veljaven certifikat za upravičeno shemo kakovosti oziroma za upravičen proizvod iz sheme kakovosti. Če gre za proizvode vin iz sheme kakovosti ZOP, se za pridobitev certifikata šteje izdana odločba o oceni vina v skladu s predpisi, ki urejajo vino. Če je upravičenca pravna oseba, mora omenjen pogoj izpolnjevati za vsako KMG za katerega vloži vlogo za podporo.

–KMG, za katerega vloži vlogo upravičenec, mora biti na novo vključen v izvajanje upravičene sheme kakovosti. Kot nova vključitev v shemo kakovosti se šteje, da KMG vstopi v shemo kakovosti oziroma proizvod iz sheme kakovosti za katerega se vlaga vloga, v letu objave javnega razpisa oziroma v letu pred objavo javnega razpisa. Vstop v shemo kakovosti izkazuje pridobljen certifikat.

–Upravičenec oz. KMG za katerega upravičenec vloži vlogo mora sodelovati v shemi kakovosti, za proizvod za katerega mu je bila odobrena vloga za podporo, še vsaj naslednja 4 koledarska leta po oddaji vloge na javni razpis;

–če se pomoč dodeli za dejavnost, ki ne spada na področje uporabe člena 42 pogodbe o delovanju EU se podpora ne dodeli tistim upravičencem, ki so podjetja v težavah in imajo neporavnane naloge za izterjavo, izdane s strani Evropske komisije.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☐ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☒ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun za določitev pavšalnih plačil temelji na enotnih in preverljivih kriterijih in upošteva zakonska merila iz zakonodaje EU ter druge obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Izračun opravi neodvisna organizacija z ustreznim strokovnim znanjem in izkušnjami, izbrana na podlagi javnega naročila. Višina pavšalnega plačila za intervencijo se določi na način, ki kombinira dve poenostavljeni obliki stroškov, in sicer pavšalni znesek iz točke c) prvega odstavka 83. člena Uredbe 2021/2115/EU, kadar gre za fiksno osnovno plačilo na KMG ali dodatek za ekološko predelavo ter standardno lestvico stroškov na enoto iz točke b) prvega odstavka 67. člena Uredbe 2021/2115/EU. Višina letnega pavšalnega plačila za posamezne proizvode iz shem kakovosti zaščitena geografska označba, zajamčena tradicionalna posebnost, zaščitena označba porekla in izbrana kakovost se določi glede na število KMG, za katere upravičenec zahteva podporo. Višina letnega pavšalnega plačila za shemo Ekološka pridelava in predelava je za posamezen KMG sestavljena iz osnovnega pavšalnega plačila, dodatka za predelavo, dodatka za čebelarstvo in pavšalnega plačila za površino posamezne dejanske rabe, vključene v ekološko pridelavo. Višina pavšalnega plačila za proizvode vino iz sheme kakovosti zaščitena označba porekla se

določi glede na število ocen vina v skladu s predpisom, ki ureja vino. Višina pavšalnih plačil se določi na ravni nacionalnega izvedbenega akta.

Obseg podpore na ravni upravičencev

100 %.

Dodatna pojasnila

Podpora se dodeli v obliki letnega pavšalnega plačila na kmetijsko gospodarstvo za kritje stroškov nove vključitve v shemo kakovosti. Višina pavšalnega plačila po posameznih upravičenih shemah kakovosti oziroma proizvodih iz upravičenih shem kakovosti znaša 100 % izračunane vrednosti pavšalnega plačila po modelni kalkulaciji. Podpora je enaka seštevku pavšalnih zneskov za stroške nastale v letu oddaje vloge na javni razpis in še naslednja štiri koledarska leta sodelovanja v shemi kakovosti. Vsako leto obdobja upravičenosti do podpore se preveri veljavnost certifikata, ki dokazuje sodelovanje v shemi kakovosti, za katero je bila odobrena podpora.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☐ Ne ☒ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

/

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☒ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu s točko 2 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, saj ne vključuje neposrednih plačil pridelovalcem in zagotavlja koristi za kmetijstvo in podeželje. Zagotovljena podpora spada v okvir določb, opisanih v odstavku (f), pri čemer se plačila izvedejo podprtim oblikam sodelovanja.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP11 - Znesek na enoto za pravne osebe, ki prejemajo podporo za novo sodelovanje v shemah kakovosti v okviru EKSRP	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.10;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP11 - Znesek na enoto za pravne osebe, ki prejemajo podporo za novo sodelovanje v shemah kakovosti v okviru EKSRP

Izračun za določitev pavšalnih plačil temelji na enotnih in preverljivih kriterijih in upošteva zakonska merila iz zakonodaje EU ter druge obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Izračun opravi neodvisna organizacija z ustreznim strokovnim znanjem in izkušnjami, ki je izbrana na podlagi javnega naročila.

Izračun za povprečen znesek podpore intervencije novo sodelovanje v shemah kakovosti temelji na podlagi povprečnih vrednosti podpor v programskem obdobju 2014-2020, pri čemer sta upoštevana predvidena višja stopnje sofinanciranja v novem programskem obdobju (iz 60% na 100 % izračunane vrednosti pavšalnega plačila) ter višje cene stroškov certificiranja in višje cene urnih postavk glede na cene, na podlagi katerih so bili izračunani pavšalni zneski za programsko obdobje 2014-2020.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP11 - Znesek na enoto za pravne osebe, ki prejemajo podporo za novo sodelovanje v shemah kakovosti v okviru EKSRP (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	554,00	554,00	554,00	554,00	554,00	554,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.29 (enota: Upravičenci)	0,00	430,00	430,00	430,00	430,00	430,00	430,00	2.580,00
SKUPAJ	O.29 (enota: Upravičenci)	0,00	430,00	430,00	430,00	430,00	430,00	430,00	2.580,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	238.220,00	238.220,00	238.220,00	238.220,00	238.220,00	238.220,00	1.429.320,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	80.756,58	80.756,58	80.756,58	80.756,58	80.756,58	80.756,58	484.539,48
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP12 - Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP12
Naziv ukrepa	Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih
Vrsta intervencije	COOP(77) - Sodelovanje
Skupni kazalnik učinka	O.32. Število drugih operacij ali enot za sodelovanje, ki prejemajo podporo (razen EIP, navedenega v O.1)
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje cele Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P10	Boljša prepoznavnost in organiziranost proizvajalcev za skupen nastop na trgu	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.10 Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Intervencija naslavlja regijski pristop trajnostnega upravljanja lokalnih virov na zaokroženem geografskem območju, ki temelji na kmetijstvu in lokalnih proizvodih ter na aktivnem sodelovanju kmetov z drugimi lokalnimi deležniki v procesih gospodarskega, socialnega in okoljskega razvoja tega geografskega območja. Ta intervencija neposredno odgovarja na potrebo po izboljšanju lokalnih verig preskrbe s hrano in zlasti po povečanju prisotnosti lokalnih proizvodov, kjer vidimo razkorak med velikim povpraševanjem na strani potrošnikov in nezadostno ponudbo in premajhno pestrostjo ponudbe.

Intervencija nadgrajuje prizadevanja iz več drugih intervencij, kot so naložbe v povečanje konkurenčnosti in prisotnost na trgu, naložbe v ekološko kmetovanje, kolektivne naložbe, skupine in organizacije proizvajalcev, itd., katerih cilj je prestrukturiranje kmetijskih gospodarstev, izboljšanje njihovega dostopa do trga ter krepitev organiziranosti in medsebojnega sodelovanja med kmeti. Koncept se od drugih intervencij razlikuje in dopolnjuje na način, da je osredotočen na lokalno pridelane in predelane proizvode, poudarja lokalno kulinariko, povezuje območja s podobnimi naravnimi in kulturnimi posebnostmi, participacijo lokalnih akterjev in različnih sektorjev, trajnost, fleksibilnost in inovativnost. Poleg tega intervencija prispeva tudi k prestrukturiranju kmetijskih gospodarstev v smeri prilagajanja povpraševanju v lokalnem okolju, proizvodnji novih proizvodov oziroma storitev, večji prepoznavnosti in višji dodani vrednosti preko vključitve v blagovne znamke oziroma sheme kakovosti, priznane na podlagi

predpisov Unije. Poleg izboljšanja trženja lokalnih kmetijskih proizvodov intervencija spodbuja tudi vključevanje kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo z izdelavo rokodelskih izdelkov, z nudenjem doživetij in z vključevanjem aktivnosti na področju spoznavanja z naravno in kulturno dediščino. Z regijskim pristopom povezovanja in vključevanja kmetijstva in drugih lokalnih dejavnosti lahko povečamo turistično privlačnost tudi na območjih, ki so zunaj glavnih turističnih poti. Intervencijo bo dopolnjevala tudi intervencija IRP32 Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev v okviru katere bo potekal prenos znanj na področju tehnologije pridelave proizvodov iz shem kakovosti in ozaveščanje kmetov o prednostih sodelovanja v shemah kakovosti.

Namen intervencije je spodbujanje povezovanja kmetijskih gospodarstev v verigo od pridelovalcev, do predelovalcev, gostinskih ponudnikov, obratov javne prehrane in končnih potrošnikov. Podpora bo namenjena pripravi načrta razvoja določenega geografsko zaokroženega območja, ki bo del vloge na javni razpis in bo vseboval zlasti naslednje sestavine: analizo stanja in potreb na geografsko zaokroženem območju, opredelitev in utemeljitev geografsko zaokroženega območja, seznam partnerjev projekta, vizija sklenjenega partnerstva, izbor razvojnih ciljev in načrtovane aktivnosti za izvedbo izbranih ciljev, predvidena sredstva za izvedbo aktivnosti, časovnica izvajanja aktivnosti, kazalniki, ki se bodo uporabljali za spremljanje realizacije načrta razvoja, ipd. Podpora bo namenjena tudi izvajanju vzpostavljenega partnerstva, ki bo zajemalo predvsem aktivnosti na področju ozaveščanja o pomenu lokalne hrane, iskanje novih dobaviteljev in kupcev in njihovo medsebojno povezovanje, izvedbi usposabljanja partnerjev na zahteve shem kakovosti, aktivnostih pri izvedbi skupnih naložb, izobraževanje partnerjev glede izboljšanja vizualne podobe pridelkov in embalaže, aktivnosti na področju skupnega trženja in ostale aktivnosti, potrebne za izvajanja načrta razvoja geografsko zaokroženega območja in izpolnjevanje obveznosti iz intervencije. V okviru intervencije bodo podprte tudi naložbe za namen izvajanja načrta razvoja geografsko zaokroženega območja.

Cilj intervencije je izboljšati gospodarski in okoljski vidik izboljšati prispevek k trajnostni proizvodnji, predelavi in trženju lokalnih proizvodov, izboljšati prepoznavnost lokalnih proizvodov in izboljšati dodano vrednost lokalnih proizvodov z vključitvijo v blagovne znamke oziroma vključitvijo v sheme kakovosti, priznane s predpisi Unije. Z intervencijo želimo prispevati tudi k dvigu pomena ekološkega kmetovanja na določenem zaokroženem geografskem območju, s čimer intervencija prispeva k Evropskemu zelenemu dogovoru, ciljem Strategije »od vil do vilic« kot tudi k specifičnemu cilju 3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi. Z intervencijo želimo izboljšati tudi sodelovanje lokalnih pridelovalcev s predelovalci, končnimi potrošniki, gostinskimi ponudniki, javnimi zavodi, kar bo prispevalo k večji usklajenosti ponudbe in povpraševanja v lokalnem okolju in povečanju števila tržno usmerjenih kmetijskih gospodarstev.

Pri izvajanju intervencije se bodo upoštevali naslednji predpisi:

- Predpisi EU: 1151/2012, 2018/848, 2015/2436, 2017/1001, 2022/126 2019/787, 1308/2013 in druga EU zakonodaja in zakonodaja, ki ureja področje te intervencije.
- Predpisi na nacionalni ravni: Zakon o kmetijstvu, Zakon o industrijski lastnini – ZIL.

Sredstva za podporo se dodelijo na podlagi javnega razpisa. Ključni del vloge na javni razpis bo načrt za razvoj določenega geografsko zaokroženega območja. Izbor upravičencev bo opravljen na objektiven in transparenten način, na podlagi vstopnih pogojev in meril za izbor, ki bodo vnaprej znana vsem potencialnim upravičencem. Pri ocenjevanju vlog se bo upoštevala zlasti velikost in raznolikost pogodbenega partnerstva, delež vključenih EKO kmetijskih gospodarstev, velikost geografsko zaokroženega območja, težavnost kmetovanja na geografsko zaokroženem območju in ambicioznost izbranih razvojnih ciljev.

Pri obravnavi vlog bo vzpostavljena kontrola dvojnega financiranja na način, da upravičenci, ki so za isti namen že prejeli podporo v okviru nacionalnih in EU virov ne bodo deležni podpore iz te intervencije. Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog in zahtevkov za izplačilo sredstev, ki bo zagotavljal izmenjavo podatkov med plačili v okviru intervencij SN 2023-2027.

Upravičenec:

Upravičenec do podpore v okviru te intervencije je pravna oseba, ki je vodilni partner pogodbenega partnerstva z določenega geografsko zaokroženega območja. Geografsko zaokroženo območje predstavlja območje dveh ali več soležnih občin na območju RS.

Za namen intervencije mora biti vzpostavljeno pogodbeno partnerstvo javno-zasebnega sektorja, v

katerega so vključena kmetijska gospodarstva, skupine ali organizacije proizvajalcev, zadruge, javni organi (občine, izobraževalne institucije, institucije s področja socialnega varstva ipd.) oziroma ostali deležniki s področja kmetijstva in drugih gospodarskih panog (turizem, gostinstvo, trgovina, idr.). Izmed vključenih partnerjev se izbere vodilnega partnerja, ki upravlja vzpostavljeno partnerstvo.

Pogoji upravičenosti:

–izdelan načrta razvoja geografsko zaokroženega območja, z vsemi obveznimi sestavinami;

–gre za novo obliko sodelovanja, oziroma je upravičenec aktivnosti, določene v načrtu razvoja geografsko zaokroženega območja začel opravljati na novo;

–vzpostavljeno pogodbeno partnerstvo za izvajanje načrta razvoja geografsko zaokroženega območja, v katerem je opredeljen vodilni partner. Pogodbeno partnerstvo vključuje:

·najmanj 50 kmetijskih gospodarstev z geografsko zaokroženega območja,

·ter najmanj 5 deležnikov z geografsko zaokroženega območja s področja HORECA, javnih zavodov ali trgovine;

–upravičenec mora v zastavljenih rokih izvesti aktivnosti iz načrta razvoja geografsko zaokroženega območja in letno poročati o izvedenih aktivnostih na podlagi kazalnikov za spremljanje procesa;

–do konca obdobja upravičenosti do podpore je potrebno povečati število parterjev glede na stanje ob vložitvi vloge na javni razpis;

–do konca obdobja upravičenosti do podpore morajo kmetijska gospodarstva iz partnerstva pridobiti pravico o uporabi blagovne znamke, registrirane na podlagi nacionalne zakonodaje, oziroma biti vključeni v izvajanje ene od shem kakovosti, vzpostavljene na podlagi evropske zakonodaje;

–do konca obdobja upravičenosti do podpore morajo biti med člani iz pogodbenega partnerstva sklenjene pogodbe o odkupu proizvodov oziroma pogodbe za izvedbo storitev;

-če se pomoč dodeli za dejavnost, ki ne spada na področje uporabe člena 42 pogodbe o delovanju EU se podpora ne dodeli tistim upravičencem, ki so podjetja v težavah in imajo neporavnane naloge za izterjavo, izdane s strani Evropske komisije.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

/

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☒ pavšalni zneski

☒ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Podpora za namen izvajanja načrta razvoja geografsko zaokroženega območja se dodeli v obliki nepovratnih sredstev. Podpora se dodeli za dejansko nastale stroške ali z uporabo ene izmed oblik poenostavljenih oblik stroškov. Zneski plačil so določeni na podlagi rezultatov projektov programskega obdobja 2014–2020, kot so npr. projekti sodelovanja LAS s podobno vsebino ali projekti EIP s podobno

vsebino. Poenostavljena oblika stroškov se uporabi za plačilo izdelave načrta razvoja geografsko zaokroženega območja, za kar se uporabi pavšalni znesek iz točke c) prvega odstavka 83. člena Uredbe 2021/2115/EU. Poenostavljene oblike stroškov se uporabijo tudi za povračilo stroškov dela in kilometrine, ki se priznajo v obliki stroškov na enoto na podlagi točke b) prvega odstavka 83. člena Uredbe 2021/2115/EU in režijskih stroškov, ki se priznajo v obliki pavšalnega financiranja na podlagi točke d) prvega odstavka 83. člena Uredbe 2021/2115/EU.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore za stroške dela za namen upravljanja partnerstva in izvajanja načrta razvoja geografsko zaokroženega območja znaša 80% upravičenih stroškov. Stopnja podpore se poveča za:

-10%, če EKO kmetijska gospodarstva predstavljajo najmanj 10% do 20% vseh v partnerstvo vključenih kmetijskih gospodarstev, oziroma če je v partnerstvo vključeno za od 50% do 100 % več vseh kmetijskih gospodarstev, kot so minimalne zahteve za oblikovanje partnerstva,

-20%, če EKO kmetijska gospodarstva predstavljajo najmanj 20% vseh v partnerstvo vključenih kmetijskih gospodarstev, oziroma če je v partnerstvo vključeno za najmanj 100% več vseh kmetijskih gospodarstev, kot so minimalne zahteve za oblikovanje partnerstva.

Stopnja podpore za naložbe v okviru izvajanja načrta razvoja geografsko zaokroženega območja znaša 65%.

Dodatna pojasnila

Podpora v petletnem obdobju upravičenosti znaša največ 460.000 EUR. Od tega se za namen priprave načrta razvoja geografsko zaokroženega območja, ki je del vloge na javni razpis in mora vsebovati vse predpisane sestavine, izplača 20.000 EUR, in sicer v obliki pavšalnega zneska. Podpora za stroške izvajanja načrta razvoja geografsko zaokroženega območja, ki lahko vključuje tako stroške upravljanja partnerstva, stroške izvedbe upravičenih aktivnosti, kot tudi stroške naložb, pa v petletnem obdobju upravičenosti znaša največ 440.000 EUR.

Stopnja podpore za stroške dela za namen upravljanja partnerstva in izvajanja načrta razvoja geografsko zaokroženega območja znaša 80 % upravičenih stroškov. Stopnja podpore se poveča za:

-10%, če EKO kmetijska gospodarstva predstavljajo najmanj 10% do 20% vseh v partnerstvo vključenih kmetijskih gospodarstev, oziroma če je v partnerstvo vključeno za od 50% do 100 % več vseh kmetijskih gospodarstev , kot so minimalne zahteve za oblikovanje partnerstva,

-20%, če EKO kmetijska gospodarstva predstavljajo najmanj 20% vseh v partnerstvo vključenih kmetijskih gospodarstev, oziroma če je v partnerstvo vključeno za najmanj 100% več vseh kmetijskih gospodarstev, kot so minimalne zahteve za oblikovanje partnerstva.

Če načrt razvoja geografsko zaokroženega območja vključuje tudi izvedbo naložb, znaša stopnja podpore za te naložbe, v skladu s 73. členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih do 65 % upravičenih stroškov. V okviru naložb so upravičeni predvsem stroški za namen trženja in za potrebe razvoja geografsko zaokroženega območja (npr. embalaža, pakiranje, hladilnice, dostavna vozila, IKT oprema…).

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☐ Ne ☒ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

Z intervencijo se podpira tudi nekmetijske proizvode.

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☒ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu s točko 2 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu saj ne vključuje neposrednih plačil pridelovalcem in zagotavlja koristi za kmetijstvo in podeželje. Zagotovljena podpora spada v okvir določb, opisanih v odstavku (f), pri čemer se plačila izvedejo podprtim oblikam sodelovanja.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP12 - Znesek na enoto za vzpostavitev in razvoj geografsko zaokroženega območja	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.10;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP12 - Znesek na enoto za vzpostavitev in razvoj geografsko zaokroženega območja

Podpora za namen izvajanja načrta razvoja geografsko zaokroženega območja se dodeli v obliki nepovratnih sredstev. Podpora se dodeli za dejansko nastale stroške ali z uporabo ene izmed oblik poenostavljenih oblik stroškov, predvsem za stroške dela, kilometrine, režijske stroške, stroške priprave načrta razvoja geografsko zaokroženega območja, itd. Zneski podpore so določeni na podlagi rezultatov projektov programskega obdobja 2014–2020, kot so npr. projekti sodelovanja LAS s podobno vsebino, projekti EIP s podobno vsebino.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP12 - Znesek na enoto za vzpostavitev in razvoj geografsko zaokroženega območja (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	460.000,00	460.000,00	460.000,00	460.000,00	460.000,00	460.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.32 (enota: Postopki)	0,00	0,20	1,00	1,00	1,00	1,00	0,80	5,00
SKUPAJ	O.32 (enota: Postopki)	0,00	0,20	1,00	1,00	1,00	1,00	0,80	5,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	92.000,00	460.000,00	460.000,00	460.000,00	460.000,00	368.000,00	2.300.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	31.188,00	155.940,00	155.940,00	155.940,00	155.940,00	124.752,00	779.700,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP26 - LEADER

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP26
Naziv ukrepa	LEADER
Vrsta intervencije	COOP(77) - Sodelovanje
Skupni kazalnik učinka	O.31. Število strategij lokalnega razvoja (LEADER) ali pripravljalnih ukrepov, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Da

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izbor NUTS

NUTS1

Opis območja izvajanja

Območje celotne Slovenije, razen naselij z več kot 10.000 prebivalci.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO8 spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno z udeležbo žensk v kmetijstvu, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P24	Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju	Zelo pomembna	Da
P27	Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju	Zelo pomembna	Delno
P28	Krepiti socialno vključenost, sodelovanje in povezovanje prebivalcev podeželja	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.38 Delež podeželskega prebivalstva, zajetega v strategijah lokalnega razvoja

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Cilj intervencije LEADER je skozi potrjene LAS in strategije lokalnega razvoja (SLR) za programsko obdobje 2023-2027 spodbujati zaposlovanje, rast, socialno vključenost in lokalni razvoj na podeželskih območjih, in prispevati k ostalim specifičnim ciljem strateškega načrta. LEADER prispeva k skupnemu pristopu CLLD in cilju Uredbe (EU) 2021/1060 o določitvi skupnih določb določb (v nadaljevanju: Uredba CPR): »Evropa, ki je bliže državljanom – trajnostni in celostni razvoj mest, podeželja in obalnih območij prek lokalnih pobud.«

Namen intervencije je doseganje navedenega cilja skozi izvajanje operacij in operacij sodelovanja med različnimi LAS, ki naslavljajo potrebe in izzive na podeželju, kot so npr. socialna vključenost vseh prebivalcev na podeželju, spodbujanje zaposlovanja ter podjetništva na podeželju, razvoj osnovnih storitev, dvig kakovosti življenja, razvoj manjše infrastrukture na podeželju, razvoj koncepta Pametnih vasi, okoljske in podnebne rešitve na podeželju, spodbude ekološkemu kmetovanju idr.

Vsebina intervencije

Pristop LEADER predstavlja orodje pri spodbujanju skupnega lokalnega razvoja po pristopu »od spodaj navzgor«. Pristop »od spodaj navzgor« omogoča lokalnemu prebivalstvu, da z oblikovanjem lokalnih partnerstev, tako imenovanih lokalnih akcijskih skupin (LAS), aktivno odloča o prioritetah in razvojnih ciljih lokalnega območja, vključno z viri financiranja za doseganje ciljev lokalnega območja. Pristop omogoča lokalnim akterjem uresničevanje široke palete izzivov v različnih okoljih, večjo fleksibilnost pri doseganju ciljev in odgovarja dejanskim potrebam lokalnega območja.

Koncept Pametnih vasi v okviru intervencije se nanaša zlasti na izboljšanje gospodarskih, socialnih ali okoljskih izzivov z uporabo inovativnih rešitev in digitalnih tehnologij. Cilj koncepta Pametnih vasi je prispevati k razvoju osnovnih storitev ter dvigu kakovosti življenja na podeželju.

Intervencija LEADER se izvaja skozi strategije lokalnega razvoja (SLR) za posamezna lokalna (podregionalna) območja, pri tem pa se zagotavlja tudi druge principe LEADER.

Lokalna akcijska skupina (LAS) mora biti v skladu z 31. členom Uredbe CPR vključujoča in organizirana kot partnerstvo treh sektorjev, sestavljenih iz predstavnikov javnih in zasebnih socio-ekonomskih interesov. V organe odločanja LAS so vključeni predstavniki vseh treh sektorjev, še posebej ženske in mladi. V LAS noben sektor ne nadzoruje odločanja. Na območju LAS mora živeti med 14.000 in 150.000 prebivalcev.

LEADER je del skupnega pristopa Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (CLLD) iz Uredbe CPR, ki se v programskem obdobju 2023-2027 v Sloveniji izvaja v okviru skladov EKSRP in ESRR. Skupni pristop se izvaja skozi skupni nacionalni predpis, pri čemer se išče poenotenje ter poenostavitve pravil, brez določitve glavnega sklada.

Strategija lokalnega razvoja

Strategija lokalnega razvoja (SLR) se pripravi na podlagi javnega poziva za oblikovanje lokalnih partnerstev in pripravo SLR. SLR obravnava in potrdi Medresorska delovna skupina CLLD. Gre za organ v skladu s tretjim odstavkom 31. člena Uredbe CPR, ki ga sestavljajo predstavniki organov upravljanja skladov, vključenih v CLLD. SLR se pripravi in potrdi na podlagi Uredbe (EU) 2020/2220 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. decembra 2020 in podaljšanja Programa razvoja podeželja 2014-2020 ter 32. člena Uredbe CPR.

SLR za posamezni LAS je v skladu s potrebami in cilji programov vključenih skladov. SLR se pripravi v skladu z obrazcem in obveznimi prilogami, predpisanimi v nacionalnem predpisu ter navodili za pripravo SLR. Obvezna poglavja in vsebina SLR so v skladu s prvim odstavkom 32. člena Uredbe CPR: opredelitev območja in prebivalstva, zajetega v SLR; analiza razvojnih potreb in potenciala območja LAS, vključno z analizo SWOT, opisom SLR in njenih ukrepov z določitvijo vrednosti kazalnikov, ki prispevajo k posameznemu skladu; finančni načrt iz sredstev vključenih skladov (EKSRP, ESRR).

Izbor SLR in LAS temelji na podlagi načel za izbor SLR, podrobneje določenih v nacionalnem predpisu:

1. prispevek SLR h kazalnikom posameznega programskega dokumenta,
2. kvaliteta SLR,
3. vključenost lokalnih akterjev v pripravo SLR ter

4. ustreznost in raznolikost partnerstva.

Izvajanje strategij lokalnega razvoja

Podpora intervencije LEADER se dodeli za izvajanje potrjenih SLR v obliki nepovratne finančne pomoči.

Predlogi operacij se na lokalnih območjih oblikujejo po pristopu »od spodaj navzgor«, na podlagi potrjene SLR. Izvajajo se operacije z dodano vrednostjo za območje LAS, ki jo LAS prepoznajo in opredelijo v SLR. Spodbuja se sodelovanje lokalnih akterjev, nove in inovativne rešitve pri reševanju potreb in naslavlja prepoznane ranljive skupine na območju LAS. Vsebinsko morajo operacije prispevati k SLR, pri čemer se v primeru SLR, financirane iz več skladov, operacijo izvaja iz sklada h kateremu vsebinsko bolje prispeva.

LAS opravljajo naloge iz tretjega odstavka 33. člena Uredbe CPR:

- upravljanje izvajanja SLR in delovanje LAS;
- animacija območja LAS;
- priprava nediskriminatornega in preglednega izbirnega postopka operacij in meril, ki preprečujejo navzkrižje interesov, ter zagotavljajo, da nobena posamezna interesna skupine na nadzoruje odločitev o izbiri; priprava in objava javnega poziva za izbor operacij; izbor operacij ter potrditev na organih LAS ter posredovanje v dokončno potrditev na organe, pristojnih za izvajanje LEADER/CLLD;
- spremljanje in vrednotenje SLR.

Za namen upravljanja in vodenja LAS, LAS v skladu z drugim odstavkom 33. členom Uredbe CPR izberejo enega partnerja kot vodilnega partnerja za upravne in finančne zadeve.

Podrobnejše se pogoji za oblikovanje LAS in naloge LAS določijo z nacionalno uredbo.

Podpora intervencije LEADER se nameni za:

a) Izvajanje operacij, vključno z dejavnostmi sodelovanja in njihovo pripravo, izbranih v okviru strategije lokalnega razvoja (SLR).

Podpora je namenjena sofinanciranju stroškov, nastalih pri izvedbi operacij, katerih rezultati prispevajo k uresničevanju ciljev, zastavljenih v SLR.

Operacije se izberejo na podlagi javnega poziva, ki ga objavi LAS. Merila za izbor operacij, postopek izbora in potrjevanja operacij, vključno z opisom zagotavljanja transparentnosti in preprečevanja konfliktov interesa ter druge opise izbora določi LAS.

Operacije se lahko izberejo tudi neposredno, brez javnega poziva, v kolikor je upravičenec delujoči LAS, če je to v interesu območja in uresničevanja ciljev SLR oziroma če je sodelovanje celotnega LAS potrebno za izvedljivost ali uspeh operacije. Postopek izbora takšnih operacij je opisan v SLR.

Podpora se nameni tudi za pripravo in izvajanje operacij sodelovanja LAS. LAS izvede in pripravi operacijo sodelovanja z LAS znotraj RS (medregionalno sodelovanje), s tujimi LAS ali partnerji, iz držav članic ali z območij tretjih držav (transnacionalno sodelovanje). Postopek izbora takšnih operacij je opisan v SLR.

Podpora se dodeli v obliki zneska za kritje stroškov dela oz. stroškov izvedbe operacij. Podpirajo se lahko manjše investicije na podeželju, in sicer kot del operacije, s poudarkom na širšem pomenu za območje LAS ter dodani vrednosti za operacijo, območje in prebivalce območja LAS. Naložbe v veliko infrastrukturo niso upravičene.

Podpora se dodeli za obdobje trajanja operacije.

Upravičenci do podpore so LAS, fizična ali pravna oseba.

b) Upravljanje, spremljanje in vrednotenje strategije lokalnega razvoja ter njene animacije (vodenje in animacija LAS, ki jih izvajajo izbrani vodilni partnerji LAS).

Podpora je namenjena za sofinanciranje stroškov, ki nastanejo pri upravljanju in delovanju LAS, vključno s spremljanjem in vrednotenjem SLR, nadalje za animacijo območja LAS in pomoč potencialnim upravičencem za razvijanje projektnih idej in pripravo operacij.

Upravičenec do podpore je LAS.

Podpora se dodeli v obliki pavšalnega izplačila, pri čemer se strošek deli med sklada, vključena v LEADER/CLLD.

Namen in opis podpor se podrobneje določi z nacionalnim predpisom.

Indikativne teme operacij
Operacije v okviru intervencije prispevajo k naslednjim temam: socialna vključenost vseh prebivalcev na podeželju, spodbujanje zaposlovanja ter podjetništva na podeželju, razvoj osnovnih storitev, dvig kakovosti življenja, razvoj manjše infrastrukture na podeželju, razvoj koncepta Pametnih vasi, okoljske in podnebne rešitve na podeželju, spodbude ekološkemu kmetovanju idr.

Operacije hkrati prispevajo k doseganju ciljev SLR, okoljski trajnosti, socialni vzdržnosti, inovativnosti, enakopravnemu vključevanju različnih partnerjev ter višji dodani vrednosti območja LAS. Vsebinsko morajo operacije prispevati k SLR, pri čemer se v primeru SLR, financirane iz sklada EKSRP in ESRR, operacijo izvaja iz sklada h kateremu vsebinsko bolje prispeva.

LAS pripravi merila za izbor operacij, postopek izbora ter potrjevanja operacij. LAS izbere operacije ter jih potrdi na organih LAS. Pri tem noben od sektorjev ne nadzoruje odločanja. LAS izbrane operacije posreduje v dokončno potrditev plačilnemu organu sklada EKSRP.

Zakonska podlaga:
Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 77 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih ter določbami členov 30 – 34 Uredbe CPR.

Dopolnjevanje med intervencijami v SN 2023-2027:
Intervencija LEADER poleg potreb opredeljenih v SC8 (P27 Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju, P 28 Krepiti socialno vključenost, sodelovanje in povezovanje prebivalcev podeželja) naslavlja tudi potrebo opredeljeno v okviru SC7: P24 Spodbujanje zaposlovanja in ohranjanje delovnih mest na podeželju. Intervencija LEADER pa lahko naslavlja vsebine in upravičence drugih intervencij ostalih specifičnih ciljev SN.
Operacija, ki je upravičena v okviru drugih intervencij SN, se lahko podpira preko intervencije LEADER, če je takšna potreba prepoznana v SLR in izkazuje dodano vrednost za razvoj lokalnega območja, kot so dvig socialnega kapitala, upravljanja ali prispeva k rezultatu operacije (npr. skupni interes, skupina upravičencev, dostop javnosti do rezultatov operacije, inovativne značilnosti operacije na lokalni ravni, razpoložljivost proračuna, integrirane operacije).
V okviru intervencije LEADER naložbe v veliko infrastrukturo niso upravičene. Podpirajo se lahko manjše investicije na podeželju, in sicer kot del operacije, s poudarkom na širšem pomenu za območje

LAS ter dodani vrednosti za operacijo, območje in prebivalce območja LAS. Načrtuje se podpora operacijam do vrednosti 200.000 EUR.

LAS lahko kot mreža lokalnih partnerjev in z izvajanjem operacij prispevajo k horizontalnemu cilju, k prenosu znanja in informacij, preko koncepta Pametnih vasi pa tudi k digitalizaciji in povezanosti podeželja. LAS imajo dostop do usposabljanj v okviru podintervencije Izmenjava znanja in prenos informacij kmetom in lastnikom gozdov v okviru intervencije IRP32, saj so za uspešno implementacijo pristopa LEADER smotrna dodatna znanja npr. na področjih informacijske tehnologije, ekonomike (podjetništva) ter dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

Dopolnjevanje med skladi EU in programi:

LEADER je del skupnega pristopa Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (CLLD) iz Uredbe CPR, ki se v programskem obdobju 2023-2027 v Sloveniji izvaja v okviru skladov EKSRP in ESRR. Skupni pristop se izvaja skozi skupni nacionalni predpis, pri čemer je cilj poenotenje in poenostavitev pravil obeh skladov v okviru zakonodajnih možnosti, brez določitve glavnega sklada. CLLD, ki se financira iz evropskih sredstev ESPRA, se bo izvajal ločeno.

V okviru skladov EKSRP in ESRR se bo izvajal skupni pristop LEADER/CLLD na celotnem območju države. Območja LAS bodo povezana v homogeno geografsko in funkcionalno celoto s skupnimi lokalnimi potrebami in izzivi, ki bodo naslovljeni v skupnih SLR. Z vidika zagotavljanja kontinuitete izvajanja z obdobjem 2014 - 2020 bo izbor SLR temeljil na skupnih merilih in izboru organov upravljanja skladov EKSRP in ESRR. Organi upravljanja so, z namenom medsebojnega sodelovanja in iskanja ustreznih sinergij med skladi, ustanovili Medresorsko delovno skupino CLLD 2021-2027, v katero so vključeni predstavniki vseh v CLLD vključenih skladov, plačilne agencije sklada EKSRP ter posredniškega organa sklada ESRR. Medresorska delovna skupina CLLD 2021-2027 bo opravljala naloge tretjega ostavka 31. člena Uredbe CPR, bo koordinacijski organ med skladi, ter bo z namenom spremljanja in usklajevanja izvajanja pristopa LEADER/CLLD na terenu aktivno sodelovala z LAS.

V okviru Strateškega načrta SKP 2023 – 2027 bo podpora intervencije LEADER namenjena zmanjševanju strukturnih težav (kot so pomanjkanje zaposlitvenih možnosti na podeželju, staranje prebivalstva), dvigu socialnega kapitala, mladih, žensk in drugih ranljivih skupin lokalnega podeželskega območja, ustvarjanju delovnih mest, zagotavljanju osnovnih storitev, povečanju socialne vključenosti, okoljskim vsebinam, kulturni dediščini, turizmu, podjetništvu na podeželju in naslavljanju drugih prepoznanih potreb na podeželju. Zagotavljanje infrastrukturnega razvoja v Sloveniji se podpira preko ESI skladov, nacionalnih in drugih virov financiranja. V okviru intervencije LEADER se načrtuje operacije, ki imajo širši pomen za območje LAS ter večjo dodano vrednost za območje in prebivalce območja ter lokalni razvoj (v primeru manjših investicij le kot rezultat operacije z večjo dodano vrednostjo za območje). Gre za infrastrukturo manjšega obsega kot del operacije, na primer: otroška igrišča, tematske poti, obnova in postavitev lokalnih tržnic, fitnesi na prostem, ureditev skupnih prostorov lokalnega prebivalstva, prostorov za prodajo lokalnih pridelkov in turističnih izdelkov ipd. Vsa ta infrastruktura dviguje dodano vrednost in razvoj podeželja.

Tudi izvajanje razvoja območij po konceptu Pametnih vasi in obnova kulturne dediščine na podeželju se bo komplementarno podpirala s sredstvi EKSRP in ESRR na območju celotne Slovenije.

Sredstva ESRR bodo za trajnostni razvoj lokalnih območij, na podlagi osnutka Programa EKP 2021-2027 (prednostna naloga 9 in specifični cilj 9.2.), namenjena za izgradnjo vključujoče družbe in nadaljnji celostni družbeno-gospodarski razvoj v mestnih in podeželskih območjih, s posebno pozornostjo na zmanjšanju razlik med socialno-ekonomsko prikrajšanimi osebami in območji. Projekti CLLD v okviru ESRR (Partnerski sporazum) bodo prispevali k boljši kvaliteti življenja lokalnega prebivalstva, zagotavljali ustrezno dostopnost storitev tako v urbanih središčih kot na podeželju, izboljšali področje dolgotrajne oskrbe in preventivnih zdravstvenih ukrepov, spodbujali medgeneracijsko sodelovanje, krepitev kompetenc ter skrbi za prikrajšane skupine. Obenem bodo območja LAS bolj prepoznavna na področju lokalnega podjetništva, pri inovativni uporabi lokalnih virov, (eko)turizmu ter ohranjanju naravne raznolikosti in kulturne dediščine.

Sinergije med EKSRP in ESPRA bodo na cilju c) ESPRA (Krepitev vitalnosti skupnosti z večanjem

družbene vključenosti, privabljanjem žensk in mladih ter ohranjanjem in ustvarjanjem novih delovnih mest na področju ribištva in akvakulture) in potrebah SN 2023−2027 (P27, P28), in sicer predvsem v zagotavljanju osnovnih storitev na izbranem območju, ustvarjanju delovnih mest, dvigu kakovosti življenja, spodbujanju zaposlovanja in podjetništva na podeželju. Sinergije med ESRR, EKSRP in ESPRA bodo tudi v projektih sodelovanja.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti

Intervencija LEADER je oblikovana skladno z zahtevami člena 77 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih ter členov 31 do 34 Uredbe CPR.

Intervencija bo prispevala k izpolnjevanju priporočil EK za Slovenijo za pripravo SN 2023-2027, in sicer na izboljševanje potenciala za rast na podeželskih območjih.

Intervencija LEADER zasleduje cilje nacionalne resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021« in bo prispevala k dvigu kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju in v okviru tega opredeljenim specifičnim ciljem: krepitev lokalnih pobud in medpanožnega sodelovanja ter krepitev navezave turizma na kakovostno hrano iz lokalnega okolja; socialna vključenost, ženske na podeželju in skrb za ranljive skupine ter zmanjševanje vrzeli v dostopnosti in kakovosti storitev v urbanem in ruralnem okolju.

Intervencija bo z izvajanjem operacij na podlagi potreb strategij lokalnega razvoja prispevala k ciljem strategije od »vil do vilic«, kot je zagotavljanje trajnostne proizvodnje hrane, spodbujanje bolj trajnostne porabe hrane in zdrave prehrane, zmanjšanje izgub in količin zavržene hrane ter spodbujanje lokalne samooskrbe.

Intervencija bo prispevala tudi k ciljem Dolgoročne vizije za podeželska območja EU do 2040 z izboljšanjem kakovosti življenja na podeželju, krepitvijo vloge podeželskih skupnosti, izboljšanju dostopa do storitev in spodbujanju socialnih inovacij ter diverzifikacijo gospodarskih dejavnosti in izboljšanjem dodane vrednosti kmetijskih in kmetijsko-živilskih dejavnosti ter podeželskega turizma. Izhajajoč iz Dolgoročne vizije podeželja EU do 2040 je ključno, da se podeželska območja poleg kmetijskih skladov naslavljajo tudi v okviru drugih skladov in politik.

Druge relevantne informacije:

/

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci

a)LAS, fizična in/ali pravne osebe

b)LAS

Pogoji upravičenosti

a) Podpora za izvajanje operacij se nameni za naslednje upravičence: LAS, fizične ali pravne osebe.

–Pogoj št. 1:

Operacija je predvidena na območju LAS izven naselij z več kot 10.000 prebivalci. Izjemoma se lahko operacija izvaja zunaj upravičenega območja LAS, če operacija koristi razvoju območja LAS. V primeru projektov sodelovanja LAS se operacija lahko izvaja na območju sodelujočega LAS ali partnerja.

–Pogoj št. 2:

Operacija je v skladu s potrjeno SLR. Operacija mora zasledovati cilje SLR in ukrepe ter naslavljati potrebe določne v SLR.

–Pogoj št. 3:

Operacija je izbrana oziroma potrjena s strani organov LAS. Pri tem nobena posamezna interesna skupina ne nadzoruje odločanja.

Merila za izbor operacij na ravni LAS
Merila za izbor operacij na ravni LAS v skladu z drugim odstavkom 79. člena Uredbe (EU) 2021/2115 pripravi LAS. LAS pripravi tudi postopek izbora ter potrjevanja operacij.

b) Podpora za upravljanje, spremljanje in vrednotenje SLR ter njene animacije se nameni LAS.
–Pogoj št. 4:
Pogoj je potrjena SLR in LAS, pod vodstvom vodilnega partnerja.

Pogoje upravičenosti se podrobneje določi z nacionalnim predpisom.

Do podpore niso upravičeni:
- davek na dodano vrednost (DDV), razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV;
- stroški priprave vlog in zahtevkov za izplačilo, razen v okviru upravljanja, spremljanja in vrednotenja strategije ter njene animacije,
- nakup rabljene opreme in mehanizacije (razen zbirk in starin),
- nakup opreme in mehanizacije namenjene za zasebno rabo.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov
(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))
N. r.
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna
Oblika podpore
☒ **Nepovratna sredstva**
☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila
☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu
☒ stroški na enoto
☒ pavšalni zneski
☒ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Strošek na enoto, pavšalni znesek ali pavšalna stopnja bo določen s pravično in preverljivo metodo ter bo izhajal iz statističnih podatkov za podobne ali istovrstne stroške ali iz zgodovinskih podatkov izvajanja pristopa LEADER ali skupnega pristopa CLLD.
Za podporo za “upravljanje, spremljanje in vrednotenje strategije lokalnega razvoja ter njene animacije” se bo uporabilo pavšalni znesek člena 83 (1) (c)Uredbe 2021/2115/EU.
Za podpore za “izvajanje operacij, vključno z dejavnostmi sodelovanja in njihovo pripravo, izbranih v okviru strategije lokalnega razvoja” se bo uporabljala kombinacija oblik iz točk (a) do (d), če vsaka oblika zajema različne vrste stroškov. Povračilo stroškov dela se prizna v obliki stroškov na enoto člena 83(1)(b) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih. V skladu s členom 83(2)(c) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih se bodo uporabili tudi stroški na enoto, pavšalni zneski in pavšalne stopnje, ki se uporabljajo za podobno vrsto operacij v okviru skupnega pristopa LEADER/CLLD, ki se bo izvajal s skladom ESRR.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči za:

a) Izvajanje operacij, vključno z dejavnostmi sodelovanja in njihovo pripravo, izbranih v okviru strategije lokalnega razvoja (SLR)

Podpora se dodeli za dejansko nastale stroške ali aktivnosti v okviru operacije ali z uporabo ene izmed oblik poenostavljenih oblik stroškov. V skladu z Uredbo (EU) 2021/2115 o strateških načrtih je stopnja javne podpore za izvajanje operacij, vključno z operacijami sodelovanja, do 80 % upravičenih stroškov operacije. Stopnjo podpore operacije lahko določi LAS.

Najvišji znesek javne podpore za posamezno operacijo je 200.000 EUR.

Možnost dodelitve predplačil.

b) Upravljanje, spremljanje in vrednotenje strategije ter njene animacije

Podpora se dodeli za dejansko nastale stroške ali v obliki pavšalnega izplačila (zneska). Stopnja javne podpore je v skladu s 77. členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih do 100 % upravičenih stroškov.

Posamezni LAS lahko za izvajanje te podpore skladno z drugim odstavkom 34. člena Uredbe CPR nameni največ 20 % skupnih javnih izdatkov SLR.

Sofinanciranje stroškov upravljanja LAS se deli med sklada, vključena v skupni LEADER/CLLD.

Možnost dodelitve predplačil.

Oblike, stopnje podpore in način izplačil, možnost predplačil ter neupravičene stroške se podrobneje določi z nacionalnim predpisom.

Dodatna pojasnila

/

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☒ Da ☐ Ne ☐ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

/

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☒ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

Kakšna je dodana vrednost pristopa LEADER za razvoj podeželja?

V okviru intervencije LEADER se pričakuje dvig socialnega kapitala, ki se bo izkazoval zlasti z okrepljeno medsebojno podporo in zaupanjem ter povečanjem sodelovanja vseh deležnikov pri zasnovi in izvajanju pristopa od spodaj navzgor (lokalni akterji, upravljavske strukture). V okviru izvajanja strategije lokalnega razvoja se pričakuje okrepljeno medsektorsko sodelovanje na lokalnih ravni, z izvajanjem operacij sodelovanja pa tudi okrepljeno medregionalno in mednarodno sodelovanje. S krepitvijo in opolnomočenjem lokalnih partnerstev se omogoča temelje za dolgoročno sodelovanje tudi na drugih področjih ter s tem tudi prenos znanja. Z aktivnim vključevanjem lokalnih akterjev se pričakuje bolj trajnostne operacije, saj le te izhajajo neposredno iz potreb lokalnega razvoja. Tako se pričakuje tudi večja trajnost delovnih mest in pospeševanja podjetništva, saj se bodo vzpostavljajo delovna mesta, ki izhajajo iz realnih potreb okolja.

Podrobneje se dodana vrednost izvajanja pristopa opiše v strategijah lokalnega razvoja.

Opišite, kako bodo z modelom izvajanja zagotovljeni osnovne zahteve in načela, povezana s pristopom LEADER.

Intervencija LEADER se bo izvajala po pristopu “od spodaj navzgor”, na podregionalnih območjih oblikovanih lokalnih akcijskih skupin, ki so organizirane kot javno zasebna partnerstva. S tem se ohranja in nadaljuje učinkovit sistem izvajanja pristopa v državi. LAS pripravijo strategije lokalnega razvoja, ki

vključujejo potrebe lokalnega območja. LEADER se izvaja kot del skupnega pristopa Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (CLLD), tako da lahko strategije vključujejo vire financiranja več skladov. To še dodatno omogoča izvajanje operacij s širšo, večsektorsko vsebino in prinaša multiplikacijski učinek. Skupni pristop LEADER/CLLD spodbuja mreženje lokalnih akterjev, vključenih v LAS, predstavnike različnih sektorjev, tako znotraj območja, kot tudi v obliki projektov sodelovanja z drugimi LAS in partnerji izven območja LAS, vključno z možnostjo mednarodnega sodelovanja. Sodelovanje na ravni organov upravljanja poteka v obliki imenovane Medresorske delovne skupine CLLD po 2021-2027 ter sodelovanje organa upravljanja EKSRP z deležniki pa preko nacionalne Mreže za podeželje. Pristop ima inovativni značaj, saj omogoča izvedbo raznovrstnih projektov z rabo lokalnih virov, prenosom primerov dobrih praks, digitalizacijo, podporami po konceptu Pametnih vasi idr. inovacije.

Ali se načrtuje podpora iz več kot enega sklada EU?

☒ Da ☐ Ne

Opišite, kateri sklad

LEADER se bo v programskem obdobju 2023-2027 izvajal kot del skupnega pristopa CLLD s skladom ESRR in sicer čim bolj poenoteno, medtem ko se bo CLLD, ki se financira iz evropskih sredstev ESPRA, izvajal ločeno. Organi upravljanja so z namenom medsebojnega sodelovanja in iskanja ustreznih sinergij med skladi ustanovili Medresorsko delovno skupino CLLD 2021-2027, v katero so vključeni predstavniki vseh v CLLD vključenih skladov, plačilne agencije ter posredniškega organa. Medresorska delovna skupina CLLD 2021-2027 je koordinacijski organ med skladi ter bo z namenom spremljanja in usklajevanja izvajanja pristopa CLLD na terenu aktivno sodelovala z lokalnimi akcijskimi skupinami.

Ali bi se uporabila možnost glavnega sklada?

☐ Da ☒ Ne

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu z odstavki 2(d), 2(f) in 2(g) Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu ("zelena škatla") in je kot domača podpora izvzeta iz zavez za zmanjšanje subvencijskih podpor iz Sporazuma STO o kmetijstvu. Pripravljena je na podlagi 77. člena Uredbe o strateškem načrtu, sodelovanje. Gre za pristop »od spodaj navzgor«, v okviru prepoznanih potreb v strategijah lokalnega razvoja, tako, da je možen obseg podpor zelo širok. Operacije, ki se izvajajo v okviru intervencije npr. prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja prebivalcev lokalnega območja, inovacijam, prenosu znanja in sodelovanju lokalnih akterjev idr. na podeželju. Glede na namen intervencija ne izkrivlja trgovine oziroma proizvodnje.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(3)(b) - 77(1)(b) - LEADER na podlagi člena 77(1), točka (b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP26 - Znesek na enoto za LEADER	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 77(1)(b)-SI-80,00%	Povprečno		R.38;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP26 - Znesek na enoto za LEADER

Znesek se izračuna iz skupnih sredstev, načrtovanih za intervencijo LEADER in pričakovanega števila LAS.

Znesek izhaja iz povprečnih letnih izplačil izvajanja ukrepa LEADER 2014-2020; iz povprečnih izplačil na LAS na leto za vodenje oz. upravljanje LAS in povprečnih izplačil za projekte. V letu 2023 se ne predvideva izplačil (le v primeru predplačila), v letu 2024 se izplača upravljanje LAS, v letih 2025-2029 pa upravljanje LAS in izvajanje operacij. Za vodenje LAS se upošteva okvirni znesek, ki izhaja iz trenutnega zneska za vodenje, do katerega so upravičeni LAS v obliki standardnega stroška na enoto na osebo in neposrednih stroškov preračunano na leto na LAS, kar znaša okoli 30.00 EUR. Za izplačila se upošteva srednja vrednost projektov, vključno s projekti sodelovanja LAS, pri ukrepu LEADER, ki znaša okoli 40.000 EUR / projekt.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP26 - Znesek na enoto za LEADER (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	1.269.376,70	1.269.376,70	1.269.376,70	1.269.376,70	1.269.376,70	1.269.376,70	1.269.376,70	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.31 (enota: Strategije)	35,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	35,00
SKUPAJ	O.31 (enota: Strategije)	35,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	35,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	1.050.000,00	3.500.000,00	5.250.000,00	8.750.000,00	13.300.000,00	12.578.195,00	44.428.195,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	840.000,00	2.800.000,00	4.200.000,00	7.000.000,00	10.640.000,00	10.062.556,00	35.542.556,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP31 - Podpora za projekte EIP

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP31
Naziv ukrepa	Podpora za projekte EIP
Vrsta intervencije	COOP(77) - Sodelovanje
Skupni kazalnik učinka	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izbor NUTS

NUTS1

Celotno območje RS

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine
SO9 Izboljšanje odziva kmetijstva Unije na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z visokokakovostno, varno in hranljivo hrano, proizvedeno na trajnosten način, zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje dobrobiti živali in boj proti protimikrobni odpornosti
XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj ter raba nekemičnih metod varstva rastlin	Zelo pomembna	Da
P34	Izboljšanje izmenjave znanja in	Horizontalni cilj	Da

	prenosa informacij		
P35	Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS	Horizontalni cilj	Da
P36	Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja	Horizontalni cilj	Da
P37	Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI	Horizontalni cilj	Delno

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.1 Število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, za povečanje uspešnosti na področju trajnostnosti gospodarstva, družbe, okolja, podnebja in učinkovite rabe virov
R.2 Število svetovalcev, ki prejemajo podporo in jih je treba vključiti v sisteme znanja in inovacij v kmetijstvu (AKIS)
R.28 Število oseb, ki koristijo svetovanja, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, v zvezi z okoljsko in podnebno uspešnostjo
R.3 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo in vsebinsko navezavo na specifične cilje

Namen intervencije je spodbuditi tehnološki razvoj in uvedbo novih rešitev za reševanje konkretnih, specifičnih problemov in ciljev na področju kmetijstva, gozdarstva in podeželja v skladu s SKP in navedenimi specifičnimi cilji iz Strateškega načrta.

Podpora projektom EIP je eden izmed načinov posredovanja novih znanj, praks, tehnologij, procesov in digitalizacije v prakso v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželju ter njihovemu prevzemanju. Na ta način bo zagotovljen prispevek k doseganju Horizontalnega cilja SN 2013–2027. Dodatno bodo podpore projektom EIP s področja okolja in podnebnih sprememb prispevale k doseganju specifičnih ciljev SN 2023-2027 (SC4, SC5 in SC6), usmerjeno k razvoju rešitev za zmanjševanje, blažitev in prilagajanje podnebnim spremembam, zmanjševanju negativnih vplivov kmetijstva na okolje, izvajanje okoljsko učinkovite pridelave na varovanih območjih (Natura 2000, vodovarstvena območja) ter varovanju in spodbujanju biotske raznovrstnosti.

Intervencija Podpora za projekte EIP se neposredno navezuje na potrebe, povezane s horizontalnim ciljem AKIS (P34, P35, P36, P37), posredno pa se zaradi vsebine intervencija nanaša tudi na druge potrebe v okviru SC2 (P6), SC4 (P13 in P15), SC5 (P17), SC6 (P18) in SC9 (P31).

Za razširjanje rezultatov projekta se uporabi tudi portal AKIS in komunikacijske kanale EU SKP mreže in Mreže za razvoj podeželja (nacionalne SKP mreže).

Merila za izbor:

Merila za izbor vlog se določijo v skladu z 79. členom Uredbe 2021/2115/EU.

Projekt EIP je inovativni projekt, ki temelji na interaktivnem inovacijskem modelu, za katerega vsaka operativna skupina EIP pripravi načrt za razvoj ali izvajanje.

Med merili za izbor vlog so tudi sestava partnerstva za izvedbo projekta EIP, finančna ustreznost projekta, skladnost projektnih aktivnosti s potrebami SKP in navedenimi specifičnimi cilji iz Strateškega načrta.

V okviru intervencije bo poudarek tudi na ciljnih območjih znotraj Natura 2000, kjer so ukrepi SKP ključni za doseganje ugodnega stanja populacij travniških ptic, metuljev in divjih opraševalcev ter traviščnih habitatnih tipov.

Dopolnjevanje med intervencijami:
Intervencija se povezuje in nadgrajuje z ostalimi intervencijami AKIS, zlasti z intervencijo IRP32 Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev ter IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno.
Intervencija IRP32 lahko predstavlja sredstvo za razširjanje novih rešitev, znanj in drugih rezultatov projektov EIP. Intervencija IRP38 je lahko z integriranim izvajanjem aktivnosti podpore za inovacijske dejavnosti za določeno področje oz. sektor koristna za identifikacijo konkretnih potreb kmetov in izvajanje inovacijskega posredništva pri iskanju ustreznih partnerjev za reševanje teh problemov.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti
Intervencija IRP31 je oblikovana skladno z zahtevami člena 77. (Sodelovanje) in člena 127. (Evropsko inovacijsko partnerstvo za kmetijsko produktivnost in trajnostnost) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Intervencija odgovarja na Priporočila Komisije za strateški načrt SKP Slovenije (Zagotavljanje ustrezne podpore za pospešitev izmenjave znanja, usposabljanja, obveščanja in inovacijske podpore, Krepitev povezav med raziskavami, izobraževanjem, svetovanjem in kmetovanjem, zagotavljanje dostopa do inovacijske podpore).

Vsebinsko se intervencija navezuje na Strategijo “od vil do vilic”, Strategijo EU za biotsko raznovrstnost, kot tudi na pomembne okoljske in podnebne dokumente na ravni EU in nacionalno: strategijo EU za tla do leta 2030, strategijo EU za zmanjšanje izpustov metana, strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam, Nacionalni energetski in podnebni načrt (NEPN) itd.

Intervencija zasleduje cilje nacionalne Resolucija "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Krepitev oblikovanja in prenosa znanja).

Druge relevantne informacije:
Projekti EIP se bodo izbirali po dvostopenjskem sistemu.
Na prvi stopnji bodo po predhodnem javnem pozivu izbrane potencialne ideje za projekte EIP.
Na drugi stopnji bodo partnerstva za potencialne projekte EIP na javnem razpisu kandidirala za podporo projektom EIP. EIP VEM točka bo sodelovala pri posredovanju idej in podpirala vzpostavljanje in delovanje partnerstev.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci
Pogodbeno partnerstvo za izvedbo projekta EIP, ki ga morajo sestavljati najmanj trije partnerji. Obvezna partnerja sta kmetijsko gospodarstvo in svetovalec, kot tretji partner pa je lahko pravna ali fizična oseba, ki bo s svojim znanjem dopolnila izvedbo projekta.

Pogoji upravičenosti
Vzpostavljeno partnerstvo za izvedbo projekta EIP, za razvoj novih oziroma izboljšanih proizvodov, praks, procesov ali tehnologij s poudarkom na potrebah kmetijskih gospodarstev, lastnikov gozdov ali živilske industrije namenjenih:
- povečanju konkurenčnosti,- zmanjšanju negativnih vplivov na okolje,
- zmanjševanju izpustov toplogrednih plinov,

- izvajanju skupnih pristopov za varstvo biotske raznovrstnosti,
- izvajanju okoljsko učinkovite pridelave na vodovarstvenih in drugih varovanih območjih,
- blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam.

Projekt ne sme biti zgolj raziskovalne narave, to pomeni, da partnerji ne smejo biti zgolj raziskovalne ustanove, temveč morajo partnerji prihajati tudi iz drugih družbenih sfer (zaradi končnega cilja razvoja aplikacijske rešitve problema) in mora biti namenjen prenosu znanja v prakso ter razširjanju rezultatov projekta.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☒ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Podpora se dodeli v obliki nepovratnih sredstev. Podpora se dodeli za dejansko nastale stroške ali z uporabo ene izmed oblik poenostavljenih oblik stroškov.

Delna uporaba poenostavljenih oblik stroškov (npr. za stroške dela zaposlenih na projektu – strošek na enoto v skladu s 1(b) 83. členom Uredbe 2021/2115/EU, za posredne stroške – pavšalna stopnja v skladu s 1(c) 83. členom Uredbe 2021/2115/EU).

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore znaša do 100%, razen za naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, kjer znaša stopnja podpore do 65 % upravičenih stroškov naložbe.

Dodatna pojasnila

Podpora za intervencijo se podeli v obliki nepovratne podpore.

Stopnja podpore znaša do 100%, razen za naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, kjer znaša stopnja podpore do 65 % upravičenih stroškov naložbe.

Delna uporaba poenostavljenih oblik stroškov (npr. za stroške dela zaposlenih na projektu – strošek na enoto v skladu s 1(b) 83. členom Uredbe 2021/2115/EU, za posredne stroške – pavšalna stopnja v skladu s 1(c) 83. členom Uredbe 2021/2115/EU).

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☐ Ne ☒ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

Podpora za sodelovanje pri ustvarjanju, prenosu ter razširjanju znanja na kmetijskem gospodarstvu v obliki inovativnih projektov EIP.

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☒ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

Številka zadeve v zvezi z državno pomočjo
N. r.

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije
N. r.

10 Skladnost s STO
Zeleno okence
Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije
Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je ukrep domače podpore, izvzeta iz zavez o zmanjševanju, in ne bo imela nobenih učinkov, ki izkrivljajo trgovino, ali učinkov izkrivljanja proizvodnje. Podpora bo zagotovljena preko javno financiranega državnega programa in ne bo imela učinka zagotavljanja cenovne podpore proizvajalcem. Predviden je program javnih storitev, s porabo sredstev za projekte, ki zagotavljajo koristi kmetijstvu.

Intervencija s tem izpolnjuje splošna merila iz odstavka 1 in je v skladu z odstavkom 2 (Splošne storitve) Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, saj ne gre za neposredna plačila proizvajalcem ali predelovalcem.

Intervencija je tako v skladu s pravili STO ("zelena škatla").

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	**Člen**	**Veljavna stopnja**	**Najn. stopnja**	**Najv. stopnja**
SI - Slovenija	91(3)(b) - 77(1)(a) - Podpora za evropsko inovacijsko partnerstvo na podlagi člena 77(1), točka (a)	33,90%	20,00%	80,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP31 - Znesek na enoto za projekte EIP	Nepovratna sredstva	91(3)(b) - 77(1)(a)-SI-33,90%	Povprečno		R.1; R.2; R.3; R.28;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP31 - Znesek na enoto za projekte EIP

Zneski določeni na podlagi preteklih rezultatov projektov EIP programskega območja 2014-2020, vezano na projekte EIP ukrepa M16 – Sodelovanje, podukrepov M6.2 in M16.5

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP31 - Znesek na enoto za projekte EIP (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.1 (enota: Projekti)	0,00	0,00	8,00	10,00	8,00	8,00	0,00	34,00
SKUPAJ	O.1 (enota: Projekti)	0,00	0,00	8,00	10,00	8,00	8,00	0,00	34,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	0,00	2.400.000,00	3.000.000,00	2.400.000,00	2.400.000,00	0,00	10.200.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	0,00	813.600,00	1.017.000,00	813.600,00	813.600,00	0,00	3.457.800,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP33 - Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP33
Naziv ukrepa	Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij
Vrsta intervencije	COOP(77) - Sodelovanje
Skupni kazalnik učinka	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izbor NUTS

NUTS1

Intervencija se izvaja na širših (narodni park, regijski park, krajinski park) in ožjih (strogi naravni rezervat, naravni rezervat in naravni spomenik) zavarovanih območjih ter vplivnih območjih, ki so zunaj zavarovanega območja in določena z aktom o zavarovanju.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine
XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P20	Ohranjanje kulturne krajine in površin z visoko raznovrstnimi značilnostmi	Zelo pomembna	Da
P21	Ohranjanje opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.1 Število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, za povečanje uspešnosti na področju trajnostnosti gospodarstva, družbe, okolja, podnebja in učinkovite rabe virov
R.27 Število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti ter doseganju ciljev blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju
R.28 Število oseb, ki koristijo svetovanja, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, v zvezi z okoljsko in podnebno uspešnostjo

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Zavarovana območja so območja narave, kjer je velika biotska, abiotska in krajinska raznovrstnost ter velika gostota in raznolikost naravnih vrednot. V Sloveniji pokrivajo 14 % ozemlja države in so eden ključnih instrumentov varstvo biotske raznovrstnosti, krajinske pestrosti in naravnih vrednot, ki hkrati prispeva tudi k socialno-gospodarskemu razvoju regij. V Sloveniji je 1 narodni park, 3 regijski parki, 45 krajinskih parkov, 1 strogi naravni rezervat in 56 naravnih rezervatov. Upravljavca ima 12 parkov in rezervatov, ustanovljenih s strani države in 6 parkov, ustanovljenih s strani občin.

Kmetijska gospodarstva, ki kmetujejo na zavarovanih območjih so podvrženi določenim omejitvam tako zaradi težjih pogojev kmetovanja kot tudi nekaterih režimov, ki so predpisani za posamezna zavarovana območja. Predpisane zahteve oziroma omejitve, ki jih kmetijska gospodarstva morajo izpolnjevati, ne bodo del te intervencije in za to ne bo finančnih nadomestil. Zaradi naravovarstvene pomembnosti zavarovanih območij je smiselno, da se kmetijskim gospodarstvom oziroma lastnikom/upravljalcem kmetijskih zemljišč na teh območjih nameni dodatna pozornost in testiranje prostovoljnih ukrepov oziroma praks, ki obstoječe operacije KOPOP dopolnjujejo in gredo po zahtevah in zahtevnosti višje od KOPOP-a. Upravljalci zavarovanih območij so skupaj s kmetijskimi gospodarstvi že sodelovali v preteklosti v okviru naravovarstvenih ukrepov, ki so se izvajali v okviru projektov sofinanciranih z Evropskega sklada za regionalni razvoj. S pomočjo te oblike sodelovanja bomo zato nadgradili in nadaljevali dobre prakse, ki so že bile razvite v okviru omenjenih projektov. Kmetijska gospodarstva bodo s pomočjo upravljavcev zavarovanih območij, ki bodo v sodelovanje vstopili kot vodilni partner, z manj bremeni testirali prostovoljne ukrepe na svojih zemljiščih. S pomočjo upravljavcev zavarovanih območij pa bodo hkrati tudi skupaj razvijali načrte kako svoje površine vključevati v intervencije na 70., 72. in 73. členu.

Intervencija Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij podpira kmetijstvo v njegovi okoljski funkciji in je namenjena spodbujanju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine in gredo preko predpisanih zahtev ravnanja. Tako je ta intervencija predvidena za testiranje novih prostovoljnih ukrepov ter , da bi tako naslovili specifične potrebe posameznih zavarovanih območij in tam lociranih kmetijskih gospodarstev, ki jih s KOPOP in drugimi intervencijami ne moremo zadovoljivo reševati (npr. ohranjanje gnezdišča določenih vrst povezanih s kmetijsko kulturno krajino, ki se lahko vsako leto pojavljajo na drugih zemljiščih). Hkrati bo tak pristop namenjen tudi promociji in spodbujenju k večjemu vpisu v ciljne naravovarstvene podintervencije KOPOP, SOPO sheme in neproizvodne naložbe

V okviru te podintervencije se bo torej testiralo nove prostovoljne naravovarstvene ukrepe, tudi takšne zahteve, ki jih v ostalih KOPOP operacijah ne moremo nasloviti in ki se do sedaj v okviru Skupne kmetijske politike še niso izvajali, npr.:

- območja pomembna za varstvo narave, ki so manjša od 0,1 ha;
- specifični in manjšinski ukrepi, ki jih težje naslavljamo skozi KOPOP;
- ukrepi, ki so podvrženi drugačnim časovnim zahtevam (1-5 let);
- območja, ki ležijo izven Natura 2000 območij;
- različne zahteve na isti površini v različnem časovnem obdobju,
- fleksibilnost, ki je druge intervencije ne dopuščajo.

. Ker gre za novost, še manjkajo določene izvedbene rešitve. Izvedbene rešitve se bo iskalo s pomočjo testiranja teh ukrepov. Cilj je vključitev testiranih ukrepov med KOPOP operacije v naslednjem programskem obdobju.

Ukrepi, ki bodo testirani in financirani, presegajo in dopolnjujejo predpisane zahteve ravnanja iz pogojenosti, SOPO sheme in podintervencij KOPOP.

Kot prvo bodo v okviru pratnerstva kmetijska gospodarstva, ki so upravičena do plačil iz naslova 31., 70. in 73. člena, deležna ciljnega svetovanja, promocije in pomoči pri izvajanju zahtev v okviru teh podintervencij. Cilj je testiranje območje specifičnih ukrepov oziroma kmetijskih praks ter prek bolj

individualnega pristopa spodbuditi in povečati vključitev kmetijskih gospodarstev v ciljne naravovarstvene podintervencije.

Kod drugo bodo v okviru parterstva testirani in razvijani ukrepi, ki presegajo zahteve prejle omenjenih členov ter dopuščajo fleksibilnost pri njihvem izvajanju. Ukrepi bodo namenjeni predvsem naravovarstvenih ukrepom, ki jih ni možno izvajati v okviru členov 31. 70. in 73.

Zahteve oz. prakse bodo opredljene v Programu upravljanja z območji Natura 2000 ali v dokumentih sprejetih na podlagi predpisov varstva narave, ki določajo upravljanje zavarovanih območij.

Upravljavcem zavarovanih območij se krije stroške dela za namen vodenja, upravljanja pogodbenega partnerstva, komunikacije z vsemi deležniki, spremljanja izvajanja ukrepov in svetovanje pri izvajanju ukrepov 70, 72. in 73. člena, kmetijskim gospodarstvom pa zagotavlja nadomestilo za testiranje dodatnih prostovoljnih ukrepov na kmetijskih površinah iz načrtov upravljanja zavarovanih območij in Programa upravljanja območij Natura 2000. Kmetijskim gospodarstvom, ki bodo zaradi testiranja ukrepov oziroma kmetijskih praks, določenih v načrtu upravljanja in Programu upravljanja območij Natura 2000, beležili izpad dohodka in dodatne stroške, se zagotavlja ustrezno finančno nadomestilo. Intervencija bo prispevala k učinkovitemu upravljanju širših in ožjih zavarovanih območij. Ukrepi in pravila ravnanja v zavarovanem območju, preko katerih se izpolnjujejo cilji in nameni zavarovanja, so določeni v načrtih upravljanja in Programu upravljanja območij Natura 2000.

Podpora se namenja za testiranje kmetijskih praks, ki:

–presegajo zadevne predpisane zahteve ravnanja ter standarde za dobre kmetijske in okoljske pogoje, določene s pravili o pogojenosti v skladu z oddelkom 2 poglavja I Uredbe EU o strateških načrtih;

–presegajo pogoje, določene za vzdrževanje kmetijske površine v stanju, primernem za pašo ali pridelavo brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev skladu s točko (a) prvega odstavka 4. člena Uredbe EU o strateških načrtih;

–se razlikujejo od obveznosti, v zvezi s katerimi so odobrena plačila z 31., 70., 72. in 73. členom Uredbe o strateških načrtih.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenec je upravljavec širšega oziroma ožjega zavarovanega območja, ki vodi pogodbeno partnerstvo in kmetijska gospodarstva, ki imajo svoja kmetijska zemljišča na zavarovanem območju.

Intervencija se izvaja na širših (narodni park, regijski park, krajinski park) in ožjih (strogi naravni rezervat, naravni rezervat in naravni spomenik) zavarovanih območjih ter vplivnih območjih, ki so zunaj zavarovanega območja in določena z aktom o zavarovanju.

Projekti razširjajo povzetek svojih vsebin in rezultatov preko nacionalnih in evropskih mrež razvoja podeželja.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Posebna upravičenost v povezavi z regijami, za vsako zadevno regijo, kjer primerno zadevno.

Intervencija se izvaja na širših (narodni park, regijski park, krajinski park) in ožjih (strogi naravni rezervat, naravni rezervat in naravni spomenik) zavarovanih območjih ter vplivnih območjih, ki so zunaj zavarovanega območja in določena z aktom o zavarovanju.

Upravičenci:

Pogodbeno partnerstvo za izvedbo projekta Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij, ki ga sestavljata najmanj dva partnerja:

Vodilni partner pogodbenega partnerstva, ki je upravljavec širšega (narodni park, regijski park, krajinski park) oziroma ožjega (strogi naravni rezervat, naravni rezervat in naravni spomenik) zavarovanega območja, ter kmetijsko gospodarstvo.

Skupni pogoji za vse podintervencije

Vodilni partner pogodbenega partnerstva je upravljavec širšega oziroma ožjega zavarovanega območja.

Vodilni partner pogodbenega partnerstva mora skladno z aktom o zavarovanju upravljati širše oziroma ožje zavarovano območje.

Sredstva za podporo se dodelijo na podlagi objave javnega razpisa ali javnega poziva.

Podrobneje se pogoji za zavarovano območje, vsebina in način potrditve projekta ter ostali pogoji določijo z nacionalnim predpisom.

Ukrepi in pravila ravnanja v zavarovanem območju, preko katerih se izpolnjujejo cilji in nameni zavarovanja, so določeni v načrtih upravljanja in Programu upravljanja območij Natura 2000, na podlagi katerih se pripravi projekt.

V okviru intervencije se bo testiralo zlasti naslednje kmetijske prakse (seznam ni dokončen). prav tako pa bodo podprti tudi ukrepi testiranja efektivnosti in izvedljivosti ukrepov v sodelovanju med partnerji v projektu:
– varstvo gnezd hribskega škrjanca (v primeru, da se najde gnezdo na zemljišču lahko park z lastnikom sklene pogodbo);
–košnja in paša sta dovoljeni od 20. maja, 30. maja, 10. junija, 20. junija, 30. junija, 15. julija, 1. avgusta ali 25. avgusta tekočega leta;
–ročna košnja (npr. Belokranjski steljniki);
–paša ni dovoljena skozi celotno leto;
–gnojenje ni dovoljeno skozi celotno leto;
–letni vnos dušika iz organskih gnojil ne sme preseči 40 kg na hektar;
–mulčenje je prepovedano;
–zatravljanje oziroma dosejevanje s komercialnimi travnimi in drugimi mešanicami ni dovoljeno;
–spravilo mrve s travinja (brez ovijanja v plastično folijo);
–košnja močvirne vegetacije po 30. juniju tekočega leta;
–nepokošen pas v obsegu od pet do deset odstotkov površine travnika;
–košnja obrežne vegetacije ob melioracijskih jarkih in vodotokih izmenično enobrežno enkrat letno po 15. avgustu tekočega leta;
–košnja poteka od sredine travnika navzven;
–košnja poteka od zunanjega roba travnika proti sredini, kjer se (na sredini) travnika pusti t.i. nepokošen rešilni otok;
–odstranjevanje invazivnih tujerodnih vrst;
–ročno odstranjevanje odvečnega deleža lesnatih vrst (npr. krhlika) na travniku;
–strojno odstranjevanje odvečnega deleža lesnatih vrst (npr. krhlika) na travniku;
–košnja se izvaja mozaično, vsako leto se pokosi del površine travnika (od 40 do 60 %);
–zakasnela obdelava njivske površine med 10. marcem in 25. majem tekočega leta;
–izvzem določenega dela njive iz obdelave;
–izogibanje gnezdom na kmetijskih površinah (npr. priba, veliki škurh, repaljščica, hribski škrjanec, močvirska sklednica);
–vzdrževanje/ohranjanje krajinskih značilnosti;
–vzpostavitev krajinskih značilnosti (mejice, posamezna drevesa, grmičevje, mlake, …);
–vzpostavitev cvetnih pasov z avtohtonim semenskim materialom do širine 3 metrov;
–vzpostavitev cvetnih pasov z komercialnimi semenskimi mešanicami do širine 3 metrov;
–namestitev lovnih prež, gnezdilnic in hotelov za opraševalce;
–košnja travnika le na vsake 2 do 3 leta;

–košnja naj se izvaja na višini vsaj 10 do 15 cm nad tlemi;
–pokošena trava ostane na travniku vsaj dva dni,
–odprava zaraščanja – renaturacija ekstenzivnega travnika;
–renaturacija mokrišča ali šotišča;
–uporaba lažje kmetijske mehanizacije, ki čim manj obremeni travno rušo in talni relief;
–namestitev potisnih črpalk s funkcijo dvojnega hoda na pašnik.

Predviden ukrep	Pravila o pogojenosti/standard	Obrazložitev nadstandarda	Razmejitev z shemo SOPO (31. člen – INP8)	Razmejitev z podintervencijami KOPOP (70. člen – IRP18)	Razmejitev z plačili Natura 2000 (72. člen – IRP20)
varstvo gnezd hribskega škrjanca (v primeru, da se najde gnezdo na zemljišču lahko park z lastnikom sklene pogodbo);	PZR 3 PZR 4	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve za varstvo gnezd hribskega škrjanca.	V okviru sheme SOPO nobene podintervencije za varstvo gnezd hribskega škrjanca.	V okviru KOPOP nobene podintervencije za varstvo gnezd hribskega škrjanca.	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve za varstvo gnezd hribskega škrjanca.
košnja in paša sta dovoljeni od 20. maja, 30. maja, 10. junija, 20. junija, 30. junija, 15. julija, 1. avgusta ali 25. avgusta tekočega leta;	PZR 3 PZR 4	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve povezane z datumi prve košnje.	V okviru sheme SOPO nobene podintervencije povezane z datumi prve košnje.	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v KOPOP podintervencijo, kjer je omejitev glede prve košnje/paše, ni upravičen do plačila na IRP33.	Površine pod režimom na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.
ročna košnja (npr. Belokranjski steljniki);	PZR 3 PZR 4	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve povezane z ročno košnjo.	V okviru sheme SOPO nobene podintervencije povezane z ročno košnjo.	V okviru KOPOP nobene podintervencije povezane z ročno košnjo.	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve povezane z ročno košnjo.
paša ni dovoljena skozi celotno leto;	PZR 3 PZR 4 DKOP 2	V okviru pogojenosti na PZR 3 in 4 ni nobene zahteve glede prepovedi paše skozi celotno leto, na DKOP	V okviru sheme SOPO nobene podintervencije povezane z prepovedjo paše skozi celotno leto.	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v KOPOP	Površine pod režimom prepovedi paše na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.

		2 paša na mokriščih/šotiščih ni dovoljena.		podintervencijo, kjer je paša prepovedana, ni upravičen do plačila na IRP33.	
gnojenje ni dovoljeno skozi celotno leto;	PZR 3	V okviru pogojenosti na PZR 3 in 4 ni nobene zahteve glede prepovedi gnojenja skozi celotno leto, na DKOP 2 na površinah na območju mokrišč in šotišč je prepovedana uporaba organskih in mineralnih gnojil.	V okviru sheme SOPO nobene podintervencije na trajnem travinju povezane z prepovedjo gnojenja skozi celotno leto.	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v KOPOP podintervencijo z trajnim travinjem, kjer je gnojenje prepovedano, ni upravičen do plačila na IRP33.	Površine pod režimom prepovedi gnojenja na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.
	PZR 4				
	DKOP 2				
letni vnos dušika iz organskih gnojil ne sme preseči 40 kg na hektar;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede omejitve	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v SOPO shemo z trajnim travinjem, kjer letni vnos dušika iz organskih gnojil ne sme preseči 40 kg na hektar, ni upravičen do plačila na IRP33.	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v KOPOP podintervencijo z trajnim travinjem, kjer je omejitev	Površine z omejitvijo
	PZR 4	letnega vnosa dušika iz organskih gnojil na 40 kg na hektar.		letnega vnosa dušika iz organskih gnojil na 40 kg na hektar, ni upravičen do plačila na IRP33.	letnega vnosa dušika iz organskih gnojil na 40 kg na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.
mulčenje je prepovedano;	PZR 3	Do plačil na IRP33 niso upravičene površine trajnega travinja, ki padejo pod PZR 4, kjer	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v SOPO shemo z	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v KOPOP	Površine z prepovedjo mulčenja na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.
	PZR 4				

		mulčenje travniških površin v območju Natura 2000 - habitati, ki poškoduje travno rušo, ni dovoljeno.	trajnim travinjem, kjer je mulčenje prepovedano, ni upravičen do plačila na IRP33.	podintervencijo z trajnim travinjem, kjer je mulčenje prepovedano, ni upravičen do plačila na IRP33.	
zatravljanje oziroma dosejevanje s komercialnimi travnimi in drugimi mešanicami ni dovoljeno;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede prepovedi	V okviru sheme SOPO nobene podintervencije glede prepovedi	V okviru sheme KOPOP nobene podintervencije glede prepovedi	Površine z prepovedjo
	PZR 4	zatravljanja oziroma dosejevanja s komercialnimi travnimi in drugimi mešanicami.	zatravljanja oziroma dosejevanja s komercialnimi travnimi in drugimi mešanicami.	zatravljanja oziroma dosejevanja s komercialnimi travnimi in drugimi mešanicami.	zatravljanja oziroma dosejevanja s komercialnimi travnimi in drugimi mešanicami na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.
spravilo mrve s travinja (brez ovijanja v plastično folijo);	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede prepovedi	V okviru sheme SOPO nobene podintervencije glede prepovedi	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v KOPOP podintervencijo z trajnim travinjem, kjer je ovijanja mrve v plastično folijo prepovedano, ni upravičen do plačila na IRP33.	Površine z prepovedjo ovijanja mrve v plastično folijo na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.
	PZR 4	ovijanja mrve v plastično folijo.	ovijanja mrve v plastično folijo.		
košnja močvirne vegetacije po 30. juniju tekočega leta;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede košnje močvirne vegetacije po 30. juniju	V okviru sheme SOPO ni nobene zahteve glede košnje močvirne vegetacije po 30. juniju	V okviru KOPOP ni nobene podintervencije glede košnje močvirne vegetacije po 30. juniju	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve povezane z košnjo
	PZR 4				močvirne vegetacije po

		tekočega leta.	tekočega leta.	tekočega leta.	30. juniju tekočega leta.
	DKOP 2				
nepokošen pas v obsegu od pet do deset odstotkov površine travnika;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede nepokošenega pasu.	V okviru sheme SOPO ni nobene zahteve glede nepokošenega pasu.	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v KOPOP podintervencijo z trajnim travinjem, kjer je obvezno puščanje nepokošenega pasu, ni upravičen do plačila na IRP33.	Površine, kjer je obvezno puščanje nepokošenega pasu na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.
	PZR 4				
	DKOP 2				
košnja obrežne vegetacije ob melioracijskih jarkih in vodotokih izmenično enobrežno enkrat letno po 15. avgustu tekočega leta;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede košnje obrežne vegetacije ob melioracijskih jarkih in vodotokih izmenično enobrežno enkrat letno po 15. avgustu tekočega leta.	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede košnje obrežne vegetacije ob melioracijskih jarkih in vodotokih izmenično enobrežno enkrat letno po 15. avgustu tekočega leta.	V okviru KOPOP nobene podintervencije glede košnje obrežne vegetacije ob melioracijskih jarkih in vodotokih izmenično enobrežno enkrat letno po 15. avgustu tekočega leta.	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve povezane z košnjo
	PZR 4				obrežne vegetacije ob melioracijskih jarkih in vodotokih izmenično enobrežno enkrat letno po 15. avgustu tekočega leta.
	DKOP 2				
košnja poteka od sredine travnika navzven;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede izvajanja košnje od sredine travnika navzven.	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede izvajanja košnje	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v KOPOP podintervencijo z trajnim travinjem, kjer je obvezna košnja od sredine navzven, ni	Površine, kjer je obvezno izvajanje košnje od sredine travnika navzven na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.
	PZR 4				
	DKOP 2		od sredine travnika navzven.		

				upravičen do plačila na IRP33.	
košnja poteka od zunanjega roba travnika proti sredini, kjer se (na sredini) travnika pusti t.i. nepokošen rešilni otok;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede izvajanja košnje	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v KOPOP podintervencijo z trajnim travinjem, kjer je obvezna košnja zunanjega roba travnika proti sredini, kjer se (na sredini) travnika pusti t.i. nepokošen rešilni otok, ni upravičen do plačila na IRP33.	Površine, kjer je obvezno izvajanje košnje
	PZR 4	od zunanjega roba travnika proti sredini, kjer se (na sredini) travnika pusti t.i. nepokošen rešilni otok.	izvajanja košnje		od zunanjega roba travnika proti sredini, kjer se (na sredini) travnika pusti t.i. nepokošen rešilni otok, na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.
	DKOP 2		od zunanjega roba travnika proti sredini, kjer se (na sredini) travnika pusti t.i. nepokošen rešilni otok.		
odstranjevanje invazivnih tujerodnih vrst;	PZR 3	V okviru pogojenosti na DKOP 2 in 8 zahteva, da se na kmetijskih površinah izvajajo ukrepi za omejitev širjenja tujerodnih rastlin z invazivnim potencialom. V okviru pogojenosti so predvideni ukrepi za preprečevanje širjenja, na IRP pa se bo izvajalo odstranjevanje invazivnih	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v KOPOP podintervencijo z trajnim travinjem, kjer je obvezno odstranjevanje invazivnih tujerodnih vrst, ni upravičen do plačila na IRP33.	Površine, kjer je obvezno odstranjevanje invazivnih tujerodnih vrst, na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.
	PZR 4		odstranjevanje invazivnih tujerodnih vrst.		
	DKOP 2				
	DKOP 8				

		tujerodnih vrst.			
ročno odstranjevanje odvečnega deleža lesnatih vrst (npr. krhlika) na travniku;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede ročnega odstranjevanja odvečnega deleža lesnatih vrst na travniku.	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede ročnega odstranjevanja odvečnega deleža lesnatih vrst na travniku.	V okviru KOPOP nobene podintervencije glede ročnega odstranjevanja odvečnega deleža lesnatih vrst na travniku.	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve povezane z
	PZR 4				ročnim odstranjevanjem odvečnega deleža lesnatih vrst na travniku.
	DKOP 2				
	DKOP 8				
strojno odstranjevanje odvečnega deleža lesnatih vrst (npr. krhlika) na travniku;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede strojnega odstranjevanja odvečnega deleža lesnatih vrst na travniku.	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede strojnega odstranjevanja odvečnega deleža lesnatih vrst na travniku.	V okviru KOPOP nobene podintervencije glede strojnega odstranjevanja odvečnega deleža lesnatih vrst na travniku.	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve povezane z
	PZR 4				strojnim odstranjevanjem odvečnega deleža lesnatih vrst na travniku.
	DKOP 2				
	DKOP 8				
košnja se izvaja mozaično, vsako leto se pokosi del površine travnika (od 40 do 60 %);	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede izvajanja mozaične košnje.	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede izvajanja mozaične košnje.	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v KOPOP podintervencijo z trajnim travinjem, kjer je obvezno mozaična košnja, ni upravičen do plačila na IRP33.	Površine, kjer je obvezno izvajanje mozaične košnje, na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.
	PZR 4				
	DKOP 2				
zakasnela obdelava njivske površine med 10. marcem in 25. majem tekočega leta;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede zakasnele obdelave njivske površine med	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede	V okviru KOPOP nobene podintervencije z zahtevo glede	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve povezane z
	PZR 4		zakasnele	zakasnele	zakasnelo

		10. marcem in 25. majem tekočega leta.	obdelave njivske površine med 10. marcem in 25. majem tekočega leta.	obdelave njivske površine med 10. marcem in 25. majem tekočega leta.	obdelavo njivske površine med 10. marcem in 25. majem tekočega leta.
izvzem določenega dela njive iz obdelave;	PZR 3	Do plačil na IRP33 niso upravičene njivske površine, ki so izvzete iz obdelave zaradi izpolnjevanj najmanj 4 % delež njivskih površin kmetijskega gospodarstva namenjen neproduktivni m področjem in značilnostim, vključno s praho, v okviru DKOP 8.	Do plačil na IRP33 niso upravičene njivske površine, ki so vključene v podintervenciji Gole zaplate tal za poljskega škrjanca in Varstvo gnezd pribe.	V okviru KOPOP nobene podintervencij e z zahtevo glede izvzema	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve povezane z
	PZR 4			določenega dela njive iz obdelave.	izvzemom določenega dela njive iz obdelave.
	DKOP 8				
izogibanje gnezdom na kmetijskih površinah (npr. priba, veliki škurh, repaljščica, hribski škrjanec, močvirska sklednica);	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede izogibanja gnezdom na kmetijskih površinah.	Do plačil na IRP33 niso upravičene njivske površine, ki so vključene v podintervenciji Gole zaplate tal za poljskega škrjanca in Varstvo gnezd pribe.	V okviru KOPOP nobene podintervencij e z zahtevo glede	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve povezane z
	PZR 4			izogibanja gnezdom na kmetijskih površinah.	izogibanjem gnezdom na kmetijskih površinah.
vzdrževanje/ohranjanje krajinskih značilnosti;	PZR 3	Do plačil na IRP33 niso upravičene krajinske značilnosti, ki so del upravičene površine in jih nosilci kmetijskih gospodarstev	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede	V primeru, da je lastnik/upravljalec kmetijskega zemljišča, vključen v KOPOP podintervencij o Ohranjanje mejic, ni	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve glede
	PZR 4		vzdrževanja/ohranjanja krajinskih značilnosti.		vzdrževanja/ohranjanja krajinskih značilnosti.
	DKOP 8				

		morajo ohranjati v okviru DKOP 8. Glede vzdrževanja krajinskih značilnosti ni nobenih obveznosti v okviru pogojenosti.		upravičen do plačila na IRP33.	
vzpostavitev krajinskih značilnosti (mejice, posamezna drevesa, grmičevje, mlake, …);	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede vzpostavitve krajinskih značilnosti.	Do plačil na IRP33 niso upravičene kmetijske površine, ki so vključene v podintervencijo Ohranjanje biodiverzitete v trajnih nasadih.	V okviru KOPOP nobene podintervencije glede	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve glede
	PZR 4			vzpostavitve krajinskih značilnosti.	vzpostavitve krajinskih značilnosti.
	DKOP 8				
vzpostavitev cvetnih pasov z avtohtonim semenskim materialom do širine 3 metrov;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede vzpostavitve	Do plačil na IRP33 niso upravičene kmetijske površine, ki so vključene v podintervencijo Ohranjanje biodiverzitete v trajnih nasadih.	V okviru KOPOP nobene podintervencije z zahtevo glede	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve glede
	PZR 4	cvetnih pasov z avtohtonim semenskim materialom do širine 3 metrov.		vzpostavitve	vzpostavitve
	DKOP 8			vzpostavitve	vzpostavitve
				cvetnih pasov z avtohtonim semenskim materialom do širine 3 metrov.	cvetnih pasov z avtohtonim semenskim materialom do širine 3 metrov.
vzpostavitev cvetnih pasov z komercialnimi semenskimi mešanicami do širine 3 metrov;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede vzpostavitve	Do plačil na IRP33 niso upravičene kmetijske površine, ki so vključene v podintervencijo Ohranjanje biodiverzitete v trajnih nasadih.	V okviru KOPOP nobene podintervencije z zahtevo glede	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve glede
	PZR 4	cvetnih pasov z komercialnimi semenskimi mešanicami do		vzpostavitve	vzpostavitve

		širine 3 metrov.			
	DKOP 8			vzpostavitve	vzpostavitve
				cvetnih pasov z komercialnimi semenskimi mešanicami do širine 3 metrov.	cvetnih pasov z komercialnimi semenskimi mešanicami do širine 3 metrov.
namestitev lovnih prež, gnezdilnic in hotelov za opraševalce;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede namestitve lovnih prež, gnezdilnic in hotelov za opraševalce.	Do plačil na IRP33 niso upravičene kmetijske površine, ki so vključene v podintervencijo Ohranjanje biodiverzitete v trajnih nasadih.	V okviru KOPOP nobene podintervencije z zahtevo glede	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve glede
	PZR 4			namestitve lovnih prež, gnezdilnic in hotelov za opraševalce.	namestitve lovnih prež, gnezdilnic in hotelov za opraševalce.
	DKOP 8				
košnja travnika le na vsake 2 do 3 leta;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede	V okviru KOPOP nobene podintervencije z zahtevo glede	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve glede
	PZR 4	košnje travnika le na vsake 2 do 3 leta.	košnje travnika le na vsake 2 do 3 leta.	košnje travnika le na vsake 2 do 3 leta.	košnje travnika le na vsake 2 do 3 leta.
	DKOP 2				
košnja naj se izvaja na višini vsaj 10 do 15 cm nad tlemi;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede izvajanja	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede izvajanja	V okviru KOPOP nobene podintervencije z zahtevo glede	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve glede
	PZR 4	košnje na višini vsaj 10 do 15 cm nad tlemi.	košnje na višini vsaj 10 do 15 cm nad tlemi.	izvajanja	izvajanja
	DKOP 2			košnje na višini vsaj 10 do 15 cm nad tlemi.	košnje na višini vsaj 10 do 15 cm nad tlemi.
pokošena trava ostane na travniku vsaj dva dni;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede	V okviru KOPOP nobene podintervencij	Površine, kjer je obvezno da pokošena trava ostane na

		tega, da mora pokošena trava ostati na travniku vsaj dva dni.		e z zahtevo glede	travniku vsaj dva dni, na podlagi 72. člena niso upravičene do plačil v okviru IRP 33.
	PZR 4		tega, da mora pokošena trava ostati na travniku vsaj dva dni.	tega, da mora pokošena trava ostati na travniku vsaj dva dni.	
	DKOP 2				
odprava zaraščanja – renaturacija ekstenzivnega travnika;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede	V okviru KOPOP nobene podintervencij e z zahtevo glede	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve glede
	PZR 4	odprave zaraščanja – renaturacije ekstenzivnega travnika.	odprave zaraščanja – renaturacije ekstenzivnega travnika.	odprave zaraščanja – renaturacije ekstenzivnega travnika.	odprave zaraščanja – renaturacije ekstenzivnega travnika.
	DKOP 2				
renaturacija mokrišča ali šotišča;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede	V okviru KOPOP nobene podintervencij e z zahtevo glede	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve glede
	PZR 4	renaturacije	renaturacije	renaturacije	renaturacije
	DKOP 2	mokrišča ali šotišča.	mokrišča ali šotišča.	mokrišča ali šotišča.	mokrišča ali šotišča.
uporaba lažje kmetijske mehanizacije, ki čim manj obremeni travno rušo in talni relief;	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede	V okviru KOPOP nobene podintervencij e z zahtevo glede	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve glede
	PZR 4	uporaba lažje kmetijske mehanizacije, ki čim manj obremeni travno rušo in talni relief.	uporaba lažje kmetijske mehanizacije, ki čim manj obremeni travno rušo in talni relief.	uporaba lažje kmetijske mehanizacije, ki čim manj obremeni travno rušo in talni relief.	uporaba lažje kmetijske mehanizacije, ki čim manj obremeni travno rušo in talni relief.
	DKOP 2				
namestitev potisnih črpalk s funkcijo dvojnega hoda na pašnik.	PZR 3	V okviru pogojenosti ni nobene zahteve glede	V okviru sheme SOPO nobene zahteve glede	V okviru KOPOP nobene podintervencij e z zahtevo glede	V okviru plačil Nature 2000 nobene zahteve glede
	PZR 4	namestitve potisnih črpalk	namestitve potisnih črpalk	namestitve potisnih črpalk	namestitve potisnih črpalk

		s funkcijo dvojnega hoda na pašnik.	s funkcijo dvojnega hoda na pašnik.	s funkcijo dvojnega hoda na pašnik.	s funkcijo dvojnega hoda na pašnik.
	DKOP 2				

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☐ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Stopnja podpore znaša do 100%.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore znaša do 100%.

Dodatna pojasnila

Podpora se odobri za izvajanje projekta.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 12 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je ukrep domače podpore, izvzeta iz zavez o zmanjševanju, in ne bo imela nobenih učinkov, ki izkrivljajo trgovino, ali učinkov izkrivljanja proizvodnje. Podpora bo zagotovljena preko javno financiranega državnega programa in ne bo imela učinka zagotavljanja cenovne podpore proizvajalcem. Predviden je program javnih storitev, s porabo sredstev za projekte, ki zagotavljajo koristi kmetijstvu.

Intervencija s tem izpolnjuje splošna merila iz odstavka 1 in je v skladu z odstavkom 2 (Splošne storitve) Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, saj ne gre za neposredna plačila proizvajalcem ali predelovalcem.

Intervencija je v skladu s točko 2 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP33 - Znesek na enoto za Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.1; R.28; R.27;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP33 - Znesek na enoto za Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij

Zneski za upravljavce zavarovanih območij, katerim se krije stroške dela za namen vodenja in upravljanja pogodbenega partnerstva, so določeni na podlagi rezultatov kohezijskih projektov programskega obdobja 2014-2020, zneski za kmetijska gospodarstva, katerim se zagotavlja nadomestilo za testiranje ukrepov na kmetijskih in gozdnih površinah iz načrtov upravljanja zavarovanih območij in Programa upravljanja območij Natura 2000, pa so določeni na podlagi rezultatov kohezijskih projektov programskega obdobja 2014-2020 in na podlagi modelnega izračuna za izvajanje podobnih prostovoljnih zahtev v okviru KOPOP operacij v skladu z 82. členom Uredbe (EU) 2021/2115. Podlaga za izračun podpor je razlika, ki nastane v finančnem rezultatu med običajno kmetijsko prakso in izvajanjem zahtev iz načrtov upravljanja zavarovanih območij in Programa upravljanja območij Natura 2000. Pri običajni kmetijski praksi so upoštevani standardi, merila in minimalne dejavnosti določene v zakonodaji EU in obvezne zahteve iz nacionalnih predpisov. Pri opredelitvi običajne kmetijske prakse so pri posamezni proizvodni usmeritvi upoštevane kmetijske prakse, ki so razširjene v Sloveniji in ustrezajo slovenski ravni intenzivnosti. Z namenom preprečitve dvojnih plačil so bile proučene kmetijske prakse iz sheme za podnebje in okolje iz 31. člena, obveznosti iz intervencije KOPOP iz 70. člena ter obveznosti iz intervencije Plačila Natura 2000 iz 71. Člena in posledično ne more prihajati do dvojnega sofinanciranja.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP33 - Znesek na enoto za Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.1 (enota: Projekti)	0,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	0,00	20,00
SKUPAJ	O.1 (enota: Projekti)	0,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	0,00	20,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	320.000,00	320.000,00	320.000,00	320.000,00	320.000,00	0,00	1.600.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	108.480,00	108.480,00	108.480,00	108.480,00	108.480,00	0,00	542.400,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								

	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

IRP38 - Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP38
Naziv ukrepa	Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno
Vrsta intervencije	COOP(77) - Sodelovanje
Skupni kazalnik učinka	O.1. Število projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije (EIP)
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Celotno območje RS

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO2 krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji
SO4 prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvestracije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije
SO5 Spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij
SO6 Prispevanje k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine
SO9 Izboljšanje odziva kmetijstva Unije na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z visokokakovostno, varno in hranljivo hrano, proizvedeno na trajnosten način, zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje dobrobiti živali in boj proti protimikrobni odpornosti
XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P06	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in dodane vrednosti v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P13	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka v kmetijstvu	Zelo pomembna	Da
P14	Ohranjanje proizvodnega potenciala kmetijskih tal in preprečevanje erozije	Zelo pomembna	Da
P15	Prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu	Zelo pomembna	Da
P17	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	Zelo pomembna	Da
P18	Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst	Zelo pomembna	Da
P31	Zmanjšanje rabe FFS in razvoj	Zelo pomembna	Da

	ter raba nekemičnih metod varstva rastlin		
P32	Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje	Zelo pomembna	Da
P34	Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij	Horizontalni cilj	Da
P35	Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS	Horizontalni cilj	Da
P36	Krepitev raziskav, razvoja, inovacij in sodelovanja	Horizontalni cilj	Da
P37	Spodbujati digitalizacijo in krepitev kompetenc v kmetijstvu, gozdarstvu in ŽPI	Horizontalni cilj	Delno

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.1 Število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, za povečanje uspešnosti na področju trajnostnosti gospodarstva, družbe, okolja, podnebja in učinkovite rabe virov
R.2 Število svetovalcev, ki prejemajo podporo in jih je treba vključiti v sisteme znanja in inovacij v kmetijstvu (AKIS)
R.28 Število oseb, ki koristijo svetovanja, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, v zvezi z okoljsko in podnebno uspešnostjo
R.3 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Intervencija podpira krepitev zmogljivosti institucij znanja za ustvarjanje in prenos znanja, ki bo podpiralo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in prakse, skladno s cilji strategije “od vil do vilic”, strategije EU za biotsko raznovrstnost, strategije EU za tla do leta 2030, strategije EU za zmanjšanje emisij metana, strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam in Nacionalnim energetskim in podnebnim načrtom (NEPN).

V ta namen je podpora namenjena projektnim aktivnostim konzorcijem, usmerjenih v:

– razvoj novih znanj, inovacij in rešitev, ki podpirajo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in prakse;

– oblikovanje pilotnih (testnih) ukrepov, vzpostavljenih med partnerji na posameznem področju oz. sektorju, za testiranje razvitih inovativnih rešitev v realnem okolju, na posameznem geografskem območju, v različnih pedo-klimatskih razmerah ipd.;

– demonstracije tehnologij, procesov, praks, proizvodov in storitev (ki podpirajo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in prakse) kmetom in drugim deležnikom AKIS;

– izvajanje podpornih storitev za inovacije (t.i. “innovation support service”) v smislu identifikacije in sistemskih odzivov na potrebe oz. probleme posameznega področja oz. sektorja;

– razvoj digitalnih orodij, razvoj in povezovanje baz podatkov AKIS za zbiranje, spremljanje in analizo podatkov (vključno z laboratorijskimi), ki so v pomoč pri prehodu na trajnostne kmetijske sisteme;

– komuniciranje in razširjanje inovativnih rešitev, znanj in rezultatov deležnikom AKIS in širši javnosti.

Razvoj inovativnih rešitev za posamezno področje oz. sektor se testira tudi v realnem okolju na poskusnih poljih, poligonih, preko mojstrskih kmetij ipd., z namenom priprave teh rešitev za uporabo v kmetijski praksi.

Prenos znanja in razširjanje rezultatov se izvaja z organizacijo in izvedbo izobraževalnih, informacijskih, predstavitvenih (vključno s »peer-to-peer« demonstracijskimi aktivnostmi) in drugih medsebojno

povezanih aktivnosti, namenjenih kmetom, študentom, dijakom, osnovnošolcem, svetovalcem in ostalim deležnikom v verigi znanja AKIS.

Konzorciji povezujejo deležnike, delujoče v verigi znanja AKIS na posameznem področju oz. sektorju:
– kmete, vključno z demonstracijskimi in mentorskimi kmetijami,
– javne raziskovalne institucije in izobraževalne institucije, vključno z univerzami,
– izvajalce javnih služb v kmetijstvu, veterinarstvu in varstvu rastlin,
– kmetijske svetovalce,
– predstavnike organizacij in združenj kmetov in
– druge relevantne deležnike.

Vzpostavitev konzorcijev omogoča kontinuirano spremljanje in posodabljanje potreb posameznega področja oz. sektorja na področju prehoda kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno. To nadalje prispeva k načrtovanju in razvoju raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti kot tudi k usposabljanju kmetov in svetovalcev. Na ta način se zagotovi razvoj celovite ponudbe znanja v pomoč prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno.

Način izvedbe intervencije prispeva h komplementarnosti in sinergijam aktivnosti vključenih deležnikov AKIS na posameznem področju oz. sektorju hkrati pa prispeva k nadgradnji in h krepitvi AKIS na področju infrastrukture za ustvarjanja znanja. Z vključevanjem deležnikov po verigi znanja na posameznem področju oz. sektorju se tudi spodbuja njihovo tesnejše sodelovanje ter preprečuje razdrobljenost, morebitno podvajanje in prekrivanje nalog.

Mrežna povezanost krepi pretok informacij in izmenjavo znanja (lahko tudi preko pisarn za prenos znanja) med kmeti in drugimi deležniki verige znanja AKIS (še posebej raziskovalnimi ustanovami) na posameznem področju oz. sektorju.

Zagotovljena je integracija projektnih rešitev v nove in nadgradnjo obstoječih podatkovnih zbirk in virov, ki so v upravljanju države, s ciljem trajnosti uporabe projektnih rezultatov, njihove uporabnosti za kmetijski sektor kot celoto ter dostopnosti v okviru sistema podatkovne analitike države.

Za posamezno področje oz. sektor se podpre en konzorcij (partnerstvo), ki vključuje ključne deležnike AKIS, delujoče v verigi znanja s tega področja oz. sektorja.

Konzorciji predložijo projekt izvedbe aktivnosti, pri čemer izhajajo iz analize potreb po znanju glede prehoda kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno za posamezno področje oz. sektor, ki je priloga projektu.

Vsako leto trajanja projekta predloži konzorcij letni delovni načrt izvedbe aktivnosti.

Upravičeni so stroški sodelovanja in stroški izvedenih operacij, vključno s stroški izvedbe dela aktivnosti izven Slovenije, če je tak del aktivnosti neposredno povezan z doseganjem ciljev projekta.
Do podpore so upravičene naložbe v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva (npr. vzpostavitev novih oz. posodobitev obstoječih poskusnih polj, naložbe v laboratorijsko analitiko, monitoringe, ipd.), namenjene:
– ustvarjanju novega znanja, inovacij in rešitev, ki podpirajo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in
– izvedbi demonstracij delovanja in uporabe teh naložb deležnikom AKIS.
Stroji in oprema so, skupaj s programsko opremo, tekom izvajanja projekta brezplačno dostopni vsem članom konzorcija za izvajanje projektnih aktivnosti, po zaključku projekta pa izvajalcem javnih služb.

Podpora se dodeli za obdobje trajanja projekta, vendar ne dlje kot 60 mesecev.

Merila za izbor:

Merila za izbor vlog se določijo v skladu z 79. členom Uredbe 2021/2115/EU. Prednost bodo imeli projekti konzorcijev, ki bodo vzpostavili celotno verigo znanja, delujočo na posameznem področju oz. sektorju (lahko tudi medsektorsko) in ki bodo v izvedbo vključevali mlade kmete (kot npr. demonstracijske, mentorske kmetije), kmetijske svetovalce začetnike, mlade raziskovalce.

Med merili za izbor vlog so tudi sestava konzorcijev in raznovrstnost konzorcijskih partnerjev, finančna ustreznost projekta, skladnost projektnih aktivnosti s potrebami po znanju glede prehoda v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno za posamezno področje oz. sektor, trajnost predlaganih aktivnosti oz. projekta, inovativnost predlaganih pristopov pri ustvarjanju in prenosu znanja znotraj verige znanja za področje oz. sektor, za katerega je vzpostavljen konzorcij, komplementarnost konzorcijskih partnerjev in njihove aktivne vloge pri izvedbi projekta, dodana vrednost (celovitost ponudbe znanja v pomoč prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno za določeno področje oz. sektor.).

Povezava s potrebami in SWOT

Konzorcijski projekti se odzivajo na potrebe, povezane s horizontalnim ciljem AKIS, hkrati pa se zaradi vsebine intervencija nanaša tudi na druge potrebe, ki jih je izpostavila analiza SWOT, kot so P6, P13, P14, P15, P17, P18, P31 in P32.

Povezava s kazalniki rezultata

Intervencija bistveno prispeva k doseganju rezultatov iz kazalnika R1, ki se nanaša na število subjektov, ki imajo koristi od svetovanja, usposabljanja, izmenjave znanja na področju izboljšanja trajnostne gospodarske, socialne, okoljske, podnebne učinkovitosti in učinkovitosti virov ter R.28, ki se nanaša na okoljsko ali podnebno uspešnost zaradi znanja in inovacij. Intervencija prispeva tudi k doseganju rezultatov iz kazalnika R.2, saj so svetovalci obvezni član konzorcijev in del AKIS ter R.3, saj bodo v okviru projektnih aktivnosti lahko razvita digitalna orodja oz. vzpostavljene ali nadgrajene podatkovne zbirke, ki bodo preko informacijskih rešitev države lahko v pomoč kmetovalcem in drugim pri sprejemanju odločitev.

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami

Intervencija se povezuje in nadgrajuje z ostalimi intervencijami AKIS, zlasti z intervencijo IRP32 Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev, ki je lahko sredstvo za razširjanje novih rešitev in drugih rezultatov konzorcijskih aktivnosti. Izvajanje aktivnosti podpore za inovacijske dejavnosti za določeno področje oz. sektor je lahko koristno za identifikacijo konkretnih potreb kmetov in izvajanja inovacijskega posredništva pri iskanju ustreznih partnerjev za reševanje teh problemov v okviru intervencije IRP31 - Podpora za projekte EIP.

Rešitve, baze podatkov, digitalna orodja, rezultati ipd. so integrirani v spletni portal AKIS (portal znanja), v podatkovne zbirke v upravljanju države in javno dostopni. Za razširjanje rezultatov se uporabi tudi komunikacijske kanale EU SKP mreže in Mreže za razvoj podeželja (nacionalne SKP mreže).

Intervencija prispeva tudi k intervencijam strateških ciljev 2, 4, 5, 6 in 9.

Povezava intervencije z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 77. (tudi z zahtevami 73. člena v primeru naložb) Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

Vsebinsko se intervencija navezuje na strategijo “od vil do vilic”, strategijo EU za biotsko raznovrstnost, strategijo EU za tla do leta 2030, strategijo EU za zmanjšanje izpustov metana, strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam, Akcijski načrt za krožno gospodarstvo in Nacionalni energetski in podnebni načrt (NEPN).

Intervencija odgovarja na Priporočila Komisije za strateški načrt SKP Slovenije (v delu Spodbujanje in izmenjava znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter njihovega prevzemanja) glede obravnavanja nezadostnih naložb v AKIS ter krepitve njegovega povezovanja in skupne uspešnosti z zagotavljanjem ustrezne podpore za pospešitev izmenjave znanja, usposabljanja, obveščanja in inovacijskih projektov. Zasnova in način izvedbe intervencije prispeva k strukturiranju in krepitvi obstoječih povezav med raziskavami, izobraževanjem, svetovanjem in kmetovanjem ter zagotavljanju dostopa do strokovnega svetovanja in inovacijske podpore v vsej kmetijski skupnosti.

Intervencija prispeva k doseganju specifičnega cilja Č.3. Učinkovit sistem AKIS iz resolucije »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021.« preko boljšega povezovanja in tesnejšega sodelovanja med vsemi deležniki prenosa znanja in inovacij, spodbujanja t.i. peer-to-peer prenosa znanja ter spodbujanja formalnih in neformalnih mrež znanja.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci

Upravičenec do podpore je konzorcij (partnerstvo) deležnikov, delujočih v verigi znanja AKIS na posameznem področju oz. sektorju, in sicer:

– kmeti, vključno z demonstracijskimi in mentorskimi kmetijami ipd.,

– javne raziskovalne institucije in izobraževalne institucije, vključno s srednjimi kmetijskimi šolami in univerzami,

– izvajalci javnih služb v kmetijstvu, veterinarstvu in varstvu rastlin,

– kmetijski svetovalci,

– predstavniki organizacij in združenj kmetov,

– druge institucije in posamezniki, ki lahko prispevajo k doseganju ciljev na posameznem področju oz. sektorju, za katerega se vzpostavi konzorcij.

Pogoji upravičenosti

– vzpostavljen pogodbeni konzorcij deležnikov delujočih v verigi znanja AKIS na posameznem področju oz. sektorju;

– v konzorciju sodeluje najmanj ena fizična oz. pravna oseba iz prvih štirih kategorij upravičencev, navedenih v prejšnjem odstavku, pri čemer se njihova znanja dopolnjujejo;

– v konzorcij je vključen najmanj en kmet (oz. kmetijsko gospodarstvo, kateremu pomeni kmetijska dejavnost glavno dejavnost, če gre za pravno ali fizično osebo, ki opravlja samostojno dejavnost);

– konzorcij predloži konzorcijsko pogodbo, s katero člani konzorcija uredijo medsebojne obveznosti in razmerja;

– konzorcijska pogodba vsebuje: določitev vodilnega partnerja, veljavnost pogodbe, finančni in vsebinski prispevek posameznega konzorcijskega partnerja, delitev obveznosti za vračilo sredstev med partnerji, predstavitev izvedbe aktivnosti s terminskim in finančnim načrtom po posameznih partnerjih, opredelitev pravic in obveznosti posameznih konzorcijskih partnerjev, upravljanje pravic intelektualne lastnine, upravljanje sprememb, nastalih pri izvajanju projekta, lastništvo in uporaba naložb, razreševanje sporov in veljavnost pogodbe (najmanj za čas trajanja projekta);

– konzorcij predloži projekt izvedbe aktivnosti, pri čemer izhaja iz analize potreb po znanju glede prehoda v trajnostne kmetijske prakse za posamezno področje oz. sektor, ki je priloga projektu;

– projekt vsebuje najmanj opredelitev vloge posameznega člana, cilje, aktivnosti, stroške in rezultate projekta, vključno z načrtovanimi naložbami po posameznih partnerjih, načrtovanim doseganjem sinergij in komplementarnosti pri uporabi naložb;

– upravičene so naložbe v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva, namenjene ustvarjanju novega znanja, inovacij in rešitev, ki podpirajo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in prakse, in izvedbi demonstracij delovanja in uporabe teh naložb deležnikom AKIS.

Stroški nakupa rabljene kmetijske mehanizacije in opreme za namakanje ter nakupa kmetijskih zemljišč niso upravičeni do podpore.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Pogoji za upravičenost stroškov:

– obstaja neposredna povezava med nastalimi stroški, izvedenimi aktivnostmi in cilji, h katerim intervencija prispeva;

– stroški so utemeljeni in v skladu z načeli dobrega finančnega poslovodenja (tudi upoštevanje zakonodaje o javnem naročanju v primeru javnih institucij oz. načel javnega naročanja pri drugih upravičencih);

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☒ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Stopnja podpore znaša do 100% upravičenih stroškov, razen za naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, kjer znaša stopnja podpore:

- do 80 % za naložbe, ki prispevajo k prilagajanju na podnebne spremembe, zmanjševanju izpustov toplogrednih plinov, zmanjševanju odvisnosti od kemikalij ali zmanjšanju izgube biotske pestrosti, in
- do 65 % upravičenih stroškov za ostale naložbe iz 73. člena Uredbe 2021/2115/EU.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore znaša do 100% upravičenih stroškov, razen za naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, kjer znaša stopnja podpore:

- do 80 % za naložbe, ki prispevajo k prilagajanju na podnebne spremembe, zmanjševanju izpustov toplogrednih plinov, zmanjševanju odvisnosti od kemikalij ali zmanjšanju izgube biotske pestrosti, in
- do 65 % upravičenih stroškov za ostale naložbe iz 73. člena Uredbe 2021/2115/EU.

Dodatna pojasnila

Nepovratna podpora. Delna uporaba poenostavljenih oblik stroškov (npr. za stroške dela zaposlenih na projektu – strošek na enoto v skladu s 1(b) 83. členom Uredbe 2021/2115/EU, za posredne stroške – pavšalna stopnja v skladu s 1(c) 83. členom Uredbe 2021/2115/EU).

Možnost dodelitve predplačil do največ 50 % upravičenih stroškov.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☒ Da ☐ Ne ☐ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

/

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☒ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

Številka zadeve v zvezi z državno pomočjo

N. r.

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije
N. r.

10 Skladnost s STO
Zeleno okence
Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije
Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Kot domači podporni ukrep je intervencija izvzeta iz zavez o zmanjšanju v skladu s Sporazumom STO o kmetijstvu. Predviden je program javnih storitev, s porabo sredstev za projekte, ki zagotavljajo koristi kmetijstvu. Podpora tudi nima učinka zagotavljanja cenovne podpore proizvajalcem oz. ne vključuje neposrednih plačil proizvajalcem ali predelovalcem. Izpolnjuje splošna merila iz odstavka 1 in pogoje iz odstavka 2(d) Priloge 2 k Sporazumu.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP38 - Znesek na enoto za konzorcije institucij znanja	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.1; R.2; R.3; R.28;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP38 - Znesek na enoto za konzorcije institucij znanja

Pri določitvi povprečnega zneska podpore je bila uporabljena referenca na javne razpise Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo v programskem obdobju 2014-2020 za podporo “Demo pilotom” oz. za dodelitev spodbud razvojnim in inovacijskim dejavnostim za izvedbo pilotnih/demonstracijskih projektov, usmerjenih v razvoj za testiranje oziroma demonstracijo novih ali izboljšanih proizvodov, procesov ali storitev v realnem okolju, kjer je znašal najvišji znesek sofinanciranja 5 mio evrov. Pri določitvi povprečnega zneska na enoto je bila uporabljena tudi analiza potreb po vlaganjih v javno raziskovalno infrastrukturo, ki jo je MKGP opravilo v letu 2020.

Vrednost načrtovanega povprečnega zneska na konzorcijski projekt znaša 2.000.000,00 evrov, odstopanja v smislu najvišje in najnižje ravni znašajo 20 %.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP38 - Znesek na enoto za konzorcije institucij znanja (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	2.000.000,00	0,00	2.000.000,00	0,00	2.000.000,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.1 (enota: Projekti)	0,00	6,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,00
SKUPAJ	O.1 (enota: Projekti)	0,00	6,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	6.000.000,00	0,00	3.000.000,00	0,00	3.000.000,00	0,00	12.000.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	2.034.000,00	0,00	1.017.000,00	0,00	1.017.000,00	0,00	4.068.000,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

IRP39 - Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP39
Naziv ukrepa	Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti
Vrsta intervencije	COOP(77) - Sodelovanje
Skupni kazalnik učinka	O.32. Število drugih operacij ali enot za sodelovanje, ki prejemajo podporo (razen EIP, navedenega v O.1)
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Območje cele Slovenije

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P11	Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti	Srednje pomembna	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.10 Delež kmetij, ki sodelujejo v skupinah proizvajalcev, organizacijah proizvajalcev, na lokalnih trgih, v kratkih dobavnih verigah in shemah kakovosti, ki jih podpira SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Opis intervencije:

Potrošniki slabo prepoznajo znake kakovosti, zato je potrebno izboljšati informiranost potrošnikov o posebnih značilnostih, lastnostih in prednostih ter označevanju proizvodov iz shem kakovosti. Poleg tega je potrebno izboljšati informiranost potrošnikov o ponudbi proizvodov iz shem kakovosti, za kar bo poseben poudarek dan podporam promocijskih aktivnostim, ki omogočajo neposreden stik s potrošnikom. Na ta način se bo poleg izboljšanja informiranosti o ponudbi proizvodov iz shem kakovosti v lokalnem okolju, povečala naklonjenost lokalnim proizvodov iz shem kakovosti, tovrstna promocijske aktivnosti pa bodo prispevale tudi k krepitvi zavedanja, da s kupovanjem lokalnih proizvodov iz shem kakovosti podpiramo širšo družbeno blaginjo.

Cilj intervencije Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti so izboljšanje prepoznavnosti proizvodov iz shem kakovosti, boljša informiranost o ponudbi proizvodov iz shem kakovosti med potrošniki, vzpodbuditi bolj organizirano, aktivno in usklajeno promocijo proizvodov iz shem s strani proizvajalcev, kar posledično proizvajalcem odpira nove tržne možnosti in vpliva na rast dodane vrednosti v kmetijstvu. Intervencija bo prispevala tudi k povečanju povpraševanja po proizvodih

iz shem kakovost, k boljšemu cenovnemu položaju proizvodov iz shem kakovosti na domačem in notranjih trgih EU, boljšem vključevanju proizvajalcev v agroživilske verige preko shem kakovosti in izboljšanju položaja proizvajalcev v verigi vrednosti.

Ta intervencija dopolnjuje intervencijo Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti. Na ta način bomo prispevali k večji povezanosti proizvajalcev, vključenih v sheme kakovosti, ter nadalje aktivnosti v smeri njihovega skupnega trženja in promocije proizvodov iz shem kakovosti, kar bo prispevalo k izboljšanju položaja pridelovalcev v verigi vrednosti. Intervencijo bo dopolnjevala tudi intervencija IRP32 Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev v okviru katere bo potekal prenos znanj na področju tehnologije pridelave proizvodov iz shem kakovosti in ozaveščanje kmetov o prednostih sodelovanja v shemah kakovosti, o prednostih skupnega nastopa na trgu in prednostih izvajanja skupne promocije proizvodov iz shem kakovosti.

V okviru intervencije podpiramo tudi promocijske aktivnosti na področju sheme kakovosti EKO, s čimer želimo prispevati k dvigu ekološkega kmetovanja. Na ta način intervencija prispeva k Evropskemu zelenemu dogovoru, ciljem Strategije »od vil do vilic« kot tudi k specifičnemu cilju 3 Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci do podpore so:

–skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, priznane na podlagi evropske in nacionalne zakonodaje,

–skupine in organizacije proizvajalcev za skupno trženje, priznane na podlagi evropske in nacionalne zakonodaje,

–skupine izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848.

Pogoji za pridobitev podpore:

–upravičenec mora biti najkasneje na dan vložitve vloge na javni razpis priznan na podlagi evropske in nacionalne zakonodaje, razen če je upravičenec skupina izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848 za katerega velja, da mora najkasneje na dan vložitve vloge imeti certifikat za ekološko pridelavo oziroma predelavo;

–gre za novo obliko sodelovanja, oziroma je upravičenec na novo začel izvajati aktivnosti informiranja in promocije proizvodov iz upravičenih shem kakovosti,

–upravičenec združuje najmanj 2 člana, ki sta vključena v izvajanje naslednjih shem kakovosti:

1. sheme kakovosti, vzpostavljene na podlagi evropske zakonodaje:

·zaščitena geografska označba (ZGO);

·zaščitena označba porekla (ZOP),

·zajamčena tradicionalna posebnost (ZTP),

·gorski proizvodi,

·ekološka pridelava in predelava,

2. shema kakovosti, vzpostavljena na podlagi nacionalne zakonodaje:

·izbrana kakovost.

– če se pomoč dodeli za dejavnost, ki ne spada na področje uporabe člena 42 pogodbe o delovanju EU se podpora ne dodeli tistim upravičencem, ki so podjetja v težavah in imajo neporavnane naloge za izterjavo, izdane s strani Evropske komisije;

–imeti mora načrt dejavnosti informiranja in promocije, ki vsebuje zlasti cilje predvidenih dejavnosti promocije in informiranja ter opisan načrt promocijskih aktivnosti, ki jih upravičenec namerava izvesti s pridobljeno podporo. Načrt dejavnosti informiranja in promocije mora biti izdelan za obdobje celotnega

trajanja upravičenosti do podpore;

–na notranjem trgu EU izvajati skupno promocijo proizvodov iz upravičenih shem kakovosti,

–promocijo izvajati na način, da se na materialih, namenjenih za informiranje in promocijo v ospredju pojavi ime proizvodov iz upravičene sheme kakovosti, naziv sheme kakovosti in zaščitni znak oz. simbol kakovosti proizvoda. Promocija se ne sme izvajati na način, da spodbuja nakup proizvodov iz shem kakovosti zgolj na podlagi njihovega izvora oziroma na način, da se v ospredju promocijskih materialov pojavi naziv upravičenca ali blagovnih znamk.

Javna podpora je namenjena sofinanciranju upravičenih stroškov, nastalih pri izvajanju aktivnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti. V okviru intervencije bodo podprte zlasti naslednje aktivnosti informiranja in promocije proizvodov iz upravičenih shem kakovosti:

–izdelava načrta dejavnosti informiranja in promocije,

–organizacija, priprava in sodelovanje na javnih nastopih, sejmih, tržnicah, razstavah, konferencah, delavnicah, informiranje in promocija na prodajnih mestih ali v sektorju HORECA ali drugih oblikah javnih nastopov oziroma dogodkov,

–priprava, oblikovanje in izvedba lastnih spletnih webinarjev ali drugih virtualnih predstavitev, za namen promocije proizvodov iz upravičenih shem kakovosti,

–izdelava, razvoj in vzdrževanje interaktivne spletne strani upravičenca, namenjene promociji proizvodov iz upravičenih shem kakovosti,

–priprava, izdaja in distribucija promocijskega materiala za namen promocije proizvodov iz upravičenih shem kakovosti,

–zakup oglasnega prostora za namen promocije proizvodov iz shem kakovosti.

Pri izvajanju intervencije se bodo upoštevali naslednji predpisi, ki urejajo področje upravičenih shem kakovosti so:

-Predpisi EU: 1151/2012, 1144/2014, 2018/848, 2022/126, 2019/787, 2015/1831, 1308/2013 in št. druga EU zakonodaja in zakonodaja, ki ureja področje te intervencije.

-Predpisi na nacionalni ravni: Zakon o kmetijstvu, Pravilnik o postopku priznanja označbe »izbrana kakovost«.

Pri obravnavi vlog bo vzpostavljena kontrola dvojnega financiranja na način, da upravičenci, ki so za isti namen že prejeli podporo v okviru nacionalnih in EU virov ne bodo deležni podpore iz te intervencije. Na plačilni agenciji bo vzpostavljen IT sistem, ki bo omogočal elektronsko obdelavo vlog in zahtevkov za izplačilo sredstev, ki bo zagotavljal izmenjavo podatkov med plačili v okviru ukrepov Skupne kmetijske politike.

Izbor upravičencev bo opravljen na objektiven in transparenten način, na podlagi vstopnih pogojev in meril za izbor, ki bodo vnaprej znana vsem potencialnim upravičencem. Pri ocenjevanju vlog se bo upoštevala zlasti vrsta shema kakovosti, intenzivnost promocije, vrsta predvidenih aktivnosti informiranja in promocije in reprezentativnost skupine oziroma organizacije proizvajalcev.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov

(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))

N. r.

7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☒ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu
☒ stroški na enoto
☒ pavšalni zneski
☒ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun zneskov za intervencijo temelji na podlagi najvišjih vrednosti projektov, vezanih na aktivnosti dejavnosti informiranja in promocije iz obdobja PRP 2007-2013. Podpora znaša največ 200.000 EUR. V primeru, da upravičenec združuje proizvajalce iz več shem kakovosti oziroma iz več proizvodov iz shem kakovosti se za vsak nadaljnji proizvod najvišji znesek javne podpore poveča za 10%, s čimer spodbujamo povezovanje proizvajalcev znotraj različnih shem kakovosti oziroma proizvodov iz shem kakovosti. Izračun za določitev pavšalnih plačil, kot so na primer stroški dela in kilometrina, temeljina podlagi izkušenj pri izvajanju ukrepa M. 16 iz PRP 2014-2020. Poenostavljena oblika stroškov se uporabi za plačilo izdelave načrta dejavnosti informiranja in promocije, za kar se uporabi pavšalni znesek iz točke c) prvega odstavka 83. člena Uredbe 2021/2115/EU. Poenostavljene oblike stroškov se uporabijo tudi za povračilo stroškov dela in kilometrine, ki se priznajo v obliki stroškov na enoto na podlagi točke b) prvega odstavka 83. člena Uredbe 2021/2115/EU in režijske stroške, ki se priznajo v obliki pavšalnega financiranja na podlagi točke d) prvega odstavka 83. člena Uredbe 2021/2115/EU.

Obseg podpore na ravni upravičencev

70 %.

Dodatna pojasnila

Podpora za izvajanje dejavnostmi promocije in informiranja se dodeli v obliki nepovratnih sredstev za dejansko nastale stroške, ki so nastali z izvajanjem aktivnosti promocije in informiranja potrošnikov o kmetijskih in živilskih proizvodih, ki so vključeni v upravičene sheme kakovosti. Stopnja javne podpore znaša 70% upravičenih dejanskih stroškov. Za določene stroške (npr. stroški priprave načrta promocije, stroški dela, kilometrina) se predvideva tudi uporaba poenostavljenih oblik stroškov. Najvišji znesek javne podpore je 200.000 EUR na posamezen proizvod. V primeru, da upravičenec združuje proizvajalce iz več shem kakovosti oziroma iz več različnih proizvodov iz shem kakovosti, se za vsak nadaljnji proizvod najvišji znesek javne podpore poveča za 10%. Najnižji znesek za katerega se odobri podpora je 5.000 EUR. Podpora se izplačuje letno za stroške, nastale v preteklem koledarskem letu. Upravičeni so stroški, ki nastali po oddaji vloge na javni razpis in še naslednja 3 koledarska leta.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☐ Ne ☒ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

/

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☒ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Intervencija je v skladu s točko 2 Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, saj ne vključuje neposrednih plačil pridelovalcem in zagotavlja koristi za kmetijstvo in podeželje. Zagotovljena podpora spada v okvir določb, opisanih v odstavku (f), pri čemer se plačila izvedejo podprtim oblikam sodelovanja.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP39 - Znesek na enoto za skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, za skupine izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848 in skupine proizvajalcev za skupno trženje, ki prejemajo dodatno podporo za promocijo proizvodov iz shem kakovosti v okviru EKSRP	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.10;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP39 - Znesek na enoto za skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, za skupine izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848 in skupine proizvajalcev za skupno trženje, ki prejemajo dodatno podporo za promocijo proizvodov iz shem kakovosti v okviru EKSRP

Izračun zneskov za intervencijo temelji na podlagi najvišjih vrednosti projektov, vezanih na aktivnosti dejavnosti informiranja in promocije iz obdobja PRP 2007-2013. Podpora znaša največ 200.000 EUR na posamezen proizvod iz sheme kakovosti. V primeru, da upravičenec združuje proizvajalce iz več shem kakovosti oziroma iz več proizvodov iz shem kakovosti se za vsak nadaljnji proizvod najvišji znesek javne podpore poveča za 10%, s čimer spodbujamo povezovanje proizvajalcev znotraj različnih shem kakovosti oziroma proizvodov iz shem kakovosti. Izračun za določitev pavšalnih plačil, kot so na primer stroški dela in kilometrina, temelji na podlagi izkušenj pri izvajanju ukrepa M. 16 iz PRP 2014-2020. Navedeni znesek na enoto predstvlja maksimalni znesek na enoto deljen s 3, saj gre pri intervenciji za triletne projekte.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP39 - Znesek na enoto za skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, za skupine izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848 in skupine proizvajalcev za skupno trženje, ki prejemajo dodatno podporo za promocijo proizvodov iz shem kakovosti v okviru EKSRP (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	66.666,00	66.666,00	66.666,00	66.666,00	66.666,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.32 (enota: Postopki)	0,00	1,00	7,00	13,00	13,00	5,00	0,00	39,00
SKUPAJ	O.32 (enota: Postopki)	0,00	1,00	7,00	13,00	13,00	5,00	0,00	39,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	66.666,00	466.662,00	866.658,00	866.658,00	333.330,00	0,00	2.599.974,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	22.599,78	158.198,42	293.797,06	293.797,06	112.998,87	0,00	881.391,19
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								

	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

KNOW(78) - Izmenjava znanja in širjenje informacij

IRP30 - Medgeneracijski prenos znanja

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP30
Naziv ukrepa	Medgeneracijski prenos znanja
Vrsta intervencije	KNOW(78) - Izmenjava znanja in širjenje informacij
Skupni kazalnik učinka	O.33. Število ukrepov ali enot usposabljanja, svetovanja in ozaveščanja, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	**Opis**
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izbor NUTS

NUTS1

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
SO7 Privabljanje in ohranjanje mladih kmetov in drugih novih kmetov ter spodbujanje trajnostnega razvoja podjetij na podeželskih območjih
XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	**Opis**	**Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP**	**Obravnavano v strateškem načrtu SKP**
P34	Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij	Horizontalni cilj	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.1 Število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, za povečanje uspešnosti na področju trajnostnosti gospodarstva, družbe, okolja, podnebja in učinkovite rabe virov

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Cilji/namen in vsebina intervencije, vključno s ciljno usmerjenostjo in navezavo na specifične cilje:

Intervencija je namenjena prenosnikom, ki prenesejo kmetijsko gospodarstvo na prevzemnika v okviru nasledstva. Prenosnik bo na mladega kmeta redno prenašal svoje specifično znanje in izkušnje pridobljene tekom dolgoletnega izvajanja kmetijske dejavnosti, ki se nanašajo na preneseno KMG. Specifična ciljna usmerjenost intervencije je opolnomočenje mladih kmetov s specifičnimi znanji potrebnimi za izvajanje kmetijske dejavnosti, ki jih dobijo od prenosnika KMG.

Intervencija je oblikovana na način, da odgovori na potrebo po izboljšanju izmenjave znanja in prenosa informacij, še posebej v okviru tega potrebo po pridobivanju specifičnih znanj in praktičnih izkušenj prevzemnika. Formalna izobrazba kmetovalcev se sicer izboljšuje, vendar mlajšim kmetovalcem, ki si želijo prevzeti KMG manjka predvsem specialističnih in praktičnih znanj, ki pa jih lahko dobijo od

starejših kmetovalcev. Starejši kmetovalci, lastniki KMG, ki so dolgoletni nosilci kmetijskih gospodarstev, so opravljali kmetijsko dejavnost kot edini in glavni poklic in so uveljavljali ukrepe SKP, imajo bogate praktične izkušnje in specifična znanja, ki jih lahko prenesejo na mlajše generacije. Znanje in praktične izkušnje, ki jih je prenosnik pridobil tekom dolgoletnega kmetovanja, so zelo pomembni za mladega kmeta. Gre zlasti za znanja, ki jih imajo na področju izvajanja ukrepov SKP, ki so jih uveljavljali z zbirno vlogo, trženjske prakse, podporo pri izvajanju poslovnega načrta mladega kmeta, praktične napotke pri reševanju specifičnih problemov in prikazov tudi na področju varnosti pri delu, podporo pri administrativnih aktivnostih v okviru kmetijske dejavnosti in nenazadnje za povezanost obeh generacij in socialno vključenost starejše generacije.

Obveznosti prenosnika kot upravičenca do podpore izhajajo iz pisnega dogovora o sodelovanju za obdobje treh let, ki ureja prenos znanja in izkušenj s strani prenosnika na mladega kmeta. Obdobje poteka prenosa znanja in izkušenj poteka istočasno, ko mladi kmet izvaja poslovni načrt v okviru intervencije IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov. V zapisu dogovora bodo zajeti pričakovani rezultati prenosa znanja in izkušenj, na podlagi katerih bo ARSKTRP opravila kontrolo oddanega letnega poročila prenosnika, s katerim se morata strinjati in podpisati tako prenosnik kot mladi kmet (obojestransko avtorizirano letno poročilo). Pri prenosu znanja prenosnik ne sme vplivati na vodenje kmetijskega gospodarstva, ki je pravica in odgovornost mladega kmeta.

Prenosnik mora zagotoviti:
- ustrezen prenos specifičnega posedovanega znanja in izkušenj na mladega kmeta (zapis v letno poročilo) in sicer povprečno 27 ur mesečno;
- sodelovanje z mladim kmetom ob izvajanju svetovanja JSKS;
- redno oddajo letnega poročila o izvajanju prenosa znanja in izkušenj, ki bo podlaga za izplačilo letnega zneska podpore iz naslova intervencije;

V načrtu prenosa znanja bodo vključene aktivnosti, ki bodo:
- izhajale iz intervencij na podlagi oddane zbirne vloge, vključno s praktičnimi prikazi in napotki za varnost pri delu,
- vključevale trženjske aktivnosti,
- vključevale podporne aktivnosti v povezavi z izvajanjem poslovnega načrta mladega kmeta,
- vključevale praktične napotke pri reševanju specifičnih problemov in administrativne aktivnosti v okviru kmetijske dejavnosti,
- prispevale k socialni vključenosti in povezanosti obeh generacij.

S podporo mladim kmetom želimo spodbuditi pomladitev generacije nosilcev kmetijskih gospodarstev, prenos znanja in povečati konkurenčnost slovenskega kmetijstva ter prispevati k zagotavljanju dolgoročne in trajnostne oskrbe s hrano tudi v prihodnje. Posledično pa tudi prispevati k splošnemu cilju 3: *Krepitev socialno-ekonomskega tkiva,* s ciljnim usmerjanjem v učinkovito generacijsko pomladitev v kmetijskem sektorju, kot tudi k zagotavljanju ustrezne podpore za pospešitev izmenjave znanja v okviru *Horizontalnega cilja (HC).*

Dopolnjevanje z drugimi intervencijami:
V okviru intervencije Medgeneracijski prenos znanja (IRP30, HC) bo potekal prenos specifičnega praktičnega znanja s prenosnika na prevzemnika – mladega kmeta, ki je prevzel kmetijsko gospodarstvo in je upravičenec do podpore na IRP24.
Mladi kmetje bodo v obdobju izvajanja poslovnega načrta iz intervencije Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov (IRP24, SC7), lahko deležni prenosa specifičnih znanj preko prenosnikov. Dodatno bodo mladi kmetje v okviru intervencije Izmenjava znanja in prenos informacij (IRP32, HC) deležni izobraževanj predvsem na področju, upravljanja, vodenja kmetijskih gospodarstev in finančnih spretnosti. Lahko pa se bodo izobraževali tudi na področju digitalizacije v kmetijstvu, tehnologije pridelave in prireje, podjetništva, povezovanja, financ in davkov, varnosti pri delu, prilagajanja

podnebnim spremembam, okoljskim zahtevam in novim trženjskim pristopom. V okviru I. stebra SKP dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete (INP9, SC7) omogoča olajšanje zagona dejavnosti, strukturno prilagoditev, poveča vitalnost kmetijskih gospodarstev mladih kmetov, poveča konkurenčnost in trajnost v najranljivejši fazi razvoja podjetniške zamisli. Vse te intervencije pomembno prispevajo tudi h generacijski pomladitvi nosilcev kmetijskih gospodarstev.

Povezava na ustrezno zakonodajo in strateške dokumente:

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 78 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih: Izmenjava znanja in širjenje infomacij.

Intervencija odgovarja na Priporočila Komisije za strateški načrt SKP Slovenije (Zagotavljanje ustrezne podpore za pospešitev izmenjave znanja, usposabljanja, obveščanja in inovacijske podpore).

Vsebinsko se intervencija navezuje na Resolucijo "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Krepitev oblikovanja in prenosa znanja: Učinkovit prenos znanja do končnih uporabnikov). Intervncija se navezuje tudi na strategijo “od vil do vilic”: Spodbujanje prehoda: Svetovalne storitve, izmenjava podatkov in znanja ter znanja in spretnosti.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenec:

Prenosnik kmetijskega gospodarstva, ki prenese kmetijsko gospodarstvo na prevzemnika v okviru nasledstva in s tem prispeva h pospešeni generacijski pomladitvi nosilcev kmetijskih gospodarstev. V obdobju, ko mladi kmet izvaja poslovni načrt, prenosnik nanj prenaša znanje in izkušnje specifične za to kmetijsko gospodarstvo.

Pogoji za pridobitev podpore:

–Prenosnik kmetijskega gospodarstva je pred lastniškim prenosom najmanj 10 let vpisan v register kmetijskih gospodarstev kot nosilec KMG in najmanj 7 let vključen v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti na prenesenem kmetijskem gospodarstvu.

- Prenosnik je najmanj pet let pred oddajo vloge na javni razpis oddajal zbirno vlogo.

–Mladi kmet izpolnjuje pogoje za podporo v okviru intervencije Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in je ob oddaji vloge na javni razpis vključen v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti na prevzetem kmetijskem gospodarstvu ali je samostojni podjetnik ali vodja gospodarske družbe.

–Prenosnik in mladi kmet skleneta pisni dogovor o sodelovanju za obdobje treh let, ki ureja prenos znanja in izkušenj s strani prenosnika na mladega kmeta. Obdobje izvajanja prenosa znanja in izkušenj poteka istočasno, ko mladi kmet izvaja poslovni načrt v okviru intervencije IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov. Dogovor mora zagotavljati samostojnost mladega kmeta pri vodenju kmetijskega gospodarstva. Pisni dogovor prenosnik priloži vlogi na javni razpis. Dogovor mora biti podpisan s strani mladega kmeta in prenosnika.

- Načrt prenosa znanja bo v obliki elektronskega obrazca, ki bo prevzel izbrane intervencije iz zbirne vloge za zadevno kmetijsko gospodarstvo, ta del bo izpolnjen avtomatično. Del obrazca pa bo izpolnil prenosnik sam.

–Prenosnik vsako leto oddaja poročila o prenosu znanja in izkušenj za prejšnje leto. Poročilo podpišeta mladi kmet in prenosnik. V poročilu bodo vpisani tudi doseženi cilji na podlagi izvedenih aktivnosti. Poročila bodo osnova za kontrolo izvedenih aktivnosti, analizo in morebitno nadgradnjo intervencije.

–Po pregledu in odobritvi letnega poročila s strani ARSKTRP, se prenosniku izplača podpora v obliki letnega pavšalnega zneska za preteklo leto.

Oblika podpore:
S strani ARSKTRP odobreno letno poročilo je podlaga za izplačilo nepovratne podpore v obliki pavšalnega letnega zneska, za preteklo leto za namen medgeneracijskega prenosa znana in izkušenj v obdobju, ko mladi kmet izpolnjuje poslovni načrt iz naslova intervencije IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov. Stopnja podpore znaša 100 %. Podpora se prenosniku odobri za največ 3 leta.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

/

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov
(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))
N. r.
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna
Oblika podpore
☒ **Nepovratna sredstva**
☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila
☐ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu
☐ stroški na enoto
☐ pavšalni zneski
☒ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Izračun temelji na podatku o povprečni mesečni bruto plači na uro v RS za leto 2020: 11,29 EUR.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Letna podpora na prenosnika: 3.600 EUR
Podpora za prenosnika za triletno obdobje: 10.800 EUR

Dodatna pojasnila

Gre za nepovratno podporo v obliki pavšalnega letnega zneska (enkratno izplačilo na podlagi odobrenega letnega poročila za prejšnje leto).
Nepovratna podpora za namen medgeneracijskega prenosa znanja in izkušenj v obdobju, ko mladi kmet izpolnjuje poslovni načrt iz naslova intervencije Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov; stopnja podpore znaša 100 %;
Izračun zneska podpore:
27 ur prenosa znanja mesečno x 11,29 EUR 304,83 EUR, zaokroženo na 300 EUR mesečno
300 EUR x 12 mesecev = 3.600 EUR na leto
3.600 EUR x 3 leta = 10.800 EUR za celo obdobje prenosa znanja in izkušenj

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči
Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:
☐ Da ☒ Ne ☐ Mešano
Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:
☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☐ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis
9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije
N. r.

10 Skladnost s STO
Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Stopnja podpore:

Podpora se dodeli kot pavšalna pomoč v obliki nepovratne finančne pomoči. Stopnja podpore je 100 %.

Skladnost s STO:

Intervencija je v skladu z odstavkom 2 (Splošne storitve) Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

Intervencija nima učinkov izkrivljanja proizvodnje ali izkrivljanja trgovine. Gre za splošne storitve, torej izdatke namenjenim programom, ki zagotavljajo storitve ali koristi za kmetijstvo ali podeželsko skupnost. Intervencija je tako v skladu s pravili STO ("zelena škatla").

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP30 - Znesek na enoto za medgeneracijski prenos znanja	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.1;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP30 - Znesek na enoto za medgeneracijski prenos znanja

Dodatna pojasnila:

Oblika podpore: nepovratna.

Podpora se dodeli kot nadomestilo za prenos znanja na mladega kmeta.

Obrazložitev osnove za zneska na enoto in metoda izračuna:

Izračun stroškov na enoto je pripravljen v skladu s točko d) drugega odstavka 83. člena Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih in temelji na statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah in strokovni presoji.

Statistični podatek o povprečni mesečni bruto plači na uro v RS za leto 2020: 11,29 EUR, kar smo vzeli kot osnovo za plačilo za uro prenosa znanja. Za povprečno 27 ur mesečno torej znaša 300,00 EUR (zaokrožen znesek). Na leto je ta znesek 3.600,00 EUR in za triletno obdobje 11.800,00 EUR na upravičenca.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP30 - Znesek na enoto za medgeneracijski prenos znanja (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	10.800,00	10.800,00	10.800,00	10.800,00	10.800,00	10.800,00	10.800,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.33 (enota: Upravičenci)	176,00	175,00	175,00	174,00	0,00	0,00	0,00	700,00
SKUPAJ	O.33 (enota: Upravičenci)	176,00	175,00	175,00	174,00	0,00	0,00	0,00	700,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	0,00	633.600,00	1.263.600,00	1.893.600,00	1.886.400,00	1.256.400,00	626.400,00	7.560.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	0,00	214.790,40	428.360,40	641.930,40	639.489,60	425.919,60	212.349,60	2.562.840,00

	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev

Intervencijska oznaka (države članice)	IRP32
Naziv ukrepa	Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev
Vrsta intervencije	KNOW(78) - Izmenjava znanja in širjenje informacij
Skupni kazalnik učinka	O.33. Število ukrepov ali enot usposabljanja, svetovanja in ozaveščanja, ki prejemajo podporo
Prispevek k zahtevi za omejevanje glede	Generacijska pomladitev: Ne Okolje: Ne Sistem rabatov okoljske sheme: LEADER: Ne

1 Ozemeljsko področje uporabe in po potrebi regionalna razsežnost

Ozemeljsko področje uporabe: **Nacionalni**

Oznaka	Opis
SI	Slovenija

Opis ozemeljskega področja uporabe

Izbor NUTS

NUTS1

Območje izvajanja je celotno območje Republike Slovenije.

2 Povezani specifični cilji, horizontalni cilj in ustrezni sektorski cilji

SPECIFIČNI CILJI SKP Koda + opis Priporočeni specifični cilji SKP za to vrsto ukrepa so prikazani v krepkem tisku
XCO Horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in izmenjavo znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih ter spodbujanjem njihove uporabe

3 Potrebe, ki se obravnavajo z intervencijo

Oznaka	Opis	Prednostno razvrščanje na ravni strateškega načrta SKP	Obravnavano v strateškem načrtu SKP
P34	Izboljšanje izmenjave znanja in prenosa informacij	Horizontalni cilj	Da
P35	Izboljšanje koordinacije in vzpostavitev enotne spletne platforme AKIS	Horizontalni cilj	Da

4 Kazalniki rezultatov

KAZALNIKI REZULTATOV Koda + opis Priporočeni kazalniki rezultatov za izbrane specifične cilje SKP tega ukrepa so prikazani v krepkem tisku.
R.1 Število oseb, ki koristijo svetovanje, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, za povečanje uspešnosti na področju trajnostnosti gospodarstva, družbe, okolja, podnebja in učinkovite rabe virov
R.2 Število svetovalcev, ki prejemajo podporo in jih je treba vključiti v sisteme znanja in inovacij v kmetijstvu (AKIS)
R.28 Število oseb, ki koristijo svetovanja, usposabljanje, izmenjavo znanja ali sodelujejo v operativnih skupinah evropskega partnerstva za inovacije (EIP), ki jih podpira SKP, v zvezi z okoljsko in podnebno uspešnostjo
R.3 Delež kmetij, ki prejemajo podporo za tehnologijo digitalnega kmetijstva v okviru SKP

5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije

Opišite specifične cilje in vsebino intervencije, vključno s specifično ciljno usmerjenostjo, načeli za izbor, povezavami z ustrezno zakonodajo, dopolnjevanjem z drugimi intervencijami/sklopi operacij v obeh stebrih ter drugimi ustreznimi informacijami.

Namen intervencije je povečati raven usposobljenosti oseb dejavnih v kmetijskem in gozdarskem sektorju, preko različnih oblik in metod prenosa znanja, ki vključujejo tudi lokalno uporabo znanja z ogledi in demonstracijami na terenu.

Intervencija Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev se deli na dve podintervenciji:

A) Izmenjava znanja in prenos informacij

B) Usposabljanje svetovalcev

A) Izmenjava znanja in prenos informacij

1) Cilj / namen podintervencije je povečati raven usposobljenosti oseb dejavnih v kmetijskem in gozdarskem sektorju, preko različnih oblik in metod prenosa znanja, ki vključujejo tudi lokalno uporabo znanja z ogledi in demonstracijami na terenu.

2) Prednostna vsebinska področja usposabljanj se nanašajo na:

–prikaz in uporaba (novih) mehanizacij, tehnologij, praks in procesov, poslovnih znanj in finančnih spretnosti ter digitalizacije

-prikaz kmetijskih praks, ki prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in krajine, naravnih virov, prilagajanju ter blaženju podnebnih sprememb,

–usposabljanja v povezavi z intervencijami kot so shema za podnebje in okolje (vključno s koristijo povezovanja sheme konzervirajoča obdelava tal s shemo naknadni posevki ter shemo ozelenitev preko zime ter operacijo ohranjanje kolobarja), kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ekološko kmetovanje, biotično varstvo rastlin,

–izvajanje nadstandardnih zahtev reje na področju dobrobiti živali, vpeljava kmetijskih praks, ki preprečujejo razvoj odpornosti proti antimikrobikom,

–ohranjanje kulturne dediščine na podeželju,

–zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane,

–celostno upravljanje kmetijskega gospodarstva po prevzemu s strani mladega prevzemnika,

–področja predelave in trženja kmetijskih proizvodov,

–varno delo v gozdu, gozdna pedagogika ipd.

Prenos znanja in informacij omogočajo kombiniranje različnih znanj in področij, pri njihovi izvedbi pa so vključeni različni deležniki AKIS, ki sodelujejo pri prenosu znanja (kot so kmetijska gospodarstva, raziskovalne in izobraževalne organizacije, svetovalci, izvajalci javnih služb, organizacije in skupine proizvajalcev, rejske organizacije, upravljavci zavarovanih območij, nevladne organizacije s področja varovanja okolja ipd.). S tem se zagotavlja komplementarnost in povezovanje specifičnih znanj ter omogoča lažje prepoznavanje aktualnih potreb končnih upravičencev po znanju. Podpora je namenjena tudi izmenjavi in prenosu znanja med kmeti (t.i. peer-to-peer learning) in spodbujanju medsebojnega učenja, ki se odvija neposredno na kmetijskem gospodarstvu, v realnem okolju. Izmenjava znanja in prenos informacij se izvaja v obliki fizičnih in spletnih predavanj, seminarjev, delavnic, demonstracijskih prikazov in drugih (inovativnih) oblik prenosa znanja.

Merila za izbor:

Podintervencija se izvaja z javnimi razpisi.

Na podlagi javnega razpisa se za posamezno vsebinsko področje izberejo kvalificirani izvajalci usposabljanj, ki izkazujejo ustrezne reference, usposobljenost, tehnične zmogljivosti, vključevanje drugih deležnikov AKIS pri izvedbi usposabljanja.

Merila za izbor vlog se določijo v skladu z 79. členom Uredbe 2021/2115/EU.

Prednost bodo imeli tisti ponudniki, ki sodelujejo (ali so sodelovali v preteklem programskem obdobju) pri različnih domačih ali tujih EIP ali pilotnih projektih, ki se navezujejo na področje predavanih tem, nudijo inovativne pristope k podajanju oz. širjenju znanja, aktivno vključujejo slušatelje, vključevanje podnebnega in okoljskega vidika s predavane teme ipd.

S pozivom, ki ga pripravi MKGP, bodo javne inštitucije (npr. univerze, inštituti, izobraževalni zavodi ipd.) in zainteresirano javnost (vključno s kmetovalci), pozvane k pripravi predlogov tematik, za katere menijo, da jih končni slušatelji, predvsem kmetje, potrebujejo za izboljšanje znanja in kompetenc. Po

preučitvi predlaganih tem bo MKGP objavil javni razpis za izbor izvajalcev za izvedbo različnih načinov in oblik izmenjave znanj in prenosa informacij o teh temah (usposabljanja, demonstracij ipd.). Po končanem izboru izvajalcev bo MKGP pripravil »katalog izmenjave znanj in prenosa informacij« v katerem bodo zbrane teme, predavatelji, okvirne lokacije in termini izvedbe. Kmetje oz. slušatelji si bodo iz tega kataloga izbirali teme in obseg usposabljanj, katere pri svojem delovanju potrebujejo. Poudarek pri določanju tem bo namenjen predvsem okoljskim in podnebnim vsebinam oz vsebinam, ki naslavljajo tovrstno problematiko. Javni razpisi se bodo periodično ponavljali z namenom, da bo v katalogu zagotavljena aktualnost tematik usposabljanj.

B) Usposabljanje svetovalcev

Cilj / namen podintervencije je povečati raven usposobljenosti oseb dejavnih na področju kmetijskega in gozdarskega svetovanja, ki so eden izmed ključnih deležnikov v AKIS. S kontinuiranim usposabljanjem kmetijskih in gozdarskih svetovalcev se zagotavlja kakovost svetovalnih storitev in spodbuja posodobitev sektorja z izmenjavo znanja in razširjanjem najboljših okolju prijaznih proizvodnih praks, pa tudi z inovacijami in digitalnim prehodom v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželju.

V okviru podintervencije se izvajajo usposabljanja svetovalcev na področju:
–ekološkega kmetovanja,
- krožnega gospodarstva,
- biotičnega varstva rastlin,
- zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane,
–uporabe najsodobnejših tehnologij prireje, pridelave in predelave, uporabe kmetijskih praks, ki preprečujejo razvoj odpornosti proti antimikrobikom,
–kmetijskih praks na področju varovanja okolja in ohranjanja narave, prilagajanja podnebnim spremembam, prispevanja k varstvu biotske raznovrstnosti,
- povezovanja sheme konzervirajoča obdelava tal s shemo naknadni posevki ter shemo ozelenitev preko zime ter operacijo ohranjanje kolobarja,
–poslovnega povezovanja lastnikov gozdov, gozdne tehnike, gojenja in varstva gozdov, gozdarske ekonomike, davčne politike na področju gozdarstva, tržnih zakonitosti pri trgovanju z lesnimi sortimenti ter gozdne pedagogike in
–področju dviga kakovosti prenosa znanj, predvsem na področju pridobivanja ohranjanja kulturne dediščine na podeželju, digitalnih kompetenc, trženjskih in podjetniških znanj ter metodoloških pristopov in tehnik, ki so potrebna v svetovalnem procesu in prenosu znanj do uporabnikov znanja.

Podintervencija usposabljanje svetovalcev se izvaja na tri načine:
• usposabljanje mladih/novih svetovalcev
•udeležba svetovalcev na eno ali več dnevnimi usposabljanji doma ali v tujini
•organizacija in izvedba usposabljanj za svetovalce z domačimi ali tujimi kvalificiranimi predavatelji

Merila za izbor:

Podintervencija se izvaja z javnimi razpisi.
Merila za izbor vlog se določijo v skladu z 79. členom Uredbe 2021/2115/EU.
Na podlagi javnega razpisa se za posamezno vsebinsko področje izberejo organizatorji usposabljanj ali izvajalci usposabljanj, ki izkazujejo ustrezne reference, usposobljenost, tehnične zmogljivosti, vključevanje drugih deležnikov AKIS pri izvedbi usposabljanja.
Prednost bodo imeli tisti ponudniki, ki ponujajo več tematskih področij, nudijo inovativne pristope k podajanju oz. širjenju znanja, aktivno vključujejo slušatelje ipd.

V okviru intervencije bo posebna pozornost usmejena na ciljna območja znotraj Natura 2000, kjer so potrebna specifična znanja za doseganje ugodnega stanja populacij travniških ptic, metuljev in divjih opraševalcev ter traviščnih habitatnih tipov.

Dopolnjevanje intervencije IRP32 z drugimi intervencijami:

Podintervencija Izmenjava znanja in prenos informacij se povezuje z drugimi intervencijami v obliki obveznih usposabljanj za intervencije kot so kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (SC5), ekološko kmetovanje (SC5), dobrobit živali (SC9) ali kot izbirna usposabljanja z drugih vsebinskih področij, kjer so zaznane potrebe po širitvi znanja.

Povezava intervencije IRP32 z ustrezno zakonodajo in strateškimi dokumenti

Intervencija je oblikovana skladno z zahtevami člena 78 Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih: Izmenjava znanja in širjenje informacij.

Intervencija odgovarja na Priporočila Komisije za strateški načrt SKP Slovenije (Zagotavljanje ustrezne podpore za pospešitev izmenjave znanja, usposabljanja, obveščanja in inovacijske podpore).

Vsebinsko se podintervencija navezuje na nacionalno Resolucijo "Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021" (Krepitev oblikovanja in prenosa znanja: Učinkovit prenos znanja do končnih uporabnikov). Intervencija se navezuje tudi na Strategijo “od vil do vilic”: Spodbujanje prehoda: Svetovalne storitve, izmenjava podatkov in znanja ter znanja in spretnosti.

Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino.

Upravičenci in pogoji za pridobitev podpore za podintervenciji:
A) Izmenjava znanja in prenos informacij
B) Usposabljanje svetovalcev

A) Izmenjava znanja in prenos informacij

Upravičenci:

Udeleženci usposabljanj so člani kmetijskega gospodarstva, zaposleni v kmetijskem, gozdarskem in živilskem sektorju, lokalne akcijske skupine in člani panožnih krožkov.

Okvirno število udeležencev, ki se bodo v celotnem programskem obdobju udeležili izmenjave znanj in prenosa informacij v okviru prednostnega vsebinskega področja, ki naslavlja usposabljanja v povezavi z intervencijami kot so shema za podnebje in okolje, kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ekološko kmetovanje, biotično varstvo rastlin, znaša 53.500.

Okvirno število udeležencev, ki se bodo udeležili izmenjave znanj in prenosa informacij v okviru prednostnega vsebinskega področja, ki naslavlja izvajanje nadstandardnih zahtev reje na področju dobrobiti živali, vpeljava kmetijskih praks, ki preprečujejo razvoj odpornosti proti antimikrobikom, znaša 10.000.

V okviru programa dela zaposleni na JSKS vsakoletno izvajajo usposabljanja/svetovanja vsem v kmetijstvu s številnih področij kot npr. izvajanje svetovanja v zvezi s tehnološkim, gospodarskim in okoljevarstvenim področjem opravljanja kmetijske dejavnosti, svetovanje in pomoč pri izdelavi razvojih načrtov za kmetijska gospodarstva, svetovanju in pomoč pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike ipd.

v skupnem obsegu preko 415.000 ur.

Pogoji za pridobitev podpore:

Na podlagi javnega razpisa se za posamezno vsebinsko področje izberejo kvalificirani izvajalci usposabljanj, ki izkazujejo ustrezne reference, usposobljenost, tehnične zmogljivosti, vključevanje drugih deležnikov AKIS pri izvedbi usposabljanja.

Minimalno trajanje usposabljanja, minimalno število udeležencev in drugi pogoji so prilagojeni posameznim vsebinam oz. področjem usposabljanj in določeni z nacionalnim predpisom. Izvajalec usposabljanja zagotovi ustrezno informiranost glede izvedbe. Izvajalec usposabljanja pripravi gradivo, ki je, skupaj z avdio-vizualnim posnetkom izvedenega usposabljanja, v e-obliki brezplačno dostopno širši javnosti na portalu AKIS.

B) Usposabljanje svetovalcev

Upravičenci:

Udeleženci usposabljanj so kmetijski oz. gozdarski svetovalci, ki izkazujejo svetovalne reference v kmetijskem oz. gozdarskem sektorju.

Na podlagi javnega razpisa se za posamezno vsebinsko področje izberejo kvalificirani izvajalci usposabljanj, ki izkazujejo ustrezne reference, usposobljenost, tehnične zmogljivosti, vključevanje drugih deležnikov AKIS pri izvedbi usposabljanja.

V celotnem programskem obdobju se pričakuje, da bomo v sklopu te podintervencije usposobili 410 svetovalcev, ki bodo skupaj opravili okvirno 3.920 ur usposabljanj.

Pogoji za pridobitev podpore:

Minimalno trajanje usposabljanja, minimalno število udeležencev in drugi pogoji so prilagojeni posameznim vsebinam oz. področjem usposabljanj znotraj posameznega načina izvedbe usposabljanj svetovalcev in določeni z nacionalnim predpisom. Udeleženec usposabljanja po zaključenem usposabljanju pripravi gradivo, ki je z namenom prenosa znanja brezplačno dostopno širši javnosti na portalu AKIS.

Pri izvedbi podintervencije bo upoštevana razmejitev do rednega programa dela javnih služb. V okviru svojega rednega programa dela se zaposleni na JSKS vsakoletno udeležujejo različnih seminarjev, delavnic ali drugih oblik usposabljanj s katerimi si širijo znanja s področij vsebin različnih panog (sadjarstvo, vinogradništva, namakanja, pridelovanja krme ipd.) v skupnem obsegu preko 20.000 ur. S podintervencijo se nadgrajuje in dopolnjuje znanje kmetijskih in gozdarskih svetovalcev, ki ga pridobivajo v okviru izvajanja javne službe.

Opredelite upravičeno vrsto podpore (ne-IAKS) ali zaveze (IAKS) in druge obveznosti.

Nepovratna podpora (non-IACS)

6 Opredelitev ustreznih izhodiščnih elementov
(ustrezni DKOS, predpisane zahteve ravnanja (PZR) in druge obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije), kjer je ustrezno, opis posebnih zadevnih obveznosti v okviru PZR in pojasnilo, kako zaveza presega obvezne zahteve (kot je navedeno v členu 28(5), členu 70(3) in členu 72(5))
N. r.
7 Oblika in stopnja podpore/zneski/metode izračuna

Oblika podpore

☒ **Nepovratna sredstva**

☐ **Finančni instrument**

Vrsta plačila

☐ povračila upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu

☒ stroški na enoto

☐ pavšalni zneski

☐ financiranja po pavšalni stopnji

Podlaga za določitev

Strošek na enoto predstavlja strošek na udeleženca usposabljanja in je sestavljen iz stroška storitev, dela in materiala.

Obseg podpore na ravni upravičencev

Stopnja podpore za vse upravičence znaša 100 % upravičenih stroškov.

Dodatna pojasnila

Oblika nepovratnih sredstev je v skladu s točko b) prvega odstavka in s točko a) drugega odstavka 83. člena Uredbe o SN in sicer v obliki stroška na enoto.

8 Informacije v zvezi z oceno državne pomoči

Intervencija ne spada na področje uporabe člena 42 PDEU in je predmet ocene državne pomoči:

☐ Da ☐ Ne ☒ Mešano

Obrazložitev podpornih dejavnosti, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 PDEU

Prenos znanja vključuje tudi usposabljanje s področja varnega rokovanja z motorno žago.

Vrsta instrumenta državne pomoči, ki se uporablja za potrditev:

☐ Obvestilo ☐ Uredba o splošnih skupinskih izjemah (GBER) ☒ Uredba o skupinskih izjemah v kmetijstvu (ABER) ☐ de minimis

9 Dodatna vprašanja/informacije, specifične za vrsto intervencije

N. r.

10 Skladnost s STO

Zeleno okence

Odstavek 2 Priloge 2 k sporazumu Svetovne trgovinske organizacije

Obrazložitev, kako intervencija spoštuje ustrezne določbe Priloge 2 k Sporazumu STO o kmetijstvu, kot je določeno v členu 10 te uredbe in Prilogi II k tej uredbi (zeleno okence)

Kot domači podporni ukrep je intervencija izvzeta iz obveznosti zmanjšanja v skladu s Sporazumom STO o kmetijstvu. Predviden je javno financiran državni program, s porabo sredstev za projekte, ki zagotavljajo koristi kmetijstvu. Podpora tudi nima učinka zagotavljanja cenovne podpore proizvajalcem oz. ne vključuje neposrednih plačil proizvajalcem ali predelovalcem. Izpolnjuje splošna merila iz odstavka 1 in pogoje iz odstavka 2(c) in 2(d) Priloge 2 k Sporazumu.

11 Stopnje prispevka, ki se uporabljajo za to intervencijo

Regija	Člen	Veljavna stopnja	Najn. stopnja	Najv. stopnja
SI - Slovenija	91(2)(a) - Manj razvite regije	33,90%	20,00%	85,00%
SI - Slovenija	91(2)(d) - Druge regije	33,90%	20,00%	43,00%

12 Načrtovani zneski na enoto: opredelitev

Načrtovani znesek na enoto	Vrsta podpore	Stopnje prispevka	Vrsta načrtovanega zneska na enoto	Regije	Kazalniki rezultatov	Ali znesek na enoto temelji na prenesenih odhodkih?
ZNERP32.01 - Znesek na enoto za izmenjavo znanja in prenos informacij	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.1; R.2; R.3; R.28;	Ne
ZNERP32.02 - Znesek na enoto za usposabljanja	Nepovratna sredstva	91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Povprečno		R.1; R.2;	Ne

Obrazložitev in utemeljitev v zvezi z vrednostjo zneska na enoto

ZNERP32.01 - Znesek na enoto za izmenjavo znanja in prenos informacij

Osnova za izračun ocenjene povprečne vrednosti temelji na vrednostih podpisanih pogodb, ki izhajajo iz usposabljanj iz ukrepa M01 iz predhodnega programskega obdobja ter ocenjenih vrednosti predvidenega števila udeležencev.

ZNERP32.02 - Znesek na enoto za usposabljanja

Okvirna vrednost semestra visokošolskega usposabljanja.

13 Načrtovani zneski na enoto: finančna tabela z učinki

Načrtovani znesek na enoto	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj 2023–2029
ZNERP32.01 - Znesek na enoto za izmenjavo znanja in prenos informacij (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	40,00	40,00	40,00	40,00	40,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.33 (enota: Upravičenci)	22.700,00	14.700,00	13.700,00	13.700,00	13.700,00	0,00	0,00	78.500,00
ZNERP32.02 - Znesek na enoto za usposabljanja (Nepovratna sredstva - Povprečno)	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	0,00	0,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.33 (enota: Upravičenci)	84,00	84,00	84,00	79,00	79,00	0,00	0,00	410,00
SKUPAJ	O.33 (enota: Upravičenci)	22.784,00	14.784,00	13.784,00	13.779,00	13.779,00	0,00	0,00	78.910,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	968.000,00	663.000,00	623.000,00	623.000,00	623.000,00	0,00	0,00	3.500.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	328.152,00	224.757,00	211.197,00	211.197,00	211.197,00	0,00	0,00	1.186.500,00

	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

6 Finančni načrt

6.1 Pregledna tabela

	Proračunsko leto	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj**
	(Neposredna plačila (leto zahtevka N = proračunsko leto N + 1))	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	
1	Prvotne dodelitve za neposredna plačila (prvotna Priloga V)	N. r.	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	657.650.260,00
2	Bombaž (Priloga VIII)	N. r.						
3	Prvotne dodelitve za neposredna plačila brez bombaža (prvotna Priloga IX)	N. r.	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	657.650.260,00
4	Vezana dohodkovna podpora (člen 96)	N. r.	19.729.505,58	19.729.503,50	19.729.503,64	19.729.503,07	19.729.504,40	98.647.520,19
5	Prerazporeditev v skupni znesek EKSRP (prožnost + zmanjšanje) Nastali znesek	N. r.					N. r.	
6	Total flexibility — Article 103(1)(a) — amount	N. r.					N. r.	
7	If above 25%: of which for the environmental and climate-related objectives (Article 103(2) point (a)) — amount	N. r.					N. r.	
8	If above 25%: of which for the installation of young farmers (Article 103(2) point (b)) — amount	N. r.					N. r.	
9	Prilagodljivost skupaj v %	N. r.					N. r.	
10	Prerazporeditev ocenjenega rezultata zmanjšanja v EKSRP, če je ustrezno (člen 17(5))	N. r.					N. r.	
11	Transfer to types of interventions in other sectors (Article 88(6)) — amount	N. r.						
12	Transfer to types of interventions in other sectors (Article 88(6)) — resulting percentage	N. r.						
13	Transferred from EAFRD: amount (Article 103(1)(b))	N. r.					N. r.	
16	Prilagojena dodelitev za neposredna plačila (Priloga V)	N. r.	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	657.650.260,00
17	Prilagojene dodelitve za neposredna plačila brez bombaža pred prerazporeditvijo zmanjšanja (Priloga IX)	N. r.	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	657.650.260,00

	EKJS sektorsko	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj
18	Vino (Priloga VII)		4.849.000,00	4.849.000,00	4.849.000,00	4.849.000,00	N. r.	19.396.000,00
19	Čebelarstvo (Priloga X)	629.294,44	649.455,00	649.455,00	649.455,00	649.455,00	N. r.	3.227.114,44
22	Types of interventions in other sectors (Article 42 point (f)) from Direct Payments	N. r.						
	EKSRP	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj**
23	Začetna dodelitev sredstev iz EKSRP državi članici (Priloga XI)	110.170.192,00	110.170.192,00	110.170.192,00	110.170.192,00	110.170.192,00	N. r.	550.850.960,00
24	Flexibility transfer to direct payments (Article 103(1)(b) and (2)(b)) — amount vnese se znesek						N. r.	
25	dobljeni odstotek						N. r.	
26	Prerazporejeno iz neposrednih plačil (prilagodljivost + ocena zmanjšanja), člena 17 in 103						N. r.	
27	Dodeljeno za EU Invest – (člen 81)						N. r.	
28	Dodeljeno za LIFE (člen 99) znesek						N. r.	
28a	Dodeljeno za Erasmus (člen 99) znesek						N. r.	
28b	Early retirement carry-over amounts (Article 155(2) point (a)) (Article 23 of Regulation (EC) No 1698/2005) - amount amount						N. r.	
30	Prilagojene dodelitve za EKSRP državi članici (Priloga XI)	110.170.192,00	110.170.192,00	110.170.192,00	110.170.192,00	110.170.192,00	N. r.	550.850.960,00
	Proračunsko leto, minimalne zahteve glede porabe sredstev (člen 92, 93, 95, 97)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj**
31	Rezervirano za pristop LEADER (člen 92(1)) — najmanj 5 % v obdobju dobljeni odstotek	6,45	6,45	6,45	6,45	6,45	N. r.	6,45
32	Reserved for LEADER — amount	7.108.511,20	7.108.511,20	7.108.511,20	7.108.511,20	7.108.511,20	N. r.	35.542.556,00
33	Rezervirano za okoljske in podnebne cilje v okviru EKSRP (člen 93) (najm. 35 %) — najbolj oddaljene regije so izključene dobljeni odstotek	59,01	59,01	59,11	59,13	59,13	N. r.	59,08
34	Reserved for environmental and climate-related objectives under EAFRD — amount	65.015.505,74	65.015.505,74	65.119.742,54	65.147.265,74	65.147.265,76	N. r.	325.445.285,52
35	– Od tega za člen 70	46.156.265,88	46.156.265,88	46.156.265,88	46.156.265,88	46.156.265,90	N. r.	230.781.329,42
36	– Od tega za člen 71 (50 %)	9.012.000,00	9.012.000,00	9.012.000,00	9.012.000,00	9.012.000,00	N. r.	45.060.000,00
37	– Od tega za člen 72	310.427,20	310.427,20	414.664,00	442.187,20	442.187,20	N. r.	1.919.892,80
38	- Out of which for Article 73 linked to specific objectives in Article 6(1) points (d), (e) and (f) and, as regards animal welfare, in Article 6(1), point (i)	6.242.925,94	6.242.925,94	6.242.925,94	6.242.925,94	6.242.925,94	N. r.	31.214.629,70
38a	- Out of which for Article 74 linked to specific objectives in Article 6(1) points (d), (e) and (f)	3.293.886,72	3.293.886,72	3.293.886,72	3.293.886,72	3.293.886,72	N. r.	16.469.433,60
39	Razlika v primerjavi z najnižjim zneskom	N. r.	N. r.	N. r.	N. r.	N. r.	N. r.	132.647.449,52
39a	To be reserved for young farmers (Annex XII) - (Article 95) (if only Direct Payments: annual amounts to be respected)	N. r.	3.945.902,00	3.945.902,00	3.945.902,00	3.945.902,00	3.945.902,00	19.729.510,00
39b	Rezervirano za mlade kmete	4.028.221,74	5.967.984,07	5.702.913,19	4.393.329,07	3.830.189,05	1.972.950,43	25.895.587,55
40	Rezervirano za mlade kmete – potrebno za doseganje minimalnih zahtev	2.945.902,00	4.776.027,98	4.729.962,76	3.420.378,64	2.857.238,62	1.000.000,00	19.729.510,00
41	– prek dopolnilne dohodkovne podpore za mlade kmete (v okviru neposrednih plačil)	N. r.	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	9.864.752,15

42	„od tega potrebno za doseganje minimalne zahteve“ – osnova za obratni najvišji znesek	N. r.	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	5.000.000,00
43	– prek naložb mladih kmetov (raven ponderiranja 50 %) (v okviru razvoja podeželja)						N. r.	
44	„od tega potrebno za doseganje minimalne zahteve“ – osnova za obratni najvišji znesek						N. r.	
45	– vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov (v okviru razvoja podeželja)	4.028.221,74	3.995.033,64	3.729.962,76	2.420.378,64	1.857.238,62	N. r.	16.030.835,40
46	„od tega potrebno za doseganje minimalne zahteve“ – osnova za obratni najvišji znesek	2.945.902,00	3.776.027,98	3.729.962,76	2.420.378,64	1.857.238,62	N. r.	14.729.510,00
47	Najmanjši znesek, ki se rezervira za okoljske sheme (člen 97)	N. r.	32.882.513,00	32.882.513,00	32.882.513,00	32.882.513,00	32.882.513,00	164.412.565,00
48	Rebate (where relevant - optional for Member States)	N. r.	12.521.673,38	12.522.140,38	12.522.141,68	12.522.141,68	12.522.141,68	62.610.238,80
49	Annual amounts reserved for eco-schemes under Direct Payments	N. r.	20.360.839,62	20.360.372,62	20.360.371,32	20.360.371,32	20.360.371,32	101.802.326,20
51	Skupni znesek za ekosheme	N. r.	32.882.513,00	32.882.513,00	32.882.513,00	32.882.513,00	32.882.513,00	164.412.565,00
52	Rabat na podlagi razvoja podeželja – neobvezno za države članice Člen 97(2) do (4)	N. r.						
53	Znesek, rezerviran za prerazporeditveno plačilo (člen 29) – najmanj 10 % letno se uporabi za vrstico 17, razen če se uporabi odstopanje	N. r.	7.774.811,11	7.775.049,61	7.774.774,95	7.774.503,72	7.774.236,60	38.873.375,99

6.2 Podrobne finančne informacije ter razčlenitev po intervenciji in načrtovanju učinka (TO BE FINALIZED)

6.2.1 Neposredna plačila

	Proračunsko leto	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj 2024–2028**
	Koledarsko leto N = Poslovno leto N–1	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
	Prilagojena dodelitev za neposredna plačila (Priloga V)	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	657.650.260,00
	Bombaž (Priloga VIII)						
	Prilagojene dodelitve za neposredna plačila brez bombaža pred prerazporeditvijo zmanjšanja (Priloga IX)	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	131.530.052,00	657.650.260,00
	Prerazporeditev ocenjenega rezultata zmanjšanja v EKSRP, če je ustrezno (člen 17(5))					N. r.	
	Največji znesek okvirnih dodeljenih finančnih sredstev (člen 87(3))	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	
	Nevezane intervencije (člen 16(2))						
BISS (21)	**Basic income support for sustainability**						
INP01	Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP01 - Enotni znesek na upravičen hektar za dohodkovno podporo za trajnostnost (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	184,20	184,20	184,20	184,20	184,20	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	168,00	168,00	168,00	168,00	168,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	200,00	200,00	200,00	200,00	200,00	
	O.4 (enota: Hektar)	450.001,29	450.001,29	450.001,29	450.001,29	450.001,29	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	414.451.188,10
TOTAL	O.4 (enota: Hektar)	450.001,29	450.001,29	450.001,29	450.001,29	450.001,29	2.250.006,45
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	82.890.237,62	414.451.188,10
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						
CRISS (29)	**Complementary redistributive income support for sustainability**						
INP02	Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP02 - Znesek na enoto za dopolnilno prerazporeditveno dohodkovno podporo za trajnostnost (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	27,38	27,57	27,77	27,97	28,17	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	21,90	22,05	22,21	22,37	22,53	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	35,59	35,84	36,10	36,36	36,62	
	O.7 (enota: Hektar)	283.959,50	282.011,23	279.970,29	277.958,66	275.975,74	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	7.774.811,11	7.775.049,61	7.774.774,95	7.774.503,72	7.774.236,60	38.873.375,99
TOTAL	O.7 (enota: Hektar)	283.959,50	282.011,23	279.970,29	277.958,66	275.975,74	1.399.875,42
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	7.774.811,11	7.775.049,61	7.774.774,95	7.774.503,72	7.774.236,60	38.873.375,99
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						
CIS-YF (30)	**Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete**						
INP09	Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**

ZNENP09 - Znesek na enoto za dopolnilno dohodkovno podporo za mlade kmete (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	78,91	78,91	78,91	78,91	78,91	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	59,33	59,33	59,33	59,33	59,33	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	98,64	98,64	98,64	98,64	98,64	
	O.6 (enota: Hektar)	25.002,54	25.002,54	25.002,54	25.002,54	25.002,54	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	9.864.752,15
TOTAL	O.6 (enota: Hektar)	25.002,54	25.002,54	25.002,54	25.002,54	25.002,54	125.012,70
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	1.972.950,43	9.864.752,15
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	5.000.000,00
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali**						
INP08.01	Ekstenzivno travinje	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP08.01 - Znesek na enoto za ekstenzivno travinje (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	45,65	45,65	45,65	45,65	45,65	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	36,52	36,52	36,52	36,52	36,52	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	45,65	45,65	45,65	45,65	45,65	
	O.8 (enota: Hektar)	70.005,00	68.625,00	67.223,00	67.223,00	67.223,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	3.195.728,25	3.132.731,25	3.068.729,95	3.068.729,95	3.068.729,95	15.534.649,35
TOTAL	O.8 (enota: Hektar)	70.005,00	68.625,00	67.223,00	67.223,00	67.223,00	340.299,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	3.195.728,25	3.132.731,25	3.068.729,95	3.068.729,95	3.068.729,95	15.534.649,35
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali**						
INP08.02	Tradicionalna raba travinja	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP08.02 - Znesek na enoto za Tradicionalno travinje (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	129,03	129,03	129,03	129,03	129,03	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	103,22	103,22	103,22	103,22	103,22	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	161,29	161,29	161,29	161,29	161,29	
	O.8 (enota: Hektar)	16.327,39	16.327,39	16.327,39	16.327,39	16.327,39	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	2.106.723,13	2.106.723,13	2.106.723,13	2.106.723,13	2.106.723,13	10.533.615,65
TOTAL	O.8 (enota: Hektar)	16.327,39	16.327,39	16.327,39	16.327,39	16.327,39	81.636,95
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	2.106.723,13	2.106.723,13	2.106.723,13	2.106.723,13	2.106.723,13	10.533.615,65
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali**						
INP08.03	Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP08.03 - Znesek na enoto za Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v tla (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	127,22	95,41	95,41	95,41	95,41	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	101,78	101,78	101,78	101,78	101,78	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	159,02	159,02	159,02	159,02	159,02	
	O.8 (enota: Hektar)	47.000,00	47.000,00	47.000,00	47.000,00	47.000,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	5.979.340,00	4.484.270,00	4.484.270,00	4.484.270,00	4.484.270,00	23.916.420,00
TOTAL	O.8 (enota: Hektar)	47.000,00	47.000,00	47.000,00	47.000,00	47.000,00	235.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	5.979.340,00	4.484.270,00	4.484.270,00	4.484.270,00	4.484.270,00	23.916.420,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali**						
INP08.04	Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka in TGP	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**

ZNENP08.04.01 - ZNENP08.04.01- Znesek na enoto za Dodatki za zmanjšanje emisij amonijaka (ha) (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto		60,00	60,00	60,00	60,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto		48,00	48,00	48,00	48,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto		75,00	75,00	75,00	75,00	
	O.8 (enota: Hektar)		14.500,00	14.500,00	14.500,00	14.500,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto		870.000,00	870.000,00	870.000,00	870.000,00	3.480.000,00
ZNENP08.04.02 - ZNENP08.04.02 - Znesek na enoto za Dodatki za zmanjšanje emisij TGP (GVŽ) (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto		60,00	60,00	60,00	60,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto		48,00	48,00	48,00	48,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto		75,00	75,00	75,00	75,00	
	O.8 (enota: Glave velike živine)		10.410,00	10.410,00	10.410,00	10.410,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto		624.600,00	624.600,00	624.600,00	624.600,00	2.498.400,00
TOTAL	O.8 (enota: Glave velike živine)		10.410,00	10.410,00	10.410,00	10.410,00	41.640,00
	O.8 (enota: Hektar)		14.500,00	14.500,00	14.500,00	14.500,00	58.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		1.494.600,00	1.494.600,00	1.494.600,00	1.494.600,00	5.978.400,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali**						
INP08.05	Naknadni posevki in podsevki	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP08.05 - Znesek na enoto za Naknadne posevke in podsevke (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	137,60	137,60	137,60	137,60	137,60	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	110,08	110,08	110,08	110,08	110,08	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	172,00	172,00	172,00	172,00	172,00	
	O.8 (enota: Hektar)	22.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	3.027.200,00	3.027.200,00	3.027.200,00	3.027.200,00	3.027.200,00	15.136.000,00
TOTAL	O.8 (enota: Hektar)	22.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	110.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	3.027.200,00	3.027.200,00	3.027.200,00	3.027.200,00	3.027.200,00	15.136.000,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali**						
INP08.06	Ozelenitev ornih površin prek zime	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP08.06 - Znesek na enoto za Ozelenitev ornih površin preko zime (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	148,00	148,00	148,00	148,00	148,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	118,40	118,40	118,40	118,40	118,40	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	185,00	185,00	185,00	185,00	185,00	
	O.8 (enota: Hektar)	16.500,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	2.442.000,00	2.442.000,00	2.442.000,00	2.442.000,00	2.442.000,00	12.210.000,00
TOTAL	O.8 (enota: Hektar)	16.500,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	82.500,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	2.442.000,00	2.442.000,00	2.442.000,00	2.442.000,00	2.442.000,00	12.210.000,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali**						
INP08.07	Konzervirajoča obdelava tal	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP08.07 - Znesek na enoto za Konzervirajočo obdelavo tal (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	18,24	18,24	18,24	18,24	18,24	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	14,59	14,59	14,59	14,59	14,59	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	22,80	22,80	22,80	22,80	22,80	
	O.8 (enota: Hektar)	27.001,00	27.001,00	27.001,00	27.001,00	27.001,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	492.498,24	492.498,24	492.498,24	492.498,24	492.498,24	2.462.491,20
TOTAL	O.8 (enota: Hektar)	27.001,00	27.001,00	27.001,00	27.001,00	27.001,00	135.005,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	492.498,24	492.498,24	492.498,24	492.498,24	492.498,24	2.462.491,20

	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali**						
INP08.08	Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP08.08 - Znesek na enoto za Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	60,00	60,00	60,00	60,00	60,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	48,00	48,00	48,00	48,00	48,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	60,00	60,00	60,00	60,00	60,00	
	O.8 (enota: Hektar)	2.000,00	3.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	120.000,00	180.000,00	240.000,00	240.000,00	240.000,00	1.020.000,00
TOTAL	O.8 (enota: Hektar)	2.000,00	3.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	17.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	120.000,00	180.000,00	240.000,00	240.000,00	240.000,00	1.020.000,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali**						
INP08.09	Varstvo gnezd pribe (Vanellus vanellus)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP08.09 - Znesek na enoto za varstvo gnezd pribe (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	200,00	200,00	200,00	200,00	200,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	160,00	160,00	160,00	160,00	160,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	200,00	200,00	200,00	200,00	200,00	
	O.8 (enota: Hektar)	75,00	90,00	110,00	110,00	110,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	15.000,00	18.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	99.000,00
TOTAL	O.8 (enota: Hektar)	75,00	90,00	110,00	110,00	110,00	495,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	15.000,00	18.000,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	99.000,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali**						
INP08.10	Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP08.10 - Znesek na enoto za Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	312,00	312,00	312,00	312,00	312,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	249,60	249,60	249,60	249,60	249,60	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	390,00	390,00	390,00	390,00	390,00	
	O.8 (enota: Hektar)	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	1.560.000,00	1.560.000,00	1.560.000,00	1.560.000,00	1.560.000,00	7.800.000,00
TOTAL	O.8 (enota: Hektar)	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	25.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	1.560.000,00	1.560.000,00	1.560.000,00	1.560.000,00	1.560.000,00	7.800.000,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali**						
INP08.11	Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP08.11 - Znesek na enoto za ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	273,20	273,20	273,20	273,20	273,20	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	218,56	218,56	218,56	218,56	218,56	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	341,50	341,50	341,50	341,50	341,50	
	O.8 (enota: Hektar)	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	1.366.000,00	1.366.000,00	1.366.000,00	1.366.000,00	1.366.000,00	6.830.000,00

TOTAL	O.8 (enota: Hektar)	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	25.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	1.366.000,00	1.366.000,00	1.366.000,00	1.366.000,00	1.366.000,00	6.830.000,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
Eco-scheme (31)	**Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali**						
INP08.12	Kompostiranje hmeljevine	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP08.12 - Znesek na enoto za kompostiranje hmeljevine (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	112,70	112,70	112,70	112,70	112,70	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	90,16	90,16	90,16	90,16	90,16	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	140,86	140,86	140,86	140,86	140,86	
	O.8 (enota: Hektar)	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	56.350,00	56.350,00	56.350,00	56.350,00	56.350,00	281.750,00
TOTAL	O.8 (enota: Hektar)	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	2.500,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	56.350,00	56.350,00	56.350,00	56.350,00	56.350,00	281.750,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Vsota okvirnih dodelitev za nevezane intervencije	112.998.838,78	112.998.610,28	112.998.334,32	112.998.063,09	112.997.795,97	564.991.642,44
	Vezana dohodkovna podpora (16(3)(a) – znesek – zavezujoča zgornja meja						
CIS (32)	**Vezana dohodkovna podpora**						
INP03	Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP03 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo drobnice (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	18,52	18,52	18,52	18,52	18,52	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	16,67	16,67	16,67	16,67	16,67	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	21,30	21,30	21,30	21,30	21,30	
	O.11 (enota: Glave)	71.020,50	71.020,50	71.020,50	71.020,50	71.020,50	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	1.315.299,66	1.315.299,66	1.315.299,66	1.315.299,66	1.315.299,66	6.576.498,30
TOTAL	O.11 (enota: Glave)	71.020,50	71.020,50	71.020,50	71.020,50	71.020,50	355.102,50
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	1.315.299,66	1.315.299,66	1.315.299,66	1.315.299,66	1.315.299,66	6.576.498,30
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						
CIS (32)	**Vezana dohodkovna podpora**						
INP04	Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP04.01 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo govedi (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	49,84	49,84	49,84	49,84	49,84	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	44,86	44,86	44,86	44,86	44,86	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	57,32	57,32	57,32	57,32	57,32	
	O.11 (enota: Glave)	56.475,56	56.475,56	56.475,56	56.475,56	56.475,56	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	2.814.741,91	2.814.741,91	2.814.741,91	2.814.741,91	2.814.741,91	14.073.709,55
ZNENP04.02 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo govedi - 30% višja podpora (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	64,80	64,80	64,80	64,80	64,80	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	58,32	58,32	58,32	58,32	58,32	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	74,52	74,52	74,52	74,52	74,52	
	O.11 (enota: Glave)	45.873,13	45.873,13	45.873,13	45.873,13	45.873,13	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	2.972.578,82	2.972.578,82	2.972.578,82	2.972.578,82	2.972.578,82	14.862.894,10
TOTAL	O.11 (enota: Glave)	102.348,69	102.348,69	102.348,69	102.348,69	102.348,69	511.743,45
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	5.787.320,73	5.787.320,73	5.787.320,73	5.787.320,73	5.787.320,73	28.936.603,65
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						

	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						
CIS (32)	**Vezana dohodkovna podpora**						
INP05	Vezana dohodkovna podpora za krave dojilje	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP05.01 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo krav dojilj (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	76,60	76,60	76,60	76,60	76,60	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	68,94	68,94	68,94	68,94	68,94	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	90,10	90,10	90,10	90,10	90,10	
	O.11 (enota: Glave)	5.299,99	5.299,99	5.299,99	5.299,99	5.299,99	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	405.979,23	405.979,23	405.979,23	405.979,23	405.979,23	2.029.896,15
ZNENP05.02 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za rejo krav dojilj – 30% višja podpora (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	99,58	99,58	99,58	99,58	99,58	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	89,60	89,60	89,60	89,60	89,60	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	114,52	114,52	114,52	114,52	114,52	
	O.11 (enota: Glave)	58.002,94	58.002,94	58.002,94	58.002,94	58.002,94	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	5.775.932,77	5.775.932,77	5.775.932,77	5.775.932,77	5.775.932,77	28.879.663,85
TOTAL	O.11 (enota: Glave)	63.302,93	63.302,93	63.302,93	63.302,93	63.302,93	316.514,65
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	6.181.912,00	6.181.912,00	6.181.912,00	6.181.912,00	6.181.912,00	30.909.560,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						
CIS (32)	**Vezana dohodkovna podpora**						
INP06	Vezana dohodkovna podpora za mleko v gorskih območjih	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP06 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za mleko v gorskih območjih (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	91,00	91,00	91,00	91,00	91,00	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	82,00	82,00	82,00	82,00	82,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	104,65	104,65	104,65	104,65	104,65	
	O.11 (enota: Glave)	41.916,17	41.916,17	41.916,17	41.916,17	41.916,17	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	3.814.371,47	3.814.371,47	3.814.371,47	3.814.371,47	3.814.371,47	19.071.857,35
TOTAL	O.11 (enota: Glave)	41.916,17	41.916,17	41.916,17	41.916,17	41.916,17	209.580,85
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	3.814.371,47	3.814.371,47	3.814.371,47	3.814.371,47	3.814.371,47	19.071.857,35
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						
CIS (32)	**Vezana dohodkovna podpora**						
INP07	Vezana dohodkovna podpora za beljakovinske rastline	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Skupaj 2023–2027**
ZNENP07 - Znesek na enoto za vezano dohodkovno podporo za beljakovinske rastline (Enakomerno)	Načrtovani znesek na enoto	292,00	263,00	239,15	228,74	219,22	
	Najnižji znesek načrtovanega zneska na enoto	233,60	210,40	191,32	182,99	175,38	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto	350,40	315,60	286,98	274,49	263,06	
	O.10 (enota: Hektar)	9.008,91	10.002,28	10.999,79	11.500,39	11.999,82	
	Načrtovani učinek * Načrtovani znesek na enoto	2.630.601,72	2.630.599,64	2.630.599,78	2.630.599,21	2.630.600,54	13.153.000,89
TOTAL	O.10 (enota: Hektar)	9.008,91	10.002,28	10.999,79	11.500,39	11.999,81	53.511,18
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	2.630.601,72	2.630.599,64	2.630.599,78	2.630.599,21	2.630.600,54	13.153.000,89
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Od tega potreben prenos – odhodki (velja samo za ekosheme ter samo za „izravnalno“ vrsto plačila (člen 31(7)(b), če intervencija zajema prenos)						

	Vsota okvirnih dodelitev za vezane intervencije	19.729.505,58	19.729.503,50	19.729.503,64	19.729.503,07	19.729.504,40	98.647.520,19
	Vsota vseh okvirnih dodelitev neposrednih plačil	132.728.344,36	132.728.113,78	132.727.837,96	132.727.566,16	132.727.300,37	663.639.162,63

6.2.2 sektorska podpora

Proračunsko leto		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupna dodelitev finančnih sredstev**
Sadje in zelenjava								
ZNESI10 - Znesek na enoto za operativni program sadje zelenjava (Povprečno)	O.35 (enota: Operativni programi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	82.000,00	82.000,00	82.000,00	82.000,00	82.000,00		410.000,00
Čebelarski proizvodi								
ADVIBEES (55(1)(a)) - storitve svetovanja, tehnična pomoč, usposabljanje, obveščanje in izmenjava dobrih praks, tudi prek mreženja, za čebelarje in organizacije čebelarjev								
SI01 - Prenos znanja v čebelarstvu		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj**
ZNESI01.01 - Znesek na enoto za usposabljanje v čebelarstvu (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	43.444,35	43.841,40	42.706,65	47.000,00	47.000,00		223.992,40
ZNESI01.02 - Znesek na enoto za izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	14.644,39	14.778,50	14.395,72	15.000,06	15.000,06		73.818,73
ZNESI01.03 - Znesek na enoto za vzdrževanje čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu (Povprečno)	O.37 (enota: Čebelarji)	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	6.390,30	11.045,30	10.774,68	11.454,94	11.454,94		51.120,16
TOTAL	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	128.958,08	139.330,40	135.754,10	146.910,00	146.910,00		697.862,58
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	64.479,04	69.665,20	67.877,05	73.455,00	73.455,00		348.931,29
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva ter drugi ukrepi								
SI02 - Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj**
ZNESI02.01 - Znesek na enoto za sofinanciranje nakupa čebelarske opreme (Povprečno)	O.37 (enota: Čebelarji)	160,00	160,00	160,00	160,00	160,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	101.926,40	113.297,60	110.364,80	115.000,00	115.000,00		555.588,80
ZNESI02.02 - Znesek na enoto za sofinanciranje obnove tipičnih čebelnjakov (Povprečno)	O.37 (enota: Čebelarji)	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00		

Proračunsko leto		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Skupna dodelitev finančnih sredstev
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	12.203,75	12.315,00	11.996,25	12.500,00	12.500,00		61.515,00
ZNESI02.03 - Znesek na enoto za sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu (Povprečno)	O.37 (enota: Čebelarji)	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	5.980,00	10.344,60	10.076,80	10.500,00	10.500,00		47.401,40
ZNESI02.04 - Znesek na enoto za sofinanciranje sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin (Povprečno)	O.37 (enota: Čebelarji)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	24.407,50	24.630,00	23.992,50	25.000,00	25.000,00		123.030,00
ZNESI02.05 - Znesek na enoto za podporo čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov (Povprečno)	O.37 (enota: Čebelarji)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	24.408,00	24.630,00	23.993,00	25.000,00	25.000,00		123.031,00
TOTAL	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	337.831,30	370.434,40	360.846,70	376.000,00	376.000,00		1.821.112,40
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	168.925,65	185.217,20	180.423,35	188.000,00	188.000,00		910.566,20
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
PRESBEEHIVES (55(1)(d)) - ukrepi za ohranitev ali povečanje obstoječega števila čebeljih panjev v Uniji, vključno z vzrejo čebel								
SI03 - Vzreja čebeljih matic		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj**
ZNESI03.01 - Znesek na enoto za subvencioniranje vzreje čebeljih matic (Povprečno)	O.37 (enota: Čebelarji)	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	24.407,60	27.093,00	28.791,00	30.000,00	30.000,00		140.291,60
ZNESI03.02 - Znesek na enoto za osnovno odbiro in menjavo čebeljih matic (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	21.966,75	22.167,00	21.593,25	22.500,00	22.500,00		110.727,00
ZNESI03.03 - Znesek na enoto za kakovost matic (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	21.966,75	22.167,00	21.593,25	30.000,00	30.000,00		125.727,00
TOTAL	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	136.682,20	142.854,00	143.955,00	165.000,00	165.000,00		753.491,20
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	68.341,10	71.427,00	71.977,50	82.500,00	82.500,00		376.745,60
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
COOPAPI (55(1)(e)) - sodelovanje s specializiranimi organi za izvajanje programov raziskav na področju čebelarstva in čebelarskih proizvodov								

Proračunsko leto		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Skupna dodelitev finančnih sredstev
SI04 - Raziskovalno delo na področju čebelarstva		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Skupaj
ZNESI04.1 - Znesek na enoto za karakterizacija čebeljih pridelkov (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	28.312,70	28.570,80	27.831,30	36.500,00	36.500,00		157.714,80
ZNESI04.2 - Znesek na enoto za ugotavljanje učinkov masaže z medom (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00				
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	18.061,55	18.226,20	17.754,45				54.042,20
ZNESI04.3 - Znesek na enoto za iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00				
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	25.871,95	26.107,80	25.432,05				77.411,80
ZNESI04.4 - Znesek na enoto za razvoj in testiranje tehnologij za povečanje ekonomičnosti in trajnosti v upravljanju s čebeljimi družinami preko inovacijskih projektov (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	14.644,50	14.778,00	28.791,00	30.000,00	30.000,00		118.213,50
ZNESI04.5 - Znesek na enoto za testne čebelnjake za nadzor varoze ter izdelava in vzdrževanje aplikacije za vnos podatkov in obveščanje čebelarjev (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	19.526,00	14.778,00	14.395,50	15.000,00	15.000,00		78.699,50
ZNESI04.6 - Znesek na enoto za raziskave na področju uporabe apitehničnih ukrepov in drugih načinov za zatiranje varoze (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	24.407,50	24.630,00	23.992,50	25.000,00	25.000,00		123.030,00
ZNESI04.7 - Znesek na enoto za analize čebeljih pridelkov (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	43.933,50	44.334,00	43.186,50	45.000,00	45.000,00		221.454,00
TOTAL	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	349.515,40	342.849,60	362.766,60	303.000,00	303.000,00		1.661.131,60
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	174.757,70	171.424,80	181.383,30	151.500,00	151.500,00		830.565,80
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
PROMOBEES (55(1)(f)) - promocija, komuniciranje in trženje,								

Proračunsko leto		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Skupna dodelitev finančnih sredstev
vključno z ukrepi in dejavnostmi spremljanja trga, namenjenimi zlasti boljši ozaveščenosti potrošnikov o kakovosti čebelarskih proizvodov								
SI05 - Promocija in raziskava trga sektorja čebelarstva		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj**
ZNESI05.01 - Znesek na enoto za promocijo čebelarstva (Povprečno)	O.37 (enota: Čebelarji)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	8.786,70	6.403,80	6.238,05	6.500,00	6.500,00		34.428,55
ZNESI05.02 - Znesek na enoto za raziskava trga (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	7.322,25	7.389,00	7.197,75	7.500,00	7.500,00		36.909,00
TOTAL	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	32.217,90	27.585,60	26.871,60	28.000,00	28.000,00		142.675,10
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	16.108,95	13.792,80	13.435,80	14.000,00	14.000,00		71.337,55
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
ACTQUAL (55(1)(g)) - ukrepi za povečanje kakovosti proizvodov								
SI06 - Kakovost in varnost čebeljih pridelkov		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj**
ZNESI06 - Znesek na enoto za sofinanciranje nakupa oziroma izdelavo satnic s certifikatom ali z analiznim izvidom (Povprečno)	O.37 (enota: Ukrepi)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	136.682,00	137.928,00	134.358,00	140.000,00	140.000,00		688.968,00
TOTAL	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	273.364,00	275.856,00	268.716,00	280.000,00	280.000,00		1.377.936,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)	136.682,00	137.928,00	134.358,00	140.000,00	140.000,00		688.968,00
	EU co-financing rate in %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
Vsota okvirnih dodelitev in učinkov za intervencije za čebelarski proizvodi		629.294,44	649.455,00	649.455,00	649.455,00	649.455,00		3.227.114,44
Vino								
RESTRVINEY (58(1)(a)) - prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov								
SI07 - Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj**
ZNESI07 - Znesek na hektar za prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov (Povprečno)	O.36 (enota: Hektar)		200,00	200,00	200,00	200,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)		3.498.000,00	3.498.000,00	3.498.000,00	3.498.000,00		13.992.000,00
INFOR (58(1)(h)) - ukrepi za informiranje o vinih Unije v državah članicah za spodbujanje odgovornega uživanja vina ali shem kakovosti Unije, ki zajemajo označbe porekla in geografske označbe								
SI09 - Ukrepi informiranja o vinih Unije v državah članicah		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj**
ZNESI09 - Znesek na program informiranja o vinih Unije v državah članicah (Povprečno)	O.36 (enota: Ukrepi)		10,00	10,00	10,00	10,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva		151.000,00	151.000,00	151.000,00	151.000,00		604.000,00

Proračunsko leto		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Skupna dodelitev finančnih sredstev
	(skupni odhodki Unije v EUR)							
PROMOWINE (58(1)(k)) - promocija v tretjih državah								
SI08 - Promocija vina v tretjih državah		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Skupaj**
ZNESI08 - Znesek na program promocije vina v tretjih državah (Povprečno)	O.36 (enota: Ukrepi)		30,00	30,00	30,00	30,00		
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni odhodki Unije v EUR)		1.200.000,00	1.200.000,00	1.200.000,00	1.200.000,00		4.800.000,00
Vsota okvirnih dodelitev in učinkov za intervencije za vino			4.849.000,00	4.849.000,00	4.849.000,00	4.849.000,00		19.396.000,00

6.2.3 Razvoj podeželja

	Proračunsko leto	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029 (including payments of Q4 2029)	Total 2023 - 2029
ENVCLIM (70)	**Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti**								
IRP18.01	Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Podnebne spremembe (KOPOP_PS)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP18.01.01.01 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 10 do 15 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		406,44	406,44	406,44	406,44	406,44		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		220,00	260,00	290,00	330,00	380,00		1.480,00
ZNERP18.01.01.02 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 16 do 20 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		440,46	440,46	440,46	440,46	440,46		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		140,00	170,00	200,00	250,00	280,00		1.040,00
ZNERP18.01.01.03 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		463,14	463,14	463,14	463,14	463,14		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

krmljenje goved - 21 do 25 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.14 (enota: Upravičenci)		140,00	160,00	200,00	240,00	290,00		1.030,00
ZNERP18.01.01.04 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 26 do 36 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		576,23	576,23	576,23	576,23	576,23		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		340,00	410,00	470,00	500,00	500,00		2.220,00
ZNERP18.01.01.05 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 36 do 50 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		632,93	632,93	632,93	632,93	632,93		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		260,00	280,00	310,00	340,00	360,00		1.550,00
ZNERP18.01.01.06 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 51 do 70 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		689,63	689,63	689,63	689,63	689,63		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		130,00	135,00	160,00	190,00	215,00		830,00
ZNERP18.01.01.07 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 71 do 100 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		746,33	746,33	746,33	746,33	746,33		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		65,00	65,00	78,00	92,00	105,00		405,00
ZNERP18.01.01.08 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		803,03	803,03	803,03	803,03	803,03		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

krmljenje goved - 101 do 150 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.14 (enota: Upravičenci)		22,00	22,00	26,00	30,00	35,00		135,00
ZNERP18.01.01.09 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 151 do 250 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		859,73	859,73	859,73	859,73	859,73		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		12,00	12,00	15,00	18,00	23,00		80,00
ZNERP18.01.01.10 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved - 251 in več GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		916,43	916,43	916,43	916,43	916,43		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		5,00	5,00	7,00	8,00	8,00		33,00
ZNERP18.01.02 .01 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 50 do 70 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		524,13	524,13	524,13	524,13	524,13		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		14,00	14,00	16,00	18,00	20,00		82,00
ZNERP18.01.02.02 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 71 do 100 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		558,15	558,15	558,15	558,15	558,15		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		7,00	7,00	8,00	10,00	12,00		44,00
ZNERP18.01.02.03 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		603,51	603,51	603,51	603,51	603,51		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

prašičih pitancih - 101 do 150 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.14 (enota: Upravičenci)		7,00	7,00	8,00	9,00	10,00		41,00
ZNERP18.01.02.04 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 151 do 250 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		637,53	637,53	637,53	637,53	637,53		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		3,00	4,00	5,00	5,00	5,00		22,00
ZNERP18.01.02.05 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 250 do 400 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		694,23	694,23	694,23	694,23	694,23		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		5,00
ZNERP18.01.02.06 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 401 do 700 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		750,93	750,93	750,93	750,93	750,93		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		5,00
ZNERP18.01.02.07 - Znesek na enoto za krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih - 701 in več GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		807,63	807,63	807,63	807,63	807,63		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		5,00
ZNERP18.01.03 .01 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		382,89	382,89	382,89	382,89	382,89		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

krmljenje ovc in koz - 14 do 20 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.14 (enota: Upravičenci)		20,00	20,00	25,00	30,00	35,00		130,00
ZNERP18.01.03.02 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 21 do 30 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		416,91	416,91	416,91	416,91	416,91		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		15,00	15,00	17,00	20,00	23,00		90,00
ZNERP18.01.03.03 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 31 do 50 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		439,59	439,59	439,59	439,59	439,59		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		6,00	6,00	8,00	10,00	12,00		42,00
ZNERP18.01.03.04 - Znesek na enoto za izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz - 51 do 80 GVŽ (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		473,61	473,61	473,61	473,61	473,61		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Upravičenci)		3,00	3,00	4,00	4,00	4,00		18,00
SKUPAJ	O.14 (enota: Upravičenci)		1.412,00	1.598,00	1.850,00	2.107,00	2.320,00		9.287,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		784.734,36	880.548,94	1.019.558,96	1.157.297,65	1.268.718,32		5.110.858,23
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		550.883,52	618.145,36	715.730,39	812.422,95	890.640,26		3.587.822,48
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
ENVCLIM (70)	**Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti**								
IRP18.02	Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Naravni viri (KOPOP_NV)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP18.02.01 - Znesek na enoto za vodne vire (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		340,24	340,24	340,24	340,24	340,24		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		25.000,00	27.000,00	28.500,00	30.000,00	30.000,00		140.500,00
ZNERP18.02.02.01 - Znesek na enoto za ohranjanje kolobarja – stopnja I (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		168,80	168,80	168,80	168,80	168,80		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		25.500,00	26.000,00	27.500,00	28.500,00	28.500,00		136.000,00
ZNERP18.02.02.02 - Znesek na enoto za ohranjanje kolobarja – stopnja II (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		216,00	216,00	216,00	216,00	216,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		4.500,00	5.300,00	5.800,00	6.000,00	6.000,00		27.600,00
ZNERP18.02.02.03 - Znesek na enoto za ohranjanje kolobarja - stopnja III (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		268,80	268,80	268,80	268,80	268,80		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		2.500,00	3.000,00	3.500,00	4.000,00	4.000,00		17.000,00
ZNERP18.02.03 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo poljščin (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		342,00	342,00	342,00	342,00	342,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		22.000,00	22.500,00	23.500,00	24.000,00	24.000,00		116.000,00

ZNERP18.02.04 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo zelenjave (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		257,50	257,50	257,50	257,50	257,50		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		600,00	760,00	980,00	1.100,00	1.100,00		4.540,00
ZNERP18.02.05 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo hmelja (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		651,00	651,00	651,00	651,00	651,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		1.200,00	1.250,00	1.300,00	1.350,00	1.350,00		6.450,00
ZNERP18.02.06 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo sadja in oljk (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.008,34	1.008,34	1.008,34	1.008,34	1.008,34		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		2.500,00	2.750,00	2.850,00	2.900,00	2.900,00		13.900,00
ZNERP18.02.07 - Znesek na enoto za integrirano pridelavo grozdja (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.028,66	1.028,66	1.028,66	1.028,66	1.028,66		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		4.500,00	5.500,00	5.700,00	6.000,00	6.000,00		27.700,00
ZNERP18.02.08 - Znesek na enoto za uporabo biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		110,03	110,03	110,03	110,03	110,03		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		1.800,00	2.300,00	2.500,00	2.600,00	2.600,00		11.800,00
ZNERP18.02.09 - Znesek na enoto za opustitev uporabe herbicidov v vinogradih (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		284,40	284,40	284,40	284,40	284,40		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		760,00	1.000,00	1.120,00	1.250,00	1.250,00		5.380,00
ZNERP18.02.10 - Znesek na enoto za opustitev uporabe insekticidov v vinogradih	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		119,72	119,72	119,72	119,72	119,72		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

(Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.14 (enota: Hektar)		3.200,00	4.000,00	4.400,00	4.900,00	4.900,00		21.400,00
ZNERP18.02.11 - Znesek na enoto za precizno gnojenje in škropljenje (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		365,00	365,00	365,00	365,00	365,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		2.700,00	2.900,00	3.500,00	4.200,00	4.200,00		17.500,00
ZNERP18.02.12 - Znesek na enoto za seneno prirejo (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		164,85	164,85	164,85	164,85	164,85		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		700,00	800,00	900,00	1.100,00	1.100,00		4.600,00
SKUPAJ	O.14 (enota: Hektar)		97.460,00	105.060,00	112.050,00	117.900,00	117.900,00		550.370,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		20.331.211,00	22.183.350,00	23.548.794,00	24.787.788,00	24.787.788,00		115.638.931,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		14.272.510,12	15.572.711,70	16.531.253,39	17.401.027,18	17.401.027,17		81.178.529,56
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
ENVCLIM (70)	**Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti**								
IRP18.03	Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP18.03.01.01 - Znesek na enoto za posebne travišče habitate - stopnja I	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		312,90	312,90	312,90	312,90	312,90		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

(Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.14 (enota: Hektar)		5.700,00	7.200,00	9.000,00	11.000,00	12.345,00		45.245,00
ZNERP18.03.01.02 - Znesek na enoto za posebne travišče habitate - stopnja II (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		362,03	362,03	362,03	362,03	362,03		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		400,00	500,00	600,00	700,00	800,00		3.000,00
ZNERP18.03.02.01 - Znesek na enoto za travišče habitate metuljev stopnja I (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		394,20	394,20	394,20	394,20	394,20		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		600,00	800,00	1.000,00	1.100,00	1.200,00		4.700,00
ZNERP18.03.02.02 - Znesek na enoto za travišče habitate metuljev stopnja II (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		422,06	422,06	422,06	422,06	422,06		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		80,00	120,00	160,00	190,00	230,00		780,00
ZNERP18.03.03.01 - Znesek na enoto za steljnike - stopnja I (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		476,00	476,00	476,00	476,00	476,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		30,00	40,00	50,00	60,00	70,00		250,00
ZNERP18.03.03.02 - Znesek na enoto za steljnike - stopnja II (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		526,00	526,00	526,00	526,00	526,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		15,00	20,00	25,00	32,00	40,00		132,00
ZNERP18.03.04.01 - Znesek na enoto za mokrotne travišče habitate - stopnja I (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		320,80	320,80	320,80	320,80	320,80		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		100,00	150,00	190,00	250,00	300,00		990,00
ZNERP18.03.04.02 - Znesek na enoto za mokrotne travišče habitate - stopnja II	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		372,00	372,00	372,00	372,00	372,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

(Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.14 (enota: Hektar)		30,00	45,00	60,00	75,00	100,00		310,00
ZNERP18.03.05 - Znesek na enoto za ohranjanje mokrišč in barij (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		337,60	337,60	337,60	337,60	337,60		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)			30,00	60,00	100,00	150,00		340,00
ZNERP18.03.06 - Znesek na enoto za suhe kraške travnike in pašnike (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		249,00	249,00	249,00	249,00	249,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		700,00	800,00	900,00	1.200,00	1.400,00		5.000,00
ZNERP18.03.07 - Znesek na enoto za visokodebelne travniške sadovnjake (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		192,00	192,00	192,00	192,00	192,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		600,00	750,00	900,00	1.000,00	1.100,00		4.350,00
ZNERP18.03.08 - Znesek na enoto za strme travnike (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		245,46	245,46	245,46	245,46	245,46		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		400,00	450,00	500,00	550,00	600,00		2.500,00
ZNERP18.03.09 - Znesek na enoto za grbinaste travnike (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		276,02	276,02	276,02	276,02	276,02		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		100,00	150,00	200,00	250,00	300,00		1.000,00
ZNERP18.03.10 - Znesek na enoto za ohranjanje mejic (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		450,00	450,00	450,00	450,00	450,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		260,00	300,00	330,00	360,00	400,00		1.650,00
ZNERP18.03.11 - Znesek na enoto za obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		220,00	220,00	220,00	220,00	220,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

(Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.14 (enota: Hektar)		1.000,00	1.300,00	1.500,00	1.800,00	2.200,00		7.800,00
ZNERP18.03.12.01 - Znesek na enoto za sobivanje z velikimi zvermi - elektroograje in elektromreže (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		118,64	118,64	118,64	118,64	118,64		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		800,00	950,00	1.200,00	1.300,00	1.500,00		5.750,00
ZNERP18.03.12.02 - Znesek na enoto za sobivanje z velikimi zvermi - pastir (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		269,20	269,20	269,20	269,20	269,20		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		220,00	260,00	290,00	320,00	350,00		1.440,00
ZNERP18.03.12.03 - Znesek na enoto za sobivanje z velikimi zvermi - pastirski psi (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		85,60	85,60	85,60	85,60	85,60		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		400,00	600,00	700,00	900,00	1.000,00		3.600,00
ZNERP18.03.13.01 - Znesek na enoto za planinsko pašo - brez pastirja (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		113,40	113,40	113,40	113,40	113,40		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		850,00	900,00	940,00	970,00	1.000,00		4.660,00
ZNERP18.03.13.02 - Znesek na enoto za planinsko pašo - s pastirjem (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		270,00	270,00	270,00	270,00	270,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		4.500,00	4.800,00	4.900,00	4.950,00	5.000,00		24.150,00
ZNERP18.03.14.01 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov -	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		349,99	349,99	349,99	349,99	349,99		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

upravljavski del - stopnja I: košnja od sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.14 (enota: Hektar)		1.300,00	1.400,00	1.500,00	1.600,00	1.700,00		7.500,00
ZNERP18.03.14.02 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja I: košnja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		386,59	386,59	386,59	386,59	386,59		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		100,00	130,00	150,00	200,00	250,00		830,00
ZNERP18.03.14.03 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja II: košnja od sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu in nepokošen pas (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		395,49	395,49	395,49	395,49	395,49		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		300,00	340,00	360,00	380,00	400,00		1.780,00
ZNERP18.03.14.04 - Znesek na enoto za habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - upravljavski del - stopnja II: košnja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka in nepokošenega pasu (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		432,09	432,09	432,09	432,09	432,09		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		50,00	70,00	80,00	90,00	100,00		390,00
ZNERP18.03.14.05 - Znesek na enoto za	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		500,00	500,00	500,00	500,00	500,00		

habitate ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov - rezultatski del (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		600,00	680,00	730,00	770,00	800,00		3.580,00
ZNERP18.03.15 - Znesek na enoto za ohranjanje suhih travišč (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		460,00	460,00	460,00	460,00	460,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)			250,00	300,00	350,00	400,00		1.300,00
SKUPAJ	O.14 (enota: Hektar)		19.135,00	23.035,00	26.625,00	30.497,00	33.735,00		133.027,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		5.449.986,30	6.612.585,80	7.661.728,70	8.785.582,70	9.713.025,80		38.222.909,30
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		3.825.890,38	4.642.035,23	5.378.533,55	6.167.479,06	6.818.544,11		26.832.482,33
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
ENVCLIM (70)	**Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti**								
IRP19	Ekološko kmetovanje	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP19.01.01 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – njive - poljščine (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		607,32	607,32	607,32	607,32	607,32		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		607,32	607,32	607,32	607,32	607,32		
	O.17 (enota: Hektar)		5.600,00	5.790,00	6.100,00	6.300,00	6.600,00		30.390,00
ZNERP19.01.02 - Znesek na enoto za	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.021,27	1.021,27	1.021,27	1.021,27	1.021,27		

izvajanje praks ekološkega kmetovanje – zelenjadnice na prostem (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		1.021,27	1.021,27	1.021,27	1.021,27	1.021,27		
	O.17 (enota: Hektar)		250,00	300,00	350,00	380,00	400,00		1.680,00
ZNERP19.01.03 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – zelenjadnice v zavarovanih prostorih (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.130,75	1.130,75	1.130,75	1.130,75	1.130,75		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		1.130,75	1.130,75	1.130,75	1.130,75	1.130,75		
	O.17 (enota: Hektar)		4,00	5,00	5,00	5,00	5,00		24,00
ZNERP19.01.04 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – intenzivni sadovnjaki (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		885,31	885,31	885,31	885,31	885,31		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		885,31	885,31	885,31	885,31	885,31		
	O.17 (enota: Hektar)		1.300,00	1.400,00	1.450,00	1.500,00	1.550,00		7.200,00
ZNERP19.01.05 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – travniški sadovnjaki (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		258,25	258,25	258,25	258,25	258,25		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		258,25	258,25	258,25	258,25	258,25		
	O.17 (enota: Hektar)		1.108,00	1.150,00	1.300,00	1.400,00	1.500,00		6.458,00
ZNERP19.01.06 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – vinogradi (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		887,74	887,74	887,74	887,74	887,74		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		887,74	887,74	887,74	887,74	887,74		
	O.17 (enota: Hektar)		810,00	880,00	1.100,00	1.150,00	1.200,00		5.140,00
ZNERP19.01.07 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – hmeljišča (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		796,00	796,00	796,00	796,00	796,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		796,00	796,00	796,00	796,00	796,00		
	O.17 (enota: Hektar)		1,00	1,00	1,00	2,00	2,00		7,00
ZNERP19.01.08 - Znesek na enoto za	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		

izvajanje praks ekološkega kmetovanje – drevesnice (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	O.17 (enota: Hektar)		1,00	1,00	2,00	2,00	3,00		9,00
ZNERP19.01.09 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – trajno travinje (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		159,00	159,00	159,00	159,00	159,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		159,00	159,00	159,00	159,00	159,00		
	O.17 (enota: Hektar)		40.001,00	42.000,00	45.000,00	50.017,00	55.701,00		232.719,00
ZNERP19.01.10 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – pridelava semenskega materiala (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		785,00	785,00	785,00	785,00	785,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		785,00	785,00	785,00	785,00	785,00		
	O.17 (enota: Hektar)		50,00	52,00	54,00	55,00	60,00		271,00
ZNERP19.01.11.01 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 5 do 10) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		324,00	324,00	324,00	324,00	324,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		324,00	324,00	324,00	324,00	324,00		
	O.17 (enota: Upravičenci)		33,00	33,00	34,00	35,00	36,00		171,00
ZNERP19.01.11.02 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 11 do 50) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		987,07	987,07	987,07	987,07	987,07		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		987,07	987,07	987,07	987,07	987,07		
	O.17 (enota: Upravičenci)		17,00	18,00	19,00	19,00	21,00		94,00
ZNERP19.01.11.03 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje –	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		2.443,41	2.443,41	2.443,41	2.443,41	2.443,41		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		2.443,41	2.443,41	2.443,41	2.443,41	2.443,41		

čebelarjenje (čebelje družine od 51 do 100) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.17 (enota: Upravičenci)		3,00	4,00	5,00	6,00	7,00		25,00
ZNERP19.01.11.04 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 101 do 150) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		4.061,56	4.061,56	4.061,56	4.061,56	4.061,56		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		4.061,56	4.061,56	4.061,56	4.061,56	4.061,56		
	O.17 (enota: Upravičenci)		2,00	3,00	4,00	5,00	6,00		20,00
ZNERP19.01.11.05 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 151 do 200) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		5.679,72	5.679,72	5.679,72	5.679,72	5.679,72		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		5.679,72	5.679,72	5.679,72	5.679,72	5.679,72		
	O.17 (enota: Upravičenci)		2,00	2,00	2,00	1,00	1,00		8,00
ZNERP19.01.11.06 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 201 do 250) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		7.297,85	7.297,85	7.297,85	7.297,85	7.297,85		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		7.297,85	7.297,85	7.297,85	7.297,85	7.297,85		
	O.17 (enota: Upravičenci)		2,00	3,00	4,00	4,00	5,00		18,00
ZNERP19.01.11.07 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 251 do 300) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		8.916,04	8.916,04	8.916,04	8.916,04	8.916,04		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		8.916,04	8.916,04	8.916,04	8.916,04	8.916,04		
	O.17 (enota: Upravičenci)		2,00	2,00	2,00	1,00	1,00		8,00
ZNERP19.01.11.08 - Znesek na enoto za izvajanje praks ekološkega kmetovanje –	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		9.741,27	9.741,27	9.741,27	9.741,27	9.741,27		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		9.741,27	9.741,27	9.741,27	9.741,27	9.741,27		

čebelarjenje (čebelje družine nad 301) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.17 (enota: Upravičenci)		2,00	2,00	2,00	1,00	1,00		8,00
ZNERP19.02.01 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – njive-poljščine (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		800,00	800,00	800,00	800,00	800,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		800,00	800,00	800,00	800,00	800,00		
	O.17 (enota: Hektar)		1.300,00	1.500,00	1.700,00	1.800,00	2.000,00		8.300,00
ZNERP19.02.02 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – zelenjadnice na prostem (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	O.17 (enota: Hektar)		45,00	55,00	70,00	85,00	100,00		355,00
ZNERP19.02.03 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – zelenjadnice v zavarovanih prostorih (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	O.17 (enota: Hektar)		3,00	4,00	4,00	6,00	6,00		23,00
ZNERP19.02.04 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – intenzivni sadovnjaki (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	O.17 (enota: Hektar)		254,00	270,00	280,00	300,00	330,00		1.434,00
ZNERP19.02.05 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – travniški sadovnjaki (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		320,00	320,00	320,00	320,00	320,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		320,00	320,00	320,00	320,00	320,00		
	O.17 (enota: Hektar)		109,00	111,00	120,00	131,00	140,00		611,00
ZNERP19.02.06 - Znesek na enoto za	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		

preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – vinogradi (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	O.17 (enota: Hektar)		240,00	268,00	279,00	290,00	320,00		1.397,00
ZNERP19.02.07 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – hmeljišča (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	O.17 (enota: Hektar)		17,00	20,00	23,00	25,00	27,00		112,00
ZNERP19.02.08 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – drevesnice (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	O.17 (enota: Hektar)		1,00	1,00	1,00	2,00	3,00		8,00
ZNERP19.02.09 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – trajno travinje (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		276,00	276,00	276,00	276,00	276,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		276,00	276,00	276,00	276,00	276,00		
	O.17 (enota: Hektar)		5.140,00	6.500,00	7.663,00	9.700,00	11.592,00		40.595,00
ZNERP19.02.10 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – pridelava semenskega materiala (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00		
	O.17 (enota: Hektar)		2,00	3,00	4,00	5,00	6,00		20,00
ZNERP19.02.11.01 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 5 do 10) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		465,67	465,67	465,67	465,67	465,67		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		465,67	465,67	465,67	465,67	465,67		
	O.17 (enota: Upravičenci)		12,00	13,00	16,00	17,00	18,00		76,00

ZNERP19.02.11.02 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 11 do 50) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.420,29	1.420,29	1.420,29	1.420,29	1.420,29		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		1.420,29	1.420,29	1.420,29	1.420,29	1.420,29		
	O.17 (enota: Upravičenci)		5,00	6,00	7,00	15,00	19,00		52,00
ZNERP19.02.11.03 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 51 do 100) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		3.515,79	3.515,79	3.515,79	3.515,79	3.515,79		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		3.515,79	3.515,79	3.515,79	3.515,79	3.515,79		
	O.17 (enota: Upravičenci)		4,00	6,00	11,00	13,00	18,00		52,00
ZNERP19.02.11.04 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 101 do 150) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		5.844,12	5.844,12	5.844,12	5.844,12	5.844,12		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		5.844,12	5.844,12	5.844,12	5.844,12	5.844,12		
	O.17 (enota: Upravičenci)		2,00	2,00	3,00	5,00	7,00		19,00
ZNERP19.02.11.05 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanje – čebelarjenje (čebelje družine od 151 do 200) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		8.172,43	8.172,43	8.172,43	8.172,43	8.172,43		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		8.172,43	8.172,43	8.172,43	8.172,43	8.172,43		
	O.17 (enota: Upravičenci)		2,00	2,00	2,00	1,00	1,00		8,00
ZNERP19.02.11.06 - - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – čebelarjenje (čebelje družine od 201 do 250) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		10.500,77	10.500,77	10.500,77	10.500,77	10.500,77		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		10.500,77	10.500,77	10.500,77	10.500,77	10.500,77		
	O.17 (enota: Upravičenci)		2,00	2,00	2,00	2,00	2,00		10,00
ZNERP19.02.11.07 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja –	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		12.829,11	12.829,11	12.829,11	12.829,11	12.829,11		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		12.829,11	12.829,11	12.829,11	12.829,11	12.829,11		

čebelarjenje (čebelje družine od 251 do 300) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.17 (enota: Upravičenci)		2,00	2,00	2,00	1,00	1,00		8,00
ZNERP19.02.11.08 - Znesek na enoto za preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja – čebelarjenje (čebelje družine nad 301) (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		14.016,59	14.016,59	14.016,59	14.016,59	14.016,59		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		14.016,59	14.016,59	14.016,59	14.016,59	14.016,59		
	O.17 (enota: Upravičenci)		2,00	2,00	2,00	1,00	1,00		8,00
SKUPAJ	O.17 (enota: Upravičenci)		94,00	102,00	117,00	127,00	146,00		586,00
SKUPAJ	O.17 (enota: Hektar)		56.236,00	60.311,00	65.506,00	73.155,00	81.545,00		336.753,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		15.621.945,85	16.900.968,67	18.471.599,39	20.223.616,59	22.280.983,45		93.499.113,95
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		10.966.605,99	11.864.480,01	12.967.062,77	14.196.978,84	15.641.250,38		65.636.377,99
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
ENVCLIM (70)	**Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti**								
IRP27	Biotično varstvo rastlin	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP27.01 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - poljedelstvo (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		176,00	176,00	176,00	176,00	992,50		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		1.200,00	1.600,00	1.950,00	1.950,00	1.950,00		8.650,00

ZNERP27.02.01 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - zelenjadarstvo na prostem (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		612,80	612,80	612,80	612,80	612,80		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		320,00	340,00	400,00	400,00	400,00		1.860,00
ZNERP27.02.02 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - zelenjadarstvo v zavarovanih prostorih (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		1.857,60	1.857,60	1.857,60	1.857,60	1.857,60		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		40,00	40,00	45,00	45,00	45,00		215,00
ZNERP27.03 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - hmeljarstvo (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		487,20	487,20	487,20	487,20	487,20		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)			1.752,00		1.752,00	1.752,00		
	O.14 (enota: Hektar)		160,00	260,00	350,00	350,00	350,00		1.470,00
ZNERP27.04 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - sadjarstvo in oljkarstvo (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		458,40	458,40	458,40	458,40	458,40		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		600,00	700,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00		4.300,00
ZNERP27.05 - Znesek na enoto za biotično varstvo rastlin - vinogradništvo (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		209,60	209,60	209,60	209,60	209,60		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.14 (enota: Hektar)		740,00	1.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00		10.740,00
SKUPAJ	O.14 (enota: Hektar)		3.060,00	3.940,00	6.745,00	6.745,00	6.745,00		27.235,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		989.696,00	1.221.408,00	1.929.632,00	1.929.632,00	1.929.632,00		8.000.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		694.766,60	857.428,42	1.354.601,66	1.354.601,66	1.354.601,66		5.616.000,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								

	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
ENVCLIM (70)	**Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti**								
IRP28	Dobrobit živali	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP28.01 - Znesek na enoto za plemenske svinje in mladice - voluminozna krma (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		69,75	69,75	69,75	69,75	69,75		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		69,75	69,75	69,75	69,75	69,75		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00		15.000,00
ZNERP28.02 - Znesek na enoto za plemenske svinje in mladice - 15 % večja talna površina (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		121,06	121,06	121,06	121,06	121,06		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		121,06	121,06	121,06	121,06	121,06		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		4.500,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00		22.500,00
ZNERP28.03 - Znesek na enoto za plemenske svinje in mladice - izpust (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		41,06	41,06	41,06	41,06	41,06		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		41,06	41,06	41,06	41,06	41,06		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00		10.000,00
ZNERP28.04 - Znesek na enoto tekači in pitanci - zaposlitveni material (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		21,47	21,47	21,47	21,47	21,47		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		21,47	21,47	21,47	21,47	21,47		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		16.000,00	16.000,00	16.000,00	16.000,00	16.000,00		80.000,00
ZNERP28.05 - Znesek na enoto tekači in pitanci - 15 % večja talna površina (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		75,66	75,66	75,66	75,66	75,66		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		75,66	75,66	75,66	75,66	75,66		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		21.600,00	21.600,00	21.600,00	21.600,00	21.600,00		108.000,00
ZNERP28.06 - Znesek na enoto tekači in pitanci	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		65,44	65,44	65,44	65,44	65,44		

- 20 % večja talna površina (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		65,44	65,44	65,44	65,44	65,44		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		5.400,00	5.400,00	5.400,00	5.400,00	5.400,00		27.000,00
ZNERP28.07 - Znesek na enoto pitanci - izpust (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		41,06	41,06	41,06	41,06	41,06		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		41,06	41,06	41,06	41,06	41,06		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		2.300,00	2.300,00	2.300,00	2.300,00	2.300,00		11.500,00
ZNERP28.08 - Znesek na enoto kokoši nesnice - manjša gostota naseljenosti (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			239,00	239,00	239,00	239,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)			239,00	239,00	239,00	239,00		
	O.18 (enota: Glave velike živine)			800,00	800,00	800,00	800,00		3.200,00
ZNERP28.09 - Znesek na enoto kokoši nesnice – obogatitveni material (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			117,92	117,92	117,92	117,92		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)			117,92	117,92	117,92	117,92		
	O.18 (enota: Glave velike živine)			800,00	800,00	800,00	800,00		3.200,00
ZNERP28.10 - Znesek na enoto pitovni piščanci - manjša gostota naselitve (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			44,14	44,14	44,14	44,14		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)			44,14	44,14	44,14	44,14		
	O.18 (enota: Glave velike živine)			2.400,00	2.400,00	2.400,00	2.400,00		9.600,00
ZNERP28.11 - Znesek na enoto pitovni piščanci – obogatitveni material (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			31,29	31,29	31,29	31,29		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)			31,29	31,29	31,29	31,29		
	O.18 (enota: Glave velike živine)			2.400,00	2.400,00	2.400,00	2.400,00		9.600,00
ZNERP28.12 - Znesek na enoto govedo - paša (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		52,90	52,90	52,90	52,90	52,90		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		62,23	62,23	62,23	62,23	62,23		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00		500.000,00
ZNERP28.13 - Znesek na enoto govedo - izpust (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		41,06	41,06	41,06	41,06	41,06		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		41,06	41,06	41,06	41,06	41,06		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00		50.000,00

ZNERP28.14 - Znesek na enoto govedo - vzreja telet (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		60,71	60,71	60,71	60,71	60,71		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		60,71	60,71	60,71	60,71	60,71		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		500,00	500,00	500,00	500,00	500,00		2.500,00
ZNERP28.15.01 - Znesek na enoto govedo-izkoreninjenje BVD – pridobitev statusa (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		8,26	8,26	8,26	8,26	8,26		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		8,26	8,26	8,26	8,26	8,26		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00		5.000,00
ZNERP28.15.02 - Znesek na enoto govedo-izkoreninjenje BVD – vzdrževanje statusa (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		4,13	4,13	4,13	4,13	4,13		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		4,13	4,13	4,13	4,13	4,13		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		1.000,00	1.800,00	2.600,00	3.400,00	4.200,00		13.000,00
ZNERP28.16.01 - Znesek na enoto drobnica - paša 210 dni (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		50,67	50,67	50,67	50,67	50,67		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		50,67	50,67	50,67	50,67	50,67		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		3.300,00	3.300,00	3.300,00	3.300,00	3.300,00		16.500,00
ZNERP28.16.02 - Znesek na enoto drobnica – paša 180 dni (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		43,43	43,43	43,43	43,43	43,43		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		43,43	43,43	43,43	43,43	43,43		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		1.700,00	1.700,00	1.700,00	1.700,00	1.700,00		8.500,00
ZNERP28.17.01 - Znesek na enoto drobnica - hlevska reja 1 (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		52,25	52,25	52,25	52,25	52,25		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		52,25	52,25	52,25	52,25	52,25		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		1.600,00	1.600,00	1.600,00	1.600,00	1.600,00		8.000,00
ZNERP28.17.02 - Znesek na enoto drobnica - hlevska reja 2 (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		62,70	62,70	62,70	62,70	62,70		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		62,70	62,70	62,70	62,70	62,70		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		810,00	810,00	810,00	810,00	810,00		4.050,00
ZNERP28.18.01 - Znesek na enoto drobnica - izpust 1 (Nepovratna sredstva -	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		17,10	17,10	17,10	17,10	17,10		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		17,10	17,10	17,10	17,10	17,10		

Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.18 (enota: Glave velike živine)		1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00		7.500,00
ZNERP28.18.02 - Znesek na enoto drobnica – izpust 2 (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		20,52	20,52	20,52	20,52	20,52		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		20,52	20,52	20,52	20,52	20,52		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		800,00	800,00	800,00	800,00	800,00		4.000,00
ZNERP28.19 - Znesek na enoto konji - paša in celoletni izpust (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		48,16	48,16	48,16	48,16	48,16		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		48,16	48,16	48,16	48,16	48,16		
	O.18 (enota: Glave velike živine)		4.100,00	4.100,00	4.100,00	4.100,00	4.100,00		20.500,00
SKUPAJ	O.18 (enota: Glave velike živine)		181.110,00	188.310,00	189.910,00	189.110,00	190.710,00		939.150,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		9.620.026,00	10.089.898,00	10.093.202,00	10.096.506,00	10.099.810,00		49.999.442,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		6.753.258,25	7.083.108,40	7.085.427,80	7.087.747,21	7.090.066,62		35.099.608,28
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
ENVCLIM (70)	**Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti**								
IRP34	Ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP34 - Znesek na enoto za ohranjanje, trajnostno rabo in razvoj rastlinskih genskih virov	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		174.999,81	174.999,81	174.999,80	174.999,80	174.999,80		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

v kmetijstvu (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.19 (enota: Postopki)		2,00	2,00	2,00	2,00	2,00		10,00
SKUPAJ	O.19 (enota: Postopki)		2,00	2,00	2,00	2,00	2,00		10,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		349.999,62	349.999,62	349.999,60	349.999,60	349.999,60		1.749.998,04
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		245.699,73	245.699,73	245.699,72	245.699,72	245.699,72		1.228.498,62
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
ENVCLIM (70)	**Okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti**								
IRP42	Lokalne pasme in sorte	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP42.01.01 - Znesek na enoto za lokalne pasme - avtohtone (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		168,79	168,79	168,79	168,79	168,79		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.19 (enota: Glave velike živine)		4.000,00	4.500,00	5.000,00	5.500,00	6.000,00		25.000,00
ZNERP42.01.02 - Znesek na enoto za lokalne pasme - tradicionalne (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		112,52	112,52	112,52	112,52	112,52		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.19 (enota: Glave velike živine)		1.000,00	1.250,00	1.500,00	1.750,00	2.000,00		7.500,00
ZNERP42.02.01 - Znesek na enoto za lokalne sorte - avtohtone (Nepovratna sredstva -	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		181,60	181,60	181,60	181,60	181,60		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	O.19 (enota: Hektar)		8.000,00	9.000,00	10.000,00	10.500,00	11.000,00		48.500,00
ZNERP42.02.02 - Znesek na enoto za lokalne sorte - tradicionalne (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 70-SI-70,20%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		136,20	136,20	136,20	136,20	136,20		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.19 (enota: Hektar)		2.000,00	3.000,00	4.000,00	4.500,00	6.000,00		19.500,00
SKUPAJ	O.19 (enota: Hektar)		10.000,00	12.000,00	14.000,00	15.000,00	17.000,00		68.000,00
SKUPAJ	O.19 (enota: Glave velike živine)		5.000,00	5.750,00	6.500,00	7.250,00	8.000,00		32.500,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		2.512.868,00	2.943.192,00	3.373.516,00	3.644.940,00	4.052.564,00		16.527.080,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		1.764.033,34	2.066.120,78	2.368.208,23	2.558.747,88	2.844.899,93		11.602.010,16
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
ANC (71)	**Naravne ali druge omejitve, značilne za posamezno območje**								
IRP01	Plačilo za naravne ali druge omejitve	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP01.1 - Znesek na enoto za gorska območja (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(3)(a)-SI-37,55%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		154,84	154,84	154,84	154,84	154,84		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.12 (enota: Hektar)		248.000,00	248.000,00	248.000,00	248.000,00	248.000,00		1.240.000,00
ZNERP01.2 - Znesek na enoto za območja z naravnimi omejitvami (Nepovratna sredstva -	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		130,50	130,50	130,50	130,50	130,50		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

Povprečno) 91(3)(a)-SI-37,55%	O.12 (enota: Hektar)		36.000,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00		180.000,00
ZNERP01.3 - Znesek na enoto za območja s posebnimi omejitvami (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(3)(a)-SI-37,55%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		87,53	87,53	87,53	87,53	87,53		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.12 (enota: Hektar)		56.000,00	56.000,00	56.000,00	56.000,00	56.000,00		280.000,00
SKUPAJ	O.12 (enota: Hektar)		340.000,00	340.000,00	340.000,00	340.000,00	340.000,00		1.700.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		48.000.000,00	48.000.000,00	48.000.000,00	48.000.000,00	48.000.000,00		240.000.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		18.024.000,00	18.024.000,00	18.024.000,00	18.024.000,00	18.024.000,00		90.120.000,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
ASD (72)	**Slabosti, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev**								
IRP20	Plačila NATURA 2000	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP20_01 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Ljubljansko barje (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 72-SI-80,00%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		663,00	663,00	663,00	663,00	663,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		663,00	663,00	663,00	663,00	663,00		
	O.13 (enota: Hektar)		350,00	350,00	350,00	350,00	350,00		1.750,00
ZNERP20_02 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Planinsko polje	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		389,33	389,33	389,33	389,33	389,33		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		389,33	389,33	389,33	389,33	389,33		

(Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 72-SI-80,00%	O.13 (enota: Hektar)		80,00	80,00	80,00	80,00	80,00		400,00
ZNERP20_03 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Goričko (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 72-SI-80,00%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		390,12	390,12	390,12	390,12	390,12		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)		390,12	390,12	390,12	390,12	390,12		
	O.13 (enota: Hektar)		320,00	320,00	320,00	320,00	320,00		1.600,00
ZNERP20_04 - Znesek na enoto za plačila Natura 2000 – Mokrotni travniki (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(3)(b) - 72-SI-80,00%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)				366,00	366,00	366,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)				366,00	366,00	366,00		
	O.13 (enota: Hektar)				356,00	450,00	450,00		1.256,00
SKUPAJ	O.13 (enota: Hektar)		750,00	750,00	1.106,00	1.200,00	1.200,00		5.006,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		388.034,00	388.034,00	518.330,00	552.734,00	552.734,00		2.399.866,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		310.427,20	310.427,20	414.664,00	442.187,20	442.187,20		1.919.892,80
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP02	Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP02.01 - Znesek na enoto za majhne kmetije (Nepovratna sredstva -	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		7.450,00	7.450,00	7.450,00	7.450,00	7.450,00	7.450,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	O.20 (enota: Postopki)		82,00	441,00	693,00	554,00	360,00	81,00	2.211,00
ZNERP02.02 - Znesek na enoto za fizične osebe razen samostojnih podjetnikov posameznikov (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		55.110,00	55.110,00	55.110,00	55.110,00	55.110,00	55.110,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)		60,00	205,00	195,00	12,00			472,00
ZNERP02.03 - Znesek na enoto za pravne osebe in samostojne podjetnike posameznike na področju pridelave kmetijskih proizvodov (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		170.507,00	170.507,00	170.507,00	170.507,00	170.507,00	170.507,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)		15,00	60,00	57,00	7,00			139,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)		157,00	706,00	945,00	573,00	360,00	81,00	2.822,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		6.475.105,00	24.813.420,00	25.628.199,00	5.982.169,00	2.682.000,00	603.450,00	66.184.343,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		2.195.060,60	8.411.749,38	8.687.959,46	2.027.955,29	909.198,00	204.569,55	22.436.492,28
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								

IRP03	Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP3 - Znesek na enoto za kolektivne naložbe v kmetijstvu (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			209.978,00	209.978,00	209.978,00	209.978,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)			9,00	25,00	20,00	5,00		59,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)			9,00	25,00	20,00	5,00		59,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			1.889.802,00	5.249.450,00	4.199.560,00	1.049.890,00		12.388.702,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			640.642,88	1.779.563,55	1.423.650,84	355.912,71		4.199.769,98
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP04	Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP04 - Znesek na enoto za naložbe fizičnih oseb razen samostojnih podjetnikov	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			44.256,00	44.256,00	44.256,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

posameznikov v dvig konkurenčnosti ter tržno naravnanost ekoloških kmetij (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	O.20 (enota: Postopki)			31,00	45,00	17,00			93,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)			31,00	45,00	17,00			93,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			1.371.936,00	1.991.520,00	752.352,00			4.115.808,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			465.086,30	675.125,28	255.047,33			1.395.258,91
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP05	Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP05.01 - Znesek na enoto za izvedbo agromelioracij na komasacijskih območjih (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			120.000,00	120.000,00	120.000,00	120.000,00	120.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.22 (enota: Postopki)			5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	25,00
ZNERP05.02 - Znesek na enoto za izvedbo komasacij kmetijskih zemljišč	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			259.007,00	259.007,00	259.007,00	259.007,00	259.007,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

(Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	O.22 (enota: Postopki)			6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	30,00
SKUPAJ	O.22 (enota: Postopki)			11,00	11,00	11,00	11,00	11,00	55,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			2.154.040,00	2.154.040,00	2.154.040,00	2.154.040,00	2.154.040,00	10.770.200,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			730.219,56	730.219,56	730.219,56	730.219,56	730.219,56	3.651.097,80
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP06	Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP06 - Znesek na enoto za naložbe v ureditev gozdne infrastrukture (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			5.848,00		5.848,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)			342,00		272,00			614,00
SKUPAJ	O.24 (enota: Postopki)			342,00		272,00			614,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			2.000.016,00		1.590.656,00			3.590.672,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			678.005,42		539.232,39			1.217.237,81
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								

	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP07	Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP07 - Znesek na enoto za naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			26.821,00	26.821,00	26.821,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)			298,00	298,00	90,00			686,00
SKUPAJ	O.24 (enota: Postopki)			298,00	298,00	90,00			686,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			7.992.658,00	7.992.658,00	2.413.890,00			18.399.206,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			2.709.511,06	2.709.511,06	818.308,71			6.237.330,83
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP08	Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP8 - Znesek na enoto za naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			42.138,00	42.138,00	42.138,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)			71,00	71,00	71,00			213,00
SKUPAJ	O.24 (enota: Postopki)			71,00	71,00	71,00			213,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			2.991.798,00	2.991.798,00	2.991.798,00			8.975.394,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			1.014.219,52	1.014.219,52	1.014.219,53			3.042.658,57
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP09	Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP09 - Znesek na enoto za naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			224.375,00	224.375,00	224.375,00	224.375,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)			2,00	2,00	2,00	2,00		8,00
SKUPAJ	O.24 (enota: Postopki)			2,00	2,00	2,00	2,00		8,00

	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			448.750,00	448.750,00	448.750,00	448.750,00		1.795.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			152.126,25	152.126,25	152.126,25	152.126,25		608.505,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP13	Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP13 - Znesek na enoto za izgradnjo namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			897.515,00	897.515,00	897.515,00	897.515,00	897.515,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.22 (enota: Postopki)			2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	10,00
SKUPAJ	O.22 (enota: Postopki)			2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	10,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			1.795.030,00	1.795.030,00	1.795.030,00	1.795.030,00	1.795.030,00	8.975.150,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			608.515,17	608.515,17	608.515,17	608.515,17	608.515,17	3.042.575,85
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP14	Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP14 - Znesek na enoto za tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			700.000,00	700.000,00	700.000,00	700.000,00	700.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.22 (enota: Postopki)			2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	10,00
SKUPAJ	O.22 (enota: Postopki)			2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	10,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			1.400.000,00	1.400.000,00	1.400.000,00	1.400.000,00	1.400.000,00	7.000.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			474.600,00	474.600,00	474.600,00	474.600,00	474.600,00	2.373.000,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								

IRP15	Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
ZNERP15.01 - Znesek na enoto za nakup sadik gozdnega materiala in materiala za zaščito sadik (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.23 (enota: Postopki)			2,00	2,00	2,00	2,00		8,00
ZNERP15.02 - Znesek na enoto za dela za odpravo škode in obnovo gozda (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.23 (enota: Postopki)			100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	500,00
ZNERP15.03 - Znesek na enoto za ureditev vlak potrebnih za izvedbo sanacije gozdov (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)				7.353,00	7.353,00	7.353,00	7.353,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.23 (enota: Postopki)				17,00	17,00	17,00	17,00	68,00
SKUPAJ	O.23 (enota: Postopki)			102,00	119,00	119,00	119,00	117,00	576,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			800.000,00	925.001,00	925.001,00	925.001,00	425.001,00	4.000.004,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			271.200,00	313.575,34	313.575,34	313.575,34	144.075,34	1.356.001,36
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

INVEST (73-74)	Naložbe, vključno z naložbami v namakanje								
IRP16	Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
ZNERP16.01 - Znesek na enoto za naložbe fizičnih oseb razen samostojnih podjetnikov posameznikov v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			37.300,00	37.300,00	37.300,00	37.300,00	37.300,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)			24,00	101,00	178,00	160,00	75,00	538,00
ZNERP16.02 - Znesek na enoto za naložbe pravnih oseb in samostojnih podjetnikov posameznikov v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			37.300,00	37.300,00	37.300,00	37.300,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)			83,00	202,00	154,00	36,00		475,00
ZNERP16.03 - Znesek na enoto za naložbe v naravne nesreče pri trajnih nasadih (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			37.300,00	37.300,00	37.300,00	37.300,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)			13,00	32,00	24,00	6,00		75,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)			120,00	335,00	356,00	202,00	75,00	1.088,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			4.476.000,00	12.495.500,00	13.278.800,00	7.534.600,00	2.797.500,00	40.582.400,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			1.517.364,00	4.235.974,50	4.501.513,20	2.554.229,40	948.352,50	13.757.433,60
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP17	Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP17 - Znesek na enoto za naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			25.629,00	25.629,00	25.629,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)			54,00	78,00	24,00			156,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)			54,00	78,00	24,00			156,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			1.383.966,00	1.999.062,00	615.096,00			3.998.124,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			469.164,48	677.682,02	208.517,54			1.355.364,04
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP21	Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**

ZNERP21.01 - Znesek na enoto za naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			38.095,00	38.095,00	38.095,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)			12,00	35,00	32,00			79,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)			12,00	35,00	32,00			79,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			457.140,00	1.333.325,00	1.219.040,00			3.009.505,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			154.970,46	451.997,18	413.254,56			1.020.222,20
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP22	Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP22.01 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ohranjanje ekstenzivnih pašnikov (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(3)(b) - 73-SI-80,00%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			10.000,00	10.000,00	10.000,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.21 (enota: Postopki)			35,00	50,00	15,00			100,00
ZNERP22.02 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ureditev mejic, suhozidov in drugih	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			4.800,00	4.800,00	4.800,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

krajinskih značilnosti (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(3)(b) - 73-SI-80,00%	O.21 (enota: Postopki)			30,00	90,00	80,00			200,00
ZNERP22.03 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ureditev zaščite živali na paši pred napadi velikih zveri (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(3)(b) - 73-SI-80,00%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			60.000,00	60.000,00	60.000,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.21 (enota: Postopki)			6,00	8,00	2,00			16,00
ZNERP22.04 - Znesek na enoto za neproizvodne naložbe v ureditev travniških sadovnjakov (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(3)(b) - 73-SI-80,00%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			4.860,00	4.860,00	4.860,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.21 (enota: Postopki)			18,00	54,00	48,00			120,00
SKUPAJ	O.21 (enota: Postopki)			89,00	202,00	145,00			436,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			941.480,00	1.674.440,00	887.280,00			3.503.200,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			753.184,00	1.339.552,00	709.824,00			2.802.560,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP25	Intervencija Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**

ZNERP25.01 - Znesek na enoto za podpore za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti vključno z biogospodarstvom in ohranjanje kulturne dediščine (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			90.889,00	90.889,00	90.889,00	90.889,00	90.889,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)			17,00	25,00	23,00	25,00	7,00	97,00
ZNERP25.02 - Znesek na enoto za naložbe iz podukrepa M6.4 – Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti iz PRP 2014-2020 (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)					90.889,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)					2,00			2,00
SKUPAJ	O.24 (enota: Postopki)			17,00	25,00	25,00	25,00	7,00	99,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			1.545.113,00	2.272.225,00	2.272.225,00	2.272.225,00	636.223,00	8.998.011,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			523.793,30	770.284,28	770.284,28	770.284,28	215.679,59	3.050.325,73
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)					181.778,00			181.778,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)					61.622,74			61.622,74
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								

IRP29	Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
ZNERP29.01 - Znesek na enoto za naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali na področju govedoreje, prašičereje, reje drobnice, reje kopitarjev in reje perutnine (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			5.844,00	5.844,00	5.844,00	5.844,00	5.844,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Glave velike živine)			700,00	2.669,00	4.330,00	2.844,00	399,00	10.942,00
ZNERP29.02 - Znesek na enoto za naložbe iz podukrepa M4.1 – Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva PRP 2014-2020 (Nepovratna sredstva - Povprečno) (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)					5.844,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Glave velike živine)					171,00			171,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Glave velike živine)			700,00	2.669,00	4.501,00	2.844,00	399,00	11.113,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			4.090.800,00	15.597.636,00	26.303.844,00	16.620.336,00	2.331.756,00	64.944.372,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			1.386.781,20	5.287.598,60	8.917.003,12	5.634.293,90	790.465,29	22.016.142,11
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)					999.324,00			999.324,00
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)					338.770,84			338.770,84
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP35	Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP35.01 - Znesek na enoto za majhne kmetije (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		16.491,00	16.491,00	16.491,00	16.491,00	16.491,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)		8,00	20,00	34,00	23,00	9,00		94,00
ZNERP35.02 - Znesek na enoto za fizične osebe razen samostojnih podjetnikov posameznikov (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		58.975,00	58.975,00	58.975,00	58.975,00	58.975,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)		14,00	40,00	67,00	44,00	13,00		178,00
ZNERP35.03 - Znesek na enoto za pravne osebe in samostojne podjetnike na področju predelave ali trženja kmetijskih proizvodov (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		173.022,00	173.022,00	173.022,00	173.022,00	173.022,00	173.022,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.24 (enota: Postopki)		17,00	66,00	110,00	110,00	94,00	44,00	441,00
SKUPAJ	O.24 (enota: Postopki)		39,00	126,00	211,00	177,00	116,00	44,00	713,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		3.898.952,00	14.108.272,00	23.544.439,00	22.006.613,00	17.179.162,00	7.612.968,00	88.350.406,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		1.321.744,73	4.782.704,21	7.981.564,82	7.460.241,81	5.823.735,91	2.580.796,15	29.950.787,63
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP36	Naložbe v obnovljive vire energije	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP36.01 - Znesek na enoto bioplin (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			156.000,00	156.000,00	156.000,00	156.000,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)			1,00	3,00	3,00	1,00		8,00
ZNERP36.02 - Znesek na enoto za biometan (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			260.000,00	260.000,00	260.000,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)			1,00	2,00	1,00			4,00
ZNERP36.03 - Znesek na enoto za geotermijo (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			650.000,00	650.000,00	650.000,00	650.000,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)			1,00	1,00	1,00	1,00		4,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)			3,00	5,00	5,00	3,00		16,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			1.066.000,00	1.638.000,00	1.378.000,00	806.000,00		4.888.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			361.374,00	555.282,00	467.142,00	273.234,00		1.657.032,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								

	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP37	Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP37 - Znesek na enoto za naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za spravilo krme s travinja (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			38.095,00	38.095,00	38.095,00	38.095,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Postopki)			14,00	33,00	25,00	6,00		78,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Postopki)			14,00	33,00	25,00	6,00		78,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			533.330,00	1.257.135,00	952.375,00	228.570,00		2.971.410,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			180.798,87	426.168,77	322.855,12	77.485,23		1.007.307,99
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP40	Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**

ZNERP40.01 - Znesek na enoto za izgradnjo individualnih namakalnih sistemov (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			35.900,00	35.900,00	35.900,00	35.900,00	35.900,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Projects)			10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	50,00
ZNERP40.02 - Znesek na enoto za nakup namakalne opreme (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			5.129,00	5.129,00	5.129,00	5.129,00	5.129,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.20 (enota: Projects)			70,00	70,00	70,00	70,00	70,00	350,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Projects)			80,00	80,00	80,00	80,00	80,00	400,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			718.000,00	718.000,00	718.000,00	718.000,00	718.000,00	3.590.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			243.402,00	243.402,00	243.402,00	243.402,00	243.402,00	1.217.010,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INVEST (73-74)	**Naložbe, vključno z naložbami v namakanje**								
IRP41	Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP41 - Znesek na enoto za tehnološke posodobitve individualnih namakalnih	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

sistemov (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	O.20 (enota: Projects)			5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	25,00
SKUPAJ	O.20 (enota: Projects)			5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	25,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	1.000.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			67.800,00	67.800,00	67.800,00	67.800,00	67.800,00	339.000,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
INSTAL (75)	**Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in novih kmetov ter zagon podeželskih podjetij**								
IRP24	Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP24.01 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov z zaposlitvijo (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	45.800,00	45.800,00	45.800,00	45.800,00	45.800,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.25 (enota: Upravičenci)	123,00	123,00	123,00	74,00	47,00			490,00
ZNERP24.02 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	21.600,00	21.600,00	21.600,00	21.600,00	21.600,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								

kmetov brez zaposlitve (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	O.25 (enota: Upravičenci)	147,00	147,00	113,00	88,00	94,00			589,00
ZNERP24.03 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih ekoloških kmetov z zaposlitvijo (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	50.380,00	50.380,00	50.380,00	50.380,00	50.380,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.25 (enota: Upravičenci)	53,00	52,00	52,00	32,00	21,00			210,00
ZNERP24.04 - Znesek na enoto za podporo za vzpostavitev gospodarstev mladih ekoloških kmetov brez zaposlitve (Nepovratna sredstva - Enakomerno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	23.760,00	23.760,00	23.760,00	23.760,00	23.760,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.25 (enota: Upravičenci)	17,00	15,00	13,00	10,00	10,00			65,00
SKUPAJ	O.25 (enota: Upravičenci)	340,00	337,00	301,00	204,00	172,00			1.354,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	11.882.660,00	11.784.760,00	11.002.840,00	7.139.760,00	5.478.580,00			47.288.600,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	4.028.221,74	3.995.033,64	3.729.962,76	2.420.378,64	1.857.238,62			16.030.835,40
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)	8.689.976,40	11.138.725,60	11.002.840,00	7.139.760,00	5.478.580,00			43.449.882,00
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)	2.945.902,00	3.776.027,98	3.729.962,76	2.420.378,64	1.857.238,62			14.729.510,00
COOP (77)	**Sodelovanje**								

IRP10	Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
ZNERP10.01 - Znesek na enoto za skupine proizvajalcev za skupno trženje, skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti in skupine izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848, ki prejemajo podporo za ustanovitev in začetno delovanje v okviru EKSRP (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		125.000,00	125.000,00	125.000,00	125.000,00	125.000,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.28 (enota: Upravičenci)		20,00	22,00					42,00
ZNERP10.02 - Znesek na enoto za organizacije proizvajalcev za skupno trženje, ki prejemajo podporo za ustanovitev in začetno delovanje v okviru EKSRP (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.28 (enota: Upravičenci)		1,00	2,00					3,00
ZNERP10.03 - Znesek na enoto za medpanožne organizacije, ki prejemajo podporo za vzpostavitev in začetno delovanje v okviru EKSRP (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.28 (enota: Upravičenci)		1,00						1,00
SKUPAJ	O.28 (enota: Upravičenci)		22,00	24,00					46,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		650.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	650.000,00	6.500.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		220.350,00	440.700,00	440.700,00	440.700,00	440.700,00	220.350,00	2.203.500,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								

	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
COOP (77)	**Sodelovanje**								
IRP11	Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP11 - Znesek na enoto za pravne osebe, ki prejemajo podporo za novo sodelovanje v shemah kakovosti v okviru EKSRP (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		554,00	554,00	554,00	554,00	554,00	554,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.29 (enota: Upravičenci)		430,00	430,00	430,00	430,00	430,00	430,00	2.580,00
SKUPAJ	O.29 (enota: Upravičenci)		430,00	430,00	430,00	430,00	430,00	430,00	2.580,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		238.220,00	238.220,00	238.220,00	238.220,00	238.220,00	238.220,00	1.429.320,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		80.756,58	80.756,58	80.756,58	80.756,58	80.756,58	80.756,58	484.539,48
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
COOP (77)	**Sodelovanje**								

IRP12	Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
ZNERP12 - Znesek na enoto za vzpostavitev in razvoj geografsko zaokroženega območja (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		460.000,00	460.000,00	460.000,00	460.000,00	460.000,00	460.000,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.32 (enota: Postopki)		0,20	1,00	1,00	1,00	1,00	0,80	5,00
SKUPAJ	O.32 (enota: Postopki)		0,20	1,00	1,00	1,00	1,00	0,80	5,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		92.000,00	460.000,00	460.000,00	460.000,00	460.000,00	368.000,00	2.300.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		31.188,00	155.940,00	155.940,00	155.940,00	155.940,00	124.752,00	779.700,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
COOP (77)	**Sodelovanje**								
IRP26	LEADER	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP26 - Znesek na enoto za LEADER (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(3)(b) - 77(1)(b)-SI-80,00%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	1.269.376,70	1.269.376,70	1.269.376,70	1.269.376,70	1.269.376,70	1.269.376,70	1.269.376,70	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.31 (enota: Strategije)	35,00							35,00
SKUPAJ	O.31 (enota: Strategije)	35,00							35,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		1.050.000,00	3.500.000,00	5.250.000,00	8.750.000,00	13.300.000,00	12.578.195,00	44.428.195,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		840.000,00	2.800.000,00	4.200.000,00	7.000.000,00	10.640.000,00	10.062.556,00	35.542.556,00

	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
COOP (77)	**Sodelovanje**								
IRP31	Podpora za projekte EIP	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP31 - Znesek na enoto za projekte EIP (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(3)(b) - 77(1)(a)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)			300.000,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.1 (enota: Projekti)			8,00	10,00	8,00	8,00		34,00
SKUPAJ	O.1 (enota: Projekti)			8,00	10,00	8,00	8,00		34,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)			2.400.000,00	3.000.000,00	2.400.000,00	2.400.000,00		10.200.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)			813.600,00	1.017.000,00	813.600,00	813.600,00		3.457.800,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
COOP (77)	**Sodelovanje**								

IRP33	Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
ZNERP33 - Znesek na enoto za Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.1 (enota: Projekti)		4,00	4,00	4,00	4,00	4,00		20,00
SKUPAJ	O.1 (enota: Projekti)		4,00	4,00	4,00	4,00	4,00		20,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		320.000,00	320.000,00	320.000,00	320.000,00	320.000,00		1.600.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		108.480,00	108.480,00	108.480,00	108.480,00	108.480,00		542.400,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
COOP (77)	**Sodelovanje**								
IRP38	Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP38 - Znesek na enoto za konzorcije institucij znanja (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		2.000.000,00		2.000.000,00		2.000.000,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.1 (enota: Projekti)		6,00						6,00
SKUPAJ	O.1 (enota: Projekti)		6,00						6,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		6.000.000,00		3.000.000,00		3.000.000,00		12.000.000,00

	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		2.034.000,00		1.017.000,00		1.017.000,00		4.068.000,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
COOP (77)	**Sodelovanje**								
IRP39	Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP39 - Znesek na enoto za skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, za skupine izvajalcev iz 36. člena uredbe EU 2018/848 in skupine proizvajalcev za skupno trženje, ki prejemajo dodatno podporo za promocijo proizvodov iz shem kakovosti v okviru EKSRP (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)		66.666,00	66.666,00	66.666,00	66.666,00	66.666,00		
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.32 (enota: Postopki)		1,00	7,00	13,00	13,00	5,00		39,00
SKUPAJ	O.32 (enota: Postopki)		1,00	7,00	13,00	13,00	5,00		39,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		66.666,00	466.662,00	866.658,00	866.658,00	333.330,00		2.599.974,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		22.599,78	158.198,42	293.797,06	293.797,06	112.998,87		881.391,19
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								

	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
KNOW (78)	**Izmenjava znanja in širjenje informacij**								
IRP30	Medgeneracijski prenos znanja	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
ZNERP30 - Znesek na enoto za medgeneracijski prenos znanja (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	10.800,00	10.800,00	10.800,00	10.800,00	10.800,00	10.800,00	10.800,00	
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.33 (enota: Upravičenci)	176,00	175,00	175,00	174,00				700,00
SKUPAJ	O.33 (enota: Upravičenci)	176,00	175,00	175,00	174,00				700,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)		633.600,00	1.263.600,00	1.893.600,00	1.886.400,00	1.256.400,00	626.400,00	7.560.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)		214.790,40	428.360,40	641.930,40	639.489,60	425.919,60	212.349,60	2.562.840,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								
KNOW (78)	**Izmenjava znanja in širjenje informacij**								

IRP32	Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
ZNERP32.01 - Znesek na enoto za izmenjavo znanja in prenos informacij (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	40,00	40,00	40,00	40,00	40,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.33 (enota: Upravičenci)	22.700,00	14.700,00	13.700,00	13.700,00	13.700,00			78.500,00
ZNERP32.02 - Znesek na enoto za usposabljanja (Nepovratna sredstva - Povprečno) 91(2)(a)-SI-33,90% 91(2)(d)-SI-33,90%	Načrtovani znesek na enoto (skupni javni odhodki v EUR)	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00			
	Najvišji znesek načrtovanega zneska na enoto (EUR)								
	O.33 (enota: Upravičenci)	84,00	84,00	84,00	79,00	79,00			410,00
SKUPAJ	O.33 (enota: Upravičenci)	22.784,00	14.784,00	13.784,00	13.779,00	13.779,00			78.910,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (skupni javni odhodki v EUR)	968.000,00	663.000,00	623.000,00	623.000,00	623.000,00			3.500.000,00
	Letna okvirna dodeljena finančna sredstva (prispevek Unije v EUR)	328.152,00	224.757,00	211.197,00	211.197,00	211.197,00			1.186.500,00
	Od tega za finančni instrument (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega za finančni instrument (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega prenos (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega prenos (prispevek Unije v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (velja za člen 95(1) v skladu s členoma 73 in 75) (skupni javnofinančni odhodki v eurih)								
	Od tega potrebno za doseganje minimalnih dodeljenih finančnih sredstev iz Priloge XII (prispevek Unije v eurih)								

7. Sistem upravljanja in usklajevanja

7.1 Opredelitev organov upravljanja in usklajevanja + nadzornih organov

Vrsta organa	Ime nosilca	EKJS	EKSRP	Ime odgovorne osebe	Naslov	E-naslov
Pristojni organ	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	Y	Y	minister/-ica	Dunajska c. 22, 1000 Ljubljana, Slovenija	gp.mkgp@gov.si
Plačilna agencija	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Y	Y	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
Certifikacijski organ	Ministrstvo za finance, Urad RS za nadzor proračuna	Y	Y	generalni direktor	Fajfarjeva ul. 33, 1000 Ljubljana, Slovenija	gp.unp@gov.si
Usklajevanje AKIS, vključno s kmetijskim svetovanjem – ustrezno usklajevalno telo	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	Y	Y	koordinator AKIS	Dunajska c. 22, 1000 Ljubljana, Slovenija	gp.mkgp@gov.si
Organ upravljanja	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za kmetijstvo	Y	Y	generalni direktor Direktorata za kmetijstvo	Dunajska c. 22, 1000 Ljubljana, Slovenija	gp.mkgp@gov.si
Uradnik za komuniciranje o načrtu SKP (prim. člen 43(2) uredbe o skupnih določbah)	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za kmetijstvo	Y	Y	Mreža za podeželje	Dunajska c. 22, 1000 Ljubljana, Slovenija	mreza-podezelje.mkgp@gov.si
Odbor za spremljanje	Odbor za spremljanje SKP 2023-2027	Y	Y	predsednik/ca odbora za spremljanje	Dunajska c. 22, 1000 Ljubljana	gp.mkgp@gov.si
Nadzorni organ	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Y	Y	generalni direktor	Dunajska cesta 160, 1000 Ljubljana	aktrp@gov.si

Kratek opis vzpostavitve in organizacije pristojnega organa

Vloga Pristojnega organa za akreditacijo je z uredbo Vlade Republike Slovenije dodeljena Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Za opravljanje nalog in aktivnosti Pristojnega organa za akreditacijo minister, pristojen za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, imenuje Pooblaščeni odbor Pristojnega organa. Ta deluje v skladu z organizacijskim aktom, ki določa sestavo, odgovornosti in naloge Pooblaščenega odbora Pristojnega organa.

Organizacijska struktura Pooblaščenega odbora Pristojnega organa: sestavljajo ga vodja (vodstveno delovno mesto) in štirje (4) člani (nevodstvena delovna mesta), od katerih so trije (3) uslužbenci MKGP in en (1) uslužbenec Ministrstva za finance, imenovan v soglasju z ministrom za finance. Vodjo Pooblaščenega odbora Pristojnega organa imenuje minister, praviloma vsakokratni državni sekretar, ki je tudi član kolegija vodstva MKGP. Ta usklajuje delo Pooblaščenega odbora Pristojnega organa, sklicuje in vodi njegove seje, zaradi objektivnih razlogov pa lahko za navedeno pooblasti člana Pooblaščenega odbora Pristojnega organa. Vodja Pooblaščenega odbora Pristojnega organa predstavlja Pristojni organ pred plačilno agencijo, Certifikacijskim organom, Evropsko komisijo in Evropskim računskim sodiščem. Vodja in člani Pooblaščenega odbora Pristojnega organa so se dolžni sej z vodstvom plačilne agencije in Certifikacijskim organom udeleževati osebno in na njih dejavno sodelovati. Dve članici navedenega odbora delujeta hkrati kot strokovno-tehnična pomoč in podporna ekipa Pristojnemu organu. Delujeta v okviru Službe za EU koordinacijo in mednarodne zadeve, ki skladno z notranje-organizacijskim aktom zagotavlja vsebinsko in postopkovno svetovanje, gradiva ter podporo izvajanju nalog Pristojnega organa. Zagotavljata tudi administrativno podporo, vključno

z vodenjem zapisnikov in arhiva.

Pristojni organ ima z vodstvom plačilne agencije praviloma četrtletne sestanke, s Certifikacijskim organom pa polletne sestanke. Za zagotovilo nadzora nad tem, da plačilna agencija izpolnjuje akreditacijska merila, se za vsako finančno leto izvede najmanj en (1) pisni postopek, ki ga praviloma dopolnjujeta dokumenta, t.i. Navodilo Pristojnega organa vodstvu plačilne agencije in Navodilo Pristojnega organa vodji Organa upravljanja.

Predlog Strategije za izvajanje lastnega nadzora in spremljanje skladnosti plačilne agencije z akreditacijskimi kriteriji pripravi podporna ekipa Pristojnega organa po zaključku posameznega finančnega leta, ki jo potrdi Pooblaščeni odbor Pristojnega organa na rednem sestanku v okviru »Letnega načrta dela Pristojnega organa«. Strategija temelji na ugotovitvah in priporočilih Certifikacijskega organa, ugotovitvah ter priporočilih Službe za notranjo revizijo plačilne agencije, preliminarnih in končnih rezultatih poročil revizijskih pregledov s strani GD AGRI in ERS ter na lastnih ugotovitvah, podanih na podlagi rezultatov dela, ocene skladnosti, identificiranih in realiziranih tveganjih, izpolnitvi priporočil in odpravi ugotovljenih pomanjkljivosti.

Okrepljena vloga Pristojnega organa se bo kot posledica novega izvedbenega modela SKP odrazila v organiziranosti MKGP. Najkasneje do začetka finančnega leta 2023 bo vzpostavljena in imenovana neodvisna služba za podporo Pristojnega organa, ki bo neposredno odgovorna ministrici za kmetijstvo. Službo bo sestavljala ekipa najmanj treh (3) strokovno usposobljenih in kompetentnih javnih uslužbencev in sekretariat. Ohranita se temeljna organiziranost in naloge Pooblaščenega odbora Pristojnega organa.

7.2 Opis strukture spremljanja in poročanja

Sistem spremljanja in poročanja v okviru izvajanja SN SKP 2023–2027 je zasnovan tako, da v največji možni meri zagotavlja ustrezno podporo in podatkovne vire za uspešno spremljanje in poročanje o izvajanju SN 2023–2027.

Odgovornost spremljanja in poročanja je v pristojnosti OU in Plačilne agencije (PA). V okviru spremljanja so njune glavne naloge vezane predvsem na zagotavljanje varnega elektronskega informacijskega sistema, zagotavljanje podatkov, pripravo letnih poročil o smotrnosti, izjave o izdatkih, izjave o upravljanju, spremljanje kvalitete izvajanja SN 2023-2027 ter poročanje Odboru za spremljanje in Evropski komisiji.

ARSKTRP je že v preteklih programskih obdobjih vzpostavila ustrezen sistem za računalniško beleženje in shranjevanje podatkov, ki so potrebni za preverjanje, finančno upravljanje, spremljanje, vrednotenje in revizijo izvajanja na ravni posamezne operacije, na ravni posameznega upravičenca, na ravni posameznega ukrepa in programa. Ta sistem bo nadgrajen glede na zahteve poročevalskega sistema v programskem obdobju 2023–2027.

ARSKTRP zagotavlja, da se podatki vnesejo, zberejo in shranijo v sistem, ki omogoča nadaljnjo obdelavo ter pripravo izpisov in poročil. Za izvajanje intervencij, vključenih v SN 2023–2027, bo ARSKTRP pregledala in po potrebi posodobila seznam podatkov, ki jih je potrebno zbirati, jih spremljati in o njih poročati. ARSKTRP zbira podatke o prejetih in odobrenih vlogah, prejetih zahtevkih za izplačilo, izvedenih izplačilih, o izvedenih pregledih ter rezultatih izvedenih pregledov (pred izplačilom, v okviru spremljanja, …). ARSKTRP podatke črpa iz zbirnih vlog, vlog na javne razpise, iz zahtevkov za izplačilo, zapisnikov o izvedenih pregledih in poročil prejemnikov sredstev. Na primer pri nadgradnji aplikacije za vnos vlog (ne-IAKS), ki bo končana v drugi polovici leta 2022, bodo tako vključena dodatna polja, ki bodo zbrala podatke na ravni upravičenca, ki jih bo Agencija kasneje uporabila pri pripravi letnih poročil o uspešnosti. Glede na zahtevan poročevalski sistem predstavljen s strani EK, Slovenija večjih nadgradenj na področju poročevalskega sistema ne bo potrebovala. Bomo pa aplikacije za obravnavo nadgradili na način, da bo zahtevana poročila mogoče pridobiti na čim bolj avtomatski način, s povezovanjem podatkov iz različnih aplikacij, kar bo zmanjšalo možne napake in pomanjkljive podatke.

Podatki iz vlog in zahtevkov za izplačilo sredstev se bodo prenašali v kontrolno aplikacijo, v kateri se bodo beležili podatki o izvedenih pregledih na kraju samem in se nato prenašali v aplikacijo za obravnavo vlog oziroma zahtevkov za izplačilo sredstev. S takim postopkom bomo zagotovili točnost podatkov.

Podatki na ravni vlog in zahtevkov za izplačilo, ki so potrebni za pripravo poročil o napredku, različnih analiz in oceno napredka, se bodo zbirali v okviru integriranega informacijskega sistema ARSKTRP. To je hkrati tudi vir podatkov za spremljanje uresničevanja postavljenih ciljev oziroma kazalnikov.

Do začetka izvajanja intervencij bo ARSKTRP celovito prenovila informacijski sistem tudi z namenom hitrega, zanesljivega in varnega delovanja. Prenovljen in dodatno integriran informacijski sistem bo tako zagotavljal funkcionalnosti, ki so se v obstoječem obdobju izkazale kot dobre in izboljšane pa bodo do sedaj ugotovljene slabosti oziroma pomanjkljivosti.

ARSKTRP zagotavlja, da je informacijski sistem integriran in celovit, prav tako pa se posredno ali neposredno povezuje na zunanje vire podatkov, ki so potrebni pri obravnavanju vlog in zahtevkov.

ARSKTRP je v letu 2020 uspešno prestala certifikacijsko presojo in pridobila certifikat, ki zagotavlja skladnost z mednarodnim standardom za upravljanje varnosti informacij ISO/IEC 27001:2013. S pridobljenim certifikatom ARSKTRP dokazuje, da ima kakovosten in ustrezno vzdrževan sistem vodenja, ki izpolnjuje vse zahteve omenjenega standarda. Certifikat je podeljen za izvajanje vseh intervencij

kmetijske politike.

Podatke o izvajanju SN 2023–2027 zagotavljata ARSKTRP in MKGP. Ostale podatke za spremljanje kazalnikov pa zagotavljajo številne druge institucije: SURS, ARSO, Kmetijski inštitut Slovenije, Zavod RS za varstvo narave in drugi. Pomemben vir podatkov za spremljanje so tudi vzpostavljeni redni monitoringi, ki jih izvajajo različne institucije oziroma organizacije, predvsem na okoljskem področju. Podatkovno osnovo spremljanju SN SKP 2023-2027 predstavljajo tudi aktivnosti in rezultati raziskovalnih projektov s področij, ki jih pokriva SN 2023-2027. Nekatere podatke za spremljanje in poročanje o izvajanju SN SKP 2023-2027 zagotavljata ARSKTRP in MKGP tudi iz svojih evidenc in informacijskih baz oziroma jih pridobita od drugih institucij. Podatkovni vir predstavljajo tudi računovodski podatki o dohodkih in poslovanju kmetijskih gospodarstev, ki se jih zbira in spremlja preko mednarodno standardizirane in predpisane metodologije vodenja knjigovodstva na kmetijah (FADN).

OU je odgovoren, da je pripravljeno letno poročilo o smotrnosti, ki ga sicer pripravita OU in PA skupaj. Na pripravljeno poročilo poda mnenje certifikacijski organ. Nato se poročilo predloži odboru za spremljanje, ki poda svoje mnenje.

Slovenija bo odbor za spremljanje vzpostavila v skladu z določili delegirane uredbe 240/2014 o evropskem kodeksu dobre prakse za partnerstvo v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Odbor za spremljanje imenuje Vlada RS. Predsednik odbora za spremljanje bo državni sekretar na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Odbor za spremljanje bo sestavljen iz predstavnikov ministrstev in vladnih služb, ekonomskih in socialnih partnerjev, nevladnih organizacij in predstavnikov lokalnih skupnosti. V odbor za spremljanje bodo povabljene institucije oz. krovne organizacije, ki delujejo na področju kmetijstva, živilskopredelovalne industrije, gozdarstva in razvoja podeželja. V odboru za spremljanje bodo zastopani tudi organi in organizacije, zadolžene za varovanje okolja in enake možnosti.

Plačilna agencija posreduje letno poročilo na EK do 15. februarja za preteklo proračunsko leto.

Obdelava in varstvo osebnih podatkov sta zagotovljeni v okviru upoštevanja določil veljavne Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES, (GDPR, UL L št. 119, z dne 4.5.2016) ter nacionalno zakonodajo na področju varovanja osebnih podatkov.
Kakovost in pravilnost podatkov ter informacij se na ARSKTRP preverja s podatki v dostopnih registrih, ki se posodabljajo bodisi dnevno bodisi na podlagi določenega terminskega načrta.

Kakovost sistema spremljanja in poročanja je zagotovljena predvsem preko delovanja OU, Odbora za spremljanje ter Certifikacijskega organa in Pristojnega organa.

Viri, ki se uporabljajo za zbiranje podatkov iz različnih intervencij

Vir	**Vrsta podatkov**
Aplikacija za vnos zbirnih vlog	Podatki o upravičencu, izbranih intervencijah, lokaciji izv
Aplikacija za vnos vlog (ne-IAKS)	Podatki o upravičencu, izbranih operacijah, lokaciji izvaja
Aplikacije za obravnavo vlog (ne-IAKS)	Podatki o postopku preverjanja, doseženih točkah, višini o sredstev,…
Aplikacija za vnos zahtevkov (ne-IAKS)	Podatki o zaključeni operaciji, višini zaprošenih sredstev,
X tabele	Podatki o višini izplačil, vzpostavljenih terjatvah,…
Aplikacija za obravnave zahtevkov (ne-IAKS)	Podatki o postopku preverjanja, upravičena sredstva, mor in sankcije, …
Aplikacija za vnos poročil (ne-IAKS)	Podatki o realizaciji ciljev po zaključeni operaciji,…

Aplikacija za izvedbo pregledov na kraju samem (ne-IAKS)	Podatki o izvedenih pregledih na kraju samem

Vir: AKTRP

7.3 Informacije o nadzornem sistemu in kaznih

7.3.1 IAKS – Integrirani administrativni in kontrolni sistem

IAKS se uporablja za intervencije upravljanja in nadzora v vinskem sektorju, kot je določeno v naslovu III Uredbe (EU) ../... [uredba o strateških načrtih SKP]? : **Da**

Ali se za upravljanje in nadzor pogojenosti uporablja IAKS? : **Da**

Člen 65(4)(d) horizontalne uredbe državam članicam omogoča, da opredelijo „kmetijsko parcelo“. Navedite opredelitev „kmetijske parcele“ v svoji državi članici.

V Sloveniji se površinski zahtevki vlagajo nageoprostorskem obrazcu zbirne vloge, ki je podprt s sistemom LPIS. Referenčna parcela v Sloveniji je BLOK (ang: farmer's BLOCK). BLOK je strnjena površina vseh kmetijskih zemljišč, ki so v kmetijski rabi enega kmetijskega gospodarstva ne glede na vrsto rabe. Vlagatelj na geoprostorskem obrazcu navede kateri zahtevek vlaga za katero površino znotraj BLOK-a (ali za celoten BLOK). Računalniška aplikacija nato samodejno za celoten BLOK ali le del BLOKA generira kmetijske parcele in vsako posamično kmetijsko parcelo enoznačno identificira. Podatek o lokaciji in izmeri tako določenih kmetijskih parcel je znan. Po definiciji je kmetijska parcela v Sloveniji strnjena površina zemljišča, ki jo prijavi en vlagatelj in ne zajema več kakor ene skupine kmetijskih rastlin. Pri tem skupina kmetijskih rastlin pomeni površino ene ali več kmetijskih rastlin, za katere je podan isti zahtevek. Če je na določeni površini vloženih več različnih zahtevkov (zahtevki za več različnih intervencij ali podintervencij), se tako ta površina šteje k tolikim kmetijskim parcelam, kolikor različnih zahtevkov je na njej podanih. Na takšen način se v Sloveniji kmetijske parcele generirajo šele z vlaganjem zahtevkov na geoprostorskem obrazcu zbirne vloge. Kmetijske parcele se v Sloveniji vodijo samo na geoprostorskem obrazcu zbirne vloge in ne tudi v LPIS.

7.3.1.1 Vsi elementi IAKS, kot so določeni v [horizontalni uredbi], se vzpostavijo in delujejo od 1. januarja 2023.

Vsi elementi IAKS, kot so določeni v [horizontalni uredbi], se vzpostavijo in delujejo od 1. januarja 2023. : **Da**

7.3.1.1.1 Identifikacijski sistem za kmetijske parcele

Identifikacijski sistem za zemljišča (LPIS) v Sloveniji je prvenstveno namenjen izvajanju ukrepov Skupne kmetijske politike Evropske unije. LPIS je del Registra kmetijskih gospodarstev (RKG) in predstavlja možnost prostorskega lociranja kmetijskih zemljišč v uporabi. Kmetijska zemljišča se v RKG prijavljajo na podlagi dejanskega stanja v naravi in vrste rabe zemljišč. Najprej se vriše posamične grafične enote rabe kmetijskih zemljišč (GERK, poenostavljeno rečeno je GERK strnjena površina z isto rabo tal), nato se soležni GERK posameznega kmetijskega gospodarstva aplikativno povežejo v BLOK. Referenčna parcela slovenskega LPIS je tako BLOK, ki je po definiciji strnjena površina kmetijskih zemljišč, ki so v kmetijski rabi enega kmetijskega gospodarstva ne glede na vrsto rabe. Osnova za vzpostavitev LPIS v Sloveniji so letalski orto-foto posnetki z enotnim standardom, ki zagotavlja natančnost, ki ustreza natančnosti kartografskega merila 1:5000. Letalski posnetki se ažurirajo na 3 leta, to pomeni, da se vsako leto ažurira približno 1/3 ozemlja Republike Slovenije. Na podlagi orto-foto posnetkov se vsako leto obnovi vektorski sloj evidence dejanske rabe, ki služi za sprotno kontrolo vrisa BLOK v RKG in za letno ažuriranje že vrisanih površin. LPIS se sproti ažurira tudi z ugotovitvami kontrole terena, ki jih AKTRP izvaja z namenom preverjanja pogojev upravičenosti vlagateljev do posameznih intervencij kmetijske politike. V novem programskem obdobju bo ažuriranje LPIS povezano tudi z ugotovitvami sistema za spremljanje površin. Kmetijske parcele, za katere se vlaga zahtevek na površino, je s pomočjo LPIS mogoče lokalizirati in izmeriti. Slovenski LPIS bo za vsako posamično referenčno parcelo (BLOK) vključeval tudi podatke predpisane v IAKS delegirani uredbi Evropske komisije (Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/1172).

7.3.1.1.2 Sistem za geoprostorske vloge in vloge za živali

Vlaganje zahtevkov za intervencije za katere se uporablja sistem IAKS, poteka preko računalniške

aplikacije ARSKTRP. Vsi zahtevki za intervencije v zvezi s površino ali v zvezi s živalmi se vlagajo v sklopu zbirne vlogo s pomočjo posebej prilagojenih elektronskih obrazcev. Vlaganje zahtevkov v zvezi s površino poteka ob podpori LPIS (geoprostorske vloge). Na ta način je vlagateljem v Sloveniji zagotovljeno, da za vsa kmetijska in nekmetijska zemljišča, za katera vlagajo zahtevke za plačilo, prijavijo tudi njihovo lokacijo. Površine, za katere vlagatelji vlagajo zahtevke, so posodobljene na najnovejše razpoložljivo stanje LPIS. Površina pod zahtevkom ne more preseči največje upravičene površine, ki je v času vnosa aktualna v LPIS. Za vse površine za katere je podan zahtevek se aplikativno generirajo enoznačno identificirane kmetijske parcele na način, kot ga opisujemo v točki, ki se nanaša na opis kmetijskih parcel. Sistem geoprostorskih vlog omogoča tudi povezljivost z drugimi relevantnimi bazami grafičnih in alfa-numeričnih podatkov, kot so na primer različna naravovarstvena in okoljevarstvena območja, podatki o upravičencu ali na primer najrazličnejši podatki o kmetijskemu gospodarstvu upravičenca. Vsi ti podatki obenem služijo tudi vlagatelju v pomoč pri vlaganju zbirne vloge. Bodisi z opozorilom glede neskladnosti, ali na način, da je vlagatelju pri oddaji zahtevkov omogočeno vlagati zahtevke le za tiste intervencije in podinterevncije, ki glede na aktualno stanje LPIS in stanje v kontrolnih bazah podatkov izpolnjujejo predpisane pogoje.

V Sloveniji se bo obdobje za oddajo geoprostorskih vlog in vlog za živali zaključilo brez zamudnega roka (ne bo obdobja v smislu kot ga sedaj določa 13 člen uredbe Komisije 640/2014). Po končanem obdobju za oddajo vlog bo mogoče do rokov, ki bodo določeni v skladu s členom 7 izvedbene IAKS uredbe Evropske komisije (2022/1173), izvajati širitve zahtevkov. Širitve zahtevkov bodo dovoljene samo v primeru, če bo intervencija/podintervencija za ta zahtevek že uveljavljena na zbirni vlogi pred koncem roka za oddajo vlog in bo takšna širitev, glede na ostale roke, sploh še mogoča. Umiki in spremembe zahtevkov v celoti ali delno bodo urejeni glede na izvedbene predpise Komisije (člen 7 izvedbene IAKS uredbe Komisije, 2022/1173) in v nobenem primeru ne bodo možni po najavi kontrole terena ali po tem, ko bo vlagatelj že obveščen o ugotovljeni neskladnosti nenapovedane kontrole na kraju samem. Umik ali sprememba zahtevka ne bo več mogoča tudi po roku, ki bo za posamezno intervencijo oziroma podintervencijo v krovni nacionalni IAKS izvedbeni uredbi določen kot zadnji rok za umik ali spremembo zahtevka.

Za dohodkovno vezano podporo, ki vključuje rejo govedi, rejo krav dojil in podporo za mleko, ki se izplačuje iz EKJS sklada ter za zahtevo za rejo telet, ki se bo plačevala iz EKSRP sklada v sklopu podintervencije Dobrobit živali – govedo, se bo izvajal t.i. samodejni sistem zahtevkov (avtomatski zahtevek). Pri tem je kot pogoj za upravičenost do podore določena zahteva za identifikacijo in registracijo živali v skladu z delom IV, naslov I, poglavje 2, oddelek 1, Uredbe (EU) 2016/429. Hkrati bo upoštevano določilo iz 34(2) člena Uredbe (EU) 2021/2115 in sicer bo datum omenjenega določila izenačen s prvim dnem obdobja obvezne reje pri posamezni intervenciji, ki je lahko določen pred ali znotraj obdobja za oddajo zbirne vloge in do katerega mora upravičenec urediti vse zahteve glede identifikacije in registracije živali. V okviru avtomatskega zahtevka se bodo vse živali upravičenca, ki so zadevne za intervencijo, smatrale kot vključene v zahtevek. Kot zadevne živali se štejejo tiste, ki imajo na prvi dan obdobja obvezne reje izpolnjene zahteve glede identifikacije in registracije in izpolnjujejo tudi nekatere ostale pogoje upravičenosti (na primer: imajo ustrezen spol, starost, …). Aplikacija ob koncu obvezne reje, gre za datum, ki ga smatramo kot datum iz točke b 7(1) člena izvedbene IAKS uredbe Komisije (2022/1173), preveri, katere od potencialnih živali so dejansko upravičene do plačila (predvsem da so izpolnile pogoj obdobja obvezne reje in morebitne druge pogoje). Prav tako je do tega datuma (iz točke b 7(1) člena izvedbene IAKS uredbe Komisije) mogoč avtomatski umik zahtevka za posamezno žival, razen če bo napovedana kontrola terena ali bo upravičenec že obveščen o neskladnosti nenapovedane kontrole terena. Kot avtomatski umik zahtevka za posamezno žival se šteje premik živali znotraj obdobja obvezne reje, ki je razviden iz centralnega registra govedi. V primeru ugotovitev neskladnosti na potencialno upravičeni živali se taka žival šteje za neugotovljeno žival in se obravnava v skladu s sistemom sankcij. Do datuma iz točke b 7(1) člena izvedbene IAKS uredbe Komisije bo mogoč tudi umik celotnega avtomatskega zahtevka za vse živali.

Od datuma določenega v skladu s členom 34(2) Uredbe (EU) 2021/2115 do datuma določenega v skladu s točko b 7(1) člena izvedbene IAKS uredbe Komisije (2022/1173) mora žival ves ta čas izpolnjevati pogoje identifikacije in registracije. Če bo žival v tem obdobju zapustila kmetijsko gospodarstvo (razen

planina, sejem,…), se bo zanjo smatral avtomatski umik, kar pomeni, da se žival ne plača (brez drugih posledic na plačilo).

Za zahtevke za intervencije v zvezi z ovcami in kozami, ki se plačujejo iz EKJS sklada ter vse zahtevke v zvezi z živalmi, ki se plačujejo iz EKSRP sklada, razen zahteve za rejo telet (od EKSRP zahtevkov bo samo zahteva za »Rejo telet«, ki se bo plačevala v sklopu podintervencije Dobrobit živali - govedo, imela avtomatski zahtevek), ne bo avtomatskega zahtevka. Vlagatelj za govedo, ovce, koze in konje poda zahtevek za posamezno žival, za prašiče in perutnino pa na zahtevek navede le skupno število živali, za katere želi plačilo. Skupno število prašičev ali perutnine posamezne kategorije ne sme presegati skupnega števila te kategorije v registru. V primeru zahtevkov za govedo, ovce, koze in konje računalniška aplikacija že ob vnosu vlagatelju ponudi oddajo zahtevka le za tiste živali, ki na dan oddaje zahtevka izpolnjujejo pogoje glede na podatke v zadevnem registru (Centralni register goveda, Centralni register kopitarjev, Centralni register drobnice). Tudi za zahtevke za ovce in koze, ki se bodo plačevali iz EKJS sklada in ne bodo imeli avtomatskega zahtevka, bo določen datum v skladu s členom 34(2) Uredbe (EU) 2021/2115. V primeru, če se bo Slovenija pri določenih EKSRP zahtevkih v zvezi z živalmi odločila za možnost izvajanja nadomestitev živali, bo ta omogočena od oddaje zahtevka do dne, ki bo v krovni nacionalni IAKS izvedbeni uredbi določen v skladu s točko c 7(1) člena izvedbene IAKS uredbe Evropske komisije (2022/1173).

7.3.1.1.3 Ali uporabljate samodejni sistem zahtevkov (v smislu člena 65(4)(f) horizontalne uredbe)?

Za intervencije, vezane na površino? : **Ne**

Za intervencije, vezane na živali? : **Da**

7.3.1.1.4 Sistem za spremljanje površin

Sistem za spremljanje površin (ang: AMS) vzpostavi in upravlja ARSKTRP. Z novelo Zakona o kmetijstvu, ki je bila sprejeta v prvi polovici leta 2022, je Slovenija dobila zakonsko podlago za zbiranje, uporabo in obdelavo podatkov satelitov Sentinel programa Copernicus ali drugih najmanj enakovrednih podatkov. Sistem bo vzpostavljen s 1.1.2023. S 1.1.2023 bo sistem omogočal stalno in sistematično spremljanje vseh monitorabilnih pogojev upravičenosti za vse intervencije na površino.

Z letom 2023 bo sistem za spremljanje površin izpolnjeval vse standarde in zahteve predpisov Unije in bo omogočal stalno sistematično spremljanje in vrednotenje najmanj vseh tistih površin in monitorabilnih pogojev upravičenosti, za katere bodo podani zahtevki za intervencije, ki so relevantne za Letno poročilo o smotrnosti (ang: APR). Satelitski podatki za delovanje sistema za spremljanje površin bodo pridobljeni z uporabo satelitov Sentinel programa Copernicus ter z uporabo še najmanj enega od drugih satelitov, ki bo omogočal plačljive podatke boljše resolucije. Poleg satelitskih podatkov bo sistem za spremljanje površin podpiral tudi informacijski portal ARSKTRP, ki se bo uporabljal za hitro elektronsko izmenjavo informacij, fotografij in dokumentov med ARSKTRP in vlagatelji oziroma njihovimi pooblaščenci (aplikacija za hitro dvosmerno elektronsko komunikacijo). Dvosmerna elektronska komunikacije bo omogočala vlagatelju, da bo pravočasno opozorjen o ugotovljenem neskladju (zgodnje opozarjanje na rdeč rezultat) in posledično neskladje odpravil s spremembo zahtevka, umikom zahtevka, izpolnitvijo pogoja upravičenosti (če bo glede na časovno določene pogoje to še mogoče) ali posredovanjem dokazov, da je zahtevek upravičen. Sistem za hitro dvosmerno elektronsko komunikacijo bo upravičencem med drugim omogočal posredovanje fotografij z označeno geo lokacijo. V ta namen je ARSKTRP razvila svojo aplikacijo za fotografiranje z geo označbo in bo z letom 2023 dana vlagateljem v uporabo. O rdečem rezultatu bodo upravičenci obveščeni sprotno v aplikaciji za hitro dvosmerno komunikacijo (takoj po tem, ko bo rdeč rezultat znan), ter dodatno preko SMS/MMS sporočila ali elektronske pošte. Do konca leta 2025 bo imel vlagatelj celo možnost, če ne bo želel biti obveščen preko SMS/MMS sporočil oziroma elektronske pošte, da je o rdečem rezultatu dodatno obveščen v papirnati obliki preko navadne pošte. Tisti upravičenci, ki se ne bodo sprotno odzvali, bodo imeli to možnost vse do zadnjega roka za spremembe in umike zahtevkov, ki bodo za posamezni zahtevek določeni v krovni nacionalni IAKS izvedbeni uredbi in bodo skladni z določili 7. člena izvedbene IAKS uredbe Evropske komisije (2022/1173). Po tem roku se bodo rdeče površine, če se vlagatelj ne bo ustrezno odzval, obravnavale v skladu s sistemom sankcij. Uporaba plačljivih satelitskih podatkov in uporaba dvosmerne elektronske komunikacije bo nediskriminatorna in sistematična. Podrobnosti dvosmerne elektronske komunikacije bodo urejene v

posebnem pravilniku Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano. Pravilnik bo izdan v letu 2022.

Plačljivi satelitski podatki boljše resolucije bo sistem za spremljanje površin uporabljal za določene oblike parcel, kjer podatki programa Copernicus ne bodo omogočali dovolj zanesljivih rezultatov. Geo označene fotografije v letu 2023 še ne bodo del sistema za spremljanje površin, bo pa vlagatelj geo označene fotografije že v letu 2023 lahko preko orodja za hitro dvosmerno elektronsko komunikacijo posredoval ARSKTRP.

V primeru, da bo Slovenija ocenila, da pri določenih intervencijah oziroma določenih pogojih upravičenosti sistem za spremljanje površin vrača veliko rumenih rezultatov, bo skušala najti možnosti, ki bodo omogočale, da po kaskadnem principu zmanjša tveganost rumenih odločitev.

Ker je sistem za spremljanje površin prvenstveno namenjen izboljšanju kvalitete in zanesljivosti poročanja v zvezi s kazalniki, ki jih opredeljuje Okvir smotrnosti spremljanja in vrednotenja (ang: PMEF), bodo pri izpolnjevanju Letnega poročila o smotrnosti (ang: APR) vse ugotovljene kršitve pogojev upravičenosti ustrezno upoštevane. V letno poročilo o smotrnosti ne bodo vključene površine, na katerih bo ugotovljena čezmerna prijava površine in tiste z 100% znižanjem plačila zaradi kršitve pogojev upravičenosti, ki niso v zvezi s čezmerno prijavo.

Za vsa tista ugotovljena neskladja, ki bodo poleg kršitve pogojev upravičenosti pomenila tudi neskladje z aktualnim stanjem zemljišča v LPIS, bo ARSKTRP sprožila postopek ažuriranja LPIS na stanje ugotovljene neskladnosti. To so tako imenovana osnovna neskladja, ki ne pomenijo zgolj kršenje pogojev upravičenosti temveč tudi odstopanje glede na aktualno stanje zemljišča v LPIS. Pri tem ni pomembno ali je takšno neskladje ugotovljeno s pomočjo sistema za spremljanje površin ali s pregledi na kraju samem. V Sloveniji bo ažuriranje LPIS glede na ugotovitve sistema za spremljanje površin izvedeno enkrat ali dvakrat letno. Določene popravke LPIS-a bo mogoče izvesti na podlagi poligonov, ki jih bo vlagatelj vrisal v sistem zbirne vloge, ko bo umikal ali spreminjal zahtevek zaradi kršitev ugotovljenih s sistemom za spremljanje površin. V primeru, če se vlagatelj na kršitve ugotovljene s sistemom za spremljanje površin ne bo odzval in bo za ažuriranje LPIS-a potreben poligon (posledično ne bo poligona, na podlagi katerega bi izvedli popravek LPIS-a), potem bo poligon, ki je predmet popravka LPIS-a, določila ARSKTRP s pomočjo Sentinel podatkov ali, če bo potrebno, s pomočjo satelitskih podatkov boljše resolucije. Tudi v primeru, če se vlagatelj ne bo odzval, vendar določitev novega poligona ne bo potrebna (na primer: ker je sistem za spremljanje površin ugotovil samo drugačno rabo tal, površina v LPIS pa je ustrezno vrisana), bo ARSKTRP ažuriranje LPIS-a izvedla sama na podlagi Sentinel podatkov ali, če bo potrebno, na podlagi satelitskih podatkov boljše resoluvcije. V primeru, če LPIS podatkov zaradi nesodelovanja vlagatelja ne bo mogoče ustrezno in pravočasno ažurirati bo GERK (grafična enota rabe kmetijskega zemljišča) ustrezno označen (error), kar bo pomenilo, da vlagatelj v naslednjem letu na ta GERK ne more vlagati zahtevkov, dokler na njem ne izvede LPIS posodobitve (sistem zgodnjega opozarjanja).

7.3.1.1.6 Sistem za identifikacijo in registracijo plačilnih pravic, kadar je primerno

Ali so izpolnjene zahteve iz člena 71 horizontalne uredbe? : **N. r.**

7.3.1.1.7 Sistem za identifikacijo in registracijo živali v smislu člena 65(4)(c) [člen 66(1)(g) horizontalne uredbe]

Ali imate sistem za identifikacijo in registracijo živali iz člena 66(1)(g) horizontalne uredbe? : **Da**

sistem za identifikacijo in registracijo govedi, določen z Uredbo (ES) št. 1760/2000 Evropskega parlamenta in Sveta : **Da**

sistem za identifikacijo in registracijo ovc in koz, določen z Uredbo (ES) št. 21/2004 : **Da**

sistem za identifikacijo in registracijo prašičev, določen z Direktivo Sveta 2008/71/ES : **Da**

7.3.2 Ne-IAKS

7.3.2.1 Kratek opis sistema sankcij v skladu z načeli učinkovitosti, sorazmernosti in odvračanja za intervencije ne-IAKS

EKJS – ne-IAKS

Država članica bo imela za novo SKP 2023-2027 vzpostavljen sistem za zagotavljanje učinkovite zaščite finančnih interesov Unije. Vzpostavljen bo učinkovit sistem upravljanja in kontrole, da se zagotovi skladnost z zakonodajo Unije, ki ureja intervencije Unije, sprejmejo se potrebni ukrepi za zagotovitev pravilnega delovanja sistemov DČ upravljanja in kontrole ter zakonitosti in pravilnosti izdatkov, prijavljenih Komisiji.

Sistem kazni za ne-IAKS intervencije bo določen skladno s pravili unije ter podrobneje predpisan v nacionalni zakonodaji. Kršitve in sankcije se razlikujejo po posameznih intervencijah. Kršitev in sankcije vključujejo tako določila Komisije kot tudi nacionalne določbe, vezane na upravičenost dodelitve podpore in doseganja ciljev.

Namen vzpostavljenega sistema kazni, sankcij za ne-IAKS intervencije bo izključno za doseganje še večje učinkovitosti, proporcionalnosti in odvračalnosti. Pri odločanju o znesku kazni bo upoštevana narava in resnost nepravilnosti ter obseg in finančne posledice ugotovljenih pomanjkljivosti.

Posebna pozornost pri izvajanju intervencij bo namenjena tudi ugotavljanju ali so bili pogoji za pridobitev finančnih sredstev ustvarjeni umetno in v nasprotju s cilji zakonodaje. Agencija ima v svojih notranjih priročnikih določeno vsebino in metodologijo za ocenjevanje tveganj goljufij oz. umetno ustvarjenih pogojev ter postopanje upravnih delavcev v primeru odkritja suma goljufije oz. umetno ustvarjenih pogojev. V primeru, da upravni delavec pri obravnavi vloge ali zahtevka za izplačilo sredstev zazna, da so dejanja vlagatelja ali predloženi dokumenti nenavadni oz. odstopajo od običajne prakse, preveri, ali je opravil vse kontrolne aktivnosti, ki so predvidene v sistemu samoocene tveganj in kazalnikov goljufij ter umetnega ustvarjanja pogojev.

EKSRP – ne-IAKS

Sistem kazni za Ne-IAKS EKSRP intervencijah bo določen v nacionalnih uredbah, ki v prilogah opredelijo tudi Kataloge kršitev in sankcij. Kršitve in sankcije se razlikujejo po posameznih intervencijah. Katalogi kršitev in sankcij bodo tako vključevali morebitna določila Komisije, kot tudi nacionalne določbe, vezane na sistem dodeljevanja podpor (npr. izplačilo v več obrokih) ali sistem uresničevanja ciljev (npr. pridobivanje točk ob vlogi zaradi napovedi uresničevanja določenega cilja).

Namen kazni bo izključno doseganje še večje odvračilnosti, sorazmernosti in učinkovitosti sistema kazni. Pri izvajanju določil Katalogov kršitev in sankcij bo upoštevano spoštovanje načel enakega obravnavanja in sorazmernosti. Pri odločanju o znesku kazni bo upoštevana narava in resnost nepravilnosti ter obseg in finančne posledice ugotovljenih pomanjkljivosti.

Posebna pozornost pri izvajanju intervencij bo namenjena tudi ugotavljanju ali so bili pogoji za pridobitev finančnih sredstev ustvarjeni umetno in v nasprotju s cilji zakonodaje. Agencija ima v svojih notranjih priročnikih določeno vsebino in metodologijo za ocenjevanje tveganj goljufij oz. umetno ustvarjenih pogojev ter postopanje upravnih delavcev v primeru odkritja suma goljufije oz. umetno ustvarjenih pogojev. V primeru, da upravni delavec pri obravnavi vloge ali zahtevka za izplačilo sredstev zazna, da so dejanja vlagatelja ali predloženi dokumenti nenavadni oz. odstopajo od običajne prakse, preveri, ali je opravil vse kontrolne aktivnosti, ki so predvidene v sistemu samoocene tveganj in kazalnikov goljufij ter umetnega ustvarjanja pogojev.

7.3.2.2 Kratek opis kontrolnega sistema za ne-IAKS (metode kontrole, navzkrižna preverjanja, trajanje naložb in s tem povezani naknadni pregledi itd.)

EKJS – ne-IAKS

Kontrolni sistem za NE-IAKS bo vzpostavljen skladno s pravili Unije in podrobneje določen v nacionalni zakonodaji. Kontrolni sistem bo vzpostavljen v luči zagotavljanja smotrnosti porabe sredstev Unije. Kontrola bo vzpostavljena na nivoju intervencij v smeri doseganja kazalnikov in ciljev. Prav tako na nivoju posameznega upravičenca.

Kontrolo pogojev upravičenosti za EKJS ne-IAKS intervencije bo ARSKTRP izvajala:
·z administrativno kontrolo pogojev upravičenost ob oddaji vloge na javni razpis za odobritev programa/operacij in pogojev upravičenosti ob oddaji zahtevka za izplačilo
·s pregledi na kraju samem

Preveritve se bodo opravljale z vsemi razpoložljivimi informacijskimi sredstvi in opravljale se bodo navzkrižne kontrole.

O odobritvi vloge/zahtevka se odloči, ko so bila opravljena vsa s postopki določena preverjanja in kontrole, ki dajejo razumno jamstvo, da je bilo o vlogi/zahtevku o izplačilu sredstev odločeno v skladu s predpisi, javnim razpisom in vnaprej določenimi pogoji.

Identifikacija upravičencev

Agencija ima centralni sistem upravičencev. Vsakemu upravičencu je v sistemu dana ID številka, ki mu jo dodeljuje centralni sistem upravičencev ob prvem vpisu. ID številka je samo ena in ni ponovljiva. Upravičenec nosi ID številko skozi celoten sistem obravnave.

Sisitem pritožb

Pravni sistem v Sloveniji vlagatelju oziroma upravičencu, ki se ne strinja z odločitvijo Agencije, zagotavlja pravico do pritožbe, s katero lahko uveljavlja varstvo svojih pravic. Pritožba zoper odločbo Agencije je redno pravno sredstvo v upravnem postopku, vloži pa jo lahko tako vlagatelj, ki se ne strinja z odločbo Agencije o vlogi ali zahtevku za izplačilo sredstev, kot tudi upravičenec, ki se ne strinja z odločbo Agencije, s katero slednja zahteva vračilo izplačanih sredstev zaradi ugotovljenih nepravilnosti ali neizpolnjevanja obveznosti. Pritožba se lahko vloži tudi v primeru, če Agencija odločbe ne izda v predpisanem roku (pritožba zaradi molka organa).
Pritožba se vloži pri Agenciji, ki v primeru ugotovitve, da je pritožba utemeljena, izda nadomestno odločbo, s katero drugače reši zadevo. Če Agencija ne izda nadomestne odločbe, pritožbo odstopi v reševanje drugostopenjskemu upravnemu organu (tj. ministrstvo, pristojno za kmetijstvo), ki preveri pravilnost in zakonitost izpodbijane odločbe Agencije in odloči o pritožbi. V primeru, da se vlagatelj oziroma upravičenec ne strinja z odločitvijo o pritožbi v upravnem postopku, lahko zoper odločbo Agencije vloži tožbo v upravnem sporu, o kateri odloča upravno sodišče.

Administrativna kontrola pogojev upravičenosti

Pri obravnavah vlog/zahtevkov bo Agencija izvajala administrativne kontrole v skladu z evropsko zakonodajo in nacionalno zakonodajo. Administrativne kontrole bodo izvajane skladno z določili internih priročnikov za izvajanje intervencij SN 2023-2027. Pri tem se bo preverjalo tudi razumnost satroškov in sicer preverjanje dejansko nastalih stroškov na podlagi primerjave različnihtreh ponudb, referenčnih stroškov ali s pomočjo odbora za ocenjevanje, postopke izbire izvajalca preko jhavnih naročil in doseganje ciljev pri stroških na enoto.

Pregledi na kraju samem

Pregledei na kraju samem pred izplačilom sredstev bo izvajala Služba za kontrolo na Agenciji, upoštevajoč interna navodila za delo Službe za kontrolo. Metodologija izbora vzorca za preglede na kraju

samem vključuje naključni izbor in izbor po analizi tveganja, z upoštevanjem faktorjev tveganja. O opravljenih pregledih bo vodena ustrezna dokumentacija. Služba za kontrolo bo o rezultatih pregledov na kraju samem obveščala zaposlene, ki bodo izvajali administrativne kontrole. Sporočene ugotovitve bodo upoštevane pri nadaljnji obdelavi zahtevkov.

Služba za kontrolo bo izvajala tudi pregledei na kraju samem po izplačilu sredstev, in sicer v času trajanja obveznosti po izplačilu sredstev.

EKSRP – ne-IAKS

Kontrolo pogojev upravičenosti za EKSRP Ne-IAKS intervencije bo ARSKTRP izvajala:

·z administrativnimi kontrolami pogojev upravičenosti po oddaji vloge na javni razpis ter pogojev upravičenosti po oddaji zahtevka za izplačilo sredstev;

·z obiski naložb po zaključku izvajanja operacije in

·s pregledi na kraju samem.

O odobritvi vloge/zahtevka se odloči, ko so bila opravljena vsa s postopki določena preverjanja in kontrole, ki dajejo razumno jamstvo, da je bilo o vlogi/zahtevku o izplačilu sredstev odločeno v skladu s predpisi, javnim razpisom in vnaprej določenimi pogoji.

Identifikacija upravičencev

Agencija ima centralni sistem upravičencev. Vsakemu upravičencu je v sistemu dana ID številka, ki mu jo dodeljuje centralni sistem upravičencev ob prvem vpisu. ID številka je samo ena in ni ponovljiva. Upravičenec nosi ID številko skozi celoten sistem obravnave.

Sisitem pritožb

Pravni sistem v Sloveniji vlagatelju oziroma upravičencu, ki se ne strinja z odločitvijo Agencije, zagotavlja pravico do pritožbe, s katero lahko uveljavlja varstvo svojih pravic. Pritožba zoper odločbo Agencije je redno pravno sredstvo v upravnem postopku, vloži pa jo lahko tako vlagatelj, ki se ne strinja z odločbo Agencije o vlogi ali zahtevku za izplačilo sredstev, kot tudi upravičenec, ki se ne strinja z odločbo Agencije, s katero slednja zahteva vračilo izplačanih sredstev zaradi ugotovljenih nepravilnosti ali neizpolnjevanja obveznosti. Pritožba se lahko vloži tudi v primeru, če Agencija odločbe ne izda v predpisanem roku (pritožba zaradi molka organa).

Pritožba se vloži pri Agenciji, ki v primeru ugotovitve, da je pritožba utemeljena, izda nadomestno odločbo, s katero drugače reši zadevo. Če Agencija ne izda nadomestne odločbe, pritožbo odstopi v reševanje drugostopenjskemu upravnemu organu (tj. ministrstvo, pristojno za kmetijstvo), ki preveri pravilnost in zakonitost izpodbijane odločbe Agencije in odloči o pritožbi. V primeru, da se vlagatelj oziroma upravičenec ne strinja z odločitvijo o pritožbi v upravnem postopku, lahko zoper odločbo Agencije vloži tožbo v upravnem sporu, o kateri odloča upravno sodišče.

Minimalna stopnja control bo določena v nacionalni zakonodaji.

Administrativna kontrola pogojev upravičenosti

Pri obravnavah vlog/zahtevkov bo Agencija izvajala administrativne kontrole v skladu z evropsko zakonodajo in nacionalno zakonodajo. Administrativne kontrole bodo izvajane skladno z določili internih priročnikov za izvajanje intervencij SN 2023-2027. Pri tem se bo preverjalo tudi razumnost strškov in sicer preverjanje dejansko nastalih stroškov na podlagi primerjave različnih ponudb, postopke izbire izvajalca preko javnih naročil in doseganje ciljev pri stroških na enoto.

V administrativni pregled vlog in zahtevkov se bodo postono uvajale tudi nove razpoložljive tehnologije (npr. geotagged photos). S temi tehnologijami bo še dodatno okrepljen kontrolni sistem pregledovanja

vlog in zahtevkov v luči zagotavljanja smotrnosti porabe sredstev Unije, predvsem v delu pregleda realizacije naložb skladno z odobreno vlogo. Uporaba teh tehnologij bo omejena na tiste intervencije, kjer je tak način preverjanja smiseln in dovolj zanesljiv za sprejemanje odločitev. Uporaba teh tehnologij bo najverjetneje vplivala tudi določila Agencije, v katerih primerih se bodo obiski naložb opravili.

Obiski naložb po zaključku izvajanja operacije

Zaposleni na ARSKTRP bodo med postopkom izvajanja administrativne kontrole zahtevkov za izplačilo sredstev opravljali, skladno z določili internih priročnikov, tudi obiske naložb, s katerimi bodo preverili njihovo realizacijo. Izbira vzorca se vrši naključno in na podlagi analize tveganja. Informacije, pridobljene z obiskom naložbe, bodo upoštevane v fazi obravnave zahtevka. Podrobna določila, v katerih primerih se bodo obiski naložb opravili, bodo določeni z internimi priročniki Agencije.

Pregledi na kraju samem

Pregledi na kraju samem pred izplačilom sredstev bo izvajala Služba za kontrolo na Agenciji, upoštevajoč interna navodila za delo Službe za kontrolo. Metodologija izbora vzorca za preglede na kraju samem vključuje naključni izbor in izbor po analizi tveganja, z upoštevanjem faktorjev tveganja. O opravljenih pregledih bo vodena ustrezna dokumentacija. Služba za kontrolo bo o rezultatih pregledov na kraju samem obveščala zaposlene, ki bodo izvajali administrativne kontrole. Sporočene ugotovitve bodo upoštevane pri nadaljnji obdelavi zahtevkov. Služba za kontrolo bo izvajala tudi pregledi na kraju samem po izplačilu sredstev, in sicer v času trajanja obveznosti po izplačilu sredstev.

7.3.2.3 Pravila za oddajo javnih naročil?

Kratek opis tega, kako se izpolni skladnost s pravili o javnih naročilih

Postopki javnega naročanja se izvajajo v skladu z zakonom, ki obravnava javno naročanje, uredbo, ki obravnava zeleno javno naročanje, obligacijskim zakonikom in internimi akti MKGP, ki urejajo to področje.

Kadar bo pri izvajanju določene intervencije, upravičenec naročnik v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje, bo v postopek administrativne kontrole vloge/zahtevka za izplačilo sredstev vključena tudi kontrola izvedbe postopka javnega naročila.

Agencija ima že sedaj za namen te kontrole pripravljene posebne kontrolne liste za preverjanje popolnosti in pravilnosti izvedenih javnih naročil. Tudi za izvajanje intervencij SN 2023-2027 bodo pripravljeni novi kontrolni list za preverjanje pravilnosti izvedenih javnih naročil, ki bodo sestavni del aplikacij za obravnavo vlog/zahtevkov za izplačilo sredstev. Upravičenci bodo vlogi/zahtevku za izplačilo sredstev v elektronski obliki priložili vnaprej predpisan seznam dokumentacije javnih naročil, ki je predmet administrativnih kontrol. Določeno dokumentacijo pa bo Agencija sama preverila iz Portala javnih naročil. To je spletni informacijski portal Ministrstva za javno upravo, na katerega naročniki neposredno pošiljajo v objavo obvestila in dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila ter drugo dokumentacijo in podatke, za katere zakonodaja, ki ureja javno naročanje, določa objavo na portalu javnih naročil (npr. razpisna dokumentacija, odločitve o javnem naročilu, statistične podatke o oddanih evidenčnih naročilih, sezname evidenčnih naročil) in zavezanci v skladu z zakonom, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, objavljajo javno dostopne informacije javnega značaja iz pogodbe o izvedbi javnega naročila, koncesijske pogodbe oziroma pogodbe o javno-zasebnem partnerstvu.

Zaposleni na Agenciji, ki so vključeni v pregledovanje izvedenih postopkov javnega naročanja so vključeni v redna usposabljanja s tega področja, ki jih izvaja Upravna akademija. V primeru kakšnih vprašanj ali nejasnosti pa se imamo možnost po pomoč obrniti tudi na Ministrstvo za javno upravo, Direktorat za javno naročanje.

7.4 Pogojenost

7.4.1 Kontrolni sistem za pogojenost

7.4.1.1 Opis kontrolnega sistema za pogojenost

Kontrole pogojenosti se izvajajo s pregledom na kraju samem ali administrativno na najmanj 1 % zavezancev. ARSKTRP za vsako vrsto kontrole (samo na kraju samem) posebej pripravi vzorec zavezancev za kontrolo. Pri pripravi vzorca upošteva dejavnike tveganja za vsak standard in/ali zahtevo, kar predstavlja 75-80 % vzorca, 20-25 % vzorca pa predstavlja naključni izbor. Analiza tveganja lahko temelji na ravni posamezne kmetije ali na ravni kategorij kmetij ali geografskih območjih. Za kontrolo zahtev iz Direktive 96/22/EC se mora uporabljati vzorec in ugotovitve iz obstoječega nadzora (veterinarska inšpekcija), kar se šteje v 1 %. Na podlagi ugotovitev prejšnjih let se vzorec ustrezno poveča za tekočo kontrolo.

Če zakonodaja, ki se uporablja za akt in standarde, že določa najmanjšo stopnjo kontrole, se uporablja ta stopnja namesto najmanjše stopnje. Kakršni koli primeri neskladnosti, ugotovljeni med katerimi koli pregledi na kraju samem na podlagi zakonodaje, ki se uporablja za akte in standarde, opravljenimi zunaj vzorca iz prvega stavka, se prijavijo pristojnemu kontrolnemu organu, odgovornemu za zadevni akt ali standard, ta organ pa sprejme nadaljnje ukrepe v zvezi s tem.

Kadar je ustrezno, se upoštevanje zahtev in standardov ugotovi na način, predpisan v zakonodaji, ki se uporablja za zadevno zahtevo ali standard.
V drugih primerih in kadar je to ustrezno, se ugotavljanje opravi z uporabo katerih koli drugih primernih sredstev, o katerih odloči pristojni kontrolni organ in zagotavljajo natančnost vsaj enakovredno tisti, ki je potrebna za uradne ugotovitve v skladu z nacionalnimi predpisi.

Pristojni kontrolni organ (ARSKTRP) pri opravljanju pregledov na vzorcu zagotovi, da se pri vseh izbranih upravičencih preveri njihova skladnost z zahtevami in standardi, za katere je ta organ odgovoren. Oziroma ARSKTRP preveri vse sklope, ki jih je na dan pregleda mogoče preveriti.

Na splošno se vsak zavezanec, izbran za pregled na kraju samem, preveri takrat, ko se lahko preveri večina zahtev in standardov, za katere je bil izbran. Kljub temu je potrebno zagotoviti, da se med letom doseže ustrezna stopnja kontrole za vse zahteve in standarde.

Kadar je ustrezno, pregledi na kraju samem zajemajo celotno kmetijsko zemljišče kmetijskega gospodarstva. Kljub temu je lahko dejanski pregled na terenu kot del pregleda na kraju samem omejen na vzorec najmanj polovice kmetijskih parcel na kmetijskem gospodarstvu, na katere se nanaša zahteva ali standard, če tak vzorec zagotavlja zanesljivo in reprezentativno stopnjo kontrole v zvezi z zahtevami in standardi.

Poleg tega je lahko dejanski inšpekcijski pregled skladnosti z zahtevami in standardi kot del pregleda na kraju samem omejen na reprezentativni vzorec predmetov pregleda, če tako določa zakonodaja, ki se uporablja za akt ali standarde. Pri tem države članice zagotovijo, da se pregledi opravijo v zvezi z vsemi zahtevami in standardi, za katere se skladnost lahko preveri ob obisku.

Pregledi se na splošno opravijo v okviru enega obiska. Vključujejo preverjanje zahtev in standardov, skladnost s katerimi se lahko preveri ob tem obisku. Namen teh pregledov je odkriti kakršno koli morebitno neskladnost z navedenimi zahtevami in standardi ter poleg tega opredeliti primere, v zvezi s katerimi je treba opraviti nadaljnje preglede.

Pregledi na kraju samem na ravni kmetije se lahko nadomestijo z upravnimi pregledi, kadar so upravni pregledi vsaj tako učinkoviti kot pregledi na kraju samem. Kadar je ustrezno, se lahko pregledi na kraju

samem opravljajo z uporabo tehnik daljinskega zaznavanja. Pregledi na kraju samem se opravijo v istem koledarskem letu, v katerem so predložene vloge za pomoč in/ali zahtevki za plačilo.

Država na podlagi doseženih rezultatov izvede letni pregled kontrolnega sistema za pogojenost.

7.4.1.2 Vrste pregledov

PZR/DKOS	Vrste pregledov
GAEC01 - Ohranjanje trajnega travinja na podlagi razmerja med trajnim travinjem in kmetijsko površino na nacionalni, regionalni, podregionalni ravni, ravni skupine kmetijskih gospodarstev ali ravni kmetijskega gospodarstva v primerjavi z referenčnim letom 2018. Največ 5-odstotno zmanjšanje v primerjavi z referenčnim letom.	Kontrola na kraju samem
GAEC02 - Varstvo mokrišč ali šotišč	Kontrola na kraju samem
GAEC03 - Prepoved sežiganja ornih strnišč, razen zaradi zdravstvenega varstva rastlin	Kontrola na kraju samem
GAEC04 - Vzpostavitev varovalnih pasov vzdolž vodnih tokov	Kontrola na kraju samem
GAEC05 - Upravljanje obdelave tal za zmanjšanje tveganja degradacije in erozije tal, vključno z upoštevanjem naklona terena	Kontrola na kraju samem
GAEC06 - Minimalna talna odeja za preprečevanje golih tal v obdobjih, ki so najbolj občutljiva	Kontrola na kraju samem
GAEC07 - Kolobarjenje na ornih zemljiščih, razen za kmetijske rastline, gojene pod vodo	Kontrola na kraju samem
GAEC08 - Minimalni delež kmetijske površine, namenjen neproizvodnim površinam ali značilnostim. Minimalni delež vsaj 4 % ornih zemljišč na ravni kmetije, namenjenih neproizvodnim površinam ali značilnostim, vključno z neobdelanimi zemljišči. Kadar se kmet zaveže, da bo vsaj 7 % svojih ornih zemljišč namenil neproizvodnim površinam in značilnostim, vključno z neobdelanimi zemljišči, v okviru razširjene ekosheme v skladu s členom 31(6)(a), je delež, ki se pripiše skladnosti s temi DKOS, omejen na 3 %. Minimalni delež najmanj 7 % ornih zemljišč na ravni kmetije, če to vključuje tudi vmesne posevke ali kmetijske rastline, ki vežejo dušik in se pridelujejo brez uporabe fitofarmacevtskih sredstev, od tega je 3 % neobdelanih zemljišč ali zemljišč z neproizvodnimi značilnostmi. Države članice bi morale za vmesne posevke uporabiti ponder 0,3. Ohranjanje krajinskih značilnosti. Prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri pticah. Možnost uporabe ukrepov za preprečevanje vnašanja invazivnih rastlinskih vrst	Kontrola na kraju samem
GAEC09 - Prepoved preusmeritve ali oranja trajnega travinja, ki je označeno kot okoljsko občutljivo trajno travinje, na območjih Natura 2000	Kontrola na kraju samem, Daljinsko zaznavanje
SMR01 - Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike: člena 11(3)(e) in 11(3)(h) glede obveznih zahtev za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati	Kontrola na kraju samem
SMR02 - Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov: člena 4 in 5	Kontrola na kraju samem
SMR03 - Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic: člen 3(1), člen 3(2)(b), člen 4(1), (2) in (4)	Daljinsko zaznavanje, Kontrola na kraju samem
SMR04 - Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst: člen 6(1) in (2)	Kontrola na kraju samem
SMR05 - Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane: člena 14 in 15, člen 17(1) ter členi 18, 19 in 20	Kontrola na kraju samem
SMR06 - Direktiva Sveta 96/22/ES z dne 29. aprila 1996 o prepovedi uporabe v živinoreji določenih snovi, ki imajo hormonalno ali tirostatično delovanje, in beta-agonistov ter o razveljavitvi direktiv 81/602/EGS, 88/146/EGS in 88/299/EGS: člen 3(a), (b), (d) in (e) ter členi 4, 5 in 7	Kontrola na kraju samem
SMR07 - Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS: člen 55, prvi in drugi stavek	Kontrola na kraju samem
SMR08 - Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov: člena 5(2) in 8(1) do (5); člen 12 glede omejitev rabe pesticidov na zaščitenih območjih, opredeljenih na podlagi okvirne Direktive 2000/60/ES in zakonodaje v zvezi z omrežjem Natura 2000; člen 13(1) in (3) o ravnanju s pesticidi, njihovem skladiščenju in odstranitvi ostankov	Kontrola na kraju samem

SMR09 - Direktiva Sveta 2008/119/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito telet člena 3 in 4	Kontrola na kraju samem
SMR10 - Direktiva Sveta 2008/120/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito prašičev: člena 3 in 4	Kontrola na kraju samem
SMR11 - Direktiva Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali: člen 4	Kontrola na kraju samem

7.4.2 Sistem kazni za pogojenost

7.4.2.1 Opis sistema kazni za pogojenost

Administrativne kazni se določijo za leto ugotovitve, ki je koledarsko leto v katerem je bil opravljen pregled, zavezancem, ki zahteve pogojenosti kršijo v povezavi s kmetijsko dejavnostjo in to na območju kmetijskega gospodarstva oziroma drugih površin s katerimi razpolaga zavezanec znotraj DČ. Za gozdna območja se kazen določi samo v primeru, če zavezanec zahteva plačila v povezavi s 65. in 66. členom Uredbe (EU) 2021/2115 o strateških načrtih.

V primeru prenosa dela (posamezna zemljišča/GERK-i) KMG ali celotnega KMG po oddani zbirni vlogi (med letom) je zavezanec za pogojenost oddajalec zbirne vloge do trenutka prenosa. Od prenosa naprej je zavezanec prevzemnik, če v naslednjem letu le ta odda zbirno vlogo. Prenos pomeni najem, prodaja, dedovanje, prenos na (mladega) prevzemnika ipd..

Upravne kazni do 100 € ARSKTRP zavezancu ne zaračuna, ga pa obvesti o ugotovitvah in poda navodila za odpravo ugotovljenih neskladij/kršitev.

Upravna kazen ARSKTRP zavezancu ne izreče, če je neskladje/kršitev posledica višje sile ali ukaza/navodila upravnega organa. Uporaba upravne kazni ne vpliva na zakonitost in pravilnost izdatkov, na katere se nanaša.

Upravne kazni se določijo z zmanjšanjem ali izključitvijo skupnega zneska plačil iz člena 84 (1) (HzR – Horizontalne Uredbe (EU) 2021/2116), odobrenih ali bodo odobrenih zadevnemu upravičencu v zvezi z zahtevki za pomoč, ki jih je upravičenec vložil ali jih bo predložil v teku koledarskega leta ugotovitve. Pri izračunu zmanjšanj plačil ARSKTRP upošteva resnost, obseg, trajnost ali ponovljivost, in namernost ugotovljenega neskladja. Upravne kazni iz prvega stavka te točke se določijo na podlagi kontrol izvedenih v skladu s členom 84(3) HzR. Naložene kazni so odvračilne in sorazmerne.

Zmanjšanje je praviloma 3 % skupnega zneska plačil iz odstavka 1a 86. člena HzR. Če neskladnost nima ali ima le zanemarljive posledice za dosego cilja zadevnega standarda ali zahteve, se ne uporabi nobena upravna kazen. ARSKTRP zavezance v teh primerih obvesti o ugotovljenih neskladnostih in možnih sanacijskih ukrepih. Zavezanci imajo na razpolago pomoč Kmetijske svetovalne službe pri ugotavljanju najboljših načinov za odpravo neskladij. Če ima neskladnost resne/hude posledice za dosego cilja zadevnega standarda ali zahteve ali predstavlja neposredno tveganje za javno zdravje ali zdravje živali, se uporabi 5 % znižanje. Če ista neskladnost še vedno obstaja ali se ponovno pojavi v treh zaporednih koledarskih letih, je odstotek znižanja »praviloma« 10 % celotnega zneska plačil iz točke 2. Nadaljnji ponovni pojav neskladnosti brez upravičenega razloga s strani upravičenca se šteje za primere namerne neskladnosti.

V primeru namernih kršitev je znižanje plačil najmanj 15 %. Naslednja ponavljanja se množijo s tri. Izračun kazni se izvede v skladu z delegirano uredbo Komisije. Slovenija zadrži 25 % zneska dobljenega z zmanjšanji in izključitvami iz sistema kazni (86. člen HzR).

7.4.2.2 Opredelitev in uporaba „ponovitve“ (izračun in zajeto časovno obdobje):

»Ponovitev« neizpolnjevanja pomeni neizpolnjevanje iste zahteve ali standarda, ugotovljeno več kot enkrat v zaporednem obdobju treh koledarskih let, če je bil upravičenec obveščen o predhodnem neizpolnjevanju oziroma je imel možnost, da sprejme potrebne ukrepe za odpravo navedenega predhodnega neizpolnjevanja.

7.4.2.3 Opredelitev in uporaba „namernosti“

«Namernost« neizpolnjevanja pomeni neizpolnjevanje zahtev ali standardov za katere upravičenost ve da obstajajo, vendar zavestno in z naklepom izbere, da jih ne bo upošteval.

7.4.3 Navedba izvajanja poenostavljenega kontrolnega sistema za male kmete

Se ne izvaja.

7.4.4 Pristojni nadzorni organi, ki so odgovorni za preverjanje praks pogojenosti, predpisanih zahtev ravnanja

/

PZR/DKOS	Ime plačilne agencije	Ime nadzornega organa	Ime osebe, odgovorne za preverjanje	Naslov	E-naslov
GAEC01	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
GAEC02	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
GAEC03	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
GAEC04	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
GAEC05	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
GAEC06	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
GAEC07	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
GAEC08	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
GAEC09	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
SMR01	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
SMR02	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
SMR03	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
SMR04	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si

SMR05	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
SMR06	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
SMR07	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
SMR08	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
SMR09	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
SMR10	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si
SMR11	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	generalni direktor	Dunajska c. 160, 1000 Ljubljana, Slovenija	aktrp@gov.si

7.5 Socialna pogojenost

7.5.1 Opis kontrolnega sistema za socialno pogojenost

Socialna pogojenost se prične izvajati od leta 2025.

7.5.2 Opis sistema kazni za socialno pogojenost

Socialna pogojenost se prične izvajati od leta 2025.

8 Posodobitev: AKIS in digitalizacija

8.1 AKIS

8.1 Splošna predvidena organizacijska struktura izboljšanega sistema AKIS

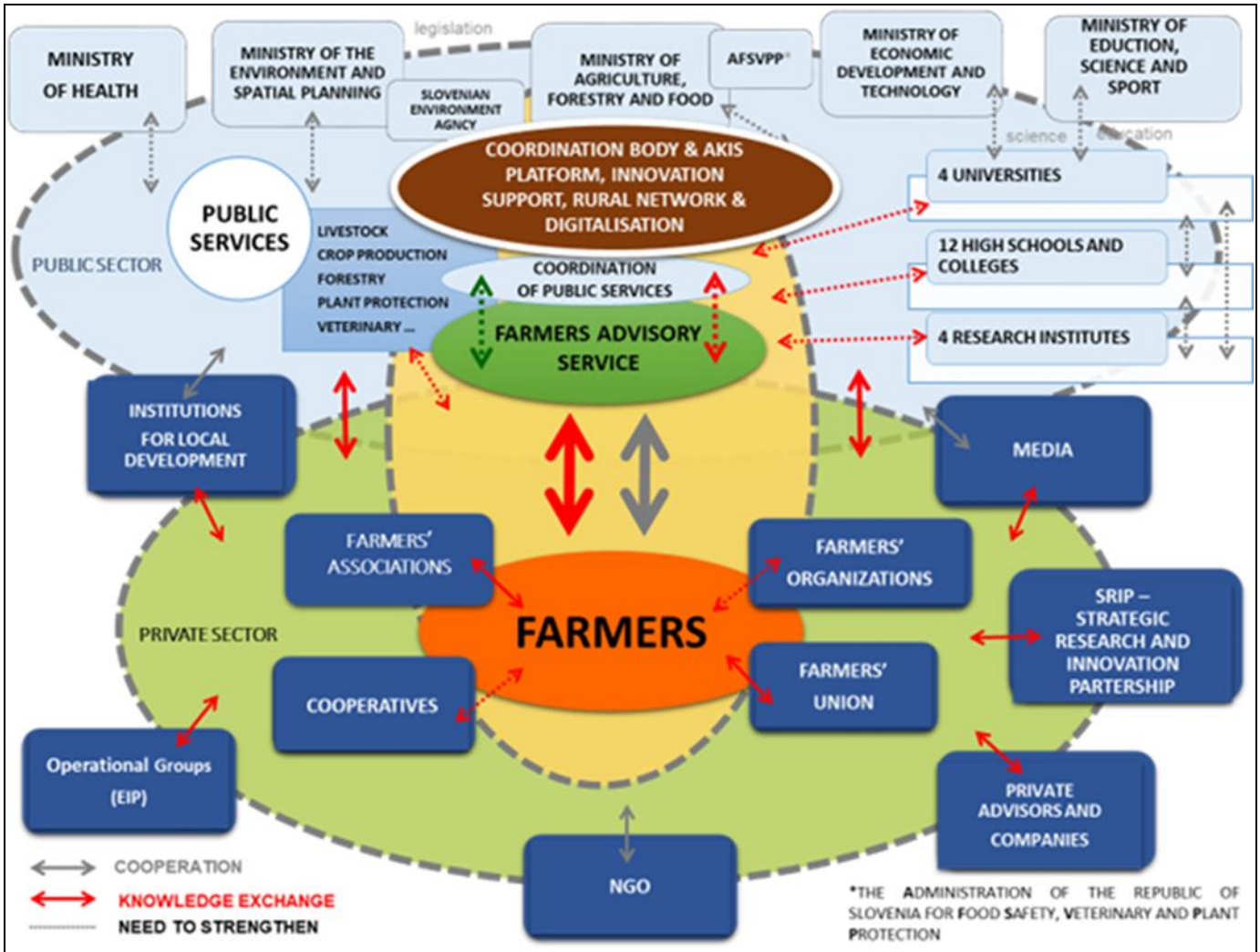
V Resoluciji o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021« je poudarjeno, da je slovensko kmetijstvo, glede na naravne in strukturne danosti, lahko konkurenčno in odporno le ob izraziti usmeritvi v večjo dodano vrednost, ki je obenem okoljsko vzdržna ter podpira potrebe potrošnika. Zato je potrebno okrepiti znanje, ustrezne pridelovalne tehnologije ter sodobno in konkurenčno živilskopredelovalno industrijo, ki temelji na podjetniških pristopih in tržni naravnanosti.

Zavedamo se, da morajo znanje, kreativnost, inovativnost, podjetništvo in povezovanje postati gonilo napredka slovenske pridelave in predelave hrane ter podeželskega prostora. Slovenija potrebuje tehnološko napredno in konkurenčno kmetijstvo in agroživilstvo, ki zagotavlja varno in kakovostno hrano, v skladu z raznoliko agrarno strukturo, naravnimi danostmi, smernicami prehranske politike, prehranskimi usmeritvami, lokalnim razvojem in kreativnimi novimi rešitvami. Pomemben je tudi dvig podjetniške miselnosti v prid tržne naravnanosti z bolj intenzivno vključitvijo mlajših gospodarjev, nosilcev generacijske prenove. Predvsem mladi, izobraženi ter podjetni posamezniki in posameznice, ki so poslovno povezani, lahko dajo kmetijstvu in podeželju novo dodano vrednost.

Posebno pozornost bomo namenjali krepitvi ustvarjanja in izmenjave znanja, ki bo podpiralo prehod na trajnostne kmetijske sisteme in prakse, skladno s cilji strategije “od vil do vilic”, strategije EU za biotsko raznovrstnost, strategijo EU za tla do leta 2030, strategije EU za zmanjšanje izpustov metana, strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam, Akcijskega načrta za krožno gospodarstvo, svežnja »Pripravljeni na 55«, programa »Čist zrak za Evropo do leta 2030«, Resolucije o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030, Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2022–2028 (PUN), Načrta upravljanja voda 2022–2027 (NUV III), Operativnega programa nadzora nad onesnaževanjem zraka za doseganje izpustovskih ciljev do leta 2030, Dolgoročne podnebne strategije znižanja izpustov do leta 2050 in Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta (NEPN).

Shema slovenskega sistema AKIS-a zajema vse deležnike ter opredeljuje procese njihovega sodelovanja ter izmenjave znanja in nakazuje kje bi bilo potrebno oziroma načrtujemo okrepitev tako izmenjave znanja kot sodelovanja.

Slika: Shema sistema AKIS v Sloveniji

V središču sistema AKIS so kmetovalci in lastniki gozdov, ki so glavni uporabniki znanj, ki jih mora uspešen AKIS zagotavljati na njim razumljiv in dostopen način. Zagotavljati pa mora tudi povratne informacije o potrebah kmetovalcev, ki jih mora sistem AKIS pravočasno in učinkovito naslavljati, npr. katera znanja je potrebno okrepiti, katere so ključne raziskovalne teme ipd. V ospredju sistema je torej uporabnik, ki mora imeti na voljo institucionalno podporo, sposobno odgovoriti na razvojna vprašanja ter tehnološke vsebine pridelave in predelave.

V zgornjem delu sheme je opredeljen javni sektor, ki je nosilec razvoja, inovacij in raziskav v kmetijstvu, gozdarstvu in prehrani, formalnega izobraževanja in storitev javnih služb, vključno z Javno službo kmetijskega svetovanja (v nadaljnjem besedilu: JSKS).

Da bi zagotovili ustrezno okrepitev sistema AKIS, so potrebne spremembe tako v kmetijski kot tudi raziskovalni in šolski politiki na področju ustvarjanja in prenosa znanja v kmetijstvu, zlasti na področju zavez Evropskega zelenega dogovora in prehoda na trajnostne kmetijske sisteme.

Slovenski sistem AKIS bo (poleg sredstev SKP) še naprej financiran tudi iz nacionalnih sredstev namenjenih za kmetijsko šolstvo, znanstveno raziskovalno dejavnost in delovanje javnih služb, kot je to opisano v prilogi strateškega načrta št. 2, Horizontalni cilj 10 – AKIS, analiza stanja in SWOT. Pomembna bo implementacija Načrta za okrevanje in odpornost (NextGen), zlasti na področju krepitve digitalizacije, podpora preko podnebnega sklada ter financiranje preko intervencij SKP, zlasti na področju krepitve zmogljivosti ustvarjanja in prenosa znanja in inovacij ter sodelovanja med vsemi deležniki AKIS.

FORMALNO IN NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE

Ne glede na oceno v analizi SWOT, da je dostopnost do formalnega kot tudi neformalnega izobraževanja dobra in da se formalna izobrazba kmetovalcev zvišuje, je potrebna okrepitev specialističnega znanja na področjih uvajanja sodobnih tehnologij in digitalizacije, upravljanja kmetij, finančnih spretnosti in podjetništva, prilagajanja in blaženja vplivov podnebnih sprememb, zdravja rastlin in živali ter ohranjanja in varovanja naravnih virov ter biotske raznovrstnosti. Poseben poudarek bomo namenjali uvajanju sistema prenosa znanja med kmetovalci ter med prenosniki in prevzemniki (mentorstvo, demonstracijske oziroma mojstrske kmetije).

V sodelovanju z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport bomo spodbujali prenovo učnih programov srednjih šol. Za mlade je poklic kmetovalca neatraktiven, zato se zmanjšuje vpis v programe srednjega in terciarnega izobraževanja. To predstavlja izziv za ohranjanje in razvoj kmetijstva, posebej v času ponavljajočih kriz in nenadnih sprememb kmetijskih trgov. Zato je potrebno uvajanje sodobnejših načinov izobraževanja in digitalizacije ter povečano sodelovanje izobraževalnih in raziskovalnih institucij za dvig zanimanja za formalne kmetijske in gozdarske učne programe. Tudi izven šolskega sistema je potrebno uvajanje bolj fleksibilnih oblik usposabljanja.

V okviru **podintervencije IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij** bomo povečali raven usposobljenosti končnih upravičencev preko različnih oblik in metod prenosa znanja. Programi prenosa znanja in informiranja bodo omogočali kombiniranje različnih znanj in področij, zlasti v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno. Pomembna bo krepitev upravljavskih znanj in finančnih spretnosti. V izvedbo intervencije bodo vključeni različni deležniki sistema AKIS. S tem bomo zagotovili komplementarnost in povezovanje specifičnih znanj ter omogočili lažje prepoznavanje aktualnih potreb končnih upravičencev po znanju.

V analizi smo ugotovili, da so mlajši kmetovalci bolj dovzetni za uvajanje novosti, izboljšav, inovacij in digitalizacije na kmetiji, dolgoletni kmetovalci, zaposleni na svoji kmetiji pa imajo bogate praktične izkušnje in specifična znanja, pomembna za mladega prevzemnika kmetije. Prenos specifičnih znanj in izkušenj od starejših na mlajše kmetovalce v času prevzemanja kmetije je pomanjkljiv. Za prenos teh izkušenj in znanja je pomembno tudi neformalno usposabljanje, ki ga bomo naslovili v okviru **intervencije IRP30 Medgeneracijski prenos znanja**. Znanje in praktične izkušnje, ki jih je prenosnik pridobil tekom dolgoletnega kmetovanja, namreč predstavljajo pomembno vrednost za mladega prevzemnika kmetije. Ugotovili smo namreč, da je prenos specifičnih znanj in izkušenj iz starejših na mlajše kmetovalce v času prevzemanja kmetije pomanjkljiv.

Krepitev zmogljivosti za ustvarjanje ter prenos znanja naslavljamo tudi preko **intervencijeIRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno**, kjer bodo obvezni člani konzorcijev po posameznih področjih oz. sektorjih tudi izobraževalne institucije. S tem želimo nove rešitve in znanja vpeljati tudi v izobraževalne programe, hkrati pa z vključevanjem npr. osnovnošolcev preko naravoslovnih dni in obiskov demonstracijskih kmetij približati mladim poklic kmetovalca.

ZNANSTVENORAZISKOVALNA DEJAVNOST IN INOVACIJSKO PODPORNO OKOLJE

Na področju raziskovalne dejavnosti in inovacij v kmetijstvu imamo na podlagi analize nekaj dobrih podatkov, na primer, da ima Slovenija višje število raziskovalcev na 1000 zaposlenih v primerjavi z evropskim povprečjem, da so ciljno raziskovalni projekti na področju kmetijstva tematsko usmerjeni in skladni s strateškimi usmeritvami raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije in strateških dokumentov s področja kmetijstva, gozdarstva in hrane in da se sodelovanje slovenskih raziskovalcev v projektih H2020 povečuje. Po drugi strani pa beležimo skromen delež državnih sredstev, ki so namenjena za razvojno raziskovalno dejavnost v kmetijstvu, glede na celotna državna sredstva za raziskave in razvoj v Sloveniji (povprečje za obdobje 2010 – 2019 je 4,5 %), nezadosten prenos znanja in inovacij iz raziskovalne sfere v načrtovanje, implementacijo in vrednotenje kmetijske politike ter v kmetijsko in gozdarsko prakso, podhranjenost raziskovalnih ustanov in nekaterih javnih služb glede raziskovalne

infrastrukture in opreme ter nezadostno sodelovanje med posameznimi raziskovalnimi institucijami in izmenjava znanja med njimi. V Sloveniji za evidentiranje potreb kmetovalcev in lastnikov gozdov po raziskavah in prenosu znanja v prakso (od spodaj navzgor) ni sistemsko urejeno. V okviru Ciljnega raziskovalnega programa "Naša hrana, podeželje in naravni viri" pa z javno objavljenim pozivom za zbiranje predlogov prednostnih tem raziskav, poskušamo v čim večji meri zajeti potrebe sektorja po raziskavah in novem znanju. Na podlagi predlogov prednostnih tem, ki jih posredujejo tako raziskovalne institucije, nevladne organizacije kot tudi drugi zainteresirani deležniki, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano oblikuje predlog tem za javni razpis, v okviru razpoložljivih sredstev Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, ki sofinancira projekte.

Nevarnost predstavlja zadržanost kmetovalcev do uvajanja inovacij, neprepoznavanje pomembnosti delujočega sistema AKIS med raziskovalnimi institucijami, beg mladih raziskovalcev v tujino, pa tudi ukinjanje enot in programov v raziskovalnih institucijah zaradi neustrezne kadrovske sestave ali nezadostnih finančnih virov.

Glede na navedeno bomo posebno težo pri nadgradnji AKIS v prihodnje namenili krepitvi inovacij, organiziranosti in prioritetam raziskovanja ter ukrepom za izboljševanje pogojev glede infrastrukture in raziskovalne opreme. To bomo izvajali preko nacionalnega proračuna v sodelovanju z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport. V povezavi z Nacionalnimi kontaktnimi točkami Obzorje Evropa bomo spodbujali vključevanje slovenskih raziskovalcev in deležnikov kmetijstva v evropske programe, deloma pa tudi preko intervencij AKIS. Še nadalje si bomo prizadevali za izboljšanje mehanizmov implementacije rezultatov projektov ciljnih raziskovalnih programov ter aplikativnih projektov Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano z objavami povezav na portalu znanja. Za izboljšanje prenosa znanja, pridobljenega v okviru mednarodnih znanstvenoraziskovalnih projektov po programih Obzorje 2020, Obzorje Europa, Life, Interreg in drugo, bomo poleg javnih predstavitev rezultatov projektov, vzpostavljenih stičišč, vključevanja končnih uporabnikov v projekt in podobno, povezave med izvajalci teh projektov in operativnimi skupinami EIP okrepili tudi z objavo informacij in povzetkov za končne uporabnike na portalu znanja ter okrepili povezovanje s predstavitvami projektov na letnem srečanju operativnih skupin EIP in drugih specializiranih tematskih dogodkih za krepitev povezav in sodelovanja med raziskovalci, svetovalci in kmetovalci ter prenosa znanja.

Z intervencijo IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno želimo izboljšati načrtovanje in razvoj raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti v kmetijstvu in zagotoviti boljše pogoje za ustvarjanje in izmenjavo znanja. Sistem AKIS zaradi nezadostnih javnih vlaganj v raziskave in razvoj ne more več slediti potrebam po novih znanjih na področju razvoja trajnostnega kmetijstva, uresničevanja okoljskih in podnebnih zavez na ravni EU ter zelenega in digitalnega prehoda. Z intervencijo bomo omogočili kontinuirano spremljanje in posodabljanje potreb posameznega področja oz. sektorja ter zagotovili razvoj celovite ponudbe znanja, pridobljenega tako na nacionalni ravni kot iz projektov na ravni EU v pomoč prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno. S konzorciji se bo okrepilo povezovanje in sodelovanje ter izmenjava znanja in informacij med raziskovalnimi institucijami in drugimi deležniki, kar bo pomembno prispevalo k učinkovitejšemu in uspešnejšemu sistemu AKIS.

Intervencija IRP31 Podpora za projekte EIP bo še naprej namenjena iskanju inovativnih rešitev konkretnih izzivov kmetovalcev, s poudarki na področjih podnebnih sprememb, varstva okolja in narave ter digitalizacije in predstavlja enega izmed načinov izmenjave novih znanj, praks, tehnologij, procesov in digitalizacije v prakso v kmetijstvu, gozdarstvu ter na podeželju. Z obveznim aktivnim sodelovanjem kmetijskega svetovalca kot člana operativne skupine EIP bo zagotovljen prenos znanja in inovativnih rešitev med operativno skupino EIP in kmetovalci oz. kmetijsko prakso. Hkrati pa bodo rezultati projektov EIP predstavljeni in razširjani drugim deležnikom sistema AKIS (na primer izobraževalnim

institucijam) tudi preko Mreže za podeželje in spletne platforme AKIS (portala znanja), ki bo interoperabilna tudi s projektom Farmbook, ki se izvaja istočasno in EIP-AGRI podatkovno bazo.

Direktorat za kmetijstvo izvaja **naloge inovacijske podpore** operativnim skupinam EIP (Innovation Support Service) kot EIP VEM točka (EIP *one-stop-shop point)* v povezavi z Mrežo za podeželje. EIP VEM točka zbira ideje kmetovalcev za nove projekte EIP, informira o možnostih povezovanja kmetovalcev s strokovnjaki in svetovalci ter drugimi operativnimi skupinami EIP v nastajanju in informira o postopkih in možnostih pridobivanja finančnih sredstev. Ta točka izvaja promocijo projektov EIP in njihovih rezultatov, organizira dogodke za mreženje in vzpostavljanje novih partnerstev oziroma izvaja t.i. inovacijsko posredništvo (*brokering).* Dejavnosti inovacijske podpore se krepijo tudi v okviru Javne službe kmetijskega svetovanja.

JAVNE SLUŽBE – STROKOVNE NALOGE IN SVETOVANJE

Strokovne naloge in svetovanje v kmetijstvu, gozdarstvu in prehrani izvaja 16 javnih služb, ki so svetovalcem in lastnikom gozdov večinoma na voljo brezplačno.

Javne službe v živinoreji in veterinarstvu ter javne službe v rastlinski proizvodnji in zdravstvenem varstvu rastlin izvajajo naloge na področju ohranjanja in trajnostne rabe lokalnih genskih virov oziroma avtohtonega genskega materiala v kmetijstvu v genskih bankah, selekcijo in žlahtnjenje odpornih sort, preizkušanje sort s skupnega trga ter povečanja preskrbe z lokalnimi sortami in semenskim materialom. Prispevajo k genetskem napredku pri domačih živalih, ohranitvi biotske raznovrstnosti, zadostnemu številu plemenskega materiala in zagotavljanju primerljivega nivoja zdravstvenega stanja rejnih živali. Izvajajo tudi preizkušanje različnih tehnologij pridelave za doseganje višje produktivnosti na kmetijah in zagotavljajo neodvisne strokovne informacije in prenos znanja do kmetijskih svetovalcev in kmetovalcev.

Javna gozdarska služba izvaja naloge na področjih spremljanja stanja in razvoja gozdov, varstva gozdov, usmerjanja gospodarjenja z gozdovi, gozdnim prostorom, posamičnim gozdnim drevjem ter skupinami gozdnega drevja zunaj naselij, usmerjanja gradnje in vzdrževanja gozdnih cest, vodenja evidenc in baz podatkov za gozdarstvo, strokovnega svetovanja in usposabljanje lastnikov gozdov, gozdnega semenarstva, vključno s pridelavo semena gozdnih in drevesnih vrst na semenskih plantažah, hranjenjem rezervnih količin semena gozdnih drevesnih in grmovnih vrst in ustanovitvijo in delovanjem semenske banke, zagotavljanje sadik gozdnih drevesnih in grmovnih vrst ter prevzemanja del, ki so bila opravljena v gozdu, če so bila sofinancirana iz proračuna Republike Slovenije in Evropske unije.

Javna služba kmetijskega svetovanja - JSKS (angl. Public Agricultural Advisory Service – PAAS) deluje v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice – KGZS (angl. Chamber of Agriculture and Forestry of Slovenia – CAFS) na območju celotne Slovenije in je organizirana regionalno. Vsebinsko pokriva vsa pomembnejša področja kmetijstva in razvoja podeželja.

V analizi SWOT smo ocenili, da se sodelovanje med JSKS in ostalimi javnimi službami krepi. Še večjo pozornost bomo namenjali rezultatski naravnanosti strokovnih nalog javnih služb, izboljšanju kakovosti izvajanja nalog in spodbujanju učinkovitejšega prenosa rezultatov strokovnih nalog in znanja končnim upravičencem. Ob tem je ena pomembnejših nalog koordinacije v sistemu AKIS zagotavljanje komplementarnosti med znanstveno raziskovalno dejavnostjo, nalogami javnih služb, vključno z JSKS, ter projekti operativnih skupin EIP in konzorcijev institucij znanja.

V JSKS je tik pred upokojitvijo veliko izkušenih kmetijskih svetovalcev, ki dragoceno znanje prenašajo na mlade svetovalce. Pomladitev JSKS bo tudi priložnost za hitrejše uvajanje inovativnih tehnologij, sodobnih pristopov v svetovanju ipd. Za zagotavljanje široke palete znanja je treba v sistem AKIS v prihodnje vpeti tudi zasebne svetovalce in druge ponudnike znanja.

Podintervencija Usposabljanje svetovalcev je namenjena dvigu usposobljenosti kmetijskih in gozdarskih svetovalcev. Z okrepljenim usposabljanjem svetovalcev (tudi svetovalcev začetnikov) bomo zagotovili večjo kakovost svetovalnih storitev, vključno s krepitvijo inovacijskega posredništva. Spodbudili bomo posodobitev sektorja z izmenjavo znanja in razširjanjem okolju prijaznih proizvodnih praks, kakor tudi z inovacijami in digitalnim prehodom v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželju.

MREŽA ZA PODEŽELJE

Nacionalna mreža skupne kmetijske politike (Mreža za podeželje) bo informacije in nova znanja, ki izhajajo iz delovanja sistema AKIS-a, operativnih skupin EIP, lokalnih akcijskih skupin in drugih podprtih organizacij, kot tudi rezultate aplikativnih in ciljnih raziskovalnih projektov ter projektov iz naslova Obzorje 2020 in Obzorje Evropa, razširjala, promovirala ter organizirala izmenjavo znanja in inovacij. V okviru Mreže za podeželje bo vzpostavljena enotna spletna platforma AKIS (portal znanja) za prenos in izmenjavo znanja ter informacij na področju kmetijstva, gozdarstva in hrane. Predstavnik Mreže za podeželje bo vključen v koordinacijsko telo AKIS, s čimer se bo spodbujal prenos informacij in zagotavljala boljša koordinacija aktivnosti v sistemu AKIS.

DIGITALIZACIJA

Razvoj kmetijstva, gozdrastva in agroživilstva prihodnosti mora slediti razvoju digitalizacije. Zato bomo preko nacionalnega Načrta za okrevanje in odpornost (NextGen), nacionalnih sredstev in intervencij SKP krepili uporabo različnih sodobnih tehnologij proizvodnje hrane ter tehnik preciznega kmetovanja za doseganje bolj stabilne proizvodnje, ciljnega vnosa proizvodnih vložkov, manjše okoljske obremenitve in večjo ekonomsko učinkovitost. Znotraj celotne verige načrtujemo sodobnejše rešitve in tehnike optimiranja procesov, ponovne rabe in recikliranja ter zmanjševanja izgub hrane in odpadne hrane.

Z različnimi ukrepi oziroma podporami bomo izboljšali digitalizacijo procesov, javno dostopnost podatkov, večja bo medsebojno povezljivost javnih podatkov in razvijala se bodo digitalna svetovalna orodja. Po vseh regijah se bo spodbujala uporaba digitalnih tehnologij, načrtovane so naložbe v infrastrukturo in opremo kmetijske svetovalne službe in drugih javnih služb ter izobraževalnih ustanov na področju digitalizacije. Vzpostavljamo spletno platformo za izmenjavo znanja, nujna pa je tudi vzpostavitev aplikativnega sodelovanja vsebinskih in IT strokovnjakov pri reševanju izzivov SKP. Krepili bomo podatkovno analitiko z uvajanjem naprednih metod: orodja za podatkovno rudarjenje, uvajanje tehnik podatkovnih znanosti v namene podpore sprotnega operativnega in strateškega odločanja, umetna inteligenca, pa tudi standardizacija, integracija in odprtost podatkov ter univerzalnih orodij za krepitev učinkovitosti in transparentnosti kmetijske politike. Izboljšati želimo tudi sodelovanje z drugimi ministrstvi za potrebe črpanja in uporabe podatkov iz njihovih baz.

Na področju digitalizacije se uvajata tudi pomembni novosti – Sopotnik, aplikacija, ki omogoča vpogled v podatke satelitskega spremljanja površin, in digitalno orodje “FaST Tool (Farm Sustainability Tool for Nutrients), ki bo omogočalo pregled nad stanjem založenosti tal s hranili ter ravnovesjem glavnih hranil.

Na hitrost razvoja digitalizacije bodo zagotovo vplivale tudi različne zunanje nevarnosti, kot so splošen strah kmetovalcev pred uporabo novih tehnologij in digitalizacije v kmetijstvu v povezavi z nevarnostjo, uporabo in morebitno zlorabo podatkov. Tveganja so povezana tudi z interpretacijo podatkov, zaključkov in strategij v primeru odprtih podatkov s strani različnih interesnih skupin. Soočamo se tudi z neenakomerno razvitostjo naselij in dostopnostjo do informacijsko-komunikacijske tehnologije ter osnovnih storitev pa tudi z nezadostno usklajenost razvojnih strategij in programov digitalizacije na nacionalni in lokalni ravni. Razvoj širokopasovne infrastrukture na nacionalni ravni je opredeljen v Načrtu razvoja gigabitne infrastrukture do leta 2030. Ta vključuje cilje in potrebne ukrepe na področju razvoja

gigabitne infrastrukture, da se Slovenija do leta 2030 uvrsti med digitalno najbolj napredne države in da se do leta 2028 zagotovi gigabitna povezljivost za vsa gospodinjstva na podeželju in v mestih ter pokritost z omrežji 5G za vsa naseljena območja.

POVEZAVE MED HORIZONTALNIM IN OSTALIMI STRATEŠKIMI CILJI

V okviru analize stanja na področju SC2 je bilo ugotovljeno, da primanjkuje celovitih programov usposabljanja ter svetovanja o tematikah, ki bi pokrivale celostno upravljanje kmetij od uvajanja novih tehnologij, digitalizacije do podjetniških spretnosti, ekonomike, trženja, obvladovanje tveganj, finančnega upravljanja ipd. Z vidika povečanja konkurenčnosti in tržne usmerjenosti kmetijskih gospodarstev je izjemno pomembno okrepiti usposobljenost glede poslovanja in upravljanja kmetijskih gospodarstev. Navedeno vključuje različne vidike od vodenja računovodskih evidenc, poznavanja ekonomike celotnega kmetijskega gospodarstva, načinov uspešnejšega trženja kmetijskih proizvodov do upravljanja s tržno-cenovnimi in drugimi tveganji, ki so prisotna v kmetijskem sektorju.

Kmetovalci potrebujejo kakovostno specializirano svetovanje in usposabljanje zlasti glede ekonomike:

- preusmeritve iz konvencionalnega kmetovanja v ekološko kmetovanje,
- prilagajanja kmetijske proizvodnje izzivom blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe: v kontekstu zmanjšanja izpustov TGP, zlasti metana in didušikovega oksida, bodo poudarki AKIS intervencij na načinu ustreznejšega krmljenja živali, manjši rabi mineralnih gnojil, strokovno utemeljenemu gnojenju, manjši uporabi FFS, ustreznejšim načinom obdelave tal, merjenju dejanskih učinkov (tudi v poslovno-finančnem smislu) na konkretnem kmetijskem gospodarstvu itn.. Z vidika prilagajanja kmetijske proizvodnje bodo poudarki tudi na ekonomiki uvajanja zaščitnih sistemov, spremembi sortne sestave , ekonomiki uvajanja ustreznejših pasem živali, racionalnejši rabi vode itn.),
- uvajanja principov krožnosti (sekundarna raba surovin, predelava stranskih proizvodov, snovna učinkovitost),
- učinkovite rabe energije in uvajanja obnovljivih virov energije,
- manjšega okoljskega odtisa kmetijstva (manjša raba plastične embalaže, manj odpadkov, ustreznejše načrtovanje kmetijske proizvodnje za doseganje manjših izgub hrane in manj odpadne hrane, manjši bilančni presežki fosforja in dušika v tla in vode, manjši izpusti amonijaka itn.);
- uvajanja nadstandardnih zahtev glede dobrobiti živali,
- uvajanja digitalizacije kmetijskega gospodarstva,
- dodajanja vrednosti kmetijskih proizvodnji.

Z vidika hitrejšega prevzemanja tovrstnih novih tehnologij, ki so bistveno bolj okoljsko in podnebno vzdržne, je ključno, da kmetje dobro spoznajo poslovno-finančni vidik tovrstnih prilagoditev v proizvodnji, saj se brez zagotovljene ustrezne dohodkovne varnosti ne bodo odločali za spremembe. Ustrezna specializirana svetovanja inusposabljanja glede uvajanja omenjenih novih »zelenih in krožnih« poslovnih modelov morajo biti kmetom široko dostopna.

Podobno kot za zelene in krožne poslovne modele velja tudi za uvajanje dodane vrednosti preko diverzifikacije ali nadgradnje kmetijske dejavnosti s ciljem doseganja višje dodane vrednosti (usmerjanje v večjo vključenost kmetov v sheme kakovosti).

Komplementarno z nalogami svetovanja JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju ekonomike, uvajanja ekološkega kmetijstva) bodo intervencije AKIS: IRP31 Podpora za projekte EIP, IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno dopolnile doseganje ciljev naslednjih intervencij v okviru SC2:

- IRP02: Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev;

- IRP03: Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano;
- IRP04: Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij;
- IRP07: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu;
- IRP35: Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo;
- IRP13: Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom;
- IRP40: Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme;

V okviru analize stanja na področju SC3 je bilo ugotovljeno, da primanjkuje znanja in zavedanja o prednostih povezovanja, skupnem nastopu na trgu, usposobljenosti na področju organiziranja, oblikovanja novih poslovnih modelov, trženja ipd. Bistvenega pomena je spodbujanje k trajnostnem razvoju kmetijstva in gozdarstva. Predvsem se kot izrazita potreba kaže večja usposobljenost in specializirano svetovanje glede pomena dolgoročnih pisnih pogodbenih odnosov med akterji v verigi preskrbe s hrano, zlasti med primarnimi proizvajalci in naslednjimi členi v verigi. Hkrati je potrebno usposobiti kmete glede načina skupnega organiziranja proizvodnje, skupnega nastopa na trgu in promocije. Kmetom mora biti nudeno celovito svetovanje oz. usposabljanje glede ekonomike skupnega delovanja in povezovanja ter nastopanja na trgu, glede boljšega pogajalskega izhodišča, ki ga imajo lahko povezani proizvajalci, glede pomena transparentnosti snovnih tokov in porazdeljenosti dodane vrednosti vzdolž verige preskrbe s hrano.

Komplementarno z nalogami svetovanja JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju povezovanja in organiziranja) bodo intervencije AKIS: IRP31 Podpora za projekte EIP, IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno dopolnile doseganje ciljev naslednjih intervencij v okviru SC3:
- IRP10: Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju;
- IRP11: Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti;
- IRP39: Podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti;
- IRP12: Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih.

V okviru analize stanja na področju SC4 je bilo ugotovljeno, da primanjkuje znanja in zavedanja o pomenu podnebnih sprememb in njihovem vplivu ter posledicah za kmetijstvo in gozdarstvo. Povečali bomo usposobljenost kmetijskih svetovalcev in kmetov, da bodo razumeli in sprejeli ukrepe namenjene blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje. Posebno pozornost bomo usmerili predvsem k novim intervencijam za zmanjšanje TGP, tako v okviru SOPO intervencij kot so dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in TGP kot tudi intervencij v okviru KOPOP – Podnebne spremembe (izboljšanje kakovosti krme in optimizacija krmnih obrokov). Pozornost potrebujejo tudi naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil, kjer je znanje o uporabi ustrezne mehanizacije in opreme za skladiščenje in aplikacijo organskih gnojil ključno pri zmanjšanju izpustov TGP. Pri ukrepih za prilagajanje na podnebne spremembe, ki so predvsem naložbe, je treba slediti najnovejšim tehnološkim dosežkom in to znanje prenašati na kmetovalce.

Komplementarno z nalogami svetovanja JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju novih tehnologij za optimizacijo proizvodnje in prilagajanje na podnebne spremembe v živinoreji, rastlinski pridelavi in gozdarstvu) bodo intervencije AKIS: IRP31 Podpora za projekte EIP, IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno dopolnile doseganje ciljev naslednjih intervencij v okviru SC4:
- INP 8.1 – Ekstenzivno travinje
- INP 8.4 – Dodatki za zmanjšanje izpustov amonijaka in TGP v kmetijstvu
- IRP18.01 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Podnebne spremembe

- IRP15 – Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah
- IRP16 – Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih
- IRP17 – Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil
- IRP36 – Naložbe v obnovljive vire energije

V okviru analize stanja na področju SC5 je bilo ugotovljeno, da je ozaveščenost javnosti o problematiki varovanja naravnih virov, to je voda, tal in zraka, še vedno premajhna, zato so potrebne dodatne izobraževalne aktivnosti tako kmetijskih svetovalcev kot kmetov, predvsem mlajše generacije. Vrzeli v znanju se nanašajo predvsem na učinkovito upravljanje hranil in vode ter uporabo FFS na ravni kmetij. Za občutno izboljšanje na tem področju, je potreben individualen pristop na ravni posameznega kmetijskega gospodarstva. Zato se bo uvedel sistem za upravljanje s hranili na kmetiji, sistem za podporo odločanju pri namakanju na kmetiji in sistem za upravljanje s FFS na kmetiji. Okrepili bomo razvoj in prenos tehnologij v prakso ter znanja na področju sodobnih tehnik gnojenja in uporabe FFS, s promocijskimi in animacijskimi aktivnostmi pa spodbudili zainteresiranost kmetov za prevzemanje okolju prijaznih kmetijskih praks v okviru intervencij SKP za SC5: sheme za podnebje in okolje, kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ekološko kmetovanje, naložbe v nakup kmetijske mehanizacije za optimalno rabo hranil in trajnostno rabo FFS, idr. Intervencije so pomembne tudi za doseganje ciljev iz Načrta upravljanja voda 2022–2027 (NUV III), Strategije EU za tla do leta 2030 in Operativnega programa nadzora nad onesnaževanjem zraka za doseganje izpustovskih ciljev do leta 2030. V ta namen je treba zagotoviti ustrezne programe usposabljanja in specializirano terensko svetovanje s področja izvajanja kmetijskih praks za varovanje naravnih virov. Ker je tudi ekološko kmetovanje prepoznano kot nadstandardna sonaravna kmetijska praksa, ki pozitivno vpliva na ohranjanje naravnih virov, bomo posebno pozornost namenili zagotavljanju specializiranih svetovalnih storitev za ekološke kmete. Informiranje, ozaveščanje in usposabljanje kmetijskih svetovalcev in kmetov so ključna orodja za spodbujanje kmetijskih praks, ki prispevajo k ohranjanju naravnih virov in trajnostnemu kmetovanju. Ker programi usposabljanja in svetovanja prispevajo k boljšemu razumevanju potrebe po ohranjanju in izboljševanju stanja vodnih teles površinskih in podzemnih voda, ustreznemu upravljanju s tlemi in zagotavljanju čistega zraka, jih bomo vključili v intervencije AKIS.

Komplementarno z nalogami svetovanja JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki prispevajo k varovanju naravnih virov – ustreznemu upravljanju z vodami, gospodarjenju s tlemi in zmanjševanju onesnaževanja zraka) bodo intervencije AKIS: IRP31 Podpora za projekte EIP, IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno dopolnile doseganje ciljev naslednjih intervencij v okviru SC5:
- INP8.3 Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak;
- INP8.5 Naknadni posevki in podsevki;
- INP8.6 Ozelenitev ornih površin preko zime;
- INP8.7 Konzervirajoča obdelava tal;
- INP8.10 Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika v trajnih nasadih;
- INP8.12 Kompostiranje hmeljevine;
- IRP41 Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov;
- IRP14 Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom;
- IRP18.2 Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Naravni viri;
- IRP19 Ekološko kmetovanje;
- IRP21 Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS.

V okviru analize stanja na področju SC6 je bilo ugotovljeno, da je posebno pozornost treba nameniti

povečanju usposobljenosti kmetijskih svetovalcev in kmetov o naravovarstveni problematiki, povečanju dostopnosti specializiranih svetovalnih storitev za kmete in učinkovitejšemu prenosu znanja in inovacij v prakso, kar vse lahko prispeva k uspešnejšemu ohranjanju biotske raznovrstnosti habitatov kmetijske krajine ter genskih virov. O pomenu kmetijstva za ohranjanje biotske raznovrstnosti in genskih virov je treba informirati tudi širšo javnost. Večji poudarek bomo namenili promociji naravovarstvenih ukrepov. Naravovarstvene podintervencije so vezane tudi na izpolnjevanje ciljev Programa upravljanaja območij Natura 2000, zato je nujno doseganje višjega vpisa v izvajanje teh poditnervencij. Višji vpis bomo dosegli z ustreznim izobraževanje kmetijskih svetovalcev kot tudi sami promociji naravovarstvenih podintervencij. Predvideno je, da bo imel pomembnejšo vlogo pri svetovanju in promociji Zavod RS za varstvo narave in upravljalcem zavarovanih območij. Na podlagi anlize stanja na področju SC6 je bilo ugotovljeno, da je skupen napor vseh omenjenih služb prinesel višje vpise v naravovarstvene operacije programskega obdobja 2013-2022. Svetovanje in intervencije AKIS so zato pomembne pri izvajanju intervencij na področju SC6, saj drugače niso dovolj zanimive ali razumljene s strani kmetov. Le z okrepljenim svetovanjem je namreč mogoče doseči zaželene rezultate.

Komplementarno z nalogami svetovanja JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju naravovarstvenih ukrepov), bodo intervencije AKIS: IRP31 Podpora za projekte EIP, IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno dopolnile doseganje ciljev vseh intervencij v okviru SC6, zlasti pa:

- IRP18 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Biotska raznovrstnost in krajina,
- IRP42 – Lokalne pasme
- INP8: Shema za podnebje in okolje (SOPO) – Okolje,
- IRP20 – Plačila Natura 2000,
- IRP33 – Izvajanje izbranih ukrepov na zavarovanih območij.

V zvezi s SC4, 5 in 6 je treba upoštevati, da mora država članica v skladu s členom 70(9) Uredbe EU 2021/2115 zagotoviti, da imajo osebe, ki izvajajo intervencije s področja okolja in podnebja, dostop do ustreznega znanja in informacij, ki so potrebni za izvajanje teh intervencij, ter da se v pomoč kmetom, ki se zavežejo, da bodo spremenili svoj proizvodni sistem, omogoči ustrezno usposabljanje tistim, ki ga potrebujejo, pa tudi dostop do strokovnega znanja. Upravičenci, ki bodo vključeni v intervencije kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, bodo morali v času trajanja obveznosti (v petih letih) opraviti program usposabljanja oziroma svetovanja s področja kmetijsko-okoljsko-podnebnih vsebin v obsegu najmanj 15 ur, tisti, ki bodo vključeni v intervencijo ekološko kmetovanje, pa program usposabljanja oziroma svetovanja s področja ekološkega kmetijstva v obsegu najmanj 25 ur.

V okviru analize stanja na področju SC7 je bilo ugotovljeno, da mladi kmetje pogosto težko dostopajo do kreditov oziroma so pri tem neuspešni med drugim tudi zato, ker jim primanjkuje znanj na področju upravljanja kmetijskih gospodarstev in finančnih spretnosti. Mladi kmetje, ki bodo upravičenci v okviru intervencije IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov se bodo morali v obdobju izvajanja poslovnega načrta obvezno udeležiti izobraževanj z navedenih področij. Prav tako so bile izkazane potrebe po vzpostavitvi novih modulov neformalnih izobraževanj za prenos znanja na mlade kmete na področju tehnologije pridelave in prireje, digitalizacije v kmetijstvu, podjetništva, povezovanja, financ in davkov, lažjega uvajanja novih tehnologij, varnosti pri delu, prilagajanja podnebnim spremembam, okoljskim zahtevam kmetovanja in novih trženjskih pristopov. S prenosom znanja z naštetih področij na mlade kmete se bo dopolnjeval vsakodnevni prenos specifičnih znanj prenosnikov z znanji strokovnjakov, kar je posebnega pomena za mlade kmete v obdobju, ko samostojno začenjajo s kmetijsko dejavnostjo na svoje ime in za svoj račun.

Komplementarno z nalogami svetovanja JSKS, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev (svetovanje na področju generacijske pomladitve na kmetijah), bosta intervenciji AKIS IRP30 Medgeneracijski prenos znanja in IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje dopolnili doseganje ciljev obeh intervencij v okviru SC7:

- INP09 Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete,
- IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov.

Prenos znanja na navedenih področjih je potreben, da bo omogočeno uspešno začetno obdobje kmetovanja mladega kmeta, da bo lahko na podlagi prejetih znanj samostojno sprejemal odločitve pomembne za njegovo kmetijsko gospodarstvo, razvijal kmetijsko dejavnost v skladu z usmeritvami in zmožnostmi.

V okviru analize stanja na področju SC8 je bilo ugotovljeno, da je na podeželju močan socialni kapital, ki odločilno vpliva na dinamiko razvoja na podeželju (izobraženi mladi, aktivni upokojenci, društva in nevladne organizacije in drugi akterji). Posebna priložnost je razvoj podeželja v skladu s konceptom Pametnih vasi in krožnega gospodarstva (digitalne tehnologije, digitalne platforme, ki nudijo storitve storitve, kot so e–učenje, e–uprava, transport, socialne storitve, turizem na podeželju, kratke verige vrednosti, kaskadna raba surovin socialne inovacije v podeželskih storitvah in podjetništvu), ki omogoča ohranjenost poseljenosti podeželja in razvoja podjetništva na podeželju).

V okviru izvajanja pristopa LEADER v Sloveniji že več programskih obdobij delujejo lokalne akcijske skupine (LAS), ki so mreža lokalnih partnerjev javnega, socialnega in ekonomskega sektorja na lokalnem območju, ki s svojo strategijo lokalnega razvoja in dejavnostmi spodbuja povezave med lokalnimi akterji. Mreženje v okviru delovanja LAS ali preko izvajanja projektov omogoča izmenjavo znanj, izkušenj, idej in informacij. S krepitvijo in opolnomočenjem LAS se bo spodbujalo sodelovanje tudi na drugih področjih ter s tem tudi prenos znanja. Preko izvajanja strategij lokalnega razvoja se bodo po pristopu »od spodaj navzgor« lahko izvajali projekti na temo vseživljenjskega izobraževanja, usposabljanja in prenosa teoretičnih znanj med različnimi ciljnimi skupinami.

V okviru SC8 LAS lahko kot mreža lokalnih partnerjev preko izvajanja operacij prispevajo k prenosu znanja in informacij v HC10, preko koncepta Pametnih vasi pa tudi k digitalizaciji podeželja. Po drugi strani pa bodo imeli deležniki LAS dostop do usposabljanj v okviru intervencije AKIS IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev, saj so smotrna dodatna znanja npr. na področjih informacijske tehnologije, ekonomike ter dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

V okviru analize stanja na področju SC9 je bilo za področje obvladovanje mikrobne odpornosti (AMR) ugotovljeno, da je treba z ukrepi preprečiti prekomerno in neustrezno rabo protimikrobnih zdravil (AM) zaradi ohranjanja njihove učinkovitosti. Kadar so za zdravljenje živali nujno potrebna AM je potrebno zagotoviti, da se uporabljajo odgovorno in preudarno. Zato so pomembni ukrepi v smislu dobrobiti živali za preprečevanje okužb in širjenja odpornosti mikrobov, za ozaveščanje, usposabljanje in izobraževanje rejcev, veterinarjev in ostalih deležnikov, izvajanje dobrih rejskih in higienskih praks ter ostalih biovarnostnih ukrepov. Deležnike je potrebno tekoče seznanjati z najnovejšimi dognanji na tem področju. V ta namen se bodo pripravile in posodabljale tudi različne smernice in protokoli zdravljenja. Načrtovano spremljanje porabe protimikrobnih zdravil po živalskih vrstah na posameznih kmetijskih gospodarstvih bo pomagalo pri prepoznavanju in odpravljanju vzrokov v primeru težav, ki vodijo v prekomerno porabo, in tudi prepoznavanje bolj uspešnih gospodarstev, kot primerov najboljših praks kar bo služilo tudi za prenos znanja.

V okviru analize stanja na področju SC9 je bilo za področje dobrobiti živali (DŽ) ugotovljeno, da je kot splošni pogoj za upravičence v okviru intervencije DŽ zahtevano usposabljanje iz vsebin s področja dobrobiti živali. Upravičenci bodo morali opraviti usposabljanje v obsegu najmanj 4 ur v zvezi z vsebinami s področja DŽ v letu prve oddaje zahtevka za intervencijo v tekočem programskem obdobju.

Poleg tega bo za vstop v intervencijo DŽ za prašiče kot vstopni pogoj ostala tudi zahteva glede svetovanja. Ta vstopni pogoj bo ostal do vzpostavitve nadgrajenega Centralnega registra prašičev (CRPš), ki bo omogočal administrativno kontrolo staleža prašičev in vstopnega pogoja glede števila prašičev na dan oddaje zahtevka. Individualno svetovanje za intervencijo DŽ za prašiče bo obsegalo pomoč kmetu pri odločanju glede vključitve v določene zahteve iz pod-operacije DŽ za prašiče, vključevalo bi pregled hleva, oddelkov v hlevu in posameznih boksov ter odločitev glede možnosti izvajanja zahteve za večjo

neovirano talno površino ter določitev največjega dovoljenega števila živali pri katerem je zahteva izpolnjena.

Tudi na področju zmanjšane uporabe kemičnih FFS in uporabe alternativnih metod zdravstvenega varstva rastlin pred boleznimi in škodljivci je velika potreba po novih znanjih in prenosu v prakso.

V okviru analize stanja na področju SC9 je bilo za področje izgub hrane in odpadne hrane v verigi preskrbe s hrano ugotovljeno, da je treba osveščati in izobraževati vse deležnike v verigi ter vzpodbujati inovacijska partnerstva. Treba je okrepiti prenos znanja za trajnostno proizvodnjo in porabo hrane in ozaveščati javne zavode o pomenu lokalno in trajnostno pridelane hrane ter potrošnike o rokih trajanja hrane in načinih zmanjševanja količine odpadne hrane.

Z intervencijami AKIS: IRP31 Podpora za projekte EIP, IRP32 Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev in IRP38 Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno bomo v okviru SC9 dopolnili doseganje ciljev naslednjih intervencij:
- IRP27 – Biotično varstvo rastlin
- IRP28 – Dobrobit živali

KREPITEV SISTEMA AKIS

V SN 2023–2027 se obseg finančnih sredstev za sistem AKIS pomembno povečuje glede na programsko obdobje PRP 2014–2020, ko je bilo za izvajanje ukrepov prenosa znanja, svetovanja in inovativnosti namenjenih 3,49 milijona evrov letno. V SN 2023–2027 se za intervencije v okviru HC10 namenja 33.260.000 evrov (oz. 6,65 milijona evrov letno), kar na letni ravni v primerjavi s prejšnjim obdobje pomeni 90,6 % povečanje alokacije sredstev za sistem AKIS, s čimer izkazujemo svojo zavezanost za njegovo krepitev. Slovenski AKIS bo financiran tudi z nacionalnimi sredstvi za kmetijsko izobraževanje, znanstveno-raziskovalno dejavnost in delovanje javnih služb, pri čemer se tako v kmetijstvu kot v gozdarstvu od leta 2015 povečujejo nacionalna sredstva za financiranje javnih služb in strokovnih nalog. Tudi sredstva v okviru Načrta za okrevanje in odpornost (NextGen) bodo prispevala h krepitvi sistema AKIS, predvsem na področju digitalizacije.

8.2 Opis, kako bodo svetovalne službe, raziskovalci in mreže SKP sodelovali v okviru AKIS (člen 114(a)(ii))

V analizi SWOT smo ocenili, da je potrebno okrepiti sodelovanje in prenos znanja med deležniki AKIS.

MKGP pripravlja operativni načrt za krepitev povezovanja, sodelovanja in koordinacije deležnikov sistema AKIS (Operativni načrt AKIS), in sicer raziskovalnih in izobraževalnih ustanov, javnih služb, ki izvajajo strokovne naloge in Javne službe kmetijskega svetovanja (JSKS) ter Mreže za podeželje. Slovenija je vključena tudi v projekt Horizon ModernAKIS (Obzorje Evropa), ki naslavlja vsebine izboljšanja izmenjave znanja in koordinacije v sistemih AKIS držav članic.

Operativno koordinacijo sistema AKIS bo vodil Direktorat za kmetijstvo, ki koordinira SKP, izvaja inovacijsko podporo z EIP VEM točko, vodi Mrežo za podeželje in usklajuje in spremlja delo javnih služb v rastlinski proizvodnji in živinoreji ter JSKS. Ta direktorat bo nadaljeval in krepil sodelovanje na področju ustvarjanja in izmenjave znanja še s Službo za razvoj in prenos znanja, Direktoratom za gozdarstvo in lovstvo, Direktoratom za hrano in ostalimi organizacijskimi enotami MKGP, ki so pomembne za dobro delovanje sistema AKIS.Vzpostavlja se spletna platforma AKIS (portal znanja), na kateri bodo objavljeni tudi rezultati raziskovalnih nalog in projektov, financiranih tako iz nacionalnih kot tudi EU sredstev, ter strokovnih nalog javnih služb.

V programskem obdobju 2014-2020 so bile za izboljšanje sodelovanja med svetovalno službo,

raziskovalci in kmetovalci prvič podprte operativne skupine v okviru EIP projektov. Zanimanje za tovrstne oblike sodelovanja je vedno večje, kar se odraža tudi v številu vlog na javnih razpisih. Vse oblike sodelovanja v okviru ukrepa Sodelovanje so se izkazale za pomemben doprinos k večjemu povezovanju vseh deležnikov od raziskovalnih in svetovalnih institucij do kmetijskih gospodarstev. Še posebej je je bil pomemben pogoj obveznega aktivnega sodelovanja kmetovalca, raziskovalca in svetovalca v t.i. trikotniku znanja oziroma operativni skupini EIP. To je pospešilo prenos znanja in inovativnih rešitev do kmetijske prakse na eni strani ter prenos dejanskih potreb in inovativnih idej kmetovalcev do raziskovalne sfere. K krepitvi inovativnosti, sodelovanja in vzpostavljanja operativnih skupin je pomembno prispevala tudi inovacijska podpora z EIP VEM točko (one stop shop), ki deluje od leta 2017 in dejavnosti Mreže za podeželje.

Nadaljevali bomo z vzpostavljenim sodelovanjem in izmenjavo informacij med EIP VEM točko, Mrežo za podeželje ter svetovalnimi in raziskovalnimi institucijami, kot so: organizacija letnega posveta JSKS in dogodka na temo Evropskega partnerstva za inovacije (EIP), strokovnih ekskurzij v tujino (npr. s področja mladih kmetov, ekološkega kmetovanja, dobrih kmetijskih praks za varovanje naravnih virov in ohranjanje ter izboljšanje biotske raznovrstnosti), strokovnih posvetov, udeležbo kmetijskih svetovalcev na letnih mednarodnih posvetih evropskih združenj kmetijskih svetovalcev ipd. Na takih posvetih, ki se jih udeležijo tako svetovalci kot kmetovalci, se predstavijo tudi rezultati raziskovalnih projektov in strokovnih nalog, ki jih izvajajo javne službe v kmetijstvu in gozdarstvu.

Intervencija za projekte EIP bo omogočila mednarodno sodelovanje operativnih skupin. EIP VEM točka bo spodbujala vključevanje v transnacionalne operativne skupine in zagotavljala izmenjavo znanja informacij zainteresiranim slovenskim operativnim skupinam EIP. Ta točka se bo povezovala z drugimi mrežami in inovativnimi partnerstvi znotraj in izven Slovenije (npr. SRIP Hrana, EIT Food Hub Slovenija, EIP Agri Service Point), ki lahko prispevajo k pretoku znanja in inovacij v sistemu AKIS.

Rezultati aplikativnih raziskav in ciljnih raziskovalnih projektov, ki se financirajo iz nacionalnih sredstev, se preko javnih predstavitev in objave končnih poročil prenašajo ostalim deležnikom AKIS. Prenos znanja, pridobljenega v okviru mednarodnih znanstvenoraziskovalnih projektov po programih Obzorje 2020, Obzorje Europa, Life, Interreg in drugih, poteka z javnimi predstavitvami rezultatov projektov, vzpostavljanjem stičišč, vključevanjem končnih uporabnikov v projekt in podobno. Prenos informacij in znanja bomo še okrepili z objavo informacij in povzetkov za končne uporabnike – kmetovalce, ki bodo dostopni na portalu znanja in namenjeni deležnikom AKIS. Predstavljeni bodo tudi na letnem srečanju operativnih skupin EIP in drugih specializiranih tematskih dogodkih, ki bodo organizirani z namenom krepitve povezav in sodelovanja med raziskovalci, svetovalci in kmetovalci.

V juniju 2022 je Vlada Republike Slovenije imenovala Programski odbor za operativno uskaljevanje znanstvenoraziskovalne in inovacijske politike s čimer bo zagotavljeno učinkovitejše in koordinirano upravljanje raziskovalno razvojnih in inovacijskih aktivnosti na nivoju ministrstev ter usklajevanje in povezovanje različnih aktivnosti mreženja, informiranja, usposabljanj ter izvedbe skupnih dogodkov v okviru krepitve znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega ekosistema.

V letu 2022 slovenske raziskovalne institucije sodelujejo pri vsaj 35 projektih Obzorje in to na različnih področjih od biogospodarstva, (BIOEAST's Up), upravljanja s kmetijskimi tlemi (EJP SOIL), biodiverzitete (Partnerstvo Biodiversiteta, EXCALIBUR, GenRes Bridge), projekti s področja trajnostnega kmetijstva (CHAIN4DIV), prehranski sistemi in inovacije v oskrbovalnih verigah (ZeroW, FoodE), inovacije v kmetijskem svetovanju (FAIRshare) in drugi. Vsi ti ukrepi s svojimi rezultati oblikujejo novo znanje in prenašajo znanja iz drugih držav. Pri pomembnem številu projektov je vključena tudi javna kmetijsko svetovalna služba in posamezna kmetijska gospodarstva, kar krepi AKIS v Sloveniji. Posebej bi izpostavil projekt SHERPA, kjer je v Sloveniji oblikovano večdeležniško stičišče SVARUN, ki združuje raziskovalce, predstavnike vlade, gospodarstva ter kmetijske, okoljske in druge deležnike na proučevanju rezultatov EU in nacionalnih raziskovalnih projektov in njihovi možnosti prenosa v kmetijsko politiko. S tem je še dodatno okrepljena sinergija med programom Obzorje in na dejstvih

oblikovane kmetijske politike v Sloveniji. Kmetijsko ministrstvo tudi neposredno sodeluje pri nekaterih projektih, omenimo dosedanje sodelovanje v ERA NET SusAn, CORE Organic in Arimnet tersodelovanje v EJP SOIL v funkciji sofinancerja ter partnersko sodelovanje v projektu BIOEASTsUP in modernAKIS.

Ministrstvo, pristojno za znanost je vključeno v partnerstvo Biodiverziteta, kmetijsko ministrstvo pa bo poskušalo vstopiti tudi v Partnerstvo Agroekologija. Vključevanje v partnerstvi Zdravje in dobrobit živali in Prehranski sistemi je odvisno od možnosti vključevanja in »kind prispevka« iz programskega financiranja ARRS.

Za bolj koordinirano povezovanje vsebin na programu Obzorje z nacionalno raziskovalno politiko in potrebami kmetijskega sektorja (Strateški načrt 2023–2027) je v okviru ministrstva, pristojnega za znanost oblikovana ekspertna skupina, ki vključuje predstavnike različnih resorjev (MIZŠ, MKGP, MOP in MGRT). Menimo da sodelovanje slovenskih raziskovalcev in financerjev raziskav v projektih Obzorje 2020 in v projektih Obzorje Evropa pomaga graditi AKIS v Slovenji in nudi podporo intervencijam, vključenim v strateški načrt.

Tesnejša povezava med raziskavami Obzorja Evropa in potrebami nacionalnih strategij je vzpostavljena tudi z vključevanjem sektorskih delegatov v programske odbore Obzorja Evropa prek nacionalne kontaktne točke Obzorja Evropa pri Ministrstvu za znanost, izobraževanje in šport. Vključevanje sektorskih delegatov omogoča hitrejši vsestranski pretok informacij in znanja, ki se izvaja preko Mreže za podeželje.

JSKS ima vzpostavljene strokovne skupine po posameznih kmetijskih panogah, v katerih poleg svetovalcev sodelujejo tudi raziskovalci in strokovnjaki na določenih vsebinskih področjih kar pomembno prispeva k izmenjavi znanja in evidentiranju potreb po raziskavah.

JSKS je vključena v mednarodne organizacije SEASN (kjer predseduje) in EUFRAS (član upravnega odbora) ter IALB, preko katerih se izmenjujejo znanje in informacije iz projektov. V nekaterih projektihje aktivno vključena (FAIRSHARE, I2Connect, Humus, Interreg projekti, LAS projekti), v teku pa so prijave za prihodnje projekte (Farm4future, Climate farm demo in Climate farm Advisory demo). Na letnem posvetu JSKS se svetovalcem predstavljajo projekti EIP. V projekte vključeni svetovalci o poteku, aktivnostih in rezultatih redno seznanjajo ostale svetovalce.

V okviru javnega sistema svetovanja delujejo JSKS, Javna svetovalna služba v čebelarstvu ter Javna gozdarska služba. Sodelovanje JSKS z drugimi javnimi službami je vzpostavljeno, vendar ga želimo okrepiti.

Dobri primeri takega sodelovanja so:

-Sodelovanje med javno službo zdravstvenega varstva rastlin in JSKS (ponekod delujeta na isti lokaciji), kar zagotavlja sinergistični učinek obeh služb z izmenjavo znanja in sodelovanje pri odkrivanju ter varstvu pred boleznimi in škodljivci na kmetijskih gospodarstvih in svetovalni dejavnosti.

-Sodelovanje JSKS in JSSČ, na primer pri projektu sejanja medovitih rastlin in svetovanju kmetijskim gospodarstvom na področju čebelarstva.

-Povezovanje nalog in delovanja JSKS in javne službe strokovnih nalog v živinoreji pri svetovanju glede ustreznih krmnih obrokov in pridelave krme.

-Aktivno sodelovanje predstavnikov vseh strokovnih institucij in javnih služb, ki delujejo naposameznem področju na vsakoletnih posvetih JSKS in na drugih dogodkih, ki se izvajajo v sklopu JSKS – npr Erjavčevi dnevi, Sadjarski posveti in podobno.

-Sodelovanje JSKS z Zavodom RS o varstvu narave (ZRSVN) pri svetovanju in promociji naravovarstvenih ukrepov v okviru porjekta LIFE to GRASSLANDS in LIFE-IP NATURA.SI.

-Sodelvoanje JSKS z upravljavci zavarovanih območij pri promociji in svetovanju naravovarstvenih ukrepov.

Javne službe v rastlinski proizvodnji in živinoreji izvajajo strokovne naloge na področjih selekcije in žlahtnjenja lokalnih sort, rejskih programov in preizkušanja novih sort ter preizkušanja novih tehnologij in so večinoma znanstveno raziskovalne in izobraževalne institucije. Zato se njihove dejavnosti dopolnjujejo, kar omogoča neposredno izmenjavo znanja in informacij na določenem strokovnem področju: od bazične in aplikativne znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ter strokovnih nalog v javnih službah do operativnih skupin EIP in prenosa tega znanja preko JSKS do kmetovalcev.

MKGP bo še naprej spodbujalo koordinacijo med strokovnimi vodji posameznih javnih služb (na primer redno usklajevanje koordinatorja in svetovalcev-specialistov za sadjarstvo v JSKS in vodja javne službe za sadjarstvo v sodelovanju z MKGP in podobno). V okviru take koordinacije se usklajujejo večletni in letni programi dela javnih služb po panogah, časovnice strokovnih in demonstracijskih dogodkov pa tudi evidentirajo potrebe svetovalcev in kmetovalcev po novih strokovnih informacijah in znanju.

Pomemben del operativnega načrta za AKIS je tudi boljša usklajenost na področju izmenjave znanja med notranjimi organizacijskimi enotami MKGP, organi v sestavi ter posvetovalnimi telesi ministra, in sicer:
-Direktorat za kmetijstvo (izvajanje ukrepov PRP 2014–2020 na področju prenosa znanja, Mreža SKP, koordniacija AKIS in inovacijska podpora, priprava in izvajanje strateškega načrta - vključno z AKIS, postopki financiranja in koordinacija javnih služb v kmetijstvu, digitalizacija v kmetijstvu),
-Direktorat za hrano in ribištvo (postopki financiranja in koordinacija Javne službe v ribištvu; sheme kakovosti, zavržki hrane),
-Direktorat za gozdarstvo in lovstvo (postopki financiranja in koordinacija Javne gozdarske službe),
-Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (postopki financiranja in koordinacija Javne službe zdravstvenega varstva rastlin in Javne službe v veterinarstvu),
-Služba za razvoj in prenos znanja (raziskave in inovacije),
-Posvetovalna telesa ministra (zlasti Svet za razvoj v kmetijstvu, gozdarstvu in prehrani in še 11 svetov),
-Agencija RS za kmetijstvo in trajnostni razvoj podeželja (izobraževanja za potencialne upravičence SKP),
-Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (preventiva).

8.3 Opis organizacije vseh kmetijskih svetovalcev v skladu z zahtevami iz člena 15(2), (3) in (4)

V Sloveniji se svetovanja kmetovalcem in lastnikom gozdov večino izvaja preko javnih institucij, ki morajo v skladu z zakonodajo zagotavljati neodvisnost:
-Za izvajalca Javne službe kmetijskega svetovanja - JSKS (angl. Public Agricultural Advisory Service – PAAS) je imenovana Kmetijsko gozdarska zbornica – KGZS (angl. Chamber of Agriculture and Forestry of Slovenia – CAFS), ki svetovanje izvaja v osmih regionalnih javnih institucijah (kmetijsko gozdarski zavodi).
-Za svetovanje lastnikom gozdov je imenovan Zavod za gozdove Slovenije.
-Svetovanja v čebelarstvu izvaja Čebelarska zveza Slovenije na podlagi koncesije.

Naštete institucije svetovanje kmetovalcem in lastnikom gozdov izvajajo v skladu s programom, ki ga vsako leto potrdi minister za kmetijstvo in se financira iz proračuna Republike Slovenije. Svetovanje jeza prejemnike večinoma brezplačno (razen izjem kot je na primer izpolnjevanje vloge za subvencije in podobno). Zasebni svetovalci še niso evidentirani in vključeni v sistem AKIS.

Svetovalci JSKS imajo ustrezno izobrazbo za posamezno področje dela in večletne delovne izkušnje. Vsakoletna usposabljanja o novostih kmetijske politike in predpisov za svetovalce organizirata ministrstvo in JSKS, poleg tega se usposabljajo tudi izven tega sistema. Služba se je začela odpirati v evropski prostor in postala soustanoviteljica mednarodnih organizacij kmetijskih svetovalcev EUFRAS in SEASN. Z letom 2019 je JSKS uvedla usposabljanje svetovalcev po mednarodni licenci CECRA, ki nadomešča do takrat

uveljavljeno licenco za kmetijsko svetovanje. Ker je JSKS pred večjo generacijsko prenovo, bomo v prihodnje usposabljanju svetovalcev namenili posebno pozornost in dodatna sredstva z intervencijo Usposabljanje svetovalcev, zlasti na področjih zavez Evropskega zelenega dogovora, najsodobnejših tehnologij reje, pridelave in predelave ter načinov prenosa in izmenjave znanja.

JSKS svoje naloge izvaja v obliki osebnega ali skupinskega oziroma splošnega in specialističnega svetovanja, krožkov in v drugih oblikah, vključno s svetovanjem po telefonu ali z uporabo elektronskih medijev, ki pripomorejo k prenosu znanja do uporabnikov. Delo JSKS vključuje usposabljanja, predavanja, predstavitve, prikaze, organizacijo in izvedbo strokovnih prireditev, razstav in prikazov tehnologij, veščin, vzorčnih objektov, poljskih in drugih poskusov ter seminarjev in delavnic. Izvajanje nalog poteka tudi prekostrokovnih gradiv, prispevkov v medijih, na svetovnem spletu, s tehnološkimi navodili, brošurami in drugimi gradivi, ki so v tiskani ali elektronski obliki na voljo uporabnikom JSKS. Javna služba naloge izvaja tako, da z enotami na terenu pokriva celotno območje Republike Slovenije ter zagotavlja regijsko dostopnost specialističnih služb po posameznih kmetijskih panogah.

JSKS pri delu sodeluje z različnimi ministrstvi, z zunanjimi strokovnjaki v znanstveno raziskovalnih in izobraževalnih institucijah, z izvajalci razvojno-strokovnih nalog drugih javnih služb v kmetijstvu in gozdarstvu ter z ostalimi organizacijami, katerih delo se prepleta z dejavnostmi JSKS.

JSKS se v zadnjem obdobju spet bolj usmerja v tehnološko svetovanje, sicer pa v skladu z uredbo JSKS storitve kmetijskega svetovanja zajemajo vsa glavna vsebinska področja od tehnologije do okoljskih in socialnih vsebin, vključno z nalogami ki so opredeljene v 15. členu Uredba (EU) 2021/2115 o strateških načrtih:

- JSKS na območjih Nature 2000 spodbuja kmetije za vključevanje površin kmetijskih gospodarstev v **ohranjanje habitatov travišč in metuljev**. V prihodnjem programskem obdobju bo del nalog JSKS namenjen tudi spodbujanju kmetov v vključevanje naravovarstvenih operacij in tehnološkemu svetovanju in ozaveščanju o pomenu le teh.
- JSKS že sedaj v okviru svoje dela svetovalce ozavešča in svetuje kako z uporabo ustreznih tehnologij **varujemo vodo, tla in zrak**. Kmetom v okviru tehnološkega svetovanja svetuje da se vključujejo v izvajanje nadstandardnih kmetijskih praks. Svetovanja kmetom bodo v prihodnje usmerjena v razvojne prilagoditve kmetij.
- Svetovanje bo še bolj usmerjeno v **učinkovito varstvo rastlin** z zmanjšanim tveganjem za zdravje ljudi in okolje z nasveti, usmeritvami, seznanjanjem preko medijev ter delavnicami, ki se nanašajo na izbor tehnik škropljenja, metod varstva in izbor FFS.
- JSKS z uvajanjem novih tehnologij, rastlinskih vrst in sort blaži **vpliv podnebnih sprememb** in spodbuja prilagajanje na spremenjene razmere. Pri rastlinski pridelavi je svetovanje usmerjeno v namakanje in gospodarno rabo vode, tehnologije pridelave in obdelave tal, in izboljšanja rodovitnosti tal (sodobne tehnologije gnojenja, gnojilni načrti, obdelava na strminah, ozelenitev tal čez celo leto, dvig ravni humusa v tleh, sprememba setvenih rokov in rokov tehnoloških opravil, ustrezna obdelava tal, optimalnejša oskrba rastlin s hranili idr.) ter izbor vrst kmetijskih rastlin in sort (uvajanje novih vrst oziroma sort, ki bolje prenašajo stresne situacije in obenem povečujejo prehransko varnost ter samooskrbo kmetij s krmo, dosledno izvajanje kolobarja z vključitvijo rastlin, ki izboljšujejo strukturo tal in povečujejo vsebnost humusa v tleh). JSKS svetuje o krmnih obrokih in izračunavanju krmnih obrokov, spodbuja optimiranje prehrane pri reji govedi, drobnice in prašičev. Dejavnosti bodo tudi v prihodnje usmerjene v optimiziranje krmnih obrokov za vse kategorije živali, kar bo prispevalo k zmanjševanju toplogrednih plinov (metana in didušikovega oksida) ter amonijaka.
- Na področju **zdravja živali** JSKS spremlja in ocenjuje stanje na terenu ob izrednih dogodkih ter svetuje in usposablja KMG glede uvedbe preventivnih ukrepov oziroma ukrepanj ob izbruhih bolezni. Prav tako opozarja na dosledno izvajanje biovarnostnih ukrepov in preventive za obvladovanje tveganj vnosa bolezni.
- JSKS svetuje o prekomerni in nepravilni **uporabi antibiotikov** preko vsebin, ki pokrivajo svetovanje kmetom na področju zdravja živali, varne krme in varne hrane. Za ta namen ima

usposobljene strokovnjake s področja veterine, živinoreje, varne hrane in krme. Rezultat tega je tudi, da je uporaba antibiotikov v živinoreji manjša v primerjavi z drugimi DČ.

- JSKS izvaja svetovanja in usposabljanja kmetovalcev s področja **obvladovanja tveganj** v kmetijstvu in s kmetijstvom povezanimi dejavnostmi s poudarkom na zavarovanju kmetijske proizvodnje. Prav tako spremlja stanje na terenu in zbira podatke ob naravni nesreči ter pripravlja poročila o stanju na terenu z oceno škode. Pripravlja in objavlja tudi tehnološka navodila ter svetuje in informira kmetovalce glede uvajanja ukrepov za sanacijo.
- V okviru **projektov operativnih skupin EIP** je glavna naloga JSKS podpora inovacijam preko svetovanja kmetovalcem za pripravo in izvajanje projektov operativnih skupin oziroma vzpostavitev povezovanja in sodelovanja med izvajalci znanstveno-raziskovalne dejavnosti in kmetovalci z namenom reševanja konkretnih problemov v praksi. JSKS v sodelovanju z EIP VEM točko krepi dejavnosti inovacijskega posredništva in se za ta namen tudi usposablja. Promocija projektov EIP se bo še naprej izvajala tudi s širjenjem novih, uspešnih tehnoloških rešitev, ki so rezultat zaključenih projektov EIP, med kmetovalci. Vsako leto se v okviru letnega posveta JSKS, ki se ga poleg kmetijskih svetovalcev udeležujejo tudi kmetovalci in širša javnost izvede promocija uspešnih EIP projektov.)
- Na področju **digitalnih tehnologij v kmetijstvu** JSKS že izvaja in bo nadaljevala z implementacijo vseh možnosti, ki so oziroma bodo na voljo za razvoj komunikacije med vsemi deležniki v prenosu znanja. Za usposabljanja svetovalcev in kmetovalcev uporablja sisteme, ki omogočajo spletne sestanke, osebna svetovanja na daljavo ali izvedbo spletnih seminarjev (webinar-jev). Svetovalci že obvladajo in se še naprej usposabljajo tudi za uporabo teh sistemov pri Farminarjih (spletnih seminarjih-svetovanjih v živo na daljavo) ter izvedbi demonstracijskih dogodkov na kmetijah. JSKS sodeluje pri uvajanju digitalizacije v najširšem smislu na kmetijska gospodarstva, promovira dobre prakse in usposabljala svetovalce ter kmete iz poznavanje digitalnih rešitev ter opreme z različnih področij praktične rabe: sodobna informacijska in komunikacijska tehnologija (IKT), kot so natančna merilna oprema, senzorji, tipala, sistemi geo-pozicioniranja, brezpilotna letala, robotika, pa tudi Big Data (velike podatkovne zbirke), internet in umetna inteligenca.
- JSKS ima izkušnje z izdelavo **gnojilnih načrtov na podlagi analiz tal** za kmete. Z vzpostavitvijo t.i. **FastTool orodja** (trajnostnega orodja kmetije za hranila) bo poleg kmetov tudi svetovalci dodatno dobili digitalno orodje s pomočjo katerega bodo še bolje svetovali kmetom na področju gnojenja. Orodje bo omogočalo pregled nad stanjem založenosti tal s hranili ter ravnovesjem glavnih hranil. Ravno tako bodo v to orodje vključene pravne zahteve glede hranil ter podatki IAKS, ki so pomembni za upravljanje hranil.
- JSKS svetuje na področju **socialnega varstva** in z drugimi ministrstvi sodeluje na področju predpisov, ki urejajo socialno varstvo in zaposlovanje na kmetiji. To aktivnost izvajajo svetovalke in svetovalci za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti. V okviru tega svetovanja svetuje tudi varnost in zdravje pri delu v izogib širokemu spektru delovnih nezgod v kmetijstvu (varna uporaba strojev in naprav, varna uporaba FFS sredstev itd.).

8.4 Opis, kako se zagotavlja podpora za inovacije iz člena 114(a)(ii)

Posamezni deležniki sistema AKIS imajo lahko težave pri iskanju ustreznih partnerjev za svoje inovativne ideje in projektne predloge, saj prihajajo iz prakse ali svetovalnih služb ter iz znanosti ali trga in so navajeni delati v različnih poklicnih okoljih in v različnih časovnih okvirih. Zato je pomembna inovacijska podpora in posredniki, ki pomagajo kmetovalcem in ostalim deležnikom, da se povežejo v operativne skupine in začnejo s potencialno uspešnim projektom.

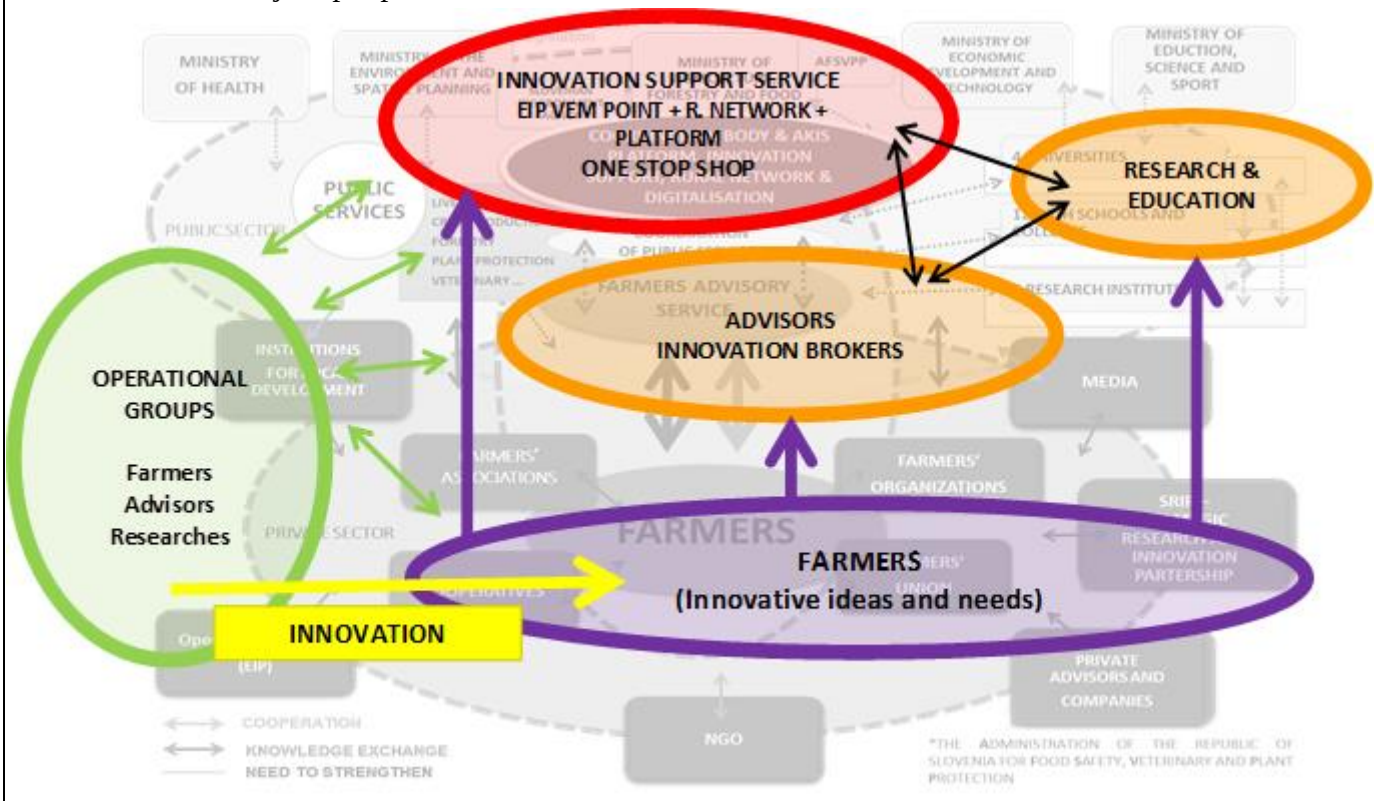
Z uvedbo operativnih skupin EIP (do junija leta 2022 je bilo priznanih 55 EIP projektov) je bila tudi v Sloveniji odprta konkretnejša pot za spodbujanje sodelovanja, izmenjave znanja na področju raziskav, šolstva, svetovanja in kmetijske prakse ter s tem krepitev inovacijske sposobnosti kmetovalcev, ki je bila med deležniki tudi dobro sprejeta. Ta koncept bomo razvijali naprej v povezavi z obstoječimi dejavnostmi tako na področju ustvarjanja kot izmenjave znanja, pri čemer bo potrebno poiskati administrativno ne obremenjujoče načine potrjevanja in podpor za operativne skupine, ki bodo prinesli najboljše rezultate.

Predvidevamo bolj operativne in pogostejše razpise, ki bi odgovarjali na spreminjajoče potrebe kmetovalcev, pri čemer je zelo pomembna tudi intenzivnejša inovacijska podpora ter posredništvo idej in povezovanja.

Direktorat za kmetijstvo izvaja naloge inovacijske podpore operativnim skupinam EIP (Innovation Support Service) kot EIP VEM točka (EIP *one-stop-shop)* v povezavi z Mrežo za podeželje.
EIP VEM točka nudi informacije v povezavi s postopki, javnimi razpisi, možnost povezovanja s strokovnjaki in svetovalci ter drugimi operativnimi skupinami EIP v nastajanju. Preko vzpostavljenih kontaktnih kanalov (spletnih strani, elektronske pošte in informacijske telefonske številke) oskrbuje deležnike AKIS z informacijami o delovanju operativnih skupin EIP. Vzpostavljeno je spletno orodje, imenovano Izmenjevalnik idej, s katerim zbiramo, podpiramo in razširjamo inovativne ideje, ki so podlaga tudi za projekte EIP. Izmenjevalnik idej EIP je namenjen seznanjanju zainteresiranih z izzivi posameznih kmetij, kot so tehnološki problemi, tehnične težave, zastoji v proizvodnih procesih, proizvodnimi, okoljskimi in drugimi omejitvami idr. Gre za vprašanja, s katerimi se kmetovalci srečujejo v svojem proizvodnem okolju, pri izvajanju okoljskih praks in pri trženju ali za inovativne ideje, ki jih kmetovalci ne morejo sami preizkusiti. Na drugi strani pa je Izmenjevalnik idej namenjen tistim znanstvenikom, raziskovalcem in svetovalcem, ki menijo, da lahko ponudijo morebitne rešitve za izzive na omenjenih področjih. Na ta način podpiramo že zgodnjo fazo razvoja novih inovativnih idej ter hkrati dodatno skrbimo za pristop do novih rešitev preko koncepta »od spodaj navzgor« (t.i. bottom-up). S to podporo bomo nadaljevali tudi v obdobju 2023–2027.

Zelo pomembno vlogo pri izvajanju inovacijske podpore in inovacijskega posredništva imajo kmetijski svetovalci, ki so najbližje kmetovalcem in gozdarjem, ki iščejo inovativne rešitve za svoje probleme. Zatokrepimo sodelovanje med EIP VEM točko na MKGP – Direktorat za kmetijstvo in JSKS, ki naloge inovacijske podpore deloma že izvaja. V to so vključeni zlasti svetovalci - specialisti za razvoj podeželja, ki se usposabljajo za inovacijsko posredništvo (CECRA), te vsebine pa bodo vključene tudi v novo Intervencijo za usposabljanje svetovalcev.

Slika: Shema inovacijske podpore

Pomemben prispevek pri zagotavljanju podpore za inovacije bo prinesla tudi intervencija IRP38

Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno, v okviru katere bodo kmetijski svetovalci kot člani konzorcijev izvajali podporne storitve za inovacije v smislu identifikacije in sistemskih odzivov na potrebe oz. probleme posameznega področja oz. sektorja. Za povečanje vloge in pomena Mreže za podeželje med upravičenci SN 2023–2027 in ostalimi deležniki sistema AKIS bomo dosedanja orodja posodobili in nadgradili v okviru spletne strani »Skupna kmetijska politika« (www.skp.si). V tem okviru se vzpostavlja tudi enotna spletna platforma AKIS (portal znanja), katerega del bo tudi Izmenjevalnik idej. Platforma bo omogočila učinkovitejše in uspešnejše zbiranje, izmenjavo in razširjanje projektnih idej in znanj na enem spletnem mestu.

Posebno vlogo pri razvoju podjetnosti in inovativnosti bo imela tudi intervencija LEADER, kjer se bodo z vključevanjem večjega števila partnerjev in s sodelovanjem s tujino razvijale nove oblike povezovanja, trženja in inovativnosti. Intervencija LEADER lahko deluje kot začetni kapital za konceptualne, procesne, produktne ali organizacijske spremembe, rešitve oz. izboljšave vključno z digitalizacijo (znotraj ali izven kmetijstva) na območjih LAS. Preko izvajanja strategij lokalnega razvoja se bodo po pristopu »od spodaj navzgor« lahko izvajala izobraževanja, usposabljanja in prenos znanj med različnimi ciljnimi skupinami (šolarji, odrasli, ranljive skupine) po različnih tematikah (npr. podjetništvo, trženje, skupni nastop in promocija na trgu, medgeneracijski prenos tradicionalnih znanj). Preko intervencije LEADER se bo izvajal tudi koncept Pametnih vasi, ki se bo nanašal zlasti na izboljšanje gospodarskih, socialnih ali okoljskih izzivov z uporabo inovativnih rešitev in digitalnih tehnologij.

8.5 Strategija za digitalizacijo (člen 114(b))

Ob iztekanju strategije Digitalna Slovenija 2020, so na Ministrstvu za javno upravo pričeli s pripravo nove strategije razvoja informacijske družbe Digitalna Slovenija 2030, ki bo podrobneje določila strateške usmeritve digitalizacije družbe za prihodnje obdobje. Krovni cilj strategije Digitalna Slovenija 2030 je izboljšanje uvrstitve Slovenije po metodologiji Indeks digitalnega gospodarstva in družbe (DESI).

Digitalna Slovenija 2030 bo predvidoma naslovila naslednja prednostna področja:

·digitalna vključenost,

·digitalne javne storitve,

·gigabitna povezljivost,

·pametna digitalna preobrazba v družbo 5.0 (podatki, umetna inteligenca, IoT), in

·kibernetska varnost.

Digitalna preobrazba kmetijstva in živilstva je v ospredju paradigme nove skupne kmetijske politike, Evropskega zelenega dogovora in njegove osrednje Strategije: od vil do vilic.

Zelenega prehoda in naslavljanja izzivov podnebnih sprememb brez izdatnih naložb v digitalizacijo na ravni kmetijskih gospodarstev, kmetijskih podjetij, živilsko-predelovalne panoge ne bomo mogli uresničiti. Digitalno vodeni sistemi kmetijstvu na primer omogočajo prehod v precizni sistem kmetovanja, z manjšim in bolj natančnim nanosom FFS, ustreznejšo aplikacijo gnojil glede na potrebe rastlin, omogočajo daljinsko spremljanje stanja na kmetijskih površinah in pravočasno ukrepanje, uvajanje novih poslovnih modelov. Digitalizacija v živilsko-predelovalni panogi pa na primer lahko omogoči: večjo sledljivost živil, nadzor nad varnostjo in kakovostjo živil, nadzor nad snovnimi tokovi za hitrejši prehod v krožno in bio-gospodarstvo, učinkovitejše poslovanje, označevanje živil in tako naprej.

Zavedamo se številnih prednosti digitalizacije vzdolž celotne verige preskrbe s hrano »od vil do vilic«, ki niso dovolj izkoriščene, saj prispevajo k boljšemu upravljanju z naravnimi viri, debirokratizaciji, izboljšanju učinkovitosti, zmanjševanju stroškov, prihranku časa, če naštejemo le nekatere.

Za prehod v trajnostni in odporni prehranski sistem so zelo pomembna tudi ustrezna komplementarna vlaganja v digitalizacijo podatkovnih baz, s katerimi upravlja država, njihova medsebojna povezljivost in interoperabilnost, ki preko »enotnega vstopnega mesta« lahko celovito podprejo kmetijska gospodarstva, podjetja, raziskovalce, svetovalce, pa tudi javni sektor pri bolj ciljno usmerjenemu vodenju kmetijske politike.

Sistem digitalizacije se v Sloveniji postopoma uvaja na različnih področjih. Na področju kmetijstva oziroma t. i. pametnega kmetijstva se v zadnjih letih vse bolj uporablja sodobna informacijska in

komunikacijska tehnologija (IKT), kot so natančna merilna oprema, senzorji, tipala, sistemi geo-pozicioniranja, brezpilotna letala, robotika, pa tudi Big Data (velike podatkovne zbirke), internet stvari in umetna inteligenca. Zelo veliko poudarka se zadnje čase namenja zlasti uporabi satelitskih posnetkov Sentinel pri izvajanju in nadzoru ukrepov kmetijske politike in uporabnosti teh posnetkov tudi za proizvajalce same z vidika spremljanja stanja kmetijskih zemljišč.

Digitalizacijo bomo v slovenskem kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu spodbujali preko dveh mehanizmov: strateškega načrta skupne kmetijske politike za obdobje 2023–2027 in načrta za okrevanje in odpornost.

Digitalizacija v kmetijstvu je horizontalna vsebina, znotraj Strateškega načrta vezana na različne specifične cilje. V okviru strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 bomo uvedli podpore za digitalni prehod v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu, in sicer:

·v okviru klasičnih naložbenih intervencij v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu bodo do podpore upravičene naložbe v mehanizacijo, opremo, ki vključuje sodobne IT rešitve (avtomatizacija, robotizacija, daljinsko vodenje procesov…), naložbe v digitalizacijo na področju predelave lesa, kar prispeva k ciljem SC2, naložbe v precizno kmetijstvo, s katerimi bomo omogočili zmanjševanje rabe FFS in gnojil ter primernejšo aplikacijo le-teh, kar prispeva k ciljem SC4 in SC5 in prehod v krožno in bio-gospodarstvo, kar prispeva k ciljem SC8;

·sektorske intervencije na področju sadja in zelenjave se izrecno usmerjajo na spodbujanje digitalizacije preko vpeljave umetne inteligence ter strojnega učenja v proces pridelave in predelave, in sicer bodisi preko investicij kot tudi preko ukrepov raziskav in razvoja ter svetovanja;

·v okviru nenaložbenih intervencij bomo spodbujali krepitev prenosa znanja in dviga kompetenc / usposobljenosti v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju z vidika digitalnih veščin in pismenosti, prav tako pa bomo podprli vlaganja v raziskovalno infrastrukturo, kar vključuje tudi vlaganja v digitalizacijo, podpirali operativne skupine oziroma EIP projekte, pa tudi vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov saj generacijska pomladitev prinaša tudi pričakovanja po hitrejšem uvajanju digitalizacije v prakso (kar prispeva k ciljem SC7). Z intervencijo LEADER se bo naslavljalo tudi t.i. koncept Pametnih vasi (SC8).

·pri številnih bodočih okoljskih intervencijah se bomo pri izvedbi oprli na nadgrajene ali pa celo novo zgrajene digitalne baze podatkov, na podatke daljinskega zaznavanja oziroma podatke iz t.i. sistema AMS – »area monitoring system«, kar pomeni, da bomo digitalizacijo močno vpeli tudi v samo izvedbo in kontrolo bodočih ukrepov. S tem si želimo doseči večjo racionalizacijo in učinkovitost administrativnih postopkov ter debirokratizacijo za administracijo in upravičence;

Vse navedeno se bo močno oprlo oz. povezovalo z »infrastrukturo digitalizacije«, ki bo zgrajena v okviru Načrta za okrevanje in odpornost.

Poleg izzivov, povezanih s covid-19, se sektor kmetijstva, hrane in gozdarstva sooča z izzivi doseganja ciljev EU na področju okolja in podnebja kjer brez digitalnega prehoda ne bo možno realizirati zahtevne zelene transformacije, ki jo terja Evropski zeleni dogovor s spremljajočimi strategijami. Digitalni prehod bo omogočil meritve in ovrednotenje učinkov SKP. Digitalizacija podatkov, zbranih na ravni kmetij, njihov prenos v podatkovne zbirke kmetijskega resorja in možnosti povezovanja teh zbirk s podatkovnimi zbirkami okolja, prostora itd., so ključni temelji, na katerih je možno graditi učinkovitejše ukrepe in kmetijsko politiko. Digitalizacija bo omogočila poenostavitev izvajanja SKP in pospešitve postopkov v zvezi z uveljavljanjem ukrepov SKP.

Digitalizacija v okviru Načrta za okrevanje in odpornost je v pomembnem delu komplementarna s cilji bodoče SKP in bodočega SN 2023–2027. Komplementarnosti so sledeče:

·investicija v digitalizacijo bo neposredno prispevala k zagotavljanju monitoringa učinkovitosti ukrepov, ki so vezanih na površino znotraj SKP (npr. ukrep Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila), kar je bilo v dosedanjem izvajanju večkrat izpostavljeno priporočilo izvajalcev vrednotenj programa razvoja podeželja in tudi Evropske komisije. Konkretno bo glede na lokacijo kmetijskih gospodarstev in kmetijskih površin, vključenih v omenjeni ukrep, preko povezav z drugimi prostorskimi bazami na področju okolja, možno bolje ovrednotiti, kako tak površinski ukrep, financiran iz SKP dejansko prispeva k varovanju tal in voda;

·podatkovne zbirke bodo v bodoče omogočale bolj ciljno in rezultatsko usmerjeno SKP, saj bodo določeni vhodni podatki, ki se sedaj vodijo v fizični obliki (npr. razne evidence na kmetijskih gospodarstvih, analize tal), digitalizirani, podatkovne zbirke bodo medsebojno povezane, kar bo v povezavi s prostorskimi, okoljskimi in drugimi bazami podatkov omogočalo boljše usmerjanje ukrepov SKP in

vrednotenje učinkov SKP.

Projekt digitalnega prehoda v kmetijstvu, prehrani in gozdarstvu v okviru NOO sestavlja 8 ukrepov:

-vzpostavitev podatkovnega skladišča podatkov, ki jih upravlja MKGP z organi vsestavi in izvajalci javnih služb iz delovnega področja, namenjeno poslovni analitiki. S tem bo omogočena povezava in distribucija podatkov, ki trenutno niso ali so težko povezljivihkrati pa bo mogoča izdelava zahtevnih analiz, modelov in napovedi.

-izgradnja celostnega in sodobnega informacijskega Sistema: nudil bo učinkovito podporo za izvajanje nalog Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin,

-digitalizacija podatkovnih zbirk v živinoreji z namenom zagotavljanja povezljivosti med podatkovnimi bazami,

-nadgradnja in prenova sistemov za izvajanje površinskih ukrepov skupne kmetijske politike: ukrep plačilne agencije - ARSKTRP - se neposredno nanaša na podporo izvedbibodočih ukrepov SKP. Ta podprojekt z vključevanjem satelitskih posnetkov, njihovim umeščanjem v prostor ter s povezovanjem različnih baz podatkov omogoča spremljavo stanja kmetijskih površin in dogajanja na teh površinah, kar bo omogočalo debirokratizacijo in enostavnejše vlaganje vlog in zahtevkov v okviru površinskih ukrepov SKP ter učinkovitejšo izvedbo kontrol na teh površinah.

-digitalizacija nalog javne službe kmetijskega svetovanja: preko tega ukrepa krepimo sistem AKIS in konkretneje sistem svetovanja na področju kmetijske politike in ga prilagajamo novim zahtevam bodoče SKP, kot so navedene v 13. členu Uredbe EU o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP).

vzpostavitev orodja za trajnostno spremljanje kmetijskih aktivnosti na ravni kmetije: ukrep, s katerim se vzpostavlja orodje za trajnostno spremljanje kmetijskih aktivnosti na ravni kmetije (katerega del je tudi FaST Tool - »Farm Sustainability Tool for Nutrients«), pa bo med drugim omogočal spremljanje bilance hranil na kmetijah, kar je prav tako del bodočega okvira SKP. Namen orodja je olajšati trajnostno uporabo gnojil za kmete, hkrati pa spodbuditi digitalizacijo kmetijskega sektorja. Na podlagi digitaliziranih vhodnih podatkov (npr. glede vzorcev analize tal) ter medsebojnega povezovanja relevantnih podatkov izrazličnih baz podatkov (npr. glede pedoloških lastnosti tal, kmetijskih površin, št. živali, količini gnoja…) bo to orodje sposobno predlagati načrt ravnanja s hranili, ki daje prilagojena priporočila o gnojenju za izbrano kmetijo. Zahteve glede gnojenja pa bodo sestavni del zahtev površinskih ukrepov bodoče SKP.

-razvoj informacijskega sistema, ki bo podpiral pametni in ciljno usmerjen inšpekcijski nadzor za zagotavljanje skladnosti, varnosti in urejenosti kmetijskega prostora, vključno z gozdarstvom (eFokus),

-vzpostavitev informacijski sistem eGozdarstvo z enotno vhodno točko in podsistemi e-ukrepi, e-načrtovanje, e-inventura, e-postopki, e-nadzor, e-tehnologija, ki bodo omogočili digitalni zajem podatkov ter prikaz enotnih in verificiranih geolociranih podatkov o gozdovih in divjadi v realnem času: z nadgradnjo infrastrukture, digitalizacijo in centralizacijo procesov bomo povezali deležnike v gozdnem procesu in zagotovili uporabniku prijazne digitalne javne storitve. Digitalna preobrazba bo tako zagotovila racionalizacijo upravnih ininšpekcijskih nalog, predvsem pa učinkovitejše in hitrejše poslovanje s strankami.

Skupni ocenjeni stroški investicij naložb v digitalizacijo kmetijstva, prehrane in gozdarstva znašajo 28,72 mio EUR z DDV, od tega bo iz NOO zagotovljenih 24,055 mio EUR, torej vrednost brez DDV.

Časovnica za Digitalni prehod na področju kmetijstva, prehrane ingozdarstva je:

Q2/2026: izdelanih 32 e-storitev s področja kmetijstva, hrane, gozdarstva, kmetijskega svetovanja, živinoreje, inšpekcije, razvoja podeželja in ukrepov skupine kmetijske politike (od tega 15 do Q4/2024).

Ukrepi prinašajo nova digitalna orodja (nove e-storitve) za boljše upravljanje kmetijskih površin, ki jih bodo lahko uporabljali kmetje, podjetja, svetovalci in drugi akterji (izvajalci vrednotenj, raziskovalci npr.). Ta nova digitalna orodja bodo uporabljena kot opora kmetom in administraciji pri učinkovitejšemu izvajanju okoljsko-podnebnega paketa intervencij bodoče SKP in Strateškega načrta 2023–2027 (tako površinskih kot tudi investicijskih) ter pospeševanju digitalizacije v kmetijskem sektorju.

Projekt digitalizacije s tem torej neposredno odgovori tudi na priporočila, ki jih je Evropska komisija Sloveniji podala v zvezi s pripravo Strateškega načrta za SKP 2023–2027 (SWD(2020) 394 z dne

18.12.2020).

Celovito gledano, bo iz obeh finančnih virov digitalizaciji namenjenega bistveno več poudarka kot kadarkoli doslej, s čimer želimo kmetijski, živilski in gozdarski sektor podpreti pri digitalnem in zelenem prehodu.

V okviru Načrta za okrevanje in odpornost bomo kot podporo strukturnim spremembam, ki so usmerjene v dvig inovacijske aktivnosti izvedli tudi naložbo: vzpostavitev Nacionalnega inštituta za hrano kot osrednjega stebra inovacijskega ekosistema v verigah preskrbe s hrano.

Naložbe v raziskave in inovacije so kritično gonilo produktivnosti in gospodarskega razvoja, zato bodo usmerjene v prioritetna področja z izpostavljenim učinkom za zeleni in digitalni prehod ter v spodbujanje družbene in okoljske odgovornosti. Cilj teh naložb je izboljšati učinkovitost in uspešnost raziskovalno-inovacijskega ekosistema v Sloveniji za izboljšanjepoložaja v okviru evropskega inovacijskega indeksa, ter spodbujati usmeritev v zeleni indigitalni prehod.

Strukturna reforma in investicije bodo pomembno prispevale k spodbujanju digitalnega prehoda. Naložba vzpostavitev Nacionalnega inštituta za hrano kot osrednjega stebra inovacijskega ekosistema v verigah preskrbe s hrano bo prispevala k digitalnemu konceptu preobrazbe raziskovalnih inštitucij in posredno tudi kmetijskih ter živilskih podjetij, s tem pa tudi k njihovi odpornosti, napredku, produktivnosti in konkurenčnosti, kar jim na dolgi rok omogoča trajen obstoj in stalno rast. Predlagani projekt bo znatno omilil primanjkljaje, ugotovljene v nacionalnem inovacijskem ekosistemu, ker bo z vzpostavitvijo nacionalnega inštituta za hrano kot nove raziskovalne organizacije in investicijo v razvojno-raziskovalno infrastrukturo okrepil in centraliziral raziskovalna in razvojna prizadevanja, povezana z dinamičnim področjem hrane (varnost, kakovost, konkurenčnost) in prehrano (zdravje in dobro počutje državljanov). Kot osrednji podporni steber tega inovacijskega ekosistema bo inštitut pospešil in povezal vlaganja v raziskave in razvoj ter okrepil sodelovanje z gospodarstvom s ciljem dviga konkurenčnosti, večje odpornosti na nove izzive (zdravstvene, okoljske, podnebne izzive, prehranske) ter pospešitve zelene in digitalne transformacije.

Ključni cilji projekta so:

- spodbujanje razvoja in inovacij v smeri kakovostne in bolj trajnostno proizvedene hrane;
- spodbujanje raziskav na področju humane prehrane, ki bodo omogočile spremembe sestave živil (t. i. reformulacija) v skladu s smernicami za zdravo prehrano;
- zmanjševanje okoljskega ter podnebnega odtisa, nacionalnega prehranskega sistema z razvojem in vpeljavo okolju prijaznejših tehnologij in materialov (Evropski zeleni dogovor, Strategija Od vil do vilic, Akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo, Strategija EU za biogospodarstvo);
- krepitev prenosa znanja v prakso.

Časovnica:

-Financiranje investicije v vzpostavitev Nacionalnega inštituta za hrano kot osrednjega stebra inovacijskega ekosistema v verigah preskrbe s hrano (Q2 2021–Q4 2025),

-priprava pravno-organizacijskega, finančnega in vsebinskega elaborata za ustanovitev (Q42022),

- po ustanovitvi izvedba ureditve in opreme objekta, kjer bo lociran inštitut (Q1 2023–Q4 2025), o pričetek delovanja Inštituta (Q4 2025).

Preko komplementarnega izvajanja intervencij SN 2023-2027, Načrta za okrevanje in odpornost in sredstev nacionalnega proračuna se bo izboljšala digitalizacija procesov, javna dostopnost podatkov, večja bo medsebojno povezljivost javnih podatkov in razvijala se bodo digitalna svetovalna orodja. Po vseh regijah se bo spodbujala uporaba digitalnih tehnologij v kmetijski in gozdarski proizvodnji ter živilsko-predelovalni industriji in izboljšanje digitalnih kompetence kmetovalcev, lastnikov gozdov in živilsko-predelovalnih podjetij. Načrtovane so naložbe v infrastrukturo in opremo kmetijske svetovalne službe in drugih javnih služb ter izobraževalnih ustanov na področju digitalizacije.

Nacionalni program za UI, Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti:

Vlada RS je sprejela Nacionalni program za Umetno inteligenco (NpUI) maja 2021. Marca 2022 je bil sprejet Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti, s ciljem, da posamezniki dostopajo do razpoložljive informacijsko-komunikacijske infrastrukture ter digitalnih tehnologij, rešitev in storitev, jih kompetentno in varno uporabljajo, vanje zaupajo in tako aktivno sodelujejo v informacijski družbi. Kmetijska politika

je vključena v okvir predpisa in upravičena do vira financiranja (informiranje, usposabljanja, …).

MKGP je širše udeležen pri aktivnostih s področja digitalizacije, ki ga vodi MJU in Služba vlade za digitalno preobrazbo. V januarju 2022 je formirana širša neformalna skupina zaposlenih na MKGP, AKTRP, IRSKGLR, UVHVVR in KGZS, ki jo sestavljajo vodstvo, koordinatorji in nosilci projektov Digitalizacije v okviru NextGen (NOO), članica medresorske DS za izvajanje Nacionalnega programa za Umetno Inteligenco (NpUI) (MKGP) in vodja medresorske DS za izvajanje NpUI (Služba za digitalno preobrazbo, do decembra 2021 delujoča v okviru MJU). Koncept vzpostavljenega modela sloni na ažurnem obveščanju in celostni obravnavi področja digitalizacije, ki omogoča hitrejši pretok informacij, izmenjavo mnenj, sprejemanje predlogov in odločitev.

Skupina obravnava:

1.pristop na področju UI (EU, Slovenija): Obzorje Evropa 2020, program Digitalna Evropa, NOO

2.NpUI: koncept, vizija, strateški cilji, izvedba in struktura upravljanja, s poudarkom na ukrepih, relevantnih za kmetijstvo (Vzpostavitev dinamičnega ekosistema deležnikov za raziskave, inovacije in uvajanje UI, Izobraževanje in krepitev človeških virov, Podpora raziskavam in inovacijam na področju UI) in

3.EU program Digitalna Evropa –TEF, kot mednarodno prepoznavne infrastrukture EU za testiranje UI za sektorske končne uporabnike. Sektor je seznanjen s projektom AGRI – TEF (testiranje in uporaba UI za rešitev različnih problemov; podatkovni prostor).

Aktivnosti potekajo, odločitve glede izvedbe konkretnih ukrepov NpUI in vključitve v TEF AGRI pa še niso dokončne.

V sinergiji z drugimi skladi EU skladi, Načrtom za okrevanje in odpornost ter nacionalnimi sredstvi so predvideni novi ukrepi za izboljšanje pokritosti s hitrimi širokopasovnimi povezavami v skladu s ciljem strategije „od vil do vilic“ glede širokopasovnih povezav, vključno z zmanjševanjem razlik med podeželskimi in mestnimi območji ter podporo krepitvi digitalnih znanj in spretnosti. Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti v Sloveniji naslavlja tudi povečanje digitalne vključenosti prebivalstva Republike Slovenije ter primerjalni napredek digitalne razvitosti gospodarstva in družbe Republike Slovenije. Cilji zakona so npr. krepitev zavesti o prednostih uporabe digitalnih orodij za življenje posameznika in družbo kot celoto ter krepitev zaupanja v digitalne tehnologije,krepitev razumevanja digitalnih tehnologij ter njihove odgovorne in varne uporabe, dvig usposobljenosti za uporabo digitalnih kompetenc, dvig kompetenc podjetnosti v povezavi z digitalnimi tehnologijami in razvoj podjetništva, temelječega na digitalnih kompetencah, kar bo vse pripomoglo tudi k preprečevanju tveganj za razlike med različnimi skupinami populacije.

Širokopasovna infrastruktura:

Podpore za širokopasovno infrastrukturo, kar je eden od osnovnih predpogojev za razvoj podeželja, bodo na voljo v okviru Načrta za okrevanje in odpornost, ESRR in sredstev InvestEU, kar bo zagotovilo 100 % pokritost slovenskega podeželja s širokopasovnimi povezavami.

V tem programskem obdobju se je širokopasovna infrastruktura financirala iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (9 statističnih regij) in Programa razvoja podeželja za obdobje 2014–2020.

Iz PRP 2014-2020 so se financirale bele lise v naseljih z manj kot 5.000 prebivalcev v treh statističnih regijah Republike Slovenije (Pomurska, Podravska in Koroška statistična regija).

MKGP je v tem programskem obdobju izvedel tri javne razpise v okviru katerih so bila dodeljena sredstva v višini 9.927.950 EUR (71 % od vseh planiranih) in se bo s tem pokrilo okoli 86 % belih lis v teh treh regijah. Sredstva pa do sedaj še niso bila izplačana.

Ministrstvo za javno upravo je v tem programskem obdobju objavilo dva javna razpisa, dodelilo 27.824.202,20 EUR (94 % vseh razpoložljivih sredstev) in pokrilo okoli 80 % od vseh belih lis v devetih statističnih regijah.

S spremembo organiziranosti javne uprave v Sloveniji je razvoj in financiranje visokokakovostne širokopasovne infrastrukture v pristojnosti Službe vlade za digitalno preobrazbo. Glede na dogovor med

pristojnimi ministri se je pripravil partnerski sporazum, kjer je predlagano, da v novem programskem obdobju sredstva EKSRP za gradnjo odprte visokozmogljive širokopasovne infrastrukture niso predvidena. Partnerski sporazum določa, da se 30 mio EUR nameni iz Načrta za okrevanje in odpornost, prestanek sredstev za pokritje vseh belih lis pa se bo zagotovil iz kohezijskih sredstev in sredstev EU InvestEU. Tako je v zadnjem osnutku partnerskega sporazuma (13.5.2022) je določeno: »Na področju IKT infrastrukture, bomo ESRR vlagali komplementarno s tistimi iz NOO. Podprta bo gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture do gospodinjstev na geografsko zahtevnih področjih. Iz sredstev InvestEU bodo podprte zasebne naložbe na področjih, kjer so operaterji izrazili tržni interes. Iz sredstev IPE2 Digital bo podprto financiranje 5G koridorjev za zagotovitev čezmejne povezljivosti. S sredstvi ESRR bo podprta gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture v Kohezijska regija Vzhodna Slovenija in Kohezijska regija Zahodna Slovenija. Sredstva EKSRP za gradnjo odprte visokozmogljive širokopasovne infrastrukture niso predvidena.«

Prav tako je bilo v odzivu Slovenije na pripombe EK na osnutek Sporazuma o partnerstvu z dne 4. 2. 2022 pojasnjeno:

»V najnovejši (2021) geografski raziskavi dosega elektronskih komunikacijskih omrežij, je bilo 107.932 slovenskih gospodinjstev opredeljenih kot bele lise. Ne glede na izplen pogajanj, ki so še v teku s trenutnim operaterjem, ki je izrazil tržni interes, bo potrebno zagotoviti javno financiranje za predvidoma 105.000 belih lis oz. gospodinjstev. S sredstvi NOO (30 mio evrov) je namen zagotoviti sofinanciranje za približno 8.500 belih lis oz. gospodinjstev, za katera je izgradnja širokopasovnega omrežja še posebej zahtevna. Zagotoviti pa je potrebno javna sredstva za preostalih predvidoma 96.500 belih lis. Sredstva EKSRP za gradnjo odprte visokozmogljive širokopasovne infrastrukture niso predvidena. Za razliko od deljene pristojnosti področja v trajanju programskega obdobja 2014-2020, je področje sedaj v pristojnosti Službe vlade za digitalno preobrazbo.«

Pripravljen je tudi Načrt razvoja gigabitne infrastrukture do leta 2030, ki vključuje cilje in potrebne ukrepe na področju razvoja gigabitne infrastrukture, da se Slovenija do leta 2030 uvrsti med digitalno najbolj napredne države in da se do leta 2028, tj. dve leti pred EU digitalnimi cilji, zagotovi gigabitna povezljivost za vsa gospodinjstva na podeželju in v mestih ter pokritost z omrežji 5G za vsa naseljena območja. Kot enega izmed ključnih vmesnih ciljev, ki morajo biti izpolnjeni do leta 2025, Načrt predvideva zagotovitev dostopa do internetne povezljivosti s hitrostjo najmanj 100 Mb/s za vsa slovenska gospodinjstva, ki se lahko nadgradi v gigabitno hitrost. Načrt predvideva, da bo do 21. 12. 2023 izvedeno novo kartiranje, prav tako pa bo izvedeno tudi poizvedovanje po tržnem interesu glede gradnje 5G omrežja. Z aktivnostmi digitalne povezljivosti in spodbujanjem digitalnega prehoda se bo zasledovalo cilje opredeljene v programu Digitalna Evropa, dokumentu EK - Digitalni kompas do leta 2030 kot tudi nacionalne Strategije digitalne preobrazbe gospodarstva, ki jo je Vlada RS sprejela v začetku letošnjega leta.

Preko komplementarnega izvajanja intervencij SN 2023-2027, Načrta za okrevanje in odpornost in sredstev nacionalnega proračuna se bo izboljšala digitalizacija procesov, javna dostopnost podatkov, večja bo medsebojno povezljivost javnih podatkov in razvijala se bodo digitalna svetovalna orodja. Po vseh regijah se bo spodbujala uporaba digitalnih tehnologij v kmetijski in gozdarski proizvodnji ter živilsko-predelovalni industriji in izboljšanje digitalnih kompetence kmetovalcev, lastnikov gozdov in živilsko-predelovalnih podjetij. Načrtovane so naložbe v infrastrukturo in opremo kmetijske svetovalne službe in drugih javnih služb ter izobraževalnih ustanov na področju digitalizacije.

Nacionalni program za UI, Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti:

Vlada RS je sprejela Nacionalni program za Umetno inteligenco (NpUI) maja 2021. Marca 2022 je bil sprejet Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti, s ciljem, da posamezniki dostopajo do razpoložljive informacijsko-komunikacijske infrastrukture ter digitalnih tehnologij, rešitev in storitev, jih kompetentno in varno uporabljajo, vanje zaupajo in tako aktivno sodelujejo v informacijski družbi. Kmetijska politika je vključena v okvir predpisa in upravičena do vira financiranja (informiranje, usposabljanja, …).

MKGP je širše udeležen pri aktivnostih s področja digitalizacije, ki ga vodi MJU in Služba vlade za digitalno preobrazbo. V januarju 2022 je formirana širša neformalna skupina zaposlenih na MKGP, AKTRP, IRSKGLR, UVHVVR in KGZS, ki jo sestavljajo vodstvo, koordinatorji in nosilci projektov

Digitalizacije v okviru NextGen (NOO), članica medresorske DS za izvajanje Nacionalnega programa za Umetno Inteligenco (NpUI) (MKGP) in vodja medresorske DS za izvajanje NpUI (Služba za digitalno preobrazbo, do decembra 2021 delujoča v okviru MJU). Koncept vzpostavljenega modela sloni na ažurnem obveščanju in celostni obravnavi področja digitalizacije, ki omogoča hitrejši pretok informacij, izmenjavo mnenj, sprejemanje predlogov in odločitev.

Skupina obravnava:

1.pristop na področju UI (EU, Slovenija): Obzorje Evropa 2020, program Digitalna Evropa, NOO

2.NpUI: koncept, vizija, strateški cilji, izvedba in struktura upravljanja, s poudarkom na ukrepih, relevantnih za kmetijstvo (Vzpostavitev dinamičnega ekosistema deležnikov za raziskave, inovacije in uvajanje UI, Izobraževanje in krepitev človeških virov, Podpora raziskavam in inovacijam na področju UI) in

3.EU program Digitalna Evropa –TEF, kot mednarodno prepoznavne infrastrukture EU za testiranje UI za sektorske končne uporabnike. Sektor je seznanjen s projektom AGRI – TEF (testiranje in uporaba UI za rešitev različnih problemov; podatkovni prostor).

Aktivnosti potekajo, odločitve glede izvedbe konkretnih ukrepov NpUI in vključitve v TEF AGRI pa še niso dokončne.

V sinergiji z drugimi skladi EU skladi, Načrtom za okrevanje in odpornost ter nacionalnimi sredstvi so predvideni novi ukrepi za izboljšanje pokritosti s hitrimi širokopasovnimi povezavami v skladu s ciljem strategije „od vil do vilic“ glede širokopasovnih povezav, vključno z zmanjševanjem razlik med podeželskimi in mestnimi območji ter podporo krepitvi digitalnih znanj in spretnosti. Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti v Sloveniji naslavlja tudi povečanje digitalne vključenosti prebivalstva Republike Slovenije ter primerjalni napredek digitalne razvitosti gospodarstva in družbe Republike Slovenije. Cilji zakona so npr. krepitev zavesti o prednostih uporabe digitalnih orodij za življenje posameznika in družbo kot celoto ter krepitev zaupanja v digitalne tehnologije,krepitev razumevanja digitalnih tehnologij ter njihove odgovorne in varne uporabe, dvig usposobljenosti za uporabo digitalnih kompetenc, dvig kompetenc podjetnosti v povezavi z digitalnimi tehnologijami in razvoj podjetništva, temelječega na digitalnih kompetencah, kar bo vse pripomoglo tudi k preprečevanju tveganj za razlike med različnimi skupinami populacije.

Širokopasovna infrastruktura:

Podpore za širokopasovno infrastrukturo, kar je eden od osnovnih predpogojev za razvoj podeželja, bodo na voljo v okviru Načrta za okrevanje in odpornost, ESRR in sredstev InvestEU, kar bo zagotovilo 100 % pokritost slovenskega podeželja s širokopasovnimi povezavami.

V tem programskem obdobju se je širokopasovna infrastruktura financirala iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (9 statističnih regij) in Programa razvoja podeželja za obdobje 2014–2020.

Iz PRP 2014-2020 so se financirale bele lise v naseljih z manj kot 5.000 prebivalcev v treh statističnih regijah Republike Slovenije (Pomurska, Podravska in Koroška statistična regija).

MKGP je v tem programskem obdobju izvedel tri javne razpise v okviru katerih so bila dodeljena sredstva v višini 9.927.950 EUR (71 % od vseh planiranih) in se bo s tem pokrilo okoli 86 % belih lis v teh treh regijah. Sredstva pa do sedaj še niso bila izplačana.

Ministrstvo za javno upravo je v tem programskem obdobju objavilo dva javna razpisa, dodelilo 27.824.202,20 EUR (94 % vseh razpoložljivih sredstev) in pokrilo okoli 80 % od vseh belih lis v devetih statističnih regijah.

S spremembo organiziranosti javne uprave v Sloveniji je razvoj in financiranje visokokakovostne širokopasovne infrastrukture v pristojnosti Službe vlade za digitalno preobrazbo. Glede na dogovor med pristojnimi ministri se je pripravil partnerski sporazum, kjer je predlagano, da v novem programskem obdobju sredstva EKSRP za gradnjo odprte visokozmogljive širokopasovne infrastrukture niso predvidena. Partnerski sporazum določa, da se 30 mio EUR nameni iz Načrta za okrevanje in odpornost, prestanek sredstev za pokritje vseh belih lis pa se bo zagotovil iz kohezijskih sredstev in sredstev EU

InvestEU. Tako je v partnerskem sporazumu (določeno: »Na področju IKT infrastrukture, bomo ESRR vlagali komplementarno s tistimi iz NOO. Podprta bo gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture do gospodinjstev na geografsko zahtevnih področjih. Iz sredstev InvestEU bodo podprte zasebne naložbe na področjih, kjer so operaterji izrazili tržni interes. Iz sredstev IPE2 Digital bo podprto financiranje 5G koridorjev za zagotovitev čezmejne povezljivosti«

Prav tako je bilo v odzivu Slovenije na pripombe EK na osnutek Sporazuma o partnerstvu z dne 4. 2. 2022 pojasnjeno:

»V najnovejši (2021) geografski raziskavi dosega elektronskih komunikacijskih omrežij, je bilo 107.932 slovenskih gospodinjstev opredeljenih kot bele lise. Ne glede na izplen pogajanj, ki so še v teku s trenutnim operaterjem, ki je izrazil tržni interes, bo potrebno zagotoviti javno financiranje za predvidoma 105.000 belih lis oz. gospodinjstev. S sredstvi NOO (30 mio evrov) je namen zagotoviti sofinanciranje za približno 8.500 belih lis oz. gospodinjstev, za katera je izgradnja širokopasovnega omrežja še posebej zahtevna. Zagotoviti pa je potrebno javna sredstva za preostalih predvidoma 96.500 belih lis. Sredstva EKSRP za gradnjo odprte visokozmogljive širokopasovne infrastrukture niso predvidena. Za razliko od deljene pristojnosti področja v trajanju programskega obdobja 2014-2020, je področje sedaj v pristojnosti Službe vlade za digitalno preobrazbo.«

Pripravljen je tudi Načrt razvoja gigabitne infrastrukture do leta 2030, ki vključuje cilje in potrebne ukrepe na področju razvoja gigabitne infrastrukture, da se Slovenija do leta 2030 uvrsti med digitalno najbolj napredne države in da se do leta 2028, tj. dve leti pred EU digitalnimi cilji, zagotovi gigabitna povezljivost za vsa gospodinjstva na podeželju in v mestih ter pokritost z omrežji 5G za vsa naseljena območja. Kot enega izmed ključnih vmesnih ciljev, ki morajo biti izpolnjeni do leta 2025, Načrt predvideva zagotovitev dostopa do internetne povezljivosti s hitrostjo najmanj 100 Mb/s za vsa slovenska gospodinjstva, ki se lahko nadgradi v gigabitno hitrost. Načrt predvideva, da bo do 21. 12. 2023 izvedeno novo kartiranje, prav tako pa bo izvedeno tudi poizvedovanje po tržnem interesu glede gradnje 5G omrežja. Z aktivnostmi digitalne povezljivosti in spodbujanjem digitalnega prehoda se bo zasledovalo cilje opredeljene v programu Digitalna Evropa, dokumentu EK - Digitalni kompas do leta 2030 kot tudi nacionalne Strategije digitalne preobrazbe gospodarstva, ki jo je Vlada RS sprejela v začetku letošnjega leta.

Priloge

Priloga I o predhodnem vrednotenju in strateški presoji vplivov na okolje iz Direktive 2001/42/ES

1. Povzetek postopka predhodnega vrednotenja in rezultati

Skupna kmetijska politika v Republiki Sloveniji bo v programskem obdobju 2023–2027 temeljila na treh splošnih in devetih specifičnih ciljih. Splošni cilji so podkrepljeni s horizontalnim ciljem in razširjanjem znanja, dodaten poudarek je na inovacijah in digitalizaciji v kmetijstvu in na podeželskih območjih. Namen predhodnega vrednotenja je bil izboljšati kakovost zasnove strateških načrtov SKP za novo programsko obdobje in zagotoviti neodvisen pogled na pripravo strateškega načrta SKP. Uporabljene evalvacijske metode so bile intervjuji s pripravljavci strateškega načrta ter analiza dostopnih primarnih in sekundarnih virov. Pri izvajanju evalvacije je bil uporabljen nabor evalvacijskih vprašanj, ki so bila pripravljena s strani Evropske službe za pomoč pri evalvaciji za razvoj podeželja.

Evalvacija SKP je potekala v treh fazah:

-**Presoja ocene potreb in SWOT analiza**, kjer se je ocenjevalo: ali je SWOT analiza celovita, popolna in sklada, ali SWOT analiza upošteva posebne zahteve za določene cilje, v kolikšni meri je SWOT analiza specifična, v kolikšni meri SWOT temelji na dokazih in ali so bile v analizi upoštevane zahteve okoljske presoje, ali je ocena potreb utemeljena na podlagi dokazov in analize SWOT, ali je ocena potreb pregledna, specifična in popolna ter v kolikšni meri je bil proces ocene potreb / SWOT dobro pripravljen in vključujoč,

-**Presoja intervencijske strategije, ciljev in mejnikov**, kjer so bila vprašanja razčlenjena v 3 sklope: Ustreznost in skladnost (razmerje med potrebami, cilji in intervencijami), učinkovitost ter uspešnost. V okviru presoje smo pregledali 82 intervencij v sklopu 9 specifičnih ciljev in enim horizontalnim ciljem,

-**Presoja spremljanja, zbiranja podatkov in sistema izvajanja**, kjer se je ocenjevala učinkovitost procesa za vzpostavitev okvira uspešnosti, ali so konceptualni elementi za okvir uspešnosti operacionalizirani, ali so okviri uspešnosti razumljivi ključnim akterjem, ustreznost informacijskega sistema, primernost načrtovanega postopka zbiranja podatkov o operacijah, površinah in živalih, primernost postopka za integracijo analizo in čiščenje podatkov, primernost postopkov za opravljanje posvetovanj za zahtevana poročila, ustreznost določb za zagotavljanje pravočasne predložitve zahtevanih poročil in primernost postopkov za obravnavo ugotovitev spremljanja in vrednotenja.

V nadaljevanju so podani povzetki in ključna priporočila glede na specifični oziroma horizontalni cilj:

Specifični cilj 1

SWOT analiza je s tehničnega in vsebinskega vidika precej izboljšana od prejšnjih različic, še vedno pa ne povsem dosledna in skladna. Številna navajanja prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti so prikazana presplošno in niso v celoti podkrepljena v analizi stanja. Trditve so ponekod še vedno pomanjkljivo obrazložene, nekatere navedbe pa so v dokumentu nepotrebne oziroma se besedila ponavljajo. SWOT deloma vključuje ustrezne in relevantne podatke, vendar presplošen prikaz ne odraža vedno natančnejših posebnosti in težav po sektorjih.

Nakazani so vplivi, ki so in bodo imeli vpliv na slovensko kmetijstvo (npr. Covid-19), vendar bi veljalo takšne vplive omenjati bolj splošno. V SWOT analizi nadalje ni opredeljene jasne razlike med notranjimi in zunanjimi dejavniki, ki vplivajo na trenutne razmere v Sloveniji. Za opredelitev zunanjih dejavnikov bi bilo potrebno podati prikaz primernih podatkov. V SC1 velja natančneje prikazati zunanje vplive, notranje pa zgolj nakazati.

Analiza stanja ob pomanjkanju ekonomskih kazalnikov (podpoglavja »ekonomske razmere«) le delno izkazuje opisana stanja sektorjev v besedilu.

Intervencije znotraj SC1 so v osnovi dobro zasnovane. INP1 in IRP1 sta vsebinsko, predvsem pa tehnično

podprti (z nekaj vsebinskimi pomanjkljivostmi pri INP2), intervencijska logika pa je zelo dobro predstavljena, saj je v osnovi zasnovana na ravni EU in skladna s cilji EK.

Specifični cilj 2

SWOT analiza je s tehničnega in vsebinskega vidika precej izboljšana od prejšnjih različic, vključeni so tudi sektorji, ki so pred tem v SC2 manjkali. Še vedno pa SWOT analiza ni povsem dosledna in skladna. Glede na prvotno različico vsebuje precej bolj prečiščena opredelitev prednosti, priložnosti, slabosti in nevarnosti, še vedno pa je precej nejasnih zapisov, ki so si ponekod nasprotujoči.

Posebnosti ozemlja in sektorja se odražajo in so analizirane v premajhnem obsegu. V dokumentu ni podrobneje izpostavljenih posebnosti ozemlja in sektorjev (npr. status kmetij, prihodkovni/dohodkovni viri kmetij, proizvodna usmeritev, ipd). Analiza stanja ob pomanjkanju ekonomskih kazalnikov (podpoglavja »ekonomske razmere«) le delno izkazuje opisana stanja sektorjev v besedilu.

Razmere za pridelavo/prirejo pomembno vplivajo na intenzivnost, strukturo in usmeritev gospodarstev, vendar na konkurenčnost pomembno vplivajo tudi socio-ekonomski dejavniki in s transferji izven kmetijstva. Delček omenjenega se nahaja že v analizi zbirnih vlog v SC2, zaželena pa je še dopolnitev s ključnimi razlogi in ugotovitvami na prikazano.

Nakazani so vplivi, ki so in bodo imeli vpliv na slovensko kmetijstvo (npr. Covid-19), vendar bi veljalo takšne vplive omenjati bolj splošno. V SWOT analizi nadalje ni opredeljene jasne razlike med notranjimi in zunanjimi dejavniki, ki vplivajo na trenutne razmere v Sloveniji. V SC2 velja natančneje prikazati notranje vplive.

Intervencijska strategija vključuje deloma dobro dokumentirano in zanesljivo intervencijsko logiko. V glavnini so predvsem iz tehničnega vidika intervencije jasno prikazane. Prikazani kazalniki učinka in rezultata iz tehničnih listov so jasno opredeljeni, k izboljšanju zasledovanja pa bi bilo smiselno vključiti še katerega izmed kazalnikov vpliva I.2-I.5 ali pa vzpostavitev lastnih dodatnih kazalnikov.

Specifični cilj 3

SWOT analiza je celovita, popolna in skladna, ter temelji na obsežni analizi stanja, dokazih in najnovejših dostopnih podatkih. Vključeni so zunanji vplivi in trendi, kot so gospodarsko finančna kriza, povečanje tuje konkurence in liberalizacija kmetijskih trgov. SWOT izhaja iz temeljnih nacionalnih in evropskih strateških dokumentov. SWOT analiza je delno specifična, saj posebnosti ozemlja in sektorja niso posebej analizirani, prednostno pa so analizirane predvsem nacionalne značilnosti. Analiza temelji na kvantitativnih podatkih iz SURS-a in drugih dostopnih podatkov, ne vemo pa ali je bilo upoštevano mnenje deležnikov, saj postopkov analize evalvator ni prejel. Ocena potreb je utemeljena, saj večina potreb izhaja iz analize stanja in SWOT.

Struktura intervencij v okviru specifičnega cilja 3 (SC3 - Izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi) se je tekom nastajanja dokumenta spreminjala. Načrtovane so 4 intervencije; tri so splošne in namenjene ciljnemu povezovanju in sodelovanju, ter ena sektorska, ki je namenjena boljši prepoznavnosti in organiziranosti. Iz opisa intervencij je razvidno, da je bila pri njihovi pripravi upoštevana predpisana intervencijska logika, ki sledi vsem predpisanim korakom, izkazana je tudi ambicioznost pri izpolnjevanju okoljskih zahtev. Prispevek oziroma vpliv na okolje in podnebje je možno posredno zaslediti že pri opredelitvi splošnega specifičnega cilja, še bolj pa pri opisu in razčlenitvi posameznih intervencij. Intervencije so povezane s kazalniki rezultata, ciljne vrednosti za vsak kazalnik so realne in upoštevajo zavezanost, dodelitev sredstev pa je v skladu z oceno potreb. V okviru programiranega specifičnega cilj intervencije absolutno izhajajo iz potreb oziroma potencialov za razvoj.

Specifični cilj 3 je notranje skladen, izkušnje iz preteklih programskih obdobij so bile glede na dosežene rezultate, ki so praviloma zaostajali za načrtovanimi, upoštevane in uporabljene kot podlaga za načrtovanje ciljev v novem programskem obdobju. Med intervencijami je bila vzpostavljena visoka raven komplementarnosti in sinergije, ne pojavljajo se negativni kompromisi. Enako velja za zunanjo skladnost, izkušnje iz preteklih obdobij so bile upoštevane.

Uporabljena intervencijska logika predstavlja dobro podlago, da bodo načrtovani finančni vložki ustrezni za dosego pričakovanih rezultatov. Povezava med vložki, učinki in rezultati so dobro razvidni, bodo pa v veliki meri odvisni od interesa predvsem osnovnih deležnikov za sodelovanje. Izkušnje iz preteklosti nam kažejo, da je prav interes za sodelovanje najbolj ključen dejavnik za uspešno izvajanje podpor. Ciljne

vrednosti za vsak kazalnik rezultata so realne in upoštevajo zasnovano povezanost intervencij. Tradicionalna zadržanost do katerihkoli oblik združevanja in povezovanja lahko predstavlja pomembno oviro pri vključevanju v shemo. Prav tako je lahko pomemben faktor za kmete administrativna zahtevnost postopka.

Povezava med dodeljenimi finančnimi sredstvi je pregledna in verodostojna, tako kar se tiče kazalnikov učinka in kazalnikov rezultata. V splošnem lahko trdimo, da je intervencijska strategija na področju SC3 dovolj ambiciozna za doseganje programiranih rezultatov. Nabor intervencij je ustrezen in primerno ciljno naravnan.

Priporočila in predlogi:

-Smiselno bi bilo predvideti instrumente za povečanje oziroma izboljšanje absorpcije finančnih sredstev pri izvajanju podpor s tega področja, ki je tradicionalno slaba (z boljšo promocijo ciljev in prednosti združevanja in povezovanja bi poskušali povečati zainteresiranost potencialnih interesentov za vključitev v shemo).

Specifični cilj 4

SWOT analiza temelji na obsežni analizi stanja, najnovejših podatkih in podaja celovito sliko, ter vključuje vse relevantne vidike in zunanje vplive. SWOT analiza je specifična, upoštevane so bile posebnosti Slovenije.

Strateški načrt vključuje zanesljivo in dobro dokumentirano intervencijsko logiko. Prispevek predvidenih intervencij k doseganju ciljev je jasen, jasnost pa bi bilo mogoče še izboljšati z zaokrožitvijo potreb. Zasnovane intervencije so prilagojene potrebam slovenskega kmetijstva na področju podnebnih sprememb in izhajajo iz SWOT analize in ocene potreb. Intervencije za prilagajanje podnebnim spremembam in za njihovo blaženje so prvič programirane posebej in izražajo ambicioznost. Intervencije naslavljajo vsa relevantna področja povezana z okoljem in podnebjem, ob intervencijah za prilagajanje podnebnim spremembam so naslovljena tudi ključna področja emisij, ki v preteklem obdobju niso bila deležna pozornosti. Težave, ki jih kmetijstvu povzročajo podnebne spremembe, so jasno predstavljene.

Pri oblikovanju intervencijske strategije so bile upoštevane izkušnje iz preteklih programskih obdobij. Nadaljujejo se intervencije za prilagajanje podnebnim spremembam in blaženje podnebnih sprememb iz preteklega obdobja, vključene pa so bile tudi nove intervencije. Med intervencijami obstajata visoka stopnja komplementarnosti in sinergije, iz intervencijske strategije pa je jasno razvidna povezava med SWOT analizo, oceno potreb in intervencijami.

SC4 je dobro notranje skladen, pri zunanji skladnosti pa prihaja do manjših neskladij, kljub temu da so bile izkušnje iz prejšnjih programskih obdobij upoštevane. Povezave med vložki, učinki in rezultati za intervencije/podintervencije so v glavnem dobro opisane in logične, prihaja pa do nekaj manjših pomanjkljivosti.

Prikaz prispevka pričakovanih rezultatov k doseganju posameznih ciljev je ustrezen, cilji za kazalnike rezultata pa so določeni. Povezave med opredeljenimi potrebami, vložki in učinki na eni in načrtovanimi rezultati na drugi strani so jasne. V večini primerov so ciljne vrednosti skladne z oceno potreb, ocenjujemo pa, da je predviden obseg izvajanja intervencij za zmanjšanje emisij metana premalo ambiciozen. Letni mejniki za ciljne vrednosti kazalnikov rezultata so predstavljeni in ustrezni.

Pri načrtovanju finančnega načrta so bile upoštevane izkušnje iz preteklih obdobij. Iz SN je razviden velik razkorak med stopnjo financiranja za naravovarstvene in vodovarstvene podintervencije (100 %) in druge podintervencije KOPOP, kamor se uvrščajo tudi podintervencije za blaženje podnebnih sprememb (40 %). Iz SN ni razvidna utemeljitev tako velikih razlik. Obstaja možnost majhnega zanimanja za izvajanje podintervencij, ki so namenjene doseganju ciljev SC4.

Intervencijska strategija SN na področju prilagajanja podnebnim spremembam in blaženja podnebnih sprememb je v primerjavi s tekočim programskim obdobjem precej bolj ambiciozna. Zaradi znatno višjih ciljev na področju blaženja podnebnih sprememb pa povečana ambicioznost ne zagotavlja doseganja ciljev NEPN. Ocenjujemo, da je obseg izvajanja ukrepov za zmanjšanje emisij metana iz prebavil in iz gnojišč premajhen. Iz predlaganih intervencij je razvidno tudi, da se bo, glede na trenutno stanje, znatno zmanjšal obseg kmetijskih zemljišč, na katerih se izvaja gnojenje na podlagi hitrih talnih in rastlinskih testov (gre za ukrep, ki prispeva k zmanjšanju emisij didušikovega oksida). Intervencijska strategija na področju prilagajanja podnebnim spremembam in blaženja podnebnih sprememb se primerno umešča v

strateški načrt in s tem prispeva k doseganju splošnih in medsektorskih ciljev SKP. Med intervencijami obstajata visoka stopnja komplementarnosti in sinergije. Večina intervencij, ki so namenjene zmanjševanju emisij toplogrednih plinov, prispeva tudi k zmanjševanju emisij amonijaka ter k varovanju voda in tal (specifični cilj 5) pa tudi h konkurenčnosti kmetijstva in zagotavljanju prehranske varnosti.

Priporočila in predlogi:

- Področje zmanjševanja emisij TGP je v trenutnem predlogu SN naslovljeno v sklopu dveh potreb (P13 – Zmanjševanje emisij TPG in amonijaka v kmetijstvu in P15 – Blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam v kmetijstvu in gozdarstvu). Vse podnebne vsebine bi bilo smiselno zaokrožiti v sklopu P15, potreba P13 pa bi naslavljala le onesnaževala zraka (SC5). Z obravnavo vseh podnebnih vsebin v sklopu P15 bi postala bolj jasna tudi povezava med potrebami in intervencijami.
- Pri prikazu povezav potreb s ključnimi strateškimi in zakonodajnimi dokumenti bi bilo pri P15 (SN, s. 53) smiselno omeniti še Resolucijo o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 (ReDPS50).
- Predlagamo, da se še enkrat razmisli o smiselnosti dohodkovne podpore za dojilje na območjih, ki so primerna za poljedelstvo in vrtnarstvo.

Specifični cilj 5

SWOT analiza je celovita, popolna in skladna, ter temelji na analizi stanja. Ponekod bi bilo potrebno nekatere podatke posodobiti z novejšimi, nekateri podatki pa niso teritorialno predstavljeni (ker niso na voljo). SWOT se sklicuje na ustrezne elemente nacionalnih načrtov, ki izhajajo iz okoljske in podnebne zakonodaje. SWOT je delno specifična, saj ponekod manjka teritorialna analiza stanja, nacionalne in regionalne posebnosti pa so le deloma analizirane, oboje zaradi pomanjkanja in nedostopnosti nekaterih podatkov. SWOT temelji na skupnih kazalnikih stanja, kvalitativnih informacijah, deloma na podlagi zanesljivih dokazov in študij, ter preteklih izkušenj. Ponekod podatki na katerih temelji analiza niso posodobljeni, navedbe pa so nejasne. SWOT vključuje temeljito analizo razmer, povezanih s podnebjem in okoljem, ne vsebuje pa izidov in podatkov okoljske presoje. Ocena potreb logično sledi iz analize SWOT. V analizi so opisane vse opredeljene potrebe odločitve so utemeljene, proces in pristop za določanje prednostnih nalog in rangiranje pa sta jasno opisana. Ocena potreb ne upošteva posebnih potreb ranljivih gospodarskih območij. V splošnem lahko rečemo, da je analiza SWOT dosledna in skladna.

Strateški načrt vključuje zanesljivo in dobro dokumentirano intervencijsko logiko za zrak, medtem ko intervencijska logika za kakovost vode in tal pomanjkljiva in ni dobro opredeljena. Prispevek predvidenih intervencij k doseganju ciljev na področju varovanja zraka je jasen, jasnost bi bilo mogoče še izboljšati z razmejitvijo emisij toplogrednih plinov. Pri varovanju tal in voda manjka večja ciljna usmerjenost na območja večjih okoljskih problemov s kakovostjo tal in voda. SC5 je notranje in zunanje skladen, intervencije so povezane s kazalniki rezultata, ciljne vrednosti za vsak kazalnik so realne in upoštevajo zavezanost, dodelitev sredstev pa je v skladu z oceno potreb.

Intervencijska strategija SN na področju emisij onesnaževal zraka kaže dovolj ambicij za dosego specifičnih ciljev. Iz predlaganih intervencij je razvidno le, da se bo, glede na trenutno stanje, znatno zmanjšal obseg kmetijskih zemljišč, na katerih se izvaja gnojenje na podlagi hitrih talnih in rastlinskih testov (gre za ukrep, ki prispeva k zmanjšanju emisij amonijaka). Intervencijska strategija na področju zmanjševanja emisij onesnaževal zraka se primerno umešča v strateški načrt in s tem prispeva k doseganju splošnih in medsektorskih ciljev SKP. Med intervencijami obstaja visoka stopnja komplementarnosti in sinergije. Večina intervencij, ki so namenjene zmanjševanju emisij onesnaževal zraka, prispeva tudi k zmanjševanju emisij toplogrednih plinov (SC5) ter k varovanju voda (SC5) pa tudi h konkurenčnosti kmetijstva in zagotavljanju prehranske varnosti.

Priporočila in predlogi:

- Predlagamo absolutno prepoved požiganja travniških površin, z morebitnimi dovoljenimi in utemeljenimi izjemami (kot npr. v primeru požiganja strnišč zaradi fitosanitarnih razlogov).
- Smiselne bi bile le manjše izboljšave besedila
- Smiselno bi bilo navesti kvantitativni cilj, ki ga za ga za Slovenijo na področju emisij amonijaka določa nova NEC direktiva

Specifični cilj 6

SWOT temelji na obsežni analizi stanja, podaja celovito sliko in vključuje vse relevantne vidike za specifični cilji 6. Upoštevani so najnovejši dostopni podatki. SWOT vključuje analizo zunanjih vplivov, predvsem pri poglavju »nevarnosti«. Razlike med prednostmi in slabostmi so opredeljene jasno, slabše pa med priložnostmi in nevarnostmi. Analiza stanja se sklicuje na nacionalne načrte in cilje ter opis ustrezne zakonodaje. Upoštevane so posebnosti Slovenije – ustrezno se osredotoča na biodiverziteto v kmetijski in gozdni krajini. SWOT in analiza stanja temeljita na primernih/zadostnih kvalitativnih in kvantitativnih podatkih, opisuje pa tudi finančne inštrumente in vključevanje v ukrepe SKP v preteklih obdobjih. Iz prejete priloge o posvetovanju s partnerji je razvidno, da sta bila SWOT in analiza stanja razvita v sodelovanju z delovno skupino Varovanje okolja in podnebne spremembe ter usklajen z identificiranimi ključnimi partnerji.

Intervencijska logika za SC6 ima predvideno veliko število intervencij in podintervencij, ki delujejo razdrobljeno. Intervencijska strategija za SC6 je ambiciozno zastavljena, so pa intervencije kompleksne, kar napoveduje povečanje administrativne zahtevnosti in težje razumevanje pri kmetih in posledično nižjo stopnjo vključevanja v intervencije. Intervencije izhajajo iz analize potreb in opisujejo večje ambicije za nacionalne okoljske probleme. Našteti so tudi komplementarni ukrepi za sinergije, ni pa naštetih ukrepov, ki bi preprečevali negativne učinke med intervencijami, nekatere intervencije znotraj SC6 bi lahko imele negativne učinke na ohranjanje narave. SC6 je dobro zunanje skladen, našteti so vsi cilji h katerim naj bi SKP prispeval, intervencije pa so skladne z vsemi relevantnimi zakonodajnimi instrumenti.

V preteklih obdobjih so bila sredstva na voljo, a je bila njihova poraba opisana kot zgolj zadovoljiva. V predhodnem obdobju je bilo zavedanje upravičencev o pomenu ohranjanja narave visoko, za povečanje vpisa v naravovarstvene operacije pa je bila njihova ekonomska privlačnost prepoznana kot ključna. Iz finančnih tabel je razvidno, da so se predvidena plačila za primerljive KOPOP ukrepe iz preteklega obdobja povišala. Povezava med porabo financ in učinki je jasna, saj so podani zneski na enoto ter izračuni za določitev višine podpore, ki jo je izdelala neodvisna inštitucija.

Intervencijska strategija za SC6 je ambiciozno zastavljena, vendar je zelo težko predvideti stopnjo vključevanja kmetov v predlagane intervencije zaradi velikega števila in kompleksnosti intervencij.

Priporočila in predlogi:

- Predlagamo, da se ponovno pregleda in pravilno opredeli navedene »prednosti« in »priložnosti«.

Specifični cilj 7

SWOT je strukturiran v okviru specifičnega cilja, vendar še vedno vsebuje številne navedbe, ki ne odražajo v celoti trenutnega stanja. Nekateri elementi SWOT so napisani pavšalno (npr. »priložnosti« so zapisane bolj kot želje), dosledno pa so opisane vse specifične teme, ki se tičejo mladih kmetov (dostop do zemljišč, posojil, ipd.). Večina predstavljenih informacij nima neposredne analitične vrednosti za oceno, kako privlačen je sektor za mlade kmete. SWOT analiza upošteva zadnje razpoložljive kvantitativne podatke in je podprta s podatki SURS in EUROSTAT, ter podatki posameznih registrov MKGP, prav tako pa so predstavljene tudi izkušnje izvajanja ukrepov v okviru Programa razvoja podeželja 2007-2013 in 2014-2020. Glede kvalitativnih podatkov je analiza stanja večinoma presplošna in ne podkrepi potrebe po ukrepanju, medtem ko so vse informacije, ki izhajajo iz študij, vrednotenj in preteklih izvajanj ukrepov SKP upoštevane in korektno predstavljene. Razvidno je tudi, da se je analiza stanja pripravljala v sodelovanju s širokim krogom različnih deležnikov. Ocene potreb na podlagi dokazov SWOT analize so jasno zapisane, ter temeljijo na dovolj kompleksni metodologiji, razvrščeni po pomembnosti, vendar je zaradi presplošno zapisane analize stanje vsebinska povezanost s potrebami manj izrazita. Prioritizacija potreb je bila narejena in metodologija opisana v prilogi strateškega načrta SKP. V zvezi z AKIS-om je na podlagi izvedenih ocenjevanj podana ocena, da bo sistem AKIS v novem programskem obdobju uspešno deloval.

Celotna analiza SWOT ni v celoti dosledna in skladna, saj so nekatere navedene »priložnosti« dejansko ukrepi, ki so že v izvedbi, prav tako so nekatere navedene »prednosti« zgolj pojasnila.

Intervencijska strategija

Ocenjujemo da intervencijska strategija SN na področju privabljanje in zadrževanje mladih kmetov ter spodbujanje trajnostnega razvoja podjetij na podeželju kaže dovolj ambicij za dosego splošnih in specifičnih ciljev. Iz predlaganih intervencij je razvidno, da se bo nadaljevalo z izvajanjem že

uveljavljenih intervencij iz preteklega programskega obdobja, kar neposredno prispeva k doseganju splošnih in medsektorskih ciljev SKP. Ker bodo nekateri kazalniki rezultata znani šele po potrditvi Strategij lokalnega razvoja in ker se intervencija LEADER izvaja v okviru pristopa CLLD tudi s skladom ESRR Med predvidenima intervencijama obstaja tudi visoka stopnja komplementarnosti in sinergije.

Priporočila in predlogi:

- V SWOT analizo stanja bi bilo smiselno dodati podatke tudi za kazalnik C23: Starostna struktura gospodarjev-upraviteljev na kmetijskih gospodarstvih
- Predlagamo, da se SWOT analiza ponovno pregleda in pravilno opredeli navedene »prednosti«, »priložnosti«, »nevarnosti« in »slabosti« oziroma, da se dopiše jasna opredelitev definicij (»prednosti«, »priložnosti«, »nevarnosti« in »slabosti«) in postopka po kakšnem ključu se je v SN opredeljevalo, kateri segment spada pod dotično definicijo.

Specifični cilj 8

SWOT analiza je deloma strukturirana v okviru specifičnega cilja. Pripravljena je obsežno in obravnava široka vsebinska področja, Analiza stanja je sicer specifična, vendar bi morale biti nekatere vsebine vsebovati daljše časovne vrste za dodatno podkrepitev potrebe po ukrepanju. Pri pripravi analize ocenjujemo, da so bili uporabljeni vsi razpoložljivi podatki. Nekateri elementi SWOT so napisani pavšalno (npr. nekatere »slabosti« so bolj »priložnosti«). Analiza stanja v veliki meri temelji na dokazih, vendar nekatere trditve, ki so bile pripoznane v procesu SWOT analize z deležniki niso podkrepljene s podatki. Kvalitativne informacije so večinoma presplošne in ne podkrepijo potrebe po ukrepanju, drugod pa so trditve sicer podkrepljene z rezultati anket, vendar večkrat le opisno opredelijo posamezno težavo, ki pa ne temelji na podatkih.

Vse informacije, ki izhajajo iz študij, vrednotenj in preteklih izvajanj ukrepov SKP upoštevane in korektno predstavljene. Razvidno je tudi, da se je analiza stanja pripravljala v sodelovanju s širokim krogom različnih deležnikov.

Ocene potreb na podlagi dokazov SWOT analize so jasno zapisane. Prioritizacija potreb je bila narejena, metodologija je dovolj kompleksna, razvrščena po pomembnosti in opisana v prilogi strateškega načrta SKP.

Celotna analiza SWOT deloma ni dosledna in skladna. Nekatere trditve so opredeljene pod napačno kategorijo (npr. pod »priložnosti« namesto pod »prednosti«), prav tako so posamezne trditve nasprotujoče, ponekod pa trditve niso dovolj specifične, da bi lahko nakazovale na potrebo za ukrepanje.

Intervencijska strategija

Intervencijska strategija za SC8 kaže, da se za, da se bo nadaljevalo z izvajanjem že uveljavljenih intervencij iz preteklega programskega obdobja, kar neposredno prispeva k doseganju splošnih in medsektorskih ciljev SKP. Med predvidenima intervencijama obstaja tudi visoka stopnja komplementarnosti in sinergije. V okviru tega SC se pokriva zelo obširna vsebinska področja in je za dosego predvidenih ciljev potrebno sodelovanje različnih instrumentov in politik.

Specifični cilj 9

SWOT analiza je iz tehničnega in vsebinskega vidika precej izboljšana od prejšnjih različic, še vedno pa ne povsem dosledna in skladna. Številna navajanja prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti so prikazana presplošno in niso v celoti podkrepljena v analizi stanja. SWOT deloma vključuje ustrezne in relevantne podatke, vendar presplošen prikaz ne odraža vedno natančnejših posebnosti in težav po sektorjih.

Nakazani so vplivi, ki so in bodo imeli vpliv na slovensko kmetijstvo (npr. Covid-19), vendar bi veljalo takšne vplive omenjati bolj splošno. V SWOT analizi nadalje ni opredeljene jasne razlike med notranjimi in zunanjimi dejavniki, ki vplivajo na trenutne razmere v Sloveniji.

Analiza stanja ob pomanjkanju ekonomskih kazalnikov (podpoglavja »ekonomske razmere«) le delno izkazuje opisana stanja sektorjev v besedilu.

Intervencijska logika je jasno podana za nekatere intervencije in deloma za druge intervencije, vendar pa analiza stanja, SWOT analiza ter ocena potreb niso primerno prikazane in podkrepljene z neposrednimi podatki, kar se ponekod kaže tudi v predvidenih operacijah znotraj intervencije.

Intervencijska strategija SN deloma prikazuje katere intervencije zagotavljajo večji prispevek k okoljskim / podnebnim specifičnim ciljem, da bi dosegli večji vpliv na okolje v primerjavi z izhodiščnim stanjem. Pomanjkljivo podane pa so kombinacije (in sinergije) z drugimi intervencijami. Nadalje so bile upoštevane izkušnje o notranji skladnosti, kar se vidi iz opredelitve ciljev. Prav tako je dobro razvidna in navedena povezava s cilji drugih instrumentov preteklih obdobij, medtem ko morebitna prekrivanja in dvojna financiranja niso opisana.

Intervencijska strategija pri nekaterih intervencijah ne podaja jasne vzročne povezave med vložki, učinki in rezultati, ponekod pa nastavek ukrepov zajema v veliki meri že obstoječe prakse, kjer nato o natančnih učinkih ni možno govoriti. Vsaka intervencija jasno povezana z vsaj enim kazalnikom rezultata. Kazalniki rezultata večinoma presplošni. Smiseln bi bil premislek o uvedbi bolj ciljno usmerjenih kazalnikov rezultata.

Delno je podana skladnost dodeljenih proračunskih sredstev s SC9, predvsem iz vidika izkušenj, logike in okvira finančnega načrta, vendar zaradi podanih nejasnosti mere skladnosti ni mogoče oceniti dovolj dobro. Mejniki, izbrani za okvir smotrnosti so podani, izkušnje pri tem pa upoštevane.

Horizontalni cilj

SWOT analiza za horizontalni cilj je celovita, popolna in skladna, temelji na obsežni analizi stanja in podaja celovito sliko na podlagi informacij, ki so na voljo. Vključeni so zunanji vplivi in trendi, ter vsi drugi relevantni vidiki za horizontalni cilj. Izhaja iz temeljnih nacionalnih in evropskih strateških dokumentov. SWOT je delno specifična, saj posebnosti ozemlja in sektorja niso posebej analizirani, prednostno pa so analizirane predvsem nacionalne posebnosti. Skupni kazalniki stanja so opredeljeni, opredeljene so tudi vse potrebe, ki kot izhodišče vstopajo v intervencijsko logiko. Analiza temelji na kvantitativnih podatkih iz SURS-a in drugih dostopnih baz podatkov. Večina opredeljenih potreb izhaja iz SWOT in analize, kjer so bili uporabljeni najnovejši in najbolj zanesljivi podatki. Opredeljene so vse potrebe, večina jih kot izhodišče tudi vstopa v intervencijsko logiko, so pa potrebe v glavnem splošne in se nekatere delno prekrivajo.

Struktura intervencij v okviru horizontalnega cilja se je tekom nastajanja dokumenta spreminjala. Število intervencij se je prepolovilo, kar pa ne bo vplivalo na dosego učinkov in rezultatov. Intervencije v veliki meri izhajajo iz potreb oziroma potencialov za razvoj. Te so jasno opredeljene in izhajajo iz analize stanja in SWOT analize, v glavnem pa pokrivajo potrebe na nacionalni ravni (izjema je intervencija Podpora za projekte EIP ter razvojna partnerstva raziskovalnih institucij, ki se lahko izvaja tudi na regionalni oziroma lokalni ravni).

Intervencijska logika je zanesljiva, dobro dokumentirana in sledi predpisanim korakom. Okoljska ambicioznost je prisotna pri vseh intervencijah, prispevek oziroma vpliv na okolje in podnebje je posredno ali pa tudi neposredno možno zaslediti že pri opredelitvi splošnega cilja, še bolj pa pri opisu in razčlenitvi posameznih intervencij. Načrt je dobro notranje skladen, med intervencijami je vzpostavljena visoka raven komplementarnosti in sinergije, ne pojavljajo negativni kompromisi med intervencijami in specifičnimi cilji. Razvidno je tudi, da so bile upoštevane izkušnje o zunanji skladnosti iz prejšnjega obdobja. Povezave med vložki, učinki in rezultati so dobro razvidni, bodo pa v veliki meri odvisni od interesa za vključevanje v izobraževalne in svetovalne sheme.

Ciljne vrednosti za vsak kazalnik rezultata so realne in upoštevajo zasnovano povezanost intervencij. Intervencijska strategija na področju Horizontalnega cilja je dovolj ambiciozna za doseganje programiranih rezultatov. Nabor intervencij je navkljub zmanjšanju njihovega števila ustrezen in primerno ciljno naravnan, ter lahko pomembno prispeva k doseganju splošnih in medsektorskih ciljev.

2. Priporočila na podlagi predhodnega vrednotenja in strateške presoje vplivov na okolje ter opis, kako so bila obravnavana

Naslov/Sklic	Kategorija priporočila	Datum	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
IRP07 - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022		X								
IRP5 - Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022		X								
DKOP 2	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022						X				
DKOP 4	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022					X					
IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom; IRP14 - Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom; IRP40 - Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme IRP41 - Tehnološke posodobitve ind	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022		X			X					
IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022										X
IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih, SI07 - Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022			X	X						
INP3 – INP6: Vezana dohodkovna podpora (za rejo drobnice, rejo govedi, mleko v gorskih območjih, rejo krav dojilj in beljakovinske rastline)	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022	X									
SI02 - Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom:	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022		X								
IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022										X
IRP29 - Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022									X	
IRP20 – Plačila Natura 2000	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022						X				
IRP20 – Plačila Natura 2000	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022						X				
IRP22 - Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022						X				
IRP31 - Podpora za projekte EIP	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022										X
INP07 - Vezana dohodkovna podpora za beljakovinske rastline:	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022	X									

Naslov/Sklic	Kategorija priporočila	Datum	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
IRP18 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022						X				
IRP19 Ekološko kmetovanje	Intervencijska logika/prispevek k ciljem	13-09-2022				X	X	X				
IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022					X					
INP03 - Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice; INP04 - Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi; INP05 - Vezana dohodkovna podpora za krave dojilje	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022	X									
DKOP 4	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022										X
IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022				X						
IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022		X								
IRP28 – Dobrobit živali	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022									X	
Vpliv naložbe na okolje	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022		X								
INP8.12 Kompostiranje hmeljevine	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022					X					
IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah:	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022				X						
Definicija "Aktivni kmet"	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022	X				X	X				
IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022		X								
IRP28 – Dobrobit živali; IRP29: Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022									X	
IRP26 - LEADER	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022						X				
IRP02 , IRP03, IRP04	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022		X								
IRP18 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila; IRP19 - Ekološko kmetovanje; IRP20 - Plačila NATURA 2000; IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS; INP8 - Shema za podnebje in okolje (SOPO):	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022				X	X	X				

Naslov/Sklic	Kategorija priporočila	Datum	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih, SI10 Sadje zelenjava	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022			X	X						
IRP25 - Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022								X		
IRP09 - Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022		X								
IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom:	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022		X								
DKOP 9	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022						X				
IRP06 - Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture; IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022		X		X						
IRP28 - Dobrobit živali	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022									X	
IRP06 - Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture; IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	Posebna priporočila za strateško presojo vplivov na okolje	13-09-2022		X		X						

IRP07 - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu - Opis

IRP07 - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu:

Upravičenost do finančnih sredstev intervencije naj se primarno veže na gozdno mehanizacijo, s katero se pomembno zmanjša in omeji nastajanje poškodb in zbitost gozdnih tal, kot npr.: stroji, ki imajo široka kolesa, več koles, gosenične verige s širokimi rebri ali gosenice, polgosenice, mehanizacija na hidrostatski pogon, itd.

IRP07 - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu - Utemeljitev

Omilitveni ukrep bo upoštevan v okviru nacionalne uredbe za izvajanje intervencije, kjer bodo določena merila za izbor, ki bodo pospeševala gozdarsko mehanizacijo, ki je prijazna gozdnim tlom.

IRP5 - Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč - Opis

IRP5 - Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč:

Agromelioracije naj se izvajajo na način, ki ne povzroča erozije tal.

IRP5 - Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč - Utemeljitev

To je zakonska določba. Agromelioracija je že po naravi ukrep, ki izboljša kemijsko, biološko ali fizikalno lastnost tal. Zato ukrep, ki bi poslabševal katero koli izmed navedenih komponent, ni agromelioracija.

Zato je že sam predmet podpore podvržen presojanju erozije, če je ta opredeljena. V opisu intervencije je navedeno, da je pogoj pridobljena odločba o uvedbi agromelioracije. Za to odločbo pa je treba pridobiti geomehansko in hidrogeološko poročilo, če območje agromelioracije leži na erozijskem območju.

DKOP 2 - Opis

DKOP 2: Termin 'obdelava' naj se natančneje definira oziroma se opis dopolni z: "Obdelava območja mokrišč in šotišč pomeni košnjo. Kakršnokoli spreminjanje travinja v druge rabe ni dopustno. Košnja travinja na območju mokrišč in šotišč se izvaja vsaj enkrat na tri leta."

DKOP 2 - Utemeljitev

Besedilo omilitvenega ukrepa je dodano v poglavje 3.10.1.2.1 Povzetek prakse na kmetiji.

DKOP 4 - Opis

DKOP4:
Na območjih, ki so v nacionalnih načrtih upravljanja z vodami opredeljena kot območja ukrepov za zmanjšanje onesnaževanja površinskih voda s FFS, se upošteva širina varovalnega pasu, kot ga določa 14. člen ZV-1.

DKOP 4 - Utemeljitev

V strateškem načrtu SKP 2023-2027 je v okviru intervencije IRP18.02 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Naravni viri (KOPOP_NV) v poglavju 5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije razširjena obstoječa shema NV.1 Vodni viri z novo shemo NV.2 Varovalni pasovi ob vodotokih. Z uvedbo nove sheme NV.2 Varovalni pasovi ob vodotokih je omilitveni ukrep upoštevan.

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom; IRP14 - Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom; IRP40 - Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme IRP41 - Tehnološke posodobitve ind - Opis

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom; IRP14 - Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom; IRP40 - Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme IRP41 - Tehnološke posodobitve individualnih namakalnih sistemov:
Zaslanjanje sicer na slovenskih tleh ni akuten proces, vendar je pri namakanju potrebno pozornost nameniti temu, da ne pride do onesnaženja tal s težkimi kovinami in zaslanjanja.

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom; IRP14 - Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom; IRP40 - Individualni namakalni sistemi in nakup namakalne opreme IRP41 - Tehnološke posodobitve ind - Utemeljitev

Namakalni sistemi uporabljajo vodo in vodnih teles (nadzemnih in pogojno podzemnih). Vsak posamezni uporabnih je odgovoren za produkte, ki jih goji, zato se kakovost vode pri namakanju ne preverja.
Zaslanjanje po naših informacijah v Sloveniji ni problem, vsaj ne na območjih, kjer so že zgrajeni namakalni sistemi.
Če bo do navedenih onesnaževanj prišlo, nadzor v skladu z zakonodajo izvaja pristojna inšpekcija.
V opisu intervencije je navedeno, da je treba za uvedbo ali posodobitev namakalnih sistemov imeti vodno dovoljenje in odločbo o uvedbi namakanja. V primerih, ko vode ni dovolj ali ni primerne kakovosti, se izvedejo ukrepi, ki izboljšajo kakovost vode. Če teh ukrepov ni mogoče izvesti, se taka investicija ne podpre, saj ne izpolnjuje pogoja za namakanje.

IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev - Opis

IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev:
V sklopu intervencije IRP32 naj se na degradiranih območjih (Celjska kotlina, Zgornja Mežiška dolina) izvaja izobraževanje o kmetovanju prilagojenem na prekomerno onesnažena tla. Izobraževanje naj se po potrebi posodablja glede na nova znanstvena dognanja in potencialno nova območja, ki bodo prepoznana kot degradirana

IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev - Utemeljitev

besedilo je vključeno v poglavje »5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije« intervencije IRP32, v podintervenciji »Izmenjava znanja in prenos informacij".
"V podintervenciji "Izmenjava znanja in prenos informacij" je priporočilo vključeno pri navedbi prednostnih vsebinskih področij usposabljanj, ki se bodo med drugimi nanašala tudi na:
- prikaz uporabo (novih) mehanizacij, tehnologij, praks in procesov, poslovnih znanj in finančnih spretnosti ter digitalizacije, kmetijskih praks, ki prispevajo k ohranjanju naravnih virov,
- usposabljanja v povezavi z intervencijami kot so shema za podnebje in okolje, kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ekološko kmetovanje, biotično varstvo rastlin.
Podrobnejše vsebine, kadrovski pogoji in obseg ur bodo natančneje opredeljeni v izvedbenih aktih (uredba AKIS, javni razpisi)".

Kmetje oz. slušatelji si bodo iz kataloga usposabljanj izbirali teme in obseg usposabljanj, katere pri svojem delovanju potrebujejo. Poudarek pri določanju tem bo namenjen predvsem okoljskim in podnebnim vsebinam oz vsebinam, ki naslavljajo tovrstno problematiko. Javni razpisi se bodo periodično ponavljali z namenom, da bomo v katalogu zagotavljali aktualnost tematik usposabljanj (sprotno posodabljanje).

IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih, SI07 - Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov - Opis

IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih, SI07 - Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov:
Za ureditev vertikalnih nasadov v varovanih območjih (izjema so hmeljišča) je treba pridobiti mnenje organizacije, pristojne za varstvo narave.

IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih, SI07 - Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov - Utemeljitev

Priporočilo bo upoštevano v izvedbenem predpisu.

INP3 – INP6: Vezana dohodkovna podpora (za rejo drobnice, rejo govedi, mleko v gorskih območjih, rejo krav dojilj in beljakovinske rastline) - Opis

INP3 – INP6: Vezana dohodkovna podpora (za rejo drobnice, rejo govedi, mleko v gorskih območjih, rejo krav dojilj in beljakovinske rastline):
Po tri letnem izvajanju ukrepov naj se naredi natančna analiza izvajanja teh ukrepov ter vrednoti njihov učinek na obseg proizvodnje ter vplive na naravo. Pri analizi naj se upošteva tudi vpliv velikih zveri. V kolikor se ugotovijo negativni vplivi je treba nadaljnje izvajanje ukrepov prilagoditi na način, da bodo škodljivi vplivi zmanjšani ali pa se intervencije prenehajo izvajati.

INP3 – INP6: Vezana dohodkovna podpora (za rejo drobnice, rejo govedi, mleko v gorskih območjih, rejo krav dojilj in beljakovinske rastline) - Utemeljitev

Omilitveni ukrep ni posebej dodan v SN, ker se bo izvajal preko 139. in 140. člena Uredbe o SN, ki opredeljujeta vrednotenje SN.

SI02 - Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom: - Opis

SI02 - Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom:
Seznam medovitih rastlin ne sme vsebovati ITR.

SI02 - Podpora čebelarjem in čebelarskim društvom: - Utemeljitev

Omilitveni ukrep bo vključen v nacionalni predpis.

IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev - Opis

IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev:

Pri izvajanju ukrepa Svetovanje in prenos znanja je potrebno zagotoviti usposabljanja svetovalcev s strani naravovarstvene stroke, prenos strokovnega znanja s sodelovanjem strokovnjakov s področja naravovarstvene stroke na končne upravičence (kmete), ter zagotoviti ustrezno/zadostno promocijo in izobraževanje o ukrepih SN, ki prispevajo k naravovarstvenim ciljem.

IRP32 - Izmenjava znanj in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev - Utemeljitev

Priporočilo je že vključeno v poglavje »5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije« intervencije IRP32, tako v podintervenciji »Usposabljanje svetovalcev« kot tudi v podintervenciji »Izmenjava znanja in prenos informacij".

V podintervenciji "Usposabljanje svetovalcev" je priporočilo vključeno. V okviru te podintervencije se bodo med drugim izvajala usposabljanja svetovalcev na področju biotičnega varstva rastlin, kmetijskih praks na področju varovanja okolja in ohranjanja narave, prilagajanja podnebnim spremembam, prispevanja k varstvu biotske raznovrstnosti.

Prav tako v podintervenciji "Izmenjava znanja in prenos informacij" je priporočilo vključeno pri navedbi prednostnih vsebinskih področij usposabljanj, ki se bodo med drugimi nanašala na:

- prikaz uporabo (novih) mehanizacij, tehnologij, praks in procesov, poslovnih znanj in finančnih spretnosti ter digitalizacije, kmetijskih praks, ki prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in krajine, naravnih virov, prilagajanju ter blaženju podnebnih sprememb,

- usposabljanja v povezavi z intervencijami kot so shema za podnebje in okolje, kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ekološko kmetovanje, biotično varstvo rastlin.

Podrobnejše vsebine, kadrovski pogoji in obseg ur bodo natančneje opredeljeni v izvedbenih aktih (uredba AKIS, javni razpisi).

IRP29 - Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali - Opis

IRP29 - Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali:

V kolikor intervencija vključuje tudi ureditve za shranjevanje gnoja, ki omogočajo nadstandardno skladiščenje gnoja in s tem nižje emisije amonijaka, predlagamo, da se to jasno zapiše, saj to lahko pripomore k zmanjšanju emisij amonijaka zaradi shranjevanja gnoja. S tem intervencija IPR29 naslavlja tudi potrebo P13 Zmanjševanje emisij TPG in amonijaka v kmetijstvu.

IRP29 - Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali - Utemeljitev

V IRP 29 je med upravičenimi naložbami tudi naložba v ureditev skladiščnih kapacitet za živinska gnojila, kamor spadajo tudi skladiščne kapacitete za gnoj.

IRP20 – Plačila Natura 2000 - Opis

IRP20 – Plačila Natura 2000:

Intervencija Natura 2000 plačila se mora začeti izvajati v letu 2023, zato je treba do takrat urediti vse administrativno-pravne podlage, ki bodo zagotovile njeno izvajanje.

IRP20 – Plačila Natura 2000 - Utemeljitev

Izvedbene pravne podlage, ki so v pristojnosti MKGP, bodo zagotovljene za izvedbo z letom 2023. Predpogoj pa je sprejem pravnih podlag, ki so v pristojnosti MOP.

IRP20 – Plačila Natura 2000 - Opis

IRP20 – Plačila Natura 2000:

Določitev površin na katerih je potrebno izvajati intervencijo Natura 2000 plačila mora temeljiti na dejanskih potrebah, ne ozirajoč se na ocenjeno vrednost 1.200 ha.

IRP20 – Plačila Natura 2000 - Utemeljitev

V strateškem načrtu v poglavju 5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije je dopolnjeno besedilo:

"Intervencija se bo izvajala stopenjsko. Najprej na območjih Ljubljansko barje (cona barjanskega okarčka), Planinsko polje (cona travniške morske čebulice) in Goričko (traviščni habitatni tipi iz Načrta upravljanja). V nadaljevanju pa sledi izvajanje na območjih mokrotnih travnikov in na območjih, na katerih se ciljne naravovarstvene operacije (BK.1, BK.2, BK.3, BK.4, BK.5 in BK.14) intervencije KOPOP_BK ne bodo izvajale v predvidenem obsegu".

IRP22 - Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027 - Opis

IRP22 - Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027:

Pri izvajanju intervencije je treba zagotoviti, da se bo pri vzpostavitvi mejic uporabil sadilni material avtohtonega (slovenskega) izvora, ki ne bo povzročil škode v naravi.

IRP22 - Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij SN 2023-2027 - Utemeljitev

Omilitveni ukrep bo upoštevan v okviru zakonodaje, ki ureja gozdni reprodukcijski material.

IRP31 - Podpora za projekte EIP - Opis

IRP31 - Podpora za projekte EIP:

Pri intervenciji EIP mora biti med tematikami, ki se jih naslavlja, tudi področje narave in biotske pestrosti, vključno z biotsko pestrostjo v tleh, ki vključuje tudi prednostno določene teme, ki se podprejo.

IRP31 - Podpora za projekte EIP - Utemeljitev

Priporočilo je že vključeno v poglavje »5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije« intervencije IRP31 (varovanje in spodbujanje biotske raznovrstnosti).

Podrobneje bodo vsebine in tematike opredeljene v izvedbenih predpisih (uredba AKIS, javni razpisi).

INP07 - Vezana dohodkovna podpora za beljakovinske rastline: - Opis

INP07 - Vezana dohodkovna podpora za beljakovinske rastline:

Pri izvajanju ukrepa proizvodno vezano plačilo za beljakovinske rastline, ki imajo sicer ugoden vpliv na tla, je potrebno ukrep izvajati na način, da se ne izvaja na območjih, ki so kot šotna tla določena za izvajanje DKOP2.

INP07 - Vezana dohodkovna podpora za beljakovinske rastline: - Utemeljitev

Besedilo je vključeno v strateški načrt v poglavje »Opredelite upravičene prejemnike in posebna merila za upravičenost, kadar je to ustrezno, v zvezi z upravičencem in površino ter po potrebi druge zadevne obveznosti« intervencije INP07, med zahteve za izvajanje, v obliki: »Intervencija se ne izvaja na območjih, ki so šotišča za namen izvajanja DKOP 2«.

IRP18 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Opis

IRP18 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila:

Izvajanje ciljnih naravovarstvenih operacij KOPOP je treba redno spremljati. Po treh letih naj se opravi podrobnejša analiza vključenih površin in stanje kvalifikacijskih vrst/HT. V kolikor se ukrepi ne bodo izvajali na zadostnih površinah, stanje vrst/HT pa bo slabo, je potrebno uvesti bolj obvezujoče ukrepe.

IRP18 – Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila - Utemeljitev

Omilitveni ukrep bo upoštevan in bo po treh letih opravljena podrobnejša analiza vključenih površin in stanje kvalifikacijskih vrst/HT.

IRP19 Ekološko kmetovanje - Opis

IRP19 Ekološko kmetovanje:

Višine plačil naj se oblikujejo tako, da kmete spodbujajo k izvajanju naravovarstveno prilagojenih kmetijskih praks in dosegajo sinergijske učinke z drugimi ukrepi.

IRP19 Ekološko kmetovanje - Utemeljitev

Upoštevano v strateškem načrtu. Višina plačil je bila določena na podlagi modelnih izračunov, ki jih je ob upoštevanju 70. člena Uredbe (EU) 2021/2115 in v skladu z 82. členom te uredbe izdelala neodvisna inštitucija, to je Biotehniška fakulteta, Univerze v Ljubljani. Sinergijski učinki so zagotovljeni z možnimi kombinacijami naravovarstvenih operacij intervencije KOPOP z drugimi intervencijami SN.

IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS - Opis

IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS:

Ohranja naj nabor naravovarstvenih intervencij na katere se IRP37 navezuje: HAB, MET, STE, TSA, GRB, VTR, suha travišča.

IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS - Utemeljitev

V okviru posebnega dokumenta Merila za izbor operacij bo možno prednostno obravnavati upravičence vključene v določene naravovarstvene operacije.

Intervencijo Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno rabo hranil in trajnostno rabo FFS podpira okoljsko funkcijo kmetijstva in spodbuja sonaravne kmetijske prakse, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti ter ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter zmanjšanje negativnih vplivov kmetovanja na zrak. Zato je smiselno, da tovrstno mehanizacijo uporablja čimširši krog upravičencev in ne samo tisti, ki so vključeni v določene naravovarstvene operacije.

INP03 - Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice; INP04 - Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi; INP05 - Vezana dohodkovna podpora za krave dojilje - Opis

INP03 - Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice; INP04 - Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi; INP05 - Vezana dohodkovna podpora za krave dojilje:

Intervencije imajo potencialno zelo velik vpliv na ohranjanje kulturne krajine. Ohranjanje tradicionalne reje in avtohtonih pasem, izkoriščanje prednost travinja preprečevanje zaraščanje, kar neposredno pozitivno vpliva na ohranjanje kulturne krajine in oziroma kulturne dediščine. Tradicionalni način kmetovanja posredno vpliva tudi na ohranjanje običajev oziroma na ohranjaje nesnovne kulturne. Intervencija se izvaja po celotni Sloveniji, vključno z gorskimi območji in izjemnimi krajinami.

INP03 - Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice; INP04 - Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi; INP05 - Vezana dohodkovna podpora za krave dojilje - Utemeljitev

Priporočilo razumemo, da utemeljuje dodaten pozitivni vidik kot podporo izvajanju vezane dohodkovne podpore. V strateški načrt ga nismo dodali, ker ga vezane dohodkovne podpore že izpolnjujejo s svojimi zahtevami in tudi ker je vezana dohodkovna podpora že usklajena z EK.

DKOP 4 - Opis

DKOP 4:

V sklop izobraževanja kmetijskih svetovalcev naj se vključi predstavitev instituta okoljske škode in vplivov kmetovanja na okolje, ki jo prenesejo tudi na kmete, ki kmetujejo ob vodotokih.

DKOP 4 - Utemeljitev

Omilitveni ukrep bo upoštevan v letnih načrtih dela Javne službe kmetijskega svetovanja.

IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih - Opis

IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih:

Pri izbiri vrst, ki so odporne na podnebne spremembe, je potrebno zagotoviti, da gojene vrste niso invazivne.

IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih - Utemeljitev

Osnova za pripravo slovenskih sortnih list je Evropska sortna lista. Za potrebe naložb v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih so tako dovoljene le sorte s seznama »Sadni izbor za Slovenijo«, ki ga pripravi Kmetijski inštitut Slovenije, ali »Sortne liste Republike Slovenije«, ki jo izda Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom - Opis

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom:

Vodna akumulacija ne sme predstavljati ekološke pasti za živali; urejena mora biti tako, da je živalim omogočen izhod.

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom - Utemeljitev

Zadeva je predmet zakonske določbe. Za izgradnjo akumulacij je treba pridobiti gradbeno dovoljenje in vodno soglasje, kjer so tovrstni pogoji opredeljeni.

IRP28 – Dobrobit živali - Opis

IRP28 – Dobrobit živali:

Intervencija Dobrobit živali se na območjih, kjer je možno izvajati tudi ciljne naravovarstvene ukrepe (HAB, HABM, VTR, MET, STE, Barja in močvirja, Kraški travniki in pašniki) lahko izvaja samo pod pogojem, da se izvajanje DŽ v celoti prilagodi izvajanju ciljnih naravovarstvenih KOPOP intervencij. Pogoj velja za vse površine, ki ležijo na conah potencialnega vpisa, ne glede na to, ali se na površini kateri od zgoraj naštetih KOPOPov izvaja.

IRP28 – Dobrobit živali - Utemeljitev

Pravila glede izvajanja paše na območjih, kjer je možno izvajati ciljne naravovarstvene ukrepe, bodo določena v izvedbenem predpisu - uredbi o intervenciji dobrobit živali. Na enak način je »prekrivanje« DŽ z naravovarstvenimi ukrepi urejeno že v trenutnem obdobju, kjer za ukrep DŽ na območjih naravovarstvenih ukrepov veljajo časovne prepovedi ali popolna prepoved paše skladno z naravovarstvenim režimom.

Vpliv naložbe na okolje - Opis

Za posege, ki ne dosegajo pragov določenih v predpisu, ki ureja posege v okolje, za katere je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje kot določajo predpisi, pa bi zaradi izvajanja intervencij SKP lahko imeli bistven vpliv na varovana območja, je treba pridobiti mnenje organa, pristojnega za varstvo narave.

Vpliv naložbe na okolje - Utemeljitev

Besedilo je dodano v poglavje 4.7.3 Dodatni elementi, ki so skupni za sektorske intervencije, intervencije za razvoj podeželja ali skupni za sektorske intervencije in intervencije za razvoj podeželja.

INP8.12 Kompostiranje hmeljevine - Opis

INP8.12 Kompostiranje hmeljevine:

Ukrepu naj se doda pogoj: "V primeru uporabe polipropilenske vrvice se kompost ob koncu kompostiranja preseje in se presejani del s plastiko odda pooblaščenemu zbiralcu odpadkov oziroma izvajalcu obdelave."

INP8.12 Kompostiranje hmeljevine - Utemeljitev

Besedilo omilitvenega ukrepa je dodano v okviru poglavja 5. Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije.

IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah: - Opis

IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah:

V primeru sanacije gozdov po naravnih ujmah je z namenom nadaljevanja uspešnega razvoja gozdov na območjih sanacije potrebno, z namenom povečanja stabilnosti in odpornosti ter izboljšanje (povečanje) biodiverzitete, uvesti tudi sadnjo minoritetnih drevesnih vrst, nego mladih sestojev v območju sanacije, vzdrževanje zaščitnih sredstev in ograj proti divjadi, ipd.

IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah: - Utemeljitev

Pri IRP15 je dopolnjeno poglavje 5. Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije z naslednjim besedilom:

"Obnova mora biti izvedena v skladu z biotsko raznovrstnostjo prijaznimi praksami, ki povečujejo raznolikost, kakovost in odpornost gozdnih ekosistemov. Uvaja se tudi sadnjo minoritetnih drevesnih vrst, nego mladih sestojev v območju sanacije, vzdrževanje zaščitnih sredstev in ograj proti divjadi, ipd".

Definicija "Aktivni kmet" - Opis

Podrobnejša pravila za definicijo aktivnega kmeta je treba oblikovati tako, da ne bodo izključevala kmetov / kmetijskih gospodarstev, ki izkazujejo pomemben prispevek k varovanju okolja in narave.

Definicija "Aktivni kmet" - Utemeljitev

V okviru poglavja 4.1.4.1 *Merila za opredelitev kmetov z minimalno ravnjo kmetijske dejavnosti* je opredeljeno:

Vlagatelji bodo minimalno raven kmetijske dejavnosti dokazovali z vsaj enim od sledečih meril:

1. obvezna vključenost v pokojninsko in invalidsko zavarovanje kot kmetje,
2. obtežba živali na kmetijskem gospodarstvu je najmanj 0,2 GVŽ na ha KZU,
3. njivske površine ali trajni nasadi ali njivske površine in trajni nasadi predstavljajo več kot polovico kmetijskih površin kmetijskega gospodarstva,
4. prihodki iz kmetijske dejavnosti predstavljajo vsaj eno tretino prihodkov iz nekmetijskih dejavnosti,
5. dokazila o lastništvo mehanizacije, plačilu storitve za kmetijska opravila ipd. v določenem minimalnem

obsegu,
6. pomemben prispevek k varovanju okolja v obliki vključitve večine površin kmetijskega gospodarstva v intervencije iz 70. člena Uredbe 2021/2115.

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom - Opis

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom:
Načrt naj spodbuja tudi alternativne načine zadrževanja ter rabe vode za namakanje, predvsem zaradi istočasnosti pojava suš in potreb po namakanju KZ. Med alternativne vire lahko uvrstimo npr. način zbiranja vode s površinsko nabirko (voda, ki se zbere v depresijah ali umetnih akumulacijah po padavinah ali kot specifični odtok) , prehodni zadrževalniki (začasno zbiranje vode za namakanje) in čistilne naprave.

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom - Utemeljitev

V opisu intervencije je navedeno, da naj se kot vodni viri primarno uporabljajo akumulacije in vodna telesa, ki imajo že opredeljene vodne količine za namakanje. Možna je tudi izgradnja zadrževalnikov, površinska nabirka in deževnica, le v primerih, ko drugih vodnih virov ni, naj se uporablja podtalnica. Pogoj za izgradnjo namakalnih sistemov pa je vodno dovoljenje, brez katerega ni možno zgraditi namakalnih sistemov.

IRP28 – Dobrobit živali; IRP29: Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali - Opis

IRP28 – Dobrobit živali; IRP29: Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali
Predlagamo, da se preuči vključitev sistemov hlajenja hlevov oz. senčenja površin za živino, saj raziskave kažejo na nižje emisije metana ob nižjih temperaturah, kar ima lahko dodaten pozitiven vpliv na blaženje podnebnih sprememb (EEA, 2019).

IRP28 – Dobrobit živali; IRP29: Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali - Utemeljitev

V sklopu upravičenih vrst naložb so mogoče naložbe v ureditev hlevov in nakup pripadajoče opreme, med katero spada tudi oprema za zračenje, hlajenje, senčenje, itd. Natančnejši upravičeni stroški pa bodo opredeljeni z izvedbenim predpisom.
V okviru IRP28 podpora za izvajanje hlajenja oziroma senčenja površin za živino zaradi omejenih sredstev ni načrtovana.

IRP26 - LEADER - Opis

IRP26 - LEADER:
LEADER lahko bistveno pozitivno vpliva na celostno ohranjanje kulturne dediščine in na krajino predvsem s primernim prenosom znanja ter ustreznimi posegi na področju izgradnje ali nadgradnje infrastrukture manjšega obsega ali obnove objektov ali površin. Na območjih s kulturno dediščino, na območjih varovane kulturne krajine, na območjih izjemnih krajin in krajinskih območij s prepoznavnimi značilnostmi na nacionalni ravni naj se varovanja in obnova kulturne dediščine ter krajine obravnava kot eden od možnih razvojnih ciljev strategij lokalnega razvoja in/ali kot eno od možnih orodij za doseganje cilja.

IRP26 - LEADER - Utemeljitev

V pripravi je Uredba o delovanju lokalnih akcijskih skupin in potrditvi strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2027, na podlagi katere bo objavljen javni poziv za pripravo strategij lokalnega razvoja do leta 2027, za izvajanje skupnega pristopa LEADER/CLLD, skladov EKSRP in ESRR. LAS-i bodo na podlagi analize stanja območja in prepoznanih potreb oblikovali cilje in ukrepe

novih SLR, v okviru katerih bo glede na prepoznane potrebe tudi možnost naslavljanja kulturne dediščine.

IRP02 , IRP03, IRP04 - Opis

IRP02 - Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev; IRP03 - Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano; IRP04 - Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnanosti ekoloških kmetij:

Naložbe so priložnosti za spodbujanje ohranjanja in obnovo kulturne dediščine in krajine, kar naj bo vključeno v merila za izbor operacij.

IRP02 , IRP03, IRP04 - Utemeljitev

Pri opredelitvi glavnih sklopov meril je že upoštevan tudi vidik ohranjanja kulturne dediščine, ki se bo tako dodatno točkoval.

IRP18 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila; IRP19 - Ekološko kmetovanje; IRP20 - Plačila NATURA 2000; IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS; INP8 - Shema za podnebje in okolje (SOPO): - Opis

IRP18 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila; IRP19 - Ekološko kmetovanje; IRP20 - Plačila NATURA 2000; IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS; INP8 - Shema za podnebje in okolje (SOPO):

Intervencije podpirajo kmetijstvo v njegovi okoljski funkciji in nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine. Posegi predstavljajo varovanje in obnovo prostora. Imajo pozitivne učinke na celostno ohranjanje kulturne dediščine, predvsem na ohranjanje, obnovo kulturne krajine, bistveno pozitivno pripomorejo k ohranjanju podeželja in prepoznavne krajinske slike. Smiselno naj se uporabljajo na celotnem območju Republike Slovenije, predvsem pa na območjih, kjer stanje ohranjenosti vrst in habitatnih tipov ni ugodno.

IRP18 - Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila; IRP19 - Ekološko kmetovanje; IRP20 - Plačila NATURA 2000; IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS; INP8 - Shema za podnebje in okolje (SOPO): - Utemeljitev

Za del , ki se nanaša na SOPO: Priporočilo razumemo, da utemeljuje dodaten pozitivni vidik kot podporo izvajanju SOPO. V strateški načrt ga nismo dodali, ker ga sheme SOPO že izpolnjujejo s svojimi zahtevami.

Določene operacije intervencij KOPOP se lahko izvajajo na območju celotne Slovenije in prispevajo k varovanju okolja nasploh, nekatere pa so namenjene območjem, ki so problematična z vidika onesnaževanja kmetijskega izvora (prispevna območja vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda) in območjem, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti (območja posebnih traviščnih habitatov, traviščnih habitatov metuljev, steljnikov, pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, območja pojavljanja medveda, volka in risa).

Intervencija IRP 21 se bo smiselno izvajala na celotnem območju Republike Slovenije.

IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih, SI10 Sadje zelenjava - Opis

IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih, SI10 Sadje zelenjava;

Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih vključuje nakup in postavitev mrež proti toči. Nakup in postavitev mrež proti toči, ki sloni na betonski konstrukciji, lahko negativno vpliva na kulturno dediščino in podobo krajine. Dopustna je postavitev mreže proti toči v temni barvi. Na območjih dediščinskih kulturnih krajin in izjemnih krajin, kjer so trajni nasadi varovan krajinski element, naj se uporabi lesena konstrukcija, saj tako bolje ohranja tradicionalni izgled kulturne krajine. Na krajinskih območjih s prepoznavnimi značilnostmi na nacionalni ravni ter v neposredni bližini enot kulturne dediščine se uporaba lesene konstrukcije priporoča

IRP16 - Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih, SI10 Sadje zelenjava - Utemeljitev

Omilitveni ukrep bo upoštevan v nacionalnem izvedbenem predpisu.

IRP25 - Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine - Opis

IRP25 - Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine:

Ureditve naprav za proizvodnjo električne (npr. sončni paneli) in toplotne energije iz obnovljivih virov naj se ne umeščajo v območje varovane kulturne dediščine, brez mnenja pristojnega zavoda.

IRP25 - Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine - Utemeljitev

Pri vseh naložbah se upošteva področna zakonodaja. Bo določeno v izvedbenem predpisu.

IRP09 - Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva - Opis

IRP09 - Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva:

Vzgoja drevesnih vrst v drevesnicah naj bo omejena na seznam drevesnih vrst in umetnih križancev, ki ga določa Odredba o seznamu drevesnih vrst in umetnih križancev (Ur. l. RS, št. 4/10).

IRP09 - Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva - Utemeljitev

To določa zakonodaja, ki ureja področje gozdnega reprodukcijskega materiala. Skladno s to zakonodajo se lahko v gozd vnese samo sadilni material iz seznama.

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom: - Opis

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom:

Izberejo naj se najbolj učinkoviti namakalni sistemi, ki porabijo najmanj vode in imajo najmanjši oziroma celo pozitiven vpliv na kakovost vode.

IRP13 - Izgradnja namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom: - Utemeljitev

V opisu intervencije je navedeno, da naj se kot vodni viri primarno uporabljajo akumulacije in vodna telesa, ki imajo že opredeljene vodne količine za namakanje. Možna je tudi izgradnja zadrževalnikov, površinska nabirka in deževnica, le v primerih, ko drugih vodnih virov ni, naj se uporablja podtalnica. Pogoj za izgradnjo namakalnih sistemov pa je vodno dovoljenje, brez katerega ni možno zgraditi

DKOP 9 - Opis

DKOP 9:

Določitev travnikov v okviru DKOP 9 mora temeljiti na dejanskih potrebah, ne ozirajoč se na ocenjeno vrednost 30.000 ha.

DKOP 9 - Utemeljitev

Omilitveni ukrep že upoštevan v strateškem načrtu v poglavju 3.10.4.2.2 Ozemeljsko področje uporabe. Dodatno bomo omilitveni ukrep upoštevali pri pripravi sloja okoljsko občutljivega trajnega travinja.

IRP06 - Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture; IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah - Opis

IRP06 - Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture; IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po

naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah:

Pri načrtovanju in izvedbi odpiranja gozdov, ki so z vidika gozdarstva pomanjkljivo odprti z gozdnimi cestami in so prikazani na karti Zasnove gozdne infrastrukture v prostorskem delu gozdnogospodarskih načrtov je obvezno treba spoštovati omejitve, ki izhajajo z vidika drugih funkcij gozdov.

Na območjih z naravovarstvenim statusom naj se tudi pred vzpostavitvijo negrajenih gozdnih vlak, pridobi strokovno mnenje ZRSVN.

IRP06 - Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture; IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah - Utemeljitev

Pri IRP06 je v poglavju 5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije dopolnjeno besedilo:

"Pri načrtovanju in izvedbi odpiranja gozdov, ki so z vidika gozdarstva pomanjkljivo odprti z gozdnimi prometnicami je obvezno treba spoštovati omejitve, ki izhajajo z vidika drugih funkcij gozdov".

Pri IRP15 je v poglavju 5 Specifična zasnova, zahteve in pogoji za upravičenost intervencije dopolnjeno besedilo:

"Pri načrtovanju in izvedbi odpiranja gozdov je potrebno spoštovati omejitve, ki izhajajo z vidika drugih funkcij gozdov, ne samo proizvodnih".

IRP28 - Dobrobit živali - Opis

IRP28 - Dobrobit živali:

Zbitost tal se ne pojavlja le zaradi prehodov težke mehanizacije na kmetijskih zemljiščih z več kot 25 % gline, kjer je potrebno posebno pozornost nameniti vremenskim razmeram in času obdelave, ampak je lahko tudi posledica prepašenosti, zato mora biti paša skladna z dobro kmetijsko prakso.

IRP28 - Dobrobit živali - Utemeljitev

Pravila glede izvajanja paše bodo določena v izvedbenem predpisu – uredbi o intervenciji dobrobit živali.

IRP06 - Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture; IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah - Opis

IRP06 - Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture; IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah:

Na območjih z naravovarstvenim statusom naj se tudi pred vzpostavitvijo negrajenih gozdnih vlak, pridobi strokovno mnenje ZRSVN.

IRP06 - Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture; IRP15 - Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah - Utemeljitev

Omilitveni ukrep bo upoštevan v nacionalni uredbi za izvajanje intervencij. Določena bodo soglasja, ki so potrebna za gradnjo gozdnih prometnic, če ta niso priložena k vlogi, se takšna gradnja ne podpre.

3. Poročilo o predhodnem vrednotenju

Glej priložene dokumente

4. Poročilo o strateški presoji vplivov na okolje

Glej priložene dokumente

Priloga II o analizi SWOT

Glej priložene dokumente

Priloga III o posvetovanju s partnerji

Glej priložene dokumente

Priloga IV o posebnem plačilu za bombaž (kadar je ustrezno)

Priloga V o dodatnem nacionalnem financiranju v okviru strateškega načrta SKP

Osnova	Intervencija	Proračun	večje število upravičencev	višja intenzivnost pomoči	zagotavljanje financiranja za določene operacije v okviru intervencije	Dodatne informacije

Ocenjeni letni znesek nacionalne finančne pomoči v sektorju sadja in zelenjave na zadevno regijo in skupni znesek za državo članico.

/

Priloga VI o prehodni nacionalni pomoči (kadar je ustrezno)

a) letni sektorski finančni okvir za vsak sektor, za katerega se odobri prehodna nacionalna pomoč

Sektor	Finančni okvir, specifičen za posamezen sektor, v eurih				
	2023	2024	2025	2026	2027

b) po potrebi najvišja stopnja podpore na enoto za vsako leto obdobja

Sektor	Najvišja stopnja podpore na enoto, v %				
	2023	2024	2025	2026	2027

c) po potrebi informacije v zvezi z referenčnim obdobjem, spremenjenim v skladu s členom 147(2), drugi pododstavek

Sektor	informacije v zvezi s spremenjenim referenčnim obdobjem

d) kratek opis dopolnjevanja prehodne nacionalne pomoči z intervencijami strateškega načrta SKP

Druga priloga: Skladnost s cilji Unije do leta 2030 in prispevek k njim

Nacionalni prispevek k cilju EU do leta 2030 glede 50-odstotnega zmanjšanja izgub hranil ob hkratnem preprečevanju poslabšanja rodovitnosti tal

/

Nacionalni prispevek k cilju EU do leta 2030 glede 10 % kmetijskih površin z visokoraznovrstnimi značilnostmi pokrajine

/

Nacionalni prispevek k cilju EU do leta 2030 glede 25 % kmetijskih zemljišč EU, namenjenih ekološkemu kmetovanju

/

Nacionalni prispevek k ciljem EU do leta 2030 glede 50-odstotnega zmanjšanja splošne uporabe in tveganja kemičnih pesticidov ter uporabe nevarnejših pesticidov

/

Nacionalni prispevek k cilju EU do leta 2030 glede 50-odstotnega zmanjšanja prodaje antimikrobikov za rejne živali v akvakulturi

/

Nacionalni prispevek k cilju EU do leta 2025 glede uvedbe hitrega širokopasovnega interneta na podeželskih območjih, da bi se dosegel cilj 100-odstotnega dostopa

/

DOKUMENTI

Naslov dokumenta	Vrsta dokumenta	Datum dokumenta	Lokalna referenca	Referenčna oznaka Komisije	Datoteke	Datum pošiljanja	Poslal
Analiza SWOT	Priloga II: Analiza SWOT	11.8.2022			SC1 SC2 SC3 SC4 SC5 SC6 SC7 SC8 SC9 HC		
Izjava OMD SN KIS	Poglavje 5 Priloge: Neposredna plačila, sektorske intervencije in intervencije za razvoj podeželja, določene v strategiji	11.8.2022			Izjava OMD SN KIS		
Posvetovanje s partnerji	Priloga III: Posvetovanje s partnerji	11.8.2022			03_Priloga III SN 2023-2027_sodelovanje z deležniki		
Pristop k trajnostni živinoreji	Poglavje 5 Priloge: Neposredna plačila, sektorske intervencije in intervencije za razvoj podeželja, določene v strategiji	11.8.2022			Pristop k trajnostni živinoreji		
Prioritizacija potreb in metodologija	Poglavje 2 Priloge: Ocena potreb in intervencijske strategije, vključno s ciljnim načrtom in kazalniki stanja	25.8.2022			Prioritizacija potreb in metodologija		
7.3.1.1.5 Sistem kontrol in sankcij	Poglavje 7 Priloge: Sistem upravljanja in usklajevanja	7.9.2022			7.3.1.1.5 Sistem kontrol in sankcij		
01.02.00_Priloga I_Predhodno vrednotenje SN SKP 2023-2027	Priloga I: Predhodna ocena in strateška presoja vplivov na okolje iz Direktive 2001/42/ES	15.9.2022			01.02.00_Priloga I_Predhodno vrednotenje SN SKP 2023-2027		
Izjava BF-modelni izračun BVR DZ NUZO N2K	Poglavje 5 Priloge: Neposredna plačila, sektorske intervencije in intervencije za razvoj podeželja, določene v strategiji	15.9.2022			Izjava BF-modelni izračun BVR DZ NUZO N2K		

Naslov dokumenta	Vrsta dokumenta	Datum dokumenta	Lokalna referenca	Referenčna oznaka Komisije	Datoteke	Datum pošiljanja	Poslal
Izjava BF: modelni izračun-SOPO_KOPOP_EK	Poglavje 5 Priloge: Neposredna plačila, sektorske intervencije in intervencije za razvoj podeželja, določene v strategiji	15.9.2022			Izjava BF: modelni izračun-SOPO_KOPOP_EK		
KOMBINACIJE INTERVENCIJ KOPOP NA ISTI POVRŠINI	Poglavje 5 Priloge: Neposredna plačila, sektorske intervencije in intervencije za razvoj podeželja, določene v strategiji	15.9.2022			KOMBINACIJE INTERVENCIJ KOPOP NA ISTI POVRŠINI		
Metodologija: modelni izračun 2022	Poglavje 5 Priloge: Neposredna plačila, sektorske intervencije in intervencije za razvoj podeželja, določene v strategiji	15.9.2022			Metodologija: modelni izračun_2022		
Strateška presoja vplivov na okolje	Priloga I: Predhodna ocena in strateška presoja vplivov na okolje iz Direktive 2001/42/ES	15.9.2022			01.01.01_Dodatek OP SN SKP 2023-2027 01.01.00_Priloga I_OP SN SKP 2023-2027 01.01.02_Odgovori_pojasnila_na_pripombe_javna_razgrnitev 01.01.03_Priloga_1_Odnos_do_politik_OP_SN_SKP_2023_2027 01.01.04_Priloga_2_Stanje_okolja_OP_SN_SKP_2023_2027 01.01.05_Priloga_3_Opis_kazalnikov_OP_SN_SKP_2023_2027 01.01.06_Priloga_4_Detajlna_matrika_OP_SN_SKP_2023_2027 01.01.07_Priloga_5_Merila_vrednotenja_OP_SN_SKP_2023_2027 01.01.08_Povzetek_OP_SN_SKP_2023-2027		